

CUMHURİYET HALK PARTİSİ
32. OLAĞAN
KURULTAY

PARTİ MECLİSİ
ÇALIŞMA RAPORU

26-27 NİSAN 2008 - ANKARA

Cumhuriyet Halk Partisi

**PARTİ MECLİSİ
ÇALIŞMA RAPORU**

**32.
OLAĞAN KURULTAY**

26-27 Nisan 2008 / ANKARA

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

32.OLAĞAN KURULTAYI

26 Nisan – 27 Nisan 2008
(Saat 10:00)

GÜNDEM

- 1- Açılış
- 2- Saygı Duruşu-İstiklal Marşı
- 3- Kurultay Başkanlık Kurulu Seçimi
(1 Başkan, 2 Başkan Yardımcısı, 6 Yazman)
- 4- Genel Başkanın Açış Konuşması
- 5- Çalışma ve Hesap Raporlarının Okunması, Görüşülmesi ve Aklanması
- 6- Genel Başkan Seçimi
- 7-Parti Meclisi Üyeleri (80 asıl üye, 20 yedek üye) ile Yüksek Disiplin Kurulu Üyeleri (15 asıl üye 8 yedek üye) Seçimi
- 8- Kapanış

CHP 32. OLAĞAN KURULTAYI PARTİ MECLİSİ RAPORU

İÇİNDEKİLER

I.- GİRİŞ.....	25
1.1.- ÖNSÖZ	25
1.1.1.- “KENDİSİ İÇİN HUKUK” PEŞİNDE OLANLAR, ÜLKEYİ YÖNETEMEZ	25
1.1.2.- AKP YÖNETİMİ VE GENEL BAŞKANI’NI “ÖNCE KASIM 2002’DE, SONRA TEMMUZ 2005’DE” UYARMIŞTIK!.....	28
1.1.3.- “ULUS DEVLET - ÜNİTER DEVLET - LAİK CUMHURİYET” ATATÜRK TÜRKİYE’SİNİN KURULUŞUNUN TEMEL YAPI TAŞLARIDIR	32
1.1.4.- İKTİDARIN, CUMHURİYETİMİZİN TEMEL NİTELİKLERİ İLE SIKINTISI VAR.....	33
1.1.5.- TÜRKİYE’DE YAŞANAN, “İKTİDARLA ANA MUHALEFET” ARASINDA SİYASİ TARTIŞMA VEYA ÇEKİŞMEDEN KAYNAKLANAN BİR OLAY DEĞİLDİR.	34
1.2.- 31. KURULTAYDAN BERİ YİTİRDİKLERİMİZ.....	37
1.2.1.- KAYBETTİĞİMİZ GENEL BAŞKANLAR.....	37
1.2.2.- SON DÖNEMDE KAYBETTİĞİMİZ MİLLETVEKİLLERİMİZ	40
1.2.3.- SON DÖNEMDE KAYBETTİĞİMİZ ESKİ MİLLETVEKİLLERİMİZ	41
1.2.4.- GÖREV YAPARKEN YİTİRDİĞİMİZ İL, İLÇE VE BELEDİYE BAŞKANLARIMIZ	43
1.2.5.- GN. BAŞKAN BAYKAL’DAN ŞEHİT AİLELERİNE BAŞSAĞLIĞI MESAJI... ..	44

II.- SİYASAL GELİŞMELER 49

2.1.- AKP'NİN ÖRTÜLÜ GÜNDEMİ 49

2.1.1.- T. ERDOĞANI, AKP'Yİ KASIM 2002 'DE UYARMIŞTIK 49

2.1.1.1.- UYARIYORUZ: “ANAYASANIN TEMEL NİTELİKLERİNE DUYARLI OLUN, TÜRKİYE'NİN ROTASINI DEĞİŞTİRMEYE KALKMAYIN” 49

2.1.1.2.- UYARIDA HAKLI ÇIKTIK... AKP'NİN “İKİNCİ BİR GÜNDEMİ” ORTAYA ÇIKTI..... 50

a-) BUNLAR, LAİK CUMHURİYET YAPILANMASININ, “TÜRKİYE'NİN TARİHİNE, MANEVİYATINA, KÜLTÜRÜNE, DEĞERLERİNE” ZARAR VERDİĞİNİ DÜŞÜNMEKTEDİRLER..... 51

b-) DİNİ “İNSANLA ALLAH ARASINDA” BİR İMAN, İBADET, İNANÇ, MANEVİ BAĞLILIK KONUSU OLARAK ANLAMAK, ONLAR İÇİN YETERLİ DEĞİLDİR. ONLAR, İNANCI TOPLUMA, KAMUYA TAŞIMAK KARARLILIĞI İÇERİSİNDEDİRLER... 51

c-) AKP'NİN BU YAKLAŞIMI, TÜRKİYE'Yİ “ORTA DOĞU-VAHABİ KÜLTÜR EGEMENLİĞİ” İÇİNE ÇEKMEYE YÖNELİK BİR ANLAYIŞTIR..... 51

2.1.2.- CUMHURİYETİMİZİN TEMEL NİTELİKLERİNİ ÇİĞNEYEN AKP İKTİDARINI BİR KEZ DAHA UYARIYORUZ 52

a-) DEVLETİMİZİN KURULUŞ TEMELLERİNDEN ÖDÜN VERİLEMEZ... 52

b-) LAİKLİK, “İNANÇ ÖZGÜRLÜĞÜNÜN, EŞİTLİĞİN, ÇAĞDAŞLIĞIN VE TOPLUMSAL BARIŞIN” GÜVENCESİDİR 52

2.1.3.- SORUN, TÜRBAN DEĞİL, LAİKLİK İLKESİNE KARŞI YAPILANMADIR..... 53

2.1.3.1.- TÜRBANA ÖZGÜRLÜK TALEBİ, LAİKLİĞE HAYIR ÇAĞRISIDIR..... 53

a-) BU SORUN ÖRTÜLÜ GÜNDEMİ İLE LAİK CUMHURİYETİ TESLİM ALMA ÇABASI İÇİNDE OLAN AKP'NİN GERİCİ SİYASETİ İLE AŞILAMAZ 54

b-) TÜRKİYE'NİN LAİK VE DEMOKRATİK CUMHURİYET OLARAK AYAKTA KALMASININ TEK GÜVENCESİ HALK VE HUKUKTUR..... 54

2.1.3.2.- TÜRBAN SİYASİ SİMGE OLAMAZ, OLURSA DEMOKRASİ SÜRDÜRÜLEMEZ..... 55

2.1.3.3.- TÜRBANIN ÜNİVERSİTELERE GİRMESİ ANAYASA VE YASALARIMIZA AYKIRIDIR. ANAYASANIN TEMEL İLKELERİ DEĞİŞMEDİKÇE BU AYKIRILIK DEVAM EDECEKTİR. 56

2.1.3.4.- CUMHURBAŞKANI GÜL, K.IRAK'A KARA HAREKATININ BAŞLADIĞI VE DİKKATLERİN BU KONUYA ODAKLANDIĞI GÜN TÜRBAN YASASINI ONAYLADI 58

a-) ABDULLAH GÜL'ÜN, “HESAPLI VE TUZAK NİTELİKLİ” YAKLAŞIMI KABUL EDİLEMEZ 59

b-) MHP GENEL BAŞKANI BAHÇELİ'Yİ İYİ TANIYALIM 59

c-) LAİK DÜZENDE, YASAL VEYA ANAYASAL DÜZENLEMELER KESİNLİKLE DİNİ TEMELLERE DAYANDIRILAMAZ 59

2.1.3.5.- PARTİMİZİN, AKP'NİN “ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ YASASI”NIN İPTALİ İÇİN ANAYASA MAHKEMESİNE BAŞVURUSU 60

2.1.3.6.- YÖK BAŞKANINA ÜNİVERSİTELERDEN TEPKİLER 62

a-) YÖK'ÜN 9 ÜYESİNDEN, TÜRBANİ ÜNİVERSİTEYE SOKMAK İÇİN YASAYI BİLE BEKLEYEMEYEN ÖZCAN'A SERT YANIT	62
b.-) DANIŞTAY'DAN, YÖK BAŞKANININ TÜRBAN GENELGESİNE FREN.....	63
c.-) DANIŞTAY BAŞKANLAR KURULU'NUN YAZILI AÇIKLAMASI.....	63
d-) YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI'NIN YAZILI AÇIKLAMASI	64
e.-) BAZI ÜNİVERSİTE SENATOLARINDAN TEPKİLER.....	65
f-) ÜNİVERSİTELERARASI KURUL BİLDİRİSİ.....	65
2.1.3.7.- ÜNİVERSİTELERİ, “ÖZGÜR DÜŞÜNCENİN” DEĞİL, “DİNİ YAŞAM TARZININ” SERGİLENDİĞİ BİR ORTAM OLARAK GÖRME”, EN TEMEL AYRIŞMA NOKTASIDIR	66
2.1.4.- LAİK CUMHURİYETİ İÇİNE SİNDİREMEYEN BİR BAŞBAKAN.....	68
2.1.4.1- BAŞBAKAN ERDOĞANIN BUGÜNKÜ YANLIŞLARININ ALTINDA YATAN SAPLANTILARDAN BİR KESİT	68
2.1.4.2.- TÜRKİYE'NİN KADERİ BU ZİHNİYETE TESLİM EDİLEMEZ.....	69
2.1.5.- CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMİ.....	71
2.1.5.1.- CUMHURBAŞKANI SEÇİMİ: CHP'NİN “ANAYASA VE DEMOKRASİ MÜCADELESİ...”	71
2.1.5.2.- AKP DÜŞTÜĞÜ KUYADAN UZLAŞARAK ÇIKMAK İSTEDİ; ANCAK UZATILAN MHP İPİ İLE, “AKP'NİN ÖRTÜLÜ PROJESİNE” ÇANKAYA KAPISI AÇILDI.....	72
2.1.5.3.- “SAYIN A. GÜL'ÜN CUMHURBAŞKANI ADAYLIĞI” KONUSUNDA CHP MYK DUYURUSU.....	74
2.1.5.4.- CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMİ İÇİN ANAYASA DEĞİŞİKLİKLERİ VE REFERANDUM SÜRECİ PARLAMENTER SİSTEMİMİZE YARAR SAĞLAMAMIŞTIR.....	75
a.-) 5678 SAYILI KANUNA KARŞI ÇIKMA GEREKÇELERİMİZ.....	75
b.-) 5697 SAYILI KANUNA KARŞI ÇIKMA GEREKÇELERİMİZ.....	78
2.1.5.5.- CUMHURBAŞKANI SEÇİMİ SÜRECİNDE SORUMLU VE DOĞRU TAVRIMIZI HER AŞAMADA SÜRDÜRDÜK.....	80
a.-) CUMHURBAŞKANLIĞI BİR SİYASİ KİŞİLİĞİN OLGUNLAŞMA NOKTASINDA KENDİSİNİ TOPLUMA KABUL ETTİRMESİYLE ORTAYA ÇIKACAK OLAN BİR SONUÇ OLMALIDIR.....	80
b.-) SAYIN GÜL'ÜN BUGÜNE KADAR YAPTIĞI BAZI AÇIKLAMALAR, CUMHURİYETİN TEMEL NİTELİKLERİ KONUSUNDA KAFASININ KARIŞIK OLDUĞUNU ORTAYA KOYUYOR.....	80
c.-) “MİLLİ GÖRÜŞ GÖMLEĞİNİ ÇIKARDIK” DEDİLER... BUNLARI SÖYLEYEN SN. ABDULLAH GÜL ACABA GERÇEKTEN DEĞİŞTİ Mİ? ÖZELEŞTİRİ YAPTI MI?	82
d.-) HAYIR. O ZAMAN DA ROL YAPMIYORDU... O ZAMAN SAMİMİYDİ. ŞİMDİ DEĞİL	82
e.-) SİYASETTE DÜN HİÇBİR ZAMAN UNUTULMAZ	83
f.-) HALKIMIZ, SN. ABDULLAH GÜL'DEN DÜNYADA EŞİ BULUNMAYAN “ÇAĞDAŞ TÜRKİYE MODELİ”NE SAHİP ÇIKMASINI BEKLİYOR.....	83
2.1.6.- AKP'YE KAPATMA DAVASI.....	84
2.1.6.1.- BAŞSAVCILIK İDDİANAMESİ İLE, “AKP'NİN TEMELLİ KAPATILMASI” VE “77 PARTİ YÖNETİCİSİNİN SİYASETTEN MEN EDİLMESİ” TALEP EDİLMEKTEDİR.	84
2.1.6.2.- BAŞSAVCILIK İDDİANAMESİNDE YER ALAN BAZI KAVRAMSAL VE İLKESEL TESPİTLER	85

a.-) SİYASİ PARTİLER DEMOKRATİK SİYASİ YAŞAMIN VAZGEÇİLMEZ ÖĞELERİDİR, ANCAK.....	85
b.-) İDDİANAMEDE, LAİKLİK İLKESİNE İLİŞKİN YER ALAN BAZI TESPİTLER.....	85
c.-) İDDİANAME'DE, PARTİ İÇİNDE GENEL BAŞKANIN KONUMU AŞAĞIDAKİ ŞEKİLDE DEĞERLENDİRİLMİŞTİR.....	87
d.-) GENEL BAŞKAN BAYKAL'IN DAVA KONUSUNDA BAZI DEĞERLENDİRMELERİ.....	87

2.2.- TERÖRLE MÜCADELE 91

2.2.1.- PKK TERÖR ÖRGÜTÜ VE FAALİYETLERİ 91

2.2.1.1.- TÜRKİYE'NİN MARUZ KALDIĞI OLAY, BİR ETNİK ÇATIŞMA OLAYI DEĞİLDİR, BİR TERÖR OLAYIDIR.....91

2.2.1.2.- 1984-1999 DÖNEMİNDE PKK TERÖRÜNE BÜYÜK BEDEL ÖDEDİK... DURDU DEDİK... ANCAK, ABD'NİN IRAK OPERASYONU SONRASINDA TEKRAR TIRMANIŞA GEÇTİ.....92

2.2.1.3.- PKK TERÖR ÖRGÜTÜ SON 4 YILDIR "DOĞRUDAN VE DOLAYLI DIŞ DESTEK ALTINDA" TEKRAR AZDI.....93

a.-) GABAR VAHŞETİ VE TESLİM ALINAN ASKERLERİMİZ.....93
b.-) SON BİR YILDA BÖLÜCÜ TERÖR ÖRGÜTÜNÜN ARTAN EYLEMLERİ CAN YAKTI.....94

2.2.1.4.- BÖLÜCÜ TERÖR SORUNUNUN KALICI ÇÖZÜMÜ ONUN ARDINDAKİ, SİYASİ PROJENİN ORTADAN KALKMASINA BAĞLIDIR.....95

a.-) BULGARİSTAN HAK VE ÖZGÜRLÜKLER HAREKETİ İLE PKK'YI MUKAYESE EDENLER, EN AZINDAN ŞAŞKINDIRLAR.....95
b.-) TERÖR ÖRGÜTÜ "MAHMUR KAMPINDA" YURTTAŞIMIZ OLAN GENÇLERİ KANDIRIYOR 96

2.2.2.- BÖLÜCÜ TERÖR FAALİYETLERİ DIŞ DESTEKLE SÜRDÜRÜLÜYOR.....97

2.2.2.1.- KUZEY IRAK YEREL BÖLGE YÖNETİMİ TERÖR ÖRGÜTÜNE KUCAK AÇMIŞTIR 97

2.2.2.2.- ABD'NİN IRAK VE ORTADOĞU'YU ŞEKİLLENDİRMEK İSTEDİĞİ BİLİNİYOR. ACABA ABD PKK'YA BU NEDENLE Mİ GÖZ YUMUYOR?.....98

a.-) "TÜRK-KÜRT ÇATIŞMASI SÖYLEMİ", ABD'NİN TERÖRÜ TANIMLAMA HATASININ BİR TEKRARIDIR.....99
b.-) PKK'NIN BİR TERÖR ÖRGÜTÜ OLDUĞUNU ARTIK SN. BUSH'DA KABUL ETMEKTEDİR 99
c.-) ABD, BİR YANDAN PKK TERÖR ÖRGÜTÜDÜR DİYOR, DİĞER YANDAN PKK İLE GÖRÜŞÜN DİYE DAYATIYOR.....100

2.2.2.3.- BÖLÜCÜ ÖRGÜTÜN AVRUPA YAPILANMASI VE FAALİYETLERİ 101

2.2.3.- TERÖRLE ETKİN VE SÜREKLİ MÜCADELE İÇİN GEREKLİ SİYASİ İRADE ORTAYA KONULMALIDIR 102

2.2.3.1.- TERÖRE KARŞI MİLLİ BİR POLİTİKA OLUŞTURULMALIDIR 102

a.-) TERÖR ARTIK BU HÜKÜMETİ, BU HÜKÜMETİN POLİTİKALARINI AŞMIŞTIR 103
b.-) CHP, İKTİDARIN PLANINI BOZDU 103
c.-) BAŞBAKAN ŞAŞKIN: 30 YILDIR KANDİL'E NİYE GITMEDİNİZ DİYE SORUYOR... GEÇMİŞTE YAPILMIŞ OLAN MÜCADELENİN FARKINDA BİLE DEĞİL 104
d.-) BAŞBAKAN TERÖRLE MÜCADELENİN BİLİNCİNDE DEĞİL 105

e.- TEZKERE İLE MECLİS, DEVLETİN TERÖRLE MÜCADELEDE ELİNİ GÜÇLENDİRDİ.....	105
f.-) İSTİHBARAT, DEVLETLERİN ÜRETEBİLDİĞİ EN KATIKSIZ ULUSAL ÜRÜNDÜR	106

2.2.3.2.- HÜKÜMETİN, “TESLİMİYETÇİ, TAVİZKAR VE KARARSIZ POLİTİKALARI” NEDENİYLE ARTIŞ GÖSTEREN TERÖR EYLEMLERİ ETKİSİZ KILINMALIDIR..... 106

a.-) ÇATIŞMA ORTAMINDA “AF SÖYLEMİ” AYMAZLIKTIR.....	107
b.-) DTP GENEL BAŞKANI: “SİLAHLARI SUSTURMA İRADESİNE DE SAHİBİZ!!!”	108
c.-) “MAHREM ANLAŞMA” OLMAZ, VARSA DERHAL AÇIKLANMALIDIR.....	108
d.-) TERÖRÜ SİLMEK İÇİN ÖNCE ONU BESLEYEN DIŞ DESTEK KANALLARININ KURUTULMASI GEREKİR	109

2.2.4.- TERÖRLE MÜCADELE, HİÇBİR KOŞULLA HAFİFE ALINAMAZ..... 110

2.2.4.1.- BİZİM MUHATABIMIZ ASKER DEĞİL, SİYASETÇİDİR... BİZİM MUHATTABIMIZ, HÜKÜMETTİR, BAŞBAKANDIR... HERKES KENDİ İŞİNİ YAPSIN!..... 110

2.2.4.2.- KARA HAREKÂTININ BEKLENTİLERDEN ÖNCE NOKTALANMASI, DÜNYA İÇİN, TÜRKİYE İÇİN BİR SÜRPRİZ OLMUŞTUR .....

a.-) AMACIMIZ KİMSEYİ ÜZMEK DEĞİLDİR, ANCAK GERÇEKLERİ HALKIMIZ BİLMELİDİR	111
b.-) AMERİKAN SAVUNMA BAKANI TÜRKİYE'YE NİÇİN GELDİ?	111
c.-) “EFENDİM, BİZ BUNU CUMA SABAHİ SAAT 4'TE BİTİRMEK ÜZERE ZATEN PLANLAMIŞTIK MI” DİYORSUNUZ... PEKİ, ...	112
d.-) ASKERİ HAREKÂT NOKTASINA GELİNİŞ İSE, ASKERİ HAREKÂTIN KENDİ MANTIĞINA UYGUN OLARAK YAPILMASINA FIRSAT VERMEK KAÇINILMAZ DEĞİL Mİ?.....	113
e.-) TÜRKİYE'NİN ASKERİ OPERASYONUNUN AMACI NE İDİ?	113
f.-) “AMERİKA'NIN NE DÜŞÜNDÜĞÜNÜN ÖNEMİ YOK, BİZ KENDİ KENDİMİZE BU KARARI ALDIK, KENDİ BAŞIMIZA UYGULADIK” MI DİYORUZ?	113
g.-) BU DOĞALDIR, AMERİKA KENDİ OYUNUNU OYNUYOR, AMERİKA'NIN ANLAYIŞI BU.....	114
h.-)) İMDİ, SORULMASI GEREKEN SORU ŞUDUR	114
i.-) ASKERİ OPERASYON NEYİ SAĞLADI?	115
j.-) “TÜRKİYE'NİN TERÖRLE MÜCADELESİNDE PKK'YI KUZEY İRAK'TAN TASFİYE ETME KONUSUNDA NİHAİ HEDEFTE GİTMESİNİ” BİRİLERİ SANKİ, UYGUN GÖRMEDİLER.....	115
k.-) HEPİMİZ İŞİMİZİ YAPACAĞIZ. TÜRKİYE'NİN İŞİ, TERÖRLE MÜCADELE KONUSUNDA ELİNE GEÇEN FIRSATI SONUNA KADAR KULLANMAKTIR.....	116
l.-) SİYASİ İRADE BÜGÜNKÜ ZAFİYETLER İÇİNDE OLSAYDI, 1974 KIBRIS ÇIKARMASI BAŞARIYA ULAŞAMAZDI.....	116

2.2.4.3. SİYASİ İRADE OLMADAN KALICI BAŞARIYA ULAŞILAMAZ..... 117

2.2.4.4.- BU OLAY BÜYÜK BİR KURGUNUN, SENARYONUN, BÜYÜK BİR TEZGÂHIN PARÇASIDIR .....

2.3.- DIŞ POLİTİKADA GELİŞMELER..... 121

2.3.1.- GENEL DEĞERLENDİRME .....

2.3.2.- İRAK İLE İLİŞKİLER .....

2.3.2.1.- TÜRKİYE, İRAK'IN BÖLÜNMESİNE SEYİRCİ KALAMAZ. İRAK'IN BÜTÜNLÜĞÜ KORUNMALIDIR..... 123

a.-) DÜN ÇEKİÇ GÜCE OY VEREN SİYASETÇİLERİN, DÜNÜN ÖZELEŞTİRİSİNİ YAPMADAN BUGÜN AHKAM KESMELERİ EN AZINDAN SAMİMİYETSİZLİKTİR	124
b.-) İRAK'TA, “PKK İLE MÜCADELE” KONUSUNDA SİYASİ İRADE EKSİKLİĞİ VAR.....	124

c.-) ÖNCELİKLİ HEDEFİMİZ, TERÖR ÖRGÜTÜNÜN BÖLGE ÜLKELERİ İÇİNDE HİMAYE GÖRMESİNİ ÖNLEMEK OLMALIDIR.....	124
d.-) BARIŞ BİR BÜTÜNDÜR. İÇERİDEKİ BARIŞ, DIŞARIDAKİ BARIŞLA BÜTÜNLEŞİKTİR	125
2.3.2.2.- KUZHEY IRAK, “TÜRKİYE’YE DOST BİR BÖLGE” HALİNE DÖNÜŞTÜRÜLMELİDİR	126
a.-) KUZHEY IRAK “DOST BÖLGE”: POLİTİKA VE PROJELER.....	126
2.3.3.- AB İLE İLİŞKİLERİMİZ.....	129
2.3.3.1.- AB İLE İLİŞKİLERİMİZDE KOŞULUMUZ: EŞİT KOŞULLU, “ULUS DEVLET - ÜNİTER DEVLET - LAİK DEVLET” İLKELERİMİZE SAYGILI, ONURLU TAM ÜYELİK	129
2.3.3.2.- AB EŞİT TAM ÜYELİK İÇİN KABUL EDİLEBİLİR BİR TARİH VERMEZSE, GÜMRÜK BİRLİĞİ MEVCUT YAPISI İÇİNDE SÜRDÜRÜLEMEZ.....	129
2.3.3.3.- HÜKÜMETİN TESLİMİYETÇİ TAVIRLARI AB İLE İLİŞKİLERİMİZİ OLUMSUZ ETKİLİYOR	132
2.3.4.-ÇÖZÜM: “İKİ KURUCU DEVLETLİ” KIBRIS	133
2.4.- DİĞER İÇ SİYASAL GELİŞMELER	135
2.4.1.- “KÜRT SORUNU” DEMOKRASİ VE KALKINMA SORUNUDUR	135
2.4.1.1.- HER KÖKENDEN TÜM İNSANLARIMIZ, BU ÜLKENİN EŞİT YURTTAŞIDIR.....	135
2.4.1.2.- ÇÖZÜMÜN 4 ÖNCELİKLİ BOYUTU VARDIR	135
2.4.1.3.- BİZ, KİMSENİN KÖKENİNE DEĞİL, TERÖRE KARŞIYIZ	136
2.4.1.4.- “DEMOKRATİKLEŞME - BİREYSEL KÜLTÜREL HAKLAR” CHP SİYASETİNİN TEMEL TAŞLARIDIR	137
2.4.1.5.- CUMHURİYETİMİZİ KURANLAR LAİKLİĞİ VE ETNİK ÇOĞULCULUĞU TEMEL İLKE OLARAK ALMIŞLARDIR	139
2.4.1.6.- CUMHURİYET HALK PARTİSİ HER KÖKENDEN, HER BÖLGEDEN AYRIMSIZ TÜM İNSANLARIMIZIN, TÜRKİYE’NİN PARTİSİDİR.....	140
2.4.2.- İKTİDARIN “YENİ ANAYASA” ARAYIŞI BİR GAFLETİN SONUCUDUR	143
2.4.2.1.- ANAYASALAR, MİLLET OLMANIN, DEVLET OLMANIN, MEDENİ BİR TOPLUM OLMANIN ASGARİ MUTABAKATIDIR.....	143
2.4.2.2.- AKP ÇIKARDIĞI YASALARDA HUKUK VE ANAYASA DİNLEMİYOR.....	144
2.4.3.- VAKIFLAR YASASI LOZAN ANTLAŞMASI’NA AYKIRIDIR	145

2.4.3.1.- AKP, LOZAN ANLAŞMASI İLE DÜZENLENEN VAKIFLAR KONUSUNU BİR KANUNLA DEĞİŞTİRDİ.....	145
a.-) AKP'NİN VAKIFLAR YASASI LOZANI VE ANAYASAYI ZORLAYAN MADDELER İÇERMEKTEDİR	145
b.-) YASA, UYGULANMASI CİDDİ SORUNLAR YARATACAK MADDELER İÇERMEKTEDİR.....	146
2.4.4.- İKTİDAR YARGIYI SİYASİ KUŞATMA ALTINA ALMA ÇABASINDA.....	147
2.4.4.1.- İKTİDAR, YARGI BAĞIMSIZLIĞINA ÖNYARGILI, YARGIÇ GÜVENCESİNE DUYARSIZ.....	147
2.4.4.2.- YARGI, YASAMA VE YÜRÜTMENİN ETKİSİNE KESİNLİKLE SOKULMAMALIDIR	148
2.4.5.- AKP ÜLKEMİZDE “İLKELİ TEMİZ SİYASETİN” ENGELİDİR.....	150
2.4.5.1.- TBMM, BİR “AYRICALIKLI KİŞİLER KULÜBÜ” OLMAKTAN KURTARILMALIDIR.....	150
a.-) AKP AB'YI DE DİNLEMİYOR... TEMİZ SİYASET'TEN KAÇIYOR.....	150
b.-) İKTİDAR, “MİLLETVEKİLİ DOKUNULMAZLIĞINA” SİĞİNMAYA DEVAM EDİYOR	151
c.-) BAŞBAKAN ERDOĞAN: “BATININ AHLAKSIZLIĞINI ALDIK!!!”	152
2.4.5.2.- HEDEFİMİZ: “TEMİZ SİYASET, DÜRÜST YÖNETİM...”	153
a.-) MİLLETVEKİLİ DOKUNULMAZLIĞI KALDIRILMALIDIR	153
b.-) SİYASİ ETİK (AHLAK) YASASI ÇIKARILMALIDIR	153
c.-) DEVLET SIRTINDAN ZENGİNLEŞMENİN TÜM KAPILARINI KAPATILMALIDIR	
2.4.6.- AKP DEVLETTE KADROLAŞMAKLA YETİNMIYOR, DEVLETİ KUŞATIYOR.....	155
a.-) BAŞBAKAN BİZE SATAŞARAK HEDEF SAPTIRMAYA ÇALIŞIYOR. BİZİM İLKELERİMİZ CUMHURİYET, ANAYASA, DÜRÜSTLÜK VE HALKA HİZMET ANLAYIŞIDIR.....	156
b.-) CUMHURBAŞKANLIĞI OTOMATİK ONAY MEKANİZMASINA DÖNÜŞTÜ	156
2.4.7.- KADINI VE ERKEĞİ EŞİT BİR ÇAĞDAŞ TÜRKİYE!.....	158
2.4.7.1.- KADINLARIMIZA HER ALANDA FIRSAT EŞİTLİĞİ, LAİK DEMOKRATİK ÇAĞDAŞ CUMHURİYETİMİZİN KOŞULUDUR	158
2.4.7.2.- AKP İKTİDARI İLE KADIN HAKLARI KONUSUNDA CİDDİ BİR GERİLEME YAŞANMAKTADIR.....	159
2.4.7.3.- KADIN SORUNU BİR DEMOKRASİ VE EĞİTİM SORUNUDUR.....	160
a.-) KADINA KARŞI ŞİDDET BİR İNSAN HAKLARI İHLALİDİR	160
b.-) KADINLAR GÜÇ VE KARAR MEKANİZMALARINDA AYRIMCILIĞA UĞRAMAKTADIR	161
c.-) BİR ÜLKENİN KALKINMA YOLUNDA NE AŞAMADA OLDUĞUNUN GÖSTERGESİ KADININ ELDE ETTİĞİ HAKLARLA ÖLÇÜLEBİLİR	161
2.4.7.4.- KADIN-ERKEK EŞİTLİĞİ İÇİN ÖNCELİKLERİMİZ.....	162
2.4.8.- AKP'NİN BELEDİYELER OYUNU	166

2.4.8.1.- AKP'NİN MEYDAN OKUMASI GERİ TEPTİ.....	166
2.4.8.2.- AKP BELEDİYELERİN ÜÇTE BİRİNDEN FAZLASINI KAPATTI.....	167
2.4.8.3.- KAPATILAN VE KURULAN BELEDİYELER.....	169
a.-) AKP'NİN YENİ BELEDİYE YASASI İLE, 283 İLK KADEME BELEDİYESİNE İLİŞKİN YENİ DÜZENLEME AŞAĞIDA ÖZETLENMİŞTİR	169
b.-) BU YASA İLE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİ SINIRLARI İÇİNDE, ADLARI AŞAĞIDA VERİLMEKTE OLAN 43 YENİ İLÇE KURULMASI ÖNGÖRÜLMEKTEDİR	170
c.-) AKP YEREL YÖNETİMLER KONUSUNDA AVRUPA'YI DEĞİL MALEZYA'YI ÖRNEK ALMAKTADIR.....	171
d.-) BELEDİYELERİN KAPATILMA GEREKÇELERİ HAKLI DEĞİLDİR.....	172
2.4.8.4.- AKP, BELEDİYELERİ KAPATYOR, ANCAK BELEDİYE GELİRLERİNİ ARTIRACAK DÜZENLEMİYİ YAPMIYOR.....	172
a.-) GÖREV ALANI GENİŞLETİLMİŞ, ANCAK GEREKLİ EK KAYNAK SAĞLANMAMIŞTIR	172
b.-) YAPILMASI GEREKEN ŞEY BELEDİYELERİN YETKİLERİNİ VE GELİRLERİNİ ARTIRMAKTIR. KAPATMAK ÇARE DEĞİLDİR.....	173
c.-) BÜTÜN BUNLARIN YEREL SEÇİMLERDE BAŞARILI OLMAK İÇİN PARTİZANCA YAPILDIĞINA ŞÜPHE YOKTUR	175
2.4.8.5.- YASANIN HÜKÜMLERİ ANAYASA'NIN İLKELERİNE VE RUHUNA AYKIRIDIR	175
a.-) 50 YILDIR BELEDİYE YÖNETİMİ ALTINDA YAŞAYAN İNSANLAR KÖY YÖNETİMİ ALTINDA YAŞAMAK İSTEMİYOR.....	176
b.-) YASANIN AMACI, KAMU YARARINA DEĞİL, SİYASAL NEDENLERE DAYANMAKTADIR.....	176
c.-) BU ADALETSİZLİĞE İZİN VERMEYECEĞİZ.....	177
2.4.8.6.- İL ÖZEL İDARESİ VE BELEDİYELER GELİR TASARISI, YENİ BİR “DELİ DUMRUL” YAKLAŞIMIDIR.....	178

III.- EKONOMİK VE SOSYAL GELİŞMELER 181

3.1.- TESLİMİYETÇİ, NEO-LİBERAL RANT EKONOMİSİ..... 181

3.1.1.- GLOBAL PİYASALARDA ROTASIZ YALPALAYAN TÜRKİYE 181

3.1.1.1.- KÜRESEL DALGA DÜNYA EKONOMİLERİNİ SARSIYOR..... 181

3.1.1.2.- KÜRESEL FON AKIMLARI İLE SÜRÜKLENEN, EKONOMİDE DÜMENİ BOZUK, ROTASI BELİRSİZ TÜRKİYE 183

3.1.2.- GÜVEN VERMEYEN, HALKIMIZIN REFAHI VE SORUNLARINA DUYARSIZ EKONOMİ..... 184

3.1.2.1.- İKTİDARIN BÜYÜME MODELİ DEFOLUDUR, TESLİMİYETÇİDİR, YETERSİZDİR 184

a.-) BÜYÜME HIZI GERİLİYOR, TOPLUMA REFAH, İŞSİZE İŞ YARATMIYOR 184

b.-) MİLLİ GELİR HESAPLA DEĞİL, ÜRETİMLE ARTAR	186
3.1.2.2.- TEKRAR YÜKSELİŞE GEÇEN ENFLASYON İSTİKRARSIZLIĞI DERİNLEŞTİRİYOR.....	187
a.-) 2004'TEN BU YANA TÜRKİYE'DE ENFLASYON DÜŞMÜYOR	187
3.1.2.3.- ADALETSİZ BİR VERGİ DÜZENİ TOPLUMA DAYATILMAKTADIR	189
a.-) MEVCUT VERGİ SİSTEMİ, ÇALIŞANLARI VE DAR GELİRLİLERİ EZEN ÇOK YÖNLÜ SORUNLARLA KUŞATILMIŞTIR.....	189
b.-) ADALETLİ, ÇAĞDAŞ “YENİ VERGİ DÜZENİ” KURULMALIDIR... VERGİ SİSTEMİ, EKONOMİK BÜYÜMENİN ENGELİ DEĞİL, DESTEKÇİSİ OLAN BİR YAPIYA DÖNÜŞTÜRÜLMELİDİR	191
3.1.3.- AKP İKTİDARI İLE BORÇ BATAĞI DERİNLEŞTİ, FAİZ VURGUNU YAYGINLAŞTI	193
3.1.3.1.- AKP İKTİDARI “SICAK PARANIN” ÜLKEYE “KONTROLSÜZ GİRİŞİNE” SEYİRCİ KALDI	193
3.1.3.2.- EKONOMİ “YÜKSEK REEL FAİZ- DÜŞÜK KUR” KISKACINA SOKULDU.....	194
a.-) TÜRKİYE'DE, YATIRIMI, ÜRETİMİ, İHRACATI CEZALANDIRAN, İTHALATI VE BORÇLANMAYI TEŞVİK EDEN BİR KUR VE FAİZ POLİTİKASI UYGULANMAKTADIR.....	194
b.-) MERKEZ BANKASININ “ENFLASYON HEDEFLEMESİ” POLİTİKASI, YÜKSEK REEL FAİZLERİ TETİKLEMEDİR.....	195
3.1.3.3.- AKP'NİN BORÇLANMA POLİTİKASI EKONOMİDE BÜYÜK TAHRİBAT YARATTI	196
a.-) İÇ BORÇ SARMALI EKONOMİNİN EN BÜYÜK KAMBURU.....	196
b.-) KAMU TOPLAM İÇ BORCU.....	196
c.-)KAMU KESİMİ TOPLAM BORCU	196
d.-) ÜLKEMİZİN TOPLAM DIŞ BORÇLARI ÖZEL SEKTÖR BORÇLANMASI İLE REKOR DÜZEYLERE TIRMANDI	197
e.-) 5 YILDA ÜLKENİN TOPLAM BORÇ YÜKÜ 249,9 MİLYAR DOLAR ARTMIŞTIR.....	197
f.-) ÜLKENİN TOPLAM BORÇ STOKU	198
g.-) KİŞİ BAŞINA TOPLAM BORÇ YÜKÜ 6.819 DOLARA TIRMANDI.....	198
3.1.3.4.- BÜTÇENİN “FAİZE TUTSAKLIĞI” DEVAM ETTİ	199
a.-) HÜKÜMETİN BÜTÇE POLİTİKASI EKONOMİK VE SOSYAL DENGELERİ ALTÜST ETMİŞTİR.....	199
b.-) YILLARDIR DAYATILAN YÜZDE 6,5 FAİZ DIŞI FAZLA POLİTİKASI İFLAS ETMİŞTİR	199
c.-) BÜTÇENİN FAİZ ÖDEMELERİ YÜKÜ DEVAM ETMEKTE	200
3.1.4.- KIRILGAN DIŞ DENGE, İÇİ BOŞALTIYAN EKONOMİ	201
3.1.4.1.- DIŞ TİCARET AÇIĞI, EKONOMİDE KIRILGANLIĞIN VE İTHALATA BAĞIMLILIĞIN GÖSTERGESİDİR	201
a.-) EKONOMİDE DIŞ DENGE KIRILGANLIĞI GİDEREK ARTIYOR, DIŞ TİCARET AÇIĞI HER GEÇEN YIL ARTAN REKORLAR KIRIYOR	201
b.-) ORTA VE UZUN DÖNEMDE İTHALATLA İHRACAT ARASINDAKİ MAKAS SÜREKLİ AÇILMAKTADIR	202
c.-) HAMMADDE ALIMINI DAHI KARŞILAYAMAYAN İHRACAT	202
3.1.4.2.- EKONOMİ YABANCILAŞTIRILYOR, YABANCI SERMAYE GÖTÜRÜYOR.....	203
3.1.4.3.- “CARİ AÇIK”, SÜRDÜRÜLEMEZ REKOR DÜZEYE TIRMANDI	203

3.1.5.- EKONOMİDE “GERÇEKÇİ, KARARLI, ÜRETİM VE SOSYAL AYAĞI GÜÇLÜ” YAPILANMA GEREKİYOR	205
3.1.5.1.- BU İSTİKRAR PROGRAMI ARTIK SÜRDÜRÜLEBİLME ÖZELLİĞİNİ KAYBETMİŞTİR.....	205
3.1.5.2.- EKONOMİ, İKTİDARIN GETİRDİĞİ UÇURUMUN KENARINDAN SÜRATLE ÇEKİP ALINMALIDIR.....	206
3.2.- İKTİDARIN GÜNDEMİNDE, “ULUSAL EKONOMİ, ÜRETİM VE TEKNOLOJİK YAPILANMA” YOK	207
3.2.1.- “ÜRETİM VE YATIRIMI” UNUTAN , “DIŞ REKABET GÜCÜ” YETERSİZ EKONOMİ.....	207
3.2.1.1.- “REEL EKONOMİ VE ÜRETİM” DIŞLANDI	207
a.-) REEL SEKTÖRDE SORUNLAR GİDEREK AĞIRLAŞMAKTADIR	207
b.-) PROTESTOLU SENET SAYISI HIZLA ARTMAKTADIR	207
c.-) KARŞILIKSIZ ÇEK SAYISI HIZLA ARTMAKTADIR	208
d.-) ŞİRKET KAPANMALARI 2007 YILINDA DA DEVAM ETMİŞTİR.....	208
3.2.1.2.- “SABİT SERMAYE YATIRIMLARI”, HEM YETERSİZ, HEM DE ETKİSİZ.....	208
a.-) AKP İKTİDARI İLE GEÇEN HER YIL KAMU YATIRIMLARI DAHA DA AZALMIŞ, 2008 YILI BÜTÇESİNDE KAMU YATIRIMLARI ADETA UNUTULMUŞTUR	208
b.-) 2002 YILINDAN BU YANA KAMU YATIRIMLARININ GAYRİ SAFİ MİLLİ HASILA (GSMH) İÇİNDEKİ PAYI GİDEREK GERİLEMİŞTİR	209
c.-) HALEN UYGULAMADA BULUNAN KAMU YATIRIMLARININ BİTİRİLEBİLMESİ İÇİN, MEVCUT ÖDENEKLERLE 7 YIL GEREKMEKTEDİR.....	209
3.2.1.3.- TEKNOLOJİK YAPILANMA GELİŞMİYOR, AR-GE ARTMIYOR.....	210
a.-) KALKINMA VE REKABETİN ANAHTARI: AR-GE	210
b.-) TÜRKİYE İSE “AR-GE YOKSULU”	210
c.-) TÜRKİYE TEKNOLOJİK YAPILANMADA ATILIM YAPMALIDIR	210
3.2.2.- İKTİDARIN “ULUSAL SANAYİ”Yİ SAHİPLENME BİLİNCİ YOK	211
3.2.2.1.- “ULUSAL SANAYİ” SAHİPSİZ, “KOBİ’LER” DESTEKSİZ KALDI	211
a.-) KOBİLER ADETA KENDİ KADERLERİNE TERKEDİLMİŞTİR	211
b.-) KOBİ’LER EKONOMİNİN İTİCİ GÜCÜNE DÖNÜŞTÜRÜLMELİDİR.....	211
c.-) KOBİLER KREDİ PASTASINDAN PAYLARINI ALMALIDIR	212
3.2.2.2.- CHP ESNAF KURULTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ	212
3.2.2.3.- İLKESİZ, VURGUNCU ÖZELLEŞTİRME	214
a.-) AKP İKTİDARINDA ÖZELLEŞTİRME; ULUSAL SANAYİMİZİ YABANCILAŞTIRMA, KAMU İŞLETMELERİNİ KAPATMA VE VURGUN ARACINA DÖNÜŞTÜ.....	214
b.-) GÜNÜ KURTARMA ANLAYIŞI İLE YAPILAN ÖZELLEŞTİRMELER EKONOMİYE ONARILAMAZ ZARARLAR VERMEKTEDİR.....	214

c.-) ELEKTRİK ÜRETİM, SANTRAL İŞLETME İHALELERİ GENELDE AKP YANDAŞI OLARAK BİLİNER FİRMALARA GİTTİ	215
d.-) ÖZELLEŞTİRMELER BİNLERCE İŞÇİMİZİN MAĞDURİYETİNE YOL AÇMIŞTIR.....	216
e.-) ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI PORTFÖYÜNDEKİ KURULUŞLAR.....	216
f.-) AKP HÜKÜMETİ'NİN ÖZELLEŞTİRMELERİ BİRER BİRER YARGIDAN DÖNMEKTEDİR.....	217
g.-) TÜRKİYE'NİN TÜTÜN PİYASASI 1 MİLYAR 720 MİLYON DOLARA SATILMIŞTIR	218
h.-) KİT'LERİ SATARAK TASFİYE ETMEK, EKONOMİMİZİN DÜZLÜĞE ÇIKIŞ YOLU DEĞİLDİR.....	218
3.2.2.4.- ULUSAL BANKACILIK YABANCILAŞTIRILYOR, İÇİ BOŞALTILYOR.....	220
a.-) MALİ SEKTÖRDE YABANCILAŞMA HIZLA DEVAM ETMEKTEDİR.....	220
b.-) BANKACILIKTA YABANCI PAYI YÜZDE 40'A DAYANDI.....	220
c.-) HALKBANK VE ZİRAAT BANKASI ÖZELLEŞTİRİLMEMELİDİR	221
3.2.2.5.- DOĞAL KAYNAKLAR DIŞLANIYOR, ENERJİDE YETERSİZLİK VE DIŞA BAĞIMLILIK HIZLA TIRMANIYOR.....	222
a.-) HIZLA, DENGELİ, PLANLI, ÇOK YÖNLÜ ULUSAL ENERJİ POLİTİKALARINA DÖNMEK GEREKİR	222
b.-) ÖZKAYNAKLARI DEĞERLENDİREN ENERJİ ÜRETİMİ.....	222
c.-) ENERJİ SEKTÖRÜMÜZ İÇİNDE BULUNDUĞU KAOSTAN ÇIKARTILMALIDIR.....	222
d.-) PETROL VE DOĞALGAZDA STRATEJİK KONUMUMUZ ULUSAL ÇIKARLAR KORUNARAK DEĞERLENDİRİLMELİDİR.....	223
e.-) MADENLERİMİZİN, DOĞAL KAYNAKLARIMIZIN EKONOMİMİZE KATKISI ARTIRILMALIDIR	225
3.2.2.6.- HEDEFİMİZ: GÜÇLÜ VE İLERİ SANAYİLEŞME	226
a.-) SANAYİCİ KOMİSYONCUYA DÖNDÜ... FABRİKASINI KAPATAN ÜRETİCİ PAKİSTAN, ÇİN, HİNDİSTAN ÜRÜNÜ SATIYOR	226
b.-) ULUSAL SANAYİMİZE HER ZAMAN SAHİP ÇIKACAĞIZ.....	226

3.3.- AKP, SOSYAL DEVLETİ GERİLETTİ, SOSYAL ADALETİ ÇÖKERTTİ.....227

3.3.1.- “YOKSULLUK”, TOPLUMSAL BARIŞ VE ONURLU YAŞAMA EN BÜYÜK TEHDİT	227
3.3.1.1.- “YOKSULLAŞMA” YAYGINLAŞTI, SOSYAL BUNALIMA DÖNÜŞTÜ	227
3.3.1.2.- “SADAKA DAĞITAN DEVLET” YERİNE, İNSAN ONURUNA SAYGILI “SOSYAL DEVLET	228
a.-) AİLE SİGORTASINI (AS-KUR) KURACAĞIZ, HER AİLEYE ASGARİ GELİR GÜVENCESİ SAĞLAYACAĞIZ.....	228
b.-) KARARLIYIZ: “SIFIR AÇLIK” PROJESİ'Nİ UYGULAMAYA KOYACAĞIZ	229
3.3.1.3.- HALKIN TASARRUFU YOK, BANKA MEVDUATLARI BİR AVUÇ KESİME AİT	230
3.3.1.4.- HALKIMIZA TUZAK: BİREYSEL BORÇLANMA BATAĞI.....	231
3.3.2.- İŞSİZLİK TIRMANIYOR, İKTİDAR UMURSAMIYOR.....	232
3.3.2.1.- İŞSİZLİK, ÜLKEDE ÇÖZÜLMESİ GEREKEN EN ÖNCELİKLİ SORUNDUR.....	232
a.-) SON BEŞ YILDIR HORMONLU BÜYÜME İSTİHDAM YARATMIYOR	232
b.-) İŞSİZLİK RAKAMLARI ÇARPITILMAKTADIR.....	233
c.-) “SOKAKTAKİ FİİLİ İŞSİZLİK” KAMUOYUNA AÇIKLANANIN EN AZ İKİ KATIDIR	233

d.-) TARIM DIŞI İSTİHDAM BİR YILDA 193 BİN KİŞİ ARTMIŞTIR	234
e.-) İŞGÜCÜNE KATILIM ORANI DÜŞÜK GÖSTERİLEREK İŞSİZLİK ORANI İYİLEŞTİRİLMEKTEDİR	234
f.-) GENÇLERİMİZİN GELECEK UMUTLARI GİDEREK AZALMAKTADIR	234

3.3.2.2.- KAYITDIŞI İSTİHDAMLA MÜCADELE EDİLMİYOR; HER İKİ ÇALIŞANDAN BİRİ KAYIT DIŞI DURUMDA.....	235
--	-----

3.3.2.3.- “İŞSİZLİK SİGORTASI FONU’NUN” HAZİNEYİ FONLAYAN, ANCAK İŞSİZE YARAMAYAN YAPISI DEĞİŞMELİDİR	236
---	-----

3.3.3.- İKTİDAR, ÜLKEMİZİN “DOĞU VE GÜNEYDOĞUSU’NU” UNUTTU.....237

3.3.3.1.- BÖLGEDE YAŞAM TÜM BOYUTLARIYLA NORMALLEŞMELİ, YAŞAM KALİTESİ YÜKSELTİLMELİDİR	237
---	-----

3.3.3.2.- GÜNEYDOĞU ANADOLU BOP İLE DEĞİL GAP İLE KALKINIR	238
--	-----

a.-) GÜNEYDOĞU ANADOLU PROJESİ (GAP) ÜLKE EKONOMİSİ VE BÖLGE KALKINMASI AÇISINDAN ÇOK ÖNEMLİDİR.....	238
--	-----

b.-) AKP’NİN, GAP’I GELİŞTİRMEK BİR YANA GAP İDARESİNİ KALDIRMA GİRİŞİMİNDE BULUNMUŞ, ANCAK ENGELLENMİŞTİR	238
--	-----

c.-) AKP’NİN ÇARPIK YATIRIM POLİTİKASININ VE TARIM SEKTÖRÜNÜ DIŞLAYAN ANLAYIŞININ BEDELİ BÜYÜKTÜR.....	238
--	-----

3.3.3.3.- DEVLET YATIRIMI VE ÖNCÜLÜĞÜ OLMADAN DOĞU VE GÜNEYDOĞU’NUN KALKINMASI SAĞLANAMAZ	239
---	-----

a.-) AKP İKTİDARINDA, ÜLKEMİZİN GERİ KALMIŞ İLLERİ YATIRIM VE GENEL REFAH ARTIŞINDAN GEREKLİ PAYI ALAMADILAR	239
--	-----

b.-) DEVLET BÖLGEYE DOĞRUDAN KAYNAK AKTARMALI, YATIRIM YAPMALI, DESTEK SAĞLAMALIDIR.....	240
--	-----

c.-) “BOŐALTIMIŐ KÖYLERE GERİ DÖNÜŞ”, GÜVENLİK, GÖNÜLLÜLÜK VE DEVLET DESTEĞİ İLE HIZLA SAĞLANMALIDIR	242
--	-----

d.-) GELİŞMEMİŞ YÖRELERDE BÖLGESEL PLANLAMA UYGULAMASI ETKİNLEŞTİRİLMELİDİR	242
---	-----

3.3.4- “HALEN YETERSİZ OLAN SOSYAL GÜVENLİK”, DAHA DA TÖRPÜLENİYOR.....244

3.3.4.1.- HÜKÜMETİN SOSYAL GÜVENLİK YASA TASARISI İLE SOSYAL DEVLET GÖZDEN ÇIKARILMAKTADIR... BU “MEZARDA EMEKLİLİK” YASASIDIR.....	244
---	-----

3.3.4.2.- İKTİDARIN, BİR IMF DAYATMASI OLAN SOSYAL GÜVENLİK YASASI İLE HALKIMIZA BÜYÜK HAKSIZLIK YAPILMAKTADIR.....	245
---	-----

3.3.4.3.- AKP’NİN YENİ YASA TASARISI İLE EMEKLİ AYLIKLARINDA UÇURUM DAHA DA ARTACAK	246
---	-----

a.-) AKP’NİN SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI YASA TASARISI İLE BİRÇOK KESİMİN HAKLARI GASP EDİLİYOR.....	246
--	-----

b.-) AKP’NİN SÖZDE “REFORM TASARISI”, “SOSYAL DEVLET” İLE BAĞDAŞMAYAN OLUMSUZLUKLARI İÇERMEKTEDİR	247
---	-----

c.-) KIDEM TAZMİNATINI, AŐGARI ÜCRETİ VE EMEKLİ MAAŞINI DÜŞÜRÜN TALİMATI	248
--	-----

d.-) SOSYAL VE SAĞLIK SİGORTASI KANUNU İLE KADIN ÇALIŞANLARIN HAKLARI GERİYE GİTMEKTEDİR.....	249
---	-----

3.3.4.4.- SOSYAL GÜVENLİK SİSTEMİNDE SORUNLAR VARDIR, ANCAK DEVLETİN SİSTEME KAYNAK DESTEĞİ YOK DÜZEYDEDİR	250
--	-----

3.3.4.5.- CHP’NİN SOSYAL GÜVENLİK YASA TASARISINA KARŞI GÖRÜŞÜ	252
--	-----

3.3.4.6.- HÜKÜMETİN BU YASASI İLE SAĞLIK HİZMETİ ALMAK, HER AŞAMADA "PARALI" HALE GELECEK.....	254
3.3.4.7.- SOSYAL GÜVENLİK, TEMEL İNSANLIK HAKKIDIR, SOSYAL DEVLETİN GEREĞİDİR.....	255
a.-) 2007 MİLLETVEKİLİ GENEL SEÇİMLERİ BİLDİRGESİ PUSULA'DA HALKIMIZA SÖZ VERDİĞİMİZ GİBİ.....	255
b.-) HERKESE "ULUSAL SAĞLIK SİGORTASI".....	255
3.3.4.8.- PARASI OLANA DEĞİL, HERKESE "GEREKLİ VE KALİTELİ SAĞLIK HİZMETİ".....	256
a.-) SADECE "NÜFUS KAĞIDI" İLE HERKESE GEREKLİ VE KALİTELİ SAĞLIK HİZMETİ.....	256
b.-) SAĞLIK HİZMETLERİNDE HERKESE FIRSAT EŞİTLİĞİ SAĞLAYACAĞIZ.....	256
c.-) SAĞLIK PERSONELİ HAKLARINI EKSİKSİZ ALACAK.....	257
d.-) GENEL BAŞKAN BAYKAL'IN TIP BAYRAMI MESAJI.....	257
3.3.5.- AKP İKTİDARI'NDAN ENGELLİLERE BÜYÜK AYIP!.....	258

3.4.- İKTİDAR "EMEĞİ, ÇİFTÇİYİ, ÇALIŞANLARI" EZİYOR.....259

3.4.1.- EMEK EZİLİYOR, ÖRGÜTLENME GERİLİYOR.....	259
3.4.1.1.- ÇALIŞMA HAKKI KUTSALDIR... EMEK EN YÜCE DEĞERDİR... SENDİKAL VE ÖRGÜTLENME HAKLARI EKSİKSİZ SAĞLANMALIDIR.....	259
3.4.1.2.- İŞ GÜVENLİĞİ KONUSUNDA AVRUPA'DA BENZERİMİZ YOK.....	260
a.-) YAŞANANLAR İŞ KAZALARI DEĞİL, İŞ CİNAYETLERİDİR.....	260
b.-) TUZLA TERSANELERİ SADECE GÖZE BATAN BİR ÖRNEK.....	261
3.4.2.- "TARIM VE HAYVANCILIK" GERİLEMekte, ÇİFTÇİNİN YOKSULLUĞU ARTMAKTADIR.....	262
3.4.2.1.- AKP İKTİDARI, ÇİFTÇİ İÇİN "YOKSULLAŞMA", TARIM İÇİN, "GERİLEME DÖNEMİ" OLDU.....	262
a.-) AKP, "İMF'YE TESLİMİYET" VE "AB'YE UYUM" DİYEREK, "ÇİFTÇİMİZİ BİTİRDİ".....	262
b.-) HÜKÜMET ÇİFTÇİYİ DEĞİL İMF'Yİ DİNLEDİ, TARIMA DESTEĞİ RAFA KALDIRDI.....	262
c.-) TARIM SEKTÖRÜ "SABİT SERMAYE YATIRIMLARI" GERİLEMekteDİR.....	263
d.-) TARIM ÜRÜNLERİNDE İTHALAT PATLAMASI YAŞANMAKTADIR.....	263
e.-) TARIM SEKTÖRÜ GİDEREK KÜÇÜLMekteDİR.....	263
f.-) ÇİFTÇİ, ZAMLAR ALTINDA EZİLİYOR, YOKSULLAŞIYOR.....	264
g.-) ÇİFTÇİMİZ 2007 YILINDA, KURAKLIK AFETİ NEDENİYLE DE BÜYÜK KAYBA UĞRADI, ANCAK HÜKÜMET YARALARI SARMADI.....	264
h.-) AKP İKTİDARINDA ÇİFTÇİ, ÜRETTİĞİ HER ÜRÜNDE ZARAR ETTİ.....	264
i.-) 2007'DE BİTKİSEL ÜRETİM HER ALANDA GERİLEDİ.....	265
j.-) TÜRK TARIMI VERİMLİLİKTE DİĞER ÜLKELERLE REKABET EDEMEMEKTEDİR.....	267
3.4.2.2.- TARIM ÜLKEMİZİN YÜKÜ DEĞİL GÜCÜ OLMALIDIR. BU BİZİM ÇİFTÇİMİZE "SÖZÜMÜZDÜR".....	268

a.-) HER ZAMAN KÖYLÜMÜZÜN, ÇİFTÇİMİZİN YANINDA OLACAĞIZ. KÖYLÜMÜZÜ, ÇİFTÇİ YAPACAĞIZ, ONLARI REFAHA KAVUŞTURACAĞIZ.....	268
b.-) ÇİFTÇİMİZİ YALNIZ BIRAKMAYACAĞIZ, ONLARA GÜÇLÜ DESTEK SAĞLAYACAĞIZ.....	268
c.-) ÇİFTÇİ ÜRETİM VE EMEĞİNİN KARŞILIĞINI ALACAK.....	269
d.-) TARIMDA ÜLKEMİZİN YETERLİLİK DÜZEYİNİ YÜKSELTECEĞİZ.....	270
e.-) TARIMDA DIŞ REKABET GÜCÜMÜZÜ ARTIRACAĞIZ.....	270
f.-) TARIM VE ORMAN ALANLARINI KORUYACAĞIZ, GELİŞTİRECEĞİZ.....	271

3.4.2.3.- YABANCILARA TARIM TOPRAKLARININ SATIŞINDA SINIRLAMININ EN ZAYIF OLDUĞU ÜLKE TÜRKİYE.....	272
--	-----

3.5.- AKP EĞİTİMİ, GERİCİ SİYASET VE TARİKATLARLA KUŞATTI.....273

3.5.1.- İKTİDAR ÜNİVERSİTELERİ “GERİCİ ZİHNİYETİ İLE” TESLİM ALMA ÇABASINDA.....273

3.5.1.1.- İKTİDARIN ÜNİVERSİTELERDE “SİNSİ PLANI”.....273

a.-) ÜNİVERSİTELERİMİZDE “NİTELİKSEL GELİŞMELER”, BUGÜNE KADAR ÇAĞDAŞ BİLİM ADAMLARI VE BİLİMSEL ARAŞTIRMALARLA SAĞLANDI.....	273
b.-) İKTİDAR ÜNİVERSİTELERE KENDİ ADAMLARINI YERLEŞTİRME, KENDİ “SİNSİ PROJESİNİ” UYGULAMAYA GEÇİRME ARAYIŞINDA.....	274
c.-) ÜNİVERSİTELERDE KADRO SORUNLARI DİZBOYU.....	274

3.5.1.2.- YENİ YÖK BAŞKANI, AYDINLANMANIN ÖNCÜSÜ OLAN ÇAĞDAŞ ÜNİVERSİTELERİMİZE YAKIŞMIYOR.....275

a.-) YÖK BAŞKANI GERÇEKTEN KİMDİR?.....	275
b.-) ÜNİVERSİTELERARASI KURUL (ÜAK), YÖK BAŞKANI ÖZCAN'IN KENDİLERİNİ TEMSİL ETMEDİĞİNİ BELİRTEREK İSTİFASINI İSTEDİ.....	276
c.-) ÖZCAN GÖREVE GELDİĞİNDEN BERİ VECİZ SÖZLERİ VE DAVRANIŞLARI İLE LAİK CUMHURİYET SIKINTISINI AÇIKÇA KANITLADI.....	277

3.5.1.3.- HÜKÜMET DEVLET ÜNİVERSİTELERİNİ PARALI YAPMAK İSTİYOR.....278

a.-) “PARALI ÜNİVERSİTE EĞİTİMİ” İLE YOKSUL GENÇLERİN UMUDUNA KAPILAR KAPANACAKTIR.....	278
b.-) ÜNİVERSİTE SAYILARI ARTIYOR, ANCAK YETERLİ KAYNAK SAĞLANMIYOR.....	279
c.-) YURLAR GERİCİ KUŞATMA ALTINDA, BURSLAR YETERSİZ.....	279

3.5.2.- İKTİDARIN HEDEFİ: “ÇAĞDAŞ MİLLİ EĞİTİMİ GERİLETMEK”.....280

3.5.2.1.- EĞİTİM SİSTEMİMİZE YÖN VEREN TEMEL YASALAR SÜREKLİ ÇİĞNENMEKTE.....280

3.5.2.2.- CUMHURİYETTEN RÖVANŞ ALMA GİRİŞİMLERİ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI ODAKLIDIR.....280

a.-) ÖZEL ÖĞRENCİ YURLARI EĞİTİM SİSTEMİMİZİN KANAYAN BİR YARASIDIR.....	281
b.-) SON GENEL SEÇİMLERDEN BERİ LAİK EĞİTİM KARŞITI EYLEM VE YAPILANMALAR TIRMANDI.....	281

3.5.2.3.- KADROLAŞMA İSYAN ETTİRDİ: TTK BAŞKANI PROF. ERDOĞAN GÖREVİNDEN AYRILDI.....282

3.5.2.4.- EĞİTİME ERİŞİM ve EŞİTSİZLİKLER HALA BÜYÜK BİR SORUNDUR.....283

3.5.2.5.- EĞİTİME SAHİP ÇIKMANIN İLK ADIMI ÖĞRETMENE SAHİP ÇIKMAKTIR.....	284
3.5.2.6.- EĞİTİM BÜTÇESİ YETERSİZLİKTEN ÖTEYE YOKSULLUK BÜTÇESİ HALİNE GELMİŞTİR.....	285
3.5.2.7.- “ZORUNLU DİN DERSLERİ” İÇİN TARİHİ KARAR.....	286

3.6.- AKP İKTİDARI= “YOLSUZLUK, RÜŞVET, VURGUN, KURALSIZLIK” 287

3.6.1.- HER ALANDA DİZBOYU YOLSUZLUK VE RÜŞVET 287

3.6.1.1.- TERÖR FİNANSÖRÜ EL KADI'YA KEFİL OLAN BİR BAŞBAKAN 287

a.-) YARGI KARARI: T. ERDOĞAN'IN KEFİL OLDUĞU, ZAPSU'NUN ESKİ ORTAĞI “YASİN EL KADI'NIN TÜRKİYE'DEKİ MAL VARLIĞINA TEDBİR” 287

3.6.1.2.- AKP'NİN “TABANINDA ALİ DİBO, TAVANINDA DA DUBAİ KULELERİ VE GALATAPORT” VAR 288

- a.-) KISA SÜREDE AKP, ALİ DİBOLAR PARTİSİ'NE DÖNÜŞTÜ.....288
- b.-) ULAŞTIRMA BAKANI YILDIRIM'IN ÇOCUKLARI İŞİ BÜYÜTTÜ 288
- c.-) AKP'NİN BAŞIŞ ANLAYIŞI: BAKAN RÜŞVETİ DOĞAL GÖRÜYOR!.....289
- d.-) TPAO İLE ÇALIK ENERJİ ARASINDA GİZLİ ANLAŞMA, SONRA ETİK DIŞI GÖREVLENDİRME 289
- e.-) ENERJİ BAKANLIĞI'NDA YOLSUZLUK İDDİALARININ BİRİ BİTİYOR, BİRİ BAŞLIYOR.....290
- f.-) OECD: K. İRAK'TA RÜŞVET VEREN 139 TÜRK FİRMASINA İLİŞKİN SORUŞTURMA SAVSAKLANDI 290

3.6.1.3.- İSTANBUL'DA “KENT RANGLARI” BAŞBAKAN ERDOĞAN'DAN SORULUR 291

- a.-) DİLARA ÇOCUK FACIASI, SİYASETÇİ-TARİKATÇI İHALE VURGUNLARININ SONUCUDUR.....291
- b.-) AKP'Lİ PENDİK BELEDİYESİ, 200 DÖNÜMLÜK SU HAVZASINI İMARA AÇTI, KENT RANTI ÜZERİNDEN PAZARLIK YAPILDI 292
- c.-) İSTANBUL MALTEPE'DE “KENTSEL DÖNÜŞÜM” TOKİ ELİYLE KENTSEL VURGUNA VE BARINMA HAKKININ İHLALİNE DÖNÜŞÜYOR 292
- d.-) İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NİN YEŞİL ALAN SALDIRISI YARGI ELİYLE ÖNLENDİ 293

3.6.1.4.- İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR'DE AKP'NİN RANT SAĞLAMA UYGULAMALARI CHP ENGELİNE TAKILDI 293

3.6.1.5.- MELİH GÖKÇEK'İN KEYFİ YÖNETİMİNİN BİR HALKASI: ANKARA BEL-PA'DA VURGUN SKANDALI 294

3.6.2.- UNAKITAN VAKASI: DÜNYADA BİR BENZERİ YOK.....295

3.6.2.1.- SN. BAŞBAKAN, SN. UNAKITAN; BU HESABI VERMEDEN SİYASET YAPMAYA HAKKINIZ OLAMAZ!!!.....295

3.6.3.- MERKEZ BANKASI: YENİ KENT RANTI VURGUNU ARAYIŞLARI 299

3.6.3.1.- T.C. MERKEZ BANKASI İSTANBUL'A TAŞINAMAZ 299

a.-) HÜKÜMET SİYASİ VE DAR ÇIKARLARA YÖNELİK ÇABALARINA, T.C. MERKEZ BANKASI'NI ALET ETME HEVESİNDEN DERHAL VAZGEÇMELİDİR.....	299
b.-) MERKEZ BANKASI NEDEN ANKARA'DA KALMALIDIR?	300
3.6.3.2.- MERKEZ BANKASI'NIN İSTANBUL'A TAŞINMASI ISRARININ ALTINDA BÜYÜK BİR ARAZİ RANTI DA YER ALMAKTADIR	302
3.6.4.- İSLAMİ HOLDİNGLER VURGUNU HUKUK VE AHLAK KRİZİNE DÖNÜŞMÜŞTÜR.....	303
3.6.4.1.- BU VURGUN SONA ERMELİ, SİYASİ KORUYUCULARI HESAP VERMELİ.....	303
3.6.4.2.- PARTİMİZİN "İSLAMİ HOLDİNGLER VURGUNU" İÇİN GEÇEN DÖNEMDE VERDİĞİ ÖNERGE REDDEDİLDİ, VURGUN HASIRALTI EDİLDİ.....	305
a.-) AKP KONUYU ZAMAN AŞIMINA TAŞIMA ÇABASINDA	305
b.-) TBMM "İSLAMİ HOLDİNGLERİN İZİNSİZ HALKA ARZ İŞLEMLERİNİ ARAŞTIRMA KOMİSYONU" RAPORUNDA, ÖZETLE;	306
c.-) HÜKÜMET NE MAĞDURİYETLERİN GİDERİLMESİ, NE DE SORUMLULARIN YARGILANMASI İÇİN ADIM ATTI	306
d.-) AVRUPA TÜRKLERİ DAYANIŞMA DERNEĞİNİN BAŞKANI VE BERABERİNDEKİ HEYET, BAYKAL'I ZİYARET EDEREK DESTEK İSTEDİ	306

IV.-PARTİ: ORGANLAR VE ÇALIŞMALAR..... 311

4.1.-PARTİ ÜST ORGANLARI 311

4.1.1.- PARTİ MECLİSİ	311
4.1.2.-YÜKSEK DİSİPLİN KURULU.....	314
4.1.3.- MERKEZ YÖNETİM KURULU ÜYELERİ	315

4.2.- PARTİ ÇALIŞMALARI VE ETKİNLİKLERİ 317

4.2.1.-PARTİ ORGAN TOPLANTILARI.....	317
4.2.1.1.- PARTİ MECLİSİ TOPLANTILARI	317
4.2.1.2.- İL VE BELEDİYE BAŞKANLARI TOPLANTILARI	318
4.2.2.- "22 TEMMUZ 2007" MİLLETVEKİLİ GENEL SEÇİMLERİ.....	319
4.2.2.1.- MİLLETVEKİLİ GENEL SEÇİMLERİ DÖNEMİ PROPAGANDA ÇALIŞMALARI	319

a.-) SEÇİM BİLDİRGESİ	319
b.-) BROŞÜR VE DİĞER BASILI TANITIM MALZEMELERİ	320
c.-) AJANS ÜZERİNDEN YAPILAN REKLAM VE TANITIM ÇALIŞMALARI.....	320
4.2.2.2.- MİTİNGLER	321
4.2.2.3.- 2004 GENEL YEREL VE 2007 GENEL MİLLETVEKİLİ SEÇİM SONUÇLARI.....	322
4.2.2.4.- ÜLKEMİZİN GERÇEK SEÇMEN SAYISI KAÇTIR?.....	322
4.2.3.-PARTİ GENEL MERKEZ ÇALIŞMALARI	324
4.2.3.1.- YAYINLAR	324
a.-) EKONOMİ BÜLTENİ	324
b.-) HALK GAZETESİ	325
4.2.3.2.- YEREL YÖNETİMLER BİRİMİ ÇALIŞMALARI	326
a.-) İL TOPLANTILARI.....	326
b.-) YAYIN VE İLETİŞİM ETKİNLİKLERİ	327
4.2.3.3.- CHP KADIN KOLLARI ÇALIŞMALARI	330
4.2.3.4- CHP GENÇLİK KOLLARI ÇALIŞMALARI	333
4.2.4.- GENEL PARTİ ETKİNLİKLERİ	338
4.2.4.1.- GN. BAŞKAN BAYKAL VAN, HAKKARİ, ŞEMDİNLİ VE YÜKSEKOVA'DA (8 Aralık 2005)	338
4.2.4.2.- VAN'A GİDEN CHP HEYETİ REKTÖR'ÜN YANINDA (13 Aralık 2005)	338
4.2.4.3.- SEÇİME HAZIRLIK KOMİSYONU ÇALIŞMALARI (8 Aralık 2005)	338
4.2.4.4.- KAYSERİ İLİNDE HEYET ÇALIŞMASI (9 Aralık 2005)	339
4.2.4.5.- ANKARA İLİNDE HEYET ÇALIŞMASI (17 Aralık 2005)	339
4.2.4.6.- KUŞ GRİBİNİ İNCELEME HEYETİ ÇALIŞMALARI (Şubat 2006).....	339
4.2.4.7.- MERSİN, ADANA, KONYA, SAKARYA VE ANKARA İLLERİNDE HEYET ÇALIŞMASI (3-27 Haziran 2006)	339
4.2.4.8.- KONYA İLİNDE HEYET ÇALIŞMASI (24 Haziran 2006)	340
4.2.4.9.- MALATYA'DAKİ İSHAL SALGININI İNCELEME KOMİSYONU (29-30 Haziran 2006)	340
4.2.4.10.- ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI ÜRETİCİLERİNİN SORUNLARINI ARAŞTIRMA KOMİSYONU (11-19 Aralık 2006)	340

4.2.4.11.- NARENCİYE (TURUNÇGİL) ÜRETİCİLERİNİN SORUNLARINI ARAŞTIRMA KOMİSYONU (27 Ocak 2006).....	341
4.2.4.12.- TUZLA ORGANİZE DERİ SANAYİ BÖLGESİ'Nİ ZİYARET (2 Mart 2006).....	341
4.2.4.13.- BALIKÇILIK SORUNLARI ARAŞTIRMA ve İZLEME KOMİSYONU (31 Ocak 2006)	341
4.2.4.14.- FINDIK ÜRETİCİLERİNİN SORUNLARINI ARAŞTIRMA KOMİSYONU (Mart 2006).....	342
4.2.4.15.- DÜZCE AİLE HEKİMLİĞİ PİLOT BÖLGE UYGULAMASINI İNCELEME KOMİSYONU	342
4.2.4.16.- TEKSTİL-HAZIR GİYİM SEKTÖRÜNÜN SORUNLARINI ARAŞTIRMA KOMİSYONU ÇALIŞMALARI.....	343
4.2.4.17.- TEKEL SİGARA FABRİKALARINA CHP'DEN DESTEK.....	343
4.2.4.18.- ŞANLIURFA İLİ HEYET ÇALIŞMASI (Mayıs 2006)	343
4.2.4.19.- CHP 83. KURULUŞ YILI ANMA TOPLANTISI (9 Eylül 2006).....	343
4.2.4.20.- CHP HEYETİ AFET BÖLGESİNDE (2 Kasım 2006)	343
4.2.4.21.- CHP HEYETİNDEN FRANSIZ PARLAMENTOSUNA ZİYARET (12 Ekim 2006)	344
4.2.4.22.- CHP KOMİSYONU, NARENCİYE ÜRETİCİSİNİ DİNLEDİ (2 Aralık 2006).....	344
4.2.4.23.- BAYKAL ULUSAL GÜVENLİK KONFERANSI'NA KATILDI (9-11 Şubat 2007)	344
4.2.4.24.- CHP PM ÜYESİ, BYKP BAŞKANI İSMAİL CEM DEVLET TÖRENİYLE TOPRAĞA VERİLDİ (26 Ocak 2007)	344
4.2.4.25.- GÜNEYDOĞU VE DOĞU ANADOLU İNCELEME GEZİSİ (26 Şubat-4 Mart 2007)	345
4.2.4.26.- CHP DEPREM BÖLGESİNDE (26 Şubat 2007).....	345
4.2.4.27.- 1 MART TEZKERESİNİN YILDÖNÜMÜNDE İSTANBUL'DA TOPLANTI DÜZENLENDİ (1 Mart 2007)	345
4.2.4.28.- MİLAS YENİ BELEDİYE BİNASI AÇILIŞI VE ÜÇ DEVRİM YASASI'NIN YILDÖNÜMÜ İÇİN MUĞLA'DA TOPLANTI DÜZENLENDİ (3 Mart 2007)	345
4.2.4.29.- KADIN KOLLARINDAN KALABALIK VE COŞKULU 8 MART ETKİNLİĞİ (11 Mart 2007)	346
4.2.4.30.- TBMM BAŞKANVEKİLİ VE BURSA MİLLETVEKİLİMİZ ALİ DİNÇER TÖRENLE TOPRAĞA VERİLDİ (19 Nisan 2007)	346
4.2.4.31.- BAYKAL İSO MECLİS TOPLANTISI'NDA GÜNCEL SİYASİ VE EKONOMİK GELİŞMELERİ DEĞERLENDİRDİ (28 Mart 2007)	347
4.2.4.32.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL AŞIK VEYSEL DERNEĞİNİN DÜZENLEDİĞİ GECEYE KATILDI (27 Mart 2007)	347

4.2.4.33.- CHP YÖNETİCİLERİ VE MİLLETVEKİLLERİ, MİLLETVEKİLİMİZ OLMAYAN İLLERDE (Nisan 2007).....	347
4.2.4.34.- CHP HEYETİ MALATYA'YA GİTTİ (18 Nisan 2007)	348
4.2.4.35.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL İZMİR 76. ENTERNASYONEL FUARI'NIN AÇILIŞINA KATILDI (31 Ağustos 2007)	348
4.2.4.36.- CHP MİLLETVEKİLİ HEYETİ TUZLA TERSANELERİNDE İNCELEME YAPTI (12 Eylül 2007)	348
4.2.4.37.- CHP'NİN 84. KURULUŞ YILDÖNÜMÜNDE ANITKABİR'DE YÜZBİNLER BULUŞTU (9 Eylül 2007)	349
4.2.4.38.- BEYTÜŞŞEBAP VAHŞETİNE, CHP'DEN İNCELEME (3 Ekim 2007)	349
4.2.4.39.- DENİZ BAYKAL GATA'DA GAZİLERİ ZİYARET ETTİ (9 Ekim 2007)	350
4.2.4.40.- CHP'LİLERDEN ŞEHİT AİLELERİNE DESTEK VE BAŞSAĞLIĞI ZİYARETLERİ (Kasım 2007)	350
4.2.4.41.- KAZ DAĞLARI İNCELEME HEYETİ (24-25 Ekim 2007)	351
4.2.4.42.- ÖRGÜT BÖLGE TOPLANTILARI (24-25 Kasım 2007)	352
a.-) ADANA BÖLGE TOPLANTISI	352
b.-) KOCAELİ BÖLGE TOPLANTISI	352
4.2.4.43.- EDİRNE VE TRAKYA'DA MEYDANA GELEN SELİN BÖLGEYE VERDİĞİ ZARARLARI YERİNDE İNCELEME KOMİSYONU (28 Kasım 2007).....	353
4.2.4.44.- CHP HAKİMLER VE SAVCILAR KANUNU'NUN İPTALİ İÇİN ANAYASA MAHKEMESİNE BAŞVURDU(1 Aralık 2007)	353
4.2.4.45.- CHP, HRANT DİNK İÇİN KOMİSYON KURDU	353
4.2.4.46.- GENEL BAŞKAN BAYKAL DİYARBAKIR'DA BOMBALI SALDIRI YERİNDE İNCELEMELERDE BULUNDU, YARALILARI VE ÖLENLERİN YAKINLARINI ZİYARET ETTİ (3 Ocak 2008)	353
4.2.4.47.- MUHARREM AYINDA AŞURE GÜNÜ ETKİNLİKLERİNE KATILAN MİLLETVEKİLLERİ (Ocak 2008).....	354
4.2.4.48.- DENİZ BAYKAL ALMANYA'DA 9 TÜRK'ÜN CENAZE TÖRENİNE KATILDI (10 Şubat 2008)	355
4.2.4.49.- İSMAİL CEM PARKI AÇILIŞI (15 Şubat 2008)	355
4.2.4.50.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL İSTANBUL'DA CHP'YE KATILIM TÖRENİNDE ROZET TAKTI (23 Şubat 2008)	355
4.2.4.51.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL TUZLA TERSANELERİNDE İNCELEMELERDE BULUNDU (23 Şubat 2008)	355

4.2.4.52.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL, KADIKÖY BELEDİYESİ ÇOCUK SAĞLIĞI POLİKLİNİĞİNİ TÖRENLE HİZMETE AÇTI (23 Şubat 2008).....	355
4.2.4.53.- CHP'NİN TEMELLİ BELDESİ ÇIKARTMASI (2 Mart 2008).....	356
4.2.4.54.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL İHSAN ALYANAK'IN CENAZE TÖRENİNE KATILDI (6 Mart 2008)	356
4.2.4.55.- İZMİR-İNCİRALTI'NDA DÜNYA KADINLAR HAFTASI ETKİNLİKLERİ (5 Mart 2008)	356
4.2.4.56.- CHP'NİN KADIN MİLLETVEKİLLERİ DÜNYA KADINLAR GÜNÜNDE, AKP HÜKÜMETİ TARAFINDAN, GERİYE GÖTÜRÜLEN KADIN HAKLARINA DİKKAT ÇEKTİLER (8 Mart 2008)	357
4.2.4.57.- GENEL BAŞKAN BAYKAL CHP MAMAK İLÇE BAŞKANININ YAPTIRDIĞI SAĞLIK OCAĞINI HİZMETE AÇTI (13 Mart 2008)	357
4.2.4.58.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL TIP BAYRAMIYLA İLGİLİ BİR AÇIKLAMA YAPTI (14 Mart 2008)	357
4.2.4.59.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL EXPO İZMİR 2015'E DESTEK İÇİN İSTANBUL'DA (15 Mart 2008).....	357

4.2.5.- “TBMM CHP GRUBU” ORGANLARI VE ÇALIŞMALARI 358

4.2.5.1.- 22. PARLAMENTO DÖNEMİ	358
a.-)CHP MİLLETVEKİLLERİ VE KOMİSYONLAR	358
b.-) GRUP ORGANLARI.....	358
c.-) GRUP YÖNETİM KURULU ÜYELERİ	358
d.-) GRUP DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ	358
e.-) GRUP DENETÇİLERİ	359
f.-) 22. DÖNEM 4. ve 5. YASAMA YILI DENETİM VE YASAMA ÇALIŞMALARI ÖZET TABLOSU.....	359
4.2.5.2.- 23. PARLAMENTO DÖNEMİ	359
a.-) CHP MİLLETVEKİLLERİ VE KOMİSYONLAR	359
b.-) GRUP ORGANLARI.....	359
c.-) GRUP YÖNETİM KURULU ÜYELERİ	360
d.-) GRUP DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ	360
e.-) GRUP DENETÇİLERİ	360
f.-) 23. DÖNEM 1. VE 2. YASAMA YILI DENETİM VE YASAMA ÇALIŞMALARI ÖZET TABLOSU.....	360

4.3.- KONGRELER, PARTİ ÖRGÜTÜ VE ÜYELER 361

4.3.1.- KONGRELER SÜRECİ.....	361
4.3.1.1.- İLÇE KONGRELERİ.....	361
4.3.1.2.- İL KONGRELERİ	362
4.3.1.3.- KONGRELER SÜRECİNDE YAŞANAN BAZI HUKUKSAL SORUNLAR.....	364

4.3.2.- PARTİ ÜYELERİ	367
4.3.2.1.- CHP PARTİ KÜTÜĞÜ.....	367
4.3.2.2.- KÜTÜĞE KAYITLI “ASIL ÜYELER”.....	370
4.3.2.3.- ÜYELİKLE İLGİLİ DİĞER HUSUSLAR.....	374
a.-) ADAY ÜYELER	374
b.-) ÜYELERE YÖNELİK DİŞİPLİN CEZASI UYGULAMALARI	374
c.-) ÜYELERE KİMLİK KARTI VERİLMESİ	375

4.4. – MALİ DURUM RAPORU 377

V.- RAPORA KARŞI OY YAZILARI..... 381

VI.- EKLER..... 385

6.1.-KURULTAY DELEGELERİ LİSTESİ..... 389

6.2.-GENEL KONUŞMALAR 415

6.2.1.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL’IN GRUP GENEL KURUL TOPLANTISINDA YAPTIĞI KONUŞMA (25 Mart 2008).....	417
6.2.2.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL’IN PM ÖNCESİ YAPTIĞI BASIN AÇIKLAMASI (Parti Meclisi-6 Şubat 2008).....	427
6.2.3.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL’IN GRUP GENEL KURULU’NDA YAPTIĞI KONUŞMA (5 Şubat 2008)	429
6.2.4.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL’IN GRUP TOPLANTISINDA YAPTIĞI KONUŞMA (TBMM- 29 Ocak 2008).....	437
6.2.5.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL’IN KARACAAHMET CEMEVİNDE YAPTIĞI KONUŞMA (27 Ocak 2008).....	447
6.2.6.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL’IN MEVLANA 734.VUSLAT GECESİ ETKİLİĞİNDE YAPTIĞI KONUŞMA (17 Aralık 2007)	451
6.2.7.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL’IN, İSTANBUL İL GENÇLİK KOLLARI EĞİTİM PROGRAMI AÇILIŞ KONUŞMASI (12 Ocak 2008).....	455
6.2.8.- GENEL SEKRETER ÖNDER SAV’IN BAŞBAKAN ERDOĞAN’IN ÜSLUBU HAKKINDA BASIN AÇIKLAMASI (13 Şubat 2008)	467

6.2.9.- “BÜLENT ECEVİT’İN” KAYBI NEDENİYLE GENEL SEKRETER ÖNDER SAV’IN TBMM’DE YAPTIĞI KONUŞMA (7 Kasım 2006)	471
---	-----

6.3.- YASAMAYLA İLGİLİ KONULAR VE YASALARLA İLGİLİ KONUŞMALAR .....

475

6.3.1.- “CHP ANAYASA KOMİSYONU ÜYELERİNİN” “ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİNE” KARŞI OY YAZISI	477
6.3.2.- GN. SEK. ÖNDER SAV’IN, CHP’NİN ANAYASA MAHKEMESİNE BAŞVURUSU SONRASI BASIN AÇIKLAMASI (27 Şubat 2008)	483
6.3.3.- TBMM’DE “TÜRBAN İÇİN ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ” GÖRÜŞMELERİ.....	487
6.3.4.- CHP’NİN SOSYAL GÜVENLİK YASA TASARISINA KARŞI GÖRÜŞÜ	501
6.3.5.- CHP’NİN “BELEDİYELERİN KAPATILMASI YASASINA” KARŞI OY YAZISI	507
6.3.6.- AKP İKTİDARI’NIN VAKIFLAR YASA TASARISI’NA CHP’NİN ADALET KOMİSYONU’NDA KARŞI OY YAZISI	517
6.3.7.- CHP’NİN, AKP YASALARINA KARŞI ANAYASA MAHKEMESİ’NE AÇMIŞ OLDUĞU İPTAL DAVALARI	521

6.4.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL’IN KATILIMI İLE GERÇEKLEŞEN ETKİNLİKLER .....

527

6.5.- CHP TBMM GRUBU VE CHP ÖRGÜT .....

539

6.5.1.- 23.DÖNEM MİLLETVEKİLLERİ.....	541
6.5.2.- 22.DÖNEM MİLLETVEKİLLERİ.....	545
6.5.3.- CHP İL/İLÇE BAZINDA ÜYE SAYISI DAĞILIMI TAMAMLANAN İLÇE KONGRELERİ.....	551
6.5.4.- PARTİYE AİT GAYRİMENKULLER VE TAŞITLAR	569

6.6.- YEREL YÖNETİMLER.....

573

6.6.1.- CHP’Lİ YEREL YÖNETİMLER	575
6.6.2.- KAPANAN YEREL YÖNETİMLER.....	585

6.7.- KESİN HESAP .....

607

I.- GİRİŞ

I.- GİRİŞ

1.1.- ÖNSÖZ

1.1.1.- “KENDİSİ İÇİN HUKUK” PEŞİNDE OLANLAR, ÜLKEYİ YÖNETEMEZ...

“AKP’NİN KAPATILMASI DAVASI” ÜZÜNTÜ VERİCİDİR, BİR DEMOKRASİ TÖKEZLEMESİDİR.

Türkiye çok önemli bir süreçten geçerken,

- Türban konusunda iktidarın MHP ile beraber yapmış olduğu Anayasa değişikliği konusunda Anayasa Mahkemesi’ne yapmış olduğumuz iptal başvurusunun sonucunu toplum olarak beklerken,
- Hükümetin adeta mezarda emekliliği öngören, emeklilik haklarını budayan Sosyal Güvenlik Yasa Tasarısı’na karşı yüzbinlerin meydanlarda ortaya koydukları tepkiyi, Başbakan **T.ERDOĞAN** bozuk ve dayatmacı bir üslup ile bastırmaya yönelirken,
- Silahlı Kuvvetlerimizin terör örgütüne yönelik başarılı sınır ötesi harekatı, ABD’nin BOP mekanizması çerçevesinde bölgede yürütmekte olduğu “İlımlı İslam” Projesi engeline takılırken,
- Ekonomimiz global piyasalardan yansıyan dalgalarla yakın bir kriz tehdidini her geçen gün daha derinden hissederken,

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, AKP’nin laikliğe aykırı eylemlerin odak noktası hâline dönüştüğünü bir iddianameyle ortaya koyarak Anayasa Mahkemesine AKP’nin kapatılması için dava açtı.

Halktan önemli bir destek almış, iktidarda bulunan bir siyasi partinin kapatılması talebini haklı kılacak gerekçelerle, yetkili Başsavcı tarafından Anayasa Mahkemesi’ne kapatılması talebiyle dava açılmış olması hiç kuşku yok ki, **bir demokrasi tökezlemesidir.**

Böyle bir olaydan memnuniyet duymak böyle bir olayı sevinçle karşılamak kesinlikle mümkün değildir. Demokrasilerde bir siyasi partinin kapatılması zorunluluğunun ortaya çıkması **hepimiz için üzüntü vericidir.**

Biz CHP'liler, "bir siyasi partinin kapatılmasının" ne demek olduğunu çok iyi bilen siyasetçileriz.

Üstelik bizim, Cumhuriyet Halk Partisi'nin, 1980 yılında kapatılması için ortada ne bir Başsavcı iddianamesi, ne bir mahkeme ve yargı süreci, ne de makul herhangi bir gerekçe söz konusu değildi. Sadece ihtilal yapmış beş kişinin keyfî, kişisel kararları ve takdirleriyle partimiz kapatılmıştır. Biz Cumhuriyet Halk Partililer bu acıyı yaşamış insanlarız.

Hakkını arama, hukukunu koruma olanağını bulamadan, mahkeme önüne çıkamadan, suçlamaları dinleme şansını bile elde edemeden, suçlamalara cevap verme fırsatını bulamadan, "dediğim dedik" anlayışı içinde, tek taraflı bir emirnameyle partisi kapatılmış insanlarız.

Bir parti kapatılmasının ne demek olduğunu, o acıyı hepimiz çok iyi biliriz. Hak yasağı getirilmesinin ne demek olduğunu da biliriz;

- Ortada hiçbir yargı kararı yokken,
- Ortada hiçbir haksızlık ve hukuksuzluk iddiası, hiçbir yolsuzluk iddiası yokken,
- Kamu yararını veya ulusal çıkarlarımızı göz ardı ettiğimize ilişkin tek bir iddia ortada yokken,
- Hele anayasamızın temel niteliklerine, laikliğe, Atatürk ilke ve devrimlerine toz kondurttuğumuza ilişkin bir dirhem ölçüsünde dahi bir iddiayı kimse ortaya koyamamışken,

sadece sivil idareye el koyan birileri uygun gördü diye, partimizin kapatılmasının, seçilmiş bazı kişilere 5 yıldan 10 yıla kadar siyaset yapma yasağı getirilmesinin ne demek olduğunu, kendi yaşamımızdan biz Cumhuriyet Halk Partililer, çok iyi biliriz.

O nedenle, hiçbir siyasi partinin kapatılmasından mutluluk duymayız, hiçbir siyasetçiye hak yasağı getirilmesinden sevinç duymayız.

Bizler, hukuka saygılı, anayasanın ilkeleriyle uyumlu, insan haklarına saygılı, çağdaş bir demokrasiyi Türkiye'de yaşama geçirmek için yola çıkmış insanlarız.

Siyasi mücadelemizin hedefinde bu vardır. 1950 yılında Genel Başkanımız **İsmet İNÖNÜ**, Türkiye'de demokratik süreci harekete geçirmek için, milli mücadeleyle geldiği iktidarı halkoyuyla kaybetmeyi şeref saymış bir insandır. **Bütün Cumhuriyet Halk Partililerin özlemi, aynen İsmet İNÖNÜ gibi, Türkiye'de demokrasinin sağlıklı işlemesidir.**

Biz kendimizin iktidarda olup olmamasından daha çok, Türkiye'de demokrasinin, ama yozlaşmış demokrasinin değil, gerçek demokrasinin, hukuka saygılı demokrasinin sağlıklı bir şekilde işleyip işlemediğine önem veririz. **Eğer Türkiye'de gerçek demokrasi sağlıklı biçimde işliyorsa, bu bizim zaferimizdir.**

Bu, bizim Türkiye'yi değiştirme, Türkiye'yi çağdaşlaştırma, Türkiye'yi demokrasiye taşıma mücadelemizin başarıya ulaştığının bir ifadesidir, bundan mutluluk duyarız.

Son iddianameyle bir siyasi partinin kapatılması talebinin resmen yapılabılır olması, bizim Türkiye'de demokrasiyi maalesef arzu ettiğimiz gibi rayına oturtamadığımızı, bir demokrasi sorunuyla karşı karşıya olduğumuzu göstermesi açısından da ayrıca üzüntülü olmuştur.

Hukukun kurallarıyla siyasetin ortaya koyduğu sonucun birbiriyle çatışır durumda olduğu, en azından Başsavcı'nın iddianamesinde kendisini göstermektedir.

Önemli oy almış bir siyasi parti iktidarda ve bunun hakkında bir iddianame hazırlanıyor. Bu iddianamede, Türkiye'de yürürlükte olan anayasal hukuk düzenimizle bu iktidarın uygulamaları arasında çok derin çelişkiler olduğu, var olan hukuk sistemi karşısında bu iktidarın uygulamalarının kabul edilemez bir noktaya geldiği hukuken tespit ediliyor ve gereği yapılsın diye Anayasa Mahkemesi'nin önüne konuluyor.

Ortaya bir çatışma çıkıyor. Bir hukuk, bir de siyaset var. Siyaset bir iktidar ortaya koymuş, hukukun da kuralları var. Hukukun kurallarıyla siyasetin ortaya koyduğu sonucun birbiriyle çatışır durumda olduğu en azından bu iddianamede kendisini gösteriyor.

Bu iddianamenin yarın Anayasa Mahkemesi tarafından nasıl değerlendirileceğini bilemiyoruz. Ama böyle bir iddianamenin ciddi sağlam delillerle ve hukuki mülahazalarla hazırlanıp ortaya konulmuş olması, hukuk ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın değerlendirmesine göre, **"hukuk kuralları"** ile **"siyasetin ortaya koyduğu sonuç"** arasında bir çatışmanın, bir çelişkinin bulunduğunu bize gösteriyor.

Kimse, "bu çatışma, hukuka ve milli iradeye karşıdır" diyerek çarpıtmaya kalkmasın. Milli irade, milletin ayrımsız tümünün ortak iradesidir. Bu çelişki, hukukla, demokrasi ile çelişkisi de değildir.

Bu, iktidar partisinin kendi siyaset anlayışı ve uygulamasının yarattığı çelişkidir.

Burada söz konusu olan, siyasetin ortaya koyduğu bir parlamento çoğunluğunu yöneten kadronun siyasi uygulamalarıyla, Anayasamızın, hukukun talepleri arasında bir çelişki ortaya çıkmasıdır. Burada söz konusu olan, hukukla demokrasinin, hukukla milli iradenin çelişkisi değildir; hukukla seçim sonucunda ortaya çıkmış parlamento çoğunluğunu yöneten siyasi kadronun siyasi talepleri arasındaki çelişkidir.

Ortada çok açık, objektif bir çatışma var. Çatışmanın bir tarafında bizim Anayasamızın talepleri var. Çatışmanın öbür tarafında ise, Türkiye siyasetinin ortaya koyduğu bir siyasi partinin yönetiminin "uygulamaları, anlayışı, zihniyeti, faaliyetleri" var. Bu ikisi birbiriyle çatışıyor.

Bazı çevreler bu çatışmadan ülkeyi korumanın yolunu, **"hukuku o siyasi kadroya uydur"** olarak anlıyor.

Oysa bu çatışmanın temelinde Anayasamızın, dinin siyasette kullanılmasını yasaklayan anlayışı var.

Dini, dince kutsal sayılan sembelleri siyasette kullanmayı bizim Anayasamız, hukukumuz uygun görmüyor. Laiklik dediğimiz de bu.

Bu çok doğal ve yaygın bir uygulama değil. Hele, bizim de bir parçası olduğumuz İslam dünyasında böyle bir ilkeyi uygulayan başka bir ülke yok. Ama, İslam dünyasında bizim gerçekleştirdiğimiz demokrasi düzeyine ulaşan başka bir ülke de yok.

Niye acaba? Demokraside bugünkü düzeye gelmemizi sağlayan temel ilkelerin başında siyasetle inançları, dini birbirinden ayrı düşünmeyi talep eden bu anayasa anlayışımızın hiç mi katkısı yok, hiç mi rolü yok?

- Türkiye o sayede kadını ile erkeği eşit kabul edilen bir toplum noktasına gelmedi mi?.
- Türkiye o sayede demokraside belli bir düzeye, belli bir aşamaya gelmedi mi?

Bu bir hukuk krizi değildir. Bu, “din ve siyaseti ayırmayı talep eden temel anlayışın” Türkiye’yi yönetenler tarafından hazmedilememiş, içtenlikle kabullenilmemiş olmasından kaynaklanan bir krizdir.

Sorun, Türkiye’de siyasetçi sorunudur. Sorun, Türkiye’de bir yandan Anayasayı kabul etmiş, onu içine sindirmiş, Anayasanın ilkelerini, temellerini benimsemiş, hatta gelip Mecliste bu Anayasayı koruyacağına dair yemin etmiş olup da, diğer yandan bu Anayasanın içini boşaltmaya yönelik sistemli çabaları kendilerini takkiye mantığıyla haklı göstererek sürdürme çabasında olan siyasetçilerden kaynaklanan bir sorundur. Olayın esası budur.

Bir toplum böyle sorunlarla karşılaştığı zaman ilk çözümü siyasetin bulması gerekir, çare siyasettedir. Eğer ortada, ülkenin geleceğini tehlikeye sokan, ülkede bir demokrasi krizinin temellerini atan, yarın ülkeyi sıkıntıya sokacak bir süreç işlemeye başlamışsa, bazı siyasetçilerin, bazı siyasi kuruluşların bunu görmesi, tarafları ve toplumu uyarması gerekir.

1.1.2.- AKP YÖNETİMİ VE GENEL BAŞKANI’NI “ÖNCE KASIM 2002’DE, SONRA TEMMUZ 2005’DE” UYARMIŞTIK!

- 5 Kasım 2002 seçimlerinden hemen sonra Genel Başkan Deniz **BAYKAL**, AKP Genel Başkanı Tayyip **ERDOĞAN**’ı ve partinin ikinci adamı Abdullah **GÜL**’ü, AKP Genel Merkezinde ziyaret ederek kutladı ve **“Çok önemli bir yeni başlangıç noktasındasınız. Sakın ha Türkiye’nin Anayasal düzeninin temelleriyle oynamayın. Bu, bizim temelimizdir. Bununla oynarsanız Türkiye’yi yanlış konularla meşgul edersiniz. Türkiye’yi kendi kendisiyle uğraştırırsınız. Bu hem sizin için, hem de Türkiye için yanlış olur. Eğer böyle olursa gerginlikler ortaya çıkar, çatışmalar yaşanır. Dileğim, elinizdeki bu iktidarı Anayasal rejimimizin temellerini sarsacak yönde kullanmamanızdır, bunu diliyorum”** diyerek tarihsel bir uyarıda bulundu. Tayyip **ERDOĞAN** ve arkadaşlarının bu uyarıya cevabı ise, **“Merak etmeyin, böyle bir şey olmaz. Biz de sizin gibi düşünüyoruz.”** oldu.
- Sonra AKP Genel Başkanı **Tayyip ERDOĞAN**’ın milletvekili olmasının önündeki engelleri kaldırmak için o aşamada üzerimize düşeni yaptık ve onun düzenli bir siyasi hayat içinde yer almasını sağlayacak yasal düzenlemeye katkı sağladık.
- Ama özellikle 2005 yılından itibaren AKP iktidarının politikaları ve söylemlerinde kırılmalar hızla tırmanmaya başladı.

- ✓ 23 Nisan 200günü Parlamento, tarihi bir tartışma yaşadı. İlk kez, açıktan, “**laiklik ilkesinin kaldırılması**” talebi, dönemin Meclis Başkanı Bülent ARINÇ tarafından dile getirildi.
- ✓ Kısa bir süre sonra Başbakan yaptığı konuşmada “**Bu talebi haklı bulduğunu, tamamen katıldığını ama acele etmeden, yavaş yavaş, kimseyi sarsmadan, uyarmadan, zaman içinde bu işi halletmeyi tercih ettiğini ve bu gecikmenin vebalini de üstlendiğini**” ifade etti. Böylece AKP'nin takiyye siyaseti açıkça ortaya çıktı...
- ✓ Bunun üzerine, 2005 yılının Temmuz ayında Genel Başkan **BAYKAL**, AKP'yi ve **T.ERDOĞAN**'ı halkımıza şikayet ederek, “**Bu gidiş iyi gidiş değildir, bu tehlikeli bir gidiştir, bunu önlemek için de ben halkı, milleti, kadınları ve erkekleri, sivil vatandaşları göreve çağırıyorum**” diyerek toplumumuzu uyardı.
- ✓ Böylelikle **CHP**, siyasetten beklenmesi gereken uyarı görevini önce ilgili siyasi kadroya, daha sonra da **vatandaşlarımıza** yönelik olarak yerine getirdi.

Siyaset görevini yaptı, işlemedi... Şimdi eğer hukukun görevini yapmasını engellersek, kimse sanmasın ki sorun çözülmüş olacak.

Siyaset ve hukuk, sistemin ve demokrasinin sağlıklı işlemesinin supabıdır. Siyaset işlemeyince hukuk vardır, peki hukuk işlemeyince ne var? Bazıları, “**teslimiyet var kardeşim, teslimiyet, teslim alacağız, tutsak alacağız**” diyorlar... Kendilerine kesinlikle tavsiye etmeyiz... Bunu yaşamamız gerekmiyor...

Bizim anayasamızda kendisini gösteren o denge muhteşem bir dengedir. O dengenin önemini, değerini hepimizin bilmesi lazımdır. Herkesin ona sahip çıkması, onu koruması lazımdır.

Biz, Türkiye buralara gelmesin istedik. Türkiye'nin buraya gelmiş olmasından da hiç mutluluk duymuyoruz. Ancak Türkiye'yi buraya getirenleri de hiç haklı görmüyoruz.

Şimdi, böyle bir açmaz karşısında, “**demokrasi ile hukuk çatışırsa, hukuku biz kendimize göre yaparız**” diyorlar. Partiler ve kişiler gelir, geçer, ama kişiler ve partiler gelip geçmemek için kendilerine göre hukuk yapmaya başlarsa sadece o partiler ve kişiler değil, ülke de çok ağır bedel ödemek zorunda kalır.

Kimse, kendisini o kadar önemsemesin. Herkes yaptığı işin yanlısını görsün. Yapılan işin yanlıları ortadadır. Bakın bütün dünya demiyor muydu, “**Türkiye artık laik bir devlet olmaktan çıktı, bir din devleti olmaya doğru gidiyor**” diye bütün dünya bu tespiti yapmıyor muydu? Bugün, bu son krizden sonra da şöyle bir bakın dünya basınına Türkiye'de yaşanan çatışma nasıl bir çatışma olarak görünüyor? Bir tarafta din, öbür tarafta laiklik anlayışı. Böyle bir çatışma çok tehlikeli, çok yanlış. Bu çatışma Türkiye'yi sıkıntıya sokuyor.

“Ben bu çatışmayı siyasi amaçlarla kullanırım, bundan oy çıkarırım” anlayışı içinde yola çıkanlar çok yanlış yaparlar. Böyle bir anlayıştan ne kendileri için, ne de Türkiye için hayırlı bir sonuç çıkar.

Hiçbir anayasa, hiçbir yasa siyasetçinin işlevini üstlenemez. Siyasetçinin zaaflarını kapatacak bir anayasa veya yasa mümkün değildir. Anayasalar ve yasalar ancak onu anlayan, onu işletecek olan siyasetçilerin elinde yaşama geçirilir.

Eğer AKP ve onunla işbirliği olan partilerin siyasetçileri;

- ✓ Bu gerçeğin farkında değil, tam tersine çatışma arayışı çabası içindeyseler,
- ✓ **“Bu çatışma bizim için iyi olur, bu çatışmada bizim tahkimatımız daha uygun gözüküyor”** anlayışı içindeyseler,
- ✓ İçeriden ve dışarıdan destekler, **“yürüyün bu işi burada bitirelim”** anlayışıyla yola çıkıyorlarsa, bunun sonucunda varacakları yer kendileri için de, ülke için de **uzlaşmış, demokratik bir toplum hedefi değildir.**

Siyasi partilerin görevi, hem hukuku işletmek, hem de toplumun sorunlarına çözüm getirecek çabaları halktan aldıkları destekle yürütmektir.

Hukuk ile siyaset arasındaki dengenin gözetilmesi ülkeyi yönetenlerin temel sorumluluğudur. O denge göz ardı edilerek hiçbir yere varılması mümkün değildir. O nedenle Türkiye, bu sıkıntılı noktada cumhuriyetimizin temel nitelikleri etrafında sağduyuya, soğukkanlılığa ve kendisini aşan bir anlayış sergileme ihtiyacı içindedir. Özellikle ülkeyi yönetenlerin olayı gerçek boyutlarıyla kavramasına şiddetle ihtiyaç vardır. **Hukuku tıkararak, hukuku işlemez hâle getirerek, kendinize göre hukuk imal ederek ülkeyi rahata kavuşturamazsınız.**

Türkiye, çok tehlikeli bir kutuplaşmanın içine doğru sürüklenmektedir. Bu kamplaşma hızla aşılmalıdır. Hukuka, anayasamıza saygılı siyaset ve siyasetçiler Türkiye’de egemen olmalıdır.

- Hukuk işleyecektir. Hukukun işlemediğini engellemek mümkün değildir. Demokrasi ve hukuk bir paranın iki yüzü gibidir. Hukuk her rejimde önemlidir, ama demokrasi de olağanüstü önemlidir. Demokraside en büyük güvence hukuktur. **Demokrasi, iktidarların salt kendilerine göre, hele kendilerini kurtarmak için hukuk yapma anlayışının hiçbir şekilde kabul edilemeyeceği bir rejimdir.**
- Kendinize göre hukuk yapma anlayışına yöneldiğiniz anda demokrasinin dışına çıkmış olursunuz. Demokrasi hukuka saygıyı, hukukun gereğini içine sindirmeyi mutlak bir zorunluluk sayar. O nedenle, özellikle son zamanlarda hukuka ve hukukçulara karşı sergilenen üslubu, anlayışı, yaklaşımı şiddetle kınıyoruz.

Hukuk ya vardır ya da yoktur. “Güçlüye hukuk işlemez” veya “çok oy almış olana hukuk işlemez” gibi değerlendirmelerin hukuk devletinde yeri yoktur.

- DTP söz konusu olunca **Başbakan** diyor ki “**Yargıya intikal eden konular hakkında konuşmamız yanlış olur.**” Çok doğru. Ancak şimdi partisi hakkında dava açılınca **Başbakan ERDOĞAN**; ne diye dava hakkında konuşuyor, ne diye yargıya en büyük hakaretleri yapıyor, **ne diye takiiye batağına batıyor?**
- DTP için kapatılma talebi yapılıncaya, **Meclis Başkanı**, “**Türkiye bir hukuk devletidir. Anayasa Mahkemesinin en doğru kararı vereceğine inanıyorum. Herkes hukuka güvensin, müsterih olsun.**” diyordu. Peki, DTP Anayasa Mahkemesine verilince herkes hukuka güvenecek, müsterih olacak, Türkiye hukuk devleti olacak da, AKP verilince niye olmayacak, bunun bir cevabı var mı?
- **Adalet Bakanı** konu DTP olunca, “**Adalet Bakanı olarak yargıya intikal eden bir konu hakkında yorum yapmam uygun olmaz. Ancak şunu söyleyebilirim, siyasilerin kendilerini, davranış biçimlerini, kontrol etmelerinde yarar var**” diyor. Peki AKP yönetiminin kendisini denetlemesinde, davranış biçimlerini denetlemesinde yarar yok mu?
- Başbakan Yardımcısı (Eski Adalet Bakanı) **Cemil ÇİÇEK** de, konu DTP olunca, “**Hizmet için seçilenler kavga çıkması, gerginlik olması için olaylara âdeta çanak tutuyorlar. Çok net iddia ediyorum, partinin kapatılmasını en çok kapatılması söz konusu olan partinin siyasileri istiyor.. Yoksa bu kadar ahmakça politika gütmezlerdi.**” diyor. Peki Başbakan Yardımcısı ÇİÇEK, konu AKP olunca ne diyor?

Eğer bir muhalefet partisinin ülkeyi gerginliğe sürüklememe konusunda sorumluluğu var ise, iktidarda bulunan bir partinin çok daha fazla sorumluluğu vardır.

Eğer ülke böyle bir noktaya geldiyse, “Bu, Başsavcının kişiliğinden kaynaklanıyor ya da birileri oraya sızmış bunu, yönlendiriyor” diyerek olayın özünü görmezlikten gelmek mümkün değildir.

Ciddi bir tabloyla karşı karşıyayız. Laik cumhuriyet ve Atatürk ilke ve devrimleri etrafında sağduyuya ihtiyacımız var, ciddiyete ihtiyacımız var, Anayasamıza sahip çıkmaya ihtiyacımız vardır.

1.1.3.- “ULUS DEVLET - ÜNİTER DEVLET - LAİK CUMHURİYET” ATATÜRK TÜRKİYE’SİNİN KURULUŞUNUN TEMEL YAPI TAŞLARIDIR...

- “Demokrasimiz”, “Hukuk Devleti” yapılanmamız ve “İnsan Haklarına” koşulsuz duyarlılığımız, “ULUS DEVLET - ÜNİTER DEVLET - LAİK CUMHURİYET” temelinden aldığı güçle beslenmekte ve gelişmektedir...
- Toplumsal barışımız, bu üçlü temel dokunun sağladığı güven, huzur ve dayanışma ortamında yeşermekte ve derinleşmektedir...
- Dünyada eşi benzeri olmayan, insana, onun kültürüne, kimliğine, kökenine ve dini inancına koşulsuz saygıyı esas alan çağdaş Türkiye Modeli, 84 yıl evvel çakılmış olan bu çok özgün dengeden güç olarak egemenliğini sürdürmektedir...
- Ancak, AKP iktidarı, tüm uygulamaları ve siyaseti ile son birkaç yıldır, ülkemizin bu hassas dengesi, anayasamızın değiştirilemez kuralları, içeriden ve dışarıdan tehdit altındadır...

AKP iktidarının, sorumsuz ve takıyyeci politikaları ile, bu temel kuralları umursamadığı artık netlik kazanmıştır... Bu durum kesinlikle sürdürülemez...

AKP iktidarı siyasi erkini, cumhuriyetin temel niteliklerini sistemli biçimde göz ardı ederek, hatta yer yer tahrip ederek, Türkiye’yi din esasına göre yönetilen bir ülke haline getirmek için kullanmaktadır...

Ülkemizde “inanç ve vicdan özgürlüğünün, kadın-erkek eşitliğinin, din ve devlet işlerinin birbirlerinden ayrılığının, dini kurallara değil hukuk kuralları ile bilime ve akılcılığa dayalı çağdaş devlet yapısı ve idaresinin” güvencesini oluşturan **Laik Devlet** düzenimiz, onun kaynağını oluşturan **ATATÜRK ilke ve devrimleri**, Cumhuriyetimizin **çağdaş kazanımları** ile birlikte yıpratılmak istenilmektedir...

- 84 yıl önce Kemal **ATATÜRK** ve arkadaşlarının önderliğinde gerçekleştirilmiş olan **dünya tarihinin en önemli, saygın ve soylu devrimini** içlerine sindiremeyenler, “Türbana Özgürlük” sloganı altında kamufle ettikleri **Laik Cumhuriyetimiz** ve **Cumhuriyetimizin 84 yıllık kazanımları** ile **hesaplaşma arayışlarını** küstahça sürdürmektedirler...
- “**Kamu yönetimini, yargıyı, siyaseti, eğitimi ve ticareti**”, gerici tarikat odaklarıyla, dini çıkar ve fesat yuvalarıyla kuşatma, **laik toplum** yapısını aşındırma çabaları giderek yaygınlık kazanmaktadır...
- TBMM’nin yüce çatısı altında, devlet kurumları içinde, bazı medya ve sivil toplum örgütleri aracılığı ile tüm bu eylemleri sürdürenlerin küçük beyinlerinin ardındaki **ÖRTÜLÜ PROJENİN, İslami Devlet düzenine geçebilmek** olduğunu çok açık olarak görülmektedir.

Ülkemizin tüm olumsuz gelişmeler karşısında halkımızın güvenebileceği, dayanabileceği tek parti CHP’dir... Hepimiz bu anlayışla, bu yüksek sorumluluk duygusuyla görev yapıyoruz, bu kararlılıkla görev yapmaya devam edeceğiz...

1.1.4.- İKTİDARIN, CUMHURİYETİMİZİN TEMEL NİTELİKLERİ İLE SIKINTISI VAR...

Türkiye’de bugün, Cumhuriyetimizin kuruluş felsefesiyle, onun temel değerleriyle çatışmalı olduğunu defalarca kanıtlamış olan bir zihniyetin, bir iktidarın, devletin bütün erklerini eline geçirme mücadelesi içine girmiş olduğu görülmektedir.

Son genel seçimler sonrası hız kazanan bu siyasi tablo demokrasimiz ve cumhuriyet rejimimiz açısından son derece sakıncalı bir durum oluşturmaktadır.

Devletin bütün erklerini tek merkezde toplamaya, özel yetkilerle donatılmış anayasal kurumları tasfiye etmeye, siyaseti yargı ve akademik hayat üzerinde egemen kılmaya, siyasetin egemenliğini parlamento içindeki çoğunluğun odak noktasındaki kadroya olağanüstü yetkilerle teslim etmeye yönelik bir proje ile karşı karşıyayız.

Bu projenin uygulaması ile yaşanacak – yaşanmakta olan- sürecin ülkemiz, rejimimiz ve siyasi istikrarımız açısından çok ciddi sakıncalar doğuracağı açıktır.

“Çoğunluk bendeysen her istediğimi yaparım” anlayışının, “herkes gücü kadar konuşsun” yaklaşımının, “uzlaşma çağrılarına kulak asmayan, “dediğim dedik” gibi dayatmacı bir üsluba ve zihniyete dayalı bir yönetim” anlayışının ülkeyi esenliğe götürme ihtimali kesinlikle yoktur.

Önümüzdeki dönemde hepimizi rahatsız edecek olan bu tür tablolar, asla geçit vermeyeceğimiz “örtülü siyasi projeler” bizi son derece meşgul edecektir. “Atatürk ilke ve devrimlerine” dayalı, “ulus devleti - üniter devleti - laik devleti” temel alan Cumhuriyetimizin değerleri, hatta varlığı giderek sorgulanacak, giderek daha çok baskı altına alınmak istenecektir. Giderek kuşatılmak istenecektir. Türkiye, Ulusal Kurtuluş Savaşı ile yöneldiği o tarihsel sürecin doğrultusundan saptırılmak istenecektir.

Neo-con’ların arkasındaki inanç odakları dahil, yurt içi ve dışında yerleşik tarikat odakları, iç ve dış ekonomik güç ve siyasi çıkar merkezleri, hepsi bir arada, “toplumların, ülkelerin kendi geleceklerini, kendi toplumsal, ulusal yararları doğrultusunda belirleme yetkisine” sınır getirme arayışına girmiş durumdadır.

Bir süre önce Amerika dış siyasetini yönlendiren kesimlerden bir açıklama yapıldı. “Amerikan Dış Politikası’nın hedefi Ortadoğu’da İlimli İslam Devletleri yaratmaktır. Bunun iki tane örneği var. Birisi Türkiye, birisi de Malezya” denildi....

Bu Proje ile Atatürk Cumhuriyetinin “Tam Bağımsızlık”, “Laiklik” ve “Demokratik Çağdaş Hukuk Devleti” temelleri çökertilmek istenilmektedir. Türkiye teslim alınmak istenilmektedir.

AKP’nin bu yaklaşımı, Türkiye’yi “Orta Doğu - Vahabi din ve kültür egemenliği” içine çekmeye yönelik bir anlayıştır...

Bu anlayış, kendi iktidar olanaklarını kullanarak Türkiye’nin eğitimini, toplumsal değişim süreçlerini, Türkiye’nin iktidar yapılarını, sosyolojik iktidar yapılarını, sermayesini, sermaye yapısını, ekonomik güç dengelerini bu anlayış istikametinde değiştirme çabası içindedirler.

Bu, Türkiye'yi bir Orta Doğu - Vahabi kültür egemenliğinde bir toplum olarak planlama projesidir.

Bu proje, Türkiye'yi çağdaş değerlere, laik, demokratik cumhuriyet ilkelerine, ATATÜRK ilke ve devrimlerine göre şekillendirmek isteyen ÇAĞDAŞ CUMHURİYET PROJESİ'nin karşısında konuşlanmış, ona başkaldırı niteliği taşıyan bir projedir.

Bunların karşısında CHP çok kararlı, inançlı bir mücadelenin sahibi olarak durmaktadır, kararlılıkla durmaya devam edecektir.

Herkes bilmelidir ki, Türkiye'nin teslim alınabilmesi için önce Cumhuriyet Halk Partisi'nin, Cumhuriyetçilerin teslim alınması gerekir.

CHP olarak ülkemizin laik Cumhuriyet nitelik ve değerlerinden hiçbir zaman ve hiçbir şekilde ödün vermeyeceğiz. Verenlerle, vermek isteyenlerle her süreçte kararlılıkla mücadele edeceğiz.

Bunun gereğini, tüm cumhuriyetçi kesimleri, çalışan kesimlerin tüm örgütlerini, tüm sivil toplum kuruluşlarını, başta gençliğimiz olmak üzere halkımızı kucaklayarak, eksiksiz olarak yerine getireceğiz. HİÇBİR ZAMAN TESLİM OLMAYACAĞIZ...

1.1.5.- TÜRKİYE'DE YAŞANAN, "İKTİDARLA ANA MUHALEFET" ARASINDA SİYASİ TARTIŞMA VEYA ÇEKİŞMEDEN KAYNAKLANAN BİR OLAY DEĞİLDİR.

"Türkiye'de biz, ana muhalefet partisi olarak, şimdi Başbakanla polemik yapıyoruz, Başbakana kızıyoruz, Başbakanla siyasi sürtüşme peşindeyiz, onun için Başbakanla kavga ediyoruz da Türkiye'de gerginlik var!!! Bu düşünce tarzı günümüz Türkiye'sinin gerçeklerini hiç yansıtmamaktadır.

Herkes gerçeği görmelidir, olay kesinlikle bu değildir. Biz, Başbakanın ve AKP'nin üst yönetim kadrolarının kimlik ve kişilikleri ile ilgili değiliz. İktidarın politikalarının çok büyük bölümünü ve yaptıklarını onaylamıyoruz. Bunu her fırsatta dile getiriyoruz. Ama Başbakanla, AKP ile bir sürtüşme ve gerginlik arayışı içinde hiç değiliz. Yaşanmakta olan olayın tarafı biz değiliz.

GERGİNLİK ANA MUHALEFETLE İKTİDAR ARASINDAKİ TARTIŞMADAN DEĞİL, İKTİDARIN TÜRKİYE'NİN ANAYASASIYLA, DEVLET DÜZENİYLE, LAİKLİK ANLAYIŞIYLA, EĞİTİM ANLAYIŞIYLA KAVGASINDAN KAYNAKLANMAKTADIR.

Biz susarsak, muhalefet görevimizi yerine getirmesek Türkiye'de gerilim olmayacak mı? Yani meydana boş bırakacağız, o alacak götürecektir, öyle mi? Başbakan'ın, AKP'nin kavgası bizimle değil, kavga "anayasa ile, anayasa kurumları ile yargı ile, üniversite ile, devlet düzeniyle, anayasamızın temel ilkeleriyle"...

Şimdi bazı çevreler, AKP laik cumhuriyetimizin temel niteliklerine karşı mayın döşerken genelde suskun kalanlar, “**iktidar ve muhalefet gerilimi düşürsün**” demekteler.

“Ne yapalım biz, sustuğumuz zaman gerilim düşecek mi, sen garanti ediyor musun? **Ben sustuğum zaman bu yoldan çıkacağını garanti ediyor musun sen?** Böyle köşende oturup herkese iyi niyetle temenniler yaparak, tavsiyeler yaparak bu olay toparlanmıyor.”

GERÇEĞE SAHİP ÇIKACAKSIN, ANAYASAYA SAHİP ÇIKACAKSIN, ANAYASANIN ÖZÜNE SAHİP ÇIKACAKSIN, ÇIKMAYANLARA KARŞI AÇIK, NET, DÜRÜST TAVIR TAKINACAKSIN... BİZ ONU YAPIYORUZ.

GERİLİMİ DÜŞÜRMEK İSTEYENLER, İKTİDARI MUHATAP ALMA CESARETİNİ GÖSTERMELİDİRLER. GERİLİM YANLIŞA KARŞI ÇIKARAK DÜŞÜRÜLÜR. İKTİDARA, ”YANLIŞI TAKİP ETME İMKÂNI” TANIMAYARAK DÜŞÜRÜLÜR.

YANLIŞA TESLİM OLURSANIZ O BAŞKA BİR OLAYDIR. GERİLİM OLMADAN SÜKUNET İÇİNDE HEP BERABER BİR YERE GİDERİZ!!!

EVET, GİDECEKLER VAR, GİTMEYECEKLER VAR, BİZ GİTMEYECEĞİZ ELBETTE.

ÇOK TARİHİ BİR DÖNÜM NOKTASINDA OLDUĞUMUZU BİR KEZ DAHA İFADE ETMEK İSTİYORUM, HERKES AKLINI BAŞINA ALSIN.

BU ÇATIŞMA, YER YER YARGIYI SİYASETİN BİR PARÇASI HALİNE DÖNÜŞTÜREBİLİR, BUNDAN HERKES UZAK DURMALIDIR.

PARTİLER GELİR GEÇER, SİYASETÇİLER GELİR GEÇER AMA TÜRKİYE DEVAM EDER, DEVAM EDECEKTİR. HERKES BU BİLİNÇ İÇİNDE ÜZERİNE DÜŞENİ YAPMALIDIR.

ŞİMDİ SAYIN BAŞBAKANI VE AKP İKTİDARINI BİR KEZ DAHA UYARIYORUZ:

- Türkiye’yi “Orta Doğu-Vahabi kültür egemenliği” içine çekmeye yönelik çabalarınıza son verin.
- Türkiye’yi çağdaş değerlere, laik, demokratik cumhuriyet ilkelerine göre şekillendirmek isteyen CUMHURİYET PROJESİ’nin karşısına çıkmaya son verin.

Bu sürdürülebilmesi mümkün olmayan bir zihniyettir. Bu zihniyeti ve bu doğrultudaki çabalarınızı ne demokrasimiz, ne hukuk devletimiz, ne de ülke bütünlüğümüz taşıyabilir...

1.2.- 31. KURULTAYDAN BERİ YİTİRDİKLERİMİZ

1.2.1.- KAYBETTİĞİMİZ GENEL BAŞKANLAR:

BÜLENT ECEVİT (28 MAYIS 1925 -)

11. ve 12. Dönem Ankara13., 14., 15., 16. ve 19. dönem Zonguldak, 20. ve 21.dönem İstanbul, Milletvekili CHP ve DSP Genel Başkanı olan **BÜLENT ECEVİT**, İstanbul Amerikan Koleji'ni bitirdi. Ankara Üniversitesi'nde İngiliz Dil ve Edebiyatı, Londra Üniversitesi'nde Sanskrit, Bengalce, sanat tarihi bölümlerine devam etti. Uzun yıllar gazetecilik ve yazı işleri müdürü olarak çeşitli gazetelerde çalıştı.

Aralıklarla 4 dönem Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlığı, (26 Ocak 1974- 17 Kasım 1974, 21 Haziran 1977 - 21 Temmuz 1977, 5 Ocak 1978 - 12 Kasım 1979, 11 Ocak 1999 - 19 Kasım 2002), Başbakan Yardımcılığı (30 Haziran 1997- 11 Ocak 1999), ve Çalışma Bakanlığı(20Kasım 1961- 13 Şubat 1965) görevlerinde bulundu.

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreteri(1966-1972) ve üçüncü Genel Başkanımız (1972-1980) oldu. 1987'de siyaset yasağı kaldırılınca eşi Rahşan Ecevit'in kurduğu Demokratik Sol Parti'nin Genel Başkanı oldu. **Bülent ECEVİT**, 4 Mayıs 2002de rahatsızlanarak hastaneye kaldırıldı. Tedavisi aralıklarla sürdü. 25 Temmuz 2004 tarihinde yapılan DSP kongresi ile aktif siyaseti bıraktı.

5 KASIM 2006 TARİHİNDE VEFAT EDEN BÜLENT ECEVİT İÇİN GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN RAHŞAN ECEVİT'E GÖNDERDİĞİ BAŞSAĞLIĞI MESAJI:

Sayın Genel Başkanımızın yaşamını kaybettiği haberini, Sosyalist Enternasyonal toplantısı için bulunduğum Şili'de büyük bir üzüntü ile öğrendim.

Rahatsızlandığında, 'Sayın Genel Başkanım kalk kucaklaşalım' demiştim. Ne yazık ki bu mümkün olmadı.

Türkiye onurlu, tarihi bir dönemin temsilcisini kaybetti. Siyasal yaşamını, ülkesinin bağımsızlığı, dürüstlük ve onur üzerine kurmuş bir siyasi lider olan Sayın Bülent Ecevit'in herkesin ve ülkemizin yaşamında çok özel bir yeri vardır. Sayın Ecevit, siyaseti kişisel çıkar ve değerler üstünde tutarak, siyasi üslubumuzun gelişmesine katkıda bulunan bir önderdi.

O ulusal onuru, evrensel ve çağdaş değerlerle gerçekleştiren bir liderdi. Siyaseti ilkeli götürmeyi esas alan hepimizin öğretmeni idi.

Siyasetin kapalı kapılar arkasında yapılmasına ilkeli tutumuyla her zaman karşı çıkan ve her zaman sosyal demokrat ilkelerle ulusal değerleri egemen kılan Sayın Genel Başkanımızın kaybı yalnız ülkemiz, insanımız için değil, uluslararası sosyal demokrat hareket için de büyük bir üzüntü kaynağıdır.

Şahsınızda Sayın Genel Başkanımıza rahmet, Demokratik Sol Parti'ye, Türkiye'ye ve sosyal demokrasinin uluslararası arenadaki temsilcilerine başsağlığı diler, büyük üzüntülerimle sevgi ve saygılarımı sunarım...

ERDAL İNÖNÜ (6 HAZİRAN 1926-)

(SHP Genel Başkanı, 17 ve 18. dönemler İzmir, 19. dönem İstanbul Milletvekili)

Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Fizik Bölümü'nü bitirdi, California Institute of Technology'de master ve doktora yaptı. İngilizce ve Fransızca bilen **İNÖNÜ**, fizik alanında Ankara Üniversitesi, ODTÜ ve Boğaziçi Üniversitesi'nde öğretim üyesi yaptı. 1983 yılında kurucusu olduğu Sosyal Demokrasi Partisi'nin ilk başkanı oldu ancak 12 Eylül yönetimi tarafından veto edildi.

1993 yılına kadar Sosyaldemokrat Halkçı Parti Genel Başkanı olan **ERDAL İNÖNÜ**; Başbakan Yardımcılığı (20 Kasım 1991 - 12 Eylül 1993) ve Dışişleri Bakanlığı (27 Mart 1995- 6 Ekim 1995) görevlerinde bulundu. ABD'de kanser tedavisi gören **İNÖNÜ** 31 Ekim 2007 'de vefat etti.

GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN YAYINLADIĞI BAŞSAĞLIĞI MESAJI

Onurlu kimlik ve kişiliği, siyasetteki duruşu, bilim dünyasına katkılarıyla herkesimin sevgi ve saygısını kazanmış olan Erdal İnönü'nün yaşamını yitirdiğini büyük bir üzüntüyle öğrendim.

Kaybından büyük acı duyduğumuz Erdal İnönü, ülkemizin yetiştirdiği çok değerli bir bilim adamı olarak daima saygın bir yere sahip olmuştur.

12 Eylül 1980'deki askeri müdahale ortamından sonra, demokrasiye geçiş sürecinde önce SODEP'in, sonra da SHP'nin Genel Başkanı olarak sosyal demokrat hareketin derlenip toparlanmasına ve demokrasi çizgisinde gelişmesine yönelik unutulmaz çabalarıyla, siyasal yaşamımızda da çok önemli ve seçkin bir konuma gelmiştir.

Kendisine özgü mizah duygusu ve gürültüsüz, gösterişsiz bir üslup içinde sebatkar ve kararlı takipçiliğiyle bütünleşen siyasi kimliğiyle hep hatırlanacak ve unutulmayacak olan Erdal İnönü'ye rahmet, İnönü ailesiyle ülkemize başsağlığı ve sabır diliyorum.

AYDIN GÜVEN GÜRKAN (10 MAYIS 1941 -)

(Halkçı Parti ve SHP Genel Başkanı,17. Dönem Antalya, 19. Dönem Mersin ve 20. Dönem İzmir Milletvekili.)

1941 yılında Elazığ'da doğdu. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden mezun olan **Aydın Güven GÜRKAN**, Gazi Üniversitesi'nde ekonomi profesörü olarak görev yaptı. Bir süre de AITA Gazetecilik ve Halkla İlişkiler Yüksekokulu Müdürlüğü görevinde bulundu.

Halkçı Parti'den milletvekili seçilen **GÜRKAN**; Halkçı Parti Genel Sekreterliği ve Genel Başkanlığı görevlerini yürüttü. 1985 yılında SHP Kurucu Genel Başkanı olan **GÜRKAN** bir süre Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (27 Mart 1995 - 3 Haziran 1995) görevinde de bulundu. 22 Ocak 2006'da yaşamını yitiren **Aydın Güven GÜRKAN** mide kanseri nedeniyle tedavi görüyordu.

GENEL BAŞKAN BAYKAL'IN YAYINLADIĞI BAŞSAĞLIĞI MESAJI

HP ve SHP eski Genel Başkanı, Eski alıŐma Bakanı, değerli siyaset, devlet ve bilim adamı Aydın Güven Gürkán'ın yaşamını yitirdiğini büyük bir üzüntüyle öğrendim.

Aydın Güven Gürkán siyasi yaşamı boyunca sosyal demokrat hareketin birleŐip bütünleŐmesine önemli katkılar yapmıştır. Dürüst, ahlaklı, sorumlu, yapıcı bir siyaset adamı olan Aydın Güven Gürkán sosyal demokrat hareketin ve partileŐmenin de önemli bir kiŐisidir.

Böylesine önemli bir siyaset, devlet ve bilim adamını kaybetmiş olan eşi Sayın Serap Aksoy hanımefendiye, Gürkán ailesine, partimize, ulusumuza ve sosyal demokratlara başsağlığı ile sabır diliyorum.

İSMAİL CEM İPEKÇİ (15 ŞUBAT 1940-)

(SHP 18 ve 19. Dönem İstanbul, DSP 20 ve 21. Dönem Kayseri Milletvekili, YTP Genel Başkanı, CHP Genel Başkan Başdanışmanı, Parti Meclisi Üyesi)

1940 yılında İstanbul'da dünyaya gelen **CEM**, İstanbul Robert Kolejinden (1959) ve Lozan Üniversitesi Hukuk Fakóltesinden (1963) mezun oldu. Paris Siyasal Bilgiler Enstitüsünde Siyaset Sosyolojisi dalında master yaptı (1981). 1963 yılından itibaren çeşitli gazetelerde Yazı İşleri Müdürlüğü yapan **CEM**, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğünde bulundu.

18. ve 19. dönemlerde SHP'den milletvekili seğıilen CEM, 2002'de CHP'nin yeniden açılması ile CHP'ye katıldı, Genel Başkan Yardımcılığı görevini yürüttü. 20 ve 21. dönemlerde DSP'den milletvekili seğıildi. Milletvekilliği döneminde Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi, Batı Avrupa Birliği gibi birçok uluslararası çalışma gruplarında bulundu. Kültür Bakanlığı ve Dışişleri Bakanlığı görevlerini yürüten **CEM**, DSP'den ayrılarak Yeni Türkiye Partisi'ne girmiş ve partinin genel başkanı seğıilmiŐti. **YTP** kendini CHP'ye katılmak üzere feshederken, **İsmail CEM** de bir kez daha CHP'ye katılarak Genel Başkan BaŐdanıŐmanlıđı görevini üstlendi. Uzun süre kanser tedavisi gören **İsmail CEM**, 24 Ocak 2007'de vefat etti.

GENEL BAŞKAN BAYKAL'IN İSMAİL CEM'İN VEFATI ÜZERİNE YAPTIĞI AÇIKLAMA:

“Yakın dostumu, kardeŐimi kaybetme duygusu içindeyim. Çok özel, çok güvendiğim, saygı duyduğum inanç mücadelesi arkadaŐımı kaybettim. Türkiye'mizin de örnek bir aydınını, sorumlu bir siyasetini kaybettiğini düşünüyorum. Bütün milletimizin başı sağolsun...”

İsmail CEM, çok özel sentezleri kiŐiliđinde yansıtan, olağanüstü nazik, kibar, beyefendi, ama ilkelerinde inatçı, takipçi ve kararlı bir insandı. Çok genç yaşında Türkiye'nin değişmesi, modernleŐmesi ve yenileŐmesini tarihi kökleriyle ortaya koyduğu ve Türkiye'ye temel bir tez olarak yansıttı.

AB ile ilişkilerimizin Türkiye'nin onuruna ve kişiliğine uygun biçimde geliŐtirilmesine çok ciddi katkılar yaptı. Onun başlattığı şekilde bu iş gidebilmiŐ olsaydı, bugün bambaşka bir noktada olurduk. Daha sonraki kırılmalar hepimiz için üzüntü verici oldu.”

1.2.2.- SON DÖNEMDE KAYBETTİĞİMİZ MİLLETVEKİLLERİMİZ

ALİ DİNÇER

(TBMM Başkanvekili, 19, 20. Dönem Ankara ve 22. Dönem Bursa Milletvekili, Ankara Belediye Başkanı, Parti Meclisi Üyesi)

1945 yılında Bulgaristan'ın Razgrad şehrinde doğdu. ODTÜ Endüstri Mühendisliği Bölümü'nü bitirdi. CHP Ankara İl Başkanlığı ve Ankara Belediye Başkanlığı görevlerinde bulundu. Ankara milletvekilliği ve Devlet Bakanlığı yaptı. Yaklaşık 2 yıllık lenf kanseri tedavisinin ardından, sarılık tedavisi gören **DİNÇER** 18 Nisan 2007'de vefat etti. **Ali DİNÇER** evli ve bir çocuk babasıydı.

GENEL BAŞKAN BAYKAL'IN YAPTIĞI AÇIKLAMA:

Ali DİNÇER'in bütün yaşamı boyunca ortaya koyduğu sıcak sevecen anlayışı herkesle, her konumdaki insanla bir siyasetçi olarak, siyasetin her konumundaki kişilerle daima karşılıklı sevgiye, dostluğa, anlayışa dayanan, sıcak, olumlu bir ilişki kurmaktaki başarısını hepimiz saygıyla anıyoruz.

Bir icraat adamı olarak Ankara Belediye Başkanlığı döneminde Ankara'mıza çok büyük hizmetler verdi. Siyaseti daima bir hizmet alanı olarak düşündü. Çok değerli seçkin insanlarla işbirliği içinde çalıştı. Ondan sonraki dönemde de siyasal yaşamında CHP'nin yeniden kuruluş dönemlerinde bize en büyük katkıyı, desteği veren arkadaşlarımızın başında gelmiştir.

Meslek yaşamı, siyasal yaşamı onurlu, saygın, örnek bir yaşamdır. Kişiliği, hepimizin daima özlemle arayacağımız, olağanüstü iyi niyetli, pozitif, olumlu, sıcak, dost bir anlayışı daima yansıtmıştır. Böyle bir insanı şu anda kaybetmiş bulunuyoruz. Bunun büyük üzüntüsü içerisindeyiz. Hepimize sabır ve dayanışma görevi düşüyor.

Ailesine ve bütün sevenlerine, ülkemize başsağlığı diliyorum. Allah rahmet eylesin, acınızı yürekten paylaşıyorum"

NEZİR BÜYÜKCENGİZ

(20 ve 22. dönem Konya Milletvekili, Parti Meclisi Üyesi)

1951'de Sarayönü'nde doğan Nezir BÜYÜKCENGİZ, ortaokul sonrasında bir süre ticaret yaptı ve siyasete atıldı. Kısa sürede çevresini saygın ve dürüst kişiliği ile sevdiren BÜYÜKCENGİZ Sarayönü Belediye Başkanı oldu. Konya Belediyeler Birliği Başkanlığı yaptı. Sonra iki dönem Konya milletvekili seçildi. Milletvekili olarak görevlerini yerine getirirken, Kurban Bayramı'nın üçüncü günü bayramlaşmak için gittiği Konya'da İl Sekreteri Ali ALP'le beraber geçirdiği trafik kazasında 4 Ocak 2007 günü hayatını kaybetti. Nezir BÜYÜKCENGİZ'i Sarayönü'nde, Konya İl Sekreterimiz Ali ALP'i Konya'da toprağa verdik. BÜYÜKCENGİZ evli ve 4 çocuk babasıydı.

İLYAS SEZAI ÖNDER

(Samsun İl Başkanı, 22. Dönem Samsun Milletvekili, Parti Meclisi Üyesi)

1942 Bafra doğumlu olan **İlyas Sezai ÖNDER** Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunuydu. Bir dönem Serbest Avukatlık yapan **ÖNDER** Hınıs ve Ortaköy ilçelerinde hakimlik yaptı. Uzun yıllar Samsun İl Başkanlığı görevini de yapmış olan **ÖNDER**, yakalanmış olduğu kanser hastalığı sonucu 20 Mayıs 2007'de vefat etti. **İlyas Sezai ÖNDER** evli ve 4 çocuk babası idi.

1.2.3.- SON DÖNEMDE KAYBETTİĞİMİZ ESKİ MİLLETVEKİLLERİMİZ

DOĞAN ONUR (16. Dönem İstanbul Milletvekili)

1935'te Ağrı'da dünyaya gelen **ONUR**, 16. Dönem İstanbul Milletvekili olarak TBMM'de görev yaptı. Erkek Sanat Enstitüsünden mezun olan **ONUR**, Türkiye Yol-İş Federasyonu Teşkilatlandırma Sekreteri olarak çalıştı. 22 Şubat 2008 tarihinde vefat etti.

ABDULLAH APTİ ÖZKÖK (15. Dönem Bolu Milletvekili)

1910 yılında Bolu'nun Seben ilçesinde doğdu. Ankara Ziraat Fakültesi Mezunu.Tarım Bakanlığı Tetkik ve İstişare Kurul üyeliğinde bulunan **ÖZKÖK**, 15. Dönemde Bolu milletvekili olarak Parlamentoda görev yaptı.Evli ve 3 çocuk babası olan **ÖZKÖK** 5 Aralık 2007 tarihinde hayatını kaybetti.

REŞİT ÖNDER (8., 11., 12. ve 13. Dönem Tokat Milletvekili)

1916 yılında doğan **Reşit ÖNDER** 14. Dönemde de Güven Partisi'nden Tokat milletvekili olarak parlamentoda görev yaptı. Erbaa Belediye Başkanlığı da yapan **ÖNDER**, evli ve üç çocuk sahibiydi. 4 Aralık 2007 tarihinde vefat etti.

FEVZİ CEYLAN (12. Dönem Samsun Milletvekili)

Drama'da 1923 yılında doğan Fevzi Ceylan, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi mezunu. Çocuk hastalıkları uzmanı olan Ceylan, 1 çocuk babasıydı. Dr. Fevzi Ceylan , 29 Aralık 2007'de tedavi gördüğü Bafra Devlet Hastanesi'nde hayatını kaybetti.

BURHAN KARAÇELİK (16. Dönem Zonguldak Milletvekili)

Bartın'da 1927 yılında doğan **KARAÇELİK**, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunuydu. Serbest avukatlık yapan **KARAÇELİK**, evli ve 2 çocuk babasıydı.11 Ağustos 2007'de vefat etti.

KAYA BENGİSU (15. ve 16. Dönem İzmir Milletvekili)

1923 yılında Ödemiş'te doğan **BENGİSU** İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun oldu. Büyük Önder Atatürk'ün doktoru ve silah arkadaşı olan eski Ödemiş belediye başkanlarından "Koca Doktor" lakaplı Mustafa Bengisu'nun oğlu olan **Kaya BENGİSU** 8 Ekim 2007'de hayatını kaybetti.

NÜVİT YETKİN (10 ve 11.Dönem Malatya Milletvekili)

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Malatya Hazine Avukatlığı, Serbest Avukatlık, Malatya Belediye Başkanlığı, Kurucu Meclis Cumhuriyet Halk Partisi Temsilciliği, Cumhuriyet Senatosu Malatya Üyeliği(1961-1968) ile Devlet Bakanlığı yaptı. **YETKİN** 31 Ağustos 2007'de vefat etti.

MİKAIL İLÇİN (15. Dönem Hakkari Milletvekili)

1926 yılında Hakkari'de doğan ve bir dönem Hakkari Belediye Başkanlığı görevini yürütmüş olan **İLÇİN** evli ve 6 çocuk babasıydı. 10 Ocak 2007'tarihinde aramızdan ayrıldı.

YUSUF ÖZTÜRKMEN (15. Dönem Gaziantep Milletvekili)

1940 Oğuzeli'nde doğdu. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunu. Hakimlik ve serbest avukatlık da yapan **ÖZTÜRKMEN** evli ve 1 çocuk babasıydı.17 Kasım 2006'da vefat etti.

SÜLEYMAN ŞİMŞEK (15 ve 16. Dönem İçel Milletvekili)

Öğretmen okulu mezunu olan **ŞİMŞEK**, halk eğitim müdürlüğü görevinde bulundu. Evli ve çocuk babası olan **ŞİMŞEK** 19 Ekim 2006'da vefat etti.

MUHLİS ÇETİN YILMAZ (14 ve 15. Dönem Mersin Milletvekili)

1930 yılında Gülnar'da doğan **Muhlis Çetin YILMAZ** Gazi Eğitim Enstitüsü mezunu. Fransızca öğretmenliği, gazetecilik, sendikacılık ve İzmir Ortaokul Müdürlüğü de yapan **YILMAZ** 1 Ağustos 2006'da hayatını kaybetti.

HAYDAR ULUSOY (15. Dönem Tokat Milletvekili)

Hacıbekaş'ta 1934 yılında doğan **ULUSOY**, ilk ve ortaöğrenimini Hacıbekaş'ta tamamladı. Bir süre ticaretle uğraştı.24 Temmuz 2006'da vefat eden **ULUSOY**, evli ve 3 çocuk babasıydı

HÜSEYİN ŞÜKRÜ ÖZSÜT (16. Dönem Isparta Milletvekili)

1927 Sütçüler kasabasında doğan **ÖZSÜT** İstanbul İnşaat Fakültesi mezunu. Yapı İşleri Genel Müdürlüğü ve serbest Mühendis olarak da çalışan **ÖZSÜT** 11 Temmuz 2006'da aramızdan ayrıldı.

NAİL ATLI (14 ve 16. Dönem Bursa Milletvekili)

1927 yılında Mustafakemalpaşa'da doğan Atli İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mezunuydu. **ATLI** Bursa İl Genel Meclisi Üyeliği ve Marmara Zeytin Tarım Kooperatifi Genel Müdürlüğü Görevlerinde de bulundu. **ATLI** 19 Haziran 2006'da vefat etti.

İSKENDER HAMDİ ORHON (8.,9. ve 13. Dönem Trabzon Milletvekili)

1910 yılında Sürmene'de doğan **ORHON** Mülkiye Mektebi ve Hukuk Fakültesi mezunu.İdarecilik, bankacılık, kaymakamlık ve merkez valiliği görevlerini de yürüten **ORHON**; iller Bankası idare Meclisi üyeliği görevlerinde bulundu. Serbest Avukatlık da yapan **Hamdi ORHON** 26 Haziran 2006'da hayatını kaybetti.

ÖMER NAİM TAŞAN (1975-1980 Tunceli Senatörü)

1933 Çemişgezek'te doğan **TAŞAN** Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunu. Savcılık ve hakimlik görevlerinde bulundu. Evli ve 2 çocuk babası olan **TAŞAN** 15 Şubat 2006'da vefat etti.

1.2.4.- GÖREV YAPARKEN YİTİRDİĞİMİZ İL, İLÇE VE BELEDİYE BAŞKANLARIMIZ

02.02.2008	Beykoz İlçe Başkanı MAHMUT YAVUZ
28.12.2007	Diyarbakır-Ergani-Şölen Belediye Başkanı SERVET METE
19.09.2007	Nevşehir İl Başkanı HÜSEYİN ÇETİN
26.08.2007	Adıyaman Çelikhhan İlçe Başkanı HÜSEYİN ÇALGAN
25.07.2007	Çankırı Ilgaz Yukarı Dulupınar Bel. Başkanı EROL YAZICIOĞLU
20.05.2007	Beypazarı Uruş Belediye Başkanı KEMAL KILINÇARSLAN
29.04.2007	Malatya-Hekimhan İlçe Başkanı KEMAL ÇAVUŞ
21.04.2007	Muş Merkez İlçe Başkanı KADRI SABUNCUOĞLU
05.02.2007	Bayburt Demirözü İlçe Başkanı RÜSTEM ESLEK
02.02.2007	Erzurum Narman İlçe Başkanı EMRULLAH SATICI
31.01.2007	Gümüşhane Kürtün İlçe Başkanı MUSTAFA NARİN
25.09.2006	Afyon Şuhut Efe Kasabası Belediye Başkanı HALİL YONCA
27.07.2006	Yozgat Merkez İlçe Başkanı İLYAS YILDIZ
07.02.2006	Artvin Şavşat Belediye Başkanı ADİL AYDIN
25.12.2005	Kütahya Emet Eğrigöz Belediye Başkanı AHMET ÖZER

Gerek yukarıda belirtilmiş olan, gerekse bu listede yer almayan, partimize gönül vermiş, emeği geçmiş, katkıda bulunmuş, ancak bugün aramızda bulunmayan, yaşamını yitirmiş tüm CHP'lileri derin sevgi ve saygıyla anıyoruz.

1.2.5.- GN. BAŞKAN BAYKAL'DAN ŞEHİT AİLELERİNE BAŞSAĞLIĞI MESAJI...

Genel Başkan **Deniz BAYKAL**'ın, başsağlığı dileklerimiz ve Şükran duygularımızı kapsayan mesajı, Milletvekillerimizden oluşan heyetler eliyle Şehit ailelerine evlerinde iletildi. **BAYKAL**, "**Şehitlerimiz, bağımsızlık, özgürlük ve vatan sevgisinin onurlu temsilcileri, her zaman saygıyla anılacak sembollerimizdir**" diyen mektubunda aşağıdaki hususlara değindi:

"Şehitlerimiz, bağımsızlık, özgürlük ve vatan sevgisinin onurlu temsilcileri, her zaman saygıyla anılacak sembollerimizdir.

Onlar, bir insanın yapabileceği en büyük fedakarlığı yaparak canlarını verdiler ve eriŐebilecekleri en yüce makama ulaŐtılar.

Terörlle mücadele insanın, ülkesinin, vatandaşlarının barışı ve huzuru için her Őeyini vermeye hazır olanların mücadelesidir.

Şehitlerimiz bunu yapan evlatlarımızdır.

Onlar, 70 milyonun huzur ve barış içinde kardeşçe yaşaması, kutsal vatan topraklarının bölünmemesi için en ağır bedeli ödediler, canlarını verdiler.

Hepimiz, yaşamımızın her anında, canları ve kanları pahasına kutsal vatan topraklarını koruyan Şehitlerimizin fedakarlığını örnek almalı, onların emaneti olan bağımsızlığımıza, egemenliğimize, ulusal birliğimiz ile laik cumhuriyetimize sahip çıkmalıyız.

Ancak bu tutum ve tavırla onlara layık olabiliriz.

Őehitlerimize layık olmanın yolu, teröre kimsenin sahip çıkmaması, himaye etmemesi, mazur görmemesi ve meŐrulaŐtırmaya çalışmamasıdır.

Őehitlerimizle gazilerimize layık olmanın en önemli unsuru ise, onların ailelerine, anne ve babalarına, eş ve çocuklarına, yakınlarına sahip çıkmak, onları kucaklamak, ömür boyu insanca bir yaşama kavuŐturmandır.

Bu anlayış, duygu ve düşüncelerle, sizleri selamlıyor, sevgi ve saygılarımı sunuyor, Őehidimize rahmet, sizlere başsağlığı diliyorum."

Deniz **BAYKAL** (CHP Genel Başkanı)

GENEL BAŞKAN BAYKAL'IN TERÖR ÖRGÜTÜNE KARŞI “SINIR ÖTESİ HAREKATTA” ŞEHİT OLAN BİNBAŞI KILIÇ'IN AİLESİNE YAZDIĞI TAZİYE MEKTUBU

“Sayın KILIÇ Ailesi,

Kuzey Irak'ta konuşlanan terör örgütüne yönelik olarak başlatılan askeri harekatta, kahramanca mücadele ederken canını veren Őehidimiz **Binbaşı Zafer KILIÇ**, her zaman saygıyla anacağımız bir sembolümüz, bağımsızlık, özgürlük ve vatan sevgisinin de onurlu bir temsilcisidir.

Binbaşı KILIÇ, bir askerin vatani, milleti, bayrağı, bağımsızlığı, özgürlüğü, laik Cumhuriyeti, ülkesinin barışı ve milletin kardeşliğı için yapabileceğı en büyük fedakarlığı yaparak canını verdi. Bu kutsal mücadelesi sonucu erişebileceğı en yüce makama, Őehitlik mertebesine ulaştı.

Toprak bütünlüğümüz ve ulusal birliğimiz için terörle mücadele; hepimizin, ülkemizin barışı ve huzuru, vatandaşlarımızın kardeşliğı için her şeyimizi vermeye hazır olduğumuz bir mücadeledir.

Şehitlerimiz bunun en iyi, en kutsal örneğı olan evlatlarımızdır.

Onlar, 70 milyonun huzur ve barış içinde kardeşçe yaşaması, kutsal vatan topraklarının bölünmemesi için en ağır bedeli ödeyen yavrularımızdır.

Hepimiz, yaşamımızın her anında, canları ve kanları pahasına kutsal vatan topraklarını koruyan Şehitlerimizin fedakarlığını örnek almalı, onların emaneti olan bağımsızlığımıza, egemenliğimize, ulusal birliğimiz ile laik Cumhuriyetimize sahip çıkmalıyız.

Ancak bu tutum ve tavırla onlara layık olabiliriz.

Őehitlerimize layık olmanın yolu, teröre kimsenin sahip çıkmaması, himaye etmemesi, mazur görmemesi ve meşrulaştırmaya çalışmamasıdır.

Őehitlerimizle gazilerimize layık olmanın en önemli unsuru ise, onların ailelerine, anne ve babalarına, eş ve çocuklarına, yakınlarına sahip çıkmak, ömürleri boyunca onları insanca bir yaşama kavuşturmaktır.

Bu anlayış, duygu ve düşüncelerle Őehidimiz Binbaşı Zafer KILIÇ'a rahmet, Kılıç ailesine başsağılığı ve sabır diliyor, hepimize sevgilerimle, saygılarımı sunuyorum.

Deniz BAYKAL (CHP Genel Başkanı)

(NOT: Genel Başkan son Sınır Ötesi askeri harekatta Şehit olan 24 askerimizin her birinin ailelerine yukarıdaki çerçevede taziye mektupları göndermiştir.)

II.- SİYASAL GELİŞMELER

II.- SİYASAL GELİŞMELER

2.1.- AKP'NİN ÖRTÜLÜ GÜNDEMİ

2.1.1.- T. ERDOĞANI, AKP'Yİ KASIM 2002' DE UYARMIŞTIK

2.1.1.1.- UYARIYORUZ: “ANAYASANIN TEMEL NİTELİKLERİNE DUYARLI OLUN, TÜRKİYE'NİN ROTASINI DEĞİŞTİRMEYE KALKMAYIN”

AKP'yi Kasım 2002'de uyardık: “*Sakın ha, Türkiye'nin cumhuriyetle birlikte içine girdiği tarihsel doğrultuyu, Türkiye'nin rotasını değiştirmeye kalkmayın. Türkiye'nin laik, demokratik cumhuriyet birikimiyle sakın ha oynamaya kalkmayın*” dedik...

- “*Bir meşruiyet sıkıntısı içinde kendilerini hissetmemelerini sağlamayı, seçim sonuçlarının onları iktidara getirdiğini, Parlamentodaki çoğunlukla ülkeyi yöneteceklerini ve bunu doğal karşıladığımızı*” ifade ettik...
- “*Avrupa Birliği konusunda, Kıbrıs konusunda, çeşitli anayasa değişiklikleri konusunda gerekebilecek her türlü iş birliğine açık olduğumuzu*” söyledik...
- Ama kendilerinden bir şey istedik: “*Türkiye'nin cumhuriyetle birlikte içine girdiği tarihsel doğrultuyu, Türkiye'nin rotasını değiştirmeye kalkmayın. Türkiye'nin laik, demokratik cumhuriyet birikimiyle sakın ha oynamaya kalkmayın.*” dedik...

BU, BUGÜN BAŞLAMIŞ BİR SÜREÇ DEĞİL, 3 TEMMUZ 2005 GÜNÜ BİZ, BU GİDİŞİ GÖREREK ŞUNLARI SÖYLEMİŞTİK:

2005 yılının Temmuz ayında ilk uyarılarımızı yapmaya başladık. Türkiye'nin anayasal düzenini tahrip etmeye yönelik bir anlayışı, bir zihniyeti görüyorduk. Devletin kurumlarının değil, vatandaşlarımızın, kadınlarımızın, erkeklerimizin harekete geçmesi gerektiğine inanıyorduk.

2005 yılının Temmuzunda, Türkiye'de anayasal düzenimize yönelik ciddi bir tehdidin bir kez daha ortaya çıkmakta olduğunu teşhis ettik ve bu teşhisimizi halkımızla, milletimizle paylaştık.

Bu Hükümet ve Başbakan, maalesef devletle toplumu karşı karşıya getirmeye çalışıyor...

- *Türkiye’de halk ve devlet çatışması yoktur. Bunu tahrik etmek fevkalade yanlıştır...*
- *Halkın ezici çoğunluğu cumhuriyeti kuranlara büyük sevgi ve saygı duymaktadır. Cumhuriyete ve devlete içtenlikle sahip çıkmaktadır. Burada bir çatışma yaratma anlayışı fevkalade yanlıştır ve maalesef, iktidar fırsat bulabildiği ölçüde bu çabayı sürdürme yaklaşımı içindedir.*
- *Hükümetin cumhuriyetin kurumlarıyla ilişkisi, cumhuriyetin özüne, temeline yönelik, cumhuriyetin kazanımlarına yönelik bir tehdit hâline dönüşmeye başladı...*
- *İktidarın maskesini indireceğiz. Bilsin ki, bu yaptıklarının karşısında devleti değil, devletten önce halk, toplum ve bu millet yer alacaktır. İktidar, ya bu tutumundan vazgeçecek ya da bu yolda devam edecektir. Biz, bu uyarılarımızı yapmaya devam edeceğiz, ama iktidar bunu dikkate almazsa, yarın toplumun her kesiminden bu uyarıları almaya başlayacaktır ve bu tutumun bedelini Türkiye’ye de ödettirecektir...*
- *Bu konularda açıklama üstüne açıklama yapan yüksek yargının, üniversitelerin, toplumun, sivil kuruluşların, demokratik kuruluşların sözlerine değer vermezseniz, uyarılarına kulak vermezseniz bunun yol açacağı sorunlar, sıkıntılar asıl kaygı verici olarak kendisini gösterir....*
- *Türkiye, sivil toplum, halkımız, demokratik kuruluşlarımız cumhuriyetin kazanımlarını sahiplenecekler ve buna yönelik tehlikeyi birlikte göğüsleyeceklerdir. Bu teşhislerimiz hak ettiği desteği, ilgiyi toplumda görmüştür. Ben, halka güveniyorum, ben millete güveniyorum, topluma güveniyorum, toplumun bu arayışları etkisiz kılacağına, bunları bertaraf edeceğine içtenlikle inanıyorum, güveniyorum.*
- *Sevgili vatandaşlarım, sizlere sesleniyorum, lütfen bu memleketin kaderine el koyunuz. Bu memleketi ne yapacağı bilinmeyen böyle bir iktidarın keyfî kararlarına teslim etmeyiniz. Bu ülke sizindir, bu ülke bizimdir, bu ülke hepimizindir. Türkiye’yi bugünlere hep beraber getirdik, Türkiye’ye bundan sonra hep beraber sahip çıkacağız. Türkiye’nin kazanımlarını, devletimizin kazanımlarını, cumhuriyetimizin kazanımlarını, Türkiye Cumhuriyetinin kazanımlarını tehlikeye atabilecek bu sorumsuz gidiş karşısında bütün vatandaşlarımı, kadınları, erkekleri, gençleri, yaşlıları göreve çağırıyorum, Türkiye’ye sahip çıkmaya çağırıyorum. D. BAYKAL*

2.1.1.2.- UYARIDA HAKLI ÇIKTIK... AKP’NİN “İKİNCİ BİR GÜNDEMİ” ORTAYA ÇIKTI

Hepimiz çok iyi biliyoruz ki, **AKP’yi yöneten kadronun zihninde ikinci bir gündem vardır.** Onların kendilerine özgü bir anlayışları, bir zihniyetleri vardır ve onun gereğini yapma konusunda kararlılıklarını sürdürmektedirler. Tepkiler karşısında zaman zaman gerilemekte, öyle olmadıklarını anlatmakta, gömlek değiştirdiklerini ifade etmekte, ama fırsatını buldukları anda tekrar aynı doğrultuda harekete geçmekte oldukları artık açıkça görülmüştür. Bunların zihninde cumhuriyet dışında bir projenin bulunduğunu ortaya çıkmıştır.

Demokratik hukuk devletinde her siyasetçinin referansı anayasa olmak zorundadır. Ancak, bunların referansı anayasa değildir; bunların kendilerine özgü referansları vardır.

a-) BUNLAR, LAİK CUMHURİYET YAPILANMASININ, “TÜRKİYE’NİN TARİHİNE, MANEVİYATINA, KÜLTÜRÜNE, DEĞERLERİNE” ZARAR VERDİĞİNİ DÜŞÜNMEKTEDİRLER...

Bu onların teşhisidir. Ama, bu sadece tarihe yönelik bir teşhis olarak kalmamıştır, bu teşhisi günümüzde de takip etme anlayışı içindedirler. Yani, cumhuriyetin tahribatını telafi etmek gayreti, çabası içerisindedirler.

Laik, demokratik cumhuriyet karşısındaki inanç zafiyetlerinin altında yatan temel olay işte budur. O çizginin Türk toplumuna zarar verdiği kanısındadırlar ve bu zararı, kendi akıllarına göre telafi etme gayreti içindedirler.

b-) DİNİ “İNSANLA ALLAH ARASINDA” BİR İMAN, İBADET, İNANÇ, MANEVİ BAĞLILIK KONUSU OLARAK ANLAMAK, ONLAR İÇİN YETERLİ DEĞİLDİR. ONLAR, İNANCI TOPLUMA, KAMUYA TAŞIMAK KARARLILIĞI İÇERİSİNDEDİRLER...

Bu kadro, bu kadronun bilinçli yöneticileri, çekirdeği, “**dinin Allah’la kul arasında özel bir manevi ilişki, bir inanç, iman ve ibadet konusu olduğu**” tespitini çok yanlış, çok yetersiz bulmaktadırlar. İnanıcı, dini; bir insanla Allah arasında, kulla Allah arasında bir iman, ibadet, manevi bağlılık konusu olarak anlamak, onlar için kesinlikle yeterli değildir. **Onlar, inancı topluma taşımak, kamuya taşımak kararlılığı içerisindedirler.**

O nedenle inançları toplumsallaştırmak, kamusallaştırmak bir temel arayış hâline gelmiştir. Bunu bir zafiyet diye görmektedirler, yetersiz inanç saymaktadırlar. “**İnancın, Allah’la kul arasında bir ilişki olarak anlaşılmasını**” kabul edilemez addetmektedirler.

c-) AKP’NİN BU YAKLAŞIMI, TÜRKİYE’Yİ “ORTA DOĞU-VAHABİ KÜLTÜR EGEMENLİĞİ” İÇİNE ÇEKMEYE YÖNELİK BİR ANLAYIŞTIR...

Bu anlayış, kendi iktidar olanaklarını kullanarak Türkiye’nin eğitimini, toplumsal değişim süreçlerini, Türkiye’nin iktidar yapılarını, sosyolojik iktidar yapılarını, sermayesini, sermaye yapısını, ekonomik güç dengelerini bu anlayış istikametinde değiştirme çabası içindedir. Bu ayrı bir projedir.

Bu, Türkiye’yi bir Orta Doğu - Vahabi kültür egemenliğinde bir toplum olarak planlama projesidir.

Bu proje Türkiye’yi çağdaş değerlere, laik, demokratik cumhuriyet ilkelerine göre şekillendirmek isteyen CUMHURİYET PROJESİNİN karşısında bir projedir.

2.1.2.- CUMHURİYETİMİZİN TEMEL NİTELİKLERİNİ ÇİĞNEYEN AKP İKTİDARINI BİR KEZ DAHA UYARIYORUZ

a.-) DEVLETİMİZİN KURULUŞ TEMELLERİNDEN ÖDÜN VERİLEMEZ...

Türkiye, bir din veya ırk cumhuriyeti değil, bir bilinç cumhuriyetidir. “Cumhuriyet-Demokrasi-Laiklik” ülkemizde çağdaşlığın, gelişmenin, barışın, ülkemizin bütünlüğünün çimentosudur...

- Bizim bir **ulus devlet** olmamız, kimsenin “**kimliğine, etnik kökenine, ana diline saygının**” engeli değildir. Hepimiz aynı ulusun bireyleriyiz; hepimiz aynı devletin yurttaşlarıyız.
- “**Ulus Devlet- Üniter Devlet- Laik Cumhuriyet**” Atatürk Türkiyesi'nin kuruluşuna temel olan değerler ve kurallardır. Bu ilkeler ödünsüz olarak, kararlılıkla korunmalıdır...

b.-) LAİKLİK, “İNANÇ ÖZGÜRLÜĞÜNÜN, EŞİTLİĞİN, ÇAĞDAŞLIĞIN VE TOPLUMSAL BARIŞIN” GÜVENCESİDİR...

- **ATATÜRK** ilke ve devrimlerine, “**Laik Demokratik Cumhuriyetimizin**” değer ve kurumlarına her koşulda koşulsuz olarak sahip çıkılmalıdır. AKP iktidarı bu konuda sergilemekte olduğu zikzaklara son vermelidir...
- Türkiye'nin laik düzenini ve Cumhuriyetin çağdaş kazanımlarını hedef alan etkinlikler ile dini politikaya yansıtma, kamu yönetimini ve özellikle eğitimi bağnaz dini çıkar odakları ile kuşatma çabalarına kesinlikle fırsat verilmemelidir...
- İnançlara saygı ve vicdan özgürlüğü demokrasinin temel kurallarındandır. Ancak, devlet kurumlarının, siyasetin ve medyanın “**tarikathar veya tarikathar tarafından teslim alınmış siyaset tarafından**” kuşatılmasına hiçbir şekilde izin verilmemelidir.
- Dinin **siyasallaştırılmasına**, siyasetin de **dinselleştirilmesine** asla izin verilmemelidir. Camilere, ibadet yerlerine **siyasetin girmesi de**, dinin **baskı unsuru olması** da, din duygusunun ve dinî inançların **baskı altına alınması** da kesinlikle engellenmelidir.

“Laiklik hiçbir zaman din karşısı bir inanç ve ideoloji değil; aksine din özgürlüğünü güvence altına alan farklı inanışların barış içerisinde ve karşılıklı hoşgörü içerisinde bir arada yaşamasına imkan sağlayan bir ilkedir, yöntemdir ve mutabakattır”

2.1.3.- SORUN, TÜRBAN DEĞİL, LAİKLİK İLKESİNE KARŞI YAPILANMADIR

2.1.3.1.- TÜRBANA ÖZGÜRLÜK TALEBİ, LAİKLİĞE HAYIR ÇAĞRISIDIR

Türban, "laik Atatürk Cumhuriyeti ve devrimlerine, çağdaş hukuk devletine" geçirilmek istenen bir kıftır. Siyasi ve idari nüfuzu ele geçirme mücadelesini sürdürmekte olan gerici tarikatların dini motifli başkaldırı sembolüdür. "İlimli İslam Devletine Geçiş Projesi"nin siyasi simgesidir...

Başbakan ve ona akıl verenler, türbanı dini ve siyasi simgeye dönüştürmüşlerdir. Bunun ilk sonucu dinin siyasallaştırılmasıdır. Bu sorumsuzluğun sürdürülmesinin sonucu, siyasetin dinselleştirilmesi olacaktır. Bu ise 84 yıllık kazanımların tükenişi ve kalıcı kaos demektir...

"Ulus devlet- üniter devlet- laik cumhuriyet" Atatürk Türkiyesi'nin kuruluşuna temel olan değerler ve kurallardır. Eğer ülkeyi yönetenler bu değer ve kuralları yüceltmek yerine onları tüketmeye yönelirlerse, tüm sorunlar ikinci planda kalır.

Son yirmi yıldır sinsi sinsi gelişen dinci ortamın örneklerini görüp yaşadktan sonra, hem ulusal hem de uluslararası hukuk, üniversitelerde türbana izin vermeyip türban yasağını hukuka uygun bulduğu halde, türbancıların ve onlara destek olanların "**Türbana Özgürlük**" aldatmacası, hukuk devletine ve anayasaya saygısızlıktan başka bir şey değildir.

İrticanın, teokratik düzen özleminin simgesine dönüşmüş olan türban, türbancıların beyinleri yıkamaya çalıştıkları gibi "**kadınlar için bir özgürlük ve insan hakkı**" sorunu değil, gerçekte bir özgürlükten kaçış, kazanılmış haklardan gönüllü olarak vazgeçme ve gönüllü kulluğu seçme sorunudur.

Yüzlerce türbanlı kız öğrencinin ve türbancı yandaşlarının, Beyazıt'tan Aksaray'a doğru izinsiz gösteri yürüyüşü yaparken "**Tek Yol İslam**"; "**İslamcı Hareket Engellenemez**", "**Muhammed'in Ordusu- Laiklerin Korkusu**", "**Kahrolsun Laik Diktatörlük**", "**Türban, Bu Düzene Mezar Olacaktır**" diye haykırmalarını unutmadık.

Üniversite kürsülerinde ve gazete köşelerinde **Atatürk** ilkelerinin ve Cumhuriyetimizin "**eskimiş, geçersiz, yetersiz olduğunu**"; dine, dile, eğitime, giyim-kuşama, hukuka damgasını vurmuş olan **KEMALİST DEVRİM**'in "**Toplumun hafızasını, sonuç olarak da kimliğini yok ettiğini**" vurgulayan İkinci Cumhuriyetçilerin konuşmalarını veya yazdıklarını unutmadık.

a.-) BU SORUN ÖRTÜLÜ GÜNDEMİ İLE LAİK CUMHURİYETİ TESLİM ALMA ÇABASI İÇİNDE OLAN AKP'NİN GERİCİ SİYASETİ İLE AŞILAMAZ

Anadolu'da kadınlarımızın, analarımızın başörtü kullanması geleneğimizde olan yaygın bir uygulamadır, ancak türban Anadolu kültürünün ve geleneğinin bir parçası değildir. Türban konusundaki düşüncelerimizi, "**din karşıtlığı tuzağına düşmeden, dini, dince kutsal sayılan değerleri, sembolleri ve din duygularını rencide etmeden, inançlara saygılı biçimde**" toplumumuz ile paylaştık.

Türbanın Anadolu'nun geleneksel başörtüsü olmadığını, "saçımın tek telini dahi göstermem" bağnazlığının ve **tarikât yapılanmasının dini ve siyasi simgesi olan türbanın kadınlarımıza, kızlarımıza yönelik dışarıdan ithal bir dayatma olduğunu** anlattık.

AKP iktidarının yarattığı bu yapay sorun çözümsüz değildir. 84 yıllık cumhuriyetimizin birikimi ile bu sorun aşılır. Ancak bu sorun örtülü gündemi ile laik cumhuriyeti teslim alma çabası içinde olan AKP'nin gerici siyaseti ile aşılamaz;

- **Bu sorun ancak, laiklik konusunda hiçbir tereddüt yaratmayan, laiklik inancı sapasağlam güvenilir bir iktidarla çözülür.**
- **Bu sorun ancak, bir siyasi ve toplumsal istismar malzemesi olarak yaklaşmayacak bir üslup ve uygulama ile çözülür. Yani, sorunun çözülebilmesi için, ülkede dini istismar olmamalı, din siyasallaştırılmamalı, iktidar bu konuda politikaları ve uygulamaları ile takiyye yapmamalıdır.**
- **Bu sorun ancak, Türkiye'yi yaşam tarzıyla bir başka topluma doğru, Vahabi veya bağnaz inanç yapılanmalarına doğru çekme anlayışı içinde olmayan siyaset anlayışı ve uygulaması ile çözülür. Yani, sorunun çözülebilmesi için iktidar devletin temel ilkelerine saygılı olmalı, kırmızı çizgilerimizle bir sorunu olmamalıdır.**
- **Bu sorun ancak, laiklik konusunda sicili temiz, kafasında örtülü bir projesi olmayan, Türkiye'yi bir başka yere taşıdığı kaygısı hiç bir şekilde akla gelmeyen, topluma güven veren bir iktidarın varlığıyla çözülür. Yani, sorunun çözülebilmesi için iktidarın sicili temiz olmalıdır.**

b.-) TÜRKİYE'NİN LAİK VE DEMOKRATİK CUMHURİYET OLARAK AYAKTA KALMASININ TEK GÜVENCESİ HALK VE HUKUKTUR

Dinin siyasallaşması demek, siyasal alanda demokratik kuralların yerini dinsel kurallara terk etmesi, demokrasinin dinsel kurallara feda edilmesi demektir. Erkler ayrılığında çoğunluk iradesi bile asla kendi yargısını yaratamaz. Ancak erkler ayırımına saygısı olmadığını sürekli olarak ortaya koymakta olan **AKP'nin kendi yargısını yaratarak laikliği anayasal koruma alanının dışına çıkarma çabalarını ibretle izliyoruz, kararlılıkla karşı duruyoruz.**

Tayyip ERDOĞAN, müthiş bir pişkinlikle "**Laikliğin güvencesi benim**" diyor. Böyle bir söylem, Atatürk ilke ve devrimlerini içine sindirmiş olan halkımıza hakaret niteliğindedir.

Laiklik konusunda sicili bozuk bir siyaset adamı olarak T. Erdoğan'ın toplumumuza güvence vermeye kalkmasını bırakınız, bu konuda en parlak sicili olan kişi bile, '**güvence benim**' diyorsa, ülkede bir sıkıntı var demektir.

Hiçbir hukuk devleti veya demokraside laikliğin teminatı herhangi bir kişi olamaz. Hele "**laiklik de ne oluyormuş, millet isterse laiklik de kalkar**" demiş olan bir siyasetçi hiçbir zaman olamaz... Hele adı Tayyip ERDOĞAN olan bir insan kesinlikle laikliğin güvencesi olamaz.

Eğer Türkiye'de laikliğin güvencesi verdiği sözlerin arkasında bir türlü duramayan, "**dokunulmazlığı kaldıracağım**" deyip yıllarca bu vaatleri yaptıktan sonra unutan bir insana Türkiye'de laikliği emanet edeceksek, "yazıklar olsun Türkiye'ye."

Yaşadığımız deneyler bize, Türkiye'nin laik ve demokratik cumhuriyet olarak ayakta kalmasının **tek güvencesinin "halk ve hukuk" olduğunu çok açık bir şekilde göstermiştir. Bizim hukukun dışında hiçbir kurumdan bir bekleyişimiz yoktur. Kimse gölge etmesin, başka bir şey istemiyoruz...**

2.1.3.2.- TÜR BAN SİYASİ SİMGE OLAMAZ, OLURSA DEMOKRASİ SÜRDÜRÜLEMEZ

Türban, 1998-1999 döneminde yaşanan siyaset odaklı kışkırtmalar ardından başlayan gösterilerin sonlanması ile üniversitelerin gündeminden çıkmıştı. Türbanını çıkararak üniversiteye giren öğrencilere karşı da hiçbir ayırmacılık yapılmamış, hatta onlara özenli davranılarak, öğrenciler kazanılmaya çalışılmıştı. Burs, yurt, aynı yardım gibi olanaklardan yararlandırılmışlardı. Üniversitelerin rehberlik ve psikolojik danışmanlık merkezlerindeki öğretim üyelerinden ilgi ve sevgi görmüşlerdi. Türbanını çıkarttığı için tarikat yurtlarından atılan birçok kızımızı, yeni yurt bulununcaya kadar öğretim üyeleri evlerinde misafir etmişlerdi. Gerilim bu nedenle azalmış iken, günümüzde AKP-MHP işbirliği ile olay yeniden tetiklenmiştir.

Daha önceki birçok açıklamasında türban sorununu 'dini inanç' ve 'insan hakları' çerçevesinde değerlendiren Başbakan Erdoğan, Madrid'de, "**Türban siyasi simge olsa da yasaklanamaz**" demek cüretini gösterdi.

Sonra da, "**Velev ki bir siyasi simge olarak taktığını düşünün. Bir siyasi simge olarak takmayı da suç kabul edebilir misiniz? Simgelere, sembollere bir yasak getirebilir misiniz? Özgürlükler noktasında dünyanın neresinde böyle bir yasak var?**" diyerek genç kızlarımızı "**ÖRTÜLÜ SİNSİ PROJESİNE**" malzeme yaptı, üniversitelerimizi kaosun tam göbeğine, toplumumuzu kargaşa ortamının içine taşıdı.

Türbana bir siyasi ve dini simge olarak anayasal dayatma gücü, hukuki meşruiyet sağlanmak istenmesi çok ağır bir kırılmadır. "Bu sadece üniversite öğrencileri ile sınırlıdır" mantığının hiçbir şekilde geçerliliği yoktur. Böyle bir süreç bir kez başlayınca nerede duracağı hiç belli

olmaz; hele laiklik iktidarın kasıtlı saldırısı altında ise, kimse bunun aksinin güvencesini veremez.

Türkiye'de eğitimin içine dini kimliği ön plana çıkaracak bir uygulamayı taşımanın devlet düzenine nasıl bir zarar verebileceği çok açıktır.

Türkiye bugün gerçekten bir Anayasa krizi yaşamaktadır. Kafalarda sorulan soru şudur; Türkiye bundan sonra nereye gidecek? İstikameti, rotası, doğrultusu, temel değerleri ne olacak? Bugün yapılmakta olan türban tartışmaları AKP iktidarı tarafından başlatılmış olan bir sürecin, bir 20 yıl sonra Türkiye'yi nerelere götüreceğidir.

Türban bu bağlamda bir sonuç değildir. Gidilmek istenen hedefe yönelik sürecin önemli bir kırılma noktası, bir simgesidir.

Bizim bu konudaki bakış açımız, Cumhuriyetin temel değerleri, kazanımlarıdır. Laiklik, en temel güvencemizdir. Sistemin sigortasıdır.

2.1.3.3.- TÜRBANIN ÜNİVERSİTELERE GİRMESİ ANAYASA VE YASALARIMIZA AYKIRIDIR. ANAYASANIN TEMEL İLKELERİ DEĞİŞMEDİKÇE BU AYKIRILIK DEVAM EDECEKTİR.

Bugüne değin türbanın üniversitelere sızması, daha doğrusu sızdırılması, sağ iktidarların, laiklik konusunda kafaları karışık devlet yöneticilerinin aymazlıklarının sonucu olarak gündeme gelmiştir. Bu çerçevede farklı hukuki veya idari düzenlemeler yapılmıştır.

- **20.12.1982 TARİHLİ GENELGE:** Üniversitedeki öğretim elemanları, memurlar ve öğrencilerin kılık kıyafetleri ilk kez YÖK Başkanlığı'nın 20.12.1982 tarihli genelgesi ile düzenlenmiştir. Söz konusu genelge öğrencilerle ilgili olarak 22.7.1981 tarihli Bakanlar Kurulu kararına gönderme yapmış ve kız öğrenciler için "**Kurum içinde baş örtülmeyecek**" düzenlemesini getirmiştir.
- **13.12.1984 TARİHLİ DANIŞTAY KARARI:** Adı geçen genelgenin iptali için açılan davayı Danıştay 8. Dairesi 13.12.1984 tarihli kararıyla (1984/1574) reddetmiştir. Daire bu kararında "**Başörtüsü masum bir alışkanlık olmaktan çıkarak kadın özgürlüğüne ve Cumhuriyetimizin temel ilkelerine karşı bir dünya görüşünün simgesi haline gelmektedir. (...) Aydın, uygar ve cumhuriyetçi gençler yetiştirmekle görevli eğitim kurumlarının bazı kuralları öğrencilere uygulaması doğaldır. Bu kurallar herkesçe bilinen ve benimsenen Cumhuriyetin kurallarıdır. Bu kuralları öğretmek ve benimsetmekle görevli eğitim kurumlarının bunlardan ödün vermesi düşünülemez**" denilmektedir.
- **10.12.1988 TARİHLİ YASA:** Üniversitelerde öğrencilerin kıyafetleri ile ilgili ilk yasal düzenleme 10.12.1988 tarih ve 3511 sayılı yasa ile yapılmıştır. Bu yasa ile 2547 sayılı Yükseköğretim Yasası'na ek 16. madde eklenerek "**Yükseköğretim kurumlarında, dersane, laboratuvar, klinik, poliklinik ve koridorlarda çağdaş kıyafet ve görünümde bulunmak zorunludur. Dini inanç sebebiyle boyun ve saçların örtü veya türbanla kapatılması serbesttir**" düzenlemesi getirilmiştir.

- **7.3.1989 TARİHLİ ANAYASA MAHKEMESİ KARARI:** Söz konusu yasa, Anayasa Mahkemesi'nin 7.3.1989 tarihli kararıyla (1989/12) anayasaya aykırı bulunarak iptal edilmiştir. Anayasa Mahkemesi gerekçeli kararında,

✓ *Dinsel eğitimin bile laik anlayışa göre yapılması gerektiği belirtilerek, "Birlikte çalışmalar yapanların hangi inançtan olduğunu bir işaretle belli etmek çatışmalara yol açar... Yükseköğretim kurumlarında dinsel gereğe bağlanan başörtüleri, laik bilim ortamıyla bağdaştırılmaz. Vicdan özgürlüğü, istediğine inanma hakkıdır. Laiklikle vicdan özgürlüğü karıştırılarak dinsel giyinme özgürlüğü savunulamaz..."* vurgusu yapılmış;

✓ *"Devlet kuruluşlarında dini inanç ve düşünce sebebiyle belli kişilere örtü veya türban örtme hakkının tanınması, Anayasanın 24. maddesinde belirlenen din ve vicdan hürriyeti sınırlarını aşan ve laiklik ilkesiyle tamamen çatışan bir durum arz etmektedir. (...) Türkiye Cumhuriyeti'nde sadece belli bir inançta bulunan kesimin yıllardır oluşturmak istediği Atatürk ilke ve inkılaplarına aykırı yaşam biçimi, benimsedikleri kılık ve kıyafetle simgelenmekte ve böylece toplumda ayrı bir yeri ve kamplaşmayı ortaya koymaktadır"* denilmiştir...

- **25.10.1990 TARİHLİ YASA:** Üniversitelerde kılık kıyafetle ilgili ikinci yasal düzenleme 25.10.1990 tarih ve 3670 sayılı yasa ile yapılmıştır. Bu yasa ile 2547 sayılı Yükseköğretim Yasası'na ek 17'nci madde eklenerek "Yürürlükteki kanunlara aykırı olmamak kaydı ile üniversitelerde kılık kıyafet serbesttir" hükmü getirilmiştir. Bu yasa halen yürürlüktedir. Yasanın anayasaya aykırı olduğu gerekçesi ile iptal davası açılmış ve Anayasa Mahkemesi bu davayı reddetmiştir. Burada ret gerekçesi önem kazanmaktadır. Yüksek mahkeme 9.4.199 sayılı kararında (1991/8) aynı konudaki önceki kararına gönderme yaparak "yürürlükteki yasa" deyiminin anayasayı da kapsadığını belirtmiş, "**Yürürlükteki kanunlara aykırı olmamak koşulu, anayasaya aykırılığı saptanmış olan, dini inanç sebebiyle boyun ve saçların örtü ve türbanla kapatılması durumunu kılık kıyafet serbestisi dışında tutmaktadır. Madde, öngördüğü serbestiyi kendi içinde sınırlandırmıştır**" demiştir. Başka bir deyişle "**yürürlükteki kanunlara aykırı olmamak**" demek zaten türban yasağını içermektedir. Mahkeme söz konusu yasayı bu gerekçe ile iptal etmemiştir.

Anayasamızın 153'üncü maddesinin son fıkrasında "**Anayasa Mahkemesi kararları, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını gerçek ve tüzel kişileri bağlar**" denilmektedir. Bu nedenle yukarıda belirtilen Anayasa Mahkemesi kararları hukuken bağlayıcıdır. **Siyasi ve ideolojik nedenlerle hukuka uymamak, hukuk kurallarını beğenmemek hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmaz.**

Üniversitelerde türban yasağına uymayan öğrencilere verilen disiplin cezaları aleyhine idari mahkemelerde açılan pek çok dava yukarıdaki gerekçelerle reddedilmiştir. İç hukuk yollarının tükenmesi üzerine konu Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na (AİHK) ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) taşınmıştır.

- **AİHK'NİN, 3.5.1993 TARİHLİ KARARI:** AİHK, 3.5.1993 tarihinde verdiği kararla, "**Yükseköğrenimi laik bir üniversitede yapmayı seçen bir öğrencinin bu üniversitenin düzenlemelerini kabul etmiş sayılacağını, laik üniversitelerin, öğrencilerin kılık kıyafetlerine ilişkin kurallar koyabileceğini, bunun din ve vicdan özgürlüğüne müdahale sayılmayacağını**" belirtmiştir. AİHK'nin bu kararından sonra, 2002 yılında Türkiye Cumhuriyeti aleyhine 100.000 Avro tazminat talebi ile dava açan **Hayrünnisa Gül** davasını geri çekmiştir.

- **AİHM'İNİN 29.4.2004 TARİHLİ KARARI:** AİHM ise Leyla Şahin davasında 29.4.2004 tarihli kararında "**İstanbul Üniversitesi'nce İslami başörtüsü giyilmesine kısıtlama konulmasının ve bunu uygulamak için tedbir alınmasının demokratik bir toplumda gerekli olduğunu**" belirtmiştir. Zira, üniversite gibi çoğulculuğun öğretildiği yerde her türlü dini simge ve sembolün kullanılması mahkemece yasaklanmaktadır. **Bu kapsamda Musevilerin kipa takması, Hıristiyanların haç takması gibi dini semboller yasak kapsamına girmektedir.**
- **AİHM BÜYÜK KURULU'NUN 10.11.2005' TARİHLİ KARARI:** AİHM'nin temyiz mahkemesi niteliğindeki Büyük Kurulu, 10.11.2005'te Leyla Şahin'in itirazını karara bağlamış (44774/98), "**Türban yasağının Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni ihlal etmediğini**" teyit etmiştir.

Anayasanın 138. maddesi "**Yasama ve yürütme organları ve İdare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır. Bu organlar ve İdare, mahkeme kararlarını hiçbir surette değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez**" kuralını içermektedir.

İşte bu nedenle, hukuk devletine ve anayasaya saygı göstermeleri gerektiği, tüm türbancılara, özellikle de Başbakan'a bir kez daha ve önemle duyurulur.

2.1.3.4.- CUMHURBAŞKANI GÜL, K.IRAK'A KARA HAREKATININ BAŞLADIĞI VE DİKKATLERİN BU KONUYA ODAKLANDIĞI GÜN TÜRBAN YASASINI ONAYLADI

Sn. GÜL, AKP'nin MHP'nin desteği ile laiklik ilkesini çökertme sonucunu verecek "üniversitelerde türbana özgürlük" yasasını, **silahlı kuvvetlerin K.Irak'a kara hareketini başlattığı ve tüm dikkatlerin bu konuya odaklandığı gün** onayladı. Sn. GÜL, Türban Yasasını onaylarken nedense aşağıdaki gerekçeyi de açıklama ihtiyacını duydu.

"5735 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla ilgili olarak yapılan incelemede, Anayasanın 10'uncu ve 42'nci maddelerine eklenmesi öngörülen hükümlerin, Anayasada zaten var olan hükümleri daha ayrıntılı bir şekilde tavzih ve teyit etmek suretiyle kanun önünde eşitlik ilkesini ve eğitim ve öğrenim hakkını güçlendirmeyi hedeflediği anlaşılmıştır. İncelenen Kanunla yapılan düzenlemeler hukukun genel ilkelerine, Cumhuriyetin temel niteliklerine ve Anayasa değişikliğine ilişkin şekil kurallarına aykırı bulunmamıştır.

Diğer taraftan, anılan Kanun Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde grubu bulunan dört siyasi partiden üçünün desteğine ve milletvekillerinin geniş bir mutabakatına dayalı olarak 411 oyla kabul edilmiştir.

Ayrıca, sorunun çözümüne yönelik olarak bazı sivil toplum kuruluşlarınca getirilen alternatif öneriler değerlendirilmiştir. Sayın Cumhurbaşkanı, meselenin Anayasa değişikliğine gerek kalmadan partiler arasında sağlanacak bir mutabakatla çözümü için sivil toplum örgütlerinin başlattıkları iyi niyetli girişimlere fırsat vermek amacıyla bir süre beklemeyi uygun bulmuşlar ve bu girişimlerin sonuçlanmasını beklemişlerdir.

Kanun Sayın Cumhurbaşkanı tarafından Anayasanın 89'uncu ve 104'üncü maddeleri uyarınca yayımlanmak üzere Başbakanlığa gönderilmiştir. Bununla birlikte, bazı vatandaşlarımızın endişelerinin de anlayışla karşılanmasında ve bu endişeleri giderecek düzenlemelerin hayata geçirilmesinde zorunluluk bulunmaktadır.”

a.-) ABDULLAH GÜL'ÜN, “HESAPLI VE TUZAK NİTELİKLİ” YAKLAŞIMI KABUL EDİLEMEZ

TİSK, TESK, Türk-İş, Hak-İş ve Kamu Sen temsilcileri ile toplandıktan sonra Köşk'e çıkan TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu'na, Cumhurbaşkanı **GÜL**, “*siyasi liderler arasında uzlaşma sağlaması*” görevini verdi.

Hisarcıkloğlu CHP ile teması bizzat yürüttü ve Baykal'a “*17. maddeyi üzerinde anlaştığımız bir metinle çıkaralım. Anayasa değişikliğini Anayasa Mahkemesi'ne götürmeyin*” önerisini kabul ettirmeye çalıştı. Baykal'ın iki formüle de kesin bir dille “**OLMAZ**” demesi üzerine girişim çözüldü. Akşam saatlerinde Gül'ün onay kararı kamuoyuna duyuruldu.

Genel Başkan BAYKAL, Abdullah GÜL'ün bu son derece hesaplı, tuzak nitelikli yaklaşımını, “*Teklifi ilk duyduğumda şaşırđım, çok garipsedim. Samimiyetsizdi. Başbakan, Anayasa Mahkemesi'nden korkuyor. Bana haber yolluyor*” “*Ek 17. madde nasıl isterse, öyle çıkar*” diyor. *Sen 17. madde ile ilgili MHP ile protokol yapmadın mı? Bu teklifi göndermek için MHP'den izin aldın mı?* “ sözleri ile değerlendirdi.

b.-) MHP GENEL BAŞKANI BAHÇELİ'Yİ İYİ TANIYALIM

MHP Genel Başkanı Devlet BAHÇELİ, gazetecilerin “*Türban serbestisi sadece üniversitede uygulansın diye kısıtlama olacak mı?*” sorusunu, boşta bulunup, “*Zaten eğitim sadece üniversite ve şeyde efendim bir bütün halinde alınır. Kamu hizmetinden yararlanan herkes kullansın*” şeklindeki yaklaşımı, bir anlamda, MHP ile BBP'in yarıştığı Türk-İslam sentezi kulvarından çıkıp, **daha fazla hasat toplayabilmek** için takıldığı **AKP'nin “İlimli İslami Devlet”** arayışlarında siyasi misyonunu ve inandırıcılığını tümüyle tükettiğini göstermiştir.

“1970'ten itibaren Milli Görüş çizgisindeki partiler ile AKP, türbanı hep gündemde tuttu, avantaj sağladı. Bu haksız rekabete son vermek istedik. Biz ne yaptığımızı biliyoruz. Maliyetini de ödemeye hazırız, hasadını da yapacağız.”

Böylece anlaşıldı ki, 'mesele', ne özgürlük, ne kadın, ne üniversite meselesiymiş. Sadece bir 'HASAT MESELESİ'YMİŞ.

c.-) LAİK DÜZENDE, YASAL VEYA ANAYASAL DÜZENLEMELER KESİNLİKLE DİNİ TEMELLERE DAYANDIRILAMAZ

Dinin siyasallaşması demek, siyasal alanda demokratik kuralların yerini dinsel kurallara terk etmesi, demokrasinin dinsel kurallara feda edilmesi demektir. Erkler ayrılığında çoğunluk iradesi bile asla kendi yargısını yaratamaz.

Türbanla ilgili düzenleme Anayasamızın temellerini sarsıcı bir düzenlemedir. Keza vakıflarla ilgili düzenleme Türkiye'nin uluslararası kimliğinin tapusu olan Lozan'ı sarsabilecek olan bir

düzenlemedir. Yani bu iktidar, aynı zamanda hem Anayasamıza hem Lozan Anlaşması'na yönelik bir saldırıyı fütursuzca sürdürmektedir.

Biz her iki düzenlemeyi de iptali için Anayasa Mahkemesi'ne götürdük. Yüksek mahkemenin alacağı karara saygılıyız. Olayın sorunlar üretmeyecek şekilde yönetilmesi lazım. Sorunların konuyu bir Anayasa krizine getirmeyecek biçimde ele alınması ve çözülmesi lazım.

2.1.3.5.- PARTİMİZİN, AKP'NİN “ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ YASASI”NIN İPTALİ İÇİN ANAYASA MAHKEMESİNE BAŞVURUSU

Üniversitelerde başörtüsüne serbesti getiren, ancak özünde laik cumhuriyet değerlerini hedef alan Anayasa değişikliğinin iptali için partimizin DSP milletvekilleri ile birlikte Anayasa Mahkemesi'ne 27 Şubat 2008 günü yaptığı başvuru toplumumuzda geniş ilgi yarattı, destek gördü. 112 milletvekilinin imzasını taşıyan, 58 sayfalık dava dilekçesi Genel Sekreter Önder **SAV** ve Grup Başkanvekilleri Kemal **ANADOL**, Kemal **KILIÇDAROĞLU** ve Hakkı Süha **OKAY** tarafından Anayasa Mahkemesi'ne verildi. Partimiz dava dilekçesi ile, AKP'nin Anayasa değişikliğinin iptali veya yok hükmünde sayılması ve dava sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasını istedi.

CHP Genel Sekreteri Önder **SAV**, anayasa değişikliğiyle ilgili iptal başvurusunun ardından Anayasa Mahkemesi önünde, kendisine eşlik eden CHP Grup Başkanvekilleri Kemal **ANADOL**, Kemal **KILIÇDAROĞLU**, Hakkı Süha **OKAY** ile birlikte aşağıdaki açıklamayı yaptı.

GN. SEKRETER ÖNDER SAV'IN BASIN AÇIKLAMASI

Yazılı basın, medyamızın değerli temsilcileri. Cumhuriyet Halk Partisi bugün tarihi ve önemli bir görevi yerine getirmek için Anayasa Mahkemesine gelmiş bulunuyor. Biraz önce Grup Başkanvekillerimiz Sayın Kemal Anadol, Sayın Hakkı Suha Okay, Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'yla birlikte iptal istemimizi ve yasama meclisinde yapılmış olan değişikliğin yok hükmünde sayılması talebimizi Anayasa Mahkemesi'ne vermiş bulunuyoruz.

Aslında 6 Şubat 2008 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki birleşimde Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu yapılan değişikliğin Anayasa'nın 4. maddesinde tanımlanan, 2. maddesine yollaması yapılan Anayasanın değiştirilemez ve değişiklik teklifi yapılamaz maddelerine yönelik değişiklik konusunda siyasal iktidarın ve onunla birlikte hareket eden bir diğer siyasi partinin dikkatini çekmiştik.

Ancak 1984 yılından bu yana Danıştay, Anayasa Mahkemesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarında, o kararların ışığında bir uygulama bütünlüğüne gelmiş, açıklığa kavuşturulmuş olan türban konusu maalesef Sayın Başbakanın 'velev ki türban siyasi bir simge olsun ne fark eder' sözleriyle kritik ve ilginç bir aşamaya gelmiş. Kimi siyasi partileri de bağlar duruma gelmiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu konularda bu zamana kadar gerekli uyarı görevlerimizi yapmış bulunuyoruz. Artık konu yargı aşamasına gelmiş bulunuyor.

Şu anda önünde bulunduğumuz Yüksek Mahkeme, verdiği kararları kesin olan ve kararları yasama, yargı, yürütme organları, idare makamlığı, gerçek ve tüzel kişileri bağlayıcı olan bir yüksek yargı kuruluşudur.

Şimdiye kadar Anayasa Mahkemesi pek çok önemli ve tarihi karara imza atmıştır.

Bizim bugünkü başvurumuz niteliği itibariyle öncelikli görüşülmesi gereken başvurulardandır. Anayasa'nın 4. maddesinde değiştirilmesi teklif dahi edilemeyecek, değiştirilemeyecek olan maddelerin sayılmış olması her türlü yasama, yürütme ve yargı organlarını bağlayıcı niteliktedir. "Yasak olan bir değişiklik önerilse bile o değişiklik doğrultusunda bir yasama tasarrufu yapmak olanaksızdır. Yasama organının böyle bir yasağa karşı anayasa değişikliği yapması kendisine anayasanın tanıdığı yetkiyi aşması anlamına gelir.

Anayasanın bir başka maddesi, 6. maddesi. Hiç kimse ve hiçbir organın anayasanın kendisine tanımadığı yetkiyi kullanma olanağını vermemektedir. Böyle bir yetkinin, yasama yetkisinin kullanıldığından yola çıkarak başvurumuzu yapıyoruz. Yasama meclisinin verdiği karar hukuk dolanılarak anayasaya karşı hile yolu kullanılarak gerçekleştirilmiş bir tasarruftur. Bu aynı zamanda hukuken olanaksız bir değişikliktir.

Ayrıca, hukukun üstünlüğü ilkesine aykırı olmasının yanında bir başka anayasa kuralını da, bir başka anayasa maddesini de çiğneyici niteliktedir. Anayasamızda ayrıca mahkeme kararlarına yasamanın, yargının, idarenin uyması zorunluluğundan bahsedilmektedir. Oysa 1989 yılında yeni Anayasa Mahkememizin verdiği bir kararda, açıkça üniversitelerde dini amaçlı örtünmenin serbest bırakılmasına ilişkin tasarruf iptal edilmişti. Bu Anayasa Mahkemesi kararına rağmen o Anayasa Mahkemesi kararını değiştirmek, etkisiz kılmak çabaları doğrusu hukukun üstünlüğü ilkesiyle hiç bağdaşmamıştır.

O Anayasa Mahkemesi kararında pek çok şey vurgulanmış. Üniversitelerde dini amaçlı örtünmenin serbest bırakılmasına ilişkin hüküm iptal edilirken 2. maddedeki değiştirilemez, değiştirilmesi teklif dahi edilemez laiklik ilkesine de çok önemli yollamalar ve vurgulamalar yapılmıştır. O kararda laikliğin orta çağ dogmatizmini yıkarak aklın öncülüğü, bilimin aydınlığında özgür ve demokratik gelişmenin, uluslaşmanın, egemenliğin, ulusal bağımsızlığın, insanlık temelinin ve olmazsa olmaz koşulu olduğu demokratik hukuk devletinin bir yaşam tarzı olduğu vurgulanmıştır laikliğin.

Böyle önemli bir Anayasa Mahkemesi kararı ortadayken 4. maddenin değiştirilemez, değiştirilmesi dahi teklif edilemez sözlerine karşın yapılan değişiklik 2. maddeyi dolanma değişikliğidir. 2. maddeyi tadil etme değişikliğidir. Dolaylı olarak 2. maddeyi işlemez hale koyma değişikliğidir.

Getirilen değişikliğin gerekçesinde bu değişikliğin üniversitelerdeki öğrencilerin kıyafetiyle ilgili olduğu açıkça yazılmaktadır. Türbanın üniversitelerde serbest bırakılmasının yaratacağı sıkıntılar türban takanların türban takmayanlara karşı bir baskı unsuru oluşturacağı, hatta ona omuz verenlerin bu baskıyla yetinmeyip türban takmayanlara daha değişik yollardan baskılarını arttırmasını davet edici niteliktedir. Endişemiz odur ki, üniversitede bilimsel özgürlüğün yerini dinsel inanca dayalı tartışmalar alacak ve üniversitelerde kimi basın organlarımızın yazdığı gibi bir kaos yaşanmaya başlanacaktır. Bunların yaşanmamasını diliyoruz.

Denilebilir ki, deniliyor ki aynı zamanda. Bu değişiklik Anayasa Mahkemesi'ne sadece biçim açısından getirilebilir. Biçim açısından, usul açısından nelerin ne şekilde karara bağlanacağını bizim burada, bu yüksek yargının önünde tartışmamız hiç uygun olmaz. Kuşkusuz o konuda bizim başvurumuz üzerine gerekli kararı Yüce Anayasa Mahkemesi verecektir.

Ancak, geriye dönük olarak Anayasa Mahkemesi'nin kararlarına baktığımızda değişiklik tekliflerinin yanısıra, yasaklanan hükümlerin de bir biçim kuralını oluşturacağı, biçim kuralına gireceği yazılmıştır.

Şimdi yasaklanan bir hükmü delmeye çalışmak, anayasanın değiştirilemez, değiştirilmesi bile teklif edilemez maddelerini değiştirmek o maddeleri işlevsiz kılacaktır. O maddelerin üzerine

anayasanın koyduğu güvenceyi, koyduğu örtüyü kaldıracak. Bundan sonra benzeri değişiklik teklifleri yapılmaya devam edilecektir.

Bizim henüz anayasa değişikliği yayınlandıktan sonra, 23 Şubat'ta Resmi Gazete'de yayınlandıktan sonra bugün 4. günündeyiz. Daha 4 Mart'a kadar başvuru süresi olmasına karşın sorumlu bir siyasal parti olarak, toplumda yaşanan karmaşayı görerek, tartışmaları görerek üniversitedeki kamplaşmayı, ayrışmayı görerek başvurumuzu bugün, zamanımız dolmadan yapmayı uygun bulduk.

Çünkü görüyoruz ki, kimi üniversitelerimiz anayasa değişikliğinin Resmi Gazetede yayımlanmasını yeterli görmekte. Üniversitelerimizin pek çoğu da bunun yeterli olmadığını, 42. maddede yapılan değişikliğin aslında açıklığa kavuşturulması gerektiğini, ona dayanılarak yasağın delinmesinin bir suç oluşturacağını vurgulayarak üniversitelerinde türban yasağını uygulamaya devam etmektedirler.

YÖK Başkanı, bu tür uygulamaları üniversite rektörleri hakkında kılık kıyafet serbestisini gerçekleştirmedikleri gerekçesiyle Türk Ceza Kanunu'nun 106. maddesine göre tehdit ettikleri gerekçesiyle cezalandırılacaklarını söylemekte ve onlara talimatlar yağdırmaktadır. Bu talimat yok hükmündedir. Ceza hukukunun temel kuralı yasalara aykırı talimat dinlenmez. Üniversite rektörlerimizde anayasa değişikliği doğrultusunda Anayasa Mahkemesi kararlarının halen varlığını koruduğunu düşünerek böyle bir yasağı dinlememişlerdir ve dinlemeyeceklerdir.

Bu ve benzeri tartışmalar biran önce konuyu anayasa yargısının önüne getirmemizi gerektirmiştir. Biz başvurumuzda sadece 4. maddenin getirdiği 2. maddenin değiştirilemez, değiştirilmesi dahi teklif edilemez maddesinin, o değişikliğin iptalini değil aynı zamanda yok hükmünde olmasını talep ettik. Çünkü anayasadaki yasağı yok sayarak getirilen bir değişiklik hukuken yok hükmündedir.

Aynı zamanda da önümüzdeki süreçte biraz önce değindiğim karmaşanın, ayrışmanın, toplumsal huzuru bozmaya yönelik davranışların biran önce önünün alınabilmesi amacıyla ve ileride giderilmesi olanaksız zararların doğmaması için yürürlüğü durdurma isteğimizi de dilekçemize eklemiş bulunmaktayız. Bundan sonrası yüce yargının vereceği karara bağlıdır.

AKP'nin anayasa değişikliğine dair bu yasa teklifi ile ilgili olarak TBMM'de hazırlanana Komisyon Raporu'na, CHP Anayasa Komisyonu üyelerinin Karşı Oy Yazısı, Raporun EKLER bölümünde 5.3.1. No'lu başlıkta yer almaktadır.

2.1.3.6.- YÖK BAŞKANINA ÜNİVERSİTELERDEN TEPKİLER

a-) YÖK'ÜN 9 ÜYESİNDEN, TÜRBANLI ÜNİVERSİTEYE SOKMAK İÇİN YASAYI BİLE BEKLEYEMEYEN ÖZCAN'A SERT YANIT

YÖK üyeleri Prof. Dr. **Engin Ataç**, Prof. Dr. **Atilla Eriş**, Prof. Dr. **İsa Eşme**, Prof. Dr. **Mustafa İlhan**, Prof. Dr. **Tunçalp Özgen**, Prof. Dr. **Ali Ekrem Özkul**, **Bülent Serim**, Prof. Dr. **Fikret Şenses** ve Prof. Dr. **Necmi Yüzbaşıoğlu**, rektörlere yazdığı yazıyla türbanlı öğrencilerin üniversitelere alınmasını isteyen YÖK Başkanı Özcan'a sert yanıt verdi.

"YÖK Başkanlığı'nın yaptığı bu yorum ve değerlendirme, öncelikle bu değişikliklerle anayasanın 42. maddesine eklenen, 'Kanunda açıkça yazılı olmayan herhangi bir sebeple kimse yükseköğrenim hakkını kullanmaktan mahrum edilemez. Bu hakkın kullanılmasının sınırları kanunla belirlenir' amir hükmüne açıkça aykırı düşmektedir. Çünkü, bu hükümle kılık kıyafet dahil, yükseköğrenim hakkını sınırlayan sebepleri belirleme yetkisi

'münhasıran kanun koyucuya' tanınmıştır. Dolayısıyla, bu düzenlemenin de 'mutlaka kanun' ile yapılması anayasal bir zorunluluktur. 2596 sayılı 'Bazı Kisvelerin Giyilemeyeceğine Dair Kanun' un din adamları gibi bazı özel statüler için olduğu, bunun anayasanın 42. maddesinin öngördüğü yasama organınca çıkarılması gereken yasa olmadığı açıktır. Yasama organı söz konusu yasayı çıkarmadan ne Yükseköğretim Kurulu'nun ne de üniversitelerin bu konuda düzenleme yapma yetkisi vardır. 'Hiçbir kimse veya organın kaynağını anayasadan almayan bir devlet yetkisini kullanamayacağı' anayasanın 6. maddesinin amir hükmü gereğidir.

Bu nedenle, anayasanın söz konusu hükü

meleri uyarınca YÖK Başkanlığı'nca yapılan bu açıklama yetki saptırılması niteliğinde olup hukuken yok hükmündedir."

Anayasa değişikliğinden sonra da yükseköğretim kurumlarında kılık kıyafetle ilgili olarak uyulması ve uygulanması gereken hukuki statü, mahkeme kararlarına dayanarak oluşturulan mevcut hukuki durumdur. Mahkeme kararlarına uymak anayasal ve yasal bir zorunluluk olup, 'Konusu suç teşkil eden emri hiçbir surette yerine getirmemek' de anayasanın 137. maddesinin amir hükmü gereğidir."

b.-) DANIŞTAY'DAN, YÖK BAŞKANININ TÜRBAN GENELGESİNE FREN

Danıştay 8. Dairesi, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Başkanı Prof. Dr. **Yusuf Ziya Özcan**'ın rektörlere gönderdiği ve anayasa değişikliğini gerekçe göstererek türbanlıların da üniversitelere alınmasını istediği genelgesinin yürütmesini oybirliğiyle durdurdu. Danıştay'ın bu kararıyla üniversitelerdeki türban yasağı devam edecek.

Öğretim üyesi derneklerinin YÖK Başkanı Prof. Dr. Özcan'ın, rektörlüklere gönderdiği 24 Şubat 2008 tarihli yazısını "**genelge**" olarak kabul etti ve yürütmesini oybirliğiyle durdurdu. Gerekçede, "**yükseköğretim kurumlarının eğitim-öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi, yükseköğretim kurumları arasında birleştirici, bütünleştirici, sürekli ve geliştirici işbirliği ve koordinasyonun sağlanması gibi ülke çapındaki görevlerin Yükseköğretim Genel Kurulu'na verildiği ve bu görevlerin Yürütme Kurulu'na devrinin mümkün olmadığı**" belirtildi.

c.-) DANIŞTAY BAŞKANLAR KURULU'NUN YAZILI AÇIKLAMASI:

Son günlerde yazılı ve görsel basında, **anayasada yapılacak yeni düzenlemeler tartışılırken yükseköğretim kurumlarında türban yasağının kaldırılmasına yönelik girişimler ve ortaya atılan görüşler karşısında**, anayasal bir kurum ve yüksek yargı organı olmanın sorumluluğu ile bu açıklamanın kamuoyuna yapılması zorunlu görülmüştür.

- **Türkiye Cumhuriyeti demokratik, laik, sosyal bir hukuk devletidir.**
- **Bu dört nitelik, Cumhuriyetin değiştirilemeyecek, değiştirilmesi teklif bile edilemeyecek anayasal temel hükümleridir.**

- Hukukun evrensel ilke ve kurallarını yaşama geçirmeyi amaç edinen devletler, kişi hak ve özgürlükleri konusunda yargısal denetim yapan ulusal ve uluslararası yargı organlarının kararlarını göz ardı etmemeli, **bu kararları bertaraf edici anayasal ve yasal düzenleme yapmaktan kaçınmalıdır.**

Anayasa Mahkemesi ve Danıştay, anayasanın başlangıç kısmı ile 2'nci, 10'uncu ve 24'üncü maddeleri kapsamında inceleme ve değerlendirme yaparak kararlarında;

- **Laikliğin, Cumhuriyetin özü ve ulusal yaşamın temeli olduğu gerçeğinden hareketle dinsel kaynaklı düzenleme ve girişimlerin anayasadaki laiklik ilkesi ve laik eğitim kuralları karşısında demokratik bir hak olduğu iddiasının savunulamayacağını vurgulamışlardır.**

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de;

- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne göre üniversitelerin dini simgeleri yasaklama hakkı bulunduğunu belirtmiş ve bu konudaki yasağın Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne aykırı olmadığı sonucuna varmıştır.

Hukuk devletinin şartlarından en önemlisi olan kuvvetler ayrılığı ilkesine göre;

- Anayasamızda, yasama ile yürütme organları ve idarenin, yargı kararlarına uymak zorunda olduğu ve bunları ortadan kaldıracı düzenleme yapamayacakları açıkça belirlenmiştir.
- Bu nedenle, yeni düzenlemeler yapılırken anayasamızın temel ve değişmez ilkelerine ve yargı kararlarına uygun davranılmaması, bir hukuk devleti olan Cumhuriyetimizin kazanımlarına aykırı olacağı gibi,
- Söz konusu girişimlerin eğitim kurumları ile sınırlı kalmayacağı ve sonuçta toplumsal barışı da zedeleyeceği kaygı ile izlenmektedir.

Danıştay Başkanlar Kurulu

d-) YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI'NIN YAZILI AÇIKLAMASI

Siyasi partilerin;

- Cumhuriyetin laiklik niteliğinin değiştirilmesi amacını güdemeyecekleri gibi, bu amaca yönelik faaliyetlerde, beyanlarda bulunamayacakları, bu kuralı göz ardı etmenin laiklik ilkesinin korunmasını imkânsız kılacağını, keyfiliğe yol açacağını,
- Devletin sosyal, ekonomik, siyasi veya hukuki temel düzenini kısmen de olsa dini esas ve inançlara uydurmak amacıyla veya siyasi amaçla veya siyasi menfaat temin ve tesis eylemek maksadıyla dini veya dini hissiyatı veya dince kutsal tanınan hususları alet ederek propaganda konusu yapamayacakları, istismar edemeyecekleri, kötüye kullanamayacakları, aksine faaliyet ve beyanların din ve dince kutsal sayılan şeylerin istismarı sayılacağını,

Eğitim ve öğretim kurumlarında bazı giysilerin kullanılmasının özgürlük sayılıp, özgürlükler içine alınmasının;

- Mezheplerin, cemaatlerin, ırkçı örgütlerin, ayrılıkçı güçlerin sembollerini rahatça kullanacakları, yayacakları, eğitim görenleri örgütleyerek huzursuzluğa, saflara ayıracağı, eğitim ve öğretim kurumlarının yukarıda sayılan etkin örgütlerin alanı haline getireceği, laik ve üniter yapıya aykırı bir faaliyet alanına dönüştüreceği,

Yüce milletimiz ve ülke ile milletin koruyucusu olan yasalar önünde sorumluluğun, anayasa ve yasalar gereği bu yönde beyan ve faaliyetlerde bulunan siyasi partilere ait olacağı gözden kaçırılmamalıdır.

Abdurrahman YALÇINKAYA (Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı)

e-) BAZI ÜNİVERSİTE SENATOLARINDAN TEPKİLER

- **İÜ SENATOSU:** "Laiklik, Cumhuriyetin özünün ayrılmaz ve vazgeçilmez bir parçasıdır. Türban yasağının anayasa değişikliği yoluyla aşılma istenmesi, laiklik ilkesine, yani anayasanın ruhuna aykırı olacaktır. Üniversitemizde dinsel simgelerin kullanılması yasağı, dayanağını laiklik ilkesinden almaktadır. Politik çıkarlar ve siyasi tercihlerin, din ve vicdan özgürlüğü adı altında üniversitelerde bilimsel özgürlükleri tehdit etmesi kabul edilemez. Türkiye, din istismarına ve şeriat oyunlarına sahne olmayacaktır. Sosyal düzenimizi bilerek veya bilmeyerek değiştirmek isteyenlere göz yumulamaz "
- **İTÜ SENATOSU:** "Yapılmak istenen değişiklikler, anayasanın 2. maddesinde benimsenen demokrasi, laiklik ve hukuk devleti ilkelerine ters düşmektedir. Dinsel inançların devlet işlerine ve politikaya kesinlikle karıştırılmaması, laiklik ilkesinin temelidir. Laikliğin zedelenmesi durumunda demokratik toplum düzeninin de bundan olumsuz yönde etkileneceği açıktır. Böyle bir uygulama eğitim alanında izlenmesi hedeflenen çağdaş, özgür, akılcı ve bilimsel düşünce önünde ciddi bir engel oluşturacaktır. Türbanın yükseköğretim kurumlarında serbest bırakılma istenmesi toplumumuzun her kesiminde bölünmelere yol açacak özellikler taşımaktadır"
- **YTÜ SENATOSU:** "Anayasamızın değiştirilemez ve değiştirilmesi dahi teklif edilemez ' laiklik ilkesini zedeleyici ve toplumumuzda ayrışmalara yol açabilecek adımlar atılmasının, üniversitelerimizde huzur içinde sürdürülmekte olan eğitim-öğretim yanında toplumsal barış ortamına da zarar vermesi kaçınılmazdır. Bu nedenle, ulusumuzun huzuru ve ülkemizin refah içinde gelişimi için sorumluluk üstlenmiş olan tüm kişi ve kurumların ' laiklik ' ilkesini savunmak ve korumakla görevli olduklarına inanmaktayız "

f-) ÜNİVERSİTELERARASI KURUL BİLDİRİSİ

"Üniversitelerde kısmen de olsa yaşanmakta olan türban sorununu artırıcı nitelikte olan anayasa ve yasa değişikliklerinin üniversitelerde artan boyutlarda karmaşa ve sıkıntılara neden olacağı kesindir. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda ve yasalarda yapılmak istenen değişiklikler cumhuriyetimizin laiklik ilkesini ortadan kaldırmaya yöneliktir. Bu değişiklikler sonunda üniversitelerimizin akılcılık ve bilimsel mantıktan uzaklaşması ve Türkiye Cumhuriyeti'nin din devletine dönüşümü kaçınılmaz olacaktır.

Din ve vicdan özgürlüğünü sağlamak amacıyla yapılmak istendiği ifade edilen anayasa değişikliği, tüm kamu kurumlarını ve kamusal alanı içine alacak genişliktedir. Değişikliklerin yalnızca üniversite öğrencilerini kapsayacağı varsayımı, tamamen geçersiz, aldatmaca ve öngörüsüzlüktür. Nitekim anayasa değişikliği olmadan türbanın 'tüm kamu kurumlarına yayılması isteği' bazı yetkililer tarafından sıkça ifade edilmeye başlanmıştır. Üniversiteler inançların değil bilimsel özgürlüğün yaşanacağı yerler olup, esas ayrımcılık ve eşit olmayan davranışın üniversitelerimizde türbanla eğitim başladıktan sonra olacağına kuşku yoktur. Öğrenciler, türbanlı ya da türbansız olmalarına göre ayırt edilip edilmediklerini ancak bundan sonra yaşayabileceklerdir.

Laiklik, hukukun üstünlüğü, Atatürk ilkeleri ve benzeri değerlere bağlılıklarını ifade edenler, bu kez Türkiye Cumhuriyeti'nin anayasal kuruluşları olan yüksek mahkemelerin bağlayıcı

kararlarını ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin ilgili kararını dikkate almamaktadırlar. Üniversitelerarası Kurul, bu yasal değişikliklerle cumhuriyet kazanımlarının yok olacağını ve kaybedeceklerimizin bir kez daha yerine konamayacağını bilincindedir. Kurulumuz, anayasa değişikliği önerisi yapanları, ne yazık ki Türkiye'nin laik düzeninin yok olacağını fark edemeyen 'Anayasa Taslağı Hazırlama Komisyon'u üyelerini ve bu görüşleri benimseyen veya sessiz kalanları bir kez daha uyarmayı görev bilmektedir.

2.1.3.7.- ÜNİVERSİTELERİ, “ÖZGÜR DÜŞÜNCENİN” DEĞİL, “DİNİ YAŞAM TARZININ” SERGİLENDİĞİ BİR ORTAM OLARAK GÖRME, EN TEMEL AYRIŞMA NOKTASIDIR

Çok temel tarihi bir dönemden geçiyoruz. Türkiye Cumhuriyeti'nin çok önemli bir tarihi kırılmanın eşiğine getirilmiş olduğuna hep beraber tanık oluyoruz.

Türkiye'nin önündeki mesele, sadece bir grup genç kızımızın üniversitede başlarına türban takarak okuma hakkını kazanmalarının ötesinde bir anlam taşıyor. Konu, birkaç kızımızla ilgili olay değildir; bu 70 milyonla ilgili bir olaydır. Bu, Türkiye Devleti'nin kimliği, niteliği, geleceğiyle ilgili, dünyadaki yeriyle ilgili bir büyük yeni açılımın, yeni değişimin gerçekleşiyor olmasıdır.

Din, bir inanç sistemi olarak, bir ibadet sistemi olarak herkesin kendi takdiri ve anlayışı içinde yaşayacağı, değerlendireceği bir olanaktır, bir anlayıştır. Ama resmî devlet düzeni, hukuk düzeni, eğitim düzeni, toplum yaşamı din anlayışına göre şekillendirilirse, laik cumhuriyetimizin kırmızı çizgileri çignenmiş olur.

Diğer taraftan, dine sırtını dönerek, dine düşmanlık yaparak, dine husumet sergileyerek laikliği savunmak da mümkün değildir, laikliğin gereği de o değildir.

AKP iktidarının, MHP'nin ve Cumhurbaşkanlığı makamının da katkıları ile Anayasamızda yaptığı değişikliğin bir inanç ve din özgürlüğü mücadelesi değil, devleti belli bir niteliğe kavuşturma kavgasının bir parçası olduğu çok açık biçimde görülmüştür.

Bu kavga tabii bugünün kavgası değildir. Bunun arkasında Cumhuriyetin ilanıyla birlikte başlamış olan mücadele yatıyor. Türkiye'de devletin kurulmasından başlayarak, Cumhuriyetin ilanına, daha sonra Anayasamızdaki o büyük temel değişikliklerin kabul edilmesine kadar geçen süreç, ülkemizin geleceğini dünyada en iyi şekilde oluşturmak isteyen bir kadronun sorumluluk duygusu, cesareti, kararlılığı ve fedakârlığıyla gerçekleştirilmiştir.

Demokrasi Türkiye'de ancak bu büyük dönüşümlerin oluşturduğu temel üzerinde şekillendirilebilmiştir. “Kadın-erkek eşitliği”, “vatandaş eşitliği”, “egemenliğin kayıtsız şartsız milletin olduğu” ilkeleri ve diğer devrim nitelikli adımlar atıldıktan sonra Türkiye demokrasiye geçti.

Şimdi, demokrasi içinde “demokrasinin getirdiği olanakların, fırsatların” demokrasinin temelini oluşturan altyapıyı tahrip etmek için kullanılmakta olduğuna maalesef tanık oluyoruz.

Bu son noktada iş başına gelenler, daha gelmeden önce nasıl bir iktidar tasavvur ettiklerini ortaya koymuşlardır. Bu iktidarın arkasında bir fikri plan vardır. Ne yapmak istediklerini kendi aralarında belirlemişler, ortaya koymuşlardır. Örneğin;

- İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Tayyip **ERDOĞAN**, 11 Şubat 1994'de "**İktidara geldiğimizde çarşaf moda olacak**" demiştir.
- Aynı Tayyip **ERDOĞAN**, "**İsteyen kız öğrenciler okullara özel otobüslerle gidebilecek. Belediye çalışanları temiz olmak kaydıyla istediği kıyafeti giyebilecek**" demiştir.
- Aynı Tayyip **ERDOĞAN**, "**İmam hatipliler Türkiye'nin geleceğini şekillendirecek. Biz buna yönelik bir çalışmanın gönüllü erleri olarak yetiştik, yetişmeye devam ediyoruz**" demiştir.
- Aynı Tayyip **ERDOĞAN**, 20 Kasım 1994'de, "**21. asır dine dayalı sistemlerin asrı olacaktır**" demiştir.
- Sayın Cumhurbaşkanı Mecliste yaptığı daha ilk konuşmasında, "**İnancımız sadece camiye hapsedilemez, onu yaşama taşımak durumundayız**" diyebilmiştir.

İnancı, dini "**Allah'la kul arasındaki bir ilişki**" olmaktan, "**kutsal ibadet mekânlarında yaşanan bir büyük arınma duygusu, bir ibadet uygulaması**" olmaktan çıkarıp bir "**yaşam tarzı**" haline dönüştürdüğünüz zaman, onun dışına çıktığınız zaman nereye götürüyorsunuz? Elbette okula, sokağa, günlük hayata, devlet dairesine, ticarethaneye, ekonomiye götürüyorsunuz veya götürmek istiyorsunuz.

Temel ayrım noktası budur. Laiklik, hiçbir şekilde din düşmanlığı değildir. Tam tersine laiklik, dine, inanç özgürlüğüne tam bir saygıyı öngörür. Ancak, aynen bu Hükümetin yaptığı gibi, tarikatlarla organik dayanışma içinde "**benim inancım toplumun kolektif ve resmî devletin kimliği haline dönüşmelidir**" denilerek bunun gereği yapılmaya başlanıldığı zaman laik toplum yapısı yara alır. Böyle bir durum ise kesinlikle sürdürülemez.

Biz her koşulda laikliğe yönelik her türlü tehdide karşı durduk, kararlılıkla durmaya devam edeceğiz.

2002'de seçimlerden çıktıktan hemen sonra Genel Başkan **Deniz BAYKAL**, AKP Genel Merkezine yaptığı nezaket ziyaretinde, "**Türkiye'nin temelleriyle oynamayın, Türkiye'nin tarihi rotasıyla oynamayın. Anayasamızın özünü, temellerini sarsmaya kalkmayın. Eğer böyle yaparsanız çok yanlış olur**" diyerek uyarılmıştı.

Ancak bu uyarımızın iktidarın beyninde yer alan "dini temelde örtülü projeden" geri adım atmalarına yeterli olmadığını görüyoruz. Şimdi, geldiğimiz nokta, o kaygımızın yaşama geçirilmek istendiğini ortaya koyuyor.

2.1.4.- LAİK CUMHURİYETİ İÇİNE SİNDİREMEYEN BİR BAŞBAKAN

2.1.4.1- BAŞBAKAN ERDOĞAN'IN BUGÜNKÜ YANLIŞLARININ ALTINDA YATAN SAPLANTILARDAN BİR KESİT

SN. BAŞBAKAN, "BUNLARIN ALTINDA ATATÜRK KOMPLEKSİ YATIYOR; BAYKAL, BENİM ATATÜRK MUHABBETİMİ ÖLÇME HAKKINI NASIL KENDİSİNDE BULUYOR?" DİYOR.

"TAYYİP ERDOĞAN'IN ATATÜRK MUHABBETİNİN NE TÜR MUHABBET OLDUĞU", KAYITLARA GEÇMİŞ AŞAĞIDAKİ SÖZLERİ İLE HERKES TARAFINDAN ÇOK İYİ GÖRÜLMEKTEDİR:

- *"Sap gibi gidiyorlar, Anıtkabir'de Atatürk'ün önünde duruyorlar"* diye.
- *"10 Kasım'da yaygara koparılıyor"* (14 Kasım 1994 – Hürriyet)
- *"Elhamdülillah şeriatçiyiz. Ben İstanbul'un imamıyım"* (21 Kasım 1994 – Milliyet)
- *"İmamlar da nikah kıysın."* (8 Ocak 1995 – Hürriyet)
- *"Laik değilim, laikliği korumakla yükümlüyüm. Tutturmuşlar laiklik elden gidiyor diye. Yahu millet istedikten sonra laiklik tabii elden gidecek."* (9 Mayıs 1995 - Milliyet)
- *"Hem laik hem Müslüman olunmaz; ya Müslüman olacaksın ya laik. İkisi bir arada olunca ters mıknaatıslanma yapar. Mümkün değil, ikisi bir arada olamaz laiklik ve İslamiyet."* (Avrasya TV'deki konuşması)
- *"Demokrasi bir tramvaydır, gittiğimiz yere kadar gider, orada ineriz."*
- *"İçki yasaklansın"* (1996)
- *"İslam karşısında laik biri değilim"*, (16 Mayıs 2007 IPI kongresi)
- *"Elhamdülillah Müslüman'ım diyenlerin şeriatçiyim da demesi gerekir."*
- *"Bize göre demokrasi amaç değil, ancak bir araçtır. Hangi sisteme gitmek istiyorsanız bu düzenlerin seçiminde bir araçtır. Türkiye, kendisine din olarak Kemalizm'i almış, başka hiçbir dine hayat hakkı tanımayarak kitleleri zorla dikte etmiştir. Oysa, en yüksek belirleyici İslam'ın ilkeleridir, her şey ona göre belirlenir"*
- *"Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir lafı koskoca bir yalan. Egemenlik kayıtsız, şartsız Allah'ındır."* (Avrasya TV konuşması)
- *"Sayın Baykal yatıp kalkıp lâiklik diyor... Lâiklik diye diye lâikliği yozlaştırdı." "Şimdi diyorlar ki bu başörtüsü meselesini ekonomideki sıkıntıları gündemden düşürmek için gündeme getirdiler. Sevsinler sizi!.."*
- *"Medya ile de aynı şeyi düşünmüyoruz. Ne yazarlarsa yazsınlar ne resmederse. Bizi çarşafa sokacaklarmış. İnsaf... Gazetelerinizin ön sayfalarında çıplak fotoğraflar yayınlıyorsunuz. Kim buna müdahale etti? Biz sizin çıplak resimlerimize karışıyor muyuz?"*
- *"Tayyip Bey, partinizdeki şu Şevki Yılmaz denen insanı neden partiden ihraç etmiyorsunuz, adam Atatürk'e sövüp sayıyor, partinizin prestijini bozmuyor mu?" sorusuna*

tepkisi, "**Şevki Yılmaz bizim için çok önemli bir insan, onları hiçbir zaman feda edemeyiz**" (1994 Japon Büyükelçiliği yemeğinde)

2.1.4.2.- TÜRKİYE'NİN KADERİ BU ZİHNİYETE TESLİM EDİLEMEZ...

- **"Atatürk'ü anlayamamış veya sevememiş"** bir zihniyet...
- **"Anıtkabir'de sap gibi duruyorlar."** diyebilen bir zihniyet...
- **"Dindar bir kişiyi Cumhurbaşkanı seçmeliyiz!"** diyen bir zihniyet
- **"Abdullah Gül'ün Cumhurbaşkanlığı İslam alemine hayırlı olsun"** diyen bir zihniyet
- BM'nin uluslararası köktendinci terörist olarak tanımladığı **"Hikmetyar'ın önünde, bacalarının dibinde diz çöküp resim çektiren"** bir zihniyet...
- **"Bence demokrasi bir amaç değil, bir araçtır"** diyebilen zihniyet ...
- **"Türkiye, kendisine din olarak Kemalizm'i almış ve başka hiçbir dine hayat hakkı tanımayarak, kitlelere zorla dikte edilmiştir"** diyecek kadar beyni ve vicdanı ile Cumhuriyet devrimlerini algılayamamış, içinde bu konuda adeta kin besleyen bir zihniyet
- **"Hukuk, halka sorulmadan, Türkiye'deki hukuk, yani medenî hukuk, ceza hukuku, ticaret hukuku, halka sorulmadan bir yerlerden aktarılmış ve zorla halka dikte edilmiştir"** diyebilen bir zihniyet ...
- **"Biz, inanıyoruz ki, Türkiye'de insanların tamamı dinî inançlarına, yaşadıkları coğrafya ve tarihî misyon gereği sahiptirler. Bu özelliklerini ortaya koymaları engellenmiştir, cebrî yollarla bastırılmıştır. Eğer, insanların beyinlerindeki ipotekler kaldırılırsa, onlar kendiliğinden dini seçecektir, çünkü özlerinde inanç vardır"** diyebilen bir zihniyet ...
- **"AB'ye tam üye olarak kabul edilecek Türk Devletinin saydam, demokratik bir İslam Devleti olacağını taahhüt ediyoruz!"** diyen bir zihniyet
- **"Türkiye'de cumhuriyetin sonu geldi... Kesinlikle laik sistemi değiştirmek istiyoruz."** diyen bir zihniyet
- **"Laiklik elden gidiyor, diye tutturmuşlar, bu millet istedikten sonra tabii elden gidecek!"** diyen bir zihniyet

- “Ancak bir inanç birlikteliği bu insanların bütünlüğünü sağlayabilir, aksi takdirde millî bütünlüğümüzü sağlamak mümkün değildir!” diyen bir zihniyet
- "**Türklük bir alt kimliktir!**" diyebilen bir zihniyet ...
- "**Osmanlı eyaletler sistemi gibi bir sistem Türkiye'de uygulanabilir**" diyebilen bir zihniyet ...
- "**Eğer, istiklal mahkemeleri vasıtası ile kurulan darağaçlarında, kimlerin ve hangi suçlamayla idam edildiğini nasıl izah edecekler?**" diyebilen bir zihniyet ...
- "**Tevhidi Tedrisat Kanunu nelerin önünü tıkamak, nelerin önünü açmak içindi? Harf inkılabı vasıtasıyla bir ülkenin tamamının bir anda sıfır okuryazar seviyesine indirgenmesi kimlere yaramıştır?**" diyebilen bir zihniyet ...
- "**Hitler'de laiktir**" diyerek laikliği aşağılayabileceğini sanan, "**Laiklik elden gidiyor, diye tutturmuşlar, bu millet istedikten sonra tabii elden gidecek!**" diyebilen bir zihniyet
- "**Ancak bir inanç birlikteliği bu insanların bütünlüğünü sağlayabilir, aksi takdirde millî bütünlüğümüzü sağlamak mümkün değildir**" diyebilen bir zihniyet...
- Kendi askerine "**Askerlik yan gelip yatma yeri değildir**" diyebilen bir zihniyet...
- Vatandaşına uluorta "**Ulan!**" diye bağırarak, "**Artistlik yapma**" diye azarlayan, "**Ananı da al git!**" diye kovalayan bir zihniyet ...
- "**Çiftçinin durumu ne olacak?**" diye soran vatandaşa, "**Yahu bu millet yatıp kalkıp size mi çalışacak?**" diyebilen bir zihniyet ...
- Cumhurbaşkanı ve muhalefete "**Aç tavuk kendisini buğday ambarında görür. Üç koyunu güdemeyenler...**" diyebilen bir zihniyet ...
- Eski YÖK Başkanı'na, eli ile kafasını gösterip, "**Burası basmıyor, hayatta iki koyun gütmeyi, hayatı yaşamadığı için bunu kavramıyor**" diyebilen bir insan...
- Danıştay'a, Yargıtay'a "**Diyanete sor**", Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine "**Ulemaya sor**" diyebilen bir insan...
- Kıbrıs konusunda stratejik çıkarlarımızla ilgili olarak karar alırken, Cumhurbaşkanı "**sana mı soracağız**" diyebilen bir zihniyet ...
- Danışmanın, kendisi hakkında ABD yetkililerine, "**Onu lavabodan aşağıya süpürmeyin, onu kullanın**" diyebildiği bir zihniyet ...
- BM'nin köktendinci terörün finansörleri listesinde yer alan, aranan ve mal varlığına tedbir konmuş olan **EL KADI'YA** "**kefilim**" diyebilen bir zihniyet ...
- Hakkında **görevi ihmal, zimmet, resmi evrakta sahtekarlık, kamu taşıma biletlerinde kalpazanlık, cürüm işlemek için teşekkül oluşturma** suçlarından yargılanması istenen dosyalar karşısında milletvekili dokunulmazlığına sığınan bir zihniyet ...
- Başbakan iken çocuklarını "**iş adamı arkadaşlarının parasıyla**" yurtdışında okutan, siyasi etik kurallarını umursamayan bir zihniyet

- Villa yapmak için “**orman arazisini işgal**” edip tahrip ettiği için on bir ay hapis cezasına mahkûm olmuş bir zihniyet...
- “**Ofer’lerin talimatıyla**” Türkiye Büyük Millet Meclisinden kanun çıkartılmasına destek veren bir zihniyet...
- İsrail medyasının “**Gittikleri ülkede hükümetleri maymuna çevirir**” olarak tanımladığı OFER’lerle, Arap şeyhleriyle kendi ülkesinde gizli özelleştirmelere ve kent alanlarının pazarlanmasına girişen, TÜPRAŞ’ın yüzde 14,68’ini gizli kapaklı ilişkilerle OFER’lere pazarlayan bir zihniyet...

2.1.5.- CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMİ

2.1.5.1.- CUMHURBAŞKANI SEÇİMİ: CHP’NİN “ANAYASA VE DEMOKRASİ MÜCADELESİ...”

Cumhuriyet Halk Partisi, AKP’nin uzlaşmaya yanaşmadan Cumhurbaşkanı seçme konusundaki tutumuna karşı siyasal alanda yürüttüğü mücadeleyi, hukuksal alana da taşıdı, Türk halkına karşı sorumluluklarını sonuna kadar yerine getirdi.

AKP, 11. Cumhurbaşkanı seçimlerinde CHP’nin uyarıcı, yol gösterici tavrını dikkate almadı, bu konuda tam tersine çatışmacı bir süreç başlattı.

CHP, Cumhurbaşkanlığı seçimi konusunu kişilere indirgememiş, Cumhuriyetin değerleri ile çatışmayan, Türkiye’nin kazanımlarını geri götürmeyecek, Anayasanın özüne inanan bir adayın Cumhurbaşkanı seçilmesi konusunda ilkesel bir muhalefet çizgisi izlemiştir.

Başbakan Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı seçimini AKP’nin iç işi gibi değerlendirmiş, sürecin başından sonuna kadar dayatmacı tutumunu devam ettirmiştir.

Cumhurbaşkanlığı seçimi ile milletvekili genel seçimi tarihlerinin birbirine yakınlığı, Batı ülkeleri ve Türkiye uygulaması açısından seçimlerin 4 yılda bir yapılmasının doğru olduğu yönünde **CHP**’nin 2006 yılının ikinci yarısından sonra, yaptığı iyi niyetli ve yapıcı öneriler ne yazık ki siyasi iktidar tarafından reddedilmişti.

Başbakan Tayyip Erdoğan’ın kendisini Cumhurbaşkanlığına taşıma üzerine kurduğu politika, **CHP**’nin kararlı direnişi sonucu engellenmiştir. TBMM Bütçe Görüşmelerinde Genel Başkan Deniz Baykal’ın, Başbakanın neden Cumhurbaşkanı olmaması gerektiğine ilişkin olarak 34 madde ile açıkladığı gerekçeler kamuoyunda benimsenmiş ve büyük destek bulmuştur.

AKP sürece kimseyi dâhil etmeden, kapalı devre çalışmalar yapmış, Cumhurbaşkanı adayı Başbakan tarafından Türkiye’ye tebliğ edilmiştir. AKP’nin Cumhurbaşkanı adayını 24 Nisan 2007 tarihinde, yani TBMM’de seçimlerin yapılacağı 27 Nisan 2007 tarihinden birkaç gün önce kamuoyu ile paylaşması bu dayatmacı anlayışı gözler önüne sermiştir.

Cumhurbaşkanlığı seçiminin ilk tur oylamasının yapıldığı 27 Nisan 2007 tarihli Birleşimde TBMM Başkanı, 367 toplantı yeter sayısı olmadığı halde oturumu açmış, ayrıca bu sakat işlemi oylatarak yeni bir hukuk ihlali yapmıştır.

İlk tur oylamada **Abdullah Gül**'e 357 oy çıkması üzerine, CHP aynı gün **Deniz BAYKAL** ve **Önder SAV** ile 134 milletvekilinin imzasını taşıyan dava dilekçesini Anayasa Mahkemesine vermiştir.

Anayasa Mahkemesi 1 Mayıs 2007 tarihinde, "Anayasanın 102. maddesinin ilk fıkrasında Cumhurbaşkanının seçimi için öngörülen üçte iki çoğunluğun, dava konusu Meclis kararına ilişkin birinci oylama yönünden hem toplantı hem de karar yeter sayısını kapsadığı değerlendirilmesinde bulunarak", 367 yerine "**bu çoğunluğun 184 olarak uygulanması sonucunu doğuran eylemli içtüzük değişikliği niteliğindeki dava konusu TBMM Kararının Anayasanın 102. maddesine aykırı olduğu**" gerekçesi ile iptaline ve yürürlüğünün durdurulmasına karar vermiştir.

AKP, Anayasa Mahkemesinin kararının ardından da, yeni bir takvim belirleyerek, Cumhurbaşkanlığı seçimlerini siyasi istismar konusu yapmaya devam etmiştir.

- TBMM'nin 6.5.2007 tarihli Birleşiminde iki kez yapılan yoklamada 367 sayısına ulaşamamış, Abdullah Gül akşam saatlerinde adaylıktan çekildiğini açıklamıştır.
- 2 Mayıs 2007 tarihinde yapılan 97. Birleşimde, yeni seçim takvimi belirlenmesine ilişkin alınan ve Anayasanın 102. maddesinde turlar arasında 3'er gün süre olmasına ilişkin ilkenin çiğnendiği TBMM Kararı da, CHP tarafından 4 Mayıs 2007 tarihinde Anayasa Mahkemesine götürüldü.
- Anayasa Mahkemesi 15 Mayıs 2007 tarihinde, Abdullah Gül adaylıktan çekildiğini gerekçe göstererek "konusu kalmayan istem hakkında karar verilmesine yer olmadığına" karar vermiştir.
- Bu açıdan, CHP'nin girişimi ile Anayasa Mahkemesi bir siyasi partinin dar ideolojisini cumhurbaşkanlığına yansıtmasının önünü kapatan tarihi bir karar vermiştir.

Ayrıca, Cumhurbaşkanlığı seçimine ilişkin olarak ortaya atılan "sine-i millet demagojisine" CHP'nin sabırla direnmesindeki haklılığı, bu konuda Anayasa Mahkemesinin verdiği karardan sonra net olarak ortaya çıkmıştır.

Bunlarla birlikte bu seçim, kamu olanaklarının milletvekilleri üzerinde baskı unsuru olarak kullanılması ve siyasi iktidara yakın işadamları tarafından milletvekillerine rüşvet verilmesine kadar varan iddiaların yargı sürecine taşınmış olması açılarından da, siyasi tarihimize kötü bir örnek olarak yansımıştır.

2.1.5.2.- AKP DÜŞTÜĞÜ KUYADAN UZLAŞARAK ÇIKMAK İSTEDİ; ANCAK UZATILAN MHP İPİ İLE, "AKP'NİN ÖRTÜLÜ PROJESİNE" ÇANKAYA KAPISI AÇILDI

Tayyip ERDOĞAN 22 Temmuz 2007 Milletvekili Genel Seçimlerinden hemen sonra, 23 Temmuz'da Köşk'e istifasını sunmaya gittiğinde ve 25 Temmuz'da Mazbatasını aldığı anda yaptığı açıklamalarda uzlaşma mesajları verdi. Siyasi parti liderleri ile telefon görüşmeleri yaptı. Başbakan 25 Temmuz 2007'de "Kapıları lütfen kapatmayalım diyorum. Seçimlerin hemen ardından Parlamento içinde grubu olan siyasi partilerin liderlerini dolaşacağım, ziyaret edeceğim ve kendileriyle ülkemizin durumunu, geleceğini konuşacağım. Türkiye'nin gündeminde olan acil konuları, cumhurbaşkanlığı seçimi gibi bunları da kendileriyle müzakere etme fırsatını bulacağım..." şeklinde Anadolu Ajansına yansıyan konuşması bu uzlaşma arayışını ortaya koydu.

Ancak, tüm bu gelişmelere karşın, MHP liderinin Akşam Gazetesine yaptığı ziyarette "**Genel Kurul'a biz MHP olarak katılacağız. Dolayısıyla AKP toplantı yeter sayısı sorunu yaşamaz**" şeklinde yaptığı açıklamanın, 26 Temmuz 2007 tarihinde **yayınlanması bu konudaki kırılma noktasını oluşturdu.**

CHP OLARAK BİZ, DİĞER PARTİ MİLLETVEKİLLERİNİ VE KAMUOYUNU UYARI GÖREVİMİZİ EKSİKSİZ YERİNE GETİRDİK:

Farklı zaman ve zeminlerde aşağıdaki açıklamaları yapan kişi "Türkiye Cumhurbaşkanı olmamalıdır" uyarısını yaptık:

- **CUMHURİYETİN TEMEL İLKELERİ için:** "Türkiye'nin resmi ideolojisinin tabii karakterleri bu sistemi kuran tek partinin altı sloganı ile ortaya çıktı. Cumhuriyetçilik, milliyetçilik, halkçılık, devrimcilik, devletçilik ve laiklik. Ama bu milletin halkı bir araya gelip biz devletçi olalım, laik olalım, milliyetçi olalım diye bir karar vermedi. Bu ilkeler hep bu halka bir zorlatma şeklinde dayatıldı..."
- **ATATÜRK için:** "Türkiye'nin Irak, Libya, Suriye'ye benzeyen çok yanları var. Neden? Aynı TEK ADAM pozisyonu. Bugün Libya, Irak ve Suriye'ye gidin, tek insanın resimleri vardır her yerde. Tek insanın heykelleri vardır."
- **TÜRKİYE'Yİ ÇAĞDAŞ BİR ÜLKE YAPAN DEVRİMLER için:** "Devrimcilik adı altında yine bir dizi hukuki düzenleme tepeden inme, zorla getirilmiş ve zorla kabul ettirilmiştir."
- **MİLLİYETÇİLİK için:** "Ne mutlu Türk'üm diyene' lafını tutup her yere yaza yaza, Türkiye aslında İLKEL bir hale dönmüştür. Bu laflar Türkiye'nin geçmişte bütün insanları İslam kardeşliği etrafında toplayan bütünlüğünü tehdit eder anlama gelmiştir. Bunlar halkın inanç değerleriyle bütünleşmeyen bir dünya sistemini halka zorla kabul ettirmektir."
- **LAİKLİK ilkesi için:** "Türkiye'nin bütünlüğünü tehdit eden, en büyük tahribatı vermiş olan sistemin ilkelerinden biri de LAİKLİK ilkesidir. Türk milletinin moral değerlerinin ana kaynağı din olacak, İslam olacak, sonra siz bunu potansiyel tehlike olarak göreceksiniz ve bunu uygulamalarla ortaya koyacaksınız."
- **Cumhurbaşkanı seçildiğinde Başkanlığını yapacağı YÜKSEK ASKERİ ŞURA KARARLARI için:** "Aynı şekilde, dindar olan bir subaya da siz kendi ordunuzda hayat hakkı vermiyorsanız, bunu açıkça söylemeden onu saf dışı ediyorsanız, sanki safra atar gibi, ajan yakalamış gibi onları ayıklıyorsanız, siz o zaman bu ülkenin devamını, bütünlüğünü nasıl temin edersiniz?.."

- **SIYASİ ÇİZGİSİ İÇİN: "Bu açıdan ikinci Cumhuriyet, yeni OSMANLILIK kavramlarının ve bu tartışmaların ortaya gelmesini ben çok sağlıklı görüyorum ve geleceğe çok ümitle bakıyorum."**

şeklinde düşüncelere sahip olan bir kişinin Cumhurbaşkanlığı makamına gelmemesi gerektiğini Türk halkına anlattık.

Cumhuriyeti kuran bir siyasi partinin sorumlularının, Cumhuriyet kültürüne, laikliğe karşı aleni bir mücadele içinden gelen birinin Cumhurbaşkanlığına taşınmasına alet olmayacağını kamuoyuna açıkladık. CHP olarak, "Özü ve sözü bir" tanımlamasının yukarıda belirtilen konuşmaları yapan biri için söylenemeyeceğinin altını çizdik... Bu görüşleri 14 Ağustos 2007 tarihli MYK bildirisini ile kamuoyuna açıkladık.

2.1.5.3.- "SAYIN A. GÜL'ÜN CUMHURBAŞKANI ADAYLIĞI" KONUSUNDA CHP MYK DUYURUSU

Abdullah GÜL'ün Cumhurbaşkanı adaylığını değerlendiren CHP Merkez Yönetim Kurulu aşağıdaki hususların kamuoyuna duyurulmasına karar vermiştir.

1. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, seçimlerden sonra yaptığı konuşmada Cumhurbaşkanı adayını belirlerken uzlaşma arayacaklarını ve bu amaçla muhalefet partilerini ziyaret edeceklerini açıklamış, Genel Başkanımız Deniz Baykal'ı telefonla arayarak ziyarete geleceğini söylemişti. Ancak gelinen noktada Sayın Abdullah Gül herhangi bir istişare yapılmadan, uzlaşma aranmadan AKP tarafından tek taraflı olarak aday gösterilmiştir.

2. Meclis Başkanlığı seçiminde sergilenen tavır partimizce memnuniyetle karşılanmış ve AKP'li Meclis Başkan adayları tarafımızdan desteklenmiştir. Cumhurbaşkanlığı adayının belirlenmesinde de benzer bir yöntemin izlenmesi kamuoyu tarafından beklenir hale gelmiştir.

3. Anayasamıza göre Cumhurbaşkanı Türkiye Cumhuriyetinin ve Türk Milletinin birliğini temsil etmek ve devlet organlarının uyumlu çalışmasını gözetmekle görevlendirilmiştir. Böylesine önemli görevleri olan bir makama seçilecek kişinin siyasal uzlaşmayla seçilmesi ülkenin huzuru ve demokrasimizin gelişmesi açısından büyük yarar sağlayacaktır.

4. Milli görüş geleneğinden gelen Sayın Abdullah Gül'ün yakın geçmişteki pek çok yazı ve konuşması cumhuriyetin temel değerleriyle mutabık olmadığını açıkça göstermektedir. Bunlardan bazıları şunlardır: ("**Cumhuriyet ilkeleri halka zorlama biçiminde dayatılmıştır.**" "**Ne Mutlu Türküm diyene lafını her yere yaza yaza Türkiye ilkel hale dönmüştür**", "**Tarih boyunca görülmüştür ki en birleştirici unsur dindir**", "**Moral değerleri açısından Türkiye'nin bütünlüğünü tehdit eden ve en ziyade tahribatı vermiş olan laiklik ilkesidir, laiklik olayıdır**", "**Dindar olan bir subaya kendi ordunuzda hayat hakkı vermiyorsunuz ona ajan muamelesi yapıyorsunuz**", "**İkinci Cumhuriyet ve yeni Osmanlılık kavramlarını çok sağlıklı buluyorum ve geleceğe ümitle bakıyorum**", "**Türkiye'de cumhuriyetin sonu geldi, kesinlikle laik sistemi değiştireceğiz**")

Cumhurbaşkanlığı gibi Anayasal düzeni, laik demokratik cumhuriyeti koruyup işletmekle görevli bir makama seçilecek kimsenin yakın geçmişte yukarıda örnekleri verilen pek çok yazı ve konuşması varsa, o kişinin cumhurbaşkanı seçilmesi cumhuriyetin temellerini sarsacaktır. Anayasa Mahkemesi üyelerini Hâkimler Savcılar Kurulu üyelerini atama ve dolayısıyla hâkimlerin tayin ve terfilerini ve rektörlerin atanması yetkisini eline geçiren cumhuriyet karşıtı bir kişi rejimin geleceğini tehlikeye atacaktır.

5. AKP'nin Sayın Abdullah Gül'ün Cumhurbaşkanı seçilmesini Atatürk ilkelerine dayalı laik demokratik cumhuriyete karşı bir rövanşa dönüştürdüğü görülmektedir.

6. Sayın Abdullah Gül'ün Cumhurbaşkanı seçilmesi halinde Türkiye'nin kültürüyle, ekonomisiyle, medyasıyla ve yaşam tarzıyla bir din devletine dönüştürülmesi süreci hızlanacaktır. Bu dönüşümden yarar uman uluslar arası güçler, bölgeye yönelik çıkarlarıyla bu değişimi ılımlı İslam projesiyle desteklemektedirler.

CHP, AKP hükümetinin ve seçildiği takdirde Sayın Gül'ün bütün uygulamalarını Anayasamızda ifadesini bulan Atatürk ilkeleri ve laik demokratik cumhuriyet açısından dikkatle izleyecek ve uyarılarını kararlılıkla sürdürecektir. Cumhuriyet birikimini ve değerlerini kurmak için görevini yapacaktır.

Ancak, CHP dışında TBMM'de temsil edilen tüm siyasi partilerin, seçimlerin yapıldığı oturuma girerek toplantı yeter sayısının oluşumuna katkı vermesi sonucunda Abdullah Gül Cumhurbaşkanı olarak seçildi.

Bu süreçte CHP, halka açıkladığı görüşlerinin dışında kaypak bir siyasi çizgi izlememiş, dik duruşunu seçim öncesi olduğu gibi seçimlerden sonra da devam ettirmiştir.

2.1.5.4.- CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMİ İÇİN ANAYASA DEĞİŞİKLİKLERİ VE REFERANDUM SÜRECİ PARLAMENTER SİSTEMİMİZE YARAR SAĞLAMAMIŞTIR

1 Mayıs 2007 tarihinde Anayasa Mahkemesi'nin Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde toplantı yeter sayısına ilişkin kararı açıklanmadan önce, Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesi için hiçbir girişimde bulunmayan AKP, bu karardan sadece 2 gün sonra, 3.5.2007 tarihinde, Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesini öngören teklifi TBMM Başkanlığına verdi. Bu teklifin verildiği tarihte, Cumhurbaşkanlığı seçimi için yeni takvim belirlenmesi AKP'nin samimiyetini de ortaya koymaktadır. AKP'nin Anayasa değişikliği teklifi, zamanlaması açısından ülkede kaos ve gerilim siyaseti ile oy toplamaya yönelik, içerik açısından da Türkiye'de Meclis üstünlüğüne dayanan milli sistemimizin değiştirilmesine yönelik bir öneri niteliğindedir.

CHP'nin Anayasa değişiklikliliğine ilişkin Cumhurbaşkanı Sayın Sezer'in de veto ettiği 5660 sayılı Yasanın birinci maddesinin 2. görüşmelerinde Anayasa'da öngörülen oyu alamadığı gerekçesiyle iptali istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne yaptığı başvuru, Mahkemenin 5.7.2007 tarihinde görevsizlik kararı vermesi ile sonuçlanmıştır.

AKP, gerilim politikasına devam etmiş, seçimlerde halka söyleyecek sözü olmadığından, Cumhurbaşkanının veto ettiği 5660 Sayılı Parlamenter sistemi tahrif eden Anayasa değişikliği teklifini 31 Mayıs 2007 tarih ve 5678 Sayılı Kanunu, TBMM'den geçirmiştir.

a.-) 5678 SAYILI KANUNA KARŞI ÇIKMA GEREKÇELERİMİZ:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'nca 10.05.2007 tarihinde kabul edilen 5660 sayılı "Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" Cumhurbaşkanınca, bir kez daha görüşülmek üzere TBMM'ye geri gönderilmiştir.

Anayasa Komisyonu 26.05.2007 tarihli toplantısında bu Kanunu görüşmüş; herhangi bir değişiklik yapmaksızın maddelerini ve tümünü aynen oy çokluğu ile kabul etmiştir.

Anayasa Komisyonunun bu kararına aşağıda belirtilen nedenlerle katılmamış bulunuyoruz.

I. TBMM erken seçim kararı almış; arkasından, görev süresi dolan Cumhurbaşkanının yerine yeni Cumhurbaşkanını seçemeyince, Anayasanın 102 nci maddesi uyarınca "derhal" seçiminin yenilenmesi gereken bir sürece girmiştir.

Anayasamıza göre seçim sürecine giren TBMM'nin yetkileri, yeni seçilen TBMM göreve başlayınca kadar devam etmektedir. Ancak demokratik gelenekler, seçim süreci içerisinde yasama organının, yetkilerini günlük ve zorunlu işler için kullanması doğrudur.

Böyle bir süreçte yasama organının siyasal sistemde geleceğe yönelik köklü değişiklikler yaratacak yasalar çıkartması, Anayasayı değiştirmesi, oluşmuş bu geleneklere aykırı düşer.

5660 sayılı yasa ise, TBMM'nin seçim sürecine girdiği bir dönemde, Anayasada geleceğe yönelik siyasal sistem değişikliği sonucunu verecek köklü birtakım değişiklikler getirmekte; bunu yeterince ayrıntılı ve sağlıklı bir biçimde de yapmamaktadır.

22. Dönemde TBMM'de temsil adaleti bakımından daha göreve başlarken sorunların ortaya çıkmış bulunduğu, önemli değişikliklere yol açabilecek böylesi bir düzenlemenin bu nitelikteki TBMM'nin görev süresinin son günlerine ve yeterli araştırma ve tartışmalar yapılmaksızın sıkıştırılmış olduğu hususları da dikkate alındığında, böyle bir düzenlemenin şu an için yersizliği ve yetersizliği daha da belirgin bir biçimde görülebilmektedir. Bu nedenle, yasama döneminin 5 yıldan 4 yıla indirilmesi gibi, katıldığımız ve doğru bulduğumuz bir düzenlemeyi de, yukarıdaki düşünceler çerçevesinde ve 5660 sayılı Kanunun bütünlüğü bakımından kabul etmek imkansız hale gelmektedir.

II.- 5660 sayılı Kanunun yöneldiği temel hedefin Cumhurbaşkanının doğrudan halk tarafından seçilmesinin sağlanması olduğu görülmektedir.

Cumhurbaşkanının doğrudan halk tarafından seçilmesi, kuşkusuz Cumhurbaşkanı belirlemek konusunda uygulanabilecek bir yöntemdir. Ancak bu yöntemin sağlıklı sonuçlar doğurup doğuramayacağı, kuvvet ilişkileri bakımından benimsenmiş bulunan sistemle birlikte ele alınıp değerlendirilmesi gereken bir husustur.

1982 tarihli T.C. Anayasasının Başlangıç kısmı, 8 inci maddesinin gerekçesi bir parlamenter sistemin benimsenmiş olduğunu ortaya koymaktadır.

Ancak benimsenen model de, Cumhurbaşkanına tanınan yetkilerin klasik parlamenter rejimler için söz konusu olan yetkilerden fazla oluşu da, birtakım eleştirilere yol açmıştır.

Böylesi yetkilere sahip olan bir Cumhurbaşkanının doğrudan halk oyuyla seçilerek göreve gelmesi halinde, parlamenter sistemden uzaklaşılacak; yürütme organı içinde aynı kaynaktan yani halk oyundan kökenlenen iki ayrı birim ortaya çıkacak ve aralarında yetki dağılımı nedeniyle birtakım sıkıntılar yaşanabilecektir.

Bu birimlerin farklı siyasi parti köklerinden gelmesi halinde ise bu sıkıntılar, ciddi çekişmeler ve tıkanmalara dönüşecek; devlet yönetiminde karmaşa doğabilecektir. Hatta, aynı siyasi parti tabanından gelen Başbakan ile Cumhurbaşkanı arasında da çekişme ve çelişmeler kendisini gösterebilecektir. Bunlar, söz konusu yöntemi kullanan çeşitli ülkelerde de yaşanmış sorunlardır.

Diğer yandan doğrudan halk oyuyla seçim gibi bir siyasi süreçten geçerek, hatta bu süreçte bir siyasi partinin adayı olarak bu partinin yaptığı propaganda sonucu seçilen bir Cumhurbaşkanının, görevinde tarafsızlığını koruması ve kamuoyuna bu yönde güven vermesi de güçleşecektir.

Halbuki; Anayasamızda benimsenmiş bulunan parlamenter sistemin işleyişinde "Cumhurbaşkanının tarafsızlığı", sağlanması gereken en temel husustur. Cumhurbaşkanının görev süresinin 5 yıla indirilmesi olumlu bir tercih olarak değerlendirilse bile, Cumhurbaşkanlığına iki kez seçilebilme olanağının tanınması bunu olumsuzluğa dönüştürmektedir. Çünkü böyle bir olanak, Cumhurbaşkanının ikinci kez göreve seçilmek amacıyla siyasi destek arayışına girmesine ve bu doğrultuda tarafsızlığını yitirmesine neden olabilecektir.

Bütün bu olumsuzlukları giderebilecek düzenlemelerin ise yasada yapılmadığı görülmektedir.

Yasa Cumhurbaşkanının halk oyuyla seçilmesi yöntemini getirirken bu yöntemin ait olduğu yarı başkanlık veya başkanlık sistemlerinden birisini tüm kurumlarıyla da benimsememiş; sadece parlamenter sistemi yozlaştırmakla yetinmiştir.

Bu durumun, Anayasada benimsenmiş bulunan parlamenter sistemin işleyişini güçleştirmesi ve birtakım çözümsüzlükleri beraberinde getirmesi kaçınılmazdır; hatta bu çözümsüzlüklerin rejim bunalımları ve çıkmazlarına yol açabileceği gözden uzak tutulmamalıdır.

Cumhurbaşkanının halk oyu ile seçimi sürecine ilişkin yöntem düzenlemesinin ise özenle yapılmadığı; birtakım ayrıntıların üzerine durulmadığı, çelişkilerin bulunduğu görülmektedir.

Diğer yandan böylesi bir düzenlemenin önümüzde uzanan Cumhurbaşkanı seçimi sürecinde hukuki belirsizlik yaratacağı, karmaşaya yol açacağı da yadsınamaz.

Cumhurbaşkanının veto gerekçesinin içeriği karşısında, aynen iade edilen bu Anayasa değişikliğini referanduma sunması olasılığı göz önüne alındığında, 3376 sayılı Halkoylamasının Yapılmasına Dair Kanunun 2'nci maddesine göre referandumun Aralık 2007 tarihine sarkması kaçınılmaz olacaktır. Böyle bir süreç ise beraberinde yeni belirsizlikleri getirecektir. Anayasal anlamda yeni ihtilafların doğması kaçınılmaz hale gelecektir.

Belirtilen bu hususlar, 5660 sayılı Kanunla getirilen düzenlemenin yersizliğini, yetersizliğini ve sakıncalarını özetle ortaya koymaktadır.

Anayasanın 96 ncı maddesinin değiştirilip, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin yapacağı seçimler de dahil tüm işlerinde üye tamsayısının en az üçte biri ile toplanacağını belirtilmesi de, Cumhurbaşkanı seçimine ilişkin Anayasa hükümlerinde bu kadar sıkışık bir süreçte yapılmak istenen değişikliğin yersizliğini daha belirgin bir biçimde ortaya koymaktadır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle 5678 sayılı Kanun hakkında Anayasa Komisyonunun oy çokluğu ile aldığı karara katılmadığımızı saygı ile bildiririz.

CHP'nin bu düzenlemenin seçim sonrasındaki Cumhurbaşkanı seçimi sürecinde hukuki belirsizlik yaratacağı, karmaşaya yol açacağı uyarıları dikkate alınmamış, ancak bu konuda CHP'nin öngörülerini doğru çıkmıştır.

5678 Sayılı Yasanın Referandum Sürecinin ve dolayısıyla gümrük kapılarında oy verme işleminin başlamasından sonra Anayasal açıdan ortaya çıkan kaotik ortamı aşmak için Cumhurbaşkanlığı seçimine ilişkin Geçici 18 ve 19. maddelerin çıkarılmasını içeren 16.10.2007 tarih ve 5697 sayılı Yasa TBMM'de kabul edilmiştir. **Partimiz 5697 sayılı yasaya da aşağıdaki gerekçelerle karşı çıkmıştır:**

b.-) 5697 SAYILI KANUNA KARŞI ÇIKMA GEREKÇELERİMİZ:

5678 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması hakkındaki kanunu değiştiren 2/14 Esas Sayılı kanun teklifi ile ilgili Anayasa Komisyonu Raporuna aşağıda yazılı gerekçelerle muhalefet ediyoruz.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak; 5678 sayılı kanun teklifi ile yapılmak istenilen Anayasa değişikliği teklifinin; içerdiği mutlak çelişkiler bir tarafa, Anayasa ve 3376 sayılı Anayasa Değişikliklerinin Halkoyuna Sunulması hakkındaki kanun sebebiyle 22 Temmuz tarihine yetişemeyeceğini, bu düzenlemelerin zorunlu olarak Ekim – Kasım 2007 tarihine sarkacağını, bu süre esnasında yeni Cumhurbaşkanının Meclis tarafından seçilmiş olacağını, bu teklifin gündem değiştirmek amacıyla getirildiğini ve 22 Temmuz seçimlerinde siyaseten kullanılacağını ısrarla ifade ettik.

Hükümet sözcüleri ise bu teklifin 22 Temmuz'a yetişeceğini, 22 Temmuz'da çifte sandık yoluyla seçim yapılacağını ifade ettiler.

Gelinen süreçte 5678 sayılı kanun teklifinin kaçınılmaz olarak ve Anayasal anlamda kaotik bir ortam yarattığı açıktır. Bu kaotik ortam beraberinde belirsizlikler yaratmıştır. Anayasal anlamda yeni ihtilafların doğması kaçınılmazdır. Şöyle ki;

1. 21 Ekim halkoylaması süreci işlemeye başlamıştır.

5678 sayılı metne göre yurttaşlarımız sınır kapılarında oy kullanmaya başlamışlardır. 18 ve 19 uncu maddelerin metinden çıkarılması halinde ise, 21 Ekim tarihinde farklı bir metin halka sunulmuş olacaktır. Sınır kapılarında kullanılan oyların düşük sayıda olduğu, bu nedenle referandum sonucunu etkilemeyeceği yolundaki gerekçe yerinde ve doğrudur.

Zira yapılan bu metin değişikliği doğrudan halkoylamasının içeriği ile ilgilidir. Süreç başladıktan sonra böyle bir içerik değişikliği, referandum kavramı ve konusuyla bağdaşmaz. Ayrıca 19 uncu maddenin metnin tümünü ilgilendiren ve etkileyen unsurları vardır. Halkoylamasının sıhhatini etkileyen, sakatlayan ve ihlal eden bir hal söz konusudur. Getirilen teklif öncelikle bu yönüyle hukuk ve siyaset skandalı niteliğindedir. Gayrı ciddi bir yaklaşımdır.

2. Halkoylaması metninin tümünden geri alınması da hukuki belirsizliği ve Anayasal ihtilafları ortadan kaldırmayacaktır. Ancak bu suretle mevcut süreçte en az sakıncalı çözüm bulunmuş olacaktır.

Bu takdirde de dolmuş olan sakınca ve ihlallerin tümüyle giderilmesi yine söz konusu olamayacaktır. Zira Meclis iradesini ortaya koymuştur. Sürece Cumhurbaşkanı dahil olmuştur.

Cumhurbaşkanı; "ben Meclisin iradesini ve kararını yeterli görmüyorum, ayrıca halkın iradesinin ortaya çıkmasında yarar görüyorum..." diyerek Anayasadan doğan referandum yetkisini kullanmıştır. Bu yetki çerçevesinde halk iradesini ortaya koymaya başlamıştır. Halkın iradesinin işlemeye başladığı bir süreçte, Meclisin kendi iradesini ortadan kaldırma girişimi, demokrasi ve hukuk devleti kavramıyla bağdaşmaz. Halk iradesini ortaya koymalıdır.

İşte bu aşamada Anayasal bütünlük içinde yeni bir düzenleme yapılması zorunluluğu vardır. Teklifin tümünden geri alınmasıyla birlikte, görev – yetki – sorumluluk dengeleri içinde ve Anayasal bütünlük içinde yeni bir düzenlemenin hemen yapılması gerekmektedir. Anayasanın bazı maddelerinin değiştirilmesinin gündemde olduğu bir dönemde, pekala 5678 sayılı teklife konu olan düzenlemeleri de kapsayacak ve çözüm getirecek bir şekilde sağlıklı bir düzenleme yapılması mümkün olacaktır. Bu düzenlemelerin yapılmasını sağlayacak zaman aralığı mevcuttur. Bu yönüyle acil bir şekilde düzenleme yapılmasını gerektiren bir durum söz konusu değildir.

3. Yukarıda 2'nci maddede sözü edilen çalışmalar yapılmadığı, halkoylaması süreci devam ettiği ve evet oyu çıktığı takdirde ise, Anayasal anlamda yeni ihtilaf ve tartışmaların doğması kaçınılmaz olacaktır.

Yapılacak halkoylamasının sonucuna göre ortaya bir halk iradesi çıkmış olacaktır. Demokrasilerde nihai aşamada geçerli olan halkın iradesidir. Ortaya çıkan bu irade, 5678 sayılı teklifte sözü edildiği şekilde 11. Cumhurbaşkanı seçmiş olacaktır. Bu halk iradesi karşısında, daha evvel Meclis tarafından yapılmış olan seçimin Anayasal dayanağı kalmamış olacaktır. Bu süreç içinde, 11. Cumhurbaşkanı için halkoyuyla seçim süreci başlayacağından, bu tarihe kadar görev yapan Sayın Abdullah GÜL'ün şimdiye kadar tesis ettiği tüm işlemler yönünden meşruiyet sorunu ve tartışması başlayacaktır.

Yukarıdaki açıklamalarımızla bağlantılı olarak ifade ediyoruz. 18 ve 19 uncu maddelerin metninden çıkarılması halinde, Yüksek Seçim Kurulu'nun 11. Cumhurbaşkanı seçimi takvimini işletmesi söz konusu olabilecektir. Zira, statü hukuk kuralları gereğince, Anayasada ve yasalarda yeni bir düzenleme yapıldığında, eski kurallara göre oluşmuş hukuki durumların, yeni düzenleme ile getirilen hukuki durumlara intibakı geçici maddelerle yapılır.

Şu anda görevde bulunan Sayın Cumhurbaşkanı'nın, Anayasa değişikliğinin gerçekleşmesinden sonra durumunun ne olacağını düzenleyen herhangi bir geçici madde söz konusu olmayacaktır. Bu konuda boşluk doğacaktır. 5678 sayılı yasanın halkoyuyla kabulünden sonra yeni Cumhurbaşkanı seçimi zorunlu olarak gündeme gelecektir. Halkoylamasından sonra artık bu konuda takdir ve değerlendirme yapma yetkisi tümüyle Yüksek Seçim Kurulu'na geçmektedir.

Yüksek Seçim Kurulu'nun yukarıda açıklaması yapılan süreci göz önüne alması kuvvetle muhtemeldir.

Yukarıda açıkladığımız gerekçelerle getirilen teklife muhalefet ediyoruz.

Hakkı Suha Okay
Ankara

Turgut Dibek
Kırklareli
Şahin Mengü
Manisa

Atilla Kart
Konya

CHP, 5678 ve 5697 Sayılı Yasalar için Anayasa Mahkemesine başvurmuş, davalarda yürütmenin durdurulması ve iptal istemi reddedilmiştir.

2.1.5.5.- CUMHURBAŞKANI SEÇİMİ SÜRECİNDE SORUMLU VE DOĞRU TAVRIMIZI HER AŞAMADA SÜRDÜRDÜK

“Milletvekili seçimi kampanyası döneminde meydanlarda, televizyon ekranlarında ip atıldı. İp atıldığı zaman herkes zannetti ki, bu ip terörist başının idamı için atılmıştır. Şimdi ortaya çıkıyor ki, bu Abdullah Gül’ün kuyudan çıkarılması için atılmış bir iptir.”

Cumhurbaşkanlığı seçimiyle başlayan tartışmalar bir anlamda “Anayasa krizi”ne dönüşmüş, neyin doğru, neyin yanlış olduğunun pek önemli olmadığı, bilimsel ve demokratik yaklaşımların ciddiye alınmadığı bir kamplaşma süreci yaşanmıştır.

a.-) CUMHURBAŞKANLIĞI BİR SİYASİ KİŞİLİĞİN OLGUNLAŞMA NOKTASINDA KENDİSİNİ TOPLUMA KABUL ETTİRMESİYLE ORTAYA ÇIKACAK OLAN BİR SONUÇ OLMALIDIR:

Cumhurbaşkanlığı bir siyasi kişiliğin olgunlaşma noktasında kendisini topluma kabul ettirmesiyle ortaya çıkacak olan bir sonuç olmalıdır. **“Liyakat bakımından da Cumhurbaşkanlığı belli bir siyasi tecrübenin, belli bir siyasi uygulamanın, belli bir siyasi sürecin sonucunda toplumun yakıştımasıyla evet bu burada bu görevi yapar”** demesiyle ortaya çıkacak bir siyasi olgunluk, bir siyasi kimlik, bir siyasi oturmuşluk temsil etmelidir.

b.-) SAYIN GÜL’ÜN BUGÜNE KADAR YAPTIĞI BAZI AÇIKLAMALAR, CUMHURİYETİN TEMEL NİTELİKLERİ KONUSUNDA KAFASININ KARIŞIK OLDUĞUNU ORTAYA KOYUYOR:

Cumhurbaşkanı Sn. Abdullah GÜL sıcak, yoğun, iddialı, tartışmalı ideolojik gerilimlerin içindeki bir siyaset sürecinin içinden çıkmıştır. Kendisi tarafından söylenmiş olduğu kayıtlara geçmiş olan aşağıdaki sözler, Cumhurbaşkanı olarak kendisinden sürekli kuşku duymamıza neden olmaktadır. Bu sözlerden bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

- **Abdullah GÜL**, “**CUMHURİYETİN İLKELERİ HALKA ZORLAMA BİÇİMİNDE DAYATILMIŞTIR**” diyor. Bu bir gerçeği ifade etmenin ötesinde bir değerlendirme. Elbette zorlama olarak dayatılmıştır. Bu Cumhuriyetin ilkelerine yönelik menfi bir tavrın, onlardan şikayetçi olmanın dayanak arayışı içinde, o şikayeti söylemenin dayanağını arama anlayışı içinde ifade edilen bir görüştür. “**Zorla dayatıldı. Öyleyse çağımızda zorla dayatılan hiçbir şey kabul edilemez. Bunlar kaldırılmalı**” demediği kalıyor bu samimi görüşün. Kimse zorlamıyor kendisini. Bunu bir konferans şeklinde anlatıyor. Normal siyasetçi vaadi, siyasetçi esnekliği içinde söylenen böyle kaypak bir laf değil bu. **İdeolojik bir angajman. Böylesine bir zihniyet ile cumhuriyet korunabilir mi?**
- **Abdullah GÜL**; “**NE MUTLU TÜRKÜM DİYENE LAFINI HER YERE YAZA YAZA TÜRKİYE İLKELE HALE DÖNÜŞMÜŞTÜR.**” diyor. Bunun içinde de bir kavmiyetçi yaklaşım yatıyor. Yani Türkiye'nin bir milli devlet kimliğini özümsemediği burada çok açık bir şekilde çıkıyor. Bunun altında eyalet sistemine kadar giden bir yaklaşıma açık duran bir tavır var. Böylesine bir sorumsuzluk olabilir mi?
- **Abdullah GÜL**; “**TARİH BOYUNCA GÖRÜLMÜŞTÜR Kİ, EN BİRLEŞTİRİCİ UNSUR DİNDİR**” diyor. Bununla bir özlem ifade ediliyor, bir şikayet dile getiriliyor. Din konusunda bir siyasetçinin söyleyebileceği bir sürü şey vardır. Ama Türkiye'nin bu ortamında bu gerginlikler yaşanırken bu çatışmalar, terör, etnik kimlik ayrışma çabaları yürütülürken siz çıkıp, “bir siyasi milli kimlik teklif etmekten vazgeçip de dini bir birleştirici kimlik diye söylerseniz” bunun bir önemi olmadığını iddia edemezsiniz. Şimdi bu zihniyet cumhurbaşkanlığına taşındı!!!
- **Abdullah GÜL**; “**MORAL DEĞERLERİ AÇISINDAN TÜRKİYE'NİN BÜTÜNLÜĞÜNÜ TEHDİT EDEN VE EN ZİYADE TAHRİBATI VERMİŞ OLAN LAİKLİK İLKESİDİR**” diyor. Bu söylemle laiklik ilkesi aşırı yorumlanıyor, haksızlıklara yol açıyor, bunu daha yumuşak bir anlayışa falan getirme çabası ortaya konmuyor. Çok açık, çok net. Tahribatını anlatıyor. O böyle diyor, biz de tam tersini düşünüyoruz. **Biz de diyoruz ki, “Türkiye'nin bütünlüğünün güvencesi laiklik ilkesidir. Alevi'si, Sünni'si, kendisini din karşısında çeşitli düzeylerde konuşlandırmış olan insanların hepsi kendilerini laiklik anlayışı etrafında bu toplumun bir parçası sayabiliyorlar. Bunun güvencesi laikliktir.”** Laiklik bir temel değer olarak kabul edilmeden cumhurbaşkanlığı yapılabilir mi?
- **Abdullah GÜL**; “**DINDAR OLAN BİR SUBAYA KENDİ ORDUMUZDA HAYAT HAKKI VERMİYORSUNUZ, ONA AJAN MUAMELESİ YAPIYORSUNUZ**” diyor. Dikkat ediniz dindar diyor. Yani, sadece dinini içtenlikle özümsemiş, dindar kimliğinde kimseyi yaşatamıyor diyor. Peki bu durumda orduda bulunan subayların durumu ve konumu ne oluyor. Son derece sorumsuzca söylenmiş bir söz olduğu, birilerine yaranmak için söylendiği açık. Böyle bir ciddiyetsizlik olabilir mi?
- **Abdullah GÜL**; “**İKİNCİ CUMHURİYET VE YENİ OSMANLILIK KAVRAMLARINI ÇOK SAĞLIKLI BULUYORUM VE GELECEĞE UMUTLA BAKIYORUM**” diyor. Cumhuriyet felsefesi, kurumları, siyaseti, birikimi ve değerlerine karşı yeni Osmanlılığı, bir Osmanlı Rönesansı anlayışını bir yeni alternatif gibi sunmak, böyle bir alternatif arayışına kalkışmak, ikinci cumhuriyetten medet ummak hiç anlaşılabilir bir şey değil. Cumhuriyetimizin kuruluşundan 84 yıl sonra Türkiye'ye ikinci cumhuriyetçi, yeni Osmanlıcı bir cumhurbaşkanı. Böyle bir şey düşünce yapısında Türkiye huzurunu bulabilir mi?

- **Abdullah GÜL, “TÜRKİYE’DE CUMHURİYETİNİN SONU GELDİ, KESİNLİKLE LAİK SİSTEMİ DEĞİŞTİRECEĞİZ”** diyor. Bu **Abdullah GÜL**’ün en kaba değerlendirmesi, bir yabancı gazeteciye verdiği mülakattır. Kendisi bunu “Söylemedim” dedi, ancak yabancı gazeteci ısrar etti, “elimde konuşma kaseti var” dedi. Böyle bir durum kabul edilebilir mi?
- **Abdullah GÜL, “AB’YE TAM ÜYE OLARAK KABUL EDİLECEK TÜRK DEVLETİNİN SAYDAM, DEMOKRATİK BİR İSLAM DEVLETİ OLACAĞINI TAAHHÜT EDİYORUZ..”** diyor. Sn. GÜL, bu sözleri 23 Kasım 2002 tarihinde Alman Die Welt gazetesinde Kopenhag Zirvesi’nden beklentisinin ne olduğu konusunda yapılan mülakat sırasında söylüyor. Demokratik laik bir devlet yapısı yerine demokratik İslam devleti olacağımızı bir Başbakan olarak öngörebiliyor. Bu zihniyet Çankaya’ya taşınabilir mi?
- **Abdullah GÜL, “8 YILLIK KESİNTİSİZ ZORUNLU TEMEL EĞİTİM, REFORM DEĞİL EĞİTİME DARBE. BASIN DESTEKLİ SİVİL ASKER BÜROKRASİSİ VE SOL PARTİLERİN DAYATMASI. BUNU ANCAK ARA REJİM ÜRÜNÜ HÜKÜMETLERİ YAPAR.”** dedi. “8 yıllık kesintisiz zorunlu temel eğitim”, Devrim yasaları öneminde bir düzenlemedir. Bizim çok önemsedığımız bu yasal düzenleme Sn. GÜL’ü acaba neden rahatsız ediyor, çok merak ediyoruz...
- **Bunlar dışında, örneğin,**
  - ✓ **Abdullah GÜL, “DUBAİ ANLAŞMASI. HAYIR YALANDIR. KESİNLİKLE BÖYLE BİR ŞEY YOKTUR”** diyebiliyor.
  - ✓ AB ile imzalanan 17 Aralık 2004 belgesinde, “**ORTADA CHP’NİN YANLIŞ TERCÜMESİ VAR... KALICI KISITLAMALAR (DEREGASYONLAR) YOKTUR**” diyebiliyor. Ardından Dışişlerimiz “kalıcı deregasyonları kabul etmiyoruz” şeklinde AB’ye nota vermek zorunda kalıyor.

Özetle, **Abdullah GÜL**’ün, AB konusunda gazetelerde tefrika edilen diğer görüşlerine kadar, **pek çok somut konuda bugünkü çizgisinin çok ötesinde şeyler söylediği, gerçekleri inkar etmeye hazır bir tavır içinde olduğu, kamuoyumuzun tespit ettiği bir gerçektir.**

c.-) “MİLLİ GÖRÜŞ GÖMLEĞİNİ ÇIKARDIK” DEDİLER... BUNLARI SÖYLEYEN SN. ABDULLAH GÜL ACABA GERÇEKTEN DEĞİŞTİ Mİ? ÖZELEŞTİRİ YAPTI MI?

Milli Görüş kimliği ile bir içten hesaplaşma yapıldı mı? “**Bu bizim bir iç siyasi dönüşümüzün sonucunda aştığımız düşüncelerdir**” denildi mi? Böyle bir değerlendirme yapıldı mı? Yapılmadı. Sadece “gömleği çıkardık” denildi.

Çankaya Köşkü’nde verilmeye başlanılan **türbanlı davetler** acaba rasgele yapılmış, gözden kaçmış etkinlikler mi, yoksa, **bunun altında o gerçekten vazgeçilmemiş olan sinsi misyona toplumu ısındırma çabaları mı yatmakta...**

d.-) HAYIR. O ZAMAN DA ROL YAPMIYORDU... O ZAMAN SAMİMİYDİ. ŞİMDİ DEĞİL:

Abdullah GÜL, şimdi bu manzara karşısında bugün sadece “*rol yapmıyorum*” diyor. Bir defa bu değerlendirme bizatihi olayın ne kadar kuşkulu olduğunun bir dolaylı itirafı niteliğinde. Bugün, “*Rol yapmıyorum, samimi konuşuyorum*” diyor.

- ✓ Peki dün samimi konuşmuyordun?
- ✓ **Bunları, yukarıda yer alan görüşleri söylerken rol mü yapıyordun?**
- ✓ **zaman samimi değil miydin?**
- ✓ Bu durumda senin samimiyetine biz nasıl güveneceğiz Bir dayanak arama ihtiyacı içinde değil miyiz?

e.-) SİYASETTE DÜN HİÇBİR ZAMAN UNUTULMAZ:

Bunlar çok önemli. Bu sözler **Abdullah GÜL**'ün 40 yaşını geçtikten sonra, daha dün söylediği laflar. Yani bunları inkar etmek, bunları yok saymak, bunları unutuvermek. Ne zaman, neyi unutacağımıza kim karar verecek? **Bugün sen başka şey söylüyorsun, dün unut diyorsun. Bugün söylediklerini de yarın başka birisi unut diyecek.** Onları da o zaman unutacağız. Böyle bir süreçte Cumhuriyetimizin en yüce makamına güven sağlanabilir mi?

f.-) HALKIMIZ, SN. ABDULLAH GÜL'DEN DÜNYADA EŞİ BULUNMAYAN “ÇAĞDAŞ TÜRKİYE MODELİ”NE SAHİP ÇIKMASINI BEKLİYOR...

Bilindiği gibi ABD hariciyesinin güçlü ismi Richard HOLBROOKE, 22 Temmuz seçimlerinin hemen ardından televizyonda; “*11 Eylül'den beri, ABD dünyanın her yerinde ılımlı İslami demokrasiler istiyoruz, diyor. İşte sadece iki tane var: Türkiye ve Malezya. Türkler çok dramatik seçim yaptı.*” açıklamasını yaptı. **CHP yönetimi olarak şimdi bir kez daha Hükümete soruyoruz:**

- “**Laik demokratik Türkiye Cumhuriyeti**”, dünyada eşi bulunmayan “**Çağdaş Türkiye Modeli**” nereye götürülmek isteniliyor?
- “Türkiye’yi “**ılımlı İslam devletine**” dönüştürmek isteyen dış odaklara, içeride kim kucak açıyor, omuz veriyor?
- **Holbrooke** bu sözleri söyleme cesaretini kimden alıyor?
- ABD ile kurulmuş olan ilişki nasıl bir stratejik ortaklık? Bu ortaklıkla kimin hakları ve çıkarları korunuyor?

AKP iktidarından, hükümetten bu soruların yanıtını derhal vermesini bekliyoruz... Düne kadar Dışişleri Bakanı, bugün Cumhurbaşkanı

olan Abdullah GÜL'den bu konulara açıklık kazandırılmasını bekliyoruz.

2.1.6.- AKP'YE KAPATMA DAVASI

2.1.6.1.- BAŞSAVCILIK İDDİANAMESİ İLE, “AKP'NİN TEMELLİ KAPATILMASI” VE “77 PARTİ YÖNETİCİSİNİN SİYASETEN MEN EDİLMESİ” TALEP EDİLMEKTEDİR.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın “Adalet ve Kalkınma Partisi'nin kapatılması için” 14/03/2008 tarihinde Anayasa Mahkemesi nezdinde açmış olduğu KAMU davası doğal olarak siyasi gündemimize birinci madde olarak oturmuştur.

AKP'nin, anayasamızın değiştirilmesi teklif dahi edilemez nitelikteki maddeleri kapsamında anayasal koruma altına alınmış olan “LAİKLİK ilkesine aykırı eylemlerin odağı haline geldiği anlaşıldığından Anayasa'nın 68/4, 69/6, Siyasi Partiler Kanunu'nun 101/1-b ve 103/2'nci maddeleri uyarınca TEMELLİ KAPATILMASI İSTEMİ” davanın konusunu oluşturmaktadır.

Anayasa'nın 69'uncu maddesine göre siyasi partilerin kapatılması ancak üç nedenle söz konusu olabilmektedir. Buna göre;

- Bir siyasi partinin tüzük ve programının Anayasa'nın 68'inci maddesinin dördüncü fıkrası hükümlerine aykırı olması (Anayasa md 69/5),
- Bir siyasi partinin Anayasa'nın 68'inci maddesinin dördüncü fıkrasına aykırı eylemlerinin odağı durumuna gelmesi (Anayasa md. 69/6),
- Bir siyasi partinin, yabancı devletlerden, uluslararası kuruluşlardan ve Türk uyrukluğunda olmayan gerçek ve tüzel kişilerden maddi yardım alması (Anayasa md.69/10)

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 162 sayfalık İDDİANAMESİ ilgili internet sitelerinde yer alarak, kamuoyuna da açıklanmış bulunmaktadır.

Başsavcılık SP. Hz.2008/1 nolu dava konusu İddianame ile; AKP'nin temelli kapatılması yanında; *“davalı partinin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili olarak fiil ve beyanları bulunan, davalı Partinin Genel Başkanı **Recep Tayip ERDOĞAN'dan başlamak üzere 77 kişinin**, Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 9'uncu fıkrası ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 95'nci maddesi uyarınca temelli kapatılmaya ilişkin kararın Resmi Gazete'de yayınlanmasından itibaren **beş yıl süreyle bir başka siyasi partinin kurucusu, yöneticisi, deneticisi ve üyesi olamayacaklarına karar verilmesini**”* talep etmiş bulunmaktadır.

Söz konusu 77 kişi arasında, R.T. **ERDOĞAN** yanında, Bülent **ARINÇ**, Abdullah **GÜL**, Hüseyin **ÇELİK**, Ömer **DİNÇER**, Burhan **KUZU**, Eyüp **FATSA**, Sadullah **ERGİN**, İ. Naim **ŞAHİN**, Binali **YILDIRIM**, Akif **GÜLLE**, Mehmet **AYDIN**, Egemen **BAGIŞ**, Hayati **YAZICI**, Dengir Mir M. **FIRAT**, M. Zafer **ÜSKÜL**, Recep **AKDAĞ**, H. Cüneyt **ZAPSU** gibi isimler de yer almaktadır.

2.1.6.2.- BAŞSAVCILIK İDDİANAMESİNDE YER ALAN BAZI KAVRAMSAL VE İLKESEL TESPİTLER

a.-) SİYASİ PARTİLER DEMOKRATİK SİYASİ YAŞAMIN VAZGEÇİLMEZ ÖGELERİDİR, ANCAK:

Demokrasinin vazgeçilmezleri, olmazsa olmaz kurumları olarak nitelenen, özgürlük, siyasal katılım ve hukuksallığın ulusal araçları durumunda bulunan siyasal partilerin, devlet yönetimindeki etkinlikleri ve ulusal istencin gerçekleşmesindeki rolleri nedeni ile, anayasa koyucu, partileri öteki tüzel kişilerden farklı değerlendirerek, kurulmalarından başlayıp çalışmalarında uyacakları esasları ve kapatılmalarında izlenecek yöntem ve kuralları özel olarak belirlemiştir. Temel hak ve özgürlüklerin ve özellikle örgütlenme özgürlüğünün kullanılmasındaki kurumsal önem ve işlevleri çerçevesinde uluslararası sözleşmelerde de siyasal partiler hakkında düzenlemelere yer verilmiştir.

Siyasal partilerin, uyacakları esasların Anayasa'da yer alması, çalışmalarının anayasa ve yasalara uygunluğunun özel biçimde denetlenmesi, onların olağan bir dernek sayılmadıklarını, demokratik yaşamın vazgeçilmez ögesi olduklarını doğrulamaktadır.

Ancak siyasal partilerin demokratik siyasal yaşamın vazgeçilmez öğeleri olmaları, devlet örgütü ve kamu hizmetleriyle yoğun ilişki içinde bulunmaları, onlara sınırsız bir faaliyet alanı ve özgürlük olanağı sunmaz. Siyasal partilerin baskı ve engellerden uzak kalmasını sağlamaya yönelik "kurulma ve çalışma özgürlüğü", Anayasa ve bu alanı düzenleyen yasalarla sınırlıdır. Uluslararası sözleşmelere uygun yorumlanan bu düzenlemeler çerçevesinde, varlık nedeni demokrasi olan siyasal partilerin demokrasi düşüncesinden uzaklaşmaları ve demokrasiyi yok etmeye çalışmaları durumunda, yaptırımlarla karşılaşmaları söz konusudur. Eylemlerinin yoğunluğu ve sosyal gereksinim yönünden başvurulacak son yöntem ise demokrasi düşüncesiyle bağdaşmayan eylemlerin odağı olan bir siyasal partinin kapatılmasıdır.

b.-) İDDİANAMEDE, LAİKLİK İLKESİNE İLİŞKİN YER ALAN BAZI TESPİTLER

Lâiklik, ortaçağ dogmatizmini yıkarak aklın öncülüğü, bilimin aydınlığı ile gelişen özgürlük ve demokrasi anlayışının, uluslaşmanın, bağımsızlığın, ulusal egemenliğin ve insanlık idealinin temeli olan bir uygar yaşam biçimidir. Çağdaş bilim, skolâstik düşünce tarzının yıkılmasıyla doğmuş ve gelişmiştir. Lâiklik, toplumların düşünsel ve örgütsel evrimlerinin son aşaması; ulusal egemenliğe, demokrasiye, özgürlüğe ve bilime dayanan siyasal, sosyal ve kültürel yaşamın çağdaş düzenleyicisidir. İnsanı kul olmaktan çıkarıp birey yapan, bireye kişiliğini geliştirmesi için özgür düşünce olanaklarını veren, bu yolla siyaset-din ve inanç ayrımını gerekli kılarak din ve vicdan özgürlüğünü sağlayan ilkedir. Dinsel düşünce ve değerlendirmelerin geçerli olduğu dine dayalı toplumlarda, siyasal örgütlenme ve düzenlemeler de dinsel niteliklidir. Lâik düzende ise din, siyasallaşmadan kurtarılır, yönetim aracı olmaktan çıkarılır, gerçek ve saygın yerinde tutularak kişilerin vicdanlarına bırakılır. Dünya işlerinin lâik hukukla, din işlerinin de (inanç ve ibadet çerçevesinde) kendi kurallarıyla yürütülmesi, çağdaş demokrasilerin dayandığı temellerden biridir. Bu bağlamda; laik devlet düzeninde kamusal düzenlemelerin kaynağı dinî kurallar olamaz ve bu düzenlemelerin dinî kurallara göre yapılması düşünülemez.

Demokratik ve lâik devlet, bireyler arasında inançlarına göre ayırım gözetemez. Herkes, dinini seçmekte, inançlarını açıklamakta, din ve vicdan özgürlüğü sınırları içerisinde serbesttir. Lâik bir toplumda, Devletin dinlerden birini tercih fikri, ayrı dinlere bağlı yurttaşların yasa önünde eşitliğine de aykırı düşer. Lâik ülkelerde, gerçek vicdan özgürlüğünden söz edilebilmesi, lâikliğin bu özgürlüğün de güvencesi olduğunu göstermektedir. Ayrıca devletin, her dinin mensuplarının kendi dinsel kurallarına tabi olarak yönetilmesini benimsemesi, çok hukukluğunun geçerlilik kazanması anlamındadır. Bu durum ise, devleti dışlayıcıdır ve dinler yönünden de ayrımcılık yaratmaktadır.

Laik düzende, devlet dinlere karşı tarafsız olup, devletin tarafsızlığı dinsel özgürlüklerin sınırsızlığı anlamında değildir. Devlet, hak ve özgürlüklerin korunması yönünden bu alanda düzenlemeler yapabilir ve sınırlamalar öngörebilir. Ancak bu sınırlamalar yapılırken kuşkusuz, bir dinin korunması ya da baskılanması amaçlanmaz; demokratik toplum gereklerine göre hareket edilir.

Türkiye'de lâiklik ilkesinin uygulanması, kimi batılı ülkelerdeki lâiklik uygulamalarından farklıdır. Lâiklik ilkesinin, her ülkenin içinde bulunduğu koşullarla her dinin özelliklerinden esinlenmesi ve buna göre değişik nitelikleri ve uygulamaları ortaya çıkarması doğaldır. İslâm ve Hıristiyan dinlerinin farklı özellikleri gereği, ülkemizde ve batı ülkelerindeki uygulamalar farklı olmuştur. Kaldı ki, aynı dinî benimseyen batı ülkelerinde de lâiklik anlayışı ayrılıklar göstermiş, değişik ülkelerde ayrı ayrı yorumlandığı gibi aynı ülkede farklı dönemlerde, kimi kesimlerce kendi anlayışları ve siyasal tercihleri doğrultusunda değişik biçimde yorumlanabilmiştir. Yalnızca felsefi bir kavram olmayıp yasalarla yaşama geçirilerek hukuksal bir değer kazanan lâiklik, uygulandığı ülkelerin, dinsel, sosyal ve siyasal koşullarından etkilenmektedir. Tarihsel gelişiminin farklılığı nedeniyle Türkiye için ayrı bir özellik taşıyan lâiklik, Anayasa ile benimsenen ve korunan bir ilkedir.

Bu bağlamda Türkiye'deki siyasal İslam'ı esas alan partiler ile Avrupa'daki Hıristiyan Demokrat Partiler arasında hiçbir benzerlik bulunmamaktadır. Türkiye'de siyasal İslam, yalnızca kişi ile Tanrı arasındaki alanla sınırlı kalmayarak, devlet ve toplum kurallarını da düzenleme iddiasındadır. Siyasal İslam'ın temel düsturu şeriat'tir. İslam şeriatı kişinin inanç dünyasına ilişkin kurallar kadar dünyevi yaşamını ve bunun ötesinde devlet ve toplum yaşamını da düzenleyen, bu kuralları Tanrı buyruğu olarak kabul edip değiştirilmesi bir yana tartışılmasını bile yasaklayan kurallar bütünüdür. Bu nedenle siyasal İslam ve onun anayasası niteliğindeki şeriat demokratik değil, totaliterdir.

Siyasal İslam demokrasiyi bir araç, şeriatı da bir amaç edindiği için demokrasinin kendisini korumaya ilişkin kural ve kurumlarının takibinden kurtulmak için kaynağını da yine şeriat düzeninden alan takiye yöntemini kullanmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin ve çağdaş demokrasilerin en önemli yapı taşlarından olan lâiklik ilkesi ile devletin akla ve bilim kurallarına göre kurumsallaşması amaçlanmıştır. Laik devlet, ilkelerine, hükümet icraat ve prensiplerini, kanun ve nizamlarını dini kayıt ve düşüncelerle bağlı olmayarak doğrudan doğruya bilimin verilerinden yararlanarak, kişi ve toplum gereksinmelerini göz önünde bulundurarak oluşturur. Dini kurallar Devlet yönetim ve prensiplerinden tamamen ayrılır ve kişilerin vicdanlarında yerini bulur. Karşılıklı saygı, hoşgörü ve anlayışa katkıda bulunan lâiklik, ulusal birliğin de temelini oluşturmuştur. Batı aydınlanmasının da temeli olan lâikliğin, insana, dine saygısı, dinî kendi yerinde tutan anlayışı, aklın ve bilimin öncülüğünde çağdaşlaşmayı gerçekleştirmiştir. Oysa tarih, dini kural ve prensiplerle yönetilen hiçbir ülkede demokrasinin ve tüm insanlığın ortak kazanımları olan temel hak ve özgürlüklerin yaşama geçirildiğine tanıklık etmemiştir. Demokrasinin ve çağdaşlığın temeli olan demokratik ve laik Cumhuriyet sayesinde Türk insanı ümmetten ulusa, kulluktan yurttaşlığa, geçebilmiştir.

Lâiklik ilkesinin kabulüyle, dogmatizmin katı ve değişmez kalıpları yerine akla ve bilime dayanan değerler geçmiş, dinsel duygular sahibinin vicdanında dokunulmaz yerini almıştır. Değişik inançlara sahip olanlar, inançlarına sağlanan güvence sayesinde birlikte yaşama gereğini benimseyerek devletin kendilerine karşı eşit yaklaşımından güven duymuşlardır.

Böylece, iç barış sağlanarak vatandaşlar, ulus bilinciyle, Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Türk Ulusu'nun bireyleri olmuşlardır. Hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkesi, gücünü lâiklikten almış, milliyetçilik ilkesi lâiklikle tamamlanmış, Türk Devrimi lâiklikle anlam kazanmıştır. Anayasa'da da bu ilkenin değiştirilemeyeceği öngörülmüştür. Lâiklik, devlet etkinliklerinde dinin, bilimin yerine geçmesini önleyerek çağdaşlaşmayı hızlandırmıştır.

Devlete, dinsel konularda denetim ve gözetim hakkı tanınması, din ve vicdan özgürlüğünün, demokratik toplum düzeninin gereklerine aykırı bir sınırlama sayılamaz. Devlet-din özdeşliğinin yol açtığı zararlar lâiklikle önlenmiş, çağdaş uygarlık yolu lâiklik ilkesiyle açılmış, bağımsız bir hukuk kurumu olarak yeni yapısına kavuşmuştur. Demokrasiye geçişin de aracı olan lâiklik, Türkiye'nin yaşam felsefesidir.

Lâik devlette, kutsal din duyguları politikaya, dünya işlerine, hukuksal düzenlemelere kesinlikle karıştırılmaz. Bu tür düzenlemeler, dinsel gerekler ve düşüncelerle değil, bilimsel verilerden yararlanılarak kişi ve toplum gereksinimlerine göre yapılır.

c.-) İDDİANAME'DE, PARTİ İÇİNDE GENEL BAŞKANIN KONUMU AŞAĞIDAKİ ŞEKİLDE DEĞERLENDİRİLMİŞTİR:

Bir genel başkanın açıklama ve eylemleri partiyi tartışmasız olarak bağlayıcıdır. Çünkü genel başkan partinin simgesel figürüdür. Genel başkanın siyasi veya hassas konularda açıkladığı düşüncelerin, kişisel görüşü olduğu vurgulanmadığı sürece, kurumlar ve kamuoyu tarafından partinin görüşünü yansıttığı şekilde yorumlanır ve partiye isnat edilebilir. Genel başkan için söylenenler, genel başkan yardımcıları içinde geçerlidir. Milletvekilleri veya yerel yönetimlerde görev üstlenen üyeler de, partinin amaç ve eğilimlerini sergileyen ve yaratmak istedikleri toplum modeline ilişkin bir imajı yansıtan bütünü oluşturan eylemleri sergilemeleri durumunda, bunlar da partiye isnat edilebilir. Bu tür eylemler soyut programlara göre potansiyel seçmenler üzerinde daha etkilidirler. Bu tür eylem ve konuşmalardan parti kendini uzaklaştırmadığı sürece, bunlar da partiye isnat edilebilir (Refah Partisi/Türkiye Kararı).

d.-) GENEL BAŞKAN BAYKAL'IN DAVA KONUSUNDA BAZI DEĞERLENDİRMELERİ

Başsavcılık iddianamesi Anayasa Mahkemesi'ne intikal etmiş ve davanın fiilen açılmış olması nedenleriyle davanın içeriğinin irdelenmesi söz konusu değildir. Doğal olarak hepimiz "Yargının Bağımsızlığına Saygı" ilkesi gereğince davanın sonucunu beklemek durumundayız; ancak, Genel Başkanımız **Deniz BAYKAL** tarafından yapılmış olan konu ile ilgili bazı değerlendirmeler partimizin konuya bakışı açısından büyük önem taşımaktadır.

Yüzde 47 oy alarak iktidarda bulunan bir siyasal parti aleyhine belki de dünyada ilk kez böyle bir dava açılıyor.

AKP'yi destekleyen kesimler koro halinde **"Demokrasilerde siyasal partiler kapatılmaz"** diye konuşmaya ve yazmaya başladılar. Kimisi **"İktidardaki bir partiyi kapatmak demokratik hukuk devleti ile bağdaşmaz"**, kimisi **"Demokrasilerde cezayı sadece halk verir"**, kimisi **"Dava, demokrasiye aykırıdır. Demokrasilerde anayasa koyucunun üzerinde bir makam yoktur"**, kimisi **"Hukuk, demokrasi ve millet iradesi ayaklar altına alındı"**, kimisi de **"En iyi ve sağlam yol halkı kapatmak"** dedi.

Kim söylerse söylesin, unvanı ne olursa olsun tüm bunlar hukuka dayanmayan, duygusal ve tepkisel söylemlerdir.

Demokrasilerde siyasal partiler kapatılmaz sözü doğru değildir. Ama, demokrasilerde siyasal partiler de ister iktidarda, ister muhalefette olsunlar demokrasinin temel ilkelerine aykırı hareket etmemelidir sözü doğrudur. Hele iktidarda olan bir siyasal parti, **"demokrasi dışı amaçlarını gerçekleştirmek olanaklarına"** daha çok sahip olduğu için demokrasinin evrensel ilkelerine ve anayasada yer alan cumhuriyetin temel niteliklerine titizlikle ve daha çok sadık olmak zorundadır.

Öyleyse, demokrasilerde siyasal partilerin demokrasinin kurallarına ve ülkenin anayasasının temel ilkelerine ters düşmemesi gerekir. Öncelikle ve hele iktidardaysa, titizlikle temel ilkelere aykırı davranmama gayreti içinde olmaları gerekir.

Bugün en ileri ülkelerin anayasaları, o ülkenin temel kuruluş ilkelerine, felsefesine aykırı hareket eden partilerin kapatılabileceğini belirleyen maddeler içermektedir.

Bunun en güzel örneği Alman Anayasası'nın 21. maddesidir. Bu madde Almanya'da siyasi partilerin demokrasi için taşıdığı vazgeçilmez önemi hukuk devleti içinde savunurken, daha önceki Alman-Veimar Anayasası'nın **"yanlış bir özgürlük anlayışıyla"** demokrasiyi zarara sokan bir duruma yol açtığını kabul etmiştir. Özgürlük ve demokrasiyi kullanarak iktidara gelen **Hitler** 'in sonunda demokrasi dışı diktatörlüğe gitmesi, yeni Alman Anayasası'nda özgürlük ve demokrasi ilkesinin sonsuz olamayacağını belirlenmesine neden olmuştur.

Almanya'daki Hitler, İtalya'daki **Mussolini** örnekleri, demokrasinin korunması için **"militan demokrasi"** anlayışını yaratmıştır.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 17. maddesinde **"düşünce ve örgütlenme özgürlüğü"** konularında önemli sınırlamalar getirilmekte ve bu madde **"özgürlüğü yok etme özgürlüğünün"** olamayacağını belirtmektedir.

Konuyla ilgili Alman Yüksek Mahkemesi, Alman Anayasası'nın Alman hükümetini, sadece vatandaşları kişisel olarak korumakla değil, aynı zamanda Alman ulusunu bir bütün olarak tutmakla yükümlü olduğuna karar vermiştir.

Anayasa Mahkememiz artık süreklilik (istikrar) kazanmış, çeşitli kararlarında laiklik ilkesini tanımlamış ve bu ilkenin demokrasinin vazgeçilmez unsuru olduğuna karar vermiştir. RP'nin kapatılması kararında laiklik ilkesinin tahrip edilmesinin kabul edilemeyeceğini belirtmiştir. Anayasa Mahkememiz laikliği şöyle tanımlıyor:

"Laiklik; ortaçağ dogmatizmini yıkarak aklın öncülüğünün, bilimin aydınlığı ile gelişen özgürlük ve demokrasi anlayışının, uluslaşmanın, bağımsızlığın, ulusal egemenliğin ve insanlık idealinin temeli olan uygar yaşam biçimidir..."

Başbakan **ERDOĞAN**, AKP'ye karşı açılan bu davayı demokrasiye ve AKP'nin aldığı oya karşı bir hareket olarak göstermeye çalışıyor. Başbakan öncelikle kendi demokrasi kültürünü gözden geçirmelidir. Demokrasinin ne olduğunu iyice anlamalıdır.

Danışmanlarını toplayıp kuvvetler ayrılığı ilkesinin ne anlama geldiğini iyice öğrenmelidir. Başbakan yürütme erkinin başıdır.

Yargı kuvvetler ayrımının en önemli ve bağımsız erkidir. Bağımsız yargı Türk milleti adına karar verir. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı anayasanın ve yasaların kendisine verdiği görevleri yapmakla yükümlüdür.

Türkiye'de sağlıklı bir demokrasinin işlemesi için Yargıtay Başsavcısı'na siyasal partilerin eylemlerini ve söylemlerini izleme görevi verilmiştir.

Aslında bu nedenle Cumhuriyet Başsavcısı 17 Ocak 2008'de, konu üzerinde düşüncelerini açıklamış ve uyarısını yapmıştı. Şöyle ki:

"Cumhuriyet'in temel ilkelerini, 85 yıllık kazanımlarını yok saymak , özgürlüğü; çağdaşlaşma yerine dini esaslar çerçevesinde ele alarak etnik gruplara, mezheplere, ırkçılara haklar vermek olarak görmenin ve tartışmanın ülkeye yarar getirmeyeceği, halkı önce bilinçlendirmeye, ayrıştırmaya sonra da çatışmaya götüreceği açıktır.."

Yargıtay Başsavcısı Abdurrahman **YALÇINKAYA**'nın açtığı dava bu bağlamda hukuka ve demokrasiye içtenlikli bağlı olmanın açık bir göstergesidir. Yasaya tam uygun bir tavır olarak değerlendirilmelidir.

Tüm Türk aydınları ve Türk ulusu bilmelidir ki, demokratik sistemi yıkmak isteyen ve demokrasi düşmanlarıyla mücadele etmeyi beceremeyen bir demokrasi ayakta duramaz.

2.2.- TERÖRLE MÜCADELE

2.2.1.- PKK TERÖR ÖRGÜTÜ VE FAALİYETLERİ

2.2.1.1.- TÜRKİYE’NİN MARUZ KALDIĞI OLAY, BİR ETNİK ÇATIŞMA OLAYI DEĞİLDİR, BİR TERÖR OLAYIDIR.

Laiklik diyenlere 'din düşmanı' demek ne kadar yanlışsa teröre karşı çıkmaya da 'Kürt düşmanlığı' demek o kadar yanlıştır. Biz, tüm insanlarımız ve coğrafyamız ile, Türkiye'nin barışını ve huzurunu çok değerli sayıyoruz.

Türkiye, hiçbir kesimle, hiçbir kimseyle bir etnik çatışma arayışı içinde değildir. Türkiye, şu anda bir etnik çatışmanın tarafı veya parçası değildir. Türkiye, bir terör tehdidine maruzdur, bir terör tehdidiyle, terör belasıyla uğraşmaktadır. Bunun herkes tarafından iyi anlaşılması çok büyük önem taşıyor.

Devletimizin huzurunu kimsenin bozmasına izin vermek istemiyoruz, onun için mücadele ediyoruz... Bu anlayışın bir gereği olarak da Türkiye’de kıpırdanan terör karşısında “**canım, mühim değil**”, “**üç-beş çapulcu harekete geçmiş, bunlarla ilgilenmeyin**” diyerek birileri olayı savsaklarken, biz; “hayır, olay ciddidir” diyen bir duyarlı geleneğin parçasıyız. Bunun haklı olduğu da her geçen gün ortaya çıkmaktadır.

Bu ikisini birbirinden ayırmayanlar büyük bir tuzağa düşmeğe mahkumdurlar.

Nasıl ki; bizim laiklik duyarlılığımızı din düşmanlığı olarak takdim ederken birileri çok büyük bir haksızlık ve yanlışlık yapıyorlarsa, terör karşısındaki duyarlılığımızı aynı şekilde bir etnik husumet gibi anlayanlar da aynı yanlışlığın, aynı haksızlığın içindedirler.

Terör ayrıdır, etnik çatışma ayrıdır. Türkiye, etnik bakımdan herhangi bir huzursuzluk ve sıkıntı içinde değildir. Türkiye terör belası ile karşı karşıyadır. Bunun herkes tarafından çok iyi anlaşılması gerekiyor

Türkiye, kimseye karşı düşmanlık duygusu içinde değildir. Bizim tek amacımız, terörü, PKK’yı etkisiz kılmaktır, onu soyutlamaktır, tecrit etmektir, onu dışlamaktır. Biz sadece Türkiye içinde değil, bölgemizdeki bütün toplumların, barış ve kardeşliğinden yanayız...

2.2.1.2.- 1984-1999 DÖNEMİNDE PKK TERÖRÜNE BÜYÜK BEDEL ÖDEDİK... DURDU DEDİK... ANCAK, ABD'NİN IRAK OPERASYONU SONRASINDA TEKRAR TIRMANIŞA GEÇTİ

PKK'nın (şimdiki adıyla Kongra-Gel'in) terör eylemleri 1984 yılında başladı. 1989 yılına kadar düşük düzeyde gelişti. Sonra tırmanışa geçerek 1993 ve 1994 yıllarında en yoğun düzeyine tırmandı. Silahlı Kuvvetlerimizin terörle mücadelede uzmanlaşmasıyla beraber giderek kontrol altına alınmaya başlandı ve Öcalan'ın Afrika'da Amerika tarafından yakalanıp Türkiye'ye teslim edilmesi ile durma noktasına geldi.

Ancak Amerika'nın 1993'de Irak'a yaptığı silahlı müdahale yeni bir dönem başlattı. Amerika'nın Irak'ta izlediği dini ve etnik farklılıkları tahrik eden, onları öne çıkartan politikaları bir taraftan Irak'ın parçalanmasına zemin yaratırken, bölücü Kürt milliyetçiliğine de hayat verdi.

Koalisyon güçlerince Mart 2003'te başlatılan Irak operasyonu sonrasında bölgede değişen şartlar ve oluşan güvenlik boşluğu nedeniyle PKK/KONGRA-GEL terör örgütünün ülkemize yönelik terör eylemlerinde son dönemde ciddi bir artış meydana gelmiştir.

Türkiye Parlamentosu'nun 1 Mart 2003'de aldığı tarihi yürekli karar ile Türkiye kendisini Irak'taki bataklıktan kurtarıırken bundan rahatsız olan Amerika'nın gazabına uğradı. Amerika'nın Türkiye üzerine PKK kartını, Barzani ile işbirliği içinde kullanmasıyla birlikte PKK/ Kongra-Gel terör örgütü adeta uykudan uyandı; yeniden canlandı.

PKK/KONGRA-GEL, Irak'ın kuzeyinde kurulu kamplarında, lojistik destek sağlamanın yanısıra eğitim faaliyetlerini de yürütmektedir. Kandil dağı ile Irak'la sınırimıza mücavir bölgelerde yerleşik kamplarda, askeri ve ideolojik eğitim alan örgüt mensupları, ülkemize sızarak terör eylemleri gerçekleştirmektedir. Örgüt yönetiminin toplantıları ağırlıkla bu kamplarda yapılmaktadır. 2007 yılında terör örgütü sözde "V. Genel Kurulu"nu yine bu bölgede yapmıştır. Örgütün, bu bölgede 3500 civarında silahlı militanı bulunmaktadır.

PKK/KONGRA-GEL, Irak'ın kuzeyindeki faaliyetlerini ağırlıklı olarak Kürdistan Demokratik Çözüm Partisi (PÇDK) ve Irak Demokratik Yapılanma Partisi (DÇP) vasıtasıyla yürütmektedir. Örgüt, söz konusu oluşumlarla siyasal alanda varlık göstermeyi ve örgütsel faaliyetlere zemin hazırlamayı hedeflemektedir.

PÇDK'nın Bağdat, Kerkük ve Erbil'dekiler dahil olmak üzere ofisleri halen faaliyettedir. Ayrıca PÇDK, "Kerkük Gençler Birliği" gibi güdümündeki kuruluşlar vasıtasıyla örgüte eleman temin etme faaliyetlerini de yürütmektedir. PÇDK yayın organı Roji Welat Gazetesi, sözde partinin basın yayın faaliyetlerini yürütmektedir.

PKK/KONGRA-GEL'in Süleymaniye, Kerkük, Musul ve Erbil'de eleman temin etmek amacıyla, "Genişleme ve Öğrenciler Örgütü" gibi çeşitli adlar altında örgütler kurarak propaganda faaliyetlerinde bulunduğu bilinmektedir.

PKK/KONGRA-GEL, Irak'ın kuzeyinde HAW-PAR 2002 adlı oluşum vasıtasıyla, uluslararası kamuoyunun önem verdiği "kara mayınlarının kullanılmaması ve sınırların mayın ve patlayıcılardan temizlenmesi" konusunda gündem yaratarak, oluşan kamuoyu etkisinden istifade etmeyi, uluslararası platformda muhatap alınmayı ve bu konuda geliştireceği projelerle örgüte maddi gelir temin etmeyi amaçlamaktadır.

PKK'nin son dönemde eski Hizbullahçuların kurduğu ve Diyarbakır ile çevresinde faaliyetleri yoğunlaşan başta Mustazaflar Derneği (Mustazaf- Der) olmak üzere Hizbullahi yapılanmalara her geçen gün daha fazla vurgu yapması dikkat çekmektedir. Güneydoğu Anadolu'da yaşamakta olan yurttaşlarımız, PKK'nin yanı sıra birçok çevrenin de gündeme getirdiği Mustazaflarla ilgili gelişmeleri de endişe ile izlemektedir.

1999 öncesinde, terör örgütünün başı teslim alınmadan önce, Suriye'de konuşlanan PKK örgütü Türkiye-Suriye sınırında bir toplumsal dayanışma içinde bulunan bir kesimle işbirliği tablosu içinde değildi. Beka Vadisi Şam'daydı. Ama şimdi tablo çok daha farklı.

2.2.1.3.- PKK TERÖR ÖRGÜTÜ SON 4 YILDIR “DOĞRUDAN VE DOLAYLI DIŞ DESTEK ALTINDA” TEKRAR AZDI...

PKK/KONGRA-GEL örgütü, etnik milliyetçilik temelinde son yirmi yıldır acımasız, kanlı, silahlı terörist eylemleri sonucu Türkiye, 10 Temmuz 1987 ile 30 Kasım 2002 tarihleri arasında **36.140** insanını kaybetmiştir. Terör eylemleri sonucu yaşamını yitirenler arasında **5691** asker veya güvenlik mensubu **şehitlerimiz** ve **5105 sivil** kesiminden **yurttaşlarımız** da yer almaktadır. Bölücü terör örgütünün vicdansız eylemleri sonucu yaşamını yitiren sivil yurttaşlarımız arasında **6 Belediye Başkanı, 21 Gazeteci, 62 Köy muhtarı, 117 Öğretmen ve 27 İmam** da yer almaktadır. Bu dönemde toplam yaralı sayısı ise **18.489**'dur.

2002 yılı sonunda adeta sıfır noktasına gerilemiş olan bölücü terör eylemleri Amerika'nın 1993'de Irak'a yaptığı silahlı müdahale sonrası yeniden tırmanışa geçti.

Amerika'nın Irak'ta izlediği dini ve etnik farklılıkları tahrik eden, onları öne çıkartan politikalar bir taraftan Irak'ın parçalanmasına zemin yaratırken, bölücü terör örgütüne de hayat verdi.

Kısa sürede **2000-2500** PKK'lı terörist Türkiye sınırını geçerek, Amerika ve Barzani'nin etki ve kontrol alanı içindeki Kuzey Irak'ta Kandil Dağı ve çevresine yerleşti. Maalesef, sadece ABD'nin yanında Irak işgaline katılan Avrupa ülkeleri değil birkaçı dışında diğerleri de bu gelişmeler karşısında suskun kaldılar, sadece seyretmekle yetindiler.

Halen Kuzey Irak'ta konuşlanmış olan PKK/KONGRA-GEL teröristlerinin yaklaşık yüzde 40'ını İran-Suriye ve Iraklılar'dan oluşmaktadır.

a.-) GABAR VAHŞETİ VE TESLİM ALINAN ASKERLERİMİZ

29 Eylül 2007 akşamı Şırnak'ın Beytüşşebap ilçesinde 12 köylünün öldürülmesinin ardından “Gabar'da pusu kuran hainler, operasyondan dönen Bolu Dağ Komando Birliği'nin artçı unsuruna kahpece saldırdı: 13 Mehmetçik şehit oldu. Bölgede görev yapan bir birliğimize, 07 Ekim 2007 tarihinde terör örgütü tarafından yapılan bir saldırıda, 13 Silahlı Kuvvetler mensubu şehit edilmiştir.

Hakkari'ye bağlı Yüksekova İlçesi'nin Irak sınırının sıfır noktasındaki Dağlıca kesiminde, 21 Ekim 2007 günü askeri birliğe yapılan, 12 askerin şehit olduğu, 16 askerin yaralandığı saldırıda PKK'nın kaçırdığı 8 asker, pazar günü Kuzey Irak'ta kameralar önünde PKK'lı teröristlerle tutanak imzalanarak teslim alındı. Askerleri teslim alan heyette, bu amaçla Irak'a giden üç DTP'li milletvekili de yer aldı.

Karşı karşıya olduğumuz tablo çok üzücü. 8 askerin sağ salim yurda dönmüş olmasından büyük mutluluk duyuyoruz ama olay, bunu aşan bir anlam taşımaktadır. Bu olay baştan aşağı zamanlamasıyla, istihbaratıyla, organizasyonu ve belli bir amacı sağlamak üzere bir propaganda yöntemi olarak kurgulandığı görülmektedir.

b.-) SON BİR YILDA BÖLÜCÜ TERÖR ÖRGÜTÜNÜN ARTAN EYLEMLERİ CAN YAKTI...

- 8 Nisan 2007'de Bitlis, Bingöl ve Şırnak'ta mayın patlaması sonucu 9 asker şehit oldu.
- 24 Mayıs'ta Şırnak'ta Bestler Dereler mevkinde mayın patlaması sonucunda 7 güvenlik görevlisi şehit oldu, 10 güvenlik görevlisi yaralandı.
- 4 Haziran'da Tunceli'nin Pülümür ilçesi Kocatepe Jandarma Karakoluna yönelik saldırıda 7 güvenlik görevlisi şehit oldu, 7 güvenlik görevlisi yaralandı.
- 7 Haziran'da Siirt-Şirvan karayolunda teröristlerce döşenen mayının patlatılması sonucunda 4 asker şehit oldu, 6 güvenlik görevlisi yaralandı.
- 9 Haziran'da Şırnak'ın Güçlükönak ilçesinde, teröristlerce karayoluna döşenen patlayıcının patlatılması sonucunda 1 yarbay, 1 binbaşı ve 1 er şehit oldu; 4 asker yaralandı.
- 13 Haziran'da Hakkari'nin Yüksekova ilçesine bağlı Dağlıca köyü yolunda teröristlerce yola döşenen patlayıcının infilak ettirilmesi sonucunda 1 binbaşı şehit düştü, 2 er yaralandı.
- 26 Haziran'da Şırnak ve Ağrı'da teröristlerce yola döşenen mayının patlaması sonucunda 2 asker şehit düştü.
- 13 Temmuz'da Erzincan'da araziye döşenen mayının patlaması sonucu bir asker şehit oldu. Bingöl'de de meydana gelen çatışma da komando er şehit oldu.
- 18 Temmuz'da Hakkari'nin Çukurca ilçesinde terör örgütü PKK üyeleri tarafından yola döşenen mayının, askeri aracın geçişi sırasında patlaması sonucu 2 asker şehit oldu, 6 asker yaralandı.
- 1 Ağustos'ta Tunceli'de 3 güvenlik görevlisi şehit oldu.
- 3 Ağustos'ta Şırnak'ın Uludere İlçesi'nde PKK terör örgütü tarafından yola döşenen uzaktan kumandalı mayının patlaması sonucu 3 asker şehit oldu. 19 Ağustos'ta Hakkari'nin Karadağ bölgesinde 1 er şehit oldu, 3 er yaralandı.
- 28 Eylül'de Bitlis'te PKK'lı teröristler tarafından döşenen mayının patlaması sonucu iki asker şehit oldu..
- 29 Eylül'de Şırnak'ın Beytüşşebap ilçesi Beşağaç köyü yakınlarında bir yolcu minibüsü PKK'lı militanlarca tarandı olayda 13 kişi öldü,2 kişi yaralandı. Ölenlerin 7'sinin köy korucusu olduğu açıklandı.
- 7 Ekim 2007'de PKK'lı teröristlerin Gabar Dağı'nda operasyondan dönen askeri time düzenlediği saldırıda ikisi astsubay 13 askerimiz şehit oldu.
- 13 Ekim'de Şırnak'ta güvenlik güçleri ile terör örgütü PKK mensupları arasında çıkan çatışmada aralarında 1 üsteğmenin bulunduğu 4 asker şehit oldu, 9 asker yaralandı.
- 21 Ekim tarihinde Hakkari'nin Dağlıca bölgesinde, çıkan çatışmada 15 askerimiz şehit oldu. Saldırıda, PKK'nın kaçırdığı 8 asker, pazar günü Kuzey Irak'ta kameralar önünde PKK'lı teröristlerle tutanak imzalanarak teslim alındı. Farklı kesimlerin bu olayla ilişkileri ve bu olaydan en azından propaganda yönüyle bir beklentisi olduğu ortaya çıktı.

2.2.1.4.- BÖLÜCÜ TERÖR SORUNUNUN KALICI ÇÖZÜMÜ ONUN ARDINDAKİ, SİYASİ PROJENİN ORTADAN KALKMASINA BAĞLIDIR.

Biz terör örgütünün kafasında siyasi bir projenin, “Üniter ve Ulus Devlet” yapımızın dışında farklı bir anayasa arayışının, devlet yapısının olduğunu görüyoruz.

Terör örgütünün açık niyeti, terörü baskı aracı olarak kullanarak, halkı yıldırarak, demokratikleşme maskesi altında “ayrı devlet stratejisini” hayata geçirmektir.. CHP olarak bunu görüyoruz, buna kararlılıkla karşı çıkıyoruz.

Terör ve terörün arkasındaki siyasi proje gündemden kalkarsa, Türkiye, “aklıyla, vicdaniyla, yüreğiyle” tek yumruk olur, sinerji yaratır, bölgesel tüm sorunlarını aşar.

Bölücü terör örgütü (PKK);

- Ülkemizde bir ayrışmayı hedef olmaktan çıkarırsa,
  - İmralı’da çizilen bayrak ortadan kaldırılırsa,
  - Türkiye’de Türk milleti tanımını değiştirmeye ve Türkiye’yi bölmenin hazırlığını yapmaya yönelik talepler ortadan kalkarsa,
  - Bu taleplerle bütünleşmiş bir takım girişimler söz konusu olmaktan çıkarsa,
- ancak o zaman Türkiye’de terör sorununun çözümü doğrultusunda ciddi bir şans çıkmış demektir.**

Ama bu devam ettiği sürece, İmralı’daki bayrak var olduğu sürece, bölücü terör örgütü “Türkiye Cumhuriyeti iki milletten oluşur” anlayışı için mücadeleye, devam ettiği sürece, bu sorununun kontrol altına alındığını düşünmek kendimizi aldatmaktan öteye geçmez.

Sorunun çözümü siyasi projenin ortadan kalkmasına bağlıdır. Terör örgütünün aklındaki **SİYASİ PROJE**, yani Türkiye’yi ayrıştırma projesi var olmaya devam ettikçe, terörü besleyen ortam ayakta kalacak demektir.

Biz bunun dikkati içindeyiz. CHP bu kurgunun bir parçası olmayacaktır. CHP Türkiye’yi bölme mücadelesi götürülenlerin meşrulaştırılması ve genel affa kavuşturulması doğrultusunda son zamanlarda canlandırılan çabaların hiçbir şekilde parçası olmayacaktır.

a.-) HAK VE ÖZGÜRLÜKLER HAREKETİ İLE PKK’YI MUKAYESE EDENLER, EN AZINDAN ŞAŞKINDIRLAR...

Demokratik cumhuriyetimizin temel ilke, değer ve kurumlarını yıpratmaya yönelik talep geliştirme arayışında olan çevreler, yarım ağızla sundukları özerklik ve benzeri taleplerine son zamanlarda örnek olarak Bulgaristan’ı göstermekteler. Bulgaristan’daki Hak ve Özgürlükler Hareketiyle Türkiye’deki PKK hareketi arasında bir paralellik kurmaya kalkışmaktalar. Bu durum söz konusu kesimlerin içinde buldukları fikri ve siyasi perişanlığı çok açık olarak ortaya koymaktadır.

Ne acıdır ki, kısa bir süre önce bizzat Başbakan **ERDOĞAN**, maalesef bu paraleli kurmuştur. Başbakan, **Hak ve Özgürlükler Hareketi** ile **PKK** (Kongra-Gel), **Bulgaristan** ile **Türkiye** benzetmelerini yapan ilk siyasetçidir. Şimdi, o yoldan diğerlerinin geldiğini ve onların da Sn. Başbakan ile bir söylem benzerliği içinde olduklarını görüyoruz.

Başbakan bunu ifade ettiği zaman, bunun ne kadar haksız, yanlış, ne kadar gerçeklerle örtüşmeyen bir yaklaşım olduğunu, **CHP** olarak kendisine söylemiştik. Ne yazık ki, Sn. Başbakan kamuoyu önünde söylediklerini düzeltmedi, başkalarına da emsal oluşturdu.

Ne Bulgaristan'ın durumu, ne de "Hak ve Özgürlükler Hareketinin" yapısı Türkiye'deki PKK ile, onun siyasi uzantılarıyla hiçbir şekilde ilişkilendirilemez.

Bulgaristan'daki Türk kökenli Bulgar vatandaşları çok büyük zulme maruz kaldılar. En temel insan hakları ellerinden alındı... Bir kültürel soykırıma tabi tutuldular... İsimleri, soyadları değiştirilmek istendi... Bulgaristan'da yaşayan 250 bin Türk kökenli insan, Türkiye'ye göç etmek zorunda bırakıldı... Belene kampı yaşandı...

Böylesine ağır bir zulme maruz kalmış olan Bulgar Türkleri, bir an bile **Bulgaristan'ın üniter yapısını değiştirmeyi, Bulgar Anayasasının temel tarifleriyle oynamayı akıllarının kenarından bile geçirmediler.** Taleplerini hep insan hak ve özgürlüklerinin geliştirilmesi doğrultusunda yaptılar.

Bulgaristan'da yaşayan Türk kökenli insanlar, Bulgar vatandaşları olarak, insan hak ve özgürlüklerinin, Bulgar Anayasasının sağladığı olanakların ötesinde herhangi bir talep peşinde olmadılar. O taleplerini kabul ettirdiler.

Hiçbir şekilde terörle, şiddetle, silahla herhangi bir ilişki kurmadılar. Elleri silah almadılar, mayın patlatmadılar, suikast veya katliam yapmadılar, kendi devletlerine silahla karşı duran bir çalışmanın içinde olmadılar...

Türklükleriyle, ana dilleriyle, Türk kökenli olmakla iftihar ettiler; ama iyi, sadık, Anayasaya, hukuka saygılı Bulgar vatandaşları olarak yaşama iddialarını kararlılıkla sürdürdüler.

b.-) TERÖR ÖRGÜTÜ "MAHMUR KAMPINDA" YURTTAŞIMIZ OLAN GENÇLERİ KANDIRIYOR

1998'de Saddam Hüseyin döneminde kurulan kamp Kerkük, Musul, Tikrit ile Erbil gibi riskli yerlerin tam ortasında. Kampta yaşayanların çoğunluğunu Türkiye'deki terör olayları nedeniyle Şırnak- Uludere ile Hakkâri-Çukurca hattındaki köylerini terk etmek zorunda kalanlar oluşturuyor.

Dört mahalleli kampta 2 bin 540 aile yaşıyor. Her ailede en az 6 çocuk var. Üç ilköğretim okulunun yanı sıra, bir ortaokul-lise bir de anaokulu bulunan kampta çocukların bin 100'ü lise ve ortaokul, 2 bin 900'ü ilköğretim öğrencisi. Kampta, Kuzey Irak üniversitelerinde okuyan ikinci kuşaktan 159 genç var. Kampın ihtiyaçlarını Birleşmiş Milletler, merkezi İsveç'te bulunan Kandil Projesi adlı yardım kuruluşu üzerinden organize ederken bugüne kadar 10 milyon doların üzerinde para harcadığı ifade ediliyor...

2.2.2.- BÖLÜCÜ TERÖR FAALİYETLERİ DIŞ DESTEKLE SÜRDÜRÜLÜYOR

2.2.2.1.- KUZEY IRAK YEREL BÖLGE YÖNETİMİ TERÖR ÖRGÜTÜNE KUCAK AÇMIŞTIR

“Hem PKK’ya bir terör örgütü derim hem de bu sözün gereklerini, yüklediği sorumlulukları yerine getirmem ve bu durumu böylece idare ederim, sürdürebilirim”, işte bu kabul edilemez.

Irak’ın kuzeyinde Kürt kökenli Irak vatandaşlarının bir bölümü ve PKK’yı bir terör örgütü olarak kabul etmeyen Irak yönetimi PKK’ya adeta kucak açmış vaziyettedir. Irak’ı işgal edip orayı fiilen yönetmekte olan ABD’nin, PKK’nın terör eylemlerini sadece seyrederek konumda olması tabloyu daha da karmaşık hale getirmektedir.

- **Şimdi, bu konunun netleşmesi gerekiyor: Barzani’nin gözünde PKK bir terör örgütü müdür değil midir?** Barzani’nin daha çok yakın zamanlarda *“Hayır, PKK bir terör örgütüdür diyemem”* açıklaması yapıldığı bilinmektedir.
- **Eğer Barzani, PKK’yı bir terör örgütü olarak saymıyorsa;**
  - ✓ “PKK bir terör örgütüdür” sözlerinin geçerliliği, anlamı, değeri ne olmaktadır?
  - ✓ Amerika Birleşik Devletleri – Barzani ilişkisi ne anlama gelmektedir?
  - ✓ Irak’ın bu konudaki resmî politikası nedir?
  - ✓ Bu kargaşa içinde Türkiye-Irak-ABD ilişkilerinin sağlıklı ve sürdürülebilir bir eksene oturtulması ve tüm taraflar açısından tutarlı, güven verici bir politika götürülmesi mümkün müdür?

Önce halledilmesi gereken olay budur. Eğer Sn. Barzani “ben Kuzey Irak’ta idareyi temsil ediyorum” diyorsa, önce bu konuda dürüst, açık, saygın, bölgeye güvenliğini güçlendirici tavır sergilemesi gerekir. Kuzey Irak ile ilişkilerin normalleşmesinin birinci ve temel koşulu budur.

Hiçbir güç 84 yıllık “laik demokratik Türkiye Cumhuriyetinin” ulusal bağımsızlığına, ülkesinin bütünlüğüne olan duyarlılığını hafife almaya kalkmamalıdır.

2.2.2.2.- ABD'NİN IRAK VE ORTADOĞU'YU ŞEKİLLENDİRMEK İSTEDİĞİ BİLİNİYOR... ACABA ABD PKK'YA BU NEDENLE Mİ GÖZ YUMUYOR?

- 2002'de, AKP iktidara geldiği zaman Türkiye'de terör adeta sıfır noktasına gelmişti... Amerika'da Bush'un başkanlığa, Türkiye'de Erdoğan'ın başbakanlığa gelmesi, ülkemizde PKK'nın yeniden canlanması, bölgede terörün yeniden can alması, eş zamanlı bir gelişme olmuştur...
- Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı'nın ülkemizde teröre karşı durmak, kökünü kazımak konusunda duyarlılığından kimse şüphe duyamaz. Ancak, ulusal güvenlikte ABD'ye endeksli politikalar Türkiye'nin hareket alanını daraltmaktadır...
- Türkiye Irak'ta Kandil dağında üstlenmiş olan PKK terörüne **14 şehit verdiği zaman, ABD'nin Ankara Büyükelçisi**, medyada yaptığı açıklamada;
  - ✓ “Türkiye'nin Kuzey Irak'taki PKK varlığına karşı tek taraflı bir operasyon düzenlemesinin mantıklı olmadığını”,
  - ✓ “Geçmiş aylarda ABD Genelkurmay Başkanı Org. Peter Pace'in de bu gözlemde bulunmuş” olduğunu,
  - ✓ “Türkiye'nin Kuzey Irak'a girmesinin PKK sorununa kesin çözüm olmayacağını, PKK'nın sadece Kuzey Irak'ta değil, diğer yerlerde de mevcut olduğunu”,
  - ✓ “Türkiye'nin PKK'ye karşı İran'la ortak bir müdahalede bulunmasının ABD tarafından kesinlikle hoş karşılanmayacağını bilmesi” gerektiğini,
  - ✓ “Beklentilerinin, Irak'la ilgili konularda bundan sonra da Türkiye'nin atacağı adımlar konusunda ABD ile istişarelerde bulunulması” olduğunu,
  - ✓ “ABD somut adımlarla bu konuda yardımcı olacağını, gelecekte de somut adımlarla etkinliğini arttırma konusunda kararlı olduğunu, bu sorunun tek ve sihirli bir çözümü olmadığını, ABD'nin Türkiye'nin bu sorunu en barışçı ve en işbirlikçi şekilde çözmesi” görüşünde olduğunu, dile getirmişti.
- **Amerika, Ortadoğu'daki kendi çıkarlarını, tüm diğer durum, talep ve hatta uluslararası hukuk kurallarından üstün tutuyor.**
  - ✓ Aman, **BOP**'a bir zarar gelmesin, bölge petrol ve doğal gaz rezervleri üzerinde egemenliğimin perçinlenmesi tökezlemesin,
  - ✓ Aman, şu Irak'ı etnik ve inanç temelinde üçe, dörde bölerek istikrar altında tam kontrolü sağlama planım aksamasın,
  - ✓ Aman, Kuzey Irak'ta Kürt Devleti oluşturma çabalarım bir zarar gelmesin,
  - ✓ Aman, Kerkük ve bölgesindeki petrol tekeline zarar gelmesin, düşüncesi, Amerika'nın bölgedeki davranışlarına her zaman temel eksen oluşturuyor...

Çok yönlü stratejik ve dostluk ilişkileri içinde olduğumuz ABD'nin, en basit tanımıyla bu çifte standartlı politikasını, “ulusal bağımsızlığımız, barışımız, huzurumuz, güvenliğimiz ve çıkarlarımız” açısından tasvip edebilmemiz mümkün değildir.

a.-) “TÜRK-KÜRT ÇATIŞMASI SÖYLEMİ”, ABD’NİN TERÖRÜ TANIMLAMA HATASININ BİR TEKRARIDIR...

ABD Başkan Yardımcısı Dick CHENEY, “Türklerle Kürtlerin çatışmasını önlemeye çalışıyoruz” diyor... Bu söylem büyük bir hatadır... ABD olayın özünü kavramamıştır... Belki de daha doğrusu, böyle tanımlamak kendi Orta-Doğu emelleri açısından işine gelmektedir.

Amerika yaşadığı, büyük acılar yaratan ve demokrasi ile yönetilen tüm dünya ülkelerinin lanetlediği 11 Eylül terör eylemi sonrasında, bir büyük tanım hatası yaptı; Devlet Başkanının ağzından, bu vahşet olayını “İslami terör” olarak tanımladı.

Dünyada 1,5 milyar Müslüman var. Bunların içinde teröre karışmış olanı çok küçük bir azınlıktır. Siz, 1,5 milyar Müslüman’ı rencide ederek bir İslami terör nitelemesi yaparsanız, terörle mücadelenizi kendiniz sıkıntıya sokarsınız.

Kısa bir süre önce Amerikan Başkan Yardımcısı Dick Cheney, “**Türklerle Kürtlerin çatışmasını önlemeye çalışıyoruz**” diye bir değerlendirme yapmıştır. Yani şu anda vermekte olduğumuz meşru mücadelenin bir etnik düşmanlık anlayışıyla ilgili olduğunu ifade etmiştir. Yani 11 Eylül sonrası yaptığı tanım hatasının daha vahimini bizim için yapmıştır.

Türkiye’nin şu anda yaşadığı olayı, bir etnik çatışma gibi algılayıp “o etnik çatışmayı önlemeye çalışıyoruz” denilmiş olması, olayın özünün ABD tarafından (ve birçok AB ülkesi tarafından) kavranmamış olduğunu göstermektedir. **Bu bize yapılabilecek en büyük haksızlıktır...**

b.-) PKK’NIN BİR TERÖR ÖRGÜTÜ OLDUĞUNU ARTIK SN. BUSH DA KABUL ETMEKTEDİR.

Başkan Bush, “PKK bir terör örgütüdür ve ortak düşmandır” demiştir. Bu konuda ilk kez doğruyu söylemiştir. Ancak bunu kabul etmenin yüklediği ağır sorumluluklar vardır.

Başkan Bush tezkerenin kabul edilışinden hemen sonra bir açıklama yaparak **Türkiye’nin asker kullanmaktan uzak durmasını talep etti.** Bush’un Türkiye’nin terörle mücadele konusunda attığı yeni adım karşısında sergilediği bu duyarlılığını, PKK’nın terör örgütü olarak yaptığı faaliyetler sırasında görmek isterdik. Ne yazık ki, Amerikan Başkanı Türkiye’nin elini bağlama konusunda sergilediği duyarlılığı PKK’yı etkisizleştirme konusunda sergileyebilmiş değildir. Zaten sorun da buradan kaynaklanmaktadır.

Amerikan Devlet Başkanı **BUSH**, Sn. **ERDOĞAN** ile görüşmesinde PKK’nın bir terör örgütü olduğunu açık bir şekilde söylemiş, PKK’yı bir düşman örgüt olarak ilan etmiştir. Daha sonra İtalyan Başbakanı **PRODI** de aynı tespitleri yapmıştır.

ABD’nin terör örgütüne karşı mücadelede sıcak, anlık istihbarat katkısı yapmaya hazır olduğunu söylemesi, Türkiye’nin operasyonu yapma hakkına sahip olduğunun dolaylı olarak kabul edilmesi anlamına gelmektedir.

Bilindiği gibi, Kasım 2007 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi, çok büyük bir çoğunluk kararıyla kabul ettiği Tezkeresi ile, Hükümete, terör örgütü ile mücadele sürecinde sınır ötesi askeri operasyon yapma yetkisi verdi. Bu tezkeresi halen, hükümetin cebindedir.

Genel Kurmay Başkanlığı, bir askeri operasyon için her türlü hazırlığı tamamladığını ilan etmiş, bir askeri operasyonun gerekli ve yararlı olacağını söylemiş, askeri operasyonun göstermelik olmaması gerektiğini ifade etmiştir, Hükümet tarafından gerekli emrin verilmesini takiben Türk Silahlı Kuvvetlerinin (01 Kasım 2007 tarihi itibarıyla) müdahaleye hazır noktaya gelmiş olduğunu ilan etmiştir.

- **'PKK ABD'nin düşmanı' sözü önemli:** Başkan Bush'un PKK'yı terör örgütü ve ABD'nin düşmanı ilan etmesi, önemseydiğimiz ve ciddiye aldığımız bir söylemdir. Bu çok temel bir angajmandır. PKK Irak'ın, ABD'nin ve Türkiye'nin düşmanı ise bu bizim mutlaka değerlendirmemiz gereken çok önemli bir dayanak noktasıdır. Bunu boş bir söz olarak kabullenmek doğru değildir.
- **'Müdahale etmeyin' demedi:** Türkiye'nin bu konuda yaşadığı sıkıntılar, yükselen toplumsal tepki ve kendisini gösteren müdahale kararlılığı, ABD Başkanı 'Herhangi askeri müdahalede işbirliği, müdahale konusunda istihbarat paylaşması, müdahale konusunda ortak çalışma lazım' şeklinde değerlendirdi. Bu ABD Başkanı'nın 'evet müdahale olabilir' demesi anlamına geliyor.
- **Tepkileri yumuşatmak için kullanılması:** Orada bir terör örgütü var, o örgüt Türkiye ve ABD'nin düşmanıdır. Bu kabuller değerli ve önemlidir. Bu kabulleri önemli değerli hale dönüştürmek de mümkündür, bu kabulleri Türkiye'nin tepkilerini yumuşatmak için tüketmek de mümkündür. Hükümet kararlılıkla gereğini yapmalıdır.
- **Barzani rahatsız değil:** Bizim artık samimiyete ihtiyacımız var. Türkiye'ye karşı bu dolaylı saldırı bu kadar pervasızca sürdürülemez. Bu tutarsız tablonun bedelini Türkiye ödüyor. Irak bundan rahatsız değil, Barzani bundan rahatsız değil. ABD'nin de şikâyeti yok ama Türk halkının şikâyeti var. Türk hükümeti bu tabloya seyirci kalmaz. Önümüzdeki dönemde bu konuda ciddi bazı gelişmeler ortaya çıkar, bunun sorumluluğunu bu hükümet taşıyamaz.
- **Kalıcı çözüm gerekli:** Yapılacak hareket göstermelik değil, kalıcı bir anlayışla yapılmalıdır. Irak'ta istikrarlı bir yönetim ortaya çıkana kadar, Iraklı yetkililer sorumluluklarını elde edene kadar Türkiye Irak'la sınırında bir güvenlik koridoru belirlemelidir. Haklılığımız anlaşılmıştır, şimdi gereğinin yapılması lazım. Bunun gereğini iktidar yapmalıdır.

c.-) ABD, BİR YANDAN PKK TERÖR ÖRGÜTÜDÜR DİYOR, DİĞER YANDAN PKK İLE GÖRÜŞÜN DİYE DAYATIYOR

PKK'ya bir terör örgütüdür deniliyor, ama aynı zamanda bize de "Siz, PKK ile sorununuzu diplomasi yoluyla, müzakere yoluyla çözün, masaya oturarak çözün." deniliyor.

Bunu kabul edebilmek mümkün değildir. Terör örgütüyle sorunların uzlaşmayla çözülmesi bir yöntem olarak düşünülemez.

Amerika El Kaide ile sorunlarını diplomasi yoluyla mı çözmeyi deniyor? Müzakere yoluyla mı çözmeyi deniyor? Barış yoluyla mı çözmeyi deniyor? Siyasi anlaşma yoluyla mı çözmeyi deniyor?

Bir örgütü terör örgütü hâline getiren nitelik, onun müzakere muhatabı alınabilir olmaktan çıkması anlamına gelir. Eğer gelmiyorsa, sizin kafanız karışık demektir. Türkiye hep bunlarla oyalandı ve bugün geldiğimiz noktada bize, bir yandan terör örgütüdür deniliyor, bir yandan "sakın ha, onunla mücadele etme" tavsiyesi yapılıyor. Bu tavır samimi değildir.

2.2.2.3.- BÖLÜCÜ ÖRGÜTÜN AVRUPA YAPILANMASI VE FAALİYETLERİ

Günümüzde PKK/Kongra-Gel terör örgütünün AB topraklarındaki destek ve propaganda çalışmaları Avrupa Halkı Kongresi adlı çatı altında yürümektedir. Bu çatı altında 14 Avrupa Ülkesinde 11 federasyon ile 246 dernek PKK için destek çalışmaları yapmaktadır. PKK bu kuruluşlar aracılığı ile silah, uyuşturucu ve insan (göçmen) kaçakçılığı yapmakta, zorla bağış ve aidat toplamakta, kara para ve gasp eylemleri gerçekleştirmektedir.

PKK/Kongra-Gel'in uyuşturucu kaçakçılığı yoğunlukla İran, kuzey Irak, Suriye ve Türkiye'nin doğusunda, Avrupa'da işe özellikle Almanya, İngiltere, Hollanda, Belçika ve Fransa da sürdürmektedir.

Bu kirli, yasa dışı eylemlerle sağlanan para ile PKK/ Kongra-Gel'in finansman ihtiyacı karşılanmaktadır.

İnterpol'ün Kırmızı Bülteninde yer alan, nerede görülürse yakalanması ön görülen PKK/ Kongra-Gel yöneticileri yıllardır AB ülkelerinde terörizme destek faaliyetlerinde bulunmalarına rağmen yakalanmamakta ve kendilerine göz yumulmaktadır.

Altı ay önceki verilere göre, terör amaçlı suçlardan dolayı uluslar arası düzeyde kırmızı bültenle 293 şahıs aranmakta olup, bunlardan 127'si PKK/KONGRA-GEL üyesidir.

AVRUPA'DAKİ KAÇAKÇILIĞIN MERKEZİNDE PKK VAR

Gümrük Teftiş Kurulu ile Avrupa Yolsuzlukla Mücadele Birimi'nin (OLAF) birlikte yürüttüğü "kaçakçılık ve terörizmin finansmanı" çalışması, ABD merkezli şirketlerin Irak'taki kaçakçılık faaliyeti ve PKK'ye finans desteğini ortaya çıkardı. Elde edilen bilgi ve belgeler ışığında, ilk kez "yabancı şirketler ile PKK'nin sigara kaçakçılığındaki rolü ve sağladığı finansal destek" bir rapora bağlandı.

22 Ekim 2007 tarihli raporda, yurtdışından getirilen sigara ve diğer tütün ürünlerinin başta Mersin Limanı ve Mersin Serbest Bölgesi olmak üzere bazı gümrük kapılarından transit olarak Kuzey Irak'a gönderildiği ve bu trafiğin ciddi yoğunluk gösterdiği vurgulandı.

Raporda, söz konusu trafiğin ve ticaretin tamamına yakınının Mersin ve Mersin Serbest Bölge'de bulunan yabancı ya da yabancı ortaklı (Irak ve Ortadoğu kökenli) şirketler tarafından organize edildiğine dikkat çekildi.

Ayrıca raporda, dünyanın önde gelen tütün işleme şirketi RJR Nabisco'nun PKK ve diğer örgütlere finans desteği sağladığı saptaması yapıldı. Soruşturma raporları uyarınca, Avrupa Birliği Komisyonu tarafından RJR Nabisco'nun da içinde bulunduğu 7 şirkete "kaçakçılık ve kara para aklama" suçlamasıyla Brüksel'de dava açıldı.

Kuzey Irak bölge yönetiminin en etkin kişiler, bölgenin Türkiye ile ticaretini büyük ölçüde geçirmiş durumda. Bu ilişkiler sonucu Mersin-Erbil güzergâhının Ortadoğu'nun en önemli kaçakçılık merkezi durumuna dönüştüğü belirtilmekte.

2.2.3.- TERÖRLE ETKİN VE SÜREKLİ MÜCADELE İÇİN GEREKLİ SİYASİ İRADE ORTAYA KONULMALIDIR

“BOP’un başdestekçiliğine soyunursanız, sonuç budur... ABD’nin Türkiye’yi İlimli İslam ülkesi, Orta Doğuyu İlimli İslam bölgesi yapma, Ortadoğu petrolüne el koyma projesine destek verir taşeronluğa soyunursanız, bağımsızlığınız sadece kağıtta kalır...”

“Ulus Devlet, Üniter Devlet, Laik Devlet”i hafife alırsanız, ulusal bütünlüğünüz ve iç barışınız sadece kağıt üstünde kalır...”

Genel Başkan Deniz **BAYKAL**

2.2.3.1.- TERÖRE KARŞI MİLLİ BİR POLİTİKA OLUŞTURULMALIDIR

Artık terörle mücadele konusu bu hükümeti aşmıştır. Derhal bu tehlike, tehdit karşısında Türkiye’nin, bütün dünyanın kabul edeceği, hukukun olanak sağladığı, Türkiye’nin kendini müdafaa potansiyelinin harekete geçirilmesi kararını öngören bir çalışma birlikte yapılmalıdır.

Uzun bir süredir **CHP** olarak bunu talep etmekteyiz. Bu amaçla TBMM’yi olağanüstü toplantıya çağırdık, ancak AKP’yi ikna edemedik. Bunun gereği bir an önce Türkiye’nin iktidar-muhalefet el ele vererek bu konuda millî bir politika ortaya koymasıdır. Bunu yapmayı artık geciktiremeyiz, savsaklayamayız.

Artan terör eylemleri paralelinde ülkemiz içindeki terör örgütüyle bağlantılı siyasi çevrelerin demokratik cumhuriyetimizin temel ilke, değer ve kurumlarını yıpratmaya yönelik taleplerinin düzeyi de yükseliyor...

Ülkemizde son zamanlarda hem terör yükseliyor, hem de buna paralel olarak ülkemiz içindeki terörle bağlantılı çevrelerin Türkiye’ye yönelik iddiaları, talepleri yükseliyor. Eskiden Türkiye’de terörü himaye eden çevreler “**üniter devlet içinde çözüm arıyoruz**” derlerdi, şimdi bu unutuldu. Şimdi, üniter devlet içinde çare aramıyor, şimdi özerklik talep ediliyor, yarınlarda ise kuşkusuz daha başka taleplerde ortaya konacaktır.

Bu olgu, Türkiye’nin caydırıcılığının artık erozyona uğramaya başladığını, Başbakanın iddialı sözlerinin kimseyi etkilemediğini ortaya koymaktadır. İç barışımızı, ülkemizin kuruluş değerlerini, demokratik cumhuriyetimizin “**ulus devlet- üniter devlet- laik devlet**” ilkeleri çerçevesinde şekillenmiş olan temellerini yıpratmaya yönelik bir tablonun ortaya çıkmakta oluşu çok acıdır.

TBMM’nin, siyasi partilerin, toplumumuzun örgütlü kesimlerinin, kısaca halkımızın böyle bir gelişmeye seyirci kalmasının söz konusu bile olmaması gerekir.

a.-) TERÖR ARTIK BU HÜKÜMETİ, BU HÜKÜMETİN POLİTİKALARINI AŞMIŞTIR.

Türkiye’de terörle mücadele için yeni bir MİLLİ PLATFORM oluşturmaya ihtiyaç vardır. Bu milli platformun içinde iktidar, muhalefet, asker, sivil hep birlikte bulunmalıdır. Ancak bu şekilde oluşturulmuş, yeni, bütün milletin inançla arkasında duracağı, Milli bir Terör Politikasıyla bu tehlikeyi etkisiz kılma şansımız ortaya çıkar.

Bölücü terör sorununun kalıcı çözümü ancak, onun ardındaki siyasi projenin ortadan kalkmasına bağlıdır.

Müzakere, her çatışmanın en sonunda ortaya çıkabilecek durumdur. Müzakereden bizatihi kaçınmak için bir neden yoktur, ama müzakere ancak tarafların taleplerinin karşılıklı kabul edilebilirlik noktasına geldiği ortamda söz konusu olur. Şimdi, bulunduğumuz noktada nedir tablo? Ne isteniyor? Bu terörün arkasında ne var? Bu terör ne için yaşanıyor?

Teröristler terörü reddetmiyorsa, terörden nihai olarak vazgeçmeyi içlerine sindirmemişlerse, sadece bir aşama olarak pazarlık konusu olarak “*bir süre size nefes aldırırız, ama bedelini ödetiriz*” diyorlarsa, **terörle bu zeminde müzakere etmek ya aymazlıktır ya da teslimiyettir...**

Terör, kimsenin imtiyazı olamaz. Terör, kimseye hukukun üstünde bir konum sağlayamaz.

Teröre teslim olmak, meydanı teröre bırakmak, terörü meşrulaştırmak, olağanlaştırmak, doğallaştırmak hiçbir şart altında kabul edilemez.

Terörün takbih edilmesi, terörün reddedilmesi demokrasinin sınır noktasıdır. Demokraside her düşünceye özgürlük vardır, ama terörün övülmesine, teröre sahip çıkılmasına hiçbir ileri demokraside yer yoktur.

Bizim terör karşısındaki duyarlılığımız hiçbir şart altında bir etnik tartışma, etnik çatışma duygusundan kaynaklanmamaktadır. Terörü kim yaparsa yapsın yanlıştır. Terörün etnik kimliği olmaz, dini, imanı, inancı olmaz; kim yaparsa yanlıştır.

b.-) CHP, İKTİDARIN PLANINI BOZDU

Hükümet, TERÖRLE MÜCADELE YASASINI değiştirirken “terör örgütü başının” etkin pişmanlıktan yararlanmasını planladı; ancak Hükümetin bu gaflet boyutlu oyununu CHP bozdu...

- Terörle Mücadele Kanunu’nda değişiklik öngören Kanun Tasarısı 18.4.2006 tarihinde TBMM’ye sevk edildi.
- Genel Başkan **Deniz BAYKAL** 27.4.2006 tarihinde düzenlediği basın toplantısında Terörle Mücadele Kanununda değişiklik öngören düzenlemenin **terörist başına af getirdiğini kamuoyuna açıkladı.**

- Aynı gün Adalet Bakanı Cemil Çiçek, Deniz Baykal'ın Terörle Mücadele Kanununa ilişkin yaptığı eleştirileri değerlendirdi ve tasarının **terörist başına af getirmediğini iddia etti.**
- Tayip Erdoğan 2 Mayıs 2006 tarihinde Partisinin Grup toplantısında yaptığı konuşmada, Tasarının 6.maddesinin kimin tarafından Tasarıya eklendiğini açıklamanın "**edebe mugayir**" olacağını ifade ederek, muhalefetin kendisinden "**ispiyonculuk yapmasını istediğini**" belirtti.

Terörle Mücadele Kanunu'nda değişiklik öngören Yasa Tasarısı 29.6.2006 tarihinde, CHP'nin uyarıları dikkate alınarak, kabul edildi.

1/1194 Esas Numaralı Terörle Mücadele Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı

6. Maddenin Gerekçesi:

Maddenin son fıkrasında, suç işlemek için örgüt kurma suçuna ilişkin etkin pişmanlık hükümlerinin **terör örgütünün kurucusu**, yöneticisi veya üyeleri hakkında da uygulanabileceği kabul edilmiştir. Böylece terör örgütleriyle ilgili olarak zaman zaman "pişmanlık yasası" adıyla özel kanuni düzenlemeler yapılmasına duyulan ihtiyaç karşılanmış olmaktadır. Ancak, **bu hükme göre, terör örgütünün kurucusu, yöneticisi veya üyesi konumundaki kişi, etkin pişmanlık hükümlerinden ancak bir defa yararlanabilecektir.**

c.- BAŞBAKAN ŞAŞKIN: 30 YILDIR KANDİL'E NİYE GİTMEDİNİZ DİYE SORUYOR... GEÇMİŞTE YAPILMIŞ OLAN MÜCADELENİN FARKINDA BİLE DEĞİL...

Başbakan, "**Otuz yıldır Kandil'e siz niye gitmediniz? Haritada Kandil'i mi bulamadınız?**" diyor. Başbakan belli ki ülkemizin ana davalarından, terörle mücadele için ortaya koyduğu çabalardan ve aldığı sonuçlardan tümüyle kopuk. Otuz yıldır Türkiye'nin terör mücadelesinde Kandil diye değil, Beka diye bir problemi vardı. Beka problemi de T. ERDOĞAN'dan çok önce halledildi.

Kandil problemi T. Erdoğan'ın elinde ortaya çıktı. Kandil, 2003 yılında Irak'taki askeri harekâttan sonra terör örgütünün yuvalandığı, yerleştiği bir yer hâline geldi.

AKP'den önceki partiler, iktidarlar, Türkiye'nin terör sorununa karşı, terörün uluslararası desteklenmesi sorununa karşı üzerlerine düşeni yaptılar. Suriye'ye yerleşmişti, Beka Vadisi'ne yerleşmişti, Suriye'den terörün çıkarılması için o zamanki hükümetler, Türkiye Cumhuriyeti gereken mücadeleyi verdi, o mücadele başarıya ulaştı.

Beka'dan terör çıktı, çıktı bir dolaştı Yunanistan, Moskova, Afrika, İtalya, ondan sonra döndü geldi senin iktidarın döneminde Irak'a, Kandil'e yerleşti. Şimdi, sen Kandil'in hesabını onlardan niye soruyorsun, sen kendi hesabını ver.

Kandil AKP'nin sorumluluğudur, Irak'taki terör örgütünün yuvalanmış olmasının hesabını görmesi gereken iktidar AKP'dir, bunu hâlâ yapamamış olan da T.Erdoğan'dır.

d.-) BAŞBAKAN TERÖRLE MÜCADELENİN BİLİNCİNDE DEĞİL

Hükümet, Kuzey Irak'tan ülkemize yönelen terör saldırılarına karşı Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden yetki almıştır ve bu yetki çerçevesi içinde Silahlı Kuvvetlerimiz, Hükümetin verdiği, yaptığı görevlendirme sonucunda Aralık ayında hava harekâtına başlamış; daha sonra da bu harekât 21 Şubattan itibaren bir kara harekâtına dönüşmüştür. Kara hareketinin 29 Şubat sabahı sona erdiği resmen ifade edilmiştir.

Bilindiği gibi, Sn. Başbakan bir süre önce "Türkiye'nin içinde terörü bitirdik de sıra yurt dışındaki, Irak'taki teröre mi geldi?" dedi. Ardından Irak'taki terörist sayısını yanlış verdi, Türkiye'deki terörist sayısını yanlış verdi... Bu söylemlerle Başbakanın yurt içi ve dışı terör odakları arasındaki bağlantının önemini kavrayamadığı, bunun bilincinde olmadığı ortaya çıktı.

Keza bu hükümet, Dubai'de "**Türkiye Kuzey Irak'a hiçbir şekilde müdahale etmeyecektir**" sözünü vererek ABD ile bir milyar dolarlık kaynak karşılığında bir anlaşmayı imzaladı. Sonra koşullar değişti, bu kaynak kullanılmadı ama söz konusu anlaşma AKP Hükümeti tarafından imzalandı.

Bütün bunların altında ne yatıyor? Kuzey Irak'ın Türkiye'deki terörden tehdidi bakımından ne kadar önem taşıdığıнын bu iktidar tarafından anlaşılammış olduğu ya da terör tehdidinin umursanmadığı gerçeği yatıyor.

Irak'ta konuşlanan ve ülkemize yönelik terör bitmedikçe Türkiye'deki terörden kurtulunamaz. Suriye'deki terör bitti, ardından Türkiye'de de terör 1999'da sıfır noktasına yaklaştı.

Bizim Irak'a, Irak'ın egemenliğine, toprak bütünlüğüne, bağımsızlığına saygımız var. Ancak bir bağımsız devlet, kendi topraklarından komşu bir ülkeye karşı terör ihraç edilmesine izin veremez. Eğer kendi topraklarında egemensen buna izin veremezsin.

e.- TEZKERE İLE MECLİS, DEVLETİN TERÖRLE MÜCADELEDE ELİNİ GÜÇLENDİRDİ...

Ekim 2007 günü TBMM, Türkiye'nin terörle mücadelesinin bir parçası olarak hükümete gerektiğinde askeri güç kullanılmasını öngören bir tezkereyi kabul ederek Devletin terörle mücadelede elini güçlendirdi.

Sınır ötesi operasyon için hükümete 1 yıl süreyle izin veren tezkere, AKP, CHP, MHP, DSP ve BBP'nin oylarıyla kabul edildi. DTP ve ÖDP karşı oy kullandı. Yapılan açık oylama sonucunda tezkere 507 oyla kabul edildi. 526 vekilin katıldığı oylamada 19 da ret oyu çıktı.

TBMM tutanaklarına göre; 18 DTP milletvekili, bir CHP, bir ÖDP ve bir de bağımsız milletvekili tezkereye ret oyu kullandı.

Türkiye tabii bu konuda sadece Meclis'in kararı ile yetinmemelidir. Bu kararın arkasında Türkiye'nin basınıyla, medyasıyla, sivil toplum kuruluşlarıyla, iş dünyasıyla tam bir dayanışma içinde olduğunun gösterilmesine de ihtiyaç vardır.

O nedenle biz muhalefet partisi olarak TBMM'nin aldığı bu karara tüm desteğimizi veriyoruz ve toplumumuzu bütün kesimleriyle Türkiye'ye yönelik terörün bertaraf edilmesi için bir dayanışma içinde her türlü girişime hazır olduğumuzu dünyaya göstermemiz gerekir inancındayız.

f.-) İSTİHBARAT, DEVLETLERİN ÜRETEBİLDİĞİ EN KATIKSIZ ULUSAL ÜRÜNDÜR.

Millilik, istihbaratın sağlanması kadar, sağlamada kullanılan araçlar ve sağlanan ürünün paylaşılmasında da en geçerli kuraldır.

Kürt bölgesi topraklarını üs tutan bir örgütle ilgili operasyon beklentisini hiç de zor olmayan istihbarat sürecine odaklamak salt bir ülkeyi oyalama değil, terörün üzerinde bilinçli oluşturulan sis perdesini koyulaştırmak anlamına da geliyor.

Bush'un istihbarat vaadinin ne kadar boş olduğunu görmek için yalnızca, ABD askerlerinin ciplerle Kandil Dağı'na çıkmasına, Amerikan ve Avrupa basınının bölgeyi çarşı yoluna dönüştürmesine, "PKK'lileri bulamıyoruz" diyen Barzani'nin istihbarat şefinin 8 asker için örgüte çok rahat ulaşmasına ya da artık sıradanlaşan diğer uygulamalara bakmak yetmiyor.

Ulusal egemenlik haklarının en katı şekilde kullanıldığı, gizli, karanlık kıyasıya bir mücadelenin sürdüğü bir sahadır. Burada dostluk ve müttefik olmanın hiç bir kıymeti harbiyesi yoktur. Bu alan her ülkenin kendi bacağından asıldığı ve ülkelerin asıl politikalarının şekillendiği, dış görüntünün perdelendiği gerçek oyun alanıdır. İstihbaratın en geçerli ve güvenli olanı, kendi ulusal imkanlarınızla sağladığınız istihbarattır. Başka servislerin sağladığı istihbaratın, zaman zaman yanıltıcı, yönlendirici, yanlış adım attirıcı olma riski taşıdığını her zaman hatırdta tutmak gerekir.

Bölgesel güç, uluslararası sistemin önemli bir aktörü olma kararlılığında olan Türkiye'nin geleceğe dönük ulusal çıkarlarının korunup kollanmasında mevcut istihbarat yapısının yeterliliği sorgulanmalıdır.

Mevcut istihbarat yapısı ihtiyaçlara cevap verecek şekilde yeni bir yapılanmaya ve tanımlamaya doğru geliştirilmeli ve gerekli yasal değişiklikler öngörülmelidir.

2.2.3.2.- HÜKÜMETİN, “TESLİMİYETÇİ, TAVİZKAR VE KARARSIZ POLİTİKALARI” NEDENİYLE ARTIŞ GÖSTEREN TERÖR EYLEMLERİ ETKİSİZ KILINMALIDIR.

AKP iktidarının ülkemizin içine sürüklemiş olduğu tablo, Hükümetin “politikasızlık, iradesizlik, olanlara seyirci kalma tavrı, kamuoyunu idare etmeye yönelik tutumu”, ülkemizin terörle mücadele sürecinde çok önemli boşluk ve zaaf yaratmaktadır... Bu durum sürdürülemez...

- **“Ülkemizin barışını ve huzurunu tehdit eden, ülkenin bütünlüğüne, ulusun birliğine kasteden”** terör odakları, onların iç ve dış kaynakları derhal kurutulmalıdır...
- Terör konusu AB ve ABD'nin insafına ve inisiyatifine terk edilmeden, terör ülkemiz ve halkımız için bir tehdit olmaktan derhal çikartılmalıdır...
- Terörle mücadelede, başta NATO Antlaşması ve Birleşmiş Milletlerin terörle mücadele sözleşmeleri olmak üzere, uluslararası sözleşmelerde Türkiye'ye tanınan haklar sonuna

kadar kullanılmalı, başka ülkelerin de bu çerçevedeki yasal yükümlülükleri uluslararası düzeyde vurgulanmalıdır.

- Bunun için gerekli olan ancak bugüne kadar nedense esirgenen siyasi irade iktidar tarafından çok net şekilde ortaya konulmalıdır.
- Terörün yurtiçi ve yurtdışı finans kaynakları, kaynak yaratmak amacıyla yurt içi ve dışında giriştiği yasa dışı işlemleri saptanarak, çöktürülmelidir.
- Tüm ülkelerle ilişkilerimizde o ülkelerin teröre karşı aldıkları vaziyet önemle göz önünde tutulmalı; ticari ve ekonomik kararların alınmasında bu husus göz önünde bulundurulmalıdır.
- Terörle mücadele faaliyetlerinde Türkiye'nin haklılığını anlatmak için; ulusal çıkarları koruyan, kişilikli, içte ve dışta güven veren bir dış politika anlayışı uygulamaya konulmalıdır. Bu alanda uluslararası sözleşmelerde Türkiye'ye tanınan haklar sonuna kadar kullanılmalıdır...

Cumhuriyetimizin kuruluş felsefesi içinde belirtilen "Vatandaşın yaşayışını hiçbir baskı ve tesir altında bırakmaksızın temin etmek" olan taahhüt, çağdaş, katılımcı uygulamalarla hayata geçirilmelidir. Bu kapsamda,

- Terörle mücadelede "sadece silahlı mücadele" anlayışı terk edilerek, terör unsurlarına karşı silahlı mücadelede zaaf yaratmadan, devletin tüm organlarının, halkın ve medyanın desteğiyle **bütüncül mücadele anlayışı ve iradesi egemen kılınmalıdır.**
- Terörle mücadele edilirken **insan temel hak ve özgürlüklerinin** iç hukukumuz ve uluslararası sözleşmelerdeki hükümler çerçevesinde uygulanmasına özen gösterilmeli, kimseye **potansiyel suçlu** muamelesi yapılmamalı, **masum vatandaşlarımızın mağdur edilmesine asla izin verilmemelidir.**
- Terörden zarar gören yurttaşlarımızın mağduriyetini giderecek her türlü önlem alınmalıdır.

a.-) ÇATIŞMA ORTAMINDA "AF SÖYLEMİ" AYMAZLIKTIR...

Hedef terörün arkasındaki siyasi projeden vazgeçmeleridir. Bunu bırakmalarının şartlarını yaratmalıyız. Bütün dünyaya haklılığımızı kabul ettirdiğimiz bir dönemde, örgütün bir dönem saldırmaması garantisizlikle yetinmek çok yanlıştır.

"Silahı bırakın gelin konuşalım", dersiniz terör yapma tehdidini içinize sindiriyorsunuz, meşru sayıyorsunuz demektir

Terörle mücadeleyi zorunlu kılan şartlar maalesef devam ediyor. Bu şartlar varolduğu sürece af çıkarmak terörle mücadele iradesini zaafa uğratmak demektir. Daha önce, AKP iktidarı tarafından "Eve Dönüş Yasası" ile yapıldı.

Eve Dönüş yasasının altı aylık yürürlük süresinde yasadaki yararlananların toplam sayısı 4.317 kişi olmuştur. Bunun 1.862'si PKK örgütü, 1.547'si ise Hizbullah örgütü mensubu olarak tanımlandı. Terör suçundan hükümlü olanlar, Hizbullahçılar, Sivas katliamının hükümlüleri serbest bırakıldı, ancak dağdan inenler çok sınırlı kaldı. Bu hata Türkiye'ye bir

daha yapılmamalıdır. O noktada değiliz. Türkiye ne yazık ki her gün yeni şehitler veriyor. **Bir yandan şehit vereceğiz, bir yandan af konuşacağız. Böyle bir çelişki olamaz.**

Terörün Kuzey Irak'ta etkisiz kılınması diplomatik yöntemlerle, Kuzey Irak'taki yetkililerin çabalarıyla sağlanabilirse iyi bir şey olur. Bu Suriye'deki çözümdür. Gereksiz yere askeri operasyon yapılmayacağı, kan dökülmeyeceği, hiçbir sıkıntı yaşanmayacağı için bu bizi çok mutlu eder. Ama bunun şu ana kadar sağlanamadığı açıktır. Türkiye bu konuda kararlı, etkili, gerekirse tek başına müdahale edebileceğini inandırıcı bir şekilde ortaya koyamazsa bu süreç de başlamaz.

Bu sorunun çözülmesi PKK'nın ne zaman son vereceği kararını tek başına alabileceği silahı bırakmasıyla olmaz. Silah bırakma PKK sorununun, terör sorununun çözülmesi değildir. PKK sorununun çözümü Türkiye Anayasasını değiştirerek, egemenlik anlayışını değiştirerek bir etnik ayrışmaya Anayasa düzeninde yer verecek talepler yapmaktan vazgeçilmesiyle mümkündür.

b.-) DTP GENEL BAŞKANI: "SİLAHLARI SUSTURMA İRADESİNE DE SAHİBİZ!!!"

DTP Genel Başkanı, siyasi parti liderlerine, "demokrasi zirvesi" toplanması çağrısında bulunarak, "*Nasıl 8 askeri getirme iradesini ve kararlılığını gösterdiysek, silahları susturma iradesini ve inisiyatifini de gösterebilecek durumdayız; Türkiye buna hazır mı? Partiler buna hazır mı? Hükümetin bu yönlü bir projesi var mı? Partiler ve hükümet projesini ortaya koysun, biz elimizi taşın altına koymaya hazırız.*" açıklamasını yaptı.

DTP Genel Başkanı terör örgütü üzerinde bu etkileme gücüne nasıl sahip olabiliyor. Bu gücün kaynağında ne tür bir iletişim ve ilişkiler ağı yer almaktadır.

Acaba DTP Genel Başkanı, benzeri bir iddialı söylemle "**PKK'yu bir terör örgütü olarak ilan ederek**", bırakınız şehitlerimizin yakınlarını, bırakınız ulusumuzun ortak vicdanının sesini, günümüzde ABD'nin, AB ülkelerinin, hatta Kuzey Irak yönetiminin dahi kabul ettiği bir gerçeği açık yüreklilikle kabul ettiğini kamuoyuna açıklayabilir mi?

Bu sorunun yanıtını almak tüm yurttaşlarımızın, hele DTP'ye oy vermiş olan yurttaşlarımızın en doğal hakkı ve beklentisidir.

c.-) "MAHREM ANLAŞMA" OLMAZ, VARSA DERHAL AÇIKLANMALIDIR

Sayın Başbakan geçenlerde, "**Terör konusunda mahrem anlaşmalar ilan edilemez, bunu açıklamamızı kimse beklemesin**" dedi. Öncelikle Türkiye'nin anayasal sisteminde "mahrem anlaşma" tanımı yoktur. Devletin yaptığı tüm anlaşmalar Anayasa'nın 90'ıncı maddesine göre Meclis tarafından onaylanır. "Memorandum" veya "mutabakat metni" türünden anlaşmalar da aynı kapsamdadır.

Sn. Başbakanın sözlerinden bir gizli anlaşmanın olduğunu biliyoruz, ancak içeriğinin ne olduğunu bilmiyoruz. Ne siyasi parti liderleri biliyor, ne de Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dışişleri Komisyonu biliyor.

Türkiye'nin geleceğini belirleme hakkı Başbakanın ve etrafındaki birkaç kişinin tekelinde değildir. Türkiye'nin geleceğini hatta belki varlığını, bütünlüğünü yakından ilgilendirecek olan her anlaşmayı Türkiye'de her vatandaşımızın öğrenme hakkı vardır. Başbakan o vaatlerini, o taahhütlerini Türkiye'nin bilgisi dışında kimseye yapamaz. Yapılmış vaatlerin de Türkiye bakımından hiçbir geçerliliği olmaz. Herkes bunu böyle bilmelidir. **Hükümet, "amacımıza ulaştık." demekte...**

Peki, Tezkerenin TBMM tarafından kabul edilmesinin arkasında yatan amaç ne idi?

- Kuzey Irak'taki terör liderleri bize teslim edilecek!
- Kuzey Irak'taki terörü besleyen kamplar tasfiye edilecek!
- Kuzey Irak'taki, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının içinde barındıkları, terörü besleyen Mahmur'daki kamp kapatılacak!
- Kuzey Irak'taki terör örgütü orada barınamaz hâle dönüştürülecek. Askeri önlemlerle, etkin lojistik yolların denetim altına alınmasıyla onlar oradan ayrılmak durumunda kalacaklar ve böylece Kuzey Irak'tan terör çıkarılacak!

Bunların hiçbiri gerçekleşmedi. "Kuzey Irak'ta Amerikan varlığı artırıldı, Peşmergeler bölgede daha sık devriye geziyorlar" diyerek bununla Türkiye'nin tatmin edilmesi mümkün değildir.

d.-) TERÖRÜ SİLMEK İÇİN ÖNCE ONU BESLEYEN DIŞ DESTEK KANALLARININ KURUTULMASI GEREKİR

Terörizm yaşam hakkına, demokratikleşmemize, uluslararası barışa ve güvenliğe yönelik en ciddi tehdittir. Terör hangi koşullarda ortaya çıkarsa çıksın amacı ve hedefi ne olursa olsun karşı çıkılmalı ve lanetlenmelidir.

Dünya deneyimi, teröre dışarıdan, diğer ülkelerden dolaylı ya da doğrudan desteklerin önü alınmadıkça terörle mücadelenin kalıcı başarıya ulaşabilmesinin son derece zor olduğunu ortaya koymaktadır.

Terörizmi eleştirmek ve ona karşı durmak tüm demokratik ülkelerin temel görevidir. Ancak bu görev yapılırken, aynı zamanda terör örgütüne yardımcı olan kişi veya kuruluşlara kendi ülkelerinde barınma ve faaliyette bulunma olanağı sağlıyorsa bu, terörü doğrudan desteklemek sonucu yaratır.

2.2.4.- TERÖRLE MÜCADELE, HİÇBİR KOŞULLA HAFİFE ALINAMAZ...

2.2.4.1.- BİZİM MUHATABIMIZ ASKER DEĞİL, SİYASETÇİDİR... BİZİM MUHATTABIMIZ, HÜKÜMETTİR, BAŞBAKANDIR... HERKES KENDİ İŞİNİ YAPSIN!

Biz demokratik bir tartışma içindeyiz.

Muhatabımız Başbakan'dır.

Kimse araya girmek için özel bir gayret sergilemesin.

Türk Silahlı Kuvvetleri'ni tartışmaların dışında tutmak sadece siyasilerin görevi değildir.

Hakaret ederek haklılığınızı kanıtlayamazsınız.

Tam tersine hakaret, haksızlığın karinesidir.

Cumhuriyet Halk Partisi, "Manzara-i Umumiye"yi tarih penceresinden ibretle seyretmektedir.

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin, 21 Şubat 2008 tarihinde PKK/KONGRA-GEL terör örgütüne karşı, Kuzey Irak'ta başlattığı '**Güneş Harekâtı**' sekiz gün sonra, hiç beklenmedik şekilde sona erdi. Türk Silahlı Kuvvetleri, çok güç koşullarda kendisine verilen görevi kendisine yakışan, kendisinden beklediğimiz bir üstün başarıyla gerçekleştirmiştir. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin böyle olağanüstü güç kış koşullarında, çok güç bir coğrafyada, kısa sürede yüz akı bir sonucu almış olması milletimizin ve hiç kuşku yok ki dünyanın takdirini kazanmıştır.

Harekatta, 24'ü asker ve 3'ü Geçici Köy Korucusu olmak üzere, 27 güvenlik görevlisi şehit oldu. Tümünün ailelerine ve ulusumuza başsağlığı diliyoruz....

Bu sonucun ortaya çıkmış olmasıyla iftihar ediyoruz ve bu sonucu gerçekleştiren Silahlı Kuvvetlerimizin bütün mensuplarını erinden en yüksek komutanına kadar, Genelkurmay Başkanına kadar yürekten kutluyoruz.

Bu harekâtın ele alınması gereken pek çok yönü vardır. Ancak bizim açımızdan özellikle konunun siyasi boyutu, diplomatik boyutu vardır, uluslararası ilişkilerle ilgili yönleri vardır, bütün bunların birlikte ele alınması ve değerlendirilmesine ihtiyaç vardır.

Türkiye, maalesef Kuzey Irak'tan kaynaklanan bir terör tehdidine çok uzun süre sabırla tahammül etmiştir. Büyük bir tahammül gücü sergileyerek, kendisine yönelik en haksız saldırılar karşısında bile soğukkanlılığını koruyarak bu uluslararası hukuka aykırı tecavüzleri uzun süre sineye çekmiştir. **Dağlica'daki ve Şırnak'taki saldırılardan sonra bıçak kemiğe dayanmış ve nihayet Türkiye harekete geçmek gereğini, zorunluluğunu hissetmiştir.**

2.2.4.2.- KARA HAREKÂTININ BEKLENTİLERDEN ÖNCE NOKTALANMASI, DÜNYA İÇİN, TÜRKİYE İÇİN BİR SÜRPRİZ OLMUŞTUR.

Kara harekâtının, başlamış olan ve başarıyla yürütülmekte olan kara harekâtının en uygun, en başarılı gözüken noktaya geldiği sırada aniden durdurulmuş olması kaçınılmaz olarak dünyada ve Türkiye’de bir tartışmayı da beraberinde getirmiştir.

Acaba, niçin Türkiye bin bir güçlkle elde edebildiği bir müdahale hakkını başarılı bir şekilde kullanmakta iken, harekâtın sekizinci gününde bu harekâta son verme kararını almıştır? Vicdanlarda, kafalarda bu soru vardır.

Bu memleketin bütün vatandaşları, milletini, memleketini, askerini seven, Silahlı Kuvvetlerini seven bütün vatandaşları, teröre karşı artık yeter diyen bütün vatandaşları, haklı olarak, şimdi “**yahu ne oldu birden bire durduk?**” diye sormaktadır. Böyle bir tereddüdün ortaya çıkmasını, böyle bir sorunun ortaya atılmış olmasını kimse, Türk milletini vatanseverliğiyle, Silahlı Kuvvetlere yönelik saygısı ve sevgisiyle çelişir olarak yorumlamaya hakkı yoktur.

a.-) AMACIMIZ KİMSEYİ ÜZMEK DEĞİLDİR.

- *Biz, bu harekâtı yaparken Amerika Birleşik Devletleri ile bir mutabakat içine girdik mi girmedik mi?*
- Bir an önce harekât yapılsın diye Türkiye’de baskı yapılırken en yetkililer o zaman çıkıp, “**Başbakanın Bush’la görüşmesini bir bekleyelim**” demediler mi?
- Başkan BUSH, “**PKK Türkiye’nin de, Irak’ın da, Amerika’nın da düşmanıdır**” dedi mi demedi mi? “**Anlık istihbarat paylaşımı yapacağız**” dedi mi demedi mi?
- “Orada sağlanan mutabakat çerçevesi içinde Amerika Birleşik Devletleri Irak’taki hava sahasını Türkiye’ye açmadı mı?”
- Her aşamada sorulduğunda Amerikalı yetkililer “**Bilgimiz dâhilindedir, Türkiye’nin terörle mücadele etmek hakkıdır**” demedi mi?
- Peki, kara harekâtına geçerken Amerika’ya hiç bilgi vermeden mi geçtik? Kara harekâtı konusunda Amerika’nın bir bilgisi yok mu?
- Yani, “**bu işe başlarken iç ve dış kimseden en küçük bir işaret almadık**” sözünün yaşadığımız olaylar karşısında ne anlama geldiğini irdelememiz gerekmiyor mu?

Amerikan Savunma Bakanı, Avustralya’dan demeç vermeye başladı “**Harekât bitmelidir, uzamamalıdır**” diye. Oradan Yeni Delhi’ye geçti, Yeni Delhi’den daha harekâtın dördüncü günü, “**Harekât bitmelidir**” diye açıklamalar yaptı. Sonra Türkiye’ye geldi Amerikan Savunma Bakanı.

b.-) AMERİKAN SAVUNMA BAKANI TÜRKİYE’YE NİÇİN GELDİ?

Kaç saat kaldı, ne yaptı? Ne yapmak için geldi? Dört tane görüşme yaptı. Genelkurmay Başkanı ile Milli Savunma Bakanı ile Başbakanla, Cumhurbaşkanı ile görüştü ve gitti.

Harekât ertesi sabahı saat 4'te bitti. Nereden öğrendik, dünya nereden öğrendi harekâtın saat 4'te bittiğini? Hepimiz **ZEBARİ**'den öğrendik... Irak'ın Dış İlişkiler Sorumlusu **ZEBARİ** ilan etti, "**Saat 4'ten itibaren çekiliyorlar**" dedi. Peki, Türkiye, evet çekiliyoruz diyebildi mi?

Bir televizyon kanalımız çıktı "**Türk askeri çekiliyor**" dedi, bütün Türkiye şokta. Kimse beklemiyor. Bu haber çıktığı zaman hükümet üyelerine soruyorlar "**Söz konusu bile değil, birlik değiştiriliyor**" diye bakanlar açıklamalar yapıyor. Herkes reddediyor.

Başbakan, Perşembe günü saat 20'de TV'lerde yayınlanmak üzere Ulusa Sesleniş konuşması çekimi yapıyor. O televizyon çekiminde "**Harekâta kararlılıkla devam etmekte olduğumuzu**" ilan ediyor.

c.-) "EFENDİM, BİZ BUNU CUMA SABAHİ SAAT 4'TE BİTİRMEK ÜZERE ZATEN PLANLAMIŞTIK MI" DİYORSUNUZ... PEKİ,

- "Ne zaman planlamıştınız? O planlamadan Cumhurbaşkanının haberi var mı? Başbakanın haberi var mı?"
- Eğer önceden planlandı ise, Başbakan ulusa sesleniş konuşmasını yaparken o gün biteceği bilgisine sahip miydi...?
- Amerikan Savunma Bakanı "**Bir an önce çıkın**" diye diye geliyor Türkiye'ye. Kimse, Amerikan Büyükelçisine, Amerikan Savunma Bakanına, "**kardeşim, zaten biz çıkacağız, niye böyle söylüyorsun, neden bu doğru değildir**", demiyor?
- Geliyor konuşuyor, gelirken uyardıyı bıraktım, yüz yüze konuşuyor, yüz yüze konuşmada Sayın Cumhurbaşkanı, Sayın Başbakan, acaba, Amerikan Savunma Bakanına, "**biz zaten çıkacağız, niçin siz telaş ettiniz? Bu demeçleri niye söylediniz**" dedi mi?
- Böyle bir açıklama yapıldı mı Amerikan Savunma Bakanına? Amerikan Savunma Bakanı, "Büyük yanlışlık yapmışız, ben çıkmayacaklar diye biliyordum, meğer çıkıyorlarmış zaten" duygusuyla mı ayrıldı Türkiye'den?
- Ayrılırken Amerikalı gazeteciler soruyorlar Amerikan Savunma Bakanına: "**Mesajınızı verebildiniz mi?**" diyorlar. Onun cevabı "**Dört defa benim ağızımdan işittiler, almış olmalılar**" oluyor. "**Aldılar**" diyemiyor.
- Amerikan Savunma Bakanı, en yakın partnerimiz, işbirliği içinde harekâtı ta başından beri planladığımız Amerikan Savunma Bakanı Perşembe günü görüşmelerini tamamlayıp yurduna dönerken dâhi, Türkiye'nin çıkma kararını Cuma sabahı için aldığından haberdar değil, **ÖYLE Mİ?**
- "**Biz kararı aldık da söylemiyoruz, söylersek, çekilme sırasında zayıt veririz.**" mi demek istiyorsunuz? İnsaf biraz, çekilmekte olduğumuzu ZEBARİ söylüyor, Roj TV söylüyor... ABD Savunma Bakanı'na bunun söylenmesinde bir sakınca mı var?

ŞU AÇIK GERÇEKTİR: Türkiye PKK terörüne karşı mücadele etme hakkını kabul ettirmiştir ve bu konuda kararlılıkla mücadeleyi başlatmıştır. Dostlarımız da, bize bu konuda engel olmama, hatta katkı yapma durumunda olmuşlardır, tamam buraya kadar, ama BU İŞ NİYE ERKEN BİTTİ?

d.-) ASKERİ HAREKÂT NOKTASINA GELİNİMİŞ İSE, ASKERİ HAREKÂTIN KENDİ MANTIĞINA UYGUN OLARAK YAPILMASINA FIRSAT VERMEK KAÇINILMAZ DEĞİL Mİ?

- Harekâtın üçüncü günü, en yetkili Amerikan sözcüleri, “bu harekât kısa sürmelidir” diye bir açıklama yapmaya başladılar. Önce Dışişleri Bakanı Bayan Rice, sonra da Avustralya’nın Canberra’sından Milli Savunma Bakanı Gates, “**harekât kısa sürecektir, kısa sürmelidir.**” mesajlarını niye iletiler?
- Perşembe günü harekâtın bitişinden bir gün önce Başkan **BUSH** harekâtın kısa sürede derhal bitmesi için **Türkler Kuzey Irak’ı “get out - terk etmelidir”** diyerek, diplomatik söylemde de çok mutad olmayan bir ifadeyle kararlılığı yansıtarak Türkiye’nin çıkması gerektiğini niye söyledi?
- Bush düzeyinde “**harekatı bitirin**”, sonra da, “**Bu iş askeri yöntemle olmaz, siyasi diyaloga olur**” niye deniliyor?
- Bunların, bir büyük projenin parçaları değil de, rasgele söylenmiş sözler olduğuna kimi inandırabilirsiniz...

e.-) TÜRKİYE’NİN ASKERİ OPERASYONUNUN AMACI NE İDİ?

- Türkiye Büyük Millet Meclisinde Türk Silahlı Kuvvetlerine askeri harekât izni veren tezkereye oy vermiş CHP milletvekilleri olarak bizim açımızdan bu askeri harekâtın amacı, mecbur olduğu için, “**Türk Silahlı Kuvvetlerinin gücünü kullanarak, Kuzey Irak’taki terör örgütünün tasfiye edilmesi**” idi.
- **Peki Amerika’nın amacı ne?**
  - ✓ Amerika niye bu lafları söylemiş?
  - ✓ Niye bizim girmemize hava sahasını açarak, istihbarat bilgi paylaşımı yaparak, “**PKK terör örgütüdür**” diyerek yeşil ışık yakmış.?
  - ✓ Kuzey Irak’taki PKK terör örgütünün tümünün tasfiye edilmesini öngördüğü için mi?
  - ✓ Öyleyse niye üç gün sonra “kısa kes” diyor?
  - ✓ Daha askeri harekâtın ne sonuç verdiği netlik kazanmadan niçin “**bir an önce bunu bitirin ve siyasi diyaloga geçin**” diyor?
  - ✓ ABD’nin amacı, askeri harekâtle sonuç almak mı, **yoksa askeri harekâtle sonuç alınmasına yönelmeden siyasi diyalog noktasına geçilmesini sağlamak mı?**

f.-) “AMERİKA’NIN NE DÜŞÜNDÜĞÜNÜN ÖNEMİ YOK, BİZ KENDİ KENDİMİZE BU KARARI ALDIK, KENDİ BAŞIMIZA UYGULADIK” MI DİYORUZ?

O zaman, niye Bush’un ayağına gittik...? Niye 5 Kasım’ı bekledik...? Niye hava sahasını açmalarını istedik? Niye anlık istihbarat paylaşımını yaptık? Niye bütün aşamaları birleşerek götürdük...? Uluslararası ilişkilerde, dayanışma elbette gerekir.

Dayanışma orada var da, bitirilmesi sırasında Amerika’nın yeni bir tavrı yok mu...? Bir an önce bitmesini istemedi mi Amerika? Bunun daha kapsamlı bir şekilde PKK terör örgütünün Kuzey Irak’ta tümünün etkisiz bırakılmasını öngören bir anlayışla mı bu operasyonun yapılmasını amaçladı...? Olmadığı ne zaman anlaşıldı? **Bunun olmadığı süreç içinde anlaşıldı.**

g.-) BU DOĞALDIR, AMERİKA KENDİ OYUNUNU OYNUYOR, AMERİKA'NIN ANLAYIŞI BU.

- Amerika, öyle anlaşılıyor ki her ne kadar terör örgütü diye nitelese de, Kuzey Irak'tan PKK'nın tümünün tasfiye edilmesine yönelik bir askeri operasyondan mutlu değildir ve buna fırsat verme anlayışı içinde değildir.
- Harekat, 29 Şubat'ta bitti, Martın üçünde ve dördünde Amerika'nın en yüksek askeri komutanlarından, "**Türkiye- PKK ilişkilerinin başlatılmasını**" öngören çok önemli açıklamalar gelmeye başladı.
- Bunun, Türkiye'de askeri harekâtın bitişinden hemen sonra gündeme getirilmesinden bağımsız olarak anlaşılması mümkün müdür?
- Bunun, harekâta başlayışımızın dördüncü gününden itibaren en üst düzeyde Amerikan bakanlarının ve sonra da Amerikan Başkanı Bush'un "derhal bu askeri harekâtı noktalayınız ve siyasi görüşmeye geçiniz" sözlerinden bağımsız olarak anlaşılması mümkün müdür?

h.-) ŞİMDİ, SORULMASI GEREKEN SORU ŞUDUR

Bu soruyu sormak Türkiye'deki ana muhalefet partisinin görevidir, biz bu soruyu soruyoruz ve bütün Türkiye'nin dikkatini bu noktaya çekiyoruz. Şimdi, bir kez daha tüm ilgililere hatırlatmak istiyoruz;

- Eğer biz askeri harekât yapmamış olsaydık, Talabani'yi Türkiye'ye çağırmak mümkün müydü? Talabani Türkiye'ye çağırılabilir miydi?
- Talabani Türkiye'ye 21 Şubat'taki askeri harekâta izin veren Milli Güvenlik Kurulu toplantısında alınan kararla çağırıldı, iki karar aynı anda çıktı. Bir, askeri harekât başlayacak; iki, Talabani Türkiye'ye çağırılacak.
- Yani Türkiye'nin askeri harekâtıyla Talabani'nin Türkiye'ye çağırılması aynı konseptin, aynı kavramın, aynı anlayışın iki ayrı yansıması, hem askeri harekât olacak hem diyalog olacak. Diyalog kiminle olacak? Şimdilik Talabani ile olacak.
- Talabani geldi ne istedi? "**Diyalogu Barzani'yi de kapsayacak şekilde genişletin**", "**Olmazsa o zaman Necirman Barzani ile Bağdat'ta buluşursunuz**" dedi.
- "Bir Yüksek Planlama Kurulu oluşturulsun, o kurul oralarda konuşmaya başlar" denildi...
- Tam bu ortamda Türkiye'de siyasal çözüme yönelik arayışlar, tartışmalar gündeme gelmeye başladı. Abant toplantısı, Diyarbakır'da buluşmalar, siyasi söylem bir yandan geliştirildi...

Şimdi soruyoruz...? Askeri operasyon olmasaydı bu süreç başlar mıydı...? Tüm bunlar bir tesadüf mü, yoksa büyük bir senaryonun parçaları mı?

i.-) ASKERİ OPERASYON NEYİ SAĞLADI?

- Türkiye'ye yönelik haksızlıklar karşısında Türkiye'nin haklı, meşru tepkisini ortaya koymasını,
- Verilmiş olan şehitlerin kanının bir ölçüde de olsa yerde kalmadığının gösterilmesini,
- Kendimize yönelik özgüvenimizin sağlanmasını,
- Türkiye'nin PKK karşısında her an harekete geçebileceğinin kanıtlanmasını,
- Ama, sorunun tümüyle çözülmesini öngörerek değil ve bu psikoloji içinde de müzakere sürecinin açılmasının psikolojik ve siyasal şartlarının yaratılmasını, sağladı...

j.-) “TÜRKİYE’NİN TERÖRLE MÜCADELESİNDE PKK’YI KUZEY IRAK’TAN TASFİYE ETME KONUSUNDA NİHAİ HEDEFE GİTMESİNİ” BİRİLERİ SANKİ, UYGUN GÖRMEDİLER.

Yani birileri, “Kuzey Irak’ta PKK terörü tümüyle tasfiye edilmesin, tasfiye eder gibi yap, içerdeki baskıya karşı bir tedbir al, Amerika’ya karşı düşmanlığı da böylece yatıştırırım, sen de bir şey yapmış ol ama sakın ha, Kuzey Irak’taki PKK varlığını tümüyle tasfiye etmeye yönelme” diye mi düşündü?

Bunu sormak hakkımız değil mi? “Elimiz kolumuz bu nedenle bağlandı” diye kaygı duymak durumunda değil miyiz?

Niye bunu yapmış olabilirler, bu dostluğa sığar mı?

Günümüz siyasetinde artık duygusallık ve dostluk diye bir şey yok. Türkiye’yi her an köşeye sıkıştırabilecek bir terör faktörünün ortada bulunmasını pek çok ülke aralarında komşu ve dost ülkeler de olabilir, kendi hesapları Türkiye’yi yönlendirebilme ihtiyacı bakımından uygun sayıyor olabilirler. Bu, onların hesabı.

Ama eğer şartlar artık Türkiye’nin barış ve bütünlüğüne zarar vermekte olan terör örgütüne konuşlandığı komşu yabancı topraklarda doğrudan müdahale etmeme imkân sağlıyor ise –ki sağladı- eğer oraya girmişsek –ki girdik- girdiğimiz zaman, hedefimiz işi bitirmek olmalıdır...

- Bizim görevimiz, “bitirmeyelim, birazcığı duruversin” diyenlere hak vermek değildir.
- Bizim işimiz, öyle diyenler “haklıdır” demek değildir.
- Ya da, “onlar hiç bu işe karışmadılar, biz kendimiz bu işi yaptık, onların bizden bir talebi yok” diyerek onları beraat ettirmeye çalışmak değildir.

k.-) HEPİMİZ İŞİMİZİ YAPACAĞIZ. TÜRKİYE’NİN İŞİ, TERÖRLE MÜCADELE KONUSUNDA ELİNE GEÇEN FIRSATI SONUNA KADAR KULLANMAKTIR.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin, o güç coğrafyada, bu kış koşullarında, gerçekten en ağır koşullarda başarıyla vermekte olduğu mücadeleyi sadece sekiz gün sürdürebileceğine, onun ötesine taşımaya muktedir olmadığına inanmıyorum.

Kimse alınmasın, kimse duygusallaşmasın, kimse kızmasın, hepimiz görevimiz yapıyoruz. Bu olayın askeri boyutu vardır, siyasi boyutu vardır. Siyasi boyutunu elbette konuşacağız, elbette.

Sen ne hakla konuşuyorsun? Ben, TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNDE ANA MUHALEFET PARTİSİNİN GENEL BAŞKANIYIM, MİLLETİN VEKİLİYİM BEN.

Silahlı Kuvvetlerimize bu görevi veren bu heyetin bir parçasıyım ben, O TEZKERENİN ALTINDA BENİM DE İMZAM VAR, MİLLETİN İRADESİ VAR ORADA.

I.-) SİYASİ İRADE BÜGÜNKÜ ZAFİYETLER İÇİNDE OLSAYDI, 1974 KIBRIS ÇIKARMASI BAŞARIYA ULAŞAMAZDI...

*Bakınız bir an için düşününüz, eğer şu andaki siyasi yaklaşım 1974 yılında Türkiye’ye egemen olsaydı Kıbrıs Harekâtı yapılabilir miydi? 1974 yılında Kıbrıs Harekâtı yapılırken bir an için tasavvur edin, ne Amerika’sı ne Rusya’sı var yanımızda... Yunan ordusu Kıbrıs’ta, EOKA Kıbrıs’ta, terör orada, Temmuzun en sıcak Kıbrıs günlerinde, hiçbir deneyimi, hazırlığı olmayan Silahlı Kuvvetler denizaşırı bir operasyonu, askeri harekâtı, havasıyla deniziyle hiçbir hazırlığı yapılmadan önceden, şartlar gerektiriyor diye birden bire **o zamanki Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin kararı doğrultusunda derhal uygulamaya koyuyorlar.***

O uygulamaya karşı her türlü tepki çıkıyor, süper güçlerden çıkıyor, Birleşmiş Milletlerden çıkıyor, Birleşmiş Milletler neredeyse devreye giriyor, böyle bir ortamın içindeyiz, ne oldu?

Eğer bugünkü siyaset anlayışı o gün olsaydı, bilmenizi isterim, ya harekâta hiç geçilmezdi ya da harekâta geçilip oraya paraşütlü birlikleri indirilmiş olsaydı kumsalın kenarında onlar her an püskürtülecek bir zafiyet içinde orada kalırlardı.

İkinci Kıbrıs harekâtı yapılabilir miydi? Nasıl yapıldı? SİYASİ İRADEYLE!

2.2.4.3. SİYASİ İRADE OLMADAN KALICI BAŞARIYA ULAŞILAMAZ

Uluslararası ilişkilerde elbette askeri güç, ekonomik güç hepsi çok önemli, ama siyasi zihniyet, siyasi anlayış en az onlar kadar önemlidir ve bizim üzüntüyle söylememiz lazımdır, bu tablo içinde görmediğimiz olay budur.

Karşımızda Amerikan Başkanı Bush konuşuyor, Amerikan Savunma Bakanı konuşuyor, Amerikan Dışişleri Bakanı konuşuyor, Türkiye’de Dışişleri Bakanını ara ki bulasın. Milli Savunma Bakanı ortalıkta yok, Başbakan sütre gerisinde, Genelkurmay Başkanı çıkmış, o olayı anlatmaya çalışıyor...

Bizimkiler ne zaman çıkıyorlar? Her şey bittikten sonra CHP ile polemik yapmak üzere çıkıyorlar. Zamanında çıkıp sen Türkiye’ye baskı yapanlar karşısında tavrını takınsaydın ya, onun gereklerini hazırlasaydın ya.

Manzara açıktır, nettir... Hepimiz çok yakından izledik, gördük. 28 Şubat Perşembe günü Amerikan Savunma Bakanı Cumhurbaşkanı ile özel görüşme yaptı. Başbakanla özel görüşme yaptı, Genelkurmay Başkanı ile de yaptı. Hepsi sustu, ama **Genelkurmay Başkanı** çıktı, “*süre bir gün de olabilir, bir yıl da olabilir*” dedi. Yani belli, reddetmiş. Öbürleri ne söyledi, bilmiyoruz. Perşembe günü ayrı ayrı konuştular, ondan sonra Türkiye’de Perşembe günü öğleden sonra asker-sivil yetkililer bir araya geldi ve 29 Şubat Cuma sabahı saat 4’te geri çekilmeye başladığımızı **ZEBARİ** bize ve tüm dünyaya duyurdu.

Türkiye güç günlerden geçiyor, ama bizim bu işleri kendi aramızda konuşarak, tartışarak gerçekleri doğru görerek, gerçekler karşısında ulusal yararlarımızı doğru saptayarak, onlara yönelik doğru çalışmalar yaparak ülkemizi hak ettiği yere taşıyacağımızdan hiç kuşumuz yoktur. Güç bir dönemden geçiyoruz, ama bu güçlükleri en iyi şekilde göğüsleyebileceğimize inanıyorum.

Bu gelinen noktada hepimiz, bu terör belası tekrar ülkemizi taciz etmesin diye bunları ifade ediyoruz. Elbette taciz edecek olursa gerekeni yine elbirliğiyle yapacağız, hiç kuşku yoktur, o konuda da yine tam bir güven içinde olduğumuzu ifade etmek istiyorum ama gereksiz yere artık bu acıları yaşamak istemiyoruz ve dünyaya haklılığımızı nihai bir biçimde anlatabilmeyi umut ediyoruz.

MUTLAK ZORUNLULUK: Biz oraya girdikten sonra mutlaka yapmak zorunda olduğumuz işler var. Nedir o? Başta Zap olmak üzere oradaki bütün PKK karargahlarını tümüyle etkisiz kılmak, tümünün içindeki cephaneyi, silahı, lojistik destekleri kullanılmaz hale getirmek, orayı tam VE mutlak kontrolünüz altına almak.

HER GÜN OLMAZ: Bu hedeflere yönelik bir çalışmaya içinden geçtiğimiz bu süre el vermemiştir. 8 günde bunun sağlanması mümkün olmamıştır. Mümkün de değildir.

İZİN VERİLMEDİ: Orada daha uzun süreli, daha geniş bir destekle çalışma yapılmasına izin verilmedi. “Çıkalım mı çıkmayalım mı?” kim söylüyor bize bunu? ABD Genelkurmay Başkanı söylemiyor, siyasi otoriteleri söylüyor. Bu konuları siyasi çerçevesi ile, siyasi bir kadro aracılığıyla ele almamız lazım.

KARARI NE ZAMAN ALDIK?: Gerçekten biz harekatı ABD’den tamamen bağımsız

kendimiz bitirme kararı aldıysak bu kararı ne zaman aldık? Madem Cumhurbaşkanı'ndan başlayarak Perşembe günü herkes çekilme kararının alındığını biliyordu, bunun neden Gates'e söylemediler?

2.2.4.4.- BU OLAY BÜYÜK BİR KURGUNUN, SENARYONUN, BÜYÜK BİR TEZGÂHIN PARÇASIDIR.

Bizim askeri harekâtımız ABD tarafından geliştirilen kurgunun bir parçası olarak öngörülmüştür. Bush'la 5 Kasım'da ABD'de görüşme yapıldı: "Türkiye'yi PKK ile bir araya getirmenin aşamaları olarak operasyona izin verelim. Giderler Irak'ta boşalır, intikamlarını alırlar, tatmin olurlar, rahatlarlar, ama askeri harekât PKK'yı tümüyle Kuzey Irak'ta etkisiz kılacak bir noktaya getirmeden sona erdirilsin". Bir yandan "**Harekât erken bitsin**" derken, bir yandan da "**siyasi çözüm**" demeye başladılar. **Bunun, bir büyük projenin yani Türkiye'yi masaya götürme planlamasının bir parçası olmadığını kimse iddia edemez...**

Amerikalı yetkililer bize askeri harekât izni verirken, askeri harekâtı kestirirken, Talabani'nin buraya gelmesini bizden talep ederken ne yaptıklarını biliyorlar. Talabani'nin buraya gelişi, Türkiye'nin Irak'a askeri harekâtıyla eşzamanlı olarak geliştirildi.

ABD'de de askeri ve sivil kanatlar tarafından yapılmakta olan "**PKK ile müzakere edilebileceği**" yönündeki açıklamaların amacı "PKK ile siyasi müzakere" fikrini, Türkiye kamuoyunda tartışılabilir hale getirebilme arayışından kaynaklanmaktadır.

Bizi derinden rahatsız eden, "bu tablo karşısında Türkiye'nin milli sorumlulukları, duyarlılıkları gözetecek bir karşı planının olmayışdır."

Türkiye'nin bir askeri müdahale noktasına gelmekteki haklılığını kabul ediyorsunuz, PKK'nın Türkiye'nin ve Amerika'nın düşmanı olduğunu ifade ediyorsunuz, ona karış verilecek mücadelede askeri işbirliğini taahhüt ediyorsunuz, ama operasyonun başlayışından üç dört gün sonra en üst düzeyde, Başkan **Bush** düzeyinde, "bitirin bunu" diyorsunuz. Hemen ardından "Bu iş askeri yöntemle olmaz, siyasi diyalogla olur" diyorsunuz.

Peki Amerika'nın amacı ne? Amerika niye bu lafları söylemiş? Niye bizim girmemize hava sahasını açarak, istihbarat bilgi paylaşımı yaparak, "PKK terör örgütüdür" diyerek niye yeşil ışık yakmış, niye? Kuzey Irak'taki PKK terör örgütünün tümünün tasfiye edilmesini öngördüğü için mi? Öyleyse niye üç gün sonra "kısa kes" diyorsun? Daha askeri harekâtın ne sonuç verdiği netlik kazanmadan niçin "bir an önce bunu bitirin ve siyasi diyaloga geçin" diyorsun, niçin diyorsun? Senin amacın, askeri harekâtla sonuç almak mı, yoksa askeri harekâtla sonuç alınmasına yönelmeden siyasi diyalog noktasına geçilmesini mi sağlamak?

Eğer biz askeri harekât yapmamış olsaydık, Talabani'yi Türkiye'ye çağırarak mümkün müydü? Talabani Türkiye'ye çağırılabilir miydi? Talabani Türkiye'ye 21 Şubat'taki askeri harekâta izin veren Milli Güvenlik Kurulu Toplantısı'nda alınan kararlarla çağırıldı. O toplantıda iki karar aynı anda çıktı. Bir, askeri harekât başlayacak; iki, Talabani Türkiye'ye çağırılacak. Yani Türkiye'nin askeri harekâtıyla Talabani'nin Türkiye'ye çağırılması aynı konseptin, aynı kavramın, aynı anlayışın iki ayrı yansıması, hem askeri harekât olacak hem diyalog olacak.

Birilerinin böyle bir büyük senaryoyu, bir büyük kurguyu Türkiye'ye kısmi bir askeri müdahale fırsatı verelim, içini boşaltsın, rahatlasın bir ölçüde ve ondan sonra Türkiye'yi müzakere masasına çekelim ve müzakere sürecini başlatalım düşüncesinin dünyanın herhangi bir yerinde, herhangi bir merkezde zihinlerden geçmediğinin güvencesini bize verebilecek bir yetkili var mı Türkiye'de? Böyle bir şey olabilir mi?

Birilerinin kafasından böyle projeler geçiyorsa, bu projelerin söz konusu olabileceğini düşünmek, bunu ortaya koymak, buna karşı Türkiye'nin kendisini savunma duygusunu, dikkatli olması gereğini milletimize anlatmak ana muhalefet partisinin görevi değil mi? Hele o ana muhalefet partisi, Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu Cumhuriyet Halk Partisi ise, o bizim görevimiz değil mi?

Bu büyük senaryonun içinde Türkiye'nin askeri harekâtı birilerinin gözünde bir faktör konumunda ise bunu görmemiz gerekmiyor mu?

Biz hep birlikte Türkiye'nin hakkını, hukukunu, çıkarını, yararını, güvenliğini savunmaya devam edeceğiz. Bunu yapmanın ilk yolu da gerçekleri ortaya koymaktır. Bunun ilk yolu da karşı karşıya bulunduğumuz tabloya herkesin dikkatini çekmektir. Kendimizi aldatmak değil, bizi tuzağa düşürmek isteyenlere karşı duyarlı ve uyanık davranmaktır.

Biz, TSK'yı siyasi tartışmaların dışında tutmaya özen gösteriyoruz. Ben, grup konuşmamda da bu özeni gösterdim. Ancak bu sorumluluk sadece bizim değil. Genelkurmay Başkanı'nın da TSK'yı siyasi tartışmaların dışında tutmak sorumluluğu vardır. Yapılan açıklamada 'seviyesiz', 'hain' deniliyor. Bunlar kabul edilemez kavramlardır. Hiç kimse tarihi boyunca CHP'ye böyle ağır sözler sarf etmemiştir, edemez. CHP'nin nasıl bir parti olduğu ortadadır. CHP, Atatürk'ün önderliğinde bu cumhuriyeti kuran ve o emanete her koşulda sahip çıkan bir partidir. Bu tür hakaretlere muhatap olması mümkün değildir."

DENİZ BAYKAL (Genel Başkan)

2.3.- DIŞ POLİTİKADA GELİŞMELER

“Özgürlük ve bağımsızlık benim karakterimdir...” M.K.ATATÜRK

2.3.1.- GENEL DEĞERLENDİRME

Bölgesinin en etkin, en güçlü ve en demokratik ülkesi olan Türkiye barışın ve demokrasinin aktif bir savunucusu haline gelmelidir.

Demokrasinin bölgemizde yayılıp güçlenmesinde Türkiye öncü ve model bir ülke rolü oynamalıdır.

Son Kurultayımızdan bu yana geçen dönem içinde dış politika alanında çok önemli gelişmeler yaşandı. Özellikle Kuzey Irak'taki PKK terör örgütünün tasfiyesini istemeyen bazı yabancı güçlerin telkinleri ve baskıları sonucunda hükümet Silahlı Kuvvetlere kapsamlı bir sınır ötesi operasyon yapması için gerekli yetkiyi vermedi ve sadece sınırlı bir operasyon ile yetinerek milletimizin beklentilerinin çok gerisinde bir tavır aldı. PKK terörünü siyasi yöntemlerle çözmek isteyenlerin, PKK ile Türkiye'nin müzakere masasına oturmasını önerenlerin, PKK'lılara af çıkararak onları tatmin etmek suretiyle meselenin çözümlenebileceğini telkin edenlerin oyununa geldi.

Amerikan Savunma Bakanı Gates'in "birliklerinizi Kuzey Irak'tan birkaç gün içinde çekin, yoksa istihbarat yardımını keseriz" yolundaki beyanlarına ve Başkan Bush'un aynı doğrultudaki sözlerine rağmen hükümet askeri operasyon konusunda hiçbir dış baskıya maruz kalmadığını iddia etti. Amerikalı komutanların "PKK ile masaya oturun, uzlaşmaya varın" yolundaki sözlerini duymazlıktan geldi.

Biz CHP olarak bir taraftan terörün tamamen tasfiyesini savunurken bir yandan da bölgede yaşayan halkımıza, Kürt kökenli vatandaşlarımıza sahip çıkmak için devletin bölgeye yönelik yatırımlarını arttırmasını önerdik. Gerek bölgenin kalkındırılması gerek işsizliğin önlenmesi için GAP projesinin süratle bitirilmesini teklif ettik. Gerek eğitim, sağlık, gerek altyapı projelerinin hızlandırılması gerektiğini söyledik.

Genel Başkanımız Kuzey Irak'ta yaşayan insanlara Türkiye'nin yardım elini uzatmasını, oradaki gençlere ve çocuklara burslar verilmesini, yeni sınır kapıları açılmasını, Kuzey Irak'a yönelik olarak yerel dillerde radyo ve televizyon yayınları yapılmasını, sınır kapılarının sayıları arttırılarak ekonomik işbirliğinin canlandırılmasını, Dicle nehri üzerindeki baraj inşaatını hızlandırarak Irak'a her mevsim su verilmesini önerdi. Böylece bölgenin kalkındırılarak teröre müsait olan sosyal ortamın giderilmesinin hedeflediğini de açıkladı.

Ne yazık ki, hükümet bu önerilerimizden hiçbirini değerlendiremedi. Ne terörü bertaraf edecek operasyonu tam olarak yapabildi, ne de ekonomik ve sosyal kalkınma önlemlerine başvurabildi.

Genelkurmay Başkanımızın terör destekçisi olarak nitelendirdiği Kuzey Irak'taki yerel yöneticilerle üst düzey siyasi ilişkiler kurdu. Türkiye'yi PKK ile müzakere masasına

oturtmak isteyenleri muhatap aldı. Irak'taki Türkmen soydaşlarımızın haklarının ve kazanımlarının korunması için yeterli çaba göstermedi. 1000 yıllık Türk kenti olan Kerkük'ün düzenlenecek bir referandumla Kürt bölgesi içine sokulması çabalarına kayıtsız kaldı. Kuzey Irak'ta bir Kürt devleti kurulmasını önleyecek etkili girişimler yapamadı.

İşte hükümetin bu kayıtsız, cesaretsiz ve sonuç almaktan uzak politikaları nedeniyle son beş yılda teröre verdiğimiz şehitlerin sayısında sürekli artış oldu.

Afganistan'da NATO çerçevesinde görev yapan birliklerimizin teröristlerle çarpışmaların yürütüldüğü bölgelere gönderilmesi yolunda yapılan baskılara karşı hükümet etkili bir cevap veremedi. Sayın Başbakan Türkiye'nin kendine yönelik terörle mücadelesini engelleyenlerin başka bir ülkede teröristlerle savaşmasını sağlamak için yapılan baskılardan habersiz göründü.

AB ile ilişkilerde de Türkiye, Fransa Cumhurbaşkanı Sarkozy'nin ve Alman Başbakanı Merkel'in Türkiye'nin tam üyeliğine engel olan söz ve davranışları karşısında tepki gösteremedi. Sadece bu sözlerin basına intikal ettirilmemesi için ricada bulunmakla yetindi. Türkiye'nin üyelik müzakere başlıklarından sekizinin AB zirvesi ve beşinin de Fransa tarafından dondurulmasına engel olamadı. Türkiye'yle aynı gün müzakere sürecine başlayan Hırvatistan'ın çok gerisinde bırakılmamıza seyirci kaldı. Reform sürecini yavaşlattı ve AB'yi adeta Türkiye'nin gündeminden çıkarttı.

Kıbrıs'ta kararlı bir tutum sergileyemedi. AB'nin daha 2004 yılında aldığı karara rağmen KKTC ile doğrudan ticari ilişki kurmasını sağlayamadı. Sürekli olarak taviz vermeye hazır bir ülke görüntüsü sergiledi.

Hükümet yurt dışındaki vatandaşlarımıza da sahip çıkamadı. Yabancı düşmanlarının saldırıları karşısında Almanya'daki vatandaşlarımızı sahipsiz bıraktı. Bu konuda bizim yaptığımız uyarılara karşı duyarsız kaldı. Yabancı düşmanlığının araştırılması için Meclise verdiğimiz araştırma önergesine sahip çıkmadı. Aynı şekilde Türkiye'deki bazı Hıristiyan uyruklu vatandaşlarımıza ve yabancı din adamlarına yönelik saldırıları önlemek için de tedbir alamadı ve bu olayların soruşturulması sırasında yaşanan usulsüzlüklere ve hatalı uygulamalara engel olamadı. Bu konuda verdiğimiz araştırma önergesini de desteklemedi.

Batı Trakya'daki soydaşlarımızın sorunlarına da kayıtsız kaldı. Vakıflar Kanunu ile İstanbul'daki Rumlara Lozan'da öngörülenden çok daha fazla hak ve yetki verirken Batı Trakya'daki Türklerin haklarının çiğnenmesine göz yumdu.

Hükümet en duyarlı dış politika konularında Dışişleri Bakanlığını devre dışı bıraktı. Tüm bu konuları danışmanlarıyla yürütmeye kalkıştı. Onların telkiniyle bütün medeni dünyanın terör örgütü olarak nitelediği Hamas örgütünün üst düzey yöneticilerini Ankara'ya davet ederek onlarla Dışişleri Bakanı düzeyinde görüştü.

2.3.2.- IRAK İLE İLİŞKİLER

2.3.2.1.- TÜRKİYE, İRAK'IN BÖLÜNMESİNE SEYİRCİ KALAMAZ. İRAK'IN BÜTÜNLÜĞÜ KORUNMALIDIR.

İrak'ın fiilen parçalanması doğrultusunda çok ileri bir noktaya gelinmiştir. Maalesef, bu süreç içinde Türk siyasetçileri en büyük katkıyı yapmışlardır. Irak'ın bölünmemesini güvence altına almak hem Türkiye hem de bölge barışı bakımından olağanüstü önemlidir.

Türk dış politikasının hedefi, Irak'ın parçalanma sürecini durdurmak, Irak'ın bütünlüğünü göstermelik sözde her an dağılabilecek bir yapay bütünlük olmaktan çıkarmak olmalıdır. Bu, ciddi bir hedefdir. Irak'ın parçalanması, bu bölgeyi çok karıştırır, çok ciddi rahatsızlık yaratır.

İrak'ın parçalanma süreci başladığı zaman için bu noktaya geleceğine, Çekiç Güç'ün uygulanmaya ilk konulduğu günlerden beri, Cumhuriyet Halk Partisi olarak herkesin dikkatini çekmiştik.

Bugünkü terör sorununun altında Irak'ın parçalanmaya başlamış olması yatar. Irak Anayasasının kendi iç mekanizması içinde bölgesel yapılanmalar elbette Iraklıların kararlaştıracağı bir konudur, onu yönlendirmeye çalışmak bizim işimiz değildir. Ama Irak'ın, federatif veya merkezi yönetim anlayışı içinde olsun, bütünlüğünü koruyan bir devlet olarak varlığını sürdürmesi fevkalade önemlidir. Bunu güvence altına almaya yönelik uluslararası her çabayı, Türkiye olarak biz de desteklemeliyiz.

ABD'nin Irak'a yönelik ilk hareketinin ardından Saddam'ın Kürt gruplara yönelik şiddet girişimleri Türkiye sayesinde felakete dönüşmeden atlatıldı. Barzani ve Talabani arasında barış yine Türkiye'nin katkılarıyla sağlandı. Bölgenin teröre destek üssüne dönüşmesi yine bölge halkına zarar verir.

İrak'ın toplam on sekiz kentinden dördü olan ve ülkenin kuzey bölgesinde yer alan Zaho, Duhok, Erbil ve Süleymaniye, 1991 yılının Haziran ayından bugüne dek başta ABD olmak üzere Batılı devletlerce destelenen Mesut Barzani liderliğindeki Irak Kürdistan Demokratik Partisi (IKDP) ile Celal Talabani önderliğindeki Irak Kürdistan Yurtseverler Partisi (IKYB) tarafından yönetiliyor.

İrak'ın kuzey bölgesine hâkim olan Iraklı iki Kürt partisi, "büyük Kürdistan kurma hayaline" paralel duruşu olmayan Iraklı grupları dışlarken İran, Suriye ve Türkiye'deki ayrılıkçı Kürt gruplarına kucak açtılar. Böylece, Irak'ın kuzeyi İran ve Türkiye'deki ayrılıkçı Kürt grupları için cazibe merkezi haline geldi ve bu unsurlar bölgeye akın etmeye başladılar.

İraklı iki Kürt partisinin desteği sayesinde Irak'a komşu olan ülkelerden bölgeye getirilen ayrılıkçı Kürt grupları serbestçe örgütlenerek güçlendi. Bahse konu olan ayrılıkçı Kürt gruplarının Irak'ın kuzeyinde yapmış oldukları faaliyetler, -PKK gibi dünya terör listesine alınmış bir grubun da bunlara dâhil olmasına rağmen- ne Irak'ı işgal eden ABD ne de Irak Hükümeti tarafından önlenmedi. Irak'ın kuzeyinde güçlenen bu ayrıkçı gruplar hem Türkiye'ye hem de İran'a karşı vur kaç operasyonları düzenledi. Bu gelişmelerin sonucu olarak hem İran hem de Türkiye, farklı zamanlarda Irak'ın kuzeyinde barınan PEJAK ve PKK'yı hedef alan askeri harekâtlar düzenledi.

a.-) DÜN ÇEKİÇ GÜCE OY VEREN SİYASETÇİLERİN, DÜNÜN ÖZELEŞTİRİSİNİ YAPMADAN BUGÜN AHKAM KESMELERİ EN AZINDAN SAMİMİYETSİZLİKTİR...

Biz CHP'liler olarak, Çekiç Güç'e hiçbir zaman oy vermedik. Çünkü, Çekiç Güç, Irak'ı bölmeye yönelik bir proje idi ve Irak'ın bölünmesi Türkiye'deki terörü azdıracak bir işti, bunu açıkça görüyorduk. Dün o projeye destek verenler, defalarca kendi imzalarıyla Meclise Çekiç Güç'ün görev süresinin uzatılması Irak'ın bölünmesi projesini teklif edenler, şimdi terör konusunda, Barzani konusunda özeleştirme yapmadan söz hakkı arıyorlar...

Barzani'yi bugünkü konumuna çıkaranlar, Çekiç Güç uygulamaya konulurken ve süresi uzatılırken oyları ile ona destek veren siyasetçilerdir. Dünün özeleştirisini yapmadan bugün ahkam kesenlerin samimiyetlerine inanmak mümkün değildir.

b.-) IRAK'TA, "PKK İLE MÜCADELE" KONUSUNDA SİYASİ İRADE EKSİKLİĞİ VAR...

Irak'ın kuzeyinde barınan terör örgütlerine yardım ve yataklık sağlanmasında ısrar edilmesi bölgeye ne barış ne huzur ne de istikrar getirir; tam tersine başta Kürt bölgesel yönetiminin varlığını derinden sarsacak ve bölgenin yanı sıra Ortadoğu'nun tamamını kapsayacak bir kaosun tetikleyicisi olur.

Yaklaşık dokuz aya yakın bir süre önce Cenevre'de bir uluslararası toplantıda Barzani ve Talabani karşısında Kuzey Irak'ın terör örgütünü himaye etmekte oluşunun yaratmakta olduğu sorunlar Genel Başkan Deniz **BAYKAL** tarafından gündeme getirdi. Barzani ve Talabani'nin bu konudaki politikasına açıklık getirilmesini talep ederek, bunun, bölgenin barışı, huzuru bakımından yaşamsal bir önem taşıdığına dikkati çekti.

Ancak konu ilgili taraflarca geniş ölçüde savsaklandı ve bugünkü noktalara gelindi. Bu süreç artık sürdürülebilir olmaktan çıkmıştır.

Barzani ve Talabani'ye kızgınlığımızın nedeni kendi coğrafyalarını Türkiye'ye yönelik karargâh haline dönüştürmeleridir...

c.-) ÖNCELİKLİ HEDEFİMİZ, TERÖR ÖRGÜTÜNÜN BÖLGE ÜLKELERİ İÇİNDE HİMAYE GÖRMESİNİ ÖNLEMEK OLMALIDIR.

Türk "dış politikasının, Silahlı Kuvvetler gücünün ve siyasetçilerinin" ortak amacı ve hedefi, çevremizde PKK'yı tecrit etmek, dışlamak ve etkisizleştirmek olmalıdır. Bunun için bütün komşu ülkelerin aynı anlayışa girmesini sağlamak zorunluluğumuz vardır. Bu amaca yönelik olarak bütün olanaklarımızı kullanmalıyız; diplomatik, ekonomik ve askeri olanaklarımızı bu doğrultuya yönlendirmeliyiz. **Ne yazık ki AKP iktidarı böyle bir duyarlılıktan yoksundur.**

Bölgede yer alan devletlerin, siyasi organizasyonların tümü, terör örgütünü dışlama konusunda ciddi bir kararlılığın içine sokulabilmelidir. Terörü himaye etmeyi el yakacak bir iş hâline dönüştürmeliyiz. Kimse, terörü himaye ettiğini saklayamaz hâle gelmelidir. Terör himaye ediliyorsa, onun bir yaptırımının olacağını herkes görmek durumundadır.

Türkiye'nin gücü, potansiyeli çevremizde terörü himaye edenleri caydırmaya yönelik olarak etkin bir biçimde kullanılmalıdır.

Bu, temel bir gereksinimdir. Herkes anlamalıdır ki, PKK'yı himaye ederek, bedel ödmeden bölgede varlığını sürdürmek kolay değildir. Bu dersi herkesin almasını sağlamalıyız. Bu, bizim bu alanda temel önceliğimiz olmalıdır.

Kuzey Irak yetkilileri PKK'nın Irak'ın egemenlik alanı altında konuşularak eylemlerini sürdürmesine son verecek kararlı bir iradeyi ortaya koymak zorundadır.

Kuzey Irak'a "DOST BÖLGE" açılımımız, gereken koşullarda sınır ötesi bir operasyonu yapma gereğini ortadan kaldıran bir tespit değildir. Tam tersine elbette ihtiyaç ortaya çıktıkça, gereklikçe, PKK askeri kampları Kuzey Irak'ta konuşlandığı sürece buna gerek var demektir. Ama bu mücadeleyi sadece sınır ötesi operasyon denklemi içine hapsedmek artık mümkün değildir.

Terörün etrafındaki ortamı teröre dost olmaktan çıkarıp Türkiye'ye dost durumuna dönüştürmemiz halinde, inanıyoruz ki, PKK'nın Irak toplumunda bulacağı destek giderek azalamaya başlayacaktır. **PKK'nın, Irak halkının Türk toplumuyla, Türk devletiyle sıcak ve dostane ilişkilerinin önünde bir engel olduğu daha iyi anlaşılmalıya başlanır, giderek terör tecrit olur.**

d.-) BARIŞ BİR BÜTÜNDÜR. İÇERİDEKİ BARIŞ, DIŞARIDAKİ BARIŞLA BÜTÜNLEŞİKTİR...

Mustafa Kemal ATATÜRK "Yurtta barış, cihanda barış"sözü ile, barış olgusunun bütünlüğünü, bölünemezliğini, hem içeride, hem de dışarıda önemini vurgulamıştır. Barış olgusuna bu bütünlük anlayışı içinde yaklaşılması gerekir. Biz, PKK ile uğraşırken Irak'ın durumu fevkalade önemlidir. Irak'ın bir an önce barışa kavuşmasını güvence altına almak Türkiye bakımından, kendi sorunlarımız açısından da büyük önem taşımaktadır.

Kuzey Irak'ın Kürdü vardır. Türkiye'nin de Kürdü vardır. Kuzey Irak Kürdü'nün orada kuracağı yönetim bizi ilgilendirmez.

TALABANİ ve BARZANİ'nin kendi coğrafyalarındaki siyasi projeleri kendi işleridir. Biz ona karışmayız. Kendi bölgelerinde istedikleri idareyi kurabilirler. Ama bizi rahat bıraksınlar. Terör örgütünün Kuzey Irak'ta konuşularak Türkiye'ye yönelik terör faaliyetlerini sürdürmelerini kesinlikle kabul edemeyiz.

2.3.2.2.- KUZHEY IRAK, “TÜRKİYE’YE DOST BİR BÖLGE” HALİNE DÖNÜŞTÜRÜLMELİDİR.

Genel Başkan **Deniz BAYKAL** tarafından açıklanmış olan **KUZHEY IRAK’A DOST BÖLGE AÇILIMI** ile ortaya koyduğumuz hedef, “**Önümüzdeki döneme yönelik olarak terörü etkisizleştirmek, yalnızlaştırmak terörün etrafındaki ortamı teröre dost olmaktan çıkarıp TÜRKİYE’YE DOST DURUMA DÖNÜŞTÜRMEKTİR. BU BİR DOSTLUK, BİR KUCAKLAŞMA YAKLAŞIMIDIR...**”

Terörle mücadele artık günlük politika olmaktan çıkmış durumda. Türkiye 10-20-30 yıl sonrasını düşünerek politika koymak zorundadır. Bu açılım ile öngördüğümüz hedef “siyasi yapılanmalar, hükümetler ve devletler değildir.” Amacımız; insanlara, gençlere, halka yönelik, orada yaşayan insanlara yönelik bir projenin yaşama geçirilmesidir.

Bir yandan uluslararası hukuku reddederek Türkiye’ye yönelik terörü destekleyen yöneticileri caydıracak kararlı tavrımızı sürdürürken, öte yandan da Irak halkına sevgi ve dostluk yaklaşımımızı hiç öbüründen etkilenmeden ortaya koymamız gerekmektedir.

Türkiye, Kuzey Irak’la yakından ilgilenmelidir. O bölgeye yönelik olarak çok ciddi düzenlemeler, ve yapıcı önlemler almalıyız; ekonomik, sosyal, kültürel ve iletişim amaçlı girişimleri uygulamaya koymalıyız.

a.-) KUZHEY IRAK “DOST BÖLGE”: POLİTİKA VE PROJELER

Kuzey Irak’ta yaşayanlar kardeşlerimizdir... Türkiye, Kuzey Irak’la yakından ilgilenmelidir.

Bizim sınırlarımızın dışında yaşayan insanlarla, “onların etnik kökü, kökeni, inancı ne olursa olsun” tümüyle iyi niyetli bir kardeşlik temelinde dayalı olarak yaşama anlayışımızı, onlara yönelik dostane duygularımızı ortaya koyan bir yaklaşım sergilememiz gerekmektedir.

O bölgeye yönelik olarak çok ciddi düzenlemeler, ve yapıcı önlemler almalıyız; ekonomik, sosyal, kültürel ve iletişim amaçlı girişimleri uygulamaya koymalıyız.

Tüm bu çabalarımız, Irak’ın egemenliğine ve bütünlüğüne saygı içinde, özellikle sınır komşu bölgemiz Kuzey Irak’ta yaşamakta olan her köken ve inançtan tüm insanlarla, onların refahlarına, huzurlarına ve esenliklerine yönelik adımlar atmaktır. Bu çabalarımız **Kuzey Irak’ın, Türkiye’ye dost bir bölge hâline dönüştürülmesine yeni bir pencere açmaktır.**

- **“AÇILIM” BİR “PROGRAM-PROJE” BÜTÜNLÜĞÜ VE DİSİPLİNİ İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLMELİDİR:** Tüm bu açılım ve proje uygulamalarının gerekleri, hükümet ve iktidar değişimlerinden etkilenmeden program içinde, sistematik bir çalışmayla gerçekleştirilmelidir. Bu amaca yönelik gerekli kaynak özel bir fona aktarılmalıdır.
- **“AÇILIMIN” UYGULAMASI, TERÖRLE MÜCADELEDEN ETKİLENMEMELİ, ONDAN BAĞIMSIZ SÜRDÜRÜLMELİDİR:** Ekonomik ve ticari ilişkiler, eğitsel ve kültürel projeler, işbirliği ve iletişim uygulamaları askerî önlemlerden bağımsız olarak, ondan olumsuz şekilde etkilenmeden sürdürülmelidir.

- **TİCARİ İLİŞKİLERİMİZ GELİŞTİRİLMELİDİR:** Türkiye'nin Irak'la ticari ilişkileri çeşitlendirilmeli, güçlendirilmeli ve geliştirilmelidir. Ticari bağlantı merkezleri artırılmalı ve geliştirilmelidir. **HABUR** kapısı sürekli açık tutulmalı, bölgede barış ve refaha katkının simgesine dönüştürülmelidir.
  - ✓ Irak'la ilişkimizi **HABUR**'un tekelinden çıkaracak, çok yönlü ticari bağlantıların önünü açacak tedbirler acilen devreye sokulmalıdır.
  - ✓ **OVAKÖY** Kapısı bu çerçevede içinde mutlaka değerlendirilmeli, bu amaca yönelik yeniden yapılandırılmalıdır.

- **GENÇLERE TÜRKİYEDE EĞİTİM VE STAJ OLANAĞI SAĞLANMALIDIR:** Kuzey Irak'taki gençlerin, (Kürtlerin, Arapların, Türkmenlerin) Türkiye üniversitelerinde tam burslu olarak okutulması, eğitilmesi, bizim üniversitemizde toplumumuzla kaynaştırılmasını öngören çalışmalar yapılmalıdır.
  - ✓ Her yıl bine yakın yüksek öğrenim çağındaki Kuzey Iraklı gence tam burs ve yüksek öğrenime giriş kotası sağlayarak, üniversitemizde eğitim görmelerini sağlayalım.
  - ✓ Başta ODTÜ, İTÜ ve İstanbul Üniversitesi olmak üzere, Türkiye'nin bütün üniversitelerinde bu amaçla ek kontenjanlar uygulayalım. Irak'ın gençlerini Üniversitemizde en kaliteli ve nitelikli eğitim ile kucaklayalım. Mühendis, Bilişimci, İktisatçı, İşletmeci, Yönetici, Doktor, İletişimci, İlim Adamı vb. olabilmeleri için bu gençlere huzurlu yaşam ortamı içinde en iyi eğitimi almalarına olanak tanıyalım.
  - ✓ Gençlere Türkiye'de mesleki eğitim ve süreli staj olanağı sağlanmalıdır:

- **BÖLGE İLE İLETİŞİMDE AÇILIM YAPILMASI, KÜLTÜRLERİN BULUŞTURULMASI SAĞLANMALIDIR:** Türkiye'nin bilinçli, sistematik bir şekilde kendi siyaset anlayışını, bölgeye yönelik politikalarını, tercihlerini ve bölgeyle ilgili değerlendirmelerini doğru biçimde yansıtabilecek sistematik, etkili, bilimsel bir yayıncılık uygulamasına geçilmelidir.
  - ✓ Türkiye televizyonlarının tümünün Irak'ın her yerinde hiçbir engelle karşılaşmadan en etkili, en ileri teknik olanaklarla donatılmış olarak dinlenebilmesi, izlenebilmesi sağlanmalıdır.
  - ✓ Kuzey Irak Bölgesi'ne yönelik Kürtçe, Arapça yayın yapılmasını sağlayacak altyapı oluşturulmalı, hızla uygulamasına geçilmelidir. Kürtçe yayınlar farklı lehçelerine göre de yapılmalıdır.
  - ✓ Yayınlanacak programlar izleyicilerin ilgi ve ihtiyaçlarına göre çeşitlendirilmeli; propaganda ve asimilasyon mantığından uzak durulmalı, demokrasi kültürünün ve yaşam kalitesinin yükselmesini destekleyecek temalara ağırlık verilmelidir.

- **ANADOLU'NUN SUYUNDAN YARARLANMALARI SAĞLANMALIDIR:** Biz su zengini bir ülke değiliz ama bütün bunlara rağmen Türkiye'nin su kaynaklarının Irak ve Suriye başta olmak üzere komşularımız içinde büyük değer taşıdığını çok iyi biliyoruz.
  - ✓ Ülkemiz topraklarında doğan ve Irak sınırını aşan akarsularımızın su rejimini kontrol altına alacak yatırımlarda Irak'ın su ihtiyacının karşılanmasını da, bu konudaki

uluslararası kurallar ötesinde iyi komşuluk ilişkileri ve kader ortaklığı anlayışı çerçevesinde hedef almalıyız.

- ✓ **ILISU** Barajı'nı bir an önce tamamlayarak Dicle'nin başı boş akmasına son vermeliyiz. Fırat gibi Dicle'yi de kontrol altına alarak, Irak tarafının da düzenli su olanağına kavuşmasına katkıda bulunmalıyız.

- **BÖLGEDE SINIRLARÖTESİ ULAŞIM AĞI İYİLEŞTİRİLMELİDİR:** Karayolu ve demiryolu ile Irak'a ulaşımın alt yapısının geliştirilmesi, yolların bakımının iyileştirilmesi konularında işbirliği artırılmalıdır.
- **BÖLGEDE SINIRLARÖTESİ ELEKTRİK ENERJİSİ PAYLAŞIMI YAYGINLAŞTIRILMALIDIR.** Halen Türkiye'nin bu konuda sağlamakta olduğu destek artırılmalıdır.
- **"TİKA DOST BÖLGE" PROJESİ UYGULAMASINDAN SORUMLU KOORDİNATÖR KURULUŞ OLMALIDIR:** (TİKA), Kuzey Irak'a yönelik tüm bu ve geliştirilecek diğer proje ve ilişkilerin eşgüdüm içinde yürütülmesinin sorumlu kuruluşu olmalıdır. Bu görev TİKA'nın en öncelikli sorumluluk alanlarından birine dönüştürülmelidir. Bu amaçla TİKA güçlendirilmeli, yeterli beşeri ve mali kaynağa kavuşturulmalıdır.

2.3.3.- AB İLE İLİŞKİLERİMİZ

2.3.3.1.- AB İLE İLİŞKİLERİMİZDE KOŞULUMUZ: EŞİT KOŞULLU, “ULUS DEVLET - ÜNİTER DEVLET - LAİK DEVLET” İLKELERİMİZE SAYGILI, ONURLU TAM ÜYELİK...

Avrupa Birliği'yle ilişkilerimizde, AB'nin;

- Türkiye'nin tam üyelik hedefinin AB tarafından samimiyetle benimsenmesi ve tam üyelik için takvim verilmesi,
- “Serbest dolaşım-tarım destekleri-bölgesel kalkınma (yapısal fonlar)” alanlarında AB tarafından getirilmiş olan kalıcı kısıtlamaların kaldırılması,
- Ülkemizin kuruluş belgesi olan LOZAN Anlaşmasının delinmesinden, “Ulus Devlet-Üniter Devlet-Laik Devlet” ilkelerimizin çiğnenmesine yol açacak siyasi dayatmalarından vazgeçilmesi,
- Müzakere sürecinin sadece Kopenhag Kriterleri'ne uyum ve AB müktesebatının “hukuki-idari- mali” sistemimize aktarılması çerçevesinde samimiyetle sürdürülmesi,
- Tüm bu konularda AB tarafından somut adımların atılması kaydıyla,

Tam Üyelik sürecine yönelik çalışmalar tarafımızdan da kararlılıkla sürdürülecek ve gerekli reformlar süratle tamamlanacaktır.

Ancak, bu hususların yerine getirilmemesi, bazı AB ülkelerinin liderlerinin, hükümetlerinin ve siyasi partilerinin dile getirdikleri Türkiye'yi AB'den dışlamayı veya Türkiye'ye ikinci sınıf bir üyelik statüsü vermeyi öngören politikalarının AB'nin resmi görüşü haline dönüştürülmesi halinde; başta Gümrük Birliği olmak üzere, mevcut taahhütlerimizi gözden geçireceğiz ve ülkemizin çıkarlarının gerektirdiği adımları kararlılıkla atacağız.

2.3.3.2.- AB EŞİT TAM ÜYELİK İÇİN KABUL EDİLEBİLİR BİR TARİH VERMEZSE, GÜMRÜK BİRLİĞİ MEVCUT YAPISI İÇİNDE SÜRDÜRÜLEMEZ...

GÜMRÜK BİRLİĞİNE OLAN TAAHHÜTLERİMİZ ÇERÇEVESİNDE ORTAK GÜMRÜK TARİFESİ UYGULANAN ÜLKELERLE REKABETTE ZORLANIYORUZ!

Türkiye 1996 yılının başından itibaren AB ülkeleri ile Gümrük Birliği ilişkisine girişi ile dünyanın en önemli ülkeleri ile sanayi mallarında gümrüklerini sıfırladı. Gümrük Birliği sadece sanayi ürünlerini kapsıyor. Sanayi ürünlerinin dışında işlenmiş tarım ürünleri de sanayi katkısı oranında gümrüksüz giriyor. Burada tarım ürünleriyle ilgili sorunlar yaşanıyor.

Ancak, Gümrük Birliği'ndeki en önemli sıkıntı ortak gümrük tarifesi uygulanan ülkelerdir. AB herhangi bir ülke ile serbest ticaret anlaşması imzalarsa, o ülkenin malları Türkiye'ye düşük gümrük ile girmekte, buna karşılık Türk ürünleri söz konusu ülkeye yüksek gümrükle alınmaktadır. Bu nedenle ortak gümrük tarifesi uygulanan ülkelerle rekabette zorlanıyoruz.

Bir de paralel anlaşmalar konusu gündemde. Üçüncü ülkelerle anlaşmalar yapılıyor. Örneğin bugünlerde Kore ile yapılacak. Biz bu anlaşmalar paralel olmalı diyoruz. Aynı anda başlamalı ve son bulmalı.

AB ile ilişkilerimizde en önemli dönüm noktası 1996 Ocak'ında başlayan Gümrük Birliği Anlaşması dönemi oldu. Oraya girerken hepimizin umudu makul bir süreden sonra Türkiye'nin AB'ye tam üye olarak gireceği idi. Çünkü hiçbir aday ülkeye "sen önce Gümrük Birliğine gir, sonra seni tam üye olarak alırız" dememişlerdi. Tam tersine üyeyi almışlar, aldıktan sonra onlara, "**hadi bakalım, üye oldun, şimdi yavaş yavaş sen ekonomini bizim kurallarımıza göre şekillendir**" demişlerdi. Bizim dışımızdaki tüm AB ülkeleri için Gümrük Birliği bir geçiş dönemiyle, mali destekler eşliğinde uygulanmıştı.

Bize ise, "**mali destek yok, geçiş dönemi yok. Sen önce Gümrük Birliğini işletebildiğini kanıtla.**" dediler. Güç bir karardı. O zaman bu karar gündeme geldiğinde önemli sanayicilerimiz "**aman ha batarız, dikkatli olun**" diyorlardı. Sonuçta Türkiye Gümrük Birliği Anlaşmasını imzaladı ve anlaşma **2006** yılında yürürlüğe girdi.

Aradan 11 yıl geçti. Bu dönemde bize yönelik olarak adaylık ve sonra da müzakere sürecinin başlaması kararları alındı. Biz makul bir süre içinde, (10 yılda, 15 yılda) tam üye olacağımızı görürüz ve bu bilginin ışığında ekonomik bütünleşmemizi, Gümrük Birliği uygulamamızı sürdürürüz diye bakarken, şimdi bize karşı çok açık bir biçimde bir takım olumsuz değerlendirmeler yapılmaya başlandı.

Bunlardan birini de Almanya Başbakanı Bayan Merkel kısa bir süre önce yaptı. "**50 yıl sonra daha yakınlaşmış olacağız**" dedi. Yani, "**tam üye değil ancak, 50 yıl sonra bugünkünden daha yakınlaşmış oluruz.**" gibi bir lütufta bulundu!

Eğer bu gerçekleşse, eğer Türkiye bir iki 10 yıl içinde AB'ye tam üye olma konumunda değil ise, bizim kendi ekonomik kalkınmamızı hızlandıracak arayışlar içine girmemiz en doğal hakkımızdır. Sadece AB'ye kendimizi bağlı sayarak ekonomik kalkınmamızı hiçbir fon desteği olmadan, tam üyelik olmadan, 20 yılın ötesinde bir süre taşımaya zorlanmamalıyız.

Eğer böyle bir tablo varsa; AB'ye bugünkü Gümrük Birliği çerçevesinde ilişkilerimizi sürdürmeye devam edelim. Ama onun dışında başka bazı üçüncü ülkelerle bizim, "onların ve bizim yararımıza" ikili ticari işbirlikleri kurmamıza AB engel olmasın.

Yani **AB'ye makul süre ve takvim çerçevesinde, kırmızı çizgilerimiz kırılmadan tam üye olacaksak sabredelim, Gümrük Birliğini sürdürelim.**

Ama bunun gereği yerine gelmeyecek, öngördüğümüz çerçevede tam üyelik gerçekleşmeyecekse, bizim örneğin Rusya'yla, ABD ile, Çin'le, Brezilya'yla **ikili ticari anlaşma yapmamıza engel olunması hiçbir şekilde kabul edilemez.**

Bugün bulunduğumuz noktada, AB üçüncü ülkelerle ticaret anlaşması yaptıktan sonra biz de gidip onlarla ticaret anlaşması yaparsak o ticaret anlaşmasını da uygulayabiliyoruz. Ama AB'nin ticaret anlaşması yapmadığı bir ülkeyle bizim ikili ticaret anlaşması yapmamız mümkün değildir. Bunun haklı bir dayatma olduğunu söylemek mümkün değildir.

Türkiye eğer kendi göbeğini kendisi kesecekse o zaman AB ile kurduğumuz ilişkiyi sürdürelim, o Gümrük Birliği çerçevesi içinde yürüelim ama Türkiye başka ülkelerle de Türkiye'nin yararına işbirliklerini deneme şansına sahip olmalıdır.

Tabi AB diyebilir ki, **“Sen Çin’le bir anlaşma yaparsın, Çin Türkiye’yi bir üs gibi kullanır ve AB’yi perişan eder. Böyle bir şeye izin veremem...”** Bu makul, haklı bir itirazdır. O itirazı dikkate alarak Çin’le yapacağımız ticaret anlaşmasının Çin’in AB’ye yönelik haksız bir ticaret savaşı açması anlamına gelmemesi tedbirlerini alarak o koşullarla bir ilişki kurmayı denememiz mümkündür.

Biz bu aşamada Gümrük Birliği’nden çikalım demiyoruz. Ama Avrupa’yla kurduğumuz Gümrük Birliği ilişkimizin AB’nin bizi tam üye olarak alması söz konusu olmaktan çıkmış ise, Türkiye’nin kendi ticari yararını, çıkarını başka ülkelerle de işbirlikleri geliştirerek, paralel işbirlikleri, takip etme hakkını ortadan kaldırmadığına inanıyoruz.

Unutmayalım ki, Türkiye ihracatının çok önemli bir bölümünü Avrupa’ya yapmaktadır. Avrupa Birliği, Türkiye’nin 7 katı nüfusa sahiptir. Kişi başına düşen geliri 30 bin dolardır. Son derece yakın ve istikrarlı bir pazardır. Türkiye son dönemde global piyasa krizlerinden derin yara almadıysa buna Gümrük Birliği’nin de önemli katkısı olmuştur.

Kalkınmanın anahtarı, ulusal üretim güçlerimizi, tarımımızı, ulusal sanayimizi daima sahiplenerek dışa açılmak, dünyayla bütünleşmektir.

Gümrük Birliği dünyayla bütünleşmede, bize Avrupa’yla bütünleşme bakımından bir çerçeve verdi. Ama kendimize başka çerçeveleri bir şartla yasaklayabiliriz. Eğer makul bir süre sonra AB’ye tam üye olacağımızı görürsek bunu kabul ederiz, o çerçeve içinde yürümeye devam ederiz ve AB ekonomisine tam entegrasyonu kabul edebiliriz.

Ama AB bizi hiçbir zaman almayacak ise, ben kendi göbeğimi kendim kesmek zorunda kalacak isem, yükselen pek çok ekonomik merkezi nasıl yok sayabilirim. Onlarla da Türkiye yararına ilişkiler geliştirmeliyim.

2.3.3.3.- HÜKÜMETİN TESLİMİYETÇİ TAVIRLARI AB İLE İLİŞKİLERİMİZİ OLUMSUZ ETKİLİYOR

450 milyonluk AB, 450 bin Rum'a teslim oldu; "Doğrudan Ticaret Tüzüğü ayrılmadan mali yardımı onaylamam" şantajına boyun eğdi. KKTC'ye yönelik Mali Yardım Tüzüğü'nü Doğrudan Ticaret Tüzüğü'nden ayırarak onayladı...

Dış politika bakımından bizi çok rahatsız eden bir son gelişme de Kıbrıs ile ilgili olarak ortaya çıktı. Kıbrıs'ta Türkiye, Annan Planı'nı destekleyince bize, her çevreden, büyük sempati ifadeleri dile getirildi, destekler vaat edildi, bu tutumumuz dolayısıyla Türkiye'nin mutlaka bundan kârlı çıkacağı taahhüt edildi. Biz de bunu sabırla, umutla bekledik. 2004 yılında Avrupa Birliği tarafından, bu doğrultuda mütevazî; fakat, belli bir önemi olan bir karar alındı.

Avrupa Birliği dedi ki, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile biz ticarî ilişki içine gireceğiz Avrupa Birliği ülkeleri olarak, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne 259.000.000 Euro yardım yapacağız. Bu tavır, yardımın miktarından ziyade, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ticari ilişki yapabilir, ihracat yapabilir, ithalat yapabilir, ticari açıdan muhatap alınabilir bir ülke haline getirmesi açısından önemli idi.

AB tarafından atılabilecek böyle bir adım, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne yönelik izolasyonun ortadan kaldırılması, ablukalara son verilmesi açılarından önemli idi.

AB'nin 26 Nisan 2004'te KKTC için öngördüğü 259 milyon Avro'luk mali yardım tüzüğü'nün 2005 yılı sonuna kadar kabul edilmemesi nedeniyle yardımın 120 milyon Avro'luk bölümü kullanılamaz hale gelmişti. KKTC'nin AB ülkeleriyle -Rum onayı gerekmeden- ticaret yapabilmesi, KKTC'ye yönelik uygulanmakta olan tecridin kaldırılması doğrultusunda önemli bir adım olacaktı.

Ancak, Güney Kıbrıs Rum yönetiminin baskısı üzerine Avrupa Birliği bu konuda da geri adım attı. "Size iki taahhüdüm vardı, bu iki taahhüdü ayıracağım, malî yardımı bir tarafa koyacağım, ticari ilişkiyi bir tarafa koyacağım, iki ayrı düzenleme, iki ayrı tüzük hazırlayacağım ve bunları öyle değerlendireceğim" dedi.

Sonuçta, AB dışişleri bakanları, Brüksel'deki Genel İşler ve Dış İlişkiler Konseyi toplantısında, Türk tarafının itirazlarına karşın 139 milyon Avro tutarındaki KKTC'ye yönelik mali yardım tüzüğü'nü, doğrudan ticaretten ayırarak kabul etti.

Bu, "malî yardımla ilgili tüzüğü kabul etme halinde, otomatik olarak dış ticareti açma anlamına gelmesin, dış ticareti başlatma konusuna da ayrı bir karar alınması gereksin", anlayışına yönelik bir adımdır.

Bu, KKTC'ye daha evvel belirlenmiş olan yardımın "Rum kesimi üzerinden verilmesi" anlamına geliyor... Bu anlayışın arkasında yatan temel görüş, her yerde söyledikleri ve kabul ettirmeye çalıştıkları gibi, "**Güney Kıbrıs Rum Yönetimi demek, Kıbrıs Cumhuriyeti demektir, o nedenle yardımı onlar üzerinde verebilirim, KKTC'yi hiçbir şekilde doğrudan muhatap almam anlayışdır.**"

AB'nin nihai çözüm için iyi niyet içermeyen bu kararının kabul edilebilmesi mümkün değil. Maalesef AKP Hükümeti'nin titrek, AB'ye biat etmiş politikası KKTC'yi ve Türkiye'yi bu duruma taşımıştır.

2.3.4.-ÇÖZÜM: “İKİ KURUCU DEVLETLİ” KIBRIS

Kıbrıs'ın üye olması hem uluslararası anlaşmalara hem de AB'nin Kopenhag kriterlerine aykırıydı. Kendi anayasa düzenine de aykırıdır. Meşru bir anayasası olmayan, içinde BM barış kuvvetleri bulunan Güvenlik Konseyi'nde çıbanbaşı olarak kalmaya devam eden bir ülke. Burada çok vahim bir şekilde hile yapılmıştır. AB'nin samimiyetini ortaya koymuştur. Bir AB üyesi ülkede vatandaşın yüzde 30'dan fazlası ambargolarla sıkıştırılmıştır. O ülkenin anayasasına göre resmi dil Türkçe ve Rumca olmasına rağmen AB'ye Türkçe girememiştir. AB Annan Planı'ndan sonra verdiği hiçbir sözü de tutmamıştır. Şimdi bu plana karşı hayır diyen ve referandum öncesi Sayın Talat'ın randevu taleplerini reddeden yoldaşı Hristofyas'ın seçilmesi umarız olumlu gelişmelere neden olur.

Türkiye'nin Rumlarla müzakere suretiyle, anlaşma yoluyla birlikte bir model inşa etmesi konusunda haklı bir umudu dile getirmenin dayanakları artık kaybolmuştur.

Bu durum karşısında Türkiye'nin Kıbrıs sorununa bakışını ciddi bir biçimde gözden geçirmesi ve olayların bizi nereye zorladığını görmesi ve bu gelişmenin gereğini içine sindirmesi ve buna sahip çıkması aşamasına gelmiştir.

Kıbrıs'ta şu anda iki ayrı millet, iki ayrı toplum, iki ayrı coğrafya var. Kuzey Kıbrıs'ta yaşayan insanlar, kendi coğrafyalarında siyasi, idari bir kapsamlı yapılaşmayı ortaya koymuştur. Yani, seçim yapılmaktadır, belediyeleri var, meclisi var, hükümeti var, basını var, güvenlik güçleri var, yargısı var, orada yaşayan bir siyasi organizma var. Bu siyasi organizmanın adı **KKTC**'dir.

KKTC'ye bizim artık, “Rumlarla müzakere ederek oluşturacağımız siyasi yapıya giderken bir dayanak noktası anlayışını bir tarafa bırakarak” kalıcı, nihai bir çözüm modeli olarak bakmaya başlamamız lazımdır.

Kıbrıs'ta maalesef 1974'ten bu yana Türkiye'nin bütün çabalarına rağmen tek devlet modeli içinde iki ayrı toplumun eşitlik, özgürlük içinde yaşamasını sağlayacak bir model yürürlüğe konulamamıştır.

Bu doğrultuda otuz yılı aşkın bir süreden beri ısrarla yürüdük. Türkiye olarak hiçbir zaman bu konuda bir ters tavrın içinde olmadık. İstedik ki, tek bir Kıbrıs devleti olsun ve o Kıbrıs devleti içinde Türkler ve Rumlar haklarına sahip, eşit, uyum içinde, giderek birbiriyle daha güvenli ilişkiler geliştiren bir oluşum içinde yerlerini alsınlar, bunu istedik. Bu olmadı. Bunun olmayacağını en somut kanıtı **ANNAN** Planı'nın reddedilmiş olmasıdır. **ANNAN** Planı bu konudaki son bir umuttu.

Artık şartlar, 1974'ten bugüne kadar yaşanan süreç hepimize öğretmiştir ki, Kıbrıs'ta, Kıbrıs'ın siyasi bütünlüğü içinde bizim haklarımızı, bekleyişlerimizi güvence altına alacak bir çözüm şansı, maalesef, kalmamıştır.

Hele taraflardan birisi olarak Rumlar, Avrupa Birliği'ne tam üye olduktan sonra bu anlamını kaybetmiştir. Her geçen gün onların kendi egemenliğini Kuzey'e dayatma kararında olduğunu göstermektedir.

▪ **Bu durum karşısında yapılacak şey, artık**

- ✓ **Kıbrıs'ın iki ayrı oluşumun bir arada barış içinde yaşadığı bir noktaya gelmesini sağlamak olmalıdır.**
- ✓ **Kıbrıs'ta çözüm tek devlet olmaktan çıkmıştır,**
- ✓ **Kıbrıs'ta gerçekler bize göstermektedir ki, çözüm İKİ DEVLETLİ çözümdedir...**

Bir süre önce Annan Planı'nı, Kıbrıs'ı birleştireceğiz diye oylamış olan Kıbrıs halkı da, bugün, ezici çoğunluğuyla, yüzde 65'le artık iki devletli çözüm noktasına gelmiştir, "Federasyon" diyenler yüzde 20 civarında kalmıştır. Bu da boş bir temenni olmanın ötesinde bir anlam taşıyor. Güney Kıbrıs tek devlete gidiyor.

Eğer tek devlete giderlerse, ellerinde sadece Rum devleti kalmalıdır, Rum devleti. KKTC'yi de o tek devletin içine sürükleyememlidirler, onun için yapmamız gereken bizim de, KKTC'yi ikinci bir devlet olarak Kıbrıs'ta sahiplenmektir, desteklemektir. Rumlar, Güney Kıbrıs Rum yönetimi olarak Kıbrıs Devleti diyorlardı, yani Kıbrıs bir bütündür diyorlardı, ama gereğini yapmıyorlardı. Şimdi, ilk kez anlaşma imzalamak, tek başına petrol kaynaklarını kullanmaya teşebbüs etmek gibi fiilen tek devlet uygulamalarına girdiler.

Onlar tek devlet uygulaması içine girmişler ise, buna karşı biz de çift devlet uygulaması içine girmek zorundayız. KKTC ile onu tanıyan bir devlet olarak Türkiye, elbette bir araya gelebilir, anlaşmalar imzalayabilir, dayanışmalar sergileyebilir, işbirlikleri yapabilir, o konuda yapılabilecek çok şey var, önemli olan artık bizim açıkça tek devlet özlemimizin gerçekçi olmaktan, Rumların tutumu nedeniyle çıkmaya başladığını ve bizim de bu manzara karşısında gerekeni yapmak durumunda olduğumuzu kabul etmek ve ifade etmektir.

Kıbrıs'taki bu realiteyi, bu de facto durumu, bu fiilî konumu esas alarak, bunun gereğini yaparak beyhude, gerçekleştirilmesi mümkün olmayan bir tek devlet umudu peşinde koşup yeni yeni başarısızlıklara sürüklenmektense, herkese kararlılıkla artık iki devlet var demeliyiz, bunun gereğini yapmalıyız.

Yapılması gereken budur. Bunu herkes zihninin arkasında taşıyordu, ama biz şimdi Cumhuriyet Halk Partisi olarak bunu net bir şekilde ifade ediyoruz.

Evet, Kıbrıs'taki realiteyi temel alan bir siyasete ihtiyaç var, Kıbrıs'ta iki devlete ihtiyaç var. Bu, yeni bir siyasi açılımdır. Cumhuriyet Halk Partisi olarak bunu söylüyoruz.

2.4.- DİĞER İÇ SİYASAL GELİŞMELER

2.4.1.- “KÜRT SORUNU” DEMOKRASİ VE KALKINMA SORUNUDUR

2.4.1.1.- HER KÖKENDEN TÜM İNSANLARIMIZ, BU ÜLKENİN EŞİT YURTTAŞIDIR...

"Türkiye Cumhuriyeti'nin tek bir ırkı vardır. O da, insan ırkıdır. Kimsenin etnik kimliği Devlete karşı tehdit unsuru değildir. Hepimizin amacı, kendi kimliklerimizle, inançlarımızla tam bir eşitlik anlayışı içinde bir ve beraber yaşamak..."

Zorla, şiddetle, terörle bir yere varılmaz, artık buna son vermenin zamanı geldi... Bir an önce birbirimize karşı kını, nefreti, olumsuz duyguları bir tarafa bırakarak elele, kardeşçe yaşamının yollarını aramalıyız... Kardeşçe yaşamının yollarını bulmalıyız."

Nasıl laiklik din düşmanlığı değilse, teröre karşı çıkmak da Kürt düşmanlığı değildir.

Biz, 1989'da Kürt Raporu ile DGM soruşturmasını göze alarak devleti kimsenin etnik kökenine karışmamaya çağırmış partiyiz. Ancak, devletin görevi kimseyi etnisiteyi teşvik etmek de değildir.

Herhangi bir çağdaş demokraside hak ve özgürlükler hangi ölçüde ise, bizde de çita o düzeye yükseltilmelidir. Bu, sosyal demokrat bir parti olarak temel duyarlılığımızdır. Bu konuda, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da, parlamentoda her türlü işbirliğine hazırız.

2.4.1.2.- ÇÖZÜMÜN 4 ÖNCELİKLİ BOYUTU VARDIR:

I.- Terörü etkisizleştiririm... Terörün arkasındaki siyasi projeye hep beraber karşı duralım...

II.- Demokratik açılımları gerçekleştiririm, bireysel kültürel hakların önünü sonuna kadar açalım...

III.- Doğu ve Güney Doğu Anadolu'da sosyal ve ekonomik sorunları hızla aşalım... Bölgede yaşamı normalleştiririm...

IV.- Kuzey Irak'ı dost bölgeye dönüştürelim... Kuzey Irak'ta yaşayanları, Türkiye ile dayanışma ve etkileşim içine taşıyalım...

2.4.1.3.- BİZ, KİMSENİN KÖKENİNE DEĞİL, TERÖRE KARŞIYIZ...

Ne yazık ki bugün devletimizi;

- ***Dini değerler, temeller ve kurumlar çerçevesinde Din Devleti, İlimli İslam Devleti oluşumlarına dönüştürme arayışları vardır.***
- ***İrk ve etnisite temelinde oluşturulacak siyasi yapılanmaları öne çıkartma arayışları vardır.***

Biz bu tür arayışların ve yapılanmaların kesinlikle sonuna kadar karşısındayız. Bu karşıtlığımızı, her zaman ve her zeminde kararlılıkla sürdüreceğiz.

Hepimizin elbette bir kimliği vardır, hepimizin bir dini vardır, bir mezhebi vardır, bir milliyeti vardır, bir inancı vardır, bir vatani vardır, bir devleti, bir bayrağı elbette vardır, ama artık bilmeliyiz ki dünya coğrafyasında birbirinden farklı insanlar el ele birlikte iş yerinde, toplumda, hayatın içinde yaşamak durumundayız.

Bizim böyle bir çoğulcu yaşam biçimine doğru zorlanıyor olmamız aslında bizim kendi kimliğimizi unutmamız anlamına gelmez, ama bizim kendi kimliğimize gösterdiğimiz ve gösterilmesini istediğimiz saygı kadar başka insanlara da saygı göstermek zorunda olduğumuzu unutmamamız gerekir.

Kimsenin kimseye inancından ve kimliğinden dolayı husumet beslemeye hakkı yoktur; bizim de hakkımız yoktur. O nedenle, kimsenin inancına, milliyetine, kimliğine bakarak düşmanlık duygusu içine girmeyiz, giremeyiz, kimsenin de bize karşı kimliğimizden, inancımızdan, dinimizden, mezhebimizden dolayı düşmanlık içine girmesini anlayışla karşılayamayız.

Ulusal sınırlar içinde yaşayan insanların farklı etnik kökenden gelmeleri, farklı kültürel, mezhepsel, dinsel özellikler taşımaları, bir arada yaşamalarının engelini oluşturamaz. Bu farklılıkları kaldırma girişimleri bir devlet politikası olamaz. Toplumdaki farklılıkların herhangi birisi üzerine devlet politikası oturtulamaz.

CHP'nin bu konulardaki çizgisini anlamamış olanlar, yanlış anlayanlar veya anlamak istemeyenler Genel Başkan **Deniz BAYKAL**'ın parti programımız ve bugüne kadar geliştirdiğimiz ve sürdürdüğümüz politikalar uzantısında açıkladığı son açıklamaları "çizgi kırıldı" şeklinde yorumladılar.

Genel Başkanımızın başkanlığında oluşan komisyonun hazırladığı 1989 Demokratikleşme Raporu, daha sonraki raporları bu anlayışla yazarak, toplumumuzun bu konulardaki duyarlılıklarının, laik demokratik cumhuriyetimizin "ulus devlet-üniter devlet-ulusal bütünlük" temellerinde gelişmesine katkıda bulduk.

Cumhuriyeti kuranlar laikliği ve etnik çoğulculuğu temel ilke olarak benimsemişlerdir.

Cumhuriyetimizin temel özelliği onun bir siyasal bilinç Cumhuriyeti olmasıdır.

Cumhuriyet, Kurtuluş Savaşı sürecinde bu anlayışla Anadolu'da yaşayan ve değişik etnik kökenden gelen herkesin ortak katkısı ve eşit ağırlığı ile kurulmuştur. Bu zengin mozaik'in unsurlarından birini ya da birkaçını yok sayan anlayış ve politikalar gerçeklere uymaz ve kabul edilemez.

Türkiye etnik köken açısından çoğulcu bir yapıya sahiptir. Birbirinden farklı etnik grupların, mezhep anlayışlarının, dil farklılıklarının varlığı inkar edilmeyecek bir sosyolojik gerçektir. Bunun içindir ki, Cumhuriyet özünde bir siyasal bilinç Cumhuriyeti olarak kurulmuştur.

Türkiye'nin kültür zenginliğini, toplumdaki çeşitliliği farklı ana dillerin varlığını ülke bütünlüğünün önünde bir siyasal engel olarak görmek ve buna göre politika oluşturmak yanlıştır.

Doğu ve Güneydoğu olayları ile ilgili yaşanan iki temel yanlışın giderilmesi için toplumun her kesiminde önemli görevler düşmektedir. Bu kapsamda;

- Demokrasi, insan haklarına saygının, hukuk devleti ilkelerine uymanın ayak bağı değil, sorunların çözümünde en sağlam dayanaktır. Demokrasi içinde hak arama kanallarının soruna kadar açılması halk desteği için önemli bir etkidir.
- Yanlış politikaların ve baskıya dayalı uygulamaların yol açtığı haksızlıklara, tepki olarak gelişen umutsuzluk ortamıdır. Bu umutsuzluk, ülke bütünlüğü içinde sorunların çözümüne olan inançsızlıktır. Bu tür politika ve girişimlerin yöreye, yöre halkına ve ülkeye yarar getirmeyeceği açıktır.

2.4.1.4.- “DEMOKRATİKLEŞME - BİREYSEL KÜLTÜREL HAKLAR” CHP SİYASETİNİN TEMEL TAŞLARIDIR

CHP, BU SORUNU GÖREN, ÇIKIŞ YOLUNU GÖSTEREN, ÇÖZÜMÜ ÖNEREN “İLK VE TEK PARTİDİR”...

I.- Herkes susarken, biz daha 1989 yılında, Deniz BAYKAL'ın önderliğinde sorunu yüreklilikle ortaya koyduk; “her kökenden insanımıza” olan sevgi ve saygımız, “demokratik değerlere, eşitliğe ve hoşgörüyeye” olan bağlılığımız çerçevesinde toplumumuza kalıcı çözüm için politikalarımızı sunduk.

Biz, CHP kültür ve geleneğinden gelen, o çağdaş ve ileri siyasi hareketi her yönü ile benimsemiş siyasetin devamı ve temsilcileri olarak, daha bölücü terör ilk filizlenmeye başlarken, daha hiç kimse olayın farkında ve bilincinde değilken, 1989 yılında Sosyal Demokrat kimliğimizle soruna yüreklilikle sahip çıktık.

Biz, 1989 yılında, 12 Eylül darbesi sonucu CHP kapatılınca, CHP'nin yokluğunda bulduğumuz SHP (Sosyal Demokrat Halkçı Parti) çatısı altında, o dönem SHP Genel Sekreteri sorumluluğunu üstlenmiş olan **Deniz BAYKAL**'ın bizzat oluşturduğu ve başkanlığını yaptığı, açıkladığı ayrıntılı politika görüşleri ile çalışmasını başlangıcından itibaren yönlendirdiği Komisyon tarafından hazırlanan **1989 Demokratikleşme Raporu** ile, bütün siyasi partilerin arasında bu konuda sorunları ilk kez saptamış, görüşlerini ilk kez kamuoyuna açıklamış, "**çözümü ilk kez önermiş olan, tek partiyiz**".

II.- "CHP 1994 Programında" "Etnik Duyarlılıklara Demokratik Çözüm" ilkesine yer veren ilk ve tek partidir...

CHP, 1994 Program Kurultay'ında kabul ederek yayınladığı, 1976 Programını ikame eden ve halen yürürlükte olan "CHP 1994 Parti Programında" yer verdiği "**Etnik Duyarlılıklara Demokratik Çözüm**" ilkesi ile, sorunun çözümüne "aklını, yüreğini, birikimini ve sorumluluk duygusunu" ortaya koymuş olan "tek partidir".

"Etnik Duyarlılıklara Demokratik Çözüm" İlkesi;

- ✓ İnançları ve etnik kökenleri ne olursa olsun, aralarında hiçbir ayırım yapmaksızın tüm yurttaşlarımızı, **Türk Ulusunun eşit haklara sahip, aynı hukuka tabi bireyleri** olarak kucaklayan,
- ✓ Her birinin **kişisel kültürel haklarına saygıyı** "**önce insan, önce insan hakları, önce demokrasi**" ilkesine olan duyarlılığının gereği sayan,
- ✓ Cumhuriyetimizin "**Laik Devlet, Ulus Devlet ve Üniter Devlet**" çatısını temel alan, **hiçbir şekilde ödün vermeyeceğimiz soylu ve köklü anlayışımızın politikasıdır.**

Partimizin bu yaklaşımda, "**İrk ayrımı temelinde çözüm**" arayışlarına, "**şiddet ve baskı ile hukuksuzluk temelinde çözüm**" arayışlarına kesinlikle yer yoktur. **Etnik Duyarlılıklara Demokratik Çözüm** ilkemiz, "**evrensel insan haklarına**" ve **hukuk devleti** yapısına olan bağlılığımızın ve inancımızın doğal sonucudur.

III.- Keza, "1989 Demokratikleşme Raporu politikaları" ve "1994 Parti Programı ilkeleri" çerçevesinde 1999 ve 2000 yıllarında Parti olarak hazırladığımız ayrıntılı raporlarla bu konuda duyarlılığımızı sürdürdük; sorunun çözümüne yönelik görüşlerimizi güncelleştirerek, derinleştirdik.

IV.- Terörün tekrar can yakmakta olduğu son dönemde, Genel Başkan **Deniz BAYKAL**, Ocak 2008'de Diyarbakır'da 22 Sivil Toplum temsilcisi ile yaptığı kapalı toplantıda;

"Teröre ve terörün arkasındaki siyasi projeye" karşı tavrını, demokratikleşmeye ve kişisel kültürel haklara" olan duyarlılığını, tüm ayrıntıları ile bir kez daha ortaya koydu.

2.4.1.5.- CUMHURİYETİMİZİ KURANLAR LAİKLIĞI VE ETNİK ÇOĞULCULUĞU TEMEL İLKE OLARAK ALMIŞLARDIR.

Türkiye etnik köken açısından çoğulcu bir yapıya sahiptir. Birbirinden farklı etnik grupların, mezhep anlayışlarının, dil farklılıklarının varlığı inkar edilmeyecek bir sosyolojik gerçektir. Cumhuriyet, Kurtuluş Savaşı sürecinde bu anlayışla Anadolu'da yaşayan ve değişik etnik kökenden gelen herkesin ortak katkısı ile kurulmuştur.

Bunun içindir ki, Devletimiz özünde bir **SIYASAL BİLİNÇ CUMHURİYETİ** olarak kurulmuştur.

Türk ulusunu oluşturan zengin kültürel ve etnisite farklılıklarından oluşan mozaik'in unsurlarından birini ya da birkaçını yok sayan anlayış ve politikalar gerçeklere uymaz, kabul edilemez.

Türkiye'nin kültür zenginliğini, toplumdaki çeşitliliği farklı ana dillerin varlığını ülke bütünlüğünün önünde bir siyasal engel olarak görmek ve buna göre politika oluşturmak, gerçeklere uymaz, kabul edilemez.

Cumhuriyetimizin kurucuları da çağdaş Cumhuriyeti bu farklılıklar üzerine inşa ederken;

- **LAİKLIĞI**; “değişik mezhep ve din farklılıklarının korunmasını, bir arada ve barış içinde yaşamanın güvencesi” olarak görmüşlerdir.
- **YURTTAŞLIĞI**; “hiç kimsenin etnik kökenine, diline, kültürüne bakmadan, onları birey olarak ayırmadan bir arada görmenin siyasal ve – toplumsal yorumu” olarak değerlendirmişlerdir.

ÖNCE İNSAN, ÖNCE YURTTAŞ TEMEL ÖNCELİĞİMİZDİR

“**Yurttaş**”, çağımızın bir kavramı olarak, bütünleştirici, birleştirici ortak bir özelliği vurgulamaktadır. Yurttaşlık, Cumhuriyetin bireylerinin bir arada yaşamasını anlamlı kılan ona içerik ve zenginlik katan siyasal bir kimlik kavramıdır. “**Yurttaş**” kavramı, “vatan” olarak adlandırılan siyasal sınırlar içindeki toprakları eşit statüde, eşit ağırlıkta sahiplenmeyi, uğruna mücadele verilen **ortak ideallerin paylaşılması** kavramıdır.

Devlete göre, “**dini, ırkı, mezhebi ne olursa olsun**” sadece yurttaş vardır... Devlet yurttaşı, etnik kökenine veya dinine ve mezhebine göre değil, salt insan olarak, hakları ile, hukukları ile **eşit bireyler** olarak görür. Aralarında hiçbir ayırım yapmaz. Bu anlayışla devletin kimseyi tek bir etnik kimlik veya kültüre yönelik **asimile etme hakkı yoktur**.

Cumhuriyetin kurucuları, “**farklılıklarımızla birlikte yaşamanın güvencesi, temel ön koşulu**” olarak devletin bir etnik yapı devleti olmadığını, bir din devleti olmadığını açık bir şekilde ortaya koymuşlardır. “Etnik ve mezhepsel farklılıkları” ayrışma nedeni olarak değil, kaynaşma ögesi olarak değerlendirmişlerdir.

“Devlet herkesin etnik kimliğine saygılı olmalıdır, farklılıklarımız kültürel zenginliğimizdir; bu anlayışla, hukuk devleti olmanın sorumluluğu içinde, **Türkiye Cumhuriyeti Devleti** ;

- **Toplumdaki etnik farklılaşma ile, mezhep farkları ile ilgilenmez. Öyle bir farklılaşmada taraf tutmaz, herkesin etnik kimliğinin saygınlığını temel alır.**
- **Bütün yurttaşları Cumhuriyetin eşit haklara sahip üyesi olarak görür.**

- **Toplumun çağdaş değerler sistemine ulaşması için genel siyasal düzenlemeleri yapar.**

Türkiye Cumhuriyeti böyle bir “**çağdaş yurttaşlık anlayışı ve hukuku**” temelinde kurulmuştur.

Çağdaş, katılımcı, demokratik bir devlet yapısının, işlerliliği olan bir bütünleşmenin, ülkede barış ve hoşgörü ortamını kalıcı kılmanın gereği budur. Bunun dışındaki politikalar zorlamadır, yapaydır, geri teper...

2.4.1.6.- CUMHURİYET HALK PARTİSİ HER KÖKENDEN, HER BÖLGEDEN AYRIMSIZ TÜM İNSANLARIMIZIN, TÜRKİYE’NİN PARTİSİDİR.

Genel Başkan Deniz **BAYKAL** Diyarbakır’da Baronun düzenlediği, sivil toplumun, siyasi partiler hariç, örgütlü her kesimin katıldığı kapalı dar toplantıda, uzun uzun eleştirileri dinledi, sonra sorunları özetleyerek, “**TERÖRLE MÜCADELE - KÜRT SORUNU / DEMOKRATİKLEŞME - BÖLGESEL KALKINMA**” temelinde partimizin yıllardır geliştirmiş olduğu politikaları ve çözüm önerilerini aktardı. Sözlerine üç temel tespit ile başlayan **Genel Başkan BAYKAL**, özetle aşağıdaki hususları vurguladı:

BİR:: Herhangi bir çağdaş demokraside hak ve özgürlükler neyse, bizde de o olmalıdır. Eksikliklerin giderilmesi için her türlü desteğe varız.

İKİ: Terör bir siyaset yöntemi olarak kabul edilemez. Nasıl laiklik din düşmanlığı değilse, teröre karşı çıkmak da Kürt düşmanlığı değildir.

ÜÇ: Biz 1989’da Kürt raporu ile DGM soruşturmasını göze alarak devleti kimsenin etnik kökenine karışmamaya çağırmış partiyiz. Ama devletin görevi kimseyi etnik kökenler temelinde duyarlılıkları güçlendirmeye yönelik teşvik etmek de değildir. Irak’taki devlet, Irak’ta yaşayanların meselesidir. Onlara karışamayız. Ama sen bu milletin bir parçası mısın, değil misin? Değilim diyorsan, yanlış olan budur.

Artvin’in büyük bölümü Gürcü kökenli yurttaşlarımızdan oluşur. Sınırın öteki tarafında da Gürcistan diye bir devlet var. Orada bir sıkıntı olduğunda dayanışma duyguları devreye girer ama kimsenin aklına ayrılma düşüncesi gelmez. Gürcüsü, Azeri’si, Çerkez’i kardeşçe yaşarlar.

PKK’nın Güneydoğu’da yapmaya çalıştığı farklıdır, bunun adı ayrılıkçı terördür. Arkasında ayrı devlet projesi vardır. Terör bitmeden, demokratikleşme söylemi inandırıcı olmaz. Af da çıkarılamaz.

Terörü bırakalım diğer işlerle uğraşalım dersiniz bu olmaz. Çünkü terörün varlığı istikrarsızlık, yatırım boşluğu yaratıyor.

1.) *Hep beraber, her birimiz terörün etkisizleştirilmesi için üzerimize düşen görevi yapalım.*

2.) *Bundan 18 yıl evvel ortaya koyduğumuz demokratikleşme projesini günümüz gerçeklerine yönelik açılımla hayata geçirelim.*

3.) *Ekonomik sorunların aşılması için devlete öncelikli görev verelim. Sosyal devleti bölgede ayağa kaldıralım.*

4.) *Bölgenin diğer bölgelerle etkileşim ve iletişim içerisinde girmesini sağlayalım.*

DEVLET ETNİK KÖRDÜR. *Devlete göre sadece yurttaş vardır. Devlet karşısında herkes eşittir. Devlette dini, ırkı, mezhebi ne olursa olsun yurttaş vardır. Devletin kimseyi asimile etmeye hakkı yoktur...*

Etnik kökeni ne olursa olsun, herkesin Türkiye Cumhuriyeti'nin eşit vatandaşdır. Kimsenin kimliği diğerinin altında değildir. Farklılıklar birbirimizi karşı karşıya getirmemelidir. Kimse kendi kimliğini diğerine empoze etmemelidir. Kimsenin ırkı ve kökeni diğerinden üstün değildir. Sülalemiz, aşiret ve kabilemiz olabilir, etnik kökenimiz olabilir. Ama bu bizi karşı karşıya getirmeye sebep olmamalıdır...

Olaylar ve sorunların ancak halkla ve halkın desteğiyle aşılabileceğinin bilinci içindeyiz.

Halkın, etnik ayrıcalığa dayalı silahlı mücadelenin içinde yer almaması terörü önlemede en önemli dayanaktır. Her koşulda, aralarında hiçbir ayırım yapılmamaksızın, halka sahip çıkılmalıdır. Hiç kimse potansiyel suçlu olarak görülmemelidir. Hukuk devleti kuralları, hak arama kanalları eksiksiz işletilmelidir.

Kişisel kültürel haklar, temel insan hakkıdır... Kişisel kültürel haklar, kamusal alanın değil özel alanın olgusudur.

Dini ve etnik özgürlükler kamusal alanda değil, ama özel alanda kullanılmalıdır. Bu sınırsız kullanım olmalıdır. Ama hukuk devleti sınırlarında olmalıdır. Hukuk devleti, her yörede her kökenden yurttaşla karşı eşit kurallar içinde işletilmelidir.

Bu çerçevede, ETNİK DUYARLILIKLARA DEMOKRATİK ÇÖZÜM ilkemiz gereği, her kökenden yurttaşımızın;

- *Kendi ana dilini özgürce **öğrenebilmesi**, onu **geliştirebilmesi** ve **kullanabilmesi**,*
  - *Bu amaçla, "Temel ve Orta Eğitimi" ikame etmeyen, Milli Eğitim sistemimizin kuralları çerçevesinde görev yapan **ÖZEL** kurumlar (kurslar, dershaneler) kurulabilmesi,*
  - *Geçerli genel kurallar çerçevesinde, kendi ana dillerinde, "gazete, dergi, kitap ve diğer her türlü yazılı **yayında**" bulunabilmeleri, "müzik, müzik kaydı ve bunların toplumla paylaşımını" yapabilmeleri,*
  - *RTÜK'ün kuralları çerçevesinde, mevcut veya yeni kuracakları **ÖZEL televizyon kanallarında** veya **ÖZEL radyolarda** kendi anadillerinde **yayın** yapabilmeleri,*
  - *Değişik **kültürel** etkinliklerde bulunabilmeleri, kendi **folklorlarını** yaşatabilmeleri ve geliştirebilmeleri,*
- önündeki mevzuattan veya uygulamadan kaynaklanan tüm engeller kaldırılmalıdır.*

Ancak, hiç kuşku yok ki, Türkiye Cumhuriyeti'nin RESMİ DİLİ TÜRKÇEDİR... Türk ulusunun ortak dili, eğitim dili Türkçe'dir... Devletin tüm yurttaşlara Türkçe'yi en iyi şekilde öğretmek, en temel görevleri arasındadır...

Bu anlayışla biz, CHP olarak, her koşulda ve sonuna kadar:

- **Parti Programımızda yer alan ETNİK DUYARLILIKLARA DEMOKRATİK ÇÖZÜM politikalarımız,**
- **“Kişisel Kültürel Haklara” olan duyarlılıklarımız,**
- **Her inanç ve kökenden yurttaşımızı “eşitlik, özgürlük ve çoğulculuk” ilkeleri ile kucaklayan SOSYAL DEMOKRAT değerlerimiz,**
- **“Ulus Devlet ve Üniter Devlet” yapılanmamıza, “Laik Cumhuriyetimize” ve “Demokratik Sosyal Hukuk Devletimize” olan koşulsuz bağlılığımız,**

çerçevesi içinde;

Başta Doğu ve Güney Doğu Anadolu bölgelerimiz olmak üzere tüm TÜRKİYE'yi,

Her yöre ve ayrımsız tüm insanları ile,

HUZURA, BARIŞA, GELİŞMEYE ve REFAHA taşımaya kararlıyız...

(Deniz BAYKAL- Diyarbakır Sivil Toplum Örgütleri Toplantısı – 03 Ocak 2008)

2.4.2.- İKTİDARIN “YENİ ANAYASA” ARAYIŞI BİR GAFLETİN SONUCUDUR

2.4.2.1.- ANAYASALAR, MİLLET OLMANIN, DEVLET OLMANIN, MEDENİ BİR TOPLUM OLMANIN ASGARI MUTABAKATIDIR

Türkiye şu sırada çok yoğun bir terör saldırısına maruz ve Türkiye bu ortamda yeni bir anayasa yazma tartışmasına çekiliyor. Bir yandan terör en ileri, en saldırgan yöntemlerle yaygınlaştırılmak isteniyor, aynı anda, bundan şikâyetçi gözükken bazı çevreler yeni bir anayasa yazalım diye ortaya çıkıyorlar.

Anayasalar, bir ülkenin kendisine saygısının, kendi tarihine bakışının, kendi geleceğiyle ilgili umutlarının, hedeflerinin ve bunu gerçekleştirmek için ortaya koyduğu davranış kurallarının yer aldığı temel metinler, ana mutabakatlarıdır. Millet olmanın, devlet olmanın, medeni bir toplum olmanın asgari mutabakatıdır

Ne zaman bunu tartışıyoruz? Türkiye’de Anayasal düzeni değiştirelim de, bu terörün arkasındaki siyasi projeyi gerçekleştirme olanaklarını sağlayalım arayışlarının ortaya çıktığı dönemde bunu yapıyoruz.

Böyle bir topyekûn anayasa değişikliği, Türkiye’nin tarihsel bütünlüğüne, ulusal bütünlüğüne zarar verecektir. Türkiye’nin temel hassas dengelerine, laiklik ilkesi çerçevesindeki temel duyarlılıklarına, hukukun üstünlüğü ilkesine zarar verecektir.

İnanç ve ibadet özgürlüğü en kutsal özgürlük, en kutsal insan hakkıdır. Herkes, neye inanacağına kendisi karar verir. Herkes inancının gereğini özgürce yapmak hakkına sahiptir. Devletin, kimsenin inancına, imanına müdahale etmeye hakkı yoktur. Devletin, insanların bu temel özgürlüğüne saygı göstermek ve o özgürlüğün kullanılması olanağını sağlamak temel sorumluluğudur, temel görevidir.

Laiklik anlayışının gereği, inanç ve iman özgürlüğünün ve ibadet özgürlüğünün tam bir güvence altında olmasıdır. Ama bundan ibaret değildir. O inanç ve iman bir anayasal, hukuksal, kamusal bir düzenleme hâline ya da toplumsal bir baskı hâline dönüşmesinin tedbirlerini, bunu önleyecek tedbirleri de almaktır, laiklik onu gerektirir. O bireysel hakkı, bir toplumsal, kamusal, hukuksal düzenleme hâline kimse dönüştürmemelidir. Bir sosyolojik baskı hâline bu dönüşmemelidir. O zaman hepimiz rahat ederiz.

Aynı şekilde, bizim toplumumuzun bir temel dayanağı eşit yurttaşlık ilkemizdir. Etnik kökenimiz, ırkımız ne olursa olsun hepimiz vatandaşız. Hepimiz eşitiz. Kimse, kimsenin etnik kökenine, ırkına söz söylemek hakkına sahip değildir. Hepimiz cumhuriyetin bilinçli vatandaşlarıyız. Bu anlayışlarımızı biz yirmi yıldır söylüyoruz. Türkiye laik bir toplum olarak, yurttaşlık anlayışını temel almış bir toplum olarak bir siyasi bilinç devletidir.

Bu yapıyı ister laiklik ilkesi açısından ister bu yurttaşlık ilkesi açısından zaafa uğratmaya dönük her düzenleme, hele böyle bir düzenlemeyi anayasamıza taşıma girişimleri Türkiye’yi büyük sıkıntılarla karşı karşıya bırakır.

Devletin etnik ve dini temelde yapılandırılmasından kaygı duyuyoruz. Ne yazık ki bugün devleti, dini değerler, temeller ve kurumlar çerçevesinde Din Devleti, İlimli İslam Devleti

yapısına dönüştürme arayışları vardır. İrk ve etnisite temelinde oluşturulacak bir ırk devletine yöneltme arayışları vardır.

Yeni anayasa arayışı nereden kaynaklanıyor, bu arayışın arkasında kimler vardır? Bu sorunun yanıtını bilmek halkımızın, hepimizin hakkıdır...

- Yeni Anayasa ile Cumhuriyetimizin temel niteliklerini oluşturan Laik Devlet / Üniter Devlet / Ulusal Devlet yapısına yönelik yeni düzenlemeler mi amaçlanıyor?
- Ulus devlet yerine çok uluslu bir yapı arayışına mı yönlendirilmek isteniyor?
- Yeni Anayasa ile Cumhuriyetimizin temel niteliklerini oluşturan “**Laik Devlet, Üniter Devlet, Ulusal Devlet**” yapısına yönelik yeni düzenlemeler mi amaçlanıyor?

Taslağı görmedik, ancak Sn. Başbakanın söylemlerinden, hükümetin izlemekte olduğu politikalardan, dış odaklara teslimiyetçi duruşundan, anayasamızın değiştirilemez nitelikteki ilkelerine duyarsızlığından son derece rahatsızlık duyuyoruz.

O nedenle bu hükümetin sadece bir kesim ile etkileşim içinde hazırlamakta olduğu yeni anayasa taslağı, hiç kuşku duymuyoruz, mevcut anayasamızı Türk milletinin anayasası olmaktan çıkaracak bir çerçeveye zemin hazırlamaktadır.

ANAYASA TASLAĞININ MUHALEFETTEN, HALKIMIZDAN, MECLİS'TEN KAÇIRILARAK ABD'YE SUNULMASININ ARKASINDA NE YATIYOR...

Hükümet aylardır bir anayasa yapmaktan, hatta yeni bir anayasa yapmaktan söz ediyor. Taslaklar hazırlatıyor, bunları kapalı kapılar arkasında tartışıyor, tartıştırıyor.

Ancak ne gariptir ki, tartışılan anayasa taslağını Türkiye Büyük Millet Meclisi bilmiyor, muhalefet olarak biz bilmiyoruz, basınımız bilmiyor, kamuoyumuz bilmiyor, ama o anayasa taslağını hazırlattıran kişi, AKP'nin iki numaralı adamı ve o anayasayı hazırlamış olan komisyonun başkanı Amerika'da bu anayasa taslağını birilerine anlatmaya çalışıyorlar.

Türkiye böyle bir tarihi sürecin içinden geçiyor. İnanıyoruz ki, Türkiye'nin büyük devlet deneyimi, milletimizin olgunluğu, içinden geçtiğimiz olaylar, bu noktada Türkiye'yi birilerinin satranç masasında bir unsur gibi istediği şekilde kullanmasına izin vermeyecektir.

2.4.2.2.- AKP ÇIKARDIĞI YASALARDA HUKUK VE ANAYASA DİNLEMİYOR

Meclisteki çoğunluk gücünü kullanarak her alanda keyfi yaptırımlara yönelik AKP iktidarı, yasama organını da çoğu kez Anayasayı, sosyal hukuk devleti ilkelerini, kamu yararını gözardı eden kanunları çıkartan bir sürece taşıdı.

AKP iktidarının, hukuk devleti ve Anayasayı bir karşı devrim anlayışla kuşatma amaçlı yasama çalışmalarına her aşamada kararlı bir şekilde karşı koyan CHP Grubu, 22.Yasama Döneminde 47 yasa, 23.Yasama Döneminde ise 7 yasa hakkında Anayasa Mahkemesine iptal davaları açmıştır.

Anayasa Mahkemesine bu davalara ilişkin ayrıntılı tablo Raporun **EKLER** Bölümünün **6.3.7.** Kısmında yer verilmiştir.

2.4.3.- VAKIFLAR YASASI LOZAN ANTLAŞMASI'NA AYKIRIDIR

2.4.3.1.- AKP, LOZAN ANLAŞMASI İLE DÜZENLENEN VAKIFLAR KONUSUNU BİR KANUNLA DEĞİŞTİRDİ.

22. dönemde Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in Lozan Antlaşması'na aykırı olduğu gerekçesiyle bazı maddelerini veto ettiği, ancak AB'nin baskıları sonucu uyum paketine konulan ve AB'nin beklentileri doğrultusunda Hükümetin bu dönem ısrarla gündeme getirdiği Vakıflar Yasası, TBMM Genel Kurulu'nda partimizin aleyhte oylarına rağmen, AKP oyları ile kabul edildi.

Sn. SEZER, geçen dönem yasayı veto ederken, "Bu yasada geçen 'vakıflar' sözcüğünün, mazbut, mülhak, cemaat ve esnaf vakıfları ile yeni vakıfların tümünü kapsadığı belirtilmiş; vakıflar bağlamında cemaat (azınlık) vakıflarıyla ilgili esaslı değişiklikler yapılmıştır. Bu değişikliklerin öncelikle Lozan Antlaşması yönünden incelenmesi gerekmektedir. Lozan Antlaşması, Türkiye Devleti'nin uluslararası düzlemde hukuksal ve siyasal kuruluş belgesidir. Lozan Antlaşması'yla, Türkiye Cumhuriyeti'nin "Ulusal Ant" sınırları içinde, özgür ve bağımsız bir devlet olarak varlığı tanınmış ve Türkiye Cumhuriyeti dünya uluslar ailesine bağımsız bir devlet olarak kabul edilmiştir. Dolayısıyla, Lozan Antlaşması, Cumhuriyet dönemi hukuk sisteminin temelini oluşturmaktadır. Bu niteliği nedeniyle antlaşma kuralları 'anayasal değerdedir.'" saptamasını yapmıştı.

Lozan'da en küçük değişiklik yapılması, devletimiz temelleriyle ilgili ciddi sıkıntılar yaratır. Lozan Antlaşmasıyla düzenlenen bir konunun kapsamı, bir yasayla Lozan'ın dışına taşınamaz. Lozan'ın çerçevesi ve kapsamı bir kanunla değiştirilemez. Çünkü uluslararası antlaşmalar hukukuna göre, bir antlaşma ancak başka bir antlaşmayla değiştirilebilir. Bir antlaşmanın çerçevesi, bir kanunla değiştirilemez. Oysa bu kanunla Lozan Antlaşması'nın 45. maddesi değiştirilmektedir. **Meclis'teki çoğunluğuna dayanarak değiştirirseniz, o değişiklik Anayasamıza sığmaz.**

Hükümet, Vakıflar Yasa Tasarısı'nın AB uyum yasaları çerçevesinde hazırlandığını öne sürmekte, oysa hukukunda vakıf mevzuatı olmayan Avrupa Birliği'nin mevzuatına uyum sağlama diye bir şey söz konusu olamaz.

a.-) AKP'NİN VAKIFLAR YASASI LOZANI VE ANAYASAYI ZORLAYAN MADDELER İÇERMEKTEDİR

- Geçen dönem Sn. SEZER'in 9 maddesini veto ettiği, bu defa ise Çankaya denetimini aşan Vakıflar yasasının önemli maddeleri aşağıda belirtilmiştir.
  - ✓ Yurtiçi ve yurtdışındaki kişi, kurum ve kuruluşlardan aynı ve nakdi bağış ve yardım alabilecek,
  - ✓ Aynı amaçlı vakıflara bağış ve yardımda bulunabilecek.
  - ✓ Amacını gerçekleştirmeye yardımcı olmak ve vakfa gelir sağlamak amacıyla iktisadi işletme kurabilecek ve mevcut işletmelere ortak olabilecek.
  - ✓ Cemaat vakıflarına ait kısmen ve tamamen hayrat olarak kullanılmayan taşınmazlar aynı cemaate ait başka bir vakfa aktarılabilir.
  - ✓ Yabancılar, Türkiye'de hukuki ve fiili mütakabiliyet esasına göre yeni vakıf kurabilecek, şube ve temsilcilik açabilecek.
  - ✓ Vakıf senedinde yer alması durumunda vakıflar uluslararası faaliyet ve işbirliğinde bulunabilecekler.

- ✓ Vakıflar mal edinebilecekler ve malları üzerinde her türlü tasarrufta bulunabilecekler. (VETO edilmişti)
- ✓ Vakıfların vakfiyelerindeki şartların yerine getirilmesine fiilen veya hukuken imkan kalmaması halinde, vakfedenin iradesine aykırı olmamak kaydıyla, hayır şartlarındaki parasal değerleri güncel vakıf gelirlerine uyarlamaya Vakıf Meclisi yetkili olacak. (VETO edilmişti)

b.-) YASA, UYGULANMASI CİDDİ SORUNLAR YARATACAK MADDELER İÇERMEKTEDİR

Vakıflar Yasasının uygulanması ile ciddi sorunlar yaratacak bazı maddeleri aşağıda, TBMM Komisyonunda CHP'nin bu "yasaya karşı oy" görüşleri ise Raporun EKLER bölümünde 5.3.6 No'lu başlık altında verilmiştir.

- **Yasanın 2. Maddesi**, "Bu kanunun uygulanmasında milletlerarası mütekabiliyet ilkesi saklıdır." hükmünü öngörmektedir. Bu madde hükmü yabancılar hukuku açısından bir anlam ifade etse bile, cemaat vakıfları açısından hiçbir anlam ifade etmemektedir. Çünkü mütekabiliyet ilkesi yabancılar hukuku kapsamında bir ilkedir. Cemaat vakıflarının yöneticileri Türk vatandaşlarıdır
- **Yasanın 3. Maddesi** ile, "Eski hukukumuzdan gelen mazbut ve mülhak vakıflar ile tüzelkişiliğini Lozan Antlaşması'ndan alan cemaat (azınlık) vakıflarını, Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre kurulan vakıflar ile aynı kanun kapsamında düzenleme gayretinin ise, kavram kargaşası yaratarak kafaları karıştırmak suretiyle Lozan Antlaşması'na ve anayasaya aykırı birçok düzenlemeyi kamufler ederek kamuoyunda tartışma çıkarılmadan kanunu sessiz sedasız bir şekilde yürürlüğe koymak için bir yöntem olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır. Zira Avrupa Birliği'nin Türkiye'den Vakıflar Yasası gibi bir talebi bulunmamaktadır. Avrupa Birliği Türkiye'den cemaat vakıfları boyutu ile bir düzenleme beklemektedir. Ancak hükümet yeni Osmanlılık anlayışını, Avrupa Birliği rüzgârından istifade ederek Meclis'e dayatmaktadır. Vakıflar Yasası bu bakımdan toplumu cemaatlara, tarikatlara bölen bir anlayışa oturtulmuştur.
- **Yasanın 4. Maddesi**; "Vakıflar, özel hukuk tüzelkişiliğine sahiptir." hükmünü öngörmektedir. Bilindiği üzere 2762 sayılı Vakıflar Yasası'nın 1. maddesi uyarınca mazbut vakıf olarak adlandırılan vakıfların yönetimi Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne geçmiş ve bu vakıfların ayrı ayrı tüzelkişiliklerini kaybederek "**mazbut vakıflar**" tüzelkişiliği içerisinde erimişlerdir. Tasarının bu hükmüyle Vakıflar Genel Müdürlüğü, mazbut ve mülhak vakıflar üzerindeki hukuki hâkimiyetini yitirmektedir.
- Bu yasanın uygulanması durumunda, 161 cemaat vakfına, 1936 ile 1971 tarihleri arasında ellerinde bulunan 160 mal iade edilecek. Bunlardan 18 tanesi nam-ı mevhum (azizler adına kayıtlı), nam-ı müstear (güvenilir kişiler adına kayıtlı), 28 tanesi Yargıtay'ca tapuları iptal edilen Vakıflara geçen mallar, 114'ü de Hazine'de.
- Bu yasa ile, tıpkı Osmanlı'da olduğu gibi mazbut vakıfları kamu bünyesinden alıp özel hukuk zeminine çekmeye çalışılmaktadır. Bu tür uygulamalar, modern hukuk sisteminden uzaklaştığı ve şer'i hukuk sitemine duyulan özlemin bir işaretidir.
- Vakıflar bilindiği gibi siyaset üretme aracı olarak da kullanılmaktadır. Özellikle son dönemlere bakıldığında dış kaynaklı fonlarla beslenen vakıfların ülke yönetimlerini belirlediği bir süreç yaşandığı görülmektedir. Bu tasarıda vakıflar hakkında da hiçbir önlem düşünülmeyeceği gibi, medeni kanunda belirli kuralların da aşılıp çok geniş ve denetimsiz bir alan bırakıldığı tartışmasızdır.

2.4.4.- İKTİDAR YARGIYI SİYASİ KUŞATMA ALTINA ALMA ÇABASINDA

2.4.4.1.- İKTİDAR, YARGI BAĞIMSIZLIĞINA ÖNYARGILI, YARGIÇ GÜVENCESİNE DUYARSIZ...

“Hukuk devleti ve demokrasi” güven anlayışına dayanır. O güven anlayışı bir kez sarsıldı mı, o sarsıntının nerelere kadar uzanacağını kimseler bilemez.

Neredeyse cumhuriyetimizin tüm kurumlarıyla, toplumumuzun tüm ezilen kesimleriyle iletişim eksikliği ve çatışma içinde olan AKP iktidarı, yargı ile de adeta derin tartışma ve çekişme içindedir.

Başbakanın, bakanların, partili üst yöneticilerin yurt içinde ve AB nezdinde sürekli olarak yargıyı baskı altına almaya yönelik açıklamaları hukuk devleti yapımızı zedelemekte, yargı bağımsızlığını yaralamaktadır.

Ülkenin siyaseti, ülkenin hukuku, ülkenin yargı organları çok ciddi tehdit altındadır. Anayasa artık kenarından, köşesinden AKP'nin günlük ihtiyaçlarına göre kurcalanan, oynanan, saygınlığı, ağırlığı, kutsallığı, ciddiyeti hızla ortadan kalkan sıradan bir belgeye dönüşmüştür. Bu iyi bir gidiş değildir.

- Yargı bağımsızlığı, yargıç güvencesi ve yansızlığı önünde en büyük engel Adalet Bakanlığı'nın uhdesinde toplanmış olan görev ve yetkililerdir.
- Adalet Bakanlığı, kuruluş kanunundaki yetkilerin dışında dolaylı olarak çeşitli kanunlarla kullanabildiği yetki ve görevleri dolayısıyla, yargı üzerinde büyük bir baskı unsuru oluşturmaktadır.
- Bu bağlamda, kurul ile bakanlık üst düzey yöneticileri arasındaki tartışmaların hangi boyutlara ulaşabileceği son kriz sırasında ortaya çıkmıştır.
- Anayasa'nın açık hükmüne ve maalesef Danıştay'ın bütün ısrarına karşın Anayasa Mahkemesi kararı ile hakimlik mesleğinin ilk aşamasında Adalet Bakanlığı mevcut yetkisini kullanabilmektedir. Bunun sonucu olarak fakülte birincileri ve yazılı sınavı ön sıralarda kazanan kimi yargıç adayları mülakatta objektif olmayan ölçülere göre değerlendirildikleri için mesleğe kabul edilmemektedirler.
- Adalet Bakanlığı idari kadrosunda görev yapan hakimlerin, hakimlik mesleğinin doğasına aykırı idari işlerde hakimlik kıdemi kazanmaları ve yüksek mahkeme üyeliklerine seçilebilmeleri büyük sakıncalar doğurmaktadır. Bu durum, yargının siyasallaşmasına büyük etki etmektedir.
- Türk yargı örgütünün hemen her derecesinde görülmekte olan davalarda, ortalama yargılama sürelerinin uzunluğu sorunu yaşanmaktadır.
- Ceza infaz kurumlarında; hükümlülerin, bireysel özelliklerine, işledikleri suçların tip ve niteliğine uygun olarak farklı mekanlara yerleştirilememesi, çağdaş ceza ve infaz sistemlerinin gerekleri karşısında olumsuzluklara yol açmaktadır.

- Adli Tıp Kurumu'nun mali, idari ve bilimsel özerkliği sağlanmadan Adalet Bakanlığı'na bağlı olarak görev yapmakta olması bilirkişilik kurumunun bağımsızlığı ilkesine aykırılık oluşturmaktadır.

2.4.4.2.- YARGI, YASAMA VE YÜRÜTMENİN ETKİSİNE KESİNLİKLE SOKULMAMALIDIR...

"Biz yargı sürecine anayasa değişikliği dahil olmak üzere siyasi bir müdahale yapılmasının kabul edilemez olduğu kanısındaız. Bu temel anlayışımızdır, temel değerlendirmemizdir. AKP'nin yapmayı planladığı müdahaleler bu konuda bir suçluluk kabulünün ortaya çıktığını göstermektedir. Bunun da çok önemli olduğunu düşünüyöruz.

Çünkü ortadaki iddia anayasamızın en temel bir ilkesi olarak laikliğe karşı siyasi çalışmaların yapılmış olduğu iddiasıdır. Yapılmak istenen bu iddianın yargı organının önüne götürülmesini siyasi bir mekanizmayla engellemeye yöneliktir."

HUKUK, TOPLUMUN EN TEMEL KURUMUDUR. HUKUKUN, ADALETİN SAYGINLIğI, TARAFSIZLIğI, BAğIMSIZLIğI, GÜVENİLİRLİğİ ÜLKENİN TEMEL KONUSUDUR.

Yargı bağımsızlığı ve yargıç güvencesi hukuk devletinin ön koşuludur. Yargı bağımsızlığı ve yargıç güvencesi koşulsuz olarak sağlanmalıdır. Hukuk devleti ilkeleri, tam ve kusursuz olarak hayata geçirilmelidir.

- Hukukun üstünlüğu ve egemenliğinin önündeki engeller kaldırılmalı, yargıda siyasallaşma önlenmelidir.
- **Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu** gerçekten bağımsız bir yapıya kavuşturulmalı, Kurulda Adalet Bakanı ve Müsteşarının yer almaması sağlanmalıdır.
- **Hukuk eğitimi** kalitesi yükseltilmeli, "**Yargıçlık** ve **Savcılık**" mesleklerine nitelikli adayların alınması için gerekli düzenlemeler yapılmalı, sınavlarda, siyasetin olmaması için yürütme organının yetkisi kaldırılmalıdır.
- **Yargıç** ve **Savcılar** idari olarak Adalet Bakanlığına bağlı kılan düzenlemeler kaldırılmalı, **Yargıç** ve **Savcılar** üzerinde fiili baskılara olanak veren düzenlemeler sonlandırılmalıdır.
- Hukukun etkin ve egemen olması sağlanmalı, yargı kararlarına **mutlaka uyulmalıdır**.
- Yolsuzluklarla mücadele eden yargı organlarının önündeki mevcut tüm engeller kaldırılmalıdır.

Bu böyle gitmez. Bu böyle gitmemelidir. Bu böyle gidemez.

- Bunun böyle gitmesinin bedelini **Cumhuriyetimiz** ödüyor.
- Bunun böyle gitmesinin bedelini **Türkiye'nin ulusal bütünlüğü** ödüyor.
- Bunun böyle gitmesinin bedelini **Türkiye'nin hukuk devleti** ödüyor.
- Bunun böyle gitmesinin bedelini **Türkiye'nin demokrasi kültürü** ödüyor.

Türkiye bu kadar başı boş, bu kadar sorumsuz yönetiliyor olamaz.

- **Yargı bağımsızlığı ve yargıç güvencesinin tam olarak sağlandığı,**
- **Savunma hakkının, hak arama hakkının engellenmediği,**
- **Adil yargılanma hakkının yaşama geçtiği,**
- **Örgütlenme, düşünce ve ifade özgürlüklerinin önündeki tüm engellerin kaldırıldığı,**
- **İnsan hak ve özgürlüklerinin evrensel belgelerdeki ölçütler çerçevesinde kısıtlanmadan uygulandığı,**

bir düzene derhal geçilmelidir.

2.4.5.- AKP ÜLKEMİZDE “İLKELİ TEMİZ SİYASETİN” ENGELİDİR...

2.4.5.1.- TBMM, BİR “AYRICALIKLI KİŞİLER KULÜBÜ” OLMaktan KURTARILMALIDIR.

“AR DAMARLARI ÇATLAMIŞ OLANLARIN” ülkemizin yönetiminde söz sahibi olmaları, ülkemize ve insanlarımıza karşı büyük bir haksızlıktır...

Milletvekilleri ile ilgili çağdaş SİYASİ ETİK/AHLAK kuralları, ülkemizde de, ABD ve AB ülkeleri düzeyinde, gelişmiş demokrasi ülkeleri standartlarında uygulamaya konulmadığı, “TEMİZ SİYASET” ilkeleri eksiksiz yaşama geçirilemediği sürece, DÜRÜST YÖNETİM sağlanamaz, demokrasimizin bundan ciddi hasar görmesi önlenemez...

Siyaset, bir “KAMUSAL GÖREV ve TOPLUMSAL ÖZVERİ” alanıdır... Siyaseti bir çıkar kapısı, bir servet birikim alanı olarak görenler siyasete girmemeli, girmiş olanlar ise terk etmelidir...

a.-) AKP AB’Yİ DE DİNLEMİYOR... TEMİZ SİYASET’TEN KAÇIYOR...

- **Avrupa Birliği’;**
  - ✓ “Milletvekili Dokunulmazlığının kısıtlanması” ile
  - ✓ “Siyasi Ahlak kurallarının AB ülkeleri standartlarında yaşama geçirilmesini” Türkiye’nin AB’ye üyeliğinin önkoşulu olarak görmektedir.
- Kasım 2005’de ilan edilen **KATILIM ORTAKLIĞI BELGESİ** ile Avrupa Birliği bu iki ilkeyi, **en geç iki yıl içinde** gerçekleştirilmesi gereken hedefler olarak öngörüyor.
- **Amerika Birleşik Devletleri’nde;**
  - ✓ Kongre üyelerinin mesleklerini icra etmeleri yasaklanmıştır;
  - ✓ Kongre üyelerinin özel sektör şirketleri veya kuruluşlarında idarecilik veya yönetim kurulu üyeliği görevlerini para karşılığı yapmalarını yasaklamıştır;
  - ✓ Kongre üyelerinin kongre dışı faaliyet sonucu elde edebilecekleri aylık toplam gelirleri, Kamu Yönetici Bareminin 2. derece maaş karşılığının yüzde ONBEŞİ ile kısıtlanmıştır.
- **AKP ise, TEMİZ SİYASET** konusunda ortaya koyduğu ilkesiz tavırla, sadece demokrasimizi krize taşıyor, Türkiye’nin “**AB’ye eşit koşullar altında tam üyeliğinin**” önüne de **ENGEL KOYUYOR...**
- Ülkemizde yaşanan kuralsızlıkların, denetimsizliklerin en açık diğer bir örneği de seçim harcamalarıdır. Seçim döneminde yapılan harcamalar konusunda hiçbir denetim ve kontrol mekanizmasının olmaması, batı demokrasilerinin hiçbirinde kabul edilebilir bir durum değildir.
- 22 Yasama Döneminde AKP iktidarının SİYASİ ETİK (AHLAK) konusunda son derece sorumsuz ve duyarsız davranmış, bu konuda vermiş olduğumuz çağdaş kriterleri öngören yasa teklifi raflarda çürütülmüştür.
- Konu 23. dönemin hemen başında da partimiz tarafından tekrar yeni bir yasa teklifi olarak gündeme getirilmiştir. Ancak yasa teklifimiz, bu dönemde de iktidar tarafından Komisyon raflarında bekletilmektedir.

b.-) İKTİDAR, “MİLLETVEKİLİ DOKUNULMAZLIĞINA” SIĞINMAYA DEVAM EDİYOR

“Yapılması gereken şey, anayasanın dokunulmazlık maddesinin sadece şu suç türü, ya da bu suç türü için değil. Bütün suç türleri için kaldırılmasını sağlamaktır. Anayasa değişikliğine gidilecekse, böyle bir anayasa değişikliğini yapalım.

Hayır biz anayasayı değiştirmeyeceğiz diyorlarsa o zaman milletvekillerinin dokunulmazlığının genel kurulda oylamayla kaldırılmasına imkan veren anayasa maddesini işletin.

Yani bireysel olarak milletvekilleri hakkında suç fezlekelerini saklamayın, onlara bir imtiyaz vermeyin. Bir muafiyet vermeyin, suç işlediği halde teker teker bazı milletvekillerini dokunulmaz tutma konusunda ısrarlı ve inatçı olmayın.”

Genel Başkan D. BAYKAL

22. dönemde CHP'nin tüm baskılarına direnerek MİLLETVEKİLİ DOKUNULMAZLIĞINI sadece kürsü muafiyeti ile sınırlandıracak, dokunulmazlığın adi suçlara kalkan olmasına son verecek bir çağdaş düzenlemeden ısrarla kaçan, dokunulmazlığının kaldırılmasını bizzat talep eden CHP milletvekillerinin taleplerini, sıra bize de gelir endişesi ile yanaşmayan AKP'nin bu aymaz tavrını 23. dönemde de sürdüreceği anlaşılmakta.

Halen Meclis Anayasa Komisyonu'nda bulunan 53 milletvekiline ait 76 dokunulmazlık fezlekesine ilişkin değerlendirmelerin, AKP'nin bu keyfi ve aymaz tavrı nedeniyle bir kez daha sürüncemede kalacağı görülüyor.

Dokunulmazlıkların kaldırılması, Türkiye'de temiz bir siyaset döneminin açılmasının ön şartıdır. Bu, taahhüt edilmiştir. Bunu gerçekleştirilmeden yolsuzluklarla mücadeleyi başarılı bir sonuca ulaştırmak mümkün değildir.

TBMM'de AKP tarafından komisyon raflarında bekletilmekte olan tüm “**dokunulmazlığın kaldırılması**” ile ilgili dosyalar derhal Genel Kurula indirilmeli ve **YARGIYA SEVKEDİLMELİDİR!**

Milletvekili dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin fezlekelerin tümünün, hangi partiden milletvekili oldukları ayırımına hiç girmeden derhal işleme konularak Genel Kurul'a indirilmesini sürekli talep ettik, talep etmeye devam edeceğiz.

Bunun gereğini yapmayan AKP'nin peşini asla bırakmayacağız.

c.-) BAŞBAKAN ERDOĞAN: “BATININ AHLAKSIZLIĞINI ALDIK!!!”

Başbakan ERDOĞAN, “biz Batı'nın ilmini, irfanını, tekniğini değil, ahlaksızlığını aldık...” diyor.

Sn. Başbakan belli ki bu sözleri ile, kendi partisi ve siyasetinin yaşam anlayışını tanımlamaya çalışıyor...

Siyasi ahlak kurallarının ülkemizde de Avrupa Parlamentoları düzeyinde geçerli kılınması konusunda **CHP**'nin vermiş olduğu yasa tekliflerine direnen, onlara geçit vermeyen Başbakan **ERDOĞAN**, "**Biz Batının ahlaksızlığını aldık, ilmini, irfanını, tekniğini değil, ahlaksızlığını aldık**" dedi.

Sayın Başbakan'ın "Batı medeniyeti ve kültürü" konusunda saplantıları olduğu biliniyor. Bunu ortaya koyan birçok söylemi yıllardır hafızalarda. Ancak, hakkını yememek lazım, Sn Başbakan bu sözleri ile bir başka gerçeğe parmak basıyor. Bir özeleştiri yapıyor.

Keşke biz Batının ahlaksızlığını, olumsuz yönlerini aldık iddiası doğru olsa idi. O zaman sorun çok daha kolay olurdu. Tedbirini çok daha kolay bulurduk. Bugün Türkiye'de çok ciddi ahlaki problemler var, çok ciddi yolsuzluk problemleri var, çok ciddi manevi krizler var. Bu krizlerin dışarıdan ithal krizler olduğunu söylemek imkânı yok. Ancak, Başbakan böyle söylüyor...

Ancak Başbakan Tayyip ERDOĞAN'a sormak gerekiyor:

- Bir Maliye Bakanının kendisiyle ilgili dört defa af çıkarttırmak istemesi Batı kültürünün, Batı ahlakının bir parçası mı?
- "Başbakanın, bakanların kendi yakınlarına, çocuklarına sağladıkları imkânı" bir Batılı Başbakan veya bakanın sağladığının ortaya çıkması halinde başına nelerin geleceğini acaba Başbakan **ERDOĞAN** bilmiyor mu?
- Hâlâ kendi hesabınızı tam verememiş, AKBİL yolsuzluğundan hesabını verememiş, milletvekili dokunulmazlığına sığınmış bir Başbakanın çıkıp da Batıdaki ahlak krizinden söz etmeye hakkı var mı?

Tayyip ERDOĞAN'ın, bu uygulamalarının ne Batı'da yeri var, ne Doğu'da yeri var. Ne Hıristiyanlıkta yeri var, ne İslamiyet'te yeri var. Yani TAYYİP ERDOĞAN'ın sadece Batıda değil, Hz. Ömer'in nezdinde de yeri yoktur!!!

2.4.5.2.- HEDEFİMİZ: "TEMİZ SİYASET, DÜRÜST YÖNETİM..."

a.-) MİLLETVEKİLİ DOKUNULMAZLIĞI KALDIRILMALIDIR...

- Halkımıza bu sözü veren **Tek Partiyiz**. Bu kararlılığımızı, tüm milletvekili adaylarımızdan taahhüt belgesi olarak ortaya koyduk!
- **Milletvekili dokunulmazlığının** adi suçlara kalkan olmasına son verilmelidir... Dokunulmazlık, düşünce ve ifade özgürlüğü ile sınırlandırılmalıdır.
- Görevlerinde suç işleyen Bakanların yargı önünde hesap vermelerinin engellenmesine son verilmelidir!

b.-) SİYASİ ETİK (AHLAK) YASASI ÇIKARILMALIDIR:

- 3069 sayılı “**TBMM Üyeliği ile Bağdaşmayan İşler Hakkında Kanun**”da değişiklik yapılarak, konunun Batı demokrasileri düzeyinde daha kapsamlı olarak yeniden düzenlenmesini,
  - Milletvekillerinin kamu kesimi ile hiçbir şekilde **ÇIKAR İLİŞKİSİNE** girmemelerini, milletvekilliği dışındaki tüm iş ilişkilerini beyan etmelerini,
  - Başbakan ve bakanların, kontrolleri altındaki varlıklarının portföy yönetiminin, görevleri süresince, **KAYYUMA** devredilmesini,
  - Milletvekili **MAL BİLDİRİMLERİNİN** kamuoyuna açık olmasını,
  - Bir siyasi partiden başka bir siyasi partiye geçişte doğrudan veya dolaylı olarak “**maddi çıkar, ihale olanağı, vergi kolaylığı veya benzeri çıkar**” sağlayan milletvekillerinin derhal milletvekilliğinden düşürülmesini,
  - **HEDİYE** niteliğinde mal ve hizmet kabulünde kısıtlamaların kapsamını, Batılı ülkeler standartlarında genişletilmesini,
  - Bu ve diğer “**Temiz Siyaset**” kurallarının uygulamalarını denetleyerek **TBMM ETİK KURULU** kurulmasını,
- sağlamak için gerekli yasal düzenlemelerin yapılmasını kararlılıkla takip edeceğiz.

c.-) DEVLET SIRTINDAN ZENGİNLEŞMENİN TÜM KAPILARINI KAPATILMALIDIR:

- Yönetimde, iş yaşamında “**ahlak ve dürüstlük**” egemen kılınmalıdır...
- “**Siyaset, Medya ve Ticaret**” arasındaki ilişkilerin **saydamlaşmasını, etik kurallara uygun hale gelmesi, tarikat ve çıkar bağlarından arındırılması sağlanmalıdır...**
- “**Tüccar Siyaset**” anlayışına son verilmelidir. ticaret ile siyasetin göbek bağları kesilmelidir.
- **Milletvekilinin parti değiştirerek çıkar sağlaması, yargı konusu olmalıdır...**
- **Siyasi partilerin ve milletvekili adaylarının SEÇİM HARCAMALARININ Batı demokrasileri normlarına göre sınırlanması ve denetlenmesi sağlanmalıdır.**

Siyasetin bir FAZİLET YARIŞI olmasını sağlayacak, TBMM'yi bir AYRICALIKLI KİŞİLER KULÜBÜ olmaktan çıkaracak olan;

- **“DOKUNULMAZLIKLARIN KISITLANMASI”,**
- **“SİYASİ ETİK (AHLAK) YAPILANMASI”,**

CHP Programının ve Seçim Bildirgesi'nin köşe taşlarını oluşturmaktadır...

AKP ne kadar kaçarsa kaçsın, CHP her zaman TEMİZ SİYASETİN ve AKP'nin peşinde olacaktır...

2.4.6.- AKP DEVLETTE KADROLAŞMAKLA YETİNMIYOR, DEVLETİ KUŞATIYOR

AKP, ARTIK KADROLAŞMA DÖNEMİNİ BİTİRDİ, ŞİMDİ KENDİ DERİN DEVLETİNİ İNŞA ETME AŞAMASINA GELMİŞTİR.

AKP'İN KENDİ DERİN DEVLETİNİ, devletin en hassas kurumları nezdinde kadrolaşma çalışmalarını belli bir noktaya getirdikten sonra artık inşa etmeye ve yönlendirmeye başladığı kanaatindeyim; kaygım, tespitim, düşüncem budur.

BAŞBAKAN, “AKP DERİN DEVLETİNİ KURUYOR” SÖZÜMÜZDEN ÇOK RAHATSIZ OLMUŞ, “DERİN DEVLETİN MİMARİ SİZSİNİZ. DERİN DEVLETİ SİZ KURDUNUZ” DİYOR.

BİZ DERİN DEVLETİ DEĞİL, TÜRKİYE CUMHURİYETİNİ KURDUK.

Türkiye Cumhuriyeti çağdaş, modern bir devlet olarak kuruldu. O devlet için kadrolaşma yapıldı, doğrudur, Anayasamızın özüne inanan, çağdaş düşünceyi içine sindirmiş insanlar, kadrolar yetiştirildi, üniversiteler kuruldu, çağdaş hukuk, çağdaş bilim Türkiye’de yaygınlaştırıldı ve o anlayış içinde şekillenen kadrolar devletin içinde giderek etkili hale getirilsin istendi, Anayasamıza göre kadrolaşmayı ta o devletin kuruluşundan itibaren elbette bu devleti kuranlar yaptılar. Çağdaş kadrolaşma anlayışı gerçekleştirildi.

Ondan sonra tabii çok partili siyasi yaşam dönemine girince yer yer başka anlamda kadrolaşmalar olmuştur, yani siyasi partiler, siyasetçiler kendilerine yakın insanları iktidar noktalarına taşıma çabası içine girmişlerdir, ama bu devletin Anayasal çizgisiyle ilgili bir tartışmadan bağımsız siyasi partilerin kendi yakınlarını yerleştirme çabalarıdır. Ben şahsen bu konuda çok tutarlı davranmış bir insan olarak, bu çabalara hiçbir zaman destek vermedim. Bu ayrı bir olay, ama siyasi hayatta bu olmuştur. Bugün karşı karşıya bulunduğumuz tablo böyle bir tablo değildir. Yani AKP’liler kendilerini korudukları için oraya birilerini getiriyor falan değil,.

TÜRKİYE CUMHURİYETİNİN TEMEL FELSEFESİNE, RUHUNA, ANAYASASINA, ANAYASASININ İLKELERİNE, ÖZÜNE İNANAN KADROLAR YERİNE, ONU FİLEN DEĞİŞTİRME NİYETİNDEKİ İNSANLARI BİLİNÇLİ OLARAK ORAYA TAŞIMA ÇABASI İÇİNDEDİRLER.

Şimdi yaşanmakta olan olay budur, bu yapılıyor ve bu her zaman hukuka uygun olarak değil, yer yer hukuk bir kenara bırakılarak, özel ilişkiler kullanılarak götürülüyor, sürdürülüyor. Yapılan atamaların altında yatan budur. Bakın, Cumhurbaşkanı geldi ne oldu? Bu sürecin önü açıldı. YÖK Başkanı atandı. YÖK Başkanı atandıktan sonra atayanlar hemen dediler ki, “*sakin ha, her düşünceni söyleme, yoksa bizi ipe çekerler.*” Niye ipe çekiyorlar sizi, niye? Sizin gerçek düşüncenizle niyetiniz farklı mı? Evet, “farklı” diyorlar. Ben demiyorum, YÖK Başkanına “düşünceni söyleme” diyenler diyor.

Bu doğru bir iş değil, çok tehlikeli bir olay. Şimdi bu götürülüyor Türkiye’de ve devlet, AKP zihniyeti doğrultusunda yeniden yapılandırılıyor, şekillendiriliyor. Önümüzdeki dönemde bu çok daha hızlı gelişecektir. Eğer normal bir siyasi parti hesabıyla bu yapılıyor olsa o kadar önemsememek mümkündür. Ama bu, **Anayasamızın temellerini değiştirmeye yönelik sistematik bir çabadır. Bu bilinç ve anlayışla yürütülmektedir.** Bunu hepimiz gördük artık.

Genel Başkan **Deniz BAYKAL**

a.-) BAŞBAKAN BİZE SATAŞARAK HEDEF SAPTIRMAYA ÇALIŞIYOR. BİZİM İLKELERİMİZ CUMHURİYET, ANAYASA, DÜRÜSTLÜK VE HALKA HİZMET ANLAYIŞIDIR.

Başbakan Tayyip ERDOĞAN partizan kadrolaşma konusunda dikkatleri partisinin üzerinden kaçırabilmek için CHP'ye sataşiyor, hem de çok seviyesiz bir üslup kullanarak sataşiyor. Belli ki Tayyip ERDOĞAN uzun yıllardır siyaset diye başka işlerle ilgilenmiş. O nedenle herhalde devlet yönetiminde olan bitenlerin, devlet yönetimi gelenek ve kurallarının farkında değil...

Cumhuriyet Halk Partisi, son çeyrek yüzyılı aşan dönemde, tek başına iktidarda bulunmamış veya koalisyonun büyük ortağı olmamıştır. Özellikle son çeyrek asırdır Türkiye'nin en büyük sorunları yaşadığı Milli Eğitim, İç Güvenlik ve Ekonominin yönetimi alanlarında iktidar erkine sahip olamamış, onu yönlendirme olanağını elde edememiştir.

Türkiye'nin içine sokulduğu yolsuzluklar, haksızlıklar, ortadaki hukuk, ekonomi, dış politika problemlerinin tümü Cumhuriyet Halk Partisi'nin kesinlikle iktidarla ilişkisi olmadığı, esas itibariyle sağ iktidarların sorumluluk üstlendikleri bir dönemin sonucunda ortaya çıkmıştır.

Cumhuriyet Halk Partisi, Türkiye'yi, cumhuriyete inanan, Anayasaya inanan, dürüst, namuslu insanların eliyle yönetmenin dışında hiçbir dışlayıcılığa hiçbir zaman sahip olmaz, hiçbir zaman da sahip olmamıştır.

Şimdi, AKP İktidarı beş yılı aşkın süredir işbaşında. Bu dönem Türkiye Cumhuriyeti tarihinin yaşadığı en büyük memur kıyımının, bürokrasi kıyımının, en ileri kadrolaşmanın gerçekleştiği dönem olmuştur.

Bu dönemde Türkiye'de değiştirilmemiş ilkokul müdürü kalmamıştır, değiştirilmemiş sağlık müdürü kalmamıştır, değiştirilmemiş başhekim kalmamıştır. Bu dönemde, Türkiye'nin en temel kurumları, Talim Terbiyesinden başlayarak bütün devlet birimleri allak bullak edilmiştir. **Bu dönemde yapılan sadece kadrolaşma değildir, devleti kuşatmadır...**

b.-) CUMHURBAŞKANLIĞI OTOMATİK ONAY MEKANİZMASINA DÖNÜŞTÜ

- Cumhurbaşkanı **GÜL**'ün seçimi ile Çankaya adeta iktidarın onay makamına dönüştü. Sn. **Ahmet Necdet SEZER**'in kendi cumhurbaşkanlığı döneminde, Hükümetin onay için sunduğu üst düzey yöneticiler için, özellikle devletimizin temel niteliklerine duyarlılıkları tartışmalı kişilere yönelik uyguladığı VETO mekanizması yerini OTOMATİK ONAY mekanizmasına terk etti.
- 10. Cumhurbaşkanı Sezer'in vetosuna karşın, 'vekil' bürokrat atamasında inat eden AKP, Cumhurbaşkanı **GÜL**'ün Çankaya'ya çıkması ile durumu tersine çevirdi. Kadrolaşma hızla devam etti, vekil bürokratlar asaleten atandı.
- İktidarının ilk 5 yılında bütün kamu kuruluşlarında "**eş dost, akraba**" kadrolaşmasına giden AKP hükümeti, 10. Cumhurbaşkanı **Ahmet Necdet SEZER** 'in sakıncalı bulunduğu bazı bürokratlara yönelik "**vetosu**" nu da **Abdullah GÜL** 'ün Çankaya'ya çıkmasıyla aştı. Gül, özellikle 10. Cumhurbaşkanı **SEZER**'in vetosu nedeniyle "**vekâleten**" yürütülen görevlere jet hızıyla asaleten onay verdi.
- 60. Hükümet'in salt 7.9.2007- 31.12.2007 tarihleri arasındaki dönemde, ortak kararname ile merkezde 176 atama yapıldı. Aynı tarihler arasında ortak kararname ile taşrada

yapılan atamaların sayısı ise 82'dir. Hükümet, Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile de 46 atama yaptı. Bu tarihleri arasında görevden alınanların sayısı 27'dir. Bu dönemde:

- ✓ Müsteşarlığa 8,
  - ✓ Müsteşar Yardımcılığına 19,
  - ✓ Kurum Başkanlığına 8,
  - ✓ Kurum Başkan Yardımcılığına 2,
  - ✓ Kurul Başkanlığına 6,
  - ✓ Kurul Üyeliğine 22,
  - ✓ Genel Müdürlüğe 30,
  - ✓ Genel Müdür Yardımcılığına 29,
  - ✓ Strateji Geliştirme Daire Başkanlığına 4,
  - ✓ Yönetim Kurulu Üyeliğine 22,
  - ✓ Müşavirliğe 32 atama yapıldı.
  - ✓ Bu dönemde taşrada:
  - ✓ 10 ile yeni Vali,
  - ✓ 11 ile yeni Milli Eğitim İl Müdürü,
  - ✓ 10 ile yeni Bayındırlık ve İskan İl Müdürü,
  - ✓ 11 ile yeni İl Emniyet Müdürü,
  - ✓ 4 ile yeni Defterdar,
- atandı.

2.4.7.- KADINI VE ERKEĞİ EŞİT BİR ÇAĞDAŞ TÜRKİYE!

2.4.7.1.- KADINLARIMIZA HER ALANDA FIRSAT EŞİTLİĞİ, LAİK DEMOKRATİK ÇAĞDAŞ CUMHURİYETİMİZİN KOŞULUDUR.

"Kadının siyasal yetersizliğine mantıklı hiçbir sebep yoktur. Bu konudaki tereddüt ve olumsuz düşünüş biçimi, geçmişin toplumsal bir niteliğinin can çekişen bir hatırasıdır."

1930 M. Kemal ATATÜRK

"Bir sosyal toplum, bir millet erkek ve kadın denilen iki cins insandan oluşmuştur. Kabul edilebilir mi ki, bir kitlenin bir parçasını yükseltirelim, diğerini görmezlikten geelim de, kitlenin tamamı yükselebilir? Olabilir mi ki, bir toplumun yarısı topraklara zincirlerle bağlı kaldıkça diğer kısmı göklere yükselebilir? Şüphe yok, yükselme adımları, dediğim gibi iki cins tarafından beraber, arkadaşça atılmak ve yükselme ve yenilenme alanında birlikte aşama kaydetmek gereklidir. Böyle olursa devrim başarılı olur. Mutlulukla gözle görülmektedir ki, bugünkü hareketimiz gerçek amaca yaklaşmaktadır. Her halde daha korkusuz olmak gerektiği açıktır.

Bazı yerlerde kadınlar görüyorum ki, başına bir peştamal veya buna benzer bir şeyler atarak yüzünü gözünü gizler ve yanından geçen erkeklere karşı ya arkasını çevirir veya yere oturarak yumulur. Bu davranışın anlam ve işareti nedir? Efendiler, medeni bir millet anası, millet kızı bu garip şekle, bu ilkel duruma girer mi? Bu durum milleti çok gülünç gösteren bir görüntüdür. Derhal düzeltilmesi gereklidir."

30 Ağustos 1925 M. Kemal ATATÜRK- Kastamonu

Cumhuriyet Halk Partisi, dün "bağımsızlık mücadelesi"nin ve "modernleşme"nin sembolü iken bugün içeride ve dışarıda yurdumuzu kuşatan tehlikeler sebebiyle bu vazifelerinin yanında, "barış", "demokrasi" ve "insan hakları" ideallerinin de savunucusu haline gelmiştir.

CHP, kurulduğu günden bugüne kadar yani 9 Eylül 1923'ten beri, topluma öncü olmak adına, kadını ve erkeği eşit hale getirebilmek ve kadını hak ettiği hak ve özgürlüğe ve birey olma haline kavuşturabilmek için çalışmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında, 1926 - 1934 yılları arasında gerçekleştirilen Atatürk Devrimleri, kadınların sosyal ve kültürel alanlarda, eğitimde, hukukta, aile içinde, çalışma hayatında, toplumsal yaşamda ve siyasette erkeklerle eşit haklara sahip olmasını hedeflemiştir. **Bu bir kadın devrimidir.**

Cumhuriyetimizin kuruluş dönemindeki Atatürk Devrimi, Türk kadını toplumda çağdaş, eğitilmiş, meslek sahibi, özgür bireyler olma niteliğine kavuşturma yolunda çok büyük kazanımlar sağlamıştır.

Ancak, günümüzde AKP Hükümeti ile birlikte, aynı gelişme ivmesi korunamamıştır. Geleneksel sosyo-kültürel yapının, kadının aktif hayata katılımını özendirmeyen etkilerine, uygun kamusal politikalarla, özellikle eğitim, kültür ve istihdam politikalarıyla cevap verilememektedir.

2.4.7.2.- AKP İKTİDARI İLE KADIN HAKLARI KONUSUNDA CİDDİ BİR GERİLEME YAŞANMAKTADIR

Kadınları erkeklerden farklı kabul eden, eşit saymayan AKP iktidarında, kadınlar ideoloji, düşünce, inanç uğruna ezilmektedirler. Kadınlar, Mustafa Kemal Atatürk'ün kurduğu modelin onlara tanıdığı hak ve özgürlüklerini günümüzde **AKP iktidarı ile birlikte kullanamaz hale gelmiştir.**

KADINLAR, ZOR İMKANLARLA DA OLSA EĞİTİMLERİNE DEVAM ETMEYE ÇALIŞMakta FAKAT YÜKSEKÖĞRENİMİ KAZANAN YA DA EĞİTİMİNİ TAMAMLAYABİLEN KADINLAR İSTİHDAMA DAHİL OLAMAMAKTADIR.

- Türkiye, çalışma çağındaki kadın nüfusun istihdam edilenlerine oranı olan **yüzde 24.3** ile Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) ülkeleri içinde, **son sırada yer almaktadır.** aynı oran 1990 yılında Türkiye için **yüzde 33** idi.
- Bugün ise, kadın istihdamında ilerleme göstermemiz gerekirken, son yıllarda gözle görülür bir gerileme yaşanmıştır. Bu demektir ki, **çalışabilir her 4 kadından ancak birisi iş bulabilmektedir.**
- AB üyesi ülkeler için ortaya konan Lizbon stratejisinde 2010 yılına kadar yüzde 60 olarak hedeflenen kadının istihdama katılma oranı dikkate alındığında hangi noktada olduğumuz ortadadır. **Hükümetin kadına bakış açısı ve buna bağlı uygulamaları bu sonuca neden geldiğimizi ortaya açıkça koymaktadır.**
- Bu dönemde bazı kamu kuruluşları eleman alımı ilanlarında kadın olmama şartını koymuşlardır.
- Kadın istihdamı ile ilgili bir diğer önemli sorun ise, kadının kayıtdışı çalıştırılarak sosyal güvenlik sisteminden uzakta, güvencesiz ve yine erkeğe bağımlı bir biçimde hayatını sürdürmesidir. Ayrıca, Kadınların elde ettikleri kazançları üzerinde çoğunlukla tasarruf hakları yoktur. Bir işe alımda en son tercih edilen ancak ilk çıkarılan kadındır. Her ne kadar AKP iktidarı Türkiye'de ücretlerin son derece iyi olduğunu savunsa dahi genelde kadınların ücret düzeyleri düşüktür. **Kadınlar camdan tavan sendromu ile karşı karşıya kalmakta ve erkek ile eşit bir yarış içine girememektedir.**
- Ayrıca ülkemizde kadınlar önemli bir eğitim sorunu ile de karşı karşıya kalmaktadırlar. Ülkemizde **15-19** yaş grubundaki genç kızlardan **yüzde 47.5'i**, **20-24** yaş grubundakilerin **yüzde 58.3'ü**, **25-29** yaş grubundakilerin **yüzde 65.8'i** ne öğrenim görmekte, ne de çalışmaktadır, OECD'ye üye ve aday 30 ülke arasında öğrenim görmeyen, **istihdam edilmeyen ve iş aramayan genç kızların çağ nüfusuna oranının** buna atalet oranı

denmektedir, **açık arayla en yüksek Türkiye’de olduğu görülmektedir**. Söz konusu oran OECD genelinde sırasıyla %6,7, %13,2 ve %20 düzeylerindedir. Avrupa Ülkeleri ortalaması OECD’den de düşük ve sırasıyla %3,9, %10 ve %17,1 seviyesindedir.

- **"Kadının yeri evidir"** anlayışı ile ortaya çıkan bu sonuç eğitim ve iş hayatından uzak kalanların durumunu net olarak göstermektedir. **Ülkemizde varolan yoksulluk ve işsizliğin ağır şartları altında en büyük yükü taşıyan kadınlar AKP iktidarıyla birlikte giderek artan bir biçimde toplumsal ve ekonomik yaşamdan dışlanmaktadır.**

2.4.7.3.- KADIN SORUNU BİR DEMOKRASİ VE EĞİTİM SORUNUDUR...

Eğitim kadınlara karşı ayrımcılığın ortadan kaldırılabilmesi için, kadınların özgüvenini arttırarak, bilinçli bireyler olma yolunda ve kadınlara ilişkin sorunların çözümünde önemli bir faktördür.

Özellikle kırsal alanlarda kadınların ve kız çocuklarının eğitim düzeylerinin düşük olması bu bölgelerde kadın haklarının gelişmesinin önünde engel olmaktadır. Eğitim kadınlara, ilgilerini ve çıkarlarını özel yaşama ve eve kapatmaktan çıkararak, geleneksel kadın ortamlarından farklı çevrelere taşıma şansı vermekte, kadının hareket ve girişim özgürlüğünü artırmaktadır.

Kadının eğitim düzeyinin yükselmesiyle aile başına daha az çocuk düşmekte, daha az çocuk ölümü ile karşılaşmakta, evlilik yaşı ertelenmekte, daha sağlıklı, daha iyi beslenmiş ve eğitim almış çocuklar yetişmesi olasılığı güçlenmekte, özellikle kız çocuklarının eğitim şansı yükselmektedir. **Yani eğitim, kadınlara ilgili tüm sorunların çözümünde temel yapı taşıdır.**

a.-) KADINA KARŞI ŞİDDET BİR İNSAN HAKLARI İHLALİDİR

Kadına karşı şiddet en yaygın ve en sık rastlanılan insan hakları ihlallerindedir. Kadına karşı şiddet, özellikle de aile içi şiddetin, kadın erkek ilişkilerinde eşitliğin sağlanması ve özel ve kamusal alanlar arasındaki uçurumun kapatılması için çözümlenmesi gereken temel konudur. Kadına karşı şiddetin özü, bahanesi, geçerli sayılabilecek bir sebebi yoktur.

Resmi istatistiklere göre kadına karşı şiddet her geçen gün artmaktadır. Ancak AKP Hükümeti kadını ikincilleştirmeye devam ettiği için bu sorunu halen görmezden gelmektedir. Kadınlar baskı altında yaşamakta, şiddete maruz kalmakta, erken ve çocuk yaşta evlenmeye zorlanmaktadır.

Kadının şiddet görmesi durumunda sosyal devlet ilkesi gereğince Devlet’e güvenebilmesi gerekirken, yasalar gereğince açılması gereken sığınma evleri yeterli sayıda açılmadığı için kadınlar kendilerini savunmasız ve şiddeti de bir kader olarak kabul etmek durumunda kalmaktadır. Oysa **ŞİDDET KADER DEĞİLDİR.**

b.-) KADINLAR GÜÇ VE KARAR MEKANİZMALARINDA AYRIMCILIĞA UĞRAMAKTADIR

Anayasal ve yasal olarak eşit olan kadın ve erkek güç ve karar mekanizmalarında yer alma söz konusu olduğunda, kadınlar aleyhinde bir ayrımcılık uygulanmaktadır. Türkiye’de kadınlara karşı her alanda yaygın ve derin bir ayrımcılık uygulanıyor. Kadınlar toplumsal cinsiyet ayrımcılığı nedeniyle güçsüzleştiriliyor; fırsatlardan ve kaynaklardan eşit bir biçimde yararlanamıyor. **UNDP’nin 2006 İnsani Kalkınma Raporundaki Cinsiyet Güçlendirme Endeksi’ne göre Türkiye 75 ülke arasında Mısır, Suudi Arabistan ve Yemen’in önünde 72. sıradadır.**

Toplumsal cinsiyet ayrımcılığı sadece kadınları ilgilendiren bir sorun değildir. Ülkenin demokratikleşmesi ve insani kalkınması, sosyal adaletin gelişmesi, bireylerin özgürleşmesi, sağlıklı bir toplum-birey ilişkisi, toplumsal cinsiyet eşitliği sağlanmadan mümkün olmayacaktır. Toplumsal cinsiyet ayrımcılığına son vermek Türkiye’nin imzaladığı “Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi”nin, adaylık sürecinde olduğumuz Avrupa Birliği Eşitlik Müktesebatının gereği ve Anayasa’nın 10. maddesinin devlete verdiği bir görevdir.

Kadınların karar alma süreçlerinde eşit katılım sadece basit bir adalet veya demokrasi talebi olmakla kalmayıp, aynı zamanda kadınların çıkarlarının göz önüne alınması için gerekli bir koşuldur.

Kadınların faal katılımı ve karar almanın bütün düzeylerine kadın bakış açısının yerleştirilmesi gerçekleşmedikçe, eşitlik, kalkınma ve barış hedeflerine ulaşılamayacaktır. Bu nedenle de kadının güç ve karar mekanizmalarında erkeklerle eşit bir biçimde yer alabilmesi için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

c.-) BİR ÜLKENİN KALKINMA YOLUNDA NE AŞAMADA OLDUĞUNUN GÖSTERGESİ KADININ ELDE ETTİĞİ HAKLARLA ÖLÇÜLEBİLİR...

Avrupa Birliği’ne üye olmayı hedefleyen Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin tam üyeliğe geçebilmesi için siyasi, ekonomik ve sosyal alanlarda birtakım reformlar yapması ve özellikle Kopenhag Kriterlerine uygun bir yaşamın ortaya konulabilmesi için kadın-erkek eşitliğinin sağlanması gerekir. Eşitliğin olmadığı bir düzende hukuk devleti varlık kazanamaz.

Ancak kanun önünde kadınların erkeklerle eşit konuma gelmesi, eşitsizlik sorununu tam olarak çözmez. Kadınlar, “eşitsin denmekle eşit olunmadığını”, yaşam yarışında kadınla erkeğin eşit noktada yarışa başlayabilmesi için özel önlemler alınması gerektiğini zaman içinde fark etmişlerdir. Çünkü kadınlar, bin yıllık erkek baskın değerlerden örülmüş öyle bir ortamda yaşamaktadır ki, eşitliğin yaşama geçirilmesi için kadının ancak bir adım önde yarışa başlaması gerekir.

Bu anlayış, eşitlik kavramına yeni bir açılım kazandırmış ve “**fırsat önceliği**” ve “**pozitif ayrımcılık**” ilkelerini gündeme getirmiştir. Kadın- erkek eşitliğini sağlam temeller üzerinde inşa edebilmek için “pozitif ayrımcılık” şarttır!

Anayasamızın 10. maddesinde, “**Herkes dil, din, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, mezhep vb. sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir**” hükmü ile kanun önünde eşitlik ilkesinin ifade edildiği ve cinsiyete dayalı ayrımcılık yasaklanmıştır. Avrupa Birliği uyum yasaları çerçevesinde Anayasa’nın 10. maddesinde bu nedenle bir değişiklik yapılmıştır.

2.4.7.4.- KADIN-ERKEK EŞİTLİĞİ İÇİN ÖNCELİKLERİMİZ

CHP İKTİDARI İLE BİRLİKTE TÜRK KADINI, EKONOMİDE, EĞİTİMDE, SİYASETTE HAKLARINA KAVUŞACAK, KİMLİĞİNİ BULACAKTIR...

- CHP fırsat önceliğini cinsiyetler arası eşitliğin ayrılmaz bir parçası olarak kabul etmektedir. Devlete bu konuda gerekli düzenlemeleri yapma yükümlülüğünü getiren bir anayasa değişikliği mutlaka yapılmalıdır. “Çerçeve Eşitlik Kanunu” çıkarılmalıdır. Tüm plan ve politikalarımıza toplumsal cinsiyet eşitliğini dahil edilmelidir.
- Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi ile tarafı olduğumuz kadın hakları ile ilgili tüm uluslararası sözleşmelerin, toplumsal yaşama ve hukuk sistemimize yansıtılması sağlanmalıdır.
- Toplumun tümünde kadın erkek eşitliğini hakim kılabilmek için Meclis çatısı altında oluşturulacak bir kadın erkek eşitliği komisyonu ile çıkacak tüm yasalar kadın erkek eşitliği açısından değerlendirilmeli ve uygulamalar takip edilmelidir.
- Namus cinayetlerinin müebbet hapis ile cezalandırılabilmesi için Türk Ceza Kanunu’nda gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.
- Partimiz, ev kadının görünmez emeğinin ne kadar değerli olduğunun farkındadır. Bu nedenle Medeni Kanun’un 10. maddesi maddesinin 1. fıkrası, “Yürürlüğe girdiği tarihten önce evlenmiş olan eşler kanunun yürürlüğe girdiği tarihten geçerli olarak bir yıl içinde başka bir mal rejimi seçmemişlerse yasal mal rejimini seçmiş sayılırlar” şeklinde değiştirilmelidir.
- Kadının toplumsal yaşama katılabilmesinin önündeki temel engellerden olan kadının ekonomik bağımsızlığını kazanabilmesi için AB ile uyumlu “Ulusal İstihdam Stratejisi” bir an önce sonuçlandırılmalıdır. Bu strateji temelinde başta işveren, işçi kesimleriyle ve diğer ilgili tüm sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapılarak uzun vadeli bir “Ulusal Kadın İstihdamı Politikası” geliştirilecek, yıllık Eylem Planları ile yürütülmelidir.
- Kamu sektöründe pozitif ayrımcılığın bir gereği olarak kota uygulamasına geçilmeli ve özel sektöre yönelik kadın istihdamını artırmaya yönelik özendirici düzenlemelere gidilmelidir. Kadınların iyi eğitim, mesleki eğitim ve yeniden eğitim almaları ve bilgi teknolojilerine erişimleri sağlanmalıdır.
- Pozitif ayrımcılığın uygulanabilmesi için Anayasa’nın 10. maddesine “**kadın erkek eşittir. Devlet bu eşitliğin yaşama geçirilmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu amaçla alınacak geçici özel önlemler ve düzenlemeler ayırım ve imtiyaz sayılmaz**” fıkrası eklenmelidir.
- Kadına yönelik aile içi şiddeti önleyecek yasal düzenlemeler yeterli değildir. Kadınları şiddet karşısında izleyecekleri hukuki yollar konusunda bilgilendirecek çalışmalar geliştirilmelidir. Kadınlara uygulanan her türlü şiddete, töreler gerekçe edilerek uygulanan vahşete karşı kararlılıkla mücadele edilmelidir. Kadına Karşı Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı oluşturup, kararlılıkla uygulanmalıdır.

- Sığınma evleri yaygınlaştırılmalı, ücretsiz danışmanlık, psikolojik destek ve yasal yardım yapılması sağlanmalıdır.
- Eğitime erişimlerinin kısıtlılığı nedeniyle kadınlar ayrımcı uygulamalara karşı korunmasız kalabilmektedirler. Eğitimin her kademesinde kız çocuklarının okullaşma oranlarının artırılması için gerekli tüm önlemler alınmalıdır.
- Ayrımcı kalıp yargılar eğitim materyallerinde de yer almaktadır, eğitim materyalleri kadın-erkek eşitliğine uygun bir şekilde yeniden düzenlenmelidir.
- Eşit değerde iş için eşit ücret ilkesi genelde ve özellikle kadınlarımız için hayata geçirilmelidir.
- Kamu yönetiminde ve siyasette, karar verme mekanizmalarında kadın oranının yükseltilmesi özendirilmelidir.
- Evde, tarım ve orman işlerinde çalışan kadınların İş Kanunu kapsamına, kadın çalışanların daha yaygın şekilde kayıtlı ekonomi kapsamına alınması sağlanmalıdır.
- Kendi hesabına çalışan girişimci kadınların eğitim ve kredi olanakları genişletilmelidir.
- Sosyal devlet anlayışına uygun olarak Milli Eğitim Bakanlığı'nın bütçeden aldığı pay ivedilikle artırılmalı ve bu pay toplumda eşitliği sağlamaya yönelik olarak hazırlanacak yeni eğitim politikalarının uygulanmasına harcanmalıdır.
- Çalışan annelerle çocuk ve yaşlı bakımı için gerekli olan kurumları geliştirilmeli ve hizmetleri iyileştirilmelidir.
- Analık izni sırasında zorunlu sigorta kaynaklarıyla ödenen ücretlerin **iki kat** artırılması sağlanmalıdır.
- Gebeliğe, analığa, emzirmeye ve cinsiyete bağlı işten çıkarmaları ve doğumdan sonra çalışmaya dönen kadınlara uygulanan ayrımcılığı önleyecek yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
- Kadın sağlığıyla ilgili sağlık hizmetlerinin niteliğini yükseltilmeli; kadın sağlığı konusunda koruyucu sağlık önlemleri geliştirilmeli; Ana - Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması merkezleri çoğaltılmalıdır.
- Temel eğitim müfredatına bedensel ve üreme sağlığı ve hakları üzerine eğitim programları eklenmelidir.
- Kadınların nüfusa kayıt olmaları ve resmi evlilikleri tüm toplumu kapsar şekilde yaygınlaştırarak bütün kadınların yurttaşlık haklarından eksiksiz yararlanmaları sağlanmalıdır.
- Öncelikle kırsal alanda kız çocuklarının nüfus kaydına alınması ve kızların temel eğitime düzenli devamı konusunda gerekli izleme ve denetimi sağlanacaktır.
- Pekin ve Pekin+5 gibi Türkiye'nin taahhütlerini yerine getirmekle yükümlü olduğu uluslararası sözleşmelere uygun olarak, eğitimin her kademesinde kız çocuklarının okullaşma oranlarının artırılması için gerekli tüm önlemler alınmalıdır.

- Çocuk yaşta erken evliliğin önlenmesi amacıyla, evlilik için hem erkekler, hem kızlarda "18 yaşını tamamlamış olması" koşulu öngörülmesi; bu konuda gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
- Kadınların mesleki eğitim olanakları geliştirilecek Çok Amaçlı Toplum Merkezi (ÇATOM) ve benzeri kuruluşlar yaygınlaştırılmalıdır.
- Halk eğitim merkezleri yaygınlaştırılarak her yaşta kadının eğitime devam edebilmesi sağlanmalıdır.
- Kadın Veri Merkezi, Kadın Kütüphanesi, Kadın Merkezleri ve Ulusal Kadın Konseyi kurulmalı, kadın sorunları katılımcı bir yaklaşımla çözümlenmelidir.
- Eğitim ve kadın alanında faaliyetlerde bulunan sivil toplum örgütlerinin çalışmaları desteklenmelidir.

GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN DÜNYA KADINLAR GÜNÜ MESAJI (8 Mart 2008)

"Çalışan kadınlar gününde, dünyanın neresinde olursa olsun tüm kadınları sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Biliyorum ki bu yıldönümünde bizim kadınlarımız çoğunlukla buruktur, boynu büküktür, endişelidir, kaygılıdır, eğitimsizdir, işsizdir.

- Kafes arkasından dünyaya bakarken, Cumhuriyet ile sosyal hayatın içinde yer alan,
  - Mecelleden medeni kanuna geçiş ile eşit vatandaşlık hakları kazanan,
  - Kurtuluş Savaşı'nda erkeklerle omuz omuz mücadele eden ve aydınlanma ateşini yakan,
  - Atatürk devrimlerinin özü olan kadınlarımız,
- bugün Cumhuriyet ve kazanımlarından rövanş almaya çalışanların baskı ve tehditleriyle karşı karşıyadır.*

Kadınlarımız üretimden, sosyal hayattan koparılmak, eve hapsedilmek istenmektedir.

Kadının özgürlüğünü türban ile üniversiteye girmeye endeksleyen AKP Hükümeti Sosyal Sigorta ve Sağlık Sigortası Kanunu tasarısı ile kadınların kazanılmış haklarını da ellerinden almaktadır.

"Kadınlar çalışmak zorundayken artık eşinin geliri arttığı için evde oturabiliyor. Bu da iyi bir şey" diyen bakan, AKP Hükümetinin bakanıdır ve emekçi kadınlar gününde, kadınlarımızın nasıl bir zihniyetle karşı karşıya olduğunu ibret verici bir şekilde göstermektedir.

Bu konuda ibret verici bir tablo da şudur;

- Ülkemizde 15-19 yaş grubundaki genç kızlarımızdan yüzde 47.5'i,
- 20-24 yaş grubundakilerin yüzde 58.3'ü , 25-29 yaş grubundakilerin yüzde 65.8'i eğitimsizdir ve işsizdir

Dünya emekçi kadınlar gününde bu karanlık ve karamsar tabloyu, kurtuluş savaşı koşullarında olduğu gibi yine kadınlarımızın aydınlatacağına, erkeklerle kol kola, yan yana, omuz omuza başarıya ulaştıracağına, Türkiye'ye ve Laik Cumhuriyet'e sahip çıkacaklarına içtenlikle inanıyor, 150 yıllık bir geçmişi olan dünya emekçi kadınlar gününü kutluyorum.

CHP'Lİ KADIN MİLLETVEKİLLERİMİZİN DÜNYA KADINLAR GÜNÜ AÇIKLAMASI (8 MART 2008)

“Türkiye Cumhuriyetinde yaşayan kadınlar 8 Mart'a hiçbir dönemde bu yılki kadar karamsar bir ortamda girmemişlerdir. Bunun çok haklı nedenleri vardır. Bunların başında Cumhuriyetin temel ilkelerinin budanması ve her vesile ile geriye çekilmesi gelmektedir.

Kurtuluş Savaşı'nda kadın, erkek beraberce gerçekleştirilen büyük bir mücadele ile aydınlanma ateşi yakılmıştır. Türk kadını dünyaya kara çarşafın altından ve kafes arkasından bakarken, Cumhuriyet ile sosyal hayatın içinde yer almıştır. Mecelleden medeni kanuna geçiş ile kadın ve erkeğe eşit vatandaşlık hakları kazandırılmıştır. Büyük dönüşümler devrim yasaları ile beraber gerçekleştirilmiştir.

Bundan dolayı, Atatürk devrimlerinin özü kadın devrimidir. Bugün karşı devrim taşları örmeye çalışanlar, Cumhuriyet ve kazanımlarına karşı rövanş alma hesabı içinde olanlar, ne yazık ki kadın devriminin kazanımlarını ortadan kaldırmaya çalışmaktadırlar.

Kadının özgürlüğünü türban ile üniversiteye girmeye endeksleyen AKP Hükümeti, görüşmeleri ilgili komisyonda devam eden Sosyal Sigorta ve Sağlık Sigortası Kanunu tasarısı ile kadınların kazanılmış haklarını elinden almaya çalışmaktadır.

8 Mart emekçi kadınların bundan 150 yıl önce haklarını almak uğruna ortaya koydukları onurlu direnişin sonunda yanarak can verdikleri mücadelenin tarihidir. Onların ortaya koydukları bu bilincin önünde saygı ile eğiliyoruz.”

2.4.8.- AKP'NİN BELEDİYELER OYUNU

2.4.8.1.- AKP'NİN MEYDAN OKUMASI GERİ TEPTİ

AKP, en cüretkar girişimini 5227 Sayılı Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun ile yaptı. En sert tepkiyi de bu Kanun sebebiyle gördü. AKP, genel yönetimin sınırlı sayıdaki görevlerinin dışında kalanları mahalli müşterek ihtiyaç tanımı içinde yerel yönetimlere aktarmak istedi. Ancak bu istek, Anayasa'nın 126 ve 127 inci maddelerindeki merkezi ve mahalli idarelerle ilgili ilkelere açıkça aykırı olduğu için gerçekleşmedi. Tepki o kadar yaygın ve üst düzeydeydi ki; yasa, vetodan sonra bir daha ele alınıp görüşülmediği için yürürlüğe girmedi.

Cumhurbaşkanı SEZER Yasa'yı geri gönderme yazısında gerekçesini özetle aşağıdaki çerçevede açıklamıştı:

- Merkezi yönetimin taşra örgütlerinin kimileri kaldırılarak kimileri yerel yönetimlere devredilerek **merkezi yönetim örgütsel ve işlevsel yönden zayıflatılmaktadır.**
- Merkezi yönetimin, görev ve yetkileri sınırlandırılıp **özel görevli**, yerel yönetimler ise, **genel görevli** kılınmaktadır.
- Yetki genişliğine dayanan güçlü merkezi yönetim yerine, görev ayrılığına dayalı güçlü yerel yönetim yapılanmasının yolu açılmakta, üniter devlet modeli yerine, **idari vesayet zayıflatılarak yerel ağırlıklı devlet modeline geçilmesine** olanak sağlanmaktadır.
- Herhangi bir sınırlama ve hizmetler arasında bir ayırım yapılmadan, merkezi ve yerel tüm kamu hizmetlerinin özel sektöre gördürülebilmesine olanak yaratılmakta, **kamu hizmetlerinin hemen tümünün yerelleştirilmesinin ve özelleştirilmesinin** yolu açılmaktadır.

Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun (5227) TBMM'de kabul edilmeden önce, İl Özel İdaresi Kanunu (5187), Belediye Kanunu (5215), Büyükşehir Belediyesi Kanunu (5216) kabul edildi. Bir başka ifadeyle, yerel yönetim yasaları, Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanunun öngördüğü idari yapıya uygun olarak hazırlandı ve bu yasadaki hemen önce yürürlüğe girdi.

- Yasalaşma süreci içinde, merkezi yönetimin idarenin bütünlüğünü sağlamaya yönelik olarak kullandığı yerel yönetimler üzerindeki vesayet yetkisinin, yerel yönetimlerin özerkliklerini yok etmeyecek şekilde kullanılmasını öngören Anayasa kuralı yokmuş gibi bir hava yaratılmak istendi. İdarenin hizmet bütünlüğünü bozmadan; yetki ve görev kargaşası yaratmadan; kamu hizmeti, kamu yararı, kamu denetimi, kamu personeli gibi kavramları yok etmeden ve Anayasa'nın öngördüğü yapıyı bozmadan yerele daha çok yetki vermek ve daha fazla kaynak sağlamanın mümkün olduğu gerçeği gizlenmek istendi.
- Yürürlüğe giren yasaların çeşitli hükümleri ile yerel yönetimler, kaynağı piyasadan bulmaya zorlandı. Yerel yönetim yasalarıyla, yerel yönetimlere verilen her türlü görevin

şirketler aracılığı ile yerine getirilmesinin yolu açıldı. Denetim kavramı işlevsiz hale getirildi, denetim örgütlerinin bağımsız kararlara dayalı olarak denetim yapmaları şu veya bu şekilde önledi. Yolsuzlukları ortaya çıkaracak veya yolsuzluk iddialarını soruşturacak biçimde denetim yapılmasının yolları tıkanı. İdarenin bütünlüğü ilkesi gereği, yerel yönetimlerin özerkliğini zedelemeyecek şekilde kullanılması gereken vesayet yetkisinin kullanılması kimi zaman öngörülmedi, kimi zaman yerel yönetimlerin özerkliğini ortadan kaldıracak derecede ağır bir şekilde kullanıldı. Yerel yönetimleri genel yetkili kılan düzenlemeler getirildi. İl özel idaresini genel yetkili kılan düzenlemeden Cumhurbaşkanı'nın geri gönderme yazısından sonra vazgeçildi. Belediyeleri genel yetkili kılan hüküm ise, Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildi.

AKP daha sonra, Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun'da ortaya çıkan niyetlerini küçük parçalar halinde ve makul görünen ama gerçekleri yansıtmayan gerekçelerin arkasına sığınarak yapma stratejisini sürdürdü.

Ama fazla ileri gidemedi. Hastanelerin il özel idarelerine devrinden vazgeçildi. İl, ilçe ve beldelerde bulunan ulusal müzeler dışındaki müzelerin, kütüphanelerin, galerilerin, kültür merkezlerinin belediye sınırları içinde belediyelere, belediye sınırları dışında il özel idarelerine devredilmesini öngören Kanun Tasarısı TBMM komisyonlarında görüşülerek kabul edildi.

Ama bu Kanun Tasarısı da, benzerleri gibi, büyük planın çökmesi üzerine TBMM Genel Kurulu'nda görüşülerek yasalaşmadı. Ancak bu arada Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun'un öngördüğü idari yapıyla uyumlu kanun tasarılarının bir bölümü yasalaştı.

Örneğin, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün il özel idarelerine devri ve kamu tüzel kişiliği olmayan ve merkezi idare kuruluşu olarak da örgütlenmeyen Kalkınma Ajansları'nın kuruluşu böyle oldu. Aile Hekimliği pilot uygulaması başlatıldı. Gelir İdaresi Başkanlığı, Kalkınma Ajansları, Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı kuruldu. Kamu Denetçiliği urumu oluşturuldu.

2.4.8.2.- AKP BELEDİYELERİN ÜÇTE BİRİNDEN FAZLASINI KAPATTI

- **AKP hükümetinin son çıkardığı yasa ile belediye sayımız, 3225'ten 2168'e düşmüştür.** Kapatılan belediyelerin;
  - ✓ 862'si belde belediyesi,
  - ✓ 283 tanesi ise ilk kademe belediyesidir.Bu sayıya kapatılarak Fatih belediyesi sınırlarına alınan Eminönü belediyesi de dahildir.
- AKP'nin hazırlayıp yürürlüğe soktuğu 5393 sayılı belediye Yasasında; Yeni belediye kurulması için nüfusun en az 5.000 olması koşulu getirilmiş ve **nüfusu 2000'in altına düşen belediyelerin, köye dönüştürülmesi öngörülmüştü.**
- Bu düzenleme büyük tepki çekince 5393 sayılı yasanın geçici 3. maddesine konan hükümlerle; nüfusu 2.000 altına düşen belediyelerden yasanın birleşme ve katılma hükümlerinden yararlanmak isteyenlerin köye dönüştürme işleminin 31.12.2006 tarihine kadar uygulanması kabul edilmişti.

- Bu işlem de tepkileri dindirmedeğinden yeni bir yasa (5594 sayılı yasa) çıkartıldı. Bu yasayla nüfusu 2000'in altına düşen belediyelerin kapatılması ilk mahalli seçimlere (Mart 2009) kadar ertelendi.

Ülkemizde her büyük değişimin ve atılımın temelinde, CHP vardır. Önümüzdeki dönemde yerel yönetimlerin yeniden yapılandırılması görevi de CHP'ye düşmektedir.

a.-) AKP Danıştay'ı devre dışı bırakmıştır

5393 Sayılı Belediye Yasası'nda yer alan düzenlemeye göre, nüfusu 2000'in altına düşen belediyelerin Danıştay'ın görüşü alınarak, İçişleri Bakanlığı'nın önerisi üzerine müşterek kararname ile köye dönüştürülmesi öngörülmüştür.

Danıştay'ın olumsuz görüş bildirmesinden çekinen ve düzenlemeyi 28 Mart'tan önce yasalaştırmak isteyen AKP hükümeti, Anayasanın 67. maddesine dolanınca çıkarttıkları yasa ile Danıştay'ı devre dışı bırakmış ve **tüzel kişiliğın kaldırılmasının yolunu açmışlardır.**

b.-) AKP kendi çıkardığı yasaya dolanmıştır

5393 Sayılı Belediye Yasasında öngörülen düzenleme için TÜİK Başkanlığı'nca bildirilen nüfusun esas alınacağı hükme bağlanmıştı. Ancak 2009 yılında gerçekleşecek kapatılma işleminin 2000 yılı nüfus sayım sonuçlarına göre yapılması da çok olanaklı olmadığından 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'nun geçici maddelerinde yapılan düzenleme ile nüfus sayım işleminin ikametgaha dayalı nüfus kayıt sisteminin kurulmasına kadar ertelenmesi kabul edilmişti.

- 2007 yılında İçişleri Bakanlığı tarafından yayınlanan "2006 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporunda; 2000 yılı nüfus sayım sonuçlarına göre nüfusu 2000'in altında olan belediye sayısı 354'tür.
- Nüfusu 2000'in altına düşen belediyelerin sayısı 2000 yılından 2007 yılına (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2007 Nüfus Sayımı Sonuçlarına göre) kadar geçen yedi yıllık sürede 354'den 862'ye yükselmiştir. Kapatılacak olan 862 beldenin;
  - ✓ 493'ü AKP' den;
  - ✓ 129'u CHP' den;
  - ✓ 74'ü MHP' den;
  - ✓ 95'i DYP' den;
  - ✓ 12'si SP' den;
  - ✓ 6'sı SHP' den;
  - ✓ 21'i ANAP' dan;
  - ✓ 8'i DSP' den;
  - ✓ 25'i diğer partilerden,seçilen belediye başkanlarınca yönetilmektedir.

Kapatılmakta olan belediyelerin tümünün yönetimi İl Özel İdarelerine, devletin atanmış maaşlı memurlarına verilmektedir. AKP, kapatılan belediyeleri İl Özel İdarelerinin şubesi haline dönüştürerek yönetmeyi öngörmektedir.

c.-) Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi, 2007 nüfus sayımı sonuçları en azından kapanan belediyelerin önemli bir bölümünde hatalıdır.

Yapılan hataların başında başka beldelerde misafir olarak yazılanların yaşanan beldeye kayıtlarının zamanında gönderilmemesi, eksik yazılma gibi hatalı işlemler bulunmaktadır. Sayımlar gizlilik gerekçesiyle Belediye başkanlarından saklanmış, sayım sonuçlarına yönelik işlemler denetlenememiştir. Nüfus hareketleri sonradan doğrulanmış, bunun sonucunda nüfusu 2.000'i geçen belediyelerden gelen itiraz ve kapanmama talepleri ise bu kez de süre geçti diye reddedilmiştir. Nüfusu 1999 olduğu halde kapatılacak olan belediye bulunmaktadır.

Sonuç olarak yapılan yasal düzenlemeyle toplam 3225 belediyenin 1.147'si kapatılacaktır. Buna karşılık 43 yeni belediye kurulacaktır. **(43 belediyenin 34'ü ilk kademe belediyesi iken ilçe belediyesine dönüştürülmektedir.)**

Tercih edilen bu yolla, Danıştay'ın olumsuz görüş verme olasılığı ortadan kaldırıldığı gibi, yerel seçimler öncesinde yeni ilçeler oluşturma, ilçelerin mahallelerini değiştirme gibi yöntemlerle AKP'ye seçimleri kazandırmaya yönelik girişimlerde bulunma olanağı yaratılmıştır.

d.-) 5747 sayılı yasa, kamuoyunda ve TBMM'de gereğince tartışılmadan, yangından mal kaçırırçasına kabul edildi...

AKP 5393 sayılı Yasada değişikliği öngören düzenlemeyi, belediye başkanlarının, CHP'nin, diğer muhalefet partilerinin, konuyla yakın ilgili uzman ve aydınların eleştiri ve önerilerini dikkate almadan TBMM'den geçirdi...

Anayasaya göre sonucu yönünden seçimlerle doğrudan ilgili olan bir yasal düzenlemenin seçimlerden en az bir yıl önce yapılması zorunludur. Yasanın yeterince tartışılmadan, hiçbir değişiklik yapılmadan, yangından mal kaçırırçasına 28 Mart'tan önce çıkartılması AKP'nin fırsatçı zihniyetinin bir sonucudur.

2.4.8.3.- KAPATILAN VE KURULAN BELEDİYELER

AKP iktidarının yasası çerçevesinde, Büyükşehir belediyesi kapsamı içerisinde olan ve kapatılmak istenen İlk Kademe Belediyeleri ile Büyükşehir Belediyesi kapsamı içerisinde kurulmak istenen ilçeler (İlçe Belediyeleri) aşağıda belirtilmiştir. (Ayrıntılı liste, Raporun EKLER bölümünde 5.6.2 No'lu başlıkta yer almaktadır.)

a.-) AKP'NİN YENİ BELEDİYE YASASI İLE, 283 İLK KADEME BELEDİYESİNE İLİŞKİN YENİ DÜZENLEME AŞAĞIDA ÖZETLENMİŞTİR.

- Türkiye'de 16 Büyükşehir Belediyesi olup, Büyükşehir Belediyesi kapsamı içerisinde 101 ilçe, 283 ilk kademe belediyesi bulunmaktadır. Söz konusu **283 İLK KADEME**

BELEDİYENİN tümü kapatılarak, 282'si mahallerine göre ayrıştırılmakta, birisi ise köye dönüştürülmektedir. Bunlardan;

- ✓ 34 adedi oluşturulan yeni ilçelerin belediyesine bağlanmakta,
- ✓ 8 adedi tüzel kişiliği korunarak Büyükşehir belediyesi sınırları dışına çıkarılmakta,
- ✓ 240 adedi ise, mahalleye dönüştürülmektedir.

■ **Bu kapsamda;**

- ✓ **Adana'da** 17 ilk kademe belediyesinden 17'si de mahalleye dönüştürülmektedir.
- ✓ **Ankara'da** 21 ilk kademe belediyesinden 1'i ilçeye, 20'si mahalleye dönüştürülmektedir.
- ✓ **Antalya'da** 14 ilk kademe belediyesinden 5'i ilçeye, 9'u mahalleye dönüştürülmektedir.
- ✓ **Bursa'da** 18 ilk kademe belediyesinden 3'ü tüzel kişiliği korunarak Büyükşehir dışına çıkarılmakta, 15'i mahalleye dönüştürülmektedir.
- ✓ **Diyarbakır'da** 6 ilk kademe belediyesinden 4'ü ilçeye, 2'si mahalleye dönüştürülmektedir.
- ✓ **Erzurum'da** 5 ilk kademe belediyesinden 1'i ilçeye, 3'ü mahalleye dönüştürülmektedir.
- ✓ **Eskişehir'de** 5 ilk kademe belediyesinden 2'si ilçeye, 2'si mahalleye, 1'i de köye dönüştürülmektedir.
- ✓ **Gaziantep'te** 5 ilk kademe belediyesinden 5'i de mahalleye dönüştürülmektedir.
- ✓ **İstanbul'da** 44 ilk kademe belediyesinden 4'ü ilçeye, 36'sı mahalleye dönüştürülmektedir.
- ✓ **İzmir'de** 36 ilk kademe belediyesinden 35'i mahalleye dönüştürülürken, 1'i tüzel kişiliği korunarak Büyükşehir dışına çıkarılmaktadır.
- ✓ **Kayseri'de** 19 ilk kademe belediyesinden 19'u da mahalleye dönüştürülmektedir.
- ✓ **Kocaeli'nde** 38 ilk kademe belediyesinden 6'sı ilçeye, 32'si mahalleye dönüştürülmektedir.
- ✓ **Konya'da** 4 ilk kademe belediyesinden 4'ü de mahalleye dönüştürülmektedir.
- ✓ **Mersin'de**, 22 ilk kademe belediyesinden 4'ü ilçeye, 15'i mahalleye dönüştürülmekte, 3'ü de tüzel kişiliği korunarak Büyükşehir dışına çıkarılmaktadır.
- ✓ **Sakarya'da** 15 ilk kademe belediyesinden 4'ü ilçeye, 11'i mahalleye dönüştürülmektedir.
- ✓ **Samsun'da** 14 ilk kademe belediyesinden 3'ü ilçeye, 10'u mahalleye dönüştürülmekte, 1'i de tüzel kişiliği korunarak Büyükşehir dışına çıkarılmaktadır.

Özetle toplam 283 ilk kademe belediyesinden 240'ı mahalleye, 34'ü ilçeye dönüştürülmektedir. Kalan 9 ilk kademe belediyesinden 8'i tüzel kişiliği korunarak Büyükşehir belediyesi dışına çıkarılırken, 1'i de köye dönüştürülmektedir.

b.-) BU YASA İLE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİ SINIRLARI İÇİNDE, ADLARI AŞAĞIDA VERİLMEKTE OLAN 43 YENİ İLÇE KURULMASI ÖNGÖRÜLMEKTEDİR:

- ✓ **Adana'da:2** (Sarıçam, Çukurova);
- ✓ **Ankara'da:1** (Pursaklar);
- ✓ **Antalya'da:5** (Aksu, Döşemealtı, Kepez, Konyaaltı, Muratpaşa);
- ✓ **Diyarbakır'da:4** (Bağlar, Kayapınar, Sur, Yenişehir);
- ✓ **Erzurum'da:2** (Palandöken, Yakutiye);
- ✓ **Eskişehir'de:2** (Odunpazarı, Tepebaşı);

- ✓ **İstanbul'da:8** (Arnavutköy, Ataşehir, Başakşehir, Beylikdüzü, Çekmeköy, Esenyurt, Sancaktepe, Sultangazi);
- ✓ **İzmir'de:2** (Bayraklı, Karabağlar);
- ✓ **Kocaeli'nde:6** (Başiskele, Çayırova, Darıca, Dilovası, İzmit, Kartepe);
- ✓ **Mersin'de:4** (Akdeniz, Mezitli, Toroslar, Yenişehir);
- ✓ **Sakarya'da:4** (Adapazarı, Arifiye, Erenler, Serdivan);
- ✓ **Samsun'da:3** (Atakum, Canik, İlkadım)
- Bunlardan, Sarıçam, Çukurova, Ataşehir, Başakşehir, Sancaktepe, Sultangazi, Bayraklı, Karabağlar ilçeleri, ilk kademe belediyelerinin yerine değil, başka ilçelerin mahalle ve köylerinin bağlanması ile kurulan ilçelerdir.
- Diğer ilçe belediyeleri, kapatılan ilk kademe belediyelerinin yerine kurulmakla beraber; bu ilçe belediyelerine kapatılan başka ilk kademe belediyeleri, mahalleler ve köyler de bağlanmıştır.
- Yeni kurulan ilçelere mahalle olarak bağlanan ilk kademe belediyelerinin sayısı 125'dir. Geriye kalan (283-125) 158 ilk kademe belediyesi, başka ilçelere mahalle olarak bağlanmıştır.
- İstanbul'da **Eminönü** ilçesinin kaldırılarak Fatih ilçesine katılması öngörülmektedir.

c.-) AKP YEREL YÖNETİMLER KONUSUNDA AVRUPA'YI DEĞİL MALEZYA'YI ÖRNEK ALMAKTADIR

- Kapatma için ileri sürülen gerekçelerden biri de, Türkiye'deki belediye sayısının Avrupa ülkelerine göre fazla olduğudur.
- Oysa OECD'nin 2002 yılında yayınladığı bir rapora göre:
  - ✓ Fransa'da 36.763,
  - ✓ İtalya'da 8.100,
  - ✓ İspanya'da 8.078,
  - ✓ Belçika'da 589,
  - ✓ Hollanda'da 548,belediye bulunmaktadır.
- Bu rakamlar, Türkiye'deki belediye sayısının söylendiği gibi çok olmadığını, hatta bu ülkelerin nüfusları dikkate alındığında olması gerekenden de az olduğunu göstermektedir. Örneğin, 2006 sayımına göre 26.650.000 nüfusa sahip Malezya'nın belediye sayısı ise 56'dır.
- Kapatılmak istenen ilk kademe belediyelerinin bazılarının durumu ise gerçekten dramatiktir. AKP'nin 2005 yılında uygulamaya soktuğu ve kamuoyunda pergel yasası olarak bilinen yasal düzenleme ile 50 km. çap içine giren belde belediyeleri ilk kademe belediyesine dönüştürülmüştü. Bu belediyelerin içinde nüfusu 10 binden, 20 binden fazla olan belde belediyeleri vardı. Örneğin, Ankara'da Hasanoğlan Belediyesi (2002 nüfusu 9 bin 900, 2007 nüfusu 10 bin 800), İzmir'de Yeni Foça Belediyesi (2002 nüfusu 11 bin 600, 2007 nüfusu 6 bin 600) bu yasal düzenleme nedeniyle ilk kademe belediyesine dönüştürüldü. Şimdi bu belediyeler ilk kademe belediyesi oldukları için mahalleye dönüştürülüyor.

d.-) BELEDİYELERİN KAPATILMA GEREKÇELERİ HAKLI DEĞİLDİR:

- **Nüfusu 2000'nin altına düşen belde belediyeleri ile Büyükşehir belediyesi kapsamı içerisinde olan ilk kademe belediyelerinin kapatılması için ileri sürülen gerekçeler haklı gerekçeler değildir. Yasa Gerekçesi'nde;**
  - ✓ Küçük yerleşim birimlerindeki belediyelerin kaynak oluşturma kapasitesi bulunmadığından küçük belediyelerin genel bütçe vergi gelirlerinden aktarılan paya bağımlı hale geldiği,
  - ✓ Nüfusu küçük belediyelerin kaynak sıkıntısı nedeniyle mali yapılarının bozulduğu ve borçlarının giderek arttığı,
  - ✓ Bunların hizmet yerine borç üreten bir yapıya dönüşmelerinin kaçınılmaz olduğu,
  - ✓ Sürekli borçlanmalarına rağmen bu belediyelerin temel alt yapı ihtiyaçlarının karşılanmadığı, BELDES projeleri ile alt yapı ihtiyaçlarının karşılanacağı ama alt yapı tesislerinin inşasının yeterli olmadığı, bunların sürekli bakımı ve işletilmesi de gerekeceği,
  - ✓ Bu belediyelerin ileri teknoloji gerektiren katı atık ve su arıtma gibi yatırımları gerçekleştiremeyecekleri,
  - ✓ Teknik kapasite yetersizliği nedeniyle imar ve ruhsat işlemlerinin yeterli kalitede olmadığı,ileri sürülmektedir.
- Yasanın Gerekçesi'nde; kırsal alandaki küçük belediyeler bakımından yapılan idari yapı değişikliğinin ilk kademe belediyeleri açısından da gerekli olduğu, yeterli büyüklüğe sahip ilk kademe belediyelerinin ilçe belediyesine dönüştürüldüğü, diğerlerinin ise kendisine en yakın ilçe belediyesi ile birleştirildiği de belirtilmektedir.

2.4.8.4.- AKP, BELEDİYELERİ KAPATİYOR, ANCAK BELEDİYE GELİRLERİNİ ARTIRACAK DÜZENLEMİYİ YAPMIYOR

a.-) GÖREV ALANI GENİŞLETİLMİŞ, ANCAK GEREKLİ EK KAYNAK SAĞLANMAMIŞTIR

AKP yürürlüğe soktuğu yasalarla yerel yönetimlere çok sayıda yeni görevler yüklemiş buna karşılık yerel yönetimlere aktarılan hizmet alanı ölçüsünde kaynak sağlamamıştır

- AKP sözcüleri öteden beri, ölçek bakımından küçük belediyelerde yönetim kapasitesinin gelişmediğini, bunların gelirlerinin önemli bir kısmını cari harcamalarda kullandıklarını, hizmetlerin gerektirdiği yatırımları yapamadıklarını ileri sürmektedir.
- Ancak, yerel yönetimlerin, sorumluluklarında bulunan hizmetleri görmek için yeterli kaynağa sahip olmadığı herkesçe kabul edilen bir gerçektir. Anayasanın 127. maddesinde mahallî idarelere görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanması gerekir denilmektedir. Ancak AKP'nin iktidara geldikten sonra yaptığı ilk işlerden birinin, belediyelerin vergi gelirleri hasılatından aldıkları payı azaltmak olduğu hatırlanmalıdır.

- Belediyelerin gelirlerinin önemli bir kısmı merkezi bütçe vergi gelirlerinden bu idarelere yapılan transferlerden oluşmaktadır. Merkezi idareden mahalli idarelere transfer sistemi pay ayırma yöntemine dayanmaktadır. Transferler nüfus ölçütüne dayalı olarak gerçekleştirilmektedir.
- 2380 sayılı Kanuna göre: Genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtından (ÖTV matraha dahil edilmeden) belediyelere % 6 pay verilmektedir. Bu oran 1984 yılında %10.30 idi. 1986 yılında %8.55 oldu. Sonraki yıllarda, 2001 yılına kadar %10.30, 2001 yılında %6, 2003 yılında %5 oranı uygulandı. 2004 yılından bu yana oran, %6 dır.
- Büyükşehir belediyeleri ise kendi sınırları içindeki genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtının yüzde 5'ini almaktadır. Ayrıca, ilçe ve ilk kademe belediyelerine gönderilen payın yüzde 35'i de büyükşehir belediyelerine aktarılmaktadır. Kalan %65 in %10 da o ildeki su kanalizasyon idaresine verilmektedir.
- KİT'ler hariç kamu sektörü harcamalarının yaklaşık % 10-12'si yerel yönetimler tarafından yapılmaktadır. Yerel yönetimler toplam olarak GSMH' nin yaklaşık % 4,4'ünü kullanmakta, bunun yarıya yakını merkezî idareden aktarılan kaynaklardan oluşmaktadır. Bu kadar düşük harcama ve gelir rakamlarıyla yerel yönetimlerin yeterli kalitede ve istenen düzeyde hizmet vermesi mümkün müdür?
- Bütçeden ayrılan paylar bu oranlarda ve nüfus büyüklüğüne göre dağıtılınca küçük belediyeler ve ilk kademe belediyeleri zor durumda kalmıştır. Yerel yönetimlerin tümü açısından en önemli gelir kaynağı, bütçe vergi paylarıdır. Öncelikle bu payların anlamlı bir orana yükseltilmesi ve nüfus dışı ölçütlerin de dikkate alınarak yerel yönetimlere dağıtılması gerekir.

AKP yerelleşmeden yana görünmekte ama uygulamada yetkileri merkezileştirmektedir

Yerel yönetimlerin yetkileri yasalarla merkezi yönetime devredilmektedir. AKP'nin iş başında olduğu süre içinde, belediyelerin bazı yetkileri; Toplu Konut İdaresi Başkanlığı'na, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na, Turizm Bakanlığı'na, Sanayi Bakanlığı'na, Tarım Bakanlığı'na devredilmiştir. Büyükşehir Belediye Başkanlığı olan yerlerde ise ilçe ve ilk kademe belediyelerinin yetkileri Büyükşehir belediyelerine devredilmiştir.

b.-) YAPILMASI GEREKEN ŞEY BELEDİYELERİN YETKİLERİNİ VE GELİRLERİNİ ARTIRMAKTIR. KAPATMAK ÇARE DEĞİLDİR

İçişleri Bakanı kapatılacak belediyelerin şu anda 200 milyon YTL borcu bulunduğunu, tüzel kişiliği kaldırılan belediyelerde 9.794 personel çalıştığını, bunun 5.840'ının işçi olduğunu açıklamıştır.

Belediyeler kapatılınca yörede yaşayan insanların ihtiyacı sona mı erecektir? Okul, su, yol, kanalizasyon, hastane, konut ihtiyaçları bitecek midir? Kapatılan belediye yönetimlerinin devredileceği İl Özel İdareleri bu ihtiyaçları kaynak kullanmadan mı sağlayacaktır? Bahane olarak ileri sürülenler İl Özel İdareleri için geçerli olamayacak mıdır?

Yerel yönetimler kendilerine verilen görevleri yerine getirmek için yeterli kaynağa kavuştuğunda, küçük belediyeler ölçek küçüklüğünü kolayca avantaja dönüştürebilirler.

Buralarda yolsuzluk, verimsizlik olmaz. Kaynaklar yerel önderler aracılığı ile en yüksek faydayı sağlayacak şekilde kullanılır. Yeter ki bunlara yeterli kaynak tahsis edilsin.

Kapatılacak olan belediyelerde yaşayan yöre halkı, hizmete en çok ihtiyaç duyanlardır. Bu vatandaşlarımız belediyelerine aktarılacak daha çok kaynakla hizmet almayı beklerken, belediyeleri kapatılmaktadır. Bu nedenle belediye yönetimi altında yaşayan insanlar kasabalarının köye dönüştürülmesine karşı çıkmaktadırlar.

Borç nedeni ile belediyeler kapatılacaksa, Ankara ve Adana Büyükşehir belediyelerine ne yapılacak?

- Borçlanma konusunda söylenenler gerçeği tam olarak yansıtmamaktadır. Küçük belediyeler içinde çok sayıda borçsuz ya da az borcu olan belediye vardır. Bu nedenle ileri sürülen borç gerekçesi inandırıcı olmaktan uzaktır. Çünkü küçük belediyelerden çok büyük belediyeler borçludur.
- AKP'nin iktidara geldiği
  - ✓ 2002 yılında Merkezi Yönetimin iç borcu, 122.1 milyar YTL idi, 2007 Kasım'ında 256.9 milyar YTL oldu.
  - ✓ Merkezi Yönetimin dış borcu, 2002'de 56,8 milyar \$ idi. 2007 Kasım'da 66,8 milyar \$ oldu.
  - ✓ Özel sektörün dış borcu, 2002'de 44,1 milyar \$ idi. 2007 Haziranı'nda 138.5 milyar \$ oldu.

Yukarıda yer alan rakamlardan da anlaşılacağı gibi sadece küçük belediyelerin değil büyük belediyelerin de, merkezi yönetimin de, özel sektörün de borcu sürekli artmaktadır. Bu yüzden kapatmak çare olarak görülmemelidir.

Belediyelere nüfus ölçütleri dışında başka ölçütleri de kullanarak yeterli kaynak sağlanmalıdır. Bütçeden yerel yönetimlere daha çok pay ayrılmalıdır

Belediyelerin yaz-kış, gece- gündüz nüfusları, tarihsel ve kültürel dokuya sahip olmaları, turizm merkezi, sanayi bölgesi olma gibi özellikleri dikkate alınmalıdır. Bu özellikleri dikkate almadan yapılan her işlem yanlış olur. Kapatılacak belediyelerin içinde çok uzun yıllardır belediye olarak hizmet veren belediyeler olması ve 7000 turistik yatak belgesi, yat limanı olan ve yaz nüfusu 15 bini bulan Marmaris'in turistik beldesi Turunç gibi beldelerin de olması yapılan işin yanlışlığını göstermeye yetmektedir.

Marmaris Turunç tek örnek değildir. Turizmde öncelikli yöre ilan edilen Çorum Alacahöyük Belediyesi ile yılda 2 milyon turistini ziyaret ettiği, 1985'de Dünya Miras Listesine giren, milli park ve SİT alanı ilan edilen Göreme Belediyesi de köye dönüştürülmektedir.

1953 yılından beri belediye olan Sivas, Çepni Belediyesi, 1879 yılında kurulan Yeni Foça Belediyesi, 1957 yılında kurulan Aydın Karacasu Yenice Belediyesi, 1968 de kurulan Burdur Bozluca Belediyesi, 1972 de kurulan Ardahan Ortakent Belediyesi, 1968 de belediye olan Manisa Saruhanlı Nuriye Belediyesi de köye dönüştürülmektedir.

c.-) BÜTÜN BUNLARIN YEREL SEÇİMLERDE BAŞARILI OLMAK İÇİN PARTİZANCA YAPILDIĞINA ŞÜPHE YOKTUR

- Hiçbir ciddi hazırlık yapmadan, alt yapısını oluşturmadan hazırlanan ve kabul edilen bu yasa, bölerek veya birleştirerek seçim kazanma amacına yönelik bir düzenlemedir. Bu amaç çeşitli gerekçelerle gizlenmektedir. Bütün bu bölme, ekleme, çıkarma işlemlerinin 2009 Mart ayında yapılacak yerel seçimleri kazanmaya yönelik olduğu, bu amaçla ilçe sınırlarının 2007 seçim sonuçlarına göre yeniden tasarlandığı çok açıktır.
- Bölme, ekleme, çıkarma işlemlerinin hangi kritere göre yapıldığı belli değildir. Daha doğrusu böyle bir kriter yoktur. İlçe sınırlarının yeniden belirlenmesinde kullanılan tek kriter sandıklardaki 2007 seçim sonuçlarıdır.
- Uzun yıllardır belediye yönetimi altında demokratik bir yönetime sahip olan vatandaşlarımız küçük hesaplar yüzünden cezalandırılmaktadır. Köy statüsünden belediye statüsüne geçilmesiyle kazanılmış olan demokratik haklar bir çırpıda geri alınmakta, özgür iradesi ile belediye başkanını ve belediye meclisini seçerek yerel düzenlemelerde söz sahibi olan halk, siyasi kaygılara kurban edilmektedir.
- Kapatılacak belediyelerin çoğunun imar planı vardır. Belediyeler 3194 sayılı imar kanununa tabi iken bir anda 442 sayılı köy kanununa tabi olacaklarından mevcut uygulama imar planlarının uygulanmasında sıkıntılar ortaya çıkacaktır.

2.4.8.5.- YASANIN HÜKÜMLERİ ANAYASA'NIN İLKELERİNE VE RUHUNA AYKIRIDIR

Yerel yönetimlerin var oluşunun siyasal gerekçesinin özünde demokrasi inancı yatar. Bu sebeptendir ki, yerel yönetimler öteden beri demokrasinin temel kurumlarından biri olarak kabul edilmişlerdir.

Ayrıca yöre halkı, yerel ortak ihtiyaçlarının karşılanmasında seçimler ve diğer mekanizmalarla yönetimlere demokratik katılım hakkını kullanmakta ve bu hizmetlerin gerçekleştirilmesinde etkili olmaktadır. Böylece, yerel yönetimlerle demokrasi yaygınlaşmakta ve etkinleşmektedir.

Köy tüzel kişiliği kendi halkının ortak ve yerel gereksinimlerini karşılayan ve genel karar organları halk tarafından seçilen en küçük yerel yönetim birimi olmakla beraber belediyeler, ülkemizde diğer yerel yönetim birimlerine göre daha dinamik bir gelişme çizgisi izlemiştir.

Özellikle kentleşme ve çok partili siyasal yaşamla birlikte daha da ön plana çıkmış ve yerinden yönetim kuruluşlarının tipik örneği olmuştur.

a.-) 50 YILDIR BELEDİYE YÖNETİMİ ALTINDA YAŞAYAN İNSANLAR KÖY YÖNETİMİ ALTINDA YAŞAMAK İSTEMİYOR.

Kasabadan köye dönüştürülen nüfusu 2.000'den az olan belediyelerin bulunduğu yörede artık demokrasinin yaygınlaşması ve etkinleşmesinden söz edilemeyecektir. Yöredeki insanlar kasabalarının köye dönüşmesini istemiyor. 40 yıldır, 50 yıldır belediye yönetimi altında yaşayan insanlar köy yönetimi altında yaşamak istemiyor.

Bu durum, Anayasa'nın 5. maddesinde belirtilen; devletin, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak gibi amaç ve görevlerine ters düşen bir durumdur.

Anayasa ile güdülen ana amaç, Başlangıç'ta, belirtildiği gibi, Türk Ulusu'nun sürekli varlığı ve çağdaş uygarlık seviyesine ulaşması biçimindedir. Bu ana amaca varılmasını engelleyebilecek ya da yozlaştırabilecek nitelikte hiçbir hak ve özgürlüğün Anayasa'da tanınmadığı, daha açık bir anlatımla, bu amacın Anayasa'nın tüm yapısına ilke ve kurallarıyla ruhuna egemen olduğu tartışma götürmeyen bir gerçektir.

b.-) YASANIN AMACI, KAMU YARARINA DEĞİL, SİYASAL NEDENLERE DAYANMAKTADIR.

Anayasa'ya göre, mahallî idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir. Görüldüğü gibi Anayasa, yerel yönetimlerin nüfus esasına göre değil yerinden yönetim esasına göre kurulmasını (dolayısıyla kapatılmasını) öngörmüştür. Bu yüzden yerinden yönetim ilkesini gözetmeden Anayasa'da kuruluş için gözetilmesi öngörülmemen **nüfus kriterine dayanarak belediyeleri kapatmak yerinden yönetim ilkesine uygun değildir.**

Tüm yasaların genel amacının **kamu yararı** olduğu bilinen bir gerçektir. Oysa bu düzenleme daha çok siyasal nedenlere dayanmaktadır. Yerinden yönetim ilkesi yönünden kamu yararı, ancak halkın katılımının ve bu yolla etkinliğinin artırılması ile gerçekleştirilebilir. Belediyelerin kapatılması, demokratik katılımı en aza indirecektir. Bu nedenle **Tasarı, amaç ögesi bakımından da Anayasa'ya uygun değildir.**

Anayasa'nın 127. maddesinin ikinci fıkrasında sözü edilen "yerinden yönetim ilkesi", aslında özerklik kurumunun anayasal bir temele oturtulması anlamındadır. Gereksinimlerin yerel planda karşılama olanak ve önceliklerini takdir yetkisinin o yörede yaşayan halkın yasalara dayalı olarak oluşturdukları organlara bırakılması, hem yerinden yönetim ilkesine, hem özerklik ilkesine, hem de demokratik yaşam biçimine daha uygun bir yoldur.

Böyle davranmak yerine belediye tüzel kişiliğini köy tüzel kişiliğine dönüştürmek ve o yörede yaşayan halkın mahalli müşterek ihtiyaçlarının il özel idarelerinin şubeleri durumuna dönüştürülmüş idari birimler aracılığı ile gidermeye çalışmak demokratik bir yaklaşım değildir.

Tüm ilk kademe belediyelerini ve nüfusu 2.000'in altına düşen belde belediyelerini toptancı bir yaklaşımla **verimli ve etkin çalışıp çalışmadıklarını araştırmadan kapatmakta kamu yararı yoktur.**

Kapatılmak istenen belediyelerin içinde bilançoları, nüfusu 2000'den fazla olan belediyelerden daha sağlıklı olan çok sayıda belediye vardır. **Toptancı yaklaşım yanlıştır. Her belediye farklıdır. Bu yüzden kararlar tek tek alınmalıdır.** 5393 sayılı Belediye yasasının da öngördüğü yöntem budur. Yasa, nüfusu 2000'in altına düşen belediyelerin doğrudan kapatılmasını öngörmemektedir.

Bir idari bölümün merkezinin, coğrafya durum, iktisadi koşullar ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre en uygun bir yerde bulunması Anayasa buyruğu olduğu gibi, bir merkezin değiştirilmesinde dahi yeni merkezin coğrafya durumu, iktisadi koşullar ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre eskisinden daha üstün bir yer niteliğini taşıması da, yine Anayasa buyruğudur.

Anayasa'nın 126. maddesinde Türkiye'nin idari yapısının kuruluşunda dikkate alınacak hususlar arasında, "coğrafya durumu"; "ekonomik şartlar" ve "kamu hizmetlerinin gerekleri" sayılmıştır. İdari yapısının kuruluşunda dikkate alınacak hususlar arasında "nüfus sayısı" yoktur.

Kamu yararı bulunmayan bir kanun, Anayasa'nın 2'nci maddesi hükmüne aykırı nitelikte olur ve dava açıldığında iptali gerekir. Dava konusu kanun idari bölümlere ayırmada veya bu bölümlerin merkezini seçme yahut değiştirmede kamu yararının ölçüsünü bildiren Anayasa'nın 115 inci maddesi hükmüne aykırıdır.

Öte yandan getirilen düzenleme Avrupa Yerel Yönetim Özerklik Şartına' aykırıdır. Yapılacak yasal bir düzenleme ile uluslararası antlaşmanın yok sayılması ve bu antlaşmanın getirdiği yükümlülüklerden kaçınılması Anayasa'nın 90. maddesine aykırı olur.

Yerel Yönetim Özerklik Şartının 5. maddesinde: "yerel yönetimlerin sınırlarında mevzuatın elverdiği durumlarda ve mümkünse bir referandum yoluyla ilgili yerel topluluklara danışılmadan değişiklik yapılamaz" hükmü vardır.

Tüzel kişiliği kaldırılan beldede referandum öngörülmemesi yerinden yönetim ilkesine ve Yerel Yönetim Özerklik Şartına aykırıdır.

Anayasa'nın, idarenin her türlü eylem ve işleminin yargının denetimine tabi olduğuna amirdir. Yapılan değişiklikle kapatılan veya bağlanan ilk kademe belediyelerinin haklarını idari yargıda aramalarının önüne geçildiğinden, bu durum meşru yol ve vasıtalarla yargı mercileri önünde hak arama özgürlüğünü ortadan kaldırdığından dolayı da Anayasa'ya aykırı görülmektedir.

(Partimizin "Belediyelerin Kapatılması Yasası"na Karşı Oy Yazısının tamamı, Raporun EKLER bölümünde 5.3.5 No'lu Başlıkta yer almaktadır.)

c.-) BU ADALETSİZLİĞE İZİN VERMEYECEĞİZ

- **Yasa, yapılış ve kabul ediliş şekliyle kap-kaç yasasıdır.**
- **Yasa ile TBMM'deki sayısal çoğunluğa dayanılarak milletin sesi kısılmakta, yerellik ortadan kaldırılmakta, insanlarımız yaşadıkları coğrafyadan sürülmektedir.**
- **Bu anlamda nüfusun yoğunlaştığı bölgelerden başlayarak zaman içinde bütün Türkiye belediyelere dönüştürülecektir.**
- **Bütün köyler (gerektiğinde birleştirilerek) "Kırsal Belediye"lere dönüştürülecektir. Kent alanlarında ise kent belediyeleri geliştirilecek, "semt belediyeleri" kurulacaktır.**
- **Merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasındaki yetki ve görev dağılımı yeniden düzenlenecektir.**
- **Katılımcı demokratik belediyecilik CHP ile yaşama geçirilecektir.**
- **Belediyeler vesayetten kurtarılacaktır**

2.4.8.6.- İL ÖZEL İDARESİ VE BELEDİYELER GELİR TASARISI, YENİ BİR “DELİ DUMRUL” YAKLAŞIMIDIR...

Bu yasa, Türkiye’deki ekonomik yanlışlıkların, israfın, yolsuzlukların, olumsuzlukların bedelini halkın ödemesini öngören ve bunun içinde belediyeleri vasıta kılan bir anlayışı yansıtmaktadır. Hükümetin bu Deli Dumrul Yasası ile;

- Emlak Vergisini iki katına kadar artırılması yetkisini Bakanlar Kuruluna veren bir düzenleme getirilmektedir.
- Bugüne kadar tek evi olup başka hiçbir geliri olmayan emeklilerden 200 metrekarenin altında olmak üzere evlerinden vergi alınmıyordu. Şimdi, artık emeklilerin de evlerinden vergi alma noktasına gelinmiştir. Oysa emekliler, bu toplumun en çok ekonomik sıkıntı çeken kesimlerinin başındadır. En büyük mağduriyete ve haksızlığa uğrayan kesimlerin başındadır. Türkiye’de gelir artışından, milli gelir artışından hiçbir şekilde pay verilmesi düşünülmeyen kesimlerin başındadır.
- Bir kooperatif kurarak kendisine bir emlak edinmek için harekete geçen vatandaşlarımızdan vergi almayarak devlet, bu çabaları ödüllendiriyordu, destekliyordu. Şimdi devlet, kooperatifleri destekleme politikasından da vazgeçmiştir.
- Emlak Vergisi Bakanlar Kurulunun indirim yetkisini de kaldırmaktadır.
- Eğlence vergisi ihdas edilmekte; kahvehaneler, kıraathaneler ve kafeler çay içmek, kahve içmek, sabahleyin oturup konu komşuyla orada buluşup birkaç çift laf etmek vergilendirilmesi gereken bir uğraş hâline gelmektedir.
- İnternet kafeleri de, yine aynı şekilde eğlence yeri kapsamı içine alınmaktadır.
- Bundan sonra köylerdeki yurttaşlarımız gaz ve elektrik tüketim vergisi ödeyeceklerdir. Köylerdeki insanlara tanınmış olan bir imtiyaz da böylece kaldırılmaktadır.
- Elektrik faturaları üzerindeki TRT katılım payının kaldırılacağını hükümet vaat ediyordu, bu unutulmuştur, TRT payı devam etmektedir.
- Yeni otel, motel ve tatil köyü, pansiyon gibi turizme yönelik işletmelerden konaklama vergisi alınacaktır. Bu, Türkiye’de turizm sektörüne çok ciddi bir darbe getirecektir.
- Taksi duraklarındaki taksi başına 30 milyon bir vergi getirilecektir.
- Vatandaş da, eğer aracını evinin bulunduğu sokakta park ediyorsa o da ayrıca vergilendirilecektir.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak, bu konuda en etkili mücadeleyi komisyonda, Genel Kurul’da tüm milletvekillerimizle birlikte yapacağız.

III.- EKONOMİK VE SOSYAL GELİŞMELER

III.- EKONOMİK VE SOSYAL GELİŞMELER

3.1.- TESLİMİYETÇİ, NEO-LİBERAL RANT EKONOMİSİ

3.1.1.- GLOBAL PİYASALARDA ROTASIZ YALPALAYAN TÜRKİYE

3.1.1.1.- KÜRESEL DALGA DÜNYA EKONOMİLERİNİ SARSIYOR...

Küresel durgunluk (resesyon) ve geri ödenemeyen konut kredileriyle ABD'den başlayarak, dünya ekonomilerini sarsan dalga ile, başta riskli mortgage kredileri veren bankalar olmak üzere, piyasalar görülmemiş düzeylerde zarar verdi ve vermeye devam ediyor.

Yüksek riskli konut kredisi piyasasındaki gelişmeler ve daralan kredi piyasası şartları, bu yavaşlamanın ileri dönemlerde tüketim ve yatırım kararlarını olumsuz etkileyebileceğine işaret etmektedir. ABD ekonomisindeki diğer bir olumsuz değerlendirme ise üretimdeki son yavaşlamanın yapısal olup olmadığıyla ilgilidir. Üretimdeki bu eğilimin konut ve finansal piyasalardaki gelişmelerin ötesinde yapısal unsurlardan kaynaklanması, ileriye dönük durgunluk olasılığını güçlendirmektedir.

Bu çerçevede, 2008 yılı için büyüme tahminini üçüncü kez düşüren IMF, küresel büyüme hız tahminini yüzde 4,1'den, 3,7'ye çekmiştir. Fonun ölçülerine göre bu büyüme hızı, "dünya ekonomisinde resesyon" anlamına gelmekte olup, 1929 yılında yaşanan "Büyük Bunalım"dan sonraki en kötü finans krizi olarak değerlendirilmektedir.

Dünya ekonomisinin neredeyse üçte biri büyüklüğündeki ABD ekonomisi, 1970'lerden bu yana dünya ithalatının yaklaşık beşte biri ile en büyük ithalatçı olup, aynı zamanda Euro alanından sonra en büyük ihracatçıdır. Bölgesel birlikler ve genel olarak dış ticaretin küresel boyutta serbestleşmesiyle birlikte ABD'ye yapılan ihracat önemli ölçüde artmıştır.

Dünyanın en gelişmiş ve en derin finansal piyasalarına sahip olan ABD'deki finansal varlık fiyatlarındaki gelişmeler diğer ekonomiler üzerinde önemli etkiler yaratmaktadır. Yabancı yatırımcıların ABD'deki finansal yatırımlarının toplam büyüklüğü de önemli boyutlarda olup, bu durum ABD ekonomisinin bağlantılarının boyutunu ve önemini derinleştirmektedir.

Gelişmeler, küresel dalga etkisi altında olan ülkelerde ileriye dönük durgunluk olasılığını güçlendirmektedir:

Dünya Merkez bankaları, ABD'de konut kredisindeki sorunların neden olduğu dalgalanmanın para trafiğini aksatarak, krizin finans kesiminden reel kesime atlamasından korkmaktadır. Para trafiği aksar ise insanlar, şirketler harcamayı kesecek. O zaman üretim düşecek, işsizlik artacak, ekonomiler küçülecektir.

ABD Merkez Bankası (FED) Başkanı **Ben Bernanke**, “Yüksek riskli mortgage (geri ödenemeyen konut kredileriyle) kayıpları 100 milyar doları aşar ama 500 milyar doları geçmez.” açıklamasını yaparken, 1929'daki "Büyük Bunalım"dan sonra en zor günlerini yaşayan ABD'de Beyaz Saray ekonomiye müdahale etme kararı aldı.

Gelir dağılımının fena halde bozulduğu ABD'de, konut balonu sayesinde tüketimini sürdürebilen hane halkının cebine para koyarak ekonominin küçülmesini önlemeye çalışan Bush yönetiminin tek derdi bu değil. Bir yandan da hükümet konut balonunun patlaması sonrasında muazzam zararlar yazarak çok ciddi bir sarsıntı yaşamaya başlayan bankaları ve finans kuruluşlarını ayakta tutmaya çabalıyor. ABD Merkez Bankası (Federal Rezerv Bankası) bu amaçla piyasalara milyarlarca dolar enjekte etti, ayrıca faizleri aşağı çekerek durgunluğu önlemeye çalışıyor.

2007 yılı Temmuz ayının son günlerinden başlayarak Ağustos ortalarında derinleşen, ABD başta olmak üzere Avustralya, Almanya, Fransa, İngiltere'deki çeşitli finansal kurumları da etkileyerek sistemden çıkmaları sonucunu doğuran gelişmeler karşısında, FED küresel piyasalara müdahale etmiştir. FED öncelikle para piyasalarına likidite sağlamış ve iskonto faiz oranlarını indirmiş, indirmeye de devam etmektedir.

Ancak tüm bu çabalar zaafa düşen ABD bankalarının eriyen sermayelerini takviye etmeye yetmedi ve elinde muazzam paralar birikmiş olan ülkelerin devletçe yönlendirilen ülke fonları imdada çağrıldı.

Ancak, alınmakta olan tüm tedbirlere rağmen Amerikan ekonomisinde durgunluğun şiddetlenmekte olduğu ve büyük olasılıkla 2008'in tümünü kapsayacağı artık anlaşılmış durumda.

Şu ana kadar yaşanan “likidite sorunuydu”, fakat bundan sonra artık iş, “iflas sorununa” doğru gitmek üzere...

Ülkemizde, krize neden olan subprime mortgage kredileri ve bunlar teminat gösterilerek kullanılan fonlama enstrümanlarının azlığı şimdilik krizin doğrudan etkisinin yoğun hissedilmemesinde etkili olmuştur.

Amerika Birleşik Devletleri'nde ipotekli satış kredileriyle açığa çıkan krizin etkisiyle Asya borsalarında başlayan dalgalanma, Avrupa borsalarını da etkisi altına aldı. Yaşanan gelişmeler zaten kırılğan bir ekonomiye sahip Türkiye'yi de doğal olarak etkilemektedir.

Bundan sonra, son 3-4 yıldır devam eden likidite bolluğu olmayacaktır... Türkiye'de cari açık ve aşırı değerlendirilen YTL gibi temel kırılğanlıkların devam etmekte olduğu, cari açığın dışarıdan gelen sıcak para ve doğrudan yabancı sermaye yatırımlar ile karşılandığı bir

ortamda, ABD ekonomisinde ortaya çıkan çalkantının, finansal sermaye akımlarında tıkanıklıklar yaratacağından, cari işlemler açığı kırılganlığının daha kritik noktalara taşınması kaçınılmaz olacaktır.

Bütün bunlar, özellikle 1980'lerden itibaren dünyada ve Türkiye'de egemen olan "**piyasalar her zaman doğruyu bilir, kendi kendisini denetler ve dengeleri sağlar, devletin denetimine ve müdahalesine gerek yoktur**" anlayışının çok ciddi bir darbe yediğini gösteren gelişmeler.

Sistemin temelini her zaman piyasalar oluşturacaktır. Ama piyasa ekonomisinin iyi işlemesi için devletin ve denetleyici kurumların da çok önemli olduğu şimdi daha iyi anlaşılıyor. Bu gerçeği göz ardı eden ülkeler bunun faturasını ödüyor.

3.1.1.2.- KÜRESEL FON AKIMLARI İLE SÜRÜKLENEN, EKONOMİDE DÜMENİ BOZUK, ROTASI BELİRSİZ TÜRKİYE...

Son beş yılda, küresel fonların yarattığı "yeni fırsatlar ve kırılganlık" ortamında yabancı yatırımcılar Türkiye'den 6 milyar dolar kâr transfer ettiler.

Yabancı sermaye yatırımlarının kâr transferi doğaldır. Önemli olan gelen doğrudan yabancı sermayeden ülke olarak kârlı çıkmaktır. Türkiye'ye gelen yabancı sermaye sıfırdan yatırım yapmıyor. Kârlı işletmeleri satın alıyor. Bu işletmeler yabancıya satılmasaydı yine aynı kârı sağlayacaktı. Kâr da içeride kalacaktı...

Kısa vadeli sermaye de portföy yatırımlarından yine son beş yılda **16 milyar dolar** kazanç götürdü. Ülke bu düzende son beş yılda cari açık yoluyla **116 milyar dolar** döviz kaybetti. **2002 yılında 85.1 milyar dolar olan uluslararası net yatırım pozisyon açığı, AKP iktidarında şimdi 284.7 milyara yükseldi; bu açığı borçla finanse ediyoruz.**

Globalleşme dünyanın bir tercihi değil, bugünün bir gerçeğidir.

- Bu gerçeğin gereğini yapmak lazımdır. Ancak, "**globalleşmenin gereğidir**" diye ülke yararına ters düşen uygulamaları kabul etmek zorunluluğu yoktur. Globalleşmenin ulusal çıkar ve politikalara yönelik siyasal, sosyal ve ekonomik olumsuz etkileri önlenmelidir.
- Bu anlayışla globalleşmenin kuralları ve dinamikleri içinde her ülkenin kendi hesabını, kendi yararını gözetecek tedbirleri alması zorunluluğu vardır.

Tüm ülkeler IMF ile yollarını ayırıyor, biz ise hala IMF'ye en çok borcu olan, ekonomi yönetiminde IMF'ye teslim olmuş bir ülkeyiz...

IMF ile yollarını ayıran ülkeler sıralamasında Latin Amerika ülkeleri başı çekiyor. Brezilya, 13 Aralık 2005'te, IMF'ye kalan borçlarının tamamını son ödeme tarihi olan 2007'yi beklemeden ödeyeceğini açıkladı ve 15 milyar 460 milyon dolar erken ödeme yaptı. Brezilya'nın ardından Arjantin ise 3 ve 4 Ocak 2006 tarihlerinde yaptığı 9.9 milyar dolarlık ödeme ile borcunu kapattı. Venezüella 'ABD'nin uşağı' olmakla suçladığı IMF ve Dünya Bankası üyeliğinden ayrılacağını 1 Mayıs İşçi Bayramı'nda açıklamıştı. Ekvador, Peru, Angola da IMF'ye borçlarını vadesinden önce ödedi. Keza, Bolivya, Bulgaristan, Guatemala, Hırvatistan, Kolombiya, Letonya, Litvanya, Romanya, Uruguay, Ürdün, Ukrayna da IMF ile yollarını ayırarak, IMF'ye "**Ekonomiyi kendi aklımızla yöneteceğiz**" dediler. **Biz ise hala, 5 milyar SDR ile IMF'ye en yüksek düzeyde borçlu konumda olan, ekonomi yönetimini IMF'ye teslim etmiş bir ülkeyiz.**

3.1.2.- GÜVEN VERMEYEN, HALKIMIZIN REFAHI VE SORUNLARINA DUYARSIZ EKONOMİ

3.1.2.1.- İKTİDARIN BÜYÜME MODELİ DEFOLUDUR, TESLİMİYETÇİDİR, YETERSİZDİR

a.-) BÜYÜME HIZI GERİLİYOR, TOPLUMA REFAH, İŞSİZE İŞ YARATMIYOR

AKP yönetiminde ekonomi, “vizyon ve yörüngeden yoksun” bırakılmıştır

- Makro dengeler her alanda bozulma içindedir.
- Merkezi yönetim bütçesinde ciddi bir bozulma söz konusudur.
- Özel sektör yatırım-tasarruf dengesinde ise bir kötüleşme söz konusudur.
- Ekonominin genel dengesi bozulmaktadır. Bu, dış finansman ihtiyacının en önemli nedenidir.

AKP'nin ekonomide “büyüme modeli” defolu ve yetersizdir

- AKP'nin ekonomideki bu çarpık büyüme modeli ile, yeterli istihdam yaratılamamaktadır.
- AKP'nin ekonomideki bu çarpık büyüme modeli ile, ancak yoksulluk daha da yaygınlaşmakta ve derinleşmektedir.
- AKP'nin ekonomideki bu çarpık büyüme modeli ile ülkemizin borcu arttı, hane halkı borcu patladı.

AKP modeli ile büyümek için cari açık vermek şarttır

- Büyümenin ithalata bağlanmasının bir sonucu olarak cari açıkla büyüme arasında 1990'lı yıllardan bu yana ters bir ilişki ortaya çıkmıştır.
- Cari işlemler açığı hızla büyümektedir.
- Sürekli artmakta olan dış ticaret açığı cari açığın temel nedenidir.
- Toplam tasarruf eğiliminin düşmesi özel sektörün dış finansman ihtiyacını arttırmış, bu durum büyük cari açıklara neden olmuştur.

AKP politikaları ile ekonominin büyümesi ithalata bağımlı hale geldi

- Yüksek faiz-düşük kur politikası ekonominin dış açıklardan daha fazla dış finansmana yönelmesine neden olmuş, bu durum ulusal paranın değerlenmesine yol açmıştır.
- Ulusal paranın değerlenmesi, ithalatı ucuzlatmış, ihracatta ülkemizin rekabet gücünü kırmıştır.
- İthalatın kabaca 2/3'ü ara malı ithalatı olduğundan ülke içindeki üretim faaliyetleri büyük ölçüde ithalata bağımlı hale gelmiştir.
- Bu durum ara malı üreten yurt içi üreticiyi büyük zora sokmaktadır.
- Orta ve uzun dönemde ithalatla ihracat arasındaki makas kapanmak bir yana sürekli açılmaktadır.

Ekonomik büyüme, borçlanmaya endeksli hale geldi

- Özel sektörün sürüklediği dış borçlar istikrarlı bir şekilde artmaktadır.
- Toplam dış borç stoklarının ulaştığı boyut ülke riskini arttırmaktadır.
- Dış borç stoku içinde kısa vadeli borçların payı artmaktadır.
- Özel sektörün pozisyon açığı büyümektedir.

AKP Hükümetinin, içi kof, üretim ve istihdam yaratmayan, reel sektöre, halka, toplumsal refaha hiçbir şekilde yansımaya ithalata dayalı büyüme siyaseti artık iflas etmiştir.

İçer boş büyüme istihdama yansımamıştır

İthalatın artması ve kamu yatırımlarının azalması ile birlikte AKP Hükümeti'nce uygulanan vizyonsuz, çarpık ekonomi politikaları ile büyüme yeterince istihdam yaratmamaktadır. Bu durumun 2008 yılında da devam etmekte olduğu tırmanmakta olan işsizlik verileri ile açıkça görülmektedir.

Tüm bu olumsuzluklar eşliğinde büyüme hızı inişe geçmiştir. 2007 yılı, ekonomimiz açısından 2001 krizi sonrasında en kötü dönemini oluşturmuştur

- 2007 yılında, ilk çeyrekte yüzde 6,8 büyüyen ekonomimiz, ikinci çeyrekte yüzde 4,1, üçüncü çeyrekte yüzde 2,0, dördüncü çeyrekte ise yüzde 3,4 oranında büyüyerek, **giderek azalan artış trendine devam etmiştir**. TÜİK'in Milli Muhasebe Sisteminde yaptığı değişikliğe rağmen, **2007 yılı sonunda, Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) değeri, yüzde 5 olan hedefin gerisinde kalarak, yüzde 4,5 olarak gerçekleşmiştir**.
- 2006 yılı ve öncesinde geçerli olan eski milli gelir hesaplama yöntemine göre ise, **GSYH'da artış oranı yüzde 3.0 düzeyi ile sınırlı kaldı**.
- Bu kapsamda, **2007 yılı Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) değeri cari fiyatlarla %12.9'luk artışla 856 387 Milyon YTL, ABD doları cinsinden %25.1'lik artışla 658 786 Milyon Dolar, sabit fiyatlarla ise % 4.5'lik artışla 101 046 Milyon YTL olmuştur**.
- **Aşağıdaki tablodan da izlenebileceği gibi**, son yılların uluslararası piyasaların desteği altında yaşanan hızlı büyüme süreci ivmesini yitirmiştir. **2007 yılı, 2001 krizi sonrası dönemin ekonomik büyüme, istihdam ve yoksulluğun yaygınlaşması açılarından en KÖTÜ yıl olarak gerçekleşmiştir**.

GAYRİ SAFİ YURTIÇİ HASILA (GSYH)

Yıllar	GSYH	Gelişme	GSYH	Gelişme	GSYH	Gelişme
	cari fiyatlar	hızı	cari fiyatlar	hızı	sabit fiyat	hızı
	Milyon YTL	%	Milyon \$	%	Milyon YTL	%
2001	240 224	44.1	196 736	-25.9	68 309	-5.7
2002	350 476	45.9	230 494	17.2	72 520	6.2
2003	454 781	29.8	304 901	32.3	76 338	5.3
2004	559 033	22.9	390 387	28.0	83 486	9.4
2005	648 932	16.1	481 497	23.3	90 500	8.4
2006	758 391	16.9	526 429	9.3	96 738	6.9
2007	856 387	12.9	658 786	25.1	101 046	4.5 (*)

(*) Milli Gelirde masa başında büyük artış yaratan düzenlemeden evvelki TÜİK verilerine göre artış oranı sadece **yüzde 3,0'**tür.

b.-) MİLLİ GELİR HESAPLA DEĞİL, ÜRETİMLE ARTAR

Aşırı değerli YTL ile düşük kur ve hesap yöntemlerinin değiştirilmesi ile sağlanan yüksek milli gelir; nüfusun düşmesi sonucu kağıt üzerinde artan kişi başına milli gelir rakamları, günümüzün gerçeğini, ekonomimizin reel fiili büyümesini değil, AKP iktidarının sanal ekonomi dünyasını yansıtmaktadır.

- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 1998 yılından bu yana milli gelir rakamlarını yeniden belirledi. Bu yeni hesap şekliyle milli gelirimiz “durduğu yerde” arttı. 2006 yılı sonunda milli gelirimiz 400.0 milyar dolar olarak açıklanmıştı. Yeni hesaplama şekli ile (kâğıt üzerinde) yüzde 31.6 oranında yükseltildi, 526.4 milyar dolar oldu.
- Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH), AKP'nin yeni düzeltilmiş hesaplama yöntemi ile, 2007 yılında cari fiyatlarla 856,3 YTL olarak açıklandı... Ancak, YTL cinsinden sabit fiyatla büyüme hızı yüzde 4,5 olarak belirlenirken; dolar cinsinden 2007 yılı milli gelirimiz yüzde 25,1 artarak 658 milyar dolar oldu.
- TÜİK, bir süre önce ülke nüfusunu 73 milyondan 70 milyona düşürdü. Sonra milli geliri 400 milyar dolardan 526 milyar dolara çıkardı. Sonuçta kişi başına düşen milli gelir rakamı da 5.480 dolardan 7.500 dolara yükselmiş oldu.
- Bu arada bilindiği gibi TÜİK Milli Gelir hesaplarında yöntemi değiştirdi, yeni Milli Gelir hesap yöntemi ile, 2007 sonu kişi başına Milli Geliri 9.333 dolar olarak açıkladı.
- Milli Gelir hesap yöntemleri bundan evvel de 2 kez, ekonominin yapısındaki değişiklikler paralelinde değiştirilmişti. Şimdi de aynı gerekçe çerçevesinde, özellikle aşağıdaki düzeltmeler yapıldı:
  - ✓ Milli gelir revize edilirken bina sayım sonuçları güncellendi. Daha önce 2000 için öngörülen konut sayısı 13.9 milyon iken, yeni hesaplamada bu sayı 19.2 milyon oldu.
  - ✓ Son yıllarda ekonomiye giren faktoring şirketleri, katılım bankaları, özel emeklilik fonları, kar amacı olmayan mali aracı kuruluşlar hesaplamalara eklendi.
  - ✓ Döner sermayeli kuruluşlar devlet hizmetleri kapsamına alındı.
  - ✓ İşyeri sayısında genişleme tespit edildi. İmalat sanayiinde 2001 için 10 ve 10'un üzerinde işçi çalıştıran iş yeri sayısının 11 bin 293 değil, 27 bin 813 olduğu belirlendi.
  - ✓ Kayıtdışı çalışanlar işgücü rakamlarına eklendi.
- Zaman zaman bu tür düzenlemeler, gerçekleri yansıtmaması kaydıyla doğrudur. Özellikle bu alanda AB'nin Milli Muhasebe müktesebatına uyum zorunludur.

Ancak, AKP iktidarının, ülkede Milli Gelirde gerçek yükselişin, halkın refahında gerçek artışın ülke genelinde mal ve hizmet üretiminde reel genişleme, üretim sektörlerinde büyüme ile sağlanabileceğinin bilincinde olmadıkları çok açık.

Bu hükümetin ulusal sanayileşmeden, teknolojik yapılanmadan, verimlilik ve üretimden kopuk rant ekonomisi ile sürdürülebilir gerçek büyümeye ulaşılabilmesi mümkün değildir.

3.1.2.2.- TEKRAR YÜKSELİŞE GEÇEN ENFLASYON İSTİKRARSIZLIĞI DERİNLEŞTİRİYOR...

a.-) 2004'TEN BU YANA TÜRKİYE'DE ENFLASYON DÜŞMÜYOR.

Türkiye, enflasyonu köklü bir şekilde düşürdü, ama 2004 yılından bu yana enflasyon düşmüyor. Takıldı kaldı. Şimdi Hükümet, “**iki rakamlı enflasyona çıkmadık**” diye sevinmeye çalışıyor. Bunu da, birikmiş olan zamları erteleyerek, zamanında yapmayarak, yapay bir şekilde fiyat artışını denetim altına almaya çalışarak, idari ve siyasi önlemlerle çift rakamlı bir enflasyon noktasına gelmedik diyerek yapmaya çalışıyor.

2007 yılı enflasyon hedefi yüzde 4 idi; gerçekleşme bunun **iki katının üzerinde, yüzde 8,4 oldu**. Bugün Türkiye'nin izlediği ekonomi politikası, enflasyon hedeflemesini esas almaktadır. Enflasyon hedeflemesi ile Merkez Bankası bütün itibarını ortaya koyarak dünyaya Türkiye ekonomisinin gelecek yıl oluşacak enflasyon düzeyini taahhüt etmektedir. Hesabınızı ona göre yapın diye, devletin bütün itibarını ortaya koyarak bir taahhüt altına girmektedir.

Türkiye bu taahhüt altına girmiştir. Ama enflasyon hedefinden yüzde 100'ün üzerinde şaşmıştır. Enflasyon hedeflemesi yapan bir ülkenin, hedef enflasyonun yüzde 100 üzerinde gerçekleşen bir enflasyon tablosunu doğal karşılaması, itibar kaybetmeden kabul ettirmesi kesinlikle mümkün değildir.

Enflasyonda gerileme süreci durakladı, enflasyon tırmanışa geçti...

- Özellikle son iki yıldır planlanan yıllık hedeflerin üzerinde gerçekleşen enflasyon, endişe verici düzeylere doğru tırmanmaktadır. Yıllık fiyat artışlarına ilişkin bu veriler AKP Hükümeti'nin enflasyonla mücadelede ne kadar zayıf kaldığını açıkça ortaya koymaktadır.
  - ✓ 2006 yılında hedef **yüzde 5,0** iken, enflasyon yüzde **9,65**,
  - ✓ 2007 yılında ise hedef **yüzde 4** ,iken, gerçekleşen enflasyon hedefi ikiye katlayarak yüzde **8,39**, olarak gerçekleşmiştir.
- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, 2001 yılında yaşanan büyük krizin ardından 1 Ocak 2002 tarihinde örtük enflasyon hedeflemesi sistemine geçmiş, kriz sonrasında %70'lerin üzerinde seyreden enflasyon, uygun uluslararası konjonktür ve ulusal parada meydana gelen değerlenmenin de etkisiyle gerilemeye başlamış,
- **2002'de % 29,7 (hedef %35), 2003'te % 18,4 (hedef %20), 2004'te % 9,3 (hedef %12), ve 2005'de % 7,7 (hedef %8)** olarak gerçekleşmiştir. Dönem boyunca gerçekleşen enflasyonun hep hedefin altında kaldığı ve fiyatlar genel seviyesinin düşüş eğiliminde olması ise dikkat edilmesi gereken bir noktadır.
- 2006 yılı resmi enflasyon hedefi yüzde 5 olmakla birlikte gerçekleşme neredeyse bunun iki katı, yüzde **9,6** civarındadır.
- 2007 yılında da bu eğilim devam etmiş, resmi hedef **%4** olarak belirlenmiş olmakla birlikte tüketici fiyat endeksi **% 8,4** olarak gerçekleşmiştir. Resmi enflasyon hedeflemesine geçilir geçilmez enflasyon gerçekleştirmelerinde gözlemlenen bu büyük sapmalar üşündürücüdür.

Sıkı maliye ve para politikalarına ve yüksek faiz dışı fazlalar üzerinden katılan onca fedakarlığa rağmen, enflasyondaki gerileme sürecinin sona ermiş olduğu gözlemlenmektedir.

- Ertelenen kamu zamlarının 2008 yılı içinde yapılacağı, petrol fiyatlarında olası artışlar ve uluslararası piyasalarda son dönemde yaşanan olumsuzlukların Türk lirası üzerinde yaratacağı baskı göz önünde bulundurulduğunda, **2008 ve sonraki yıllar için belirlenen % 4'lük enflasyon hedefinin de hiç gerçekleşmediği açıktır.**
- Nitekim, 2008 yılında **enflasyon hedefi yüzde 4 iken;**
  - ✓ **Yılın ilk 3 ayında Toplam Enflasyon; 2007 yılı sonuna göre, TÜFE yüzde 3,09, ÜFE ise yüzde 6,26 olarak gerçekleşmiştir. Yani, daha ilk üç ayda yıllık enflasyon hedefinin yarısı aşılmıştır.**
  - ✓ Geçen yılın aynı ayına göre ise, **12 aylık toplam Enflasyon, TÜFE'de yüzde 9.15, ÜFE'de ise, yüzde 10,50 olarak gerçekleşmiştir.**
- Aylık bazda bakıldığında ise, enflasyon Mart ayında **Tüketici Fiyatlarıyla (TÜFE) yüzde 0,96, Üretici Fiyatlarıyla da (ÜFE) yüzde 3,17 oranlarındaki artışlar, son 20 ayın en yüksek seviyeleridir.**

MART AYI ENFLASYON RAKAMLARI (2003=100):

	TÜFE (%)	ÜFE (%)
Bir önceki aya göre değişim (Bir aylık)	0,96	3,17
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	3,09	6,26
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim	9,15	10,50

Ardı ardına yapılan zamlar vatandaşı bunaltmaktadır

2008 yılına girerken AKP Hükümeti'nin çarpık politikaları doğrultusunda başlatılan zam yağmuru, milyonlarca vatandaşımızı perişan etmiş, ciddi mağduriyetlerle karşı karşıya kalınmıştır.

Önce, konutlarda ve sanayide elektriğe yüzde 19,5 ve yüzde 12 oranında zamlar gelirken, hemen ardından akaryakıt ve doğalgazda (konutlarda yüzde 7,4 ve sanayide yüzde 6,5 olmak üzere) da fahiş fiyat artışları kendini göstermiştir.

3.1.2.3.- ADALETSİZ BİR VERGİ DÜZENİ TOPLUMA DAYATILMAKTADIR...

Mevcut vergi sistemi çarpıktır, sosyal adalet ve adil gelir dağılımı ilkelerinden yoksundur. Vergi politikalarının faturası halkımıza, özellikle de memura, emekliye, dar gelirli vatandaşlarımıza kesilmektedir

Kamu maliyesinin en önemli alanlarından birisi vergilemedir. Vergileme, gerek ekonomi politikaları, gerekse kamu maliyesinin diğer alanlarıyla yakından ilişkilidir. İyi işleyen bir vergi sistemi, güçlü bir ekonominin temel unsurlarındandır.

Vergi politikasının genelde iki temel amacı vardır; Bunlardan birincisi, kamu hizmetlerinin yerine getirilmesi için ihtiyaç duyulan gelirlerin toplanmasıdır. İkincisi ise, vergi politikasının hükümetlerin ekonomik ve sosyal politikalarına/tercihlerine destek sağlamasıdır.

AKP Hükümeti, IMF'ye teslim olmuş, çarpık, her türlü sosyal duyarlılıktan yoksun ekonomi politikalarının yükünü dar gelirli vatandaşlarımıza yüklemeye devam etmektedir. Tarihin en yüksek düzeyinde bulunan dolaylı vergiler de bunun bir örneğidir.

IMF'ye verdiği taahhütleri ne pahasına olursa olsun gerçekleştirmek isteyen ve yüksek kayıt dışılık nedeniyle gelir ve servet üzerinden yeterince vergi toplayamayan AKP Hükümeti, iktidara geldiğinden bu yana artmakta olan vergi yükünü, halkın ödeme gücünü dikkate almadan, toplumun geniş kesimleri üzerine yıkmaktadır.

a.-) MEVCUT VERGİ SİSTEMİ, ÇALIŞANLARI VE DAR GELİRLİLERİ EZEN ÇOK YÖNLÜ SORUNLARLA KUŞATILMIŞTIR.

Vergi sistemimizde DOLAYLI VERGİLERİN ağırlığı giderek artmaktadır

Türk vergi sisteminde, özellikle son yıllarda yapısal olarak, dolaysız vergiler olarak adlandırılan vergiler yerine, dolaylı vergiler olarak adlandırılan vergilere doğru bir kayma iyice belirginleşmiştir. Bu durum vergi sistemimizin adaletsiz olduğunun en büyük göstergesidir.

Dolaylı vergiler, ödeme gücüne ve kazanca göre değil, tüketime göre her gelir kesimindeki yurttaşımızdan aynı oranlarda alındığından gelir dağılımını olumsuz etkiler. Ancak dolaylı vergilerin olumsuzluğu bununla da sınırlı değildir: KDV, ÖTV gibi dolaylı vergilerin uygulandığı mal ve hizmetlerin, düşük gelirliilerin bütçesindeki payı, yüksek gelirlilere göre çok daha fazla yer teşkil etmektedir. Böylece, vergi yükü, düşük ve sabit gelirlilerin sırtına binmekte; gelir dağılımı ücretliler aleyhine değişmekte ve emek geliri sürekli kayba uğramaktadır.

■ **Ülkemizde dolaylı vergilerin oranı AB ülkeleri ortalamasının iki katıdır:** Avrupa Birliği ülkelerinde dolaylı vergilerin oranı ortalama yüzde 35'ler düzeyindedir. Türkiye'de ise bunun yaklaşık iki katıdır.

✓ **Ülkemizde Dolaylı Vergilerin Toplam Vergiler İçindeki Payı 1993 yılında yüzde 51,5 iken, 2007 yılında yüzde 66,0 seviyesine yükselmiştir.**

- ✓ Bu yetmezmiş gibi, AKP iktidarı 2008 yılı bütçesi ile (KDV, ÖTV ile bankacılık ve sigorta işlemleri, şans oyunları, cep telefonu ve damga vergileri ile harçlar gibi) **dolaylı vergilerin toplam vergi gelirleri içindeki payının yüzde 66,9'a tırmanmasını öngörmektedir.**
- **AKP'nin dolaylı vergi araçlarının başında KDV ve Özel Tüketim Vergisi gelmektedir.**
  - ✓ 2002 yılından günümüze, Özel İletişim ve İşlem Vergileri kalıcı hale getirilmiş, ÖTV oranları sürekli artırılmıştır.
  - ✓ Özel Tüketim Vergisi'nin Milli gelire oranı, 2002'de %2 iken 2007 yılında yüzde 6'ya tırmanmıştır. ÖTV'nin ürün fiyatlarını artırdığının, böylece toplumun geniş kesimlerinin pahalı ürün satın almakta olduğunun en iyi örneklerden birisini Akaryakıt ürünleri oluşturmaktadır.
- Hükümet bu çerçevede **2008 yılında, 2007 yılı vergi gelirleri gerçekleşme tahminlerine göre;**
  - ✓ Özel Tüketim vergisinde yüzde **15,7,**
  - ✓ Banka ve sigorta muameleleri vergisinde yüzde **23,5,**
  - ✓ İthalde alınan KDV'de yüzde **17,3,**
  - ✓ Dahilde alınan KDV'de yüzde **7,0,****artış öngörmektedir.**
- Bu gelişme esasen, uygulanmakta olan IMF destekli istikrar politikalarıyla da yakından ilişkilidir. İstikrar programlarının öngördüğü mali toparlanma süreci ve bunun yarattığı faiz dışı fazla baskısı, gelir önlemlerine sıklıkla başvurulmasına yol açmakta, bu ise çoğunlukla dolaylı vergiler olarak adlandırılan Katma Değer Vergisi ve Özel Tüketim Vergisi'nde artışlar şeklinde ortaya çıkmaktadır.

Ekonomide kayıtdışılık her zamankinden daha ağır bir problemdir

Yaygın kayıtdışılık, sadece önemli seviyede vergisel kayba yol açmakla kalmamakta, aynı zamanda haksız rekabet ve verimlilik sorunlarına da neden olmaktadır. Halen ülkemizde GSMH'nin **%35'i ila %50'si** arasında bir kayıtdışılığın varlığı söz konusudur. Bu oran birçok AB ülkesinde yüzde **20'nin altındadır.**

Ülkemizde "Vergi Tabanı" oldukça dardır

Vergi sisteminin dolaylı vergiler üzerine yığılmasına paralel olarak, başta gelir üzerinden alınan vergiler üzere vergi tabanı giderek daralmaktadır. Vergi tabanının darlığında en önemli etken kuşkusuz yaygın kayıtdışılıktır.

Bununla beraber, vergi mevzuatında yer alan indirim, istisna ve muafiyetlerin genişliği, vergi tabanını sınırlayan bir diğer önemli unsurdur. Vergi kanunlarının uygulanmasına dönük idari kapasite problemlerinin varlığı vergi tabanının genişletilememesi, kayıtdışı faaliyetlerin önlenememesi konusunda önemli bir etken olmaktadır.

Bu nedenlerle, toplam vergi gelirleri bütçenin ihtiyaçları açısından yetersiz düzeyde kalmakta, önemli boyutta bütçe açıkları oluşmakta, bütçe disiplini bozulmaktadır. Bu yapı içinde, 2007 yılında toplam vergi gelirleri faiz dışı harcamaların dahi altında kalmış; **152,8 milyar YTL'lik vergi tahsilatı, hedeflenenden 5,3 milyar YTL az gerçekleşmiştir.**

Vergi gelirleri sadece dolaylı vergiler üzerine değil, aynı zamanda belirli alanlar üzerine de yığılmaktadır

Kayıtdışılık ve vergi tabanının genişletilememesi, istikrar programı bağlantılı belirli seviyedeki vergi tahsilatı ihtiyacı ile birleştiğinde, başta **Özel Tüketim Vergisi** uygulaması aracılığıyla belirli alanların aşırı vergilenmesi sonucunu doğurmaktadır.

Türkiye’de emeğin üzerinden alınan fon ve vergi yükü rekor düzeydedir.

OECD verileri kullanılmak üzere yapılan kıyaslamalar, imalat sanayiinde çalışan ve ortalama ücret alan iki çocuklu bir çalışan üzerindeki yük açısından Türkiye’nin en ağır vergi yüküne sahip ülke olduğunu göstermektedir. OECD ‘de ortalama **yüzde 27’ler** düzeyinde olan bu yük Türkiye’de **yüzde 43** düzeyindedir. 2008 yılında uygulanmaya başlanan asgari geçim indirimi Türkiye’yi bu sıralamada ancak birkaç basamak aşağıya çekebilecektir. **İstihdamdaki vergi yükünün oranı istihdamı engelleyen, kayıtdışını körükleyen olağanüstü yüksek bir orandır.**

Vergi politikalarının öngörülebilirliğinde ciddi problemler vardır.

Vergi politikalarının ve bununla bağlantılı olarak vergi mevzuatının sık sık değişmesi, öngörülebilirlik açısından önemli bir engel teşkil etmektedir. Herhangi bir temel tercih olmaksızın bile sürekli değişim ve her bir değişikliğin yarattığı olumsuz yan etkileri gidermek için tekrar değişime ihtiyaç duyulan bir ortamda vergi politikalarının tutarlılığı kalmamaktadır. Bu durum vergi mevzuatının güvenilirliği ve öngörülebilirliği konusunda ciddi tereddütler yaratmaktadır.

b.-) ADALETLİ, ÇAĞDAŞ “YENİ VERGİ DÜZENİ” KURULMALIDIR... VERGİ SİSTEMİ, EKONOMİK BÜYÜMENİN ENGELİ DEĞİL, DESTEKÇİSİ OLAN BİR YAPIYA DÖNÜŞTÜRÜLMELİDİR

- Vergi düzeni, ekonomik büyümenin, istihdam artışının, girişimcilik ruhunun gelişmesinin önünü açmalıdır. Vergi sistemi, kaynak dağılımını olumsuz etkilememeli, ekonomide verimsizliğe yol açmamalıdır.
- Vergi Sistemi toplumsal uzlaşma temeli üzerine oturtulmalıdır, “sosyal adaletin, devlete güvenin, hızlı büyümenin ve halka hizmetin” temel dayanağına dönüştürülmelidir.
- “Vergi Reformu” ile; toplumda vergi ödeme bilinci yaygınlaştırılmalıdır.
- “Adil, sürdürülebilir, ekonomik büyümeye katkı sağlayan, halkta adalet ve güven duygusu yaratan, etkin ve basit” bir Vergi Sistemi oluşturulmalıdır. AZ kazananan AZ, ÇOK kazananan ÇOK vergi alınmalıdır. Ücretli ve maaşlıların vergi yükü azaltılmalıdır.
- Gelir vergisi politikası, gelir dağılımını daha adil bir hale getirmek yanında tasarruf ve yatırımları da teşvik edecek şekilde etkin olarak kullanılmalıdır.
- “Asgari ücret” düzeyinde gelir “vergi kapsamı dışında” tutulmalıdır.

- Asgari ücretliler açısından asgari geçim indirimi olarak belirlenen tutarlar ilgililere sosyal destek ödemesi olarak ödenmelidir. Sosyal destek ödemeleri “sıfır açlık” projesi kapsamındaki “vatandaşlık geliri” uygulaması ile uyumlu bir biçimde yürütülmelidir.
- Esnaf ve sanatkârlar ile ücretlilere uygulanan gelir vergisi oranları diğer mükelleflerin tabi olduğu tarifeden 5 puan düşük olarak belirlenmelidir.
- Sermaye değer artış kazançları dahil tüm sermaye gelirleri makul düzeyde ve düz oranlı vergilemeye tabi tutulmalıdır. Bu kapsamda, faiz ve menkul değer geliri sahiplerinin de, ülkemiz vergi gelirlerine AB ülkelerinde geçerli vergi oranları ölçeğinde katkıda bulunmaları sağlanmalıdır.
- KOBİ'lere dönük olarak düşük oranlı kurumlar vergisi uygulaması yapılmalıdır. Bu oran her durumda % 10'un altında belirlenmelidir.
- Belirli ölçekteki ve belirli alanlardaki yatırımlara dönük olarak özel vergisel destekler (büyük yatırım desteği) sağlanmalıdır.
- Avrupa'da yüzde 25 düzeyinde, ülkemizde ise yüzde 72 ile tüm zamanların rekoru düzeyinde olan “Dolaylı Vergilerin Payı” hızla azaltılmalıdır, Tüketim Vergilerinin payı Avrupa ülkeleri düzeyine çekilmelidir.
- Gelir vergisindeki oran indirimlerine paralel olarak sosyal amaçlı istisna ve muafiyetler dışındaki tüm istisna ve muafiyetler kaldırılmalıdır.
- “Yaşamsal nitelikli temel mal ve hizmetlerde”, çiftçimizin kullandığı elektrikte, toplu taşımacılıkta, ilaçta, engellilere ait sağlık ekipmanları, sağlık ve eğitim hizmetlerinde, temel gıda ürünlerinde ise, KDV oranları yüzde 1'e indirilmelidir.
- İstihdam üzerindeki sosyal güvenlik katkı payları ilk aşamada 10 puan azaltılarak vergi yükü düşürülmelidir. Kapsamlı bir emek piyasası reformunun parçası olarak, sosyal güvenlik katkı payları, 4 yılda yarı yarıya azaltılmalıdır.
- Ekonomi hızla kayıt içine alınmalıdır. Vergi tabanı genişletilerek, kayıtdışı ekonominin büyüklüğü hızla azaltılmalıdır, Vergi ve sosyal güvenlik katkı paylarındaki oran indirimlerine paralel bir programla kayıtdışılık mutlaka gelişmiş ülke ortalamalarına indirilmelidir. Bu amaçla belge sistemini yaygınlaştıracak etkin önlemler uygulamaya konulmalıdır.
- Özerk, etkin, verimli, saydam ve hukuka saygılı çağdaş bir vergi idaresi oluşturulmalıdır.
- Toplanan verginin hesabı verilmelidir. Toplanan verginin nereye harcandığı konusunda kamuoyunun düzenli biçimde bilgilendirilmesi sağlanmalıdır.
- Vergi politikaları daima öngörülebilir olacak, yapılacak düzenlemelerde “hukuk güvenliği” ilkesi gözetilecektir.

3.1.3.- AKP İKTİDARI İLE BORÇ BATAĞI DERİNLEŞTİ, FAİZ VURGUNU YAYGINLAŞTI

3.1.3.1.- AKP İKTİDARI “SICAK PARANIN” ÜLKEYE “KONTROLSÜZ GİRİŞİNE” SEYİRCİ KALDI...

Ülkeden ne zaman çıkacağı belirsiz olan, ani çıkışında ekonomide büyük krize yol açabilecek ve ekonominin en riskli alanı olan cari açığın finansmanında ana role sahip spekülative nitelikteki sıcak para, AKP döneminde büyük bir sıçrama göstermiş, 2002-2007 dönemini kapsayan son beş yılda **11 kat** artarak **107 milyar** dolara tırmanmıştır.

YABANCI YATIRIMCILARIN TÜRKİYE PORTFÖYÜ:

(milyon dolar)	2002 Aralık	2007 Aralık	Artış Oranı (%)
İMKB	3.450	70.309	1937,9%
DİBS	3.579	31.752	787,2%
Mevduatlar	1.843	4.978	170,1%
TOPLAM	8.872	107.039	1106,5%

ABD ekonomisinde başlayan mali kriz ve resesyon kaygısıyla küresel mali sistemde belirsizlik ve risklerin arttığı 2008 yılı Ocak ayı içinde yabancı yatırımların Türkiye’de büyük bölümü Borsa’da ve Devlet İç Borçlanma senetlerinde bulunan portföylerinin toplam değeri, Aralık ayı sonundaki 107,0 milyar dolarlık rekor düzeyinden, **95,7 milyar dolara gerilemiştir**. Diğer bir deyişle, yaşanan küresel dalgalanma sonucu, yabancı yatırımcıların elinde bulunan hisse senetler önemli ölçüde değer kaybına uğramıştır.

Üretime yönelmeyen, sadece yüksek rant geliri elde eden sıcak para bir yandan tüketimi körüklerken diğer yandan enflasyonu beslemektedir.

Bunun sonucunda da cari açık büyümektedir. Spekülative sıcak para, kendi keyfi ve zamanlaması içinde çıktıktan sonra yüksek faizlerle tekrar dönmektedir. Ama bu arada yüksek faiz hem bütçenin faiz giderlerini, hem de özel sektörün dış borçlanma riskini büyütmektedir.

“**Yüksek reel faiz-düşük döviz kuru**” ile sürdürülen saadet zinciri muhakkak kırılmalıdır... Spekülative sıcak para girişlerinin cari açık üzerindeki olumsuz etkilerini önemli ölçüde azaltacak önlemler kararlılıkla uygulamaya konulmalıdır.

Sıcak Paranın ülkemizde kalış süresini uzatmaya özendiren uygulamalar ile ülkemize giriş yapan “spekülative sermaye” bir istikrarsızlık unsuru olmaktan çıkarılmalı, ekonomi için verimli hale dönüştürülmelidir.

AKP Hükümeti’nin, “cari açığın, spekülative kısa vadeli yabancı sermaye girişleri ve ulusal sanayimizin önemli kuruluşları ile ulusal bankaların yabancılara satılmasından sağlanacak yabancı sermaye girişleri vasıtasıyla finanse edilmesi” doğru ve sürdürülebilir bir politika değildir.

3.1.3.2.- EKONOMİ “YÜKSEK REEL FAİZ- DÜŞÜK KUR” KISKACINA SOKULDU...

a.-) TÜRKİYE’DE, YATIRIMI, ÜRETİMİ, İHRACATI CEZALANDIRAN, İTHALATI VE BORÇLANMAYI TEŞVİK EDEN BİR KUR VE FAİZ POLİTİKASI UYGULANMAKTADIR.

Türkiye, düşük kur politikasıyla bütünleşmiş yüksek reel faiz politikası uygulaması ile dünyanın yıllardır en yüksek faiz kazancı elde edilen ülkesi hâline dönüşmüştür. Türkiye bir faiz cenneti hâline gelmiştir.

- Türkiye’de; MB faizi yüzde 15.5 oranında, 2007 enflasyonu ise yüzde 8.7 oranındadır. 2008 yılı için enflasyon beklentisi (hedef yüzde 4.0 olmakla beraber) yüzde 6.5 olarak alınsa dahi, Türkiye’de **Beklenen REEL FAİZ** (enflasyondan arındırılmış faiz) asgari yüzde 9.0 düzeyinde olacaktır. Oysa;
  - ✓ AB Merkez Bankası’nın faizi yüzde 4 oranında. AB’de 2007 enflasyonu ise yüzde 3.2 oranında, 2008 enflasyon bekleyişi yüzde 2.3 oranında. Bu durumda fiili reel faiz yüzde 0.8 oranında, **beklenen reel faiz yüzde 1.7 oranında.**
  - ✓ ABD’de MB faizi yüzde 3 oranında. ABD’de 2007 enflasyonu ise yüzde 4.1 oranında. 2008 enflasyonu bekleyişi yüzde 2.8 oranında. Bu durumda ABD’de fiili reel faiz yüzde -1.1 oranında, yani negatif düzeyde, **beklenen reel faizin ise yüzde 0.2** oranında oluşacağı tahmin edilmektedir.
  - ✓ AKP yaratmış olduğu anayasal krizden olumsuz etkilenen piyasalarda, Mart 2008 sonu itibariyle faizler daha da tırmandı. 07/10/2009 tarihli devlet tahvilinin **Basit faizi yüzde 19,32’ye, Bileşik faiz ise yüzde 18,50’ye tırmandı.**

AKP’nin rant ekonomisi, dünyanın en yüksek reel faizini uyguladı, Hazine, 5 yılda 167,2 milyar dolar faiz ödedi... Bu “FAİZ ÇARKI” ile “AKP iktidarı aslına döndü”, tam anlamı ile “rantiye kesiminin iktidarı” oldu.

- Uygulanan yanlış borçlanma politikalarının yükü, her geçen gün yoksullaşan işçinin, memurun, emeklinin, işsizin sırtına bindirilirken, diğer yandan üretim neredeyse tamamen unutulmuş, rantiyeye kesimi, yüksek reel faizler ile daha da beslenmiş, daha da varlıklı hale gelmiştir.
- 2002 Kasım ayından, 2008 Ocak sonuna dek geçen dönem içinde rantiyeye kesimine, faiz ödemesi olarak aktarılan kaynak **167,2 milyar dolar (233,9 milyar YTL)** olmuştur.
- AKP iktidarının, “**yüksek reel faiz, düşük kur, serbest sıcak para girişi**” politikası eşliğinde sürdürdüğü **FAİZ ÇARKI**;
  - ✓ **Fakirden “varlık sahiplerine”,**
  - ✓ **Halkın sırtından “sermaye sahiplerine”,**
  - ✓ **“Yurtiçinden, ulusal ekonomiden”, “yurt dışına, sıcak para baronlarına”,** varlık ve kar transferi şeklinde işledi...

b.-) MERKEZ BANKASININ “ENFLASYON HEDEFLEMESİ” POLİTİKASI, YÜKSEK REEL FAİZLERİ TETİKLEMEDİR.

“Enflasyon hedeflemesi” rejiminin temel mantığı, kısa vadeli faiz oranlarını kullanarak parasal aktarma mekanizması çerçevesinde uzun vadeli faiz oranları üzerinden toplam talebi kontrol etmek, böylece fiyatlar genel seviyesi üzerinde etkili olmaktadır.

Bu rejim içinde bekleyiş yönetimi önem kazanmakta, Merkez Bankası'nın faiz operasyonları enflasyon bekleyişlerine göre şekillenmekte, bekleyişler hedefin üzerinde seyrettiğinde ve yükselme eğiliminde olduğunda faizler arttırılmakta, tersi durumda yani bekleyişler hedefin altına düştüğünde ya da düşme eğiliminde olduğunda faizler azaltılmaktadır.

Sonuç olarak “bekleyişler”, Merkez Bankası'nın uygulaması ile, kısa vadeli faiz politikasında belirleyici bir etkiye sahip olmaktadır.

Bu politika çerçevesinde, 2002 yılında % 57 seviyelerinde olan Merkez Bankası kısa vadeli faiz oranı, enflasyondaki düşüşe paralel olarak indirilmiş, resmi enflasyon hedeflemesi sistemine geçilen 1 Ocak 2006 tarihinde %13,5'e gerilemiştir. Bu eğilim 2006 yılının ilk aylarında da devam etmiş, faiz oranı Nisan ayında %13,25' indirilmiştir. Ancak uluslararası dalgalanmanın da etkisiyle Temmuz ayında yeniden %17,5 seviyesine yükseltilmiştir. 2007 yılının Eylül ayına kadar sabit tutulan bu oran, bu tarihten itibaren kademeli faiz indirimleri ile 2008 yılının Şubat ayında %15,25'e çekilmiştir.

Merkez Bankasının belirlediği **kısa vadeli faiz oranları** ekonomideki reel faizler üzerinde tetikleyici temel faktörlerin başında yer almaktadır. Bu nedenle enflasyon hedeflemesi çerçevesinde Merkez Bankası'nın faiz oranlarını indirirken oldukça tutucu davranması ülkenin yüksek reel faizler ödemesine neden olmaktadır. Dönem boyunca ortalama reel faizlerin çift haneli olarak seyretmesi bu durumun en belirgin sonucudur.

AKP DÖNEMİ TOPLAM “İÇ BORÇ FAİZİ” ÖDEMELERİ:

Dönem	Ortalama KUR	FAİZ Ödemesi (Milyar YTL)	FAİZ Ödemesi (Milyar \$)
2002 (Kasım-Aralık)	1.594,0	8,1	5,1
2003 Yılı	1.495,3	52,6	35,2
2004 Yılı	1.422,5	50,1	35,2
2005 Yılı	1.342,0	39,3	29,3
2006 Yılı	1.410,0	38,7	27,4
2007 Yılı	1.301,5	41,5	31,9
2008 Ocak	1.170,4	3,6	3,1
TOPLAM FAİZ ÖDEMESİ (Kasım 02- Ocak 08)		233,9	167,2

3.1.3.3.- AKP'NİN BORÇLANMA POLİTİKASI EKONOMİDE BÜYÜK TAHRİBAT YARATTI...

a.-) İÇ BORÇ SARMALI EKONOMİNİN EN BÜYÜK KAMBURU...

Halen Türkiye'de kamu bütçesi ve nakit dengesi sağlıklı vergi politikası uygulamalarıyla değil, iç borçlanma ile sürdürülmektedir. Ancak, AKP'nin yürüttüğü borç ekonomisinin yükü ülkemiz ve halkımız tarafından artık taşınamaz noktaya tırmanmıştır.

AKP Hükümeti tarafından **Yüksek Reel Faiz** ve **Düşük Kur** eşliğinde sürdürülen borçlanma politikası, ekonomideki dengeleri giderek bozmakta, kamu nakit dengesi iç borçlanma yolu ile sürdürülmeye çalışılmaktadır. Türkiye giderek daha çok borçlanmaktadır, giderek daha çok dış etkilere teslim olmuş bir ekonomi hâline dönüşmektedir. Bu, vahim bir tablodur.

IMF politikaları eşliğinde uygulanan "**Yüksek Reel Faiz-Düşük Kur**" ve GSMH'nin yüzde **6,5**'u düzeyinde "**Faiz Dışı Fazla**" yaratma politikaları sonucunda; Ülkede, AKP iktidarının başladığı 2002 Ekim sonundan 2008 yılı Ocak ayı sonuna kadar olan 5 yılı aşkın dönemde **İç Borç Stokunda** meydana gelen artış aşağıdaki tablo ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

b.-) KAMU TOPLAM İÇ BORCU:

AKP hükümeti ile rekor düzeylere tırmanan **KAMU İÇ BORCU**, verilen yüksek faiz dışı fazla rakamlarına, yapılan birçok fedakarlığa karşın, Ekim 2002'de, AKP iktidarının başlangıcında 149,1 milyar YTL. (90,9 milyar dolar) iken, 2008 Şubat sonu itibariyle 278,7 milyar YTL. (234,1 milyar dolar) düzeyine tırmanmıştır. **Kısaca, 5 yıllık AKP iktidarı döneminde, yüzde 86,9 oranında, yani 129,6 milyar YTL. artmıştır.**

c.-)KAMU KESİMİ TOPLAM BORCU:

İç borçlardaki bu yüksek artış paralelinde, **Kamu Kesimi Toplam Borcu da**, Ekim 2002'de, AKP iktidarının başlangıcında 177,4 milyar dolar iken, 2008 Şubat sonu itibariyle 323,3 milyar dolar düzeyine tırmanmıştır. **Kısaca, 5 yıllık AKP iktidarı döneminde, yüzde 82,2 oranında, yani 145,9 milyar Dolar artmıştır.**

KAMU KESİMİ TOPLAM BORCU:	2002 Ekim	2008 Şubat	Payı %	AKP Dönem Artış Miktarı	Artış Oranı
KAMU TOPLAM İÇ BORCU (Milyar YTL)	149,1	278,7	86,2	129,6	% 86,9
a.) Merkezi Yönetim	144,2	262,0	81,0	117,8	% 81,7
b.) Diğer Kamu	4,9	16,7	5,2	11,8	% 240,8
KAMU TOPLAM İÇ BORCU (Milyar Dolar)	90,9	234,1	72,4	143,2	% 157,5
KAMU TOPLAM DIŞ BORCU (Milyar Dolar)	86,5	89,2	27,6	2,7	% 3,1
KAMU KESİMİ TOPLAM BORCU	177,4	323,3	100	145,9	% 82,2

NOT: (1) Döviz kuru 2002 için yıl sonu olarak, 2008 için Şubat sonu olarak alınmıştır.

(3) **KAMU KESİMİ DIŞ BORCU** yıl sonu itibariyle alınmıştır.

(2) **KAMU KESİMİ DIŞ BORCUNA**, 2002 yılı için 22,0 milyar dolar, 2008 için 15,8 milyar dolar olan **Merkez Bankası dış borcu dahildir.**

d.-) ÜLKEMİZİN TOPLAM DIŞ BORÇLARI ÖZEL SEKTÖR BORÇLANMASI İLE REKOR DÜZEYLERE TIRMANDI

Geçen 5 yıllık dönemde, özel kesim dış borçlarının kontrol edilemeyen artışı, dışa bağımlılığı riskli boyutlara taşımaktadır.

Yüksek reel faiz - ucuz kur politikası sadece kamu kesimi için değil, yüksek oranda dış borçlanmaya yönelmiş olan **Özel Sektör kuruluşları için de yüksek risk yaratmaktadır.**

- Piyasalarda ufak bir dalgalanma, döviz ile borçlanan özel kesimin hem **ana para**, hem de **faiz yüklerini** artırmaktadır.
- AKP iktidarında, “**Özel Kesim Dış Borcu**” dikkat çekici bir artış göstermiş; dış denge üzerinde kırılabilirlik yaratan bir düzeye tırmanmıştır.
  - ✓ 2002 yılında **43,1** milyar dolar olan **Özel Kesim Dış Borçları**,
  - ✓ 2007'nin sonu itibariyle yüzde **266,4** oranında bir artışla (yani, **114,9** milyar dolarlık artışla) **158,0** milyar dolara çıkmıştır.
  - ✓ Bu rakam toplam dış borcumuzun yüzde **63,9**'unu oluşturmaktadır.
- Böylece, **2007 yılı sonu itibariyle Ülkemizin TOPLAM DIŞ BORCU 247,2 milyar dolara tırmanmıştır.**
- **Ülke Toplam Dış Borcunun yüzde 16,9'u kısa vadeli dış borçlardan oluşmaktadır.**

e.-) 5 YILDA ÜLKENİN TOPLAM BORÇ YÜKÜ 249,9 MİLYAR DOLAR ARTMIŞTIR

Kamu Borcu, kamunun faiz ödediği, bir vadesi olan ve vade sonunda nakden veya hesaba geri ödediği borçlarıdır.

Toplam Kamu Net Borç Stoku, IMF ve OECD tarafından kullanılan bir göstergedir. IMF bu göstereyi, bir ülke sıkışınca elindeki varlık ve nakitleri de kullanarak dış borcunu ödeyip-ödeyemeyeceğini sorgulamak için kullanır. Ülke açısından ise Net borç stoku bir zaman kesitinde kamunun nakit ihtiyacını gösterebilir. Ancak hiçbir zaman kamunun gerçek borcunu göstermez. Kamunun gerçek borcunu **Brüt Borç Stoku** gösterir.

IMF, **Kamu Net Borç Stokuna** ulaşmak için, Kamu Borç Stokundan (Brüt) MB net varlıkları, Kamu Mevduatı ve İşsizlik Sigortası Fonu net varlıkları çıkarmaktadır. Bu hesaplama doğal olarak Kamunun gerçek borç yükümlülüğünü olduğundan daha düşük göstermektedir.

Tüm Avrupa ülkeleri de borç stokunu göstermek için brüt borç stokunu kullanıyor. Hükümet ise, toplam kamu borcunu bir ölçüde daha düşük gösterebilmek için NET kavram üzerinden hesaplanmış borç rakamlarını kullanmakta, böylelikle (**aynen işsizlik rakamlarında yapmakta olduğu gibi**) gerçekleri halktan gizlediğini zannetmektedir.

f.-) ÜLKENİN TOPLAM BORÇ STOKU:

AKP İktidarının 5 yılında; Toplam KAMU BORCU (T.C Merkez Bankası dahil) ile ÖZEL kesimin DIŞ Borcu toplamından oluşan “**ÜLKE TOPLAM BORÇ STOKU**”, 2002 yılındaki **220,5** milyar dolarlık düzeyinden, 2007 yılı sonu (iç borçlar için 2008 Şubat) itibariyle, **yüzde 118,3** oranında (260,8 milyar dolar) artarak, **481,3 milyar dolara** tırmanmıştır.

ÜLKEMİZİN TOPLAM BORÇ STOKU:

(Milyar Dolar)	2002 Sonu (*)	2007 Sonu (**)	Payı (yüzde)	AKP Dönemi Artışı	Artış Oranı (%)
TOPLAM KAMU İÇ BORCU	90,9	234,1	% 48,6	143,2	% 157,5
TOPLAM KAMU DIŞ BORCU	86,5	89,2	% 18,5	2,7	% 3,1
TOPLAM KAMU BORCU	177,4	323,3	%67,2	145,9	% 82,2
ÖZEL SEKTÖR DIŞ BORCU	43,1	158,0	%32,8	114,9	% 266,4
TOPLAM ÜLKE DIŞ BORCU	129,6	247,2	% 51,4	117,6	% 90,7
TOPLAM ÜLKE BORÇ STOKU	220,5	481,3	% 100,0	260,8	% 118,3

(*) **Merkezi Yönetim İÇ BORCU** Ekim 2002 sonu itibariyle, **DIŞ BORÇ STOKU** değerleri ise 2002 sonu itibariyle alınmıştır.

(**) **İÇ BORÇ STOKU** Şubat 2008 sonu itibariyle, **DIŞ BORÇ STOKU** değerleri ise **2007 sonu** itibariyle alınmıştır.

g.-) KİŞİ BAŞINA TOPLAM BORÇ YÜKÜ 6.819 DOLARA TIRMANDI...

- 2002 yılı sonunda **2.530 dolar** olan, her bir yurttaşımızın sırtındaki, (şahsi borçları hariç), **KİŞİ BAŞINA TOPLAM (iç ve dış) KAMU BORÇ YÜKÜ** AKP iktidarında, yüzde **81,0** oranında artarak (yani **2.050 dolar**), Şubat 2008 sonu itibariyle **4.580 dolara tırmandı**. (Toplam nüfus Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi ile son yapılan sayıma göre 2007 yılı sonu nüfusu 70.586.256 olarak alınmıştır.)
- 2002 yılında **3.160 dolar** olan her bir yurttaşımızın sırtındaki **KİŞİ BAŞINA (kamu+özel) TOPLAM (iç ve dış) BORÇ YÜKÜ**, AKP iktidarında, yüzde **118** oranında artarak (yani **3.659 dolar**), Şubat 2008 sonu itibariyle **6.819 dolara tırmandı**.

3.1.3.4.- BÜTÇENİN “FAİZE TUTSAKLIĞI” DEVAM ETTİ...

a.-) HÜKÜMETİN BÜTÇE POLİTİKASI EKONOMİK VE SOSYAL DENGELERİ ALTÜST ETMİŞTİR

▪ 2002 yılından günümüze, AKP iktidarı ile Türkiye’de;

- ✓ Bir yandan rekor düzeyde “dış açık” ve “reel faizler” ile çok yüksek seviyelere tırmanan “faiz yükü ile iç ve dış borçlar” nedeniyle ekonominin önü tıkanmış, “spekülatif sıcak para” ve “düşük kur-yüksek reel faiz” kıskaçına tutsak edilmiş,
- ✓ Diğer taraftan üretim ekonomisi tamamen rafa kaldırılmış, “kamu yatırımları” geriletilmiş, bankacılık” sistemi yabancılaştırılmış, ulusal sanayi ve özellikle tarım sektörü dışlanmış, “yolsuzluk ve kuralsızlıklar” nedeniyle rekabet gücünü yakalayamayan bir ekonomi ile karşı karşıya gelinmiştir.
- ✓ Sonuç olarak gelinen noktada, **sosyal devlet çökertilmiş, yoksullaşma giderek artmış, işsizlik yaygınlaşmış ve halkımız sosyal bunalım noktasına taşınmıştır.**

Uygulamaya konulan 2008 yılı bütçesi de, bu sorunları çözecek, toplumsal refahın ve kalkınmanın önünü açacak vizyondan çok uzaktır.

Bugüne kadar hükümet sıkı bir maliye ve para politikası, disiplinli bir maliye ve para politikası uyguluyor olmakla övünüyor idi, ama geldiğimiz noktada gerçekler ortaya çıkmıştır ve özellikle genel seçim süreci ve öncesinde Türkiye’de ciddi bir mali gevşemenin yaşanmakta olduğu anlaşılmıştır.

Bütçe açığı yapısal bir nitelik kazanmıştır:

Sadece bir defa elde edilebilecek yüksek özelleştirme gelirlerine rağmen 2006 yılında bütçe açığı 4,6 milyar YTL olarak gerçekleşmiştir. 2007 yılında gerçekleşen bütçe açığı ise 13,9 milyar YTL liradır.

Yani 2007 yılı bütçe açığı -beklentilerin altında gerçekleşmesine rağmen- 2006 yılındaki açığın yaklaşık üç katıdır.

b.-) YILLARDIR DAYATILAN YÜZDE 6,5 FAİZ DIŞI FAZLA POLİTİKASI İFLAS ETMİŞTİR:

Faiz dışı fazla 2006 – 2007 yılı için, yüzde 6,5 öngörülmüştü... Ancak 2007 yılı için öngörülen faiz dışı fazla gerçekleşmemiştir, yüzde 4,3 olmuştur.

2007 yılı için bütçede 36,1 milyar YTL olarak öngörülen faiz dışı fazla, 34,8 milyar YTL ile hedefin yüzde 96,5’i düzeyinde kalmıştır. Bizim, “**faiz dışı fazlanın GSMH’ya oranının yüzde 3’e çekilerek, borçların geri ödemesine öncelik veren bir politikadan, yatırımlara ve kamusal hizmetlere geçilmesi**” önerilerimizi yıllardır göz ardı eden iktidar, 2008 yılı için ise, yüzde 6,5 faiz dışı fazla hedefini terk ederek, yüzde 5,5 oranında faiz dışı fazla verilmesi noktasına gelmiştir.

c.-) BÜTÇENİN FAİZ ÖDEMELERİ YÜKÜ DEVAM ETMEKTE...

Hükümet, 2002 yılından bu yana izlediği politikalar ile, “Yüksek Reel Faiz – Düşük Kur” uygulaması ile “rantiye kesimini” ve “dış sıcak para spekülörlerini” beslemeyi hedef almaktadır.

Hükümetin YÜKSEK REEL FAİZ politikası uygulamasının faturası çalışanlarımıza, halkımıza yüklenirken, “yatırımsızlık ve üretimsizlik” olarak REEL KESİMİ de zorlamaktadır.

- Geçen yılki gerçekleşen bütçe harcamalarının 48,7 milyar YTL’si faiz harcamasıdır. 2006 yılına göre yüzde 6 artan bu rakam, toplam bütçenin **yüzde 24’üdür.**
- AKP iktidarı, 2002 yılı Kasım ayından 2008 Ocak ayı sonuna kadar geçen dönemde, yıllık ortalama kurlara göre;
  - ✓ **TOPLAM 233,9 milyar YTL. veya 167,2 milyar dolar,**
  - ✓ Yani, **HER AY ortalama 2 milyar 654 milyon dolar,**
  - ✓ Veya **HER GÜN ortalama 88 milyon 466 bin dolar, FAİZ ÖDEMESİ yapmıştır...**
- Hazine’nin 2008 yılında ise toplam **56 milyar YTL faiz ödemesi** yapması öngörülmektedir. İktidar tarafından 2008 yılında FAİZ için ödenmesi öngörülen 56.000 milyon YTL’lik kaynak, yine 2008 için öngörülen;
  - ✓ Toplam Kamu Yatırımlarının **4,8 katı,**
  - ✓ Toplam Kamu Personeline Harcanacak Kaynağın **1,2 katı,**
  - ✓ **2008 yılı için öngörülen Bütçe Açığının ise 3,2 katıdır.**

3.1.4.- KIRILGAN DIŐ DENGE, İÇİ BOŐALTIŁAN EKONOMİ

2007 yılı sonunda Türkiye'nin dış y¼k¼ml¼l¼ğ¼ndeki artış miktarı, varlıklar d¼Őt¼kten sonra y¼k¼ml¼l¼kler ve varlıklar arasındaki fark 300 milyar dolar düzeyine ulaşmıştır.

Bu, Türkiye'nin, tarihinin hiçbir d¼neminde yaŐanmamıŐ düzeyde, FİNANSAL OLARAK DIŞARIYA BAĞIMLI bir h¼le geldiğini bize g¼stermektedir.

3.1.4.1.- DIŞ TİCARET AÇIĞI, EKONOMİDE KIRILGANLIĞIN VE İTHALATA BAĞIMLILIĞIN G¼STERGESİDİR

a.-) EKONOMİDE DIŞ DENGE KIRILGANLIĞI GİDEREK ARTIYOR, DIŞ TİCARET AÇIĞI HER GEÇEN YIL ARTAN REKORLAR KIRIYOR.

Türkiye'de izlenmekte olan ekonomik program, dış dengede b¼y¼k bir kırılmalığa neden olmaktadır. Bunun ilk ayağını da rekor d¼zeylerde seyreden Dış Ticaret Açığı oluŐurmaktadır.

Türkiye, ihracatını artırırken, o ihracatla karŐılaŐtırılmayacak kadar b¼y¼k bir ithalat patlamasını yaşamaktadır. İhracat artışının hızlandığı d¼nemlerde, üretimin daha sınırlı oranda arttığı, buna karşılık ithalatın çok daha b¼y¼k bir hızla arttığı g¼r¼lmektedir.

H¼k¼metin izlemekte olduğu “y¼ksek reel faiz-d¼Ő¼k kur” politikası, bir taraftan “¼retim ekonomisine darbe vururken”, diğer taraftan patlayan ithalat ile ara malı ¼retimi gerilemekte, ithal ara malları yerli ¼retimi ikame etmekte, dış ticaret açığı patlamaktadır.

- **AKP'nin iktidara geldiği 2002 yılından 2007 yılı sonuna kadar;**
  - ✓ **Toplam ithalat**, y¼zde 229,7 oranında artarak **170 milyar dolara**,
  - ✓ **Toplam ihracat**, y¼zde 197,2 oranında artarak **107,1 milyar dolara**,
  - ✓ **Dış ticaret açığı** ise tam **¼Ç KAT** artarak **62,8** milyar dolara tırmanmıştır.

(Milyon Dolar)	2002 Sonu	2007 Sonu	Artış Oranı
İthalat	51.554	169.987	% 229,7
İhracat	36.059	107.154	% 197,2
Dış Ticaret Dengesi	-15.500	-62.800	% 305,2
Karşılama Oranı	% 69,9	% 63,0	

- Bu sürecin doğal yansıması olarak, ithalatın ihracatı karşılama oranı sürekli düşmekte (2002 yılında yüzde 69,9 iken, 2007 sonunda yüzde 63'e gerilemiştir), ülke ekonomisi giderek daha çok dışa bağımlı hale gelmektedir.

b.-) ORTA VE UZUN DÖNEMDE İTHALATLA İHRACAT ARASINDAKİ MAKAS SÜREKLİ AÇILMAKTADIR.

Son beş yıllık dönemde, Türkiye ekonomisi “kendi kaderi üzerinde kontrolünü” kaybetmeye başlamış bir ekonomi haline gelmiştir. Türkiye ekonomisini yönetenler, kendi kararlarını ülke çıkarı için alma şansından giderek daha yoksun hale gelmektedirler. Bunun altında da ekonominin sürekli “dış açık üreten” bir ekonomi haline dönüşmesi gerçeği yatmaktadır.

İthalatın yaklaşık 2/3'ü ara malı ithalatından oluşmaktadır. Ülkede nihai ürün üretimi büyük ölçüde ithalata, ithal kaynaklı ara malına bağımlı hale gelmiştir. Bu durum ara malı üreten yurtiçi üreticiyi de zora sokmaktadır.

Ekonomide üretim yapısındaki çarpıklık, **Dış Ticaret Açığının** her geçen yıl giderek sürdürülemez ölçekte artmasında önemli bir neden oluşturmaktadır. 2007 yılı sonunda **62,8 milyar dolara** tırmanan; 2008 yılı Programına göre ise, önümüzdeki yıl **65 milyar dolar olması öngörülen** dış ticaret açığı ekonomide ciddi riskler yaratmaktadır.

2002 sonu ile 2007 sonu arasındaki 5 yıllık AKP iktidarı döneminde 216,6 milyar dolarlık Dış Ticaret Açığı verilmiştir. Bu düzeyde yüksek açık, Cari İşlemler Açığındaki patlamanın da ana unsurunu oluşturmuştur.

AKP İktidarı beş yılda 216,6 milyar dolarlık dış ticaret açığı verdi. Ülkemizin AKP öncesi 79 yıllık tarihinde verilen toplam açık miktarına ise 231 milyar dolardır.

Bir yandan (son beş yılda yüzde 118 oranında artarak) 481,3 milyar dolara tırmanan derin BORÇ BATAĞI, diğer yandan son beş yılda dörde katlanan DİŞ TİCARET BATAĞI ekonomimizi gerçekten krize taşımaktadır.

c.-) HAMMADDE ALIMINI DAHİ KARŞILAYAMAYAN İHRACAT

Türkiye'nin dış ticaretinin yapısı, ekonomideki yapısal bozukluğu yansıtmaktadır. İhracatın yapısı, Türkiye'nin hammadde ithal ederek tüketim malı ihraç etmesi, hammadde ithalatı/ihracat oranının yüksekliği, bir yapısal bozukluğun giderek artmakta olduğunu göstermektedir. Türkiye'nin ara malı ve sermaye malı üretimine yönelmediği takdirde, bir yapısal bozukluğu giderme olanağı da yoktur. Türkiye, ekonomik büyümesi ile yakından ilgili stratejik ürünün bir bölümünü yurtiçinde üretmelidir. Dışa bu denli bağımlılık, hem ekonomik kalkınmayı hem de siyasal alanda serbest hareket etmeyi engeller.

Türkiye'de, AKP iktidarından önce, 2001 yılında 100 dolarlık ihracat için, yaklaşık 95 dolarlık hammadde ithalatı yapılırken yani, ihracatı ile hammadde ithalatını karşılayabilecek güçte iken; 2007 yılında 100 dolarlık ihracat için 115 dolarlık hammadde ithalatı yapmak zorunda kalınmıştır.

İhracat artışı hem ulusal gelirin hem de çalışma (istihdam) düzeyinin yükselmesi, yeni iş olanaklarının yaratılması, hatta teknolojinin ilerlemesi açısından istenir. Tümüyle ithalata bağlı ihracatın, ulusal geliri arttırma ve istihdam düzeyini yükseltme etkisi çok sınırlıdır. Sorun yalnız dış ticaret açığı değil, dış ticaretin yapısıdır. Katma değer ve istihdam yaratmayan, ithalata bağımlı bir ihracat artışı yararının sorgulanması gerekir.

3.1.4.2.- EKONOMİ YABANCILAŞTIRILYOR, YABANCI SERMAYE GÖTÜRÜYOR...

- Doğrudan yabancı sermaye yatırımları (yeni bir tesis, işletme kurmaya yönelik yükümlülükler) Türkiye gibi gelişen pazarlarda, kur riski az, cari işlemler sorunu olmayan, cari işlemler fazlası veren ülkeleri yeğlerler. Cari açığı yüksek, kur riski, devalüasyon riski olan ülkelereyse daha çok kısa süreli kredi, sıcak para şeklinde yabancı sermaye girişi olur.
- “Doğrudan Sabit Sermaye” olarak tanımlanan girişimlerin ise büyük bölümü yeni fabrika kurmak için değil hazır tesis ve işletme satın almak için gelmektedir. **Yani ülkemizin toplam sabit sermaye stokunda bir artış yaratılmadan, tesis veya fabrikalar “YERLİ” sahibinden “YABANCI” sahibine el değiştirmekte, ekonomi yabancılaştırılmaktadır.**
- Kaldı ki, ülkemizde yabancılara şirket satışında, dövizin tamamı yurtdışından gelmiyor, şirket alan yabancılar da Türk bankalarından kredi alıyor; bunun sonucunda hem ulusal şirketlerin kredi pastası küçülüyor, hem de bankacılık kesiminin kullanılabilir döviz rezervleri azalıyor.
- Son olarak dolar bazında çıkılan eurobond ihalesinde yerli bankaların payı yüzde 40'a çıktı. Bu durum, yabancı sermaye diye kendi dövizimizden kullandığımızın en önemli kanıtıdır.
- Bu durum doğrudan yabancı sermaye yatırımları içinde geçerli. Özelleştirmelerle ya da başka yöntemlerle Türkiye'de şirket alan yabancılar içinde finansman ihtiyacını Türk bankalarından kredi alarak karşılayanların oranı giderek artmaktadır. Örneğin El-Maktum bile İstanbul'da aldığı arazi için Türk bankalarından 400 milyon dolarlık kredi kullandı.

3.1.4.3.- “CARİ AÇIK”, SÜRDÜRÜLEMEZ REKOR DÜZEYE TIRMANDI...

“CARİ İŞLEMLER AÇIĞI” ekonominin en kırılgan noktası haline gelmiştir

AKP İktidarı ile geçen beş yıllık süre içinde, Türkiye ekonomisi sürekli dış açık üreten bir ekonomi haline dönüşmüş; rekor düzeylere varan sıcak para girişi, düşük kur ve ithalata dayanan yüksek cari açık vererek büyüme politikası sürdürülemez noktaya taşınmıştır.

Uygulanan çarpık ekonomi politikaları ile, Cari işlemler açığı, makro ekonomik dengeler üzerindeki baskısını her geçen yıl daha da artırmış, rekor düzeylere tırmanmıştır. Cari açığın temel nedeni, sürekli artmakta olan dış ticaret açığıdır.

- Türkiye'nin dış ticaret açığı ile görünmeyen kalemler - müteahhitlik, müşavirlik, taşımacılık, sigorta, turizm gibi hizmetlerle, işçi dövizleri, kredi faiz ödemeleri, diğer cari finansal işlemler gibi - ile ilgili olarak ülkemize yapılan tüm döviz girişi ve çıkışların farkının toplamını ifade eden **cari açık**;

- ✓ 2002 yılında **1,5 milyar dolar** iken,
- ✓ 2006 yılında **32,8 milyar dolar**,
- ✓ 2007 yılında ise **37 milyar 996 milyon dolar**,
- ✓ 2008 yılı Ocak ayında ise, bir önceki yılın aynı ayına göre **yüzde 28 artarak, 3 milyar 900 milyon dolar**,
- ✓ 2008 yılı Ocak sonu itibariyle son bir yıllık dönemdeki cari açık tutarı ise **38 milyar 891 milyon dolar**, olarak gerçekleşmiştir.

2007 yılı cari açık rakamı ile Türkiye, IMF, OECD ve DPT verilerinden yapılan belirlemelere göre, **gelişmekte olan ülkeler arasında birinci sırada, dünyada ise yedinci sırada** bulunmaktadır.

2007 yılı için en son revize hedefte 36,4 milyar dolar olarak beklenen ekonomimizin; yumuşak karnını, en riskli alanını oluşturan cari açığın 38 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmesi, 2008 yılı için yapılan 39,2 milyar dolarlık tahminin çok da gerçekçi olmadığını göstermiştir.

Son beş yıllık AKP iktidarı döneminde toplam olarak, 216,6 milyar dolarlık Dış Ticaret Açığı ve buna bağlı olarak 116,5 milyar dolarlık Cari İşlemler Açığı verilmiştir.

AKP Hükümeti, ekonominin en kırılgan noktası olan ve en büyük risk kaynağını oluşturan cari açığa önlenemeyen artışa hiçbir önlem almaksızın, sadece “sıcak paraya” bel bağlayarak, “doğrudan yabancı sermaye girişinin” artarak süreceği umuduna tutunarak, süreci sadece izlemekle yetinmektedir.

“Cari açığın” finansmanı artık değişmeye başlamıştır.

- Eskiden cari açık portföy yatırımlarıyla finanse ediliyordu, yani Türkiye’ye gelmiş Türkiye’de borsaya girmiş ya da devlet tahvili almış olanların yatırımlarıyla finanse ediliyordu. Şimdi artık onlar azalmaya başladı.
- Türkiye’de giderek daha fazla borçlanarak bu açık finanse edilmektedir. Borçlanma yaptığınız zaman faizle ödeme yapıyorsunuz, hem cari açık artıyor hem de cari açığın finansmanı daha kaygı verici, daha olumsuz bir nitelik kazanıyor.
- Ayrıca Türkiye’de özelleştirme gelirleri de ilgili sektörde yeniden yapılanma için değil, cari açığı kapatmak için kullanılıyor.

Özetle, 2007 yılında yüzde 7,4 olması beklenen cari açığın GSMH’ye oranı (düzeltilmemiş Milli Geliri esas alan 2008 yılı Programına göre 489 milyar YTL olan GSMH gerçekleşme tahminine göre), yüzde 7,8 düzeyine tırmanmıştır. Bu düzeyde cari açık ile ekonomik dengeleri ve istikrarı korumak son derece riskli, zordur.

3.1.5.- EKONOMİDE “GERÇEKÇİ, KARARLI, ÜRETİM VE SOSYAL AYAĞI GÜÇLÜ” YAPILANMA GEREKİYOR

3.1.5.1.- BU İSTİKRAR PROGRAMI ARTIK SÜRDÜRÜLEBİLME ÖZELLİĞİNİ KAYBETMİŞTİR.

Türkiye, 2000/2002 Programlarıyla gidebileceği yere kadar gitmiştir. Bu program, mali piyasalarda istikrarı ve buna bağlı olarak fiyat enflasyonunu geriletmeyi temel hedef olarak seçmiştir. Bu konuda işlevini, o aşamada ödenen yüksek bedeller karşılığında, yerine getirmiştir. Ancak İstikrar Programı'nın temel görevini yerine getirdikten sonra, genel çatısı korunarak son beş yıldır uygulanması ile;

- İstihdam yaratma kapasitesinin sınırlı kalması;
- Ucuz ithalatın yerli işgücünü yerli girişimciyi tasfiye etmesi;
- Üretime ve sanayii geliştirmeye dayalı olmaması;
- Yerine bir şey koymadan, kısa sayılabilecek bir zaman diliminde tarımsal üretimde ve tarımsal işletmelerde ciddi bir tasfiyeyi gerçekleştirmekte olması;
- Teknoloji geliştirme yönünün olmaması;
- Artan risk ve küresel sermaye bağımlılığının ülkemizi benzerleri arasında en yüksek faizi ödemeye ve parasını aşırı değerli tutmaya mahkum etmesi;
- Yüksek faiz ve düşük döviz kuru politikasıyla dış kaynak çekmeye ve onlara dünya ortalamasının çok üzerinde kazançlar sağlamaya yönelik olması;
- Yüksek faiz dışı fazlalar yaratarak dış borç ödemeye ayarlanmış olması;
- Düşük kamu harcaması ve yüksek dolaylı vergiler üzerinden sağlanan yüksek faiz dışı fazla nedeniyle, devletin ekonomik ve sosyal yatırımlarını çökertmiş ve gelir dağılımını olumsuz etkilemiş olması;
- Ücret politikalarıyla, hak geriletici düzenlemeleriyle “sosyal devlet” üzerinde yıkıcı etkilerinin olması ve gelir dağılımının taşınamaz ölçüde eşitsizliğe sürüklenmesi;
- Bölgesel kalkınma politikalarına kaynak tahsisini sınırlayıcı etkisiyle ülkede bölgeler arası dengesizlikleri arttırması ve bu nedenle terörün yeşermesi için uygun sosyo-ekonomik ortamın oluşumuna dolaylı katkı sağlaması;
- Geleceği öngörme yeteneğini ve küresel etkilere karşı geliştirilebilecek ülke stratejisi reflekslerini iyice köreltmesi;

gibi olumsuzluklar ortaya çıkmıştır, çıkmaya devam etmektedir... **BU DURUM SÜRDÜRÜLEMEZ...**

3.1.5.2.- EKONOMİ, İKTİDARIN GETİRDİĞİ UÇURUMUN KENARINDAN SÜRATLE ÇEKİP ALINMALIDIR

Kısa vadede önceliğimiz mevcut iktidarın ekonomiyi getirdiği uçurumun kenarından süratle çekip almaktır.

- Hem piyasaya, hem de devlete ihtiyaç olduğu artık küresel kabul gören bir yaklaşımdır. Piyasaların zafiyetlerini dikkate alarak akılcı ve piyasa dostu – bu iktidarın yaptığı gibi kuralı değil - düzeltme amaçlı politikaları gerekli görüyoruz.
- Bize benzeyen birçok ekonominin çok önceden oluşturduğu güçlü bir makro riskleri yönetme çerçevesini oluşturacağız.
- Kısa vadede mali disiplini korurken büyüme dostu bir yapıya getirilmesi için gereken yapısal reformları gerçekleştireceğiz.
- Ekonomi yönetiminden sorumlu birimlerin koordinasyonu sağlayacağız.
- Dış Piyasalar karşısındaki kırılganlık ve bunun neden olduğu makroekonomik riskleri özenle dikkate alacağız.
- Cari açığın GSYH ya oranını yüzde 4'e çekeceğiz. Enflasyonu yüzde 5'e indireceğiz. Büyüme yüzde 6'nın üzerinde tutacağız. İşsizliği yüzde 7'nin altına çekeceğiz.

CHP'nin ekonomi programı dünyaya açık, kayıtlı, uzun zamandır ihmal edilen sosyal politikalara önem veren bir program olacaktır. Bütüncül, dengeli, sürdürülebilir bir büyüme modeli esas alınacaktır. İstikrar içinde, üretime dayalı bir büyüme hedef alınacaktır.

Bu kararlılık ve duyarlılıklar içinde:

**“Mali disipline, enflasyonla mücadeleye”: EVET,
“Ekonomide teslimiyetçi ilişkilere”: HAYIR**

- **“VERGİ ve KREDİ DÜZENİ”** adil, eşitlikçi ve çağdaş bir anlayışta yeniden kurulmalıdır.
- **“Yüksek reel faiz – düşük kur” politikasına son verilmelidir.... Faiz düzeyi, sabit sermaye yatırımları ve üretim ekonomisinde gelişmenin engelini oluşturmamalıdır.**
- Ekonomide **makro ekonomik dengeler korunmalı, bütçe disiplini** sağlanmalıdır. Enflasyonun **yüzde** beşin altına indirilmesi kalıcı bir politika olarak belirlenmelidir.
- Sıcak para ve ithalatla şişirilmiş, hormonlu, sanal büyüme değil, **üretime dayalı, dış rekabet ve ihracat gücü yüksek, sağlıklı, sürdürülebilir hızlı büyüme amaçlanmalıdır.**
- Ekonomimizin, önümüzdeki 10 yıl süresince sabit fiyatlarla yılda ortalama **yüzde YEDİ** oranında **büyümesi, ulusal refah** düzeyimizin **ON** yılda **İKİYE** katlanması **hedef alınmalıdır.**
- **IMF ile ilişkilerimiz, ulusal çıkarlarımız, ekonomimizin ihtiyaç ve koşulları temeline** oturtulmalıdır.
- Ülkemizde **Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları** için uygun iklim sağlanmalıdır... Ekonomimizin “Uluslararası Sıcak Paraya” bağımlılığını sona erdirilmelidir...
- **İhracatın ithalata olan yüksek bağımlılığını** asgari düzeye indirecek gerçekçi, reel sektörü ve üretimi özendirici politikalar uygulamaya geçirilmelidir.

3.2.- İKTİDARIN GÜNDEMİNDE, “ULUSAL EKONOMİ, ÜRETİM VE TEKNOLOJİK YAPILANMA” YOK...

3.2.1.- “ÜRETİM VE YATIRIMI” UNUTAN , “DIŞ REKABET GÜCÜ” YETERSİZ EKONOMİ

3.2.1.1.- “REEL EKONOMİ VE ÜRETİM” DIŞLANDI...

a.-) REEL SEKTÖRDE SORUNLAR GİDEREK AĞIRLAŞMAKTADIR

Son yıllarda gerçekleştiği iddia edilen olumlu gelişmeler, makyajlanan büyüme oranları iç piyasalara kesinlikle yansımamakta; yaşanan durgunluk, iç talepteki yetersizlik giderek artmaktadır. Ekonomiyi giderek kısır, yatırımsız, üretimsiz bir döngüye sokan AKP Hükümeti, reel sektöre sırt çevirmiş, yaşanan sıkıntıları görmezden gelmektedir.

Bu şekilde yürütülen üretimden kopuk rant ekonomisiyle, toplam üretimi artırmadan sağlanan büyüme ile gerçek, sürdürülebilir bir kalkınmanın sağlanması, toplumsal refahın artışı ise mümkün değildir.

Bu durumun en açık göstergeleri protestolu senetlerdeki, karşılıksız çeklerdeki ve kapanan şirket sayısındaki gözlenen hızlı artışlardır.

b.-) PROTESTOLU SENET SAYISI HIZLA ARTMAKTADIR

Özellikle, protestolu senetlerde hem adet hem tutar bazındaki artış oranı ekonomimizi tehdit edici düzeylere tırmanmaktadır. Nakit sıkıntısının doğmasıyla birlikte, tahsilatlarda çok büyük sıkıntılar yaşanmakta ve tüccar her geçen gün ödeme yapamaz hale gelmekte ve çıkmaza girmektedir.

Piyasalardaki bu nakit sıkıntısı devam ettiği sürece işlerini en azından çevirebilmek, devam ettirebilmek zorunda olan işletmeler tek seçenek olarak kredilere sarılacak, bu sefer de banka kredilerinin ödenmesindeki sıkıntı artacaktır. **Bu durum doğal olarak kalıcı bir çözüm yaratmayacak, uzun vadede ise girilen kısır döngü giderek büyüyecektir.**

- ✓ **PROTESTOLU SENET SAYISI** 2007 yılında, bir önceki yıla göre yüzde **24,9** oranında artarak **1 milyon 471 bin**'e tırmanırken,
- ✓ **PROTESTOLU SENET TUTARI** ise, 2007 yılında, bir önceki yıla göre yüzde **41,4** oranında artarak **5,7 milyar YTL**'ye çıkmıştır.

c.-) KARŞILIKSIZ ÇEK SAYISI HIZLA ARTMAKTADIR

Reel sektörde yaşanan daralmanın bir diğer göstergesi olan karşılıksız çek sayısında 2007 yılında gözlenen artış piyasalar açısından ciddi bir risk oluşturmaktadır. Merkez Bankası tarafından bankalara duyurulan toplam karşılıksız çek sayısı, 2007 yılında bir önceki yıla göre **yüzde 24,6** artarak 8 milyon 458 bine çıkmıştır.

d.-) ŞİRKET KAPANMALARI 2007 YILINDA DA DEVAM ETMİŞTİR

TÜİK tarafından açıklanan 2007 yılı itibariyle açılan-kapanan şirket rakamlarına göre,

- ✓ 2007 yılında kapanan şirket, kooperatif ve ticaret unvanlı işyeri sayısı, bir önceki yıla göre **yüzde 2,2 artarak**, 33 bin 549'a yükselirken,
- ✓ Aynı dönemde açılan şirket, kooperatif ve ticaret unvanlı işyeri sayısı ise yüzde 1,1 **azalarak**, 104 bin 23'e düşmüştür.

3.2.1.2.- "SABİT SERMAYE YATIRIMLARI", HEM YETERSİZ, HEM DE ETKİSİZ...

a.-) AKP İKTİDARI İLE GEÇEN HER YIL KAMU YATIRIMLARI DAHA DA AZALMIŞ, 2008 YILI BÜTÇESİNDE KAMU YATIRIMLARI ADETA UNUTULMUŞTUR.

Şimdiye kadar ki bütçe uygulamalarında olduğu gibi 2008 yılında da bu tutum sürmektedir. Merkezi yönetim bütçesi çerçevesinde incelendiğinde,

- ✓ 2008 yılında 11,8 milyar YTL olarak belirlenen yatırım harcaması tutarı, 2007 yılının bütçe kanununa göre yüzde 2,7 gerilemiştir.
- ✓ **Yatırımların GSMH'ye Oranı** 2007 bütçe kanununda **yüzde 8,4** olarak belirlenmiş olup, gerçekleşme tahminlerinde ise bu oranının yüzde **7,6'da kalacağı** öngörülmüştür. Hükümetin bütçe tasarısında, 2008 yılı için ise **yatırımların GSMH içindeki payı yüzde 7,8** olarak öngörülmüştür.
- ✓ **2008 yılı Faiz Harcamalarının Bütçe İçindeki Payı** yüzde **25,2** olarak öngörülürken, **11,8 milyar YTL** ayrılan **Sermaye Giderinin** (yatırımın) bütçeden sadece **yüzde 5,3** oranında pay almış olması bütçedeki çarpıklığın önemli bir göstergesidir.

Diğer taraftan, "**2008 Yılı Programı**"nda da görüldüğü üzere, **kamu yatırımları reel olarak da azalışa geçmektedir**. Kaynaklar anlamında dışa bağımlılık artarken, kamu sabit sermaye yatırımları reel olarak azalmakta; özel sektör yatırımlarındaki artış sürmektedir.

Bu çerçevede **KAMU SABİT SERMAYE YATIRIMLARINDA 2008** yılında (1998 yılı fiyatlarıyla) **yüzde 3,9**; **Stok değişmesi dahil Toplam Kamu Yatırımlarında** ise yüzde **4,2 gerileme** görülmektedir. Hatta cari fiyatlara karşılaştırıldığında dahi, 2008 yılında kamu sabit sermaye yatırımlarında **yüzde 0,2**; toplam kamu yatırımlarında **yüzde 0,5** gerileme öngörülmektedir.

b.-) 2002 YILINDAN BU YANA KAMU YATIRIMLARININ GAYRİ SAFİ MİLLİ HASILA (GSMH) İÇİNDEKİ PAYI GİDEREK GERİLEMİŞTİR

İstihdam yaratmanın, ekonomik büyüme ve kalkınmanın, dolayısıyla toplumsal refah artışının en önemli kaynağı olan Sabit Sermaye Yatırımları, AKP Hükümeti tarafından neredeyse tamamen dışlanmış, unutulmuştur.

AKP iktidarının başladığı 2002 yılından günümüze kadar kamu sabit sermaye yatırımlarının GSMH içindeki oranlarına bakıldığında durum çok net bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

Yıllık programlar esas alınarak hazırlanan aşağıdaki tabloya göre, 2002 yılında **yüzde 6,3** olan Kamu sabit sermaye yatırımlarının GSMH içindeki payı, giderek azalmış, 2005 ve 2006 yıllarında biraz artış gösterse dahi 2002 yılındaki düzeye ulaşamamış ve geldiğimiz noktada **yüzde 4,7'lere** kadar gerilemiştir.

Yıllar itibariyle Kamu sabit sermaye yatırımlarının GSMH içindeki payları (Stok değişimleri hariç)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008 Program
Kamu SSY/ GSMH	% 6,3	% 4,9	% 4,2	% 5,0	%5,3	%5,2	% 4,7

c.-) HALEN UYGULAMADA BULUNAN KAMU YATIRIMLARININ BİTİRİLEBİLMESİ İÇİN, MEVCUT ÖDENEKLERLE 7 YIL GEREKMEKTEDİR

2008 Yılı Yatırım Programı'na göre,

- ✓ Yerel yönetimler hariç kamu yatırım stokunda 2 bin 759 adet olan mevcut projelerin toplam bedeli 2008 fiyatlarıyla 219 milyar YTL'dir. 2007 sonuna kadar bu projeler için yapılan toplam harcama ise 102.4 milyarda kalmıştır.
- ✓ Bitirilebilmesi için 116.6 milyara gereksinim bulunan, ancak 2008'de 17.1 milyar YTL ödenek ayrılan projelerin mevcut ödenekle ortalama tamamlanma süresi ise **6.8 yıl'dır**.

3.2.1.3.- TEKNOLOJİK YAPILANMA GELİŞMİYOR, AR-GE ARTMIYOR

a.-) KALKINMA VE REKABETİN ANAHTARI: AR-GE

Bilindiği gibi, Avrupa Konseyi'nin Mart 2000 toplantısında, Avrupa Birliği'nde 2010 yılına kadar "**dünyada rekabet gücü en yüksek**" ve "**Birlik içinde tam istihdam ortamına ulaşmış**" bir yapı için **Lizbon Stratejisi** olarak tanımlanan süreci başlatma kararı alındı. Bu amaçla **üç boyutlu** bir ortak politika belirlendiler. Bunlardan **Ekonomi Boyutu** çerçevesinde "**Rekabetçi, dinamik, bilgiye dayalı ekonomiye geçiş; bu amaçla bilgi toplumundaki değişimlere uyum ve araştırma ve geliştirmede sıçrama sağlanması**" öngörüldü.

Günümüzde AB ülkeleri sürece etkinlik kazandırmak için **Yenilenmiş Lizbon Stratejisi** olarak yeni bir atılım yaparken, "Bilgi Üçgeni" olarak da tanımlanan "**araştırma, eğitim ve inovasyonu**", rekabet gücünü ve yaşam kalitesini yükseltecek bu sürece temel dayanak haline getirmektedirler.

Bu çerçevede, **AB** genelinde, "**Araştırma ve Geliştirme yatırımlarının**" **GSMH'nin yüzde üçü'ne çıkartılması, temel hedef olarak benimsenmiştir.**

b.-) TÜRKİYE İSE "AR-GE YOKSULU"

- **TÜİK'in "2006 yılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetleri Raporu"**na göre 2006 yılı AR-GE harcamalarının **GSYİH'ye oranı %0,76** (4 milyar 400 milyon YTL) olarak gerçekleşti. Yani 2005 yılına göre geriledi. 2005 yılında bu oran **%0,79** idi . AR-GE'nin %51,3'ü yüksek öğretim, %37'si ticari kesim, %11,7'si ise kamu kesimi tarafından gerçekleştirildi.
- 2006 yılında **Tam Zaman Eşdeğerli (TZE)** cinsinden toplam 54 bin 444 AR-GE personeli çalıştı. İstihdam edilen 10 bin kişiye düşen toplam TZE AR-GE personeli sayısı 26 kişi olarak gerçekleşti.

c.-) TÜRKİYE TEKNOLOJİK YAPILANMADA ATILIM YAPMALIDIR

- Araştırma ve Geliştirmeye (**AR-GE**) her yıl GSMH'nin % **0,60'ı** oranında doğrudan nakdi destek sağlanmalıdır. "**AR-GE harcamalarının GSYİH'ye oranı**" beş yıl içinde yüzde **2'ye** çıkarılmalı; bugünkü düzeyi **ikiye katlanmalıdır**. Bunun **yarısı kamu kesimi ve kaynağı** ile gerçekleştirilmelidir.
- Devlet, özel ve vakıf üniversitelerinin kurulu kapasitelerinin verimli kullanılabilmesi ve bulunduğu coğrafyada bilgi, araştırma ve öğrenimde çekim merkezi haline gelmesi amacıyla Türkiye, bir **eğitim ve AR-GE** üssüne çevrilmelidir. Üniversite-özel sektör ve kamu araştırma birimlerinin işbirliği sağlanmalıdır.
- Yurtdışında bulunan mühendislerimize, uzmanlarımıza, girişimcilerimize ve yatırımcılarımıza Türkiye'de yaşanabilir ve çalışılabilir bir ortam sunularak, beyin göçü tersine çevrilmelidir.
- **Yeniliklerin (inovasyonu) ve yaratıcılığın geliştirilmesi**, çağın teknolojilerinin -başta **bilgi** ile **iletişim teknolojilerinin-** ülkemizde üretilmesi desteklenmelidir.
- **Teknolojik gelişme hızlandırılmalı, Ulusal Yenilik Sistemi (UYS) güçlendirilmelidir... İletişim ağları ve bilgi otoyolları geliştirilmelidir. Ulusal yazılım ve Bilgi Teknolojileri Destekli Hizmet (ITES) endüstrisinin gelişmesi sağlanmalıdır.**

3.2.2.- İKTİDARIN “ULUSAL SANAYİ”Yİ SAHİPLENME BİLİNCİ YOK

3.2.2.1.- “ULUSAL SANAYİ” SAHİPSİZ, “KOBİ’LER” DESTEKSİZ KALDI...

a.-) KOBİLER ADETA KENDİ KADERLERİNE TERKEDİLMİŞTİR

AKP Hükümeti ile sorunları her geçen gün ağırlaşan reel sektör içinde KOBİ’ler de ayakta kalma savaşı vermektedir. Bu kesimin geliştirilmesi, piyasa etkinliklerinin artırılması, yeni istihdam olanağı yaratabilmeleri, teknolojik yenilenmeye gidebilmeleri, ürün ve hizmet kalitelerini artırabilmeleri için, hükümetin hiçbir somut ve ciddi bir girişimi olmamıştır.

AB ülkeleri KOBİ’leri kredi pastasından yüzde 45-48 oranında pay alırken, ülkemizde bu rakam (Eylül 2007 itibariyle) **yüzde 28,4** düzeyindedir. Bu kapsamda, toplam kredilerin yüzde 10,4’ü oranında mikro işletmeler, yüzde 9,6’sı oranında küçük işletmeler ve yüzde 8,3’ü oranında orta büyüklükteki işletmeler kredi kullanabilmektedir.

Diğer taraftan, KOBİ’lerin korunması ve desteklenmesine yönelik olarak 2001 yılında çıkarılan “**KOBİ Yatırımlarında Devlet Yardımları Hakkında Karar**” kapsamında, esnaf ve sanatkarın, zaten yetersiz düzeyde olan **KOBİ Teşvik Fonu kredisinden** faydalanabilmesi son derece sınırlı düzeylerde kalmıştır

b.-) KOBİ’LER EKONOMİNİN İTİCİ GÜCÜNE DÖNÜŞTÜRÜLMELİDİR

- Yapısı uygun olan KOBİ’lerin **bilgiyi ürüne dönüştürebilme** yeteneklerinin güçlendirilmesi, AR-GE’ye dayalı **teknoloji yoğun ürün ve üretim yöntemleri** geliştirebilmeleri, böylelikle **dış rekabet güçlerini** arttırabilmeleri hedef alınmalıdır.
- **Teknoloji Geliştirme Bölgeleri**’nde; 2013 yılına kadar, yazılım ve AR-GE’ye dayalı üretim faaliyetlerinin gelir ve kurumlar vergisinden muaf tutulması uygulamasına devam edilmelidir.
- KOBİ’lerin kendi öz varlıkları ile gerçekleştiremeyecekleri AR-GE, teknoloji ve yenilik (inovasyon) çalışmalarının üniversiteler ve devlet desteği ile gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır.
- **Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, Teknoloji Geliştirme Merkezleri (TEKMER) ve İş Geliştirme Merkezleri (İŞGEM)** daha etkin yapılarda yaygınlaştırılmalıdır.
- **KOBİ’lerin** bankalardan kullandığı kredilere verdiği garanti ve kefaletlerle teminat sağlayan **Kredi Güvence Fonu A.Ş.**’nin (KGF) ile Risk Sermaye Şirketi işlevi gören **KOBİ A.Ş.**’nin sermaye yapılarının güçlendirilmesi ve faaliyetlerinin etkinleştirilmesi sağlanmalıdır.

c.-) KOBİLER KREDİ PASTASINDAN PAYLARINI ALMALIDIR

- **KOBİ'lerin tanımı yeniden yapılmalıdır.** KOBİ'lerin uzmanlaşma ve örgütlenmeleri özendirilmelidir. KOBİ'lere araştırma, finansman, pazarlama, satış, proje yönetimi ve teknoloji danışmanlığı yapan birimler güçlendirilmelidir.
- **KOBİ'ler için Kredi Garanti Fonu** uygulamasına etkinlik kazandırılmalıdır. Esnaf ve sanatkarlara, **KOBİ'lere** sağlanan kredi olanaklarının yeni kredi ve finansman yöntemleri ile, "**Beş yılda beş katına**" çıkartılması hedef alınmalıdır.
- **HALKBANK**, **KOBİ'lerin** ve esnafın ihtisas bankasına dönüştürülmelidir. Halkbank'ın özelleştirilerek kamu kontrolü dışına çıkmasına veya yabancılaştırılmasına izin verilmemelidir. Bu konuda atılmış tüm yanlış adımlar sonuçları ile beraber düzeltilmelidir.
- **KOBİ'ler**, bütçeden uygun faizli işletme ve yatırım kredileriyle desteklenmelidir. **KOBİ'lerin** mali sektöre olan borçlarının yapılandırılmasına ilişkin Çerçeve Anlaşması'nın uygulanması sürecine etkinlik kazandırılmalıdır.
- Ulusal Sanayiye **ara malı** üreten KOBİ'lere **KDV indirimi desteği** sağlanmalıdır.
- KOBİ'lerin **enerji girdisi maliyetleri** dünya ile rekabet edilebilecek düzeye indirilmelidir.
- **Esnaf ve KOBİ'ler Bakanlığı** kurulmalı, sorunlarına en üst düzeyde sahip çıkılmalıdır

3.2.2.2.- CHP ESNAF KURULTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

Esnaf ve sanatkarlarımız, ekonomik ve sosyal yapımızın istikrar unsurudur, toplumumuzun orta direğidir. Anayasamızın 173'üncü maddesi, devletin esnaf ve sanatkarları koruyup desteklemesini öngörmektedir. Ne yazık ki, AKP iktidarı devletin bu görevini göz ardı etmektedir.

Ülkemiz kredi pastasından son derece düşük pay almakta olan esnaf ve sanatkarlarımız, düşük faizli ve sosyal amaçlı kredi uygulamalarıyla etkin olarak desteklenmelidir.

"Esnaf ve sanatkarlarımızı" sanayi ve bilgi toplumunun "yeni üretim sektörlerine", katma değeri yüksek "yeni mal ve hizmet üretimlerine", kendi faaliyet alanlarında "inovasyona" yönlendirmek için "girişimcilik, bilgi ve teknoloji, finansman ve kredi" desteği sağlanmalıdır.

Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu'nda yeniden yapılan tanımlama ile, Ahilik müessesesinden gelen geleneksel örgütlenme yapısı alt-üst edilmiştir. Bu bağlamda başta şoförler olmak üzere, meslek mensuplarının yanlarında çalışan çırak, kalfa ve ustaların esnaf ve sanatkar tanımı kapsamından çıkarılmaları yanlış bir uygulamadır, derhal düzeltilmelidir.

Hiper ve grosmarket olarak isimlendirilen büyük mağazaların kent merkezlerinde kurulmaları denetim altına alınmalarının, bu kurumların mahallelerde alt birimler açarak bakkallarla rekabete girmelerinin önü alınmalıdır.

Hiper ve grosmarketlerin kuruluş ve faaliyetlerine sınırlama getiren Avrupa Birliği mevzuatı ülkemizde de yürürlüğe konulmalıdır.

Esnaf ve sanatkarlardan işyeri açarken istenilen ustalık belgesinin, Ticaret Odası üyesi tacirlerden istenilmemesi Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırıdır.

Karayolları Trafik Kanunu'nun 131'inci maddesinde hükümetçe yapılmak istenen Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu ile bağlı teşkilatı tarafından 1965 yılından bu yana

başarı ile sürdürülen plaka ve basılı kağıt satış hizmetlerine son veren düzenlemeden vazgeçilmelidir. Türk Ceza Hukuku'na aykırılığı bir yana başta şoför ve otomobilciler odaları olmak üzere tüm esnaf teşkilatının gelirlerinde büyük azalmalara ve dolayısıyla üyelere verilen hizmetlerde aksamalara neden olacaktır.

“Karayolları Taşıma Kanunu”nun kamyoncu esnafını ve dolayısıyla bireysel taşımacılığı büyük sıkıntılara sokan hükümleri değiştirilmeli ve kanun bu yönüyle yeniden ele alınmalıdır.

Emekli olan esnaf ve sanatkarların yaşlılık aylıklarından yapılan %10 sosyal güvenlik destek primi kesintisinin 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'yla 1.1.2007 tarihinden itibaren %33'e çıkarılması son derece yanlıştır. Bu uygulama esnaf ve sanatkarların geçim sorununu taşınmaz düzeye çıkaracak, ekonomik kayıplara neden olacaktır.

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'yla prim ödeme gün sayısının 7000 günden 9000 güne çıkarılması ülkemiz gerçekleriyle örtüşmemektedir.

“Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu”nun esnaf ve sanatkar kesimini mağdur edecek en önemli hükmü olarak değerlendirilen ve emekliye ayrılmış meslek mensuplarının aldıkları yaşlılık aylıklarından %10 olarak kesilen sosyal güvenlik destek primi oranını 1.1.2007 tarihinden itibaren %33'e çıkararak düzenlemeden mutlaka vazgeçilmelidir.

Devlet, esnaf ve sanatkarın korunup desteklenmesi için Anayasa'nın 173'üncü maddesinde öngörülen görevlerini yerine getirmeli, bu bağlamda sanayileşme süreciyle birlikte önem ve güç kaybeden esnaf ve sanatkar kesiminin giderek piyasadan çekilmesinin yaratacağı sosyal sorunların önlenmesi için gereken tedbirleri almalıdır.

Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu'ndaki esnaf tanımı yeniden ele alınmalı, esnaf ve sanatkarlık mesleği “gelir ölçütü”ne göre değil AB müktesebatı ile Ahilik geleneğine de uygun olarak “meslek kriteri” esas alınarak yeniden tanımlanmalıdır.

Esnaf ve sanatkarlarımızın finansman desteği geliştirilerek ve özellikle desteğin boyutları genişletilerek devam ettirilmeli ve bu kesim yeni teşvik ve kredi araçlarıyla desteklenmelidir.

Esnaf ve sanatkârlarımız, 26 çeşit vergi ve harç ödemekte, “vergi, harç ve prim yükü” altında ezilmektedir... Esnaf bu eziyetten kurtarılmalıdır. Gelir vergisinde “hayat standardı” uygulamasına geri dönüşe izin verilmemelidir.

Esnaf ve sanatkârların tabi olduğu “**basit usul vergileme**” yöntemine devam edilmeli, Gelir Vergisi Kanunu'nda **esnaf ve sanatkâr** tanımının yapılması sağlanmalıdır. **Kira geliri** elde edenlerin yararlandığı istisnadan **esnaf ve sanatkârlarımızın da yararlanmaları sağlanmalıdır.**

Esnaf muafliğinin kapsamı genişletilmelidir. Kaldırılmış olan, “vergiden muaf esnaf ve sanatkârların esnaf odalarına kayıtlı olmaları koşulu” yeniden öngörülmelidir. “**Vergiden muaf esnaf belgesinin**” **esnaf odalarınca verilmesi sağlanmalıdır.**

Mesleki Yeterlilik Kurumu, başta TESK olmak üzere sosyal tarafların etkin olduğu, demokratik ve katılımcı ortamın sağlandığı bir yapıda oluşturulacak hizmetlerini, kuruluş amaçları doğrultusunda sürdürmesi sağlanmalıdır.

Esnaf ve sanatkarların üst destek kuruluşlarının siyasi ipotek veya baskı altına alınma uygulamalarına son verilmelidir.

Esnaf Kredi ve Kefalet Kooperatiflerinin esnafa destek çalışmalarının güçlü ve etkin olması özendirilmelidir, güçlü olması için yönlendirilmeli, denetlenmelidir.

3.2.2.3.- İLKESİZ, VURGUNCU ÖZELLEŞTİRME

a.-) AKP İKTİDARINDA ÖZELLEŞTİRME; ULUSAL SANAYİMİZİ YABANCILAŞTIRMA, KAMU İŞLETMELERİNİ KAPATMA VE VURGUN ARACINA DÖNÜŞTÜ...

AKP İktidarında geçen beş yıl içerisinde, günü kurtarmak adına birçok kamu işletmesi (Stratejik önemde olanlar dahil), bedeli, kamu yararı, hukuka uygunluğu gözetilmeden elden çıkarılırken; özelleştirme politikası tam bir vurgun sürecine dönüştürülmüştür.

AKP İktidarı ülkemizin stratejik mal ve kamusal yarar amaçlı hizmet üreten en temel kamu işletmelerini, fabrikalarını, en kârlı ve stratejik sanayi kuruluşlarını, ulusal çıkarlar ile ulusal sanayiinin gereklerini hiç umursamadan, yabancı veya yerli alıcı farkı gözetmeden satmakta, özelleştirmelerin, kuralsızlığa, adam kayırmacılığına ve vurguna dönüşmesine çanak tutmaya devam etmektedir.

Uluslararası finans kuruluşlarının dayatmaları doğrultusunda, onlara endeksli, teslimiyetçi neo-liberal politikalarla ülke ekonomisini yönlendiren sağ hükümetlerin 20 yıldır sürdürdükleri özelleştirme uygulamaları ile ülkemizin en stratejik, önemli, entegre işletme ve tesislerinin elden çıkarılmaları hedef alınmıştır.

Son yirmi yıllık dönemde sağ hükümetlerce uygulanan yanlış özelleştirmeler sonucu, süreç bir vurguna dönüşmüştür; özelleştirilen kuruluşların önemli bölümü kapanmış, üretim durmuştur. AKP İktidarında da ülkemizin en stratejik, en önemli kuruluşları elden çıkarılmış, mali sektör yabancılaştırma sürecine girmiştir.

İktidar ülkemizin stratejik mal ve kamusal yarar amaçlı hizmet üreten tüm kamu işletmelerini, fabrikalarını, yabancı veya yerli alıcı farkı gözetmeden, TÜPRAŞ gibi, TELEKOM gibi ekonominin amiral gemisi niteliğindeki en stratejik ve gözde kuruluşlarını, gözünü kırpmadan elden çıkarmıştır.

b.-) GÜNÜ KURTARMA ANLAYIŞI İLE YAPILAN ÖZELLEŞTİRMELER EKONOMİYE ONARILAMAZ ZARARLAR VERMEKTEDİR

Hükümet geçen beş yıllık dönem içinde, günü kurtarmak düşüncesiyle stratejik kuruluşları, karlı devlet işletmelerini özelleştirerek kamunun yönetim kontrolünü kaybetmesinin, ulusal ekonomide onarılmaz tahribatlar yaratacağının ne yazık ki bilincinde değildir.

İktidar, izlemekte olduğu çarpık özelleştirme politikası ile kamu kesimini ülkemizin tüm yörelerinde üretim sürecinden tümü ile tasfiye etmeyi hedeflerken, özelleştirme gelirlerini sektörel yapılanma yerine kamu açıkları ve cari açığa geçici merhem olarak değerlendirme çabası içindedir.

İktidar bu çarpık ve vizyonu olmayan zihniyeti doğrultusunda 2008'de, İzmir Limanı ve **PETKİM**'e ek olarak ayrıca **HALKBANK**'ın, **TELEKOM**'un kalan hisselerinin, otoyol ve köprüler ile Milli Piyango'nun özelleştirilmesi de gündeme taşımıştır.

Son 5 yıllık iktidar döneminde AKP Hükümetleri fabrika yapmadılar, tesis kurmadılar, ülke ekonomisine güç katacak girişimleri takip edip gerçekleştirmediler, elde avuçta ne varsa onları satarak günü geçiştirmeye çalıştılar; halen de aynı sorumsuz uygulamayı sürdürüyorlar.

Örneğin;

- Piyasa değeri 52 milyon dolar olan **Balıkesir SEKA Fabrikası'nı** 1,1 milyon dolara AKP'ye çok yakın bir firmaya verdiler.
- **TÜPRAŞ**'in yüzde 65,76'sını 1 milyar dolara bir yabancı firmaya verdiler. Büyük mücadele verildi, ilgili sendika hukuk mücadelesi verdi, hepimiz destek olduk, iptal edildi. Yeniden ihale yapıldı, bu defa, 4 milyar 140 milyon dolara verildi, böylece, mücadelemiz sonucu topluma 3 milyar dolarlık bir kazanç sağlanmış oldu.
- **TÜPRAŞ**'in yüzde 14,76'lık bölümünün özelleştirme girişiminin kamuya maliyeti ise 750 milyon dolar oldu. Devletin 750 milyon doları, Başbakan ile Maliye Bakanı'nın özel ilişkiler içinde olduğu Offer'lere peşkeş çekildi.
- **OYMAPINAR BARAJININ** 49 yıllık kullanım hakkı ve Seydişehir Alüminyum tesisleri 305 milyon dolara yine satıldı, ancak Danıştay ihaleyi iptal ederek oyunu bozdu.
- **MANİSA SÜMERBANK FABRİKASI** ve Fabrikanın 90 dönümlük arazisi 3 milyon 750 bin dolara satıldı. Satın alanlar dört ay sonra 90 dönümlük arazinin sadece 55 dönümünü bir yabancı firmaya 13 milyon 750 bin dolara sattılar. 3 milyona aldılar, 13 milyona sattılar, 90 dönüm aldılar, 50 dönümünü sattılar.
- En son olarak ise **TEKEL**'i satmakla meşguller. Biz tepkimizi koyduk, sendikalar ve işçiler ayakta, ancak gözleri hiçbir şey görmüyor. İngiliz Meclisi Avam Kamarası'nın Sağlık Komitesi'ne sunulan kanıt tutanaklarına göre Tekel Sigara'ya en yüksek teklifi veren British American Tobacco genel müdürünün geçmişte "**BAT'ın Asya-Pasifik bölgesi içindeki sigara kaçakçılığını planlamaktan ve yönetmekten sorumlu tutulduğu**" ortaya çıktı. Ancak, ne yazık ki bu tür etik konular iktidarın umurunda değil. **Yeter ki kamu malı satılsın, borçlara yama olsun.**

c.-) ELEKTRİK ÜRETİM, SANTRAL İŞLETME İHALELERİ GENELDE AKP YANDAŞI OLARAK BİLİNER FİRMALARA GİTTİ

AKP hükümeti enerji alanındaki en büyük rant alanlarından biri olan elektrik üretim ve dağıtım özelleştirmesinin önünü açtı. Bilindiği gibi enerji dağıtım ihaleleri henüz gerçekleşmedi, ancak elektrik üretim lisansları ile birlikte termik, hidroelektrik rüzgâr enerjisi santralleri yapım ve işletim işleri açık bir şekilde AKP'ye yakın işadamlarına verildi... Bu grupların büyük bir kısmı EPDK'den toptan elektrik satışı ve/veya elektrik ithalat ve ihracatı lisansları da aldılar.

EPDK verilerine göre; en çok ihale kazanıp üretim lisansı alanlar şunlar:

- ✓ Ak Enerji Grubu: 13 elektrik santrali (toplam 760 mv kurulu güç).
- ✓ Aksa (Kazancı) Grubu: 5 elektrik santrali (toplam 235 mv kurulu güç).
- ✓ Kuyumcu Cihan Kamer Grubu: 16 elektrik santrali (toplam 615 mv kurulu güç).
- ✓ Zorlu Grubu: 6 elektrik santrali (toplam 427 mv kurulu güç).
- ✓ Enerjisa Enerji: 4 elektrik santrali (toplam 381 mv kurulu güç).
- ✓ Entek Elektrik: 3 elektrik santrali (toplam 305 mv kurulu güç).
- ✓ Ere HES: 7 elektrik santrali (toplam 387 mv kurulu güç).
- ✓ Karadeniz Holding: 6 elektrik santrali (toplam 296 mv kurulu güç).
- ✓ Tektuğ Enerji: 5 elektrik santrali (toplam 80 mv kurulu güç).
- ✓ İbrahim Çeçen Grubu: 2 elektrik santrali (toplam 27 mv kurulu güç).

- ✓ Çalık Grubu: 2 elektrik santrali (225 mv kurulu güç).
- ✓ Eren Holding: 1 elektrik santrali (135 mv kurulu güç).
- ✓ Sanko Holding: 1 elektrik santrali (34 mv kurulu güç).

Bu arada Başbakan'a yakın olduğu bilinen Taşyapı Grubu, Eti Elektrik Üretim AŞ isimli bir şirket kurdu, baraj yatırımları için su kullanma izinlerini aldı.

d.-) ÖZELLEŞTİRMELER BİNLERCE İŞÇİMİZİN MAĞDURİYETİNE YOL AÇMIŞTIR

Bu çarpık özelleştirmelerde madalyonun diğer yüzünde ise, işten çıkarılan, işsizlik ve yoksulluk tehdidi ile karşı karşıya kalan binlerce işçinin mağduriyetleri yer almaktadır. Türk-İş tarafından hazırlanan raporda bu durum açıkça görülmektedir. Türk-İş Raporu'na göre, **1989-2006 yılları arasında özelleştirilen kurumlardan 21 bin 676 işçi işten çıkarıldı.**

- 1989-2006 yılları arasında özelleştirilen kurumlarda **21 bin 676 işçi işten çıkarılmış ve 4-C statüsü adı altında sendikasız, tazminatsız ve yılın 10 ayı ile sınırlı bir şekilde, düşük ücretle, güvencesiz olarak çalıştırılmaktadır.**
- Satılan kurumları alanlar, ülkemize gelip, yeni yatırımlar yapıp, yeni iş olanakları sağlamak yerine, olanı alıp işçi çıkarma yolunu seçerken, devlete ödenen paralar ise borçlara ya da bizim hiçbir zaman öğrenemeyeceğimiz yerlere gidiyor. Biz bu kısır döngü içerisinde dönüp dururken, işçinin geleceğine büyük zararlar verilirken, ülkenin kaynakları başkalarının zengin edilmesinde değerlendiriliyor.

e.-) ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI PORTFÖYÜNDEKİ KURULUŞLAR:

	Kamunun Payı (%)
Sümer Holding A.Ş. (1)	100,00
Sümer Halı A.Ş.	100,00
T.Demir Çelik İşletmeleri A.Ş. (TDÇİ)	100,00
T.Denizcilik İşletmeleri A.Ş. (1)	100,00
T. Elektrik Dağıtım A.Ş. (TEDAŞ)	100,00
Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş.	100,00
Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri A.Ş. (TEKEL)(1)	100,00
Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.	100,00
KBİ - Karadeniz Bakır İşletmeleri A.Ş. (1)	99,99
T. Halk Bankası A.Ş.	74,98
PETKİM Petrokimya Holding A.Ş. (1)	61,32
Doğusan Boru Sanayi ve Ticaret A.Ş.	56,09
THY Türk Hava Yolları A.O. (1)	49,00
Türk Arap Pazarlama A.Ş. **	12,50
Kayseri Şeker Fabrikası A.Ş. *	10,00

(1) Bu kuruluşlarda hisse senedi veya tesis ve varlık satışı biçiminde kısmen özelleştirme işlemi gerçekleştirilmiştir.

- **ÖZELLEŞTİRME İŞLEMLERİ ÖİB TARAFINDAN YAPILAN DİĞER İŞLEMLER:** MPI Milli Piyango İdaresi (Şans Oyunlarının özelleştirilmesi): MPI, 4046 sayılı Kanun kapsamında bulunmamaktadır. Özelleştirme çalışmaları 320 sayılı KHK hükümleri doğrultusunda yürütülmektedir.
- **OTOYOLLAR – KÖPRÜLER:** Edirne-İstanbul-Ankara Otoyolu, İzmir-Aydın Otoyolu Pozantı-Tarsus-Mersin Otoyolu, Boğaziçi Köprüsü, Tarsus-Adana-Gaziantep Otoyolu, Fatih Sultan Mehmet Köprüsü, Toprakkale-İskenderun Otoyolu, Gaziantep-Şanlıurfa Otoyolu, İzmir-Çeşme Otoyolu, İzmir ve Ankara Çevre Otoyolu
- **DİĞER TESİS VE VARLIKLAR:** TCDD-Bandırma Limanı, TCDD-İzmir Limanı, TCDD-Samsun Limanı, TCDD-Derince Limanı, TCDD-İskenderun Limanı, Maliye Hazinesi'ne ait Muğla'da 6 parsel taşınmaz, Türkiye Şeker Fab. A.Ş.'ye ait Malatya'daki Bazı Taşınmazlar, Türkiye Şeker Fab. A.Ş.'ye ait Afyon'daki Bazı Taşınmazlar

f.-) AKP HÜKÜMETİ'NİN ÖZELLEŞTİRMELERİ BİRER BİRER YARGIDAN DÖNMEKTEDİR

- **Ülkemizin tek entegre Petro-Kimya devi PETKİM'in satışı, yargı sayesinde durdurulmuştur**

Türkiye'nin en büyük entegre petrokimya şirketi olan ve yüzde 51'inin AKP Hükümeti tarafından blok olarak satılması planlanan, 22 fabrikadan kurulu, büyük ve küçük tonajlı gemilere uygun limanı ve tanker rıhtımlarıyla bir petrokimya kompleksi olan PEKTİM özelleştirmesinde Danıştay, "özelleştirmesinde üstün kamu yararı bulunmadığı" gerekçesiyle verdiği yürütmeyi durdurma kararı ile AKP hükümetine ciddi bir ders vermiş ve satış durdurulmuştur.

PETKİM'in yüzde 51 hissesi, 2 milyar 40 milyon dolara Socar-Turcas-Injaz Ortak Girişim Grubu'na satılmış ve Özelleştirme Yüksek Kurulu geçtiğimiz ay satışa onay vermişti.

İdari Dava Daireleri Kurulu'nun, "bütün idari işlemlerin kamu yararı maksadını taşıması gerektiği ve idari işlem tesis ederken kişisel, siyasal, üçüncü kişilere yarar sağlama amacı güdülmemesi gerektiğine" işaret ederek verdiği gerekçeli kararında, "Petrokimya ürünlerine olan talebin sürekli arttığı ülkemizde, yapılan yatırımlarla üretim kapasitesi artan ve kar eden büyük bir petrokimya kompleksi olan Petkim'in yüzde 51 oranındaki kamu hissesinin özelleştirmesinde üstün kamu yararı bulunmamıştır" ifadesi yer almıştır.

- **İzmir Limanı ihalesinin yürütmesi de Danıştay tarafından durdurulmuştur**

Liman-İş Sendikası ve Kamu İşletmeciliğini Geliştirme Merkezi Vakfı, Global-Hutchison-EİB Limaş'ın 1 milyar 275 milyar dolar ile en yüksek teklifi verdiği İzmir Limanı'nın 49 yıl süreyle işletme hakkının verilmesi yöntemiyle özelleştirilmesi amacıyla 3 Mayıs 2007'de yapılan ihale ile söz konusu ihalenin onaylanmasına ilişkin 3 Temmuz 2007 tarihli ÖYK kararının iptali ve yürütmesinin durdurulması istemiyle Danıştay'da iki ayrı dava açmıştır.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, TCDD Genel Müdürlüğü'ne ait İzmir Limanı'nın özelleştirilmesi amacıyla yapılan ihale ile ihaleyi sonuçlandıran Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK) kararının yürütmesini durdurmuştur.

g.-) TÜRKİYE'NİN TÜTÜN PİYASASI 1 MİLYAR 720 MİLYON DOLARA SATILMIŞTIR

Sigara Sanayii İşletmeleri ve Ticareti A.Ş. ile **Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri A.Ş.**'nin sigara üretim işi ile ilgili varlıklarının “satış” ve “mülkiyetin gayri ayni hak (intifa) tesisi” yöntemi ile bir bütün halinde özelleştirme ihalesi Şubat ayı içinde gerçekleştirilmiş; BRITISH AMERICAN TOBACCO Tütün Mamulleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. 1 Milyar 720 Milyon ABD Doları ile en yüksek teklifi vermiştir.

TEKEL'in borç yükü kamuya kalmıştır: Diğer taraftan, sadece fabrikalarına, iki yıllık tütün stoku ve sigara markalarına yani sadece varlıklarına bu para ödenecek olup, borçları, taahhütleri, çalışanları, çalışanların tazminat yükleri ise kamuya kalmıştır.

Buna ilaveten, Türk tütün üreticisinin durumunun ne olacağı ise belirsizliğini korumaktadır. Tekel Sigara'nın yeni sahibi Türk tütünü kullanmaz ve satın almazsa, hatta bu tütünü yurtdışında daha düşük maliyetle üretirse yerli üreticilerimiz ciddi bir mağduriyetle karşı karşıya kalacaktır.

TEKEL'e ilişkin bazı veriler ise şöyledir:

- TEKEL Genel Müdürlüğü'ne ait 3 anonim şirket ve bunlara bağlı 6 fabrika, 56 yaprak ve 2 tuz işletmesi müdürlüğü, 39 başmüdürlük ve 15 bin personel bulunmaktadır.
- 12 bin 869'u gıda, 195'i maden işkolunda olmak üzere toplam 13 bin 64 işçi istihdam edilmektedir. Bunlardan 12 bin 12'si daimi işçi kadrosunda yer almaktadır.
- 2006'da 199 milyon YTL faaliyet kârı elde eden TEKEL'in pazar payı da yüzde 40 civarında bulunmaktadır.
- Özelleştirme kapsamına alınmasından sonra fabrikalarda üretimin bir durdurulup bir başlatılması, ancak üretim yaptırılrsa bile tam kapasiteyle çalıştırılmaması nedeniyle TEKEL'in pazar payı azalmasına rağmen, TEKEL son dönemde yeniden kâr etmeye başlamıştır.

h.-) KİT'LERİ SATARAK TASFİYE ETMEK, EKONOMİMİZİN DÜZLÜĞE ÇIKIŞ YOLU DEĞİLDİR...

Türk ekonomisinin en temel sanayi ve telekomünikasyon kuruluşlarının satışlarının, Türk ekonomisinin yarınına kalıcı tahribat getirmeyeceğini zannedenler aldanmaktadır... KİT'lerin tasfiye edilmesinin, ekonomiyi yabancılaştırma girişimlerinin ülkemiz için çıkış olamayacağını, günü kurtarma arayışında olan “**tüccar siyasetçiler**”, şimdilik görmeyebilir...

Beş yıllık iktidar dönemlerinde tek bir yeni fabrika bacası dikmemiş olanlar, şimdilik anlamayabilir... Ancak, iktidarı uyarıyoruz: **KİT'LERİ SATARAK TASFİYE ETMEK, EKONOMİMİZİN DÜZLÜĞE ÇIKIŞ YOLU DEĞİLDİR...**

KİT'lerin varlık nedeni, “özel girişimciyi engellemek, tekel oluşturarak, rekabet koşullarını olumsuz etkilemek” değildir.

KİT'lerin faaliyet alanları tabu değildir... Ancak;

- Ekonomik kalkınma sürecinin yöre ve aşamalarına göre duyulan yatırım ve yapılanma ihtiyacının karşılanması,
- Yeni teknoloji ve sermaye yoğun yatırım gereksindiği halde özel girişimcinin bundan uzak durduğu alanlarda sektörel açılım yapılması,
- Stratejik mal ve kamusal yarar amaçlı hizmet alanlarında ulusal avantajların korunması, nedenleri ile, **KAMU GİRİŞİMCİLİĞİNE, serbest piyasa koşullarında rekabet etmeleri kaydıyla, HALA İHTİYAÇ VARDIR...**

“Stratejik mal ve kamusal yarar amaçlı hizmet üreten KİT'ler”;

- Özerkleştirilmeli, siyasi baskılardan arındırılmalı, “özerk, etkin ve dış rekabete açık” bir yapıya kavuşturulmalıdır...
- Teknolojik yapılanma ile, etkin ve verimli bir yapıya ve serbest piyasa koşullarında rekabet gücüne kavuşturulmalıdır...
- Yönetim hakimiyetini kaybetmeden, sektörde teknoloji önderi yabancı kuruluşlarla, ortaklıklar oluşturulması dahil, organik ilişkiler içine girilerek yeniden yapılandırılmalı, dış ve iç pazar etkinlikleri artırılmalıdır.

3.2.2.4.- ULUSAL BANKACILIK YABANCILAŞTIRILYOR, İÇİ BOŞALTILYOR...

a.-) MALİ SEKTÖRDE YABANCILAŞMA HIZLA DEVAM ETMEKTEDİR

Eylül 2007 itibarıyla, TCMB dahil Türk finans sektörünün aktif büyüklüğü bir önceki yıl sonuna göre %8,7 artarak **726,8 milyar YTL** (Bankalar 543,5) seviyesine ulaşmıştır. Aynı dönemde, milli gelire oran itibarıyla bakıldığında Türk finans sektörünün toplam varlıklarının Gayri Safi Yurtiçi Hâsılaya oranının %116,3, bankaların aktiflerinin söz konusu büyüklüğe oranının ise %87 düzeyinde olduğu gözlenmektedir.

Türkiye ekonomisindeki büyüme eğiliminin 2007 yılının ilk üç çeyreğinde yavaşlamasına rağmen, başta finansal kiralama, bankacılık sektörü ve yatırım ortaklıklarındaki görece yüksek büyüme performansı sayesinde, tüm finansal kesimde genel ekonomik aktiviteden daha hızlı bir büyüme eğilimi gözlenmiştir

b.-) BANKACILIKTA YABANCI PAYI YÜZDE 40'A DAYANDI

Ulusal bankacılık sistemimizin güçlenmesi, ulusal bağımsızlığımızın en önemli dayanaklarından birini oluşturmaktadır. Ancak görülmektedir ki, Eylül 2007 sonu itibarıyla 39,7'ler düzeyinde olan "yabancıların ulusal bankacılık sistemimiz içindeki doğrudan ve dolaylı payı" giderek yükselmektedir.

Türkiye'de yabancı sermaye payı kritik sınıra geldi, bankacılık sektöründeki yabancılaşma ve kontrol ülke adına kaygı verici, yabancılara satılan şirketlerden dolayı içeriden dışarıya çok ciddi kâr transferleri oluşacak. Halk Bankası da yabancılara satılırsa bankacılık sektöründe reel sektörün kan damarları kontrolümüzden çıkacak..."

Bankaların kredilendirme olanakları, başta kamusal ve toplumsal yararlar olmak üzere, KOBİ'ler ve küçük üreticiler dahil, iş dünyamızın ve tüketicilerin gereksinimlerine göre, "**rekabetçi serbest piyasa koşulları**" ile "**evrensel ve saydam bankacılık kriterleri**" çerçevesinde değerlendirilmelidir.

Bu nedenlerle, özellikle Türkiye gibi, uluslararası sıcak sermayenin yoğun baskı ve etkisi altında kalan gelişmekte olan ülkelerin, bankacılık sistemlerini "iç ve dış sermayenin kontrolüne" terk etmemeleri gerekir. Tabiatıyla bankacılık sisteminde yerli özel sektör veya yabancı sermaye olacaktır. Uluslararası piyasalarda derinlik kazanmak ve finans piyasalarında rekabet gücünü artırmak açısından bu yararlıdır.

Halen ulusal bankacılık sistemi içinde yabancıların payı, Eylül 2007 sonu itibarıyla, yüzde 16,9'luk kısmı borsa üzerinden olmak üzere toplam yüzde 39,7 düzeyindedir.

Satış süreci devam eden Oyakbank (%100) ve Türkiye Finans Katılım Bankası(%60) da dahil edildiğinde **Oransal Yabancı Sermaye** payı % **25,6**'ya, **Toplam Yabancı Payı** ise % **42,5**'e ulaşmaktadır. .

Mali sektörde yabancılaşmada diğer ülkelere bakıldığında, AB üyesi yeni 12 ülkenin (eski Doğu Bloku ülkelerinin) bankacılık sistemlerini hızla devralmakta olan AB'nin gelişmiş 15 ülkesi, kendi bankacılık sistemlerine yabancıların girişine karşı ise son derece temkinli ve duyarlıdır. **Bu oran, AB'de yüzde 20, Almanya'da yüzde 5, İtalya'da yüzde 8, İspanya'da yüzde 10, Hollanda'da yüzde 11 ve Fransa'da yüzde 19'dur.**

Görülmektedir ki, bankacılık sektörünün daha gelişmiş ve büyük olduğu ülkelerde gelişmiş piyasa ekonomileri ve finans sistemlerine rağmen, yabancı payları düşükken, IMF programlarının uygulanmakta olduğu ve nispeten sektörün daha küçük olduğu ülkelerde yabancı payları daha yükselmektedir.

Ülkemizde ise, özellikle son iki yılda Demirbank, Sitebank, TEB, Yapı Kredi, Dışbank, Garanti Bankası, C Bank, Finansbank, Tekfenbank, Denizbank, Adabank, MNG Bank, Şekerbank, Akbank, Alternatifbank gibi ulusal bankaların bazılarının kontrol hisselerinin bir bölümü, bazılarının da yüzde 50 veya üzerinin yabancılara geçmesinin **önümüzdeki yakın dönemde yüzde 50'lere tırmanmasına yol açacağı ortadadır.**

Bu çerçevede göz önüne alınması gereken bir nokta da tamamı yabancı bir bankanın denetim ve gözetim açısından "borsada işlem görmeye" devam etmesinin ülke menfaatleri açısından önemlidir. Yani, yabancı payı artan bankaların, borsadan çıkarılıp, borsada olmanın gerektirdiği denetimlerden kaçınmalarının da önüne geçilmelidir.

Yabancı sermayenin ulusal bankacılık sistemimiz içindeki "doğrudan ve menkul değerler üzerinden dolaylı toplam payı" yüzde 30'u aşmamalıdır.

Her koşulda ulusal bankacılığımızı korumak ve güçlendirmek zorundayız. Ulusal bankacılık sistemimizin güçlenmesi, ulusal bağımsızlığımızın en önemli dayanaklarından birini oluşturur. Ancak ülkemizde durum tam tersi seyretmektedir.

c.-) HALKBANK VE ZİRAAT BANKASI ÖZELLEŞTİRİLMEMELİDİR

AKP iktidarının ülkemiz bankalar sistemi içinde "Esnaf-Sanatkar ve KOBİ'lere", yetersiz düzeyde de olsa, halen en yaygın kredi desteğini sağlamakta olan **HALKBANK'**ı ve akabinde **ZİRAAT BANKASI'**nı satma girişimi kabul edilemez bir durumdur.

Kesinlikle siyasetten soyutlanıp özerkleştirilmesi gereken; kontrolünün ise çoğunluk hissesi korunarak kamu kesiminin elinde kalması gereken HALKBANK, AKP Hükümeti tarafından güçlendirilerek, "esnaf ve sanatkarları, ileri teknoloji alanlarında uzmanlaşmış KOBİ'leri destekleyen ihtisas bankasına" dönüştürülmek yerine IMF'ye verilen taahhülle özelleştirilmek istenmektedir.

Yani, AKP Hükümeti, ulusal bankacılığı güçlendirmek yerine, **HALKBANK** gibi çok önemli bir misyona sahip bankayı satma süreci sürdürmektedir.

Bankacılık sektöründe yabancı sermayenin payının yüzde 40'lara yaklaştığı bir ortamda, Türkiye'de başta KOBİ'ler olmak üzere ulusal sanayii destekleme konusunda son derece önemli bir misyonu bulunan, **Türkiye sanayiinin en detaylı ve kapsamlı bilgilerine "bilgi kasalarında" sahip olan HALKBANK'**ı "özelleştirmek / yabancılaştırmak", hele hele de değerinin çok altında fiyatlarla –hele de blok olarak - adeta peşkeş çekmek ulusal ekonomiye ve bankacılık sektörüne büyük bir darbedir.

T.C Ziraat Bankası'nın, tarım ve hayvancılık sektöründe çiftçi ile tarım kooperatif ve birliklerine destek ve finansman sağlayan bir kamu ihtisas bankası olarak etkin ve özerk bir yapıda görevini sürdürmesi sağlanmalıdır.

3.2.2.5.- DOĞAL KAYNAKLAR DIŞLANIYOR, ENERJİDE YETERSİZLİK VE DIŞA BAĞIMLILIK HIZLA TIRMANIYOR

a.-) HIZLA, DENGELİ, PLANLI, ÇOK YÖNLÜ ULUSAL ENERJİ POLİTİKALARINA DÖNMEK GEREKİR...

Türkiye, ithale dayalı, petrole dayalı, doğalgaza dayalı ve kendi öz yerli millî enerji kaynaklarını ihmal eden, yok sayan, değerlendirmeyen sorumsuz ve gerçekten çok yanlış bir enerji politikası içine girmiştir. Bu politika ne finansmanı, ne tedarik olanakları ne de stratejik nedenlerle SÜRDÜRÜLEMEZ...

Ulusal Enerji Politikasının ilk önceliği, Türkiye'nin kendi kaynaklarını en ileri ölçüde, en verimli şekilde değerlendirmesi ve işletilebilmesidir.

Yıllardır bunun gereği yapılmadı... Hidrolik ve termik kaynaklarımızı, güneş ve diğer doğal enerji kaynaklarımızı geliştirmek için gerekli çabayı ülke olarak ortaya koymadık. Bugün geldiğimiz noktada Türkiye'de enerjinin yaklaşık yüzde 30'u petrolden, yüzde 30'u kömürden, yüzde 29'u doğalgazdan ve yüzde 11'i de su kaynaklarından elde edilmektedir.

AKP İktidara geldiğinden bu yana kamunun enerjiye yatırım yapmasını engelledi. Özel kesim de enerjiye yeni üretim tesisi kazandırma çabası içine girmedi. Türkiye, sadece var olanları geliştirerek durumu idare etmeye çalışıyor.

b.-) ÖZKAYNAKLARI DEĞERLENDİREN ENERJİ ÜRETİMİ:

- Enerji üretimi ve tedarikinde yeterlilik, ulusal kaynaklarımıza öncelik temel politika olmalıdır. Uzun Vadeli **Ulusal Enerji Tedarik Planı** yeniden yapılarak, uygulamaya konulmalıdır.
- Ülkemizin **elektrik enerjisi** ihtiyacının **verimli, ucuz, temiz, yeterli ve kesintisiz** olarak sağlanması için gerekli tüm yatırımların yapılması sağlanmalıdır.
- Dışa bağımlılığın azaltılması hedef alınmalıdır. **Kömürü küçümseyerek, suya sırtını dönerek Türkiye'nin enerji sorununu çözmesi mümkün değildir.** Hidrolik ve linyit kaynaklarımızın en verimli şekilde değerlendirilmesi sağlanmalıdır.
- Çevre ülkelerin **petrol ve doğal gaz** kaynaklarının, Batıya ulaştırılmasında ülkemizin jeo-stratejik konumu ulusal çıkarlarımıza en uygun şekilde değerlendirilmelidir.

c.-) ENERJİ SEKTÖRÜMÜZ İÇİNDE BULUNDUĞU KAOSTAN ÇIKARTILMALIDIR:

- Hukuka ve sözleşmelerden doğan haklara bağlı kalarak, değişik enerji projelerinde askıda kalan ihtilaflar, ulusal çıkarlarımızı gözetererek çözüme kavuşturulmalıdır.

- Enerji projelerinde çeşitli finansman yöntemleri geliştirerek ulusal ve uluslararası finansmanın önü açılmalıdır.
- Kamunun yanı sıra özel sektörün de, “enerji sektörü ana planı” çerçevesinde doğru finansman modelleriyle rekabet ortamında enerji üretimine katkıda bulunması sağlanmalıdır.
- Ülkemizin, Avrupa ile Orta Asya, Kafkaslar ve Orta Doğu ülkeleri arasında bir enerji köprüsü olması için jeopolitik ve ekonomik çıkarlarını birlikte değerlendiren bütüncül stratejiler uygulamaya konulmalıdır.
- AB'nin öngördüğü “**yeni ve yenilenebilir enerji kaynakları**” kullanım oranlarına ulaşılabilme için benzeri ilkelerin ülkemizde de yaşama geçirilmesi hedef alınmalıdır.

d.-) PETROL VE DOĞALGAZDA STRATEJİK KONUMUMUZ ULUSAL ÇIKARLAR KORUNARAK DEĞERLENDİRİLMELİDİR

GEÇİŞ KORİDORUNDA OLMANIN “ÜSTÜNLÜĞÜ” DEĞERLENDİRİLMELİDİR.

- Türkiye, doğudaki çok zengin doğalgaz ve petrol kaynaklarıyla batıdaki çok büyük tüketici bölgelerinin geçiş noktasında, kuzeyle güney enerji koridorunun da ortasında yer almaktadır.
- Bugün petrol ve doğalgaz varlıklarının üstünde oturan ülkelerden farklı olarak Türkiye çok daha demokratik, laik ve hukuka dayalı bir sistemle yönetiliyor. Dolayısıyla hem enerji arz eden hem de talep eden ülkeler açısından cazip.
- Türkiye'nin kendisinin de önemli bir ithalatçı ülke olması, Avrupa'ya uzanacak bu yüksek maliyetli hatları ekonomik hale getiriyor.
- Müteahhitlik ve mühendislik hizmetleri sektörünün birikimi de ciddi avantaj.

MEVCUT GAZ ANLAŞMALARINI ENERJİ POLİTİKAMIZIN “ZAYIF” NOKTASIDIR

- 1954'te arama, üretim, rafinaj, dağıtım, pazarlama yapmak üzere "dikey entegre" yapıda kurulan TPAO, 1980'den sonra parçalandı ve şimdi sadece arama-üretim şirketi oldu. Aynı durum TET için de geçerli. Bu durum dev şirketlerle rekabeti çok zedeliyor.
- Türkiye, abartılı gaz talep tahminlerine dayalı olarak imzalanan uzun erimli "al ya da öde" anlaşmaları yüzünden 25 sene doğalgaz almak zorunda. Bu da Türkiye'yi tek kaynağa bağımlı hale getirip seçeneklerini geliştirmesini engelliyor.
- Doğalgaz kullanarak elektrik üreten yap-işlet-devret ve yap-işlet santralleri büyük yanlış.
- Türkiye'de verimsiz enerji kullanımı, duble yollar inşa etmekten ziyade, kitle ulaşımına geçmekten, makinelerin standartlarına, ampullerin türüne kadar geniş bir yelpazede uygulama gerektirmektedir.

- Türkiye'nin bütün enerji kurumları genelde ehliyetsiz kadrolar tarafından yönetilmektedir. Kurumlar arası uyumsuzluk ve çekişme ise kaos düzeyindedir.
- Ankara Büyükşehir Belediyesi'nden ve EÜAŞ'tan alacaklarını zamanında tahsil edemeyen BOTAŞ, yüksek faizli kredi kullanma zorunda kalmakta, yatırıma ve işletme verimliliğini yükseltmeye yönelik kaynaklarını faiz için kullanmaktadır.
- Rusya ve İran ile siyasi ilişkilerimizin durumu zaaf yaratmaktadır. Zira Türkiye halen tükettiği gazın yüzde 63'ünü Rusya'dan, yüzde 18'ini İran'dan almaktadır.

DİĞER ENERJİ KAYNAKLARI ALANINDAKİ POTANSİYELİMİZ “FIRSAT” OLARAK DEĞERLENDİRİLMELİR.

- Türkiye, aslında doğalgaz ve petrole alternatif enerji çeşitliliği yaratma imkânına sahip olan bir ülkedir. Teknik-ekonomik hidroelektrik potansiyelimiz 180 milyar kilovat saat. Rüzgâr gücümüz 48 bin megavat. 10 milyar tonluk linyit rezervlerimiz var. Jeotermalde ciddi bir potansiyele sahibiz. Dünyanın giderek en değerli maddesi haline gelen bor rezervlerinin yüzde 65'i Türkiye'de...
- Türkiye'nin denizlerinde petrole de ilişkin çok önemli spekülâtif bir potansiyel var. Özellikle Doğu Akdeniz ve Doğu Karadeniz keşfedilmeyi bekliyor. Ancak AKP iktidarı hem ideolojik siyasi tercihi hem de yanlı kadrolaşma ile TPAO'nun etkinliğini kırmıştır.
- AB, doğalgaz ithal ettiği ülkelerden Rusya'nın yüzde 28'lik payını azaltmaya çalışıyor. Bu nedenle enerji politikasını tanımlayan temel metninde Türkiye'yi 4'üncü arteri olarak tanımlanıyor. AB'nin hızla artan enerji ithalat gereksiniminde Türkiye'nin köprü konumunda olması büyük bir fırsattır. Ancak, önceden imzalanan yanlış anlaşmalar yüzünden Türkiye'nin üçüncü bir ülkeye satış hakkının olmaması, karşımızda engel olarak durmaktadır.
- Yunanistan'a gaz vermek de Türkiye için önemli bir avantajdır. Zira, böylece ilk kez, ülkemiz üzerinden geçen hat ile Hazar'dan gelen gaz bir Avrupa ülkesine iletilmiş oluyor. Ancak bu konuda düşük fiyatlandırma yapılması sorun yaratmaktadır.
- Uluslararası planda sıkışan İran, büyük gaz rezervine sahip Güney Pars sahasının bazı bölümlerini TPAO'ya açmayı öneriyor. Ancak, bölgede ABD'ye tümüyle endeksli politikalar izlenmekte oluşu, bu alanda ulusal politika uygulamamızda zafiyet yaratmaktadır.
- Azerbaycan ve Gürcistan'da istikrar arttıkça, Türkiye'nin bu ülkelerle karşılıklı ticareti ve orada yapacağı yatırımlar daha sağlam bir zemin üzerine oturacaktır. Ancak, bu alanda bugüne değin ciddi girişimcilik örneklerini verememiş olmamız, ciddi bir sorun olarak karşımızda bulunmaktadır.

ENERJİDE DIŞA BAĞIMLILIK “BÜYÜK TEHDİT”İN BİR UNSURUDUR.

- Enerji sektöründeki en büyük tehdit bağımlılıktır. Ne yazık ki Türkiye doğalgazda yüzde 99, petrolde yüzde 92 dışa bağımlıdır. Yani gaz ve petrol fiyatları arttıkça ekonomisine darbe yiyecek bir ülke konumundayız. 2007 yılının gaz-petrol ithalat faturası yaklaşık 35 milyar dolardır.

- Türkiye, doğalgazının yüzde 63'ünü Rusya'dan almaktadır. Bu kadar büyük bir miktarın tek bir ülkeden alınması son derece büyük bir bağımlılık ve zaaf unsurdur. Kerkük-Yumurtalık boru hattına yapılan terör saldırıları yüzünden uğradığımız zarar yaklaşık 1 milyar dolardır. İşgalden beri Irak'ın enerji alt yapısına yapılan saldırı sayısı 400'den fazladır. Bunlar doğrudan petrol fiyatlarını etkilemekte, ve Türkiye gibi dışa bağımlı ülkeleri büyük zarara uğratmaktadır.
- Dünya petrol ticaretinin yaklaşık yüzde 8'i Boğazlardan geçiyor. Boru hatları ve tankerlerin geçiş yolu olması Türkiye'nin önemini arttırmakla birlikte, potansiyel hedef haline de getirmektedir. Mesela ABD, bir süredir "Karadeniz'in güvenliğini sağlama" gerekçesiyle, kendisinin ya da NATO güçlerinin Karadeniz'de bulunmasını istemektedir.

e.-) MADENLERİMİZİN, DOĞAL KAYNAKLARIMIZIN EKONOMİMİZE KATKISI ARTIRILMALIDIR.

- Madencilik sektöründeki yabancılaşma durdurulmalıdır. Doğal kaynaklarımıza sahip çıkarak, kamu ve özel sektörün işbirliği içinde ciddi, tutarlı bir ulusal madencilik politikası hayata geçirilmelidir.
- Doğal kaynaklarımızın aranması, çıkarılması ve üretimlerinin artırılmasına hız verilmelidir. Sektörde yatırımların ulusal madencilik sektörü planlarıyla uyumlu olmasına özen gösterilmelidir. Teknolojik değişimin sağlanması için gerekli özendirici önlemler alınmalıdır.
- Bor ve toryum gibi ülkemizin yeraltı zenginliğini oluşturan doğal kaynakları ile hidrojenin enerji üretiminde kullanımı konusunda, dünyada hızla gelişmekte olan ileri teknolojilerin araştırılıp geliştirilmesi ve ülke yararına kullanımı için ulusal bir strateji oluşturulmalıdır.
- Türkiye borda dünyanın önder ülkesi konumuna taşınmalıdır. Bor madeninde nihai ürün üretimine yönelerek, daha yüksek katma değerli ihracata geçilmelidir.
- Madencilikte arama ve yatırım izinlerinin önündeki bürokratik engeller kaldırılmalı, süreçte saydamlık sağlanmalı, sektörde etkin ve özerk bir kamu denetimini uygulanmalı, yabancıların el altından maden sahalarını kapatmalarının önü alınmalıdır.

3.2.2.6.- HEDEFİMİZ: GÜÇLÜ VE İLERİ SANAYİLEŞME

a.-) SANAYİCİ KOMİSYONCUYA DÖNDÜ... FABRİKASINI KAPATAN ÜRETİCİ PAKİSTAN, ÇİN, HİNDİSTAN ÜRÜNÜ SATIYOR

▪ TOBB Başkanı'nın,

- ✓ Türk sanayicisi, artık komisyoncu oluyor. Anadolu'ya gittiğiniz zaman bunu görürsünüz. Fabrikayı kapatıyor, başkalarının ürününü alıp satıyor.
- ✓ Sanayi ihracatı içinde işlenmiş ara malı ithalatının payı, (enerji hariç) yüzde 67-69 seviyesine geldi. 100 birim mal ihraç etmek için bizim, 69 birim sanayi ara malı ithalatı gerçekleştiriyor olmamız lazım.
- ✓ Bu da, bizim sanayicimizi komisyoncu haline getiriyor. Özellikle tekstil, konfeksiyon sektörüne baktığınız zaman bunu çok net olarak görürsünüz.

sözleri ile yaptığı tespitler sanayiimizin günümüzde içinde bulunduğu derin sorunları çok açık olarak özetlemektedir.

b.-) ULUSAL SANAYİMİZE HER ZAMAN SAHİP ÇIKACAĞIZ:

“Teknolojik düzeyi ve dış rekabet gücü yüksek, sosyal ayağı güçlü ileri ulusal sanayi” CHP'nin ekonomide yapılanma politikalarının temel dayanağıdır...

- **Yüksek verimliliğe** dayalı, **dış rekabet gücü** yüksek, bilgi çağının ileri sektörlerinde yoğunlaşan **“Ulusal Sanayileşme”** temel önceliğimizdir...
- Doğal kaynakların değerlendirilmesini ön plana alacağız... Maden cevherlerimizin işlenmiş halde ihracına özen göstereceğiz.
- Sanayiimizin ağırlıklı olarak ithal kaynaklı ara mallara dayandırılması politikasına son vereceğiz...
- Ulusal savunmanın araç ve gereç ihtiyacının, giderek daha yüksek oranlarda ulusal sanayiinin olanakları ile karşılanmasını hedef alacağız.
- Bize mal ve hizmet satan ülkelerde değil, kendi ülkemizde istihdam ve üretim artışı sağlanmasına öncelik vereceğiz.

3.3.- AKP, SOSYAL DEVLETİ GERİLETTİ, SOSYAL ADALETİ ÇÖKERTTİ...

3.3.1.- “YOKSULLUK”, TOPLUMSAL BARIŞ VE ONURLU YAŞAMA EN BÜYÜK TEHDİT...

3.3.1.1.- “YOKSULLAŞMA” YAYGINLAŞTI, SOSYAL BUNALIMA DÖNÜŞTÜ...

- Beş yıllık AKP iktidarında, ekonomi büyürken bundan sadece rantiyeci ve varlıklı kesimler, üretmeden paradan para kazananlar, yüksek reel faiz ve düşük kur politikaları ile beslenenler yararlandı. Buna karşın, **işçiler, çiftçiler, memur ve emekliler her geçen gün daha çok yoksullaştılar.**
- **Türk-İş Araştırma Merkezince yapılan araştırmaya göre;**
  - ✓ 4 kişilik bir ailenin dengeli ve sağlıklı beslenebilmesi için **aylık zorunlu gıda harcaması (Açlık Sınırı)** tutarı, Şubat ayında 715 YTL'ye çıkarken,
  - ✓ Yoksulluk sınırı olarak nitelendirilen ve 4 kişilik ailenin aylık zorunlu gıda harcaması yanında ulaşım, kira, giyim, yakacak ve kültür gereksinimleri için gerekli olan tutar ise aynı dönemde 2.329 YTL olarak hesaplanmıştır.
- **ASGARİ ÜCRET ise 2008 yılı için, ilk altı ayda net 435 YTL, ikinci altı ayda da net 457 YTL olarak (asgari geçim indirimi hariç) belirlenmiştir.**
- **Yani; AKP Hükümetinin vatandaşa uygun gördüğü asgari ücret, açlık sınırı olan 688 YTL'nin (yani sadece gıda harcamasının) yüzde 62,7'si kadar bir bölümünü ancak karşılayabilmektedir.**

	Ocak 2007	Ocak 2008	Artış Oranı (%)
Açlık sınırı	617,9	694,0	12,5
Yoksulluk Sınırı	2.012,8	2.260,6	12,3
Net Asgari Ücret	403,0	481,6*	19,6
15/1 Hizmetli Maaşı	703,7	828,9*	17,8
SSK En Az Emekli Aylığı	532,7	558,2	4,7
BAĞ-KUR En Az Emekli Aylığı	412,0	436,2	5,8
EMEKLİ SANDIĞI En Az Emekli Aylığı	686,1	733,3	6,9

Kaynak: Türk-İş *Asgari geçim indirimi dahil

- **Ocak 2008 itibariyle,**
  - ✓ Ek ödeme ve sosyal yardım zammı dahil olmak üzere, EN DÜŞÜK EMEKLİ AYLIĞI; Bağ-Kur'da **436 YTL**, SSK'da **558 YTL** ve Emekli Sandığı'nda **733 YTL**'dir.
  - ✓ Çalışan işçinin EN AZ ÜCRETİ ise, net asgari ücret olan **482 YTL** iken, memurlarda en düşük maaş tutarı **828 YTL**'dir
- Buna rağmen, son bir yılda net ele geçen asgari ücretteki 78,52 YTL ile en düşük hizmetli maaşındaki 124,56 YTL artış, dört kişilik ailenin zorunlu harcamasında **bir yılda meydana gelen 247,80 YTL artışın gerisinde kalmıştır.**
- En düşük emekli maaşında ise son bir yıl itibariyle artış; Emekli Sandığı memuru için 47,23 YTL, SSK işçisi için 25,53 YTL ve BAĞKUR esnafı için 24,16 YTL olmuştur.

3.3.1.2.- “SADAKA DAĞITAN DEVLET” YERİNE, İNSAN ONURUNA SAYGILI “SOSYAL DEVLET”...

“Her birey sosyal yardım alma hakkına sahiptir. Bu yardım kişinin toplumda, insan onuruna yaşar bir şekilde yaşamayı için verilir. Yardım kişinin yoksulluğunu teşhir etmeden, onun onurunu zedelemekten zorundadır. Hedef, sıfır açıktır...”

- **Yoksullukla mücadelede;**
  - ✓ Bireyin ve ailenin onuru korunmalıdır.
  - ✓ İnsanın yoksulluğu teşhir edilmemelidir.
  - ✓ Yoksulun yoksulluğu, ona yapılacak yardımlar karşılığında oy avcılığına malzeme edilmemelidir.

a.-) AİLE SİGORTASINI (AS-KUR) KURACAĞIZ, HER AİLEYE ASGARİ GELİR GÜVENCESİ SAĞLAYACAĞIZ...

Türkiye'nin temel sorunlarının başında “**YOKSULLUK**” yer almaktadır. Bugün yoksulluğu önleme adına çok değişik kamu birimleri yardım yapmaktadırlar. Bu dağınık yapı, yardımlarda hem bürokrasi yaratmakta, hem de kaynak savurganlığına yol açmaktadır. **Bu nedenle bu yapının çağdaş bir anlayışla yeniden ele alınması gerekmektedir.**

Bunun için öncelikle bir “Aile Sigortası Kurumu”nun (AS-KUR) oluşturulması gerekmektedir. Bu kapsamda;

- Çeşitli kamu kuruluşlarının tümüyle eşgüdümsüz ve politik beklentilerle yaptıkları yardımlara son verilmeli, bu konuda yetki tümüyle **Aile Sigortası Kurumuna** verilmelidir.
- Bu aynı zamanda oldukça dağınık bir bürokratik yapı içinde sunulan yardımların, amaca uygun ve etkili bir şekilde yoksul ailelere sunulmasına da olanak sağlayacaktır.
- Kurumsal yapının önemi, yoksullukla mücadelede, yoksulluğun politikacı tarafından sömürülmesine engel olmasıdır. Kurumsallaşmanın bir diğer önemi de **yoksullukla savaşımın bir devlet politikasına dönüşmesini** sağlamaktır.
- **“Sıfır açlık” hedefi bağlamında, 3.000.000 aileye asgari ücretin (bugünkü değeriyle) neti kadar bir aylık ödenmesi öngörülmelidir.**

b.-) KARARLIYIZ: “SIFIR AÇLIK” PROJESİ’Nİ UYGULAMAYA KOYACAĞIZ:

- **AİLE SİGORTASI** uygulamasında öncelikle Türkiye genelinde sağlıklı bir “YOKSULLUK ENVANTERİ” çıkarılacaktır. Yoksulluk envanterinin hazırlanmasında ağırlıklı olarak **sosyal hizmet uzmanları** görev yapacak ve aileler doğrudan ziyaret edilecektir.
- Uygulamaya büyük kentlerden başlanacak, Türkiye geneline aşama aşama yaygınlaştırılacaktır.
- **Aile, yardım almak için politikacıya değil, kendi bölgesindeki sosyal hizmet uzmanına başvuracaktır.**
- Ödeme, **öncelikle ailedeki kadının banka hesabına yatırılacaktır.** Bu uygulama ile kadının, evde daha güçlü konuma getirilmesi amaçlanmıştır.
- **“AİLE SİGORTASI”**ndan yararlanan ailelerin **okula** giden çocuklarının eğitim harcamalarının tümü, yurt parası dahil, bu sigorta kolundan ayrıca karşılanacaktır.
- Türkiye İş Kurumu ve illerdeki Organize Sanayi Bölgeleri ile işbirliği yapılarak, **meslek edindirme kurslarına öncelikle aile yardımları sigortası kapsamındaki ailelerin çocukları** alınmalı, böylece özel sektörün de bu sosyal projeye katkısı sağlanacaktır.
- **Bu uygulama ile yoksul yurttaşları ikinci sınıf konumuna getiren “yeşil kart” uygulamasına son verilerek, yoksulların sosyal güvenlikleri, diğer yurttaşlarla eşit konuma getirilecektir.**

3.3.1.3.- HALKIN TASARRUFU YOK, BANKA MEVDUATLARI BİR AVUÇ KESİME AİT...

ÜLKEMİZDE, MEVDUATLARIN YÜZDE 40'I 22 BİN HESAPTA YOĞUNLAŞMIŞ BULUNMAKTADIR

- Son dönemde, Türkiye'deki gerçek ve tüzel kişi Türk vatandaşlarına ait mevduat hesapları, menkul kıymet yatırım fonları ve hisse senetlerindeki paranın yüzde 40'ına yakınına oluşturan 153.7 milyar YTL'si sadece 22 bin 154 hesapta kontrol edilmektedir.
- Bankalar ve sermaye piyasası aracı kuruluşlarında toplam 76 milyon 157 bin 937 hesap bulunmakta olup; 2007 yılı sonu itibariyle bu hesaplarda gerçek ve tüzel kişilere ait toplam 390 milyar 280 milyon YTL vardır. Türkiye'deki mevduatların yaklaşık yüzde 40'ı, hisse senetlerinin yüzde 70'i ve menkul kıymet yatırım fonlarının ise yüzde 14'ü, 1 milyon YTL ve üzerinde para bulunan hesaplarda kontrol edilmektedir.

Bu durum ülkemizde gelir dağılımındaki çarpıklığın bir diğer açık göstergesidir.

BANKA MEVDUATLARININ BÜYÜKLÜKLERİNE GÖRE DAĞILIMI:

HESAP MİKTARI (YTL)	HESAP SAYISI	PORTFÖY (Milyon YTL)	PORTFÖY İçinde Payı (%)
10 Bin	72.411.565	32.878	% 8.42
10 Bin- 250 Bin	3.616.204	150.748	% 38.62
(250 Bin) – (1 Milyon üzeri)	130.168	136.722	% 52.96
TOPLAM	76.157.937	390.280	% 100.00

3.3.1.4.- HALKIMIZA TUZAK: BİREYSEL BORÇLANMA BATAĞI

GEÇİM SIKINTISI İÇİNDE KREDİLERE SARILAN HALKIMIZIN BİREYSEL BORÇLARI ARTMAKTADIR

Halkın borçluluk düzeyi tasavvur edilemez bir düzeyde ortaya çıkmış bulunuyor. Bankalara olan borçlar, kredi kartları borçları, tüketici kredisi borçları, hesaba kitaba dâhil olmayan özel yaşamla ilgili borçlar, ödenemeyen primler, ödenemeyen sigortalar, cezaya giren primler, cezaya giren sigortalar, ödenemeyen vergiler, katlanarak artan, cezaya girip yükselen ödenemeyen vergiler hepsi olağanüstü büyüyor.

Hane halkı bireysel kredilerinin reel gelişimi incelendiğinde, 2003-2005 arasında yıllık %100 dolaylarında gerçekleşen toplam kredi genişleme hızının, 2006 yılında ulusal ve uluslararası gelişmeler çerçevesinde görece yavaşladığı; 2007 yılı ilk yarısında da yavaşlama eğilimini koruduğu görülmektedir.

Ancak yılın üçüncü çeyreğinde hane halkı bireysel kredilerinde, özel tüketim harcamalarındaki gelişime paralel bir artış gözlenmiştir. Sonuç olarak tüketici kredilerinin görelî payı artmaya devam etmiş ve 2004 sonundaki % 70'ten, % 82,9'a yükselmiştir.

Hane halkı yükümlülüklerinin hane halkı kullanılabilir gelirine oranı, 2003 yılından bu yana artış göstermiş bireysel kredileri ve bunlara ilişkin tahsili gecikmiş alacaklarını içeren **toplam yükümlülükler hane halkı gelirinin %26'sına ulaşmıştır.**

2007 yılı üçüncü çeyreğinde bankacılık sektörünün toplam kredi hacmi 261,4 milyar YTL'ye ulaşmıştır. Reel kesim ve hane halklarının finansman ihtiyacının artmasına paralel olarak **kredilerin toplam aktif içerisindeki payı da %48,1'e yükselmiştir.**

28.09.2007 tarihi itibarıyla 85.715 milyon YTL olan **bireysel kredilerin %71,3'ünü tüketici kredileri, %28,7'sini ise kredi kartı alacakları** oluşturmaktadır.

Aralık 2006'da konut kredilerinin toplam bireysel krediler içindeki payı %33,8 iken, Eylül 2007'de %34,6 olarak gerçekleşmiş, ihtiyaç kredilerinin toplam bireysel krediler içindeki payı %22,7'den %26,5'e yükselmiştir.

- 2006 yılı sonuna göre,
  - ✓ Bankaların kredi kartı alacaklarından takibe dönüşenlerin tutarı 1.717 milyon YTL'den %7 oranında artarak Eylül 2007'de 1.864 milyon YTL'ye,
  - ✓ Tüketici kredilerinden takibe dönüşenlerin tutarı da 407 milyon YTL'den % 88 oranında artarak 765 milyon YTL'ye yükselmiştir.
  - ✓ Takipteki tüketici kredileri içinde konut kredilerinin payı %13,8'den %20,5'e;
  - ✓ İhtiyaç kredilerinin payı %34,3'ten %37,6'ya yükselmiş, taşıt kredilerinin payı ise %33,8'den %26,4'e, gerilemiştir.
- Eylül 2007 itibarıyla sektörün kredi kartı alacaklarının takibe dönüşüm oranı % 7,1 tüketici kredilerinin takibe dönüşüm oranı %1,2, toplam bireysel kredilerin takibe dönüşüm oranı ise %3 olarak gerçekleşmiştir.

3.3.2.- İŞSİZLİK TIRMANIYOR, İKTİDAR UMURSAMIYOR...

3.3.2.1.- İŞSİZLİK, ÜLKEDE ÇÖZÜLMESİ GEREKEN EN ÖNCELİKLİ SORUNDUR

AKP'nin reel sektörleri dışlayan, üretim ve yatırım artışı ile istihdam yaratmaya yönelmeyen politikaları ile işsizlik sorunu aşılammakta, işsizlik adeta milyonlarca yurttaşımızın hayatını karartan bir kadere dönüşmektedir. Bu durum kader olamaz, bu durum kabul edilemez.

İşsizlikle mücadele ve ek istihdam olanakları yaratma konusunda AKP iktidarı sınıfta kalmış; geçen BEŞ yılı aşkın süre boyunca IMF'nin talimatları dışına çıkmayan, “yüksek reel faiz - düşük kur-sürekli borçlanma” politikası ile “üretim ekonomisinin” gelişmesine engel oluşturan AKP iktidarında, **işsizlik toplumsal bir yaraya dönüşmüş, ülkemizde tarihi rekor düzeylere tırmanan yoksulluk ve açlığın temel nedenini oluşturmuştur.**

Hem işini kaybedenler nedeniyle ve hem de nüfus artışı sonucu işsizlik artmaktadır. Daha kötüsü, geçen yılın eş dönemine göre istihdamda az da olsa artış olmamakta. Tersine istihdam küçülmektedir.

a.-) SON BEŞ YILDIR HORMONLU BÜYÜME İSTİHDAM YARATMIYOR

Ekonomi 2003-2007 döneminde sabit fiyatlarla ve kümülatif olarak % 40'a yakın oranda büyürken istihdam oranındaki artış sadece % 7,2 oranında kalmıştır. Bunun anlamı, ekonomide bu dönemde yaşanan büyümenin sadece % 20'sinin istihdama yansımış olmasıdır. Geçmiş dönemlerde bu oran Türkiye'de % 40'lar düzeyindeydi.

Diğer ülke ortalamalarına baktığımızda bu oranın yani büyümenin istihdam yaratma esnekliğinin % 60'lar düzeyinde olduğunu görmekteyiz.

BÜYÜME VE İSTİHDAM ORANLARI:

	2003	2004	2005	2006	2007	Küm. Büy. (03-07)	Büyüme (03-07)
GSMH (Büyüme)	5,9	9,9	7,6	6,0	4,5	% 38,9	6,8
GSYİH (Büyüme)	5,8	8,9	7,4	6,1	4,5	% 37,4	6,5
İstihdam Artış Oranı (%)	-1,0	3,0	1,2	1,3	2,5	% 7,2	1,4
İstihdam Sayısı (Bin kişi)	21.147	21.791	22.046	22.330	22.894		
Net İstihdam Artışı (Bin Kişi)	-207	644	255	284	564	1.540	308,0

b.-) İŞSİZLİK RAKAMLARI ÇARPITILMAKTADIR:

AKP uygun yatırım ortamı sağlamak, istihdam ve iş olanaklarını artıracak yeni düzenlemeler yapmak yerine, **işsizlik rakamlarıyla oynayarak, sorunu azalmış gibi gösterme eğilimini devam ettirmektedir.**

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan resmi verilere göre 2007 Aralık döneminde (Kasım, Aralık 2007-Ocak 2008 dönemi), Türkiye genelinde işsizlik oranı, **yüzde 10,6'dır.** Ancak bir de iş aramak için resmi kanalları kullanmayan, dolayısıyla kayıtlarda yer almayan çok geniş bir işsiz kesimin de, hükümet tarafından açıklanan yüzde 10'luk kesim içinde yer almadığı dikkate alındığında işsizliğin boyutları daha gerçekçi biçimde ortaya çıkmaktadır. Daha da önemlisi, AKP Hükümetinin ve onun talimatlarını olduğu gibi uygulayan TÜİK'in, ülkede işsizliğin boyutlarını düşük gösterebilmek adına, rakamları çarpıtması ve kamuoyunu yanıltmasıdır.

c.-) "SOKAKTAKİ FİİLİ İŞSİZLİK" KAMUOYUNA AÇIKLANANIN EN AZ İKİ KATIDIR:

TÜİK, iş bulma umudunu kaybedenler ve diğer nedenlerle "iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olanlar" ile "mevsimlik çalışanlar" olarak nitelendirilen grupları "Toplam İşgücüne", dolayısıyla "Toplam İşsizler" rakamı içine dahil etmemektedir.

Bunun sonucunda da, Hükümetin açıkladığı Resmi İşsizlik Rakamları, işsizlik gerçeğini çarpıtmakta ve gizlemekte, "sokaktaki işsizlik" olarak da nitelendirilen Gerçek İşsizlik Oranının, ancak yaklaşık yarısını göstermektedir. Yani ülkemizde "Gerçek İşsizlik", Hükümetin açıkladığının yaklaşık iki katı, yani yüzde 18,7 düzeyindedir.

2 milyona yakın vatandaşımız iş bulma umudunu kaybederek veya diğer nedenlerle iş aramaktan vazgeçmişlerdir:

- TÜİK tarafından toplam işgücü ve işsiz sayısı rakamlarına dahil edilmeyen, son veriler itibarıyla, 1 milyon 750 bin kişiye tırmanan iş bulma umudunu kaybederek ve diğer nedenlerle iş aramayan kesim sürekli göz ardı edilmektedir.
- "Mevsimlik çalışanlar" ile "iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olanlar", "İŞGÜCÜ" ve "İŞSİZ" sayılarına dahil edildiğinde, ülkemizde 2007 Aralık Döneminde;
  - ✓ Gerçek "Genel İşsiz Sayısının" TÜİK'in ilan ettiği gibi 2 milyon 436 bin kişi değil, **4 milyon 701 bin kişi** olduğu,
  - ✓ Gerçek "Genel İşsizlik Oranının", TÜİK'in ilan ettiği gibi yüzde 10,6 değil, **yüzde 18,7** gibi düzeye tırmanmış olduğu, görülmektedir.

Toplumun en umutsuz, en çaresiz kesimini oluşturan bu grup, işsizlik olgusunun geldiği noktayı ve halkın geleceğe dönük karamsarlığını açıkça ortaya koymaktadır.

d.-) TARIM DIŞI İSTİHDAM BİR YILDA 193 BİN KİŞİ ARTMIŞTIR:

2007 yılı Aralık döneminde istihdam edilenlerin sayısı, **geçen yılın aynı dönemine göre 315 bin kişi azalarak, 20 milyon 443 bin kişiye düşmüştür**. Bu dönemde tarım sektöründe çalışan sayısı **508 bin kişi azalırken**, tarım dışı sektörlerde çalışan sayısı **193 bin kişi artmıştır**.

e.-) İŞGÜCÜNE KATILIM ORANI DÜŞÜK GÖSTERİLEREK İŞSİZLİK ORANI İYİLEŞTİRİLMEKTEDİR:

15 yaş ve üstü **çalışabilir nüfusun** yüzde kaçının aktif işgücü piyasasında olduğunu gösteren “**İşgücüne Katılım Oranı**” AB ülkelerinde ortalama olarak **yüzde 70 seviyelerinde** iken, Türkiye’de TÜİK’in ilan ettiği değer 2007 Aralık dönemi için **yüzde 46,2’dir**. “**Düzeltilmiş İşgücü**” rakamlarına dayanarak hesaplanan daha gerçekçi “**İşgücüne Katılım Oranı**” ise, **yüzde 50,7** olarak çıkmaktadır. 2002 yılı ortalama değeri ise **yüzde 53,4**’dür.

f.-) GENÇLERİMİZİN GELECEK UMUTLARI GİDEREK AZALMAKTADIR:

- İşsizlik, toplumun her kesiminden, her eğitim düzeyinden insanlarımızı vururken, özellikle gençlerimiz arasında durum çok daha vahim noktalara sürüklenmektedir. Genç nüfusa iş imkanı yaratılamamaktadır.
- 15-24 yaş arasını kapsayan Genç nüfusta işsizlik oranı, 2007 Aralık döneminde resmi (düzeltilmemiş) verilere göre, Türkiye genelinde yüzde 20,6; kentlerde ise yüzde 21,3’tür. Fiili olarak ise bu rakam açıklananın en az 5-6 puan yukarıdadır. Yani, ülkemizde her üç gencimizden biri işsizdir.
- Türkiye’de istihdamın nüfusa oranı 1994’te %52.4 iken 2001’de %47.8 ve 2005’te %45.9 olmuştur. Ülkemizde nüfusun yaklaşık %54’ü istihdam edilememektedir. Türkiye istihdam edebilmede OECD ülkeleri ortalaması ile karşılaştırıldığında yaklaşık %20 daha geridedir. En iyi istihdam OECD ülkeleri içinde İsviçre’de olup %77’den fazladır. Türkiye OECD ülkeleri içinde 2001-2005 yılları içinde istihdam/nüfus oranı en kötü/düşük olan ülkedir.
- Dünyanın gelişmişlik başarısı ile nitelikli iş gücü arasında doğrudan bir ilişki bulunmaktadır. Her yönü ile iyi eğitilmiş bilim ve teknoloji bilgisi olan, dil bilen iletişim sağlayan insanların biriktiği alanlarda yaratılan sinerji bunun tek nedenidir. Türkiye’nin yetiştirdiği nitelikli diplomalı işsiz sayısını artırmak istenmiyorsa mesleki eğitim ve yüksek öğretimin niteliğinin yeniden gözden geçirilmesi gerekir.

HÜKÜMETİN RESMİ İŞSİZLİK RAKAMLARI:

(Bin Kişi)	2002	2006 Aralık**	2007 Aralık*
Sivil Nüfus	68.393	68.490	69.246
(15+) yaşta Sivil Nüfus	48.041	48.812	49.575
İşgücü	23.818	23.203	22.879
İşgücüne katılma oranı	% 49,6	% 47,5	% 46,2
İSTİHDAM	21.354	20.758	20.443
Resmi İşsiz Sayısı	2.464	2.446	2.436
Resmi İşsizlik Oranı	% 10,3	% 10,5	% 10,6
TÜİK VERİLERİ ESAS ALINARAK	2002	2006	2007

DÜZELTİLMİŞ FİİLİ İŞSİZLİK		Aralık**	Aralık*
İşgücü	25.652	25.654	25.144
İşgücüne Katılma (%)	% 53,4	% 52,6	% 50,7
FİİLİ İŞSİZ SAYISI	4.298	4.897	4.701
Resmen Açıklanan İşsizler	2.464	2.446	2.436
İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar	1.021	1.995	1.750
Mevsimlik İstihdam	813	456	515
FİİLİ İŞSİZLİK ORANI	% 16,8	% 19,1	% 18,7

*Kasım, Aralık 2007-Ocak 2008 dönemini kapsamaktadır.

** Kasım, Aralık 2006-Ocak 2007 dönemini kapsamaktadır.

3.3.2.2.- KAYITDIŞI İSTİHDAMLA MÜCADELE EDİLMİYOR; HER İKİ ÇALIŞANDAN BİRİ KAYIT DIŞI DURUMDA...

- TÜİK'in verilerine göre 2007 Aralık döneminde toplam sayısı 20 milyon 443 bine ulaşan çalışanların 8 milyon 868 bininin herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna kaydı bulunmamaktadır. Yani ortalama her iki çalışandan biri kayıt dışıdır.
    - ✓ ÜCRETLİ olarak çalışan toplam 11 milyon 54 bin kişiden yüzde **19,7** oranındaki **2 milyon 175 bini kayıt dışı çalışırken,**
    - ✓ Toplam sayıları 1 milyon 196 bin olan **YEVMIYELİLERİN** ise yüzde **91,6** oranındaki 1 milyon 95 bini,
    - ✓ **İŞVEREN** olarak faaliyet gösteren 1 milyon 178 bin kişiden yüzde **24,8** oranındaki 292 bini,
    - ✓ **KENDİ HESABINA ÇALIŞAN** 4 milyon 502 bin kişiden de yüzde **64,5** oranındaki 2 milyon 903 bininin de,
- sosyal güvenlik kaydı bulunmamaktadır.**
- **Ancak, kayıt dışı "çalışanlar" içinde en büyük grup ücretsiz aile işçileridir:** Özellikle, tarım ya da ticaretle uğraşan, ailesine yardım eden bu kişilerin toplam sayısı 2 milyon 513 bin kişi düzeyinde bulunmakta olup, **yüzde 95,6 oranındaki 2 milyon 402 bininin sosyal güvenlik kaydı bulunmamaktadır.**
  - **Normal bir istihdam olanağı elde edemediği için mevcut konumda yer alan bu kişilerin, ücretsiz aile işçisi şeklinde tanımlanması, Türkiye'deki işsizliğin boyutlarını da olduğundan küçük göstermektedir.**

3.3.2.3.- “İŞSİZLİK SİGORTASI FONU’NUN” HAZİNEYİ FONLAYAN, ANCAK İŞSİZE YARAMAYAN YAPISI DEĞİŞMELİDİR

- **İşsizlik Sigortası Fonu**’nun toplam gelirleri 2007 Aralık sonu itibariyle 32,261 milyar YTL’dir. Fon gelirlerinden işsizlik sigortası, ücret garanti fonu düşülmesinin ardından Fon’un toplam varlığı **30 milyar 705 milyon YTL**’dir.
- Fon, bugüne kadar topladığı net 30,7 milyar YTL dolayındaki kaynağın tamamına yakınıyla, **iç borçlanma ihalelerinde Hazine’yi fonlarken, işsizlere yapılan ödemeler sembolik düzeyde kalmaya devam etmektedir.**
- Şimdiye kadar **FON GELİRLERİNİN** sadece **yüzde 4,8**’inin görev kapsamındaki işler için kullanıldığı görülmektedir. İşsizlik sigortası giderleri 1 milyar 547 milyon YTL, ücret garanti fonu gideri de 8 milyon 577 bin YTL olmak üzere Fon’un **Aralık 2007** sonuna kadar, görev kapsamındaki işler için yaptığı harcama sadece **1,455 milyar YTL**’dir.
- Fon’un birikimi, aynı zamanda kamu borcunu kağıt üzerinde düşürme işlevi görmeye başlamıştır. Yeni getirilen tanımla kamu borç stokundan Fon varlığı düşüldüğü için "net" bazda borç stoku rakamları daha düşük görünmeye başlamıştır.

İşsizlik Sigorta Fonunun amacına uygun yapıya dönüştürülmesi, fonda biriken kaynağın işsizlikle mücadelede etkin olarak kullanımı ivedilikle sağlanmalıdır.

3.3.3.- İKTİDAR, ÜLKEMİZİN “DOĞU VE GÜNEYDOĞUSU’NU” UNUTTU...

3.3.3.1.- BÖLGEDE YAŞAM TÜM BOYUTLARIYLA NORMALLEŞMELİ, YAŞAM KALİTESİ YÜKSELTİLMELİDİR

“KİŞİSEL KÜLTÜREL HAKLAR, anadili ve alt kimliği sahiplenme, bireysel hak ve özgürlüklerin korunması, herkes için eşit koşullarda hukuk devleti ” tabiatıyla ÇOK ÖNEMLİDİR. Bunlar mutlaka eksiksiz olarak sağlanmalıdır.

Ancak, bu coğrafyada en az bunlar kadar öncelikli diğer sorun alanı, “ekonomik ve sosyal gelişmede yetersizlik” ile bu yetersizlikten beslenen mevcut FEODAL YAPIDIR...

Bu nedenle, öncelikle, DOĞU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU’da:

- Ekonomik ve sosyal kalkınmanın hızlandırılması,
- Eğitim ve sağlıkta yetersizliklerin hızla giderilmesi,
- İstihdam olanaklarının hızla artırılması,
- Yaşam kalitesinin hızla geliştirilmesi,
- Terör ortamının yaratmış olduğu ekonomik mağduriyetlerin derhal onarılması, gerekir...

Bu anlayışla,

- Bölgede SOSYAL-DEVLET ayağa kaldırılmalıdır. Yoksullukla mücadele için SIFIR AÇLIK ve HERKESE BEDELSİZ SAĞLIK HİZMETİ Projelerinin uygulamasına geçilmelidir.
- Başta GAP olmak üzere, Bölgesel Kalkınma Plan ve Projeleri, “toplumsal kalkınmanın bütünlüğü” anlayışı içinde hızla uygulanmalı ve tamamlanmalıdır. Bölgesel kalkınmada, İNSANİ GELİŞME ve ADALETLİ GELİR DAĞILIMI hedef alınmalıdır.
- Yerinden denetlenen bölgesel kalkınma planları disiplini altında, KAMU YATIRIMLARI aracılığıyla bölgeye yoğun DEVLET MÜDAHALESİ zorunludur.
- Yoksulluk ve işsizliğin hızla azaltılması, yaşam kalitesinin hızla yükseltilmesi için İSTİHDAM artırılmalı, YENİ İŞ OLANAKLARI yaratılmalı, MİKRO KREDİ uygulaması yaygınlaştırılmalıdır.
- Feodal yapının aşılabilmesi için EĞİTİME, özellikle yatılı parasız eğitim olanaklarının sağlanmasına çok büyük önem verilmelidir.

3.3.3.2.- GÜNEYDOĞU ANADOLU BOP İLE DEĞİL GAP İLE KALKINIR

a.-) GÜNEYDOĞU ANADOLU PROJESİ (GAP) ÜLKE EKONOMİSİ VE BÖLGE KALKINMASI AÇISINDAN ÇOK ÖNEMLİDİR

- **BÖLGESEL KALKINMA PLANI** disiplini ve tutarlılığı sağlanmadan “kalkınmada bölgelerarası dengesizliğin” giderilmesi, sürdürülebilir bir dinamik yaratılabilmesi mümkün değildir...
- Türkiye'nin Ulusal bir kalkınma politikasına ve onunla entegre bölgesel kalkınma politikasına ihtiyacı var. **GAP**, hem Türkiye bakımından hem bölgenin barışı ve huzuru bakımından olağanüstü önemli bir projedir ancak, AKP İktidarının işbaşına geldiği günden bu yana en çok ihmal edilen bir projesi olmuştur.
- Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak illerini içine alan **GAP Bölgesi** toplam ülke yüzölçümünün % **9.7'sine** tekabül eden 75.358 km²lik bir alana sahiptir.
- Proje tamamlandığında, yılda toplam 52.94 milyar metreküpten fazla su akıtan Fırat ve Dicle nehirleri üzerindeki tesislerle, Türkiye toplam su potansiyelinin % 28.5'i kontrol altına alınacak, Çukurova'nın 4.5 katı olan 1.7 milyon hektarın üzerinde arazinin sulanması ve yaklaşık 7500 megavatlık kurulu güç kapasitesiyle yılda **27 milyar kilovat saatlik hidroelektrik enerjisi üretilmesi sağlanacaktır.**
- Planlanan toplam sulama alanı, Türkiye'de ekonomik olarak sulanabilir toplam alanın % 20'sine ve toplam yıllık elektrik üretimi, Türkiye'de ekonomik olarak gerçekleştirilebilir elektrik enerjisi potansiyelinin % **22'sine** eşdeğerdir.

b.-) AKP'NİN, GAP'I GELİŞTİRMEK BİR YANA GAP İDARESİNİ KALDIRMA GİRİŞİMİNDE BULUNMUŞ, ANCAK ENGELLENMİŞTİR

Son beş buçuk yıllık AKP İktidarı döneminde, GAP projesine yönelik hiçbir ciddi kaynak tahsisi yapılmamış, hiçbir ciddi uygulama gerçekleştirilmemiştir. İktidarın geçen yıl, GAP İdaresini kaldırmaya yönelik girişimleri ise Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerinin ve bölge AKP milletvekillerinin işbirliğiyle ancak önlenebilmiştir. Bu sadece sembolik bir olay değildir, onun altında GAP projesiyle ilgili yatırımlara yönelik kaynak tahsisi anlayışı da yatmaktadır. GAP, hiçbir şekilde desteklenmemiştir, kendi hâline bırakılmıştır.

c.-) AKP'NİN ÇARPIK YATIRIM POLİTİKASININ VE TARIM SEKTÖRÜNÜ DIŞLAYAN ANLAYIŞININ BEDELİ BÜYÜKTÜR

- GAP projesi 32 milyar dolarlık, 1 milyon 700 bin hektar alanın sulanmasına imkân verecek olan bir büyük projedir. Şu ana kadar 1 milyon 700 bin hektarlık arazinin ancak çok küçük bir bölümünde, 200 hektarlık kısmında sulama kanalları tamamlanmıştır. Son beş yıldır sulama kanallarının diğer bölümlerinin yapılmamasının altında bu iktidarın hem yatırım politikası tercihleri, hem de tarıma yönelik İMF'ye teslimiyetçi çarpık anlayışı yatmaktadır.

- **Bu çarpık tablo tarımı desteklemeyi, tarımda üretimi artırmayı sakıncalı sayan bir anlayışın sonucunda ortaya çıkmıştır.** Türkiye'nin, barajlarına büyük yatırım yaptığı ancak sulama kanallarının yapımını ihmal ettiği için tarımsal gelişme açısından çok büyük bir potansiyelin devreye sokulamadığı **GAP Projesi, AKP iktidarının büyük ayıbıdır.**
- **AKP'nin bu ayıbının bedeli;**
  - ✓ Sadece bölgede sosyal kalkınmanın topluma yansıtılmaması, yoksulluğun ve işsizliğin yaygınlaşması, refahta artışın sağlanamaması değil,
  - ✓ **Aynı zamanda, bölgenin huzuru, barışı ve kardeşliğini geliştirme konusunda büyük bir fırsatın kaçırılmakta oluşudur.**
- **Terör sorununun altında da yatan ana konulardan birisi budur. Hükümet derhal GAP projesine yönelik anlayışını değiştirmelidir. GAP ciddiye alınmalı, boş söz konusu olmaktan çıkarılmalıdır.**
- **GAP'ın, sosyal entegre kalkınma projesi olarak ele alıp uygulamasına hız kazandırılmalıdır. Güney Doğu Anadolu'da, bölgesel kalkınma, insani gelişme ve adaletli gelir dağılımı hedef alınmalıdır.**

3.3.3.3.- DEVLET YATIRIMI VE ÖNCÜLÜĞÜ OLMADAN DOĞU VE GÜNEYDOĞU'NUN KALKINMASI SAĞLANAMAZ...

a.-) AKP İKTİDARINDA, ÜLKEMİZİN GERİ KALMIŞ İLLERİ YATIRIM VE GENEL REFAH ARTIŞINDAN GEREKLİ PAYI ALAMADILAR

- Devlet Harcamalarının Gayrisafi Yurt İçi Hasılaya Oranı 2002 yılında, tüm harcamalar dahil, yüzde 53,5 idi; 2007 yılında ise bütçe hedefi 6,9 ile sınırlı kalmıştır. Oysa bu oran, Fransa'da yüzde 52,8; İsveç'te yüzde 56,5; Danimarka'da yüzde 53,1'dir. Üstelik bu ülkeler Türkiye gibi ağır faiz yükü altında değillerdir.
- Benzeri şekilde, Kamu Sabit Sermaye Yatırımlarının GSMH'ye oranı 2002 yılında yüzde 6,3 iken, 2007 yılında yüzde **5,0** ile sınırlı kalmıştır.
- **DOĞU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU'da ise, Kişi Başına Kamu Yatırımları, ülke ortalamasının sadece üçte biri düzeyindedir...** Bunun doğal sonucu olarak;
  - ✓ Bu bölgede kişi başına **Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH)**, ülke ortalamasının **ÜÇTE BİRİ**, AB ortalamasının ise yaklaşık **yüzde 10-11**'i düzeyindedir.
  - ✓ Bölgedeki yurttaşlarımızın yüzde **60'ı yoksulluk sınırlarının altında yaşamaktadır.**
  - ✓ Bölgede **işsizlik** yüzde **40'lara** tırmanırken, **açlık ve yoksulluk ülke ortalamasını katlamıştır.**

■ **AKP'nin teşvik sistemi çökmüştür**

- ✓ AKP iktidarının izlemekte olduğu, “**her şeyi her yerde teşvik etme**” anlayışına oturtulmuş yatırım teşvikleri politikası, uygulamada adeta hiçbir şeyi desteklememe sonucunu yaratmaktadır...
- ✓ Uygulamada olan teşvik sisteminin etkin değildir, yatırımcıyı özendirmek ve yönlendirmek için yeterli değildir.
- ✓ Son beş yıllık AKP iktidarı döneminde teşvik alan tüm yatırım projelerinin; Sadece **yüzde 4'ü Doğu Anadolu'da, yüzde 6,8'i Güney Doğu Anadolu'da** yer alırken, **yüzde 37,4** gibi aslan payı, Marmara Bölgesine yönelmiştir.

- AKP iktidarı, geçen beş yıl içinde, sadece **GAP** için gerekli ödenekleri aktarmamakla kalmamış, **Doğu Anadolu, Doğu Karadeniz, Yeşilirmak Havzası** ile **Zonguldak-Bartın-Karabük Havzası Projelerini** tümüyle rafa kaldırmıştır.

b.-) DEVLET BÖLGEYE DOĞRUDAN KAYNAK AKTARMALI, YATIRIM YAPMALI, DESTEK SAĞLAMALIDIR

Bu bölgenin ekonomik alandaki geri kalmışlığı konusunda devlet sorumluluğu üstlenmelidir. Devlet sonuna kadar devlet kaynağı ile bölgeye gitmelidir.

- Fiyat mekanizmaları ile bölgesel gelişme farklılıklarını gidermeye yönelik kalkınma modelleri yeterli büyümenin sağlanamadığı, sağlasa dahi yeterli istihdam yaratılamadığı görülmektedir.
- Ülkemizin Doğusu ve Güneydoğusunun da, kalkınmada geri kalmış diğer yörelerinin de Batı Anadolu'nun refah düzeyine çıkarılabilmesi için yeterince kamu kaynağının yöreye aktarılması zorunludur.
- Zira, sağlanmakta olan tüm teşviklere rağmen özel yatırımlar bölgeye yeterince yönelmemektedir. Bu anlayışla, her yıl, **GSMH'nin en az yüzde 1,5'i oranında KAMU kaynağı, genel yatırım bütçesine ek olarak, sadece Sosyo-Ekonomik Kalkınma amacıyla bölgeye aktarılmalıdır.**
- Bölge, kamu yatırımları için bir sürgün veya mahrumiyet bölgesi olmaktan çıkarılmalıdır.
- **Sosyo-ekonomik** alt yapının, özellikle **eğitim, sağlık, ulaşım, haberleşme, iletişim** alanlarındaki yetersizlikleri hızla giderilmelidir.
- **Kalkınmada Geri Kalmış Bölgelerde**, kamu öncülüğünde **girişimcilik**, yerel doğal kaynaklara, tarım ve hayvancılığa dönük **işletmecilik** canlandırılmalıdır... **Meralar** güvenli kullanıma açılmalıdır. Özellikle ahır hayvancılığı, tarımsal ve orman ürünleri üretimi ve ev ekonomisi faaliyetlerini desteklenmelidir.
- Bölgede **KOBİ'ler** ve **aile işletmeciliği** desteklenmelidir. **Mikro kredi** uygulaması yaygınlaştırılmalıdır.

- Bölgeye yeni tesis ve fabrikalar için **doğrudan sermaye akışı** desteklenmelidir. Mevcut teşvik sistemi yerine, “**bölge, sektör ve büyük proje**” temelinde “**yeni, somut, etkin ve seçici**” Yatırım Teşviki uygulamasına geçilmelidir.

- **GÜNEYDOĞU ANADOLU’DA DAHA ÇOK SULU TARIM, BÖLGEYE DAHA ÇOK TARIM DESTEĞİ SAĞLANMALIDIR**

- ✓ Çiftçimizin yoksullaşmasına, doğaya teslim olmasına, kendi kaderine terk edilmesine, “çiftçiyi yok sayan anlayışa” son verilmelidir.
- ✓ “Toprak mülkiyetinde feodal ilişkilerin” altında **ezilen köylümüze** sahip çıkılmalıdır... **Toprağı işleyen köylünün hakları korunmalıdır...**
- ✓ Her yıl çiftçimize, tarım ve hayvancılığa verilmekte olan destek **bugünkünün iki katına** (yaklaşık olarak GSMH’nin yüzde İKİ’si oranına) çıkarılmalıdır.
- ✓ Tarım topraklarının **yabancılara satışı yasaklanmalıdır.**
- ✓ **Ziraat Bankası** tarım ve hayvancılığın etkin ve **özerk ihtisas bankasına** dönüştürülmelidir...

- **ÖZELLEŞTİRİLEREK KAPATILMIŞ OLAN TESİSLER, YARAR VARSA, EKONOMİYE TEKRAR KAZANDIRILMALIDIR:**

Bu bölgede, özelleştirilme sonrası faaliyetlerine **son verilmiş olan tesis ve işletmelerden** “**üretim-istihdam-üreticinin desteklenmesi**” boyutları ile bölgesel kalkınmaya katkı açısından önem taşıyanlar, günümüzün koşulları da gözetilerek, daha etkin ve verimli yapılarda tekrar faaliyete geçirilebilmeleri için gerekli **Kamu desteği ve öncülüğü** sağlanmalıdır...

- **YARIM KALMIŞ YATIRIMLARA DÜŞÜK FAİZLİ KREDİ DESTEĞİ SAĞLANMALIDIR :**

Bölgede yarım kalmış **yüzlerce** “özel fabrika ile sanayi-ticari-turizm işletmesi” **yatırımlarından rantabl olanlara**, 5084 sayılı yasa ile sağlanan desteklere ek olarak, **gerekli uygun koşullu** kamu kredi desteği **sağlanarak ekonomiye kazandırılmaları**, bölgede ek üretim ve istihdam olanağı sağlamaları hedef alınmalıdır...

- **GEÇİCİ İSTİHDAM PROJESİ UYGULANMALIDIR:**

İkiyüz bin kişiye kadar kademeli olarak devreye sokulacak “**Kırsal Kesim Geçici İstihdam Projesi**” **BEŞ** yıl süre ile uygulamaya konulmalı; **KÖY KORUCULUĞU** sistemi bu projeden de yararlanılarak, **güvenlikte boşluk veya eksiklik yaratmamak kaydıyla**, bu süre içinde **tasfiye edilmelidir.**

■ **TERÖR ORTAMINDAN KAYNAKLANMIŞ OLAN MAĞDURİYETLER GİDERİLMELİDİR:**

Herkes, yurttaş olmanın kıvancını yaşayabilmeli, anayasal hakkını, hukukunu koruyabilmelidir. Çatışma döneminin mağduriyetleri hak ve hukuk temelinde, hoşgörü anlayışı çerçevesinde giderilmelidir. **Anayasanın 125 inci maddesi gereğince idare, kendi eylemli işlerinden doğan zararı ödemelidir...**

c.-) **“BOŞALTIYMIŞ KÖYLERE GERİ DÖNÜŞ”, GÜVENLİK, GÖNÜLLÜLÜK VE DEVLET DESTEĞİ İLE HIZLA SAĞLANMALIDIR.**

- **Bugüne değin, sağ iktidarlar bu soruna duyarsız kalmıştır.** Konuyu, Sosyal Hukuk Devleti ilkeleri, Anayasa öngörülleri ve hukukun “kusursuz sorumluluk” kuralı çerçevesinde halkımızın, ülkemizin esenliğı, refahı ve barışı için çözmek yerine, uygulamayı sulandırmışlar, giderek rafa kaldırmışlardır...
- AKP Hükümeti, **Köye Geri Dönüş Projesini**, ancak;
  - ✓ “Köyünden kendi arzunla mı ayrıldın diye sorulduğu zaman; buna evet diyenlere” yönelik olarak,
  - ✓ Mağduriyetler en asgarî düzeylerde karşılanarak, devlet desteğı sıfıra yakın düzeylere çekilerek ve çok sınırlı boyutlarda, uygulamakta olup, mağduriyetlerin giderek daha derinleşmesine yol açmaktadır...
- **“KÖYE GÖNÜLLÜ GERİ DÖNÜŞ PROJESİ”**, devletin **doğrudan maddi ve kurumsal** desteğı altında, göstermelik olarak değil gerçek anlamda, **gönüllülük ve güvenlik** koşulları eşliğinde yaşama geçirilmelidir.
- Boşaltılmış köyleri hedef alan yeni bir **mekansal planlama** anlayışı içinde **devletin doğrudan kaynak** ve **“çok düşük faizli ve uzun vadeli kredi”** desteğinde, **“sağlık, eğitim, haberleşme, kırsal alt yapı”** gibi zorunlu **kamusal hizmetleri** ve **güvenliğı** eksiksiz sağlanmalıdır.
- Sınır güvenliğı korunmak kaydıyla, sınır bölgelerindeki mayınlar, Tütük Silahlı Kuvvetlerinin sorumluluğı altında hızla temizlenmelidir. **“Mayından temizlenmiş araziler**, tarım kooperatifleri bünyesinde örgütlenecek çevrede yaşayan ve Tarım Kooperatifi bünyesinde örgütlenen topraksız veya az topraklı köylüye, Tarım Bakanlığı’nın yakın denetimi altında **“sözleşmeli organik tarım işletmeciliğı”** yapmaları koşuluyla tahsis edilmelidir... Uygulama, ihracat boyutunu da içeren kapsamlı bir **pazarlama modeli** çerçevesinde yürütülmelidir...

d.-) **GELİŞMEMİŞ YÖRELERDE BÖLGESEL PLANLAMA UYGULAMASI ETKİNLEŞTİRİLMELİDİR**

- Bölgesel Planlamada; bölgelerin ve alt bölgelerin olanakları ve gelişme potansiyelleri gereğince değerlendirilmeli; bölgesel planlamanın yerleşme düzenine yansıtılmasında, dengeli kentleşme, sağlıklı yapılaşma, **çevreye duyarlılık** ve **depreme dayanıklılığı** esas alınmalıdır.

- **Güney Doğu Anadolu Bölgesi Kalkınma Projesine (GAP'a) ek olarak, Gelişmemiş Yörelerde Bölgesel Planlama Uygulaması anlayışı ve bütünlüğü içinde;**

- ✓ **Doğu Anadolu (Kars-Ardahan-Iğdır Alt Bölge Projesi dahil) Bölgesi Kalkınma Projesi,**
- ✓ **Çoruh havzası ve Doğu Karadeniz Bölgesi Kalkınma Projesi,**
- ✓ **İç Anadolu Bölgesi Kalkınma Projesi,**
- ✓ **Filyos havzası ve Kastamonu Merkezli Orta Karadeniz Bölgesi Kalkınma Projesi,**
- ✓ **Kelkit-Yeşilirmak-Çoruh-Kızılırmak Havzaları Bölgesel Kalkınma Projesi,**
- ✓ **GAP dışında kalan Dicle ve Fırat Havzaları Bölgesi Kalkınma Projesi,**

kademeler halinde uygulamaya geçirilmelidir.

3.3.4- “HALEN YETERSİZ OLAN SOSYAL GÜVENLİK”, DAHA DA TÖRPÜLENİYOR...

3.3.4.1.- HÜKÜMETİN SOSYAL GÜVENLİK YASA TASARISI İLE SOSYAL DEVLET GÖZDEN ÇIKARILMAKTADIR... BU “MEZARDA EMEKLİLİK” YASASIDIR...

Bizim Anayasamızın Türk Devletinin temel nitelikleriyle ilgili saptamasında dört temel unsur vardır. Türkiye Cumhuriyeti laik bir devlettir, Türkiye Cumhuriyeti bir hukuk devletidir, Türkiye Cumhuriyeti demokratik bir devlettir ve Türkiye Cumhuriyeti sosyal bir devlettir. Sosyal devlet, artık, gözden çıkarılmakta, erozyona uğratılmakta, gücü yeten gücü yetene anlayışı fiilen, Anayasal sistemimizin temel anlayışı hâline dönüştürülmektedir.

Devlet, çalışanlara karşı sanki herhangi bir sorumluluğu yokmuş, “çalışanlar kendi güvenliklerini ancak kendi katkılarıyla sağlamak zorundalmış” gibi ÇARPIK, ÇAĞDAŞ OLMAYAN, SOSYAL DEVLET ANLAYIŞI İLE ÖRTÜŞMEYEN bir anlayışla yeni bir sosyal güvenlik modeli ortaya koymaktadır.

- Bu, sosyal devlet anlayışına dayalı bir sosyal güvenlik düzenlemesi olamaz. Türkiye'nin ekonomik ve sosyal koşullarında, çalışma yaşamı koşullarında 9 bin iş gününü ödeyerek bir ömrü tamamlamak olanağı olağanüstü güçtür. O nedenle çalışanlar, haklı olarak, buna “MEZARDA EMEKLİLİK YASASI” demektedirler.
- Getirilen sosyal güvenlik yarasası, emekli olabilmek şansını yakalayanların sayısını azaltmayı öngörmektedir. İnsanların emekli olmasını engelleyici, emekli olmayı güçleştirici, emekli olabilecek insan sayısını asgariye indirmeyi öngören bir mantıkla yola çıkmaktadır. Bunun sonucu olarak da;
  - ✓ Emeklilik yaşını yükseltmektedir,
  - ✓ Prim ödeme gün sayısını artırmaktadır.
  - ✓ Daha ileri yaşta ve 9 bin iş günü prim ödeyenlerin emekli olma hakkı getirilmektedir.
- Bu yasa ile “**emeklilik maaş bağlama oranı**” düşürülmektedir. Gelecekte alınabilecek emeklilik parası azaltılacaktır.
- Hükümet gelecekte sosyal güvenliği kabul edilemez bir noktaya çekecek olan, gelecek kuşaklara ihanet etmeyi öğütleyen bir yaklaşımı savunurken, **sendikalara**; “**ya, bunlar sizin için şu anda geçerli değil, bunlar bir süre sonra geçerli olacak, size ne?**” demektedir.
- Halbuki Türkiye'nin sosyal güvenlik sorunu çok ciddi bir sorundur. Türkiye, şuanda, resmi verilerle 45 katrilyon tahsil edilmemiş prim olanağı bulunan bir ülke konumundadır. Bu tablo içinde yapılması gereken şey çok açıktır; **Türkiye**;
  - ✓ **Derhal işsizliğe çözüm bulacak ciddi projeleri devreye sokmalıdır,**
  - ✓ **Kaçak, kayıtdışı istihdamı önlenmelidir,**
  - ✓ **Sosyal güvenlik kurumu aktüryal dengeyi sağlamalıdır,**
  - ✓ **Sosyal güvenlik şemsiyesi genişletilmelidir.**

3.3.4.2.- İKTİDARIN, BİR IMF DAYATMASI OLAN SOSYAL GÜVENLİK YASASI İLE HALKIMIZA BÜYÜK HAKSIZLIK YAPILMAKTADIR...

Anayasamız; sosyal devletin bir gereği olarak, her yurttaşın sosyal güvenlik şemsiyesi altında bulunmasını bir HAK olarak tanımlamıştır. Bu hakkı yerine getirme yükümlülüğünü de devlete vermiştir.

AKP iktidarı, 70 milyon insanımızı ve gelecek nesilleri doğrudan ilgilendiren sosyal güvenlik ve sağlık sistemini, IMF'nin isteği doğrultusunda düzenlemek için inat ve ısrarını sürdürmektedir.

Hükümetin bu inat ve ısrarı yeni bir gerilim ve kaos yaratacaktır.

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda kabul edilen bu tasarı, ne imzaladığımız uluslararası anlaşma ve belgelerle, ne Anayasamızla ne de Türkiye gerçekleri ile bağdaşmaktadır. Tasarı ile getirilmek istenilen düzenlemeler, Anayasa'nın değiştirilemez, değiştirilmesi dahi teklif edilemez maddesi kapsamına alınarak Türkiye Cumhuriyeti'nin temel nitelikleri arasında sayılan **"sosyal devlet" niteliğine ağır bir darbe vuracaktır.**

Toplumun bugününü ve geleceğini doğrudan ilgilendiren bu kadar önemli ve kapsamlı düzenlemelerin, istenilen yararı sağlayabilmesi sağlıklı ve kalıcı olabilmesi için, mutlaka geniş bir mutabakatla yapılması gereklidir.

Görüşleri, uyarıları dikkate alınmayan, işverenler, işçiler, memurlar, gazeteciler, emekliler, sendikalar, esnaf, çiftçiler, yeni yükler getiren, kazanılmış haklarını elinden alan böyle bir düzenleme karşısında tedirginlik içindedirler. Ancak AKP birçok önemli konuda olduğu gibi bu konuda da uzlaşmaz tutumunu inatla sürdürmekte, halkı tahrik etmektedir.

- Uluslararası normlara, adalet ve eşitlik ilkelerine uygun, toplumsal dayanışmayı güçlendiren, etkin ve çağdaş bir sosyal güvenlik sistemine her zamankinden daha fazla ihtiyaç vardır. Bu da, mevcut kazanılmış hakları ortadan kaldırarak, ek yükler getirerek değil;
  - ✓ 4-5 milyon işsizi iş yaratarak,
  - ✓ 11 milyona ulaşan kayıt dışı istihdamı kayıt içine alarak,
  - ✓ Üyesi olmaya çalıştığımız AB ülkelerinde olduğu gibi prime devlet katkısı getirerek, sigorta primlerini düzenli tahsil ederek,
  - ✓ Kurumları, fonları iyi idare ederek,
  - ✓ Kadrolaşmadan, israftan, yolsuzluklardan, usulsüzlüklerden koruyarak sağlanabilir.
- Hükümet, tarafların haklı taleplerine, demokratik tepkilerini dikkate alarak, inat ve ısrarından vazgeçmeli, yanlıştan biran önce dönmelidir. Toplumun yeni gerginliklere tahammülü kalmamıştır.
- **CHP olarak, toplumumuzu ve gelecek nesilleri doğrudan ilgilendiren bu çok önemli konuda da, TBMM'de bilinçle ve sorumluluk içinde verdiğimiz haklı mücadeleyi sürdürmeye, sosyal tarafların, haklı demokratik mücadelelerini sorumluluk içinde desteklemeye devam edeceğiz.**

3.3.4.3.- AKP'NİN YENİ YASA TASARISI İLE EMEKLİ AYLIKLARINDA UÇURUM DAHA DA ARTACAK

a.-) AKP'NİN SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI YASA TASARISI İLE BİRÇOK KESİMİN HAKLARI GASP EDİLİYOR...

AKP'nin iktidara geldiği günden itibaren, ekonomik ve sosyal hemen her alanda uyguladığı politikalar ile ülkede gelir dağılımı daha da bozulmuş, işsizlik ve yoksulluk artmış, sosyal adalet unutulmuş, fatura daima dar gelirli kesimlerin üzerinde kalmıştır.

Bu düzenlemelere bir yenisi de AKP Hükümetinin TBMM'ye sunduğu, Anayasa Mahkemesi'nce memurlarla ilgili maddeleri iptal edildiği için yürürlük tarihi 1 Ocak 2008'e ertelenen 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası (SSGSSK) Kanunu'nda değişiklik yapılmasına ilişkin yasa tasarısı ile eklenmek istenmektedir.

- Bu yasa tasarısı ile gazeteciler, cezaevi çalışanları, sanatçılar, uçuş personeli ve posta dağıtıcıları, SSK ile Bağ-Kur emeklileri başta olmak üzere pek çok kesimin kazanılmış haklarına darbe indirilmektedir.
- **Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Yasası**, daha önce TBMM'ye getirilmiş ancak CHP tarafından Anayasa Mahkemesi'ne taşınarak, bazı hükümlerinin iptal edilmesi nedeniyle geri çekilerek tekrar incelemeye alınmıştı.
- **AKP iktidarının bu sosyal güvenlik yasasıyla halkımıza dayatmak istediği anlayış;**
  - ✓ Bağlama oranı düşürülerek, emeklinin refah payından pay alması da engelleyen bir anlayıştır.
  - ✓ Sanki devletin, çalışan insanına karşı sosyal güvenlik borcu yokmuş gibi, “**sen ödemende aksama yaptın, ben de sana bakmam**” diyen bir anlayıştır.

- ✓ Prim sigorta kapsamı içindeki çalışanına güvenmeyen, kredi açamayan, esneklik gösteremeyen acımasız, gaddar bir zihniyetle sağlık gibi en zorunlu ihtiyaca mecbur kalmış, insanına sırtını dönen bir sığ anlayış. İşte bu AKP'nin Anayasa'nın "sosyal devlet" ilkesinden nasibini almamış çarpık bir anlayıştır.
  - ✓ Sağlık hizmetlerinde "muayene, tetkik ve tedavinin her aşamasında katkı payı alan", yavaş yavaş, sağlık hizmetini o hizmetten alan insanın yükümlülüğü hâline dönüştürmeye başlamış olan bir anlayıştır.
  - ✓ Teminat paketi olarak tarif edilen kapsam dışındaki hastalıklara, "**bunlara bakmam**" diye ayırmak, hastalıkları tarif ederek "**sadece o paketin içinde yer alan hastalıklara ben destek veririm, onun dışında vermem**" diyerek insanı hastalığı hâlinde yapa yalnız, çaresiz bırakmayı öngören bir anlayıştır.
  - ✓ Ayakta tedavide kullanılan ilaçlardan, protez, iyileştirme araç ve gereçlerinden katkı payı almayı öngören bir anlayıştır.
- **Bu yasa tasarısının kabulü halinde, işçilerle memurlar arasındaki emekli aylığı makası daha da açılacaktır. Buna göre;**
- ✓ İşçi ve esnafın prim ödedikleri her yıla ilişkin emekli aylığı bağlama oranı yıllık yüzde 2.6'dan yüzde 2'ye çekilirken, işçi ve memur arasındaki emekli aylığı uçurumu daha da açılacaktır. Halen aynı süredeki ve aynı kazançtaki çalışmaya karşılık memur emeklileri yüzde 75, işçi ve esnaf emeklileri yüzde 65 emekli aylığı alabiliyor.
  - ✓ Yeni sistemde memurlarınki aynı kalacak, işçi ve esnafın emekli aylığı ise yüzde 50'ye düşecek. Halen 25 yıllık sigortalılık süresi için SSK ve Bağ-Kur'da prime esas kazancın yüzde 65'i oranında; Emekli Sandığı'nda (ES) ise emeklilik keseneğine esas kazancın yüzde 75'i oranında emekli aylığı bağlanıyor.
  - ✓ Bu oranlar yıllık bazda SSK ve Bağ-Kur'da yüzde 2.6'ya, ES'de ise yüzde 3'e denk geliyor. 25 yılın üzerine çalışılan ilave her yıl için aylık bağlama oranlarında SSK ve Bağ-Kur'da yüzde 1.5, ES'de ise yüzde 1 artış yapılıyor.
  - ✓ 25 yılın üzerine çalışılan her yıl için halen yüzde 1.5 olan aylık bağlama oranı da bundan sonra yüzde 2 olarak uygulanacak. Yapılan bu değişiklik, halen bir işte çalışmakta olan işçi ve esnafın, yasanın yürürlüğe gireceği tarihten sonraki çalışma sürelerini de olumsuz etkileyecek. Mevcut memurlar ise halen olduğu gibi yüzde 3 aylık bağlama oranıyla çalışmaya devam edecekler.
  - ✓ Yasa yürürlüğe girdikten sonra işe giren tüm işçi ve memurlar ile esnafın aylık bağlama oranı ise çalışma yaşamları boyunca yüzde 2 olarak uygulanacak. Mevcut sistemde, prime esas kazancı çalışma yaşamı boyunca bin YTL varsayılan bir işçi 25 yıllık çalışma sonunda 650 YTL'lik emekli aylığına hak kazanıyor. Aynı durumdaki bir memur ise 750 YTL emekli aylığı alıyor.
  - ✓ Getirilen bu uygulamadan, halen çalışmakta olan işçi ve esnafın bundan sonraki çalışma süreleri de etkilenecek. Örneğin, 20 yıldır aylık ortalama bin YTL gelirle çalışmakta olan bir işçi, 25 yılın sonunda mevcut sistemde emekli olsaydı 650 YTL emekli aylığı alabileceken, yeni sistemde 620 YTL aylık alabilecekti.
- Anayasa Mahkemesi'nce iptal edilen 5510 Sayılı Kanun, işçi, memur ve esnaf arasındaki emekli aylığı uçurumunu kapatmayı öngörüyordu. İptal kararıyla memurların sosyal güvenlikle ilgili mevcut tüm hakları koruma altına alındığı için onlara dokunulmadı. Ancak

işçi ve esnafın aylık bağlama oranının düşürülmesiyle, işçi-esnaf emeklileriyle memur emekli aylıkları arasında halen yüzde 15 seviyesinde olan makas yüzde 50'ye ulaşacak.

- Diğer taraftan, 5510 Sayılı Kanunda sosyal güvenlik alanında yapılacak değişikliklerin Sosyal Güvenlik Yüksek Danışma Kurulu'nda ele alınması öngörüldüğü halde, bunun yapılmadığı gibi Çalışma Bakanlığı'ndaki toplantıların işçilerle ayrı, memurlarla ayrı gerçekleştirilmesinin bir bölünme yarattığı da ortadadır.

b.-) AKP'NİN SÖZDE “REFORM TASARISI”, “SOSYAL DEVLET” İLE BAĞDAŞMAYAN OLUMSUZLUKLARI İÇERMEKTEDİR:

- **EVLLENEN MALUL ÇOCUKLARA AYLIK YOK:** Sigortalıların evlenen malul çocukları, 3. madde ile "**bakmakla yükümlü olunan kişi**"ler arasından çıkarılıyor. Halen, evlenen malul çocuklar hastalık sigortasından yararlanabiliyor, aylık alıyor. Reformla, evlenen malul kızların yetim aylığı kesiliyor.
- **GURBETÇİYE EMEKLİLİK YOK:** Mevcut uygulamada, Sosyal Güvenlik Sözleşmesi akdedilmemiş ülkelerde Türk işverenler tarafından istihdam edilen Türk işçilerinin sosyal güvenlikleri için Topluluk Sigortası uygulanıyor ve yurtdışında çalışan gurbetçi işçiler emeklilik hakkına kavuşabiliyor. Şimdi bundan vazgeçiliyor; sadece kısa vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası hükümleri uygulanacak.
- **BEBEĞE BUZAĞININKİNDEN AZ SÜT PARASI:** Doğumdan sonraki altı ay süresince her ay, doğum tarihinde geçerli olan asgari ücretin onda biri (Halen 58,50.-YTL) tutarında emzirme ödeneği verileceği öngörülüyor. Bu 5510'un ilk halinde, 6 ay boyunca her ay için asgari ücretin üçte biri idi. Tarım Bakanlığı bile doğum yapan ineğin sahibine 80 ile 140 YTL arasında yardım yapıyor.
- **İŞ GÖREMEZLİK ÖDENEĞİNDE KAYIP:** İş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve sigortalı kadının analığı halinde verilecek geçici iş göremezlik ödeneği, günlük kazancının üçte ikisinden beşte üçüne iniyor. Sigortalının yüzde 10 kaybı olacak.
- **BAZI KESİMLERE YIPRANMA PAYI ZAMMI KALDIRILYOR:** Gazeteciler, havayolları uçuş personeli, lokomotif makinistleri, infaz koruma memurları, posta dağıtıcıları, TRT'de haber hizmetinde çalışanlar, Devlet Tiyatrosu sanatkârları, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'nın şef ve üyelerinin yararlandığı "**yıpranma payı**" kaldırılıyor. Bunlar şimdikinden daha geç emekli olacaklar.
- **BAĞ-KUR'LU EMEKLİLERİN DESTEK PRİMİ ARTIRILYOR:** Belirlenecek aylık prime esas kazanç alt sınırının; 55 yaş ve altında olan sigortalılar için yüzde 16'sı, 56 yaş ve üzerinde olanlar için yüzde 14'ü oranında destek primi kesintisi öngörülüyor.

c.-) KIDEM TAZMİNATINI, ASGARI ÜCRETİ VE EMEKLİ MAAŞINI DÜŞÜRÜN TALİMATI

OECD'nin Büyümeye Geçiş 2008 Raporu'nda Türkiye'de verimliliğin düşük, işgücü kullanımının zayıf olduğu belirtildi. Raporda geçen yıl kamuda bürokrasi ve kırtasiyeciliğin azaltılmasına ilişkin herhangi bir faaliyet yapılmadığı belirtilerek; asgari ücret artış hızının

yavaşlatılması, kıdem tazminatının düşürülmesi, bölgelere göre asgari ücret uygulanması, erken emekliliğe teşvikin azaltılması tavsiye edildi.

“İş güvencesi reformu” bölümünde kayıtlı sektörde istihdamı artırmak için kıdem tazminatının azaltılması ve geçici işçiliğin kolaylaştırılması tavsiye edildi.

İşgücü kullanımını güçlendirmek için net emeklilik ücretlerinin düşürülmesi ve bir tasarruf sistemi çerçevesinde, kıdem tazminatına hak kazanarak emekli olan işçilerin yerlerine yenilerinin alınması yoluyla, kayıtlı sektördeki işçiler için erken emeklilik teşviklerinin azaltılması tavsiye edildi.

IMF'ye ve dış odaklara teslimiyetçi bir anlayışla ekonomiyi yönlendiren AKP İktidarının, Sosyal Güvenlik sisteminde yapmak istediği sözde reformda OECD'nin raporundan da etkilendiği anlaşılıyor.

d.-) SOSYAL VE SAĞLIK SİGORTASI KANUNU İLE KADIN ÇALIŞANLARIN HAKLARI GERİYE GİTMEKTEDİR

Türkiye’de sosyal güvenlik hızla, insanların daha çok çalışarak, daha çok prim ve sağlık hizmetlerinde daha çok katkı payı ve ek ücretler ödeyerek, maddi yükünü kendilerinin üstlendiği bir düzenleme haline gelmektedir.

Sosyal Devlet ilkesi yok edilerek sosyal sigorta ve sağlık sisteminde reform yapılmaz... Kadınları hiçbir alanda değil ama bu taslakta sözde eşit yaparak toplumsal hayat içerisinde varolabilme mücadelesini güçleştirerek; bağımlı kılmaya zorlayarak reform yapılmaz.

- Yürürlükteki Yasaya göre, çalışmayan ve evlenmeyen kız çocukları, yaşları ne olursa olsun anne ya da babalarının sigortalılıkları nedeniyle sağlık yardımlarından yararlanıyorlardı. Yeni Yasayla kız çocukları 18 yaşını doldurduklarında (okumaları halinde ise 25 yaşını) anne ya da babalarının sigortalılıkları nedeniyle genel sağlık sigortasından yararlanamayacaklardır.
- Ev hizmetlerinde hizmet akdi ile sürekli çalışıp, aylık prime esas kazancın altında gelir elde eden kadınların, sigortalı olma ve sigorta yardımlarından yararlanma hakları kaldırılmıştır.
- Yeni Yasayla, sürekli iş göremezlik gelirindeki alt sınır uygulaması kaldırıldığından, iş kazasına uğrayıp meslekte kazanma gücünü %10 veya daha yüksek oranda kaybeden kadın sigortalılara, yasa yürürlüğe girdiğinde bağlanacak gelir tutarı daha az olacaktır.
- 1965 yılından bu yana kadın sigortalılar, erkek sigortalılara göre daha erken emekli olma hakkına sahipti. Yeni Yasa ile emeklilik yaşı tam aylıkta, kadın sigortalılarda 58'den kademeli olarak 65'e yükseltilmiştir. Bu değişiklikle kadınların, erkek sigortalılara göre, 2 yıl daha erken emekli olma hakkı da kaldırılmıştır.

- Emeklilik aylığını hakketmede prim ödeme gün sayısı tüm sigortalılarla birlikte, kadın sigortalılar için de tam aylıkta 7000 günden 9000 güne, kısmi aylıkta ise 4500 günden 5400 güne yükseltilmiştir.
- Malullük aylığı bağlanması için gereken sigortalılık süresi, 5 yıldan 10 yıla çıkartılmıştır.
- Aylık bağlama oranı ile kazançların güncelleme kat sayısı düşürülerek emekli aylıklarının daha düşük hesaplanması öngörülmüştür.
- Sosyal Güvenlik Destek Primi oranı yükseltildiğinden emekli olduktan sonra çalışanlardan daha çok prim kesilecek ve ele geçen ücretleri azalacaktır.
- Aylık bağlanacak çocuğu bulunmayan ve çalışan dul eşin ölüm aylığı bağlama oranı %75'ten %50'ye düşürülmüştür.
- Yetim kız çocuklarına ödenmekte olan 24 aylık tutarındaki evlenme yardımı, 12 aylık tutara indirilerek %50 oranında düşürülmüştür.
- Sigortalı olarak çalışmakta iken ölen sigortalının eşine, sigortalılık süresi dikkate alınmaksızın, cenaze yardımı yapılmakta iken, Yeni Yasaya göre ölen sigortalı için 360 gün prim ödeme şartı ön görülmüştür.
- Ortodonti tedavisinden ve diş protezlerinden yararlanmak için yaş şartı yok iken, yeni Yasayla 18 yaşı doldurana kadar ya da 45 yaşından sonra yararlanma ön görülmüştür. 18-45 yaş arası diş protezlerinden yararlanma koşulu kaldırılmıştır.
- Yürürlükteki Yasaya göre, sağlık primi ödemeksizin isteğe bağlı sigortaya devam eden kadın sigortalı için, eşinin sağlık sigortasından yararlanma hakkı vardı. Bu hak, yeni Yasa ile kaldırıldı. Yasa yürürlüğe girdiğinde, isteğe bağlı sigortalı kadın için genel sağlık sigortası primi ödeme yükümlülüğü getirildi.
- Eski Yasaya göre, işten çıkartılan sigortalının eşi 6 ay süre ile sağlık yardımından yararlanmakta iken, yeni Yasayla işten çıkartılan sigortalının kendisinin de, eşinin de genel sağlık sigortası primi ödeyerek sağlık sigortasından yararlanması ön görülmüştür.
- Sigortalının aile bireyleri hiçbir ücret ödemediği yatarak tedavileri olurken, yeni Yasaya göre sigortalı ile aile bireylerinden, "otercilik hizmeti bedeli" ve "öğretim üyesi muayene ücreti" adı altında fark ücret alınması ön görülmüştür.
- 15 yaşına kadar hasta çocukların sevinde hekimin öngörmesi aranmadan refakatçi verilmekte iken, yeni Yasayla yaş şartı kaldırılarak refakatçi verilmesi hekim raporuna bağlanmıştır.
- Sigortalılarla birlikte eş ve çocukların tedavilerinde hangi yöntem uygulanacağına, verilecek ilacın dozu ile süresine, proteze hekim karar vermekte iken, hekimin elinden bu yetki alınarak Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına verilmiştir. Hekim, kadın hastayı Kurumun belirlediği yöntemle tedavi edecek ve ilaç verecektir.
- Kadınların yüksek oranda istihdam edildiği mesleklerde fiili hizmet zammı kaldırılmaktadır. Kapsam içinde kalan meslek grupları için fiili hizmet zammı oranı önemli ölçüde düşmektedir.
- Hafifletilmesi öngörülen analık sigortasından yararlanma koşulları geri alınmıştır. Doğum yapan sigortalılara öngörülen altı ay emzirme yardımı bir aya düşürülecektir.

3.3.4.4.- SOSYAL GÜVENLİK SİSTEMİNDE SORUNLAR VARDIR, ANCAK DEVLETİN SİSTEME KAYNAK DESTEĞİ YOK DÜZEYDEDİR...

Sosyal güvenlik sistemimizin ciddi sorunları vardır. Finansman, kapsam, norm ve standart birliği ve kurumsal yapı bu sorunların en önde gelenlerindedir. Sosyal güvenlik hakkını ve sistemini korumayı ve geliştirmeyi hedefleyen gerçek bir reforma ihtiyaç vardır. Ama AKP'nin sosyal güvenliği ve sağlığı ticarileştirip, yoksul ve yoksun yurttaşları piyasaya, cemaatlere ve hayır kurumlarına terk eden yaklaşımıyla reform olamaz.

Hükümet, bütün eleştiri ve tepkilere karşın 'reform' olarak adlandırdığı Sosyal Güvenlik ve Genel Sağlık Sigortası Yasası tasarısını yasalaştırmakta kararlı. Bu yasa tasarısı bir reform ve iyileştirme değil ciddi hak kayıpları yaratacak ve sosyal devleti tasfiye edebilecek bir düzenlemedir.

Hazırlanmış olan yeni Sosyal Güvenlik Yasası Tasarısı, öyle anlaşılıyor ki çalışanlarımızı daha da sıkıntılı bir geleceğin içine çekecektir. Kazanılmış haklarını ortadan kaldıracaktır. Sosyal güvenlik konusunda güçlükler, sıkıntılar aratacaktır. İnsanlarımız daha yalnızlaşacaklardır. Kendi kaderlerine terk edileceklerdir. Devletin insanlarımıza sahip çıkma kararlılığı daha da bir zaafa uğrayacaktır,

SOSYAL KORUMA HARCAMALARI, SOSYAL DEVLETİN EN ÖNEMLİ GÖSTERGESİDİR.

Yaygın iddianın aksine sosyal güvenlik sisteminde açık yoktur ve sosyal güvenliğe aktarılan kaynaklar 'karadelik' değildir. Devlet sosyal güvenliğe yeterince kaynak ayırmamaktadır. Sosyal güvenlik açığı değil eksiği vardır.

Başbakan 4 Ocak 2007 günü toplanan Ekonomik Sosyal Konsey'de (ESK) 1994 yılından günümüze kadar 851 milyar YTL sosyal güvenlik açığı gerçekleştiğini ve reform yapılmazsa sistemin iflas edeceğini belirtti. Ancak Tayyip ERDOĞAN bu sözleri ile gerçekleri çarpıtmaktadır. Sosyal Güvenlik Sisteminin günümüzde büyük açığı olduğu doğrudur. Ancak açık büyük ölçüde Hazinesin açığıdır. Zira hükümet Sosyal Güvenliğe gerekli kaynak desteğini sağlamamaktadır.

Sosyal güvenlik harcamalarının da içinde olduğu sosyal koruma harcamaları ülkemizde 2007 yılı itibariyle yüzde 9,7'dir Oysa bu oran Fransa'da yüzde 22,1, Fransa'da yüzde 21,9, İngiltere'de 16,2, **AB 25 ülkelerinde ise ortalama yüzde 18,9'dir.** Böyle bir tabloda Türkiye'de bütçeden sosyal güvenlik sistemine yapılan transferleri "karadelik" olarak adlandırmak sorunun üzerini örtmek, çözümü çarpıtmak anlamına gelir.

Sosyal güvenlik harcamalarının da içinde olduğu sosyal koruma harcamaları:

TÜRKİYE	2003	2004	2005	2006	2007	2008
GSYH'ye oranı (%)	% 9,1	% 9,1	% 9,7	% 9,5	% 9,7	% 9,7

Hükümet bütçeden aktarılan kaynakların miktarını da çarpıtarak açıklamaktadır. Örneğin 2006 yılı için bütçeden üç sosyal güvenlik kurumuna aktarılan pay 23 milyar YTL olarak açıklanmıştır. Bu miktarın 10 milyar YTL'si Emekli Sandığı'na (ES) aktarılmıştır. Oysa ES

kendi görevi olmayan hizmetler için Hazine adına 2006 yılında 5 milyar YTL harcama yapmıştır.

Kaynaklarının yağmalanması, siyasi müdahaleler, işgücüne katılım ve istihdam oranının düşüklüğü, kayıt dışı istihdamın büyümesi ve devlet desteğinin olmaması gibi nedenlerle sosyal güvenlik sisteminin mali yapısında 1990'ların başlarında sorunlar ortaya çıkmaya başlamış ve 1990'ların ortalarından itibaren bütçeden sosyal güvenlik kurumlarına kaynak aktarılmaya başlanmıştır.

Bu katkıların milli gelire oranı 2006 yılı itibarıyla yüzde 3,3 olup, 13 yıllık cari ortalaması ise yüzde 2.5'tir. Bilindiği gibi AKP hükümeti tarafından Nisan 2005'te IMF'ye sunulan Niyet Mektubunda bu oranın **yüzde 1'e** düşürülmesi taahhüt edildi.

Ülkemizin sosyal güvenlik sistemi tamamen prim sistemine dayalı olup devletin katkısı öngörülmemiştir. Oysa sosyal güvenliğin finansmanında devletin katkısı sosyal devletin olmazsa olmaz gereğidir. Örneğin değişik sosyal güvenlik sistemlerine sahip **AB ülkelerinde sosyal güvenlik harcamalarının yüzde 37'si devlet tarafından finanse edilmektedir**

3.3.4.5.- CHP'NİN SOSYAL GÜVENLİK YASA TASARISINA KARŞI GÖRÜŞÜ

CHP Grubumuzun iktidarın 5510 sayılı Kanun Tasarısı üzerinde TBMM PLAN BÜTÇE Komisyonu'nda KARŞI OY YAZISI özet olarak aşağıda verilmiştir. Raporun EKLER bölümünde 5.3.4 No'lu başlıkta daha ayrıntılı olarak verilmiştir.

- Emekli aylıklarının hesaplanmasında **TÜFE** artışı yanında milli gelirdeki artışı karşılayacak düzeyde pay verilmelidir.
- Sigortalının evli olmayan, sosyal güvenlik kurumlarına tabi olarak çalışmayan, bu kurumlardan gelir veya aylık almayan kız çocukları, hangi yaşta olurlarsa olsunlar sağlık yardımlarından yararlanabilmelidir.
- Sosyal güvenlik sisteminin kapsamı daraltılmamalı, aksine olabildiğince genişletilmelidir.
- Memur ve diğer kamu görevlileri anayasa mahkemesi kararı doğrultusunda kendileri dışındaki sigortalılarla aynı sisteme bağlı tutulmamalıdır.
- Emzirme ödeneği, doğumdan sonraki altı ay süresince ödenmelidir.
- Geçici iş göremezlik ödeneği, hiç bir şart koşulmadan ödenmeli ve yatarak tedaviler dahil günlük kazancın üçte ikisinden az olmamalıdır.
- Malullük aylığı bağlanabilmesi için en az 5 yıllık sigortalılık süresini doldurmuş olmak ve en az 900 gün prim ödemek yeterli sayılmalı. iş kazası ve meslek hastalığı nedeniyle gelir bağlanmasında alt sınır kaldırılmamalı.
- İşçiler için prim ödeme gün sayısı 7.000 gün olarak kalmalıdır.
- 5510 sayılı Kanun'un 28'inci maddesiyle yapılan düzenlemeler karşısında "2036 yılına kadar emeklilik yaşı değişmeyecek" sözü doğru değildir: 1.1.2008 tarihinden sonra

çalışmaya başlayanlardan bir bölümü isteseler de 65 yaşından önce emekli olamayacaklar.

- Özürlü sigortalılara yaşlılık aylığı bağlanmasının şartları ağırlaştırılmamalıdır.
- Mevcut sistemde emekli aylığı bağlama oranı **SSK**'lılar ve Bağ-Kur'lularda prim ödenen her 360 gün için yüzde 2,6 memurlarda yüzde 3 tür. en azından bu oranlar korunsun. 9000 günden fazla prim ödeyen sigortalılara bağlanan yaşlılık aylığının oranı, prim ödeme gün sayısına bağlı olarak bugün olduğu gibi yüzde 100 oranına ulaşabilmelidir. aksi takdirde emekliler zaman içinde yoksullaşacaktır.
- Yaşlılık aylığı bağlananlardan çalışmaya devam edenler veya sonradan çalışmaya başlayanlar kısa olmayacak bir geçiş dönemi için yüzde 10 düzeylerinde, düşük oranlarda sosyal güvenlik destek primi ödemelidir. geçiş döneminde sistemin gelirleri artırılarak emekli aylıkları emeklilikten sonra çalışmaya ihtiyaç kalmayacak ölçüde yükseltilmelidir.
- Sigortalılık süresi beş yıl, prim ödeme gün sayısı 900 gün olan sigortalı ölürse hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanmalıdır.
- Kurumdan gelir ve aylık almakta veya sigortalı olarak çalışmakta iken ya da işten ayrıldıktan sonra bir yıl içinde ölen sigortalıların hak sahiplerine hiçbir koşul aranmadan cenaze masrafları ödenmelidir. cenaze ödeneğinin tutarı asgari ücretin üç katı olmalıdır.
- Evlenme ödeneği eskiden olduğu gibi 24 ay olarak devam ettirilmelidir.
- Fiili hizmet zammından yararlanan meslekler uygulama kapsamından çıkarılmamalıdır.
- İşsiz kalanların prim ödeme süresini isteğe bağlı sigorta yoluyla tamamlamalarına kolaylık sağlanmalıdır.
- Yeşil kart verilen kişiler, 3816 sayılı kanunda tanımlandığı gibi "aylık geliri, veya aile içindeki gelir payı net asgari ücretin 1/3'ünden az olan vatandaşlar" olarak tanımlanmaya devam etmelidir.
- Sağlık harcamalarında idareye kısıtlama veya sınırlama getirebilmesi yönündeki yetkinin sosyal devlet ilkelerine aykırı olarak kullanılması mümkündür. yetki objektif ölçülere dayanmamaktadır.
- Prim borcu olan esnaf ve sanatkarlar ile aileleri sağlık yardımından yararlanmalıdır.
- Sigortalılar ve geçindirmekle yükümlü olduğu eş ve çocukları, işsizlik sigortasından yararlandığı süre içinde sağlık yardımından yararlanmalıdır. işsizlik sigortasından yararlananların sağlık ve yaşlılık sigortası primleri devlet tarafından ödenmelidir.
- Sağlık sigortası primi ödeyen kişiler, otelcilik hizmeti ile öğretim üyeleri tarafından sunulan sağlık hizmetleri için ek ücret ödememelidir.
- Kamu idareleri ile vakıf üniversitelerinin aynı statüye getirilmesi hukuka uygun değildir.
- Emekli aylıklarına haciz uygulanmamalıdır.
- Emekli aylığı almaktan vazgeçip, yeniden çalışmaya başlayan ve bir süre sonra yeniden aylık bağlanması talebinde bulunanların aylıklarının hesaplanmasında gelişme hızı, refah payı olarak aylık hesaplanmalarında dikkate alınmalıdır.

- Yoksullukla kurumsal savaşım için aile yardım sigortası mutlaka olmalıdır.

3.3.4.6.- HÜKÜMETİN BU YASASI İLE SAĞLIK HİZMETİ ALMAK, HER AŞAMADA "PARALI" HALE GELECEK

- **Bu yasa, sağlık alanında öngördüğü düzenlemeler ile de halkımızı zora sokmakta; parası olmayanı sağlık hizmetinden neredeyse dışlamaktadır.**
  - ✓ Sözleşmeli özel sağlık kuruluşları, hastadan alınacak fark ücretleri için, **devletin ilan ettiğinin üç katını geçmemek şartıyla, ayrı ayrı tavan fiyat belirleyebilecek. Hastadan, devletin belirlediğinin üç katı fark ücreti istenebilecek.** Hasta ya da yakını, fark ücreti ödemeyi kabul ettiğine dair yazılı sözleşme imzalayacak.
  - ✓ Acil olarak başvurulmadığı takdirde, Sosyal Güvenlik Kurumu ile sözleşmesi bulunmayan sağlık kuruluşlarından alınan hizmetin bedeli karşılanmayacak. Kamu sağlık kuruluşlarında ise özel oda ve öğretim üyelerinin verdiği hizmetler için fark alınacak.
  - ✓ Özel sağlık kuruluşları, üç ayda bir fiyatlarına zam yapabilecek ve bunu uygulamadan 5 gün önce SGK'ye bildirecek.
  - ✓ Yeşil kartlılar, yasanın yürürlüğe girişinden sonra iki yıl boyunca Genel Sağlık Sigortası (GSS) kapsamında kabul edilecek. GSS'li sayılabilmek için tüm aylık gelirin, asgari ücretin üçte birinden az olması gerekecek. Halen Yeşil Kart'lı olup, yeni denetimden sonra bu hakkı yitirenler ise primlerini ödeyememesi halinde sağlık hizmeti alamayacak.
  - ✓ Ayaktan tedaviler ve diş muayenesi için 2 YTL katılım payı alınacak. Protez, iyileştirme araç ve gereçleri ile ayaktan tedavilerde kullanılan ilacın yüzde 10 - 20'sini hasta ödeyecek. Yatan hastalar ise tedavi bedellerinin yüzde birini karşılayacak.
  - ✓ Tüp bebekte birinci denemede ücretin yüzde 30'u, ikinci denemede yüzde 25'i hasta tarafından karşılanacak.

3.3.4.7.- SOSYAL GÜVENLİK, TEMEL İNSANLIK HAKKIDIR, SOSYAL DEVLETİN GEREĞİDİR

a.-) 2007 MİLLETVEKİLİ GENEL SEÇİMLERİ BİLDİRGESİ PUSULA'DA HALKIMIZA SÖZ VERDİĞİMİZ GİBİ:

- **“7000 GÜNDE EMEKLİLİK”**: Emeklilikte, işçiler için getirilen 9000 günlük prim ödeme gün sayısını 7000 güne indirilmelidir.
- **“NÜFUS KAĞIDINI GÖSTER, SAĞLIĞINA KAVUŞ”**: “Sigorta primi borcu olana sağlık hizmeti verilmemesi” uygulamasına son verilmelidir, yurttaşlarımızın sağlığı “ödeme gücü boyunduruğundan kurtarılmalıdır.”.
- **“EMEKLİYE DE REFAHTAN PAY”**: “Emeklilere milli gelir artışından pay verilmemesi” uygulaması kaldırılmalı, emekliye de milli gelir artışından pay verilmelidir....
- **“DESTEK PRİMİNE ADİL DÜZELTME”**: “Yüzde 10’dan yüzde 30’a çıkarılan ve emekli aylıklarından kesilen sosyal güvenlik destek primi uygulaması” derhal düzeltilmelidir....
- **“DUL VE YETİMLERE ASGARİ AYLIK”**: Dul ve yetimlerin güvencesi olan ve “asgari aylık” uygulaması tekrar uygulamaya konulmalıdır...
- **“ÖZÜRLÜLERE PRİM DESTEĞİ”**: Sakatlık oranı yüzde 80’in üzerinde olan özürhükümlerinin, sosyal güvenlik primleri devlet tarafından karşılanmalıdır.

b.-) HERKESE “ULUSAL SAĞLIK SİGORTASI”

- **Ulusal Sağlık Sigortasını** kuracağız; tüm yurttaşları, sosyal ve ekonomik durum ayrımı gözetmeden kapsam içine alınmalıdır. Özel Sağlık Sigorta Sistemi, Genel Sağlık Sigorta Sistemini tamamlayıcı bir alan olarak değerlendirilmelidir.
- Emekli Sandığı, Bağ Kur, SSK ve Yeşil Kart gibi sosyal güvenlikte eşitsizlik yaratan farklılıklar ortadan kaldırılmalıdır.
- Sağlık Sigortası Sistemini sürdürülebilir ve güçlü bir **Sosyal Güvenlik** politikası ile bütünleştirilmelidir.... 224 sayılı **Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Kanunu**’nu güncelleştirilmelidir.
- Her yurttaşın eşit ve hakkaniyetli sağlık hizmeti, tüm yurttaşları koşulsuz ve kesintisiz kapsayan toplumsal bir sosyal sağlık güvencesi ve aileyi, 224 sayılı yasa doğrultusunda sağlıklı bir toplum bütünlüğü içerisinde kavrayacak, bir Birinci Basamak sağlık hizmeti sağlanmalıdır. Bu kapsamlı sağlık hizmetleri yanında isteyenin **özel doktoru** da olabilmelidir.
- Koruyucu Sağlık Hizmetlerine öncelik verilmeli; bulaşıcı ve salgın hastalıkları Avrupa ülkeleri ölçeğinde kontrol altına alınmalıdır.
- Sağlıkta insan gücü ve hizmet dağılımındaki **bölgelerarası eşitsizlikleri** gidereceğiz. **Kamu sağlık kurumlarında tam gün çalışma** esası benimsenmelidir.

- Sağlık Bakanlığı, sağlık hizmetlerinden sorumlu bir **koordinatör yapıya** dönüştürülmelidir. Tüm kamu sağlık kuruluşları arasında çok yakın eşgüdüm ile bilgi ve teknolojik olanaklarının paylaşımı sağlanmalıdır.
- **Özel ve kamusal** sağlık hizmetlerini, birbirlerini tamamlayıcı, etkili ve verimli çerçevede sunulması sağlanmalıdır.
- Bütçeden ve ulusal gelirden **sağlığa ayrılan payı yeterli ölçüde arttırılmalıdır**. Sağlık ocağı ve sağlık evi sayısı yeterli düzeye çıkarılmalıdır... Mahrumiyet bölgelerindeki sağlık kuruluşlarının eksiklikleri süratle giderilmelidir.

3.3.4.8.- PARASI OLANA DEĞİL, HERKESE “GEREKLİ VE KALİTELİ SAĞLIK HİZMETİ”:

Cumhuriyet Halk Partisi, “sağlığı, vazgeçilmez bir hak”, bu hakkın yerine getirilmesini de, “sosyal devletin vazgeçemeyeceği bir görevi” olarak görmektedir.

a.-) SADECE “NÜFUS KAĞIDI” İLE HERKESE GEREKLİ VE KALİTELİ SAĞLIK HİZMETİ

- Yeşil kartla değil, nüfus kağıdı ile, vatandaşlık numarası ile herkes hakkı olan sağlık hizmetini ve sosyal güvenlik hizmetini alabilecek.
- Herkes, **eşit, tek tip sağlık** ve hastanede tedavi hizmetini sağlık kuruluşlarına sadece **nüfus kağıdını göstererek**, koşulsuz olarak alabilecek.
- Sağlık kurumlarında rehin kalma, ya da senet alma uygulaması kalkacak, yurttaşlar kurumlarla ilişkilerini sadece **bir imza ile kesebileceklerdir**.

b.-) SAĞLIK HİZMETLERİNDE HERKESE FIRSAT EŞİTLİĞİ SAĞLAYACAĞIZ...

- “**Zamanında, yeterince ve kaliteli**” sağlık hizmetine ulaşabilme **temel insanlık hakkıdır**. Bu hakkın, **kişinin “ödeme gücü”** engeline takılmasına son vereceğiz... “**Ana rahminden ölüme kadar**” sağlık hizmetlerinin, tüm yurttaşlarımız için kolay ulaşılabilir, nitelikli ve eşit olmasını amaçlayacağız.
- **Koruyucu ve birinci basamak** sağlık hizmetlerini etkinleştireceğiz, bu hizmeti **bedelsiz** sunacağız.
- Sağlık kurumlarında hasta ile doktor arasına para girmeyecek. Herkes doktorunu seçebilecek.
- Yoksulların sigorta priminin devlet tarafından karşılanmasını sağlayacağız. Böylece, bir güvencesi olmayanları sosyal devletin koruması altına alacağız.

c.-) SAĞLIK PERSONELİ HAKLARINI EKSIKSİZ ALACAK...

- Sağlık çalışanları emeklerinin, verdikleri çok özel hizmetlerin karşılığını alacak...
- Sağlık çalışanlarına, yaşamsal sağlık hizmetleri aksatılmamak kaydıyla, **grevli, toplu sözleşmeli sendikal hakları** sağlayacağız...
- Mahrumiyet bölgelerinde görevlendirilen hekimler döneceği tarih ve yeri göreve gitmeden önce bilecek... Mahrumiyet bölgesinde çalışan hekim ve sağlık personeline ek gelir, TUS puanı ve diğer sosyal olanakları sağlayacağız...

d.-) GENEL BAŞKAN BAYKAL'IN TIP BAYRAMI MESAJI

“Büyük sorun ve sıkıntılarla karşı karşıya olan sağlık çalışanlarımız, doktorlarımız, Tıp Bayramında sorunlarına çözüm istemekte ve sosyal devlete sahip çıkmaktadırlar. Bu çok memnuniyet vericidir.

AKP iktidarı ise bir yandan sosyal devlet anlayışını, sosyal devlet anlayışına dayalı uygulamaları ortadan kaldırmaktadır. Hükümetin SSGSS Yasası ise **"Herkes sigorta"** aldatmacasının içyüzünü gözler önüne sermektedir. **Artık gündemde olan "Paran kadar paket, paket kadar sağlık hizmetidir"**

Günümüzde hükümet bugüne kadar, **"sosyal devlet"** tanımı içerisinde **"hizmet"** olarak görülen sağlığı artık, **"yardım"** yani **"iane"** anlayışına dönüştürmektedir. Hizmet gidiyor, onun yerine iane, yani yardım geliyor. Sadaka anlayışını her alanda yaygınlaştıran AKP İktidarı, bunu sağlık alanında da yaygınlaştırıyor, esas anlayış haline getiriyor.

Tıp Bayramının buruk bir şekilde, kaygılı, güvensiz kutlandığı günümüzde, üzerinde önemle durulması gereken birkaç konuya da dikkat çekmek istiyorum. Sağlık personelinin performans ödeneği plansız bir şekilde dağıtılması olumsuzluklardan biridir. Bu sağlık hizmetinin sunumunda büyük aksaklığa ve huzursuzluğa yol açıyor **Halen sağlık personeline performans dayalı olarak döner sermayeden verilen katkı payı ise bir özlük hakkı değildir. Emeklilikte hiçbir geçerliliği yoktur.**

Sağlıkta dönüşümün önemli bir ayağı olan Genel Sağlık Sigortası Yasası da, alt yapı dikkate alınmadan, ABD'den tercüme edilen bir yasa ile hayata geçirilmek istenmektedir. Artık, Anayasa gereği sağlığı tekelden denetleyen Sağlık Bakanlığı olmayacaktır. Hastaların ilaç ve her türlü sağlıkla ilgili sorunu Sosyal Güvenlik Bakanlığının sorumluluğunda olacaktır. Hasta ve hastane giderleriyle, alacakları Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanacaktır. Bu yeni bütçe açığını da beraberinde getirecektir. Genel Sağlık Sigortası yasasında kronik hastalarla, kanserlilerin sorunlarının nasıl çözüleceği ise muğlaktır.

Ayrıca, özürlülük derecesini bildiren sağlık raporlarında büyük sorun yaşanmaktadır. Özürlüler tekrar rapor almaya zorlanmakta ve özürlülüklerini kaybetme durumuyla karşı karşıya bulunmaktadır. Yüzlerce özürlü aylarca sorunlarının çözümü, raporlarının değerlendirilmesi sorunuyla karşılaşacaktır.

Bu ve benzeri çok ciddi sorunların yaşandığı sağlık alanının vazgeçilmez olan doktorlarımız başta olmak üzere, tıp dünyasının ve çalışanlarının bayramını kutluyor, bugün hak aramak için iş bırakan çalışanlarımızı da selamlıyor, sevgiler, saygılar sunuyorum”

3.3.5.- AKP İKTİDARI'NDAN ENGELLİLERE BÜYÜK AYIP!

AKP'nin vizyonsuz, günü kurtarma anlayışına yönelik uygulamalarından bir yeniside engelli vatandaşlarımıza için düzenlenmiş; genel seçimleri atlatan AKP, geçen iktidarı döneminde engelli öğrencilere tanıdığı hakları, yeniden seçildikten kısa bir süre sonra ellerinden almıştır.

- Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü'nce yayımlanan "Rehberlik Araştırma Merkezleri ve Özel Eğitim Giderlerinin Karşılanması Genelgesi" ile engelli öğrencilerin devlet desteğinden yararlanmasını neredeyse olanaksız kılacak bir düzenleme yapılmıştır. Buna göre,
- Resmi ya da özel kuruluşlarda özel eğitim alan engelli öğrencilerin, özel eğitim kurumlarından destek eğitimi almaları halinde masrafları Milli Eğitim Bakanlığı tarafından karşılanmayacak.
- Bakanlık sadece birden fazla engeli bulunan çocukların, bulunduğu okulda hangi engel türüne ilişkin eğitim alıyorsa diğer engeliyle ilgili özel eğitim kurumlarından bireysel destek eğitimi alması halinde masraflarını karşılayacak. Bu durumda ise öğrencinin destek eğitimine ihtiyaç duyduğunun Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu'nca gerekli görülmesi ve rapor düzenlenmesi gerekecek. MEB rapor alındığı takdirde giderin yine tamamını karşılamayacak, sadece 6 seanslık kısmını üstlenecek.
- Bunların yanı sıra, "sürekli özürlü bulunduğu dair sağlık kurulu raporunu 1 Haziran 2006'dan önce alanlara, 31 Aralık 2007'den sonra **ödeme yapılmayacak**. Bu gruptaki öğrencilerin devlet desteğinden yararlanabilmesi için rehberlik araştırma merkezlerine başvurması ve Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu'ndan rapor alması gerekecek.

Sosyal hakları törpülemek, sosyal devleti geriletmek, "ezilenleri, toplumdandan dışlananları, bakıma muhtaçları ve engellileri" sahiplenmemek AKP iktidarının politikasına dönüşmüştür.

İktidarın bu sorumsuz politikaları ve bu alandaki duyarsız uygulamaları ile her platformda kararlılıkla mücadele edeceğiz.

3.4.- İKTİDAR “EMEĞİ, ÇİFTÇİYİ, ÇALIŞANLARI” EZİYOR...

3.4.1.- EMEK EZİLİYOR, ÖRGÜTLENME GERİLİYOR

3.4.1.1.- ÇALIŞMA HAKKI KUTSALDIR... EMEK EN YÜCE DEĞERDİR... SENDİKAL VE ÖRGÜTLENME HAKLARI EKSİKSİZ SAĞLANMALIDIR

- **Çalışanlara ve emeğe** her koşulda sahip çıkılmalıdır.
- İşçi ve işveren ayrı kutuplar olarak değil, üretimi arttırmayı amaçlayan, haklarını yasalar çerçevesinde arayan taraflar olarak görülmelidir; **her koşulda toplumsal barış hedef alınmalıdır.**
- “Sendikalar” ile “Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt” Yasalarındaki antidemokratik hükümler, AKP’nin “Avrupa Gözden Geçirilmiş Sosyal Şartı”na koyduğu tüm çekinceler kaldırılmalıdır.
- 2821 sayılı “Sendikalar Yasası” ile “2822 sayılı “Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasası” değiştirilmelidir. Bu kapsamda, İş Kolu sayısı azaltılmalıdır, Noter zorunluluğu kaldırılmalıdır, %10 barajı düşürülmelidir.
- Çalışma yaşamı normları, İLO standartları üzerine çıkarılmalıdır. **Kamu çalışanlarına “grevli toplu sözleşme hakkı” tanınmalıdır.**
- Aynı işi yapanların 4/C, 4/B vb. değişik statülerde çalıştırılmasının yarattığı karmaşa ve haksızlığa son verilmelidir.
- Çalışma yaşamında; kuralsızlık değil, **yasalar ve kurallar** egemen kılınmalıdır.
- **Güvencesiz, kaçak işçi çalıştırılmasının önüne geçilerek;** Sosyal Güvenlik Sisteminin en önemli sorunu haline gelen finansman sorunu çözülmelidir. Bundan kaynaklanan haksız rekabet önlenmelidir.
- **Grev yasakları kapsamı AB ölçülerine getirilmelidir.** Grevlerin, ancak yargı organlarınca ertelenebilmesi; "hak grevinin" serbest bırakılması, toplu iş sözleşmeleri için yetki tespitinin tarafsızlıkla uygulanması sağlanmalıdır.
- **SENDİKALARIN,** faaliyetlerini özgürce yürütebilmeleri için mali, yönetsel ve siyasi açıdan devlet, hükümet, siyasi partiler ve diğer kurumlara **bağlılığı engelleyecek, örgüt içi demokrasiyi işler kılacak etkin önlemler alınmalıdır.**

3.4.1.2.- İŞ GÜVENLİĞİ KONUSUNDA AVRUPA'DA BENZERİMİZ YOK

a.-) YAŞANANLAR İŞ KAZALARI DEĞİL, İŞ CİNAYETLERİDİR

Tuzla tersanelerinde, Davutpaşa'da ve başka yerlerde göz göre göre sağlık ve güvenlik kuralları hiçe sayılarak ucuz ve güvencesiz işçi çalıştırmanın sonucu yaşanan "İş Kazaları Değil, İş Cinayetleri"dir.

ILO verilerine göre **Ölümcül Kaza Sıklığı** açısından tüm AB ülkeleri arasında birinci sırada yer alan Türkiye (Portekiz'de 100 binde 7,0, Yunanistan'da 5,4, Almanya'da 2,3, Norveç'te 1,3, Türkiye'de ise 20,0'nin üzerinde) Tuzla Tersaneleri'nde yaşanan ölümcül iş kazaları ile bir kez daha sarsıldı.

"Tuzla tersanelerinde üst üste yaşanan ve sonu gelmeyen işçi ölümleri" ile İstanbul Davutpaşa'da kaçak bir işyerinde meydana gelen patlama sonucu 23 işçinin ölümü **"İŞ KAZALARINI"** kamuoyunun gündemine taşıdı. Aslında bu ölümlere "kaza" demek mümkün değil. Çünkü "kaza" bütün önlemlerin alındığı, işçilerin güvenceli-kurallı çalıştırıldığı ancak buna rağmen yaşanabilecek istisnai durumlar için kullanılabilir. Oysa bu olaylarda iş kazası adı verilen işçi ölümleri istisna değil kural haline gelmiş durumda.

Ancak ne yazık ki sorun Tuzla tersaneleriyle ve bugünle sınırlı değil; "işçinin kaza sonucu ölümü" on yıllardır pek çok sektörde yaşanıyor ve kuralsız çalışma düzeni sonucu yaşamını kaybeden ve sürekli iş göremez (sakat) kalan işçiler istatistiklerde birer sayı olarak kalıyor.

İş sağlığı ve güvenliği mevzuatı ve koruyucu teknik imkânlar gelişmekte, buna rağmen "iş kazaları, işçi ölümleri ve daimi sakatları" artmakta...

1945 yılında çıkarılan **İş Kazaları, Meslek Hastalıkları ve Analık Sigortaları Kanunu**'ndan bu yana ölen ve sakat kalan işçilerin kaydı tutuluyor. Bu kayıtlar 200 bin kişilik bir ölü ve sakat işçiler ordusuna ulaşmış durumda. 1946'dan bu yana "iş kazaları" sonucu ölen işçilerin sayısı tam 55 bine, sakat kalanların sayısı ise 145 bine ulaştı. 60 yılın ortalaması her yıla 900 ölü işçi. Son 25 yıla ise 30 bin ölü işçi sığmış. Her bir yıla 1200 ölü işçi. İşçi sayısı arttıkça, fabrika sayısı arttıkça ölü işçiler ordusu büyümüş.

Ölenlerin yanında bir de sosyal güvenlik hukukunun "**daimi iş göremez**" dediği çalışma becerisini yitirmiş, daimi sakat kalmış işçiler var. 145 bin kişilik bir ordu bu. Her yıl 2400 işçi yaşayan ölü haline gelmiş. Özetle, Türkiye'deki çalışma hayatı 1946 yılından bu yana **her yıl 3280 işçi "iş kazası"** ve meslek hastalığı sonucu ölmüş veya sakat kalmış. 60 yılda **200 bin** kişilik ölü ve sakat işçiler ordusu yaratmış.

Bu tablonun en önemli nedeni, iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin, işverenlerin çoğu tarafından bir maliyet unsuru olarak ele alınması, kurallara uyulmaması ve işyerlerine sendika sokulmamasıdır.

Giderek artan esnek ve kuralsız çalışma biçimleri, kayıtsız çalışma ve uzun çalışma süreleri işçi ölümlerinin en önemli nedeni. Öte yandan son yıllarda yoğunlaşan taşeronluk zinciri iş kazalarına adeta davetiye çıkarmakta. Ana işverenden iş almak için fiyatları düşüren taşeron şirketler kâr etmenin yolunu işçiyi riske atmakta buluyor.

İş Yasası asıl işlerde taşeron çalıştırılmasına olanak vermemesine rağmen bu hüküm sistemli olarak ihlal edilerek asıl işlerde de taşeron çalıştırılıyor. Böylece işi olan ama işçisi olmayan az sayıda devasa şirket ile bunlara bağlı işçisi olan küçük küçük yüzlerce taşeron şirket ortaya çıkıyor.

İş kazalarının iş cinayetine dönüşmesini engellemenin iki önemli yolu var. **Birincisi devletin, ikincisi sendikaların denetim ve yaptırımını.** Bu iki yolun etkin biçimde kullanımıyla iş kazaları önemli ölçüde azaltılabilir. Dünyada bunun örnekleri var. Uluslararası Çalışma Örgütü verilerine göre ölümlü sonuçlanan iş kazası oranları bazı ülkelerde önemli ölçüde geriletildi. Türkiye'de "ölümlü sonuçlanan iş kazası" oranları '100 binde 20.5' iken bu oran Norveç, İsveç, İsviçre ve Danimarka gibi ülkelerde '100 binde 2' oranının altına geriledi

Ülkemizde işçiyi koruyucu sağlık ve güvenlik mevzuatı kâğıt üzerinde oldukça gelişkin ancak denetim ve yaptırım yok mertebesinde. İş Yasasına göre işyerlerinde sağlık ve güvenlik kurallarına uyulmasını denetleme görevi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na ait. Ancak denetlenecek 750 bin işyeri varken bakanlığın teftiş örgütünde çalışanların sayısı (büro çalışanları dahil) sadece 610 civarında.

b.-) TUZLA TERSANELERİ SADECE GÖZE BATAN BİR ÖRNEK:

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Başkanlığı'nın, 13-24 Eylül'de 43 işyerinde yaptığı teftiş tersane gerçeğini ortaya koymuştu. Sadece iki işyerinde kusur bulunmazken, 41 işyerinde 590 kusur belirlenmiş, 190 bin YTL para cezası kesilmişti. Rapora göre, Aralık 2006'dan Eylül 2007'ye kadar tersanelerde 386 iş kazası oldu. Bunlardan sekizi ölümlü, ikisi de organ kaybıyla sonuçlandı. Ölümünden üçü elektrik çarpması, ikisi düşme, ikisi 'kalp krizi' ve biri de sıkışma sonucunda meydana geldi. Rapora göre, yaralanmayla sonuçlanan kazalar şöyle: Elektrik çarpması (23), düşme (72), yanma (24), kesilme (37), cisim çarpması (47), göze çapak kaçma (52), sıkışma (40).

Çalışma Bakanlığı'nın iki raporu, 'tersaneler kusur dolu' dedi, ama hiçbir makamdan durumu değiştirmeye yönelik en küçük bir resmi adım gelmedi

Taşeron firmalar hızlı iş yetiştirmek için iş sağlığı ve güvenliğini önde tutmayan bir çalışma düzeni içerisinde çalışıyorlar. Tersane işçiliği ağır işkolu statüsünde olmasına ve 7.5 saatlik mesai gerektirmesine karşın, kimi işçiler işi yetiştirmek için 12-13 saat çalıştırılıyor. 1-1.5 saatlik yol sonunda evlerine yorgun giden işçiler, tam dinlenmeden yeniden işbaşı yapıyorlar ve yorgunluk üst üste binince, gerekli önlemler de alınmadığı için ölümlü iş kazaları ortaya çıkıyor. Bunda taşeronların çalıştırdıkları işçilerin kalifiye olmaması da önemli rol oynuyor. Kaza raporlarının ortaya koyduğuna göre, açıktaki kablolardan doğan yangınlar, dumandan zehirlenmeler, hatalı kaynak kullanımından ortaya çıkan olumsuzluklar, baretsiz çalışmalar, yüksekte gerekli önlemler çalışmaları kazalara neden oluyor.

Son yıllarda artan üretim hızıyla Türk ekonomisinin yıldızlarından biri haline gelen Tuzla Tersanelerinin farklı bir yüzü arka arkaya gelen işçi ölümleriyle ortaya çıktı. Artan siparişlere yetişmekte zorlanan tersanelerde, taşeron firmalara bağlı çalışan işçilerin ölüm oranı her geçen yıl yeterli güvenlik önlemi alınmaması nedeniyle arttı. 15 yılda 82 işçi hayatını kaybederken, bunun yarısı üretimin hızla arttığı son 3.5 yılda gerçekleşti. Sadece bu yıl 1.5 ayda 6 işçi hayatını kaybetti.

Beş milletvekilimizin Tuzla Tersanelerinde yerinde incelemesinden sonra hazırlanmış olan raporda, **"Ucuz maliyet ve işçiliğe dayalı taşeron sistemi iş güvenliğini dinamitliyor, işçi sağlığı umursanmıyor, iş giysileri işçilere aldırılıyor, sigorta primleri eksik yatırılıyor."** denilmiştir.

3.4.2.- “TARIM VE HAYVANCILIK” GERİLEMEKTE, ÇİFTÇİNİN YOKSULLUĞU ARTMAKTADIR...

3.4.2.1.- AKP İKTİDARI, ÇİFTÇİ İÇİN “YOKSULLAŞMA”, TARIM İÇİN, “GERİLEME DÖNEMİ” OLDU

a.-) AKP, “IMF’YE TESLİMİYET” VE “AB’YE UYUM” DİYEREK, “ÇİFTÇİMİZİ BITİRDİ”

Ülkemizin en çok dışlanan, en yoksul kesimini oluşturan çiftçilerimizle sürekli kavgalı olan, onlara "**gözünüzü toprak doyursun**" diyebilen AKP iktidarında, "**IMF ve Dünya Bankası'nın yapısal uyum programına, AB'nin Ortak Tarım Politikası müktesebatına**" eksiksiz olarak uyum için aşırı çaba sarf edilirken, "**çiftçimizin ihtiyaçları, tarımımızın koşulları, ülke ekonomimizin çıkarları**" büyük ölçüde göz ardı edildi.

Bu anlayış çerçevesinde, **Türkiye tarımına** (bitkisel üretim ile hayvan yetiştiriciliğine) **ilişkin politikalar sürekli olarak büyük tarım ve gıda şirketlerinin çıkarına, çiftçilerin aleyhine sürdürüldü.**

b.-) HÜKÜMET ÇİFTÇİYİ DEĞİL IMF’Yİ DİNLEDİ, TARIMA DESTEĞİ RAFA KALDIRDI

TARIMSAL DESTEK, 2008 yılı için GSYİH'nın yüzde 0,75'ine geriletildi:

- Hükümet, Gayri Safi Yurt İçi Hasıla'ya (GSYİH' ya) oran olarak 2007 de yüzde **0.86** olan **Tarimsal Destekleri**, 2008 de yüzde **0.75'** e düşürdü, toplam 5 milyar 400 milyon YTL'ye indirdi; Oysa, Tarım Kanunu'nda, tarıma verilecek desteklerin GSMH'nın % 1'inden az olamayacağı yasal zorunluluğa bağlanmıştı.
- Doğrudan Gelir Desteği, dönüm başına 16 YTL iken, AKP iktidarı tarafından 10 YTL'ye indirilmişti. Şimdi ise **7 YTL'**ye indirilmek isteniyor. Kaldı ki, hükümet 2002 yılından beri doğrudan gelir desteği ödemesini sürekli olarak bir yıl erteleyerek ödemekte.
- Hükümet, 2007 yılı içinde ödemesi gereken tarım desteklerini seçim sonrasında tamamen durdurdu. Çiftçiye, yem destekleri, tohumluk destekleri hiç ödenmedi. Temmuz ayı sonrasında ait süt primi, suni tohumlama primi ve su ürünleri primleri de ödenmedi. Üretici birlikleri, alamadıkları destek paylarından ötürü çalışanlarına maaş veremez, kiralalarını ödeyemez durumuna düşürüldü.
- Dünya ortalamasının üzerinde bir verimliliği yakaladığımız pamuk üretiminde uygulanan yanlış destek ve fiyat politikaları nedeniyle verimliliği dünya ortalamasının altında olan ABD'den pamuk ithal eder duruma geldik, getirildik. Pamuk üretimi son yılların en düşük seviyesine 800 bin tonun altına, ithalatımız ise 1 milyon tona yaklaştı. Sadece pamuk için 1 milyar dolardan fazla döviz ayırır duruma geldik.

Hükümet, çiftçiye kaşıkla verdiği kepeyle geri almaktadır:

- Türkiye’ de çiftçi mazotu kullanırken vergiye; gübreyi kullanırken tüccara, elektriği kullanırken TEDAŞ’ a çalışmaktadır. Pahalı olduğu için, özellikle sulamada kullandığı elektriğin borcunu ödeyemeyen, bu nedenle de elektrik fiyatında indirim bekleyen çiftçi, 13,5 YKrş’ (135,000 TL) tan kullandığı elektriği artık yapılan zam sonrasında 15,55 YKrş’ (155,500 TL) tan kullanacak.
- Çiftçimiz 2006 yılında, bir milyar YTL.’si 2004 yılından kalmak üzere toplam 5 milyar YTL tarımsal destek alırken; yalnızca kullandığı girdiler dolayısıyla ÖTV ve KDV olarak devlete 5 milyar 449 milyon YTL ödemiştir. Yani, çiftçi devletten alacaktır. **Devlet çiftçiyi değil, çiftçi devleti desteklemektedir.**

c.-) TARIM SEKTÖRÜ “SABİT SERMAYE YATIRIMLARI” GERİLEMEKTEDİR

- **Toplam Sabit Sermaye Yatırımları** içinde **TARIM** sektörünün payı 2007 de yüzde 4,7 iken, 2008 de daha da geriletilerek **yüzde 4,3’e** indirildi. Yatırımlar, Kamu Sektöründe % 8.5 dan % 7,6’ya; Özel Sektördeki % 3,5’den % 3,4’e indi.
- Yani hem **KAMU** hem de **ÖZEL** sektör 2008’de 2007’ye göre tarıma daha az sabit sermaye yatırımı yapacaktır. Tarım sektörümüzün çok ihtiyaç duyduğu “**sulama yatırımlarının**” da 2008 yılında, 2007 yılına göre, yüzde 3 oranında azaltılması öngörülmektedir.

d.-) TARIM ÜRÜNLERİNDE İTHALAT PATLAMASI YAŞANMAKTADIR

- 2007’de Uluslararası Standart Sanayi Sınıflamasına göre, tarımsal dış ticaret açığı **1 milyar dolara** yaklaşmıştır. Tarım ürünleri ihracatı, 2006 yılına göre yalnızca yüzde 7 oranında artarak **3 milyar 724 milyon** dolar olmasına karşılık, ithalat **bir önceki yıla göre yüzde 60 artarak 4 milyar 640 milyon** dolara ulaşmıştır.
- Diğer taraftan, Tarım ve Ormancılık ürünleri ihracatının toplam ihracat içindeki payı 2006 yılında **yüzde 4,1** iken, 2007 yılında **yüzde 3,5’e** gerilemiştir.

e.-) TARIM SEKTÖRÜ GİDEREK KÜÇÜLMEKTEDİR

- 2007 yılında ekonominin genelinde Gayri Safi Yurtiçi Hasılanın (GSYİH) gelişme hızı **yüzde 4,5** olurken, **tarım büyüme yerine aksine küçüldü, adeta çöktü;**
  - ✓ Yılın dördüncü çeyreğinde **yüzde - 9,7’ye.**
  - ✓ 2007 yılının tamamında da yüzde **-7,3’e** ulaştı.

Tarım sektöründe 2007 yılındaki yüzde 7,3 oranında gerileme, 2001 krizinden sonraki en kötü dönemi yansıtmaktadır.

f.-) ÇİFTÇİ, ZAMLAR ALTINDA EZİLİYOR, YOKSULLAŞIYOR

- **Enflasyonun % 8,4 olduğu bir ülkede GÜBREYE % 58 zam yapmak çiftçiye zulümdür.** 2002 yılından bu yana gübreye yapılan zam ortalama % 200 gibi korkunç bir boyuta ulaşmıştır. Gübreye son iki yılda gelen zam ortalama % 114; son bir yılda gelen zam ortalama % 58.
  - ✓ Ocak 2006'da 27 YKrş olan **Amonyum Sülfat**, Şubat 2008'de 57 YKrş;
  - ✓ 47 YKrş olan **Üre** 76 YKrş;
  - ✓ 48 YKrş olan **DAP** 125 YKrş;
  - ✓ 37 YKrş olan **Kompoze Gübre** 82 YKrş, oldu.
- Benzeri şekilde **TARIM İLAÇLARINDA** Temmuz 2007 seçimlerinden sonra çok ciddi fiyat artışları oldu.
- **MAZOTA** yapılan zamlar, mazottan alınan fahiş vergiler çiftçinin belini **büküyor...** AKP iktidarı döneminde mazota yüzde105 oranında zam yaptı. Sadece son iki yıldaki zam yüzde 24; son bir yıldaki ise yüzde 17. Çiftçinin bugün bir litre mazota ödediği 2,57 YTL'nin 1,27 YTL'si yani yarısı ÖTV ve KDV'dir, yani vergidir. Mazotun rafineriden çıkış fiyatı yalnızca 90 YKrş'tur. **Yani, çiftçinin mazotunun pahalı oluşu dünya petrol fiyatı artışından değil, hükümetin uyguladığı insafsız zamların sonucudur.**

Çiftçimizin satın alma gücü geriliyor, sürekli olarak daha yoksullaşıyor:

Çiftçimizin satın alma gücü 2006 yılı sonunda 2002 yılı sonuna göre, tüketim mallarında ortalama yüzde 45; girdilerde ise yüzde 35 azaldı. Tüketim mallarındaki satın alma gücü azalması; Buğday üreticisi için yüzde 22; Pamuk üreticisi için yüzde 30; Şeker pancarı üreticisi için yüzde 27; Ayçiçeği üreticisi için yüzde 31; Çeltik üreticisi için yüzde 34, düzeylerinde gerçekleşti.

g.-) ÇİFTÇİMİZ 2007 YILINDA, KURAKLIK AFETİ NEDENİYLE DE BÜYÜK KAYBA UĞRADI, ANCAK HÜKÜMET YARALARI SARMADI

2007 yılında çiftçi aşırı kuraklık nedeniyle 5 milyar YTL'nin üzerinde zarar gördü. Hükümet, yalnızca 41 ilde ve sadece buğday, arpa, fiğ ve korunga için kuraklık yardımı yaptı. Oysa, bu ürünler yanında, başta pamuk, zeytin, domates, tütün, mısır, ayçiçeği olmak üzere temel tüm bitkisel ürünler kuraklıktan büyük zarar gördü.

Ancak Hükümet, bu afet karşılığı olarak çiftçiye yalnızca 514 milyon YTL kuraklık yardımı ödedi.

h.-) AKP İKTİDARINDA ÇİFTÇİ, ÜRETTİĞİ HER ÜRÜNDEN ZARAR ETTİ.

TMO BUĞDAY üreticisini dışladı, kaybeden çiftçi kazanan tüccar oldu:

- Buğdayda düşük fiyat, düşük prim politikası uygulanarak; çiftçiye alım sıkıntısı yaratılarak, buğday üretiminin artması adeta engellendi. Buğday alımına Cumhuriyet tarihimizde ilk kez kota getirdi. Orta Anadolu'da 500.000 ha alanda çiftçi artık buğday ekmiyor.

- Kuraklık da etkili olunca 2007 yılında uzun yıllardan sonra ilk kez ihtiyacımızı karşılamak için buğday ithal etmek zorunda kaldık. 2007 yılında üretimimiz ABD Tarım Bakanlığı'na göre 15,5; Bizim Tarım ve Köyişleri Bakanlığımıza göre 16,7 milyon tona indi.

1.-) 2007'DE BİTKİSEL ÜRETİM HER ALANDA GERİLEDİ

BİTKİSEL üretimde geçen yıla göre yüzde 9,3, TAHİL üretimde yüzde 14,4, TARLA ürünlerinde yüzde 12,7, SEBZE üretiminde yüzde 2,7 ve MEYVE üretiminde yüzde 3,9 oranında gerileme oldu.

- Ziraat Odaları'nın verilerine göre; kuraklıktan zarar gören bölgelerde üretim kaybı buğdayda yüzde 20, Karpuzda yüzde 24, çekirdeksiz kuru üzümde yüzde 20, domateste yüzde 25, ayçiçeğinde yüzde 17, yağlı tohumlarda yüzde 20 oranına ulaştı.
- Yanlış politikalar ve kuraklık baklagilleri de vurdu üretimi düşürdü. 1999 2007 arasında nohut üretimi 860 bin tondan 512 bin tona, kırmızı mercimek üretimi 630 bin tondan 527 bin tona, yeşil mercimek üretimi 216 bin tondan 32 bin tona düştü. Fasulye 210 bin tondan 160 bin tona gerileyerek yüzde 25 azaldı.

TÜTÜN kotaları sürdürüldü, üretici açlığa mahkum edildi.

- Tütünde kotalar 2002 yılında 405.000 bin olan tütün üreten çiftçi sayısını 2007 yılında 200.000'in altına; 2002 yılında 160.000 ton olan tütün üretimini de 2007 yılında 100.000 tonun altına düşürdü.
- Düşen üretimden dolayı, en önemli tarımsal ihraç ürünlerimizden olan tütünde 2007 yılında 70.000 ton yabancı tütün satın alınarak 250 milyon doların üzerinde ithalat yapmak zorunda kaldık.
- Tütün fiyatı 2006'da 5,760, 2007'de ise 7,100 YTL olarak belirlendi. Ancak piyasada tütün fiyatı 5.5-6 YTL oldu. Yani 2006 ile 2007 arasında tütünün bir kilo fiyatına yapılan zam yüzde 0, üretim girdilerine yapılan zam ise yüzde 27.

PANCAR üreticisi kaçak şekere tutsak edildi:

- Şeker pancarında da kotalar sürdürüldü. Ülkeye bir yandan kaçak şeker, bir yandan kaçak tatlandırıcı girişi devam etti. Ülke içinde de yasadışı tatlandırıcı üretimi artarak sürdü.
- Şeker pancarı üretimi 90'lı yıllarda 20 milyon tonlarda iken 2007 yılında 12 milyon tona indi. Şeker pancarında 2003 yılında 88.800 TL olan fiyat 2007 yılında 95.000 TL (9,5 YKrş). Aradan geçen 4 yılda fiyat hemen hiç artmadı.

Hükümet PANCAR üreticisinin değil, CARGİLL'in yanında

- **TÜRKİYE** pancar şekerinde kendine yeterli bir ülke idi. 57. Hükümet (DSP-MHP-ANAP) döneminde çıkarılan Şeker Yasası ile nişasta bazlı şeker sanayine yer açıldı. Nişasta bazlı şeker üretimi için yüzde 10 kota tanındı. Ayrıca bu kotaların her yıl yüzde 50 artırılması yetkisi Bakanlar Kurulu'na verildi.
- Nişasta bazlı üretim sanayi şimdilerde 900 bin tondan fazla şeker üretmektedir. Her 100 bin ton nişasta bazlı şeker üretiminin karşılığında 25 bin çiftçi pancar üretiminden kopuyor, 2000 şeker fabrika işçisi işini kaybediyor. Gerçek böyle iken Bursa-Orhangazi

ilçesinde birinci sınıf tarım arazisi üzerinde fabrika kuran uluslararası şirket Cargill, Danıştay kararı ile kapatıldı ancak hükümet yine açtı. Yani mahkemeler Cargill'i kapatıyor, AKP iktidarı yeni yasalar çıkararak yeniden açıyor.

ÇELTİK için düşük fiyat, düşük prim ve zamansız ithalat politikası; AYÇİÇEĞİ ve PAMUK için düşük prim politikası ciddi üretim düşüşlerine neden oldu.

- Hükümet, pamukta 3 yıldır sürekli düşen fiyatları yeteri miktarda primle desteklemedi. Çiftçi pamuktan kaçtı.
- Türkiye Ziraat Odaları Birliği, 2006-2007 yılı çeltik üretim maliyetini 89 YKrş olarak belirledi. Hükümetin TMO vasıtasıyla açıkladığı fiyat, bu maliyetin de çok altında.

Hükümet FINDIK üreticisini alivreciye ve ihracatçı büyük tüccara mahkum etti.

- FİSKOBİRLİK'e yasal hakkı olan krediyi kullanılmayıp, üreticinin teslim ettiği fındığın parasını almasını engelleyen ve fındık fiyatlarını dibe vurduran AKP iktidarı, fındık alımında TMO'yu devreye sokarak, FİSKOBİRLİK'i devreden çıkardı ve çiftçiyi alivreciye ve ihracatçı tüccara mahkum etti.
- Karadeniz fındık üreticisinin bugün yaşadığı sıkıntı yarın Ege'nin pamuk, zeytin, üzüm, incir üreticilerinin ve diğer bölgelerimizin üreticilerinin başına gelecektir. Hükümetin, fındık konusunda almış olduğu karar, Tarım Satış Kooperatiflerini tasfiye etmenin ilk ayağını oluşturmaktadır.

ZEYTİN ve ZEYTİNYAĞI üreticileri son derece sıkıntılı.

- Üretim düşüşünden ötürü, sanayici ihraç etmek üzere ithalat yapmak istiyor. 2007 yılında hükümet 40 ilde buğday, fiğ, arpa ve korunga için destek kararı alırken, zeytin kapsam dışında bırakıldı. Hemen her zeytin bölgesinde % 20-%80 oranında değişen kayıplar oldu.

AYÇİÇEĞİ üreticisi sürekli zararda

- Ayçiçeği üretiminde son 5 yılda girdi maliyeti % 90; ayçiçeği alım fiyatı ise yalnızca % 10 arttı. TRAKYABİRLİK 2005 yılında 50,5 YKrş olan alım fiyatını, 2006 yılında 50 YKrş avans fiyatı olarak açıkladı. Borsa alım fiyatı ise 48 YKrş ile sınırlı kaldı.
- 2006'da 1 milyon ton dolayında gerçekleşen ayçiçeği üretimi 2007'de 750-800 bin tona düştü. Bu, önceki yıl 400-500 bin ton tohum ithal edilirken, bu yıl 600-700 bin ton tohum ya da karşılığı 240 bin ton ham yağ ithal etmek anlamına gelmektedir.

HAYVANCILIK, besicilik kriz içinde

- 2004 Yerel seçimlerinden önce kooperatiflere verilen hayvanlar ya kısır ya da hastalıklı çıktı. Çünkü, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı hayvanlarda daha önce aranan sertifikalı olma koşulunu kaldırdı. İki yıl önce inek sahibi olduğuna sevinen çiftçimiz, süt üreticileri borçlarını ödeyememenin telaş ve paniğini yaşadı.

j.-) TÜRK TARIMI VERİMLİLİKTE DİĞER ÜLKELERLE REKABET EDEMEMEKTEDİR

- Ülkemizin mevcut potansiyeline karşın, tarımsal üretimde verimlilik artırılamamakta, oldukça düşük düzeylerde kalmaktadır.
- ABD'de buğday üretiminde verimlilik hektar başına **5 bin 700** kilogram iken, Türkiye'de hektar başına **2 bin** kilogramdır.
- Avrupa Birliği'nde şeker pancarında verimlilik hektar başına **58 bin** kilogram iken, Türkiye'de **38 bin** kilogramdır.
- Bal üretiminde ülkemiz, **5 milyon** bal kolonisi ile Çin'den sonra koloni sayısı olarak dünyada ikinci sırada bulunmasına karşın, bal üretiminde **4'üncü sıradadır**. Koloni başına alınan bal miktarı itibariyle bakıldığında ise, **14'üncü** sırada bulunmaktadır.

3.4.2.2.- TARIM ÜLKEMİZİN YÜKÜ DEĞİL GÜCÜ OLMALIDIR. BU BİZİM ÇİFTÇİMİZE “SÖZÜMÜZDÜR”

a.-) HER ZAMAN KÖYLÜMÜZÜN, ÇİFTÇİMİZİN YANINDA OLACAĞIZ. KÖYLÜMÜZÜ, ÇİFTÇİ YAPACAĞIZ, ONLARI REFAHA KAVUŞTURACAĞIZ.

- Çiftçimizin yoksullaşmasına, doğaya teslim olmasına, serbest piyasa koşullarında kaderine terk edilmesine, “çiftçiyi yok sayan anlayışa” son vereceğiz. Çiftçimizi refaha kavuşturacağız.
- Tarım Bakanlığını çiftçimizle buluşturacağız; etkin; köye, köylümüze ve çiftçimize hizmet eder dinamik bir yapıya kavuşturacağız.
- Tarımı asla serbest piyasanın kurlsız koşullarına bırakmayacağız. Dışarıdan dayatılan IMF ve Dünya Bankası politikalarını değil, ihtiyaç duyduğumuz doğru tarım politikalarını uygulayacağız.
- Ulusal ve bölgesel “tarımsal üretim planlaması”nı mutlaka gerçekleştireceğiz. Toplumun ihtiyaçlarını ve iç-dış pazarın istemlerini dikkate alarak optimal üretim ortamının oluşumunu özendireceğiz.

b.-) ÇİFTÇİMİZİ YALNIZ BIRAKMAYACAĞIZ, ONLARA GÜÇLÜ DESTEK SAĞLAYACAĞIZ...

- Tarım sektöründe kurumsallaşmayı, örgütlülüğü, gönüllü kooperatifçiliği destekleyeceğiz.

- ✓ Tarım kooperatiflerini ve kooperatif birliklerini destekleyeceğiz. Tarım Kooperatifleri Kanunu’nu çıkaracağız.
- ✓ Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri Kanunu’nu yeniden ele alacağız. Devletin ve kamu tüzel kişilerinin Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri’ne mali destek sağlamasını önleyen hükümleri yasadan çıkaracağız.
- ✓ Verimsiz küçük üreticilerin birleşmesiyle işletmelerin ekonomik ölçeğe ulaşmalarını özendireceğiz. Kooperatiflere vergi kolaylığı sağlayacağız. Kooperatif ve birliklerin depolama, soğutma ve taşıma sistemi kurmalarını destekleyerek özendireceğiz, sebze-meyve ve çiçek için hava yolu taşımacılığını ekonomik hale getireceğiz.
- ✓ Ziraat Bankasını çiftçi bankasına dönüştüreceğiz. Ziraat Bankası yalnızca çiftçiye ve tarımsal sanayi işletmelerine kredi sağlayacak. Tarımsal kredilere mutlaka enflasyon oranının altında faiz uygulayacağız.
- ✓ Tarım Kredi Kooperatiflerini göstermelik olmaktan çıkarıp, çiftçinin tüm girdi ihtiyacını zamanında ve uygun fiyatla karşılar duruma getireceğiz.
- ✓ Tarım Kredi Kooperatiflerini, Kooperatifler Bankası’na dönüştüreceğiz.
- ✓ Su Ürünleri Genel Müdürlüğü’nü yeniden kuracağız.
- ✓ Tarım Sigortaları Kanununu değiştirerek, yoksul çiftçilerin sigorta primlerinin tamamının devlet tarafından karşılanmasını sağlayacağız.
- ✓ Fiskobirlik, üreticinin öz malıdır. Fiskobirlik’i tüm olanaklarımızla destekleyeceğiz. Çiftçinin bilgi düzeyini artırmak için hem kamu ve hem de özel yayım çalışmalarını geliştireceğiz.
- ✓ TRT’ye, tarımsal yayımda etkin görev vereceğiz, çiftçiyi her yönden geliştirme amacıyla “tarım kanalı”nı yayına sokacağız.

- **TMO'yu yeniden yapılandırarak etkin bir Destekleme Kurumu oluşturacağız.** Kurumun finansmanını genel bütçe ve tarım fonları ile tarım ürünü ticareti ve sanayisinden sağlanacak vergi gelirleriyle karşılayacağız.
- **Tarımsal desteklemeye daha fazla kaynak ayıracağız.** Öncelikle örgütlenmiş üreticilere destekleyeceğiz. Destekleme politikalarını bağlayıcı uluslararası kararları da dikkate alarak, ancak öncelikle tarımımızın ve çiftçimizin önceliklerini göz önünde tutarak yeniden düzenleyeceğiz.

- ✓ Çiftçinin kullandığı mazottan ÖTV almayacağız. Balıkçılara ucuz mazot uygulamalarını sürdüreceğiz.
- ✓ Çiftçinin tarımın her alanında kullandığı elektrik fiyatlarını sanayi elektriği fiyatına çekeceğiz.
- ✓ Çiftçilerin elektrik borçlarını yeniden yapılandırarak, borç faizlerini sileceğiz ve ödemeleri faizsiz olarak 5 yıla yayacağız. Çiftçilerin mağdur olmaması için, elektrik faturalarının hasat dönemi sonunda (yıl sonunda) tahsil edilmesini sağlayacağız.
- ✓ Zirai mücadele ilaçlarının yerli üretimini teşvik edeceğiz, zirai mücadele ilaçlarına sübvansiyon uygulayacağız.
- ✓ Gübrede KDV'yi % 1'e düşüreceğiz.
- ✓ Çiftçinin alacağı traktöre devlet desteği sağlayacağız.

c.-) ÇİFTÇİ ÜRETİM VE EMEĞİNİN KARŞILIĞINI ALACAK.

- **Çiftçinin ürününün “değer fiyata” satılmasını sağlayacağız.**

- ✓ Vadeli işlem borsaları sistemini geliştireceğiz.
- ✓ Depo Makbuzu sistemini yerleştirerek, üreticinin, ürününü, her an paraya çevirebileceği, teminat olarak kullanabileceği sertifikalı depolarda depolayıp, fiyatın en uygun olduğu zamanda satmasını sağlayacağız.
- ✓ Çiftçinin üretiminin iç pazarlarda değerini bulacağı bir pazarlama sistemini özendiracağız. Dış pazarlara açılım için tüm desteği sağlayacağız.

- **Ürünler için “fark ödeme” sistemini uygulayacağız.**

- ✓ Bu amaçla üretim döneminden önce, sistemin uygulanacağı her ürün için **hedef fiyat** ve **müdahale fiyatı** belirleyeceğiz. Bu sistemde üretici emeğinin karşılığını alacak, sanayici ve ihracatçı ürünü piyasa fiyatından aldığından rekabet şansını koruyacak, tüketicinin aldığı ürünün fiyatı da yükselmeyecektir.
- ✓ Hedef fiyat, “**ürün maliyeti + çiftçi karı**” hesaplanarak belirlenen üreticinin eline geçecek fiyat olacaktır.
- ✓ Müdahale fiyatı ise, ürünün piyasadaki fiyatının kabul edilebilir en düşük miktarı olacak.
- ✓ **Piyasa fiyatı, hedef fiyat ile müdahale fiyatı** arasında oluşursa, devlet piyasa fiyatı ile hedef fiyat arasındaki farkı **çiftçiye fark olarak ödeyecektir.**
- ✓ Piyasa fiyatının, müdahale fiyatının altına düşmesi durumunda müdahale kurumu bizzat devreye girerek, çiftçinin ürünü satın alacaktır. Uluslararası Anlaşmaların tanıdığı olanakları son sınırına kadar kullanarak gümrük vergilerini gereksiz dış alıma izin vermeyecek düzeyde tutacağız.

d.-) TARIMDA ÜLKEMİZİN YETERLİLİK DÜZEYİNİ YÜKSELTECEĞİZ:

- Ülkemizde üretim olanağı bulunduğu halde, kendimize yetecek kadar üretmediğimiz “kendimize yeterliliği” sağlayacağız.

- ✓ **BUĞDAY**da 210 kg/da olan verimi 5 yılda 250 kg'a; üretimi 25 milyon tona çıkaracağız.
- ✓ **ARPA** üretimini 5 yılda 10 milyon tona çıkaracağız.
- ✓ Şeker Yasası'nı **ŞEKER PANCARI** üreticisinin lehine değiştireceğiz. Üretim kotalarını yeniden düzenleyerek, şeker pancarı üretimini yeniden artıracacağız. Şeker pancarı üretimini hiçbir yıl 15 milyon tonun altına düşürmeyeceğiz.
- ✓ **TÜTÜN** üretimini artırarak 5 yılda 200 bin tona çıkaracağız. Dışarıdan tütün alımına son vereceğiz. Tütün Yasasını, ulusal çıkarlarımız doğrultusunda değiştirerek; TEKEL'in özelleştirilmesi uygulamasına son vereceğiz.
- ✓ **AYÇİÇEĞİ** üretimini 5 yılda 1.5 milyon tona çıkaracağız. Ayçiçeği primini mutlaka artıracacağız.
- ✓ **PAMUK** üretimini 5 yılda 1.5 milyon tona çıkaracağız. Pamuk primini maliyeti ve üretici karını karşılayacak düzeye çıkaracağız. Bunu sağlayabilmek için prim sistemini fark ödeme sistemine dönüştüreceğiz. Pamukta makineli hasadı sağlayacak önlemleri alacağız.
- ✓ **MISIR** üretimini yılda 4 milyon tonun altına düşürmeyeceğiz. Mısırdan dışa bağımlılığa kesinlikle son vereceğiz. Mısıra fark ödeme şeklinde yeterli prim vereceğiz. Kurutma ve işleme tesislerini geliştireceğiz.
- ✓ **SOYA** üretimini 5 yılda 500 bin tona çıkaracağız. Soyaya fark ödemesi olarak yeterli primi vereceğiz. Entegre soya işleme tesislerini teşvik edeceğiz..
- ✓ Ülkemizi 5 yıl içinde **YAĞLI TOHUM, MISIR** ve **PAMUK** dışalımıcısı ülke olmaktan kurtaracağız.
- ✓ Güney Doğu Anadolu'da, GAP Bölgesinde **ÇELTİK** üretimini geliştireceğiz.
- ✓ **SEBZE** üretimini 5 yılda 40 milyon tona; **MEYVE** üretimini 20 milyon tona çıkaracağız. Narenciyede dış satım primini artıracacağız. Sebze-meyve ihracatını geliştireceğiz.
- ✓ **MERALARI** koruyacağız. Mera ıslahını hızlandıracağız. Yonca-korunga-fiğ üretimini artıracacağız. Yem bitkisi üretimini 5 yılda 10 milyon tona çıkaracağız.
- ✓ **KIRMIZI ET** üretimini 5 yılda 1,5 milyon tona çıkaracağız. Bunu sağlamak için ulusal ırk ıslahı programı uygulayacağız. Suni tohumlamayı ulusal seferberliğe dönüştürüp, damızlıkçı işletmeleri yaygınlaştıracacağız. Sınırlardan kaçak hayvan girişini mutlaka önleyeceğiz.
- ✓ **SÜT** üretimini 5 yılda 15 milyon tona çıkaracağız. Bunu sağlamak için ulusal ırk ıslahı programı uygulayacağız.
- ✓ **TAVUK** ihracatına desteği artıracacağız. Tavuk eti üretimini 5 yılda bir milyon tona çıkaracağız. Tavukçulukta sözleşmeli üretimi düzene sokacağız.
- ✓ **SU ÜRÜNLERİ** üretimini, 200 bin tonu balık çiftliklerinde üretim olmak üzere 5 yılda 800 bin tona çıkaracağız.
- ✓ **ÖRTÜ ALTI TARIM** (seracılık) ile **EKOLOJİK TARIMI** geliştireceğiz; ihracata yönelik olarak destekleyeceğiz...

e.-) TARIMDA DIŞ REKABET GÜCÜMÜZÜ ARTIRACAĞIZ.

- Üretim maliyetlerini, dünya piyasalarında rekabet edebileceğimiz ölçüde düşürülmesini, ihraç şansımız olan ürünleri, uygun standart ve kalitede üretimini hedef alacağız.

- ✓ “**EKOLOJİK TARIM**”ı özendireceğiz.
- ✓ “**SÖZLEŞMELİ ÜRETİCİLİĞİ**” geliştireceğiz. Sözleşmeli üretim yapan çiftçinin ezilmemesi için, sözleşmeli üreticiliğe sağlam yasal kurallar getireceğiz. Sözleşmeli üretim yapan çiftçiyi kooperatif örgütler içinde güçlendireceğiz.
- ✓ **SEBZE TOHUMU** ve **MEYVE FİDANI** üreten özel kuruluşları destekleyeceğiz.
- ✓ **SERACILIĞI** geliştireceğiz. Zirai mücadele ilacı kullanımına kesin kurallar getirip, yanlış ve zamansız ilaç kullanımını önleyerek, çiftçinin mağdur olmamasını, halkın sağlığının korunmasını ve dışsatımda sıkıntı yaşanmamasını sağlayacağız.
- ✓ **ZEYTİN** ve **ZEYTİNYAĞI** üretimini destekleyeceğiz. Zeytin bölgelerindeki tarım örgütlerinde mutlaka zeytincilik uzmanı ziraat mühendisi ve ziraat teknisyenleri görevlendireceğiz. Zeytinyağında hem dışsatımı, hem de iç tüketimi artıracacağız. Ağaç başına zeytin verimini 5 yılda 25 kg’a; zeytin ağacı sayısını 200 milyona çıkaracağız. Böylece zeytin ve zeytinyağında maliyeti düşüreceğiz.. Dane zeytine de prim uygulamasını başlatacağız.
- ✓ **ÇEKİRDEKSİZ KURU ÜZÜMDE** iç tüketimi ve dışsatımı artırıcı önlemler alacağız.
- ✓ **FINDIK** üreticisinin “alivreci ve ihracatçıya” mahkûm olmasına son vereceğiz. Fındıkta dış pazarlarda tekel gücümüzü en yüksek ihraç gelirini sağlayacak şekilde kullanacağız. Bu amaçla gerekli devlet “stok ve alım fiyatı” desteği politikası sağlayacağız. Uluslararası Fındık Borsasını Doğu Karadeniz Bölgemizde kuracağız.
- ✓ **ÇAY** üreticisine hak ettiği fiyatı vereceğiz. Kaçak çay girişine son vereceğiz.
- ✓ “Zeytinlik – meyve ve sebze” **BAHÇELERİ** için özel teşvikler uygulayacağız.
- ✓ Kamu desteğinde özel sektör-üniversite işbirliğini sağlayarak **YERLİ TOHUM** üretimini geliştirip, tohumda dışa bağımlılığı sona erdireceğiz.
- ✓ **NARENCİYE** çeşitlerinin hepsinde ihracat primini artırarak üretimin en az yüzde 50’sini ihraç edeceğiz. İhracatçıya ödenecek primin yüzde 15 kadarını üreticiye yansıtacağız.

f.-) **TARIM VE ORMAN ALANLARINI KORUYACAĞIZ, GELİŞTİRECEĞİZ**

- **Tarım topraklarını mutlaka koruyacağız, amaç dışı kullanımı kesinlikle önleyeceğiz.**

- ✓ Arazi toplulaştırması çalışmalarını yaygınlaştırıp hızlandıracağız.
- ✓ Mayınlı arazileri temizleyerek yörenin az topraklı ve topraksız köylülere, projeli üretim amacıyla vereceğiz.
- ✓ Topraksız ve az topraklı çiftçiye arazi verilmesini sağlayacak **Arazi Edindirme Ofisi**’ni kuracağız.
- ✓ Su Kanunu’nu çıkaracağız. Yılda en az 400 bin hektar alanın sulamaya açılmasını hedef alacağız. 10 yıl içinde su götürülmemiş tarım toprağı bırakmayacağız.
- ✓ Üretim aracı olmaları nedeniyle köy sınırları içindeki tarım arazilerinin yabancılara satışına izin vermeyeceğiz.

- **Ormanlara sahip çıkacağız, 2B alanlarının talanına son vereceğiz**

- ✓ **Bölgesel Ormancılık Kalkınma Projeleri** geliştirerek; belirli orman alanlarının korunması ve işletilmesini, ilgili yörenin orman köylüsünün ve kooperatiflerinin sorumluluğuna vereceğiz.
- ✓ Orman köylüsünü, **devletle sürekli davalı olma** konumundan kurtaracağız.
- ✓ Orman vasfını yitirmiş ve kentsel alanlar dışında kalan 2B alanlarını, üretimi sürdürmeleri kaydıyla, üzerinde tarım yapan orman köylüsüne devredeceğiz.
- ✓ Orman Kanununu değiştirerek, kestane ve fıstık çamı ağaçları bulunan arazilerdeki mülkiyet sorununu çiftçi lehine çözeceğiz.

3.4.2.3.- YABANCILARA TARIM TOPRAKLARININ SATIŞINDA SINIRLAMANIN EN ZAYIF OLDUĞU ÜLKE TÜRKİYE...

Yabancılara toprak satışına yönelik sınırlamaları AKP Hükümeti ısrarla deldi. Çıkarılan yasaların Anayasa Mahkemesi'nden geri dönmesine kadar yapılan satışlar artık iptal edilemiyor. Avrupa'da hiçbir ülke yabancılara bu kadar kolay taşınmaz satmıyor.

Toprak satışında gözetilmeyen ilkelerin başında da karşılıklılık ilkesi geliyor. Türkiye, Avrupa ülkelerinin yanı sıra diğer ülkelere de karşılıklılık ilkelerini koşul getirmiyor. Toprak alımlarının köylere kadar uzanması, yabancı yatırım savunmasını da ortadan kaldırıyor.

80 yılda satılmış olan topraktan daha fazlasının son 4 yılda satılmış olması ve özellikle bu işi çıkırından çıkararak yabancılara köylerde arazi satılmasını engelleyen Köy Yasası'nın 87'inci maddesinin kaldırılmasıyla, işler çıkırından çıkmaya başlamıştır.

Ülkemizde taşınmaz almak isteyen yabancılar, "karşılıklılık ilişkileri içerisinde bulunduğumuz", "bu ilişki içinde bulunmadığımız", "sınırlı ve izinli ilişkilerle vatandaşları ülkemizde taşınmaz alabildikleri" ülke vatandaşları olarak farklı avantajlara sahiptirler.

- Karşılıklılık ilkesi uygulanan, yani bizim vatandaşlarımızın da taşınmaz alabileceği ülkeler başta; Almanya, Avusturya, ABD, Belçika, İngiltere, Hollanda, İtalya, İspanya, Yunanistan'dır. Ancak bu ülkelerin birçoğunda yürürlükte olan vize koşulları, bu uygulamayı fiilen ülkemiz aleyhine işleyen çifte standartlı bir sürece dönüştürmektedir.
- Ülkemizle karşılıklılık ilkesi bulunmayan veya sınırlı olan Bulgaristan, Birleşik Arap Emirlikleri, İran, Danimarka, Macaristan, Suudi Arabistan, Suriye ve Rusya'nın vatandaşlarının ise ülkemizde dilediklerince taşınmaz alabilmektedir.
- Ülkemizde Avusturya gibi ülkelerin vatandaşlarının taşınmaz alma hakları var iken Türk vatandaşları için bu hakkın özel izne tabi olması da onur zedeleyici, çelişkili ve karşılıklılık ilkelerine terstir. Bu, Avusturya dışında başka ülkeler için de geçerlidir.

Bağımsızlığına değer veren ülkelerin özellikle tarım arazilerinin yabancıların eline geçmemesine özen gösterdikleri ve önlemler aldıkları bilinen bir husustur. Genç Türkiye Cumhuriyeti de 1924 yılında yürürlüğe koymuş olduğu 442 sayılı Köy Yasası'nın 87. maddesi ile yabancı gerçek ve tüzel kişilerin köylerde taşınmaz mal almalarını yasaklamıştı. Yine benzeri bir şekilde 1934 yılında çıkarılmış Tapu Yasası'nın 36. maddesi de aynı yasağı desteklemişti.

Köylük yerlerde yabancıların taşınmaz mal alımlarını engelleyen yasaların, 1984, 1986 ve 2003 yıllarında değiştirilmesi üzerine her seferinde açılan davalar sonucu bu kararlar iptal edilmiş ise de 1934 yılında çıkarılmış 2644 sayılı Tapu Yasası'nın 35. maddesi 2005 yılında tekrar değiştirilmiş ve yeni uygulama ile yabancılar tekrar köy sınırlarında taşınmaz alma hakkına kavuşmuşlardır. Bu yasa için Anayasa Mahkemesi'nde açılmış olan dava hala sürmektedir.

Ancak, bilindiği gibi yabancılara toprak alımına izin veren değişiklikler yapıldıktan sonra bu değişikliklerin Anayasa Mahkemesince iptaline kadar geçen sürede yapılan ve yapılmış olan

satışların iptali maalesef sonradan mümkün olmadığından, alınan yerler, kapanın elinde kalmaktadır.

3.5.- AKP EĞİTİMİ, GERİCİ SİYASET VE TARİKATLARLA KUŞATTI...

3.5.1.- İKTİDAR ÜNİVERSİTELERİ “GERİCİ ZİHNİYETİ İLE” TESLİM ALMA ÇABASINDA

3.5.1.1.- İKTİDARIN ÜNİVERSİTELERDE “SİNSİ PLANI”

Devlet üniversitelerine kaynak ayırmayan, öğretim üyelerini yoksulluk sınırında maaşlara mahkûm eden, kadro vermeyen, üniversite hastanelerini cezalandıran iktidar, eğitim ve öğretimin devletin temel görevlerinin başında yer aldığını görmezden gelerek, “eğitimin finansmanını eğitim görene yükleyen”, “kafası türbana takıntılı” bir YÖK Başkanı ile üniversitemizi kaosa taşımaktadır...

a.-) ÜNİVERSİTELERİMİZDE “NİTELİKSEL GELİŞMELER”, BUGÜNE KADAR ÇAĞDAŞ BİLİM ADAMLARI VE BİLİMSEL ARAŞTIRMALARLA SAĞLANDI

Üniversitelerimizde özellikle son on yıldır bilimsel kalitede artış sağlanmaya başlanmıştır:

- Bilimsel yayınlarda artış: Türk üniversiteleri 1981’de dünya üniversiteleri arasında bilimsel makale sayısı bakımından 41. sırada iken, 1995’de 34. 2006’da **19.** sıraya yükselmiştir.
- Türk üniversiteleri 2001 yılında Bologna sürecine girmiş, kalite notumuz başlangıçta 2 iken **4’e** yükselmiştir.
- Dünyanın ilk 500 üniversitesi arasına ilk kez 2002 yılında girilmiştir. 2002’de 2 üniversitemiz (Hacettepe, İstanbul) ilk 500 arasında iken, bugün sayı **5’e** yükselmiştir.

Yükseköğretimin kalitesindeki bu artış, “Öğretim üyeliğine yükseltme ve atanma kriterlerinin” uygulanmaya başlanması ile bağlantılıdır.

YÖK’ün kabul ettiği kriterlere taban oluşturmak koşulu ile her üniversite, atama kriterlerini kendi yapısını dikkate alarak belirlemiş ve uluslararası atıf indeksine girecek yayını zorunlu kılarak, kalite artışına katkı sağlamıştır.

YÖK, bu konudaki bireysel itirazlara karşı mevcut “Öğretim Üyeliğine Yükseltme ve Atanma” yönetmeliğinde değişiklik yapılmasına dair bir yönetmelik çıkartmıştır (26.5.2007). Ancak

Danıştay 8. Dairesi, yapılan bir başvuru üzerine 12.9.2007'de yürütmenin durdurulmasına karar vermiştir.

b.-) İKTİDAR ÜNİVERSİTELERE KENDİ ADAMLARINI YERLEŞTİRME, KENDİ “SİNSİ PROJESİNİ” UYGULAMAYA GEÇİRME ARAYIŞINDA

12.09.2007 tarihinden sonra, YÖK yönetmeliği esas alınarak atama ve yükseltme yapılırken, yeni **YÖK Başkanı**, 15.2.2008 ve 18.2.2008 tarihli 2 yazısı ile tüm **üniversitelerdeki akademik yükseltme ve atamaları durdurmuştur**. Bu kapsamda, **kadro ilanı verilen ve başvuru işlemi başlatılan atamalar da durdurulmuştur**.

- **“Yeni yönetmelik hazırlanana kadar”** ibaresi ile belirsizlik içeren bu **“durdurulma kararının”**, AKP'nin üniversiteleri kendi siyaseti ve adamları ile teslim almaya yönelik **“SİNSİ PLANI”** ile doğrudan bağlantılı olduğu açıkça görülmektedir. Bilindiği gibi,
  - ✓ **20 üniversitenin rektörü Haziran ayında değişecektir.**
  - ✓ Yaklaşık **1000 akademik kadro, yeni rektörlerce kullanılacak ve kadrolaşma gerçekleştirilecektir.**
  - ✓ Ayrıca **araştırma görevlileri** de merkezi sınavla alınacaktır.

c.-) ÜNİVERSİTELERDE KADRO SORUNLARI DİZBOYU

Üniversitelerin idari ve akademik kadro yetersizlikleri AKP döneminde büyük artış göstermiştir. Üniversite hastaneleri kadro yetersizliğinden hizmet veremez hale gelmiştir.

- Atama izni verilen araştırma görevlisi kadrosu 2002 de 4250 iken, 2003 de 1410'a inmiştir. İlerleyen dönemde azalmaya devam etmiştir. Sınırlama sadece araştırma görevlisi kadroları ile de ilgili değildir. Üniversitelerde boşalan öğretim üyesi kadrolarına verilen atama izinleri, 1960 da boşalan kadroların % 80'i iken oran 2007 de % 50 ye çekilmiş, böylece üniversiteler cezalandırılmıştır.
- 4 yıldır sürdürülen düşük maaş uygulaması nedeniyle Tıp Fakültelerinden ayrılan akademisyen sayısı 200'ün üzerindedir.
- Tıp Fakültesi hastanelerinin döner sermayelerinden kesilen % 15'lik hazine katkı payı, 5 Mayıs 2007 de sağlık bakanlığı hastanelerinde % 1'e düşürülmüş, üniversiteler ise yine cezalandırılmıştır.
- Sağlık Bakanlığı hastanelerinde çalışan yardımcı sağlık personeline “performans kriterleri” uygulanmakta ve döner sermayeden ek ödeme yapılmakta, üniversite hastanelerinde buna izin verilmemektedir. Bu nedenle üniversite hastanelerinden istifa edenler sağlık bakanlığı hastanelerine geçmekte ve sağlık hizmeti verilemez durum yaratılmaktadır. Örneğin Malatya İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezinde 150 hasta yatağı ve bir ameliyathane, kadrosuzluk nedeniyle 3 yıldır hizmete girememektedir.
- Türk yükseköğretimi, düşük maaş uygulaması, yetersiz altyapı ve personel sorunlarına rağmen önemli akademik başarılarla imza atmakla birlikte, yetiştirdiği öğretim kadrolarını

Vakıf Üniversitelerine kaptırmakta ve Devlet Üniversiteleri giderek yığınsal eğitim yapan bir konuma getirilmektedir.

Yeni dönemde yükseköğretimde başlatılması planlanan bir diğer değişimin ise, “yabancı üniversitelerin Türkiye’de şube açmaları” olacağı anlaşılmaktadır.

İlk denemesi Amerikan Alfred Üniversitesi ile yapılan, neredeyse tüm öğrencileri türbanlı olan ve anayasaya, yükseköğretim mevzuatına aykırı olarak İstanbul’da eğitime başlayan korsan üniversite, cumhuriyet savcılığına yapılan suç duyurusuyla engellenmiştir. Ancak yeni dönemde yeni yabancı üniversitelerin açılacağına ilişkin açıklamalar yapılmaktadır. Anayasanın 130. maddesinde, **“üniversitelerin devlet tarafından ve kanunla kurulacağı”** hükmüne rağmen bu açıklamaların yapılmakta oluşu ise dikkat çekicidir.

İktidarın, yeni YÖK Başkanı’nın aracılığı ile yürütmeye çalıştığı “SİNSİ PROJELERE” geçit vermemeye kararlıyız...

Üniversitelerimiz, Atatürk ilkelerine bağlı, çağdaş eğitime gönül vermiş nitelikli, üstün vasıflı, üretken, araştırmacı, dış dünyanın bilim adamları ile rekabet edebilme potansiyeli taşıyan kadrolarla aydınlanma devriminin kaleleri olma özelliklerini mutlaka sürdürmelidirler.

3.5.1.2.- YENİ YÖK BAŞKANI, AYDINLANMANIN ÖNCÜSÜ OLAN ÇAĞDAŞ ÜNİVERSİTELERİMİZE YAKIŞMIYOR

Türkiye; bugün hiç hak etmediği bir çatışmanın içine sürüklenmiş bulunuyor. Tayyip Erdoğan ve Milli Görüş’ten feyz almış olan yakın kadrosunun önderliğinde “Üniversitelerde Türbana Özgürlük” kisvesi altında yürütülmekte olan bu çatışma, “laiklik ilkesini delmeyi” ve Cumhuriyetin temel değerlerini yok etmeyi hedefliyor. Bu işin son militanının, YÖK Başkanlığı’na getirilen Prof. Yusuf Ziya Özcan olduğu anlaşılmakta...

a.-) YÖK BAŞKANI GERÇEKTE KİMDİR?

- 10 Aralık 2007 tarihinde Prof. Dr. Erdoğan Teziç’in görev süresinin sona ermesiyle boşalan YÖK Başkanlığı’na, ODTÜ Sosyoloji bölümü öğretim üyelerinden Prof. Dr. Yusuf Ziya Özcan atandı.
- Özcan’ın “İslam Ekonomik Gelişmeye Engel midir: Karşıt Delil ve Bazı Metodolojik Düşünceler”, “Muslims in Canada” (Kanada’daki Müslümanlar), “Ülkemizdeki Cami Sayıları Üzerine Sayısal Bir İnceleme” başlıklı çalışmaları var.

- YÖK Başkanı Özcan aynı zamanda Pollmark Araştırma Kuruluşunun kurucularından. Tayyip Erdoğan'ın Necdet Sezer'den sonra cumhurbaşkanı adayını belirlemek için araştırmayı da bu şirkete verdiği biliniyor. AKP'liler arasındaki anketin sonucunda "Abdullah Gül" ismi çıkmıştı.
- Prof. Özcan 1992–1994 yıllarında Malezya Uluslararası İslam Üniversitesi'nde görev yapmış. Bu üniversiteyi; Amerika; solculara karşı kurdurttu. 1983'te dönemin diktatörü olan Kenan Evren de Amerikan planı uyarınca Türkiye'yi bu üniversitenin kurucuları arasına soktu. Malezya İslam Üniversitesi Suudi Arabistan'ın kontrolü altında. Üniversitenin Suudi Rektörü Türkiye ve Atatürk için şu cümleyi kullanmış bulunuyor: "**Atatürk ve Atatürk Türkiye'si; İslamiyet için yüz karasıdır; büyük bir tehdittir.**"
- Gericiliği eğitime hakim kılması ve Türkiye düşmanlığı yüzünden YÖK, 1997 yılında bu üniversitenin Türkiye Cumhuriyeti üniversiteleri ile denkliliğini kaldırmış.
- Kızların tümünün türban takmak zorunda olduğu bu üniversite için YÖK Başkanlığı'na atandıktan sonra Bay Özcan, "**Ben Malezya'ya gitmekten şeref duyarım.**" diyor ve bu kişi; Abdullah Gül tarafından üniversitelerimizi yönetmesi için görevlendiriliyor.

b.-) ÜNİVERSİTELERARASI KURUL (ÜAK), YÖK BAŞKANI ÖZCAN'IN KENDİLERİNİ TEMSİL ETMEDİĞİNİ BELİRTEREK İSTİFASINI İSTEDİ.

90 üniversiteden 131 rektör ve temsilcinin katılımıyla "üniversitelerde türbanın serbest bırakılması girişimleri konusunu" görüşmek üzere, YÖK başkanının muhalefetine rağmen toplanan Üniversitelerarası Kurul Toplantısı öncesi konuşan ÜAK Başkanı ve Akdeniz Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. **Mustafa Akaydın**, YÖK Başkanı Özcan'ın kurulun türban gündemiyle toplanamayacağı savunusuna, "*Türkiye Cumhuriyeti üniversitelerinde çok ciddi bir sorun yaşıyor, bu 'çağdaş, uygar, demokrat ve laik öğrenciler yetiştirebilmeliyiz' gerçeğini tamamen ortadan kaldırır boyuta geldiyse elbette ki ÜAK toplanacaktır ve görüşlerini açıklayacaktır*" vurgusunu yaptı.

ÜAK toplantısında oybirliği ile kabul edilen bildiriye, YÖK Yasası'nda düzenleme yapılmadan, türban serbestisi istenerek, rektörlerin adeta suç işlemeye teşvik edildiği kaydedilirken, YÖK Başkanı Özcan'ın rektörlere gönderdiği konuyla ilgili genelgenin, "**siyasi değerlendirme veya beklentiye cevap olabileceği**" belirtildi. Bildiriye, şunlar kaydedildi:

"Sayın YÖK Başkanı'nın, basın ve kamuoyu önünde rektörlere yönelik sık sık soruşturmadan, sicil amirliğinden söz ederek onlara baskı yapmaya çalışması, başkan olduğundan bu yana, başta YÖK olmak üzere tüm yükseköğretim kurumlarında uyumlu ve verimli çalışma ortamı yaratma yerine yeni sorunlar yaratması, göreve geldiği günlerde ifade ettiği özgürlük ortamının tam tersine merkezî ve otoriter bir durumun ortaya çıkmasına sebep olması ve '**Cumhuriyetin temel nitelikleri kişi hak ve özgürlüklerinin sınırlandırılmasına gerekçe gösterilemez**' gibi sözlerle kişi hak ve özgürlüklerine sanki Cumhuriyetin temel nitelikleri engelmış gibi asla kabul edilemeyecek ifadeler kullanması nedenleriyle, Türk üniversitelerini temsil edemez konuma geldiği için istifaya davet ediyoruz. Sayın YÖK Başkanı bu davete uymadığı takdirde Sayın Cumhurbaşkanımıza üniversitelerimizin içine düşürüldüğü kaosu daha da büyümemesi ve Yükseköğretim

Kurulu'nda hukukun üstünlüğünün geçerli kılınması için kendisini görevden almasını arz ederiz."

CHP Grup Başkanvekilleri **Kemal Anadol**, **Kemal Kılıçdaroğlu** ve **Hakkı Süha OKAY** Özcan hakkında kamu davası açılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulundular. Dilekçede Özcan'ın 24 Şubat 2008 tarihli açıklaması ile "**Türbanlı öğrencileri üniversitelere alın**" talimatı vererek "**kanunlara uymamaya tahrik**" suçunu işlediği kaydedildi.

c.-) ÖZCAN GÖREVE GELDİĞİNDEN BERİ VECİZ SÖZLERİ VE DAVRANIŞLARI İLE LAİK CUMHURİYET SIKINTISINI AÇIKÇA KANITLADI...

- Göreve gelir gelmez yaptığı ilk basın toplantısında, "**üniversitelerdeki tüm yasakların kaldırılmasından yana olduğunu**" açıkladı. Özcan'ın, "**türbana yeşil ışık yakan**" bu açıklamasından sonra, AKP konuyla ilgili çalışma başlattı.
- Özcan, üniversitelerde türban yasağına ilişkin yargı kararları için "**Bunlar, üniversitenin dışında konmuş yasaklardır. Mahkemelerle ilgilidir. Bu bakış meselesidir. Öyle bir kural olabilir. Ama siz onu önemli görmeyebilirsiniz, bir sürü insanı rahat ettirirsiniz**" dedi.
- Üniversitelerin paralı olması gerektiğini söyleyen Özcan, "**Amaç, sadece belli sayıda insanı üniversiteye taşımak olabilir. Okullar bedava. Hiçbir yerde görülmemiştir**" dedi. (**Oysa kendisinin 1978'de ABD'deki Chicago Üniversitesi'nde karşılıksız devlet bursuyla okuyup mezun olduğu ortaya çıktı.**)
- YÖK Başkanı, TBMM Başkanı **Köksal Toptan** 'ı ziyareti sırasında da açık unutulmuş mikrofonu yansıyan sözleriyle çok tartışıldı. Özcan, "**Sayın Cumhurbaşkanı** (Abdullah Gül) **tavsiye etti. Başbakan 'Aman hocam, dikkat, bir şey söylersen, ipimizi çekerler'** ifadelerini kullanmıştı.
- Özcan hakkında Maliye Bakanı **Kemal Unakıtan** ile müsteşarı **Hasan Basri Aktan** arasında geçen ve yine açık olan mikrofon sayesinde kamuoyunun duyduğu konuşma ise şöyleydi: "**Aktan: Yeni YÖK Başkanı'nın havası değişmiş. Gayet güzel sözler söylüyor? / Unakıtan: "İsterse söylesin"**...
- Türban için yasal düzenleme yapılmasına karşı tepki göstermek için bir araya gelecek olan ÜAK'nin toplantısını engellemek isteyen Özcan, toplantıdan önceki gece bazı rektörlere telefon ederek toplantının yapılmamasını istedi. Özcan, engelleyemediği ÜAK toplantısına katılarak bu kez toplantıdan önce rektörleri "**tehdit etti**" ve "**kılık kıyafetle ilgili düzenlemelerin kurulun gündemi olamayacağını, aksi takdirde suç işleneceğini**" savundu.
- Özcan sayesinde, YÖK'ün ilk genel kurul toplantısında imam hatiplere alanı dışında üniversite okuma olanağı taniyacak katsayı düzenlemesi "**üstü kapalı da olsa**" gündeme girdi.
- Özcan'ın son icraatı olarak da rektörlere pazar akşamı gönderdiği genelgeyle türbanlıların üniversiteye alınmasını isteyen Özcan, rektörlerin hukuksuzluğa ortak olmayarak türbanlıları üniversiteye almadığını görünce de bu kez yeni bir açıklama yaparak

rektörlerin "**suç işlediklerini**" öne sürdü. (**Ancak Yüksek Yargı, ÖZCAN'ın genelgesini, yürürlükteki yargı kararlarına aykırı bularak iptal etti.**)

3.5.1.3.- HÜKÜMET DEVLET ÜNİVERSİTELERİNİ PARALI YAPMAK İSTİYOR

Yeni YÖK Başkanı Prof. Dr. **Yusuf Ziya Özcan** göreve gelir gelmez önemli açıklamalarda bulundu. Önce "**türbanın üniversitelerde serbest bırakılmasını**" istedi, ardından "**devlet üniversitelerinde paralı eğitim**" modelini önerdi.

Türban açıklamasıyla, kimliği konusundaki belirsizliğe son verdiği gibi, Türkiye'nin bir hukuk devleti olduğunu görmezden gelerek türban yasağının dayandığı yüksek yargı organları kararlarını yok saymayı yeğledi. Böylece kendisini bu makama atayanlara gösterdiği sadakatin, hukuk devletine sadakatten daha önemli olduğunu kanıtlamış oldu.

Prof. Özcan ikinci önemli açıklamasında ise devlet üniversitelerinin paralı olmasını savunarak AKP'nin eğitime bakış açısı ile bire bir örtüşen görüşlere sahip olduğunu gösterdi. Özel eğitim kurumlarına en büyük desteği veren bakan olmakla övünen **Hüseyin Çelik**, "**eğitimde kalite sorununun ancak özelleştirmeyle çözümlenebileceği**" konusunda YÖK Başkanı ile aynı çizgide bulundu.

a.-) "PARALI ÜNİVERSİTE EĞİTİMİ" İLE YOKSUL GENÇLERİN UMUDUNA KAPILAR KAPANACAKTIR

Paralı üniversitenin gerekçeleri, Türkiye'yi bekleyen yükseköğretim anlayışının da ipuçlarını vermektedir. YÖK Başkanı, "**herkesin üniversiteye gitmemesi gerektiğini ileri sürmekte ve bedava olduğu için herkesin üniversiteye gitmesinden**" yakınmaktadır. Örgün yükseköğretimde yüzde 25 olan okullaşma oranlarının AB ülkeleriyle kıyaslamasını yapmayı dahi gereksiz görerek yoksul aile çocuklarına "**ara meslek elemanı**" olmayı yeterli saymaktadır.

Eğitimde fırsat eşitliğinin yok edildiği ve üniversite eğitiminden yararlanmanın sadece varlıklı ailelerin çocukları arasındaki bir yarışla belirleneceği bu yükseköğretim anlayışında, ailelerinin mali olanakları yetersiz gençlere, işçi, esnaf, çiftçi çocuklarına pek yer olmadığı açıktır.

Bu gerçeği gizlemenin yolu olarak da eğitim görenlere 8-10 bin YTL'lik öğrenim kredisi verilme vaadi seçilmektedir. Halen yürürlükte olan öğrenim kredisi borcunu geri ödemekte zorlanan, burslarla okumaya çalışan on binlerce genç kuşkusuz bu vadin ne anlama geldiğini en iyi bilenlerdir.

Diplomalı işsiz oranlarının hızla yükseldiği ve üniversite mezunlarımızın vasıf gerektirmeyen işlerde bile çalışmaya razı olduğu ülkemizde, işsiz ordusuna binlerce genci sırtındaki borç yükü ile katmak, bir yükseköğretim projesi olarak topluma sunulmaya hazırlanmaktadır.

Eğitim fakültelerinden olarak mezun olan binlerce gencin, öğretmenlik atamasını bile yapmayan Milli Eğitim Bakanlığı'nın, kredi borçlarını işsiz öğrencilerden nasıl tahsil edeceği, sunulan modelin gerçeklerle bağdaşmazlığını ortaya koymaktadır.

YÖK Başkanı'nın dünyadaki tüm üniversitelerin paralı olduğunu iddia etmesi ise tüm dünyayı ABD'den ibaret gördüğünü ortaya koymaktadır. Avrupa devlet üniversitelerinde eğitimin tümüyle parasız olduğu gerçeğinin ne yazık ki farkında değildir. **Almanya, Fransa gibi ülkelerde devlet üniversitelerinde Türkiye'de olduğu gibi öğrencilerden eğitime katkı payı dahi alınmamaktadır.**

b.-) ÜNİVERSİTE SAYILARI ARTIYOR, ANCAK YETERLİ KAYNAK SAĞLANMIYOR:

- 2002'de 53 olan devlet üniversitesi sayısı 2007'de 85'e yükselmiştir. Ancak kurulan 32 yeni üniversiteye rağmen; YÖK ve Üniversite bütçelerinin GSMH'deki payı azalmaktadır. 2005'de GSMH'nin % 1,07 olarak gerçekleşmiş iken, Hükümet 2008 yılında bu payı % **1,02'ye geriletmiştir**.
- 2006'da üniversitelere katma bütçeden verilen paya, öğrenci harçları da eklenerek verilen rakama rağmen pay azalmıştır. Öğrenci harçlarının toplam üniversite bütçelerindeki oranı % 10-14 dür. Üniversite bütçelerinin MEB bütçesine oranı ise, 2002'de % 25 iken, **2008'de % 19,7'ye düşmüştür**.
- Üniversitelerin yatırım bütçesinin MEB bütçesine oranı ise, 2006'da % 17,18 den, **2008'de % 7,49'a gerilemiştir**.
- **İktidar, özellikle yeni kurulan üniversitelere kaynak ayırmak yerine isimlerini satarak, kampüslerini kurmaya yönelmiştir**. Bunun bir örneği, Ağrı Dağı üniversitesinin adının, belirli miktarda bağış yapan veya yapma sözü veren kişinin adı ile değiştirilmesi ile ilgili kanun teklifinin, komisyondan, CHP'nin muhalefet şerhine rağmen geçmesi ve Genel Kurula gelmesi ile yaşanmıştır.

c.-) YURTLAR GERİCİ KUŞATMA ALTINDA, BURSLAR YETERSİZ

- Yurt ve burs olanaklarındaki yetersizlik gerici yapılanmanın güç kazanmasında çok önemli rol oynamaktadır. Tarikat yurtları ve Işık evleri tüm yurttaki giderek yaygınlaşmaktadır. Çağdaş STK'lar ile CHP'nin gerçekleştireceği bir işbirliği ile bu sorunun çözümüne katkı yapmak, gençlerimizin geleceğine sahip çıkmak bakımından büyük önem taşımaktadır.
- AKP döneminde YURT-KUR'a yapılan hazine yardımı azalmış, devlet yurtları öğrenciler için hizmet kalitesi bakımından da tercih edilemez duruma getirilmiştir. Böylece tarikat yurtlarının sunduğu olanaklar ve Işık evleri rekabet avantajını ellerine geçirmişlerdir.
- 2006-2007 de (Bakanlık, Sosyal Yardım ve Dayanışma Vakfı, İl Özel İdareleri, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Devlet katkılı özel şahıs, Eğitime Yüzde Yüz Destek kampanyası) yapılan yurt, pansiyon sayısı 51 olup, 7281 öğrenciye barınma olanağı sağlanmıştır. Aynı dönemde açılan özel yurt sayısı ise 272 dir.
- Toplam 2999 özel yurttaki 137.068 öğrenci barınmaktadır. Bunların 67.674'ü orta öğretim, **65.305'i yükseköğretim**, 4.089'u ise üniversite hazırlık aşamasındaki öğrencilerdir.
- Kredi Yurtlar Kurumunun 223 yurdunda ise **202.223 yatak kapasitesi** bulunmaktadır.
- Yurt ve burs olanaklarının da seçim yatırımı olarak kullanıldığı bir diğer acı gerçektir. 2006-2007 döneminde 184.500 öğrenciye burs verilmiş iken, 2007-2008 de sayı 74.500'e düşürülmüştür.

3.5.2.- İKTİDARIN HEDEFİ: “ÇAĞDAŞ MİLLİ EĞİTİMİ GERİLETMEK”

Türk Eğitim Sistemi 57.829 eğitim kurumu, 19.934.366 öğrenci ve 695.972 öğretmen ile dev bir sistemdir. Dolaylı ve dolaysız eğitim nüfusu toplumun tüm kesimlerini direkt olarak ilgilendirmektedir. Gelecek kuşakların yetiştirilmesi gibi en önemli sektör olan eğitim sektörü, bütün kademeleri itibariyle sorunlar yumağı halindedir.

3.5.2.1.- EĞİTİM SİSTEMİMİZE YÖN VEREN TEMEL YASALAR SÜREKLİ ÇİĞNENMEKTE

Eğitim sistemimize yön veren temel yasalar, Anayasa ile Tevhidi Tedrisat, Millî Eğitim Temel ve İlköğretim Kanunlarıdır. İktidar, eğitimdeki uygulamaları ile sık sık bu temel yasalarla çelişmekte, eğitimin millî olma vasfına duyarsız görünmektedir.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, Türk Millî Eğitiminin genel amacını,

- “Türk Milletinin bütün fertlerini, *“Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek,”*
- *“Böylece bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan millî birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmak”,* olarak belirlemiştir.

Ancak, AKP iktidarında Millî Eğitim Bakanlığı, çeşitli uygulamaları ile, Anayasa ile güvence altına alınmış olmasına rağmen, **Eğitim Sistemimizin genel amaçlarını rafa kaldırmış, temel uğraş alanı olarak rejimi değiştirmeye odaklanmıştır.**

3.5.2.2.- CUMHURİYETTEN RÖVANŞ ALMA GİRİŞİMLERİ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI ODAKLIDIR:

AKP iktidarının rejimimizi değiştirme girişimlerinin odağında Millî Eğitim Bakanlığı vardır. Kadrolaşma bitmiş, kuşatma sürdürülmektedir. Atatürkçü kimlik bakanlıkta geçerli bir referans olmamaktadır.

Türban; katsayı ve imam hatip liseleri ile başlayan ideolojik dönüşüm süreci son anayasa değişiklikleri ile tamamlanmıştır. İmam hatip liseleri zihniyeti tüm okullara yansımış, özellikle yatılı eğitim veren okullar imam hatipleştirilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı istatistiklerine göre imam hatip liselerinin öğrenci artış oranı son 5 yılda yüzde 81'i geçti. Kızlardaki artış oranı yüzde 144'e ulaştı. İmam hatiplerde 2001-2002 eğitim öğretim yılında 35 bin 474'ü kız olmak üzere toplam 77 bin 389 olan öğrenci sayısı, 2006-2007 eğitim döneminde 62 bin 168'i kız öğrenci olmak üzere 120 bin 668'e ulaştı.

a.-) ÖZEL ÖĞRENCİ YURTLARI EĞİTİM SİSTEMİMİZİN KANAYAN BİR YARASIDIR:

Bakanlık verilerine göre Türkiye'de;

- 1.882 özel ortaöğretim öğrenci yurdu bulunduğu, bunların 1.481'inin derneklere, 87'sinin vakıflara, 16'sinin şahıslara, 297'sinin şirketlere ait olduğu,
- 1.114 özel yükseköğretim öğrenci yurdunun da 1.932'ünün derneklere, 63'ünün vakıflara, 301'inin şahıslara ve 587'sinin şirketlere ait olduğu,
- Ancak, bu yurtların tarikat ve cemaat bağlantılarıyla ilgili bakanlıkta herhangi bir bilginin bulunmadığı, resmen açıklanmıştır.

Oysa bu yurtların özellikle ortaöğretim öğrenci yurtlarının neredeyse tümünün tarikat-cemaat bağlantıları olduğu bilinen bir gerçektir.

Kaldı ki bu yurtların dışında Türkiye'de binlerce özel amaçlı evlerde (ışık evi- abi evi-abla evi gibi) öğrenciler barındırılmakta ve karşı devrim militanı olarak yetiştirilmektedir.

b.-) SON GENEL SEÇİMLERDEN BERİ LAİK EĞİTİM KARŞITI EYLEM VE YAPILANMALAR TIRMANDI

Cumhuriyetin niteliklerine ve özellikle laiklik ilkesi karşıtı eylemlere okullarda her gün rastlanmaktadır. 22 Temmuz seçimlerinden bu yana eğitim sisteminde görülen laiklik karşıtı uygulamaların bazıları şöyledir:

- Okullarımızda öğrencilerine Atatürk resmi basılı tişört giydiren beden eğitimi öğretmeni Halil İbrahim ÖZÇİMEN maaş kesimi ile cezalandırıldı.
- Öğrencilerin etek boyunu uzatmak için talimat veren öğretmene karşı çıkan diğer öğretmen İbrahim TÜRKMEN hunharca dövüldü.
- Amasya'da dini baskılar nedeniyle 4 kız öğrenci okulu terk etmek zorunda kaldı.,
- Kocaeli'nde öğrencilere şeriat sınavı yapılıyor; "aşağıdakilerden hangisi Allah'ın, evrenin düzenini ve işleyişini sağlamak için koyduğu yasalardan değildir? a- fiziksel yasalar b- toplumsal yasalar c-biyolojik yasalar d- TC Anayasası"
- Balıkesir'de bayan öğretmenler oturma şekli nedeniyle uyarıldı.
- Yurt dışı öğrenci bursları şeriatla yönetilen Arap ülkelerine kanalize edildi.
- Çanakkale'de derslere türbanla giren öğrencileri uyaran bir bayan öğretmenin görev yeri değiştirildi.
- Antalya'nın merkezinde Şirinyalı Mahallesi Özel Valide Sultan Kız Öğrenci Yurdunda dini ayin ve zikir yapıldı.
- Balıkesir Havran'da 24 Kasım Öğretmenler Gününde kutlama törenlerinde mevlit okutuldu.

- İstanbul Esenyurt Ali Kul Çok Programlı Lisesi'nde Edebiyat öğretmeni, "bu sınıfta Alevi var mı" sorusuna, "Ben Aleviyim" diyen öğrenciye, "benden çekeceğin var" dedi ve çekti.
- TÜBİTAK töreninde türbanıyla ödül alan öğrencinin okuduğu Şefkat Koleji'nin tamamı türbanlı. Okulda mescit de var, sınıfta seccadeyle namaz da kılınıyor.
- Türban ilköğretim okullarının gezilerine kadar indi. Lise bahçelerinde ve dersliklerde türbanlı öğrenciler her geçen gün çoğalmakta.
- Talim Terbiye Kurulu Başkan yardımcısı kadrolaşmanın geldiği boyuttan rahatsız olarak istifa etti.

Eğitim sistemimiz tüm kademeleri itibariyle sorunlar yumağı içersindeyken. AKP iktidarı bu sorunları çözmek yerine rejimin kırılmasına yol açabilecek davranış ve çatışma noktaları ortaya koymaktadır.

3.5.2.3.- KADROLAŞMA İSYAN ETTİRDİ: TTK BAŞKANI PROF. ERDOĞAN GÖREVİNDEN AYRILDI

Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik'in isteğiyle Talim ve Terbiye Kurulu (TTK) Başkanı olan Prof. Dr. İrfan Erdoğan, görevinden ayrıldı. Erdoğan'ın istifasında özellikle aşağıdaki hususların etkili olduğu açıklandı:

- İrfan Erdoğan'dan önceki TTK Başkanı Prof. Dr. **Ziya Selçuk** da istifa etmiş ve kuruldaki yolsuzluklara, kadrolaşma baskısına dikkat çekmişti.
- Erdoğan'ın, müfredatta ve ders kitaplarında Atatürkçülük ile ilgili yer alması gereken konulardaki eksikliklerin tespiti ve giderilmesi için çalışmalar başlatması, Çelik ve ekibiyle karşı karşıya gelmesine neden oldu.
- Kitap İnceleme Komisyonu'na "**istenen adamların getirilmesinin**", ders kitaplarından "**rant sağlamanın**" kolaylaştırılması olarak görüldüğüne dikkat çekilirken, yayınevleri arasında kendi kitaplarına onay alma savaşı yaşandığı belirtildi.
- Kurulda, Bakan Çelik'in göndermek istediği kişilerin görevden ayrılmalarını sağlamak için baskı oluşturulması ancak Erdoğan'ın bu baskılara karşı gelmesi.
- Din kültürü ve ahlak bilgisi ders kitaplarında yer alan "**anti laik**" unsurların düzeltilmesi konusunda, TTK ile Çelik arasında yaşanan anlaşmazlık.
- Müfredat yenilemelerinde Atatürkçülük vurgusunun devre dışı bırakılmak istenmesi, TTK'dan bu yönde onay çıkmamasıyla yaşanan tartışmaların getirdiği yıpranma.
- TTK'nin görevlendirdiği isimlerin Personel Genel Müdürlüğü'nden veto yemesi, yapılan görevlendirmelerin "**nedensiz**" geri çekilmesi gibi kurul üzerinde "**baskı**" kuracak uygulamalar yaşandığına dikkat çekildi.

3.5.2.4.- EĞİTİME ERİŞİM ve EŞİTSİZLİKLER HALA BÜYÜK BİR SORUNDUR

28 Ekim 2007 tarih ve 26684 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2008 Yılı Programı'nın eğitim bölümü hükümetin eğitim politikasının İFLAS BELGESİDİR.

Burada mevcut durum başlığı altında ; **“eğitime erişim ve eğitim kalitesi eğitim sisteminin temel sorun alanı”** olarak tanımlanmış, **“okullaşma oranı ve bölgeler arası farklılıklar, kalite sorunu kapsamında ise fiziki alt yapı yetersizlikleri, öğretmen niteliklerinin geliştirilmesi, eğitim materyallerinin müfredatla uyumu”** gibi hususlar çözülemeyen sorunlar olarak tespit edilmiştir. **“Eğitim kalitesinde istenen düzeyde bir iyileşmenin sağlanamadığı”** açıkça belirtilmiştir.

- 2006-2007 öğretim döneminde ilköğretime devam etmeyen 1.111.000 çocuğun 667.000'i kız, 444.000'ü erkektir. Buna göre ilköğretim çağındaki net okullaşma oranı kız çocukları için %87.9, erkek çocukları için % 92.2'dir”
- Başbakanın ve Milli Eğitim bakanının **“haydi kızlar okula”, “baba beni okula gönder”, “100 000 derslik”** vb gibi hamasi nutuk ve kampanyalarının altlarında kendi imzalarının bulunduğu **26684 sayılı resmi gazete** ile ne kadar kof ve sadece reklâma yönelik iddialar olduğu tescillenmektedir.
- 2002-2003 eğitim-öğretim yılında ilköğretim kademesinde net okullaşma oranı %90.9 (bu oran kızlarda %87.3) iken 2006-2007 eğitim-öğretim yılında net % 90.1 (kızlarda %87.9) dir. Bu da gösteriyor ki **çağ nüfusunun %10'unu zorunlu olan ilköğretim kademesinden yararlanamamaktadır. İlköğretimden yararlanmayan öğrencilerin %72'si kızlardır.**
- Okul öncesi eğitim, ilköğretim ve ortaöğretim çağ nüfusunda olup okula gitmeyen çocuk-geç sayı **6 milyondur. 6 milyon Türk genci eğitim hakkından yararlanamamaktadır.**
- Okul öncesi eğitimde gözle görülür bir öğrenci artışı olmasına rağmen çıkarılan yönetmelikle bu yaş grubu gibi hassas ve bire-bir eğitim gerektiren bir kademede ikili eğitime geçilmiştir. Okul öncesi eğitimin içi boşaltılmış ama istatistik yükseltilmiştir.
- İkili eğitim, birleştirilmiş sınıflı eğitim devam etmekte, ikili eğitim yapan okul sayısı artmaktadır. **Plansız bir eğitim sisteminin yetersizliklerine çocuklarımız maruz kalmaktadır.**
- **Ortaöğretim 4 yıla çıkarılmıştır. Ancak gerekli olan alt yapı bir türlü sağlanmamıştır. Bu nedenle liseler hızla ikili eğitime geçmektedir.**
- İller, ilçeler, semtler, okullar hatta şubeler arasında eğitimsel eşitsizlikler had safhadadır. Bazı okullarda son teknolojiler eğitim materyalleri olarak kullanılırken bazı okullarda en temel gereksinimler karşılanamamaktadır.
- Ortaöğretim Kurumları Sınavının yapısının değiştirilmesiyle dersane hegemonyası ilköğretim okullarının 4. sınıflarına kadar inmiş, yoksul çocuklara nitelikli ortaöğretim okullarının kapısı kapanmıştır. **Buna karşın tarikat ve cemaat örgütlenmeleri hızla devreye girerek okul öncesi eğitimden başlayarak eğitim sistemini ele geçirmişlerdir. Zengin veya tarikat bağlantısı olmayanlara nitelikli eğitim yolu kapanmıştır.**

- **Devlet okullarının büyük bir nitelik sorunu vardır.** Bu nitelik sorunu bilinçli bir şekilde oluşturulmakta bunun sonucunda dershaneler devreye girmektedir. 2000-2001 eğitim-öğretim yılında 2002 dershanede 589 bin öğrenci varken, 2005-2006 döneminde bu rakam 3620 dersane ve 940 bin öğrenciye tırmanmıştır.

3.5.2.5.- EĞİTİME SAHİP ÇIKMANIN İLK ADIMI ÖĞRETMENE SAHİP ÇIKMAKTIR

Eğitim, Türkiye'nin en temel konusudur. Maalesef, son dönemde en çok ihmal edilmiş ana konu budur. Eğitim sorunlarının ihmal edilmesinin çok ağır bedelleri vardır. Ülkenin ulusal bütünlüğüne yönelik zafiyetlerin ortaya çıkmasından, Türkiye'nin dünyadaki yarışı, ekonomik, sosyal, siyasal yarışı kaybetmesine kadar her alandaki olumsuzluğun altında eğitim konusundaki zafiyetler yatmaktadır.

Türkiye Cumhuriyetinin ve aydınlanma devrimimizin temel dayanağı olan ve toplumsal güven konusunda tartışılmaz bir yeri olan öğretmenlerimizin konumu, AKP iktidarıyla değişmiştir.

Türkiye'nin eğitim konusuna inançla, içtenlikle, kararlılıkla sahip çıkması lazımdır. Eğitime sahip çıkmanın ilk adımı da öğretmene sahip çıkmaktır, çünkü eğitimin temel unsuru öğretmendir. Öğretmen işin özüdür, temelidir. Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşunun temelinde öğretmenin alın teri, göz nuru vardır.

Yapılmış olan bazı araştırmalar, gerçeği çok çarpıcı bir biçimde ortaya koymaktadır. Bugün, öğretmenlerimiz en temel sorunlarını, hâlâ çözebilmiş durumda değillerdir;

- **Türkiye'de öğretmenlerimizin yüzde 90'ı borçla yaşamaktadır.** Öğretmen borca batmıştır. Okulda çocuklarını yetiştirme dışında hiçbir kaygıyı zihninde barındırmaması gereken öğretmenimizi kendi mali durumuyla meşgul eden bir politika Türkiye'de yürütmektedir.
- **Türkiye'deki öğretmenlerimizin yüzde 23,5'i ek iş yapmaktadır.** Öğretmene verilen maaşla öğretmenin kendisini ve ailesini geçindirme olanağı bulunmamaktadır. Artık, öğretmenlik bir ek iş hâline gelmiştir. Öğretmenlik bir kariyer işi olmaktan çıkmaktadır.
- Türkiye'nin pek çok eğitim kurumunda on binlerce öğretmen açığı varken, yüz binlerce öğretmen adayımız iş bulamaz, tayini yapılamaz, ataması yapılamaz bir hâledir. **Çünkü, öğretmenliği bir kariyer bir meslek olarak geliştirmeyi reddeden Milli Eğitim politikası anlayışıyla karşı karşıyayız.** Bu durum, öğretmenimizin moralini sarsmakta, eğitim düzenimizi tahrip etmektedir.
- **Öğretmen atamaları kangren haline gelmiştir. AKP dönemiyle birlikte öğretmen istihdamı çeşitlenmiştir.** Bugün itibarıyla bir okulda; Kadrolu öğretmen (baş-uzman-düz), Sözleşmeli öğretmen, Kısmi zamanlı sözleşmeli öğretmen, Vekil öğretmen, Ücretli öğretmen, Usta öğretici görev yapmaktadır.
- Sayıları 150 000'e yakın eğitim fakültesi mezunu genç öğretmen olmayı beklerken, MEB IMF talimatlarıyla kadrosuz, geçici ve vekil statüsünde öğretmen görevlendirmektedir.

3.5.2.6.- EĞİTİM BÜTÇESİ YETERSİZLİKTEN ÖTEYE YOKSULLUK BÜTÇESİ HALİNE GELMİŞTİR:

Milli Eğitim Bakanlığı bütçesinin merkezi yönetim bütçesine oranında yıllar itibariyle her ne kadar oransal-rakamsal artış görülse de bu, bakanlığın Türkiye'nin en büyük taşra teşkilatına sahip olması ve Kredi Yurtlar Kurumu bütçesini de kapsamından kaynaklıdır. Zira bakanlığın memur ve destek personeli dışında 679.880 çalışanı, **19.934.366** öğretmeni, **57.829** okul, kurum mevcudu ve öğrencisiyle, merkez teşkilatında 16 genel müdürlük ve bağımsız daire başkanlığından oluşan devasa bir kurum olmasıyla ilintilidir.

HÜKÜMETİN “BÜTÇEDEN EN BÜYÜK PAYIN MİLLİ EĞİTİME VERİLDİĞİ” İDDİASININ HİÇBİR TUTARLILIĞI YOKTUR.

- Konsolide bütçe yatırımlarından Milli Eğitim Bakanlığı bütçesi yatırımlarına ayrılan pay yıllar itibariyle sürekli ciddi bir düşüş sergilemektedir.
- AKP İktidarı öncesi %37, %28 oranlarında olan MEB yatırım payı tabloda görüleceği üzere bu iktidarla birlikte ortalama %15 ler seviyesine inmiştir.
- Kaldı ki Türkiye nüfus artış hızı olan bir ülkedir. Her yıl sisteme ortalama 600 bin yeni öğrenci dahil olmaktadır. Yatırım bütçesinde artış oranı enflasyonu ve öğrenci sayısındaki artışı karşılayacak büyüklüğe ulaşmaktan çok uzaktır.
- Ders kitaplarının ücretsiz dağıtılmasına rağmen okullarda ailelerden para toplanmaya devam edilmektedir. bir öğrenciden alınan dönemlik 25-40 YTL ücret dağıtılan ders kitaplarının ücretlerinden daha fazladır. Bir eğitim yılında bir veli en az 100 YTL civarında bir ücreti okula ödemektedir.

MEB YATIRIM ÖDENEKLERİ:

YILLAR	Konsolide Bütçe Yatırım Ödeneği	MEB Yatırım Ödeneği	Oran (%)
1998	999 975 000	373 262 000	37.3
2000	2 352 000 000	666 782 000	28.4
2002	5 736 000 000	1 281 690 000	22.3
2003	8 998 500 000	1 479 050 000	16.4
2004	7 368 361 000	1 244 150 000	16.8
2005	10 143 886 000	1 230 306 000	12.1
Yıllar	Merkezi Yönetim Bütçe Yatırım Ödeneği	MEB Yatırım Ödeneği	Oran (%)
2006	9 639 582 000	1 283 498 000	12.8
2007	9 341 637 000	1 490 000 000	15.9
2008	8 743 466 000	1 296 704 000	14.8

3.5.2.7.- “ZORUNLU DİN DERSLERİ” İÇİN TARİHİ KARAR

Danıştay 8. Dairesi "ilk ve ortaöğretim kurumlarında verilen din kültürü ve ahlak bilgisi dersinin bu içeriği ile zorunlu tutulmasını hukuka aykırı" buldu.

Danıştay, ilgi kararında;

- Uygulanan müfredatın belirli bir din anlayışının esas alınması durumunda, bunun din kültürü ve ahlak bilgisi dersi olarak kabul edilemeyeceği ve din eğitimi halini alacağını,
- Öğretimin anayasanın öngördüğü amaca uygun bir müfredatla verilmesi gerektiğini,
- Din dersinin bu içeriği ile zorunlu tutulmasında hukuka uyarlık bulunmadığını,
- Devletin, eğitim ve öğretimle ilgili olarak üzerine düşen görevleri yerine getirirken, müfredatta yer alan bilgilerin nesnel ve çoğulcu bir şekilde aktarılmasına dikkat etmesi ve ebeveynlerin dini ve felsefi kanaatlerine saygı göstermesi gerektiğini, vurguladı.

Yüksek yargının bu kararına herkes saygılı olmalı, kimse kendini yargıya müdahale edebilecek konumda görmemeli, ulemaya sorulması talebinde bulunmamalı, kararın derhal uygulamasına geçilmelidir.

3.6.- AKP İKTİDARI= “YOLSUZLUK, RÜŞVET, VURGUN, KURALSIZLIK”

3.6.1.- HER ALANDA DİZBOYU YOLSUZLUK VE RÜŞVET

3.6.1.1.- TERÖR FİNANSÖRÜ EL KADI'YA KEFİL OLAN BİR BAŞBAKAN

a.-) YARGI KARARI: T. ERDOĞAN'IN KEFİL OLDUĞU, ZAPSU'NUN ESKİ ORTAĞI “YASİN EL KADI'NIN TÜRKİYE'DEKİ MAL VARLIĞINA TEDBİR”

Bilindiği gibi, Başbakan **ERDOĞAN**, bazı çevrelerin El Kadı ile **Cüneyd Zapsu**'yu ilişkilendirerek AKP'yi sıkıştırmaya çalıştığını savunarak, *"El Kadı, Türkiye'yi seviyor ve yatırım yapıyor. Terörist örgütle ilişkisinin olduğunu düşünmüyorum, evet, Yasin el Kadı'yı tanıyorum, kendisine güveniyorum, param kadar da kefilim, kefil olurum tamam mı? Bu kadar!"* demişti.

Ancak **Tayyip ERDOĞAN**'ın kefil olması **Yasin EL KADI**'yı kurtarmaya yetmedi...

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, Birleşmiş Milletler'in (BM) "küresel terörizmi finanse eden isimler" listesinde yer alması nedeniyle Bakanlar Kurulu'nun mal varlığını dondurduğu Suudi işadamı Yasin el Kadı hakkında son noktayı koydu: “Yasin El Kadı Türkiye'deki mal varlığını kullanamaz... Yasin El Kadı uluslararası terörü finanse edenler listesinde kalmalıdır...” kararını verdi...

Kararda, *“BM kararlarının Bakanlar Kurulu'nca uygulanmak zorunda olduğu, mal varlığının dondurulması kararında hukuka aykırılık bulunmadığı” vurgulandı.*

Bu gelişmeye bir anlamda tepki olarak, Maliye Yüksek Disiplin Kurulu, **Kemal Unakıtan** ile Albaraka Türk'te ortaklığı bulunan **Yasin El Kadı** soruşturmasını yapan Maliye Başmüfettişi **Hamza KAÇAR**'ı memuriyetten çıkardı.

Bu arada, **MASAK** tarafından 2004 yılında hazırlanan ancak İstanbul Cumhuriyet Savcılığı'nın takipsizlik kararı verdiği rapordaki iddiaların, yeniden gündeme gelmesi üzerine **BDDK** konuyu inceleme altına aldı. Halen BDDK tarafından incelenen para hareketlerinin bazıları Maliye Bakanı olan Kemal **UNAKITAN** ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Başkanı (TMSF) Ahmet **ERTÜRK**'ün Albaraka Türk'te görev yaptıkları dönemlere rastlamakta.

Sormak gerekir, bir Avrupa ülkesinde bu tür ilişkiler yaşansa, bir Avrupa ülkesi başbakanı böylesine pervasız davranışlarda bulursa, kamuoyu böylesine sessiz kalır mı? Sistem böylesine çürümüş ilişkileri bu kadar rahat içine sindirir mi?

3.6.1.2.- AKP'NİN "TABANINDA ALİ DİBO, TAVANINDA DA DUBAİ KULELERİ VE GALATAPORT" VAR...

a.-) KISA SÜREDE AKP, ALİ DİBOLAR PARTİSİ'NE DÖNÜŞTÜ...

Bir ilde **AKP** il yönetimi, devletin bütün harcamalarını kendi üzerlerinden geçiriyor. Ona göre şartnameler hazırlanıyor, ona göre devlet dairelerine önce atamalar yapılıyor, milletvekilleri, "**şuraya şunu, buraya bunu**" diyor. O gelen insan da geldikten sonra elindeki listelere göre ihaleleri dağıtıyor.

Bu uygulama; AKP örgütünün, yandaşlarına iş dağıtma, hızla köşeyi dönme, devletin sırtından zengin yaratma, ihaleye fesat karıştırma arayışlarının ortak modeline dönüştü. Modelin adı **ALİ DİBO**. Türkiye'nin her yerinde, AKP örgütleri kendi **ALİ DİBO**'larını yaratmaya başladı...

İlk önce Hatay'da ortaya çıktı... Arkasından Sinop, Isparta, Ağrı, Gaziantep, Bingöl, Karaman Çorum'da ve diğer birçok ilde devreye girdi. En son olarak da İstanbul'da görüldü... Kısa sürede gölgesi bütün Türkiye'yi dolaştı. AKP örgütü Ali Dibo pastasından, ihale vurgunlarında pay kapabilmek için kendi aralarında yarışmaya başladı... **Kısa sürede AKP, ALİ DİBOLAR PARTİSİ'ne dönüştü...**

AKP pusulayı o düzeyde şaşırdı ki, AKP Grup Başkanvekili Sadullah Ergin ve il teşkilatını ihalelerde yolsuzluk yapmakla suçladığı için AKP yönetimince Disiplin Kurulu'na sevkedilen 22. Dönem **Hatay Milletvekili Fuat Geçen partiden ihraç edildi.**

Seçimlerden önce "dokunulmazlıkları kaldıracağız" diye halka söz veren AKP, sonra pabucun pahalı olduğunu görünce, kıvıran, CHP'li milletvekillerin vermiş olduğu Siyasi Ahlak Yasa teklifini görmezlikten gelen AKP'nin niçin bu kadar kaypak ve korkak davrandığı ALİ DİBO olaylarının ortaya çıkması ile daha iyi anlaşıldı.

Bir Avrupa ülkesinde iktidarın, kamu ihalelerinde kendi siyasi teşkilatının işleri paylaşma ve avanta sağlama düzeni içinde olması görülmüş şey mi? Böyle bir iktidar bir gün ayakta kalabilir mi?

Ama olsun, burası AKP iktidarı ile İHALEYE FESAT KARIŞTIRMA BATAĞINA saplanan Türkiye!!! Nasıl olsa dokunulmazlık kılıfı var, nasıl olsa evrensel siyasi etik kuralları burada işlemiyor...

b.-) ULAŞTIRMA BAKANI YILDIRIM'IN ÇOCUKLARI İŞİ BÜYÜTTÜ

Ulaştırma Bakanı Binali YILDIRIM'ın Ankara Feribotu'nu ihalesiz alan Santour Şirketi'den "borç" alarak gemi sahibi olan çocukları Erkan Yıldırım ile Büşra Bahar Yıldırım (Köylübay) bununla yetinmediler, gemi "işletmeciliği"ne de soyundular.

Önce, Hawke Bay adlı geminin kayıtlı olduğu Panama'daki şirket gemiyi İran devletinden aldı. Sonra da, Ulaştırma Bakanı Binali YILDIRIM'ın çocukları Panama bandıralı bu geminin "işletmeciliğini" üstlendiler.

YILDIRIM kardeşlerin sahibi olduğu Derin Denizcilik şirketi, City ve Hawke Bay adlı gemilerin işletmeciliğini yapıyor. "**Hawke Bay**" adlı gemi Panama bayrağı taşıyor. Yıldırım kardeşler ise kayıtlarda yalnızca geminin "**işletmecisi**" olarak görünüyorlar.

Denetim mekanizmaları ve siyasi etik kurallarına duyarlılığı gelişmiş bir Avrupa ülkesinde bir ulaştırma bakanın çocukları, deniz ulaştırmacılığı konusunda böyle ilişkilere girebilirler mi?

Ama olsun, burası AKP iktidarı ile AİLE BOYU SİYASİ ÇIKAR BATAĞINA saplanan Türkiye!!! Nasıl olsa dokunulmazlık kılıfı var, nasıl olsa evrensel siyasi etik kuralları burada işlemiyor...

c.-) AKP'NİN BAHŞIŞ ANLAYIŞI: BAKAN RÜŞVETİ DOĞAL GÖRÜYOR!

Tapu dairelerinde rüşvet iddiaları üzerine soruşturma başlatılınca, Tapu Kadastro Genel Müdürü Mehmet Zeki Adlı savunmaya geçti: "**Vatandaşın verdiği 15-20 milyon rüşvet olarak yansıtılıyor.**" Bayındırlık Bakanı Faruk **ÖZAK** da bürokratına sahip çıktı, "**Bahşişle rüşveti birbirine karıştırmamak lazım**".dedi... Böylelikle rüşveti kamuoyunda savunan ilk bakan olma onuruna ulaştı!

Kamu Etik Kurulu Başkanı Bilal Eryılmaz ise; "**Vatandaşların, kamudan aldıkları hizmetlerin parasını vergi veya harç olarak ödediklerini, kamu çalışanının da ödenen paralardan maaşını aldığını, ayrıca bahşiş veya başka bir ad altında para ödememesi, memurun da almaması lazım. Kamuda bahşişin her türlü yasaktır.**" diyerek Bakana etik ve ahlak dersi verdi.

Sayın Bayındırlık Bakanı belki de haklı! Eğer bir ülkede yolsuzluklar, adam kayırma, ihaleye fesat karıştırma bu kadar yaygın olursa, "rüşveti bahşiş olarak değerlendiren" bir bakan da ortaya çıkabilir. Bir Avrupa ülkesinde bunu diyen bakan o görevini sürdürebilir mi?

Ama olsun, burası AKP iktidarı ile YOLSUZLUKLAR BATAĞINA saplanan Türkiye!!! Nasıl olsa dokunulmazlık kılıfı var, nasıl olsa evrensel siyasi etik kuralları burada işlemiyor...

d.-) TPAO İLE ÇALIK ENERJİ ARASINDA GİZLİ ANLAŞMA, SONRA ETİK DIŞI GÖREVLENDİRME

Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nın (TPAO), ana sözleşmesinde bulunan görevlere uymadığı halde, eski TPAO Genel Müdürü'nün ayrılarak başına geçtiği Çalık Enerji ile Afganistan'da doğal gaz elektrik santrali kurmak için gizli anlaşma imzaladığını ortaya çıkardı. Bilindiği gibi, bir süre önce Başbakan Recep Tayyip **ERDOĞAN**'ın damadı Berat **ALBAYRAK** da Çalık Holding'e Genel Müdür oldu.

YDK'nın "TPAO 2006 Yılı Raporu"na göre TPAO'nun Afganistan projesi başlamadan önce, Çalık Enerji, 21 Ağustos 2006 tarihinde Afganistan hükümetinin Maden Bakanlığı ile bir mutabakat zaptı imzaladı. Ardından 14 Eylül 2006 tarihinde Çalık Enerji ile TPAO arasında "Gizlilik Anlaşması" imzalandı.

Daha sonra Afganistan Maden Bakanlığı'nın, Afganistan'daki bazı petrol ve gaz sahalarının değerlendirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla "Petrol Paylaşım Anlaşması" imzalamak istemesiyle, TPAO ve Çalık Enerji, 16 Şubat 2007 tarihinde Afganistan'daki mevcut verilerinin yorumlanması, ortak teklif hazırlanması ve Afganistan Maden Bakanlığı'na "Petrol Paylaşım Anlaşması" detaylarını sunmak için "Ortak Çalışmak İçin Mutabakat Zaptı" imzaladı.

TPAO ile Çalık Enerji'nin "Ortak Çalışma Mutabakatı" 16 Şubat 2007'de imzalanırken, TPAO Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü Osman Saim Dinç'in, bu sürecin hemen ardından, 30 Mart 2007'de emekliğe ayrıldıktan sonra 5 Nisan 2007'de Çalık Enerji Genel Müdürü olması dikkat çekti. YDK, yapılan anlaşmanın TPAO'nun ana statüsündeki görev tanımları içinde bulunmadığını da belirledi.

Önce başında bulunduğu en büyük Kamu Şirketi adına imzayı at, sonra istifa et, git kayırdığın özel şirketin başına geç, sonra da Başbakan'ın damadını peşine tak. Açık ekonomilerde bu tür etik dışı ilişkilere kesinlikle yer yoktur. Adama hesabını sorarlar...

Ama olsun, burası AKP iktidarı ile SİYASİ NÜFUS TİCARETİ BATAĞINA saplanan Türkiye!!! Nasıl olsa dokunulmazlık kılıfı var, nasıl olsa evrensel siyasi etik kuralları burada işlemiyor...

e.-) ENERJİ BAKANLIĞI'NDA YOLSUZLUK İDDİALARININ BİRİ BİTİYOR, BİRİ BAŞLIYOR.

BOTAŞ ve Maden İşleri Genel Müdürlüğü'nde (MİGEM) çok sayıda bürokrat ve kamu görevlisinin tutukluluk hali devam ederken, şimdi de **MİGEM** ve Maden Tetkik Arama (**MTA**) Genel Müdürlüğü'nde, "MTA'nın bulunduğu maden sahalarına ait ruhsatları özel şirketlere satan kamu çalışanları" konusunda biri daire başkanı, 8 kamu görevlisi gözaltına alındı.

Partimizde enerji yolsuzluklarını araştırmak üzere oluşturulan Adana Milletvekili Tacidar **SEYHAN** başkanlığındaki komisyon, "MTA'nın arama ruhsatları için yıllardır işletme ruhsatı alınmayıp, ruhsat sahalarının birçok şirkete peşkeş çekildiğini" ortaya koydu. Bu konuda komisyonda, aralarında yabancıların da bulunduğu en az 10 şirketle ilgili doküman mevcut.

Eğer burası bir Avrupa ülkesi olsaydı, ülkemizin doğal kaynaklarının işletilmesini, el altından eşe dosta yabancıya peşkeş çeken, bunu geçim kaynağı haline getiren düzenin başında bulunan Enerji Bakanı bir gün daha görevinin başında duramazdı..

Ama olsun, burası AKP iktidarı ile VURGUN BATAĞINA saplanan Türkiye!!! Nasıl olsa dokunulmazlık kılıfı var, nasıl olsa evrensel siyasi etik kuralları burada işlemiyor...

f.-) OECD: K. IRAK'TA RÜŞVET VEREN 139 TÜRK FİRMASINA İLİŞKİN SORUŞTURMA SAVSAKLANDI

Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD), hükümetin, Kuzey Irak'ta rüşvet veren 139 Türk firmasıyla ilgili soruşturmayı savsaklandığını bildirdi. Hükümetin bu konunun soruşturulmasına yönelik Adalet Bakanlığı nezdinde bir yönetici atadığını, ancak konuyla ilgili olması gereken kurumların ne soruşturmadan ne de söz konusu atamadan haberdar olmadıklarını belirten OECD, hazırladığı rüşvet raporunda, "***Bu durum hükümetin rüşvet konusundaki tutumunu göstermektedir. Yaşanan iki yıllık gecikme rüşvetle mücadeledeki isteksizliği göstermekte ve kaygıyla karşılanmaktadır***" ifadesini kullandı.

OECD'nin rüşvetle ilgili Türkiye'nin de yer aldığı Çalışma Grubu raporunda, K. Irak'ta rüşvet veren ve aralarında AKP'ye yakın olanların da bulunduğu 139 Türk firmasının soruşturulmasına ilişkin sürecin hükümet tarafından nasıl savsaklandığını, firma adlarını da vererek ayrıntıları ile açıkladı.

Burası bir Avrupa ülkesi olsa, OECD'den böyle bir suçlama gelse, Hükümet rüşvet ithamları karşısında bu kadar gamsız olabilir mi?

Ama olsun, burası AKP iktidarı ile RÜŞVET BATAĞINA saplanan Türkiye!!! Nasıl olsa dokunulmazlık kılıfı var, nasıl olsa evrensel siyasi etik kuralları burada işlemiyor...

3.6.1.3.- İSTANBUL'DA "KENT RANTLARI" BAŞBAKAN ERDOĞAN'DAN SORULUR...

a.-) DİLARA ÇOCUK FACİASI, SİYASETÇİ-TARİKATÇI İHALE VURGUNLARININ SONUCUDUR...

İstanbul'da 5 yaşındaki bir yavrumuzun, annesinin elinden, İstanbul'daki bir kanalizasyonun açık bırakılmış, üzeri güvenceli bir biçimde örtülmemiş, bir rögara kaptırıldığını bütün Türkiye acıyla, ıstırapla, utançla izledi.

Dilara yok yere öldü, ancak facianın arkasında nasıl bir yapılanma olduğu adeta unutuldu. Konunun odağında, İstanbul Büyükşehir Belediyesi çerçevesinde nasıl bir ihale sisteminin, nasıl bir kokuşmuş çarkın döndürülmekte olduğu yer almaktadır.

İstanbul'da birçok benzerleri gibi, fikri, ideolojik, siyasal dayanışmayı ekonomik güç arayışıyla el ele götürmenin bir yöntemi olarak kurulmuş bir vakıf, **Birlik Vakfı**, var. Bu vakfın içinde yer alanlar belli bir siyaset anlayışını yıllardan beri paylaşıp gelmekte olan bir kadro.

Birlik Vakfı'nı yıllar önce kuranlar, ne tesadüftür ki, günümüzde AKP'nin ağır topları olan siyasetçi veya bürokratlar. Vakfı kuranlar arasında;

- ✓ Ömer **Dinçer** var, eski Başbakanlık Müsteşarı, şimdi AKP milletvekili,
- ✓ Recep Tayyip **Erdoğan** var, daha Başbakan değilken vakıfta yer almış,
- ✓ Abdülkadir **Aksu** var, eski İçişleri Bakanı, şimdi AKP milletvekili,
- ✓ Cemil **Çiçek** var, eski Adalet Bakanı, şimdi Başbakan yardımcısı,
- ✓ Zeki **Ergezen** var, AKP eski Bayındırlık ve İskân Bakanı, şimdi AKP milletvekili,
- ✓ Korkut **Özal** var, MSP eski Bakanı,
- ✓ M. Recai **Kutan** var, MSP eski Bakanı, Saadet Partisi Genel Başkanı,
- ✓ İsmail **Kahraman** var, MSP eski Kültür Bakanı,
- ✓ Hasan **Kalyoncu** ve Hüseyin **Kalyoncu** var, iktidarın en yakınında yer alan Kalyon İnşaat firmasının sahipleri,
- ✓ Bilal **Şahin** var, AKP Büyükşehir ihalelerinin ayrıcalıklı şirketi **MVM**'nin kağıt üstünde sahibi olarak gözükken kişi, de yer almaktadır.

Birlik Vakfı, dinci örgüt ve vakıfların bir anlamda çatısı olan ve AKP'nin örgütlenmesine temel oluşturan **Türkiye Gönüllü Teşekküller Vakfı'nın** (TGTV) kurulmasına da öncülük etti. Her iki vakfın kurucuları arasında, Başbakan **Recep Tayyip Erdoğan** başta olmak üzere birçok AKP'li bakan ve milletvekili ile AKP iktidarı döneminde önemli makamlara getirilen isimler yer aldı.

Türkiye genelinde 625 şubesiyle vakıf, dernek, ocak, birlik, sendika ve federasyonlardan oluşan kuruluşların temsilcilerini barındıran 72'si vakıf, dernek ve sendika olmak üzere 109 kurucu üyesi bulunan **TGTV** kurucularının ve ona üye örgüt yöneticilerinin büyük çoğunluğu AKP kadroları içinde yer aldı.

MVM, son onbeş yıldır İstanbul'u yönetmekte olan Tayyip **ERDOĞAN** ve ekibinin ihalelerde gözettiği şirket.

İstanbul'da Dolmabahçe'de bir ofis ayarlandı, Sayın Başbakan o ofise yerleşti. İstanbul Belediyesi'ni oradan yönlendiriyor, yönetiyor. Ülkemizi kuşatan "TARİKAT-TİCARET-SİYASET" sarmalı mutlaka kırılmalı, Tayyip Erdoğan ve arkadaşları vurgunların hesabını yargı önünde mutlaka vermelidir.

b.-) AKP'Lİ PENDİK BELEDİYESİ, 200 DÖNÜMLÜK SU HAVZASINI İMARA AÇTI, KENT RANTİ ÜZERİNDEN PAZARLIK YAPILDI...

Pendik Kurtköy'de 200 dönüm arazi üzerine bir iş ve alışveriş merkezi inşasına başladı; ancak, ihale şartnamesinin imzalandığı 31 Ocak 2006 tarihinde inşaat alanı Ömerli Su

Havzası ile NATO Boru Hattı üzerinde görünüyordu. Yasalara göre inşası imkânsız görünen kompleksin yapımı için inşaat alanı önce "**su havzası**" bölgesi olmaktan çıkarıldı, sonra da NATO Boru Hattı'nın deplase (güzergâh değiştirme) işlemi kararlaştırıldı.

İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (İSKİ) 2001 Yönetmeliği'ne göre Ömerli Su Havzası dahilinde görünen bölge, kompleksin ihale şartnamesi imzalandıktan sonra Mayıs 2006'da hazırlanan yeni yönetmelikle su havzası bölgesi olmaktan çıkarılarak AKP'li Pendik Belediyesi'nin sorumluluğuna verildi.

Bu kez de NATO boru hattı üzerinde kalan bölge, Pendik Belediyesi'nce inşaat başlamadan bir ay önce fuar alanı statüsüne kaydırıldı. Belediye Meclisi'nin 6 Nisan 2007 tarihli kararı, bölgenin 30 yıllığına kullanım hakkının verilmesini ve "**çok fonksiyonlu fuar**" alanı inşasını kararlaştırdı. Kararda, NATO Boru Hattı'nın iş ve alışveriş merkezi inşaatının bulunduğu bölgeden deplase edilmesi gerektiği de belirtildi.

Sonuçta, Başbakan ERDOĞAN tarafından yönlendirilen belediye kararları ile, bir kez daha kazanan AKP'ye yakın bir iş adamı, kaybeden ise, İstanbul halkı oldu..

c.-) İSTANBUL MALTEPE'DE "KENTSEL DÖNÜŞÜM" TOKİ ELİYLE KENTSEL VURGUNA VE BARINMA HAKKININ İHLALİNE DÖNÜŞÜYOR...

İstanbul Maltepe'de "**kentsel dönüşüm projesi başlatıyoruz**" diye orada yıllardan beri yaşamakta olan 25 bin civarındaki vatandaşımızı, çok ciddi belirsizliklere, sıkıntılara sürükleyecek bir uygulama yürütülmekte... Vatandaşlar yıllardır aileleri ile birlikte kullanmakta oldukları yerlerden uzaklaştırılmaları tehlikesiyle karşı karşıyalar. Yurttaşlara başını sokacak sağlıklı, yeterli mekanları hazırlamadan, insanların gönüllü rızasını almadan, onlarla projeyi tartışmadan, onlara danışmadan tepeden inme kararlar, yandaş müteahhit firmaya binalarla dolu alanı taahhüt ettikleri tarihte devredebilmek için, güvenlik güçleri ile vatandaşları karşı karşıya getiriyorlar.

"**Buraya kentsel dönüşüm yapacağız, siz ayrılın, buraya TOKİ'yi sokacağız**" diye vatandaşların kırılıp ezilmesine neden olan "**Tayyip ERDOĞAN kent yönetimi**" anlayışını, TOKİ eliyle sürdürülen rant paylaşımı ve vurgununu kabul etmek mümkün değildir.

CHP olarak, bu "Tayyip Erdoğan ve TOKİ" mağduru yurttaşlarımızı, İstanbul'un her bölgesinde sahiplenecek, onların davalarını, hukuk içinde, meşru yollardan takip edeceğiz.

İstanbul'a vize uygulamasını öneren Başbakan'a ve Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na bu hukuksuz uygulama ve vurgunların hesabını mutlaka soracağız.

d.-) İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NİN YEŞİL ALAN SALDIRISI YARGI ELİYLE ÖNLENDİ

İBB'nin kamuoyunda büyük tepkilere neden olan, Kadıköylülerin, "**yeşilin korunması gerekliliği, ilçede yeterli sayıda cami bulunması**" gerekçeleriyle karşı çıktığı Göztepe Parkı'na cami projesinin dava süreci tamamlandı.

Kadıköy Belediyesi'nin, 26 Ekim 2005'te yürütmenin durdurulması ve iptali istemiyle açtığı davanın kararı açıklandı. 17 Ekim 2006 tarihinde yürütmeyi durdurma kararı veren İstanbul 5. İdare Mahkemesi, İBB Meclisi'nin 15.09.2005 tarihli kararını parkın dini tesis alanına alınmasının, "**planlama teknikleri ile şehircilik ilkelerine aykırı olduğu**" ve "**kamu yararı bulunmadığı**" gerekçeleriyle iptal etti. Göztepe Parkı'na yürüme mesafesi yakınlığında 3 cami bulunduğu belirtilen mahkemenin gerekçeli kararında, Kadıköy'de kişi başına düşen toplam yeşil alan miktarının 1.9 m2 olduğu anımsatılarak, bu oranın, olması gereken asgari yeşil alan standardının (10 m2) çok altında olduğuna dikkat çekildi.

Konu hakkında başından beri ilkeli bir şekilde mücadele eden Kadıköy Belediye Başkanı **Selami ÖZTÜRK**'ün , "**Bu karar, Kadıköy'ün diğer yeşil alanlarının korunması için örnek olacak, emsal karar oluşturacaktır. Artık Kadıköylülerin nefes alabildiği az sayıdaki noktadan biri olan Göztepe Parkı'nın imara açılması mümkün olmayacak, burası artık yargı kararıyla korumaya alındı** " açıklaması CHP'nin çağdaş kent modeli anlayışının kararlı bir yansımasıdır.

3.6.1.4.- İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR'DE AKP'NİN RANT SAĞLAMA UYGULAMALARI CHP ENGELİNE TAKILDI

BÜYÜKŞEHİR KOMİSYONU'NDAN GEÇEN İSTANBUL'DAKİ 13 "RANT DOSYASI" İÇİN DAVA AÇILMIŞTIR

- **AKP'nin hukuk dışı, haksız kazanç ve rant sağlamaya yönelik uygulamalarına bir yenisi daha eklenmiştir. CHP İstanbul İl örgütü, Büyükşehir Komisyonu'ndan geçen İstanbul'daki 13 "rant dosyası" için hukuk mücadelesi başlatmıştır.**
- CHP İstanbul İl Örgütü, herhangi bir kamu yararı bulunmayan ve usulsüz biçimde haksız kazanç ve rant yaratmaya yönelik olarak yapılan imar değişikliklerini mahkemeye taşıyor. Görüşüne başvurulmuş kurumların çoğunluğunca "**uygun değildir**" şeklinde görüş bildirilmesine karşın Büyükşehir Komisyonu'ndan geçen 13 "**rant dosyası**" için hukuk mücadelesi başlatan CHP İstanbul İl Örgütü adına CHP İstanbul İl Başkanı **Gürsel Tekin**, "yapılan değişiklikler ile mezarlık alanı, cami yeri, yeşil alan ve park yerlerinin rant bölgelerine dönüştürüldüğünü" kamuoyuna duyurdu.
- **AKP'nin çoğunlukta olduğu Büyükşehir Komisyonu'ndan geçen, kamu yararına ve siyasi ahlak kurallarına uygun olmayan bazı plan değişiklikleri aşağıda özetlenmiştir:**
  - ✓ Bakırköy'deki 13 okul alanı yerine trilyonluk Ataköy Konakları yapılarak yüksek rant sağlandı.
  - ✓ Üsküdar'da dosyaya konu olan alan için ise "**ticaret ve turizm tesis alanı içinde istenirse konut yapılabilir**" denilerek konut önerisinde bulunularak bölgede nüfus yoğunluğunu artırıcı teşvikte ifadeler yer aldı.
  - ✓ Bahçelievler'de otoparkı bulunmadığından trafiği tehlikeye sokan ve kaçak bir yapı olan JFK Hastanesi de komisyon raporu ile yasallaştı.
  - ✓ Bahçelievler'deki bir cami alanının özel hastane alanına alınması için verilen imar değişikliği kabul edildi. Hayrünnissa Vakfı tarafından caminin altına yapılan polikliniğe cami bahçesi de katılarak hastane yapılması için genişletildi.

- ✓ Yenibosna'daki mezarlık alanı, Bahçelievler Belediyesi'nin temizlik işlerini yapan Ceynak adlı taşeron şirketinin sahibine ait olan akaryakıt istasyonu alanına dönüştürüldü.
- ✓ Bahçelievler Belediye Başkanlığı'nın tutanağında, yapılan binaların kaçak olduğu tespit edildi.
- ✓ AKP Genel Başkan Yardımcısı **Şaban Dişli** 'ye ait olduğu bildirilen Tuzla'daki bir kısmı spor alanını kapsayan alan, konut alanına dönüştürüldü. 9 ay önce uygun görülmeyen plan değişikliği, küçük bir değişiklik ile Büyükşehir Meclisi'nce uygun görüldü.
- ✓ Eyüp ilçesi Göktürk Belediyesi'ndeki yeşil alanın da konut alanına dönüştürülmesi komisyon kararı kabul edildi.
- ✓ İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi, CHP'lilerin itirazlarına karşın, AKP'li 11 belediye başkanı ve 2 milletvekilinin Florya Atatürk Ormanı'nda, sit alanında inşa edilen kaçak villalarına yüzde 6 yapılaşma izni getirdi.

3.6.1.5.- MELİH GÖKÇEK'İN KEYFİ YÖNETİMİNİN BİR HALKASI: ANKARA BEL-PA'DA VURGUN SKANDALI

BEL-PA'daki skandal, Ankara Anakent Belediyesi'nin nasıl yönetildiğinin, karanlık ilişkiler içinde haksız zenginleşme ve mal ediniminin hangi boyutlara tırmandığının açık kanıtıdır.

Partimiz, "*imam nikâhlı eşine 5 daire alan, bu arada 1 milyon YTL'sinin söz konusu imam nikâhlı eşi tarafından gasp edildiğini iddia eden*" Ankara Anakent Belediyesi'nin yan kuruluşu Bel-Pa'nın Genel Müdürü, eski Etimesgut Belediye Başkanı **Yalçın BEYAZ** hakkında inceleme başlatılmasını istemiş bulunmakta.

Bu arada, hakkındaki yasak aşk ilişkileri ve gasp iddiası üzerine istifa eden Ankara Anakent Belediyesi'nin yan kuruluşu Bel-Pa'nın Genel Müdürü **Yalçın Beyaz**'ın, Ankara Anakent Belediye Başkanı **Melih Gökçek**'in oğullarıyla ortak şirket kurduğu anlaşıldı. 2003 yılında kurulan MOT Grup Motorlu Araçlar İnşaat Bilgisayar Eğitim AŞ'nin 2006 yılında tasfiye edildiği belirlendi. Beyaz'ın imam nikâhıyla yaşadığı sevgilisinden ayrılmasının nedeni olan sekreterine de villa aldığı saptandı.

CHP Grup Başkanvekili **Hakkı Süha OKAY**, "*Maalesef buna benzer durumlar iktidar partisinin elinde bulunan diğer belediyelerde de patlak vermişti, hazin olan, gerekli olanı yapmakla mükellef Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı'nın olayı gerçekleştiren kişiyi savunmasıdır*" açıklaması ile konuya duyarlılığımızı dile getirdi.

Ankara milletvekili **Yılmaz ATEŞ** ise, "*1872 YTL maaşla genel müdürlük yapan bir bürokratin, sevgilisine evler almasının ve para kaptırmasının düşündürücü olduğunu, buzdağının sadece görünen yüzünü oluşturan bu olayın sonuna kadar takipçisi*" olunacağını belirterek partimiz adına dürüst yönetim konusundaki duyarlılığımızı ortaya koydu.

3.6.2.- UNAKITAN VAKASI: DÜNYADA BİR BENZERİ YOK

3.6.2.1.- SN. BAŞBAKAN, SN. UNAKITAN; BU HESABI VERMEDEN SİYASET YAPMAYA HAKKINIZ OLAMAZ!!!

• DÜNYADA BİR İLK: “HAYALİ İHRACAT SANIĞI OLAN BİR MALİYE BAKANI”

95-98 yılları arasında 1,7 milyar dolarlık hayalî ihracatı organize ettiler, burada bazı kişiler devletin kasasından 256 milyar dolar vergi iadesinin kaybına yol açtılar. Bu kişiler maliyeci Kemal **UNAKITAN**'ın ortağı ve yöneticisi olduğu **ALBARAKA TÜRK** adına da yaklaşık 200 milyon dolarlık hayalî ihracat yaparak, devletin kasasından 30 milyon dolarlık KDV iadesi gerçekleştirdiler...

Ne yazık ki, soyguna göz yuman, sahte evrak (NAYLON FATURA) düzenlemekten ve kullanmaktan yargılanan o kişi, son beş buçuk yıldır ülkemizin MALİYE BAKANI !!!

• UNAKITAN, BAŞBAKAN ERDOĞAN İLE BERABER, ÖZELLEŞTİRME SÜRECİNDE ALICI İLE ÖZEL İLİŞKİYE GİRDİ... BÖYLECE OFER GRUBU TÜRKİYE'DE EKONOMİK YATIRIM ÖNCESİ SİYASİ YATIRIM YAPTI...

- ✓ Devlet, TÜPRAŞ'ın yüzde 14,8'inin şaibeli bir şekilde Global Menkul üzerinden OFER grubuna satış işleminden asgari 700 milyon dolar zarar etmiştir.
- ✓ Kuşadası'nda tam anlamıyla bir deniz yağması yapılmış; OFER-KUTMAN'a yasalar çiğnenerek verilmiş olan EGEPOR Projesi tam bir çıkar alanı ve çevre talanına dönüştürülmüştür.
- ✓ GALATAPORT Projesi, şaibeli ilişkiler içinde, yanlış hukuk zemininde, ucuz fiyata OFER- KUTMAN Grubuna peşkeş çekilmiştir...

Ne yazık ki, “ihaleye fesat karıştırma, devleti zarara sokma, kamu yararını göz ardı etme, siyasi nüfusunu çıkar sağlamaya yönelik kullanma fiillerinin sorumlusu olan o kişi, son beş buçuk yıldır ülkemizin MALİYE BAKANI !!!

• KUŞADASI, GALATAPORT VE TÜPRAŞ'IN YÜZDE 14,8'İNİN İHALELERİNİN HESABINI, AŞAĞIDAKİ SORULARIN YANITINI VEREMEYEN BİR MALİYE BAKANI?

- ✓ Bu ihalelerle ilintili bir işadamının özel uçağı ile eşinizle birlikte 2004'de Hong Kong'a gittiniz mi? Bu gezide Hong Kong'da Sami OFER ile ne görüşülmüştür?
- ✓ Eğer bu resmi gezi ise, heyette Bakan eşi ve Özelleştirme İdaresi Başkanı eşinin işi ne idi? Resmi gezinin harcamalarının oluru nerededir? Resmi gezi idi ise, gezi de Mehmet KUTMAN'ın kardeşinin görevi ve sıfatı ne idi?
- ✓ Eğer bu gezi, Kemal **UNAKITAN**'ın ilk ifade ettiği gibi bir tatil gezisi ise, uçak kime aitti, uçağın bedelini kim ödedi, fatura kimin adına kesildi, fatura nerededir?
- ✓ Sn. **UNAKITAN**; İdan Ofer'in özel uçağı ile İtalya'ya iki kez gittiniz mi? Nerede, kimlerle temasınız oldu? Oğlunuz bu ihalelerden önce Oferler'le görüşmek üzere, birkaç kez İsrail'e gitti mi...?

Ne yazık ki, “siyasi etik (ahlak) kurallarını çiğneyerek özel kişiler (ve de yabancı kişiler) adına iş takipçiliği yapan o kişi, son beş buçuk yıldır ülkemizin MALİYE BAKANI!!!

- **SN. UNAKITAN “TÜPRAŞ'IN 14,76'LİK HİSSESİNİN SATIŞINI SPK'YA BİLDİRDİK” DEMİŞTİ... MALİYE BAKANININ BU BEYANI TÜRÜMÜYLE YALANDIR... BU SATIŞTAN HAZİNE'NİN 752 MİLYON DOLAR KAYBI OLDU.**

Ne yazık ki, “insanların gözlerinin içine baka baka yalan söyleyen” o kişi, son beş buçuk yıldır ülkemizin MALİYE BAKANI!!!

- **SN. UNAKITAN; NE YARGI KARARLARINA, NE DE KAMU YARARINA SAYGI GÖSTERİYOR...**

Bakanın yaptırdığı kaçak villayla ilgili olarak Üsküdar Belediyesi 3 defa yıkım kararı almış, Sayın Bakan 3 defa burada mührü kırarak inşaatına devam etmiş ve inşaatını bitirmiştir.

Ne yazık ki, “hukuk, kanun dinlemeyen, kent rantı sağlamak için devlet idaresinin uygulamalarını çiğneyen, onları yok sayan” o kişi, son beş buçuk yıldır ülkemizin MALİYE BAKANI!!!

KEMAL UNAKITAN'IN İŞ BİLİR ÇOCUKLARI

▪ HAZİNE SUÇLUYOR, MALİYE GİZLİYOR

Hazine Müsteşarlığı'nın, TEKEL'in 2004'teki 'sert kutu makinesi' alım ihalesiyle ilgili olarak aralarında Maliye Bakanı Kemal Unakıtan'ın oğlu Abdullah Unakıtan ile Özelleştirme İdaresi Başkanı Metin Kilci'nin de bulunduğu 11 kişi hakkında kamu kurum ve kuruluşlarının ihalesine fesat karıştırmak suçunu işledikleri iddiasıyla yasal kovuşturma başlatılması yönünde rapor hazırladığı ortaya çıktı.

03.04.2007 tarih ve 369/1 sayılı Hazine raporunda, konuyla ilgili İstanbul 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nin temyiz edilmeksizin kesinleşen kararına rağmen, yargılamanın yeni TCK'ya göre yeniden yapılması istenirken aralarında **Abdullah UNAKITAN**'ın da bulunduğu 11 kişi hakkında ihaleye fesat karıştırmaktan kovuşturma açılması isteniyor.

▪ MALİYE BAKANI'NİN ÜÇ ÇOCUĞU, MERSİN LİMANI'NA İŞLETİM SİSTEMİ SATTI... İŞLEMLERDE AÇIK HİLE YOK... AMA AÇIK NÜFUZ TİCARETİ VAR... LİMANI KİM ALIRSA ALSIN, ONLARA BAŞVURMAK ZORUNDAYDI...

- ✓ Maliye Bakanı Kemal **UNAKITAN**'ın çocuklarına ait 'Telemobil' adlı şirketin geçen yıl Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından Akfen Grubu ve Singapurlu SPA konsorsiyumuna satılan Mersin Limanı'na 2 milyon dolarlık terminal işletim sistemi sattığı anlaşıldı.
- ✓ Telemobil 5 Ocak 2005'te 300 bin YTL sermayeyle kurulmuş. Yönetim Kurulu Başkanı kamuoyunun gündemine pastörize yumurta ve mısır ithalatı alanındaki girişimleriyle gelen oğul **UNAKITAN**. Başkan yardımcıları ise **UNAKITAN**'ın kızları...
- ✓ “Aile boyu nüfuz ticaretinin”, bundan alası olabilir mi?

- **SN. UNAKITAN, OĞLU 4 BİN TON MISIR İTHAL ETTİKTEN SADECE 4 GÜN SONRA VERGİ ORANINI YÜZDE 20'DEN YÜZDE 45'E ÇIKARTTI**

7.8.2003 tarihinde, mısır ithalatında gümrük vergisi yüzde 20'ye indirildi... 30.7.2003 tarihinde Maliye Bakanı'nın oğlunun şirketi, **AB Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.** tavuklarını beslemek için 4 bin ton mısır ithal etti. Akabinde, gümrük vergisi oranı yüzde 20'den yüzde 45'e çıkarıldı...

“Aile boyu kamunun sırtından zenginleşmenin”, bundan alası olabilir mi?

• **SN. UNAKITAN, OĞLUNA AİT BİR İŞLETMENİN ÜRÜNÜNDE (NEREDEYSE RAKİPSİZ) KDV İNDİRİMİ YAPTIRDI**

Huzurevlerinin, okul önlüğü ve çantasının, tuzun, kefen bezinin KDV'si yüzde 18 iken, 2004/8301 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile **1 Ocak 2005**'ten itibaren, likit ve pastörize yumurtanın **yüzde 18 olan KDV'si yüzde 8'e indirildi**. Resmi Gazete'de yayınlanan kararnameye yumurtanın yanına parantez içinde **'likit ve pastörize olanlar dahil'** ibaresi eklendi. Türkiye'nin en büyük pastörize yumurta fabrikası ise, **UNAKITAN**'ın likit yumurtayı pazarlayan oğluna ait, **AB Gıda Şirketi**.

“Aile boyu kamu ile çıkar çatışmasının”, bundan alası olabilir mi?

▪ **SN. UNAKITAN, AİLECE NÜFUZ TİCARETİ YAPIYOR... SONRA KALKIP “ÇOCUKLARIM AÇ MI KALSINLAR” DİYORSUNUZ...? BU ETİK DEĞİLDİR... BU SUÇTUR...**

Dünyanın neresinde bir Maliye Bakanı'nın kızının şirketi, Maliye Bakanlığı ile ilişkili bir devlet dairesine, randevu alıp gidip, benim şu ürünümde satın alınız diye talep yapma durumunda olur? **Bu, açıkça bir nüfuz ticaretidir...**

Sn. Unakitan'a soruyoruz: Bakanlık döneminizde sizin ve çocuklarınızın mal varlığı ne kadar arttı... Bu artışın kaynakları nasıl sağlandı...?

Siyasi etik kurallarını böylesine umursamayan, paçalarından şaibeler akan, tüccar siyasetçi olmayı beceri olarak sunan, ikinci bir Maliye Bakanı'nın dünyanın hiçbir demokratik ülkesinde var olduğunu zannetmiyoruz...

Tüm bu siyasi etik ve ahlak dışı, vurdumduymaz, kanun tanımaz olay ve ilişkilere boğazına kadar batmış olan Maliye Bakanı **UNAKITAN** hakkında CHP'nin verdiği üç **“GENSORU ÖNERGESİ”**, Başbakan **ERDOĞAN**'ın talebi ve AKP milletvekillerinin oylarıyla reddedildi... AKP bir kez daha dünyada benzeri olmayan böyle bir **“MALIYE BAKANINA”** sahip çıktı...

Ancak bilinmelidir ki, Türkiye'deki yolsuzluk iddialarının merkezinde Maliye Bakanı UNAKITAN değil, bizzat Başbakan Tayyip ERDOĞAN vardır...

Bu, Başbakanın siyasi konumu, icraatları ve ahlakî değerleriyle Maliye Bakanı'nın siyasi konumu, icraatları ve ahlakî değerleri arasındaki bütünüleşmeden kaynaklanan bir olaydır.

Yoksa bir Maliye Bakanı'nın, Başbakana rağmen bu uygulamaları bu şekilde yapmaya devam edebilmesi mümkün değildir.

AKP iktidarı kaybettiği anda, dokunulmazlık zırhının korumasından çıktıkları anda, bütünü bunların hesabının, hem Başbakan ERDOğAN'dan, hem de Maliye Bakanı UNAKITAN'dan sorulacağından kimsenin kuşkusu olmasın.

3.6.3.- MERKEZ BANKASI: YENİ KENT RANTI VURGUNU ARAYIŞLARI

3.6.3.1.- T.C. MERKEZ BANKASI İSTANBUL'A TAŞINAMAZ

Cumhuriyetin başkenti olan Ankara'nın içinin boşaltılmaya çalışılmasının arkasında, AKP'nin Ankara kompleksi, Ankara kompleksinin arkasında Cumhuriyet kompleksi vardır. Cumhuriyet kompleksinin altında ise Atatürk kompleksi yatmaktadır. İktidarın bu konudaki dayatmacı yaklaşımı bu kompleksin dışavurumudur.

a.-) HÜKÜMET SİYASİ VE DAR ÇIKARLARA YÖNELİK ÇABALARINA, T.C. MERKEZ BANKASI'NI ALET ETME HEVESİNDEN DERHAL VAZGEÇMELİDİR.

“Merkez Bankasını siyasi baskıdan uzak tutalım” derken, onu finans piyasasının ve uluslararası tekellerin daha kolay baskısı altına sokabilecek adımlar atmak, gerekçe ne olursa olsun “ekonomimiz ve ulusal bağımsızlığımız” açılardan son derece yanlış sonuçlar yaratır.

İktidarın bu konuda “fevkalade dikkatsiz, densiz, Merkez Bankası'na saygısız” bir tavır içinde olduğunu görüyoruz. Bankayı dışarıdan yönlendirme çabasında olanların bu çabalarına devam ettiğini görüyoruz.

T.C. Merkez Bankası'nın, “itibari, sembolik ve bankalar üstü bir devlet kurumu” olma özelliği vardır. Merkez Bankası'nın bu konumu, “bankanın bağımsızlığı ilkesi” gibi özenle korunmalı ve sürdürülmelidir.

Batılı demokrasilerin “Siyasi Etik-Ahlak” kurallarının ülkemizde de geçerli olmasını sürekli engelleyen, “saydam-dürüst yönetim, uluslararası standartta muhasebe düzeni, vergi düzeni, çağdaş hukuk düzeni” konularında gerekli adımları atmayan, boğazına kadar yolsuzluk iddialarına bulaşmış AKP iktidarının yapabileceği en iyi şey, bankacılık ve finans dünyamızdan olabildiğince uzak durmaktır.

Bilinmelidir ki, eğer bugün TBMM'deki çoğunluğu ile bu kararı alırsa, yarın bu karar muhakkak geriye dönecektir.

b.-) MERKEZ BANKASI NEDEN ANKARA'DA KALMALIDIR?

- **Bankanın özerkliği zedelenmektedir:**

Merkez Bankası'nın taşınmasıyla ilgili karşı çıkışları önemsemeyen, bu konuda tartışmayı bile içine sindiremeyen Başbakan **ERDOĞAN**, Merkez Bankası'nın taşınması konusunda söylediği **“Merkez Bankası, Halk Bankası, Ziraat Bankası hepsi İstanbul'a taşınacak. Kararı verdik. Yerlerini bile belirledik. Kimseye danışmaya ihtiyacımız yok. Kanunsa kanun çıkarılır”** şeklindeki sözleriyle ve yaklaşımıyla demokrasi kültüründen yoksunluğunu bir kez daha gözler önüne sermiştir.

Banka yönetimine danışılmadan, fikri dahi alınmadan “Merkez Bankası taşınacak. Kararı verdik, yeri bile belli” dayatmasının, Bankanın özerkliğine ve operasyonel bağımsızlığına gölge düşürecek bir uygulama olacaktır.

■ **Merkez Bankası'nın bankacılık sistemine dair görev ve yetkileri eskiye oranla azalmış bulunmaktadır:**

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun (BDDK) kurulmasından önce Bankaların yerinde denetimi Hazine Müsteşarlığı uzaktan denetimi ise Merkez Bankası tarafından gerçekleştiriliyordu. BDDK kurulduktan sonra Merkez Bankasının bankalara ilişkin görevlerinin büyük çoğunluğu gözetim görevi de dahil olmak üzere bu Kuruma geçmiştir. Bankalara ilişkin Merkez Bankası'nın görev ve sorumluluğunda kalan sınırlı sayıdaki işlerden bazıları ise Türkiye Bankalar Birliği'ne devredilmek üzeredir. Sonuçta bankaların gözetimini yapan bilançolarını takip eden ve bunlara ilişkin mevzuat hazırlayan kurum Merkez Bankası değildir. Kısaca, diğer ülke merkez bankaları gibi, T.C. Merkez Bankası'nın diğer bankalara ilişkin görev ve sorumlulukları en alt düzeye indirgenmiş durumdadır.

Öte yandan, 1211 Sayılı Merkez Bankası Kanunu'nda, Merkez Bankası'nın görevleri arasında hükümetin mali ve ekonomik müşaviri, mali ajanı ve haznedarı olduğu ve Merkez Bankası'nın Hükümetle ilişkisinin Başbakan aracılığıyla sağlanacağı, finansal sistemle ilgili istenecek hususlarda hükümete görüş vereceği vurgulanmıştır. Dolayısıyla Merkez Bankası'nın başta hükümet olmak üzere Hazine Müsteşarlığı, Maliye Bakanlığı ve DPT gibi kurumlarla yakın işbirliği içerisinde bulunması gerekmektedir.

■ **Para basma yetkisi bir ulusal egemenlik sembolüdür:**

Bir ülke için egemenliğin en önemli ölçütü para basma yetkisidir. Bu yetki merkez bankalarında ve merkez bankaları bu çerçevede bir ülkede egemenliğin simgesidir. Bu açıdan merkez bankalarının bir ülkede egemenliğin diğer bir simgesi olan başkentte bulunması tutarlıdır. Dünyadaki uygulamada büyük ağırlığı ile bu doğrultudadır.

Öte yandan merkez bankalarının ülkenin fiili finans merkezleri ile olan operasyonel bazı işlemlerini yürütebilmelerini teminen o merkezlerde bazı ofisler açtığı da görülmektedir. Örneğin, ABD'de FED'in merkezi başkent Washington'dadır ama işlevlerin önemli kısmı ülkenin finans merkezi olan New York'dan yürütülmektedir. Görüldüğü gibi böyle bir durumda da idare merkezinin taşınması şart değildir.

Kaldı ki, Merkez Bankası İdare Merkezi operasyonel bir birim olmaktan ziyade, yapılacak operasyonların kararının alındığı bir kurumdur. Bankanın operasyonel işlemlerinin tamamına yakını Bankanın İstanbul Şubesi tarafından yerine getirilmektedir. Zaten operasyonları yapan Şube İstanbul'da olduğu için İdare Merkezi'nin taşınması Merkez Bankası'nın etkinliğini arttırmayacaktır.

■ **İletişim teknolojileri gelişmiştir:**

İletişim teknolojisinin geliştiği günümüz dünyasında bankacılık sektörüne ilişkin işlemlerin yapılabilmesi için mekan yakınlığına ihtiyaç duyulmamaktadır. Günümüzde teknolojik gelişme

ile birlikte iletişim araçlarında yaşanan gelişmeler sayesinde, fonların tek bir tuş yardımı ile hızla dünyanın her yerine transfer edilebildiği ve neredeyse tüm bankacılık işlemlerinin elektronik ortamda gerçekleştirilebildiği göz önüne bulundurulduğunda; fiziken bir yerde bulunma zorunluluğunun ortadan kalkmış olduğu aşikardır.

■ **Taşınma işlemi bazı riskler içermektedir:**

Bankanın İstanbul'a taşınması, işlettiği Elektronik Fon Transferi (EFT) ve Elektronik Menkul Kıymet Transferi (EMKT) gibi ödeme sistemlerinde bazı sıkıntılara yol açabileceğinden, taşınmadan dolayı ülke çapında ödeme sistemlerinde yaşanacak muhtemel bir sıkıntının zincirleme olarak ülkeye verebileceği zarar gözönünde bulundurulmalıdır. Öte yandan basılmış banknotlar, rezerv ve altın gibi bazı değerlerin İstanbul'a taşınmasının bazı güvenlik sorunlarına neden olabileceği de göz önünde bulundurulmalıdır.

■ **Taşınmadan Ankara olumsuz etkilenecektir:**

Taşınma konusu, Ankara'da yaşayan herkesi yakından ilgilendirmektedir. Zira taşınması düşünülen diğer kurumlar da gözönünde bulundurulduğunda (Ziraat Bankası, Vakıfbank, Halkbankası, SPK, BDDK) aileleriyle beraber yaklaşık 25-30 bin kişilik bir nüfusun şehri terk edeceği anlaşılmaktadır. Bu kişiler satın alma gücü yüksek kişilerdir ve şehrin ekonomisine önemli katkılarda bulunmaktadır. Böyle bir ekonomik gücün şehirden ayrılması başta esnaf olmak üzere bir çok kesimi sıkıntıya düşürecektir. Bu nedenle siyasi görüşü ne olursa olsun her Ankaralının demokratik tepkisini göstermesi ve şehrine sahip çıkması önem kazanmaktadır.

■ **Taşınmanın ülkeye büyük maliyeti olacaktır:**

Bu gereksiz taşınmanın ülkeye maliyeti de sorgulanmalıdır. Yapılan bazı hesaplamalara göre Bankanın İstanbul'a taşınmasının maliyeti 100 milyon dolar civarındadır. Gereksiz bir inatlaşma uğruna bu maliyeti Türkiye'ye ödetmeye kimsenin hakkı yoktur.

■ **Çalışanların durumu gözardı edilmektedir:**

Merkez Bankası İdare Merkezi'nde halen çeşitli kademelerde görev yapan 2000 civarında çalışan bulunmaktadır. Banka çalışanlarındaki genel eğilim (neredeyse oybirliğiyle denilebilir) Kurumun Ankara'da kalması şeklindedir. Çalışanlar düzenlerinin bozulmasını istememekte, bu bakımdan Ankara'da kalmayı uygun bulmaktadırlar. Bu konu, tartışmalar esnasında defalarca Merkez Bankası Başkanı Durmuş Yılmaz tarafından da belirtilmiştir. Çalışanların tercihlerinin hiçe sayılması, onların üzerinde ciddi bir motivasyon kaybına yol açmakta, onları farklı kurum tercihlerine yönlendirmektedir. Bu durum Bankanın para politikası alanında yetişmiş elemanlarının kaçmasına neden olabilecek, uygulanan para politikasının ve enflasyonla mücadelenin kalitesini düşürebilecektir.

Bunlara ek olarak, gelişmiş ülkelerdeki merkez bankalarının yerleşim yerleri incelendiğinde, sadece Almanya ve Avustralya'nın merkez bankalarının başkent dışında bir şehirde buldukları görülmektedir. Buna karşın, Fransa, Hollanda, İngiltere, İspanya, İsviçre ve İtalya gibi Avrupa Ülkeleri ile ABD, Brezilya ve Çin gibi diğer büyük ülkelerde, merkez bankaları ülkelerin başkentlerinde konumlanmışlardır.

Bu genel eğilime ek olarak, merkez bankalarının finans merkezlerinde yer almasının da bir zorunluluk olmadığı anlaşılmaktadır. Şöyle ki; FED Washington'da, İtalya Merkez Bankası Roma'da, İsviçre Merkez Bankası Bern'de, Çin Merkez Bankası Pekin'de kurulmuş olmakla

birlikte bu ülkelerdeki finans merkezleri sırasıyla New York, Milano, Cenevre veya Zürich ve Şangay'dadır.

3.6.3.2.- MERKEZ BANKASI'NIN İSTANBUL'A TAŞINMASI ISRARININ ALTINDA BÜYÜK BİR ARAZİ RANTI DA YER ALMAKTADIR

■ İstanbul büyük altyapı sorunlarıyla karşı karşıyadır:

İstanbul kendi altyapı sorunlarını henüz çözebilmiş bir şehir değildir. Çarpık ve plansız kentleşme, trafik ve güvenlik sorunları şehrin en önemli sorunları arasında yer almaktadır. Son zamanlarda bu temel sorunlara bir de deprem riski eklenmiş bulunmaktadır. Bu açıdan para piyasalarını kontrol altında tutan bir kurum olarak Merkez Bankası'nın İstanbul'a taşınması bu sorunları daha da içinden çıkılmaz hale getirecektir.

Merkez Bankası'nın, toplumun her kesiminden gelen tepkilere rağmen, İstanbul'a taşınması durumunda İstanbul Levent'te 18 dönümlük, 300 milyon dolarlık boş arazisi dururken, Batı Ataşehir'e taşınacağı yönünde gelen işaretlerin altında arazi rantı olduğu iddiaları olayın diğer bir boyutunu da göz önüne çıkarmıştır.

İstanbul'un en kıymetli semtlerinden İstanbul'un Wall Street'i olarak bilinen ve çok sayıda bankanın genel müdürlüğünün bulunduğu çevredeki arsanın adının Merkez Bankası'nın yeni binasının yapılacağı yer olarak geçmemesinin ardında yatan sebepler, bir an önce açıklanmalıdır.

Henüz hükümet tarafından doğrulanmamış olmakla birlikte Merkez Bankası'yla diğer kamu bankalarının yeni binalarının inşa edileceği yer TOKİ şirketlerinden Emlak Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı'na (EGMYO) ait arazidir.

■ AKP Hükümeti bir an önce şu sorulara cevap vermelidir:

- ✓ Binaların yapılacağı arsa kimin? Arsa Toplu Konut İdaresi'nin ise Merkez Bankası para ödeyecek mi?
- ✓ Merkez Bankası'nın arsasıyla, TOKİ'nin arsası takas mı edilecek? Takas olursa değer belirleme işini kim yapacak?
- ✓ TOKİ, Merkez Bankası'nın Levent'te bulunan arazisini devraldıktan sonra ne yapacak?
- ✓ Arsa TOKİ tarafından açık artırmayla satışa mı çıkarılacak?
- ✓ Yoksa arsa gelir paylaşımı yoluyla ticaret ve turizm merkezi yapılması için iktidara yakın bir gruba mı tahsis edilecek?
- ✓ Hükümetin Merkez Bankası, Ziraat Bankası, Halkbank ve Vakıfbank'ın genel müdürlük binasını yapmayı düşündüğü öne sürülen Ataşehir'deki arazi iş merkezi alanı değil, konut alanı olarak yer almaktadır. Kamu bankaları ve Merkez Bankası'nın bu arazi üzerine genel müdürlük binasını yapabilmesi için imar planlarında değişiklik mi yapılacaktır?

3.6.4.- İSLAMİ HOLDİNGLER VURGUNU HUKUK VE AHLAK KRİZİNE DÖNÜŞMÜŞTÜR

3.6.4.1.- BU VURGUN SONA ERMELİ, SİYASİ KORUYUCULARI HESAP VERMELİ

YİMPAŞ ile gündeme yerleşen İslami holdingler sorununa el atılmadıkça, bu soyguna yol açanlar adil bir yargılanmayla hak ettikleri işleme tabi tutulmadıkça, konunun çözüme kavuşması mümkün değildir.

- Türkiye, son yirmibeş yılda önemli soygun ve vurgun olaylarına tanık olmuştur. 1980'li yıllardaki banker faciasını takip eden dönemlerdeki hayalî ihracat vurgunları, son dönemlerdeki, 1990'lı yıllar ve yakın döneme değin, banka vurgunları, kredi hortumlamaları bunların bir bölümüdür. Bu süreç içinde, 1990'lı yılların ortasından itibaren bir farklı nitelikte, bir farklı çerçevede soygun olayı oluşmuştur. Burada, diğerlerinden farklı olarak, yurttaşlarımızın, özellikle yurt dışında emeklerini, alın terlerini, göz nurlarını ortaya koyarak on yıl, onbeş yıl, yirmi yıl biriktirdikleri paraları **“Faiz haramdır. Gel, bunu, bize ver, bize yatır, sana, döviz üzerinden asgarî yüzde 20, yüzde 25 nema sağlayalım”** sözlerine kanarak, paralarını veren yurttaşlarımızın, üzerinden geçen yıllara rağmen, ne ara paralarını ne de söz verilen nemaları alamadıkları, kısa tanımıyla **“İSLAMİ HOLDİNGLER VURGUNU”** olarak tanımlanan süreç yaşanmıştır.
- Bu süreç içinde, asgarî 5 milyar Euro, bizim gözlemlerimize göre 10 milyar Euroya kadar tırmanabilecek olan bir kaynak; yaklaşık, 500.000 insanımızı mağdur eden bir süreç... **Ülkeyi yönetenler, bugüne kadar göz yummuşlar; ortaya çıkar, haksızlık, hukuksuzluk, nitelikli suç kapsamı içinde, nitelikli yolsuzluk kapsamı içinde ele alınması gereken bu konuyu, bir şekilde geçiştirmişlerdir.**
- Bu kurumların, bugün ayakta kaldığı ifade edilenleri ve batmış gözükkenleri ve var olup da yok olanların tümünde yönetici konumunda olanların hepsi, bu kuruluşları yönetme vasıflarını yitirmişlerdir. **Bunların tümü hakkında, takip işlemi başlatılmalıdır.**
- **Ayakta kalmaya devam etmekte olan kuruluşların** ekonomiye katkılarını sürdürebilmek, bunların yöneticiler nedeniyle, içine düşürüldükleri konum nedeniyle **yok olup gitmelerinin önüne geçmek için** belirli önlemlerin de alınması gerekiyor. Derhal başlatılacak olan hukukî işlemler paralelinde,
  - ✓ Kamunun garantisi altında bir bankalar konsorsiyumu oluşturulmalı,
  - ✓ Geçerli belgeler çerçevesi içinde, tüm bu kurumlara ait değerler, belgeler, dolayısıyla, mülkiyet, gönüllülük temelinde bu kuruma devri sağlanmalı,
  - ✓ Karşılığında akitler imzalanmalı doğal olarak ve bir yıl içinde, bu süreç, gönüllülük temelinde belirli bir noktaya getirilmeli,
  - ✓ Sonra bu kurumların yeniden yapılanması ve sermaye piyasasına kayıtları gerçekleştirerek yapının normalleştirilmesi sağlanmalı,
  - ✓ İkinci yılın sonunda, gerekli sermaye piyasası işlemleri, kamuya, topluma, ekonomiye açılarak, kendilerine verilmiş olan haklarını devretmiş olanların, buradan, sermaye piyasası üzerinden, isterlerse, haklarını, piyasa kuralları içinde, belirli bir geçmişe dönük, kabul edilebilir cüzi bir faiz de dikkate alınarak geri ödenmesi, alınması ve piyasanın işlerliği içinde bu kuruluşlara diğer destekler de sağlanarak, bu kuruluşların hayatiyetlerini, işlevlerini sürdürmeleri hedef alınmalıdır.

AKP HÜKÜMETİNE SORUYORUZ;

- Yurtdışından klasörler dolusu dosya gönderilip araştırma isteniyor, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı inceleme başlatıyor. Peki sonuç?
- Kaçakçılık ve Organize Suçlar Daire Başkanlığı, YİMPAŞ'taki para hareketleriyle ilgili olarak 16.02.2005 tarihinden itibaren çok gizli bir soruşturma başlatmış mıdır? Başlattı ise sonucu nedir? Bu soruşturma başladıktan sonra daire başkanı görevden alınmış mıdır?
- Klasörler içindeki bilgilerde para transferleri var mıdır? Kimlere yapılmıştır?
- AKP bu şirkette aktif görev yapmış olan kişileri milletvekili yapmış mıdır?
- 2003 yılı başından itibaren bu yeşil sermaye vurgununun peşinde olan CHP'nin tüm taleplerini engellemiş ancak kamuoyunda tepkiler artınca bir araştırma komisyonu kurulmasını mecburen kabul etmiş ise de sonuç raporunun ortaya koyduğu herhangi bir yasal düzenlemeyi yapabilmemiş midir?
- Sermaye Piyasası Kurulu'nun 2003 yılında Başbakanlığa sunduğu yasa taslağı ne olmuştur?

GEÇEN SÜREÇTE BÜYÜK BİR MAĞDURLAR ZİNCİRİ YARATILMIŞTIR

Ülke çapında ve yurtdışında mağazalar zinciri açmak, büyük sanayi yatırımları yapmak hedefi ile insanların kutsal değerlerini kullanarak para toplayan YİMPAŞ başka tür bir zincir oluşturdu... MAĞDUR ZİNCİRİ...

Bu zincirin halkalarında;

- ✓ Yıllarca ülkesinden çok uzakta, zor şartlarda çalışarak birikim oluşturmuş, vatan özlemi içinde olan ve kutsal mekanlarda dini değerlerini kullananların eline düşmüş varını yoğunlu kaybetmiş yüz binlerce vatandaşımız,
- ✓ Anadolu'nun bölgesel ekonomik güçlenmesine katkıda bulunmak isteyen, tasarruflarını dini inançları gereği faiz dışı getiri sağlamak amacı ile yatıran binlerce vatandaşımız,
- ✓ YİMPAŞ ile ticari ilişki içinde bulunup mal veren ama parasını alamayan ticaret erbabları,
- ✓ Yıllarca bu şirkete emeğini vermiş olan çalışanları,
- ✓ Yurtdışındaki vatandaşlarımızın gözünü boyayan vaatlere inanan yabancılar var.

Bu zincirin halkaları haklarını arıyor. Şirketin kapıları yüzlerine kapanıyor, telefonlar açılmıyor. Açılan davalar sürüp gidiyor. Binlerce vatandaşımız bir yandan paralarının yok olmasının sıkıntısını yaşarken diğer taraftan mağduriyetlerine sebep olanların zevki sefa içinde yaşamasına ve hesap sorulmamasına isyan ediyor. Binlerce mektup yazılıyor, dernekler kuruluyor **ama AKP hükümeti hortumcunun kendinden olanına karşı seyirci kalıyor.**

Almanya ve İsviçre'nin "**kara para aklamak**" ve "**nitelikli dolandırıcılık**"la suçlamasının ardından Interpol kararıyla şirketin yönetim kurulu başkanı aranırken, Türkiye'de **Dursun Uyar bakanlar ile yanyana resimler veriyor.**

Sermaye Piyasası Kurulu tarafından hakkında suç duyuruları yapılan ve yargıda davaları devam eden **Dursun Uyar**'ın mağaza açılışlarına 59.Hükümetin Adalet, İçişleri ve Sanayi Bakanları katılıyor.

YURTDIŞINDA ÇALIŞAN BİNLERCE İŞÇİMİZİ DOLANDIRAN YİMPAŞ ŞİRKETİNİN YÖNETİM KURULU BAŞKANI DURSUN UYAR CEZAEVİNE GİRDİ

Sermaye Piyasası Kanunu'na muhalefet ve izinsiz halka arz suçundan mahkum olan, ilk mahkumiyet kararı 2002 yılında verilen ancak temyiz aşaması ve diğer nedenlerle hapis cezası bir türlü infaz edilemeyen; aldığı sağlık raporlarıyla infazı iki kez üçer ay sürelerle ertelenen Dursun Uyar, sonunda cezaevine girdi.

Haziran 2007'de Yargıtay 7. Dairesi tarafından iki yıllık hapis cezası onanan, Almanya'nın uluslararası talimatla yerinin belirlenmesi anlamına gelen "**difüzyon**" uyguladığı sırada bakanlarla açılışlara katılan Dursun **UYAR**'ın cezasının infazı son olarak 3 ay daha ertelenmiş idi.

31 Aralık 1999 suç tarihi itibarıyla önce 2002'de 3 yıl hapis cezasına çarptırılan, bu cezası 2006'da 2 yıla indirilen Uyar ve 10 YİMPAŞ üyesi hakkında Yargıtay 7. Ceza Dairesi, 2'şer yıllık hapis ve 10'ar bin YTL para cezasını onamıştı.

İzinsiz para topladığı için Sermaye Piyasası Kanunu'na muhalefetten 2 yıl hapis cezası alan ve cezası 2 defa üç ay ertelenen, yine izinsiz para topladığı gerekçesiyle Almanya Mahheim Savcılığı'nın İnterpol aracılığı ile aradığı Dursun Uyar'ın listede 9 şirketi var. **Bu şirketlerin vergi borcu 45 milyon YTL'yi buluyor.**

3.6.4.2.- PARTİMİZİN "İSLAMİ HOLDİNGLER VURGUNU" İÇİN GEÇEN DÖNEMDE VERDİĞİ ÖNERGE REDDEDİLDİ, VURGUN HASIRALTI EDİLDİ

a.-) AKP KONUYU ZAMAN AŞIMINA TAŞIMA ÇABASINDA

Konuyla ilgili olarak kurulan ve içinde Genel Sekreter Yardımcıları Algan Hacaloğlu, Oğuz Oyan ve Bihlun Tamaylıgil'in, rahmetli Konya Milletvekilimiz Nezir Büyükcengiz'in de yer aldığı TBMM Araştırma Komisyonu raporunu yaklaşık iki yıl önce TBMM'ye sunmuşlardı. Komisyon Raporu milletvekillerimizin koyduğu ağırlık sonucu konuyu oldukça tatmin edici bir çerçeveye oturtmuştu.

Bugün gelinen noktada hukuk çiğnenmiş, vurgun yapılmış, İslami Holdinglere yakın siyaset dünyasında bazı önemli siyasetçiler sürece aracılık yapmış, vurgun sürecine en azından dolaylı katkı sağlamıştır. Komisyon Raporu'nun konuyu nitelikli yolsuzluk, kanunsuzluk olarak ele almış olmasına rağmen AKP iktidarının kılı kıpırdamamıştır. **Konuyu adeta zaman aşımı kapsamına sokturmak için açıkça hasıraltı etmişler, etmeye devam ediyorlar...**

b.-) TBMM “İSLAMİ HOLDİNGLERİN İZİNSİZ HALKA ARZ İŞLEMLERİNİ ARAŞTIRMA KOMİSYONU” RAPORUNDA, ÖZETLE;

- Bundan sonraki süreci yönlendirecek bir seri yasal düzenleme öngörüldü.
- Suçların zaman aşımına uğramaması için yasal önlem öngörüldü.
- Bu kuruluşların yönetim kurulu başkanlarının, yakın arkadaşlarıyla, bu şirketleri, bu holdingleri, kendi keyiflerine göre, bildikleri gibi yönettiklerini tespit ederek, bunların bu suçlarda birinci derecede sorumlu olduklarını ve nitelikli dolandırıcılık olarak tanımlanabilecek bu suç nedeniyle, Kombasan'dan Yimpaş'a kadar tümünün yöneticilerine derhal el çektirilmesi ve kayyum atanmasını öngörüldü.
- Temsilciler, üçüncü kişiler hakkında, o nitelikli dolandırıcılık suçuna iştirak etmiş olanlar için ek yasal düzenleme istendi.
- Halen işlemekte olan şirketlerin yasal mevzuat çerçevesinde, İMKB'ye kayıtlı Çok Ortaklı Şirketler olarak yeniden yapılandırılmalarını öngördü.
- Bu vurgun sürecine yayınlarıyla, gazete ve televizyonları ile doğrudan veya dolaylı olarak katkı sağlamış olan medya mensupları üzerine gidilmesi ve gerçeklerin ortaya çıkartılması, bu suça hangi ölçülerde iştirak ettiklerinin saptanması öngörüldü.
- Tespit komisyonları kurularak, tüm hakların, taleplerin ve alacaklıların, tüm değerlerin kayıt altına alınması öngörüldü.
- Faaliyetlerine son verilmiş olan şirketlere derhal el konularak, gerçek ortaklarının alacaklarının hak, hukuk çerçevesi içinde, olabildiğince geri ödenmesi öngörüldü.

c.-) HÜKÜMET NE MAĞDURİYETLERİN GİDERİLMESİ, NE DE SORUMLULARIN YARGILANMASI İÇİN ADIM ATTI...

Yolsuzluk ve hukuksuzlukla kuşatılmış olan AKP iktidarının İslami Holdingler vurgunu ile ilişkilerini her yönü ile ortaya çıkarmaya, bağımsız yargıyı sonuna dek işletmeye kararlıyız. Ucu nereye kadar uzanırsa uzansın, bu vurgun her yönü ile açıklığa kavuşturulmalı, mağduriyetler giderilmeli, hukuk işlemeli, sistem mevzuat içinde normal yasal yapıya kavuşturulmalıdır...

Başbakan Tayyip ERDOĞAN ve arkadaşları, TBMM'de verdiğimiz Araştırma önergelerinde kaçmanın yollarını şimdilik bulabilirler ama er geç tüm hukuksuzlukların, yolsuzlukların hesabını vereceklerdir...

d.-) AVRUPA TÜRKLERİ DAYANIŞMA DERNEĞİNİN BAŞKANI VE BERABERİNDEKİ HEYET, BAYKAL'I ZİYARET EDEREK DESTEK İSTEDİ.

Yurt dışında halka arz yoluyla izinsiz para toplayan holdingler tarafından dolandırılan gurbetçilerin kurduğu Avrupa Türkleri Dayanışma Derneği'nin Başkanı Muhammet Demirci ve beraberindeki heyet, Baykal'ı ziyaret ederek destek istedi.

Demirci, paralarını kaptıran gurbetçilerin artık dayanacak hallerinin kalmadığını, intiharların arttığını ve çocuklarına harçlık bile veremeyecek duruma geldiklerini anlattı. Avrupa ülkelerinde yargıdan sonuç alamadıklarını, Almanya'ya geldiğinde Başbakan Erdoğan'a

konuyu aktardıklarını belirten Demirci, “Sayın Başbakanı sorunumuzu anlattım. ‘Halimizden anlarsınız, ikimiz de Karadenizliyiz’ dedim. Ancak Başbakan, ‘**Paralarınızı verirken bana mı sordunuz?**’ diye cevap verdi. Oysa biz kendisinden, ‘Haklarınızı arayacağız’ demesini beklerdik” diye konuştu.

Demirci, “**Artık bu konu, yurt dışında yaşayan gurbetçilerimizi ölüp ölüp diriltten bir anarşi haline geldi. Ortada nitelikli bir dolandırıcılık var. Yargı çalışmıyor. Bu, büyük bir yangındır**” dedi.

Genel Başkan BAYKAL, 800 bin kişiyi ilgilendiren, 30 milyar dolarlık “muazzam bir dolandırıcılık” olarak tanımladığı bu konu hakkında Almanya’dan gelen İslami Holding mağdurları temsilcilerine şunları söyledi:

- **“CHP’li milletvekillerimizin geçen dönem vermiş oldukları araştırma önergesi sonucu, AKP iktidarı da Meclis’te çaresiz bir araştırma komisyonu kurulmasına razı olmuştu. (Komisyonda CHP’den Bihlun TAMAYLIGİL, Algan HACALOĞLU, Oğuz OYAN, Ali Rıza GÜLÇELİK ve rahmetli Nezir BÜYÜKCENGİZ yer almıştı.) Bu komisyonla, ‘Konuyu geçiştiririz’ diye düşündüler. Bir araştırma komisyonunun böyle bir rapor hazırlaması, bizatihi kendisi bir yaptırım anlamına gelir. Yani bir hüküm vermedir.**
- **Araştırma Komisyonu’nun hazırlamış olduğu Araştırma Raporu ile, İslami Holdingler tarafından büyük yolsuzluğun, dolandırıcılığın gerçekleştirilmiş olduğunu, Meclis de kabul etmiş oldu. Şimdi konunun Adalet Bakanlığı’na Hükümete intikal ettirilmesi ve oradan çıkacak sonuçların ele alınması ihtiyacı var.**
- **Gurbetçileri dolandıranlardan hesap sorulmamasının altında siyasi iktidarın hesapları yatmaktadır. Olayın üzerine yürüme konusunda iktidar siyasi zafiyet içindedir. Yaşanan, bir hukuk faciasıdır.**
- **Konunun zaman aşımına uğraması için hükümet tarafından her şey yapılmış, yapılmaya devam edilmektedir. Bu, dışından tırnağından artırarak 30 yıldır biriktirdiği parayı dolandırıcıya kaptıran insanımızla alay etmektir.**
- **Bu nedenle parlamento acilen bir yasal düzenleme yaparak, süreci takır takır işletmelidir.**
- **Bu bir hukuk krizidir, ahlak krizidir. Konunun çok çeşitli boyutları vardır. Yargı, siyaset, parlamento oyalanıyor. Biz parti olarak bu konuda yapılacak her türlü işbirliğine açığız. Konunun sonuna kadar takipçisi olacağız.**

**IV.-PARTİ:
ORGANLAR VE
ÇALIŞMALAR**

IV.-PARTİ: ORGANLAR VE ÇALIŞMALAR

4.1.-PARTİ ÜST ORGANLARI

19–20 Kasım 2005 tarihlerinde yapılan 31. Olağan Kurultay’da seçilmiş bulunan PM üyeleri ve Yüksek Disiplin Kurulu üyeleri ile 26 Kasım 2005 tarihli PM toplantısında seçilen Genel Sekreter ve Genel Sayman ile Merkez Yönetim Kurulu üyelerinin adları; MYK ve YDK üyeleri arasındaki görev dağılımı aşağıda tablolarda verilmiştir:

4.1.1.- PARTİ MECLİSİ

(19-20 KASIM 2005 TARİHLİ KURULTAY SONRASI DÖNEM)

No	ADI	SOYADI	AYRILMA NEDENİ	YERİNE GELEN
1	DENİZ	BAYKAL		
2	EŞREF	ERDEM	İSTİFA	SALİH GÜN
3	ONUR	ÖYMEN		
4	MUSTAFA	ÖZYÜREK		
5	CEVDET	SELVİ		
6	ÖNDER	SAV		
7	MAHMUT	YILDIZ		
8	ALGAN	HACALOĞLU		
9	OĞUZ	OYAN	İSTİFA	MAHMUT KARATEKİN
10	MEHMET	SEVİGEN		
11	BİHLUN	TAMAYLIGİL		
12	ZEKERİYA	AKINCI		
13	ENGİN	ALTAY	İSTİFA	MEVLUT COŞKUNER
14	YILMAZ	ATEŞ	İSTİFA	SİNAN SUNAY
15	FUAT	ÇAY		
16	MESUT	DEĞER		
17	KEMAL	DEMİREL		
18	ŞERİF	ERTUĞRUL		
19	GÜLDAL	OKUDUCU		
20	MEHMET ALİ	ÖZPOLAT		
21	SİNAN	YERLİKAYA		

No	ADI	SOYADI	AYRILMA NEDENİ	YERİNE GELEN
22	HÜLYA	ALP	İSTİFA	OYA TÜR
23	YAVUZ	ALTINORAK		
24	CANAN	ARİTMAN		
25	ŞEVKET	ARZ		
26	İSMET	ATALAY		
27	DENİZ PINAR	ATILGAN		
28	AYŞE GÜLSÜN	BİLGEHAN		
29	TEKİN	BİNGÖL		
30	NEZİR	BÜYÜKCENGİZ	VEFAT	ABDÜLAZİZ YAZAR
31	ESAT	CANAN	İSTİFA	HÜSEYİN KARABULUT
32	İSMAİL	CEM	VEFAT	DURMUŞ ÖZCAN
33	RASİM	ÇAKIR		
34	ŞAHNAZ	ÇAKIRALP		
35	İSMET	ÇANAKÇI		
36	ADALET	ÇEBİ		
37	ÖZLEM	ÇERÇİOĞLU		
38	İZZET	ÇETİN		
39	ORHAN ZİYA	DİREN		
40	MAHMUT	DUYAN		
41	M.ŞÜKRÜ	ELEKDAĞ		
42	YILDIRIM	EMSİZ		
43	GAYE	ERBATUR		
44	ABDURREZZAK	ERTEN		
45	NERİMAN	GENÇ		
46	LEVENT	GÖK		
47	ALİ RIZA	GÜLÇİÇEK		
48	ABDULLAH EMRE	İLERİ		
49	OSMAN	KAPTAN		
50	HASAN HÜSEYİN	KARAKOÇ		
51	BİRGEN	KELEŞ		
52	ALİ	KILIÇ		
53	KEMAL	KILIÇDAROĞLU	İSTİFA	ALİ RIZA YÜCEL
54	EMİN	KOÇ		
55	ESFENDER	KORKMAZ		
56	SEVGİ	KÖKBUDAK		
57	ALİ KEMAL	KUMKUMOĞLU		
58	LÜTFİYE	MEMİOĞLU		
59	ŞAHİN	MENGÜ		
60	BAYRAM	MERAL		

No	ADI	SOYADI	AYRILMA NEDENİ	YERİNE GELEN
61	ARİF	MERDOL	İSTİFA	(FERAMÜZ ŞAHİN)(*) MEHMET İLKER KARAOĞULLARI
62	ALİ	OKSAL		
63	ÖRSAN KUNTER	ÖYMEN		
64	SIRRI	ÖZBEK		
65	MALİK ECDER	ÖZDEMİR		
66	RAMAZAN KERİM	ÖZKAN		
67	UFUK	ÖZKAN		
68	ADİL	ÖZKOL		
69	ERBAŞAR	ÖZSOY		
70	TÜLAY	ÖZÜERMAN		
71	MUSTAFA	ÖZYURT		
72	SEVGİ	PEKŞEN		
73	BANU	SANCAK		
74	ATİLA	SAV		
75	TACİDAR	SEYHAN		
76	METİN	ŞAHİN		
77	CAHİDE	TUNÇ		
78	ENİS	TÜTÜNCÜ		
79	ŞENEL	UÇAR		
80	AYHAN	YALÇINKAYA		
81	EMİNE	YURDATAP		

NOT:

Parti Meclisi üyelerinden; Kemal **KILIÇDAROĞLU**, Ayşe Gülsün **BİLGEHAN**, Orhan Ziya **DİREN**, M.Şükrü **ELEKDAĞ**, Gaye **ERBATUR**, Ali Kemal **KUMKUMOĞLU**, Örsan Kunter **ÖYMEN**, Birgen **KELEŞ**, Erbaşar **ÖZSOY**, Mustafa **ÖZYURT**, Arif **MERDOL**, Yıldırım **EMSİZ**, “**BİLİM, YÖNETİM VE KÜLTÜR PLATFORMU**”ndan seçilmişlerdir.

VEFAT VE İSTİFALAR NEDENİYLE PARTİ MECLİSİ'NDE MEYDANA GELEN DEĞİŞİKLİKLER

- Yılmaz **ATEŞ**'in (TBMM Başkanvekilliğine seçilmesi nedeniyle) yerine Sinan **SUNAY**,
- MYK ve PM görevlerinden istifa eden Oğuz **OYAN**'ın yerine Mahmut **KARATEKİN**,
- MYK ve PM görevlerinden istifa eden Eşref **ERDEM**'in yerine Salih **GÜN**,
- Vefat eden Nezir **BÜYÜKCENGİZ**'in yerine Abdülaziz **YAZAR**,
- Vefat eden İsmail **CEM**'in yerine Durmuş **ÖZCAN**,
- PM üyeliği ve parti üyeliğinden istifa eden Esat **CANAN**'ın yerine Hüseyin **KARABULUT**,
- Hülya **ALP**'in (RTÜK üyeliğine seçilmesi nedeniyle) yerine Oya **TÜR**,
- Kemal **KILIÇDAROĞLU**'nun (CHP Grup Başkan Vekili seçilmesi nedeniyle) yerine Ali Rıza **YÜCEL**,
- Arif **MERDOL**'un (RTÜK üyeliğine seçilmesi nedeniyle) yerine önce Feramüz **ŞAHİN**, **Feramüz ŞAHİN**'in Tokat il başkanı seçilmesi üzerine Mehmet İlker **KARAOĞULLARI** göreve gelmişlerdir.

4.1.2.-YÜKSEK DİSİPLİN KURULU

19 - 20 KASIM 2005 TARİHLİ KURULTAY SONRASI GÖREVE SEÇİLEN YÜKSEK DİSİPLİN KURULU (YDK) ÜYELERİ

NO	ADI SOYADI	GÖREVİ
1	ORHAN ERASLAN	YDK BAŞKANI
2	ORHAN AKBULUT	YDK BAŞKAN YRD.
3	SELAHATTİN ÖCAL	YDK SEKRETERİ
4	TUNCAY ERCENK	YDK ÜYESİ
5	MEHMET BOZTAŞ	YDK ÜYESİ
6	AVNİ ÇELEBİ	YDK ÜYESİ
7	TUFAN DOĞU	YDK ÜYESİ
8	İBRAHİM YILMAZ	YDK ÜYESİ
9	ESAT KAYA TURGAY	YDK ÜYESİ
10	TÜRKAN ÖZTEKİN	YDK ÜYESİ
11	SEVİM KALKANDELEN	YDK ÜYESİ
12	NÜKET TUĞCU	YDK ÜYESİ
13	SALİHA ÖĞÜTÇÜ	YDK ÜYESİ
14	ERGÜN AYDOĞAN	YDK ÜYESİ
15	KEMAL CENGİZOĞLU	YDK ÜYESİ

19-20 Kasım 2005 Olağan Kurultay'ında seçilen 15 Yüksek Disiplin Kurulu üyesi kendi aralarında seçimle iş bölümü yaparak **Orhan ERASLAN**'ı YDK Başkanı, **Orhan AKBULUT**'u YDK Başkan Yardımcısı, **Selahattin ÖCAL**'i ise YDK Genel Sekreteri olarak seçmişlerdir.

Kurultay'da seçilen Yüksek Disiplin Kurulu üyelerinde vefat veya istifa nedenleriyle herhangi bir görev değişikliği olmamıştır.

4.1.3.- MERKEZ YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

(19-20 KASIM 2005 TARİHLİ KURULTAY SONRASI GÖREV YAPAN)

26 Kasım 2005 tarihli Parti Meclisi (PM) toplantısında seçilen 20 Merkez Yönetim Kurulu (MYK) üyesinin adları aşağıda verilmiştir. Aynı toplantıda PM, MYK üyeleri arasından Önder SAV'ı Genel Sekreter, Mahmut YILDIZ'ı ise Genel Sayman olarak seçmiştir.

No	ADI	SOYADI	GÖREVİ	NOT
1	DENİZ	BAYKAL	GENEL BAŞKAN	
2	EŞREF	ERDEM	GENEL BAŞK.YARD.	İSTİFA ETTİ
3	ONUR	ÖYMEN	GENEL BAŞK. YARD.	
4	MUSTAFA	ÖZYÜREK	GENEL BAŞK. YARD.	
5	CEVDET	SELVİ	GENEL BAŞK. YARD.	
6	ÖNDER	SAV	GENEL SEKRETER	
7	MAHMUT	YILDIZ	GENEL SAYMAN	
8	ALGAN	HACALOĞLU	GENEL SEKR. YARD.	
9	OĞUZ	OYAN	GENEL SEKR. YARD.	İSTİFA ETTİ
10	MEHMET	SEVİGEN	GENEL SEKR. YARD.	
11	BİHLUN	TAMAYLIGİL	GENEL SEKR. YARD.	
12	ZEKERİYA	AKINCI	MYK ÜYESİ	
13	ENGİN	ALTAY	MYK ÜYESİ	İSTİFA ETTİ
14	YILMAZ	ATEŞ	MYK ÜYESİ	İSTİFA ETTİ
15	FUAT	ÇAY	MYK ÜYESİ	
16	MESUT	DEĞER	MYK ÜYESİ	
17	KEMAL	DEMİREL	MYK ÜYESİ	
18	ŞERİF	ERTUĞRUL	MYK ÜYESİ	
19	GÜLDAL	OKUDUCU	MYK ÜYESİ	
20	MEHMET ALİ	ÖZPOLAT	MYK ÜYESİ	
21	SİNAN	YERLİKAYA	MYK ÜYESİ	

NOT: Yılmaz **ATEŞ** (TBMM Başkanvekili seçilmiş olduğu için), Oğuz **OYAN**, Eşref **ERDEM** ve Engin **ALTAY** ise şahsi gerekçeleri sebebiyle **Merkez Yönetim Kurulu** ve **Parti Meclisi** üyeliklerinden istifa etmişlerdir. İstifa eden MYK üyelerinin yeri doldurulmamıştır.

4.2.- PARTİ ÇALIŞMALARI VE ETKİNLİKLERİ

4.2.1.-PARTİ ORGAN TOPLANTILARI

4.2.1.1.- PARTİ MECLİSİ TOPLANTILARI

Son 2,5 yıllık dönemde 14 Parti Meclisi toplantısı yapılmıştır. Ayrıca 26.10.2007 ve 01.11.2007 tarihlerinde olağanüstü toplanması istenilen PM yeterli sayı sağlanamadığından toplanamamıştır. 31. Olağan Kurultay'ı takip eden günlerde yapılan PM toplantısında MYK, Genel Sekreter ve Genel Sayman seçimleri de yapılmıştır.

Parti Meclisi toplantılarının tarihleri aşağıda belirtilmiştir;

26.11.2005	Parti Meclisi Toplantısı MYK, Genel Sekreter ve Genel Sayman Seçimleri
26.01.2007	Parti Meclisi Toplantısı
24.03.2006	Parti Meclisi Toplantısı
24.05.2006	Parti Meclisi Toplantısı
21.07.2006	Parti Meclisi Toplantısı
21.09.2006	Parti Meclisi Toplantısı
18.11.2006	Parti Meclisi Toplantısı
14.01.2007	Parti Meclisi Toplantısı
14.03.2007	Parti Meclisi Toplantısı
09.05.2007	Parti Meclisi Toplantısı Milletvekili Adaylık Başlangıç ve Bitiş Başvuru Tarihlerinin Belirlenmesi
03.06.2007	Parti Meclisi Toplantısı Milletvekili Seçimlerinde Merkez Yoklaması Yapılacak İllerin Belirlenmesi
02.08.2007	Parti Meclisi Toplantısı Milletvekili Seçim Sonuçlarının Değerlendirilmesi
03.10.2007	Parti Meclisi Toplantısı Kongreler Takviminin Belirlenmesi
26.10.2007	Parti Meclisi Toplantısı (Olağanüstü-Yeterli sayı sağlanamadığı için toplanamadı)
01.11.2007	Parti Meclisi Toplantısı (Olağanüstü-Yeterli sayı sağlanamadığı için toplanamadı)
05.12.2007	Parti Meclisi Toplantısı
06.02.2008	Parti Meclisi Toplantısı
21.03.2008	Parti Meclisi Toplantısı (Kurultay Tarihinin Belirlenmesi)
04.04.2008	Parti Meclisi Toplantısı (32. Kurultay Raporunun Görüşülmesi)

4.2.1.2.- İL VE BELEDİYE BAŞKANLARI TOPLANTILARI

04-05.02.2006 İl Başkanları Toplantısı

19.10.2007 İl ve Belediye Başkanları Toplantısı

CHP İL ve BELEDİYE BAŞKANLARI BİLDİRİSİ (Ankara, 19 Ekim 2007)

“19 Ekim Cuma günü Parti Genel Merkezi konferans salonunda Genel Başkanımız Deniz Baykal'ın başkanlığında İl Başkanları ve Belediye Başkanlarının katılımıyla gerçekleştirilen toplantı, Genel Başkanımızın sunuş konuşması ile başlamıştır.

Toplantıda söz isteyen tüm il başkanları ve belediye başkanlarına söz verilmiştir. Konuşmalarda, 22 Temmuz 2007 seçimlerinde AKP'nin yoğun bir şekilde dini kullanarak oy aldığı, ayrıca büyük miktarda para harcanarak seçmenlere birebir, kömür, gıda, okul malzemesi yardımları yanında doğrudan çek ve para verildiği, ayrıntılarıyla anlatılmıştır.

Konuşmacılar, CHP'nin uygulamakta olduğu politikaların doğru ve yerinde olduğunu, bu politikalarımızın halka anlatılması için daha çok gayret gösterilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

Başlayan kongre sürecini de değerlendiren İl Başkanları ve Belediye Başkanları, CHP'nin kongrelerden ve kurultaydan güçlenerek ve tazelenerek çıkacağına inandıklarını ifade etmişlerdir. Toplantıya katılan İl ve Belediye Başkanları aşağıdaki hususların kamuoyunda duyurulmasını kararlaştırmışlardır:

1-Genel Başkanımızın ve MYK'nın izlediği politikaların doğru ve yerinde olduğunu belirtiyor ve destekliyoruz.

2-AKP'nin muazzam para harcaması, dini siyasete alet etmesi, basının ve sermaye çevrelerinin AKP'ye büyük destek sağlamasına rağmen, Genel Başkanımızın büyük gayretleri ile CHP oylarında bir düşme olmamasını önemli sayıyor ve geleceğe umutla bakıyoruz.

3-Kongre sürecinden ve Kurultaydan partimizin güçlenerek çıkması için her türlü gayreti göstereceğiz.

4-CHP yeni bir genel başkan arayışında değildir. Genel Başkanımız Sayın Deniz Baykal'ı destekliyoruz. Kurultayda tekrar aday olmasını istiyoruz.

5-CHP laik demokratik cumhuriyete ve Atatürk ilkelerine sahip çıkarak, sosyal demokrat ilkeler doğrultusunda ülke sorunlarını çözmek için var gücüyle çalışmalarını sürdürecektir.

6-21 Ekim 2007 Pazar günü yapılacak olan referandum oylamasına dileyenlerin katılmamasını, oy vermeye gidenlerin HAYIR oyu vermesini istiyoruz.

4.2.2.- “22 TEMMUZ 2007” MİLLETVEKİLİ GENEL SEÇİMLERİ

4.2.2.1.- MİLLETVEKİLİ GENEL SEÇİMLERİ DÖNEMİ PROPAGANDA ÇALIŞMALARI

a.-) SEÇİM BİLDİRGESİ:

Bir aylık bir ekip çalışması sonucu hazırlanan ve Merkez Yönetim Kurulu'nun onayı sonrası kamuoyunun bilgi ve değerlendirmesine sunulan 80 sayfalık **Seçim Bildirgesi (PUSULA)**, partimizin iktidarında izleyeceği politikaları gerçekçi bir çerçevede özetlemiştir.

PUSULA'da;

- ✓ Önsöz,
  - ✓ Terör-Güvenlik-Huzur,
  - ✓ Laiklik,
  - ✓ Dış Politika,
  - ✓ İnsan Hakları,
  - ✓ Yargı,
  - ✓ Temiz Siyaset-Dürüst Yönetim,
  - ✓ Ekonomi,
  - ✓ Sanayileşme-Bilişim-Esnaf,
  - ✓ Tarım,
  - ✓ Enerji,
  - ✓ İşsizlik,
  - ✓ Çalışma Yaşamı,
  - ✓ Sosyal Güvenlik,
  - ✓ Sağlık-Engelliler,
  - ✓ Eğitim-Kültür,
  - ✓ Gençlik-Kadın,
  - ✓ Bölgesel Kalkınma,
  - ✓ Kamu Yönetimi-Kentleşme,
  - ✓ Ulaştırma,
  - ✓ Çevre-Turizm,
  - ✓ Dünya ve CHP,
- bölmeleri yer almıştır.

Toplam 200 bin adet basımı yapılan **PUSULA**, medyaya, belirli kurum ve kuruluşlara ve örgütümüze dağıtılmıştır.

b.-) BROŞÜR VE DİĞER BASILI TANITIM MALZEMELERİ:

22 Temmuz 2007 Milletvekili Genel Seçimleri sürecinde, parti politikalarının kamuoyuna aktarılabilmesi ve etkin bir parti tanıtımının sağlanabilmesi için hazırlanan ve Türkiye genelinde dağıtımı yapılan **broşür ve diğer basılı tanıtım malzemeleri** aşağıda belirtilmiştir: (Seçim bölgelerinde hazırlanan dokümanlar hariç)

- **BROŞÜRLERİN KONULARI VE ADETLERİ;** Eğitim: 2.400.000; Gençler: 2.400.000; Kadınlar: 2.400.000; Dokunulmazlık: 2.400.000; Sosyal Devlet: 2.400.000; Tarım: 4.000.000; KOBİ: 3.400.000; İşsizlik: 2.400.000; Terör: 4.400.000; Dış Politika: 2.400.000; Bildirgenin özeti anlamında “Genel” Konulu Broşür: 5.000.000, Yolsuzluk: 7.000,000 adettir.
- **AFİŞLERİN KONULARI VE ADETLERİ;** Yukarıda bahsedilen broşürlerin konularına uygun olarak afiş yaptırılmış ve dağıtımı sağlanmıştır. Eğitim: 120.000; Gençler: 120.000; Kadınlar: 120.000; Dokunulmazlık: 120.000; Sosyal Devlet: 120.000; Tarım: 200.000; KOBİ: 170.000; İşsizlik: 120.000; Terör: 220.000; Dış Politika: 120.000 adettir.
- **GENEL BAŞKAN POSTERLERİ:** 50*70 ve 35*50 ebadında 476.000 adet dört farklı poster yaptırılmıştır.
- **BEZ BAYRAKLAR**
  - ✓ 6.056.500 adet 50*75 ebadında ipe dizili bayrak, 1.744.415 adet 50*130 ebadında kırlangıç bayrak yaptırılmış, bunun 6.548.820 adeti örgüte dağıtılmıştır.
  - ✓ 256.000 adet sopalı bayrak mitinglerde kullanılmıştır. Bunun 175.000 adeti daha evvel stokta mevcut olduğundan, 81.000 adeti bu dönemde yaptırılmıştır.

c.-) AJANS ÜZERİNDEN YAPILAN REKLAM VE TANITIM ÇALIŞMALARI:

Seçim kampanyası çerçevesinde reklam ve tanıtım çalışmalarına destek amaçlı **Güzel Sanatlar Saatchi & Saatchi** ajansı ile anlaşılmıştır.

Ajans aracılığı ile aşağıdaki tanıtım, reklam ve propaganda çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

- **YAZILI MEDYA İLANLARI:** Resmi seçim kampanyası döneminde, 19 gazetede, toplam 28 adet göbek, 5 adet yarı göbek ve 175 adet tam sayfa olmak üzere 208 adet (111.096 sütün/cm) reklam verilmiştir. Bu reklamlar içerisinde Hürriyet ve Posta yüzde 8'er, Milliyet ve Cumhuriyet yüzde 7'şer, Sabah, Akşam, Güneş ve Tercüman ise yüzde 6'şar oranda pay sahibi olmuşlardır. Bu basın reklam kampanyasının tahmini bedeli (KDV hariç) 11,5 milyon YTL. olmuştur. Medya Planı'nın ayrıntıları EK I' de verilmiştir.
- **BİLLBOARD REKLAMLARI:** Uygulanan İller: (İstanbul, Ankara, Bursa, Bolu, Konya, Gaziantep, Balıkesir, Erzurum, Rize, Samsun, Tekirdağ, Trabzon, Batman, Çankırı, Kırıkkale, Sivas, Şanlıurfa, Tokat, Van, Antalya ilçeleri, Bingöl, Gümüşhane, Karaman, Amasya, Kastamonu, Muş, Çorum) Uygulamanın ayrıntıları EK I' de verilmiştir.
- **TEKNE GİYDİRME:** Uygulanan İller: (İstanbul)
- **OTOBÜS TUTACAKLARI:** Uygulanan İller: (İstanbul)
- **RAKET & DURAK:** Uygulanan İller: (İstanbul, İzmir, Eskişehir, Antalya ilçeleri, Kayseri, Adana, Diyarbakır, Kocaeli, Mersin, Malatya, Kütahya, Aksaray, Elazığ, Erzincan,

Adıyaman, Hatay, Siirt, Düzce, Kars, Uşak, Bayburt, Kilis, Mardin, Giresun, Ordu, Ağrı, Ege Bölgesi)

- **DUVAR GİYDİRME:** Uygulanan İller: (İstanbul, Ankara, İzmir, Antalya, İzmit)
- **AVM EKРАНLAR:** Uygulanan İller: (İstanbul, İzmit, Erzurum)
- **GENEL BAŞKAN MEKTUPLARI:** Bu arada İstanbul seçmenleri (her aileden bir kişiye) için 1.900.000 adet, Türkiye genelinde muhtarlar için ise 52.000 adet Genel Başkan mektubu yazılarak, dağıtılmıştır.

4.2.2.2.- MİTINGLER:

24 Haziran 2007- 21 Temmuz 2007 tarihleri arasında 34 ilde parti mitingi yapılmış olup Genel Başkan **Deniz BAYKAL** tüm bu mitinglere katılarak konuşma yapmıştır. Örgütümüzün yaygın katılımı ve Genel Merkez olanaklarının desteği altında düzenlenen mitinglerin yapıldığı yerler ve tarihleri aşağıda belirtilmiştir.

MİTINGİN YAPILDIĞI İL	TARİH
Hatay	23 Haziran 2007
Tokat	24 Haziran 2007
Mersin	26 Haziran 2007
Keşan (Edirne)	1 Temmuz 2007
Nevşehir	2 Temmuz 2007
Malatya	4 Temmuz 2007
Sivas	4 Temmuz 2007
Yalova	5 Temmuz 2007
Adıyaman	7 Temmuz 2007
Muğla	8 Temmuz 2007
Denizli	8 Temmuz 2007
Kırıkkale	9 Temmuz 2007
Kırşehir	9 Temmuz 2007
Bartın	10 Temmuz 2007
Kastamonu	10 Temmuz 2007
Amasya	11 Temmuz 2007
Çorum	11 Temmuz 2007
Artvin	12 Temmuz 2007
Elazığ	13 Temmuz 2007
Tunceli	13 Temmuz 2007
Kahramanmaraş	14 Temmuz 2007
İğdır	16 Temmuz 2007
Erzurum	16 Temmuz 2007
Trabzon	16 Temmuz 2007
Bolu	17 Temmuz 2007
Bursa	17 Temmuz 2007
Antalya	18 Temmuz 2007
Giresun	18 Temmuz 2007
Eskişehir	19 Temmuz 2007
Sakarya	19 Temmuz 2007
Zonguldak	20 Temmuz 2007
Gebze (Kocaeli)	20 Temmuz 2007
Balıkesir	21 Temmuz 2007
Çorlu (Tekirdağ)	21 Temmuz 2007

4.2.2.3.- 2004 GENEL YEREL VE 2007 GENEL MİLLETVEKİLİ SEÇİM SONUÇLARI

2004 yılında yapılan Genel Yerel seçimlerine ait **İL GENEL MECLİSİ** seçimleri sonuçları ile 22 Temmuz **2007 GENEL MİLLETVEKİLİ** seçimlerinde partilerin almış oldukları oy sonuçları toplu halde aşağıda verilmiştir.

	2004 GN. YEREL SEÇİMLERİ	2007 GENEL MV SEÇİMLERİ	ARADAKİ FARK
TOPLAM SANDIK	173.797	158.967	
TOPLAM SEÇMEN	43.337.733	42.628.359	- 709.364
T. KULLANILAN OY	33.087.895	35.983.801	+ 2.895.906
SEÇİME KATILIM %	% 76,3	% 84,0	
GEÇERSİZ OYLAR	986.711	966.486	+ 20.225
GEÇERLİ OYLAR	32.101.184	35.017.315	+ 2.916.131
OYLARIN DAĞILIMI			
AKP	% 41,67	% 46,54	% + 4,87
CHP	% 18,27	% 20,79	% + 2,52
MHP	% 10,10	% 14,25	% + 4,15
DP	% 0,39	% 5,40	% +5,01
BAGIMSIZ	% 0,70	% 5,19	% + 4,49
GP	% 2,58	% 3,03	% + 0,45
SP	% 3,97	% 2,33	% - 1,64
BTP	% 0,48	% 0,51	% + 0,03
İP	% 0,25	% 0,36	% + 0,11
ATP	% 0,04	% 0,28	% + 0,24
TKP	% 0,26	% 0,22	% - 0,04
ÖDP	% 0,04	% 0,15	% + 0,11
LDP	% 0,00	% 0,10	% + 0,10
EMEP	% 0,06	% 0,08	% + 0,02

NOT: 2007 Genel Milletvekili seçimlerine katılmayan partilerin 2004 Yerel Seçimlerine katılarak almış oldukları oylar: (DYP: %9.95), (SHP: %5.10), (ANAP: %2.52), (DSP: %2.13), (BBP: %1.15), (YTP: %0.32), (Millet Partisi: %0.03)

4.2.2.4.- ÜLKEMİZİN GERÇEK SEÇMEN SAYISI KAÇTIR?

Türkiye uzun süredir bir demokrasi skandalı yaşıyor. 2002 seçimlerinden bu yana üzerinde durduğumuz bu sorun, henüz çözüme kavuşturulmadı. Yanlış sürüyor.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) geçenlerde adrese bağlı yaptığı nüfus sayımı sonuçlarını açıkladı. Ülkemizin nüfus toplamı **70.586.256** olarak açıklandı. 18 yaş üzeri seçmen niteliğine sahip yurttaşlarımızın toplamı da **48.259.000** olarak hesaplanıyor.

Oysa Yüksek Seçim Kurulu'nun düzenlediği seçmen kütüklerine göre 2002 genel seçimlerinde oy verme hakkı bulunan seçmen sayısı **41.707.000**'di. Bu sayı 2004 yerel seçimlerinde **43.303.000**'e çıktı. 22 Temmuz 2007 genel seçimlerinde ise azalarak **42.700.000**'e indi. 2009 yerel seçimleri için sandık seçmen listeleri de henüz kesinleşmiş değildir.

	YSK 2002 Genel MV Seçimi	YSK 2004 Yerel Seçim	YSK 2007 Genel MV. Seçimi	TÜİK 2008
ÜLKE NÜFUSU				70.586.256
SEÇMEN Sayısı	41.707.000	43.303.000	42.700.000	48.259.000

(NOT: Bu değerlendirmede 22. dönem CHP milletvekili Bülent TANLA'nın görüşlerinden yararlanılmıştır.)

Yüksek Seçim Kurulu Başkanı Muammer Aydın 25 Ocak 2008'de "**TÜİK'ten rakamları istedik, vatandaş yazılmamışsa biz ne yapalım**" dedi. Oysa 298 sayılı seçmen kütükleriyle ilgili yasanın 29. maddesi, seçmen vatandaşın eksiksiz belirlenmesi, kütüklerin güncelleştirilmesi, mükerrer yazımın önlenmesi, vatandaşların görev ve sorumluluklarına uygun siyasal haklarını en yüksek oranda kullanmalarını sağlayacak bilginin toplanması, düzenlenmesi ve kullanılabilir hale getirilmesi sorumluluğunu YSK'ye yüklemiştir.

Şimdi sormak gerekiyor: TÜİK'in açıkladığı 2007 nüfus sayımı verilerine göre 2009 yerel seçimlerinde oy verme hakkına sahip 48.259.000 kişi seçmen kütüklerinde yer alacak mı?

YSK, 2009 yerel seçimlerine yönelik oluşturacağı seçmen seçmen sayısını;

- 43-44 milyon civarında belirlerse, **TÜİK'in Türkiye nüfusunu yanlış saymış olduğu,**
  - 47-48 milyon arasında belirlenmesi halinde ise, **22 Temmuz 2007 seçimlerinin 5 milyon civarında eksik bir seçmen ile yapıldığı,**
- sonucuna varılacaktır.

4.2.3.-PARTİ GENEL MERKEZ ÇALIŞMALARI

4.2.3.1.- YAYINLAR

a.-) EKONOMİ BÜLTENİ

1999 yılı sonunda oluşturulan **CHP EKONOMİ MASASI**, çalışmalarını parti örgütü ile paylaşabilmek, görüşlerini toplumun örgütlü ve ilgili kesimlerine taşıyabilmek amacıyla **2000** yılı başında yayınlanmaya başlanılan **EKONOMİ BÜLTENİ**'ne, kesintisiz olarak **69** sayı çıkartıldıktan sonra, **2002** yılı **Temmuz** ayında ara verilmişti.

Yeniden yapılan bir düzenleme ile yaklaşık iki yıllık bir aradan sonra **EKONOMİ BÜLTENİ** yayınına **05.05.2004 tarihinde 70.** sayı ile yeniden başlanılmış; 31.Olağan Kurultay'dan sonrada yayınlanmaya devam etmiş, **10 Mayıs 2007** tarihli **115.** sayıdan sonra Genel Seçim hazırlıklarının başlaması nedeniyle ara verilmiştir.

Yayın Koordinatörlüğü'nü Genel Sekreter Yardımcısı ve İstanbul Milletvekili Algan **HACALOĞLU**'nun üstlendiği **CHP Ekonomi Bülteni**'nin Yayın Kurulu'nu, "Genel Başkan Yardımcısı ve Mersin Milletvekili Mustafa **ÖZYÜREK**, Genel Sekreter Yardımcısı ve İstanbul Milletvekili Bihlun **TAMAYLIGİL**, Genel Sekreter Yardımcısı (o aşamada) ve İzmir Milletvekili Prof. Dr. **Oğuz OYAN**, PM Üyesi (şimdi Grup Başkan Vekili) ve İstanbul milletvekili Kemal **KILIÇDAROĞLU** ve (80. sayıdan itibaren) Muğla Milletvekili Prof. Dr. Gürol **ERGİN**'in" oluşturduğu "**CHP Ekonomi Bülteni**"nin çıkarılmasına düzenli bir şekilde devam edilmiştir.

Bülten ile ülke ekonomisindeki, özellikle mali ve finans sektörleri ile reel ekonomideki, genel ve konjonktürel gelişmelerin yakından izlenmesi ve değerlendirilmesi hedef alınmıştır. Bu kapsamda;

- **Plan ve sanayileşme politikaları,**
- **Büyüme, reel sektörlerde ve sabit sermaye yatırımlarında gelişmeler,**
- **Enflasyon ve fiyat artışları,**
- **Merkezi yönetim bütçesi hedef ve gerçekleştirmeleri,**
- **Kamu gelirleri ile vergi politika ve uygulamaları,**
- **Kamu açıkları ile iç ve dış borçlanma,**
- **Faizler, reel faizlerde gelişmeler,**
- **Kur ve kambiyo gelişmeler,**
- **Bankacılık ve finans piyasalarında gelişmeler,**
- **Ödemeler dengesi ve dış ticarete gelişmeler,**
- **Sermaye hareketleri ve yabancı sermaye yatırımları,**
- **Özelleştirme uygulamaları,**
- **Gelir dağılımı ve ücret politikalarındaki gelişmeler,**
- **İstihdam politikaları ve işsizlikte gelişmeler,**
- **Tarım sektörü, destekleme politikaları ve çiftçinin sorunları,**
- **Avrupa Birliği ile ilişkiler,**

ağırlıklı olarak izlenen konular arasında yer almıştır.

CHP Ekonomi Bülteni, kapak hariç asgari 24-32 sayfa olarak hazırlanmış, 15 bin adet basılarak (115. sayı 25 bin adet), Türkiye genelinde medya, üniversiteler, diğer aydınlar, sivil

toplum örgütleri, CHP'li belediye başkanları, sendikalar CHP'li milletvekilleri, PM ve Yüksek Disiplin Kurulu üyeleri, Genel Merkez Kadın ve Gençlik Kolları Genel Başkanlıkları ve tüm CHP örgütüne yaygın olarak gönderilmiştir.

CHP EKONOMİ BÜLTENİ yayınına 22 Temmuz 2007 Genel Seçimlerinden sonra ara verilmiştir.

b.-) HALK GAZETESİ

CHP adına sahipliğini Genel Başkan Yardımcısı ve Basın Sözcüsü Eşref **ERDEM**'in, Yayın Kurulu Üyeliğini Ankara Milletvekili Yılmaz **ATEŞ**, Ankara Milletvekili Nesrin **BAYTOK**, PM Üyesi Emin **KOÇ** ve Feridun **BALOĞLU**'nun, Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğünü de Turan **ÖZKAN**'ın üstlenmiş olduğu **HALK GAZETESİ**, daha sonra Genel Başkan Yardımcısı Eşref ERDEM'in istifa etmesiyle yeniden oluşturulmuş ve çalışmalarına devam etmiştir.

Yeniden şekillenen yayın kurulu şu isimlerden oluşmaktadır;

CHP adına sahipliği Genel Başkan Yardımcısı ve İstanbul Milletvekili Mustafa **ÖZYÜREK**, Yayın Kurulu Üyeliği Ankara Milletvekili Yılmaz **ATEŞ**, Ankara Milletvekili Nesrin **BAYTOK** ve 22. Dönem Antalya Milletvekili Feridun **BALOĞLU**, Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Turan **ÖZKAN**.

HALK GAZETESİ, 15 Mayıs 2005'ten bu yana, yeni düzeni içinde 15 günde bir çıkmakta ve her sayısı 125 bin adet basılmaktadır. Gazete, İl, İlçe, Belde, Belediye Başkanlıkları ile Medya Kuruluşları, Sivil Toplum Örgütleri ve Sendikalara gönderilmektedir.

Genelde 16 sayfa ve dört renkli olarak basılan **HALK GAZETESİ**'nde;

- **Türkiye'de, dünyada olaylar ve gelişmeler,**
  - **Güncel siyasi olaylar,**
  - **CHP'li yerel yönetimlerden haberler,**
  - **TBMM'de CHP'li milletvekillerinin etkinlikleri,**
  - **Çalışma yaşamı, ekonomi konularında gelişmeler,**
  - **CHP örgütünden haberler,**
- gibi konular yer almaktadır.

15 Mart 2008 tarihinde HALK Gazetesinin 99'uncu sayısı yayınlanmıştır.

4.2.3.2.- YEREL YÖNETİMLER BİRİMİ ÇALIŞMALARI

a.-) İL TOPLANTILARI

(BELEDİYE BAŞKANLARI, İL GENEL MECLİSİ VE BELEDİYE MECLİSİ ÜYELERİ)

Bölge ve il düzeyinde bu yıl gerçekleştirdiğimiz toplantıların geçen yıl yapılanlardan farklı yanı, yerel yönetim sorunlarını tartışmak ve CHP'nin bakışını yansıtmak yanında, genel seçimlerde sandık çevrelerinde seçmen örgütlenmesinin de katılımcılarla paylaşılması oldu.

KOCAELİ İL TOPLANTISI

Birimimiz, yerel yöneticilerimizle il düzeyinde iletişim kurulması amacıyla Yerel Yönetimler İl Toplantılarını 17.04. 2006 günü Kocaeli'nde başlatmıştır. Toplantıya İl Milletvekillerimiz, İl ve İlçe Başkanlarımız, Belediye Başkanlarımız, İl Genel ve Belediye Meclis üyelerimiz, İl Kadın Kolları ve Gençlik Kolları katılmışlardır.

AFYONKARAHİSAR İL TOPLANTISI

09.06.2006 günü Afyonkarahisar İl Toplantısı Afyon'un Şuhut ilçesinde gerçekleştirilmiştir. Bu toplantıya, Afyon İl Başkanımız, Afyon Milletvekilimiz, il sınırları içindeki İlçe Başkanlarımız ve Belediye Başkanlarımız, İl Genel Meclis üyelerimiz, Belediye Meclis üyelerimiz, belediye başkanı CHP'li olan Belde Başkanlarımız, il ve merkez ilçe yönetim kurulu üyelerimiz, İl Kadın Kolları ve Gençlik Kolları yöneticileri ve üyeleri ile diğer partili davetliler katılmıştır.

AYDIN İL TOPLANTISI

10.06.2006 günü Aydın'da aynı program, Aydın İl Başkanı, Aydın Milletvekillerimiz, Aydın il sınırları içindeki İlçe Başkanlarımızı, Belediye Başkanlarımız, İl Genel Meclisi ve Belediye Meclis üyelerimiz, belediye başkanı CHP'li olan Belde Başkanlarımız, il ve merkez ilçe yönetim kurulu üyelerimiz, İl Kadın Kolları ve Gençlik Kolları yöneticileri ve üyeleri ile diğer partili davetlilerin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

ERZİNCAN- ERZURUM TOPLANTISI

16.06.2006 günü ise Erzincan ve Erzurum illeri İl Başkanları, Merkez İlçe Başkanları, Belediye Başkanları, Belediye Meclisi ve İl Genel Meclisi Üyeleri, çeşitli kademelerdeki partili yöneticilerimizle Erzincan'da toplanılmıştır. Erzincan ve Erzurum İl Başkanları ve

Erzincan Milletvekilimizin konuşmalarının ardından Genel Sekreter Yardımcımız Oğuz OYAN sunuşlarını yapmış ve toplantı sorular-yanıtlar-değerlendirmeler bölümüyle tamamlanmıştır.

TRABZON BÖLGE TOPLANTISI

17.06.2006 günü Trabzon'da yedi ilin katılımı ile Bölge Toplantısı düzenlenmiştir. Toplantı **Ardahan, Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Trabzon** illerinin İl Başkanları ve Milletvekillerinin, Belediye Başkanlarının, İl Genel ve Belediye Meclis Üyelerinin, Trabzon ili İlçe Başkanlarının, yönetim kurulu üyelerinin ve çeşitli kademelerdeki partili yöneticilerin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

b.-) YAYIN VE İLETİŞİM ETKİNLİKLERİ

MEVZUAT ÇALIŞMALARI

Yerel Yönetimler Birimi, en son mevzuat değişikliklerini içeren “**Yerel Yönetimler için Anımsatmalar**” kitabının basımını ve dağıtımını Ekim 2005 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Yerel Yönetimler İçin Anımsatmalar kılavuzunda; 2005 yılında değişen yasalar, yönetmelikler ve bakanlık genelgeleri dikkate alınarak, 5393, 5302 ve 5216 sayılı yasalarla yapılan değişiklikler, İhale Yasasıyla getirilen değişiklikler, belediye gelirleri, bütçe-muhasebe sistemi, belediye cezaları, teftiş ve denetim, imar düzenlemesi konularına ayrıntılarıyla yer verilmiştir. Bu kitapta yer alan konular Yerel Yönetimler Komisyonumuzda görev alan ve konularının uzmanı olan arkadaşlarımız tarafından hazırlanmıştır.

BELEDİYE VE İL GENEL MECLİSİ ÜYELERİ EL KİTABI

Yerel Yönetimler Birimi Şubat-Mart 2006 döneminde, en son mevzuat değişikliklerini dikkate alarak hazırlanmış olan “İl Genel Meclis Üyeleri – Belediye Meclis Üyeleri EL KİTABI”nın basımını ve dağıtımını gerçekleştirilmiştir.

Belediye Kanunu ve İl Özel İdaresi Kanunu çerçevesinde, belediye ve il genel meclis üyelerinin görev, hak ve sorumlulukları anımsatılmakta; belediye meclis üyelerinin belediye meclisi çalışmaları ve bu kapsamda ihtisas komisyonlarının çalışmaları, işleyiş, görev, hak ve sorumluluklar çerçevesinde ele alınmakta; daha sonra belediye encümeni çalışmalarına yer verilmektedir. Ayrıca, yerel yönetimleri ve onların meclislerini/encümenlerini ilgilendiren yönetmelikler de yer almaktadır.

AKP'İN YASAMA KARNESİ

Yerel Yönetimler Birimi tarafından hazırlanmış olan “**AKP'in Yasama Karnesi**” kitabında AKP nin iktidar olduğu dönemde kabul edilen yasalar hakkında değerlendirmeler, Cumhurbaşkanının geri gönderdiği yasalar, Anayasa Mahkemesi'ne yapılan başvurular tablolar ve yorumlar biçiminde yer almaktadır.

CHP YEREL YÖNETİMLER DERGİSİ

- **CHP YEREL YÖNETİMLER DERGİSİ'NİN 11. sayısının** basımı Aralık 2005' de yapılmış ve belediyelerimize, il başkanlıklarımıza dağıtımı gerçekleştirilmiştir. **Derginin 11. sayısı;**
- ✓ “**Kamu Yönetimi ve Yerel Yönetim Düzenlemelerini Hangi Bakımlardan Eleştiriyoruz?**”

- ✓ “Türkiye’de Kentlerin ve Kent Planlamasının Güncel Sorunları”
  - ✓ “Belediyelerin Uygulamalarına İlişkin Bazı Teknik Bilgiler: İhaleler, İmtiyazlar, Sözleşme Uyuşmazlıkları, Bütçe ve Muhasebe Sistemi ”
  - ✓ “Yerel Yönetim Biriminin, Bazı Belediyelerin ve CHP TBMM Grubunun Etkinlikleri”
  - ✓ “Yerel yönetim Seçimleri: Yöntem ve Sonuçlar” başlığını taşıyan **Ek Dosya**, bölümlerinden oluşmuştur.
- **CHP YEREL YÖNETİMLER DERGİSİ’NİN 12. Sayısı** Temmuz- 2006’ da çıkarılmıştır. **Derginin 12. sayısı;**
    - ✓ “Kamu Yönetimini İlgilendiren Yeni Düzenlemeler İlerleme Yönünde mi?”
    - ✓ “Yerel Yönetimleri İlgilendiren Düzenlemelerde Yeni Ne Var?”
    - ✓ “Kent Planlaması ve Konut Sorunu”
    - ✓ “Belediye Uygulamalarına İlişkin Bazı Mali ve Teknik Bilgiler”
    - ✓ “Meslek Kuruluşlarının Gündemdeki Yasal Düzenlemelere İlişkin Görüşleri”
    - ✓ “Yerel Yönetim Biriminin, Bazı Belediyelerimizin ve CHP TBMM Grubunun Etkinlikleri”

bölümlerinden oluşmuştur.
  - **CHP YEREL YÖNETİMLER DERGİSİ’NİN 13 üncü sayısının** basımı ve dağıtımı Aralık 2006’ da gerçekleştirilmiştir. **Derginin 13. sayısında;**
    - ✓ Genel Başkan **BAYKAL**’ın önsözü, Genel Sekreter Yardımcısı Oğuz Oyan’ın sunuş yazısı **Giriş: Ekonomi ve Politika**,
    - ✓ **Yerel Yönetimler Nereye?;**
    - ✓ **Yerel Yönetim Gelirleri-Giderleri;**
    - ✓ **Kentleşme Sorunları;**
    - ✓ **Meslek Kuruluşları ve STÖ’lerin, Yerel Yönetimleri İlgilendiren Yasa Tasarıları ve Yerel Yönetimlerin Uygulamalarına İlişkin Görüşleri**
    - ✓ **Dosya 5’te Yasama Faaliyetleri,**

bölümleri yer almıştır.
  - **CHP YEREL YÖNETİMLER DERGİSİ’NİN 14 üncü sayısı** Mayıs 2007 tarihinde tamamlanmıştır. **Derginin 14. sayısında;**
    - ✓ “**Giriş: Politika ve Hukuk**”
    - ✓ 18 Nisan 2007 tarihinde kaybettiğimiz TBMM Başkanvekili ve Birimimizin eski başkanı **Ali Dinçer**’in anısına ayrılan bölüm
    - ✓ **Yerel Yönetimleri İlgilendiren Genel Konular;**
    - ✓ **Kamu Hizmetlerinin Finansmanı, İller Bankası;**
    - ✓ **Kentleşme Sorunları,**
    - ✓ **CHP Yerel Yönetimler Biriminin, TBMM Grubunun ve Bazı Belediyelerimizin Etkinlikleri**’ne

yer verilmektedir.

BELEDİYE BAŞKANLARIMIZIN YURT DIŞI ZİYARETLERİ

CHP Genel Merkezince, yabancı ülkelerdeki belediye çalışmalarını yerinde izlemeleri, yerel yönetimlerle ilgili çeşitli kurumlarda incelemeler yapmaları, bilgi almaları, kendi yörelerini

tanıtımları, ilişkiler kurmaları ve geliştirmeleri amacıyla AB üyesi ÷lkelerin Büy÷kelçilikleri, ilgili dernek ve vakıflarla temaslar sağlanarak İsviçre, Almanya ve İtalya'ya belediye başkanlarımız gönderilmiştir. Bu dönemde aşağıdaki geziler gerçekleştirilmiştir:

a.-) TÜRK- ALMAN DOSTLUK DERNEĞİNCE DÜZENLENEN 03 ARALIK – 08 ARALIK 2005 TARİHLERİ ARASINDAKİ BREMEN (ALMANYA) İNCELEME GEZİSİ;

Geziye katılan Belediye Başkanları:

İLÇE Belediye Başkanları; Ali Muzaffer Tunçağ (İzmir –Konak); **Mehmet Öztoklu** (Konya-Doğanhisar); **Ömer Ağakurt** (Ankara –Elmadağ); **Fikret Akova** (Balıkesir- Burhaniye); **Hüseyin Gemi** (Denizli-Serinhisar); **İbrahim Genç** (Mersin –Yenişehir); **BELDE Belediye Başkanları; Mustafa Dincay** (Antalya- Korkuteli- Büyükköy); **Recep Alaşahin** (Konya- Ilgın –Argıthan); **Mehmet Keskin** (İzmir –Ödemiş- Bozdağ)

b.-) AKDENİZ MERKEZİ VAKFINCA ORGANİZE EDİLEN İTALYA GEZİSİ, 12 ARALIK – 15 ARALIK 2005 TARİHLERİNDE PUGLIA BÖLGESİNDE GERÇEKLEŞTİRİLMİŞTİR.

Geziye katılan Belediye Başkanları:

İLÇE Belediye Başkanları; Kenan YILDIRIM (Mersin- Kazanlı); **Mustafa Uğur OKAY** (Manisa- Salihli); **Necdet ÖZEKMEKÇİ** (Aydın – Söke); **BELDE Belediye Başkanları; Muhittin BÖCEK** (Antalya-Konyaaltı); **Mustafa GÜRSOY** (Tokat- Almus- Kınık); **Ali ŞAHİN** (Mersin-Silifke-Taşucu); **Ahmet POYRAZ** (Ankara- Elmadağ- Hasanoğlan); **Bekir ATILGAN** (Tokat- Turhal- Ulutepe); **Ali Seydi MİLLİOĞULLARI** (Malatya-Hekimhan-Güzelyurt)

WEB SİTESİ

Yerel Yönetimler Birimi WEB sitesi “<http://yerel.chp.org.tr>” adresinde hizmete devam etmektedir. Belediye Başkanlarımıza bilgi aktarımı ve derlenmesi yanında, gerek genel merkez yönetiminin belediyelerimizle gerekse belediye başkanlarımızın birbirleriyle doğrudan iletişim kurmalarına olanak sağlayacak bir yapı hazırlanmaktadır.

YURTTAŞ BAŐVURULARI

Bu çalışma döneminde de CHP’li belediyelerden veya başkanı diğer partilere mensup belediyelerden yakınan ve yetkili mercilerde çözüm bulamayan çok sayıda yurttaşımız, ya doğrudan Genel Başkanımıza, Genel Sekreterimize, ilgili Genel Sekreter Yardımcımıza başvurmakta ya da İnternet/telefon aracılığı ile birim görevlisine sorunlarını aktarmaktadır.

YEREL YÖNETİCİLERİMİZE HUKUKİ VE TEKNİK YARDIM

Bu dönemde de çok sayıda yerel yöneticimizi misafir etmiş, sorunları ve önerileri dinlenmiş, konunun uzmanlarından yardım almaları sağlanmıştır.

Muhalefette olduğumuz belediye meclislerinde görev yapan belediye meclis üyelerimizin, belediye meclislerinin yetkileri ve çalışmalarıyla ilgili istedikleri mevzuata ve prosedüre ilişkin bilgiler iletilmiştir.

Haklarında yapılan şikayet nedeniyle ön inceleme geçiren belediye başkanlarımıza gerek savunmalarının hazırlanması gerekse Danıştay (ya da Bölge İdare Mahkemesine) yapacakları itiraz dilekçelerinin hazırlanması konularında ilgili uzmanlar kanalıyla yardımcı olunmuştur.

ANKARA DİKMEN VADİSİ PROJESİ İLE KUĞULU PARK KAVŞAĞI VE ATATÜRK BULVARI DÜZENLEMELERİYLE İLGİLİ ETKİNLİKLER

22 Şubat 2007 günü Genel Sekreter Yardımcısı Oğuz Oyan başkanlığında 25 CHP Milletvekilinden; Ankara İl ve Çankaya İlçe Başkanlarından oluşan heyetle, Dikmen Vadisi'nin 4-5. Etaplar Kentsel Dönüşüm Projesi mahalline basın mensupları da davet ederek gidilmiş ve mahalle halkıyla bir araya gelerek yapılan konuşmalarda, Melih Gökçek'in uygulamaya çalıştığı dönüşüm projesinin iyileştirme, sağlıklı kentsel yapılaşmayla hiçbir ilgisinin olmadığı, sadece kar amacı güden bir proje olduğu belirtilmiş, CHP olarak mahalle halkının haklı taleplerinin desteklendiği vurgulanmıştır.

4.2.3.3.- CHP KADIN KOLLARI ÇALIŞMALARI

2007 Ekim ayına kadar çalışmalarına devam eden CHP Kadın Kolları Genel Merkez Yönetimi 1 Kasım 2007 tarihinde Merkez Yönetim Kurulu tarafından görevden alınmıştır. Şu anda CHP Kadın Kolları Genel Başkanlığı ve Merkez Yönetim Kurulu boştur. Ancak il ve ilçe kadın kolları çalışmalarını sürdürmektedirler.

KADIN KOLLARI MERKEZ YÖNETİM KURULU (MYK)

31. Olağan Kurultay sonrasında, Merkez Yönetim Kurulu tarafından görevden alındığı 01 Kasım 2007 tarihine kadar görev yapan CHP Kadın Kolları MYK üyeleri aşağıda belirtilmiştir.

Güldal **OKUDUCU** (Genel Başkan),
MYK ÜYELERİ: Ayşe **ÜNAL**, Azize **ÇATALBAŞ**, Adalet **ÇEBİ**, Leyla **ERGÜL**, Derya **HAYVA**, Güler **İNCE**, Tülay **ERBAŞ**, Fatma **KESKİN**, Neriman **KÖSE**, Serpil **ÖZBAKIŞ**, Derya **CANPOLAT**, Banu **SANCAK**, Oya **TÜR**, Şilan **EKMEN**

KADIN KOLLARI FAALİYETLERİ

- **22 Eylül 2005** – Kadın kolları Genel Başkanı Güldal **OKUDUCU**, 9 Eylül Üniversitesi'nde "Kadınların mücadelesi, tüm ezilenlerin mücadelesidir" konulu panele katıldı.
- **6-7 Kasım 2005** – Sabancı Kız Yetiştirme Yurdu'ndaki şiddet iddialarını incelemek için kurulan CHP Heyeti Şanlıurfa'ya giderek konu ile ilgili çalışmaları sürdürdü.
- **5 Aralık 2005** - Türk Kadınına seçme ve seçilme hakkının verilisinin 71. yıldönümünü nedeniyle CHP İstanbul İl Merkezi'nde panel düzenlendi.

- **16-22-29 Aralık 2005** – Ay içerisinde 3 tane CHP Kadın Kolları Bölge toplantısı gerçekleştirildi. 1.Bölge Toplantısı 16.12.2005 tarihinde Osmaniye’de yapıldı. Toplantıya; Osmaniye, Mersin, Adana, Hatay, Kilis, Gaziantep, K.Maraş illeri katıldı. 2.Bölge Toplantısı 22.12.2005 tarihinde Elazığ’da yapıldı. Toplantıya; Elazığ, Tunceli, Bingöl, Malatya, Diyarbakır, Erzincan, Batman, Mardin, Şanlıurfa, Adıyaman illeri katıldı. 3.Bölge Toplantısı 29.12.2005 tarihinde Bolu’da yapıldı. Toplantıya; Bolu, Zonguldak, Karabük, Çankırı, Kastamonu, Bilecik, Sakarya, Bartın, Düzce illeri katıldı.
- **10 Şubat- 17 Mart 2006-** Kadın Kolları 4. Bölge Toplantısı 10 Şubat’ta Muğla’da düzenlenmiştir. Toplantıya 8 il (Muğla, Aydın, İzmir, Manisa, Uşak, Burdur, Denizli, Antalya) örgütleriyle katılmışlardır. 17 Mart’ta ise Kırşehir’de 5. Bölge Toplantısı gerçekleştirilmiştir. Toplantıya; Nevşehir, Aksaray, Niğde, Yozgat, Kayseri Kırıkkale olmak üzere 7 il katılmıştır.
- **17 Şubat 2006-** Medeni Kanun’un kabulünün 80. yılı dolayısıyla tüm il örgütlerine ayrıntılı bir çalışma programı yanı sıra konuya ilişkin örgütlere bir “basın bildirisi” ve bilgilendirme metni de gönderilmiştir.
- **23 Şubat 2006-** Konya’da tüm kadın kolları, MYK üyelerinin ve parti yöneticilerinin de katıldığı geniş bir salon toplantısı düzenlenmiştir.
- **8 Mart 2006-** Dünya Kadınlar Günü dolayısıyla il kadın kolları başkanlıklarına bir “basın bildirisi” ve “bilgilendirme metni” gönderilmiş ayrıca 8 Mart bütün Türkiye’de; salon toplantıları, atölye ve fabrika ziyaretleri yapılarak kutlanmıştır.
- **27 Mart 2006** – İçlerinde kadın diplomat ve büyükelçi eşlerinin de bulunduğu kadınlar, CHP Kadın Kolları Genel Başkanı Güldal Okuducu’nun başkanlığındaki CHP bayan milletvekillerini TBMM’de ziyaret ettiler. Toplantının gündem maddesi Türkiye’de kadının tarihsel süreci ve statüsü idi.
- **8-10 Nisan 2006** – CHP Kadın Kolları tarafından “İletişim-Siyasi Propaganda Ve ‘İknada Yaratıcılık’ Eğitimi Projesi” adı altında Ankara’da üç gün süren eğitim çalışmaları gerçekleştirildi. Eğitimin son günü olan 10 Nisan’ın “Lâiklik İlkesi”nin Kabulü’nün yıldönümü olması nedeniyle katılımcılar ve CHP Kadın Kolları Genel Başkanı Güldal Okuducu ve MYK üyeleri Anıtkabir’i ziyaret ettiler.
- **12 Nisan 2006-** Genel Başkan Deniz Baykal’ın 4 Nisan 2006’da terör ağırlıklı grup konuşması broşür haline getirilerek, dağıtıldı.
- **11 Mayıs 2006** – Kadın Kolları Genel Başkanı Güldal Okuducu AKP iktidarının ve AKP’li belediyelerin lâiklik karşıtı, hukuk tanımaz, özellikle kadınları hedef alan uygulamalarını ve çağ dışı düşüncelerinin yer aldığı yayınlarını açıklamak ve protesto etmek amacıyla TBMM’de basın toplantısı düzenledi.
- **13 Mayıs 2006** – İstanbul’da, Bostancı Gösteri Merkezi’nde “Anneler Günü Şenliği” düzenlendi.
- **9 Haziran 2006-** “Siyasal İletişim ve İknada Yaratıcılık” konulu eğitim çalışması Antalya Kadın Kollarının programlaması çerçevesinde Kadın Kolları Genel Başkanı Güldal OKUDUCU ve Parti Meclisi üyemiz Hülya ALP’in katılımıyla gerçekleştirildi.
- Ayrıca Haziran ayı içinde; “Siyasal İletişim ve CHP’nin Temel Politikaları” konulu eğitim çalışması İstanbul’da gerçekleştirildi.
- **18 Ağustos 2006-** CHP Kadın Kolları Genel Başkanı Güldal OKUDUCU son günlerde yaşanan kadınlara yönelik saldırılarla ilgili basın açıklamaları yaptı.
- **31 Ağustos – 4 Eylül 2006-** CHP Kadın Kolları Genel Merkezi ve Konya, Kayseri, Nevşehir, Aksaray, Niğde, Kırşehir Kadın Kolları Başkanları, Güldal OKUDUCU başkanlığında, Ürgüp Belediyesi’nin düzenlediği “Kadın ve Siyaset” konulu Kadın Zirvesi’ne katıldılar.
- **4 Ekim 2006-** Ankara’da gerçekleşen “Cumhuriyet Yürüyüşü” ne CHP Kadın Kolları olarak katılım sağlandı.

- **16 Ekim 2006-** Bayındırlık Bakanlığı'nca hazırlanan Arsa Satış Beyannamesinin ilan duyurusunda; "Başvuruda istenilen evraklar bölümünde evli kadın memurlardan eşleri tarafından aile birliğini temsilen arsa ve konut almalarına izin verildiğine dair, noterde düzenlenmiş muvafakatnamenin aslı" istenmektedir şartının yer alması üzerine Güldal Okuducu, Bayındırlık Bakanı Faruk Özak'a ilan duyurusunda yer alan şartın mevcut yasal düzenlemelerle uyuşmadığı gerekçesiyle bir yazılı soru önergesi verdi.
- Ayrıca Ekim ayı içinde; Bebek N.N.B'nin uğradığı tecavüz ve şiddet iddialarının basında yer almasının ardından; CHP Kadın Kolları olarak bir basın açıklaması yapıldı. Açıklamanın ardından konuya ilişkin olarak Okuducu, Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Nimet Çubukçu'ya yazılı bir soru önergesi verdi. Aynı ay içerisinde Kadın Kolları web sayfası çalışmaları tamamlandı.
- **14 Kasım 2006-** İ.T.Ü Geliştirme Vakfı'nın düzenlediği "**Cumhuriyet ve Kadın**" konulu bir panele Güldal **OKUDUCU** konuşmacı olarak katıldı.
- **25 Ocak 2007-** CHP Kadın Kolları 6. Bölge Toplantısını gerçekleştirdi. İzmir'in merkez olduğu toplantıya İzmir, Manisa, Aydın, Uşak, Denizli olmak üzere 5 il katıldı.
- **17 Şubat 2007-** Medeni Kanun'un kabulünün 82. yılı sebebiyle bir broşür ve afiş hazırlanarak tüm il örgütlerine gönderildi.
- **24 Şubat 2007** - Kırıkkale'de Genel Merkez Kadın Kolları üyelerinin de katıldığı geniş katılımlı bir toplantı düzenlendi.
- **08-11 Mart 2007-** Yine Mart ayı içinde; 8 Mart sebebiyle tüm kadın kolları örgütümüz Türkiye genelinde etkinlikler düzenledi ve etkinliklere katıldı. Dünya Kadınlar Günü etkinlikleri 9 Mart'ta da devam etti. Gün içinde Gazi Osman Paşa kapalı salon toplantısı yapıldı, akşamında ise "Mengen Belediyesi 8 Mart Etkinlikleri"ne katılındı. 11 Mart'ta ise 8 Mart Dünya Kadınlar Günü nedeniyle Genel Merkez Konferans Salonu'nda "Laik Demokratik Tam Bağımsız Türkiye Ancak Kadınlarla" adlı bir etkinlik düzenlendi.

CHP KADIN KOLLARI TARAFINDAN HAZIRLANAN YAYINLAR

- **Cumhuriyeti Kuşatanlar** - Cumhuriyet'in ilânının 82. yılı ve günümüzde Cumhuriyet'e karşı saldırıların organize olarak ve durmaksızın artması nedeniyle hazırlanmış ve yayınlanmış bir kitaptır.
- Gn. Bşk. Deniz **BAYKAL'ın 31.Olağan Kurultay'da Yaptığı Konuşma-** Metin kitapçık haline getirildi. 19 Aralık'ta ise CHP örgütüne, milletvekillerine, PM ve YDK üyelerine dağıtıldı.
- Gn. Bşk. Deniz **BAYKAL'ın 732. Şeb-İ Arus Törenlerinde Yaptığı Konuşma-** Metin kitapçık haline getirildi ve geniş bir şekilde dağıtım yapıldı.
- "**Lâik, Demokratik, Tam Bağımsız Türkiye... ANCAK KADINLARLA**"- Medeni Kanun'un kabulünün yıldönümü dolayısıyla hazırlanan kitap, örgüte destek dokümanı olarak gönderildi.
- **AKP'nin Yüz Karası-** 8 Aralık'ta CHP Kadın Kolları tarafından, Türk kadınının mücadelesinin sürmek zorunda olduğunu hatırlatmak amacıyla çıkan kitap, medya mensuplarıyla kamuoyunun bilgisine sunuldu.
- Kadın Kolları tarafından, konusunda uzman bir grubun da katılımıyla, **Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'nu ve AKP iktidarının kuruma ilişkin yaptırımlarını inceleyen ve irdeleyen** bir çalışma raporlaştırıldı.
- **Çalışan Çocuklar-** "Çalışan Çocukların Durumu, Sorunları ve Çözüm Yolları"yla ilgili olarak hazırlanan rapor kamuoyuyla paylaşıldı.
- **Çankaya Kuşatması-** Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ülkemiz açısından önemi dikkate alınarak, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanının görevleri ve makamın gereklerinin gözönüne serildiği, AKP zihniyetini sahiplenen kişilerin neden T.C. Cumhurbaşkanı

olamayacağının gerekçelerinin örneklerle açıklandığı ve bu verilerin bir araya getirildiği bir kitap hazırlandı.

4.2.3.4- CHP GENÇLİK KOLLARI ÇALIŞMALARI

Daha önce görev yapmakta olan Gençlik Kolları Genel Başkanı Fatih Pala ve Gençlik Kolları MYK'nun istifa etmesi üzerine uzunca bir süre boş kalan bu görevler, Cumhuriyet Halk Partisi Merkez Yönetim Kurulu'nun, 1 Kasım 2007 tarihli toplantısında aldığı karar ile dolduruldu. Yeniden Gençlik Kolları Genel Başkanı olarak göreve atanan Fatih **PALA** ile oluşturulan Gençlik Kolları MYK üyeleri aşağıda verilmiştir.

GENÇLİK KOLLARI MERKEZ YÖNETİM KURULU LİSTESİ

Fatih **PALA** Genel Başkan, Özgür **CÖMERT** Genel Başkan Yrd., Emrah **ULU** Genel Başkan Yrd., Evrim **BAYKARA** Genel Başkan Yrd., Mehmet Ümit **KÜÇÜKKAYA** Genel Başkan Yrd., Ersin **ÇILDIR** Genel Sekreter, Bahattin **TEMİZER** Genel Sayman, Mehmet **YURTSEVEN** MYK Üyesi, Adem **KALELİ** MYK Üyesi, Onur **BALKAYA** MYK Üyesi, Dilara **DEMİR** MYK Üyesi, Gizem **MUHAFİZ** MYK Üyesi, Yelda **KARADAĞ** MYK Üyesi, Hasan **GENCER** MYK Üyesi, Utku **YILMAZ** MYK Üyesi.

YENİ OLUŞAN İL GENÇLİK KOLLARI ÖRGÜTLERİ

Gençlik Kolları Genel Merkezinin olmadığı bir yıllık sürede İl Gençlik Kollarında oluşan boşluk Merkez Yönetim Kurulunun ana konusu olmuştur. Gerçekleştirilen değerlendirmeler sonucu 29 il de oluşturulan Gençlik Kolları Başkanları aşağıda verilmiştir.

Afyon- Ayça **ÖZŞAKACI** / **Aksaray-** Ulaş **TARHAN** / **Amasya-** Bülent **CELEP** / **Ardahan-** Murat Anıl **ODABAŞ** / **Batman-** Ömer **ACET** / **Bilecik-** Onur **EROĞLU** / **Bingöl-** Tuncay **BALAT** / **Bolu-** Can Kerem **BOZKURT** / **Burdur-** Ş.Tezcan **ÖZKAN** / **Diyarbakır-** Ercan **TİZER** / **Düzce-** Murat **ÖZTÜRK** / **Elazığ-** Bahri Yıldırım **GÜNDÜZ** / **Erzurum-** Burcu Gizem **TÜRKÖZ** / **Gaziantep-** Cihan **EKİCİ** / **İstanbul-** Yunus **EMRE** / **İzmir-** Emre **AYKUT** / **K.Maraş-K.Levent** **BECİT** / **Karabük-** Fikret **ARSLAN** / **Karaman-** M.Bülent **DEMİR** / **Kırklareli-** Gürkan **YENEREL** / **Kırşehir-** Halil **ÇİNGİŞ** / **Kilis-** Ahmet **GELOĞLU** / **Muğla-** Ferudun **ARMUTÇUOĞLU** / **Osmaniye-** Mehmet **SÜRGEN** / **Sakarya-** Murat **ÇEBİ** / **Tokat-** Sadık **BEKDAŞ** / **Tunceli-** Özgür **KORKMAZ** / **Van-** Şahin **CANGÜLEC** / **Zonguldak-** Ali **ARSLAN**

GENÇLİK KOLLARI FAALİYETLERİ

- **16-17-18 Aralık 2005** tarihlerinde Gençlik Kolları Genel Merkez Yöneticileri; Hatay, Gaziantep ve Adıyaman İl Gençlik Kolları'nı ziyaret etti.
- **24 Aralık 2005** tarihinde Gençlik Kolları Genel Merkez Yöneticileri, Zonguldak İl Gençlik Kolları'nın düzenlediği etkinliğe katıldı.
- **22 Ocak 2006** tarihinde Keçiören İlçe Gençlik Kollarının düzenlemiş olduğu Gençlik Şölenine Gençlik Kolları Başkanı ve yöneticileri katıldı.
- **24 Ocak 2006** tarihinde Uğur **MUMCU**'yu anma etkinlikleri çerçevesinde Gençlik Kolları Genel Başkanı ve Merkez Yönetim Kurulu üyeleri ile İl Gençlik Kolları Yöneticileri ve İlçe Gençlik Kolları Uğur **MUMCU**'nun evinin önündeki anma törenine katıldı.
- **31 Mart 2006** tarihinde ECOSY'nin 24-26 Mart tarihleri arasında İtalya'nın Palermo kentinde yapılan toplantısına Gençlik Kollarını temsilen CHP Gençlik Kolları ve Ankara İl

Gençlik Kollarından yöneticiler katıldı. Heyet İtalyan Sosyal Demokrat ittifakının Bari Milletvekili adayı Michelle **Antoni**'nin seçim toplantısına katıldı.

- **18 Nisan 2006** tarihinde CHP Gençlik Kolları Genel Merkezi tarafından, 13 Nisan'da A.Ü. Ziraat Fakültesi'nde gerçekleşen saldırıyı kınamak amacıyla fakülte önünde bir basın açıklaması yapıldı.
- **Nisan 2006** tarihinde Gençlik Kolları Genel Merkezinin gerçekleştirdiği Bolu gezisine, İl binasında gerçekleştirilen basın toplantısı ile başlandı, daha sonra ADD ve HALKEVİ ziyaret edildi; Esnaf ziyaretlerine katılım sağlandı.
- **Nisan 2006** tarihinde Sakarya'ya ve oradan da Eskişehir'e geçen heyet; bu illerin Gençlik Kolları ile toplantılar yaptılar.
- **Nisan 2006** tarihinde Bursa'ya geçildi. İlçe başkanları ve Lise komisyonunun da katıldığı geniş katılımlı toplantılar yaptılar.
- **26 Nisan 2006** tarihinde Gaziantep'te, İlçe Gençlik Kolları Başkanlarının ve yöneticilerinin katıldığı bir toplantı yapıldı.
- **27 Nisan 2006** tarihinde Çanakkale'de bir toplantı yapıldı.
- **28 Nisan 2006** tarihinde Tekirdağ'da bir toplantı yapıldı. Ardından Çorlu'ya geçen heyet İlçe Gençlik Kolları Başkanının da bulunduğu geniş katılımlı toplantı gerçekleştirdi.
- **29 Nisan 2006** tarihinde Edirne-Keşan'a geçen heyet; İlçe Gençlik Kolları yönetimi ve gençlerle toplantı yaptı.
- **29 Nisan 2006** tarihinde Cumhuriyet Halk Partisi Gençlik Kollarının "**Genç Sohbetler**" dizisi kapsamında gerçekleştirdiği "**Üniversite Özerkliği ve Yargı Bağımsızlığı Karşısında Siyaset Kurumu**" konulu panel Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Yücel **AŞKIN** ve İzmir Barosu başkanı Nevzat **ERDEMİR**'İN katılımları ile gerçekleştirildi.
- **30 Nisan 2006** tarihinde Kırklareli ziyaretini gerçekleştiren heyet; önce İl'de daha sonra Vize'ye geçerek Gençlik Kolları ile genişletilmiş toplantılar yaptı. Lüleburgaz Gençlik Kollarını da ziyaret eden heyet burada da geniş katılımlı bir toplantı yapıp geziyi tamamladı.
- **28 Mayıs 2006** tarihinde Adana'ya geçen Gençlik Kolları Genel Merkez Yöneticileri, Mersin İl Gençlik Kollarının da katılımlarıyla, İl ve İlçe Gençlik Kollarının da katıldığı geniş katılımlı bir toplantı yaptı.
- **14 Mayıs 2006** tarihinde Gençlik Kolları, Genel Başkan Deniz **BAYKAL** ve Genel Sekreter Önder **SAV**'in İzmir programına katılmıştır.
- **17 Mayıs 2006** tarihinde Danıştay'a yapılan hain saldırıyı protesto etmek için tüm Gençlik Kolları Danıştay binasının önündeydi.
- **18 Mayıs 2006** tarihinde Danıştay'a düzenlenen saldırıda hayatını kaybeden Danıştay üyesi Mustafa Yücel **ÖZBİLGİN**'in Kocatepe Camisi'nde düzenlenen cenaze törenine tüm Gençlik Kolları katılmıştır.
- **20 Mayıs 2006** tarihinde Genel Başkan Deniz **BAYKAL**'ın Çorlu'da düzenlediği mitingin hem hazırlık çalışmalarında hem de gerçekleşmesinde Gençlik Kolları görev almıştır.
- **25-26-27 Mayıs 2006** tarihinde yapılan Artvin gezisi; Genel Merkez Gençlik Kolları, Trabzon İl Gençlik Kolları, Giresun İl Gençlik Kolları ve Rize İl Gençlik Kollarının katılımları ile gerçekleştirildi.
- **28 Mayıs 2006** tarihinde Muğla İl Ana Kademe örgütünün her ay bir ilçede düzenlediği örgüt toplantısı Bodrum'da yapıldı.
- **3 Haziran 2006** tarihinde Gençlik Kolları Gençlik Kollarının yayın organı olan "**Genç Söylev**" ve Partimizin gazetesi olan "**Halk Gazetesi**"ni Ankaralılarla buluşturdu.
- **26 Haziran 2006** tarihine "Benim Türkiye için değişik bir stratejim var" diyen Avusturya Başbakanı Wolfgang Shüssel'e sorulmak üzere tüm Türkiye'de e-mail yolu ile "**SENDE SOR**" kampanyası başlatıldı.

- **1 Temmuz 2006** tarihinde Trabzon İl Gençlik Kollarının ev sahipliğinde yapılan Doğu Karadeniz Bölge Toplantısına, CHP Gençlik Kolları, Trabzon, Giresun, Artvin, Bayburt, Samsun ve Rize İl Gençlik Kolları temsilcileri katılmışlardır.
- **12 Temmuz 2006** tarihinde Kocaeli İlçe Gençlik Kolları ile toplantı düzenleyen CHP Gençlik Kolları, yeni oluşacak İl Gençlik Kolları için görüş alışverişinde bulundu.
- **18-23 Temmuz 2006** tarihleri arasında CHP Gençlik Kolları (Gn. Sekr. Murat TEZCAN ve Dış İlişkiler Komisyon Başkanı Haslet GEMİCİ) İspanya'da düzenlenen "**İnsanlık İçin Yeni Bir Dayanışma**" Festivaline katıldılar. Festival boyunca düzenlenen seminer ve konferanslar takip edildi. Hazırlanan broşür ve çevirilerin yanı sıra, "Fill in yourself - Kendiniz tamamlayın" başlıklı bir kampanya düzenleyerek hem gençlik kollarını tanıttılar, hem de katılımcılarla dost ilişkiler kurdular.
- İstanbul İl Gençlik Kolları ile birlikte İstanbul'da başlatılacak eğitim programımız hazırlanmıştır. Sayın Genel Başkanımızın ilk dersini verdiği eğitim programına Gençlik Kolları Genel Merkez Yönetimi tüm üyeleri ile katılım sağlamıştır.
- **Aralık 2007- Ocak 2008**; Gençlik Kolları Genel Merkez Yönetim Kurulu olarak Aralık ve Ocak aylarında; Malatya, Gaziantep, Konya, Afyon, Mersin ve Kocaeli illerine ziyaretler yapılmıştır.
- **Ocak 2008** tarihinde aramızdan ayrılışının 15. yılında Uğur **MUMCU** evinin önünde düzenlenen törenler ve mezarı başında saygıyla anıldı.
- **Ocak 2008** tarihinde ölümünün 1. yılında Genel Başkan Başdanışmanı İsmail **CEM**' in Genel Merkez Parti Meclisi salonuna isminin verilmesi, anma toplantısı ve paneline Gençlik Kolları da katılmıştır.
- **Ocak 2008** tarihinde CHP Gençlik Kolları İzmir İl Gençlik Kollarımızın düzenlediği Uğur **MUMCU**'yu anma törenlerine katılmıştır.
- **Ocak 2008** tarihinde Gençlik Kolları, Zonguldak ve Antalya illerinde yapılan il kongrelerine katılmıştır.
- **2 Şubat 2008** tarihinde Gençlik Kolları, Manisa Gençlik Kolları'nın oluşumu için Manisa ilimizi ziyaret etmiştir.
- **9 Şubat 2008** tarihinde Gençlik Kolları, Muğla İl Gençlik Kolları ve İlçe Gençlik Kolları İle yeni dönem çalışmaları hakkında geniş katılımlı bir toplantı yaptı.
- **11 Şubat 2008** tarihinde Gençlik Kolları, İstanbul İl Gençlik Kolları ile yeni dönem çalışmaları hakkında bir toplantı yaptı.
- **16 Şubat 2008** tarihinde Gençlik Kolları, Mersin İl Gençlik Kollarını oluşturmak üzere ili ziyaret etti.
- **17 Şubat 2008** tarihinde Gençlik Kolları Genel Başkanı, Mersin Gazeteciler Cemiyeti'ni ziyaret etti.
- **18 Şubat 2008** tarihinde Gençlik Kolları Adana ilini ziyaret etti.
- **23-24 Şubat 2008** tarihlerinde Genel Merkezde İl Gençlik Kolları Başkanları Toplantısı yapıldı. Toplantı sonunda bir basın açıklaması yapıldı.

Basın açıklaması olarak duyurulan metin aşağıda sunulmuştur;

Değerli Basın Mensupları,

Ülkemizin çok zor süreçten geçtiği bugünlerde, Cumhuriyet Halk Partisi İl Gençlik Kolları Başkanları toplantısını, Yerel Seçimlere ve Kurultayımıza hazırlık çalışmaları gündemiyle gerçekleştirdik.

AKP iktidarının kontrolü altında olan ülkemizde, Cumhuriyetimizin en temel ilkesi ve anayasamızın değiştirilemez hükümlerinden biri olan laiklik yıpratılmaya çalışılmaktadır. Üretime değil, sıcak paraya dayalı olan ekonomimiz kriz sinyalleri vermektedir.

Bununla birlikte ülkemiz, sözde Ermeni soykırımını kabul etmesi, Kuzey Irak'tan beslenen ayrılıkçı teröre göz yumması konusunda emperyalist odaklar tarafından baskı altına alınmaktadır.

Bu gibi sorunlara neden olan ve baskılara göz yuman AKP iktidarına karşı direnecek en büyük örgütlü gücün Cumhuriyet Halk Partisi ve O'nun en dinamik unsuru olan Gençlik Kolları olduğunu kamuoyuna duyururuz. Gençlik Kolları, Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK tarafından kendine emanet edilen Türkiye Cumhuriyeti'nin ve Partimizin sahibi ve bekçisidir.

Ülkemizde zapt edilemeyen en önemli kalelerden biri olan Cumhuriyet Halk Partisi, Genel Başkanlık tartışmasıyla yıpratılmaya çalışılmaktadır. Cumhuriyet Halk Partisi'nin gündeminde, Genel Başkanlık tartışması yoktur. Cumhuriyet Halk Partisi'nin genç tabanı, bu sanal tartışmayla ilgilenmemekte, Genel Başkanı Sayın Deniz BAYKAL'ın bu onurlu mücadelesinde en önemli yol arkadaşları olmaya devam etmektedir. Cumhuriyet Halk Partisi ve Cumhuriyet Halk Partisi Gençlik Kolları'nın en önemli gündemi, ülkemizi AKP iktidarından bir an önce kurtarmaktır. Bunun için önümüzdeki Yerel Seçimlere tüm gücümüzle hazırlanmaktayız.

Yaptığımız İl Gençlik Kolları Başkanları toplantısında, Gençlik Kolları İl Başkanlarımız, üzerlerindeki bu ağır sorumluluğun bilincinde olduğunu ortaya koymuş ve çalışmalarını bu doğrultuda artırarak sürdürmeye karar vermiştir.

Parti ve ülke kamuoyuna saygıyla duyururuz.

GENÇLİK KOLLARI KOMİSYONLARI

EĞİTİM KOMİSYONU:

MYK Üyeleri Ersin ÇILDIR, Gizem MUHAFAZ, Hasan GENCER, Adem KALELİ ve Onur BALKAYA'dan oluşan eğitim komisyonu çalışmalarını sürdürmektedir. Bu kapsamda;

- ✓ Eğitim komisyonu çalışma programında yer alan ilk konu “**Halk Üniversitesi**”dir. Halk Üniversitesi komisyonumuzca yeniden ele alınmış, içeriği geliştirilmiş, ders konularında güncellemeler yapılmış ve programın yapılması için gerekli takvim çıkarılmıştır.
- ✓ Eğitim komisyonunun ele aldığı bir diğer çalışma ise “**Genç Sohbetler**” konferansları olmuştur. Genç sohbetlerin ilk konusu belirlenmiş ve konu üzerinde çalışmalar başlatılmıştır.
- ✓ Eğitim Komisyonu, İl Gençlik Kollarının eğitim çalışma programını da yeniden ele almış ve gerekli güncellemeler ile içerik değişiklikleri tamamlanmıştır.

DERGİ KOMİSYONU:

MYK Üyeleri Mehmet YURTSEVEN, Gizem MUHAFAZ, Hasan GENCER, Utku YILMAZ ve Onur BALKAYA'dan oluşan dergi komisyonu çalışmalarını sürdürmektedir.

Genel Merkezde oluşturulan Dergi Komisyonu tarafından hazırlanan ve iki aylık periyotlarla çıkan “**Genç Söylev**” dergisi, CHP Gençlik Kolları'nın ülke ve dünya siyasetine, sosyal ve ekonomik gelişmelere entelektüel bakışını yansıtmaktadır. Dergi, tüm il örgütlerimize ve sivil toplum kuruluşlarına ulaştırılmaktadır. 15 bin adet basılan son sayı Şubat 2008 tarihinde çıkmıştır.

Haziran 2006 CHP Gençliği “Genç Söylev” ile “Ulusal Bağımsızlık” kavramının iini boşaltan kuru söylemselliği bir kenara bırakıyor. Kemalizm’in yarattığı “19 Mayıs 1919” ruhunu, büyük salonların süslü toplantılarına hapsedenlere, “Ekonomik Bağımsızlığı”; Gençlik Bayramı’nı statlardaki bedensel hareketlere indirgeyenlere, gençliğin en ciddi sorununu, “İşsizliği” hatırlatıyor.

Genç Söylev, CHP Gençliğinin idealindeki Türkiye’yi anlatmayı ve gerçek gündeme dair yeni açılımlar getirmeyi amaçlamaktadır.

İLETİŞİM VE DOKÜMANTASYON KOMİSYONU:

MYK Üyeleri Emrah **ULU**, M. Ümit **KÜÇÜKKAYA**, Utku **YILMAZ**, Mehmet **YURTSEVEN** ve Onur **BALKAYA**’dan oluşan iletişim ve dokümantasyon komisyonu çalışmalarına başlamıştır.

İlk etapta Genel Merkezde etkin bir bilgisayar sistemi imkânlar dâhilinde oluşturulmuştur. İllerine, cinsiyetlerine, meslek guruplarına ve ilgi alanlarına göre tasnif edilmiş **12 Milyon** mail adresine sürekli olarak mail gönderilmektedir. Komisyon, ayrıca Gençlik Kollarının İnternet sayfasını da sürekli olarak güncellemektedir.

DIŞ İLİŞKİLER KOMİSYONU:

MYK Üyeleri Yelda **KARADAĞ**, Dilara **DEMİR** ve Onur **BALKAYA**’dan oluşan dış ilişkiler komisyonu çalışmalarını sürdürmektedir. Bu kapsamda;

Dış İlişkiler Komisyonu ilk olarak **ECOSY** ve **IUSY** ile ilgili gerekli dokümanları toplamış ve bu kurumların yetkilileri ile gerekli irtibat sağlanmıştır. Ayrıca komşu ülkelerin Sosyal Demokrat Gençlik teşkilatları belirlenmiş bir kısmı ile irtibata geçilmiştir.

SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİ KOMİSYONU:

Sivil Toplum Örgütleri Komisyonu ilk olarak Atatürkçü Düşünce Derneği ile ilgili çalışmalara başlamıştır. Komisyon üyelerimiz derneğin üye ve delege listelerine ulaşmış olup yaz aylarında yapılacağı bilinen dernek kurultayı için çalışmalarına başlamıştır.

BÜLTEN KOMİSYONU:

İl Gençlik Kollarının faaliyetlerinin yer aldığı periyodik bir bültenin hazırlıklarına başlamıştır. Bu amaçla üniversitelerden partimizde çalışmak için gelen arkadaşlarımızdan bir komisyon oluşturma çalışmaları devam etmektedir.

4.2.4.- GENEL PARTİ ETKİNLİKLERİ

4.2.4.1.- GN. BAŞKAN BAYKAL VAN, HAKKARİ, ŞEMDİNLİ VE YÜKSEKOVA'DA (8 Aralık 2005)

Şemdinli'de ait kitapçının bombalanması sonucu günlerce süren ve derin devlet müdahalesi görüntüleri veren olaylar üzerine 8 Aralık 2005 tarihinde yöreye giden Genel Başkan Deniz **BAYKAL**, Hakkari'nin Şemdinli İlçesi'nde 9 Kasım'daki patlamada yaşamını yitiren Zahir **KORKMAZ**'ın annesi, ağabeyi ve çocuklarıyla görüştü.

Belediye Başkanı'nı ziyaret eden **BAYKAL**, 1 ve 9 Kasım'daki patlamaların meydana geldiği yerlerde de incelemede bulundu. Genel Başkan Cumhuriyet Meydanı'nda halka hitap etti.

Şemdinli'deki incelemelerinin ardından helikopterle, beraberinde Genel Sekreter Yardımcısı Mehmet **SEVİGEN** ve 6 üst düzey gazeteci ile beraber **YÜKSEKOVA**'ya gelen Genel Başkan Deniz **BAYKAL**, Belediye Başkanı ve Kaymakamı makamlarında ziyaret ettikten sonra Kaymakamlık binası önünde halka hitap etti.

Genel Başkan Deniz **BAYKAL**, "Bizi birbirimize düşürecek tertiplere alet olmayalım. Biz bin yıldan beri bir aradayız. Et ve tırnak gibi kaynaşmışız" dedi.

Genel Başkan Deniz **BAYKAL** Yüksekova'daki konuşmasının ardından helikopterle **HAKKARİ**'ye gitti. Hakkari'de de görüşlerini açıklayan **BAYKAL**, "*bu tür olayların bir daha yaşanmaması gerektiğini*" belirtti. Şemdinli olaylarını yerinde incelemek üzere oluşturulan TBMM CHP Grubu Araştırma Komisyonu üyeleri Mesut **DEĞER**(Diyarbakır MV.), Ahmet Sırrı **ÖZBEK**(İstanbul MV.) ve Ahmet **ERSİN**(İzmir MV.) de **BAYKAL**'ın gezisinde yer aldı. Benzeri şekilde, Hakkari MV. Esat **CANAN**'da komisyonun doğal üyesi olarak görev aldı.

Hakkari, Yüksekova ve Şemdinli'deki incelemelerinin ardından geceyi Van'da geçiren **BAYKAL** ve beraberindeki heyet Van'da tutuklu bulunan Prof. Dr. Yücel Aşkın'ı hastanede ziyaret etti. Gazetecilere, "**Sayın Rektörün duruşmasını CHP olarak izleyeceğiz**" diyen Genel Başkan Deniz **BAYKAL**, akabinde Van'a heyet gönderdi.

4.2.4.2.- VAN'A GİDEN CHP HEYETİ REKTÖR'ÜN YANINDA (13 Aralık 2005)

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Yücel **AŞKIN**'IN mahkemesini izlemek amacı ile CHP TBMM Grup Başkanvekili Kemal **ANADOL** Başkanlığı'nda oluşturulan heyet 13 Aralık 2005 Salı günü VAN'a gitti. Heyette Genel Sekreter Yardımcısı Mehmet **SEVİGEN**, Parti Meclisi Üyesi ve Bursa Milletvekili Mustafa **ÖZYURT**, İstanbul Milletvekili Hasan Fehmi **GÜNEŞ**, Muğla Milletvekili Gürol **ERGİN** ve Van Milletvekili Mehmet **KARTAL** yer aldı.

4.2.4.3.- SEÇİME HAZIRLIK KOMİSYONU ÇALIŞMALARI (8 Aralık 2005)

Genel Sekreter Önder **SAV**'ın Başkanlığı'nda oluşturulan **Seçime Hazırlık Komisyonu**'nda; Genel Sekreter Yardımcısı Mehmet **SEVİGEN**, MYK üyeleri Zekeriya **AKINCI**, Engin **ALTAY**, Yılmaz **ATEŞ**, Mesut **DEĞER** ve Kemal **DEMİREL** görev aldı.

Genel Sekreterlik tarafından, komisyonun hedef, görev ve faaliyetleri ile bu konuda örgütün yapması gereken çalışmalar hakkında CHP il ve ilçe başkanlıklarına GENELGE ve üyelerle ilgili gerekli veriler gönderildi.

4.2.4.4.- KAYSERİ İLİNDE HEYET ÇALIŞMASI (9 Aralık 2005)

31. Olağan Kurultay'dan sonra yapılan ilk MYK toplantısında alınan karar gereğince Genel Başkan Yardımcısı Cevdet **SELVİ**'nin başkanlığındaki ilk **HEYET ÇALIŞMASI** Kayseri ilimizde yapıldı. Yaklaşık 50 milletvekilinin gerçekleştirdiği çalışma son derece başarılı ve yararlı geçti.

4.2.4.5.- ANKARA İLİNDE HEYET ÇALIŞMASI (17 Aralık 2005)

Genel Başkan Yardımcısı Cevdet **SELVİ** başkanlığındaki CHP Milletvekilleri heyeti, Ankara ilçelerine yaptıkları çıkarmada esnafı, ziyaret ederek, halkla görüş alışverişinde bulundular, CHP'nin çözüm önerilerini açıkladılar. CHP Mamak ilçe teşkilatında, CHP Ankara milletvekilleriyle birlikte basına açıklamada bulundular.

4.2.4.6.- KUŞ GRİBİNİ İNCELEME HEYETİ ÇALIŞMALARI (Şubat 2006)

Balıkesir-Manyas Bölgesinde Ortaya Çıkan Kuş Gribi Vakalarını İnceleme Komisyonu Nurettin **SÖZEN**'in (Sivas MV) başkanlığında, Ali Kemal **DEVECİLER** (Balıkesir MV), Orhan **SÜR** (Balıkesir MV); Sedat **PEKEL** (Balıkesir MV); Ramazan Kerim **ÖZKAN** (Burdur MV) ve Fahrettin **ÜSTÜN**'den (Muğla MV) oluşturuldu.

Doğu Ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Ortaya Çıkan Kuş Gribi Vakalarını İnceleme Komisyonu ise Ali **ARSLAN**'ın (Muğla MV) başkanlığında, Ramazan Kerim **ÖZKAN** (Burdur MV), M. Vedat **MELİK** (Şanlıurfa MV) ve Fahrettin **ÜSTÜN**'den (Muğla MV) oluşturulan **TBMM CHP Grubu İnceleme Komisyonu** çalışmalarını yerinde sürdürdü. **TBMM CHP Grubu İnceleme Komisyonu** Şubat 2006'da çalışmalarını başarı ile tamamlayarak, konuya ilişkin çok önemli tespit ve önerileri kapsayan bir rapora dönüştürdü.

4.2.4.7.- MERSİN, ADANA, KONYA, SAKARYA VE ANKARA İLLERİNDE HEYET ÇALIŞMASI (3-27 Haziran 2006)

Genel Sekreter Önder **SAV**, Genel Sekreter Yardımcısı Mehmet **SEVİGEN**, MYK üyeleri Yılmaz **ATEŞ**, Zekeriya **AKINCI**, Engin **ALTAY**, Mesut **DEĞER** ve Kemal **DEMİREL**'den oluşan **Seçime Hazırlık Komisyonu**; İzmir ve İstanbul'dan sonra 2006 yılının Haziran ve Temmuz aylarında **Mersin** (3 Haziran 2006), **Adana** (4 Haziran 2006), **Konya** (21 Haziran 2006), **Sakarya** (27 Haziran 2006) da yapılan çalışmalarını (**Mamak** ve **Hasan Oğlan**)'da da sürdürdü. Mersin ve Adana'daki toplantılara Komisyon üyeleri dışında, Adana ve Mersin milletvekillerinin yanı sıra Mersin Büyükşehir Belediye Başkanı Macit **ÖZCAN** ve Mersin'deki tüm CHP'li belediye başkanları da katıldılar.

4.2.4.8.- KONYA İLİNDE HEYET ÇALIŞMASI (24 Haziran 2006)

Genel Sekreter Önder **SAV** başkanlığında çalışan komisyonda, Genel Sekreter Yardımcısı Mehmet **SEVİGEN**, Merkez Yönetim Kurulu üyeleri Zekeriya **AKINCI**, Engin **ALTAY**, Yılmaz **ATEŞ**, Mesut **DEĞER** ve Kemal **DEMİREL** 24 Haziran 2006 tarihinde Konya'da, Konya İli denetmeni, Parti Meclisi Üyesi ve Ankara Milletvekili Bayram **MERAL**, **Konya Milletvekilleri**, **Parti Meclisi Üyeleri**, **İl Başkanı**, **İl Yönetim** ve **İl Disiplin Kurulu Üyeleri**, **Konya İl'i Kurultay Delegeleri**, **İlçe ve Belde Belediye Başkanları** ve **Belediye Meclis Üyeleri**, **İlçe Başkanları** ve **İlçe Yönetim Kurulu Üyeleri**, **İl Genel Meclisi Üyeleri**, **İl Kadın Kolu** ve **Gençlik Kolu Başkanları** ve **Yönetim Kurulu Üyeleri**, **İlçe Kadın** ve **Gençlik Kolları Başkanları**'nın da katıldığı toplantı da Konya CHP İl örgütünün çalışmaları değerlendirilerek, başta Sandık Çevresi Sorumlularının belirlenmesi olmak üzere, seçim ile ilgili olarak yapılan hazırlıklar, çalışmalar gözden geçirildi.

4.2.4.9.- MALATYA'DAKİ İSHAL SALGININI İNCELEME KOMİSYONU (29-30 Haziran 2006)

Malatya'da yaşanan yaygın sağlık (ishal ve tifo) olaylarını yerinde incelemek üzere Sivas Milletvekili Nurettin **SÖZEN** başkanlığında, Denizli Milletvekili Mehmet Uğur **NEŞŞAR**, Malatya Milletvekili Muharrem **KILIÇ** ve Malatya Milletvekili Ferit Mevlüt **ASLANOĞLU**'ndan oluşturulan milletvekili heyeti konuyu yerinde incelemek için Malatya'ya gitti. Heyet, bütün yetkililerle temas ederek, sağlık müdürlüğüyle, valilikle, üniversiteyle, belediyeye, hastanelerle, sivil toplum kuruluşlarıyla, Tabip Odalarıyla kapsamlı görüşmeler yaptılar. Yapılan incelemeler sonunda oluşturulan rapor kitap halinde basılmıştır.

4.2.4.10.- ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI ÜRETİCİLERİNİN SORUNLARINI ARAŞTIRMA KOMİSYONU (11-19 Aralık 2006)

CHP TBMM Grubu tarafından Grup Başkan Vekili İzmir Milletvekili Kemal **ANADOL** Başkanlığında, Aydın milletvekilleri Mehmet **BOZTAŞ**, Özlem **ÇERÇİOĞLU**, M. Mesut **ÖZAKCAN**, Mehmet **SEMERCİ**, Balıkesir milletvekili Orhan **SÜR**, Ali Kemal **DEVECİLER**, Bursa Milletvekilleri Kemal **DEMİREL**, Mehmet **KÜÇÜKAŞIK**, Mustafa **ÖZYURT**, Çanakkale milletvekilleri Ahmet **KÜÇÜK** ve İsmail **ÖZAY**, İzmir milletvekilleri Abdürrezzak **ERTEN**, Erdal **KARADEMİR**, Bülent **BARATALI**, Yılmaz **KAYA**, Türkan **MİÇOOĞULLARI**, Hakkı **ÜLKÜ**, Ahmet **ERSİN**, Sedat **UZUNBAY**, Mersin Milletvekili Şefik **ZENGİN**, Muğla milletvekilleri Ali **ARSLAN**, Gürol **ERGİN**, Fahrettin **ÜSTÜN**'den oluşan "**Zeytin ve Zeytinyağı İnceleme Komisyonu**", üreticiyle doğrudan temas çalışmalarını gerçekleştirmiştir.

İnceleme gezisinin birinci bölümü: Bursa, Balıkesir (Erdek ve Edincik) gibi zeytinci bölgeler ile Çanakkale'nin zeytinyağcı beldesi Küçükkuyu/Gülpınar'ı kapsamına almış, bu gezi 11-12 Aralık 2006 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Bursa'da dört ilçede ve bunların zeytinci beldelerinde toplantılar yapıldıktan sonra 12 Aralık'ta Marmarabirlik ziyaret edilerek bu yılın zeytin alım politikaları değerlendirilmiştir.

İnceleme gezisinin ikinci bölümü: 16-19 Aralık 2006 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. 16 Aralık'ta Balıkesir'de Pelitköy'de, daha sonra Balıkesir Burhaniye ve Altınoluk'ta üreticinin geniş katılımıyla toplantılar yapılmış; 17 Aralık'ta Bergama Zeytindağ beldesinde (17 milletvekilinin katılımıyla) ve Manisa/ Akhisar merkezde ve Akhisar'ın Medar ve Zeytinliova beldelerinde toplantılarda konuşulmuş ve üretici dinlenmiş; 18 Aralık'ta önce Muğla/Milas'ta; sonra Aydın Çine'de ve akşamı da İzmir/Bayındır ilçelerinde üreticilerle buluşulmuştur. İnceleme gezisinin son durağında 19 Aralık'ta TARIŞ Zeytin ve Zeytinyağı Birliği Genel Merkezi ziyaret edilerek zeytinyağı konusu ve Hükümetin tarım politikaları tartışılmıştır.

Heyetin hazırladığı Rapor, zeytin ve zeytinyağı üretici, sanayici ve ihracatçıların konuya ilişkin görüşleri ile zeytinyağının önemi ve Türkiye'nin zeytincilik alanında sahip olduğu olanaklar ile bu olanakların artırılması konusunda yapılması gerekenleri özetlemektedir.

4.2.4.11.- NARENCİYE (TURUNÇGİL) ÜRETİCİLERİNİN SORUNLARINI ARAŞTIRMA KOMİSYONU (27 Ocak 2006)

CHP TBMM Grubu tarafından, Grup Başkan Vekili ve İzmir MV Kemal **ANADOL** başkanlığında, Fuat **ÇAY** (Hatay MV), Nevin Gaye **ERBATUR** (Adana MV), Tacidar **SEYHAN** (Adana MV), Özlem **ÇERÇİOĞLU** (Aydın MV), Osman **KAPTAN** (Antalya MV), Abdürrezzak **ERTEN** (İzmir MV), Ali **OKSAL** (Mersin MV), Mehmet **BOZTAŞ** (Aydın MV), Türkan **MİÇOOĞULLARI** (İzmir MV), Yılmaz **KAYA** (İzmir Milletvekili), F. Feridun **BALOĞLU** (Antalya MV), Dr.Ali **ARSLAN** (Muğla MV), Uğur **AKSÖZ** (Adana MV), Kemal **SAĞ** (Adana MV), Ziya **YERGÖK** (Adana MV), Atilla **EMEK** (Antalya MV), Nail **KAMACI** (Antalya MV), Osman **ÖZCAN** (Antalya MV), Hüseyin **EKMEKÇİOĞLU** (Antalya MV), Mehmet **SEMERCİ** (Aydın MV), Mesut **ÖZAKCAN** (Aydın MV), Vezir **AKDEMİR** (İzmir M), Bülent **BARATALI** (İzmir MV), Ahmet **ERSİN** (İzmir MV), Erdal **KARADEMİR** (İzmir MV), Enver **ÖKTEM** (İzmir MV), Hakkı **ÜLKÜ** (İzmir MV), Gökhan **DURGUN** (Hatay MV), Abdülaziz **YAZAR** (Hatay MV), Vahit **ÇEKMEZ** (Mersin MV) Şefik **ZENGİN** (Mersin MV), Prof. Dr. Gürol **ERGİN** (Muğla MV), Fahrettin **ÜSTÜN** (Muğla MV), Ali Cumhur **YAKA** (Muğla MV), Necati **UZDİL** (Osmaniye MV) den oluşan “Narenciye Üreticilerinin Sorunlarını Araştırma Komisyonu” hazırladığı program çerçevesinde 27 Ocak 2006 başlayan inceleme ve araştırma gezilerini 1 Şubat 2006 gününde tamamladı.

Yapılan toplantı ve görüşmelerde narenciye üreticileri ile nakliyecilerin ve ihracatçıların yaşadıkları sorunlar ve aşılması gerekli darboğazlar tartışılıp, kısa, orta ve uzun vadeli çözüm önerileri saptanmaya çalışıldı. Yapılan çalışmaların sonucunu içeren bir rapor hazırlanmış ve kamuoyunun değerlendirmesine sunulmuştur.

4.2.4.12.- TUZLA ORGANİZE DERİ SANAYİ BÖLGESİ'Nİ ZİYARET (2 Mart 2006)

Genel Başkan Yardımcısı Cevdet **SELVİ**, 2 Mart 2006 da (İstanbul Milletvekilleri Sırrı **ÖZBEK**, A. Rıza **GÜLÇİÇEK** ile birlikte) **Tuzla Organize Deri Sanayi Bölgesi**'nde işten çıkarılan Türkiye Deri-İş Sendikası üyesi işçileri işyerlerinin önünde ziyaret ederek destek verdi. **SELVİ**, iki ayrı işyerinden çıkarılan işçilere yaptığı konuşmada işçilerin yasaların ve Anayasa'nın tanıdığı sendikal haklarını kullandıkları için işten çıkarıldıklarını belirtti.

4.2.4.13.- BALIKÇILIK SORUNLARI ARAŞTIRMA ve İZLEME KOMİSYONU (31 Ocak 2006)

Muğla Milletvekili Dr. Ali **ARSLAN** başkanlığında Nevin Gaye **ERBATUR** (Adana MV), Ramazan Kerim **ÖZKAN** (Burdur MV), İsmail **ÖZAY** (Çanakkale MV), Halil **AKYÜZ** (İstanbul MV), Erdal **KARADEMİR** (İzmir MV), Şevket **ARZ** (Trabzon MV), Nadir **SARAÇ** (Zonguldak MV), Osman **ÖZCAN** (Antalya MV), Yüksel **ÇORBACIOĞLU** (Artvin MV), Sedat **PEKEL** (Balıkesir MV), Orhan **SÜR** (Balıkesir MV), Mehmet **KÜÇÜKAŞIK** (Bursa MV), Mehmet **İŞİK** (Giresun MV), Abdülaziz **YAZAR** (Hatay MV), Mevlüt **COŞKUNER** (Isparta MV), Ahmet **ERSİN** (İzmir MV), Türkan **MİÇOOĞULLARI** (İzmir MV), Yılmaz **KAYA** (İzmir MV), Mehmet S. **KESİMOĞLU** (Kırklareli MV), Şefik **ZENGİN** (Mersin MV), Gürol **ERGİN** (Muğla MV), Fahrettin **ÜSTÜN** (Muğla MV), Ali Cumhur **YAKA** (Muğla MV), İdris Sami **TANDOĞDU** (Ordu

MV), İlyas Sezai **ÖNDER** (Samsun MV), Engin **ALTAY**'dan (Sinop MV) oluşan komisyon Türkiye genelinde inceleme bölgeleri belirleyerek **31.01.2006 – 06.05.2006** tarihleri arasında çalışmalarını gerçekleştirdi.

Çalışmaların yapıldığı inceleme bölgeleri şunlardır: Karadeniz Bölgesi (Orta ve Doğu Karadeniz, Batı Karadeniz), **Marmara Bölgesi** (İstanbul, Balıkesir, Bursa, Çanakkale), **Ege Bölgesi**, **Akdeniz Bölgesi** (Orta Akdeniz, Doğu Akdeniz), **Barajlar Bölgesi** (Atatürk Barajı Havzası - Adıyaman, Diyarbakır), (Keban Barajı Havzası - Elazığ) .

Çalışmaların sonunda bulgu ve değerlendirmeler bir rapora dönüştürülerek, kitap halinde kamuoyunun bilgisine sunulmuştur.

4.2.4.14.- FINDIK ÜRETİCİLERİNİN SORUNLARINI ARAŞTIRMA KOMİSYONU (Mart 2006)

Genel Sekreter Yardımcısı Bihlun **TAMAYLIGİL** ile CHP milletvekilleri; M. Mesut **ÖZAKCAN** (Aydın), Mehmet **IŞIK** (Giresun), Gökhan **DURGUN** (Hatay), Yılmaz **KAYA** (İzmir), Gürol **ERGİN** (Muğla), İdris Sami **TANDOĞDU** (Ordu), Kazım **TÜRKMEN** (Ordu), İlyas Sezai **ÖNDER** (Samsun), Şevket **ARZ** (Trabzon), M. Akif **HAMZAÇEBİ** (Trabzon), Harun **AKIN** (Zonguldak), Nadir **SARAÇ**'dan (Zonguldak) oluşan heyet, fındık üreticilerinin sorunlarını araştırmak ve yerinde incelemeler yapmak üzere, bölgeye gitti.

Bihlun **TAMAYLIGİL** başkanlığında **Doğu Karadeniz Bölgesinde** (Samsun, Ordu, Giresun - Keşap, Espiye, Tirebolu, Görele ve Eynesil ilçelerinde-Trabzon) çalışmalarını sürdüren, üreticilerin sorunlarını dinleyen komisyon, çalışmalarını 2 Mart 2006'da başarı ile tamamlayarak, yaptıkları özet tespitleri basın toplantısı ile kamuoyuna açıkladı.

Genel Sekreter Yardımcısı Bihlun **TAMAYLIGİL** Başkanlığı'nda **Fındık üreticilerinin sorunlarını araştırmak ve yerinde incelemek üzere kurulan Milletvekili Heyeti** ise 6 Nisan 2006 tarihinde Zonguldak, Düzce ve Sakarya'da fındık üreticileriyle bir araya gelerek sorunlarını dinledi. CHP Zonguldak Milletvekilleri Harun **AKIN** ve Nadir **SARAÇ** ile Zonguldak'ın Alaplı ilçesinin **FİSKOBİRLİK** Salonu'nda düzenlenen toplantıda fındık üreticileriyle bir araya gelindi.

12 Temmuz 2006 tarihinde de Genel Başkan Deniz Baykal'ın **Fındık Ve Sel Sorununu Yerinde İncelemek** üzere Karadeniz Bölgesi'ne gönderdiği CHP Heyeti, Genel Sekreter Yardımcısı Bihlun **TAMAYLIGİL** başkanlığında, PM üyesi-Milletvekili Şevket **ARZ** ile CHP milletvekilleri Gökhan **DURGUN**, Gürol **ERGİN**, Akif **HAMZAÇEBİ**, Mehmet **IŞIK**, İlyas Sezai **ÖNDER**, Sami **TANDOĞDU** ve Kazım **TÜRKMEN**'den oluştu.

Heyet Samsun, Ünye ve Fatsa'da yerinde incelemeler yaptı ve üreticilerle, Ordu Merkez'de muhtarlarla ayrıca Esnaf Odası'nda ilgililerle biraraya geldi. Ordu Ziraat Odası'yla Yağlıdere İlçe toplantısına katılan ve Ziraat Odası, Fiskobirlik, Muhtarlar Odası, sivil toplum örgütleri temsilcileriyle temaslarını sürdüren CHP Heyeti 14 Temmuz Cuma günü çalışmalarına Bulancak, Beşikdüzü, Vakfıkebir ve Çarşıbaşı toplantılarıyla devam etti.

4.2.4.15.- DÜZCE AİLE HEKİMLİĞİ PİLOT BÖLGE UYGULAMASINI İNCELEME KOMİSYONU

Nurettin **SÖZEN** (Sivas MV) Başkanlığında; Canan **ARITMAN** (İzmir MV), Ali **ARSLAN** (Muğla MV), Abdülaziz **YAZAR** (Hatay MV) ve İzzet **ÇETİN**'den (Kocaeli MV) oluşan komisyonun çalışmaları rapor haline getirilmiş ve daha sonra kitap halinde basılmıştır.

4.2.4.16.- TEKSTİL-HAZIR GİYİM SEKTÖRÜNÜN SORUNLARINI ARAŞTIRMA KOMİSYONU ÇALIŞMALARI

CHP MYK **Tekstil-Hazır Giyim Sektörünün Sorunlarını Araştırmak** için bir komisyon kurdu. Genel Sekreter Yardımcısı Bihlun **TAMAYLIGİL**'in başkanlığı'nda çalışan komisyonda Genel Sekreter Yardımcısı Prof.Dr Oğuz **Oyan**, MYK üyesi Engin **ALTAY**, Parti Meclisi Üyesi Prof.Dr.Esfender **KORKMAZ** ve Denizli Milletvekili Haşim **ORAL** yer aldı.

4.2.4.17.- TEKEL SİĞARA FABRİKALARINA CHP'DEN DESTEK

AKP hükümetinin kapatma kararı verdiği Adana ve Malatya **TEKEL** sigara fabrikalarında inceleme yapmak için kurulan **TEKEL SİĞARA FABRİKASI** Araştırma Komisyonu Bayram **MERAL**, Mustafa **GAZALCI**, Feramüz **ŞAHİN**, Nevin Gaye **ERBATUR**, Uğur **AKSÖZ**, Tacidar **SEYHAN**, Kemal **SAG**, Muharrem **KILIÇ**'dan oluştu.

4.2.4.18.- ŞANLIURFA İLİ HEYET ÇALIŞMASI (Mayıs 2006)

CHP Genel Başkan Yardımcısı Onur **ÖYMEN**, Genel Sayman Mahmut **YILDIZ** ve MYK Üyesi Şerif **ERTUĞRUL** Şanlıurfa'ya gittiler. Mayıs 2006'da düzenlenen ziyarette Muhtarların sorunlarını dinlemek üzere yapılan toplantıya katıldılar.

4.2.4.19.- CHP 83. KURULUŞ YILI ANMA TOPLANTISI (9 Eylül 2006)

Cu

CHP'nin 83. Kuruluş Yıldönümünü anma toplantısı bir şölen havasında kutlandı. Parti Meclisi Üyeleri, İl Başkanları, Belediye Başkanları ile Milletvekilleri (Eski Milletvekilleri dahil), özel olarak davet edilenler, Ankara örgütünden yönetici ve üyelerimizle, Genel Merkez çalışanlarımız da bu şölene katılmışlardır.

Yıldız **KENTER**, Talat **HALMAN** ve Erol **EVGİN**'in de sanatsal katkıları ile çok büyük ilgi gören anma toplantısı, Genel Başkanımızın sunuş konuşmalarından sonra Partimize yakışır düzeydeki sanat etkinlikleriyle devam etmiş ve bir yemekli kokteyle sonuçlanmıştır.

4.2.4.20.- CHP HEYETİ AFET BÖLGESİNDE (2 Kasım 2006)

Sel felaketinin neden olduğu can ve mal kayıplarıyla ilgili olarak Güneydoğu'da yaraların sarılması için yerinde incelemeler yapılması amacı ile Genel Başkan Yardımcısı Cevdet **SELVİ** Başkanlığında MYK Üyesi ve Diyarbakır Milletvekili Mesut **DEĞER**, Mardin Milletvekili Mahmut **DUYAN**, İzmir Milletvekili Enver **ÖKTEM** ile İzmir Milletvekili Abdürrezzak **ERTEN**'den oluşan heyet 2 Kasım 2006'da Diyarbakır'a gitti. 4 il ve bunlara bağlı yerleşim birimlerinde inceleme yapan CHP Heyeti önce Diyarbakır Vali Yardımcısı Serdar **POLAT**'ı makamında ziyaret ederek basına kapalı bir görüşme yaptı. Heyet daha sonra kara yoluyla Çınar ilçesine geçti. Kaymakam Hasan **TANRISEVEN**'i makamında ziyaret eden Genel Başkan Yardımcısı Cevdet **SELVİ** başkanlığındaki heyet, çalışmalar hakkında bilgi aldı.

4.2.4.21.- CHP HEYETİNDEN FRANSIZ PARLAMENTOSUNA ZİYARET (12 Ekim 2006)

CHP'den Grup Başkanvekili Haluk **KOÇ**, Genel Başkan Yardımcısı Onur **ÖYMEN**, İstanbul Milletvekili Şükrü **ELEKDAĞ** ve Ankara Milletvekili Gülsün **BİLGEHAN**'dan oluşan heyet Fransa Ulusal Meclisi'ndeki "**Sözde Ermeni soykırımının inkarını suç sayan yasa**" teklifinin 12 Ekim 2006 da yapılan görüşmelerini izlemek üzere Paris'e gitti.

4.2.4.22.- CHP KOMİSYONU, NARENCIYE ÜRETİCİSİNİ DİNLEDİ (2 Aralık 2006)

Milletvekili Prof. Dr. Gürol **ERGİN** başkanlığında Muğla Milletvekili Dr. Ali **ARSLAN**, Antalya Milletvekili ve PM üyesi Osman **KAPTAN** ve Osmaniye Milletvekili Necati **UZDİL**'den oluşan bir Narenciye Komisyonu kuruldu.

Komisyon, 2 Aralık 2006 tarihinde Hatay Samandağ'dan başlayan çalışmalarını Hatay-Gözcüler ve Erzin, Osmaniye- Sumbas, Adana Merkez ilçe, Mersin- Tarsus, Merkez ilçe, Arpaçbahşiş, Silifke ve Anamur, Antalya-Merkez İlçe ve Demre'de sürdürerek Muğla-Köyceğiz'de tamamladı. Narenciye üreticileri, belediye başkanları, kooperatif, üretici birliği, ziraat odası temsilcileri, ilgili diğer sivil toplum ve meslek kuruluşu temsilcileri, ihracatçılar ve nakliyecilerle yapılan toplantılar yapıldı.

4.2.4.23.- BAYKAL ULUSAL GÜVENLİK KONFERANSI'NA KATILDI (9-11 Şubat 2007)

Genel Başkan Deniz **BAYKAL**, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Almanya Başbakanı Angela Merkel ve 40 ülkeden 250 üst düzeyde davetli, Almanya Münih'de düzenlenen **Uluslararası Güvenlik Konferansı**'nda bir araya geldiler.

Ana konusu **Küresel Krizler ve Küresel Sorumluluk** olarak belirlenen Münih Uluslararası Güvenlik Konferansı'na "**Ortadoğu'daki son gelişmeler, enerji sorunu, Irak batağında iyice kaybolmaya başlayan ABD ve Saddam'ın idamı, İran'ın Nükleer Silahları, Filistin-İsrail savaşı ve Afganistan**" konuları damgasını vurdu.

4.2.4.24.- CHP PM ÜYESİ, BYKP BAŞKANI İSMAİL CEM DEVLET TÖRENİYLE TOPRAĞA VERİLDİ (26 Ocak 2007)

CHP PM Üyesi, Genel Başkan Başdanışmanı, BYKP Başkanı, Dışişleri ve Kültür eski Bakanlarından, gazeteci-yazar **İsmail CEM** 26 Ocak 2007 günü İstanbul Zincirlikuyu Mezarlığı'nda devlet töreniyle toprağa verildi.

İsmail **CEM**'in cenaze töreni Teşvikiye Camii'nde cenaze töreni ile başladı ve Zincirlikuyu Mezarlığında sona erdi. Törene, Genel Başkan Deniz **BAYKAL**, Genel Sekreter Önder **SAV**, çok sayıda CHP genel yöneticileri ve milletvekillerinin yanı sıra TBMM Başkanı Bülent **ARINÇ**, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri Kenan **NEHROZOĞLU**, Başbakan Recep Tayyip

ERDOĞAN ile siyasi partilerin genel başkanları, diğer partilerden yeni ve eski milletvekilleri, bakanlar ve İsmail **CEM**'in yakınları, sevenleri, meslektaşları katıldı.

4.2.4.25.- GÜNEYDOĞU VE DOĞU ANADOLU İNCELEME GEZİSİ (26 Şubat-4 Mart 2007)

26 Şubat ile 4 Mart tarihleri arasında Güneydoğu ve Doğu Anadolu'nun 10 ilinde Genel Sekreter Yardımcısı Oğuz **OYAN**'ın başkanlığında bir inceleme gezisi yapıldı. MYK Üyesi Engin **ALTAY**, PM Üyesi Mahmut **DUYAN**, Muğla Milletvekili Gürol **ERGİN**, İzmir Milletvekili Enver **ÖKTEM** ve Malatya Milletvekili Muharrem **KILIÇ**'in katıldığı inceleme gezisi; Diyarbakır, Mardin, Şırnak (Silopi, Habur, İdil), Batman (ve Gercüş, Hasankeyf), Siirt (ve Kurtalan), Bitlis (ve Tatvan), Van (ve Erciş), Ağrı (ve Patnos ile Tutak), Bingöl (ve Karlıova) ve Muş illeri ile bunların belirtilen ilçelerini kapsadı. Gezide çeşitli toplantı ve incelemeler yapılmıştır.

4.2.4.26.- CHP DEPREM BÖLGESİNDE (26 Şubat 2007)

Elazığ ve çevresinde meydana gelen depremden kaynaklanan sorunları yerinde incelemek amacıyla 26 Şubat'ta, Şanlıurfa Milletvekili Vedat **MELİK**, İzmir Milletvekili Erdal **KARADEMİR**, Malatya Milletvekili Mevlüt **ASLANOĞLU** ve Adana Milletvekili Uğur **AKSÖZ**'den oluşan CHP milletvekili heyeti deprem bölgesine giderek incelemelerde bulundu.

4.2.4.27.- 1 MART TEZKERESİNİN YILDÖNÜMÜNDE İSTANBUL'DA TOPLANTI DÜZENLENDİ (1 Mart 2007)

"1 Mart Tezkeresi"nin yıldönümü nedeniyle CHP İstanbul İl Başkanlığınca The Marmara Oteli'nin Büyük Salonu'nda 1 Mart 2007 tarihinde bir toplantı düzenlenmiştir. Medyaya açık olarak düzenlenen toplantıda, Genel Sekreter Önder **SAV** tarafından yapılan çok kapsamlı konuşma 1000'i aşkın katılımcı tarafından büyük bir coşkuyla karşılanmış ve toplantı son derece başarılı bir şekilde tamamlanmıştır.

The Marmara Oteli'ndeki toplantıya, Genel Sekreter Önder **SAV**'la birlikte aşağıda isimleri bulunan milletvekilleri, PM üyeleri, YDK üyesi ve Ankara İl Başkanı katılmışlardır.

Algan **HACALOĞLU** (Genel Sekreter Yardımcısı), Mehmet **SEVİGEN** (Genel Sekreter Yardımcısı), Bihlun **TAMAYLIGİL** (Genel Sekreter Yardımcısı), Güldal **OKUDUCU** (MYK Üyesi), M. Ali **ÖZPOLAT**(MYK Üyesi), Vezir **AKDEMİR** (İzmir MV), Halil **AKYÜZ** (İstanbul MV), İsmet **ATALAY** (İstanbul MV), Şükrü M. **ELEKDAĞ** (İstanbul MV), Abdurrezzak **ERTEN** (İzmir MV), Salih **GÜN** (İstanbul MV), Z. Damla **GÜREL** (İstanbul MV), Birgen **KELEŞ** (İstanbul MV), Kemal **KILIÇDAROĞLU** (İstanbul MV), Ali Kemal **KUMKUMOĞLU** (İstanbul MV), A. Sırrı **ÖZBEK** (İstanbul MV), Berhan **ŞİMŞEK** (İstanbul MV), Sıdika **SARİBEKİR** (İstanbul MV), Hülya **ALP** (PM Üyesi), Yıldırım **EMSİZ** (PM Üyesi), Esfender **KORKMAZ** (PM Üyesi), Adil **ÖZKOL** (PM Üyesi), İbrahim **YILMAZ** (YDK Üyesi), Hakkı Süha **OKAY**(Ankara İl Başkanı)

4.2.4.28.- MİLAS YENİ BELEDİYE BİNASI AÇILIŞI VE ÜÇ DEVRİM YASASI'NIN YILDÖNÜMÜ İÇİN MUĞLA'DA TOPLANTI DÜZENLENDİ (3 Mart 2007)

Milas Belediyesi Binası'nın açılış törenine CHP Genel Sekreteri Önder **SAV**, Abdurrezzak **ERTEN** (PM Üyesi-İzmir Milletvekili), Vezir **AKDEMİR** (İzmir Milletvekili), Ali **ARSLAN** (Muğla Milletvekili), Erdal **KARADEMİR** (İzmir Milletvekili), Mehmet **SEMERCİ** (Aydın Milletvekili), Fahrettin **ÜSTÜN** (Muğla Milletvekili), A.Cumhur **YAKA** (Muğla Milletvekili), İl, İlçe ve Beldelerin Başkanları ve Belediye Başkanları ile çok sayıda davetli ve halk katıldı.

3 Mart 1924 tarihinde çıkarılan üç devrim yasasının;

- "Hilafetin ilgasına ve Hanedan-ı Osmaniye'nin Türkiye Cumhuriyeti memalik-i hariciyesine çıkarılmasına dair kanun",
- Hilafet kaldırılmasının, Şer'iyeye ve Evkaf Vekâleti (Bakanlığı) ile Erkan-ı Harbiye-i Umumiye Vekâleti kaldırılması ve bu iki bakanlık yerine Diyanet İşleri Başkanlığı ve Genelkurmay Başkanlığı kurulması Hakkında Kanun ile,
- Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun,

kabul edilmesinin yıldönümünde, Muğla'da bir toplantı düzenlendi. 3 Mart 2007 tarihinde Muğla Atatürk Kapalı Spor Salonu'ndaki, çok geniş katılımlı ve coşkulu toplantıda Genel Sekreter Önder **SAV** kapsamlı bir konuşma yaptı.

4.2.4.29.- KADIN KOLLARINDAN KALABALIK VE COŞKULU 8 MART ETKİNLİĞİ (11 Mart 2007)

CHP Kadın Kolları Genel Başkanlığı'nın 8 Mart Kadınlar Günü etkinlikleri çerçevesinde Genel Merkez'de düzenlediği etkinlik, 11 Mart 2007 Pazar günü yaklaşık bin kişinin katılımıyla çok coşkulu bir atmosferde gerçekleştirilmiştir.

Program çerçevesinde Kadın Kolları Genel Başkanı Güldal **OKUDUCU**, Genel Başkan Deniz **BAYKAL** ve İngiliz İşçi Partisi Kampanya Sorumlusu ve Enfield Belediye Meclis Üyesi Ayfer **ORHAN** birer konuşma yapmışlardır. Diğer taraftan, Deniz **BAYKAL** tarafından açılan Kadın Konulu Karikatürler sergisi de konuklar tarafından ilgiyle karşılandı.

Panele, CHP Milletvekili Gülsün **BİLGEHAN**, Ulusal Sivil Toplum Kuruluşları Birliği Dönem Sözcüsü Prof. Dr. Necla **ARAT**, Türk Kadınlar Birliği Genel Başkanı Sema **KENDİRCİ**, Milliyet Gazetesi Yazarı Serpil **YILMAZ** Ve BM İnsan Hakları Komisyonu Kadına Yönelik Şiddet Özel Raportörü Prof.Dr Yakın **ERTÜRK** konuşmacı olarak katılmışlardır.

4.2.4.30.- TBMM BAŞKANVEKİLİ VE BURSA MİLLETVEKİLİMİZ ALİ DİNÇER TÖRENLE TOPRAĞA VERİLDİ (19 Nisan 2007)

Geçirdiği rahatsızlık sonucu yaşamını yitiren TBMM Başkanvekili ve CHP Bursa Milletvekili Ali **DİNÇER** için Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı döneminde yaptırdığı Abdi İpekçi Parkı ve Başkanvekilliğini yaptığı TBMM'de törenler düzenlendi. Daha sonra Kocatepe Camisi'nde cenaze namazı kılınan Dinçer Karşıyaka Mezarlığı'nda toprağa verildi.

Meclis Başkanvekili ve CHP Bursa Milletvekili Ali **DİNÇER** için TBMM ile Kocatepe'de düzenlenen törenlere başta **DİNÇER** ailesi ve Genel Başkan Deniz **BAYKAL** ile CHP yöneticileri ve milletvekilleri olmak üzere, Meclis Başkanı, Başkanvekilleri, Başbakan, Bakanlar, siyasi partilerin genel başkanlarıyla milletvekilleri hazır bulundu.

Törende, Ali **DİNÇER** 'in eşi Sanatçı Yıldız **İBRAHİMOVA**, annesi Sevim **DİNÇER**, kardeşi Tahir **DİNÇER** ve kayınvalidesi Nevriye **İBRAHİMOVA**, başsağlığı dileklerini kabul etti.

TBMM'de Ali **DİNÇER** için yapılan tören yoğun kalabalığa sahne oldu. Meclis ana binasının merdivenleri tümüyle dolarken, Dinçer ile mesai yapan milletvekillerinin yanı sıra çok sayıda eski siyasetçi de hazır bulundu.

Öte yandan, Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet **SEZER**, TBMM Başkanvekili ve CHP Bursa Milletvekili Ali **DİNÇER**'in Kocatepe Camisi'nde düzenlenen cenaze törenine geldi.

4.2.4.31.- BAYKAL İSO MECLİS TOPLANTISI'NDA GÜNCEL SİYASİ VE EKONOMİK GELİŞMELERİ DEĞERLENDİRDİ (28 Mart 2007)

Genel Başkanı Deniz **BAYKAL** İstanbul Sanayi Odası'nda güncel siyasi ve ekonomik gelişmeleri değerlendirdi. İstanbul Sanayi Odası'nın 28 Mart 2007'de düzenlediği aylık olağan meclis toplantısına, Genel Başkan Yardımcısı Mustafa **ÖZYÜREK**, Genel Sekreter Yardımcıları Algan **HACALOĞLU**, Oğuz **OYAN**, Bihlun **TAMAYLIĞIL** ve PM Üyesi Kemal **KILIÇDAROĞLU**' da katıldı.

4.2.4.32.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL AŞIK VEYSEL DERNEĞİNİN DÜZENLEDİĞİ GECEYE KATILDI (27 Mart 2007)

Genel Başkan Deniz **BAYKAL**, Aşık Veysel Kültür Derneği tarafından 24 Mart 2007'de Devlet Konukevi'nde düzenlenen **Aşık Veysel**'i anma gecesinde yaptığı konuşmada, **Veysel**'in büyük bir halk ozanı ve sanatçı olduğunun kuşku götürmediğini söyledi.

Aşık Veysel'i bütün boyutlarıyla değerlendirerek, çizgisini günümüzde de ayakta tutmanın önem taşıdığını anlatan Deniz **BAYKAL**, "**Bir büyük halk ozanına, kültür adamına saygı için değil, toplumun sorunlarının aşılmasına dayanak olması için de değerlerinin öne çıkarılması gerekiyor**" dedi.

Aşık Veysel'in her insan gibi siyasi yönünün de olduğuna işaret eden Genel Başkan Deniz **BAYKAL**, **Aşık Veysel**'in meydan okuma, çatışma ve gerginlik siyaseti değil, çarpıcı bir duyarlılıkla beraberlik, sevgi ve barış siyaseti izlediğini vurguladı.

Genel Başkan Deniz **BAYKAL**, **Aşık Veysel**'in **Atatürk**'e hayranlık duyduğunu, Cumhuriyetin ve aydınlık Türkiye'nin değerlerine sahip çıktığını belirterek, "**Aşık Veysel Cumhuriyet'in ürünüdür, bir Cumhuriyetçidir**" diye konuştu.

4.2.4.33.- CHP YÖNETİCİLERİ VE MİLLETVEKİLLERİ, MİLLETVEKİLİMİZ OLMAYAN İLLERDE (Nisan 2007)

MYK'da alınan karar gereği, milletvekilimiz olmayan illerde inceleme yapmak amacıyla heyetler oluşturulmuş ve bu illere geziler düzenlemiştir. Gezilere, CHP Yöneticileri ve milletvekilleri katılmışlar ve bu illerde incelemelerini tamamlayıp, durumu bir raporla Genel Sekreterliğe sunmuşlardır. Gidilen illerde tüm ilçeleri ve olanaklar çerçevesinde beldeleri dolaşan heyetler özellikle çiftçinin ve esnafın sorunlarını yakından gözlemlene ve parti politikalarını bu kesimlere aktarma olanağını elde etmişlerdir.

GİDİLEN İLLER VE KATILAN CHP YÖNETİCİLERİ:

- **Afyonkarahisar-Kütahya-Uşak** illerine Genel Başkan Yardımcısı Onur **ÖYMEN** başkanlığında ve MYK üyesi Sinan **YERLİKAYA** eşliğinde milletvekilleri.

- **Çankırı-Amasya** illerine Genel Başkan Yardımcısı Eşref **ERDEM** Başkanlığında ve MYK üyesi Zekeriya **AKINCI** eşliğinde milletvekilleri.
- **Bartın-Karabük** illerine Genel Başkan Yardımcısı Mustafa **ÖZYÜREK** başkanlığında ve MYK üyesi Kemal **DEMİREL** eşliğinde milletvekilleri.
- **Bayburt-Gümüşhane-Rize** illerine Genel Başkan Yardımcısı Cevdet **SELVİ** başkanlığında ve MYK üyesi M.Ali **ÖZPOLAT** eşliğinde milletvekilleri.
- **Bolu-Düzce-Sakarya** illerine Genel Sekreter Önder **SAV** başkanlığında ve MYK üyesi Yılmaz **ATEŞ** eşliğinde milletvekilleri.
- **Siirt-Batman-Şırnak** illerine Genel Sayman Mahmut **YILDIZ** başkanlığında ve MYK üyesi Mesut **DEĞER** eşliğinde milletvekilleri.
- **Nevşehir-Aksaray** illerine Genel Sekreter Yardımcısı Algan **HACALOĞLU** başkanlığında, milletvekilleri.
- **Kayseri** iline MYK üyesi Güldal **OKUDUCU** başkanlığında, milletvekilleri.
- **Elazığ-Bingöl-Bitlis** illerine Genel Sekreter Yardımcısı Mehmet **SEVİGEN** başkanlığında ve MYK üyesi M.Şerif **ERTUĞRUL** eşliğinde milletvekilleri.
- **Adıyaman-Kilis** illerine Genel Sekreter Yardımcısı Oğuz **OYAN** başkanlığında ve MYK üyesi Fuat **ÇAY** eşliğinde milletvekilleri.
- **Kars-Erzurum-Ağrı** illerine Genel Sekreter Yardımcısı Bihlun **TAMAYLIGİL** başkanlığında ve MYK üyesi Engin **ALTAY** eşliğinde, milletvekilleri.

4.2.4.34.- **CHP HEYETİ MALATYA'YA GİTTİ (18 Nisan 2007)**

18 Nisan 2007'de Malatya'da 3 kişinin boğazının kesilerek öldürülmesiyle sonuçlanan Yayın Evi Baskını üzerine olayları yerinde incelemek, değerlendirmek ve gerekli temaslarda bulunmak üzere Malatya'ya bir heyet gönderildi. Genel Sekreter Yardımcısı Mehmet **SEVİGEN** başkanlığında, MYK Üyesi ve Ankara Milletvekili Zekeriya **AKINCI**, Malatya Milletvekili Mevlüt **ASLANOĞLU** ile Muharrem **KILIÇ**'tan oluşan heyet Malatya'ya gitti

4.2.4.35.- **GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL İZMİR 76. ENTERNASYONEL FUARI'NIN AÇILIŞINA KATILDI (31 Ağustos 2007)**

Genel Başkan Deniz **BAYKAL** 31 Ağustos günü **İzmir 76. Enternasyonal Fuarı'nın** açılışına katılarak, kapsamlı bir konuşma yaptı, beraberinde olan partililerimizle beraber açılış coşkusu paylaştı. İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı, İlçe Belediye Başkanlarımız, İzmir il yöneticilerimiz ve örgütümüzün yaygın olarak katıldığı açılış töreninde, Genel Başkan Baykal dışında, Grup Başkan Vekili Kemal **ANADOL**, Genel Sekreter Yardımcıları Oğuz **OYAN** (*görevinden istifa etti*) ve Mehmet **SEVİGEN**, İzmir Milletvekillerimiz Canan **ARITMAN**, Selçuk **AYHAN**, Bülent **BARATALI**, Ahmet **ERSİN**, Abdurrezzak **ERTEN** de hazır bulundu.

4.2.4.36.- **CHP MİLLETVEKİLİ HEYETİ TUZLA TERSANELERİNDE İNCELEME YAPTI (12 Eylül 2007)**

Yaklaşık 25 bin kişinin çalıştığı "Ölüm tersaneleri" olarak adlandırılan Tuzla Tersanelerinde 13 günde 5 işçinin hayatını kaybetmesi üzerine, İstanbul Milletvekili ve Parti Meclisi Üyesi Bayram Ali **MERAL** başkanlığında, İstanbul Milletvekilleri Nur **SERTER**, Şinasi **ÖKTEM**, Kahramanmaraş Milletvekili Durdu **ÖZBOLAT** ve Mersin Milletvekili Ali Rıza **ÖZTÜRK**'ten oluşan inceleme komisyonu **12 Eylül 2007** günü incelemelerine başlamıştır.

Komisyon ilk olarak, Gemi İnşa Sanayicileri Birliği temsilcileriyle görüŖme yaptı. **Selah Tersanesi, Desan Tersanesi, Tuzla Tersanecilik A.Ŗ ve ardından Torgem Tersanesi** ziyaret edildi.

4.2.4.37.- **CHP’NİN 84. KURULUŞ YILDÖNÜMÜNDE ANITKABİR’DE YÜZBİNLER BULUŞTU** (9 Eylül 2007)

CHP’nin Kuruluşunun 84. yıldönümü nedeniyle Anıtkabir’de düzenlenen ve tüm il örgütlerimizden yüzbinlerce kişinin katıldığı coşkulu kutlama Genel Başkan Deniz **BAYKAL**’ın ‘**Aslanlı Yol**’a gelmesiyle başladı. Coşkuyla karşılanan ve izdiham nedeniyle güçlükle ilerleyen kortejin önünde yürüyen Genel Başkan **BAYKAL** önderliğindeki yüzbinler Anıt Kabir büyük avlusunda ve Aslanlı Yold’a buluştu. Anıtkabir Komutanlığı verilerine göre kutlamanın yapıldığı 9 Eylül 2007 günü sadece Anıtkabir’i ziyaret edenlerin sayısı 178 bin 564 kişiyi buldu.

Genel Başkan Deniz **BAYKAL** ve beraberindekiler CHP’nin kurucusu Gazi Mustafa Kemal **ATATÜRK**’ün mozolesine çelenk koyduktan sonra saygı duruşunda bulundu. Akabinde Deniz Baykal, Misak-ı Milli Kulesi’nde Anıtkabir Özel Defteri’ni imzaladı. Özel deftere yazdığı mesajına "Aziz Atatürk Sevgili Genel Başkanım" diye başlayan Genel Başkan Deniz **BAYKAL** mesajında Atatürk’ün “**İki Büyük Eserimdir**” sözüne dikkat çekerek;

“Bugün yeni bir dönemin içindeyiz. Cumhuriyetimiz içeriden kaynaklanan saldırılara, kuşatmalara karşı da savunulmak durumundadır. Yozlaşmış, içeriği boşaltılmış, biçimsel bir kalıba dönüştürülmüş bir demokrasi anlayışıyla Cumhuriyetimiz ve ulusal birliğimiz tehdit altındadır. Birinci büyük eserin olan Cumhuriyeti, savunmak daima Cumhuriyet Halk Partisi’nin temel görevi olmuştur. Biz Cumhuriyet Halk Partililer milletimiz söz konusu olduğunda hiçbir zaman gaflet, delalet ve ihanet içinde olmadık. Cumhuriyetimizi ve milli birliğimizi hiçbir zaman sahipsiz bırakmadık, bırakmayacağız. Sana ve eserine sahip çıkan milyonlarca insanımız adına bir kez daha sevgilerimizi saygılarımızı ve derin bağlılıklarımızı sunuyoruz” dedi.

4.2.4.38.- **BEYTÜŞŞEBAP VAHŞETİNE, CHP’DEN İNCELEME** (3 Ekim 2007)

Şırnak’ın Beytüşşebap ilçesi Beşağaç köyünde 12 köylünün taranarak öldürülmesi vahşetini incelemek üzere Grup Başkan Vekili Kemal **KILIÇDAROĞLU** başkanlığında Ankara MV Yılmaz **Ateş**, Adıyaman MV. Şevket **Köse**, Adana MV. Hulusi **GÜVEL** ile Isparta MV. Mevlüt **COŞKUNER** ’den oluşan 5 kişilik bir heyet yöreye giderek çalışmalarını tamamladı.

Heyet katliamın yaşandığı yerde gerekli incelemelerden sonra hayatını kaybeden köylülerin yakınları ve aileleriyle görüştü. Heyet daha sonra da Tunceli’nin Hozat ilçesi Boydaş köyünde odun toplamaya gittikleri sırada askerler tarafından vurulduğu ileri sürülen 2 kişinin aileleriyle de görüştü, konuyu yerinde inceledi.

3 Ekim 2007’de Beytüşşebap’ta incelemelerini bitiren heyet Mardin, Diyarbakır üzerinden Elazığ’a Tunceli’ye ve Honaz’a geçerek incelemelerini tamamladı. Heyet incelemelerden sonra izlenimlerini bir rapor olarak Genel Başkan Deniz **BAYKAL**’a sundu.

4.2.4.39.- DENİZ BAYKAL GATA'DA GAZİLERİ ZİYARET ETTİ (9 Ekim 2007)

Genel Başkan Deniz **BAYKAL** 12 vatandaşımızın şehit edildiği Beşağaç Köyünde yaralanan gazileri, CHP Grup Başkanvekili Kemal **KILIÇDAROĞLU**, Ankara Milletvekili Yılmaz **ATEŞ**, Adıyaman Milletvekili Şevket **KÖSE**, Adana Milletvekili Hulusi **GÜVEL** ve Isparta Milletvekili Mevlüt **COŞKUNER**'den oluşan Betüşşebap-Beşağaç köyü heyetiyle birlikte gittiği GATA'da, yaralı Erdal **ACER**, ailesi ve GATA'da tedavileri süren gazileri 9 Ekim 2007'de ziyaret etti.

4.2.4.40.- CHP'LİLERDEN ŞEHİT AİLELERİNE DESTEK VE BAŞSAĞLIĞI ZİYARETLERİ (Kasım 2007)

Bütün ulusumuzu yasa boğan ve derinden yaralayan şehit haberlerinin gelmesinden sonra, CHP TBMM grubu, Türkiye'nin değişik bölgelerinde şehit olan askerlerin yakınlarına başsağlığı ziyaretlerinde bulunma kararı aldı. Başsağlığı ziyaretlerine şehit askerlerin yakınlarının bulunduğu bölgelerin milletvekilleri katıldı.

Bu ziyaretler ve katılan milletvekillerinin listesi aşağıda verilmiştir;

ŞEHİT ASKER	MİLLETVEKİLİ	ZİYARET TARİHİ
EMRAH ERYILMAZ	HULUSİ GÜVEL	11.10.2007
FETTULLAH SELÇUK	ŞEVKET KÖSE	11.10.2007
CANER ÖRENGÜL	HALİL ÜNLÜTEPE	11.10.2007
TURGAY SALGAR	ENSAR ÖĞÜT	11.10.2007
SİDDİK KÜÇÜKGÖZ	DERVİŞ GÜNDAY	11.10.2007
BAYRAM GÜZEL	ALİ RIZA ERTEMÜR	11.10.2007
ŞÜKRÜ KARATAŞ	EROL TINASTEPE	11.10.2007
MEHMET COŞKUNER	AKİF EKİCİ	11.10.2007
MEHMET COŞKUNER	YAŞAR AĞYÜZ	11.10.2007
KAZIM AKSOY	MAHMUT YILDIZ	11.10.2007
MEHMET YILDIRIM	ATILLA KART	11.10.2007
MEHMET SARIOĞLU	MEVLÜT ASLANOĞLU	11.10.2007
EMRAH ERYILMAZ	ALİ RIZA ÖZTÜRK	11.10.2007
FETTULLAH SELÇUK	MESUT DEĞER	11.10.2007
SEYFİ ALTUNTAŞ	SUAT BİNİCİ	11.10.2007
LOKMAN EKER	ŞAHİN MENGÜ	24.10.2007
MEHMET BOZKUŞ	OSMAN COŞKUNOĞLU	24.10.2007
MEHMET CÜCÜK	AKİF EKİCİ YAŞAR AĞYÜZ	24.10.2007
MUSTAFA UYSAL	ATILLA EMEK OSMAN KAPTAN	24.10.2007
SAMET SARAÇ	ABDULLAH ÖZER KEMAL DEMİREL	24.10.2007
SELÇUK GÜRDAL YAVUZ ÖZTÜRK	HALİL ÜNLÜTEPE	24.10.2007
SONER ÖZÜBEK	MURAT SÖNMEZ	24.10.2007
ABDURRAHMAN DOĞAN	ŞEVKET KÖSE HULUSİ GÜVEL	24.10.2007
TARIK EMEKET	ENSAR ÖĞÜT	24.10.2007
VEDAT KUTLUCA	NESRİN BAYTOK TEKİN BİNGÖL ZEKERİYA AKINCI	24.10.2007

ZEKERİYA YATI	RAHMİ GÜNER EŞREF KARAİBRAHİM	24.10.2007
YAKUP BURUŞ	RAHMİ GÜNER EŞREF KARAİBRAHİM	24.10.2007
MUSTAFA BARUT	MEHMET ALİ ÖZPOLAT ESFENDER KORKMAZ SACİD YILDIZ FATMA NUR SERTER	24.10.2007
BAHTİYAR ŞİMŞEK	ŞEVKİ KULKULOĞLU	24.10.2007
İLİYAS KARADAVUT	ŞEVKİ KULKULOĞLU MALİK ECDER ÖZDEMİR	01.11.2007
HALİT ÖZÇELİK	EŞREF KARAİBRAHİM RAHMİ GÜNER	01.11.2007
ERCAN ÇİÇEK	GÖKHAN DURGUN ABDULAZİZ YAZAR	01.11.2007
SELÇUK YİĞİT	HALİL ÜNLÜTEPE F. MURAT SÖNMEZ	01.11.2007
ALİ RIZA ALTIN	RASİM ÇAKIR RAMAZAN KERİM ÖZKAN MEVLÜT COŞKUNER	01.11.2007
GÖKHAN YAVUZ GÖKHAN SOYLU	FATMA NUR SERTER ÇETİN SOYSAL	14.11.2007
ÖZKAN KILIÇ	EŞREF KARAİBRAHİM	14.11.2007
ERDEM YÜCE	ENSAR ÖĞÜT	14.11.2007
SEZER ALTUN	DURDU ÖZBOLAT	21.11.2007
MEHMET NURİ BAKICI MEHMET NURİ DOĞAN	HULUSİ GÜVEL	21.11.2007
MUSTAFA ERKOÇ	ALİ RIZA ERTEMÜR	19.11.2007
EMRE KISMET	ATILLA KART	21.11.2007
RIDVAN AKGÜÇ	ŞEVKET KÖSE	12.11.2007
RAMAZAN DOĞAN	YILMAZ ATEŞ NESRİN BAYTOK	12.11.2007
TUNÇ FİDANER	SUAT BİNİCİ	08.11.2007
MUZAFFER GÜMÜŞ	HALİL ÜNLÜTEPE	08.11.2007
FATİH DEMİR	DERVİŞ GÜNDAY M. ŞEVKİ KULKULOĞLU.	13.11.2007
ERKAN DAŞ	ENSAR ÖĞÜT	25.11.2007
FERDİ TOSUN	ABDURREZZAK ERTEN	26.11.2007
MESUT ÇEKEN	ŞEVKET KÖSE	26.11.2007

4.2.4.41.- KAZ DAĞLARI İNCELEME HEYETİ (24-25 Ekim 2007)

CHP'nin, Balıkesir ve Çanakkale il sınırlarında yer alan Kaz Dağları bölgesindeki maden arama çalışmalarının etkilerinin yerinde incelenmesi ve tespitlerin yapılması amacı ile oluşturduğu heyet konuyu mahallinde inceledi.

Genel Sekreter Yardımcısı İstanbul Milletvekili Bihlun **TAMAYLIGİL** Başkanlığında oluşturulan heyette, Adana Milletvekili Nevin Gaye **ERBATUR**, Balıkesir Milletvekili Ergün **AYDOĞAN**, Çanakkale Milletvekili Ahmet **KÜÇÜK**, Edirne Milletvekili Bilgin **PAÇARIZ**, Eskişehir Milletvekili Murat **SÖNMEZ**, İstanbul Milletvekili Çetin **SOYSAL**, Kırklareli Milletvekili Tansel **BARIŞ**, Mersin Milletvekili Ali Rıza **ÖZTÜRK** yer aldılar.

Heyet incelemelerini tamamladıktan sonra Genel Sekreter Yardımcısı ve İstanbul Milletvekili Bihlun **TAMAYLIGİL**, düzenlediği basın toplantısında, **24-25 Ekim 2007** tarihlerinde Kaz Dağları'nda yaptıkları inceleme çalışmaları hakkında bilgi verdi.

4.2.4.42.- ÖRGÜT BÖLGE TOPLANTILARI (24-25 Kasım 2007)

Genel Başkan Deniz **BAYKAL** ve Merkez Yönetim Kurulu Üyeleri'nin katılımı ile 24-25 Kasım 2007 tarihleri arasında **Adana** ve **Kocaeli** illerinde ilk **Bölge Toplantıları** gerçekleştirilmiştir.

Genel Başkan Deniz **BAYKAL**, Adana ve Kocaeli'nde gerçekleştirilecek olan bölge toplantıları için 23 Kasım Cuma akşamı uçakla Adana'ya hareket etmiş, Adana'da 24 Kasım Cumartesi günü yapılacak bölge toplantısına katıldıktan sonra ertesi sabah uçakla İstanbul'a gitmiş ve aynı gün karayoluyla Kocaeli'ne geçip ve buradaki toplantının ardından Ankara'ya dönmüştür.

Genel Başkan Deniz **BAYKAL** ve Merkez Yönetim Kurulu Üyeleri'nin katılımı ile 24-25 Kasım 2007 tarihleri arasında Adana ve Kocaeli illerinde Bölge Toplantıları yapılmıştır. Genel Başkan Deniz **BAYKAL** toplantılar öncesinde basına da açıklamalar yaparak güncel olayları değerlendirmiştir.

Genel Başkan Deniz **BAYKAL**'ın konuşmalarıyla başlayan toplantılar daha sonra toplantıya katılanların kendi illeri adına görüşlerini bildirmesiyle devam etmiştir.

a.-) ADANA BÖLGE TOPLANTISI

İlk Bölge Toplantısı, 24 Kasım 2007 Cumartesi günü **Adana**'da İnci Oteli'nde yapılmıştır. Adana'daki bu bölge toplantısına Adana, Mersin, Karaman, Osmaniye, Kahramanmaraş, Adıyaman, Gaziantep, Kilis, Hatay illeri katıldı.

Genel Başkan Deniz **BAYKAL**'ın konuşmasıyla başlayan toplantıya; Genel Başkan Yardımcıları Onur **ÖYMEN** ve Mustafa **ÖZYÜREK**, Genel Sekreter Önder **SAV**, Genel Sayman Mahmut **YILDIZ**, Genel Sekreter Yardımcıları; Algan **HACALOĞLU**, Mehmet **SEVİGEN** ve Bihlun **TAMAYLIGİL**, MYK Üyeleri; Zekeriya **AKINCI**, Fuat **ÇAY**, Mesut **DEĞER**, Şerif **ERTUĞRUL**, PM Üyeleri; Gaye **ERBATUR**, Ali **OKSAL**, Abdülaziz **YAZAR**, Milletvekilleri; Gökhan **DURGUN** (Hatay), İsa **GÖK** (Mersin), Hulusi **GÜVEL** (Adana), Şevket **KÖSE** (Adıyaman), Durdu **ÖZBOLAT** (Kahramanmaraş), Ali Rıza **ÖZTÜRK** (Mersin), Vahap **SEÇER** (Mersin) ile bölgenin **İl Başkanları** ve **Yönetim Kurulu Üyeleri**, **İl Disiplin Kurulu Başkanları**, **İl Kadın Kolu** ve **İl Gençlik Kolu Başkanları**, **İlçe Başkanlık Kurulları** (İlçe Başkanı, İlçe Sekreteri, İlçe Saymanı ve İlçe Eğitim Sekreteri), **İl-İlçe ve Belde Belediye Başkanları**, **Belde Başkanları**, toplantı yapılan **ADANA** ilinin **Belediye Meclisi** ve **İl Genel Meclisi Üyeleri** ve ilgili partililerde katıldı.

b.-) KOCAELİ BÖLGE TOPLANTISI

İkinci Bölge Toplantısı, 25 Kasım 2007 Pazar günü Kocaeli'nde Grand Yükseliş Oteli'nde yapılmıştır.

Genel Sekreter Önder **SAV**'ın Bölge Toplantıları ile ilgili genelgesi İl Başkanlıklarının yanı sıra MYK Üyeleri, ilgili illerin milletvekilleriyle İstanbul İl Başkanlığı'na da gönderildi.

Bu toplantı; **Kocaeli**, **Yalova**, **Zonguldak**, **Bartın**, **Karabük**, **Düzce**, **Bolu**, **Sakarya**, **Bursa**, **Bilecik** illerini kapsamaktadır. Toplantıya **Yalova** ili hariç tüm iller katılmış ve bu illerin il başkanları birer konuşma yaptı.

Genel Başkan Deniz **BAYKAL**'ın konuşmasıyla başlayan toplantıya, Genel Başkan Yardımcıları Onur **ÖYMEN** ve Mustafa **ÖZYÜREK**, Genel Sekreter Önder **SAV**, Genel Sayman Mahmut **YILDIZ**, Genel Sekreter Yardımcıları; Algan **HACALOĞLU**, Mehmet **SEVİGEN** ve Bihlun **TAMAYLIGİL**, MYK Üyeleri; Zekeriya **AKINCI**, Engin **ALTAY**, Fuat

ÇAY, Mesut **DEĞER**, Kemal **DEMİREL**, PM Üyeleri; İzzet **ÇETİN**, Salih **GÜN**, Mustafa **ÖZYURT**, Milletvekilleri; Hikmet **ERENKAYA** (Kocaeli), Ali **KOÇAL** (Zonguldak), Ali İhsan **KÖKTÜRK** (Zonguldak), Abdullah **ÖZER** (Bursa), Yaşar **TÜZÜN** (Bilecik), Muhammet Rıza **YALÇINKAYA** (Bartın) ile bölgenin **İl Başkanları ve Yönetim Kurulu Üyeleri, İl Disiplin Kurulu Başkanları, İl Kadın Kolu ve İl Gençlik Kolu Başkanları, İlçe Başkanlık Kurulları** (İlçe Başkanı, İlçe Sekreteri, İlçe Saymanı ve İlçe Eğitim Sekreteri), **İl-İlçe ve Belde Belediye Başkanları, Belde Başkanları**, toplantı yapılan **KOCAELİ İlinin Belediye Meclisi ve İl Genel Meclisi Üyeleri** ve ilgili partililer katıldılar.

4.2.4.43.- EDİRNE VE TRAKYA'DA MEYDANA GELEN SELİN BÖLGEYE VERDİĞİ ZARARLARI YERİNDE İNCELEME KOMİSYONU (28 Kasım 2007)

Rasim **ÇAKIR** (Edirne Milletvekili), Bilgin **PAÇARIZ** (Edirne Milletvekili), Turgut **DİBEK** (Kırklareli Milletvekili), Tansel **BARIŞ** (Kırklareli Milletvekili), Enis **TÜTÜNCÜ** (Tekirdağ Milletvekili), Faik **ÖZTRAK**'dan (Tekirdağ Milletvekili) oluşan komisyon konuyla ilgili gerekli çalışmalarını yapmıştır.

4.2.4.44.- CHP HAKİMLER VE SAVCILAR KANUNU'NUN İPTALİ İÇİN ANAYASA MAHKEMESİNE BAŞVURDU (1 Aralık 2007)

CHP Parlamento Grubu, 04.12.2007 tarih ve 26720 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 01.12.2007 tarih ve 5720 sayılı **Hâkimler Ve Savcılar Kanunu'nda** Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un iptali için CHP Grup Başkanvekilleri Kemal **KILIÇDAROĞLU**, Hakkı Sûha **OKAY** ve diğer tüm **CHP Milletvekillerinin** imzasıyla **Anayasa Mahkemesi Başkanlığı'na** "Yürütmeyi Durdurma İstemi" olarak başvuruda bulundu.

4.2.4.45.- CHP, HRANT DINK İÇİN KOMİSYON KURDU

CHP, **Hrant Dink** cinayetini araştırmak için TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu içinde oluşturulan alt komisyon işi "**ağırdan**" alınca, kendi içinde komisyon kurma kararı aldı. Manisa Milletvekili Şahin **MENGÜ**, Mersin Milletvekili Ali Rıza **ÖZTÜRK**, İstanbul milletvekilleri Çetin **SOYSAL**, Sacid **YILDIZ** ve Mehmet Ali **ÖZPOLAT**'tan oluşan komisyon, Dink davasının her aşamasını izlerken, ihmaller zincirini de araştırarak.

TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu içinde kurulan Hrant Dink cinayetiyle ilgili alt komisyon üyesi de olan İstanbul Milletvekili Çetin **SOYSAL** ise alt komisyon üyesi olarak şimdiye kadar yaptıkları incelemelerde Trabzon ile İstanbul Emniyeti arasındaki kopukluğun son derece dikkat çekici olduğunu kaydetti.

4.2.4.46.- GENEL BAŞKAN BAYKAL DİYARBAKIR'DA BOMBALI SALDIRI YERİNDE İNCELEMELERDE BULUNDU, YARALILARI VE ÖLENLERİN YAKINLARINI ZİYARET ETTİ (3 Ocak 2008)

Genel Başkan Deniz **BAYKAL**, 5 kişinin yaşamını yitirdiği saldırının ardından Diyarbakır'a gitti. Genel Başkana, CHP Genel Sekreter Yardımcısı Algan **HACALOĞLU**, MYK Üyesi Mesut **DEĞER**, Ankara MV Yılmaz **ATEŞ** ve Adıyaman MV Şevket **KÖSE** de eşlik etti.

Genel Başkan Deniz **BAYKAL**, Diyarbakır'da önce 7'inci Kolordu Komutanı Korgeneral Bekir **KALYONCU**'yu makamında ziyaret ederek bilgi aldı ve 1'i sivil 8 kişinin tedavi gördüğü Diyarbakır Askeri Hastanesi'ne geçip, yaralılara ziyaret etti. Daha sonra, Diyarbakır Valisi Hüseyin Avni **MUTLU**'yu makamında ziyaret eden Genel Başkan Deniz **BAYKAL**, kentin sorunları ve saldırı hakkında bilgi aldıktan sonra bombalı saldırının yapıldığı caddeye geçti. Patlamanın olduğu yere karanfil bırakan Baykal, olayda hasar gören Alışveriş Merkezi'ne de giderek burada esnafla görüşüp sorunlarını dinledi. Genel Başkan Deniz **BAYKAL**, partisinin il teşkilatında düzenlediği basın toplantısında, kentin en canlı bölgesinde meydana gelen patlamadan büyük üzüntü duyduğunu dile getirdi.

Daha sonra, Genel Başkan Deniz **BAYKAL**, beraberindeki heyetle birlikte Diyarbakır Baro Başkanlığınca düzenlenen, 21 sivil toplum örgütünün başkanı veya temsilcisinin hazır bulunduğu kapalı toplantıya katıldı. Başta Diyarbakır Baro Başkanı Sezgin **TANRIKULU**, Diyarbakır Ticaret Odası Başkanı Mehmet **KAYA** olmak üzere sivil toplum önderlerinin değerlendirme ve eleştirilerini dinledi.

4.2.4.47.- MUHARREM AYINDA AŞURE GÜNÜ ETKİNLİKLERİNE KATILAN MİLLETVEKİLLERİ (Ocak 2008)

İLLER	KATILAN MİLLETVEKİLLERİ
• İstanbul – Karacaahmet	Sayın Deniz BAYKAL ve İstanbul MV.leri
1. Adıyaman	Şevket KÖSE , Hulusi GÜVEL
2. Amasya – Merzifon	Hüseyin ÜNSAL
3. Ankara – Yüksel Caddesinde	Ankara Milletvekilleri
4. Antalya – Elmalı Abdal Musa	Kemal KILIÇDAROĞLU Osman KAPTAN , Şevket KÖSE
5. Bursa	Abdullah ÖZER , Muharrem İNCE
6. Çorum	Derviş GÜNDAY , Abdülaziz YAZAR
7. Erzincan	Erol TINASTEPE , Hulusi GÜVEL Şevket KÖSE
8. Eskişehir	Fehmi Murat SÖNMEZ
9. Gaziantep	Akif EKİCİ , Yaşar AĞYÜZ
10. Isparta - Senirkent , Gümüşgün	Mevlüt COŞKUNER , R. Kerim ÖZKAN
11. İstanbul • Şahkulu – Kadıköy	

<ul style="list-style-type: none"> • Garipdede – K.Çekmece • Hubyar Sultan – Zeytinburnu • Okmeydanı Cemevi • Cem Vakfı – Yenibosna 	İSTANBUL MİLLETVEKİLLERİ
12. İzmir – Buca	İzmir Milletvekilleri
13. Kahramanmaraş – Elbistan	Durdu ÖZBOLAT
14. Malatya	Mevlüt ASLANOĞLU
15. Mersin	İsa GÖK , Ali Rıza ÖZTÜRK Ali OKSAL , Vahap SEÇER
16. Nevşehir – Hacibektaş	Bayram MERAL , Zekeriya AKINCI
17. Ordu	Rahmi GÜNER , Eşref KARABRAHİM
18. Sivas	Malik Ecdar COŞKUN
19. Tekirdağ – Çorlu	Enis TÜTÜNCÜ
20. Tokat – Turhal	Orhan Ziya DİREN
21. Ardahan – Damal	Ensar ÖGÜT
22. Tunceli	Erol TINASTEPE , Hulusi GÜVEL Şevket KÖSE
23. Konya – Ereğli	Atilla KART , Hulusi GÜVEL , Şevket KÖSE

4.2.4.48.- DENİZ BAYKAL ALMANYA'DA 9 TÜRK'ÜN CENAZE TÖRENİNE KATILDI (10 Şubat 2008)

Genel Başkan Yardımcısı ve Bursa Milletvekili Onur **ÖYMEN**, Genel Sekreter Yardımcısı ve İstanbul Milletvekili Mehmet **SEVİGEN**, Gaziantep Milletvekili Akif **EKİCİ**, İzmir Milletvekili Ahmet **ERSİN**, Balıkesir Milletvekili Ergün **AYDOĞAN** ve CHP Parti Meclisi üyesi Ali **KILIÇ** ile birlikte cenaze törenine katılan, yaşamını yitirenlerin ailelerine üzüntülerini ileterek, başsağlığı dileyen, yaralıları da hastanede ziyaret ederek görüşen Genel Başkan **Deniz BAYKAL** törende bir konuşma yaptı.

4.2.4.49.- İSMAİL CEM PARKI AÇILIŞI (15 Şubat 2008)

Geçen yıl yaşamını yitiren eski Dışişleri Bakanı İsmail **CEM**'in anısına Çankaya Belediyesi'nce düzenlenen parkın açılışı, Cem'in doğum gününde yapıldı. Cem'in bir dönem genel müdürlüğünü yaptığı TRT'nin Or-An'daki binası yakınındaki parkın açılış törenine Cem'in eşi Elçin Cem ve oğlu Kerim Cem'in yanı sıra Genel Başkan Deniz **BAYKAL**, CHP'li milletvekilleri, Çankaya Belediye Başkanı Muzaffer **ERYILMAZ** ve vatandaşlar katıldı.

Genel Başkan Deniz **BAYKAL** yaptığı konuşmanın ardından, parka yaptırılan İsmail Cem'in büstünün ve park içindeki kültür merkezinin açılışı yapıldı.

4.2.4.50.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL İSTANBUL'DA CHP'YE KATILIM TÖRENİNDE ROZET TAKTI (23 Şubat 2008)

Genel Başkan **Deniz BAYKAL** 23 Şubat 2008 Cumartesi günü İstanbul Bostancı Gösteri Merkezinde düzenlenen törende CHP'ye katılanlara rozetlerini taktı. Genel Başkan Deniz **BAYKAL**, başta İstanbul milletvekilleri ile İstanbul İl Başkanı ve il yönetimi olmak üzere Cumhuriyet Halk Partisi örgütlerini ve bu töreni gerçekleştirenleri yürekten kutladı ve teşekkür

etti. Cumhuriyet Halk Partisi'ne katılanlar arasında eski Bahçelievler Belediye Başkanı Saffet Bulut'da yer almaktadır.

4.2.4.51.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL TUZLA TERSANELERİNDE İNCELEMELERDE BULUNDU (23 Şubat 2008)

Gemi İnşa sektöründeki son günlerde meydana gelen iş kazalarındaki artış nedeniyle Genel Başkan Deniz **BAYKAL** 23 Şubat 2008 cumartesi günü incelemelerde bulunmak üzere Tuzla'ya gitti. Tuzla tersanelerinde yaptığı incelemelerde, Genel Başkana, Genel Sayman Mahmut **YILDIZ**, Genel Sekreter Yardımcısı Algan **HACALOĞLU**, Genel Sekreter Yardımcısı Mehmet **SEVİGEN**, Genel Sekreter Yardımcısı Bihlun **TAMAYLIGİL**, İstanbul Milletvekilleri; İlhan **KESİCİ**, Esfender **KORKMAZ**, Mehmet Ali **ÖZPOLAT**, Çetin **SOYSAL**, Sacid **YILDIZ**, ile İstanbul İl Başkanı Gürsel **TEKİN**, yöneticiler, Kadıköy Belediye Başkanı Selami **ÖZTÜRK** ve Tuzla-Orhanlı Belediye Başkanı Cemil **EKŞİ** eşlik etmişlerdir.

4.2.4.52.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL, KADIKÖY BELEDİYESİ ÇOCUK SAĞLIĞI POLİKLİNİĞİNİ TÖRENLE HİZMETE AÇTI (23 Şubat 2008)

Kadıköy'deki ilköğretim okullarında eğitim gören 78 bin öğrenciye her türlü genel sağlık hizmeti sunacak olan Kadıköy Belediyesi Çocuk Sağlığı Polikliniği 23 Şubat Cumartesi günü Genel Başkan Deniz **BAYKAL**'ın katıldığı bir törenle hizmete açıldı.

Törene Genel Başkanla birlikte Genel Sekreter Yardımcıları Algan **HACALOĞLU**, Mehmet **SEVİGEN**, Bihlun **TAMAYLIGİL** ile Kadıköy Belediye Başkanı Selami **ÖZTÜRK** katıldılar. Kadıköy Belediye Başkanı ile birlikte kurdeleyi kesen Genel Başkan Deniz **BAYKAL**, hükümetin Kadıköy'ü ikiye bölme planlarının tamamıyla siyasi ranta dayalı olduğunu, her yönüyle oturmuş başarılı projeler uygulayan bir Belediyeyi bölmenin burada yaşayan insanlara saygısızlık olarak değerlendirilmesi gerektiğini, bunun altında iyi niyet olmadığını vurguladı.

4.2.4.53.- TEMELLİ ÇIKARTMASI (2 Mart 2008)

CHP'NİN BELDESİ

Sincan'a bağlı bir mahalle olması gündemde olan Temelli Beldesine CHP çıkartma yaptı. CHP Genel Başkanı Deniz **BAYKAL**, CHP Ankara Milletvekilleri Hakkı Süha **OKAY**, Yılmaz **ATEŞ** ve Nesrin **BAYTOK**'un da katıldığı mitingde 5 binden fazla Temelli'li mahalle olmayacaklarını haykırdı.

BELDELİĞİNİN düşüp Sincan'a bağlı bir mahalle olması gündemde olan Temelli'de DSP Genel Başkanı Zeki **SEZER**'in ardından CHP Genel Başkanı Deniz **BAYKAL**'da bir miting

yaptı. Temelli Belediye Binası'nda yağmurlu havaya rağmen toplanan 5 binin üzerinde kişi **'Sincan'a bağlı bir mahalle olmayacağız'** sloganları attı.

Genel Başkan Deniz **BAYKAL** konuşmasının ardından belediye binasına giderek Temelli Belediye Başkanı Alaattin Bera **TÜRKOĞLU**'nu ziyaret etti. Belde hakkında bilgi alan ve Türkoğlu'nun çalışmalarını dinleyen Genel Başkan, Temelli'nin Sincan'a bağlanmasını **"kanun dışı"** olarak niteleyerek, "Yeni düzenleme, Avrupa Yerel Yönetimleri Yasası'na göre de kanun dışı. Bunların hepsini mahkemede dile getireceğim" dedi.

4.2.4.54.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL İHSAN ALYANAK'IN CENAZE TÖRENİNE KATILDI (6 MART 2008)

İzmir eski belediye başkanlarından İhsan **ALYANAK**, Genel Başkan Deniz **BAYKAL** ve sevenlerinin katıldığı kalabalık bir cenaze töreniyle ebedi yolculuğuna uğurlandı. Genel Başkan Deniz **BAYKAL**, **"Eski dostum, İhsan ağabeyimi sevgi ve saygı ile uğurluyoruz"** dedi. Alyanak'ın cenazesi, Altındağ Kokluca Mezarlığı'nda toprağa verildi.

4.2.4.55.- İZMİR-İNCİRALTI'NDA DÜNYA KADINLAR HAFTASI ETKİNLİKLERİ (5 Mart 2008)

Dünya Kadınlar Haftası etkinlikleri kapsamında İzmir İnciraltı'nda düzenlenen etkinliğe katılan Genel Başkan Deniz **BAYKAL**, burada yaptığı konuşmada, İzmir'de kadınların özel bir konuma sahip olduklarını söyledi.

İzmir'deki kadınların Türkiye'nin güvencesi olduğunu belirten Genel Başkan, **"Sizler laik Cumhuriyetin, demokrasinin, Atatürk ilke ve devrimlerinin güvencesisiniz. İyi ki varsınız"**dedi.

4.2.4.56.- CHP'NİN KADIN MİLLETVEKİLLERİ DÜNYA KADINLAR GÜNÜNDE, AKP HÜKÜMETİ TARAFINDAN, GERİYE GÖTÜRÜLEN KADIN HAKLARINA DİKKAT ÇEKTİLER (8 Mart 2008)

Genel Sekreter Yardımcısı ve İstanbul Milletvekili Bihlun **TAMAYLIGİL**, Adana Milletvekili N.Gaye **ERBATUR**, İstanbul Milletvekili Fatma Nur **SERTER**, İzmir Milletvekili Güldal **MUMCU**, İstanbul Milletvekili Birgen **KELEŞ**, Aydın Milletvekili Özlem **ÇERÇİOĞLU**, Ankara Milletvekili Nesrin **BAYTOK**, İstanbul Milletvekili Necla **ARAT** ve İzmir Milletvekili Canan **ARITMAN** TBMM'de bir basın toplantısı düzenleyerek, Dünya Kadınlar Gününde AKP Hükümetinin yapmaya çalıştığı düzenleme ile kaybedilen, geriye götürülen kadın haklarına dikkat çektiler ve hesap sordular.

4.2.4.57.- GENEL BAŞKAN BAYKAL CHP MAMAK İLÇE BAŞKANININ YAPTIRDIĞI SAĞLIK OCAĞINI HİZMETE AÇTI (13 Mart 2008)

CHP Mamak İlçe Başkanı Veli Gündüz **ŞAHİN** tarafından, **TUZLUÇAYIR**'da yaptırılan sağlık ocağını hizmete açan Genel Başkan Deniz **BAYKAL**, törenin ardından, yeni anayasa taslağında devletin nüfus planlamasıyla ilgili görevleri hakkında bir düzenleme bulunmadığına ilişkin gazete haberinin anımsatılması üzerine, taslağın Amerika'da tanıtıldığını, açıklandığını belirterek, içeriği hakkında bir bilgiye sahip olmadığını söyledi.

Konuşmaların ardından Genel Başkan Deniz **BAYKAL**, Genel Sekreter Önder **SAV**, sağlık ocağını yaptıran Veli Gündüz **ŞAHİN** ve diğer yetkililerle birlikte kurdelesini keserek açılışını yaptığı sağlık ocağını gezdi.

4.2.4.58.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL TIP BAYRAMIYLA İLGİLİ BİR AÇIKLAMA YAPTI (14 Mart 2008)

Genel Başkan Deniz **BAYKAL**, Tıp Bayramı nedeniyle bir açıklama yaparak, "**AKP'nin, 'Paran kadar paket, paket kadar sağlık hizmeti' anlayışı yanlıştır. Bu devletin sosyal niteliğini ortadan kaldıran bir anlayıştır. Büyük sorun ve sıkıntılarla karşı karşıya olan sağlık çalışanlarımız, doktorlarımız, Tıp Bayramında sorunlarına çözüm istemekte ve sosyal devlete sahip çıkmaktadırlar. Bu çok memnuniyet vericidir**" diyerek tüm hekimlerin ve sağlık çalışanlarının Tıp Bayramını kutladı.

4.2.4.59.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL EXPO İZMİR 2015'E DESTEK İÇİN İSTANBUL'DA (15 Mart 2008)

Genel Başkan Deniz **BAYKAL**, 15 Mart 2008 tarihinde EXPO İzmir 2015 Avrupa İnisiyatifi tarafından düzenlenen İstanbul Sepetçi Kasrı'ndaki "**EXPO İzmir 2015 için Dayanışma**" toplantısına katıldı. ve burada bir konuşma yaptı. **BAYKAL**, konuşmasında İzmir'in adaylığını desteğinin nedenlerini açıklarken, 150 yılda 19 defa toplanan ve bu defa Milano'nun da İzmir'le beraber aday olduğu Expo'ların 2015 yılında yapılacak olanının önemine değindi, nihai kararı verecek olan 140 kurum ile ikna görüşmelerinin kararlılıkla sürdürülmesi gerektiğini vurguladı. Genel başkan Deniz **BAYKAL**, bu arada İzmir kökenli olan ve İzmir'in adaylığını destekleyen Fener Rum Patriği **BARTHOLOMEOS** ile de görüştü.

4.2.5.- "TBMM CHP GRUBU" ORGANLARI VE ÇALIŞMALARI

4.2.5.1.- 22. PARLAMENTO DÖNEMİ

a.-)CHP MİLLETVEKİLLERİ VE KOMİSYONLAR

3 Kasım 2002 Seçimlerinde **178** Milletvekili çıkarıldı. Takip eden dönemde, Siirt'ten seçilmiş bulunan bir milletvekilimiz, ara seçim nedeniyle TBMM dışında kaldı, **26** milletvekilimiz istifa ederek partiden ayrıldı. Milletvekillerimizden **Ali DİNÇER**, **Nezir BÜYÜKCENGİZ** ve **İlyas Sezai ÖNDER**'in ise

vefatı sonucu TBMM 22. Dönemini, partimiz **148** milletvekili ile tamamladı. (22.Dönem Milletvekilleri listesi Raporun **EKLER** bölümünde 5.5.2 No'lu başlıkta yer almaktadır.)

b.-) GRUP ORGANLARI

3 Kasım 2002 seçimlerinden önce TBMM'de görev yapan CHP Grubu organları şunlardır;

TBMM Başkanvekili, İstanbul Milletvekili **Ali DİNÇER**; TBMM İdare Amiri, Manisa Milletvekili **M.Erdoğan YETENÇ**; CHP Grup Başkanvekilleri; İstanbul Milletvekili **Ali TOPUZ**, İzmir Milletvekili **Kemal ANADOL** ve Samsun Milletvekili **Haluk KOÇ**'tur.

c.-) GRUP YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

Feridun F. BALOĞLU	Antalya Milletvekili	Basın Sözcüsü
V. Haşim ORAL	Denizli Milletvekili	Yazman Üye
Yılmaz KAYA	İzmir Milletvekili	Yazman Üye
Muharrem KILIÇ	Malatya Milletvekili	Sayman Üye
Ali Kemal DEVECİLER	Balıkesir Milletvekili	Üye
Mehmet KUÇUKAŞIK	Bursa Milletvekili	Üye
Ali ARSLAN	Muğla Milletvekili	Üye
Hasan GÜYÜLDAR	Tunceli Milletvekili	Üye
Harun AKIN	Zonguldak Milletvekili	Üye

d.-) GRUP DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ

Halil ÜNLÜTEPE	Afyonkarahisar Milletvekili	Başkan
Ali Cumhur YAKA	Muğla Milletvekili	İkinci Başkan
Mevlüt ÇOŞKUNER	Isparta Milletvekili	Katip Üye
Atila EMEK	Antalya Milletvekili	Üye
Gökhan DURGUN	Hatay Milletvekili	Üye
Halil TİRYAKİ	Kırıkkale Milletvekili	Üye
Nuri ÇİLİNGİR	Manisa Milletvekili	Üye

e.-) GRUP DENETÇİLERİ

Kemal SAĞ	Adana Milletvekili
Ensar ÖĞÜT	Ardahan Milletvekili

f.-) 22. DÖNEM 4. ve 5. YASAMA YILI DENETİM VE YASAMA ÇALIŞMALARI ÖZET TABLOSU

22 Dönem CHP Grup Başkanlığı veya CHP milletvekilleri tarafından verilmiş olan yasa teklifleri ve denetim amacına yönelik çalışmaları ile milletvekillerimiz tarafından yapılmış olan gündem dışı konuşmaların sayıları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

	4. Yasama	5. Yasama	Toplam
--	------------------	------------------	---------------

	Yılı	Yılı	
Kanun Teklifi	79	51	130
Meclis Araştırma Önergesi	49	47	96
Genel Görüşme Önergesi	6	2	8
Meclis Soruşturma Önergesi	-	1	1
Gensoru Önergesi	3	1	4
Sözlü Soru	860	62	922
Yazılı Soru	8599	4295	12894
Gündem Dışı Konuşmalar	127	72	199

4.2.5.2.- 23. PARLAMENTO DÖNEMİ

a.-) CHP MİLLETVEKİLLERİ VE KOMİSYONLAR

22 Temmuz 2007 seçimlerinde **112** Milletvekili ile Parlamento'ya girilmiş olup, Manisa milletvekili Erdoğan **YETENÇ** ile CHP listesinden seçilmiş olan DSP kökenli **13** Milletvekilinin istifasıyla, halen **98** milletvekili ile parlamento çalışmalarına devam edilmektedir. (23. dönemde seçilen CHP milletvekilleri ile milletvekillerimizin üye olduğu TBMM komisyonlarını gösteren liste Raporun **EKLER** bölümünde 5.5.1 No'lu başlıkta verilmiştir.)

b.-) GRUP ORGANLARI

TBMM'de bu yasama yılında yapılan seçimler sonucunda;

TBMM Başkanvekilliğine, İzmir Milletvekili **Şükran Güldal MUMCU**; TBMM Divan Üyeliğine, Bilecik Milletvekili **Yaşar TÜZÜN**; TBMM İdare Amirliğine, Çanakkale Milletvekili **Ahmet KÜÇÜK**; CHP Grup Başkanvekilliklerine; İzmir Milletvekili **Kemal ANADOL**, İstanbul Milletvekili **Kemal KILIÇDAROĞLU** ve Ankara Milletvekili **Hakkı Suha OKAY** seçildiler.

c.-) GRUP YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

Ali ARSLAN	Muğla Milletvekili	Yazman Üye
Ali İhsan KÖKTÜRK	Zonguldak Milletvekili	Yazman Üye
Şevket KÖSE	Adıyaman Milletvekili	Sayman Üye
Hulusi GÜVEL	Adana Milletvekili	Üye
Ensar ÖGÜT	Ardahan Milletvekili	Üye
Bilgin PAÇARIZ	Edirne Milletvekili	Üye
Mevlüt COŞKUNER	Isparta Milletvekili	Üye
Turgut DİBEK	Kırklareli Milletvekili	Üye
Ali Rıza ÖZTÜRK	Mersin Milletvekili	Üye

d.-) GRUP DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ

Halil ÜNLÜTEPE	Afyon Milletvekili	Başkan
Abdullah ÖZER	Bursa Milletvekili	İkinci Başkan
Hüsnü ÇÖLLÜ	Antalya Milletvekili	Yazman Üye
Metin ARİFAĞAOĞLU	Artvin Milletvekili	Üye
Ahmet ERSİN	İzmir Milletvekili	Üye

Tansel **BARIŞ**
Rahmi **GÜNER**

Kırklareli Milletvekili
Ordu Milletvekili

Üye
Üye

e.-) GRUP DENETÇİLERİ

Eşref **KARAİBRAHİM**
Fevzi **TOPUZ**

Giresun Milletvekili
Muğla Milletvekili

f.-) 23. DÖNEM 1. VE 2. YASAMA YILI DENETİM VE YASAMA ÇALIŞMALARI ÖZET TABLOSU

23 Dönem CHP Grup Başkanlığı veya CHP milletvekilleri tarafından verilmiş olan yasa teklifleri ve denetim amacına yönelik çalışmaları ile milletvekillerimiz tarafından yapılmış olan gündem dışı konuşmaların sayıları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

	1. Yasama Yılı	2. Yasama Yılı	Toplam
Kanun Teklifi	-	68	68
Meclis Araştırma Önergesi	2	49	51
Genel Görüşme Önergesi	1	-	1
Meclis Soruşturma Önergesi	-	1	1
Gensoru Önergesi	-	-	-
Sözlü Soru	17	191	208
Yazılı Soru	56	983	1039
Gündem Dışı Konuşmalar	-	29	29

4.3.- KONGRELER, PARTİ ÖRGÜTÜ VE ÜYELER

4.3.1.- KONGRELER SÜRECİ

4.3.1.1.- İLÇE KONGRELERİ

“İLÇE KONGRESİ” BU AŞAMADA YAPILMAYACAK OLAN İLÇELER

Ülkemizde halen toplam **923** ilçe bulunmaktadır. Son çıkan yasa ile bu rakam değişebilecektir, ancak henüz düzenleme yürürlüğe girmemiştir. 15 Mart 2008 tarihi itibarıyla, bu aşamada;

- ✓ Daha önce genelge ile örgüte duyurulmuş bulunan ve üye sayısının altmış'tan az olması nedenleri ile **37** ilçede,
- ✓ Keza, örgütü olmaması nedenleri ile 6 ilçede kongre yapılamayacaktır.

Çanakkale MERKEZ ve ENEZ ilçeleri ile, Gaziantep ŞEHİTKAMİL ve İzmir BORNOVA ilçelerinde kongreler yargı makamları tarafından bekletilmektedir. Yargı tarafından kongre tarihleri belirlendikten sonra tamamlanacaktır.

Diğer **31** ilçede ise, Genel Sekreterlik tarafından Kongre Takvimleri gönderilmiş olmasına rağmen, değişik nedenlerle ilçe kongreleri henüz yapılamamıştır.

(15 Mart 2008 İtibarıyla)	SAYI
Kongresi Tamamlanmış İlçe Sayısı	845
Kongresi Yargı Tarafından Bekletilmekte Olan İlçe Sayısı	4
Kongresi Henüz Yapılmamış Olan İlçe Sayısı	31
Üye Sayısının Azlığı Nedeniyle Kongresi Yapılamayacak Olan İlçe Sayısı	37
Örgütü Olmaması Nedeniyle Kongresi Yapılamayacak Olan İlçe Sayısı	6
Toplam İlçe Sayısı	923

CHP İl/İlçe bazında üye sayı dağılımı ve tamamlanan ilçe kongreleri ise Raporun EKLER bölümünde 5.5.3 No'lu başlık altında yer almaktadır.

4.3.1.2.- İL KONGRELERİ

15 Mart 2008 tarihi itibariyle, ülkemizde mevcut toplam 81 ilden **77**'sinde İl Kongreleri tamamlanmış olup, seçilen delegeler **CHP 32. Olağan Kurultayı**'na katılma hakkını elde etmişlerdir. (Kurultay Delegeleri Listesi, Raporun EKLER bölümünde 5.1 No'lu başlık altında verilmiştir.) Çanakkale, Eskişehir, Gaziantep ve Uşak il kongreleri ise henüz yapılamamıştır. Yargı mercilerine ve İlçe Seçim Kurullarına itirazlar nedeni ile bir kısım ilçelerimizin kongrelerinin takviminde aksamalar olmuş ve hazırlıkları tamamlanmak üzere bulunan bu ilçelerle ilgili **Çanakkale, Edirne, Eskişehir ve Uşak** illeri il kongresi tarihleri önümüzdeki günlerde belirlenecektir. Tamamlanmış olan İl Kongrelerine ait **liste ekte** verilmiştir.

15 MART 2008 İTİBARIYLA CHP İL KONGRELERİNİN DURUMU

İLİ	KONGRE ÖNCESİ BAŞKAN	SEÇİLEN BAŞKAN	KONGRE TARİHİ
ADANA	SERDAR SEYHAN	SERDAR SEYHAN	27 Ocak 2008
ADYAMAN	SALİH FIRAT	SALİH FIRAT	3 Şubat 2008
AFYON	ALİ ÇENGELCİ	ALİ ÇENGELCİ	3 Şubat 2008
AĞRI	SAVCI SAYAN	SAVCI SAYAN	3 Şubat 2008
AKSARAY	FERDAĞ BOZKURT	FERDAĞ BOZKURT	26 Ocak 2008
AMASYA	NADİR ERSOY	MEHMET SAYAR	10 Şubat 2008
ANKARA	YAŞAR ÇATAK	YAŞAR ÇATAK	13 Ocak 2008
ANTALYA	ÖMER MELLİ	ÖMER MELLİ	27 Ocak 2008
ARDAHAN	ORHAN BALCI	YALÇIN TAŞTAN	9 Şubat 2008
ARTVİN	UĞUR BAYRAKTUTAN	UĞUR BAYRAKTUTAN	12 Ocak 2008
AYDIN	ÖZGEN KARACA	TUNÇ AYTUR	9 Şubat 2008
BALIKESİR	NAİM DURMAZ	İRFAN BARIŞ	9 Mart 2008
BARTIN	KAMİL ALTAN	HAKAN CEYLAN	2 Şubat 2008
BATMAN	ADNAN YAŞAR	ADNAN YAŞAR	20 Ocak 2008
BAYBURT	HASAN TÜRKER	HASAN TÜRKER	20 Ocak 2008
BİLECİK	SİNAN BABA	ERDOĞAN TÜFENKÇİ	6 Ocak 2008
BİNGÖL	MESUT KAYAOĞLU	MESUT KAYAOĞLU	3 Şubat 2008
BİTLİS	AZMİ YILDIZ	AZMİ YILDIZ	19 Ocak 2008
BOLU	TANJU ÖZCAN	TANJU ÖZCAN	6 Ocak 2008
BURDUR	MUSTAFA KAYIM	İSMAİL ERKAYA	10 Şubat 2008
BURSA	GÜRHAN AKDOĞAN	GÜRHAN AKDOĞAN	17 Şubat 2008
ÇANAKKALE	HAKAN EVİRGEN		BELLİ DEĞİL
ÇANKIRI	FİKRET TATLICI	FİKRET TATLICI	2 Şubat 2008
ÇORUM	OSMAN SAMSUNLU	TUFAN KÖSE	26 Ocak 2008
DENİZLİ	ÜMİT DİZDAROĞLU	ALİ KAVAK	24 Şubat 2008
DİYARBAKIR	MUZAFFER DEĞER	MUZAFFER DEĞER	13 Ocak 2008
DÜZCE	AHMET ÖLMEZ	ZEKERİYA TOZAN	3 Şubat 2008
EDİRNE	MAHMUT KESKİN	NEJAT GENCAN	15 Mart 2008
ELAZIĞ	İ. ETHEM GÜLBAY	İ. ETHEM GÜLBAY	27 Ocak 2008
ERZİNCAN	COŞKUN YILMAZ	COŞKUN YILMAZ	26 Ocak 2008
ERZURUM	NEVZAT ÖZPEKER	NEVZAT ÖZPEKER	20 Şubat 2008

ESKİŞEHİR	İSMET SÜDER		BELLİ DEĞİL
GAZİANTEP	HASAN ÖZTÜRKMEN		10 Nisan 2008
GİRESUN	İSMAİL ÖVEÇ	KERİM AKSU	2 Şubat 2008
GÜMÜŞHANE	ERKAN PELİT	ERKAN PELİT	26 Ocak 2008
HAKKARİ	MAZHAR ÖZDİNÇ	MAZHAR ÖZDİNÇ	27 Ocak 2008
HATAY	HALEF TİFTİKÇİ	HALEF TİFTİKÇİ	27 Ocak 2008
İĞDIR	NAZIM KARADAĞ	NAZIM KARADAĞ	26 Ocak 2008
ISPARTA	YUSUF ERDOĞAN	YUSUF ERDOĞAN	20 Ocak 2008
İSTANBUL	GÜRSEL TEKİN	GÜRSEL TEKİN	26 Ocak 2008
İZMİR	KEMAL KARATAŞ	KEMAL KARATAŞ	17 Şubat 2008
K.MARAŞ	GALİP YILIŞIN	GALİP YILIŞIN	20 Ocak 2008
KARABÜK	BAYRAM KARADAĞ	BAYRAM KARADAĞ	27 Ocak 2008
KARAMAN	HALUK ÖZATAY	OSMAN NURİ KOÇAK	3 Şubat 2008
KARS	ÇETİN BİLGİR	ÇETİN BİLGİR	2 Şubat 2008
KASTAMONU	İBRAHİM URGANCI	İBRAHİM URGANCI	17 Şubat 2008
KAYSERİ	ENVER ÖZDEMİR	ENVER ÖZDEMİR	10 Şubat 2008
KİLİS	ABİDİN USLU	ABİDİN USLU	27 Ocak 2008
KIRIKKALE	ALİYE GÜNDÜZ	ALİYE GÜNDÜZ	3 Şubat 2008
KIRKLARELİ	RECEP KARAOĞLU	RECEP KARAOĞLU	6 Ocak 2008
KİRŞEHİR	YILMAZ ZENGİN	YILMAZ ZENGİN	27 Ocak 2008
KOCAELİ	NEJAT ÇAKIR	SEFA SİRMEN	13 Ocak 2008
KONYA	İMDAT ŞEN	İMDAT ŞEN	10 Şubat 2008
KÜTAHYA	SABAHATTİN UÇAR	SABAHATTİN UÇAR	3 Şubat 2008
MALATYA	CELAL BERKTAŞ	CELAL BERKTAŞ	16 Şubat 2008
MANİSA	VEHİBİ KÖSE	CAHİT KAPLAN	24 Şubat 2008
MARDİN	HASAN TURGUT ŞATANA	MEHMET KILINÇASLAN	10 Şubat 2008
MERSİN	ALİ MUSTAFA UZUN	FARUK MEHMET AKAR	12 Ocak 2008
MUĞLA	CELAL ORHAN	SÜLEYMAN USLU	3 Şubat 2008
MUŞ	İSMAİL ADANUR	İSMAİL ADANUR	27 Ocak 2008
NEVŞEHİR	BÜLENT YUMUŞ	BÜLENT YUMUŞ	27 Ocak 2008
NİĞDE	DURALİ ÖZÇELİK	DURALİ ÖZÇELİK	3 Şubat 2008
ORDU	KENAN ÇEBİ	KENAN ÇEBİ	10 Şubat 2008
OSMANİYE	İRFAN ERDEM	İRFAN ERDEM	20 Ocak 2008
RİZE	SALTUK DENİZ	M. HİKMET ASLANKAYA	3 Şubat 2008
SAKARYA	HALİT ÇİFTÇİ	VAHİT SERBES	2 Şubat 2008
SAMSUN	YILMAZ TÜRKOĞLU	İHSAN KALKAVAN	17 Şubat 2008
SİİRT	ŞAKİR SULA	ŞAKİR SULA	2 Şubat 2008
SİNOP	ALİ KARAGÜLLE	HÜSEYİN KESKİN	2 Şubat 2008
SİVAS	MAHMUT TURNA	BÜLENT RENDA DENİZ	9 Mart 2008
ŞANLIURFA	YUSUF KÖSE	AZİZ AYDINLIK	6 Ocak 2008
ŞIRNAK	ŞUAYİP ÖKTEN	ÇINAR ÖKTEN	9 Şubat 2008
TEKİRDAĞ	FAHRETTİN MEKER	FAHRETTİN MEKER	3 Şubat 2008
TOKAT	OSMAN KÜLTÜREL	FERAMÜZ ŞAHİN	3 Şubat 2008
TRABZON	LÜTFİ KARAKULLUKÇU	NECİP YILDIZ	9 Şubat 2008
TUNCELİ	HASAN GÜNEŞ	CEMAL ÖZASLAN	2 Şubat 2008

UŞAK	AHMET TALAT ARCA		BELLİ DEĞİL
VAN	İ. HALİL KARTAL	İ. HALİL KARTAL	26 Ocak 2008
YALOVA	ALAATTİN FİTÖZ	ÖZCAN ÖZEL	9 Şubat 2008
YOZGAT	ALİ KEVEN	ALİ KEVEN	26 Ocak 2008
ZONGULDAK	OSMAN YAYLA	OSMAN YAYLA	27 Ocak 2008

4.3.1.3.- KONGRELER SÜRECİNDE YAŞANAN BAZI HUKUKSAL SORUNLAR

Adıyaman, Ağrı, Ankara, Balıkesir, Çanakkale, Çorum, Denizli, Edirne, Elazığ, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kars, Konya, Kütahya, Malatya, Manisa, Sakarya, Samsun, Trabzon, Uşak ve Zonguldak illerimizde kısmi görevden almalara, geçici kurulların oluşumuna ve pek çoğu da üyelik hukukuna yönelik olmak üzere yargı mercilerine azımsanamayacak yoğunlukta başvuru, İlçe Seçim Kurullarına da itirazlar yapılmış, ilçe ve il kongrelerinin iptali istenilmiştir. Başvuruların ve itirazların tamamına yakını Genel Sekreterliğimizin, il ve ilçe örgütlerimizin zamanında hukuki girişimlerde bulunması sonucunda “haksızlık, usule ve kanuna aykırılıklar nedenleri ile” Seçim Kurulları veya yargı mercileri tarafından reddedilmiş, böylece kongrelerin yapılması mümkün olabilmıştır.

- Bilindiği gibi 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 10'uncu maddesi “**Partiye kayıtlı üyelerin, ilçelere göre- adlarını, soyadlarını, doğum yer ve tarihlerini, meslek veya sanatlarını ve ikametgahlarını- içeren listelerin ve bunlarla ilgili değişikliklerin, altı ayda bir Cumhuriyet Başsavcılıklarına gönderilmesini**” öngörmektedir.
- Keza, aynı maddede “**Bu sicil herkese açıktır**” hükmü yer almaktadır.
- Parti Tüzüğümüz ise 9. Maddesi ile, partiye üyelik için müracaat edenlere 6 aylık aday üyelik dönemi öngörmekte, ancak ondan sonra Parti Kütüğüne aktarılarak seçme ve seçilme haklarına kavuşmalarını düzenlemektedir.
- Buna karşın Parti Tüzüğümüz, 12. Maddesinde belirtilen niteliğe sahip kişilerden Parti yararı açısından gerekli görülenlerin doğrudan asil üyeliğe yazılabilmesini öngörmektedir.
- Türkiye'deki diğer siyasi partiler “kişileri partiye müracaat ettikleri gün asil üye” yaparken **biz sadece çok sınırlı bir bölümüne bu hakkı MYK kararına bağlı olarak vermekteyiz.** (Son altı aylık dönemde yaklaşık 25 bin kişi- toplam üye sayısının yüzde dördü- 12. Madde kapsamında doğrudan parti üyesi yapılmışlardır.)
- Keza ülkemizde insanlar iş, eğitim ve geçim nedenleri ile çok sık olarak **ikametgahlarını** değiştirmektedir.
- Bu arada evlilik ve diğer nedenlerde isim ve soyadlarında, **kimlik bilgilerinde** değişiklikler olabilmektedir.

Yeni üyelerin ve “mevcut üyelerin ikametgah veya kimlik bilgileri değişikliklerinin” Siyasi Partiler Yasası'nın 10. Maddesi çerçevesinde **ALTI AYDA SADECE BİR DEFA** Başsavcılığa

bildirilebilecek olması, **ÜYELİK HUKUKUNUN ÇİĞNENMESİNE VE KÖKLÜ HAKSIZLIKLARA NEDEN OLMAKTADIR.**

Yasanın bu hükmü karşısında Parti Tüzüğüümüzün özellikle üyelik hukuku ile ilgili bölümlerinin hiçbir hükmü kalmamaktadır.

Yasanın bu eksik düzenlenmesi nedeniyle bazı partililerimiz Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına farklı tarihlerde müracaat ederek belirli ilçelere ait Başsavcılık kayıtlarında o aşamada görülen üyelerin listesini alıp mahkemeler ve İlçe Seçim Kurullarına başvurarak Parti Genel Merkezinden kaynaklanmayan kimi sıkıntılara neden olmaktadırlar.

Esasında Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı kendisine parti tarafından gönderilen üye kayıtlarını 6 aylık dönemler itibariyle (ie. 2007/1 veya 2007/2) parti sicilinde tuttukları parti kütüğüne aktarmaktadırlar.

- Örneğin, delege seçimleri için Genel Sekreterlik tarafından ilçelere gönderilmiş olan üye listelerinde yer alan bir kişi adresini şu veya bu sebeple değiştirmiş ise bunun Başsavcılığa gönderilebilmesi için 6 aylık dönem sonunun beklenmesi gerekmektedir. Bu arada söz konusu kişinin tüzüksel haklarını kullanarak naklini yaptırdığı yeni ilçesindeki üyelik durumu Başsavcılıkta gözükmediği için, itiraz halinde sanki **“parti üyesi değil” şeklinde haksız değerlendirmelere tabi tutulmaktadır.**
- Benzeri durum, Kurultay tarafından kabul edilerek yürürlüğe konulmuş olan, parti içi hukukumuzun çerçevesini belirleyen Parti Tüzüğüümüzün 12. Maddesi'nin uygulanmasında da ortaya çıkmaktadır. 12. Madde ile doğrudan parti üyesi olmuş olan kişiler de altı aylık dönem sona ermeden Başsavcılığa aktarılamadıkları için, **herhangi bir kişinin itirazı sonucu üyelik haklarından mahrum edilebilmektedir.**

Kongrelerde karşılaşılmış olan bir başka genel istismar alanı da TC Kimlik numaraları konusudur:

Bilindiği gibi Yüksek Seçim Kurulu, Kimlik numarası bulunmayan 3 milyon yurttaşımızın son genel seçimlerde OY KULLANMASINI UYGUN GÖRMÜŞTÜR. Ancak aynı Yüksek Seçim Kurulu Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'ndaki üye sicil ve kayıtlarına atıf yaparak bazı ilçelerimizde yapılan itirazlar üzerine ortaya çıkan anlaşmazlıklarda, kimlik numarası olmayan üyelerimizin üyelik haklarını kullanmalarına (kongrelerde oy kullanmalarına) hakları olmadığı şeklinde kararlar verilmesinin yolunu açmıştır. **Vatandaşlık haklarını ülke genelinde kullanılabilen üyelerimiz, üyelik haklarını kendi partilerinde kullanamaz duruma sokulmuşlardır.**

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 11.07.2006 tarih ve 2006/238 sayılı yazısı ile; “Başbakanlığın 20 Haziran 2002 tarih ve 9330 sayılı genelgesine istinaden 01.01.2003 tarihinden itibaren ülkemiz genelinde tüm kurumların uygulaması zorunlu olan T.C. Kimlik Numarasının, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığında bulunan üye kayıtlarında da bulunması gerektiği ve bu konuda Parti Kütüğündeki T.C. Kimlik Numarası eksik olan üyelerin bilgilerinin tamamlanması için Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü ile birlikte çalışmalara başlandığı” Genel Sekreterliğimize bildirilmiştir.

Genel Sekreterliğimiz tarafından da, “20.10.2005 tarih ve 2005/13 sayılı” ve “13.03.2006 tarih ve 2006/8 sayılı” Genelgelerimizle tüm İl ve İlçe Başkanlıklarına eksik olan T.C. kimlik numaralarının muhakkak tamamlanması gerektiği bildirilmiştir.

“13.03.2006 tarih ve 2006/8 sayılı Genelgemiz” ekinde 13.03.2006 tarihine kadar Parti Kütüğünde T.C. kimlik numaraları olmayan üyelerimizin listeleri tüm İl ve İlçe Başkanlıklarına

basılı olarak gönderilmiş ve eksik T.C. Kimlik Numaraları ile, kimlik bilgilerinde eksik veya yanlış bilgilerin düzeltilip tüm eksiklikler tamamlandıktan sonra, **ivedilikle** Genel Sekreterliğimize bildirilmesi istenilmiştir.

Maalesef örgütümüzün çok az bölümü bu talebimizin gereğini yapmıştır. Ancak Genel Sekreterlik kendi çabaları ile, Genel Seçim Seçmen Kütükleri ile Parti Üye Kütüğü'nü örtüştürerek yaklaşık 137 bin üyemizin TC Kimlik Numaralarını tespit ederek, hem Parti Kütüğü'ne, hem de Başsavcılığa göndererek orada tutulmakta olan Parti Siciline aktarılmasını sağlamıştır.

Bu dikkat ve gayret gösterilmemiş olsaydı olası itirazlar nedeni ile pek çok ilçede kongreler yapılamayacak duruma gelecekti.

Ancak bu tür çabalara karşın halen yaklaşık 620 bin kişiden oluşan parti kütüğünün yüzde beşinin (yaklaşık 32250 üyenin) TC Kimlik numarası kütükte veya Başsavcılık'ta yer almamaktadır.

Başsavcılıktaki "Üye Kütüğü" TC Kimlik numarası olmayanları görememekte, dolayısı ile herhangi bir ilçeye ilişkin üye listesini alanlar, "*kimlik numarası bulunmayanlar söz konusu listede yer almayacağı gerekçesi ile*", mahkemelere koşup "**bunlar üye değildir**" iddiaları ile "kongreleri iptal kararları" alırdabilmişlerdir.

Bunu yaparken çoğu partinin eski üyeleri olan arkadaşlarının (zira kimlik numarası eksik olanlar daha çok Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 11.07.2006 tarihli yazısından yıllarca önce partiye kayıt olan eski üyelere) **üyelik haklarını hiç saymakta hiçbir sakınca görmemişlerdir.**

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın vermiş olduğu bilgilere göre, Başsavcılık Kimlik numarası olmaması gerekçesi ile 850 bin AKP üyesi (Toplam üyelerinin yaklaşık yüzde 53'ü) ile 900 bin Demokrat Parti üyesinin (Toplam üyelerinin yaklaşık yüzde 53'ü) üyeliklerini Başsavcılık kayıtlarında askıya almıştır. Anılan Siyasi Partilerde yargı mercilerine ve İlçe Seçim Kurullarına itirazlar yapılmadığı için kongrelerinde tartışmalar yaşanmamıştır.

4.3.2.- PARTİ ÜYELERİ

4.3.2.1.- CHP PARTİ KÜTÜĞÜ

“CHP PARTİ KÜTÜĞÜ” ÜYELİK HAKKININ GÜVENCESİDİR.

Üye kayıtlarının, Genel Merkezde bilgisayar ortamında güvenilir bir Kütükte tutulmasını sağlamak, üye kayıtlarının daha sağlıklı yapıya dönüştürülmesini hedeflemek amacıyla uygulamaya konulan “**Üyelik Yenileme ve Parti Üye Kütüğü**” Çalışmaları, 28 Ağustos 1999’da PM kararı ile yürürlüğe konulan “**Üyelik Yenileme Yönetmeliği**” ile başlatılmıştır.

Parti asil üyeliğinde geçerli olan Üye Kütüğü, Tüzüğün ve Üye Yazım Yönetmeliği’nin ilgili maddeleri çerçevesinde Genel Sekreterlik tarafından, Genel Merkezde bilgisayar ortamında tutulmakta olan Üye Kütüğüdür. Tüzük kuralları dışında kimsenin adı kütüğe ilave edilemez veya çıkartılamaz.

CHP Genel Sekreterliği tarafından Genel Merkezde bilgisayar ortamında tutulmakta olan CHP PARTİ KÜTÜĞÜ, PARTİMİZDE ÜYELİK HAK VE HUKUKUNUN TEMEL GÜVENCESİDİR.

- **Parti Kütüğünde kayıtlı olan bir üyenin kaydı ancak,**
  - ✓ Kendi iradesi ile yazılı istifa dilekçesi vermesi,
  - ✓ Vefat etmesi,
  - ✓ Parti disiplin kurullarının kararı ile ihraç veya geçici ihraç cezası alması,
  - ✓ Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca yapılan incelemelerde, adli sicil kayıtlarında ilgili Siyasi Partiler Yasasına göre (özellikle 11.Maddeye göre) sakınca durumu var ise,
  - ✓ Parti Tüzüğü’nün “ad silme” ile ilgili 19’uncu maddenin uygulanması, koşulları ile silinebilir.

Parti Kütüğü saydam olup, örgüt birimlerine kendilerine kayıtlı üyelere ait çizelgeler periyodik olarak gönderilmektedir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI’NA ÜYELERLE İLGİLİ BİLGİLERİN AKTARILMASI

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı’na 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu’nun 10. Maddesi’nin (d) bendi gereğince her 6 ayda bir Genel Merkez Parti Kütüğü’ne eklenen ve çıkarılan kişilerin listesi düzenli olarak verilmektedir.

- Bu kapsamda en son 01 Temmuz 2007- 31 Aralık 2007 (2007-2) döneminde “Parti Kütüğü”ne ilave edilen yeni üyeler ile üyelerin ikametgahlarında meydana gelen değişiklikler ve “Parti Kütüğü”nden istifa, vefat, disiplin uygulamaları nedeni ile üyelikleri düşülenlerin” listeleri yazılı ve CD ortamında, Genel Sekreterliğimizin;
  - ✓ 16.11.2007 tarih ve 2007/4917 sayılı yazısı ile 2007/2A dönemi olarak,
  - ✓ 18.12.2007 tarih ve 2007/5545 sayılı yazısı ile de 2007/2 dönemi olarak,

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilmiştir.

Halen tüm siyasi partiler arasında üyelikle ilgili bilgileri Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na en düzenli şekilde aktaran, tüm parti kayıtları bilgisayar ortamında doğru olarak mevcut olan tek parti, CHP'dir.

Bu amaçla, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 07.01.2008/28 sayılı yazısı ekinde bildirdiği üyelerimiz ile Parti Kütüğünde kayıtlı üyelerimizin bilgileri karşılaştırılarak 11.02.2008/692 sayılı yazımız ekinde bilgilerinde farklılık bulunan üyelerimizin durumu Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na bildirilmiştir.

Bu çalışmalar neticesinde, **Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 22.02.2008 tarih ve 2008/274 sayılı yazısı ekinde gönderdiği siyasi partiler sicilinde kayıtlı üyelerimizin bilgileri ile Parti Kütüğünde kayıtlı gözükten üyelerimizin bilgileri en uyumlu noktaya getirilmiştir.**

ÜYELERİMİZE AİT T.C. KİMLİK NUMARALARININ TAMAMLANMASI

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 11.07.2006 tarih ve 2006/238 sayılı yazısı ile; "Başbakanlığın 20 Haziran 2002 tarih ve 9330 sayılı genelgesine istinaden 01.01.2003 tarihinden itibaren ülkemiz genelinde tüm kurumların uygulaması zorunlu olan T.C. Kimlik Numarasının, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığında bulunan üye kayıtlarında da bulunması gerektiği ve bu konuda Parti Kütüğündeki T.C. Kimlik Numarası eksik olan üyelerin bilgilerinin tamamlanması için Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü ile birlikte çalışmalara başlandı" Genel Sekreterliğimize bildirilmiştir.

Genel Sekreterliğimiz tarafından da, "20.10.2005 tarih ve 2005/13 sayılı" ve "13.03.2006 tarih ve 2006/8 sayılı" Genelgelerimizle tüm İl ve İlçe Başkanlıklarına eksik olan T.C. kimlik numaralarının muhakkak tamamlanması gerektiği bildirilmiştir.

"13.03.2006 tarih ve 2006/8 sayılı Genelgemiz" ekinde 13.03.2006 tarihine kadar Parti Kütüğünde T.C. kimlik numaraları olmayan üyelerimizin listeleri tüm İl ve İlçe Başkanlıklarına basılı olarak gönderilmiş ve eksik T.C. Kimlik Numaraları ile, kimlik bilgilerinde eksik veya yanlış bilgilerin düzeltilip tüm eksiklikler tamamlandıktan sonra, **ivedilikle** Genel Sekreterliğimize bildirilmesi istenilmiştir. İlavenen, bundan sonra Genel Sekreterliğimize iletilecek olan **tüm Üye Kayıt Başvuru Belgelerine de 11 haneli T.C. Kimlik Numarasının işlenmesi gerektiği aksi takdirde T.C. Kimlik Numarası olmayan kişilerin üyelik işlemleri tamamlanamayacağı bildirilmiştir.**

Bu tarihten itibaren Genel Sekreterliğimiz tarafından aday üye sürelerini tamamlayarak askıya çıkartılan çizelgeler (05.06.2006-10, 06.09.2006-12, 11.12.2006-17, 11.04.2007-2 sayılı genelgeler ekinde gönderilen aday üye çizelgeleri) ile "Köy ve Mahalle Muhtarlık Bölgeleri Temsilcileri" seçimlerine esas olacak üye çizelgelerinin askıya çıkartıldığı 30.09.2007-17 ve 24.10.2007-18 sayılı genelgeler ekinde gönderilen çizelgelerde her sayfanın altında "**T.C. Kimlik Numarası olmayanları tamamlayarak Genel Sekreterliğe bildiriniz**" ibaresi konulmuş olup, sürekli olarak bu konunun güncelliğinin korunması sağlanmıştır.

- Bu kapsamda;
  - ✓ Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca, Genel Sekreterliğimize T.C. Kimlik Numaraları İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünce toplu halde ulaşılan üyelerimizin T.C. Kimlik Numaraları Parti Kütüğüne işlenmiştir.
  - ✓ İlgili genelgelerimizle yapmış olduğumuz talep sonucu T.C. Kimlik Numaraları örgütümüz tarafından Genel Sekreterliğimize bildirilenlerle, Üye Yazım Birimi tarafından Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığından alınan "Seçmen Kütüğü" ile Parti

Kütüğünün eşleştirilmesi sonucunda bilgileri bire bir tutan kimlik numaraları ile kimlik bilgilerindeki eksiklikleri tamamlanan **137.093** kişinin T.C. Kimlik Numaraları Parti Kütüğüne işlenerek Genel Sekreterliğimiz tarafından 17.12.2007 tarih ve 2007/5541, 24.12.2007 tarih ve 2007/5607 ile 11.02.2008 tarih ve 2008/692 sayılı yazılarımızla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilmiştir.

- ✓ Parti Kütüğünde kayıtlı **619.360** asıl üyeden halen TC Kimlik numaraları eksik olan **31.480** kişinin kimlik numarasının bulunması işlemleri Genel Sekreterliğimizin 14.02.2008 tarih ve 2008-4 sayılı genelgesi ile sürdürülmektedir. İlçe Başkanlıklarınca bulunan T.C. Kimlik Numaraları ilgililerin üyeliklerin siyasi partiler siciline aktarılabilmesi için önümüzdeki günlerde Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilecektir.

T.C. Kimlik numaraları olmadığı için siyasi partiler siciline aktarılamayan üyelerimiz, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'ndan alınan listelerde üye olarak gözükmemektedirler. Dolayısıyla hukuki itilaflarda seçme ve seçilme haklarını kullanamamaktadırlar.

Bu nedenlerle bundan sonraki olağan ilçe kongrelerinde askıya çıkartılan çizelgelerden **adresizlerin yer aldığı Çizelge 2'ye, adresleri tam dahi olsa TC Kimlik numaraları eksik olan üyeler ilave edilecektir.**

Bilindiği üzere Çizelge 2'de yer alan üyeler ancak eksik bilgilerini tamamlamak kaydıyla Çizelge 1'e aktarılarak seçme ve seçilme haklarını kullanabileceklerdir.

SIYASİ PARTİLER ARASINDA MÜKERRER KAYITLAR

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 11.07.2006 tarih ve C.02.0.CBS.0.01.02.04/238 sayılı yazısında, "2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 6. Maddesi'nin 2. fıkrasına göre, **"kimsenin aynı zamanda birden fazla partinin üyesi olamayacağı, aksi halde üyelik sıfatının bu siyasi partilerin hepsinde birden sona ermiş sayılacağı"** göz önünde bulundurularak, ilgi yazısı ekinde isimleri bulunan 895 ilçeden toplam 45.541 kişinin üyelikten düşürülmesi talep edilmiş ve Genel Sekreterliğimizin 26.07.2006-10, 09.08.2006/11 ve 28.09.2006/13 sayılı genelgeleri ile İl ve İlçe Başkanlıklarına bu kişilerin isimleri bildirilmiştir.

Bu konu ile ilgili olarak günümüze kadar,

- ✓ Bilgileri içinde herhangi **"bir başka partiye üye olduklarını"** bilmedikleri veya CHP dışında üye oldukları diğer partiden daha evvel istifa etmiş oldukları, veya daha evvel üye oldukları partinin **"hukuken şimdi faaliyette bulunmadığı"** türünden dilekçeler veren **11.606** kişi, üyeliklerini sadece Cumhuriyet Halk Partisi'nde sürdürmeye yönelik açık tercih ve yazılı beyanları nedeniyle, parti üyeliklerini sürdürmelerine olanak tanınmıştır.
- ✓ Ancak, daha önce istifa, vefat, disiplin ve Siyasi Partiler Yasası'nın 11. Maddesi gereğince üyelikleri Parti Kütüğünden düşülen toplam **2.956** kişi ile, kendi durumlarına açıklık kazandıracak herhangi bir talepte bulunmadıkları ve belge sunmadıkları için **30.979** kişinin üyelik kayıtları Siyasi Partiler Kanunu'nun 6. Maddesi'nin 2. fıkrası gereği ve Parti Tüzüğü'nün 19.Maddesine göre Parti Kütüğünden düşürülerek Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na bildirilmiştir.

4.3.2.2.- KÜTÜĞE KAYITLI “ASIL ÜYELER”

27 Temmuz 1999 tarihi itibarıyla; Cumhuriyet Başsavcılığı kayıtlarında mevcut **1.533.449** üye ile, CHP üye kayıt defterlerinde mevcut **1.169.076** üyeden oluşan kaynaktan, mükerrer üyeler düşülerek oluşturulan **1.957.196** kişilik Kaydı Yenilenecek Üye Listesi askıya çıkartılmıştı. O aşamada üyelerin kendileri müracaat ederek ve aidat ödeyerek gerçekleştirilen Üyelik Yenileme süreci, 13 Aralık 1999 tarihinde tamamlanmıştı. Sonradan Tüzük ve Yönetmelik değişiklikleri ile sağlanan ek olanaklara rağmen, üyeliğini yenileyenler, 2000 yılı Mart ayı sonu itibarıyla, **148.000** ile sınırlı kalmıştı.

O tarihten sonra, 6 ayını dolduran aday üyeler ve Tüzüğün 12’nci maddesi kapsamında “partiye doğrudan üye yapılanların” ilavesi ile günümüzde Parti Kütüğünde kayıtlı ASIL üye sayısı **619.360**’a ulaşmıştır. Bu üyelerin **177** adedi yurtdışında ikamet etmektedir.

“CHP PARTİ KÜTÜĞÜNDE” KAYITLI OLAN ÜYELERİN YOĞUN OLDUĞU İLLER

- **Halen Parti Kütüğüne kayıtlı olan 619.360 üyenin;**
  - ✓ **129.523’ü**, yani toplam üyelerin yüzde **20,9** ile **İstanbul’da**,
  - ✓ **74.923’ü**, yani toplam üyelerin yüzde **12,1** ile **İzmir’de**,
  - ✓ **41.639’u**, yani toplam üyelerin yüzde **6,7** ile **Ankara’da**,
  - ✓ **25.727’si**, yani toplam üyelerin yüzde **4,1** ile **Mersin’de**,
  - ✓ **18.603’ü**, yani toplam üyelerin yüzde **3** ile **Antalya’da**
  - ✓ **18.230’u**, yani toplam üyelerin yüzde **3** ile, **Adana’da**,
  - ✓ **17.565’i**, yani toplam üyelerin yüzde **2,9** ile **Kocaeli’de**,
  - ✓ **14.281’i**, yani toplam üyelerin yüzde **2,3** ile **Gaziantep’de**,
  - ✓ **13.180’i**, yani toplam üyelerin yüzde **2,1** ile **Aydın’da**,
  - ✓ **12.101’i**, yani toplam üyelerin yüzde **1,9** ile **Muğla’da**,
kayıtlı bulunmaktadır.

ÜYELERİN İLÇELER BAZINDA DAĞILIMI

Üye Kütüğünde yer alan üyelerin ülkemizde mevcut 923 İlçede genel dağılımına ilişkin özet bilgi aşağıda verilmiştir:

HİÇ üye bulunmayan ilçe sayısı.....	: 3
1 ile 20 arasında ÜYE bulunan ilçe sayısı.....	: 14
21 ile 50 arasında ÜYE bulunan ilçe sayısı.....	: 19
51 ile 60 arasında ÜYE bulunan ilçe sayısı.....	: 33
61 ile 200 arasında ÜYE bulunan ilçe sayısı.....	: 409
201 ile 1.000 arasında ÜYE bulunan ilçe sayısı.....	: 306
1001 ile 3.000 arasında ÜYE bulunan ilçe sayısı.....	: 91
3001 ile 10.000 arasında ÜYE bulunan ilçe sayısı.....	: 44
10001 ile 20.000 arasında ÜYE bulunan ilçe sayısı.....	: 4

Halen Parti Kütüğüne kayıtlı üye sayısı en yüksek olan ilk on ilçe, sırasıyla; MERSİN Merkez (17.761 üye), KONAK (14.800 üye), KARŞIYAKA (12.372 üye), KADIKÖY (11.742 üye), BORNOVA (9.998 üye), SEYHAN (9.928 üye), KARTAL (9.416 üye), ÇANKAYA (9.274 üye), ANTALYA Merkez (8.495 üye), YENİ MAHALLE (7.867 üye) ilçeleridir.

Parti Kütüğüne kayıtlı tüm ASIL üyelerin iller bazında dağılımı aşağıda, ilçeler bazında dağılımını gösteren tablolar ise **Raporun Ek Bölümünde** verilmiştir.

İLLER	TOPLAM ASIL ÜYE	TOPLAM GENÇ ÜYE	TOPLAM KADIN ÜYE
ADANA	18.230	2.252	5.284
ADIYAMAN	4.508	345	480
AFYON	4.848	639	469
AĞRI	1.984	321	94
AKSARAY	1.947	275	208
AMASYA	3.319	265	431
ANKARA	41.639	4.170	14.984
ANTALYA	18.603	2.809	4.656
ARDAHAN	1.411	177	116
ARTVİN	3.170	459	406
AYDIN	13.180	2.383	3.223
BALIKESİR	9.939	1.239	2.229
BARTIN	1.113	169	152
BATMAN	1.576	347	99
BAYBURT	259	41	1
BİLECİK	2.221	335	343
BİNGÖL	714	102	83
BİTLİS	759	113	7
BOLU	2.371	354	413
BURDUR	2.577	232	411
BURSA	9.046	1.285	1.636
ÇANAĞKALE	8.029	1.272	1.928
ÇANKIRI	707	121	74
ÇORUM	5.684	574	986
DENİZLİ	6.839	697	1.123
DİYARBAKIR	3.872	716	553
DÜZCE	2.145	392	299
EDİRNE	5.812	793	971
ELAZIĞ	1.956	265	175
ERZİNCAN	2.890	318	598
ERZURUM	2.767	367	217
ESKİŞEHİR	6.569	969	1.687
GAZİANTEP	14.281	2.216	3.286
GİRESUN	3.837	458	586
GÜMÜŞHANE	804	119	71
HAKKARİ	422	50	2
HATAY	10.924	942	2.725
İĞDIR	744	38	53
ISPARTA	2.194	298	410
İSTANBUL	129.523	23.562	43.224
İZMİR	74.923	14.485	25.735
KAHRAMANMARAŞ	6.969	949	1.530
KARABÜK	1.588	245	225
KARAMAN	1.772	184	236
KARS	1.497	148	79

KASTAMONU	1.897	185	249
KAYSERİ	3.422	254	418
KIRIKKALE	1.961	186	330
KIRKLARELİ	7.227	1.002	1.408
KIRŞEHİR	2.976	227	433
KİLİS	672	82	50
KOCAELİ	17.565	3.468	5.127
KONYA	7.281	785	964
KÜTAHYA	2.454	283	239
MALATYA	5.378	430	611
MANİSA	10.157	1.270	1.518
MARDİN	1.994	379	221
MERSİN	25.727	3.475	9.259
MUĞLA	12.101	1.685	2.692
MUŞ	725	93	38
NEVŞEHİR	1.638	207	195
NİĞDE	3.842	359	579
ORDU	4.555	570	524
OSMANİYE	3.573	410	777
RİZE	2.090	331	281
SAKARYA	3.318	594	487
SAMSUN	7.662	845	1.286
SİİRT	1.026	204	108
SİNOP	2.269	243	488
SİVAS	6.041	714	898
ŞANLIURFA	3.264	566	199
ŞIRNAK	1.068	344	35
TEKİRDAĞ	7.715	1.195	1.407
TOKAT	4.348	276	351
TRABZON	5.282	613	579
TUNCELİ	2.566	242	493
UŞAK	3.777	591	711
VAN	3.035	639	441
YALOVA	1.706	263	435
YOZGAT	2.921	345	238
ZONGULDAK	5.965	955	1.180
GENEL TOPLAM	619.360	92.800	157.747

KADIN ÜYELER

Parti Kütüğüne kayıtlı **157.747** KADIN üye bulunmaktadır. Toplam parti üyelerinin yüzde **25,5**'i KADIN üyelerden oluşmaktadır.

GENÇ ÜYELER

1978 doğumlu olanlar temel alınarak kaydıyla, Parti Kütüğüne kayıtlı **92.800** GENÇ üye bulunmaktadır. Toplam parti üyelerinin yüzde **15**'i GENÇ üyelerden oluşmaktadır.

PARTİ ÜYELERİNİN EĞİTİM DURUMU

Parti Kütüğüne kayıtlı üyelerin eğitim durumları aşağıda verilmiştir.

- ✓ Yüzde 11,4 Belirsiz (70.519)
- ✓ Yüzde 3,9 Okur-Yazar (24.353)
- ✓ Yüzde 35,5 İlkokul (220.048)
- ✓ Yüzde 13,1 Ortaokul (81.374)
- ✓ Yüzde 22,8 Lise ve Dengi (141.296)
- ✓ Yüzde 12,8 Üniversite (79.617)
- ✓ Yüzde 0,3 Lisans Üstü (2.153)

KADIN VE GENÇ ÜYELERİN, EN YOĞUN İLÇELERE GÖRE TOPLAMI

İl	İlçe	Toplam	Kadın Üye Oranı (%) ve Sayısı	Genç Üye Oranı (%) ve Sayısı
MERSİN	MERKEZ	17.761	% 14,9 (2.652)	% 41,5 (7.372)
İZMİR	KONAK	14.800	% 21,9 (3.245)	% 37,5 (5.559)
İZMİR	KARŞIYAKA	12.372	% 21,0 (2.601)	% 36,5 (4.524)
İSTANBUL	KADIKÖY	11.742	% 15,5 (1.824)	% 37,5 (4.404)
İZMİR	BORNOVA	9.998	% 22,6 (2.262)	% 35,4 (3.540)
ADANA	SEYHAN	9.928	% 13,7 (1.361)	% 32,8 (3.260)
İSTANBUL	KARTAL	9.416	% 18,0 (1.704)	% 38,6 (3.639)
ANKARA	ÇANKAYA	9.274	% 10,7 (997)	% 38,7 (3.593)
ANTALYA	MERKEZ	8.495	% 14,3 (1.217)	% 33,4 (2.845)
ANKARA	YENİMAHALLE	7.867	% 8,6 (678)	% 39,7 (3.124)
KOCAELİ	MERKEZ	7.424	% 20,3 (1.513)	% 31,8 (2.364)
İSTANBUL	BEŞİKTAŞ	7.060	% 21,0 (1.486)	% 33,8 (2.388)
İZMİR	BUCA	7.055	% 20,3 (1.435)	% 37,9 (2.674)
İSTANBUL	ÜMRANIYE	6.874	% 18,4 (1.267)	% 32,0 (2.200)
İSTANBUL	G.OSMANPAŞA	6.821	% 17,7 (1.209)	% 32,6 (2.228)
ANKARA	MAMAK	6.717	% 12,1 (816)	% 39,4 (2.648)
G.ANTEP	ŞAHİNBEY	6.676	% 18,6 (1.242)	% 27,5 (1.838)
İSTANBUL	MALTEPE	6.609	% 17,4 (1.151)	% 36,6 (2.421)
İSTANBUL	B.ÇEKMECE	6.463	% 20,9 (1.351)	% 30,8 (1.994)
İSTANBUL	ZEYTİNBURNU	6.040	% 21,1 (1.274)	% 31,8 (1.919)

KADIN VE GENÇ ÜYELERİN, EN BÜYÜK 10 İL BAZINDA DAĞILIMI

İl	Toplam	Kadın Üye	Genç Üye
TÜRKİYE	619.360	%25,4 (157.747)	% 14,9 (92.800)
İSTANBUL	129.523	%33,3 (43.224)	%18,1 (23.562)
İZMİR	74.923	%34,3 (25.735)	%19,3 (14.485)
ANKARA	41.639	%35,9 (14.984)	%10,0 (4.170)
MERSİN	25.727	%35,9 (9.259)	%13,5 (3.475)
ANTALYA	18.603	%25,0 (4.656)	%15,1 (2.809)
ADANA	18.230	%28,9 (5.284)	%12,3 (2.252)
KOCAELİ	17.565	%29,1 (5.127)	%19,7 (3.468)
GAZİANTEP	14.281	%23,0 (3.286)	%15,5 (2.216)
AYDIN	13.180	%24,4 (3.223)	%18,1 (2.383)
MUĞLA	12.101	%22,2 (2.692)	%13,9 (1.685)

4.3.2.3.- ÜYELİKLE İLGİLİ DİĞER HUSUSLAR

a.-) ADAY ÜYELER

İlçelerde partiye aday üye olarak kayıt olanlar, İlçe Başkanlıkları tarafından Genel Sekreterliğe gönderilmelerini takip eden dönemde Genel Sekreterlik Üye Yazım Biriminde, bilgisayar ortamında kayda alınmakta ve 6 aylık aday üyelik süresini dolduranlara ait Aday Üye Çizelgeleri askıya çıkartılmak üzere, genelde her üç ayda bir İlçe Başkanlıklarına gönderilmektedir.

Ancak 6 aylık aday üyelik sürecini tamamlayıp, kongreler sürecinde karışıklığa neden olmamak için askıya çıkartılmaları ertelenen yaklaşık **12.000 üye** ile, halen 01 Ekim 2007 – 29 Şubat 2008 tarihleri arasında CHP Genel Sekreterliği'ne intikal ettirilmiş olup, 6 ayını tamamlamayı bekleyen yaklaşık **8.000 aday üye** vardır.

Aday üyelik süresini tamamlayanların üyelik kayıtlarının bilgisayar ortamına aktarılarak askıya çıkartılmaları çalışmalarına devam edilmektedir.

b.-) ÜYELERE YÖNELİK DİSİPLİN CEZASI UYGULAMALARI

20 Kasım 2005 tarihinden günümüze değin Disiplin Kurulları tarafından 125 kişiye Kesin İhraç Cezası verilmiş olup bunların kayıtları Parti Kütüğünden düşülmüştür. Kesin İhraç cezalarının 110'u İl Disiplin Kurulları tarafından, 15'i ise Yüksek Disiplin Kurulu tarafından verilmiştir. Ceza alan 125 kişiden 4 kişi ihraç aşamasında partiden istifa etmiştir.

Aynı dönemde, Yüksek Disiplin Kurulu kararı ile 1 kişiye, İl Disiplin Kurulu kararı ile ise 6 kişiye olmak üzere verilmiş olan toplam 7 kişiye Geçici İhraç cezası verilmiştir. Geçici ihraç cezası alanlardan 5'inin cezası halen devam etmekte olup, Geçici İhraç ceza süresi dolanlardan 2 kişi tekrar Parti Üye Kütüğüne alınmıştır.

Aynı dönemde, Yüksek Disiplin Kurulu Kararı ile 48 kişi, İl Disiplin Kurulu kararı ile ise 9 kişi olmak üzere toplam 57 kişiye Kınama cezası verilmiş olup, bu kişilerden 3'ü ceza aşamasında partiden istifa etmiştir. 43 kişi ceza süresini tamamlamış geri kalan 11 kişi Tüzük kuralları gereğince yöneticilik haklarını ceza bitimine kadar kaybetmişlerdir.

Aynı dönemde, Yüksek Disiplin Kurulu kararı ile 87 kişiye haklarında yapılan soruşturma bitinceye kadar üyeliklerine Tedbir konulmuştur. Bu kişilerin üyeliklerine konulan Tedbir halen devam etmektedir.

Aynı dönemde, Yüksek Disiplin Kurulu Kararı ile 5 kişi hakkında ceza verilmesine gerek olmadığı kararı verilmiştir. Ayrıca, Yüksek Disiplin Kurulu Kararı ile 36 kişi, İl Disiplin Kurulu kararı ile ise 7 kişi olmak üzere toplam 43 kişiye Uyarı cezası vermiştir.

Ayrıca önceki dönemde Yüksek Disiplin Kurulu tarafından Kesin İhraç Cezası verilmiş 12 kişi Mahkeme kararı ile partiye geri dönmüştür. Parti Meclisi, 14.01.2007 tarihli toplantısında Parti Tüzüğü'nün 75. Maddesine göre bağışlama yetkisini kullanarak 1 kişinin Kesin İhraç Cezasını kaldırmıştır.

c.-) ÜYELERE KİMLİK KARTI VERİLMESİ

Genel Merkez Parti Kütüğüne kayıtlı asıl üyelere bugüne değin 81 ilin tamamında, toplam **536.255** üyemize kimlik kartı verilmiştir.

“Üye Kimlik Kartı” yapımı Kongreler süreci nedeniyle bir süredir durdurulmuş olup, kimlik kartlarının hazırlanması işlemine önümüzdeki günlerde devam edilecektir. Ancak Üye Başvuru Belgelerinde resmi bulunmayan üyelere kimlik kartı verilememektedir.

- Kimlik kartı yapılacak olanlardan,
  - ✓ 12. madde kapsamında üye olanlar,
  - ✓ Aday üye sürelerini doldurarak ASIL üye olanlar,
  - ✓ Kimlik bilgilerini ve adreslerini değiştiren üyelere,ait kimlik kartları yapılmak üzere fotoğrafları ve bilgileri hazırlanarak önümüzdeki günlerde matbaaya gönderilecektir.

4.4. – MALİ DURUM RAPORU

01 Kasım 2005 ve 29 Şubat 2008 tarihleri arasındaki 28 aylık ve ekte birer örneği sunulan Genel Merkezimizin Kesin Hesapları Kurultay'ın bilgi ve değerlendirmesine sunulmaktadır.

1 KASIM 2005 tarihindeki Mali Raporda Öz Varlığımız şöyle idi:

KASA VE BANKA MEVCUDU	=	12.234.455,84
ALACAKLAR	=	3.532.787,91
BİNA VE ARSALAR	=	8.691.543,47
TAŞITLAR	=	744.224,21
DEMİRBAŞLAR	=	511.000,77
BİNA İNŞAAT GİDERLERİ	=	20.489.109,93
<hr/>		
TOPLAM	=	46.203.122,13

46.203.122,13.- YTL olan AKTİF tutardan 1.499.384,73.-YTL'lik borçlarımız düşüldükten sonra 44.703.737,40.-YTL ÖZ VARLIĞIMIZ bulunmaktadır.

GELİRLER

01 Kasım 2005 tarihi ile 29 Şubat 2008 tarihleri arasında GELİRLERİMİZİN toplamı 135.774.071,20.-YTL olmuştur.

Başlıca Gelirlerimiz şunlardır:

ÜYE AİDAT GELİRİ	=	4.130,80
MAL VARLIĞI GELİRİ	=	249,40
BANKA MEVDUAT GELİRİ	=	6.843.665,03
HAZİNE YARDIMI	=	122.996.834,00
MV A. ADAYI AİDATI	=	5.834.054,98
ÇEŞİTLİ GELİRLER	=	95.136,99
<hr/>		
GELİRLER TOPLAMI	=	135.774.071,20

GİDERLER

01 Kasım 2005 tarihi ile 29 Şubat 2008 tarihleri arasında GİDERLERİMİZİN toplamı 100.818.722,08.-YTL olmuştur.

Başlıca giderlerimiz şunlardır;

PERSONEL GİDERLERİ	=	6.910.170,13
YÖNETİM GİDERLERİ	=	9.140.628,93
SEÇİM TAN.PROP. GİD	=	41.820.016,31
KURULTAY VE KONGRE GİD.	=	234.379,56
ÖRGÜTLERE YAP. YARDIM	=	42.713.527,15

GİDERLER TOPLAMI = **100.818.722,08**

SONUÇ

29 Şubat 2008 tarihi itibari ile **CUMHURİYET HALK PARTİSİ GENEL MERKEZİ ÖZ VARLIĞI** şöyledir;

KASA VE BANKA MEVCUDU	=	30.626.241,38
BİNA VE ARSALAR	=	41.975.908,46
TAŞITLAR	=	1.657.968,68
DEMİRBAŞLAR	=	4.331.227,46
ALACAKLAR	=	1.335.827,95

TOPLAM = **79.927.173,93**

Aktif tutarlardan 268.087,41YTL borçlarımız düşüldükten sonra **79.659.086,52.-YTL ÖZ VARLIĞIMIZ** bulunmaktadır.

İCMAL TABLOSU

GİDERLER (28 Aylık)	100.818.722,08	GİRİŞ (31. Kur. Gel. Faz.)	44.703.737,40
SONUÇ (Devir Olunacak)	79.659.086,52	GELİR (28 Aylık)	135.774.071,20
TOPLAM	180.477.808,60		180.477.808,60

V.- RAPORA KARŞI OY YAZILARI

CHP 32. OLAĞAN KURULTAY PARTİ MECLİSİ RAPORUNA KARŞI OY YAZILARI

a.-) PM ÜYESİ DOÇ.DR.ÖRSAN KUNTER ÖYMEN'E AİT KARŞI OY YAZISI

Cumhuriyet Halk Partisi'nin mevcut yönetimi, 32. Olağan Kurultayda kurultay delegelerinin onayına sunulacak olan Parti Meclisi Çalışma Raporu'nda da görüleceği gibi, birçok olumlu çalışmayı gerçekleştirmiş olmasına rağmen, partimizin iktidar olması için kilit öneme sahip birçok başka çalışmayı gerçekleştirememiş, bu nedenle partimizin sürekli muhalefette kalmasına ve Türkiye'nin giderek büyüyen sorunlarını çözmek fırsatını elde edememesine yol açmıştır. Bir taraftan laiklik karşıtı siyasi örgütlenmelerin ve baskıcı, antidemokratik uygulamaların, bir taraftan ulusal bütünlüğü ve bağımsızlığı tehdit eden unsurların, bir taraftan da sosyo-ekonomik adaletsizliklerin tehlikeli boyutlarda yaygınlaştığı bir dönemde, halka alternatif sunabilen güçlü bir CHP'nin olması gerekirken, mevcut yönetimin, sürekli muhalefette kalan bir CHP yaratmış ve girdiği yedi adet genel ve yerel seçimin hiçbirisini kazanamamış, buna rağmen herhangi bir yönetim değişikliğine de gitmemiştir.

CHP Parti Meclisi Üyesi olarak, bu göreve başladığım 2003 yılından beri hem Parti Meclisi'nde hem de bazı örgüt toplantılarında defalarca dile getirdiğim gibi, CHP'nin başarılı olabilmesi için şu dört temel unsuru gerçekleştirilmesi gerekmektedir, gerekmektedir:

1) Partinin, hem nüfusun hem de seçmenin büyük çoğunluğunu oluşturan gençlere açılması; hem sade üyeliklerde, hem de İl ve İlçe yönetimlerinde, Parti Meclisi'nde, MYK'da, TBMM'de genç ve orta yaş kuşağa daha çok yer verilmesi, gençlerin partide etkin kılınması ve genç kuşakla iletişim kurulması.

2) Sosyal demokrat politikaların ön planda devreye sokulması, sosyal ve ekonomik adaletsizlikle, gelir dağılımındaki dengesizlikle, işsizlikle, eğitim, sağlık hizmetlerindeki yetersizlikle ilgili somut çözüm önerilerinin geliştirilmesi ve seçmene etkin bir biçimde ulaştırılması, partinin kurumsal kimliğini temsil eden ve kurultay tarafından onaylanan programında da ifade bulan sosyal demokrat ve demokratik sol kimliğinin korunması, partimizin ideolojisi konusunda parti içi eğitim çalışmalarının etkin bir biçimde gerçekleştirilmesi, sosyal ve ekonomik adalet sağlanmadan, partimiz için vazgeçilmez olan laikliğin de, ulusal bütünlüğün ve bağımsızlığın da korunamayacağına görülmesi.

3) Halkla etkin iletişim kurulması, halkın sosyal ve ekonomik sorunlarla ilgili gündeminin yakalanması ve bu konudaki çözüm önerilerinin anlaşılır bir biçimde halka ulaştırılabilmesi, yeni ve etkin iletişim stratejilerinin oluşturulması, halkla daha yakın ve sık temas kurulması, kritik konularda ve kritik zamanlarda kitlesel eylemlerin örgütlenmesine öncülük edilmesi.

b.-) PM ÜYESİ İZZET ÇETİN'E AİT KARŞI OY YAZISI

Genel Başkan ve MYK uygulamalarının; Partimizin kuruluş felsefesine, ideolojisine, tüzük ve yönetmeliklere aykırılıkları ve de MYK raporunun gündem ilanıya birlikte zamanında dağıtılmaması, raporun dönem içindeki en önemli siyasal sonuç olan 22 Temmuz seçim sonuçları başta, pek çok eksiği olması vs. nedenlerle MYK raporuna 32. Kurultayda söz hakkım saklı kalmak üzere muhalefet ediyorum. 04.04.2008

c.-) MYK ÜYESİ GÜLDAL OKUDUCU'YA AİT KARŞI OY YAZISI

MYK'nın görev dönemi içindeki örgüt sorunlarının çözümünde izlenen yöntemler, tüzükle ilgili uygulamalar ve diğer çalışmalara ilişkin 32. Kurultay da söz hakkımı saklı tutarak, onaylanmak üzere PM'ne sunulan MYK Raporuna karşı oy kullanıyorum. Saygılarımla.

d.-) PM ÜYESİ AYHAN ERDİNÇ YALÇINKAYA'YA AİT KARŞI OY YAZISI

26-27 Nisan 2008 tarihinde yapılacak olan Olağan Kurultayımıza sunulmak üzere hazırlanan Parti Meclisi Çalışma Raporu'na örgütlenme ve propaganda yöntemleri hakkında ve 22 Temmuz seçim sonuçlarına yönelik yeterli açılımın yapılmadığını düşündüğüm için karşı oy kullanıyorum. Detaylı gerekçeleri Kurultayımızda açıklamak üzere, gereğini arz ederim. Saygılarımla. 04.04.2008

e.-) PM ÜYESİ ŞENEL UÇAR'A AİT KARŞI OY YAZISI

26-27 Nisan 2008 tarihinde yapılacak olan Olağan Kurultayımıza sunulmak üzere hazırlanan Parti Meclisi Çalışma Raporu'na; örgütlenme ve propaganda yöntemleri hakkında ve 22 Temmuz seçim sonuçlarına yönelik yeterli açılımın yapılmadığını için karşı oy kullanıyorum. Gereğinin yapılmasını arz ederim. 04.04.2008

f.-) PM ÜYESİ ADİL ÖZKOL'A AİT KARŞI OY YAZISI

Partinin programına ve tüzüğüne aykırı uygulamalarla ilgili görüşlerimi Kurultayda açıklamak üzere söz hakkım saklı kalmak kaydıyla Parti Meclisi raporuna muhalifim. Gereğini saygılarımla arz ederim.

g.-) PM ÜYELERİNİN ORTAK KARŞI OY YAZISI

Parti Meclisinin görev dönemi içinde uygulanmasında örgüt sorunlarının çözümünde izlenen yöntemler ile ilgili görüşlerimizi 32. Kurultayda açıklamak üzere, söz hakkımız saklı kalmak kaydıyla Parti Meclisi Raporuna karşı oy kullanıyoruz. Saygılarımızla

Ali Kemal KUMKUMOĞLU

Durmuş ÖZCAN

Av.Sevgi KÖKBUDAK İzzet ÇETİN

Lütfiye MEMİOĞLU

Ayşe Banu SANCAK

Ali Rıza GÜLÇİÇEK Gülsün BİLGEHAN

Erbaşar ÖZSOY

Mustafa ÖZYURT

h.-) PM ÜYELERİNİN ORTAK KARŞI OY YAZISI

Parti Meclisinin görev dönemi içinde Tüzük Hükümlerinin uygulanmaması, hukuka aykırı uygulanması, yönetmeliklere aykırı uygulamalar, ile ilgili görüşlerimizi 32. Kurultayda açıklamak üzere, söz hakkımız saklı kalmak kaydıyla Parti Meclisi Raporuna karşı oy kullanıyoruz. Saygılarımızla

Erbaşar ÖZSOY İzzet ÇETİN Bayram MERAL Adil ÖZKOL Sevgi KÖKBUDAK

i.-) PM ÜYELERİNİN ORTAK KARŞI OY YAZISI

Parti Meclisinin görev dönemi içinde uygulanmasında Genel siyaset ve parti programının uygulanmasında izlenen yöntemler, ile ilgili görüşlerimizi 32. Kurultayda açıklamak üzere, söz hakkımız saklı kalmak kaydıyla Parti Meclisi Raporuna karşı oy kullanıyoruz. Saygılarımızla.
04.04.2008

Gülsün BİLGEHAN Adil ÖZKOL Ali Kemal KUMKUMOĞLU Durmuş ÖZCAN
İzzet ÇETİN Güldal OKUDUCU Erbaşar ÖZSOY Mustafa ÖZYURT

VI.- EKLER

6.1.- KURULTAY DELEGELERİ LİSTESİ

CHP 32.OLAĞAN KURULTAY DELEGELERİ LİSTESİ

S - N O	GÖREVİ	ADI	SOYADI	DOĞ YILI	BABAADI	İLÇ ESİ
1	GENEL BAŞKAN	DENİZ	BAYKAL	1938	HÜSEYİN HİLMİ	MERKEZ
2	GENEL BŞK.YRD.	ONUR BAŞARAN	ÖYMEN	1940	MAHMUD MÜNİR	KADIKÖY
3	GENEL BŞK.YRD.	MUSTAFA	ÖZYÜREK	1939	HACI BEKİR	KADIKÖY
4	GENEL BŞK.YRD.	MEHMET CEVDET	SELVİ	1943	İBRAHİM	ÇANKAYA
5	GENEL SEKRETER	ÖNDER	SAV	1937	HAYRETTİN	ÇANKAYA
6	GENEL SAYMAN	MAHMUT	YILDIZ	1948	HASARİ	MERKEZ
7	GENEL SEK.YRD.	ALGAN	HACALOĞLU	1940	A.RAGIP	KADIKÖY
8	GENEL SEK.YRD.	MEHMET	SEVİGEN	1954	MEVLÜT	G.O.PAŞA
9	GENEL SEK.YRD.	BİHLUN	TAMAYLIGİL	1966	CEVAT	KADIKÖY
10	MYK ÜYESİ	ZEKERİYA	AKINCI	1957	CEBBAR	ALTINDAĞ
11	MYK ÜYESİ	FUAT	ÇAY	1949	YUSUF	ÇANKAYA
12	MYK ÜYESİ	MESUT	DEĞER	1959	HASAN	MERKEZ
13	MYK ÜYESİ	KEMAL	DEMİREL	1955	HÜSEYİN	NİLÜFER
14	MYK ÜYESİ	MEHMET ŞERİF	ERTUĞRUL	1947	ABDURAHMAN	MERKEZ
15	MYK ÜYESİ	GÜLDAL	OKUDUCU	1958	TAHİR	ÜMRANIYE
16	MYK ÜYESİ	MEHMET ALİ	ÖZPOLAT	1947	HASAN	BAKIRKÖY
17	MYK ÜYESİ	VAHDET SİNAN	YERLİKAYA	1951	CELAL	OVACIK
18	PM ÜYESİ	YAVUZ	ALTINORAK	1962	MUSTAFA	PEHLİVANKÖY
19	PM ÜYESİ	CANAN	ARİTMAN	1950	KEMALETTİN	KARŞIYAKA
20	PM ÜYESİ	ŞEVKET	ARZ	1952	HASAN	MERKEZ
21	PM ÜYESİ	İSMET	ATALAY	1937	SABRİ	ÇANKAYA
22	PM ÜYESİ	DENİZ PINAR	ATILGAN	1956	MEHMET ZEKİ	ÇANKAYA
23	PM ÜYESİ	AYŞE GÜLSÜN	BİLGEHAN	1957	HAKKI METİN	ÇANKAYA
24	PM ÜYESİ	TEKİN	BİNGÖL	1955	CAHİT	ÇANKAYA
25	PM ÜYESİ	MEVLÜT	ÇOŞKUNER	1945	MEHMET	MERKEZ
26	PM ÜYESİ	RASİM	ÇAKIR	1957	ARİF	UZUNKÖPRÜ
27	PM ÜYESİ	ŞAHNAZ	ÇAKIRALP	1975	M.TUNÇAY	ÜSKÜDAR
28	PM ÜYESİ	AHMET İSMET	ÇANAKCI	1938	HÜSNÜ	ÇANKAYA
29	PM ÜYESİ	ADALET	ÇEBİ	1948	AHMET SALİH	ÇANKAYA
30	PM ÜYESİ	ÖZLEM	ÇERÇİOĞLU	1968	HALİL	NAZİLLİ
31	PM ÜYESİ	İZZET	ÇETİN	1953	MUSA	ÇANKAYA
32	PM ÜYESİ	ORHAN ZİYA	DİREN	1947	MUSTAFA VASFİ	MERKEZ
33	PM ÜYESİ	MAHMUT	DUYAN	1955	ŞAKİR	KIZILTEPE
34	PM ÜYESİ	MUSTAFA ŞÜKRÜ	ELEKDAĞ	1924	MUSTAFA	B.ÇEKMECE
35	PM ÜYESİ	YILDIRIM	EMSİZ	1965	HALİT	KARTAL

36	PM ÜYESİ	NEVİNGAYE	ERBATUR	1950	M.İBRAHİM	YÜREĞİR
37	PM ÜYESİ	ABDURREZZAK	ERTEN	1953	ÖMER	ÇANKAYA
38	PM ÜYESİ	NERİMAN	GENÇ	1950	BİLAL	KEÇİÖREN
39	PM ÜYESİ	LEVENT	GÖK	1959	SALİH ZEKİ	HAYMANA
40	PM ÜYESİ	ALİ RIZA	GÜLÇİÇEK	1947	MAHMUT	MALTEPE
41	PM ÜYESİ	SALİH	GÜN	1946	AHMET SADİ	GEBZE
42	PM ÜYESİ	ABDULLAH EMRE	İLERİ	1935	OSMAN	ÇANKAYA
43	PM ÜYESİ	OSMAN	KAPTAN	1946	ALİ	ÇANKAYA
44	PM ÜYESİ	HÜSEYİN	KARABULUT	1957	ALİ	YÜREĞİR
45	PM ÜYESİ	HASAN HÜSEYİN	KARAKOÇ	1945	AGA	ÇANKAYA
46	PM ÜYESİ	MEHMET İLKER	KARAOĞULLARI	1947	HAKKI	MERKEZ
47	PM ÜYESİ	MAHMUT	KARATEKİN	1956	MUSTAFA	SİNCAN
48	PM ÜYESİ	BİRGEN	KELEŞ	1939	MEHMET SALİH	BAKIRKÖY
49	PM ÜYESİ	ALİ	KILIÇ	1964	HASAN	ÇANKAYA
50	PM ÜYESİ	EMİN	KOÇ	1950	MUSTAFA	YENİMAHALLE
51	PM ÜYESİ	ESFENDER	KORKMAZ	1940	MEHRALİ	ÜMRANIYE
52	PM ÜYESİ	SEVGİ	KÖKBUDAK	1965	MUSTAFA	EREĞLİ
53	PM ÜYESİ	ALİ KEMAL	KUMKUMOĞLU	1956	MEHMET	PENDİK
54	PM ÜYESİ	LÜTFİYE	MEMİOĞLU	1952	İZZET	YEDİSU
55	PM ÜYESİ	ŞAHİN	MENGÜ	1948	BEKİR	ÇANKAYA
56	PM ÜYESİ	BAYRAM ALİ	MERAL	1941	MUSTAFA	ÇANKAYA
57	PM ÜYESİ	ALİ	OKSAL	1951	GARİP	TARSUS
58	PM ÜYESİ	ÖRSAN KUNTER	ÖYMEN	1965	M.ÖRSAN	SARIYER
59	PM ÜYESİ	AHMET SIRRI	ÖZBEK	1950	MEHMET	KADIKÖY
60	PM ÜYESİ	DURMUŞ	ÖZCAN	1956	HÜSEYİN	MAMAK
61	PM ÜYESİ	MALİK ECDER	ÖZDEMİR	1954	ALİ	KANGAL
62	PM ÜYESİ	RAMAZAN KERİM	ÖZKAN	1958	AHMET NECATİ	KORKUTELİ
63	PM ÜYESİ	UFUK	ÖZKAN	1960	ORHAN	AKHİSAR
64	PM ÜYESİ	SÜLEYMAN ADİL	ÖZKOL	1943	M.MAZHAR	SARIYER
65	PM ÜYESİ	ERBAŞAR	ÖZSOY	1948	ÖMER	ŞENKAYA
66	PM ÜYESİ	TÜLAY	ÖZÜERMAN	1957	ARİF BARAN	KONAK
67	PM ÜYESİ	MUSTAFA	ÖZYURT	1941	MUSTAFA	OSMANGAZİ
68	PM ÜYESİ	SEVGİ	PEKŞEN	1962	YUSUF	MERKEZ
69	PM ÜYESİ	AYŞE BANU	SANCAK	1965	BÜLENT	YENİMAHALLE
70	PM ÜYESİ	ÖMER ATILA	SAV	1931	MAHMUT NEJAT	ÇANKAYA
71	PM ÜYESİ	TACİDAR	SEYHAN	1959	İSMAİL	SEYHAN
72	PM ÜYESİ	HAYRİ SİNAN	SUNAY	1957	ÖZCAN	ÇANKAYA
73	PM ÜYESİ	METİN	ŞAHİN	1942	Y.NİZAMETTİN	MERKEZ
74	PM ÜYESİ	CAHİDE	TUNÇ	1940	A.ALAETTİN	ÇANKAYA
75	PM ÜYESİ	CEMİLE OYA	TÜR	1948	AHMET	ÇANKAYA
76	PM ÜYESİ	ENİS	TÜTÜNCÜ	1943	EMİN	MALKARA
77	PM ÜYESİ	ŞENEL	UÇAR	1939	FADIL	ÇANKAYA
78	PM ÜYESİ	AYHAN ERDİNÇ	YALÇINKAYA	1974	İHSAN	ÇANKAYA
79	PM ÜYESİ	ABDULAZİZ	YAZAR	1951	ALİ	İSKENDERUN
80	PM ÜYESİ	EMİNE	YURDATAP	1947	TEVFİK FIKRET	MERKEZ
81	PM ÜYESİ	ALİ RIZA	YÜCEL	1951	MUSTAFA	ÇANKAYA
82	YDK BAŞKANI	ORHAN	ERASLAN	1954	HALİL	MERKEZ
83	YDK BŞK.YRD.	ORHAN	AKBULUT	1934	Ş.İSMAİL HAKKI	ŞARKIŞLA
84	YDK SEKRETERİ	SELAHATTİN	ÖCAL	1947	İSMAİL	MAMAK

85	YDK ÜYESİ	ERGÜN	AYDOĞAN	1964	İSMAİL	İVRİNDİ
86	YDK ÜYESİ	MEHMET	BOZTAŞ	1957	ŞAKİR	NAZİLLİ
87	YDK ÜYESİ	KEMAL	CENGİZOĞLU	1946	HASAN	BORNOVA
88	YDK ÜYESİ	AVNİ	ÇELEBİ	1943	OSMAN	EREĞLİ
89	YDK ÜYESİ	TUFAN	DOĞU	1941	RAMAZAN	MERKEZ
90	YDK ÜYESİ	TUNCAY	ERCENK	1950	M.TEVFİK	MERKEZ
91	YDK ÜYESİ	SEVİM	KALKANDELEN	1939	HASAN	ÇANKAYA
92	YDK ÜYESİ	SALİHA	ÖĞÜTCÜ	1946	ALİ	ÇANKAYA
93	YDK ÜYESİ	TÜRKAN GÜLDEREN	ÖZTEKİN	1945	ALİ HAYDAR	ÇANKAYA
94	YDK ÜYESİ	NAZMİYE NÜKET	TUĞCU	1950	Ö.NİMETİLLAH	ÇANKAYA
95	YDK ÜYESİ	ESAT KAYA	TURGAY	1934	ALİ HAYDAR	ŞAHİNBEY
96	YDK ÜYESİ	İBRAHİM	YILMAZ	1952	AHMET	KÇEKMECE
97	ADANA MİLLETVEKİLİ	HULUSİ	GÜVEL	1948	MAHMUT	SEYHAN
98	ADİYAMAN MİLLETVEKİLİ	ŞEVKET	KÖSE	1953	MAHMUT	MERKEZ
99	AFYON MİLLETVEKİLİ	HALİL	ÜNLÜTEPE	1949	HASAN	MERKEZ
100	AMASYA MİLLETVEKİLİ	HÜSEYİN	ÜNSAL	1957	ALİ	MERZİFON
101	ANKARA MİLLETVEKİLİ	NESRİN	BAYTOK	1960	MUSTAFA	ÇANKAYA
102	ANKARA MİLLETVEKİLİ	EŞREF	ERDEM	1941	SÜLEYMAN	HAYMANA
103	ANKARA MİLLETVEKİLİ	HAKKI SUHA	OKAY	1953	M. ORHAN	ÇANKAYA
104	ANKARA MİLLETVEKİLİ	YILMAZ	ATEŞ	1953	DOĞAN	ÇANKAYA
105	ANTALYA MİLLETVEKİLİ	HÜSNÜ	ÇÖLLÜ	1960	HÜSEYİN AVNİ	MERKEZ
106	ANTALYA MİLLETVEKİLİ	ATİLA	EMEK	1947	MESTAN	ALANYA
107	ANTALYA MİLLETVEKİLİ	TAYFUR	SÜNER	1943	MEHMET	BAKIRKÖY
108	ARDAHAN MİLLETVEKİLİ	ENSAR	ÖĞÜT	1946	ABDULLAH	GEBZE
109	ARTVİN MİLLETVEKİLİ	METİN	ARİFAĞAOĞLU	1946	YUNUS	BORÇKA
110	AYDIN MİLLETVEKİLİ	MEHMET FATİH	ATAY	1957	AHMET	MERKEZ
111	BARTIN MİLLETVEKİLİ	MUHAMMET RIZA	YALÇINKAYA	1955	MUZAFFER	MERKEZ
112	BİLECİK MİLLETVEKİLİ	YAŞAR	TÜZÜN	1966	MEHMET	MERKEZ
113	BURSA MİLLETVEKİLİ	ABDULLAH	ÖZER	1950	AVNİ	YILDIRIM
114	ÇANAKKALE MİLLETVEKİLİ	AHMET	KÜÇÜK	1958	ÖMER	BİGA
115	ÇORUM MİLLETVEKİLİ	DERVİŞ	GÜNDAY	1941	CAFER	ÇANKAYA
116	DENİZLİ MİLLETVEKİLİ	ALİ RIZA	ERTEMÜR	1962	MEVLÜT	MERKEZ
117	EDİRNE MİLLETVEKİLİ	BİLGİN	PAÇARIZ	1955	MEHMET	MERKEZ
118	ERZİNCAN MİLLETVEKİLİ	EROL	TINASTEPE	1957	MEHMET	MERKEZ
119	ESKİŞEHİR MİLLETVEKİLİ	FEHMİ MURAT	SÖNMEZ	1963	EROL	MERKEZ
120	GAZİANTEP MİLLETVEKİLİ	YAŞAR	AĞYÜZ	1949	ZİKRİ	ŞAHİNBEY
121	GAZİANTEP MİLLETVEKİLİ	AKİF	EKİCİ	1955	MEHMET	ŞEHİTKAMİL
122	GİRESUN MİLLETVEKİLİ	EŞREF	KARABRAHİM	1956	AHMET NACİ	MERKEZ
123	HATAY MİLLETVEKİLİ	GÖKHAN	DURGUN	1957	ALİ	MERKEZ
124	İSTANBUL MİLLETVEKİLİ	NECLA	ARAT	1940	ÖMER	BAKIRKÖY
125	İSTANBUL MİLLETVEKİLİ	İLHAN	KESİCİ	1948	OSMAN NURİ	ÜSKÜDAR
126	İSTANBUL MİLLETVEKİLİ	KEMAL	KILIÇDAROĞLU	1948	KAMER	ÇANKAYA
127	İSTANBUL MİLLETVEKİLİ	ŞİNASI	ÖKTEM	1955	TAHİR	ÜMRANIYE
128	İSTANBUL MİLLETVEKİLİ	FATMA NUR	SERTER	1948	MEHMED EMİN	KADIKÖY
129	İSTANBUL MİLLETVEKİLİ	ÇETİN	SOYSAL	1963	NASRİ	BEŞİKTAŞ
130	İSTANBUL MİLLETVEKİLİ	ALİ	TOPUZ	1932	MUSTAFA	ÜSKÜDAR
131	İSTANBUL MİLLETVEKİLİ	SACİD	YILDIZ	1948	HAKKI	ŞİŞLİ
132	İZMİR MİLLETVEKİLİ	KIVILCIM KEMAL	ANADOL	1941	MUSTAFA ZİHNİ	KARŞIYAKA
133	İZMİR MİLLETVEKİLİ	SELÇUK	AYHAN	1953	MUSTAFA	BORNOVA

134	İZMİR MİLLETVEKİLİ	BÜLENT	BARATALI	1947	YUSUF	URLA
135	İZMİR MİLLETVEKİLİ	AHMET	ERSİN	1950	İSMAİL	BUCA
136	İZMİR MİLLETVEKİLİ	ŞÜKRAN GÜLDAL	MUMCU	1951	SÜREYYA	ÇANKAYA
137	İZMİR MİLLETVEKİLİ	OĞUZ	OYAN	1947	BEŞİR	ÇANKAYA
138	İZMİR MİLLETVEKİLİ	MEHMET ALİ	SUSAM	1956	İSMAİL	BUCA
139	K.MARAŞ MİLLETVEKİLİ	DURDU	ÖZBOLAT	1962	ALİ	AFŞİN
140	KAYSERİ MİLLETVEKİLİ	MEHMET ŞEVKİ	KULKULOĞLU	1965	ŞABAN	KOCASINAN
141	KIRKLARELİ MİLLETVEKİLİ	TANSEL	BARIŞ	1952	NİYAZI	LÜLEBURGAZ
142	KIRKLARELİ MİLLETVEKİLİ	TURGUT	DİBEK	1966	EYÜP	MERKEZ
143	KOCAELİ MİLLETVEKİLİ	HİKMET	ERENKAYA	1953	MEHMET CEMAL	MERKEZ
144	KONYA MİLLETVEKİLİ	ATILLA	KART	1954	HACI BEKİR	MERAM
145	MALATYA MİLLETVEKİLİ	FERİT MEVLÜT	ASLANOĞLU	1952	İBRAHİM FEHMİ	AVCILAR
146	MERSİN MİLLETVEKİLİ	İSA	GÖK	1963	MEVCİ	MERKEZ
147	MERSİN MİLLETVEKİLİ	ALİ RIZA	ÖZTÜRK	1956	ALİ RIZA	SİLİFKE
148	MERSİN MİLLETVEKİLİ	VAHAP	SEÇER	1963	FAHRİTTİN	TARSUS
149	MUĞLA MİLLETVEKİLİ	ALİ	ARSLAN	1955	KADİR	ORTACA
150	MUĞLA MİLLETVEKİLİ	GÜROL	ERGİN	1944	İSMAİL	ÇANKAYA
151	MUĞLA MİLLETVEKİLİ	FEVZİ	TOPUZ	1954	ALİ	MİLAS
152	ORDU MİLLETVEKİLİ	RAHMİ	GÜNER	1945	CELAL	MERKEZ
153	SAMSUN MİLLETVEKİLİ	SUAT	BİNİCİ	1947	FUAT	VEZİRKÖPRÜ
154	SAMSUN MİLLETVEKİLİ	AHMET HALUK	KOÇ	1954	SALİH ZEKİ	ÇANKAYA
155	SİNOP MİLLETVEKİLİ	ENGİN	ALTAY	1963	KAZIM	ERFELEK
156	TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ	FAİK	ÖZTRAK	1954	A. ORHAN	ÇANKAYA
157	TRABZON MİLLETVEKİLİ	MEHMET AKİF	HAMZAÇEBİ	1953	HALİT	ARAKLI
158	UŞAK MİLLETVEKİLİ	OSMAN	ÇOŞKUNOĞLU	1947	KAMİL TUĞRUL	ÇANKAYA
159	YALOVA MİLLETVEKİLİ	MUHARREM	İNCE	1964	ŞERİF	MERKEZ
160	ZONGULDAK MİLLETVEKİLİ	ALİ	KOÇAL	1948	MEVLÜT	MERKEZ
161	ZONGULDAK MİLLETVEKİLİ	ALİ İHSAN	KÖKTÜRK	1963	ABDULLAH	ÇAYCUMA
162	ADANA DELEGESİ	SÜLEYMAN	AKYOL	1966	SAMİ	SEYHAN
163	ADANA DELEGESİ	NECMETTİN	ATAY	1960	MUSTAFA	YÜREĞİR
164	ADANA DELEGESİ	ARİF	AYDEMİR	1952	KASIM	SEYHAN
165	ADANA DELEGESİ	SÜLEYMAN	BAKIMLI	1954	YUSUF	SEYHAN
166	ADANA DELEGESİ	AYHAN	BARUT	1964	TAHSİN	KARATAŞ
167	ADANA DELEGESİ	MULLA MUSTAFA	BULUN	1957	MUSTAFA	TUFANBEYLİ
168	ADANA DELEGESİ	SABAH	BÜBERKÖKÜ	1953	RIFAT	YÜREĞİR
169	ADANA DELEGESİ	GÖKALP	ÇUBUKÇU	1962	NECDET	SEYHAN
170	ADANA DELEGESİ	ABDULKADİR	DAŞ	1964	MUSA	SEYHAN
171	ADANA DELEGESİ	ZÜLFİKAR	DENİZ	1956	ZEYNAL	SEYHAN
172	ADANA DELEGESİ	YUSUF	FİDAN	1966	ALİ	CEYHAN
173	ADANA DELEGESİ	YUSUF	GERGİN	1963	NURİ	SEYHAN
174	ADANA DELEGESİ	HASAN ŞADİ	İŞOĞLU	1946	İBRAHİM SADIK	SEYHAN
175	ADANA DELEGESİ	MUSTAFA CANAN	İZBAL	1963	YASİN	SEYHAN
176	ADANA DELEGESİ	MUSTAFA	KARABAŞ	1968	HASAN	SEYHAN
177	ADANA DELEGESİ	REŞİT	KARAKUŞ	1969	MÜSLÜM	SEYHAN
178	ADANA DELEGESİ	ZEYDAN	KARALAR	1958	KAMİL	YÜREĞİR
179	ADANA DELEGESİ	VEDAT	KARASAÇ	1963	ABDULKERİM	SEYHAN
180	ADANA DELEGESİ	HÜSEYİN	KESER	1951	CEVAT	SEYHAN
181	ADANA DELEGESİ	MEMET TURAN	ÖZER	1960	HACİ	SEYHAN
182	ADANA DELEGESİ	MEHMET FATİH	ÖZGÜR	1946	EMİN	SEYHAN

183	ADANA DELEGESİ	SERDAR	SEYHAN	1957	İSMAİL	SEYHAN
184	ADANA DELEGESİ	ORHAN	SÜMER	1963	HASAN	YÜREĞİR
185	ADANA DELEGESİ	KEMAL	ŞAHİN	1965	GAZİ	SEYHAN
186	ADANA DELEGESİ	MEKİN	ŞAHİN	1956	MUSA	KOZAN
187	ADANA DELEGESİ	YAŞAR	ŞENAL	1961	HAKKI	CEYHAN
188	ADANA DELEGESİ	FİKRET	TAŞLI	1959	MEHMET	YÜREĞİR
189	ADANA DELEGESİ	TURGUT	ÜSTÜN	1962	KEMAL	YÜREĞİR
190	ADİYAMAN DELEGESİ	ALİ	AĞCA	1961	İBRAHİM	GÖLBAŞI
191	ADİYAMAN DELEGESİ	KÜRŞAT	AYKANAT	1971	MEHMET TURAN	BESNİ
192	ADİYAMAN DELEGESİ	ALİ	ÇOŞKUN	1973	HÜSEYİN	MERKEZ
193	ADİYAMAN DELEGESİ	DERVİŞ	ÇALI	1950	ŞÜKRÜ	MERKEZ
194	ADİYAMAN DELEGESİ	HASAN SABRİ	DOĞAN	1946	YUSUF	MERKEZ
195	ADİYAMAN DELEGESİ	SALİH	FIRAT	1960	HASAN	MERKEZ
196	ADİYAMAN DELEGESİ	ABUZER	TANRIVERDİ	1954	KEMAL	MERKEZ
197	ADİYAMAN DELEGESİ	ABDURRAHMAN	TUTDERE	1976	ZEYNAL	MERKEZ
198	ADİYAMAN DELEGESİ	MEHMET	UÇAR	1968	HASAN	BESNİ
199	ADİYAMAN DELEGESİ	RAMAZAN	VURUŞKAN	1965	MEMET	GÖLBAŞI
200	AFYON DELEGESİ	MEHMET	ALTINTAŞ	1953	CEVDET	DINAR
201	AFYON DELEGESİ	MUSTAFA	BAŞOL	1956	GAZİ	SULTANDAĞ
202	AFYON DELEGESİ	ŞERİF	CEYLAN	1953	MEVLÜT	DINAR
203	AFYON DELEGESİ	ALİ	ÇENGELCİ	1957	AHMET	MERKEZ
204	AFYON DELEGESİ	GÜRSEL	ERDEM	1961	HULUSİ	EMİRDAĞ
205	AFYON DELEGESİ	OKTAY	GÖÇEN	1979	YILMAZ	ŞUHUT
206	AFYON DELEGESİ	FEYZULLAH	GÜMÜŞ	1966	MEHMET	ÇAY
207	AFYON DELEGESİ	NACİ	KANYILMAZ	1955	KAMİL	MERKEZ
208	AFYON DELEGESİ	EKREM	ÖZSOY	1956	ALİ	ŞUHUT
209	AFYON DELEGESİ	MEHMET	PALA	1968	MURTAZA	EMİRDAĞ
210	AFYON DELEGESİ	KAZİM	ŞENER	1960	ALİ İHSAN	SINANPAŞA
211	AFYON DELEGESİ	CEMALETTİN	UĞURLU	1951	ALİ	EVÇİLER
212	AFYON DELEGESİ	ALİ RIZA	YILMAZ	1959	HAMZAFAKI	SULTANDAĞ
213	AFYON DELEGESİ	ERTUĞRUL	YILMAZ	1970	ALİ	BOLVADİN
214	AĞRI DELEGESİ	CESİM	ALPTEKİN	1956	ABDULCEBBAR	MERKEZ
215	AĞRI DELEGESİ	ÜRFET	ARSLAN	1953	TACETTİN	TAŞLIÇAY
216	AĞRI DELEGESİ	EŞREF	KOPMIŞ	1961	YUSUF	PATNOS
217	AĞRI DELEGESİ	HALİS	MAĞLAY	1946	MEHMET	HAMUR
218	AĞRI DELEGESİ	BEDİR	SAYAN	1965	ENVER	MERKEZ
219	AĞRI DELEGESİ	İBRAHİM	SAYAN	1984	ABDULLAH	MERKEZ
220	AĞRI DELEGESİ	MEHMET	SAYAN	1958	DİLAVER	TUTAK
221	AĞRI DELEGESİ	SAVCI	SAYAN	1971	DİLAVER	TUTAK
222	AĞRI DELEGESİ	AHMET	SÖKMENCİ	1962	ŞEVKET	DOĞUBEYAZIT
223	AĞRI DELEGESİ	TAHSİN	TEKİN	1953	ZEKİ	ELEŞKİRT
224	AKSARAY DELEGESİ	FERDAĞ	BOZKURT	1958	ÖMER	MERKEZ
225	AKSARAY DELEGESİ	CAFER	CAYMAZ	1953	MEHMET	MERKEZ
226	AKSARAY DELEGESİ	MUAMMER	DİLEK	1957	KADİR	MERKEZ
227	AKSARAY DELEGESİ	HALİL	GEDEK	1950	ALİ	MERKEZ
228	AKSARAY DELEGESİ	AHMET MESUT	İLERİ	1962	MEHMET ADNAN	MERKEZ
229	AKSARAY DELEGESİ	İSMAİL	KARAKAYA	1955	EREN	ORTAKÖY
230	AKSARAY DELEGESİ	ZİYA	KOÇ	1958	SALİH	MERKEZ
231	AKSARAY DELEGESİ	İRFAN	MUTLU	1950	MEHMET	ESKİL

232	AMASYA DELEGESİ	EROL	ALTUNAY	1971	RIZA	G.HACIKÖY
233	AMASYA DELEGESİ	HÜSEYİN	ERDOĞAN	1959	İBRAHİM	MERZİFON
234	AMASYA DELEGESİ	HASAN	KOPARAN	1958	ALİ	MERZİFON
235	AMASYA DELEGESİ	MUSTAFA ERCAN	SÜER	1962	SATILMIŞ	SULUOVA
236	AMASYA DELEGESİ	LEVENT	TAŞKIN	1979	ALİ DURAN	MERZİFON
237	AMASYA DELEGESİ	İBRAHİM	YILDIZ	1964	SÜLEYMAN	G.HACIKÖY
238	ANKARA DELEGESİ	OSMAN	ABAY	1946	RIZA	ÇANKAYA
239	ANKARA DELEGESİ	NİLGÜL	AKÇAM	1958	ARİF HİKMET	ÇANKAYA
240	ANKARA DELEGESİ	DURMUŞ	AKKAYA	1956	FEHMİ	YENİMAHALLE
241	ANKARA DELEGESİ	YUSUF	AKSAKAL	1971	HASAN	GÖLBAŞI
242	ANKARA DELEGESİ	NEZİHE	ALTIOK	1924	A. NUSRET	ÇANKAYA
243	ANKARA DELEGESİ	OYA	ARASLI	1943	KEMAL	ÇANKAYA
244	ANKARA DELEGESİ	HÜSEYİN	ASLAN	1963	ALİ	MAMAK
245	ANKARA DELEGESİ	TURGUT	ASLANOĞLU	1947	İHSAN	ÇANKAYA
246	ANKARA DELEGESİ	UFUK	ATAÇ	1950	MAHMUT	YENİMAHALLE
247	ANKARA DELEGESİ	HAMİT CEVAT	BAGE	1956	MUSTAFA HAYRİ	ÇANKAYA
248	ANKARA DELEGESİ	BEHİÇ BAŞAR	BAL	1966	CAVİT	YENİMAHALLE
249	ANKARA DELEGESİ	EYYÜBE AYDAN	BARAN	1948	ÖMER NADİ	ÇANKAYA
250	ANKARA DELEGESİ	ALİ	BAŞKARAAĞAÇ	1962	MEHMET	AYAŞ
251	ANKARA DELEGESİ	KEMAL	BAŞTİMUR	1952	HÜSEYİN	SİNCAN
252	ANKARA DELEGESİ	HACI	BAYDAR	1948	ALİ	ÇANKAYA
253	ANKARA DELEGESİ	ÜMİT	BUĞDAYCI	1952	BEKİR	ALTINDAĞ
254	ANKARA DELEGESİ	İLHAMİ	CANBAZ	1960	İSMAİL	KEÇİÖREN
255	ANKARA DELEGESİ	İBRAHİM BEHÇET	ÇAĞLAR	1955	SALİH	ÇANKAYA
256	ANKARA DELEGESİ	GÖKALP CUDİ	ÇALIŞKAN	1961	MÜSLÜM	ÇANKAYA
257	ANKARA DELEGESİ	YAŞAR	ÇATAK	1945	ŞÜKRÜ	ÇANKAYA
258	ANKARA DELEGESİ	SAİT BEYHAN	ÇİNĞİ	1944	HULUSİ	YENİMAHALLE
259	ANKARA DELEGESİ	NURETTİN	DELİBALTA	1954	AZİZ	YENİMAHALLE
260	ANKARA DELEGESİ	GÖKSEL	DEMİRTAŞ	1966	İSMET	KALECİK
261	ANKARA DELEGESİ	TAHİR	DİNÇER	1947	EFRAHİM	ÇANKAYA
262	ANKARA DELEGESİ	MUSTAFA	DÜLGER	1953	MEHMET	KAZAN
263	ANKARA DELEGESİ	ÜNAL	ECER	1948	İSMAİL HAKKI	POLATLI
264	ANKARA DELEGESİ	EREN	EDEMEN	1951	MUHARREM	Ş.KOÇHISAR
265	ANKARA DELEGESİ	CANDAN	ER	1965	SADIK	ETİMESGUT
266	ANKARA DELEGESİ	NEVZAT	ERCAN	1951	AĞABEY	BALA
267	ANKARA DELEGESİ	ALİ	ERGİN	1963	CAFER	ALTINDAĞ
268	ANKARA DELEGESİ	TUNA	ERTEZ	1938	MAHMUT	ÇANKAYA
269	ANKARA DELEGESİ	CELAL	GEMALMAZ	1938	HALİT	ALTINDAĞ
270	ANKARA DELEGESİ	FAZIL	GÜLEKEN	1955	MEHMET REŞAT	ÇANKAYA
271	ANKARA DELEGESİ	CENNET	GÜNEY	1962	AHMET	KEÇİÖREN
272	ANKARA DELEGESİ	NİHAT	HATAM	1950	NURİ	ÇANKAYA
273	ANKARA DELEGESİ	ALEADDİN	HAVA	1947	NUREDDİN	ÇANKAYA
274	ANKARA DELEGESİ	İSA	HAYIRLI	1956	KADİR	ÇANKAYA
275	ANKARA DELEGESİ	YURDANUR	KALKAVAN	1935	ALİ	ÇANKAYA
276	ANKARA DELEGESİ	ÜNVER	KARAKUZU	1956	MUSTAFA CELAL	ELMADAĞ
277	ANKARA DELEGESİ	NEBİHE	MANİ	1946	TEVFİK	ÇANKAYA
278	ANKARA DELEGESİ	EKREM KEREM	OKTAY	1982	MEHMET NEBİL	ÇANKAYA
279	ANKARA DELEGESİ	AYHAN	ÖNDEMİR	1962	YILMAZ	KEÇİÖREN
280	ANKARA DELEGESİ	İSMET	ÖZBAY	1954	MUSTAFA	YENİMAHALLE

281	ANKARA DELEGESİ	CELALETTİN	ÖZDEMİR	1964	HÜSEYİN	KEÇİÖREN
282	ANKARA DELEGESİ	FATİH	PALA	1978	ZEKİ	ÇANKAYA
283	ANKARA DELEGESİ	İSMAİL	POLAT	1939	VELİ	ÇANKAYA
284	ANKARA DELEGESİ	İSMAİL	SEZER	1947	MEHMET	MAMAK
285	ANKARA DELEGESİ	VELİ GÜNDÜZ	ŞAHİN	1963	NACİ	MAMAK
286	ANKARA DELEGESİ	HASAN	ŞAKACI	1949	ALİ	MAMAK
287	ANKARA DELEGESİ	BİNALİ	TAŞDEMİR	1946	KURBANİ	MAMAK
288	ANKARA DELEGESİ	EROL	TATLI	1961	MUHARREM	ETİMESGUT
289	ANKARA DELEGESİ	ÜNSAL	TOKER	1946	HÜSNÜ	YENİMAHALLE
290	ANKARA DELEGESİ	DİLEK	TUNÇ	1958	M. VAHDETTİN	ÇANKAYA
291	ANKARA DELEGESİ	HAYRETTİN	UYŞAL	1928	AHMET	ÇANKAYA
292	ANKARA DELEGESİ	FETHİ	YAŞAR	1949	MEHMET	YENİMAHALLE
293	ANKARA DELEGESİ	ALİ NACİ	YEŞİLTEPE	1938	AHMET	ÇUBUK
294	ANKARA DELEGESİ	MUSTAFA	YILDIZ	1946	ALİ	MAMAK
295	ANKARA DELEGESİ	MEHMET	YURTSEVER	1951	ABDULLAH	KEÇİÖREN
296	ANTALYA DELEGESİ	ABDULLAH	AKBABA	1967	RAHMİ	SERİK
297	ANTALYA DELEGESİ	ENVER	AKSU	1955	HÜSEYİN	MERKEZ
298	ANTALYA DELEGESİ	ÖMER	APA	1961	RAMAZAN	MERKEZ
299	ANTALYA DELEGESİ	HALİL	ARIKAN	1964	HÜSEYİN	KAŞ
300	ANTALYA DELEGESİ	FERİDUN FİKRET	BALOĞLU	1945	HİKMET	MERKEZ
301	ANTALYA DELEGESİ	NURETTİN	BAYLI	1941	OSMAN	İBRADI
302	ANTALYA DELEGESİ	MUHİTTİN	BÖCEK	1962	MUSTAFA	MERKEZ
303	ANTALYA DELEGESİ	HASAN ÖNDER	ÇALIK	1939	ALIŞAN	AKSEKİ
304	ANTALYA DELEGESİ	MEHMET	ÇINAR	1963	HÜSEYİN ALİ	MANAVGAT
305	ANTALYA DELEGESİ	AHMET	DALOĞLU	1969	ZİYA	KORKUTELİ
306	ANTALYA DELEGESİ	ALİCAN	DEVECİ	1961	AHMET	MERKEZ
307	ANTALYA DELEGESİ	ZÜHRA	DOĞAN	1962	HASAN	KALE
308	ANTALYA DELEGESİ	GİRAY	ERCENK	1945	M.TEVFİK	MERKEZ
309	ANTALYA DELEGESİ	AHMET	ERDOĞAN	1959	AYHAN	KUMLUCA
310	ANTALYA DELEGESİ	SÜLEYMAN	EVÇİLMEN	1950	AHMET	MERKEZ
311	ANTALYA DELEGESİ	MUHAMMET	GÜNDÜZBEY	1960	AHMET TURHAN	ELMALI
312	ANTALYA DELEGESİ	MESUT	KARAKOYUNLU	1949	MEHMET	FİNİKE
313	ANTALYA DELEGESİ	ÖMER	MELLİ	1955	FİKRİ	MERKEZ
314	ANTALYA DELEGESİ	OSMAN	ÖZCAN	1937	MUSTAFA	ALANYA
315	ANTALYA DELEGESİ	FAHRİ	ÖZÇELİK	1926	MUSTAFA	MERKEZ
316	ANTALYA DELEGESİ	YILDIRAY	SAPAN	1967	ZİYA	MERKEZ
317	ANTALYA DELEGESİ	SERAP	SEVÜK	1953	ŞEMSETTİN	MERKEZ
318	ANTALYA DELEGESİ	RAMAZAN SALİM	UYŞAL	1972	MEHMET	KEMER
319	ANTALYA DELEGESİ	TEVİK	UYŞAL	1956	OSMAN FEYZİ	GAZİPAŞA
320	ANTALYA DELEGESİ	SÜLEYMAN	YÜKSEL	1951	İSMAİL	KORKUTELİ
321	ANTALYA DELEGESİ	ŞÜKRÜ	YÜKSEL	1945	RAMAZAN	GÜNDOĞMUŞ
322	ARDAHAN DELEGESİ	KURTULUŞ	BÜYÜKKAYA	1965	LÜTFİ	HANAK
323	ARDAHAN DELEGESİ	ABDULBAKİ	ÇETİN	1955	CEZO	GÖLE
324	ARDAHAN DELEGESİ	GÜLCEMAL	FİDAN	1964	MEHMET	DAMAL
325	ARDAHAN DELEGESİ	ERCAN	ŞİRİN	1953	HACIMURAT	ÇILDIR
326	ARTVİN DELEGESİ	UĞUR	BAYRAKTUTAN	1965	REMZİ	MERKEZ
327	ARTVİN DELEGESİ	YÜKSEL	ÇORBACIOĞLU	1962	ŞEFİK	ARHAVİ
328	ARTVİN DELEGESİ	ÖZER	GİRGİN	1958	OSMAN	MURGUL
329	ARTVİN DELEGESİ	TURGUT	YÜKSEL	1953	AHMET	ARDANUÇ

330	AYDIN DELEGESİ	ALİ ULVİ	AKOĞLU	1962	ALİ	KUYUCAK
331	AYDIN DELEGESİ	CAVİT	ANCIN	1949	A.MUHARREM	ÇİNE
332	AYDIN DELEGESİ	SALİM TÜMER	APAYDIN	1964	REFİK	BOZDOĞAN
333	AYDIN DELEGESİ	ERDAL	ARASAN	1962	HALİL	KOÇARLI
334	AYDIN DELEGESİ	OSMAN	AYDIN	1955	AHMET	ÇİNE
335	AYDIN DELEGESİ	TUNÇ	AYTUR	1943	HASAN	MERKEZ
336	AYDIN DELEGESİ	HASAN	ÇELİK	1948	SÜLEYMAN	KUŞADASI
337	AYDIN DELEGESİ	VAHİT	DEDE	1947	AHMET	İNCİRLİOVA
338	AYDIN DELEGESİ	MUSA	KAÇAN	1967	HASAN	KARPUZLU
339	AYDIN DELEGESİ	TAYFUR	KARA	1945	ALİ	GERMENCİK
340	AYDIN DELEGESİ	FEVZİ	ORÇUN	1952	SÜLEYMAN	KARACASU
341	AYDIN DELEGESİ	AYDIN	ÖREROĞLU	1951	MEHMET	NAZILLI
342	AYDIN DELEGESİ	NECDET	ÖZEKMEKÇİ	1958	HASAN	SÖKE
343	AYDIN DELEGESİ	ERKAN	POLAT	1968	ALİ	SÖKE
344	AYDIN DELEGESİ	KUDRET	UYSAL	1959	HÜSEYİN	BUHARKENT
345	AYDIN DELEGESİ	HÜSEYİN	YILDIZ	1967	SÜLEYMAN	DİDİM
346	BALIKESİR DELEGESİ	FİKRET	AKOVA	1953	KASIM	BURHANIYE
347	BALIKESİR DELEGESİ	İSMAIL	AY	1948	NEBİ	İVRİNDİ
348	BALIKESİR DELEGESİ	MELİH	BAĞCI	1980	BURHAN	GÖMEÇ
349	BALIKESİR DELEGESİ	İRFAN	BARIŞ	1956	RİFAT	MERKEZ
350	BALIKESİR DELEGESİ	BÜLENT	BİRGÜL	1961	MEHMET	GÖNEN
351	BALIKESİR DELEGESİ	ERTAN	ERENGİN	1943	KAMİL	BANDIRMA
352	BALIKESİR DELEGESİ	ÖZGÜR	ERTUĞRUL	1978	GÜRCAN	SINDIRGI
353	BALIKESİR DELEGESİ	HÜSEYİN HİKMET	ESEN	1952	EYÜP	AYVALIK
354	BALIKESİR DELEGESİ	RAMAZAN	EZİCİ	1954	MEHMET	ERDEK
355	BALIKESİR DELEGESİ	SAFET	KARACA	1951	HULUSİ	SAVAŞTEPE
356	BALIKESİR DELEGESİ	HAMİT	KOÇ	1961	SAADETTİN	BİGADIÇ
357	BALIKESİR DELEGESİ	OLCAY	OĞUZ	1942	OSMAN	BALYA
358	BALIKESİR DELEGESİ	ORHAN	ÖZDEN	1953	SACİT	SUSURLUK
359	BALIKESİR DELEGESİ	SEDAT	PEKEL	1948	ECVET	BANDIRMA
360	BALIKESİR DELEGESİ	DAVUT	TALAŞ	1966	YILMAZ	MERKEZ
361	BALIKESİR DELEGESİ	ŞAKİR	YÖRÜK	1951	RAHMİ	KEPSUT
362	BARTIN DELEGESİ	KAMİL	ALTAN	1965	AYHAN	MERKEZ
363	BARTIN DELEGESİ	HAKAN	CEYLAN	1965	HALİL	MERKEZ
364	BARTIN DELEGESİ	HÜSEYİN	SEVİM	1957	HAYRİ	KURUCAŞİLE
365	BARTIN DELEGESİ	MEHMET EMİN	TİMUR	1963	HÜSEYİN	AMASRA
366	BATMAN DELEGESİ	AHMET	DURMAZ	1960	FEHREMEZ	KOZLUK
367	BATMAN DELEGESİ	HİKMET	DURUŞ	1961	ALİ	MERKEZ
368	BATMAN DELEGESİ	KEMAL	GÜLTEKİN	1963	AHMET	MERKEZ
369	BATMAN DELEGESİ	MEHMET	KIRMIZITAŞ	1969	FERMAN	BEŞİRİ
370	BATMAN DELEGESİ	HANİFİ	TAŞDEMİR	1979	MENDUH	SASON
371	BATMAN DELEGESİ	ŞERİF	TOY	1964	HASAN	HASANKEYF
372	BATMAN DELEGESİ	ADNAN	YAŞAR	1974	NAİF	SASON
373	BATMAN DELEGESİ	HÜSEYİN	YAŞAR	1961	MAHMUT	SASON
374	BAYBURT DELEGESİ	KADİR	ARPALI	1936	HACI BAYRAM	MERKEZ
375	BAYBURT DELEGESİ	SALİH	DOĞAN	1955	MUSTAFA	MERKEZ
376	BAYBURT DELEGESİ	HASAN	TÜRKER	1934	MEMET YAŞAR	MERKEZ
377	BAYBURT DELEGESİ	ADİL	UZUNHAN	1951	DUR SUN	MERKEZ
378	BİLECİK DELEGESİ	RECAİ	AKSU	1957	MEHMET	BOZÜYÜK

379	BİLECİK DELEGESİ	NEDİM	ER	1961	HÜSEYİN	OSMANELİ
380	BİLECİK DELEGESİ	VEDAT	KAZICI	1970	MUHSİN	GÖLPAZARI
381	BİLECİK DELEGESİ	ERDOĞAN	TÜFENKÇİ	1947	FAİK AHMET	MERKEZ
382	BİNGÖL DELEGESİ	EKREM	ACER	1955	ELİF	YEDİSU
383	BİNGÖL DELEGESİ	HASAN	BEKTAŞ	1959	SÜLEYMAN	MERKEZ
384	BİNGÖL DELEGESİ	ÇOŞKUN	GÜVEN	1956	ENVER	KIĞI
385	BİNGÖL DELEGESİ	MESUT	KAYAOĞLU	1961	MUSTAFA	MERKEZ
386	BİNGÖL DELEGESİ	SEMA	KAYGALAK	1969	MUSTAFA	MERKEZ
387	BİNGÖL DELEGESİ	MUSTAFA	KURBAN	1961	MEMET	MERKEZ
388	BİTLİS DELEGESİ	LEZGİN	AYAZ	1960	HASAN	MERKEZ
389	BİTLİS DELEGESİ	CENGİZ	BARLAK	1969	SALİH	MUTKI
390	BİTLİS DELEGESİ	ERDAL	BULDUK	1965	ABDULAZİZ	HİZAN
391	BİTLİS DELEGESİ	MEHMET	KAÇAR	1975	AHMET	TATVAN
392	BİTLİS DELEGESİ	ŞERİF	SAYIN	1977	ŞEBAP	ADİLCEVAZ
393	BİTLİS DELEGESİ	SİNAN	ŞARKBÜLBÜLÜ	1962	KEMALETTİN	AHLAT
394	BİTLİS DELEGESİ	YILMAZ	TADİK	1979	ZEKİ YAVUZ	GÜROYMAK
395	BİTLİS DELEGESİ	AZMİ	YILDIZ	1954	CELAL	MERKEZ
396	BOLU DELEGESİ	YÜKSEL	CEYLAN	1958	RAŞİT	MERKEZ
397	BOLU DELEGESİ	ALİ MURAT	ÇETİNKAYA	1950	ALİ	SEBEN
398	BOLU DELEGESİ	HAKAN	KARAMANOĞLU	1962	S. SELÇUK	YENİÇAĞA
399	BOLU DELEGESİ	TANJU	ÖZCAN	1973	GALİP	MERKEZ
400	BOLU DELEGESİ	CEMAL	ÖZSOY	1956	CEVAT	MERKEZ
401	BURDUR DELEGESİ	ALİ TARKAN	BÜYÜKYÖRÜK	1971	HULUSİ	MERKEZ
402	BURDUR DELEGESİ	İSMAIL	ERKAYA	1952	MEHMET	MERKEZ
403	BURDUR DELEGESİ	RECEP	MUTLUCAN	1965	MEHMET	BUCAK
404	BURDUR DELEGESİ	MUSTAFA	ÖZ	1947	VELİ	ÇAVDIR
405	BURDUR DELEGESİ	NURİ	ÖZBEK	1959	YAŞAR	YEŞİLOVA
406	BURDUR DELEGESİ	VAHİT	ÖZLEMİŞ	1971	İSMAIL	MERKEZ
407	BURSA DELEGESİ	TAHİR GÜRHAN	AKDOĞAN	1958	ZİYA	YILDIRIM
408	BURSA DELEGESİ	ŞÜKRÜ	AKSU	1964	GÜZEL	KESTEL
409	BURSA DELEGESİ	TARKAN	ALAR	1974	MUSTAFA	BÜYÜKORHAN
410	BURSA DELEGESİ	OĞUZ	ALTINOK	1970	KAMİL	ORHANELİ
411	BURSA DELEGESİ	ERDAL	ALTUN	1953	SÜLEYMAN	YILDIRIM
412	BURSA DELEGESİ	MUSTAFA	BİL TEKİN	1955	İSMET	NİLÜFER
413	BURSA DELEGESİ	MUSTAFA	BOZBEY	1962	HASAN	NİLÜFER
414	BURSA DELEGESİ	HÜSEYİN	BOZKURT	1966	OSMAN	ORHANELİ
415	BURSA DELEGESİ	NECMİ	DEMİR	1944	TEVFİK	İNEGÖL
416	BURSA DELEGESİ	ERKAN	DÖNMEZ	1978	ALİ	İNEGÖL
417	BURSA DELEGESİ	GÜRKAN	ESEN	1975	SEBAHATTİN	M.KEMALPAŞA
418	BURSA DELEGESİ	İSMAIL	GÜLEÇ	1955	İBRAHİM	İZNİK
419	BURSA DELEGESİ	CEM	GÜLER	1970	HÜSEYİN AVNİ	GEMLİK
420	BURSA DELEGESİ	ALİ NİHAT	IRKÖRÜCÜ	1959	SÜLEYMAN	YILDIRIM
421	BURSA DELEGESİ	ORHAN	KARABAŞ	1958	HÜSEYİN	KARACABEY
422	BURSA DELEGESİ	KENAN	KARAKAŞ	1965	HASAN	İZNİK
423	BURSA DELEGESİ	FAHRETTİN	KASAP	1948	KAZIM	YENİŞEHİR
424	BURSA DELEGESİ	MEHMET ALİ	KAYA	1960	ALİ	GEMLİK
425	BURSA DELEGESİ	RAMİS	KAYAN	1955	RASİM	M.KEMALPAŞA
426	BURSA DELEGESİ	SELİM	LÜMALI	1960	SAİM	OSMANGAZI
427	BURSA DELEGESİ	SELİM	ORUÇ	1959	HAMDİ	KELES

428	BURSA DELEGESİ	SEDAT	ÖKTEN	1960	AHMET HAMDİ	GÜRSU
429	BURSA DELEGESİ	YÜKSEL	ÖZCAN	1968	MUZAFFER	YILDIRIM
430	BURSA DELEGESİ	MUSTAFA	PEKÜÇAR	1951	ŞÜKRÜ	OSMANGAZİ
431	BURSA DELEGESİ	NECMETTİN	SU	1967	ÖMER	YILDIRIM
432	BURSA DELEGESİ	RECEP	TANLAK	1952	MUSTAFA	OSMANGAZİ
433	BURSA DELEGESİ	AHMET	TUFAN	1962	ALİ	HARMANCIK
434	BURSA DELEGESİ	EMİR ALİ	USTA	1958	MEHMET ALİ	MUDANYA
435	BURSA DELEGESİ	ZEYNAL	ÜNGÖR	1960	RİZA	KESTEL
436	BURSA DELEGESİ	ŞABAN	YAPICI	1949	HAYRETTİN	ORHANGAZİ
437	BURSA DELEGESİ	MAHMUT NURULLAH	YILDIRIMLI	1962	M. MUHTAR	YILDIRIM
438	BURSA DELEGESİ	SIRRI	YILMAZ	1939	CELALETTİN	OSMANGAZİ
439	ÇANKIRI DELEGESİ	ERDOĞAN	ALANTOR	1956	HİDAYET	KIZILIRMAK
440	ÇANKIRI DELEGESİ	KENAN	BÖREKÇİ	1961	ZÜHTÜ	MERKEZ
441	ÇANKIRI DELEGESİ	MUSTAFA	DİKBAŞ	1952	HASAN	ŞABANÖZÜ
442	ÇANKIRI DELEGESİ	KAMİL	KAYNAR	1956	HASAN	KURŞUNLU
443	ÇANKIRI DELEGESİ	HÜSEYİN	ÖZDEMİR	1955	SITKI	MERKEZ
444	ÇANKIRI DELEGESİ	FİKRET	TATLICI	1960	HÜSEYİN	MERKEZ
445	ÇORUM DELEGESİ	RECEP	AKYILDIZ	1952	ABDULLAH AZMİ	KARGI
446	ÇORUM DELEGESİ	SELİM	KARAHAN	1958	ORHAN	OSMANCIK
447	ÇORUM DELEGESİ	TUFAN	KÖSE	1967	KÖKSAL	MERKEZ
448	ÇORUM DELEGESİ	CEMAL	KURT	1962	MEHMET	MERKEZ
449	ÇORUM DELEGESİ	SADIK	ÖZKOLUKISA	1956	BEKTAŞ	MECİTÖZÜ
450	ÇORUM DELEGESİ	MUSTAFA	SAYAR	1949	MEHMET	MERKEZ
451	ÇORUM DELEGESİ	MEHMET	ŞAHİN	1947	YUSUF	MERKEZ
452	ÇORUM DELEGESİ	ALİ	TAŞDEMİR	1965	SÜLEYMAN	ALACA
453	ÇORUM DELEGESİ	NEDİM	TUNÇKILIÇ	1946	MUSTAFA	SUNGURLU
454	ÇORUM DELEGESİ	İSMAIL	UÇAR	1952	AHMET	MERKEZ
455	DENİZLİ DELEGESİ	MEHMET	AKGÜN	1944	HALİL	ÇİVRİL
456	DENİZLİ DELEGESİ	ÖMER	ALEV	1951	OSMAN	ACIPAYAM
457	DENİZLİ DELEGESİ	ALİ	ALTUN	1957	AHMET	TAVAS
458	DENİZLİ DELEGESİ	KAZIM	ARSLAN	1954	MESUT	MERKEZ
459	DENİZLİ DELEGESİ	HAMZA	BALIM	1950	MEHMET	SERİNHİSAR
460	DENİZLİ DELEGESİ	OSMAN	BARTAL	1969	MEHMET	MERKEZ
461	DENİZLİ DELEGESİ	BİRSEN	ÇELİK	1958	MESUT	BOZKURT
462	DENİZLİ DELEGESİ	ADİL	DEMİR	1958	MUSTAFA	MERKEZ
463	DENİZLİ DELEGESİ	NEVZAT	DENİZ	1959	İBRAHİM	MERKEZ
464	DENİZLİ DELEGESİ	MUSTAFA	GAZALCI	1945	CEMAL	MERKEZ
465	DENİZLİ DELEGESİ	MUSTAFA	GÖKOĞLAN	1952	ÖMER	GÜNEY
466	DENİZLİ DELEGESİ	MUHARREM	GÜNEY	1961	ALİ	MERKEZ
467	DENİZLİ DELEGESİ	ADNAN	KESKİN	1942	SADETTİN	MERKEZ
468	DENİZLİ DELEGESİ	ALİ	MARIM	1947	YUSUF	MERKEZ
469	DİYARBAKIR DELEGESİ	TALİP	ABURŞU	1958	NASIR	MERKEZ
470	DİYARBAKIR DELEGESİ	MEHMET	BASKIN	1964	HÜSEYİN	MERKEZ
471	DİYARBAKIR DELEGESİ	NEDİM	BENEK	1961	AZİZ	MERKEZ
472	DİYARBAKIR DELEGESİ	SÜLEYMAN	BERBEROĞLU	1971	MEHMET ALİ	MERKEZ
473	DİYARBAKIR DELEGESİ	AYDIN	ÇEKEN	1963	HALİT	MERKEZ
474	DİYARBAKIR DELEGESİ	İBRAHİM HALİL	DEĞER	1979	MEHMET	MERKEZ
475	DİYARBAKIR DELEGESİ	MEHMET	DEĞER	1952	HASAN	MERKEZ
476	DİYARBAKIR DELEGESİ	MUZAFFER	DEĞER	1961	HASAN	MERKEZ

477	DİYARBAKIR DELEGESİ	NEZİR	DEĞER	1948	HASAN	MERKEZ
478	DİYARBAKIR DELEGESİ	RECEP	DURAN	1949	ŞÜKRÜ	MERKEZ
479	DİYARBAKIR DELEGESİ	MEHMET KADRI	GÖRAL	1948	MEHMET	MERKEZ
480	DİYARBAKIR DELEGESİ	MEHMET	ÖĞÜT	1956	HASAN	MERKEZ
481	DİYARBAKIR DELEGESİ	HAŞİM	ÖZKOYUNCU	1956	HÜSEYİN	MERKEZ
482	DİYARBAKIR DELEGESİ	MASUM	POLAT	1946	MUSTAFA	MERKEZ
483	DİYARBAKIR DELEGESİ	MAHMUT	ŞEVKETOĞLU	1966	MUSTAFA	MERKEZ
484	DİYARBAKIR DELEGESİ	NAZIM	TAŞ	1952	MEHMET	BİSMİL
485	DİYARBAKIR DELEGESİ	ALİ	TOĞAY	1959	HURŞİT	MERKEZ
486	DİYARBAKIR DELEGESİ	NEVZAT	TÜRKER	1960	MEHMEDİ	MERKEZ
487	DİYARBAKIR DELEGESİ	HASAN	VURAL	1946	SELAHATTİN	BİSMİL
488	DİYARBAKIR DELEGESİ	ABBAS	YAŞAR	1971	SADIK	MERKEZ
489	DÜZCE DELEGESİ	SAİM	AKSÖZ	1959	MEHMET	MERKEZ
490	DÜZCE DELEGESİ	MUSTAFA	BOSTANCI	1950	NECATİ	GÜMÜŞOVA
491	DÜZCE DELEGESİ	MÜRSEL	DURMUŞ	1955	BEYGÜZAR	GÖLYAKA
492	DÜZCE DELEGESİ	ALİ	KAYA	1969	İLHAMİ	YİĞİLCA
493	DÜZCE DELEGESİ	ZEKERİYA	TOZAN	1966	ABBAS	MERKEZ
494	DÜZCE DELEGESİ	SELÇUK	YANMAZ	1962	HASAN	AKÇAKOCA
495	EDİRNE DELEGESİ	NEJAT	GENCAN	1952	HÜSEYİN	MERKEZ
496	EDİRNE DELEGESİ	ERDOĞAN	HATİPOĞULLARI	1953	MUSTAFA	MERKEZ
497	EDİRNE DELEGESİ	FEDAYİ	IŞIK	1954	RECAİ	HAVSA
498	EDİRNE DELEGESİ	SAİT	KALAN	1954	SALİH	KEŞAN
499	EDİRNE DELEGESİ	ORHAN	KALYONCU	1955	EKREM	UZUNKÖPRÜ
500	EDİRNE DELEGESİ	ARİF HİKMET	SEVİN	1953	MEHMET FEVZİ	İPSALA
501	EDİRNE DELEGESİ	ÖZCAN	SOYUPAK	1961	RECEP	MERİÇ
502	EDİRNE DELEGESİ	ABDÜLBAKİ	TOPAL	1950	ŞÜKRÜ	KEŞAN
503	ELAZIĞ DELEGESİ	ABDULKADİR	BAKMAZ	1954	HABİP	MERKEZ
504	ELAZIĞ DELEGESİ	ZÜLFÜ	DOĞAN	1959	HASAN	MERKEZ
505	ELAZIĞ DELEGESİ	ATILLA	ERDEM	1969	AHMET	MERKEZ
506	ELAZIĞ DELEGESİ	MUSA	GERÇEK	1954	SÜLEYMAN	MERKEZ
507	ELAZIĞ DELEGESİ	İBRAHİM ETHEM	GÜLBAY	1948	MEHMET HANİFİ	MERKEZ
508	ELAZIĞ DELEGESİ	SABİT	GÜLTEKİN	1943	HAMZA TURGUT	MERKEZ
509	ELAZIĞ DELEGESİ	MUSTAFA	GÜNAYDINOĞLU	1956	İBRAHİM	MERKEZ
510	ELAZIĞ DELEGESİ	İSMAIL	KELEŞ	1958	HASAN	MERKEZ
511	ELAZIĞ DELEGESİ	AHMET	KIRAÇ	1944	İBRAHİM	MERKEZ
512	ELAZIĞ DELEGESİ	MEHMET NECATİ	ÖZKAYA	1929	İBRAHİM HULUSİ	MERKEZ
513	ERZİNCAN DELEGESİ	NEDİM	AYRAN	1955	ABDULKERİM	MERKEZ
514	ERZİNCAN DELEGESİ	ÇAĞDAŞ	BAYDAŞ	1979	HÜSEYİN	MERKEZ
515	ERZİNCAN DELEGESİ	DURSUN	İLGÜN	1956	YAŞAR	TERCAN
516	ERZİNCAN DELEGESİ	DOĞAN	SUNAN	1957	MAHMUT	MERKEZ
517	ERZİNCAN DELEGESİ	COŞKUN	YILMAZ	1963	HÜSNÜ	MERKEZ
518	ERZİNCAN DELEGESİ	ARSLAN	ZURNACI	1950	BEKTAŞ	REFAHİYE
519	ERZURUM DELEGESİ	İSMAIL	ATEŞ	1971	HAYDAR	İLİCA
520	ERZURUM DELEGESİ	CAHİT	ATILA	1960	MEMETALİ	HORASAN
521	ERZURUM DELEGESİ	ERSAL	BAKAN	1962	SADETTİN	MERKEZ
522	ERZURUM DELEGESİ	BAYRAM	ÇETİN	1956	MEHMET HANİFİ	TEKMAN
523	ERZURUM DELEGESİ	HASAN	DAYI	1953	HAYDAR	MERKEZ
524	ERZURUM DELEGESİ	SEYFETTİN	IŞIK	1943	YUSUF	KARAÇOBAN
525	ERZURUM DELEGESİ	TEKİN	KAMIŞ	1975	MEHMET	KARAYAZI

526	ERZURUM DELEGESİ	KÖKSAL	KARSLI	1963	RECEP	PASINLER
527	ERZURUM DELEGESİ	NEVZAT	ÖZPEKER	1954	T.GÜLTEKİN	MERKEZ
528	ERZURUM DELEGESİ	KEREM	SAKLICA	1981	HALİT	MERKEZ
529	ERZURUM DELEGESİ	KAZİM	SÖNMEZ	1965	ŞAHİSMAİL	ÇAT
530	ERZURUM DELEGESİ	CELAL	TOP	1969	CEMAL	AŞKALE
531	ERZURUM DELEGESİ	FATMA	UZUNOĞULLARI	1963	BABA	MERKEZ
532	ERZURUM DELEGESİ	ABDULLAH	YALÇIN	1955	OSMAN	PAZARYOLU
533	GİRESUN DELEGESİ	METİN	AKAR	1957	AHMET	Ş.KARAHİSAR
534	GİRESUN DELEGESİ	KERİM	AKSU	1969	AHMET	MERKEZ
535	GİRESUN DELEGESİ	HARUN	ÇETİN	1963	ALİ	EYNEŞİL
536	GİRESUN DELEGESİ	NECATİ	GÜNGÖR	1955	AHMET	ESPIYE
537	GİRESUN DELEGESİ	SELAHATTİN	KARAAHMETOĞLU	1952	S. FEHMİ	GÖRELE
538	GİRESUN DELEGESİ	HİKMET	KARACA	1951	DURŞUN	DERELİ
539	GİRESUN DELEGESİ	NEZİR	KELLEÇİ	1953	ALİ	PIRAZİZ
540	GİRESUN DELEGESİ	İSMAIL	ÖVEÇ	1972	YADİGAR	MERKEZ
541	GİRESUN DELEGESİ	GÜLTEKİN	UZUNALIOĞLU	1963	ENVER	BULANCAK
542	GİRESUN DELEGESİ	MURAT	YILDIRIM	1964	ASIM	TİREBOLU
543	GÜMÜŞHANE DELEGESİ	MUSA	ÇAKMAK	1957	HASBİ	KÜRTÜN
544	GÜMÜŞHANE DELEGESİ	ALİ ÇETİN	ÖZDEMİR	1954	ABDURAHMAN	KELKİT
545	GÜMÜŞHANE DELEGESİ	ERKAN	PELİT	1965	SÜLEYMAN	MERKEZ
546	GÜMÜŞHANE DELEGESİ	OSMAN KEMAL	ÜÇÜNCÜ	1951	TEVFİK	TORUL
547	HAKKARİ DELEGESİ	MEHMET SAİT	ÇETİN	1945	ŞEMSETTİN	MERKEZ
548	HAKKARİ DELEGESİ	SİDİK	ÇOBANOĞLU	1953	MEHMET	YÜKSEKOVA
549	HAKKARİ DELEGESİ	HİKMET	KAYA	1955	AHMETRAUF	YÜKSEKOVA
550	HAKKARİ DELEGESİ	MAZHAR	ÖZDİNÇ	1959	FUAT	MERKEZ
551	HAKKARİ DELEGESİ	REŞİT	ŞEN	1966	İBRAHİM	MERKEZ
552	HAKKARİ DELEGESİ	FİKRET	UZUNAY	1959	FETTAH	YÜKSEKOVA
553	HATAY DELEGESİ	MİTHAT	ABACI	1948	MALİK	SAMANDAĞI
554	HATAY DELEGESİ	ALİ	AÇIKYOL	1953	HALİL	MERKEZ
555	HATAY DELEGESİ	SELAHATTİN	ATAHAN	1959	M. MAHMUT	MERKEZ
556	HATAY DELEGESİ	MUHSİN	AY	1964	MEHMET	MERKEZ
557	HATAY DELEGESİ	MEHMET	DOKSÖZ	1974	İBRAHİM	MERKEZ
558	HATAY DELEGESİ	NECMETTİN	GÜLER	1961	AHMET	İSKENDERUN
559	HATAY DELEGESİ	MEHMET	GÜVEN	1948	HASAN	ERZİN
560	HATAY DELEGESİ	ŞEYHMUS	KANAT	1954	SARUHAN	İSKENDERUN
561	HATAY DELEGESİ	ORHAN	KARATERZİ	1963	HACI	KIRIKHAN
562	HATAY DELEGESİ	NİHAT	KARPUZ	1969	MAHMUT	İSKENDERUN
563	HATAY DELEGESİ	MEHMET	KESKİN	1944	KAMİL	İSKENDERUN
564	HATAY DELEGESİ	NAZİM	KIRIK	1959	NASİR	MERKEZ
565	HATAY DELEGESİ	HİKMET	NURLU	1960	MEHMET	MERKEZ
566	HATAY DELEGESİ	MEHMET PEYAMİ	ÖZDEMİR	1951	ABDULCABBAR	İSKENDERUN
567	HATAY DELEGESİ	MEHMET	ÖZTÜRK	1946	ALİ	MERKEZ
568	HATAY DELEGESİ	MİTAT	SARIKAYA	1964	MİKDAD	İSKENDERUN
569	HATAY DELEGESİ	HALEF	TİFTİKÇİ	1964	M.ABDULHALİK	MERKEZ
570	HATAY DELEGESİ	OSMAN	TUFAN	1960	MUSTAFA	DÖRTYOL
571	HATAY DELEGESİ	MEYSEM	TUNCAY	1967	MEHMET SAİT	SAMANDAĞI
572	HATAY DELEGESİ	BEDİR	YOLCU	1966	İSA	MERKEZ
573	İĞDIR DELEGESİ	YÜCEL	ARTANTAŞ	1951	ALİ	MERKEZ
574	İĞDIR DELEGESİ	NAZİM	KARADAĞ	1946	TEVFİK	MERKEZ

575	İĞDIR DELEGESİ	CEVDET	KİRİ	1969	ALİ	ARALIK
576	İĞDIR DELEGESİ	YAKUP	ULUTAŞ	1954	MUSA	TUZLUCA
577	İSPARTA DELEGESİ	HASAN	ALA	1950	OSMAN	MERKEZ
578	İSPARTA DELEGESİ	BAYRAM	ALBAYRAK	1960	RAMAZAN	GELENDOST
579	İSPARTA DELEGESİ	İZZET	BEYDOĞAN	1971	MEHMET	Ş.KARAAĞAÇ
580	İSPARTA DELEGESİ	YUSUF	ERDOĞAN	1963	DERVİŞ	MERKEZ
581	İSPARTA DELEGESİ	YUSUF İZZET	ÖZDAMAR	1953	AHMET HAMDİ	EĞİRDİR
582	İSPARTA DELEGESİ	SABRİ	SARKAYA	1965	HÜSEYİN	SENİRKENT
583	İSPARTA DELEGESİ	TURGUT	SOYKAN	1953	HASAN	KEÇİBORLU
584	İSPARTA DELEGESİ	RAMAZAN	TURAN	1944	ALİ	MERKEZ
585	İSPARTA DELEGESİ	KADİR	YERLİ	1950	SADETTİN	YALVAÇ
586	İSPARTA DELEGESİ	ALİ	ZENGİN	1954	HASAN ALİ	MERKEZ
587	İSTANBUL DELEGESİ	BAYRAM	ACAR	1963	ALİ RIZA	AVCILAR
588	İSTANBUL DELEGESİ	MEHMET ALİ	ACAR	1965	MUSA	BAHÇELİEVLER
589	İSTANBUL DELEGESİ	VAHAP	ADİYAMAN	1956	MİTHAT	GÜNGÖREN
590	İSTANBUL DELEGESİ	MEHMET UĞUR	AFAÇAN	1958	HÜSEYİN	KADIKÖY
591	İSTANBUL DELEGESİ	HÜNKAR	AKKUŞ	1971	DUR SUN	ŞİŞLİ
592	İSTANBUL DELEGESİ	ALİ	AKPOLAT	1953	RIZA	BAHÇELİEVLER
593	İSTANBUL DELEGESİ	ALİ ERCAN	AKPOLAT	1969	ALİ	ADALAR
594	İSTANBUL DELEGESİ	AVNİ	AKSU	1938	HÜSEYİN	MALTEPE
595	İSTANBUL DELEGESİ	ADİL	AKTAN	1948	KİBAR	ÜMRANIYE
596	İSTANBUL DELEGESİ	TUNCAY	AKTAŞ	1947	ŞAMİL	PENDİK
597	İSTANBUL DELEGESİ	AKİF	ALTIN	1959	NAİL	G.O.PAŞA
598	İSTANBUL DELEGESİ	NAZLI BİLGİN	ARITAN	1936	ALİ ESAT	KADIKÖY
599	İSTANBUL DELEGESİ	HÜSEYİN	ASLAN	1951	İSMAİL	BEYOĞLU
600	İSTANBUL DELEGESİ	GÜVEN	AYDOĞMUŞ	1942	B.FAHRETTİN	KADIKÖY
601	İSTANBUL DELEGESİ	TACİM	AYVADAŞ	1947	HACI	KADIKÖY
602	İSTANBUL DELEGESİ	MUAMMER	AYVALI	1952	HASAN	SULTANBEYLİ
603	İSTANBUL DELEGESİ	MEHMET EROL	BAYRU	1939	HALİL CEMİL	BEYOĞLU
604	İSTANBUL DELEGESİ	NAYIM	BEKİROĞLU	1968	İLYAS	KAĞITHANE
605	İSTANBUL DELEGESİ	UĞUR	BÜYÜKBALKAN	1958	ŞAKİR	BEŞİKTAŞ
606	İSTANBUL DELEGESİ	ZÜLKÜF	BÜYÜKTAŞ	1945	HALİL	BEŞİKTAŞ
607	İSTANBUL DELEGESİ	BESİM	CEBECİOĞLU	1947	HAKKI	AVCILAR
608	İSTANBUL DELEGESİ	ABDÜLAZİZ	ÇAKABEY	1948	MUHİTTİN	FATİH
609	İSTANBUL DELEGESİ	DUR SUN	ÇALTI	1951	MUSTAFA	ŞİŞLİ
610	İSTANBUL DELEGESİ	MUSTAFA	ÇATAK	1957	EMİR	ÜSKÜDAR
611	İSTANBUL DELEGESİ	İMAM	ÇELİK	1952	HASAN	BAHÇELİEVLER
612	İSTANBUL DELEGESİ	ZÜBEYİT	ÇELİK	1949	FAZLİ	MALTEPE
613	İSTANBUL DELEGESİ	ZEKİ	ÇETİN	1970	HASAN	BAĞCILAR
614	İSTANBUL DELEGESİ	LÜTFİ	ÇİÇİN	1965	TAŞO	BAĞCILAR
615	İSTANBUL DELEGESİ	GÜRBÜZ	ÇİFTÇİ	1974	MUNZUR	KARTAL
616	İSTANBUL DELEGESİ	YÜKSEL	ÇİFTÇİ	1975	NAİL	KARTAL
617	İSTANBUL DELEGESİ	HÜSEYİN KEMAL	ÇİLOĞLU	1952	NEVZAT	BEŞİKTAŞ
618	İSTANBUL DELEGESİ	YILMAZ	DARILMAZ	1968	İDRİS	BAYRAMPAŞA
619	İSTANBUL DELEGESİ	MUSTAFA	DEĞİRMENCİ	1957	RIZA	AVCILAR
620	İSTANBUL DELEGESİ	KENAN	DEMİR	1965	ALİ	KADIKÖY
621	İSTANBUL DELEGESİ	MUSTAFA	DEMİRCAN	1957	ASLAN	KADIKÖY
622	İSTANBUL DELEGESİ	MÜLAYİM	DEMİR TAŞ	1964	ŞEVKİ	B.ÇEKMECE
623	İSTANBUL DELEGESİ	MEHMET	DİK	1948	ALİ OSMAN	BAKIRKÖY

624	İSTANBUL DELEGESİ	METİN	DOĞAN	1962	YILMAZ	ZEYTİNBURNU
625	İSTANBUL DELEGESİ	EROL	DOLU	1962	İSMAİL	ÜMRANIYE
626	İSTANBUL DELEGESİ	ORUÇ	DONAT	1956	HÜSEYİN	B.ÇEKMECE
627	İSTANBUL DELEGESİ	ATILLA	DUMAN	1972	HAYDAR	KARTAL
628	İSTANBUL DELEGESİ	ATAGÜN	DUYGULU	1955	NECMETTİN	MALTEPE
629	İSTANBUL DELEGESİ	CEMİL	EKŞİ	1968	YAKUP	TUZLA
630	İSTANBUL DELEGESİ	KEMAL NACİ	EKŞİ	1948	MEHMET CEMAL	BAKIRKÖY
631	İSTANBUL DELEGESİ	ALİ HAYDAR	ELGAZ	1953	ŞÜKRÜ	KAĞITHANE
632	İSTANBUL DELEGESİ	MÜSLÜM	ELHAN	1961	KEMAL	K.ÇEKMECE
633	İSTANBUL DELEGESİ	İSMAİL	EPCİMOĞLU	1959	EMİN	ŞİŞLİ
634	İSTANBUL DELEGESİ	SEYFİ	ERBAŞ	1959	ABDURRAHMAN	BEŞİKTAŞ
635	İSTANBUL DELEGESİ	TÜRER	ERCAN	1950	HASAN	KADIKÖY
636	İSTANBUL DELEGESİ	ALPARSLAN	ERDİN	1971	ÖMER FARUK	BEYKOZ
637	İSTANBUL DELEGESİ	BAHATTİN	ERDOĞAN	1952	ALİ EKBER	B.ÇEKMECE
638	İSTANBUL DELEGESİ	HARÜTÜN ARIF	ERGÜNEŞ	1953	PIZANT	ŞİŞLİ
639	İSTANBUL DELEGESİ	ALİ CENGİZ	EROL	1959	KASIM	MALTEPE
640	İSTANBUL DELEGESİ	YALÇIN	ERSOYLU	1950	NAZİM	KADIKÖY
641	İSTANBUL DELEGESİ	MEHMET	ERUSTA	1946	HÜSEYİN	ŞİŞLİ
642	İSTANBUL DELEGESİ	MEMET	ERZİNCAN	1958	CEMAL	KADIKÖY
643	İSTANBUL DELEGESİ	HASAN	GÖKPINAR	1962	ALİ	KADIKÖY
644	İSTANBUL DELEGESİ	ŞABAN UĞUR	GÖKSOY	1966	YAŞAR	SARIYER
645	İSTANBUL DELEGESİ	YILDIRIM KEMAL	GÖKSU	1950	İBRAHİM	ŞİŞLİ
646	İSTANBUL DELEGESİ	BİLAL	GÜNDOĞDU	1954	İMDAT	PENDİK
647	İSTANBUL DELEGESİ	İMDAT	GÜNER	1958	MEHMET	SARIYER
648	İSTANBUL DELEGESİ	HÜRŞEHİT	GÜRSOY	1953	KADİR	KADIKÖY
649	İSTANBUL DELEGESİ	MUTSEL	HACALOĞLU	1945	MEHMET	KADIKÖY
650	İSTANBUL DELEGESİ	KEMAL	HASGÜL	1959	ALİBEY	MALTEPE
651	İSTANBUL DELEGESİ	MURAT	HASHAŞ	1969	KEMAL	G.O.PAŞA
652	İSTANBUL DELEGESİ	YASİN	İLGAR	1964	HÜSEYİN	ÜMRANIYE
653	İSTANBUL DELEGESİ	BATTAL	İLGEZDİ	1959	SEYFETTİN	ÜMRANIYE
654	İSTANBUL DELEGESİ	EMİN KORUR	KALENDER	1967	HASAN	MALTEPE
655	İSTANBUL DELEGESİ	YILMAZ	KANDEMİR	1955	İBRAHİM	SİLİVRİ
656	İSTANBUL DELEGESİ	MEMET	KARA	1949	VELİ	BAĞCILAR
657	İSTANBUL DELEGESİ	AZİZ	KARADAŞ	1947	ALİ BEGO	KADIKÖY
658	İSTANBUL DELEGESİ	ALİ	KAYA	1940	HOPAN	GÜNGÖREN
659	İSTANBUL DELEGESİ	CEMAL	KAYA	1960	DURŞUN	ESENLER
660	İSTANBUL DELEGESİ	DURMUŞ	KAYA	1953	RIZA	BAHÇELİEVLER
661	İSTANBUL DELEGESİ	HÜSNIYE	KAYA	1967	AZİZ	KADIKÖY
662	İSTANBUL DELEGESİ	METİN YAVUZ	KEÇELİ	1949	İSMAİL HAKKI	BEŞİKTAŞ
663	İSTANBUL DELEGESİ	KASIM	KESKİNTAŞ	1954	RIZA	KADIKÖY
664	İSTANBUL DELEGESİ	AHMET	KILIÇ	1946	ALİ	EYÜP
665	İSTANBUL DELEGESİ	NEŞE	KIYIK	1964	NAİL	GÜNGÖREN
666	İSTANBUL DELEGESİ	HÜSEYİN	KIZILDAŞ	1962	SELMAN	ÜMRANIYE
667	İSTANBUL DELEGESİ	SÜLEYMAN	KOLCUOĞLU	1950	NEŞAT	ÇATALCA
668	İSTANBUL DELEGESİ	MEHMET SEDAT	KORUKLU	1948	BEHÇET	KADIKÖY
669	İSTANBUL DELEGESİ	DOĞAN	KÜÇÜKEMRE	1963	VELİ	KARTAL
670	İSTANBUL DELEGESİ	ALİ GALİP	MAMAL	1963	OSMAN	EYÜP
671	İSTANBUL DELEGESİ	CEMİL	MEMİŞOĞLU	1950	NİYAZI	BAKIRKÖY
672	İSTANBUL DELEGESİ	SEBAHATTİN	MERİÇ	1957	ALİOSMAN	G.O.PAŞA

673	İSTANBUL DELEGESİ	SERDAL	MUMCU	1974	ALİ	B.ÇEKMECE
674	İSTANBUL DELEGESİ	VELİ	MURAT	1953	İMİRZE	PENDİK
675	İSTANBUL DELEGESİ	ÖZGEN	NAMA	1975	BAHRİ	KARTAL
676	İSTANBUL DELEGESİ	BOZKURT	NUHOĞLU	1939	AHMET	KADIKÖY
677	İSTANBUL DELEGESİ	ATALAY	OĞUL	1959	GAZİ	BAHÇELİEVLER
678	İSTANBUL DELEGESİ	ŞEFİK	OK	1962	ABDULHAKİM	K.ÇEKMECE
679	İSTANBUL DELEGESİ	ALİ	ORAL	1965	HALİL	AVCILAR
680	İSTANBUL DELEGESİ	İBRAHİM	OVACIK	1954	ALİ	ÜMRANIYE
681	İSTANBUL DELEGESİ	MEHMET ALİ	ÖNAL	1957	YAŞAR	K.ÇEKMECE
682	İSTANBUL DELEGESİ	ORHAN	ÖRKMEZ	1957	RESUL	BEŞİKTAŞ
683	İSTANBUL DELEGESİ	HİKMET	ÖZ	1957	MEHMET	FATİH
684	İSTANBUL DELEGESİ	ALİ	ÖZCAN	1945	RIZA	ÜSKÜDAR
685	İSTANBUL DELEGESİ	İBRAHİM	ÖZDEMİR	1952	ALİ	ESENLER
686	İSTANBUL DELEGESİ	TANER	ÖZDEMİR	1973	İHSAN	KARTAL
687	İSTANBUL DELEGESİ	HÜSEYİN	ÖZKAHRAMAN	1955	AHMET	BAHÇELİEVLER
688	İSTANBUL DELEGESİ	İLHAMİ	ÖZTÜRK	1955	SIRRI	KADIKÖY
689	İSTANBUL DELEGESİ	SELAMİ	ÖZTÜRK	1949	SIRRI	KADIKÖY
690	İSTANBUL DELEGESİ	CAN	ÖZYEDİERLER	1962	MEHMET SAİT	FATİH
691	İSTANBUL DELEGESİ	ALİ	PEKDEMİR	1947	İBRAHİM	BAKIRKÖY
692	İSTANBUL DELEGESİ	MEHMET	POLAT	1956	ALİ	G.O.PAŞA
693	İSTANBUL DELEGESİ	MEHMET	SALAR	1967	İSKENDER	KADIKÖY
694	İSTANBUL DELEGESİ	MUHARREM	SARIÇİÇEK	1954	MUSTAFA	BAKIRKÖY
695	İSTANBUL DELEGESİ	HALİM SERDAR	SARIOĞLU	1956	MEHMET	SARIYER
696	İSTANBUL DELEGESİ	ŞERAFETTİN	SEFER	1953	ALİ	FATİH
697	İSTANBUL DELEGESİ	BÜLENT	SEYHAN	1969	MUSA	KADIKÖY
698	İSTANBUL DELEGESİ	HAYRİ	SEZER	1953	MEHMET	ÜMRANIYE
699	İSTANBUL DELEGESİ	EROL	ŞAHİN	1968	KEMAL	B.ÇEKMECE
700	İSTANBUL DELEGESİ	NURETTİN	ŞEN	1947	AHMET	K.ÇEKMECE
701	İSTANBUL DELEGESİ	BERHAN	ŞİMŞEK	1957	NURİ	ÜMRANIYE
702	İSTANBUL DELEGESİ	FEVZİ	ŞİT	1963	ABDULLAH	KAĞITHANE
703	İSTANBUL DELEGESİ	MURAT	TAŞTAN	1956	BİNALİ	K.ÇEKMECE
704	İSTANBUL DELEGESİ	BÜLENT	TATAR	1951	İBRAHİM	BEŞİKTAŞ
705	İSTANBUL DELEGESİ	GÜRSEL	TEKİN	1964	NAZİM	KADIKÖY
706	İSTANBUL DELEGESİ	NECATİ	TİMUÇİN	1955	MAKSUT	KADIKÖY
707	İSTANBUL DELEGESİ	ERDOĞAN	TOPRAK	1959	HASAN	BAHÇELİEVLER
708	İSTANBUL DELEGESİ	TURHAN	TUHAN	1958	ALİ	BAYRAMPAŞA
709	İSTANBUL DELEGESİ	KAMİL İHSAN	TUNÇAY	1948	CAFER	ŞİLE
710	İSTANBUL DELEGESİ	VAHAP AVNİ	TURAN	1945	HÜSEYİN	MALTEPE
711	İSTANBUL DELEGESİ	MEHMET SALİH	USTA	1962	MUSTAFA	PENDİK
712	İSTANBUL DELEGESİ	HASAN	UZUNYAYLA	1965	MEHMET ŞERİF	TUZLA
713	İSTANBUL DELEGESİ	ALİ	ÜNAL	1948	VELİ	G.O.PAŞA
714	İSTANBUL DELEGESİ	İSMAIL	ÜNAL	1952	MEHMET	BEŞİKTAŞ
715	İSTANBUL DELEGESİ	HİLMİ ATEŞ	ÜNALERZEN	1944	ABDULLAH EDİP	BAKIRKÖY
716	İSTANBUL DELEGESİ	İMAM HÜSEYİN	YARDIÇ	1956	ABDULLAH	SARIYER
717	İSTANBUL DELEGESİ	MEHMET SİDDİK	YEL	1958	HÜSEYİN	BEŞİKTAŞ
718	İSTANBUL DELEGESİ	ABDULLAH	YILDIRIM	1960	CEBRAİL	SİLVİRİ
719	İSTANBUL DELEGESİ	HASAN	YILDIZ	1941	HASAN	KADIKÖY
720	İSTANBUL DELEGESİ	ŞÜKRÜ	YILDIZ	1956	HALİL	G.O.PAŞA
721	İSTANBUL DELEGESİ	ALİ RIZA	YILMAZ	1957	HASAN	SARIYER

722	İSTANBUL DELEGESİ	ZEYNEL	YILMAZ	1957	HACİ	EMİNÖNÜ
723	İSTANBUL DELEGESİ	ORHAN	YÜCEER	1956	MEHMET	EYÜP
724	İSTANBUL DELEGESİ	DUR SUN	ZENGİN	1960	AZİZ	K.ÇEKMECE
725	İSTANBUL DELEGESİ	TURGAY	ZİLEK	1970	İLHAN	B.ÇEKMECE
726	İZMİR DELEGESİ	RUKİYE	ACAR	1943	NAZMİ	KONAK
727	İZMİR DELEGESİ	HIDIR	AKGÜN	1942	FARHO	KARŞIYAKA
728	İZMİR DELEGESİ	HASAN	AKKAYA	1967	ERDOĞAN	KARŞIYAKA
729	İZMİR DELEGESİ	HÜSEYİN MUTLU	AKPINAR	1969	KENAN	KONAK
730	İZMİR DELEGESİ	ADNAN	ALABAY	1961	HIŞMAN	KARŞIYAKA
731	İZMİR DELEGESİ	ERTAN	AVKIRAN	1943	MEHMET ALİ	GÜZELBAHÇE
732	İZMİR DELEGESİ	MEHMET	AYÇİL	1953	HÜSEYİN	KEMALPAŞA
733	İZMİR DELEGESİ	MURAT	BAKAN	1972	KEMAL	KONAK
734	İZMİR DELEGESİ	YUSUF	BARATALI	1971	BÜLENT	URLA
735	İZMİR DELEGESİ	NURİ	BATİHAN	1964	ABDURAMAN	KONAK
736	İZMİR DELEGESİ	ABDÜL	BATUR	1957	RASİM	NARLIDERE
737	İZMİR DELEGESİ	EKREM	BULGUN	1932	ABDÜLKERİM	KARŞIYAKA
738	İZMİR DELEGESİ	ENSARİ	BULUT	1956	ALİ	ÇİĞLİ
739	İZMİR DELEGESİ	ŞENAY	ÇETİNBAŞ	1959	SABRİ	BAYINDIR
740	İZMİR DELEGESİ	YÜKSEL	DEMİR SOY	1966	SALİH	GAZİEMİR
741	İZMİR DELEGESİ	AHMET MUTLU	DİNÇ	1967	MİSTİN	TİRE
742	İZMİR DELEGESİ	CEVAT	DURAK	1955	ALİSEYDİ	KARŞIYAKA
743	İZMİR DELEGESİ	AYHAN	GÜNEŞ	1963	HASAN	ÇİĞLİ
744	İZMİR DELEGESİ	NECATİ	İMAM	1956	YAKUP	BUCA
745	İZMİR DELEGESİ	VELİ	KARAMAN	1962	MEHMET	DİKİLİ
746	İZMİR DELEGESİ	KEMAL	KARATAŞ	1945	MUSTAFA	KONAK
747	İZMİR DELEGESİ	SAİM	KATIRCIOĞLU	1940	RECEP TEVFİK	BALÇOVA
748	İZMİR DELEGESİ	ALİ RIZA	KAYA	1957	LÜTFİ	BUCA
749	İZMİR DELEGESİ	ÜMİT	KAYA	1957	MEHMET	KONAK
750	İZMİR DELEGESİ	AZİZ	KOCAOĞLU	1948	İHSAN	BORNOVA
751	İZMİR DELEGESİ	SALİH	KÜÇÜKBAYRAK	1955	MEHMET FİKRET	BALÇOVA
752	İZMİR DELEGESİ	KASIM SITKI	KÜRÜM	1953	CEMALETTİN	KONAK
753	İZMİR DELEGESİ	POLAT	MANDUZ	1964	ŞAHAN	KONAK
754	İZMİR DELEGESİ	ÖMER TURGUT	OĞUZ	1942	MAHMUT	ALİAĞA
755	İZMİR DELEGESİ	MURAT HALUK	ÖNCEL	1971	MEHMET SİDİK	KONAK
756	İZMİR DELEGESİ	ERTAM	ÖZEN	1943	MURAT	KARŞIYAKA
757	İZMİR DELEGESİ	RİFAT	ÖZER	1940	MUSTAFA HAKKI	KARŞIYAKA
758	İZMİR DELEGESİ	AHMET	ÖZKAN	1961	AHMET EMİN	KINIK
759	İZMİR DELEGESİ	MEHMET EMİN	ÖZTÜRK	1940	TAHİR	ÖDEMİŞ
760	İZMİR DELEGESİ	HALİL	SERBEŞ	1965	HÜSEYİN	NARLIDERE
761	İZMİR DELEGESİ	İHSAN	SEYHAN	1944	ŞABAN	GÜZELBAHÇE
762	İZMİR DELEGESİ	ABDULKADİR	SİNAN	1961	ŞEMSETTİN	KONAK
763	İZMİR DELEGESİ	MEHMET	SÜNE	1961	ABDULAZİZ	BUCA
764	İZMİR DELEGESİ	ERCAN	TATI	1962	OSMAN	BUCA
765	İZMİR DELEGESİ	SEMA	TUNÇ	1961	M. VAHDETTİN	KARŞIYAKA
766	İZMİR DELEGESİ	ALİ MUZAFFER	TUNÇAĞ	1946	B. MUZAFFER	KONAK
767	İZMİR DELEGESİ	AHMET FAİK	TÜTÜNCÜOĞLU	1937	ALİ RÜŞTÜ	ÇEŞME
768	İZMİR DELEGESİ	UMUT ORKUN	UĞRAŞ	1973	ZEKERİYA	BUCA
769	İZMİR DELEGESİ	AHMET	UĞURLU	1966	SABAHATTİN	KARŞIYAKA
770	İZMİR DELEGESİ	KAZIM MÜJDAT	ÜNSALAN	1955	İBRAHİM ŞİNASI	KARŞIYAKA

771	İZMİR DELEGESİ	İDRİS	YAVUZYILMAZ	1953	OSMAN	BERGAMA
772	İZMİR DELEGESİ	UĞUR	YELEKLİ	1962	OSMAN	KONAK
773	İZMİR DELEGESİ	HÜSEYİN	YÜZER	1954	CERRAH	BUCA
774	K.MARAŞ DELEGESİ	AYDIN	AĞAOĞLU	1952	AHMET	TÜRKOĞLU
775	K.MARAŞ DELEGESİ	MEMET	ATACAN	1963	AHMET	NURHAK
776	K.MARAŞ DELEGESİ	YUNÜS	BALCI	1959	ÖMER	ANDIRIN
777	K.MARAŞ DELEGESİ	RAMAZAN	BURHAN	1947	ALİ	MERKEZ
778	K.MARAŞ DELEGESİ	MEHMET	ENGİZEK	1945	HÜSEYİN	MERKEZ
779	K.MARAŞ DELEGESİ	CEBRAİL	ERĞİŞİ	1938	HÜSO	ELBİSTAN
780	K.MARAŞ DELEGESİ	HALUK	GÜL	1958	ŞEFİK	ELBİSTAN
781	K.MARAŞ DELEGESİ	AHMET	İLKHAN	1955	MAHMUT	PAZARCIK
782	K.MARAŞ DELEGESİ	YUSUF	ONARAN	1965	OSMAN	Ç.CERİT
783	K.MARAŞ DELEGESİ	ALİ	TORUN	1954	AHMET	PAZARCIK
784	K.MARAŞ DELEGESİ	DURAN	TÜMER	1947	MEHMET	PAZARCIK
785	K.MARAŞ DELEGESİ	HAYRİ	UÇKAÇ	1956	ALİ	GÖKSUN
786	K.MARAŞ DELEGESİ	MEHMET	UZUN	1958	M.KEMAL	ELBİSTAN
787	K.MARAŞ DELEGESİ	ALİ	ÜNLÜ	1971	KADİR	MERKEZ
788	K.MARAŞ DELEGESİ	GALİP	YILIŞIN	1968	NAFİ	MERKEZ
789	K.MARAŞ DELEGESİ	ZEYNEL	YÜCE	1952	MİSTİK	AFŞİN
790	KARABÜK DELEGESİ	HÜDAYET	AYGÜN	1959	YAŞAR	MERKEZ
791	KARABÜK DELEGESİ	MUSTAFA ERDOĞAN	CAYMAZ	1938	MEHMET CEMAL	SAFRANBOLU
792	KARABÜK DELEGESİ	BAYRAM	KARADAĞ	1972	BAYRAM	MERKEZ
793	KARABÜK DELEGESİ	SİNAN KAMİL	KÜÇÜKOĞLU	1976	ÖZER	MERKEZ
794	KARABÜK DELEGESİ	RIZA	MÜEZZİNOĞLU	1956	İSMAİL	OVACIK
795	KARABÜK DELEGESİ	HALİL	ÖZDEMİR	1964	KEMAL	ESKİPAZAR
796	KARAMAN DELEGESİ	YÜKSEL	ATİK	1958	MEHMET EMİN	MERKEZ
797	KARAMAN DELEGESİ	MUHARREM	CAN	1963	SÜLEYMAN	AYRANCI
798	KARAMAN DELEGESİ	OSMAN NURİ	KOÇAK	1952	MEHMET	MERKEZ
799	KARAMAN DELEGESİ	HALUK	ÖZATAY	1958	HACI İBRAHİM	MERKEZ
800	KARAMAN DELEGESİ	BULUT	YILDIZ	1974	ALİ	MERKEZ
801	KARAMAN DELEGESİ	ŞİFA ŞAHİN	YILMAZ	1955	MEHMET REMZİ	ERMENEK
802	KARS DELEGESİ	MUSTAFA	ARAS	1965	HASAN	MERKEZ
803	KARS DELEGESİ	ÇETİN	BİLGİR	1961	ŞAHMET	MERKEZ
804	KARS DELEGESİ	HALİT	CAN	1947	KULU	ARPAÇAY
805	KARS DELEGESİ	AKIN	ERGÜN	1965	MEHMET	MERKEZ
806	KARS DELEGESİ	ERTUĞRUL	ÖZTÜRK	1968	KEMAL	MERKEZ
807	KARS DELEGESİ	İHSAN	TAZEGÜL	1953	NEBİ	AKKAYA
808	KASTAMONU DELEGESİ	MUZAFFER	BIYIKLI	1953	ALİ	MERKEZ
809	KASTAMONU DELEGESİ	ŞEVKET ŞAHAP	İNCE	1949	YAKUP FETHİ	MERKEZ
810	KASTAMONU DELEGESİ	MEHMET SALİH	KARASALİHOĞLU	1951	ALİ REMZİ	MERKEZ
811	KASTAMONU DELEGESİ	MEHMET ALİ	TOSYALIOĞLU	1957	TAHSİN NECATİ	MERKEZ
812	KASTAMONU DELEGESİ	İBRAHİM	URGANCI	1956	İSMAİL	MERKEZ
813	KASTAMONU DELEGESİ	MEHMET	ÜNAL	1957	KEMAL	TAŞKÖPRÜ
814	KASTAMONU DELEGESİ	BAHTİYAR	YAŞAR	1947	MUHARREM	ARAÇ
815	KASTAMONU DELEGESİ	MEHMET	YILDIRIM	1949	SATI MEHMET	MERKEZ
816	KAYSERİ DELEGESİ	AHMET	ALPARSLAN	1947	MUSTAFA	SARIOĞLAN
817	KAYSERİ DELEGESİ	RASİM	BARAN	1945	İSMAİL	KOCASINAN
818	KAYSERİ DELEGESİ	SEYİT	BEKTAŞ	1955	MUSTAFA	KOCASINAN
819	KAYSERİ DELEGESİ	RECAMİ	BURSA	1959	NECMİ	KOCASINAN

820	KAYSERİ DELEGESİ	MUSTAFA	ÇALIKSOY	1967	ZEKAİ	TALAS
821	KAYSERİ DELEGESİ	FİLİZ	ERGÜN	1963	MAHMUT	KOCASINAN
822	KAYSERİ DELEGESİ	ŞEREF	GÜLESER	1967	MUSTAFA	FELAHİYE
823	KAYSERİ DELEGESİ	AYHAN	GÜLSOY	1956	MAHMUT	KOCASINAN
824	KAYSERİ DELEGESİ	NİHAT	GÜLTEKİN	1961	HALİL	PINARBAŞI
825	KAYSERİ DELEGESİ	SELAHATTİN	GÜLTEKİN	1951	OSMAN	KOCASINAN
826	KAYSERİ DELEGESİ	FEYZULLAH	KESKİN	1966	HÜSEYİN	KOCASINAN
827	KAYSERİ DELEGESİ	ENVER	ÖZDEMİR	1959	İBRAHİM	KOCASINAN
828	KAYSERİ DELEGESİ	MUSTAFA OLCAYTO	ÖZHAN	1962	NİHAT	KOCASINAN
829	KAYSERİ DELEGESİ	HAYDAR	ŞENGÜL	1943	ALİ	KOCASINAN
830	KAYSERİ DELEGESİ	SÜLEYMAN	ÜNLÜ	1948	İSMAİL	TOMARZA
831	KAYSERİ DELEGESİ	NURİ	YILDIRIM	1954	MAHMUT	KOCASINAN
832	KIRIKKALE DELEGESİ	MAHMUT	AYAZGÜN	1963	MEHMET ALİ	DELİCE
833	KIRIKKALE DELEGESİ	ORHAN	BATTALOĞLU	1953	MUSTAFA	MERKEZ
834	KIRIKKALE DELEGESİ	ERGÜN	GÜLEÇ	1955	BEDİRHAN	MERKEZ
835	KIRIKKALE DELEGESİ	ALİYE	GÜNDÜZ	1955	DAĞISTAN	MERKEZ
836	KIRIKKALE DELEGESİ	OĞUZHAN	KÖPRÜLÜ	1961	ALİ	KESKİN
837	KIRIKKALE DELEGESİ	KADİR	ŞENGÜL	1963	TAHSİN	MERKEZ
838	KIRIKKALE DELEGESİ	YILMAZ	TUFAN	1949	ADIGÜZEL	MERKEZ
839	KIRIKKALE DELEGESİ	İLHAMİ	TUNCER	1959	HALİL	BALIŞEYH
840	KIRKLARELİ DELEGESİ	VECDİ	GÜNDOĞDU	1969	SALİH	MERKEZ
841	KIRKLARELİ DELEGESİ	RECEP	KARAOĞLU	1955	KASIM	MERKEZ
842	KIRKLARELİ DELEGESİ	TÜRABİ	KAYAN	1955	ALİ	LÜLEBURGAZ
843	KIRKLARELİ DELEGESİ	NEDİM	ORCAN	1942	RÜŞTÜ	LÜLEBURGAZ
844	KIRKLARELİ DELEGESİ	HÜSEYİN	ÖZŞENGÜL	1950	MEHMED	BABAESKİ
845	KIRKLARELİ DELEGESİ	MUZAFFER HALUK	TEZSEZER	1962	HALİL RAHMİ	BABAESKİ
846	KIRŞEHİR DELEGESİ	İBRAHİM	BAYRAM	1963	ALİ	MERKEZ
847	KIRŞEHİR DELEGESİ	HATEM	KÖREMEZLİ	1950	MÜNÜP	AKPINAR
848	KIRŞEHİR DELEGESİ	ALPER	SEZEN	1970	OSMAN	MERKEZ
849	KIRŞEHİR DELEGESİ	HÜSEYİN	TAKAN	1969	FİKRİ	BOZTEPE
850	KIRŞEHİR DELEGESİ	CANTEKİN	ÜNSAL	1963	YAŞAR	AKÇAKENT
851	KIRŞEHİR DELEGESİ	YILMAZ	ZENGİN	1965	FEVZİ	MERKEZ
852	KİLİS DELEGESİ	TALAT	KURT	1960	YUSUF	MERKEZ
853	KİLİS DELEGESİ	AHMET	ÖZTÜRK	1957	İSMAİL HAKKI	MERKEZ
854	KİLİS DELEGESİ	MUSTAFA	POLAT	1962	ALİ	POLATELİ
855	KİLİS DELEGESİ	ABİDİN	USLU	1954	MEHMET	MERKEZ
856	KOCAELİ DELEGESİ	TURGAY	AKSU	1983	DUR SUN	KÖRFEZ
857	KOCAELİ DELEGESİ	ATASOY	BİLGİN	1974	FİKRİ	DERİNCE
858	KOCAELİ DELEGESİ	NADİL NADİR	BİROK	1947	DALYAN	DERİNCE
859	KOCAELİ DELEGESİ	FAHRETTİN	BÜYÜKOĞLU	1970	EMİN	GÖLCÜK
860	KOCAELİ DELEGESİ	NECDET	ÇETİNAK	1945	NAZİF	MERKEZ
861	KOCAELİ DELEGESİ	NECATİ	DURSUNOĞLU	1938	YAHYA	GEBZE
862	KOCAELİ DELEGESİ	DUR SUN	GENÇ	1954	ALİCAN	GÖLCÜK
863	KOCAELİ DELEGESİ	MEHMET HİLAL	KAPLAN	1959	HASAN	GEBZE
864	KOCAELİ DELEGESİ	İSMET	KARA	1960	MEHMET	GEBZE
865	KOCAELİ DELEGESİ	MUSTAFA	ÖĞREN	1954	MEHMET	KANDIRA
866	KOCAELİ DELEGESİ	MAHMUT CENGİZ	SARIBAY	1952	S. SIRRI	MERKEZ
867	KOCAELİ DELEGESİ	İHSAN	SARICA	1962	SALİH	MERKEZ
868	KOCAELİ DELEGESİ	MEHMET SEFA	SİRMEN	1949	H. SELAHATTİN	MERKEZ

869	KOCAELİ DELEGESİ	YAŞAR	SÖNMEZ	1965	RAUF	MERKEZ
870	KOCAELİ DELEGESİ	SALİH RECEP	ŞİRİN	1955	KEMAL SADI	KÖRFEZ
871	KOCAELİ DELEGESİ	MEHMET BAKI	TATOĞLU	1956	ENSAR	GEBZE
872	KOCAELİ DELEGESİ	NECATİ	TURNA	1949	SADIK	KARAMÜRSEL
873	KOCAELİ DELEGESİ	ABDULLAH	YILMAZEL	1943	ÖMER	GEBZE
874	KONYA DELEGESİ	AZMİ	AKGÜL	1956	YAKUP	SELÇUKLU
875	KONYA DELEGESİ	FERUDUN	AKPINAR	1961	HACI EMİN	EREĞLİ
876	KONYA DELEGESİ	KENAN	AKPINAR	1946	HÜSEYİN	EREĞLİ
877	KONYA DELEGESİ	İBRAHİM	ALTINER	1961	HASAN	EREĞLİ
878	KONYA DELEGESİ	RAHMİ	BAŞTOKLU	1947	AHMET REFIK	DOĞANHİSAR
879	KONYA DELEGESİ	AHMET	BEDEL	1953	MEVLÜT	SELÇUKLU
880	KONYA DELEGESİ	CAFER TAYYAR	BUDAK	1952	NAZIM	KULU
881	KONYA DELEGESİ	ORÇİN GÜNEY	ÇALIK	1969	DURMUŞ ALİ	ÇUMRA
882	KONYA DELEGESİ	PAŞA	ÇETİNKAYA	1937	HASAN	SELÇUKLU
883	KONYA DELEGESİ	İBRAHİM	ÇINAR	1962	MUSTAFA	MERAM
884	KONYA DELEGESİ	ÖNDER	ÇİFTÇİ	1961	MEVLÜT	ILGIN
885	KONYA DELEGESİ	ALİ İHSAN	DOYDUK	1969	RUŞEN UĞUR	DOĞANHİSAR
886	KONYA DELEGESİ	MEHMET ZÜFER	ERTEN	1958	OSMAN SAKİP	ILGIN
887	KONYA DELEGESİ	MUZAFFER	GÖKBUDAK	1957	OSMAN	EREĞLİ
888	KONYA DELEGESİ	MURAT	GÜLTEKİN	1970	SÜLEYMAN	EREĞLİ
889	KONYA DELEGESİ	ALİ	GÜMÜŞ	1948	MUSTAFA	BOZKIR
890	KONYA DELEGESİ	HÜSEYİN	KAYA	1945	HACI HASAN	SELÇUKLU
891	KONYA DELEGESİ	MEHMET YAŞAR	NARİN	1963	İBRAHİM	MERAM
892	KONYA DELEGESİ	NURİ	ÖZEN	1949	NURİ	ÇELTİK
893	KONYA DELEGESİ	BÜLENT	ÖZKARABIYIK	1975	NURİ	SELÇUKLU
894	KONYA DELEGESİ	ŞENOL	ÖZKÜTÜK	1961	NİHAT	EREĞLİ
895	KONYA DELEGESİ	HÜSEYİN	PARLAKER	1964	HACI	YUNAK
896	KONYA DELEGESİ	ALİ	PEKER	1973	MEMET	EREĞLİ
897	KONYA DELEGESİ	EROL	SAĞLAM	1964	HASAN	DOĞANHİSAR
898	KONYA DELEGESİ	ÖMER	SEZER	1974	HÜSEYİN	SELÇUKLU
899	KONYA DELEGESİ	İMDAT	ŞEN	1949	KAZİM	SELÇUKLU
900	KONYA DELEGESİ	FİKRİ	TOKGÖZOL	1959	MEHMET	BEYŞEHİR
901	KONYA DELEGESİ	FİKRET	UĞURCAN	1944	MEHMET	AHIRLI
902	KONYA DELEGESİ	HASAN HÜSEYİN	UTCU	1950	ALİ OSMAN	MERAM
903	KONYA DELEGESİ	MEHMET	YAKICI	1948	İBRAHİM	GÜNEYSINIR
904	KONYA DELEGESİ	CUMA	YAMAN	1953	MEHMET ALİ	KARAPINAR
905	KONYA DELEGESİ	CELAL	YILDIRIM	1950	RAMAZAN	EREĞLİ
906	KÜTAHYA DELEGESİ	NİZAMETTİN	ÇOBAN	1944	SÜLEYMAN	GEDİZ
907	KÜTAHYA DELEGESİ	NİYAZI	DOĞANSOY	1951	İSMAİL	TAVŞANLI
908	KÜTAHYA DELEGESİ	HÜSEYİN	ERKUL	1960	ALİ	EMET
909	KÜTAHYA DELEGESİ	ŞEREF	HAN	1967	TÜRKER	GEDİZ
910	KÜTAHYA DELEGESİ	ŞERİF	HASÇELİK	1957	MUSTAFA	TAVŞANLI
911	KÜTAHYA DELEGESİ	ALİ	KAAN	1958	ADEM	SİMAV
912	KÜTAHYA DELEGESİ	KASIM	ÖNER	1968	HALİL	SİMAV
913	KÜTAHYA DELEGESİ	RAHİM	SAĞLAM	1946	HÜSEYİN	DOMANIÇ
914	KÜTAHYA DELEGESİ	MAKBUL	SARI	1957	AHMET	MERKEZ
915	KÜTAHYA DELEGESİ	MURAT	ŞENTÜRK	1955	SEYDİ AHMET	MERKEZ
916	KÜTAHYA DELEGESİ	SABAHATTİN	UÇAR	1950	KAMİL	MERKEZ
917	KÜTAHYA DELEGESİ	SITKI	YÜZÜAK	1953	AHMET	ALTINTAŞ

918	MALATYA DELEGESİ	ZEKİ	AKDAĞ	1960	MEMET	MERKEZ
919	MALATYA DELEGESİ	AYDIN	AYDIN	1962	YAKUP	DOĞANŞEHİR
920	MALATYA DELEGESİ	CELAL	BERKTAŞ	1963	MEHMET	MERKEZ
921	MALATYA DELEGESİ	İLHAN	DENİZ	1948	HÜSEYİN	HEKİMHAN
922	MALATYA DELEGESİ	YUSUF KENAN	DOĞAN	1944	HÜSEYİN	YAZIHAN
923	MALATYA DELEGESİ	İBRAHİM	GÜNGÖR	1949	ABUZER	MERKEZ
924	MALATYA DELEGESİ	MUZAFFER	GÜVEN	1934	MEMET ALİ	MERKEZ
925	MALATYA DELEGESİ	MUSTAFA	KOLCU	1968	HÜSEYİN	AKÇADAĞ
926	MALATYA DELEGESİ	HURŞİT	KUŞCU	1955	HALİL	MERKEZ
927	MALATYA DELEGESİ	ESENGÜL	LÜLE DAŞKIN	1976	HIDIR	MERKEZ
928	MALATYA DELEGESİ	SALİH	ÖZDEMİR	1960	ABBAS	MERKEZ
929	MALATYA DELEGESİ	MEHMET SINAN	SUNGUROĞLU	1960	MEHMET HULUSİ	DARENDE
930	MALATYA DELEGESİ	ABBAS	TAŞTAN	1965	KASIM	ARGUVAN
931	MALATYA DELEGESİ	NİHAL ERTAN	TURFANDA	1945	HACI İBRAHİM	MERKEZ
932	MANİSA DELEGESİ	MEHMET	AKDERE	1960	KADİR	DEMİRCİ
933	MANİSA DELEGESİ	ALİ	AKTAŞ	1951	AHMET	KÖPRÜBAŞI
934	MANİSA DELEGESİ	ORHAN	ASLAN	1959	AHMET	SALİHLİ
935	MANİSA DELEGESİ	AHMET	CAN	1943	HASAN	SALİHLİ
936	MANİSA DELEGESİ	ALİ	ÇAKAL	1960	HASAN	SARUHANLI
937	MANİSA DELEGESİ	NURİ	ÇİLİNGİR	1952	CEMİL	SALİHLİ
938	MANİSA DELEGESİ	MUHARREM	EKİCİ	1970	MEHMET	SARUHANLI
939	MANİSA DELEGESİ	HALİT	ERYILMAZ	1964	ALİ	KULA
940	MANİSA DELEGESİ	AHMET ZEKİ	GÖKKAYA	1944	KEMAL	AHMETLİ
941	MANİSA DELEGESİ	YASİN	HALAT	1949	İBRAHİM	MERKEZ
942	MANİSA DELEGESİ	RAMAZAN	HARMANDALI	1950	NURULLAH	SELENDİ
943	MANİSA DELEGESİ	HASAN CAHİT	KAPLAN	1961	MUSTAFA	MERKEZ
944	MANİSA DELEGESİ	SEZGİN	KARACAOLUK	1949	MUSTAFA	KIRKAĞAÇ
945	MANİSA DELEGESİ	ÖMER	KARCI	1950	MUSTAFA	SARIGÖL
946	MANİSA DELEGESİ	ŞERİF AHMET	KOÇ	1957	MÜMİN	TURGUTLU
947	MANİSA DELEGESİ	MAZLUM	NURLU	1965	NEVZAT	SALİHLİ
948	MANİSA DELEGESİ	HASAN	ÖREN	1953	MUSTAFA	TURGUTLU
949	MANİSA DELEGESİ	RECEP	ÖZGÜMÜŞ	1961	ŞEVKET	AKHİSAR
950	MANİSA DELEGESİ	YUSUF	ÖZKAN	1958	SÜLEYMAN	SARIGÖL
951	MARDİN DELEGESİ	ŞEYHMUS	AKGÜL	1950	RAMAZAN	SAVUR
952	MARDİN DELEGESİ	ÇETİN	ALTINDAĞ	1969	ŞEVKİ	ÖMERLİ
953	MARDİN DELEGESİ	LOKMAN	ANĞAY	1976	ŞEMDİN	MAZIDAĞI
954	MARDİN DELEGESİ	ŞEYHMUS	AYDOĞAN	1952	ABDO	KIZILTEPE
955	MARDİN DELEGESİ	EŞREF	ÇOKAN	1971	MECİT	YEŞİLLİ
956	MARDİN DELEGESİ	ŞEYHMUS	DUYAN	1952	ŞAKİR	KIZILTEPE
957	MARDİN DELEGESİ	HIDIR	İNAL	1951	ABDULVAHAP	MERKEZ
958	MARDİN DELEGESİ	HÜSNÜ	KARTAL	1965	BEŞİR	NUSAYBİN
959	MARDİN DELEGESİ	FAHRİ	KILINÇ	1971	MAHMUT	KIZILTEPE
960	MARDİN DELEGESİ	MEHMET	KILINÇASLAN	1966	MAHMUT	KIZILTEPE
961	MARDİN DELEGESİ	ABDULLATİF AYDIN	SARAÇOĞLU	1941	MEHMET	MERKEZ
962	MARDİN DELEGESİ	ŞEYHDAVUT	YÜCEDAĞ	1954	ŞEYHİ	KIZILTEPE
963	MERSİN DELEGESİ	NAMIK	ALAN	1963	ALİ HAYDAR	ERDEMLİ
964	MERSİN DELEGESİ	MEHMET SUPHİ	ALP	1947	MEHMET EMİN	ANAMUR
965	MERSİN DELEGESİ	HÜSEYİN	ARSLAN	1964	MAHMUT	TARSUS
966	MERSİN DELEGESİ	HÜSEYİN	ÇAMAK	1948	MEHMET	MERKEZ

967	MERSİN DELEGESİ	VAHİT	ÇEKMEZ	1947	ABDO	MERKEZ
968	MERSİN DELEGESİ	MEHMET	ÇİÇEK	1947	ALİ	MERKEZ
969	MERSİN DELEGESİ	ABDULKERİM NEZİHİ	DAĞLI	1957	RAMAZAN	TARSUS
970	MERSİN DELEGESİ	ÖNDER HAKAN	DEMİRSOY	1966	FERİDUN FİKRİ	MERKEZ
971	MERSİN DELEGESİ	ALİ EROL	ERTAN	1945	İZZETTİN	MERKEZ
972	MERSİN DELEGESİ	İBRAHİM	GENÇ	1949	ALİBEY	MERKEZ
973	MERSİN DELEGESİ	MAHMUT	GÜCENMEZ	1961	HAKKI	TARSUS
974	MERSİN DELEGESİ	ALİ	KARAKUŞ	1959	HALİL	MERKEZ
975	MERSİN DELEGESİ	ALİ	KARATAŞ	1959	SÜLEYMAN	TARSUS
976	MERSİN DELEGESİ	HASAN	KILIÇ	1964	MEHMET	MERKEZ
977	MERSİN DELEGESİ	MEHMET	OKSAL	1950	GARİP	TARSUS
978	MERSİN DELEGESİ	SEYİT	ÖZANANAR	1962	SADIK	MERKEZ
979	MERSİN DELEGESİ	MACİT	ÖZCAN	1954	KEMAL	MERKEZ
980	MERSİN DELEGESİ	NURİ	ÖZDEMİR	1955	ÖZDEMİR	MERKEZ
981	MERSİN DELEGESİ	KEMAL	SİĞİRCİKOĞLU	1948	SALİH	MERKEZ
982	MERSİN DELEGESİ	ALİ	ŞAHİN	1961	ALİ	SİLİFKE
983	MERSİN DELEGESİ	ALİ MUSTAFA	UZUN	1944	ABDULLAH	MERKEZ
984	MERSİN DELEGESİ	TEOMAN	YANIK	1968	ESAT	ANAMUR
985	MERSİN DELEGESİ	KENAN	YÜCESOY	1954	ALİ	MERKEZ
986	MERSİN DELEGESİ	ERDEN	ZAMAN	1956	İBRAHİM	TARSUS
987	MUĞLA DELEGESİ	EMRAH	DOĞU	1968	TEOMAN	FETHİYE
988	MUĞLA DELEGESİ	ZİYA LEVENT	DOĞUÇ	1953	ALİ RIZA	BODRUM
989	MUĞLA DELEGESİ	SALİH	ERBAY	1955	FAİK	KÖYCEĞİZ
990	MUĞLA DELEGESİ	MEHMET	GÜL	1958	MUSTAFA	MİLAS
991	MUĞLA DELEGESİ	OSMAN	GÜRÜN	1948	MEHMET ŞAHİ	MERKEZ
992	MUĞLA DELEGESİ	HASAN HAŞMET	İŞİK	1952	HASAN HAŞMET	YATAĞAN
993	MUĞLA DELEGESİ	RAMAZAN	KILIÇ	1956	MUSTAFA	MARMARİS
994	MUĞLA DELEGESİ	EROL	KUTLAY	1942	CEMAL	MERKEZ
995	MUĞLA DELEGESİ	ERDAL	ORHAN	1949	OSMAN NURİ	FETHİYE
996	MUĞLA DELEGESİ	MUHAMMET	TOKAT	1967	MUZAFFER	MİLAS
997	MUĞLA DELEGESİ	ERHAN	TOPANOĞLU	1955	HÜSEYİN	BODRUM
998	MUĞLA DELEGESİ	SALİH	UZUN	1970	ŞÜKRÜ	ULA
999	MUŞ DELEGESİ	İSMAIL	ADANUR	1964	HÜSNÜ	MERKEZ
1000	MUŞ DELEGESİ	EDİP	AKMAN	1966	TALHA	MERKEZ
1001	MUŞ DELEGESİ	ZİVER	BALKAYA	1959	MEHMET	HASKÖY
1002	MUŞ DELEGESİ	SİNAN	ERTUĞRUL	1981	MEHMET ŞERİF	MERKEZ
1003	MUŞ DELEGESİ	CEMAL	KOÇHAN	1962	İBRAHİM	VARTO
1004	MUŞ DELEGESİ	NURETTİN	ÖĞÜT	1963	USO	MERKEZ
1005	MUŞ DELEGESİ	BİNGÖL	ÖZTÜRK	1933	SÜLEYMAN	VARTO
1006	MUŞ DELEGESİ	SUPHİ	SUNAR	1958	ZİYA	MERKEZ
1007	NEVŞEHİR DELEGESİ	BAYRAM	AYVAZOĞLU	1961	ALİ	HACİBEKTAŞ
1008	NEVŞEHİR DELEGESİ	MUSTAFA	ERDEM	1950	FEYZULLAH	DERİNKUYU
1009	NEVŞEHİR DELEGESİ	AYKUT	KUŞ	1967	FUAT	AVANOS
1010	NEVŞEHİR DELEGESİ	BEKİR	ÖDEMİŞ	1959	AHMET	ÜRGÜP
1011	NEVŞEHİR DELEGESİ	FARUK	SARIASLAN	1953	AVNİ	KOZAKLI
1012	NEVŞEHİR DELEGESİ	BÜLENT	YUMUŞ	1974	ALİ	MERKEZ
1013	NİĞDE DELEGESİ	KEMAL	AÇIKGÖZ	1947	RAMİZ	MERKEZ
1014	NİĞDE DELEGESİ	HACI	AVŞAR	1960	İSMAIL	ULUKIŞLA
1015	NİĞDE DELEGESİ	SADETTİN	KOÇKESEN	1951	SÜLEYMAN	MERKEZ

1016	NİĞDE DELEGESİ	DURALI	ÖZÇELİK	1961	MEHMET	MERKEZ
1017	NİĞDE DELEGESİ	EŞREF	TEKİN	1964	KADİR	ÇİFTLİK
1018	NİĞDE DELEGESİ	MAHMUT	TEMELTAŞ	1955	İSMAİL	BOR
1019	ORDU DELEGESİ	NAMIK	AYDIN	1963	SÜLEYMAN	GÜRGENTEPE
1020	ORDU DELEGESİ	HÜSEYİN	BEŞLİOĞLU	1941	HALİL İBRAHİM	ÜNYE
1021	ORDU DELEGESİ	KENAN	ÇEBİ	1947	DUR SUN	MERKEZ
1022	ORDU DELEGESİ	SÜLEYMAN	ÇELENK	1948	MEHMET	GÖLKÖY
1023	ORDU DELEGESİ	AZİZ	EKŞİ	1947	KEMAL	MESUDIYE
1024	ORDU DELEGESİ	HARUN	FURTUN	1952	ENVER	MERKEZ
1025	ORDU DELEGESİ	SÜLEYMAN	KALAFAT	1945	MUSTAFA	PERŞEMBE
1026	ORDU DELEGESİ	ADİL	KARAOĞLANOĞLU	1948	AHMET	KUMRU
1027	ORDU DELEGESİ	HASAN	KARAYEL	1952	HÜSEYİN	İKİZCE
1028	ORDU DELEGESİ	AYDIN	KAYNAROĞLU	1951	BAKİ	FATSA
1029	ORDU DELEGESİ	YÜKSEL	PEKBÜYÜK	1957	HÜSEYİN	FATSA
1030	ORDU DELEGESİ	AYDIN	ŞİMŞEK	1952	CEMAL	FATSA
1031	ORDU DELEGESİ	KAZIM	TÜRKMEN	1942	MUSTAFA	MERKEZ
1032	ORDU DELEGESİ	İRFAN	YILDIZ	1970	TEMEL	ÜNYE
1033	OSMANİYE DELEGESİ	MEHMET	AMANVERMEZ	1959	MEHMET	KADIRLI
1034	OSMANİYE DELEGESİ	MULLA AHMET	AMANVERMEZ	1951	AHMET	MERKEZ
1035	OSMANİYE DELEGESİ	İRFAN	ERDEM	1960	ÖKKAŞ	MERKEZ
1036	OSMANİYE DELEGESİ	BAYRAM	GÜNDEŞLİOĞLU	1953	HASAN	KADIRLI
1037	OSMANİYE DELEGESİ	MUSTAFA	KEFSİZ	1956	HASAN	MERKEZ
1038	OSMANİYE DELEGESİ	ZAFER	PALAVAN	1954	ALİ	MERKEZ
1039	OSMANİYE DELEGESİ	İSMAİL HİLMİ	SAYGILI	1957	OSMAN NURİ	KADIRLI
1040	OSMANİYE DELEGESİ	NECATİ	UZDİL	1946	OSMAN	MERKEZ
1041	RİZE DELEGESİ	MEHMET HİKMET	ASLANKAYA	1952	VEYSEL	MERKEZ
1042	RİZE DELEGESİ	ALİ ERKAN	BUCAN	1974	MUSTAFA	ARDEŞEN
1043	RİZE DELEGESİ	MEHMET OKTAY	BÜYÜKLÜ	1962	NECİP	FINDIKLI
1044	RİZE DELEGESİ	SALTUK	DENİZ	1963	ENGİN	ARDEŞEN
1045	RİZE DELEGESİ	HİKMET	HATIRNAZ	1957	NURİ	PAZAR
1046	RİZE DELEGESİ	NİYAZİ	SEFEROĞLU	1945	MUSTAFA	ÇAMLIHEMŞİN
1047	SAKARYA DELEGESİ	MURAT	ALTUNTAŞ	1961	SABRİ	KOCAALİ
1048	SAKARYA DELEGESİ	SABAHATTİN	DÖNMEZ	1941	MUSTAFA	TARAKLI
1049	SAKARYA DELEGESİ	OSMAN NURİ	ERDOĞAN	1946	REŞAT	SAPANCA
1050	SAKARYA DELEGESİ	YAVUZ SELÇUK	GEDİKLİ	1946	OSMAN	MERKEZ
1051	SAKARYA DELEGESİ	MÜJDAT	İSKENDEROĞLU	1963	ZİYA	KARASU
1052	SAKARYA DELEGESİ	OKAN	KARAAĞAÇ	1978	ORHAN	AKYAZI
1053	SAKARYA DELEGESİ	ALİ RIZA	KAYA	1948	NURİDDİN	GEYVE
1054	SAKARYA DELEGESİ	ALAATTİN	KISAKOL	1950	ŞÜKRÜ	SÖĞÜTLÜ
1055	SAKARYA DELEGESİ	ŞABAN	KOLUDRA	1960	SALİH	MERKEZ
1056	SAKARYA DELEGESİ	VAHİT	SERBES	1952	OSMAN	MERKEZ
1057	SAKARYA DELEGESİ	REYHAN	ŞAHİN	1955	ALİ	MERKEZ
1058	SAKARYA DELEGESİ	FERUDUN	TATLI	1956	MEHMET	KARASU
1059	SAMSUN DELEGESİ	ENGİN	ABDİK	1966	ZİYA	MERKEZ
1060	SAMSUN DELEGESİ	TUFAN	AKGAGÖZ	1977	TURAN	ÇARŞAMBA
1061	SAMSUN DELEGESİ	FIRAT	ANARAT	1949	MUSTAFA	ALAÇAM
1062	SAMSUN DELEGESİ	MUSTAFA DERYA	AYKAÇ	1955	ŞERAFETTİN	ALAÇAM
1063	SAMSUN DELEGESİ	CEMİL	DEVECİ	1951	RECEP	MERKEZ
1064	SAMSUN DELEGESİ	ABDULLAH	FIRAT	1956	HAMDİ	KAVAK

1065	SAMSUN DELEGESİ	ALAETTİN	GÖK	1955	YUSUF	MERKEZ
1066	SAMSUN DELEGESİ	AHMET İHSAN	KALKAVAN	1953	NURİ	MERKEZ
1067	SAMSUN DELEGESİ	İSMAIL	KAYA	1947	İSMAIL	TEKKEKÖY
1068	SAMSUN DELEGESİ	REFAETTİN	KÖSE	1948	AHMET	ÇARŞAMBA
1069	SAMSUN DELEGESİ	ADEM	ORMAN	1951	İBRAHİM	MERKEZ
1070	SAMSUN DELEGESİ	KORKMAZ	ÖNGEL	1944	MEHMET	HAVZA
1071	SAMSUN DELEGESİ	RECEP	ÖZCAN	1962	MUZAFFER	BAFRA
1072	SAMSUN DELEGESİ	MUTLU	ÖZYÜREK	1968	NECMETTİN	ASARCIK
1073	SAMSUN DELEGESİ	SERDAR	SONKAYA	1956	AHMET	YAKAKENT
1074	SAMSUN DELEGESİ	HALİL İBRAHİM	TÜRKSOY	1947	HÜSEYİN	LADİK
1075	SAMSUN DELEGESİ	RECEP	YILMAZ	1975	İSMET	BAFRA
1076	SAMSUN DELEGESİ	ŞEVKİ	YILMAZ	1968	SAMİ	BAFRA
1077	SİİRT DELEGESİ	HÜSEYİN	BALKİ	1940	REŞİT	ERUH
1078	SİİRT DELEGESİ	BEDRİ	ÇAKAN	1956	LAZGİN	PERVARI
1079	SİİRT DELEGESİ	CİNDİ	EREN	1954	AHMET	MERKEZ
1080	SİİRT DELEGESİ	ORHAN	KARATAŞ	1966	ABDULBAKİ	KURTALAN
1081	SİİRT DELEGESİ	MEHMET MUHDİ	KOYUNCU	1962	ENVER	MERKEZ
1082	SİİRT DELEGESİ	ŞAKİR	SULA	1951	ALİ	MERKEZ
1083	SİNOP DELEGESİ	SİNAN	AYDIN	1961	ASIM	AYANCIK
1084	SİNOP DELEGESİ	OSMAN	BELOVACIKLI	1959	CEVAT	GERZE
1085	SİNOP DELEGESİ	ALİ	KARAGÜLLE	1949	ARİF	MERKEZ
1086	SİNOP DELEGESİ	HÜSEYİN	KESKİN	1959	CEMAL	MERKEZ
1087	SİNOP DELEGESİ	RECAİ	SARAÇ	1943	RECEP KEMAL	MERKEZ
1088	SİNOP DELEGESİ	ABDULLAH	ŞİŞEK	1960	HÜSEYİN	BOYABAT
1089	SİVAS DELEGESİ	KAZIM	ÇELEBİOĞLU	1945	ŞÜKRÜ	GEMEREK
1090	SİVAS DELEGESİ	BÜLENT RENDA	DENİZ	1961	RIZA	MERKEZ
1091	SİVAS DELEGESİ	İSMAIL	GENÇAY	1956	MÜRTEZA	DİVRİÇİ
1092	SİVAS DELEGESİ	HAYDAR	GÖLBAŞI	1971	NURİ	MERKEZ
1093	SİVAS DELEGESİ	ALİ DURSUN	IŞIK	1962	YUSUF	YILDIZELİ
1094	SİVAS DELEGESİ	DİLEK KEMAL	IŞIN	1973	HALİL	MERKEZ
1095	SİVAS DELEGESİ	ALİ RIZA	KARPINAR	1950	HAMZA	GÜRÜN
1096	SİVAS DELEGESİ	VEYİS	KOÇKAYA	1950	MUSTAFA	DİVRİÇİ
1097	SİVAS DELEGESİ	HÜSEYİN	ÖGREN	1970	BAHRİ	MERKEZ
1098	SİVAS DELEGESİ	AHMET	ÖZ	1958	ZEKERİYA	ZARA
1099	SİVAS DELEGESİ	AYFER	TEMEL	1960	ÖMER	ŞARKIŞLA
1100	SİVAS DELEGESİ	ARSLAN	YAYLAK	1953	HAŞİM	SUŞEHİRİ
1101	ŞANLIURFA DELEGESİ	İBRAHİM	ACIOĞLU	1950	ALİ	MERKEZ
1102	ŞANLIURFA DELEGESİ	MEHMET EMİN	AKIL	1967	HÜSEYİN	MERKEZ
1103	ŞANLIURFA DELEGESİ	RIFAT	AYALP	1954	M. ŞEVKET	BİRECİK
1104	ŞANLIURFA DELEGESİ	TEMİR	BUDAK	1946	AZİZ	MERKEZ
1105	ŞANLIURFA DELEGESİ	İBRAHİM	ÇOBAN	1950	MÜSLÜM	HALFETİ
1106	ŞANLIURFA DELEGESİ	BÜLENT	GÜLEÇ	1970	CUMA	MERKEZ
1107	ŞANLIURFA DELEGESİ	SALİH	KALENDER	1941	HÜSEYİN	BİRECİK
1108	ŞANLIURFA DELEGESİ	FUAT	KARADAĞ	1956	AHMET	HALFETİ
1109	ŞANLIURFA DELEGESİ	M CELAL	KAYA	1968	MUSTAFA	MERKEZ
1110	ŞANLIURFA DELEGESİ	AHMET	KILIÇ	1952	MUSTAFA	MERKEZ
1111	ŞANLIURFA DELEGESİ	AHMET	ÖNCEL	1954	HALİL	MERKEZ
1112	ŞANLIURFA DELEGESİ	MEHMET ADNAN	ÖNCEL	1958	MAHMUT	MERKEZ
1113	ŞANLIURFA DELEGESİ	MEHMET	ÖZÇELİK	1962	ÖMER	MERKEZ

1114	ŞANLIURFA DELEGESİ	MAHMUT	ÖZDEMİR	1964	MEHMET	HALFETİ
1115	ŞANLIURFA DELEGESİ	ABDULKADİR	SATICI	1953	ÖMER	BOZOVA
1116	ŞANLIURFA DELEGESİ	MÜSLÜM	ŞIKAK	1961	İSMAİL	HILVAN
1117	ŞANLIURFA DELEGESİ	MUSTAFA	TAPLAMACI	1950	TAHİR	MERKEZ
1118	ŞANLIURFA DELEGESİ	BEHİYE	TAVAŞ	1956	MAHMUT	MERKEZ
1119	ŞANLIURFA DELEGESİ	SALİH	TEKİNALP	1955	OSMAN	SURUÇ
1120	ŞANLIURFA DELEGESİ	OSMAN	ULUÇ	1957	OSMAN	MERKEZ
1121	ŞANLIURFA DELEGESİ	MEHMET	URAL	1956	BAKIR	BOZOVA
1122	ŞANLIURFA DELEGESİ	GALİP	YAZAR	1948	HASAN	MERKEZ
1123	ŞIRNAK DELEGESİ	MEHMET	BESEN	1947	EDİP	MERKEZ
1124	ŞIRNAK DELEGESİ	MEHMET	ÇEVİK	1955	ABDULKERİM	MERKEZ
1125	ŞIRNAK DELEGESİ	KAMİL	İLHAN	1964	SABRİ	MERKEZ
1126	ŞIRNAK DELEGESİ	ÇINAR	ÖKTEN	1971	NEŞET	SİLOPİ
1127	ŞIRNAK DELEGESİ	HACI	ÖKTEN	1949	TAHİR	SİLOPİ
1128	ŞIRNAK DELEGESİ	NEŞET	ÖKTEN	1948	ABDURRAHMAN	SİLOPİ
1129	TEKİRDAĞ DELEGESİ	ERTAN	AŞUT	1963	NECMİ	ÇERKEZKÖY
1130	TEKİRDAĞ DELEGESİ	ÜNAL	BAYSAN	1954	KADİR	ÇORLU
1131	TEKİRDAĞ DELEGESİ	ALİ	ÇOBAN	1963	HASAN	MURATLI
1132	TEKİRDAĞ DELEGESİ	SAMİ	EREN	1951	İSMAİL	MERKEZ
1133	TEKİRDAĞ DELEGESİ	SERMET	GÜLCİVAN	1960	YUSUF	MALKARA
1134	TEKİRDAĞ DELEGESİ	RIFAT	GÜZELOCAK	1954	SÜLEYMAN	HAYRABOLU
1135	TEKİRDAĞ DELEGESİ	EMRE	KÖPRÜLÜ	1981	CENGİZ	ÇORLU
1136	TEKİRDAĞ DELEGESİ	FAHRETTİN	MEKER	1947	SÜLEYMAN	MERKEZ
1137	TEKİRDAĞ DELEGESİ	ZEKİ	MİNAZ	1959	MUSTAFA	M.EREĞLİSİ
1138	TEKİRDAĞ DELEGESİ	İBRAHİM	YILMAZ	1953	AHMET	ŞARKÖY
1139	TOKAT DELEGESİ	BÜNYAMİN	ALACA	1967	SADIK	PAZAR
1140	TOKAT DELEGESİ	MUSTAFA	ARSLAN	1952	SADIK	NIKSAR
1141	TOKAT DELEGESİ	DURAN	BAKIR	1959	MEMET NURİ	ARTOVA
1142	TOKAT DELEGESİ	SAMİ	BELGE	1966	MAHMUT	ZİLE
1143	TOKAT DELEGESİ	BEKTAŞ	CEYLAN	1958	MUSTAFA	YEŞİLYURT
1144	TOKAT DELEGESİ	GALİP	DOĞAN	1956	YUSUF	TURHAL
1145	TOKAT DELEGESİ	NEŞAT	GÜLER	1971	ABİDİN	ALMUS
1146	TOKAT DELEGESİ	TEKİN	KAYGUSUZ	1979	HİDAYET	ZİLE
1147	TOKAT DELEGESİ	DURAN	KUM	1966	SADIK	MERKEZ
1148	TOKAT DELEGESİ	MEHMET	OCAK	1946	YUSUF	ZİLE
1149	TOKAT DELEGESİ	SABAHATTİN	ÖCAL	1955	NURETTİN	ERBAA
1150	TOKAT DELEGESİ	HASAN	ÖZCAN	1944	VELİ	REŞADİYE
1151	TOKAT DELEGESİ	FERAMÜZ	ŞAHİN	1964	ALİ	MERKEZ
1152	TOKAT DELEGESİ	KEMAL	ŞEN	1951	İBRAHİM	TURHAL
1153	TRABZON DELEGESİ	İBRAHİM	AKBULUT	1947	KENAN	ÇAYKARA
1154	TRABZON DELEGESİ	AHMET	AKTAŞ	1946	MUHAMMET	TONYA
1155	TRABZON DELEGESİ	MUSTAFA	BÜYÜKHELLAÇ	1957	MEHMET	MERKEZ
1156	TRABZON DELEGESİ	MEHMET VOLKAN	CANALIOĞLU	1950	AHMET SALİH	MERKEZ
1157	TRABZON DELEGESİ	MEHMET	ÇOBAN	1950	HÜSEYİN	MERKEZ
1158	TRABZON DELEGESİ	SENİHA	EYÜBOĞLU	1952	LÜTFETTİN	MERKEZ
1159	TRABZON DELEGESİ	KENAN	EYÜPOĞLU	1946	İSMAİL	MAÇKA
1160	TRABZON DELEGESİ	CAFER	HAZAROĞLU	1949	OSMAN NURİ	MERKEZ
1161	TRABZON DELEGESİ	MURAT	ÖZÇİLİNGİR	1970	ARSLAN	MERKEZ
1162	TRABZON DELEGESİ	EŞREF	PEHLİVAN	1948	MEHMET	MERKEZ

1163	TRABZON DELEGESİ	MECİT	SOLMAZ	1966	AZİZ	ARAKLI
1164	TRABZON DELEGESİ	FEVZİ	USTA	1949	SAMİ	ÇARŞIBAŞI
1165	TRABZON DELEGESİ	OKTAY	YAVUZ	1965	CEBBAR	MERKEZ
1166	TRABZON DELEGESİ	NECİP	YILDIZ	1954	MUSTAFA	MERKEZ
1167	TRABZON DELEGESİ	ALİ SAİT	YILMAZ	1951	ALİ OSMAN	MERKEZ
1168	TRABZON DELEGESİ	ŞENOL	ZAMAN	1952	MUSTAFA	VAKFIKEBİR
1169	TUNCELİ DELEGESİ	GÜZEL	DOĞAN	1944	HÜSEYİN	HOZAT
1170	TUNCELİ DELEGESİ	HASAN	GÜNEŞ	1952	BAKO	MERKEZ
1171	TUNCELİ DELEGESİ	HASAN	GÜYÜLDAR	1946	BEKİR	MERKEZ
1172	TUNCELİ DELEGESİ	HASAN	KORKMAZ	1939	MEMET	MERKEZ
1173	VAN DELEGESİ	SÜLHETİN	ALADAĞ	1962	HÜSEYİN	ÇALDIRAN
1174	VAN DELEGESİ	NACİ	DEMİR	1946	HASAN	EDREMIT
1175	VAN DELEGESİ	ZEYNAL ABİDİN	GÜNAY	1955	İSA	EDREMIT
1176	VAN DELEGESİ	FERHAT	GÜNDAL	1946	SULTAN	MERKEZ
1177	VAN DELEGESİ	İBRAHİM HALİL	KARTAL	1950	ABDULBAHRİ	MERKEZ
1178	VAN DELEGESİ	HASAN	KIZILTAŞ	1954	KELLO	MERKEZ
1179	VAN DELEGESİ	CEMİL	ÖZTÜRK	1955	ENVER	SARAY
1180	VAN DELEGESİ	BURHAN	SAĞLAM	1954	SERHENK	ÖZALP
1181	VAN DELEGESİ	MUSA	SIRMA	1944	MEHMET	MERKEZ
1182	VAN DELEGESİ	EKREM	ŞENER	1960	REŞİT	MURADIYE
1183	VAN DELEGESİ	NURETTİN	TAŞAR	1968	NEBİ	GÜRPINAR
1184	VAN DELEGESİ	BAYRAM	UÇAR	1954	YAKUP	MERKEZ
1185	VAN DELEGESİ	CAFER	USLUBAŞ	1962	NİHAT	ERCİŞ
1186	VAN DELEGESİ	ŞEMSETTİN	YİĞİT	1942	ABDULBARİ	MERKEZ
1187	YALOVA DELEGESİ	CÜNEYT	ÇALIŞKAN	1950	VELİ	ÇİFTLİKKÖY
1188	YALOVA DELEGESİ	ALAATTİN	FİTOZ	1947	NECMETTİN HİLMİ	MERKEZ
1189	YALOVA DELEGESİ	ÖZCAN	ÖZEL	1959	MEHMET	MERKEZ
1190	YALOVA DELEGESİ	ERTAN	ŞENER	1971	ŞÜKRÜ	MERKEZ
1191	YOZGAT DELEGESİ	HAYDAR	BAŞER	1950	BEKTAŞ	SORGUN
1192	YOZGAT DELEGESİ	MUSTAFA ORHAN	BULUCU	1950	BURHAN	ÇANDIR
1193	YOZGAT DELEGESİ	BURHAN	DALARSLAN	1938	İBRAHİM	ÇEKEREK
1194	YOZGAT DELEGESİ	ALİ	KEVEN	1951	HACI OSMAN	MERKEZ
1195	YOZGAT DELEGESİ	SAVAŞ	KILIÇASLAN	1980	DURMUŞ	ŞEFAATLİ
1196	YOZGAT DELEGESİ	ÇETİN	MART	1953	AHMET	SARIKAYA
1197	YOZGAT DELEGESİ	MUSTAFA	ÖZDAL	1959	SEYİT	BOĞAZLIYAN
1198	YOZGAT DELEGESİ	SADİ	ÖZLÜK	1946	MUHİTTİN	AKDAĞMADENİ
1199	YOZGAT DELEGESİ	VELİ	ŞAHİN	1948	MEVLÜT	BOĞAZLIYAN
1200	YOZGAT DELEGESİ	SANCAK	YILMAZ	1966	İRFAN	YERKÖY
1201	YOZGAT DELEGESİ	ZAYİM	YILMAZ	1954	SALİH	ÇAYIRLAN
1202	YOZGAT DELEGESİ	CEM	YÜCEL	1975	YUSUF	YENİFAKILI
1203	ZONGULDAK DELEGESİ	MUZAFFER	AKALIN	1945	AHMET	EREĞLİ
1204	ZONGULDAK DELEGESİ	ERTAN	AYDOĞAN	1959	ÖMER	ÇAYCUMA
1205	ZONGULDAK DELEGESİ	YAŞAR	BALCI	1960	REFİK	EREĞLİ
1206	ZONGULDAK DELEGESİ	ÖMER	BAŞOĞLU	1961	BİLAL	GÖKÇEBEY
1207	ZONGULDAK DELEGESİ	MUSTAFA NİHAT	İZMİRLİOĞLU	1946	AHMET CEVAT	MERKEZ
1208	ZONGULDAK DELEGESİ	MUSTAFA KEMAL	KÜLAH	1952	MEHMET KEMAL	MERKEZ
1209	ZONGULDAK DELEGESİ	İLKER İBRAHİM	ÖZÜBEK	1971	HAYRETTİN	MERKEZ
1210	ZONGULDAK DELEGESİ	AYDIN	VARDAN	1955	MEHMET YAŞAR	ÇAYCUMA
1211	ZONGULDAK DELEGESİ	DUR SUN HAKKI	YAYALAR	1956	MAKSUT	MERKEZ

1212	ZONGULDAK DELEGESİ	OSMAN	YAYLA	1954	AHMET	MERKEZ
------	--------------------	-------	-------	------	-------	--------

6.2.- GENEL KONUŞMALAR

6.2.1.- GENEL BAŞKAN BAYKAL'IN GRUP GENEL KURULU KONUŞMASI (25 Mart 2008)

Şu anda karşı karşıya bulunduğumuz tablonun, bugüne kadar karşı karşıya bulunduğumuz sorunların ortaya koyduğu ciddiyetin, ağırlığın, vahametinin çok ötesinde bir ciddiyetle, ağırlıkla, vahametle Türkiye'yi karşı karşıya buldurduğunu ifade etmek istiyorum. Son dönemlerde ilk kez bu kadar önemli, bu kadar sakıncalı, bu kadar kaygı verici bir tabloyla karşı karşıya bulunduğumuzu söylemek istiyorum.

Elbette çıkış yolu vardır, elbette Türkiye o çıkış yolunu bulacaktır, ama Türkiye'nin böyle bir tabloya getirilmiş olması çok büyük bir sorumluluktur. Maalesef Türkiye, çok ağır, çok vahim bir manzarayla karşı karşıya kalmıştır.

21 Mart günü sabah saat 04.30'da bir büyük operasyon gerçekleştirildi ve bu operasyonla, kamuoyumuzu şaşırtan, etkileyen çok değerli, saygın, şerefli birtakım önemli isimlerin, çok değerli başyazarın, Türkiye'nin en köklü gazetesinin en deneyimli, en eski yazarının, Sayın **İlhan SELÇUK**'un ve İstanbul Üniversitesi'nin rektörlüğünü yapmış çok değerli saygın bir bilim adamının, **Kemal ALEMDAROĞLU**'nun ve bir siyasi partinin genel başkanının, **Doğu PERİNÇEK**'in ve onlarla birlikte daha geniş bir kadronun, büyük bir operasyonla sabaha karşı evlerinden alındığını birdenbire gördük.

Bu, Türkiye'de tartıştığımız konuların artık çok önemli bazı noktalara sürüklenmekte olduğunu ortaya koyan bir manzara idi. Elbette ortada bir soruşturulacak konu var ise, yetkili merciler, makamlar bu soruşturmayı en özgür bir biçimde, hukuka, yasalara uygun olarak gerçekleştireceklerdir. Ama toplumda bir azılı, canı takip eder gibi bilim adamlarının, yazarların, siyasi parti liderlerinin apar topar sabaha karşı, gösterişli bir biçimde evleri basılarak, saatlerce aranarak gözaltına alınması ister istemez Türkiye'yi "ne oluyoruz, nereye gidiyoruz?" düşünce ve kaygılarına taşıdı.

48 saat bu insanlar gözaltında tutuldu. Bu 48 saatin 4 saatinde Sayın İlhan Selçuk'un sorgulandığı anlaşılıyor. Sorgulanmadan sonra, yargıç değil, mahkeme değil, doğrudan bu işlemi gerçekleştirmiş olan makamın, savcılığın "affedersiniz, yapacak bir şey yok, sizi tutuklama talebiyle mahkemeye sevk etmeye gerek görmüyorum" diyerek onu serbest bıraktığını gördük. Böylece bir tutuklamanın, böyle bir gözaltına alınmanın arkasında yeterince olgunlaşmış bir dosyanın, çok sağlam kanıtların, delillerin, irtibatların bulunmadığını, bir görüverelim, bakalım bir şey çıkar mı anlayışı içinde böyle bir gözaltına alma işleminin, arama işleminin gerçekleştiği izlenimi kamuoyunda oturdu.

HUKUK DEVLETİ VE DEMOKRASİ GÜVEN ANLAYIŞINA DAYANIR. O GÜVEN ANLAYIŞI BİR KEZ SARSILDI MI O SARSINTININ NERELERE KADAR UZANACAĞINI KİMSELER BİLEMEZ.

Bu olay çok kaygı verici bir tabloyu ortaya koymuştur. Bu, bir sıkıntıyı, bir arayışı, bir ihtiyacı göstermiştir. Bunun doğru anlaşılmasını istiyorum.

Bu konuda değerlendirme yapmadan önce İlhan Selçuk'a ve Kemal Alemdaroğlu'na iyi dileklerimi, geçmiş olsun dileklerimi ifade ediyorum. Sayın Kemal Alemdaroğlu'nun hastaneye kaldırıldığı öğrendim. Muhtemelen bu olayın yarattığı bir büyük stres, onu sağlık sorunlarıyla karşı karşıya bıraktı ve hastaneye yatmak durumunda oldu. En kısa zamanda sağlığını kazanmasını diliyorum, iyi dileklerimi sunuyorum. Doğu Perinçek'e de, bir an önce ortaya

atılan iddia ve ithamlarla hiçbir ilgisinin olmadığını ortaya çıkacağı günlerin gelmesini dileyerek geçmiş olsun dileklerimi kendisine sunuyorum.

Geçmişte böyle olaylar Türkiye’de darbeden sonra olurdu. Önce darbe olurdu, darbeden sonra gözdağı vermek için, yıldırım için, korku ve teslimiyet duygusu yaratmak için saygın, önemli, değer verilen insanların hedef haline getirildiğini, en ağır muamelelere tabi tutulduğunu, en acı olaylarla karşı karşıya getirildiğini hepimiz Türkiye’nin yakın siyasi tarihindeki deneyimlerimizden biliyoruz. Ama demokrasi içinde, demokrasi işlerken böyle bir uygulamaya ilk kez Türkiye’de tanık oluyoruz. Darbeden sonra başvurulan yöntemlere şimdi başvuruluyor. Bir darbe kültürünün, bir darbe anlayışının, bir darbe zihniyetinin parçası olabilecek uygulamaların hukuk devleti ve demokrasi anlayışı içinde uygulanmaya konulduğuna tanık oluyoruz.

TÜRBAN OLAYLARINDAN, ANAYASA MAHKEMESİ’NE YÖNELİK İDDİANAMEDEN TAMAMEN BAĞIMSIZ OLARAK, “ERGENEKON KONUSUNU” KENDİ MANTIĞI İÇİNDE DEĞERLENDİRMEK İSTİYORUM.

Önce Ümraniye’de bir tablo ortaya çıktı. Ümraniye’de bazı kişilerin silah ve cephaneyle de ilişkili olarak bir örgütlenme sergiledikleri ile ilgili tespitler yapıldı. Emniyet, bu doğrultuda Ümraniye’de bazı çalışmalar yaptı, bazı bulgular ortaya koydu. Bu olaydan sonra uzunca bir dönem konu siyasi çevrelerin yakın ilgisi içinde, onların gündeminde ağırlıklı bir konu haline gelerek değerlendirilmeye başlandı.

Türkiye’de daima çeteleşme olayları olmuştur. Çeteleşme olaylarının ekonomik hedefleri olmuştur, bazen siyasi hedefleri olmuştur, bazen siyasi hedeflerle ekonomik çıkarlar iç içe geçmiştir, bunların çok örnekleri vardır, hepimiz bunlara tanık olmuşuzdur.

Ortaya çıkan bu olayın birden bire çok özel bir konu olarak ele alınmakta olduğunu ve buna yönelik siyasi sahiplenme duygusunun birden bire çok yukarı düzeyde ortaya çıktığını gördük. Türkiye’de 19 Mayıs 2006’daki Danıştay saldırısından bu yana siyasetçilerin ağzının altında bulunan bir iddia, daha somut olarak ortaya çıkmaya başladı. Hatırlarsınız, Danıştay saldırısından sonra hepimiz Türkiye’de bu olayların fanatik dinci gruplar tarafından yapılıyor olmasından duyduğumuz üzüntüyü ve bu tabloyu değiştirme konusundaki iktidar sorumluluğunu dile getiren değerlendirmeler yapmıştık.

Başbakan, 2006 yılının Mayıs ayında bizim bu değerlendirmelerimiz üzerine, Danıştay saldırısıyla ilgili olarak şu açıklamayı yapmıştı; **“SALDIRI DERİN KOMPLO, İÇİNDE BAYKAL DA VAR.”**

Bunun üzerine ben, **“Başbakan suçluların telaşı içindedir, saçmalıyor. Türkiye’de rejimin bir kırılma noktasına doğru sürüklenmekte olduğunu geçen Salı günü söylemişim. Buna benim de içinde bulunduğum komplonun bir delili olarak söylüyor. Şaşırmış, ben bir teşhisi dile getirdim, ne yazık ki bu teşhis hızla doğrulanıyor, Türkiye’yi böyle bir kırılmaya doğru sürükleyenler de Başbakan ve arkadaşlarıdır. Başbakan, ettikleri zehirli tohumlar, kanlı zakkumlarını açınca muhalefeti suçluyor. Sorumluluktan kaçamaz, Başbakan hezeyan içinde, bir an önce Türkiye’yi nereye sürüklemekte olduğunu görsün, aklını başına alsın”** diye cevap verdim.

Bu açıklamasından sonra Başbakan, bu mantığı, 24 Mayıs 2006 tarihli grup toplantısında, yine aynı anlayış içinde dile getirmeye devam etti. **“KANLI KOMPLONUN ARKASINDA BİR İHANET ÇETESİ ÇIKTI”** dedi.

Yani, **“yaşanan olay bir saldırı değil, bir komplo, arkasında da bir ihanet çetesi var. Danıştay’daki alçak silahlı saldırı, açık bir provokasyondur, yani yaptığı gözüklenlerin yapmadığı, arkasında başkalarının onu yaptırdığı bir provokasyondur. Vatandaşlarımız nelerin**

niçin yapıldığını da gayet iyi biliyor. Bu Hükümeti güç duruma sokmak için, ya da ihtilale zemin hazırlamak için birileri Danıştay'da cinayet işletti” demek istedi.

Olay yargıya intikal etti. Mahkeme konuyu inceledi ve hükme bağladı. Olay sırasında yakalanan kişinin bu konunun temel faili olduğu ortaya çıktı. Onun fanatik dinci zihniyeti dolayısıyla bunu işlediği çok açık bir gerçek olarak kendisini gösterdi. Bu olayın arkasında herhangi bir komplo, bağlantı da tespit edilmedi. Konu Yargıtay'a intikal etti. Adalet Bakanı, konu buraya geldikten sonra, *“siz komplo var diyordunuz, bakın, işte bu adammış, ortaya çıktı”* denildiğinde, ***“Daha durun bakalım, adalet süreci bitmedi, işin Yargıtay aşaması da var”*** dedi. Bir Adalet Bakanı, mahkemedен çıkmış kararın doğru karar olmadığını, Yargıtay'dan başka bir karar beklediğini açıkça ifade ederek, komplo iddiasını sürdürdü.

Giderek bu iddialar o kadar yaygınlaştı ki, AKP'yi destekleyen dinci medya, “Cinayeti işleyen kişinin aslında Ergenekon çetesinin bir mensubu olduğunu, onlarla irtibatlı olarak bu cinayeti işlediği” iddialarını sürdürdüler. Bunun üzerine failin babası çıktı, bu ithamları yapan gazetelere “Rica ederim, kendinize gelin, çocuğun bari şerefiyle oynamayın. O ne yaptığını biliyor. O bir ıstırapı yaşıyor. Niçin yaptığı konusunda bu ithamları ortaya koymayın. Onun şerefiyle oynuyorsunuz” diye isyan etti. **Birinci komplo senaryosu bu.**

Şimdi, yeni bir tabloyla karşı karşıyayız. Ümraniye'de ortaya çıkan olay üzerine, birdenbire iktidar yetkililerinin yine benzer bir söylemin içine girdiğine tanık olduk ve pek çok siyasetçi ve medya, Ümraniye olaylarıyla derin başka bir çetenin irtibatlandırılmasını sağlamaya yönelik sistematik yayın yapmaya başladılar.

Haziran 2007'de, o zamanki Dışişleri Bakanı Sayın Gül, Ümraniye'de ele geçirilen el bombalarının ardından yakalanan emekli askerlerin siyasi motivasyonla hareket ettiğini belirterek **“böyle dört beş oluşum var ve aralarında güçlü bir irtibat var”** dedi. Yürümekte olan bir dava var ve 9 Temmuz 2007'de, yine Dışişleri Bakanı, gazetecilere, yazılmamak kaydıyla **“Ümraniye soruşturmasına dikkat edin, o iş çok büyüyecek”** dedi,

Hemen ertesi gün de, Ümraniye'deki olayı ortaya çıkaran savcı **Zekeriya ÖZ** İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına atandı ve Ergenekon soruşturması başladı. Sayın Zekeriya Öz özel yetkili Cumhuriyet Başsavcılığına atandı ve yanındaki savıyla birlikte herkesi hiçbir yerden izin almadan sorgulama yetkisine sahip kılınarak Ergenekon'la ilgili çalışma başlattı.

2008 Ocak ayından itibaren de soruşturmayı yürüten savcılık ve polis, Ergenekon yapılanmasıyla ilgili yapılan yazışmalarda ve fezlekedede Ergenekon terör örgütü, zanlıları hakkında ise **“Ergenekon terör örgütü üyesi”** ifadelerini kullanmaya başladı.

O günden sonra bütün çete olaylarıyla, yani Atabeyler, Savuna, Girdap operasyonları, Hrant Dink cinayeti, Üzeyir Garih cinayeti, Hablemitoğlu cinayeti hepsi sanki Ümraniye'deki bu çeteye irtibatlı imiş gibi bir inceleme ve araştırma süreci başlatıldı. Bu çerçevede Danıştay saldırısını gerçekleştiren kişi de bu kapsamda ifade verdi, bu kapsamda ifadesi alındı.

Yani böyle bir işi genişletme gayreti, çabası o zamandan beri yürütülüyor. 23 Ocak 2008'de Başbakan Erdoğan, **“Çeteler ve örgütlü suçlara karşı kararlı bir süreci başlattıklarını,”** İstanbul'da yapılan operasyonu ise **“yürütme ve yargının güzel bir şekilde yürüttüğünü”** söyledi. Erdoğan operasyonda görev alan güvenlik güçlerini başarılarından dolayı tebrik etti.

29 Ocak 2008'de, Başbakan, Partisinin grup toplantısında Ergenekon operasyonunu yorumlarken **“gizli ajandaları olanlar birer birer ortaya çıkarılıyor. Ülkemize asla yakışmayacak provokasyonlar birer birer çözülüyor. Hukuk devletinde karanlık odalar, komitalar yoktur”** dedi ve 17 Şubat 2008'de Başbakan, daha önce de söylenmiş olduğu gibi, **“Başı var, Ümraniye olayı, bize yardımcı olursanız ortaya çıkaracağız, ama hâlâ bürokrasinin içinde ayak direyenler var. Bunları da cimbizla ayıklayacağız ve bu işi sonucuna götüreceğiz. Biz**

kararlıyız. Bunlar iktidara gelmeden önce bizim yaptığımız tespitlerdi. Bunları ortaya çıkarma gayreti içindeyiz.” dedi. “Yargıya intikal etti, yargıda hepsi meydana çıkacak, açıklandıkça daha net göreceğiz” dedi.

Daha sonra önemli olaylar ortaya çıktıkça, mesela Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Anayasa Mahkemesine başvurunca hemen AKP’li bakanlar çıktılar ve dediler ki **“Bu, Ergenekon davasının bir anlamda intikamıdır. Onun önünü kesmek için, ona karşı, onu dengelemek için başlatılan bir iştir.”**

”Bunu kim söyledi? Bu bağlantıyı kim kurdu? AKP’li bakanlar kurdu. Başbakanın grup toplantısında bunu söylediği basına yansıdı, yalanladılar “hayır, ben söylemedim” dedi. Ama öyle anlaşılıyor ki, AKP yönetimi, böyle bir anlayış içinde bu konuyu bir yalın hukuk süreci içinde değil, siyasal ve medyatik bir destekle ve ilgiyle götürme anlayışı içine girmiştir.

Son zamanlarda özellikle siyasi tartışmalar hızlanınca Ergenekon’la ilgili medyadaki yayınların birden bire önem kazandığına tanık olduk. Çok ciddi bir sürü açıklamalar yapıldı. Bu çerçevede;

✓ 26 Ocakta Yeni Şafak Gazetesinde **“İlhan Bey evde mi?”** diye bir yazı yayınlandı ve **“Cumhuriyet Gazetesi AKP’ye karşı mücadelenin karargâhıdır”** denildi.

✓ 3 Martta Akşam Gazetesinde bir gazeteci, **“Herkesin ağzında tutuklanan bazı isimleri, gazetecileri başka bazı gazetecilerin bildiğine dair haber dolaşüyor. Mesela Vedat Yenerer’in tutuklanacağını falan kişi daha önce söylemişti, şimdi o İlhan Selçuk’u ima ederek onun tutuklanacağını söylüyor”** dedi.

Bunlar söylendiği zaman daha tutuklama yoktu.

Ergenekon dosyasının bir hukuk dosyası, yalın bir hukuk dosyası, bir soruşturma konusu, emniyet güçlerinin ve adliyenin, savcılarının ele aldıkları bir soruşturma dosyası olarak değerlendirmenin ötesinde imtiyazlı medya çevrelerinin, AKP’ye yakın gazetelerin, onu destekleyen gazetelerin, Başbakana yakın yazarların, bu konuyla ilgili kamuoyuna açıklamalar yaptıkları, bilgiler verdikleri, değerlendirmeler yaptıkları görüldü.

En son olarak da bir gazetemiz, sekiz aydır süren bu soruşturmanın nihayet on beş gün içinde iddianamesinin çıkacağını ilan etti, AKP’ye yakın bir gazete, **“on beş gün içinde, merak etmeyin, iddianame geliyor”** dedi. İddianamede hangi cezaların kimler için isteneceğini söyledi. İlhan Selçuk için örgüt üyeliği değil de, bilerek onlara öncülük yapmak biçiminde bir suçlamanın hedefi olacağı ifade edildi.

Böyle bir hukuk süreci olur mu? Arkadaşlarımız çıktılar, medyanın bu konudaki bu bilgilerinin kaynaklarını sordular, bunları anlamak istediler. Bir tesadüf müdür bu? Niçin bu davada bu böyle? Başbakan konuşuyor, Dışişleri Bakanı konuşuyor, olay genişletilmek isteniyor ve Türkiye’de müthiş çarpıcı gözaltına almalar bu dava sürecinin bir parçası olarak ortaya çıkıyor, İlhan Selçuk tutuklanıyor, rektör tutuklanıyor, bir parti genel başkanı tutuklanıyor. AKP gazetecilerinin ağzında bu. AKP siyasetçilerinin, hükümet üyelerinin ağzında.

Bunun güven veren, saygın bir hukuk süreci içinde ele alındığını düşünmek mümkün mü? Medyanın bir kısmı TMSF’ye devredilmişti, bir kısmı da savcılığa devredilecek galiba.

Bu tablo tabii çok kaygı verici bir tablodur. Hukuk, toplumun en temel kurumudur. **HUKUKUN, ADALETİN SAYGINLIĞI, TARAFSIZLIĞI, BAĞIMSIZLIĞI, GÜVENİLİRLİĞİ ÜLKENİN TEMEL KONUSUDUR.** Bu manzara karşısında ben ciddi bir tepki gösterdim ve dedim ki, öyle anlaşılıyor ki AKP, **ARTIK KADROLAŞMA DÖNEMİNİ BITİRDİ, ŞİMDİ KENDİ DERİN DEVLETİNİ İNŞA ETME AŞAMASINA GELMİŞTİR.**

Bu benim samimi tespitimdir. AKP’NİN KENDİ DERİN DEVLETİNİ, devletin en hassas kurumları nezdinde kadrolaşma çalışmalarını belli bir noktaya getirdikten sonra artık inşa etmeye ve yönlendirmeye başladığı kanaatindeyim; kaygım, tespitim, düşüncem budur.

Ben, hatırlarsınız, 2005 yılında da devlet kuşatma altına girmiştir diye bir tespit yapmıştım. O tespitten kısa bir süre sonra Türkiye Susurluk olayıyla karşı karşıya kaldı. Bu, 1995 yılındaki tespittir. 1995 yılında bu tespiti yapmıştım, devlet kuşatma altındadır diye Susurluk tablosu Türkiye’nin önüne bir trafik kazasıyla dökülmüştü. Şimdi, aynı haklılık içinde ifade ediyorum, AKP derin devletini kuruyor, bu çaba içindedir.

Güvenlik güçleri, emniyet birimleri, yargı seçilmiş hedeflerdir. Buralarda yer yer çok önemli mesafeler alınmıştır. Adliyeye yargı personelinin alımıyla ilgili tartışmaların altında bu çaba vardır, bu arayış vardır. Bu, bir süreçtir, bu süreç işliyor, bunu görüyoruz. Ben, bu tespiti yaptım.

Başbakan, anlaşılan, AKP derin devletini kuruyor sözümüzden çok rahatsız olmuş “Derin devletin mimarı sizsiniz. Derin devleti siz kurdunuz” diyor. BİZ DERİN DEVLETİ DEĞİL, TÜRKİYE CUMHURİYETİ’Nİ KURDUK.

Türkiye Cumhuriyeti çağdaş, modern bir devlet olarak kuruldu. O devlet için kadrolaşma yapıldı, doğrudur, Anayasamızın özüne inanan, çağdaş düşüncüyü içine sindirmiş insanlar, kadrolar yetiştirildi, üniversite kuruldu, çağdaş hukuk, çağdaş bilim Türkiye’de yaygınlaştırıldı ve o anlayış içinde şekillenen kadrolar devletin içinde giderek etkili hale getirilsin istendi, Anayasamıza göre kadrolaşmayı o devletin kuruluşundan itibaren elbette bu devleti kuranlar yaptılar. Çağdaş kadrolaşma anlayışı gerçekleştirildi.

Ondan sonra tabii çok partili siyasi yaşam dönemine girince yer yer başka anlamda kadrolaşmalar olmuştur, yani siyasi partiler, siyasetçiler kendilerine yakın insanları iktidar noktalarına taşıma çabası içine girmişlerdir, ama bu devletin Anayasal çizgisiyle ilgili bir tartışmadan bağımsız siyasi partilerin kendi yakınlarını yerleştirme çabalarıdır. Ben şahsen bu konuda çok tutarlı davranmış bir insan olarak, bu çabalara hiçbir zaman destek vermedim. Bu ayrı bir olay, ama siyasi hayatta bu olmuştur. Bugün karşı karşıya bulunduğumuz tablo böyle bir tablo değildir. Yani AKP’liler kendilerini korudukları için oraya birilerini getiriyor falan değil.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ’NİN TEMEL FELSEFESİNE, RUHUNA, ANAYASASINA, ANAYASASININ İLKELERİNE, ÖZÜNE İNANAN KADROLAR YERİNE, ONU FİİLEN DEĞİŞTİRME NİYETİNDEKİ İNSANLARI BİLİNÇLİ OLARAK ORAYA TAŞIMA ÇABASI İÇİNDEKİLER.

Şimdi yaşanmakta olan olay budur, bu yapılıyor ve bu her zaman hukuka uygun olarak değil, yer yer hukuk bir kenara bırakılarak, özel ilişkiler kullanılarak götürülüyor, sürdürülüyor. Yapılan atamaların altında yatan budur. Bakın, Cumhurbaşkanı geldi ne oldu? Bu sürecin önü açıldı. YÖK Başkanı atandı. YÖK Başkanı atandıktan sonra hemen atayanlar dediler ki, “*sakin ha, her düşünceni söyleme, yoksa bizi ipe çekerler.*” Niye ipe çekiyorlar sizi, niye? Sizin gerçek düşüncenizle niyetiniz farklı mı? Evet, “farklı” diyorlar. Ben demiyorum, YÖK Başkanına “düşünceni söyleme” diyenler diyor.

Bu doğru bir iş değil, çok tehlikeli bir olay. Şimdi bu götürülüyor Türkiye’de devlet, AKP zihniyeti doğrultusunda yeniden yapılandırılıyor, şekillendiriliyor. Önümüzdeki dönemde bu çok daha hızlı gelişecektir. Eğer normal bir siyasi parti hesabıyla bu yapılıyor olsa o kadar

önemsememek mümkündür. Ama bu, **Anayasamızın temellerini değiştirmeye yönelik sistematik bir çabadır. Bu bilinç ve anlayışla yürütülmektedir.** Bunu hepimiz gördük artık.

Bu süreç bir an önce netleştirilmelidir. Herkes sorumluluğunu üstlenerek ne biliyorsa deliliyle, kanıtıyla açıkça ortaya koymalıdır. Bu, onu bunu suçlama dönemi içinden Türkiye'yi geçirmeye kimsenin hakkı yok. Türkiye'de kim ne yapmışsa, bu ortaya konulmalıdır, yapanların hakkından da yargı organı gelmelidir, buna biz de destek olmaya hazırız, bu konuda hiçbir tereddüt yoktur. Olayı yaygınlaştırma, orayı burayı suçlama, orayı burayı tehdit etme şeklinde ele almayı hiçbir şekilde kabul edemeyiz. Bunu doğru bulmuyoruz, böyle bir tehlikenin ortaya çıktığı açıktır. Bir an önce bu konu netleşmelidir.

Bu bir temel konu, bunu dikkatle izleyeceğiz. Bu, bir bombadır, nerede patlar, kime yönelik bunu önümüzdeki dönemde hep beraber göreceğiz. Yapılan açıklamalar kaygıları artırıyor. İlhan Selçuk'un bugün Cumhuriyet Gazetesinde yer alan izlenimleri fevkalade önemlidir. Olayın tehlikeli biçimde yaygınlaştırılma ve yeni yeni hedefler seçilerek tehlikeli bir noktaya getirilme ihtimali Sayın Selçuk'un soruşturmadan çıkardığı bir sonuç olarak bugün milletimizle paylaşılmıştır. Bunu birlikte izleyeceğiz, ama artık deşifre edilmiştir olay. Olayın bağlantıları, ilişkileri, arayışları, özlemleri görülmüştür, bu çok önemlidir. Bundan sonra herkes bu bilgilerin ışığında bakacaktır. Siyasetçilerin ve medyanın bu konuyu nereye yönlendirmek istediği bilgisini unutmadan söylenen her sözü irdelleyeceğiz. Bu çok önemli bir noktaya bizi getirmiştir ve İlhan Selçuk'un bırakılmış olması bu tespitin önemini ortaya koymuştur. Bir daha böyle yanlışlıkların yapılmamasını ve herkesin kendi yetkisi ve sınırları içinde bir hukuk devletine yakışan şekilde görev yapmasını diliyorum.

Şimdi önümüzde çok önemli bir başka tehlikeli konu daha var. O da, AKP'nin kapatılmasıyla ilgili Başsavcılık müracaatından sonra Anayasayı değiştirerek bu girişimi etkisiz kılma çabasıyla gerçekleştirilen hazırlıktır. Bu, fevkalade önemli bir konudur, buna dikkatinizi çekmek istiyorum.

ŞİMDİ ANAYASADA YAPILMASI YAPILMASI DÜŞÜNÜLEN DEĞİŞİKLİĞİN AMACI, AKP'NİN KENDİSİNİ KURTARMASIDIR.

Bu, tabii hukuk devleti anlayışıyla hiçbir şekilde bağdaşmaz. Bir hukuk devletinde başlamış olan bir yargı sürecini boşlukta bırakmak için Anayasa değiştirmek aklın, mantığın, sağduyunun kesinlikle kabul edemeyeceği bir şeydir. Ama şimdi Türkiye'de bunun denenmekte olduğunu görüyoruz.

Anayasamızın 138'inci maddesi, yürütülmekte olan bir davayla ilgili olarak Mecliste söz söylenilmesini, değerlendirme yapılmasını engellemiştir. Davayı etkilemesi söz konusu olacağı için, bu konuda konuşmak yasaktır denmiştir. Şimdi, biz, Anayasamızın yasakladığı söz söylemenin yerine, bir davayı etkilemek için, o davayı etkilemek için, o davaya yönelik olarak Anayasa değişikliği yapıyoruz. Anayasanın bunu içine sindirebileceğini, bunu doğal karşılayabileceğini tasavvur etmek mümkün değildir.

Başbakan, "sık sık laiklik, laiklik diyorsunuz, başka nitelikleri de var. Cumhuriyetin."sosyal, demokratik, laik bir hukuk devletidir" der. Yani hukuk devleti kimliğini, laiklik kimliğini, sosyal kimliğini, demokratik kimliğini hatırlatma gereğini duyar. **İşte, o hukuk devleti var ya, Anayasadaki hukuk devleti, işte bu saçmalıklar yapılmasın anlamında bir hukuk devleti anlayışıdır.** Hem bunları yapacaksınız hem de Anayasadaki hukuk devleti kimliğinizi koruduğunuzu düşüneceksiniz, böyle bir şey olmaz. Anayasanın kabul edeceği bir olay değildir bu.

KENDİNİZİ KURTARMAK İÇİN ANAYASAYI DEĞİŞTİRMEYE KALKIYORSUNUZ.

Kendinizi kurtarmak için yönetmelik değiştirdiniz, kendinizi kurtarmak için yasa değiştirdiniz, defalarca değiştirdiniz, bakanlar kendileri için dört defa af çıkardılar, Başbakan kendisiyle ilgili yargı sürecini askıya almak için kanun çıkardı.

Aydın'da, Kuşadası'nda özelleştirme sonucunda bir şirketin, belediyenin imar yönetmeliklerine aykırı uygulama yapması karşısında, Danıştay, "yönetmeliğe aykırı" dedi. O kişiler çıktılar dediler ki "yönetmeliğe aykırı ise kanun çıkarırız" ve arkadaşlarım, o kanunu çıkardılar. Meclisin arkasında "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" diye bize gösterenlerin kulağına küpe olsun, bir iş adamının talebiyle, bir yabancı şirketin talebiyle kanun çıkardılar. **Bunlar tamam, ama Anayasa çıkmamıştı. Şimdi, kendi çıkarlarını koruyabilmek için Anayasa çıkarma noktasına gelmişlerdir.**

Bunun sonucu sadece o Anayasa değişikliğiyle AKP'nin kapatılmasına yönelik başlatılmış olan yargı sürecinin askıya alınması olmayacaktır. Ne olacaktır? Anayasamızın temellerinden birisini oluşturan laiklik ilkesinin ihlal edilmesi halinde bir yaptırım uygulanmasını Anayasamızdan çıkarıp atacaklardır, Anayasamızın dışını çekeceklerdir. Laiklik konusundaki Anayasamızın kararlılığının uygulanabilirliğini ortadan kaldıracaklardır. laiklik ilkesinin içini boşaltacaklardır.

BU DEĞİŞİKLİK YAPILDIKTAN SONRA ARTIK LAİKLİĞİ İHLAL EDEN BİR SİYASİ PARTİ HAKKINDA BİR YAPTIRIM TALEP EDİLMESİ, LAİKLİĞİ İHLAL EDENLERİN İZİNİNE BAĞLANACAKTIR, ONLARIN ONAYINA BIRAKILACAKTIR.

Değiştirilmesi teklif dahi edilemez nitelikte olan laiklik ilkesi, böylelikle boşluğa çıkarılacak, bu sonuçta onu getirecek. Bu, Anayasamızın laiklik konusundaki özel anlayışını, özel duyarlılığını ortadan kaldıracak.

Bizim Anayasamızda laikliğin çok özel bir yeri var. Bizim Anayasamız siyasette din istismarını engellemeyi önemsemiş olan bir anayasadır. Bu yönüyle Türkiye zaten çağdaş, demokratik bir toplum olmayı gerçekleştirebilmiştir. Bu, çok temel bir olaydır. Bunun ortadan kalkması halinde Türkiye'de ne demokrasinin ne hukuk devletinin ne çağdaşlığın anlam taşımaz bir hale gelmesi çok kolayca sağlanacaktır.

Bu çok temel bir olaydır. Yani artık Anayasayı, laiklik ilkesini ihlal eden bir siyasi kuruma karşı Türkiye seyirci kalmak durumunda olacak ise, Anayasanın değiştirilmesi teklif edilmez denilen o maddesinin hiçbir değeri, anlamı kalmayacaktır. Bu, düşünülen mini paketi sıradan bir Anayasa değişikliği olmanın ötesine geçirmiştir.

Bu düşünülen mini paket sıradan bir anayasa değişikliği değildir, bu, **ANAYASAYI TEBDİL VE TAĞYİR ETME GİRİŞİMİDİR.** Yani o yapılırsa, artık Anayasa, o bildiğimiz anayasa olmayacaktır. Anayasa tağyir edilmiş, gayrileştirilmiş, başkalaştırılmış, tebdil edilmiş, dönüştürülmüş olacaktır. Herkes aklını başına alsın. O, sıradan bir anayasa değişikliği girişimi değildir, Anayasayı tebdil ve tağyir etme girişimidir.

Ben bunları söylüyorum, Başbakan bunlardan çok rahatsız oluyor. Geçenlerde ben dedim ki, türban çok önemli gelişmelere yol açar. Arkasından gerçekten açtı. Şimdi, Başbakan diyor ki, "Deniz Baykal bunu kimlerle paslaşarak söyledi" diyor. Kimlerle paslaşarak söylemişim. Bu, çok önemli gelişmelere yol açar demişim, kimlerle paslaşarak bunu söylemişim. **Anayasayı bilen, Türkiye'nin siyasi tarihini bilen herkes, o girişimin önemli sonuçlar doğuracağını görür, görmemek için belki sadece Başbakan olmak gerekir.**

O zaman gördüm ve söyledim, önemli gelişmelere yol açar. Şimdi diyorum ki, aynı güvenle, daha da yüksek bir güvenle diyorum ki, **bu düşündüğünüz mini paket, Anayasayı taşıyıcı ve tebdil etme girişimidir, o da çok önemli gelişmelere yol açar Sayın Başbakan. Söylüyorum, kimseyle paslaşmadan söylüyorum.**

Başbakan, benim sözlerimden çok rahatsız, geçenlerde çıktı diyor ki “Deniz Baykal ayet okuyor, hiçbir şey olmuyor, ben ayet okuyorum kıyamet kopuyor, olur mu böyle şey?” Şimdi, Başbakana şunu anlatalım: Ayet okumak suç değil, İslamiyet’i sevmek, İslamiyet’i övmek, İslamiyet’in özünün ne olduğunu anlatmak suç değil, hele İslamiyet’i birileri istismar edip yanlış alet ediyorlarsa, bu yanlıştır demek hiç suç değil. Biz onu yapıyoruz. Biz, İslamiyet’in özünde, o siyasi istismarın olmadığını, onun yanlış olduğunu anlatıyoruz. **AMA SEN TESCİLLİSİN, SENİN BU KONUDA SİCİLİN ORTADA. SEN DİN İSTİSMARINI SİYASETİNİN TEMELİ YAPMIŞ BİR İNSANSIN. Sen, kendini nasıl olur da Anayasaya, laikliğe, cumhuriyete inanan siyaset adamlarıyla mukayese edersin?**

Eğer bu mini paket oylanırsa, hiç kuşku yok ki, bu laikliğin oylaması olacaktır, bir başka yönü de bu. **Anayasa hem tebdil edilmiş olacaktır hem de laiklik oylanmış olacaktır.** Laikliği biz Anayasaya halk oylamasıyla koymadık. O, devletimizi, cumhuriyetimizi kurarken atılan pek çok önemli reforma gibi, devrim gibi bizim hukuk sistemimizin bir parçası olarak getirildi. Şimdi, halk oylamasıyla bunu ortadan kaldırmak doğru bir yaklaşım değildir. Yani bunun bir işlevi var, bir önemi var. Bizim Anayasamızın kimliğinin bir parçası. **Siz, onu halk oylamasıyla kaldırıyoruz dersiniz çok tehlikeli bir çatışmayı devletin temeline getirir yerleştirirsiniz, bu yanlış olur.**

Böyle bir ortamda Başbakan bazen çıkıyor meydan meydan bize veriyor veriştiriyor, ondan sonra işler sıkıntıya girince “biz gerilim istemiyoruz” diyor “gerilim yanlıştır” diyor.

TÜRKİYE’DE YAŞANAN OLAYLAR İKTİDARLA MUHALEFET, ANA MUHALEFET ARASINDA BİR SİYASİ TARTIŞMADAN KAYNAKLANAN BİR OLAY DEĞİLDİR.

Yani Türkiye’de biz, şimdi Başbakanla polemik yapıyoruz, Başbakana kızıyoruz, Başbakanla siyasi sürtüşme peşindeyiz, onun için Başbakanla kavga ediyoruz da Türkiye’de gerginlik var, yok böyle bir şey.

Herkes gerçeği görsün, olay bu değil. Bizim, hiç Başbakanla, Başbakanın siyasetiyle, kimliğiyle, kişiliğiyle hiçbir ilgimiz yok, onunla bir sürtüşme, tartışma, gerginlik arayışı içinde hiç değiliz, olayın tarafı biz değiliz, gerginlik muhalefetle, ana muhalefetle iktidar arasındaki tartışmadan değil, **İKTİDARIN TÜRKİYE’NİN ANAYASASIYLA, DEVLET DÜZENİYLE, LAİKLİK ANLAYIŞIYLA, EĞİTİM ANLAYIŞIYLA KAVGASINDAN KAYNAKLANIYOR.**

MUHALEFET SUSTUĞU ZAMAN TÜRKİYE’DE GERİLİM OLMAYACAK MI? Yani meydana boş bırakacağız, o alacak götürecektir, öyle mi? **KAVGA BİZİMLE DEĞİL, KAVGA ANAYASA İLE, ANAYASA KURUMLARI İLE YARGI İLE, ÜNİVERSİTE İLE, DEVLET DÜZENİ İLE, ANAYASAMIZIN TEMEL İLKELERİ İLE...**

Olay bu. Herkes bunu görsün. Şimdi, herkes bu tablo karşısında bir yumuşama istiyor ya, çıkan diyor ki, efendim, iktidar da muhalefet de gerilimi düşürsün. Ne yapalım biz, sustuğumuz zaman gerilim düşecek mi, sen garanti ediyor musun? **Ben sustuğum zaman bu yoldan çıkacağını garanti ediyor musun sen?** Böyle köşende oturup herkese iyi niyetle temenniler yaparak, tavsiyeler yaparak bu olay toparlanmıyor.

GERÇEĞE SAHİP ÇIKACAKSIN, ANAYASAYA SAHİP ÇIKACAKSIN, ANAYASANIN ÖZÜNE SAHİP ÇIKACAKSIN, ÇIKMAYANLARA KARŞI AÇIK, NET, DÜRÜST TAVIR TAKINACAKSIN... BİZ ONU YAPIYORUZ.

BİR: Bakınız, Şu TŒrkiye'nin manzarasına bakınız, bırakıyorum bunları bir an için, son bir haftadır televizyonlarda grdŒklerinize bakınız? Ne grŒyorsunuz? **TŒrkiye çok tehlikeli bir Şekilde bir blŒnme sŒrecinin içine girmiş değil midir?** TŒrkiye'nin bir coğrafyasında barikatlar kurulmuş kentlerin içinde, on binlerce insan gŒvenlik gŒleriyle karŐ karŐya gelmiş, taŐlar, sopalar, silahlar kullanılmıyor mu?

Bu iyi bir manzara mı? Bu manzara bizi nereye gtŒrŒr? 2002'de bu iktidar işbaşına geldiği zaman böyle bir TŒrkiye mi vardı? Beş yıl içinde bakın nereye getirdiler TŒrkiye'yi? Bir beş yıl daha bunlar işbaşında kalırlarsa TŒrkiye ne hale gelecek, grmŒyor musunuz?

TŒrkiye'ye geldikleri zaman bunlar projeler ortaya attılar, demokratikleşme modelleri söylediler, bölgeye gittiler, ilişkiler kurdular, biz bu işi toparlayacağız dediler, ne oldu, geldiğimiz nokta bu değil mi? Hepinizin yŒreęi yaralanmıyor mu arkadaşlar? TŒrk Bayrağı ayaklar altında, gŒvenlik gŒleri hedef haline getirilmiş durumda, on binlerce insan meydanlarda, PKK'ya vgŒler, Apo'ya vgŒler ve iktidar bunları seyrediyor.

Canım, biz oraya askeri göndeririz. Onunla bitmiyor oraya gelinceye kadar sen onların ortaya çıkması için ne gerekirse yaptın. Seyrettin, destek verdin, yolunu atın, teşvik ettin, Şimdi buraya geldi.

Bu, iyi bir nokta değil, bunun sonu ktŒ. **BU İKTİDAR BİR BEŞ YIL DAHA KALSIN TŒRKİYE ÇOK AğIR OLAYLARLA KARŞI KARŞIYA KALACAK.** İŞin bir boyutu bu. Bunu anlatmaya çalışıyoruz... **TŒRKİYE GZ GÖRE GÖRE SŒRŒKLENİYOR, HERKES DE BU MANZARAYI SEYREDİYOR.**

İKİ: TŒrkiye'de Anayasa, Anayasamızın çok temel zŒ, ilkeleri ortadan kaldırılıyor, TŒrkiye çok tehlikeli bir dnŒŐmŒn içine sokuluyor, onu da seyrediyoruz, o da yaşanıyor. Ondan sonra, **“SAKİN OLUN, GERİLİMİ DŒŐŒRŒN.”**

GERİLİMİ DŒŐŒRMEK İSTEYENLER, İKTİDARI MUHATAP ALMA CESARETİNİ GÖSTERMELİDİRLER.

GERİLİM YANLIŞA KARŞI ÇIKARAK DŒŐŒRŒLŒR. YANLIŞI TAKİP ETME İMKÂNI TANIMAYARAK DŒŐŒRŒLŒR. YANLIŞA TESLİM OLURSANIZ O BAŞKA BİR OLAYDIR. GERİLİM OLMADAN SŒKŒNET İÇİNDE HEP BERABER BİR YERE GİDERİZ.

GİDECEKLER VAR, GİTMEYECEKLER VAR, BİZ GİTMEYECEğİZ ELBETTE.

ÇOK TARİHİ BİR DNŒM NOKTASINDA OLDUğUMUZU BİR KEZ DAHA İFADE ETMEK İŐTİYORUM, HERKES AKLINI BAŞINA ALSIN. BU ÇATIŞMA, YER YER YARGIYI SİYASETİN BİR PARÇASI HALİNE DNŒŐTŒREBİLİR, BUNDAN HERKES UZAK DURMALIDIR.

PARTİLER GELİR GEÇER, SİYASETÇİLER GELİR GEÇER AMA TŒRKİYE DEVAM EDER, DEVAM EDECEKTİR. HERKES BU BİLİNÇ İÇİNDE ŒZERİNE DŒŐENİ YAPMALIDIR.

6.2.2.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN PM

ÖNCESİ YAPTIĞI BASIN AÇIKLAMASI

(Parti

Meclisi-Şubat 2008)

Başbakan nasıl oluyor da laikliğin güvencesi oluyor. Başbakan laikliği Hikmet Yar'ın dizinin dibinde mi öğrendi?

Nerede öğrendi, nasıl öğrendi? Bir süre önce "millet istemiyorsa laiklik mi olurmuş. Elbette ortadan kalkar" diyen insan nasıl olur da Türkiye'de laikliğin güvencesi olduğunu söyleyebilir? Şimdi laiklik için atılan nutukların gerçekleri örtbas etmesi mümkün mü? Böyle bir şey kabul edilebilir mi?

Laiklik ilkesi çok özel, Türkiye için özel. Bunu çoğu yabancı ülke, yabancı siyasetçi de yeterince anlayamıyor.

Laiklik bizi ilgilendiren bir mesele. Bizim meselemiz. **Büyük Ortadoğu Projesi'ni temel alan bir anlayış ya da ılımlı İslam devletini temel alan bir anlayış. Radikal, kökten dinci İslam'a karşı ılımlı İslam devletlerinin alternatif olacağını zanneden anlayış. Türkiye'de devlete türban giydirilmesine itiraz etmeyebilir.** Türkiye'de türbanın anayasallaştırılması, resmileştirilmesi Büyük Ortadoğu Projesi'ne ters olmayabilir. Ama bizim anayasamıza terstir.

Bir süre önce meydanlara yağlı ipler atıldı. Arkasından Cumhurbaşkanı seçimi gerçekleşti. Şimdi Ankara'ya çelik halatlar çekiliyor. Öte yandan anayasa laiklik ilkesini tahrip edecek şekilde değiştiriliyor. Umarım bunu söyleyenler bir süre sonra duvar dikme aşamasına gelme durumunda olmazlar. İpten çelik halata, çelik halattan bakalım nereye. İpin ne getirdiğini gördük, çelik halatında anayasamızın temel ilkesini tahrip etmekte olduğunu görüyoruz.

Benim dikkati çekmeye çalıştığım bir temel nokta şu; bakın türban başörtüsü tartışması yaşanıyor Türkiye'de. Nedir türbanla başörtüsü arasındaki ayrım? Aradaki fark bağlama şeklinden ibaret bir ayrım değildir

Türbanla başörtüsü tartışması bağlama şekline bağlı olarak ortaya çıkan bir tartışma değildir. Ya neye bağlı olarak ortaya çıkan bir tartışmadır? Türban bir tek saç telinin dahi gözükmemesini reddeden, kabul etmeyen, buna şiddetle karşı çıkan, bunu günah sayan bir anlayışla örtünme tarzıdır. Buna karşılık başörtüsü bu kadar dışlayıcı, bu kadar itici, karşısındakileri bu kadar mahkum edici olmayan, ama kendisine ve içinde bulunduğu topluma saygının gereği, inancının gereği, dininin gereği, geleneğin gereği, örfün gereği, vakur bir anlayış içinde kendisini örtme yaklaşımıdır.

İkisi arasındaki fark bir tek saç telinin dahi gösterilmesi büyük günah mıdır, değil midir tartışmasıdır. Şimdi bu tespiti yapıyoruz ve ben İslam hukukunun içinde yer alan önemli insanların bu konudaki değerlendirmelerine dikkati çekiyorum.

Hanefi mezhebinin kurucusu Ebu Hanife başta olmak üzere namaz kılarken dahi saçının dörtte birinin gözükmemesi namazı bozmaz diyor. Yarısının gözükmemesi bozmaz diyen öğrencileri de var. Bu bir mezhebin, Hanefi mezhebinin kurucusu. Çok temel bir anlayış. Hatta gene onlar diyorlar ki, kulağın altından örtünün dışında saçların gözükmemesinin de bir mahsuru yoktur.

Ne oldu şimdi? Türban anlayışının en azından bu söylediğimiz büyük düşünürler tarafından benimsenmediği ortaya çıktı. Ben bunu hatırlatıyorum ve buradan çıkan tablo şu değerli arkadaşlarım. Öyle anlaşılıyor ki, Kuran-ı Kerim'deki bu konuda yer alan değerlendirmeler, sözler daha sonra çeşitli biçimlerde tartışmaya konu olmuş. Çeşitli biçimlerde tartışmaya tabi tutulmuş. Bazıları bunu türban diye tarif ettiğimiz şekilde örtünme biçimine bağlamışlar. Bazıları daha anlayışlı, daha yumuşak bir anlayışa bağlamışlar. O da var, bu da var. Bütün bunlar konuşuluyor, tartışılıyor. Ben buna dikkati çektim ve bu tablo karşısında bir vatandaşın, bir hanımefendinin çıkıp da ben en ileri, en katı biçimiyle bunu uygulayım, başka türlüünü uygulamayı reddediyorum demesini anlayışla karşılayacağımı, herkesin kendi yaşamıyla ilgili böyle bir karar ve tercih içine girebileceğini ifade ettim. **Ama dedim ki, "bunu bir vatandaşın kabul etmesi mümkündür de devletin anayasasına bu tartışmalı yorumun bir anayasal gerçek gibi yerleştirilmesi hiçbir şekilde kabul edilemez"**

Şimdi yapmakta olduğumuz içine girdiğimiz istikamet bu ve yanlış olan bu. Yoksa isteyen türbanı örter. Ben dinimi böyle yorumluyorum, böyle anlıyorum. Benim anlayışıma göre bir kadının giyinmesi gereken biçim budur der ve onun gereğini yapar. Hepimiz de bunu saygıyla karşılarız. Ama milyonlarca insan, milyonlarca Müslüman kadın böyle bakmayıp başka türlü bakıyorlarsa onları bir hukuki, dini ayrışmanın hedefi haline dönüştürmek doğru değildir. Yani anayasaya siz bir yorumu yerleştirdiğiniz zaman ortaya çok büyük bir haksızlık, adaletsizlik çıkacak demektir ve bu ayrışma çok tehlikeli bir noktaya sürüklenebilecektir.

Bu tartışmalara resmiyet kazandırmamak lazım. Bu tartışmalara anayasal meşruiyet kazandırmamak lazım.

Bu Anayasanın işi değil. O dinin işi. Dinde o da var, bu da var. Öyle diyen öyle yaşıyor, böyle diyen böyle yaşıyor. 1,5 milyar Müslüman var yeryüzünde. Her şekliyle Müslüman var. Niye bunlardan bir yorumu biz anayasamızın temeli haline getirelim? Bu yanlış, çok sakıncalı ve çok ciddi bölücülükleri beraberinde getirecek. Ona yönelik uyarı yapma ihtiyacını hissediyorum. Olayın esası budur.

Ben aldatmacalara prim vermeyen bir söylemle gerçeği ortaya koyuyorum.

Onu getirenler eğer bunun doğru olmadığını düşünüyorsa hayır biz türbana karşıyız, biz türbana yönelik düzenleme yapmıyoruz, türban yasaktır, türbanı kabul etmiyoruz. Bu türbana hiçbir şekilde hayat tanımaz diye açıklama yapsınlar görelim. Yani aşağıdan bağlama, yukarıdan bağlama tartışmalarıyla bu işi geçiştirmek mümkün değil.

Söz konusu olan türbandır. Yani saçın bir tek telinin dahi gösterilmesi kabul edilemez iddiasının anayasallaştırılmasıdır. Ve vahim olan budur.

O uygulamaya anayasada temel açmaktır, fırsat vermektir. Anayasayı o anlayışın içine yerleştirmektir. O anlayışı insan yaşamında kullanabilir. Ama anayasaya onu yerleştirmek bu doğru değil. Hayır biz onu yerleştirmiyoruz anayasaya, biz başka bir şey yerleştiriyoruz. Biz başörtüsü yerleştiriyoruz mu diyorlar? Öyle bir şey olur mu? Nerede işte çıksınlar söylesinler türban olmayacak desinler görelim bakalım. Efendim buradan bağlanacak.

Bağlama meselesi önemli değil. Bir tek saç telinin gösterilmesi dahi kabul edilemez zihniyeti anayasamızın zihniyeti olacak mı, olmayacak mı? Olay budur.

6.2.3.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN GRUP GENEL KURULU'NDA KONUŞMASI (5 Şubat 2008)

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, değerli misafirlerimiz; hepinizi içten sevgilerle, saygılarla selamlıyorum, tümünüze hoş geldiniz diyorum.

Ülkemizin içinden geçmekte olduğu bu kritik dönemde Türkiye'nin değişik yerlerinden koşup gelen Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna, bize sahip çıkan, destek veren tüm vatandaşlarıma, sizlere yürekten teşekkür ediyorum.

Böyle bir sahiplenmeye, böyle bir desteğe hepimizin ihtiyacı var, bizim ihtiyacımız var, fakat daha önemlisi Türkiye'nin ihtiyacı var. Türkiye'nin sahip çıkmaya ihtiyacı var. Hiç kuşku duymuyorum, siz Türkiye'mizin temel siyasi ilkelerine, değerlerine, Anayasamızın özüne, bağımsız, laik, demokratik Türkiye Cumhuriyetine sahip çıkmak için buraya geliyorsunuz.

Karşımızdaki konu türban konusu değildir, karşımızdaki konu laiklik konusudur.

Değerli arkadaşlarım, 5 Şubat, laikliğin Türkiye'de Anayasa'ya yerleşmesinin 71. yıldönümü. Şu acı rastlantıya, tarihin istihzasına bakınız. Tarih, tebessümle bu olayı izliyor. 71 yıl sonra şimdi bugün, 5 Şubat günü laikliğin tam yıldönümü, hepimizin iftiharla sahipleneceğimiz bir gün. 71 yıldır dünyada Müslüman ve laik bir devlet olmayı başarıyoruz, başardık, gelecekte de bunu sürdüreceğiz diye iftihar edeceğimiz bir noktada laikliğe yönelik en ağır darbelerin hazırlıkları yapıyor, planları uygulamaya konuluyor, işbirlikleri gerçekleştiriliyor ve o süreç Türkiye'de halka, topluma, Anayasamıza dayatılıyor. Böyle bir tabloyla karşı karşıyayız.

Türkiye'de laiklik en başından beri, ne yazık ki, toplumumuzun önemli kesimleri tarafından hazmedilmemiştir.

Bazen açıktan, bazen gizli gizli buna karşı çalışmalar sürdürülmüştür, hazırlıklar yapılmıştır, altyapı oluşturulmuştur. Bazen açıktan meydan okunmuştur, bazen sinsisi sinsisi, söylemeden, sureti Hak'tan gözükererek, "biz sizden daha laîğiz" denilerek, ama laikliği çökertecek eğitim politikaları, kültür politikaları, kadrolaşma anlayışları, ilişkiler yaygınlaştırılmış, geliştirilmiş, güçlendirilmiştir. Bu tarihi süreç, şimdi öyle anlaşılıyor ki artık açıktan meydan okumayı mümkün kılacak bir noktaya gelmiştir. Türkiye'de demokrasinin işleyişi, halkoyunun, demokratik bir sürecin siyaseti belirlemeye yönelmiş olması öyle anlaşılıyor ki, bazı iktidar sahiplerini bu konuda açıktan harekete geçmenin mümkün olduğu noktasına getirmişlerdir ve bunun için birbiriyle çelişkiler içinde, iler tutar yeri olmayan iddialar, suçlamalar yan yana kullanılmaktadır.

Değerli arkadaşlarım, şimdi bu konuyu bütün boyutlarıyla hep konuşuyoruz, ama ısrarla bizim üzerinde durduğumuz bir noktaya ilişkin biraz daha aydınlık getirme ihtiyacını hissediyorum. Yani önümüzdeki türban konusunun altında ne yatıyor? Türban konusu dinimiz anlayışı içinde nerede duruyor? İslamiyet'in hangi anlamda bir icabıdır? Hangi önemde bir icabıdır? Hangi biçimde bir örtünme İslamiyet'in icabıdır? Bunların konuşulmasına, aydınlatılmasına ihtiyaç duyuluyor. Şimdi, öyle bir tablo ortaya çıktı ki, artık İslamiyet'in gereği temel koşulu, neredeyse, Kelime-i Şahadet yerinde zorunluluğu türban takmakmış gibi, bakın örtünme de demiyorum, türban takmakmış gibi bir anlayış ortaya çıktı. Şimdi, değerli arkadaşlarım, türban, örtünme dinimizin bu konudaki anlayışı, bu konuların netleştirilmesi gerekiyor. Elbette biz siyaseti bu netleşmeye göre yürütüyor durumda olmamalıyız, hiç kuşku yok, bunda bir

tereddüt yok, ama bunun dinimiz içindeki yerinin aydınlatılmasına ihtiyaç olduğu kanısındayım.

Örtünme elbette bizim dinimizde vardır, ama bilinmelidir ki örtünme bizim dinimizle ortaya çıkmış bir uygulama değildir. Örtünme, insani durumun, çağdaş toplumsal yaşamın bir icabıdır.

Örtünme, İslamiyet'in bir icadı değildir. Örtünme, İslamiyet öncesinde de var olan, toplumsal yaşamın, insanların birbirlerine saygı göstererek, medeni bir toplum içinde yaşayabilmelerinin bir icabı olarak, bir gereği olarak İslamiyet'ten önce de kabul görmüş olan bir uygulamadır. Örtünme, insani durumun, toplumsal yaşamın bir icabıdır. İnsanlar elbette kendisine saygı gösterip örtünerek, karşısındakine saygı gösterip örtünerek öyle bir toplumsal düzen içinde yaşama arayışı içinde olmuşlardır. Toplumsal yaşamın icabıdır örtünme. O nedenledir ki, İslamiyet'ten önce örtünme vardır. İnsanlar ilk dönemler hariç, çıplak ortada dolaşır vaziyette hiçbir zaman olmamışlardır. Medeniyetle birlikte, toplumsal cemiyetin çıkışıyla birlikte örtünmüşlerdir ve bütün dinlerde örtünme vardır, değerli arkadaşlarım. **Sanmayın ki örtünme sadece İslamiyet'te var, Hıristiyanlıkta da örtünme var, Musevilikte de örtünme var, bütün dinlerde örtünme var. Örtünme evrensel bir medeniyet kuralı. Toplumsal yaşamın bir icabı, bu konuda bir tereddüt yok. Kimse de, örtünmeyin, çıplak dolaşın diye bir çağrı içinde değil, elbette örtülünecek, elbette medeni yaşamın icaba neyse öyle olacak.**

Değerli arkadaşlarım, İslamiyet'in zuhuruyla birlikte daha önce var olan örtünme biçimlerine yönelik Kuran-ı Kerim bazı anlayışları ortaya atmış. **Yani o zamana kadar örtünme arkaya doğru yapılırken, İslamiyet, örtünün öne doğru kullanılması gereğini söylemiş.**

Kuran-ı Kerim, iki ayrı suresinde, çeşitli ayetlerde bunu ifade etmiş. Buradaki örtünmenin kabul edilmiş olması, var olan örtünmenin kabul edilmiş ve düzenlenmiş olması. Mesela, daha önce cahiliye döneminde cariyeler çıplak dolaşıyorlar. Onlardan mümin kadınların ayrılması için Kuran-ı Kerim telkinler, tavsiyeler yapmış. Bütün bunlar doğru, bunlarda mesele yok, bunlar yeni keşfedilen olaylar değil, yüzlerce yıldır bunu hepimiz biliyoruz, Anadolu biliyor, Türkiye biliyor ve bildiği içindir ki Türkiye'de herkes o anlayışını kendi takdiri çerçevesi içinde ortaya koyuyor ve bunun İslamiyet bakımından bir kriz konusu hâline gelmesi otuz-kırk yıl öncesine kadar söz konusu bile olmamış. Konunun bir kriz hâline gelmesini gerektiren bir durum yok. Herkes birbirine saygı gösteriyor, herkes cemiyet şartları içinde uygun gördüğü biçimde örtünüyor ve bunu da herkes doğal karşılıyor ve kimse kimsenin dinini, inancını, İslamiyet'ini sorgulama gereğini duymuyor, böyle imiş. Şimdi, birden bire bir baktık, bu örtünmeyle ilgili önemli yeni bir radikalleşme, yeni bir maksimum yorum dayatması ortaya konmaya başlandı. Bu, otuz-kırk yıllık bir süreç. Bu, dışarıdan Türkiye'ye ithaldir, değerli arkadaşlar. Örtünme fikri değil, bu örtünme biçiminin **Türkiye'ye dayatılması bir ithal dayatmadır, Anadolu'da böyle bir olay yoktur.**

Anadolu İslamiyet'i en güzel yaşayan toplum, tarih boyunca öyle olmuş ve hiç böyle bir sorun, bir sıkıntı ortaya çıkmamış. Şimdi, çeşitli yorumlar, çeşitli anlayışlarla olay çığırından çıkarılmak isteniyor.

Değerli arkadaşlarım, bakınız Kuran'ı Kerim'de geçen örtünmeye yönelik ifadelerle ilgili fıkıhçılar, fakihler uzun tartışmalar, yorumlar yapmışlardır. Bu tartışmalar, yorumlar hâlâ yaygın bir şekilde sürdürülür. Yani buralarda tartışılan konulardan birisi mesela şudur:

İslamiyet'te bir "Himar" diye bir örtü kavramı geçer, himar, çoğulu humur, bu örtü müdür, başörtüsü müdür tartışması vardır. Genellikle fıkıhçılar, bunun başörtüsü olarak anlaşılması gerektiğinde ittifak etmişlerdir, ama bunun bir örtü olarak anlaşılması gerektiğini söyleyen din bilim adamları da elbette vardır. Efendim, örtülmesi söz konusu olan ziynetlerden kasıt nedir;

süs eşyaları mıdır, yoksa vücut mudur? Bu tartışma da yapılmıştır. Bunun çoğunlukla vücut olduğu da tespit edilmiştir.

Bu konuda ortak bir anlayış ortaya çıkmıştır ve yine başın örtülmesi ile ilgili bir önemli tartışma, eğer kastedilen himar, örtü değil, başörtüsü ise kastedilen başın örtülmesi ise, peki, saçın bir tek telinin gözükmemesi de günah mıdır? Bir tek telin, bir tek saç tutamının gözükmemesi de engellenmeli midir? Bu konu yine bilim adamlarının kendi aralarında tarih boyunca konuşulmuştur. Hiç görünmesin diyenler de vardır, buna karşılık bazı fıkıhçılar, Hanefi fıkıhçılar, “Kulakların altındaki saçların gözükebileceğini” söylemişlerdir. Yani hayatın içinde kadınların yüzün altındaki saçları gösterebileceğini ifade etmişlerdir.

Yine namazda örtünme tartışması vardır. Namazda örtünmeyle ilgili olarak ibadetin geçerli olabilmesi için örtünmenin şart olduğu elbette bir temel anlayıştır, ama mesela namazda örtünme konusunda da çok önemli din bilginlerinin, mesela Ebu Hanife'nin, Hanefi mezhebinin büyük ismi Ebu Hanife'nin, namazda dahi kadının saçının dörtte birinin görünmesinin namazı bozmayacağına dair değerlendirmeleri vardır.

Kuran'ı Kerim'i öyle yorumlamıştır, böyle anlamıştır.

Yine aynı şekilde, Ebu Yusuf'un, Hanefi fıkıhçılardan “yarısına kadarının gözükmemesinin namazı bozmayacağına” ilişkin değerlendirmeleri vardır.

Bütün bunları niye söylüyorum? Bütün bunları şunun için söylüyorum: Yani İslam teolojisi içinde, İslam fıkıhı içinde bir tek saç telinin dahi gözükmemesi kabul edilemez anlayışını söyleyenler olduğu gibi, olayı böyle görmeyen çok saygıdeğer, çok önemli, çok değerli İslam bilginleri de vardır.

Kuran'ı Kerim'in bu konudaki anlayışıyla ilgili hem fıkıhçılar kendi aralarında kendi anlayışlarına göre farklı yorumlar yapmışlardır, hem de çeşitli toplumların birbirinden farklı uygulamaları vardır. Şimdi, bu tablo karşısında bir vatandaşın bu İslami yorumlardan en radikal olanını, yani saçının bir tek telinin dahi gösterilmesi kabul edilemez anlayışını benimsemiş olmasını hepimizin saygıyla karşılaması gerekir. Bu, herkesin kendi takdiri içindedir, birisi ben bütün bunları biliyorum, ama benim anlayışım budur, ben saçımın bir tek telini dahi göstermeyi uygun görmüyorum diyebilir. Böyle denilmesine de ben saygı duyarım, ama değerli arkadaşlarım, bu, ifrat yorumun bir Anayasa kuralı haline getirilmesi işte bu kabul edilemez.

Bu yanlış olur. Yani dinin kendi içinde tartıştığı, dünyada İslam toplumlarının, 1,5 milyar civarındaki Müslümanların birbirinden farklı anlayışlar, uygulamalar içinde oldukları bir pratiği, bir yaşam biçimini, bir yaşam kuralını siz anayasa kuralı haline getirirseniz çok tehlikeli, çok yanlış bir şey yapmış olursunuz. O pratiği yürüten insanlara tam bir saygı anlayışı içinde bunu söylemek istiyorum. Ona, şu gerekçeyi, bu gerekçeyi bularak bu temel olayı değiştiremezsiniz, değerli arkadaşlarım.

Kuran'ı Kerim'e baktığınız zaman imanın şartları arasında tesettür sayılmış mı? İbadetin şartları arasında sayılmış mı?

İbadetin şartlarından birisi namaz kılmak. Namaz kılarken saçını yarısına kadar göstermek mümkündür diyor. Kim? Hanefi mezhebinin büyük din adamları. Ebu Hanife kendisi, dörtte

birine kadar göstermek mümkündür diyor, yani namazı bozmuyorsa, toplumsal yaşamda saçın bir kısmının gözükmemesi niye bozuyor kabul edilsin? Bu anlayış niçin Anayasa'ya bir Anayasa kuralı olarak yerleştirilsin?

Değerli arkadaşlarım, büyük günahlar ne İslamiyet'te? Büyük günahlar, Allah'a şirk koşmak, ortak olmak, büyü yapmak, adam öldürmek, faiz yemek, büyük günah bu.

İslamiyet diyorsak, Kuran-ı Kerim diyorsak, Allah'ın emri diyorsak, bu konular, üstelik tartışmalı da değil, kenarından köşesinden çevrilebilir, efendim şu kadarı mubah, dörtte biri mubah, yarısı mubah diye yorumlara açık değil, net, kesin. O duyarlılık o noktada, nerede?

Faiz yemek. Başka büyük günah ne? Yetim hakkı yemek. Yani yetim hakkı nasıl yenir?

Eğer siz, yetimin hakkı olan bu memleketin varlıklarını zenginliklerini Ofer'e, gece yarısı

gizli kapalı 750 milyon dolar ucuza satıyorsanız yetim hakkını yiyorsunuz demektir.

Değerli arkadaşlarım, daha bitmedi, yetim hakkı yemek. Savaştan kaçmak. Namuslu kadınlara iftirada bulunmak.

Bunlar Kuran'ı Kerim'de büyük günah, büyük günah. Yani tesettür yok bu listede, ama bunların hepsi var. Ne oluyor var olanlar?

Zina etmek, yalan yere şahitlik etmek, rüşvet, hırsızlık, gıybet, çekiştirmek, kovuculuk, yani dedikodu yapmak, anne babaya asi olmak, yalan yere yemin etmek, yalan söylemek, alay etmek, sözünde durmamak. Emanete hıyanette bulunmak, tamam mı?

Şimdi, bunlar İslamiyet'te büyük günah diye geçmiş.

Kuran'ı Kerim'de saçın görünmesini engelleyen bir şey yok. Ona yönelik bir günah tarifi yok, ne küçük günah olarak saymış, ne büyük günah olarak saymış; tavsiye, telkin, gerek, icap söylemiş. Tamam, herkes bunu kendisine göre yorumlasın, herkes hesabını yarın ruzi mahşerde, Allah'ın huzurunda versin.

Sana ne kardeşim? Bunu niye Anayasa kuralı yapıyorsun, niye Anayasa kuralı yapıyorsun? Şimdi bunu Anayasa kuralı yapınca ne oluyor? Ne gibi bir tehlike var? Anayasa kuralı yapınca bölünme başlıyor. Yani bölünme, devletin içinden başlıyor. Üniversite bir bütün, öğrencisiyle öğretim üyesiyle, yönetimiyle üniversite bir bütün. Tapu dairesinde iş takip etmekten farklı bir şey üniversitede bulunmak. Üniversite sürekli bir iş, bir anlık gelip geçici bir şey değil, giriyorsun, dört yıl, beş yıl bir parçası oluyorsun. Şimdi, üniversitede bu anlayış böyle değiştirilirse ne olacak?

Sınıfta kızların bir kısmı türban takacak, bir kısmı takmayacak. Bu manzaraya baktığınız zaman neyi göreceksiniz? Karşınızda sınıfa baktığınız zaman çalışanları, çalışan olmayanları falan değil, dini inanca göre ayrılmış bir sınıfa göreceksiniz, dini inanca göre ayrılmış, farklılaşmış, hemen aklınıza mezhep farklılaşması gelecek. Acaba, diyeceksiniz, başı açık olanlar farklı bir mezhepten mi? İster istemez aklınıza gelecek. Peki bu böyleyse bunlar niye böyle anlayışı ortaya çıkmaya başlayacak, dindarlık seviyesiyle ilgili baktığın anda bir tasnif, bir ayrışma ortaya çıkacak, şimdi bu iyi bir şey mi?

Akla birdenbire dindarlığı getiren bir üniversite tablosu, din kriterini gözünün önüne sokan bir eğitim manzarası doğru bir pedagoji mi? Doğru bir siyaset mi? Doğru bir demokrasi mi? Doğru

bir hukuk mu? İnsanlar artık ya öyle ya böyle, al kararını baskısı altına girecekler. Arada durmak yok, orada mısın burada mısın olmaya başlayacak. Olanlar olacak, olmayanlar olacak, bu sağlıksız bir manzara. İnsanlar aynı sınıfta yaşayıp birbirinin mezhebini bilmezken, dini inanç konusunda anlayışını sorgulama gereğini duymazken, birdenbire ona göre birbirlerini tarif etmeye başlayacaklar, sosyal ilişkiler ona göre kurulacak.

Değerli arkadaşlarım, bu doğru bir ayrışma değil. Bu ayrışma hiç kimseye yarar getirecek bir ayrışma değil. İşin özü oralarda kırılmaya başlıyor. Efendim biz bunu yapacağız, sadece burada yapacağız, üniversiteye girecek çocuk, üniversiteye gelinceye kadar başı açık olacak.

Sen eğer dini inancın gereği üniversiteye gelen öğrencinin başını kapatma hakkını kabul ediyorsan, 17 yaşına gelmiş genç kızın dini inancı gereği başını lisede kapatma hakkını nasıl onun elinden alabilirsin? Bunu nasıl savunabilirsin? Nasıl bu savunmayı sürdürebilirsin? Bunun kabul edilebilir bir tarafı var mı?

Yani üniversitede dini anlayışa saygı var lisede yok, böyle bir şey olabilir mi? Eğer sen, üniversitede başörtüsü demiyorum bakın, türban takmayı dinin gereği diye bir Anayasal düzenlemenin parçası haline getirirsen, onu diğer vatandaşlardan mahrum etme hakkını da ortadan kaldırırsın. Herkesin dini inancına saygı göstermem lazım. Sadece üniversite öğrencisinininkine gösteririm, onun dışındaki vatandaşlara göstermem, böyle bir şey olabilir mi?

O kızları okutacaksın üniversitede, sonra onlar diyecekler ki ben hukuk fakültesinden mezun oldum ya hâkim olacağım ya avukat olacağım. Mezun oldum, ne yapacağım? Sen hâkimlik de yapamazsın, avukatlık da yapamazsın. Bu sürdürülebilir mi, değerli arkadaşlarım.

Efendim, “Biz birikmiş bir sorunu çözmek istiyoruz” diyorlar. Anlamaya çalışıyorum, niye bunu yapıyorlar. “Böyle bir sorun birikti, çözeceğiz.” Bir defa, niye birikti? Kim biriktirdi? Nasıl birikti?

Bunları bir sorgulamamız lazım. Bu sorun niçin bu noktaya geldi? Bu noktaya geldikten sonra şimdi çözmemiz lazım. Peki sen bunu çözerken yeni bir sorun biriktirmeye başlamıyor musun? Üniversiteyi bitirmiş olan çocukların devlet, kamu görevlerinde yer tutma talebinin artmasına, birikmesine, yükselmesine, bir başka haksızlığın, adaletsizliğin orada yoğunlaşmasına yol açmıyor musun? Yeni bir sorun biriktirmeye başlamıyor musun? Sorun mu çözüyorsun, sorun mu üretiyorsun?

Şimdi, değerli arkadaşlarım, bunun hepsini bilerek yapanlar var, yani bütün bunların farkında olarak planlayıp uygulayanlar var, bunları fark etmeden bunların peşine takılanlar, alet olanlar, kullanılanlar ve iyi niyeti suiistimal edilenler var. Bir kısmı ne yaptığını bilerek bunu götürüyor. İşin içindekiler, onlar zaten gününde konuya ilişkin fikirlerini çıkmış söylemişler.

Laikliği bize emanet edin diyorlar. Ciğeri kediye emanet ederim, laikliği sana emanet etmem.

Değerli arkadaşlarım, laikliği bize emanet edin diyorlar. Bu kişiler, bir süre önce “*Millet istemiyorsa laiklik mi olurmuş, elbette kalkacak*” diyen insanlar değil mi? Bunu demediler mi? Peki, o zaman öyle söyledi, değişti. Peki, şimdi böyle söylüyor, değişmeyeceğinin garantisi mi var? O zaman işine öyle geliyordu öyle söylüyor, şimdi işine

böyle geliyor böyle söylüyor. Yani bir ülke, bir tarih, bir cumhuriyet kendisini nasıl olur da böyle bir anlayışa teslim edebilir, emanet edebilir, bunu anlamak mümkün mü?

Humeyni öncesinde Şah döneminden şikâyetçi olan ve demokrasi özleyen, liberallik özleyen, özgürlükleri arayan, özleyen ve herkesin hakkına, hukukuna saygı gösterelim, güzel, demokratik bir toplum yaratalım diyen ve bunu Humeyni'nin sağlayacağına inanarak onun peşine takılan çok değişik, liberal, sosyal demokrat, sosyalist, komünist bir büyük yelpaze vardı. Hep beraber yüründü, hep beraber mücadeleyi yaptılar, Şah'ı birlikte uzaklaştırdılar, Humeyni'yi birlikte getirdiler. Humeyni gelir gelmez ilk kurban olarak bu saf duygular, düşünceler içindeki liberal, demokrat, sol, sosyalist, komünist kesimleri hedef olarak aldı, önce onları tasfiye etti, Tudeh Partisi dahil olmak üzere hepsi ortadan kalktı.

Bu, tarihin yaşattığı bir şey. Oradaki insanlar akli başında insanlar, ciddi liberaller, ciddi demokratlar, yazarlar, profesörler, gençler samimiyetle inandılar. Humeyni gibi değiliz biz, ama bak ne kadar güzel söylüyor, o da demokrasi diyor. Madem demokrasi olacak, demokrasi hepimiz için güvencedir diye düşündüler ve koşular.

Ne oldu? Şimdi bir kısmı böyle, bizde de var bunlar, samimiyetle koşuyorlar onlarla.

Bunların dışında bir “ne solcu, ne sağcı, ama yağcı” bir grup var. Bunlar solcu da değildir, sağcı değildir, bunlar yağcıdır.

Duruma bakarlar, şartlara bakarlar, kimin borusu ötüyor, kimin gücü var onun peşine takılırlar, ona yalakalık yaparlar, ona yağcılık yaparlar, onunla kendilerini güvence altına alacaklarını zannederler. Gerçekten her döneminde yağcıya ihtiyacı vardır. O gelecek olan dönemde de yağcılara ihtiyaç vardır, ama yağcılığın kimse için garantisi yoktur.

Mezbahaya götürülen dananın kasabın bıçağını yalayarak kendini kurtarması mümkün değildir.

Bir de bütün bunların ötesinde hasılatçılar var, hasılatçılar.

Bazıları da, ya bu iş kârlı iş, bu işte iyi kazanç var, siyasi yarar var. Niye bu siyasi yararı biz sadece onlara bırakalım, bizim de bu siyasi harmandan payımız olsun. Biz de çuvalımızı dolduralım, biz de hasılatımızı alalım anlayışı içinde ve bu sebeple onlara ayak uyduruyorlar, destek oluyorlar.

Bunlar kendilerini bir de şöyle aldatırlar: Kardeşim, istismar konularını bırakmayacağız. Neyi istismar ederlerse, istismar edilen konuyu biz haydi gel çözelim diye ondan daha hızla koşarak çözdüreceğiz, istismara fırsat vermeyeceğiz derler.

Mesela, şimdi diyorlar ki, “*kardeşim, dindar cumhurbaşkanı seçtirmediler demesinler diye biz koştuk, o dindar dedikleri insanı cumhurbaşkanı seçtirdik*” diyorlar. Aferin, iyi yaptın.

Şimdi, “*efendim türban yasağını kaldırmamıza fırsat vermiyorlar demesinler diye koşacağız, o yasağı da kaldıracağız*”, aferin.

Şimdi hazır olsunlar, yakında diyecekler ki, “*kardeşim bu çocuklar çıktı, üniversiteyi bitirdiler, şimdi memur olacaklar, yazık değil mi bunlara*” dedikleri zamanki istismarda mı frene basacaksınız”?

“*Efendim, üniversitede tamam ama 17 yaşındaki, lisedeki kıza taktırmayacağım.*”

Bunun anlamı var mı? Bunun tutarlılığı var mı? Bunun uygulanabilirliği var mı? Sen öyle bir açılım yapıyorsun ki, o açılımın doğal sonucu bu oluyor. Sen yeni sorunlara davetiye çıkarıyorsun.

“*Onlar sorun değil yapiverelim*”. Yapıverelim dediğin zaman yol açık. O zaman işte beraber el ele verirsin yürürsün.

İşte, laiklik burada devreye giriyor. Laiklik ilkesi tehdit edildiği noktada dur diyeceksin, dur diyeceksin, başından itibaren dur diyeceksin.

Orada dur deme şansını kaybettiğin takdirde bil ki ondan sonraki noktalarda durduramazsın. Bir de bize, siz türbanlılarla fotoğraf çektiriyorsunuz, onları kollarınızın kanatlarınızın altına almakta sakınca görmüyorsunuz. Sizin toplantılarınıza da türbanlılar katılıyor. Onlarla da yakın ve sıcak dostça ilişkiler kuruyorsunuz, sonra da böyle söylüyorsunuz, bu ne biçim iş diyorlar?

Değerli arkadaşlarım, herkesin şunu anlaması lazım: Türban takan kızlar ve kadınlar bilinmelidir ki, bu yanlışlığın kaynağı değil, kurbanıdır.

Türban takan çocuklarımız, içinde buldukları ortam, şartlar, gelişmeler onları böyle bir davranışa yönlendirdiği için icabını yapmak durumunda olmuşlardır. Onlara saygı göstermek lazımdır ve onların niçin türban taktığını sorgulamaya bizim hakkımız da yoktur. Ben, olayı öyle görmüyorum. Onlarla tartışarak, onları sorgulayarak bu konuyu çözmeye kalkmak söz konusu değildir.

Bütün mesele, kızlarımızı, kadınlarımızı türban takmak zorunda bırakan gelişmeleri, uygulamaları, kuralları, şartları bilerek bilmeyerek yaratıp onları böyle bir tercihle karşı karşıya bırakanlardır, asıl mesele odur. Siz, ülkeyi on yıllar boyunca yönetmişsiniz ki, otuz yıl önce olmayan bir sorun bugün çok ciddi bir sorun olarak önünüze gelmiş, siz öyle yönettiğiniz için gelmiş. Şimdi aldığınız kararlarla bilin, bir süre sonra Türkiye'nin önüne bu

sorun daha da ağır bir sorun olarak gelecek. O zaman ne yapacaksınız? O zaman da onun icabını yapmaya kalkacaksınız. Bu, Türkiye'yi yanlış bir istikamete sokuyor.

Siyaset adamı, değerli arkadaşlarım, sadece şu anda belli bir sorunla karşı karşıya olan insanların haklı, meşru taleplerini; sorunlarını çözmekle elbette yükümlüdürler, elbette bu onların sorumluluğudur, hiç kuşku yok, ama ülkeyi yönetenlerin asıl sorumluluğu gelecekte ülkenin çok daha kaygı verici sorunlarla karşı karşıya gelmemesi için gereken önlemleri almak, uygulamaları yapmak, ülkeyi doğru yönetmektir. Bugün öyle yönetirsiniz ki bugün sorun dediğiniz şey otuz yıl sonra çok daha büyük olur. Öyle yönetirsiniz ki bugün sorun dediğiniz bir süre sonra sorun olmaktan çıkar. Ülkeyi doğru yönetmek bu demektir. Bunu yönetmek için ne olmak lazım? Önce, doğru modele inanmak lazım. Nedir o doğru model? O doğru model, Türkiye'de herkesin inancını istediği gibi yorumladığı, özgürce, birbirine baskı yapmadan, haksızlık yapmadan devleti belli bir anlayışın bir parçası haline dönüştürmeden, laik bir devlet yapısı içinde kadınlarımızın, kızlarımızın bir özgürlük ortamında yaşamalarına imkân verecek bir ortamı yaratmaktır. Bunu yaratmayı siz başaramaz, tam tersine giderseniz ki, bugün almaya yöneldiğiniz kararların bir kısmı oraya götürüyor Türkiye'yi, bu iş çıkmaza girer.

Türkiye din temelinde, dinselleştirilen, dini anlayışın giderek toplumun her kesimine yön vermeye başladığı, temel referansın artık din olmaya başladığı bir toplumsal düzene doğru bilinçli olarak götürülüyor. Gidişat bu. Bu gidişat kendiliğinden değil, bilinçli olarak götürülüyor.

Değerli arkadaşlarım, bütün bunlar artık açıkça görülmüştür. Bugün karşı karşıya bulunduğumuz tablo, Türkiye'yi muhafazakârlaştırma tablosudur diyor bazı değerli bilim adamları, yazarlar, gözlemciler. Türkiye'yi muhafazakârlaştırıyor diyorlar. Kendiliğinden Türkiye muhafazakârlaşmıyor, Türkiye'yi iktidarların uygulamaları muhafazakârlaştırıyor.

Muhafazakârlaştırmakta bir sakınca var mı? Yok. Muhafazakârlıkta bir problem yok, ama Türkiye'nin nereye gittiğini siz muhafazakârlaşma diye nitelerseniz doğru nitelemiş olmazsınız.

Bazıları bu aşamada diyor ki, "ya bir din devleti kurmaya çalıştıklarına inanmıyorum bunların." Neye inanıyorsun? "Bunlar muhafazakârlaştırmaya çalışıyor." Nasıl bir muhafazakârlaştırma? Laik bir muhafazakârlaştırma mı? Laiklikle de muhafazakârlık beraber gider. Laiklikle muhafazakârlık çatışan iki kavram değil, dinselleştiriyorsunuz. Kötü mü? Hayır, kötü değil. Dinselleştirme, dinin elbette en doğru anlamda toplumda giderek daha etkin olması çok güzel bir şey, ama bizim yaşadığımız o anlamda dinin önem kazanması değil.

Daha geçenlerde **Diyanet İşleri Başkanı** diyordu ki: "**Türkiye'de din güçleniyor diyemem. Biçimselleşiyor, şekilperestlik ön plana çıkıyor.**" Niye diyor? İşte bunun için diyor; siz, yanlış bir dinsel yorumu Türkiye'ye giderek dayatıyorsunuz ve bunun sonucu Türkiye, artık çağdaş, laik bir toplum olmaktan çıkıyor. Şimdi başladı işte, bakın eğitime girmeye başladı, yarın hukuka da girecektir, devlet yönetimine girecektir. Ağırlık kazandığı bir topluma doğru çekilmek isteniyor ve bunun da mekanizması olarak demokrasi kullanılıyor. Oy var, çokluk var, demokrasi var, bunu yaparız, biz kararlaştırırız...

Bakın, Türkiye ayağa kalktı, Yargıtay'dan hâkimler, üniversitedeki hocalar, bunların tümü bu kadar derin bir duyarlılıkla ortaya çıkıyorsa bunun bir anlamı yok mu Allah aşkına? Yani bunun bir değeri yok mu? Bunun ortaya koyduğu bir gerçek yok mu? Bunları ihmal etmek, yok saymak mümkün mü? Bunları yok saymak Türkiye'nin koca yargı kurumlarını, hukuk

kurumlarını, üniversitelerini, onlarda kendisini gösteren anlayışı bir kenara itmek uygun ve doğru mu? Türkiye böyle daha sağlıklı bir yönetime kavuşur demek mümkün mü? Yani üniversiteleri yok sayacaksınız, yargıyı yok sayacaksınız, yetki bizde, biz istediğimizi yaparız diyeceksiniz.

Buraya biz milletvekili olarak gelirken bir yemin ettik arkadaşlar, bir yemin ettik. Bu yemin neyin üzerine? O yemini açıp okusunlar. O yemin Anayasaya sahip çıkma anlayışına dayalı, Türkiye'ye ve Anayasaya sahip çıkma anlayışına dayalı bir yetki. Yani o yeminin size yüklediği bir hükümlülük var.

Nedir o?Anayasayı elbette değiştirirsin, ama Anayasanın özünü, temelini ki, laiklik o özülle ilgili maddedir, bunu daha dün Yargıtay söylüyor. Yargıtay niye öyle söyledi, bunu anlayacaksın.

Onun için Anayasa Mahkemesi Başkanı kısa bir süre önce, "Anayasanın tümünü değiştirmek doğru değildir, madde madde getirsinler değiştirsinler, bu daha uygundur" diyor. Niye diyor? Anayasanın tümünü atmak senin yeminini reddetmen anlamına gelir, onu inkâr etmen anlamına gelir de ondan diyor.

Değerli arkadaşlarım, Anayasayı atacağız, Anayasanın özünü kenarından, köşesinden dolaşarak değiştireceğiz. Niye? Biz yönetiyoruz, biz istediğimizi yaparız.

Değerli arkadaşlarım, bu bir denge işi, bir uyum işi. Türkiye hepimizin, herkesin. Türkiye, Anayasasını çok büyük mücadelelerin sonucunda yaptı. Kolay mı o Anayasayı yapma noktasına gelmek? Kolay mı egemenliği hilafetten ve saltanattan alıp millete aktarmak? Türkiye onu gerçekleştirdi. Onun dengelerini kurdu. Bak, 71. yılı yaşıyoruz, 71 yıldır laiklik Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın özü. Bu 71 yıllık Anayasa'nın özünü ben istersem kaldırırim diyemezsin. Onu oraya getirenler, Türkiye'nin bağımsızlığını sağladıktan sonra, yedi cihana karşı bağımsız Türkiye Cumhuriyeti'ni kurma mücadelesini zaferle sonuçlandırdıktan sonra onu yaptılar.

Türkiye'de bu büyük mücadele devam edecek. Teslim olmak yok.

Bu mücadeleyi hep birlikte inançla sonuna kadar götüreceğiz.

Türkiye Cumhuriyeti'ne hep beraber sahip çıkacağız.

6.2.4.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN GRUPTA TOPLANTISINDA YAPTIĞI KONUŞMA (TBMM- 29 Ocak 2008)

İLK KEZ CUMHURİYET TARİHİMİZDE TÜRKİYE'NİN İÇİNE GİRDİĞİ DOĞRULTUYU TEHDİT EDEN, O DOĞRULTUYA ÖZÜNDE TERS DÜŞEN BİR ANLAYIŞ, BİR ZİHNİYET, BİR DEĞERLER SİSTEMİ ÇEŞİTLİ GEREKÇELERLE, ÇEŞİTLİ BAHANELERLE, ÇEŞİTLİ FIRSATLAR KULLANILARAK YAŞAMA GEÇİRİLMEK İSTENİYOR.

Değerli arkadaşlarım, tarihi bir dönemden geçiyoruz. 24 Ocak mutabakatı öyle anlaşılıyor ki meyvesini verecek. Ocak ayında Türkiye olarak pek çok üzüntü verici durumlarla karşı karşıya kaldık. Memleketimizin çok değerli aydınlarını, insanlarını Ocak ayında kaybettik. Ekonomi politikamızla ilgili çok temel kırılmalar yine bir Ocak ayında yaşandı. Şimdi öyle anlaşılıyor ki, yine Ocak ayındaki bir mutabakatla Türkiye'nin anayasal çizgisi, doğrultusu bizi yeni bir döneme sürükleyecek. Önce, bu konunun, tarihi önemine, niteliğine dikkatinizi çekmek istiyorum. Yani ilk kez cumhuriyet tarihimizde Türkiye'nin içine girdiği doğrultuyu tehdit eden, o doğrultuya özünde ters düşen bir anlayış, bir zihniyet, bir değerler sistemi çeşitli gerekçelerle, çeşitli bahanelerle, çeşitli fırsatlar kullanılarak yaşama geçirilmek isteniyor.

KONU, SANMAYIN Kİ, SIRADAN, SOMUT BİR KILIK KIYAFET KONUSUNDAN İBARETTİR.

Sanmayın ki konu, sadece insanlarımızın kendi bireysel, kişisel özgürlükleriyle, kişisel değerler sistemiyle, onların kendilerini huzurlu, rahat hissettikleri bir yaşam ortamı özlemiyle, arayışıyla ilgilidir. Bunu çok aşan, bunun ötesinde sonuçlar doğuracak bir yeni süreç işletilmeye başlanmıştır. Elbette bu süreç işletilirken çok masum talepler, iyi niyetli istekler, çok doğal, haklı, kimsenin itiraz edemeyeceği durumlar gerekçe olarak kullanılmaktadır. Bu yeni, büyük, tarihi sürecin çıkış noktası olarak masum insanların, bireylerin, kişilerin, toplumun değerler sisteminin bir fırsat, bir bahane, bir dayanak olarak kullanılmakta olduğuna tanık oluyoruz.

Zaten bütün süreçler hep böyle işler. Hiçbir zaman başlatılan bir sürecin işi nereye getireceği açıkça ilan edilerek düğmeye basılmaz. Çoğu kere onlar maskelenir, gizlenir, başka gerekçeler kullanılır, masum talepler dile getirilir, haklı şikâyetler çıkış noktası olur, insani özelemler dayanak noktası yapılır ve oradan yola çıkarak bir süreç işletilir ki, o süreç işlemeye başladıktan sonra nereye doğru bizi alır götürür, ne gibi sonuçlarla karşı karşıya bırakır bunun hesabını yapmak mümkün olmaz.

Şimdi, böyle bir tabloyla karşı karşıyayız. Şimdi, bu tabloyu irdelememiz lazım, değerli arkadaşlarım. Ne oluyor, ne yapılıyor, yapılanın siyaseti nedir? Yapılanın hukuku nedir? Yapılanın gerçek anlamı nedir? Bunu kullanılan gerekçelerin, günlük tartışmaların, suçlamaların, savunmaların ötesinde yukarıdan, tepeden bir bakışla anlayışla değerlendirmemiz lazım. Önce bazı gerçekleri birlikte saptayalım.

BİZİM TOPLUMUMUZUN EZİCİ ÇOĞUNLUĞU “MÜSLÜMAN BİR TOPLUMDUR”.

İnsanlarımız, İslamiyet'in en güç dönemlerinde, 10.yüzyıldan, İslamiyet'in çıkışından bir süre sonra İslamiyet'in dünyada kabul görmesini, yaygınlaşmasını, oluşmasını sağlayan çok büyük açılımların gerçekleştirildiği dönemde İslamiyet'e katılmıştır. Milletimizin, atalarımızın bugün Türkiye'yi oluşturan genel siyaset ve kültür çizgisinin kökünde yer alan insanların 10., 11., 12. yüzyıldan itibaren İslamiyet'in içine girdiğine tanık oluyoruz.

Türkler İslamiyet'e girdikten sonra İslamiyet bütün dünyada yaygın bir kabul görüyor. İslamiyet bütün dünyaya kendisini benimsetiyor. Sadece Anadolu'da değil, Anadolu'dan çok ötede Balkanlarda, Avrupa'da İslamiyet bir inanç ve değerler sistemi olarak çok büyük ölçüde Türklerin, Müslüman Türklerin katkılarıyla, çabalarıyla kök salıyor. Avrupa'ya, dünyaya İslamiyet'i taşıyan Türklerdir. İslamiyetin gerçek manevi anlamını zenginleştiren, İslamiyet'e yorumlar katan bizim atalarımızdır. Ahmet Yesevi ve onun etrafındaki Horasan erenleri, Alperenler Anadolu'ya gelerek Anadolu'ya yerleşerek, daha İstanbul fethedilmeden İstanbul'a gelerek, Bizans'ın egemenliği altındaki Anadolu'da bir inanç sistemi olarak, bir değerler sistemi olarak, bir yaşam biçimi olarak İslamiyet'in bayrağını şerefle dalgalandırıyorlar. Anadolu'ya gelenler silahla, süngüyle, işgalle, dayatmayla değil, güzel fikirle, doğru değerlerle, doğru anlayışla, iyi düşüncelerle, örnek davranışlarla çekim merkezleri oluşturuyorlar. Bu tabloyu Anadolu'nun içinde görüyoruz, bu tabloyu Anadolu'nun ötesinde Bizans içinde görüyoruz ve giderek Avrupa'nın içinde görüyoruz.

Bunu yapan insanların temsil ettiği bir İslamiyet var. Bu İslamiyet, 72 milleti bir sayan bir İslamiyet. Bu İslamiyet, Allah'la kul arasındaki bağı temel alan, Allah anlayışının insana yansıdığına inanan, Allah'la insanı kaynaştıran ve adalet duygusunu, özgürlük duygusunu temel alan bir İslamiyet. Korkuya dayalı, şiddete dayalı, suçlamaya dayalı bir İslamiyet değil. İşte bu İslamiyet Anadolu'da büyük kabul görüyor, Balkanlar'da kabul görüyor ve İslamiyet'in en parlak çağını bu anlayış sayesinde Müslüman olan Türkler yaşıyorlar. Şimdi, bu, bizim tarihimizin bir temel tespiti, bunun içinden geçmiştiz.

ANADOLU'NUN İSLAMİYETİNDE KADIN, ORTA DOĞU ÜLKELERİNİN İSLAMİYETİNDE GÖRÜLENDEN “ÇOK DAHA SAYGIN, ÇOK DAHA AĞIRLIKLI, ÇOK DAHA EŞİTLİKÇİ” BİR KONUM ELDE ETMİŞTİR.

Bu İslamiyet, dikkatle incelendiği zaman Vahabi, Abbasi, Emevi İslamiyet'inden farklı bir İslamiyet, ama İslamiyet'in burada yansıdığına yönelik hiç kimsenin kuşku duymaya hakkı yok. Bu, İslamiyet'e muhteşem değerini, yüce değerini kazandıran ve dünyada onu etkili kılan bir büyük tarihi süreci ortaya koyan bir anlayışı temsil ediyor. Biz böyle bir İslamiyet'in içinden geliyoruz. Anadolu'da yaşayan insanlar, bin yılı aşkın bir süreden beri Müslüman, 1071'in öncesinden gelmiş olanlar var. Böyle bir İslamiyet çizgisinin içinden geçmiştiz.

İslamiyet'in Anadolu'da nasıl bir yaşam biçimi ortaya koyduğuna hepimiz tanık olduk. Anadolu'da insanlarımızın, kadınların, erkeğin birbirine yönelik bakış açısı, geride bıraktığımız dönemlere göre birbirinden çeşitli farklılıklar göstermiş, ama daima bizim İslamiyet'imizde kadın, Orta Doğu ülkelerinin İslamiyet'inde görülenden çok daha saygın, çok daha ağırlıklı, çok daha eşitlikçi bir konum elde etmiş. Bu, bizim ta Orta Asya'dan gelen anlayışımızın bir yansıması olarak buraya gelmiş ve bizim İslamiyet'imizde kadın – erkek ilişkisi daha çağdaş bir ilişki olarak gelişmiş.

HUMEYİNİ HAREKETİ İSLAMİYET'İN BU BÖLGEDEKİ KONUMUNU, ANLAYIŞINI CİDDİ ŞEKİLDE ETKİLEMİŞ, “DİNİN SİYASALLAŞMASI” OLAĞANÜSTÜ HIZLA ARTMAYA BAŞLAMIŞTIR.

Yüzlerce yıl sürmüş olan bu İslamiyet anlayışının içinden geçmekte olduğumuz son dönemde evrensel, Türkiye'yi aşan gelişmelerin etkisiyle bir yeni anlayışa doğru çekilmek istendiğine tanık oluyoruz. 1979'da İran'da yaşanan Humeyni hareketi, İslamiyet'in bu bölgedeki konumunu, anlayışını ciddi şekilde etkilemiştir. Dinin siyasallaşması olağanüstü hızla bu bölgede geliştirilmiştir ve din – siyaset ilişkisi bir yeni anlayışla ele alınmak istenmiştir. Türkiye'de çok daha uzun süreden beri yer alan bazı gelişmeler, bu uluslararası gelişmelerle de desteklenerek karşımıza yeni bir tablo çikarmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ; “BİZİM DEVLET DÜZENİMİZ, BİZİM HUKUK DÜZENİMİZ, BİZİM EĞİTİM DÜZENİMİZ HİÇBİR ŞEKİLDE DİNİ TEMELLERE DAYANMAYACAKTIR. DİN, İNSANLARIN DİNİDİR; DEVLETİN DİNİ OLMAYACAKTIR” ANLAYIŞI ÜZERİNDE KURULDU...

Türkiye'de biz, cumhuriyetle birlikte bu tarihi kökümüzü, özümüzü temel alarak, ama dünyanın girmekte olduğu yeni istikameti de doğru değerlendirerek, Türkiye'ye özgü temel bir anlayışın içine girdik. Cumhuriyetle birlikte, biz Müslüman bir toplumuz dedik. Bununla da iftihar ediyoruz, ama bizim devlet düzenimiz, bizim hukuk düzenimiz, bizim eğitim düzenimiz hiçbir şekilde dini temellere dayanmayacaktır. Bu, çok güç, çok önemli, çok büyük bir tercihtir. Bu tercihi cumhuriyet yaptı, değerli arkadaşlarım. Bu tercih kendiliğinden olmadı. Bu tercih referandumla kabul edilmedi. Bu tercih oylamayla ortaya çıkmadı. Bu tercih, demokratik sürecin işleyişiyle ortaya çıkan bir tercih değildir.

Doğru, bütün bunlar tarihi birer gerçek ama biz, Anadolu'da yeni devletimizin şekillendirirken, Türkiye Cumhuriyeti'ni şekillendirirken, etrafımızdaki bütün İslami ülkelerden farklı olarak, tümünden farklı -hâlâ da bir benzeri yok- bir önemli tercih yaptık. Din, insanların dinidir; devletin dini olmayacaktır dedik. İyidir kötüdür, uygundur yanlıştır, haklıdır haksızdır, tartışmaya açık, o zaman da tartışıldı, bugün de tartışılıyor, ama bu çok önemli bir değişim getirdi, bir yenilik getirdi. İslamiyet'in özünü tehdit etmedi, İslamiyet'in yaşanmasına karşı çıkmadı, insanları inançlarına, değerlerine, ibadetlerine, imanlarına karşı çıkmadı, ama dedi ki, “ne olur, bu inançlarımızı, değerlerimizi devlet denilen hükmi şahsiyetin, siyasi yapılanmanın, hukuki yapılanmanın bir kimliği, bir niteliği haline dönüştürmeyelim, bunu ayrı turalım... İstesek kendi inancımızı dayatırız devlete, ama dayatmayalım.”

Niye dayatmayalım? Dini inançlarını devlete dayatan örneklerin neye yol açtığını biliyoruz, yaşamışız, Avrupa'da yaşamışız biliyoruz, kendi dünyamızda yaşamışız biliyoruz, görüyoruz. Bu hataya ülkemizi sürüklemeyelim. En doğal refleks, elbette bizim devletimizin de bizim dini inançlarımızda olmasıdır. En doğal refleks budur, ama ne olur, kendimizi bu refleksin kurbanı yapmayalım, ayıralım bunu. Bunu ayırmış olmamız İslamiyet'e, dinimizin değerlerine, inançlarımıza ters değil, sakın bu özdeşleşmeyi, dinle devlet arasındaki özdeşleşmeyi kafamızda temel bir kavram yapmayalım, yaparsak sıkıntı olur. Bakın dünya ne oldu, Avrupa neyi yaşadı? Bu ayrımı gözetmeliyiz. Bu kolay bir karar değil, arkadaşlarım. Bu kararı almak kolay değil, bu kararı uygulamak yürütmek kolay değil, ama bu karar önemli bir karar, bu karar tarihi bir karar.

BU KARAR ALINDIĞI ZAMAN TÜRKİYE CUMHURİYETİ “BİR DİN DEVLETİ OLARAK DEĞİL, BİR LAİK CUMHURİYET” OLARAK TANIMLANDI, AMA BU LAİK CUMHURİYETİN İÇİNDE YAŞAYAN HERKESİN “İNANÇ VE İBADET ÖZGÜRLÜĞÜ” BİR TEMEL HAK OLARAK, ÖZGÜRLÜK OLARAK GÜVENCE ALTINA ALINDI...

Şimdi bu model, bizim temel çıkış noktamızdır. Bundan herkesin emin olmasını istiyorum. Türkiye Cumhuriyeti diye bir kendine özgü bir siyasi yapı varsa, buna karakterini veren işte bu temel anlayıştır. Bu anlayış sayesinde bugün biz bu salonda hep beraber bir aradayız. Bu anlayışı kararlılıkla gelmiş geçmiş bütün yönetimler, içtenlikle benimsedikleri, uyguladıkları için Türkiye’de eğitim, hukuk, siyaset, devlet yönetimi çağdaş bir anlayışla belli bir ölçüde işletilebilmiştir. O sayede buraya geldik. Eğer bu böyle olmasaydı, bugün, Suudi Arabistan’da, İran’da, Irak’ta, Lübnan’da gördüğümüz manzaralar burada da yaşanan manzaralar olacaktı.

Değerli arkadaşlarım, bu ilke, çok temel bir ilkedir. Ülkeyi kuranlar bunun önemini çok iyi biliyorlardı. Bakınız 1950’lerde çok partili yaşama geçerken İsmet İnönü tarihi bir karar almak durumunda kalmıştır. O zaman İsmet İNÖNÜ’ye demişlerdir ki, “Paşam, demokrasiye erken geçiyoruz. Bu kadar erken demokrasiye geçerse henüz daha bu devlet anlayışı kökleşmedi. Buna yönelik tepkiler çıkar. Bakın, daha önce de çıkmıştı. Serbest Fırka denemesi o idi, Terakkiperver Fırka denemesi o idi. Yine çıkar ve bizim içine girdiğimiz bu çağdaş anlayış tehdit altına girer. Buna fırsat vermeyiniz” dediler. İsmet Paşa dedi ki, “**Bunu yaşayacağız ve aşacağız, başka çaresi yok. Ben yaşarken Türkiye bunu aşsın istiyorum. O nedenle ben buraya gireceğim**” dedi.

Dedi, ama iktidara gelmesi söz konusu olan partinin, Demokrat Parti’nin Genel Başkanı rahmetli Celal Bayar’a “**Celal Bey, senden bir tek şey istiyorum. Benim gelecekteki hayatıma yönelik güvence vermeni değil, kişisel teminat talep etmek değil, senden bir tek şey istiyorum, aman, Anayasamızın laiklik ilkesine sakın dokunmayın.**” dedi, “**Sakın dokunmayın. İktidara gelebilirsiniz, biz iktidardan uzaklaşırız, siz ülkeyi yönetirsiniz, başımızla beraber, zaten ben bunu özlüyorum, demokrasi bu. Bunu gerçekleştirmek beni mutlu eder. Gelin, siz yönetin ülkeyi, siz iktidar olun, siz milletvekili olun, biz bakan olun, siz cumhurbaşkanı olun, ama bu temel ilkeye dokunmayın**” dedi.

Rahmetli Celal Bayar da, ona “*Elbette, hiç tereddüde gerek yok, hepimiz Mustafa Kemal’le birlikte bu anlayış içindeyiz. Biz onun yanında yetiştik, elbette öyle olacaktır*” dedi ve bu mutabakat üzerine Türkiye’de demokratik rejim süreci işlemeye başladı. Yıl 1950.

50’DEN BU YANA GELEN GEÇEN İKTİDARLARIN HİÇBİRİSİ BUGÜNE KADAR AÇIKTAN, DEVLETİN TEMELİNDEKİ BU LAİKLİK İLKESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNİ, YENİDEN YORUMLANMASINI, BİR TALEP OLARAK ORTAYA KOYMADI.

Ne Menderes’in böyle bir talebi oldu, ne Demirel’in böyle bir talebi oldu, ne Turgut Özal’ın böyle bir talebi oldu. Herkes, inanan insanlarla ilişkisini kendi ölçülerine göre belli bir ölçüde geliştirdi, kurdu, dayanışma içine girdi, çeşitli politikalar izledi, ama hiçbir zaman gelmiş geçmiş yönetimlerin hiçbirisi açıktan, resmen ne gelmeden önceki beyanatlarında ne geldikten sonraki açıklamalarında laikliğin prensip olarak, bir ilke olarak rahatsızlık yarattığı, değiştirilmesi gerektiği konusunda bir talebi ortaya koymadılar.

İlk kez, değerli arkadaşlarım, bu iktidar, bu iktidarın en üst noktalarında yer alan insanlar, iktidara gelmeden önce bu anlayışlarını en ileri ölçülerde ifade ettiler.

- “**Laiklik de neymiş, millet istemezse elbette kaldırılırdan**” başlayınız, bu doğrultuda yığınla açıklamaları vardır.
- Her birisi siyasi kimliğini, kişiliğini geliştirip oluşturduktan sonra sorumlu bir insan olarak, Türkiye’ye yönelik değerlendirmelerini yaparken bu ilkenin yanlış olduğunu açıkça ifade etmişlerdir.
- İl başkanı olarak ifade etmişlerdir, belediye başkanı olarak ifade etmişlerdir, daha sonra iktidara geldikten sonra da yine aynı doğrultuda bu defa belki biraz daha dikkatli, ama aynı amaca yönelik açıklamalar, arayışlar içinde olduklarını göstermişlerdir.

Bunu görmezlikten gelmek mümkün değildir. O nedenle Türkiye’de sürekli bir takiye söylemi dile getirilmiştir. Başlangıçta bu bazı çevreler tarafından bir haksızlık olarak söyleniyordu, “İktidara takiye yapıyor demek yanlıştır, haksızlıktır” diyorlardı. Bilmiyorum, şimdi takiye sözünün bu iktidara haksızlık yapmak anlamına geldiğini söyleyebilecek bir kimse hâlâ kalmış mıdır Türkiye’de?

BAŞÖRTÜSÜ ANADOLU KADINININ GELENEKSEL OLARAK KULLANDIĞI BİR ÖRTÜNME ŞEKLİDİR. KİMSENİN KADINLARIMIZIN BAŞÖRTÜSÜ İLE SORUNLARI OLAMAZ, OLMAMALIDIR.

Durum çok açık, çok net, niyet belli, anlayış belli, adımlar belli. Bunlar için belli fırsatlar, belli olaylar kullanılmak isteniyor. Bazen bir olay olabilir, bazen başka bir olay. Şimdi, önümüze türban konusu çıktı. Türban konusu, önce başörtüsü diye takdim edildi. Başörtüsü, tabii bizim kültürümüzün, yaşam biçimimizin doğal bir parçası. Bu konuda kimsenin en küçük bir itiraz ifade etmeye imkânı yok. Hayatın içinde, kırında, kentinde her yerde her kesimden insanın en doğal bir şekilde, en haklı olarak kullandığı, değerlendirdiği bir gelenek. Bunda bir tereddüt yok. Onun arkasına saklanarak “türban” diye tarif edilen bir kıyafet biçimini Türkiye’de kökleştirmek, yaygınlaştırmak, meşrulaştırmak, hukuksallaştırmak, Anayasallaştırmak istediler. Nedir bu türban? Türban nereden çıktı? 50 yıl önce türban var mıydı? 50 yıl önce insanlar Müslüman değil miydi? Yani İslamiyet’in ayrılmaz bir parçası olarak sanki şimdi takdim edilmek istenen türban, gerçekten İslamiyet’in ayrılmaz bir parçasıysa, kırk yıl, elli yıl önce Müslüman olanlar bunun farkında değil miydi? Yeni mi ortaya çıktı? İslamiyet yeniden mi yorumlandı? Yeni bir peygamber mi geldi?

Değerli arkadaşlarım, türban, İslamiyet’in neredeyse bir ön şartı haline getirildi. Diyanet İşleri Başkanımız, dün bu çerçevede çok önemli bir tespit yaptı. Diyor ki, “**Dindarlığı hayatın belli saatine ve belli davranışlarına sıkıştıran, diğer alanlarda kendini fevkalade rahat hisseden bir din anlayışı geliyor.**” Bunu şikâyet olarak söylüyor. “**Rahat hisseden**” dediği, umursamaz demek istiyor. İslamiyet’in temel ilkelerine, kurallarına karşı pek çok alanda bir umursamazlık, ama iş şekle gelince, hayatın belli saatine ve belli davranışlarına sıkıştıran, diğer alanlarda kendini fevkalade rahat hisseden bir din anlayışı geliyor. Türkiye dindarlaşıyor mu? Hayır. Bunu söyleyemem. Türkiye’de türban yaygınlaşıyor. Diyanet İşleri Başkanı bunu dindarlaşmanın yaygınlaşması olarak görmediğini söylüyor. “**Dindarlığı belli alanlara hapseden, diğer alanlarda dinin genel mesajını boşaltan bir anlayış geliyor. Şekilci, belli davranışlarda dindarlığı arayan yaklaşımlar, dinin geniş rahmetinin anlaşılmasını engelliyor,**” diyor.

TÜRBAN, SON DÖNEMDE TÜRKİYE'YE DIŞARIDAN DAYATILMIŞ OLAN SİYASAL İÇERİKLİ BİR YAŞAM BİÇİMİ ZORLAMASIDIR... İSLAMİYET'İN ÖZÜNÜN BİR PARÇASI OLARAK TÜRBAN KAVRAMININ TAKDİM EDİLMESİ BİR BÜYÜK ALDATMACADIR.

Ama olayların gelip orada düğümlendiğine tanık oluyoruz. Onun yaygınlaştırılmak istendiğine tanık oluyoruz. Onun doğru kıyafet biçimi haline dönüştürülmek istendiğine tanık oluyoruz. Bu, Türkiye'nin içinden değil, dışından kaynaklanan bir olaydır. Dışından teşvik edilen, geliştirilen bir olaydır. Elbette içinden de destekler gelmiştir. Şimdi, önümüze böyle bir olay, böyle bir tablo getirilip dayatılmıştır. Bu tablo, dinin Türkiye'de yeniden canlanması, yükselmesi anlamına mı geliyor, dinin başka amaçlarla kullanılması anlamına mı geliyor? Bu sorular ortadadır. Değerli arkadaşlarım, dokunulmazlık için Anayasayı değiştiremiyoruz, Türkiye'nin bunca temel sorunu var, o temel sorunların çözümüne yardımcı olmak üzere Anayasayı değiştirmeye yönelmiyoruz, ama **Türkiye'ye dayatılmış olan, dışarıdan dayatılmış olan siyasi içerikli bir yaşam biçimi zorlamasına Türkiye'nin Anayasasının kapısını açarak hoş geldin diyoruz.**

Değerli arkadaşlarım, bu, hiç kuşku yok, çok önemli siyasi gelişmelere yol açacak bir adımdır. Bu öyle bir süreçtir ki, bunu kimin nasıl kontrol edebileceği de söylenemez. Şimdi, bu işi başlatanlar, buna destek verenler, kendi aralarında sorumluluk düzeylerini asgariye indirebilmek için bir çaba içinde gözüküyorlar. Olay başlatılmıştır, ama herkes, ben onu istedim, bunu istemedim diyerek kendi sorumluluğunu ayırabilmeye çalışıyor.

SADECE “ÜNİVERSİTELERDE TÜRBANIN SERBESTLİĞİNİ SAĞLAYAN BİR DÜZENLEME OLACAKTIR” DEMEK, KİMSEYİ İNANDIRMAYA YETMEZ. BUNU İDDİA ETMEK HALKI KANDIRMAKTIR.

Ne bunu yapanlar bu söylediklerine inanıyor olabilirler, ne de onların bu sözlerine kimsenin inanması mümkün değildir. Başlatılan iş biliniz ki, artık küçük küçük bentlerle, duvarlarla, engellerle sınırlanabilececek bir iş değildir. Bunun çok ötesinde bir sürecin önü açılmıştır. Din anlayışına dayalı bir yarış, devlet düzeni içinde yer almaya yönelik olarak harekete geçirilmiştir.

“Efendim, biz sadece yüksekokulda türbana izin vereceğiz, lisede izin vermeyeceğiz”. Niye izin veriyorsun yüksekokulda?

“Canım, dini inancının gereği, bırak örtsün”. Peki, dini inancının gereği yüksekokulda örtüyor da, 16 yaşındaki, 17 yaşındaki genç kız lisede dini inancının gereği niye örtmüyor? Bunun önüne geçmen mümkün mü? Dini inancının gereği devletin, kamunun bir resmî kılık kıyafetin genel, herkesi kapsayan bir kılık kıyafetin ötesinde dini simgeleri, dini kılık kıyafeti bir parçası haline getirmeyi kabul ettiği anda buna bir set çekmek, sınır çekmek mümkün değildir. Lisede bunun önüne geçmeniz mümkün değildir. Yani hiçbir hukuki atraksiyon, AKP'yi bu istikamette destekleyen hiçbir büyük hukukçu arkadaşımız, zekasıyla, yaratıcılığıyla, teknik becerisiyle başlatılan işin çok daha geniş bir kapsama ulaşmasını engelleyecek formülü bulmaya muktedir değildir. Şimdi ağlaşmanın da hiçbir anlamı yoktur.

“O formül bu işi engellerdi, bu formül bu işi engellerdi” derler, seni kullanırlar; o formül derler, bu formül derler, sonra istedikleri formülü getirirler koyarlar ve sen de buna alet olmuş olursun.

BU GETİRİLEN DÜZENLEME; SADECE ÜNİVERSİTELERDE DEĞİL, YÜKSEKOKULLARDA DEĞİL, TÜM RESMÎ EĞİTİM SİSTEMİ İÇİNDE TÜRBAN DENİLEN, “BİZİM MİLLETİMİZİN, TARİHİMİZİN, GELENEKLERİMİZİN, KÜLTÜRÜMÜZÜN BİR PARÇASI OLMAYAN, DIŞARIDAN TÜRKİYE'YE BELLİ SİYASİ AMAÇLARLA DAYATILMIŞ OLAN” İTHAL KIYAFETİN TÜRKİYE'DE DEVLET SİSTEMİNİN İÇİNE DOĞRU GELİŞMESİNİN ÖNÜNÜ AÇMIŞTIR. HEDEF, MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN KURDUĞU TÜRKİYE CUMHURİYETİDİR.

Bunu açık bir şekilde bilelim. Gelen Anadolu'dan insanlarımızın, kadınlarımızın yaşmağı, başörtüsü değildir; gelen Arap, Vahabi, Abbasi, Emevi İslam yorumunun Türkiye'ye yönelik projelerinin bir simgesi olarak Türkiye'deki işbirlikçileriyle birlikte Anadolu halkına dayatmaya başladığı bir yabancı üniformadır, onun önünü açmışlardır.

Bunun gelişikle Türkiye'de yükselen İslamiyet değildir, bunun gelişikle yücelen İslamiyet değildir, bunun gelişimiyle Türkiye'de yaygınlaşan İslamiyet'in özü, değerleri, ahlakı, kuralları değildir, Kuran'ın İslamiyet'i değildir, gelen başka bir şeydir, değerli arkadaşlarım.

Din için gelmiyor, siyaset için geliyor.

Bu siyasetin kullandığı elbette inançlı Müslüman kardeşlerimiz, vatandaşlarımızdır. Elbette onların samimi duygularını, düşüncelerini kullanarak bunu yapıyor, onların sırtından yapıyor, onların üstünden yapıyor, onları kullanıyor, ama hedef, Mustafa Kemal Atatürk'ün kurduğu Türkiye Cumhuriyeti'dir.

AKP'İN OYUNCAĞINI ELİNDEN ALDIĞINI İDDİA EDEREK, TESLİM OLARAK, BOYUN EĞEREK, İŞBİRLİĞİ YAPARAK BU SARMALI ETKİSİZ KILMAK MÜMKÜN DEĞİLDİR.

Türkiye Cumhuriyeti'nin laik kimliği cumhuriyetin özüdür, hedef de budur. Bunu bilerek gerçekleştirenler var, ne yaptığını bilerek bunu yapanlar var; ne yaptığını bilmeden buna alet olanlar var, kullanılanlar var. Elbette buna alet olanlar, kendilerine göre gerekçeler ortaya koyarlar, bahaneler söylerler, yok meydanı boş bırakmayacaklarmış da, o meydanda yarışacaklarmış. O meydanda yarışsan ne, yarışmasan ne, mesele, senin onunla bununla yarışıp yarışmaman değil, mesele Türkiye Cumhuriyeti'nin ebediyen devam edip etmeyeceği.

Bu girişimleri teslim olarak, boyun eğerek, işbirliği yaparak etkisiz kılmak mümkün değildir. Şimdi, birileri herkesi aldatmıyor da, kendisini aldatıyor. Türban, yüksekokullarda sınırlı kalacakmış! Mümkün değil, hiçbir haklı gerekçen yok.

Anayasaya koymuşsun, Anayasa'da bir Anayasal hak olarak, bir vatandaşlık hakkı olarak koymuşsun. Herkes vatandaş, lisedeki de vatandaş. “Sınırlanabilir” demişsin ve YÖK Yasası'nı da sınırlamışsın.

Liselerle ilgili bir sınırlama getirdin mi? Sınırlamayı şimdi sen getiriyorsun, ya yarın başka birisi, 184'lük bir iktidar ya da parlamenter çoğunluğu o sınırı istediği gibi tarif eder mi?

Artık Anayasa Türkiye Cumhuriyeti'nin güvencesi olmaktan çıkıyor, herhangi bir iktidarın siyasi ihtiyaçlarına göre oluşacak olan parlamentonun basit çoğunluğu oluyor, Türkiye'nin gelecekteki kaderi artık buna teslim oluyor.

Anayasanın özüydü, Anayasadan çıktı artık. Bunu sadece kamu hizmeti alanlar kullanacaklarmış, peki kamu hizmeti verenler ne olacak? Nerede yazıyor bu kamu hizmet alan veren ayrımı? Anayasada temel vatandaşlık hak ve özgürlükleri kamu hizmetinden

yararlananlara bir türlü, kamu hizmeti verenlere bir türlü diye bir ayrım mı var? Böyle bir ayrım gözetilebilir mi? Vatandaşa verdiği her hakkı herkes sonuna kadar kullanır.

Yani bir sınıf düşünün, sınıftaki bütün kızlar türbanlı, ama öğretmenin başı açık olacak ve böylece de laiklik kurtulacak, olur mu böyle bir şey, mümkün mü?

Değerli arkadaşlarım, Anayasa değişmeden daha şimdiden gerçeğe bir bakınız, Türkiye'deki gerçeğe bir bakınız, bu Anayasaya girdikten sonra olacakları kim önleyecek, bunlar mı önleyecek? Bunlar önlemezse bunların yakasından, bunların işbirlikçileri mi tutup hesap soracak?

HEDEF, LAİKLİK İLKESİDİR, BU AÇIKÇA LAİKLİK İLKESİNE KARŞIDIR.

Ortada kararlar var, Anayasa Mahkemesi'nin kararları var, İnsan Hakları Mahkemesi'nin kararları var. Açıkça bu, bizim Anayasamıza aykırı bir düzenleme. Zaten bu aykırı düzenlemeyi onlarla işbirliği yapan AKP'nin hukukçuları da biliyorlar. "Anayasaya aykırı bu, Anayasa Mahkemesi bunu iptal eder" denildiği zaman, "Yok, iptal edemez" diyorlar. "Çünkü Anayasa Mahkemesi olayın özüne bakamaz" diyorlar.

Yani "olayın özüne bakabilse iptal eder de, Anayasaya da aykırı, ama Anayasa Mahkemesi aykırılığı tescil edemez, çünkü sadece o usulü denetleme yapar. Usulü denetleme yapacağı için usulde de herhalde hata yapmazlar. Böylece, esasa aykırı olduğu halde Anayasaya, Anayasanın 2'nci maddesine denetleme yapılamaz diyorlar.

Kim diyor? Akıl hocaları diyor bunlara. Yaptığımız iş Anayasaya aykırı, ama merak etmeyin siz, Anayasa Mahkemesi bunun hükmünü veremez diyorlar.

Şimdi, verir mi veremez mi, o da ayrı bir iş, o da ciddi bir hukuki değerlendirme konusu. Niçin? Çünkü sonunda bu getirilen Anayasa değişikliği, Anayasanın 2'nci maddesindeki laiklik ilkesine aykırı ve Anayasanın değiştirilmese teklif dahi edilemez maddelerinden birisi bu. Anayasanın değiştirilmesi teklif dahi edilemez maddelerine yönelik bir Anayasa değişikliğinin teklif edilip kabul edilmesi halinde Anayasa Mahkemesi'nin, ben esasa bakamam, usule bakarım, o nedenle buyursun demesi beklenebilir mi? Elbette onlar teklif edilemezliğin usulü bir zafiyet olduğunu, işin daha başında teklif edilmesi yasaklanmış olan bir maddenin teklif edilmesi suretiyle bir usul ihlali yapılmış olduğunu herhalde görebileceklerdir. Bakalım göreceğiz, görebilecekler mi, göremeyecekler mi?

Ama olay bu. Olayın siyaseti açık. Olayın siyaseti, arkadaşlar laiklik ilkesinden sıkıldı. Yıllarca laiklik ilkesine karşı siyaset yapıldı, yapıldı, siyaset bu temelde yapıla yapıla birikti, gelişti, kök saldı ve artık onun gereğini yavaş yavaş yerine getirmek zorunluluğu ortaya çıktı. Şimdi o noktadayız. Şimdi, o siyasi süreç, on yıllardır Türkiye'de geliştirilen bu süreç, ekilen tohumlar, verilen destekler, himayeler, gerçekleştirilen kadrolaşmalar, bütün bunlar birikti, hadi artık, icabını yapalım noktasına geldi.

Hatırlarsınız, geçen 2005 yılının 23 Nisan'ında o zamanki Meclis Başkanı çıktı "Bu işi yeniden yorumlamak lazım" diye açıkça talep etti. Başbakan kısa bir süre sonra dedi ki "Acele etme, zaman içinde bu işi halledeceğiz. Ortalığı karıştırma, çıkarma sesini" dedi.

Bir süre önce YÖK Başkanı, açık unuttuğu bir mikrofon dolayısıyla haberdar oluyoruz, Meclis Başkanına "Bana Cumhurbaşkanı ve Başbakan dediler ki, sakın ha her şeyi anlatmaya kalkma, sonra bizi ipe çekerler." Başbakan ve Cumhurbaşkanı, YÖK Başkanına açıkça, "Sakın ha, her yerde konuşma, bizi ipe çekerler" diyorlar.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, bazı saf diller hâlâ bu Hükümetin kafasının arkasında bir takiye yok demeye devam ediyorlar mı? Yani bu hükümetin gizli bir projesi var mı, yok mu sorusunu hâlâ zihninde cevaplandırmamış birtakım insanlar var olmaya devam ediyor mu?

Getirilen düzenleme sadece üniversite ile sınırlı kalacak deyince, Anayasa Komisyonu üyesi bir AKP'li çıkıyor diyor ki, "Böyle bir şey olur mu, sadece üniversite öğrencileri yararlanacak, kamu görevlileri olmayacak."

Türkiye'de milyonlarca kamu görevlisi var. Eğer vatandaşlık hukuku Anayasadaki getirilen yeni düzenlemeyle, vatandaşlara istediği kılık kıyafetle yaşamak hakkını getiriyorsa, siz milyonlarca kamu görevlisine, inançlarının gereği olarak, dini inançlarının gereği olarak yaşama hakkını onların elinden nasıl alabilirsiniz? Nasıl alabilirsiniz?

Yani, "Ben Müslüman'ım ve İslamiyet'in gereği türban takmaktır" diyen bir öğretmen şu tercihle mi karşı karşıya kalacak: Ya dinin gereğini yaşama, bizim Anayasamız onu gerektiriyor veyahut da dininin gereğini yaşayacaksan kamuda görev yapma hakkından yoksun ol, yani Müslümanlar kamuda görev yapamayacak mı önümüzdeki dönemde? Müslümanların memur olma hakkını mı kaldırılıyorsunuz? Müslüman kadınların memur olma hakkını mı kaldırılıyorsunuz? Müslüman kadınlar kamuda görev yapamayacaklar mı? Öğretmen olamayacaklar mı? Doktor olamayacaklar mı? Avukat olamayacaklar mı? Hâkim olamayacaklar mı? Hemşire olamayacaklar mı, bunu mu söylemek istiyorsunuz, söyleyebilir misiniz bunu?

Türban üniversitelerde serbest kalınca yukarıdakine benzer değerlendirmeleri bastırmak, türbanın her alanda yaygınlaşmasına yönelik talepleri göğüslemek mümkün olabilir mi?

Eğer onu inancın gereği diye tarif etmişseniz, Anayasamıza onu yerleştirmişseniz, siz milyonlarca Müslüman kadına, sen dini inancının gereği olarak kamuda yaşayamazsın diyebilir misiniz Allah aşkına?

Öyle bir noktayı kurcalıyorlar ki artık kontrol etmek mümkün değildir. Bunun önünde durulur mu? Yani insanım, ben vatandaşım, Anayasa hakları vermiş, ben Müslüman'ım, Müslüman olmanın türban takma hakkını içerdiğini söylüyorsunuz, ama bana kamuda görev yapamaz diyorsunuz. Ne olacak? Müslümanlar görev yapamayacak mı, olur mu öyle bir şey? Sürdürülebilir mi bu?

BİZ AKP'NİN VE ONA TESLİM OLAN PARTİ OYUNUNU GÖRÜYORUZ VE BUNA KARŞI DA ÜZERİMİZE DÜŞEN GÖREVİ HİÇ KUŞKU YOK, SONUNA KADAR YAPACAĞIZ.

Değerli arkadaşlarım, bakınız kamuda çalışanlara da bu hakkın verilmesi lazım elbette diyen, inancının gereğini ifade eden AKP'li Anayasa Komisyonu üyesi hakkında soruşturma açarak cezalandırmak istemişler, disipline vermişler.

Hatırlıyorsunuz, daha önce de Atatürk'e saldırmış bir AKP milletvekilini vermişlerdi disipline, değil mi? Ne oldu sonra? Şimdi İdare Amiri, terfi etti, liste başı oldu.

Bütün bunların ne olduğunu biliyoruz. Bütün bunlar, hakkımızda, partimizin aleyhinde delil oluşturmayalım, onun gereğini yapalım tertibi. Böyle bir samimiyetsizlikle demokrasi, dürüst bir siyaset olur mu? Aldatmacaya dayalı, yanıltmacaya dayalı, oraya o türlü, buraya bu türlü davranarak siyaset yapılabilir mi?

Bir süre önce, hatırlarsınız, ben, Merkez Bankası'nın İstanbul'a taşınmasını Atatürk'e karşı anlayışıyla izah etmiştim. Başbakan demişti ki "Mahkemeye vereceğim." Aradan bu kadar zaman geçti bekliyoruz, daha celp gelmedi. Daha Başbakan mahkemeye vermedi bizi, versin de bunu mahkemede konuşalım. Daha önce bir konuyu konuşmuştuk, Başbakanın yalan söyleyip söylemediğini mahkemeye tescil ettirmiştik, şimdi de mahkemeye versin Atatürkçülük konusundaki hissiyatını mahkemeye tescil ettirelim.

Tartıştığımız konuyla ilgili tablo ortada. Bu aldatmacalarla, bu yanıltmalarla karşısındakileri avutmaya çalışarak neyin yapılmak istendiği çok açıkça görülüyor ve Türkiye bir yere doğru sürükleniyor. Bu üzüntü verici bir tespittir. Ama gerçek budur. Biz bunun böyle olduğunu görüyoruz ve buna karşı da üzerimize düşen görevi hiç kuşku yok, sonuna kadar yapacağız.

SN. BAŞBAKAN, "BİZ BATININ İLMİNİ, İRFANINI, TEKNIĞINI DEĞİL, AHLAKSIZLIĞINI ALDIK..." DİYOR. ANCAK SN. BAŞBAKANIN VE ARKADAŞLARININ SİYASİ AHLAK VE ETİK KURALLARINI HİÇ UMURSAMADIKLARINI HERKES BİLİYOR.

Başbakan son zamanlarda daha cesur açıklamalar yapmaya başladı. İşte, bunlardan birisi de "Biz Batının ilmini, irfanını, tekniğini değil, ahlaksızlığını aldık" ifadesi tabi bu, Başbakanın Batı problemini, medeniyetler, kültürler problemini nasıl anladığı, Türkiye'deki sorunları, Batı dünyasındaki problemleri nasıl tahlil ettiği bakımından enteresant bir değerlendirme. Söylenebilecek çok şey var, hiçbirisine girmiyorum, ama şunu söylemek istiyorum:

Keşke biz Batının ahlaksızlığını, olumsuz yönlerini aldık iddiası doğru olsa idi. O zaman sorun çok daha kolay olurdu. Tedbirini çok daha kolay bulurduk. Bugün Türkiye'de çok ciddi ahlaki problemler var, çok ciddi yolsuzluk problemleri var, çok ciddi manevi krizler var. Bu krizlerin dışarıdan ithal krizler olduğunu söylemek imkânı yok. Yani şimdi insanın aklına şu geliyor tabii:

- Başbakan böyle söylüyor, peki bir Maliye Bakanının kendisiyle ilgili dört defa af çıkarttırmak istemesi Batı kültürünün, Batı ahlakının bir parçası mı?
- Yani Batıda bugün, bizim iktidarın, Başbakanın, bakanların kendi yakınlarına, çocuklarına sağladıkları imkânı, bir Batılı Başbakanın, bakanın sağladığının ortaya çıkması halinde başına nelerin geleceğini Başbakan bilmiyor mu?
- Yani ahlak, ilke diyorsanız, orada biraz durunuz Sayın Başbakan, orada biraz durunuz. Siz, hâlâ kendi hesabınızı tam verememişsiniz. AKBİL yolsuzluğundan hesabını verememiş bir Başbakanın çıkıp da Batıdaki ahlak krizinden söz etmeye hakkı var mı?
- Sizin bu uygulamalarınızın ne Batı da yeri var, ne Doğu'da yeri var. Ne Hıristiyanlıkta yeri var, ne İslamiyet'te yeri var. Yani sizin sadece Batıda değil, Hz. Ömer'in nezdinde de yeriniz yok.

GELDİĞİMİZ BU NOKTADA OLMASI GEREKEN; TÜRKİYE'NİN BU OLAYLAR KARŞISINDA GERÇEKLERİ GÖREREK KENDİ YOLUNU DOĞRU SEÇEBİLMESİDİR. BİZ, BU KONUDA GÖREVİMİZİ KARARLILIKLA BUGÜNE KADAR YAPTIK, BUNDAN SONRA DA YAPMAYA DEVAM EDECEĞİZ.

6.2.5.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN KARACAAHMET CEMEİNDE YAPTIĞI KONUŞMA (27 Ocak 2008)

Bugün Muharrem ayının bu unutulmaz yıldönümünde **KARACAAHMET SULTAN DERGAHI'**nda sizlerle beraber olmaktan, sizlerle dayanışma içinde olduğumuzu ortaya koymakla bir sorumluluğumuzun gereğini, görevimizin gereğini yerine getirdiğimizi düşünüyorum.

Bugün sizler böyle olağanüstü katılımlı bir toplantıda biraraya geldiniz. Bütün etrafımızda, aşağıda, sokaklarda binlerce insan birarada. Bizleri böyle bir dayanışmaya sevkeden, biraraya getiren duygu, düşünce, ihtiyaç nedir acaba? Niçin insanlarımız evlerinden, ocaklarından kopup, **KARACAAHMET SULTAN DERGAHI'**nda böyle bir günde biraraya gelme ihtiyacını hissediyorlar?

Sadece böyle bir günde değil bütün bir yıl boyunca milyonlarca insan niçin acaba buraya yüreğindeki umuduyla, acısıyla, heyecanıyla, bekleyişiyle koşup gelmek ihtiyacını hissediyor? Bunu sağlayan nedir? Bu bir mecburiyet değil. Ortada kanun yok. Ortada dağıtılan bir ödül de yok. Tam tersine insanlar buraya vermeye ve gönüllerini zenginleştirmeye, umutlarını arttırmaya, güvenlerini pekiştirmeye geliyorlar.

Değerli arkadaşlarım, bunun arkasında büyük bir tarih var. Bu bir günün işi değil. Bu sadece bu yılın işi değil. Yüzlerce yıldan beri sizlerin atalarınız, dedeleriniz, onların ataları, onların dedeleri bu anlayış içinde buralara koşup geliyorlar. Niçin acaba? Burada nasıl bir güzellik var? Burada nasıl bir değer var? Burada herkesi, okumuşunu, okumamışını, zenginini, fakirini, kadınını, erkeğini, köylüsünü, kentlisini çeken nasıl bir cazibe var?

Bunu anlamamız lazım. Burada yüce bir anlayış var, yüce bir ruh var, yüce bir inanç var? Burada bizi biraraya getiren **KARACAAHMET SULTAN**. Şunu tekrar birbirimize hatırlatmalıyız.

Karacaaahmet SULTAN bu toprakları, bu coğrafyayı, Anadolu'yu, İstanbul'u bizim toprağımız haline dönüştürmek için bizim inançlarımızın, değerlerimizin, ahlakımızın, düşüncemizin coğrafyası, toprağı haline dönüştürmek için Orta Asyalardan kopup gelen Horasan erenlerinin, Alp erenlerinin en mümtaz, en önde gelen şahsiyeti.

Herşey silahla, süngüyle olmaz. Herşey savaşıyla, askerle olmaz. Bazen güzel bir söz, güzel bir düşünce, doğru ahlak, iyi davranış, sevgi, dayanışma silahtan da, savaştan da daha güçlü olabilir. İşte bu insanlar bu Alp erenler, Horasan erenleri buralarda bizim bugün bir parçası olmaktan mutluluk duyduğumuz, onur duyduğumuz, maneviyat ikliminin, inanç dünyasının, ahlakın, değerlerin, sevginin, güzelliklerin kabulünü sağlayan inandırma çalışmasını, ikna çalışmasını başarıyla gerçekleştiren insanlar. Bunu yaptığı için de bu topraklarda daima bir aziz gibi yüce bir şahsiyet olarak asırlar boyunca kuşaktan kuşağa insanların gönlünde ve kalbinde varlığını sürdürmeyi başarmış olan insanların başında gelen biri.

Huzurunda toplandığımız insanın bu özelliğini bilelim. Nedir o maneviyat iklimi? Hangi maneviyat iklimini, hangi inanç sistemini buraya getiriyorlar? İslamiyet'i bu topraklara taşıyan öncü insan. Ama onun taşıdığı İslamiyet ülkemize daha sonra zorla dayatılan, ithal edilen bir İslamiyet'in ötesinde. **İnsanı temel alan, insan eksenli, insan odaklı, insanın Allah'la ilişkisini çok özel bir ilişki olarak**

kabul eden, insanın Allah'la ilişkisinin arasına kimseyi koymayan, yüksek, yüce, gerçek İslamiyet'i buralara taşıyorlar.

Tasavvuf İslamiyet'in muhteşem yüzü, onların elinde Anadolu' muza getiriliyor. Bugün Anadolu'da sizlerin bir parçası olduğunuz, hiçbir mezhep ayrımı yapmadan, hangi mezhebe mensup olursa olsun bütün insanlarımızın ortak inanç temellerini ortaya koyan bu yüce şahsiyetlerdir.

Bunların kıymetini bilmeliyiz. Bunların kıymetini sadece sizlerin değil, onların yolundan yürüyen, onların tarikinden çıkmayan insanlar olarak sadece sizlerin değil hangi yoldan yürürse yürüsün Allah'a ve Muhammet'e inanan herkesin sahiplenmesi gerektiğine inanıyorum.

Böylesine geniş, böylesine kucaklayıcı çok büyük bir manevi zenginliğin üzerinde olduğumuzu kimsenin unutmamasını istiyorum. Bunun kıymetini bilmeliyiz. Bunu dışlamak değil. İnkâr etmek değil. Yok saymak değil. Bastırmak değil. Tam tersine önünü açmak, sahiplenmek, geliştirmek, yaymak ve bütün insanlarımızın Anadolu'da bu değerlerle kucaklaşmasını sağlamak zorunda olduğumuzu düşünüyorum.

Yapılması gereken budur. Ne mutlu ki, sizler en güç dönemlerde bile bu inançtan şaşmadınız, onların değerini hiçbir zaman unutmadınız, onlara karşı uygulanan yıldırma politikalarına boyun eğmediniz, teslim olmadınız.

Gelecekte herkes sizin mücadelesini verdiğiniz anlayışın nasıl tüm Türkiye için, Alevi'si için de, Sünni'si için de, Müslümanları için de Müslüman olmayanları için de ne kadar önem vermesi gerekli olduğunu çok daha iyi anlayacaktır.

Güç günler yaşandı, acılar çekildi biliyorum. Hala çekilmeye devam ediyor. Bunların siz farkındasınız. Onları böyle bir günde, özellikle en büyük acının yaşandığı bir günde Kerbela acısının yaşandığı bir günde, bunları konuşmak uygun değil, doğru değil. Siz acıyı yüreğinizde taşımayı en iyi bilen insanlarsınız. Siz acıyı imbikten geçirip, bal eylemesini bilen insanlarsınız. Bunları biliyoruz ve bunlara hepimiz minnettarız, müteşekkiziz. Siz bizim Anadolu'daki kültürümüzün özünüz, temelisiniz, dayanağsınız. Her şey oradan yola çıkıyor. Sizi dışlamak değil sahiplenmek lazım. Azaltmak değil çoğaltmak lazım. Sizlerle kaynaşmak lazım, kucaklaşmak lazım.

Çünkü siz kimseye karşı değilsiniz. Kimse için kötü düşünceniz yok. Muharrem Dede'nin biraz önce söylediği gibi;

- ✓ Siz "72 millet birdir" diyen insanlarsınız.
- ✓ Siz "Hacı Bektaş Veli yolundan yürüyen" insanlarsınız.
- ✓ 12.yüzyılda Anadolu'nun büyük aydınlaşmasının, Rönesans'ının, dünyada Ortaçağın engizisyonu, zulmü, karanlığı yaşanırken, Haçlı Seferleri yapılırken, Moğol istilasını yaşanırken Anadolu'nun özünde Hacı Bektaş Veli ile Mevlana ile Yunus ile ve bugün dergahında biraraya geldiğimiz bu yüce şahsiyetleriyle Karacaahmet Sultanı ile Ahmet Yesevi'nin yetiştirdiği bu değerli kişilerle beraber yürüyen" insanlarsınız.
- ✓ "Anadolu'da ileri bir düşünceyi, ileri bir ahlakı, ileri bir kültürü, insana değer veren, insanı inancıyla, mezhebiyle, ırkıyla yargılamayan, dışlamayan, insanı insan olduğu için eşit sayan, kadını da erkeği de eşit sayan ve herkesi bir ve değerli sayan" düşünceye gönül vermiş, o yola baş koymuş insanlarsınız.

Herkesin içinde Allah'ın yansımasını gören ve herkesi o nedenle birbirine eşit kabul eden bir ileri medeniyet anlayışının, günümüzde dahi henüz tam ulaşılammış bir medeniyet anlayışının devamı olarak sizler bugün burada bulunuyorsunuz.

Ben bu duygularla aranızdayım. Şunu bilmenizi istiyorum bugün buraya ben CHP Genel Başkanı olarak değil, ben Deniz Baykal adındaki Türkiye Cumhuriyetinin bir vatandaşı olarak bulunuyorum ve bu düşüncelerimi bir vatandaş olarak içimden, yüreğimden, zihnimden, gönlümden geçen düşünceler olarak sizlerle paylaşıyorum.

Hepimiz kardeşiz. Hepimiz biriz ve beraberiz. Bizi kimsenin ayırması, bölmesi mümkün değildir.

Bu anlayışımızı korumak, güçlendirmek için ne gerekirse yaparız, yapacağız. Herkesin inancı saygıdeğer, herkesin düşüncesi saygıdeğer, herkesin kimliği saygıdeğer, hepsinin başımızın üzerinde yeri var.

Devlet de herkesin devletidir. Hepimizin devletidir. Devlet o mezhebin de devletidir, bu mezhebin de devletidir.

O inançta olanın da devletidir, bu inançta olanın da devletidir. Herkesin devletidir. Kadınların da devletidir. Erkeklerin de devletidir. Neye inanırsa inansın herkesin devletidir. O nedenle devlete üniforma giydirmek, devleti din inancın simgesi haline dönüştürmek, o inancın dışındaki insanları dışlamak anlamına gelir. Bu dışlayıcılıktır. Bu yanlıştır.

Herkesin inancına, yaşayışına saygımız var.

Herkesin özgürce, istediği gibi yaşaması gerektiğine inanıyoruz. Kimsenin kılığına, kıyafetine karşı çıkma hakkı hiçbirimizde yoktur. Herkesin kılığına, kıyafetine saygı gösteriyoruz **ama devleti belli bir kılık, kıyafet içine sokmanın yanlış olduğunu söylüyoruz.**

Devlet herkesin devleti, hepimizin devleti. Ama onu koruyalım. **Eğer devleti bir kimliğin parçası haline getirirsek işte o zaman en büyük ayrımcılığı, en tehlikeli dışlayıcılığı, en sakıncalı bölücülüğü resmi olarak devlet eliyle yapmış oluruz.** Öyle değil mi?

Yani bugüne kadar devletin üniforması yok diye bir sıkıntı mı ortaya çıkmıştı? Devletin üniforması yok diye hak ve özgürlüklerde bir kısıtlama mı vardı? Hak ve özgürlüklerdeki kısıtlamaları Türkiye'de gelmiş geçmiş devlet adamlarının hiçbirisi fark etmedi de şimdi birileri mi fark ediyor?

Yani Atatürk'ü, İnönü'sü, Celal Bayar'ı, Adnan Menderes'i, Süleyman Demirel'i hak ve özgürlüklerden habersizdi, bu meselelerin farkında değildi, Turgut Özal bunlardan habersizdi, o nedenle kimsenin Türkiye'nin Anayasasıyla bir derdi yoktu, hukukuyla bir derdi yoktu. Birden bire bir demokrasi, insan hak ve özgürlükleri sorunu ortaya çıktı ve bunun sonucu olarak da devlet belli bir

kimliğin parçası haline dönüştürülerek bu sorunu çözeceğiz diye teklifler ortaya atıldı, şimdi onlarla mı uğraşyoruz?

Bunlar yanlış. Elimizdeki kıymetini bilelim. **Devlet inançlar üstüdür. Devlet herkesin devletidir. Hepimizin devletidir ve öyle kalmalıdır.** Eğer öyle olmaktan çıkarırsanız nereye kadar gider yolu, dünyaya, çevremize baktığımız zaman görüyoruz. Oralara gitmesin, gitmeyelim. Ağzımızın tadını bozmayın. Huzurumuzu bozmayın. Biz sadece bugünü değil bir adım atılırsa bir süre sonra milletin başına neler gelecek onu görüp, onu önlemeye çalışıyoruz.

Bizim istediğimiz Türkiye’de bir daha Kербela’lar yaşanmasın. Bizim istediğimiz Türkiye’de bir daha K.Maraşlar yaşanmasın, Sivas’lar yaşanmasın, Gaziosmanpaşa’lar yaşanmasın.

Bunun güvencesini almaya çalışıyoruz. Bunun uyarısını yapmaya çalışıyoruz. Bunun tedbirini almaya çalışıyoruz. Bu duygular içinde aranızdayım. Sevgili dostlarım, sevgili canlar, Başkanımızı dinledik. Sizlerin sorunlarınızı, dertlerinizi hepimiz çok iyi biliyoruz. Bu konuda üzerimize ne düşerse anlattığım anlayış çerçevesi içinde elimizden geleni yaparız. Yani biz sadece bizim dışımızdaki birileri devlete kendi üniformalarını giydirmesin demiyoruz. Aynı zamanda eminim siz bizim üniformamızı da o devlete giydirmeyin diyorsunuz öyle değil mi?

Sizin bu anlayışta olduğunuzu biliyorum. Bu anlayış çerçevesi içinde üzerimize ne düşerse memnuniyetle sizlerle, el ele birlikte yaparız. Sizleri bu güzel duyguları, düşünceleri günümüze kadar sabırla, acıyla taşımayı başardığınız için yürekten kutluyorum. Anadolu’nun güzelliğisiniz siz. Anadolu’nun hiçbir zaman solmayacak bir gülüsünüz siz. Ne mutlu ki, siz varsınız, ne mutlu ki, Türkiye sizin varlığınızla daha güzeli, daha demokratik, daha kardeşçe bir yaşamı sağlamak imkanına sahip.

Bu duygular içindeyim. Bu duygular içinde sizlerle beraberiz, bu günü acılarımızı gene yüreğimize bastırarak birlikte paylaşacağız. Birazdan aşuremizi hep beraber yiyeceğiz. Aşure bildiğiniz gibi azı çok etmenin sanatı. Yokluktan bereket çıkarmanın sırrı. Aşure bir güzellik. Aşure paylaşma, aşurede sadece belki miktarı çok olmayan birbirinden çok farklı yiyecekler, bir uyum ve barışıklık içinde, bir ortak lezzet içinde bir arada oluyorlar ama dikkatinizi çekerim hiçbir zaman aşure tek başına yapıp yenilen bir şey değil. O zaman aşure olmaz. Aşure birlikte yapıp, birlikte yenilen şeydir ve beraberliğin vurgulandığı, karşılıklı birbirimize muhtaç oluşumuzun, birbirimize ihtiyaç duyduğumuzun, birbiriyle dayanışma içinde olma zorunluluğumuzun bir simgesi.

Simge diyorsan al sana işte en güzel simge. Aşure simgesi. Dostluk ve kardeşlik simgesi, barış simgesi, yaşadığımız acıyı tada dönüştürme simgesi değil mi?

Kербela’dan aşure tadı çıkarmaya çalışıyorsunuz. Ne yüce bir ruh, ne yüce bir anlayış. Sizlerle beraber olmaktan mutluluk duyuyorum, hepimize Antalyalı Deniz Baykal olarak sevgiler, saygılar sunuyorum.

6.2.6.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN MEVLANA 734.VUSLAT GECESİ ETKİNLİĞİNDE YAPTIĞI KONUŞMA

Sevgili Mevlana dostları ve değerli vatandaşlarım, bugün 2007 Dünya Mevlana yılında 734. Vuslat gecesinde Konya'da Mevlana'nın manevi ikliminde sizinle bir kez daha birlikte olmaktan büyük bir mutluluk duyuyorum. Hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Toplumumuzun kültür kimliğini, ruh ve duygu dünyasını şekillendiren maneviyat önderlerimizin başında hiç şüphe yok ki, 13. yüzyıl Anadolu Aydınlanmamızın büyük isimleri vardır. Başta Mevlana olmak üzere Hacıbektaş-i Veli ve Yunus Emre Anadolu insanının fikri ve ahlaki temel değerlerini insana ve dünyaya bakışını derinden yönlendirmiştir. Bu yönlendirmenin İslamiyet temeli üzerinde şekillenmiş olduğuna hiç kuşku yoktur. Mevlana ben Kuran'ın kölesiyim. Muhammed'in yolunun toprağıym diyen bir kişidir. Fakat bu durum onun İslamiyet'in tasavvufi ve hümanist derinliğini ortaya çıkarmasına ve İslamiyet dışında yer alan pek çok kimse içinde bir çekim merkezi oluşturmasına engel olmamıştır.

Onun içindir ki Papa, *"Katolik dünyası adına Mevlana'nın anısı önünde saygıyla eğiliyorum"* demiştir. Büyük Filozof Hegel *"Mevlana gelmiş geçmiş en büyük şair ve filozoflardan birisidir"* demiştir.

Türk şairi **Nazım**;
**"Aşkı içten duydum arşa yükseldim
Kalpten temizlendim huzura geldim
Ben de müridinim işte Mevlana"** demiştir.

Bugünde yurtdışında yüzlerce Mevlana kulübü en çok satan şiir kitaplarının başında yer alan Mesnevisi, hakkında çıkan yüzlerce kitap ve makale ile Mevlana dini sınırları aşan bir ilgi odağı haline gelmiştir. İslamiyet'e en haksız suçlamaların yapıldığı, İslamiyet'in şiddet ve terörle birleştirilmek istendiği bir dönemde bu ilgi ve yönelişin çok büyük bir değeri vardır.

Bu ilgi ve yönelişin altında Mevlana'nın iki temel özelliği yatıyor. Birinci olarak tasavvuf anlayışı söz konusudur. Hz. Mevlana İslamiyet içinde tasavvuf fikrini zirveye çıkaran insandır. Tasavvufu en derin anlamıyla işleyen, şekillendiren, çelişkiler arasındaki birliği, çatışmaların arkasındaki uzlaşmayı, evrenin ve insanın bütünselliğini kavrayan, ortaya koyan bir büyük filozoftur. Allah ile kul arasında ilim, bilgi ve kitap ile aşk ve cezbe arasında, kainat ve insan arasında, hakiki ile zahiri arasında, varlık ile hiçlik arasındaki bütünselliği kavrayan, açıklayan, anlatan insandır. Diyor ki;

*"Sarığım, cübbem, başım üçü de on para etmez.
Benim ismimi cihanda işitmedin mi sen?
Ben kimse değilim, ben yokluğum. "*

Mevlana görünenin ötesindeki yokluktur. Yokluğa "fenafillah" ile "annihilizasyon" ile ulaşılır. Yokluğa bilmekle değil, bitmekle ulaşılır. Yokluğa parlamakla değil, yanmakla ulaşılır." Mevlana'nın ölmeden, benim kokumu sen alamazsın deyişi bundandır.

"Ölmeden nasıl ölünür?" Mevlana bize bunu öğretiyor. İşte bu yönüyle hiç kuşku yok ki inancın, imanın, aşkın kapısını, ilmin kapısıyla bütünleştirmeyi başarmıştır. Bu alanda çok büyük bir örnek oluşturmuştur.

İkinci olarak Mevlana'nın hümanizm, insancılık anlayışı gelir. 13. yüzyıl her yerde çatışmanın, zulmün, nefretin, bağnazlığın, savaşın egemen olduğu bir çağdır. Anadolu'da Haçlı saldırıları, Moğol istilası, Avrupa'da ortaçağın karanlığı, din ve mezhep savaşları, engizisyon, kilise baskısı egemendir. İşte bu ortamda;

- Hz. Mevlana ve Hacı Bektaş-i Veli "**72 millet birdir**" demişlerdir.
- Mevlana "**Gel, gel, ne olursan ol yine gel. İster kafir, ister Mecusi, ister puta tapan ol yine gel. Bizim dergahımız ümitsizlik dergahı değildir. Yüz kere tövbeni bozmuş olsan da yine gel**" demiştir.

Mevlana; kadını - erkeği, zengini – fakiri, 72 milleti, inancı ile mezhebi ile eşit bilmiştir. Haremi, selamlığı, kaçı, göçü reddetmiştir. Sanatı, müziği, raksı ibadetin temeli yapmıştır. Çünkü ibadetin özünde korku, çıkar ve pazarlık değil, sevgi ve aşk vardır. Vahdet-i vücud vardır. Çünkü ibadetin özünde yaradan ile yaratılanın bütünleşmesi vardır.

Bu yönüyle ilmin kapısını, inancın, imanın, aşkın kapısıyla bütünleştirmeyi başarmıştır. Ve bu alanda çok büyük bir örnek oluşturmuştur. Bunun içindir ki, Hz. Mevlana hakkında birbirinden farklı inançlarda, farklı düşüncelerde olan insanların hemen hemen tümü aynı değerlendirmeleri yapmaktadır. Bunun içindir ki, Hz. Mevlana'nın önemi her geçen gün daha iyi anlaşılmaktadır. Mevlana'nın kapısına gelenlerin, düşün gecesinde onunla birlikte olmak isteyenlerin sayısı hızla artmaktadır.

Mevlana, ölümünden 800 yıla yakın bir süre geçtikten sonra tekrar evrenselleşmeye, günün yaygın sözcüğü ile globalleşmeye yönelmiş bir büyük insandır. 13. yüzyılda yaşamıştır ama o yüzyıla sığamamıştır. Bugün her zamankinden daha güçlüdür. Konya'da yaşamıştır, ama Konya'ya sığamamıştır. Bugün bütün dünyaya Mevlana düşüncesi yayılmıştır. Mevlana zamanda ve mekanda evrenselleşmiştir. Mevlana törenlerinin; Türkiye'mizi, Türkiye'mizi de aşarak İslamiyeti, İslamiyeti de aşarak bütün dünyayı en yukarı düzeyden en güzel biçimde kavrayan, bütünleştiren bir anlayışı temsil ettiğini çok iyi biliyorum. Kendisi cemaatlerin tutsağı olmayı reddetmiş, dar kalıpların içine girmeyi, yaftalanmayı reddetmiş, kötünün içindeki iyiyi, iyinin içindeki kötülük eğilimini büyük bir hoşgörülle, anlayışla, sevgiyle kucaklamayı başarmış bir insan.

Mevlana; yaşadığı toplumun bağnaz düşüncesine karşı sesini yükseltmeyi bir aydın insan olarak görebilmiş ve bunu en etkili şekilde yapmış olan bir insan. Diyor ki;

"Arifler meçhulleri her sırrı bilir,
Onlar ki yobazlardan gizlenmiştir.
Hayret ne tuhaf gerçeğe ermiş kişiler mümin, amma bak onlara kafir denir.
Kafir olmadınsa imandan nasıl söz edebilirsin?
Candan geçmedinse canandan nasıl söz vurabilirsin.
Sen henüz nefis kavgalarında bocalayan birisin.
Sultanın sırlarından boş yere nasıl söz edebilirsin?"

Çağını, döneminin önde gelen insanlarını, her şeyi bilirim zannedenleri böyle bir yaklaşımla eleştirmiş, dile getirmiş bir büyük insan Mevlana.

Mevlana'nın ve diğer 13. yüzyıl tasavvuf erbabının etkisiyle Anadolu İslamiyet'i, insan, akıl ve hoşgörü çizgisinde gelişmiştir.

Onun içindir ki bugün Türkiye İslamiyet'in en özgür, en akılcı, en ileri, en güzel yaşadığı yerdir. Onun içindir ki, bugün Türkiye'mizde İslamiyet ile demokrasi, İslamiyet'le laiklik, İslamiyet ile özgür kadın anlayışı en ileri ölçüde bağdaştırılmıştır.

Onun içindir ki, bizim yaşadığımız İslamiyet Talibanı yetiştiren değil, Hz. Mevlana'yı, Hacı Bektaş-i Veli'yi yetiştiren İslamiyet olmuştur. Bunun kıymetini bilmeliyiz.

Ne mutlu ki, kültürümüzün zirvesinde böyle bir isim var. Bu ismi dünyaya öncelikle tanıtmaq hepimizin görevi olmalıdır. İnanıyorum ki, kültürümüzün bu aydınlık isimlerini, bu aydınlık çağlarını bütün dünyaya anlatmaq konusundaki eksikliğimizi hızla, biran önce tamamlamalıyız. Kendi gençlerimize, çocuklarımıza Mevlana'yı, Mevlana'nın öğretilerini, kültürümüzün temel dayanakları olarak anlatmayı başarmalıyız. Bütün dünyaya kendimizi ve İslamiyet'i Mevlana'nın objektifinden, penceresinden takdim etmenin yolunu mutlaka bulmalıyız.

Bu toplantıların bu doğrultuda çok önemli katkıları sağlayacağına inanıyorum. Bu toplantılara katılımın hızla artmakta oluşundan büyük mutluluk duyuyorum. Bu vuslat gecesine bir kez daha katılabilmiş olmak benim için en büyük sevinç olmuştur.

Mevlana "ben ölmeden sen kokumu alamazsın" demişti. 800 yıl sonra bugün, bu akşam, bu salonda hepimiz bir has bahçe gülünç kokları gibi Mevlana'yı kokluyoruz. Hepinizi yürekten selamlıyorum.

6.2.7.- GENEL BAŞKAN BAYKAL'IN, İSTANBUL İL GENÇLİK KOLLARI EĞİTİM PROGRAMI AÇILIŞ KONUŞMASI (12 Ocak 2008- CHP İst. İl Merkezi)

Değerli arkadaşlarım, önce burada bir araya gelmiş olan sizler İstanbul'da eğitimini yürütmekte olan gençlersiniz. Değişik üniversitelerde, değişik alanlarda eğitim görmekte olan gençler olarak bir aradasınız. Sizler, "ülkenin temel sorunlarını dikkatle izleyen, geleceğine karşı kendisini duyarlı kabul eden, ülkenin daha iyi bir geleceğe yönelmesi için ne yapılması gerektiğini arayan ve bu çerçevede CHP'ye dikkatlerini yönelten, CHP'nin Türkiye'nin geleceğiyle ilgili düşüncelerine katkı koymak, destek vermek ve onların oluşumunu sağlamak isteyen, onların gerçeğe yansıtılmasını öngören bir çaba içinde bulunan" gençlersiniz.

Şimdi size bazı temel noktaları hatırlatmak istiyorum. CHP konusunu ele almadan önce, siyaset nedir? Siyasetin özelliği nedir? Niteliği nedir? Nasıl bir uğraştır siyaset konularını ele alalım ki, bunun içine CHP siyasetini oturtalım.

SIYASET BENCE İNSANOĞLUNUN ÇOK SAYGIDEĞER BİR UĞRAŞIDIR.

Değerli arkadaşlarım, siyaset bence insanoğlunun çok saygıdeğer bir uğraşdır. Çok temel, çok saygıdeğer, çok önemli bir uğraşdır. Siyaset önce biz diyerek yapılan bir iştir. Toplumsal boyutu ön planda olan bir iştir. Siyaset, bireysel bir uğraş değildir. Kişisel bir uğraş değildir. Özel bir uğraş değildir. Siyaset toplumsal, kamusal, biz diyerek yapılan bir iştir ve bu yönüyle siyaset insanların bireyselliğini aşma, kendi kısıtlamalarını aşma, beni aşma, benliği aşma, daha bir yukarı bir düzeye yükselme çabasıdır.

Siyaset yapan insan kendi bireysel tatminiyle yetinmeyi içine sindirmeyen insandır. Bireysel tatminini kendi kişisel ortamında bulamayacağını gören, başkalarıyla da kendini yakından, derinden ilgili, başkalarının durumundan kendini sorumlu sayan insandır. Eğer siz başkalarına bakarak bana ne diyorsanız siyasette yeriniz yoktur. Eğer başkalarının derdi sizin de derdiniz oluyorsa, kendinizi başkalarının sorunlarıyla da sorumlu, yükümlü sayabiliyorsanız, başkalarının durumu sizi kendi durumunuz kadar ilgilendiriyorsa o zaman siyaset dünyasına hoşgeldiniz demek lazımdır.

SIYASET "BANA NE" DEMEYİ REDDEDENLERİN İŞİDİR.

Siyaset ben her şeyden sorumluyum, herkesin durumundan sorumluyum, benim de yapmam gereken bir şeyler var, başkalarının sorunu hepimizin ortak sorunudur diyebilme işidir. Bu yönüyle de siyaset fevkalade saygıdeğer bir iştir. Siyaset kimliği, benliği, egoizmayı, bireyselliği, çıkar dünyasının ortamını, kişisel tatminle yetinme duygusunu aşmayı, daha yukarı düzeye başkalarının sorunlarına, dertlerine sahip çıkma ahlakını, davranışını, sorumluluğunu, bilincini üstlenme demektir. Gerçek siyaset budur, bu yönüyle siyaset transandantal bir iştir. Aşkın bir uğraştır. Sıradan günlük bir iş değildir. Yüce bir iştir. Yüksek bir uğraştır.

SIYASET "BEN DEĞİL BİZ DEME" İŞİDİR.

Değerli arkadaşlarım, tabi siyaset ben değil biz deme işidir. Bunu saptadık. Ama siyaset dışında da bizler var değil mi? Yani siyaset dışında da pek çok biz dayanışması var. Biz tarifi

var. Bazı insanlar etnik kimliğine bakarak bir biz tarifi ortaya koyarlar, kendilerini o bizim parçası sayarlar. Biz derken neyi kastederler? Kendi ırkını, kendi etnik kimliğini, kendi sülalesini, ailesini, aşiretini, kabilesini sayarlar. O da bir bizdir. Bazıları biz diyerek inancını, mezhebini, dinini temel alırlar. Biz dedikleri zaman onların murat ettikleri, kast ettikleri, amaçladıkları, aynı mezhebi, aynı inancı, aynı dini paylaşanlardır. O da o bizim içinde erir. Bazıları kendi etnik kimlik dizini içindedir. Bazıları kendi dinsel, mezhepsel kimliklerinin içinde erir ve onun bir parçası olurlar.

Bazıları biz dedikleri zaman daha başka şeyleri kastederler. Bunların bir kısmı tevarüs edilmiştir. Yani ne demek tevarüs edilmiştir? Doğduğu zaman içine girilmiştir. Yani bilinçli bir şekilde sen seçmiş değilsindir. Senin etnik kimliğini sen belirlemiyorsun. Senin dışındaki bir takım süreçler, oluşumlar seni belli bir etnik kimliğin içine doğmaya yönlendiriyor ve sen onun içine doğuyorsun. Tevarüs etmişsin. Onu tedarik etmiş, onu kazanmış değilsin, onu kendin uğraşp, çabalayıp benimsemiş değilsin. Reddedebileceğin halde reddetmemiş olup bir başkasını tercih etmiş olarak kazanmış değilsin. İçine doğmuşsun. Mecbursun, elin mahkum.

Çoğu kere inançta böyle, inanç için öyle mutlak olarak belki söylenmez ama fiilen, sosyolojik olarak baktığımızda herkes belli bir dinin, belli bir mezhebin bir etnik kimliğin içine doğar. Bu sizin elinizde değil, siz seçmediniz, siz tercih etmediniz onu. Onun bir parçasısınız.

Peki, bu “biz”lerle “siyasetin bizi” arasında nasıl bir ilişki var? Siyasette bir “biz”. Bunlarda “biz”. Onlarda bir dayanışma, onlarda bir beraberlik. Ama siyasetteki biz değerli arkadaşlarımız, bilinçle ortaya çıkan bir bizdir. Siyasetin ana kadrosu, ana çerçevesi sizin içinize sindirdiğiniz kendi kararınızla sahiplenme iradesini ortaya koyduğunuz bir bizdir. En geniş kadrosunda da öyledir, o kadro içinde siyaset yaparken ortaya çıkan alt dayanışmalarda da öyledir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ, “BİR SİYASİ BİLİNÇ CUMHURİYETİDİR...”

Şimdi bakınız bizim zaman zaman söylediğimiz bir değerlendirme var. Bunu da bir kez daha ifade etmek istiyorum. Türkiye Cumhuriyeti bizim anlayışımıza göre bir ırk cumhuriyeti değildir. Bir kan cumhuriyeti değildir. Bir kafatası cumhuriyeti değildir. Bunu ısrarla söylüyoruz ve ne diyoruz? Türkiye Cumhuriyeti bir siyasi bilinç cumhuriyetidir diyoruz.

Ne demek siyasi bilinç cumhuriyeti? Bunu içine sindiriyorsan, sen bilinçli olarak bunu tercih etmişsen, bunun bir parçasıysan; sen Türkiye Cumhuriyeti'nin bir parçasısın. Kimse sana Türkiye Cumhuriyeti'ni dayatma durumunda değildir. Kimse de Türkiye Cumhuriyeti'ni ırk, din, mezhep kriterlerine indirgemek hakkına sahip değildir. Burada beraber yaşamayı, ortaklaşa kararlaştırmış olduğumuz bütün insanlar, hangi inançtan, hangi mezhepten, hangi etnik kökenden, hangi ırktan geliyorsak gelelim hepimiz eşit hukuki statüde, eşit haklara sahip olarak, eşit kuruculuk gücüne sahip olarak Türkiye Cumhuriyeti'nin bir parçasıyız diyoruz.

İşte bu siyasi bilinç cumhuriyeti olmak demektir. O nedenle Türkiye Cumhuriyeti bir siyasi bilinç cumhuriyetidir, bir kan cumhuriyeti değildir, kafatası cumhuriyeti değildir, ırk cumhuriyeti değildir. Çünkü burada her etnik kökenden, her ırktan, her inançtan, her mezhepten insan özgürce, kimliğini saklamak gereğini duymadan, bir mahcubiyet duygusu içine sürüklenmeden, bir ezikliğe mahkum edilmeden, herkes kadar haklı, herkes kadar eşit, herkes kadar gururlu, herkes kadar başı dik bir biçimde ben Türkiye Cumhuriyeti'nin bir parçasıyım diyebilmektedir.

Değerli arkadaşlarım, bu devleti kuranlar bu dikkat ve duyarlık içinde davrandılar. Türkiye Cumhuriyeti'nin ortaya çıkış sebebi gerçekten her açıdan çok ders alınacak, olağanüstü bir serüvendir. Bunu herkesin çok özenle, dikkatle incelemesi ve irdelemesi lazımdır.

19. yüzyılın sonunda bir imparatorluğun çöküşünden itibaren 20. yüzyılın başlarında yepyeni bir anlayışla, zihniyetle bir devlet şekillenmesi sağlamıştır. Bunu gerçekleştirenler çok büyük bir çağdaş projeyi ortaya koymuşlardır ve bu proje 80 yılı aşkın bir süredir Türkiye'yi bugünlere getirmiştir.

Bugünlerde sıkıntılar ortaya çıkmıştır. Bunu görüyoruz, bunu dikkatle de izliyoruz. Buna karşı herkesin büyük bir görev duygusu ve bilinci içinde olması gerektiğini düşünüyorum. Onları konuşacağız ama öncelikle işin temelinde yatanın ne olduğunu hepimiz bilelim.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ MUHTEŞEM BİR PROJEDİR.

Türkiye küllerinden, efsanedeki Anka Kuşu gibi küllerinden yeniden doğmuştur. Daha sağlıklı bir şekilde doğmuştur ve gerçekten bir büyük mucize ortaya çıkmıştır. Muhteşem bir olaydır. Kolay olmamıştır. Çok acılar çekilmiştir bu yapılırken. Çok sıkıntılar yaşanmıştır. Tepkiler ortaya çıkmıştır. Şimdi o acılar, o sıkıntılar, o tepkiler tarihsel bir süreklilik içinde bugün önümüze bambaşka kimliklerle, bambaşka niteliklerle çıkmakta ve şu anda karşı karşıya bulunduğumuz sorunların temelinde, bu büyük muhteşem yeniden inşa hareketinin o süreç içinde yarattığı sorunlar, sıkıntılar çok önemli bir yer tutmaktadır. Bunları biliyoruz. Bunları bilmeliyiz.

ATATÜRK, Türk milletinin tarifini o zaman etnik ve ırki kimliklere indirgemeyi reddetmiştir. ***“Burada bir bağımsız devlet kurmak üzere mücadele eden halka Türk milleti denir...”*** demiştir.

Değerli arkadaşlarım, bu yapılanma ortaya çıkarken önce demin söylediğim temel anlayış esas alınmıştır. Yani biz bir ırk, kan ve kafatası devleti değiliz. Mustafa Kemal ***“Burada bir bağımsız devlet kurmak üzere mücadele eden halka Türk milleti denir”*** diyerek yola çıkmıştır. Ne demektir bu? Burada mücadele eden insanın içinde Arap'ı var, Arnavut'u var, Çerkez'i var, Kürdü var, Laz'ı var, Gürcüsü var.

Elbette var, elbette olacak. Peki kim bunlar? ***“Bunlar Türk milleti”***, demiştir. Yani Türk milletinin tarifini o zaman etnik ve ırki kimliklere indirgemeyi reddetmiştir. Onların üzerinde bir millet tanımı ve millet kimliği ortaya koymuştur ve ***‘bu tanımın içinde herkese yer var’*** demiştir.

Bunun sonucu olarak da bugün geldiğimiz noktada hepimizi memnuniyetle görüyoruz, gerçekten bu Türk milleti tarifinin içinde yer alan toplumun farklı etnik kimliklerine mensup pek çok insan gururla, iftiharla bu kimliği sahiplenmektedir. Kimdir bunu sahiplenenler? Kurcaladığınız zaman bakarsınız aslında Arnavut kökenlidir. Arnavut bir soydan gelmektedir. Ama kendisini hiçbir suçluluk ve eziklik duygusuna kaptırmadan kendisini Türk milletinin bir parçası saymaktadır. Ne kadar doğal bir şey. Halbuki Türkiye'de ve dünyada Arnavut milleti diye ayrı, bağımsız bir millette vardır, bir devlette vardır. Ama Türk milletinin de Arnavut kökenli insanları vardır, onlarda Türk milletinin bir parçasıdır. Onların bilincinde de bir tereddüt yoktur.

Bu Arnavutlarla böyle olduğu gibi Araplarla da böyledir. Arapların pek çok devleti vardır. Muhteşem büyük bir medeniyeti insanlığa kazandırmış bir Arap medeniyeti vardır. Hiç kuşku yok muhteşem bir Arap milleti vardır. Ama bizim topraklarımızda yaşayan Arap soyundan gelen yüzbinlerce insan vardır ki, onlar kendilerini Türk milletinin parçası saymakta, en küçük bir tereddüt taşımazlar. Çok doğal olarak kendilerini Türk milletinin bir parçası sayarlar. Hiç

tereddüt yoktur. Ne onların bilincinde vardır, ne kafasında vardır ne de çevreden onlara yönelik yaklaşımda bir tereddüt vardır. Onlarda Türk milletinin bir parçasıdır ama Arap'tır. İncelediğiniz zaman kökü Arap'tır.

Aynı şekilde Gürcü, Çerkez, Laz, bunların hepsi var. Kürt de var, değerli arkadaşlarım. Kürt soyundan gelip kendisini Türk milletinin parçası sayan milyonlarca insan var, Türkiye'de. Onlarda Türk milletinin bir parçasıdır. Onların da bir tereddüdü yok. Onlarla da aynı hukuku paylaşıyoruz. Aynı devleti paylaşıyoruz. Aynı fırsatları ve aynı güçlükleri paylaşıyoruz. Aynı acıları çekiyoruz. Aynı mutsuzlukları yaşıyoruz. Ama hepimiz bir kader birliği içindeyiz. Siyasi bilinç devleti olarak Türk milletinin tıpkı Arnavut kökenli, tıpkı Arap kökenli, Çerkez kökenli vatandaşları olduğu gibi Kürt kökenli vatandaşları da var.

Değerli arkadaşlarım, bunu oturtmak durumundayız. Cumhuriyetin projesi budur. Bugün her kökenden insan Türkiye'nin her yerinde yaşıyor. Araplara baktığınız zaman Hatay'da, Mersin'de, Adana'da diyorsunuz ama Türkiye'nin her yerinde varlar. Sadece güneydoğuda, güneyde değil. Arnavutlar, kopmuşlar gelmişler. Türkiye'nin her yerinde Arnavut olan çok başarılı işadamları, sanatkar, esnaf, kendi alanında temayüz etmiş siyasetçiler, herkes var. Toplumun her yerinde var. Çerkez aynı şekilde. Gürcü aynı şekilde. Kürt gene aynı şekilde. Toplumun her yerinde batısında, doğusunda, İstanbul'unda, İzmir'inde, Ankara'sında yerleşmiş, kök salmış, aile kurmuş, iş kurmuş, yer yurt edinmiş pek çok Kürt kökenli Türk milletinin parçası olan vatandaşlarımız var.

KİMLİKLERE SAYGI ANLAYIŞI İÇİNDE BİR MİLLET İNŞA ETMEK PROJESİ “CUMHURİYETİN PROJESİDİR...”

Değerli arkadaşlarım, bu anlayış cumhuriyetin anlayışıdır. Cumhuriyetin özü budur. Kimsenin kimliğini ortadan kaldırmaya yönelmek değil. Kimlikleri inkar etmek değil. Bakın, altını çiziyorum. Tam tersine kimliklere saygı anlayışı içinde bir millet inşa etmek projesi cumhuriyetin projesidir ve bu proje çok büyük ölçüde oturmuştur. Bunu en son aşamasına taşımak hepimizin görevi ve sorumluluğudur. Bunu başaracağız.

Bunu başarırken kimsenin kimliğine itiraz etmeyeceğiz. Kimsenin kimliğini yok saymayacağız. Kimsenin kimliğini ortadan kaldırmaya, ezmeye, gözden düşürmeye çalışmayacağız. Herkes ne kadar önem veriyorsa kimliğine o kadar sahip çıkabilir. O, onun bileceği iştir.

Ama devlet, kurulmuş olan devlet, cumhuriyetimiz etnisiteyi görmeyecektir. Mezhebi görmeyecektir. Dini görmeyecektir. Dine saygı duyacaktır. Herkesin dinine saygı duyacaktır. Ama devlet bir dinin devleti, bir etnik kimliğin devleti, bir ırkın devleti kesinlikle olmayacaktır. Kimsenin etnik kimliğini de sorgulamayacaktır. Hiç kimsenin etnik kimliği devlete yönelik bir tehdit değildir. Devlet böyle bir algılama içinde olmayacaktır. Devlet herkese tebessümle bakacaktır ve karşısındaki insanın hangi etnik kökenden geldiğini, hangi mezhepten olduğunu görmeyecektir. O karşısında yurttaşı görecektir. Vatandaş görecektir. İnsanı görecektir, insanı.

CUMHURİYETİMİZİN TEK BİR İRKİ VARDIR, O DA, “İNSAN İRKİDİR.”

Bizim cumhuriyetimizde ırkçılık yoktur. İrkçilik olan cumhuriyetler vardır. Güney Afrika Cumhuriyeti öyledir. Başka bazı cumhuriyetlerde hala öyledir. Ama bizim cumhuriyetimiz bir ırk cumhuriyeti değildir. Bizim cumhuriyetimizde, devletin kabul edeceği bir tek ırk vardır. O anlamda bizim cumhuriyetimizde ırkçılıktır. Ne ırkıdır o? **İnsan ırkı**. Bizim cumhuriyetimiz insan ırkını esas alır. Onun ötesiyle hiç meşgul değildir. O teferruattır bizim cumhuriyetimiz için. Görmez. Göremez. Dalgaları müsait değil. O görünebilir kılacak dalgalar onun görme yeteneğinin dışındadır. O ayrı bir iş. O benim meselem değil der.

Karşısındaki vatandaşı görür,. Onun eğitime olan, sağlığa olan, sosyal güvenliğe olan ihtiyacını görür. Onun yeteneklerini geliştirme hakkını, kendi kimliğini özgürce geliştirme arayışını görür. Onlara destek olmakla kendi görevli sayar. Ülkeyi kalkındırma görevini görür. O insanın ihtiyaçlarına, taleplerine duyarlıdır. Ama o insanlarda çıkıp dese ki, ya biz çoğunluğuz. Bak burada hepimiz aynı ırktan geliyoruz. O nedenle gel seni de bu ırkın devleti yapalım. Hayır, olmaz. Ya da aynı inancı, aynı dini paylaşıyoruz. Bu sebeple seni bu inancın, bu dinin devleti yapalım. Bu da olmaz.

O ayırıcıdır. Bu çok önemli bir olaydır ve bu devleti kuranlar bu önemin farkında olmuşlardır. Bunu da hem etnik kimlik alanında, hem inanç kimliği alanında ayırmışlardır.

SIYASETİN “BİZİ”, “ETNİK BİZ” SINIRLARIYLA DONDURULAMAZ.

Siyasetin bizi inanç, din ve mezhepimizin sınırlarıyla dondurulamaz. Siyasetin bizi; bizim ortak taleplerimizi, bizim ortak anlayışımızı, ortak özlemlerimizi gerçekleştirmeyi öngören bir durumdadır. Bunu bu şekliyle korumak hepimizin görevidir. Yoksa siyasetin bizi onlardan birine indirgenirse, indirgenmesine göz yumulursa o konuda gerekli duyarlılık, dikkat zamanında gösterilmezde sürüklenir ise çok yanlış ve çok tehlikeli olur.

Siyasetin bizi soyut bir bizdir. Siyasi bilinç devleti diyoruz. Ortak siyasi bilinci paylaşmak. Ortak siyasi bilinç sizin üreteceğiniz bir bilinçtir. Halbuki, ırkınız size verilmiştir. İçine doğmuşsunuzdur. Mezhebiniz, inancınız verilmiştir. O bizde kendinizi tarif etmek çok kolaydır.

Ama demokrasiyi işletecekseniz demokrasi mutlaka o bizim, yani tevarüs ettiğiniz bizlerin ötesinde bir siyasi bilinçimizin inşa edilmesini zorunlu kılar. O nedenle demokrasinin, diğer kimliklerin ön plana geçtiği toplumlarda çok ciddi sıkıntılarla karşı karşıya kalması maalesef kaçınılmaz olmaktadır.

DEMOKRATİK SIYASET, ÖZGÜR VİCDAN, ÖZGÜR BİLİNÇ GEREKTİRİR.

O nedenle siyasette din konusu olağanüstü önemlidir. Demokratik siyaset, özgür vicdan, özgür bilinç gerektirir. Çünkü demokrasi tercih yapma olağanının bulunması demektir. Doğruyla yanlış arasında, iyi ve kötü arasında, kabul edilebilirle kabul edilemez arasında bir tercih yapılması demokrasinin özüdür. Ama inanç, din kabulleri gerektirir. Teslimiyeti gerektirir. Tercihini değil imanını, tenkidi değil imanını gerektirir. Eğer din kavramlarının egemen olduğu bir toplumsal yapı içinde demokratik siyaset yapıyoruz dersek ve ona rağmen inanç sisteminin kavramları, kuralları kendisini dağıtıyor ise sistemin gerçekten demokratik bir işleyişe kavuşturulması olağanüstü sıkıntıya girer.

Bu ayrımın yapılması çok önemlidir. Bu sadece bizde ortaya çıkan bir sorun değil. Bu bütün dünyanın yaşadığı bir sorun. İşte Ortaçağ Batının bu sorundan kurtulma mücadelesi olmuştur. Ortaçağ Engizisyon adaletinden, Papa'nın insanların halini ve geleceğini tayin etme kudretinden toplumların kendisini sıyırıp kurtarması mücadelesinin adıdır. Mezhep kavgalarının, din kavgalarının, 30-100 yıl süren Yüzyıl Savaşlarının altında yatan bu mücadeleler olmuştur.

Şimdi bu kavgaları biz yaşamadan Mustafa Kemal'in bilinciyle, sorumluluğuyla en başından bu ayrımı yapmayı denedik. O ayrımı kolladık, koruduk. O ayrıma meydan okumadık. Çeşitli dönemlerde o ayrımı ayakta tutmaya çalıştık. İktidarlar değişti vs. ama bunu kıymetini bilmeye çalıştık. Şimdi yavaş yavaş bunun ciddi biçimde sorgulanmaya başladığını, bu ayrımın anlamını kaybetmesine yol açacak bir yaklaşımın giderek ön plana çıkmaya başladığını görüyoruz. Bu Türkiye'de yaşanan sorunun, sıkıntının, krizin altında yatan ana olaylardan birisidir.

LAİKLİK BİR ZİHNİYET, BİR ANLAYIŞ, BİR BİLİNÇ İŞİDİR.

Değerli arkadaşlarım, laiklik sadece Anayasa ve hukuk düzenlemesiyle güvence altına alınacak bir iş değildir. Laiklik bir zihniyet, bir anlayış, bir bilinç işidir. Yasalar, kurallar nasıl düzenlenmiş olursa olsun eğer o bilinç toplumsal olarak ayakta tutulamıyor ise sorun var demektir. Hele laikliği ayakta tutmak için gerçekleştirilmiş olan Anayasal, hukuksal, kurumsal düzenlemeler ortadan kaldırılmaya başlanmış ise onlar da sorgulanıyor ise onları da bir kenara itme arayışı ortaya çıkmaya başlamış ise siyasi bilinç kaybına bağlı olarak ki o siyasi bilinç kaybının çok tehlikeli bir şekilde hızlanması kaçınılmaz olur ve bu bizi hiç hak etmediğimiz, hiç uygun olmayan bir duruma sürükler.

O nedenle bu konuyu çok özenle, dikkatle değerlendirmek durumundayız. Bu önümüzdeki ana konulardan birisidir. Türkiye herkesin inancını özgürce yaşadığı, herkesin dinini, imanını yerine getirdiği, ibadetini yaptığı, inancı dolayısıyla başı dik dolaştığı, özgür bir inanç ülkesi olacaktır. Ama Türkiye siyasetini dinin kavramlarıyla, dinin ilkeleriyle yönlendirme süreci içine sürüklenmemeyi başaracaktır, başarmalıdır. Hukukumuzu, eğitimimizi, adaletimizi, devlet yönetimimizi bu işin dışında tutmayı başarmalıyız. Bunu Batının çektiği acıları yaşamadan yapmalıyız. O Ortaçağın ızdıraqlarını Türkiye'mize yaşatmadan bunu gerçekleştirmeliyiz. Çok önemli bir çıkış noktamız var. Çok ileri bir aşamaya gelmiş durumdayız. Bunu hepimiz değerlendirmek zorundayız.

Değerli arkadaşlarım, bakın günümüz siyasetinin iki kutsal kavramı var. Bunlardan birisi din. Tartışma götürmez bir biçimde din insanoğlunun en temel özgürlük alanlarından birisi. İnsanın fikriyatı var, düşüncesi var. İnsanın inancı var, imanı var. İnsanın kimliği var, kendisi var. Bunların hepsi dokunulmaz, hepsi kutsal. İnsanı en üstün değer sayıyorum demek insan düşüncesine en yüksek değeri veriyorum demektir. İnsanı düşüncesinden dolayı ezmeyi, mahkum etmemeyi, yok saymamayı kabul ediyorum demektir. Çünkü insan sadece bir fizikten ibaret değil, elbette bir fizik var ama içinde bir düşüncede var. O da saygı değer.

Aynı şekilde insanın bir inancı var, imanı var. Devletin kimseye inanç dayatmaya hakkı yoktur. Devletin kimseye düşünce dayatmaya da hakkı yoktur. İnanç ve düşünce insanın kimliğidir, parçasıdır, devlet onun üzerinde devlettir. Devlet insanı tarif etme hakkına ve yetkisine sahip değildir. Devlet insanı yeniden tanımlama hakkına sahip değildir. İnsan kutsaldır, devlet işini yapacaktır. Yaparken de insanın müdahale edilmez alanları vardır. Devlet insanın inancına, imanına müdahale etmeyecek bu arada düşüncesine de müdahale etmeyecek, fiziğini de yok saymayacak, işkence yasak, eziyet yasak. İnsanın fiziki dokunulmazlığı da saygı değer. Gücü yeten gücü yeteni ezmeyecek. Devlet insanı ezmeyecek. Herkesin hukukuna saygı gösterecek. Devletin cezalandırma hakkı var. O ayrı bir olay. Ama cezalandırmak insanın fiziğini imha etme hakkını ortaya getirmez. Bakın, dünya hukuku, çağdaş hukuk ölüm cezasını da kaldırma noktasına geldi. Bu onu ortaya koyar.

Değerli arkadaşlarım, demokrasi kutsal kavram. Her şey demokrasi kriteriyle ölçülüyor, değerlendiriliyor. Demokrasiye uygun mu değil mi? Demokrasi en temel kavram haline geldi. Bu da çok doğal, çok güzel. Tabi demokrasi insanoğlunun yaşamının bir aşamasında ortaya çıkmış olan bir süreç. Yani demokrasiden önce de devlet var. Demokrasiden önce de hukuk var. Demokrasiden önce de insan var. Demokrasi kavramı daha ortaya çıkmadan da insan, düzen, siyaset, hukuk, devlet hepsi var. Hepsinin bir anlamı, önemi var. Demokrasi devletin yönetim biçimlerinden birisi. İnsanlar arası, insanla devlet arası ilişkinin çerçevesini ortaya koyan bir konu. Kutsal bir kavram.

Değerli arkadaşlarım, din ve demokrasi günümüzün iki kutsal kavramı. Ama bilinmelidir ki, aynı zamanda iki tuzağı da. Bunun da üstünde düşünün. Yani kutsal kavramlar çoğu kere herkesin yararlanmak istediği, kullanmak istediği kavramlardır. Çünkü çok etkindirler. Çok güçlüdürler. O kavramlar kendisini kabul ettirir, her kapıyı açar. Bunun getirdiği olanak daima en dikkatli, en sorumlu, en uygun biçimde kullanılmıyor olabilir ve çoğu kerede işte suiistimal

dedikleri, kötüye kullanma dedikleri, istismar dedikleri olay budur. Din istismarı diye şikayet ediyoruz. Din istismarı ayrı bir iş, dinin kutsallığı ayrı bir iş değil mi? Niye din istismar ediliyor. Çok kutsal olduğu için istismar ediliyor. Çok vaatkar. Potansiyeli büyük.

Aynı şekilde demokraside çok çekici bir kavram. Çok güçlü bir kavram. Günün en çekici temel siyaset kavramı değil mi? Demokrasinin istismarı yok mu? Suiistimali yok mu? Kötüye kullanımı yok mu? Madem demokrasi bu kadar güçlü, demokrasi diye diye bir takım yanlış amaçları, yanlış oluşumları itelemek, gerçekleştirmek yönlendirmek çabası yok mu? Buna karşıda dikkatli olmak gerekmiyor mu? Kavramlara teslim olmak yerine o kavramları sorgulamak gerekmiyor mu? Din dediği zaman durup, "sen ne diyorsun" demokrasi dediği zaman "ne demek istiyorsun" diye sormak gerekmiyor mu? Bu iki kutsal kavramın aynı zamanda iki önemli tuzak olabileceğine de dikkatinizi çekmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, bakın demokrasi nasıl tuzak olur? Eskiden demokrasi ve sosyal demokrasi deyince akla ne gelirdi? Yoksullukla mücadele, işsizlik, ekonomik ve sosyal sorunların çözülmesi, insanların daha çağdaş bir hayat olanağına kavuşabilmesi, onların şartlarının yaratılması, herkesin eğitim hakkına sahip olması, herkesin sağlık hakkına sahip olması, herkesin sosyal güvencesinin gerçekleştirilmesi değil mi?

SOSYAL DEMOKRASİNİN ÖZÜNDE, HERKESİN KİMLİĞİNE SAYGI VE HERKESİN EKONOMİK-SOSYAL GÜÇLÜKLERİN ALTINDA EZİLMEMESİNİ GÜVENCE ALTINA ALACAK BİR DÜZENLEMENİN BAŞARILMASI YER ALIR.

Ama son zamanlarda bilmem dikkatinizi çekiyor mu? Sol adına ortaya çıkan söylemlerin çok azı ekonomik ve sosyal içerikli bir söylem olarak kendisini gösteriyor. Yani artık sendikalaşma unutuldu, işçi hakları unutuldu, emeğin üstünlüğü yaklaşımı, söylemi unutuldu, yoksulluk artık kaçınılmaz bir gerçekmiş gibi kendisini herkese kabul ettirmeye başladı, işsizlik başedilmez, her yerde kendisini gösteren bir sorunmuş gibi ortaya çıktı. Daima bir takım insanların ekonomik ve sosyal statülerinin daha geriye gitmesinin kaçınılmaz olduğu hazmettirilmek istendi. Bir globalleşme, küreselleşme konuşuluyor. Dünya bilim ve teknolojiye olağanüstü sıçramalar yapıyor, olağanüstü büyük ufuklar fethediliyor. Üretim korkunç patlıyor. Tarımda üretim patlıyor. Sanayide üretim patlıyor. Sağlık alanında olağanüstü çözümler ortaya çıkıyor.

Ama bir bakıyorsun, o televizyonlarda gördüğümüz açlık manzaraları içinde kemikleri çıkmış, boynu bükük Afrikalı çocuklar. Yoksulluk, açlık günlük yaşamın bir parçası. Hastalıklar ortadan kaldırılmış değil. Diğer taraftan bilim teknoloji ve ekonomik potansiyel dünyada müthiş bir artış sergilemiş ama yoksulluk var, olmaya ve artmaya devam ediyor. İşsizlik var, olmaya ve artmaya devam ediyor. Hem ülkelerin içinde hem de dünya ölçeğinde yoksulluk kesinlikle ortadan kaldırılmıyor ve bu artık bir tartışma götürmez bir gerçek haline dönüşmüş bulunuyor.

Bir yandan bu sorunlar karşısında kaybolan duyarlılığa, duyarlılık zafiyetine, duyarlılığın kaybolmasına dikkatinizi çekiyorum. Sol ve sosyal bilinç açısından, dünyada sosyal demokrasi açısından bir başka noktaya dikkatinizi çekiyorum. Ne oluyor bu ortamda solun ve sosyal demokrasinin temel uğraşı? Ekonomik sorunlar mı, işsizlik mi, yoksulluk mu? Bırakın dünyayı, Avrupa'nın göbeğinde Arnavutluk da en büyük acılar yaşanıyor. En büyük yoksulluklar yaşanıyor. Küçücük bir yer. Sorunlarını çok rahatlıkla çözebilecek durumda ama acılar devam ediyor.

Ekonomik sorunlar, sosyal sorunlar devam ediyor. Gündeme ne geliyor? Etnik sorunlar. Solun yeni gündemi artık ekonomik kalkınma, refahın paylaşılması, insanlığın ekonomik sorunlarının çözülmesi olmaktan çıktı maalesef, yeni gündem ne oldu? Etnik kimlikler tartışması, etnik kimlikler kavgası. Azınlık yaratma çabası. Bu sanki çağdaş, ileri bir dünya yaratma anlayışımızın temel çıkış noktası gibi bir algılama ortaya çıkmaya başladı.

En son Brandt Almanya'da bu yoksulluk, işsizlik, ekonomik gelir dağılımı çarpıklığı konusunu ana gündem maddesi olarak kabul etmişti ve kuzey-güney diyalogu söylemini o zaman ortaya atmıştı. Kuzey kalkınmış güney yoksul. "Bu olmaz" diyordu Brandt. "Bizim misyonumuz, bizim görevimiz bu çarpıklığı ortadan kaldırmak" diyordu. "Sosyal demokrasinin, solun ana konusu budur" diyordu ve ona göre bir sosyal demokrasi tanımı ortaya koyuyordu.

Şimdi bunlar unutuldu. Kuzey-güney diyalogu unutuldu. Şimdi globalleşme. Globalleşmenin kaçınılmaz sonucu olarak ortaya çıkan yoksullaşan ülkeler, yoksullaşan toplumsal kesimler, işsizler vs. ve bunun karşısında etnik kimlik kavgası yapmayı ilerencilik zanneden bir anlayış, bir zihniyet. Bu tuzağa düşmeyelim. Yani Türkiye gibi henüz daha kalkınma, ekonomik bağımsızlığını gerçekleştirme mücadelesini tamamlamamış bir ülkenin gelecekteki yöneticileri, aydınları ve sahibi olarak sizler bu tuzağa sakın düşmeyin.

Bakın günümüzde demokrasi özgürlük hiç kuşku yok ki en temel kavramlar. O konuda hepimiz en ileri ölçüleri ülkemizde de uygulamak istiyoruz. Demokrasi insan hak ve özgürlükleri konusunda, çağdaş bir hukuk devleti oluşturma konusunda hiçbir eksiği içimize sindirmemiz mümkün değildir. Ama demokrasiyi ülkede yapay azınlıklar yaratma, ülkede yapay kimlik ayrıştırması yaratma süreci gibi anlamanın, varolmayan, ortaya çıkmış olmayan böyle bir ayrışmayı teşvik edecek, tahrik edecek, destekleyecek mekanizmaları, finansmanı, ilişkileri ülkeye dayatmayı ilerencilik, solculuk, sosyal demokratlık olarak sakın kabul etmeyin arkadaşlar.

Biz birbirimizi bütünlemeye çalışıyoruz. En yukarı düzeyde beraberliğimizi oluşturmaya çalışıyoruz. Bizi birbirimizden koparacak, geride kalmış olması gereken bir takım ayrışmaları gündeme tekrar getirecek, onun etrafında yeni kimlik tanımları ortaya koyacak bir çabayı ilerici, solcu ve sosyal demokrat bir çaba olarak görmüyoruz.

Bu çok temel bir olaydır. Dikkat edin çoğu çevrenin solculuk anlayışı, bu etnik ayrıştırmaya destek verme anlamında bir solculuktur. Hiçbir zaman işsizliği konuşmazlar. Yoksulluğu konuşmazlar. Eğitimsizliği konuşmazlar. Ona yönelik bir arayış içinde değillerdir. Bu tabii kalkınmış ülkelerinde işine gelen bir olay. Çünkü bedava bir dayanışma bu. Yardım yapacağına, destek vereceğine, ekonomisini düzeltmek için üzerine düşen sorumluluğu yerine getireceğine, önce sen kimliğine bir sahip çık, inanç ayrışmalarını yaşayın, etnik ırk ayrışmalarını ortaya çıksın demektir. Bedeli yok. Kimsenin bir yük üstlenmesi söz konusu değil bedeli ödeyecek olan sizsiniz. Bu tuzağa düşmemek lazım.

Değerli arkadaşlarım, bakın bu çerçevede Türkiye olarak biz çok sistematik taleplere ve dayatmalara maruz kalıyoruz. Yani bunları görüyorsunuzdur. Dış dünyayla ilişkilerimizde önümüze daima bu biçimde faturalar konulmaktadır. Tabii Türkiye'de bu faturaları ödemeye hevesli çevreler vardır. Onlarda problemin bir başka tarafını oluşturuyor. Bir yandan da işte biz görevimizi bunlara karşı en etkili biçimde yapmaya çalışıyoruz.

SOSYAL DEMOKRASİNİN GÜNDEMİ YOKSULLUĞUN YENİLMESİDİR. SOSYAL DEMOKRASİNİN GÜNDEMİ İŞSİZLİĞİN YENİLMESİDİR.

Sosyal demokrasinin gündemi, ülkede her çocuğun gidebileceği en ileri noktaya kadar, en iyi şekilde eğitilmesinin güvence altına alınmasıdır. Sosyal demokrasinin gündemi, tedaviye ihtiyacı olan herkesin hakkı olan sağlık tedavisine kavuşmasıdır. Sosyal demokrasinin gündemi, herkesin belli bir yaşa geldikten sonra çağdaş ölçüler içinde bir sosyal güvenlik hakkına, hukuka sahip olmasıdır.

Bunun yolları farklı olabilir. İlle devlet bunu yapacak diye ısrar etmek belki yerinde olmayabilir ama bu sonuç olmalıdır. Her çocuk okutulmalıdır. Her hasta tedavi edilmelidir. Her ihtiyaç

sokağa bırakılmadığını arkasında toplumun dayanışmasının bulunduğunu görebilmelidir. Böyle bir dünya, böyle bir ülke, böyle bir gelecek sosyal demokrasinin geleceğidir.

Değerli arkadaşlarım, bir başka hassas noktaya da dikkatinizi çekmek istiyorum. Bu kimlik sorunlarının tartışıldığı, yaratılmak istendiği toplumlarda sistemli olarak o çabaların götürüldüğü toplumlarda ilginç bir manzara vardır. Önce bir defa hatırlayacaksınız Türkiye’de durduk yere Aleviler azınlıktır diye bir söylem dayatılmak istendi. Türkiye’de Aleviler ayağa kalktı, “Ne konuşuyorsunuz, ne demek Aleviler azınlık. Biz bu ülkenin, bu devletin, bu cumhuriyetin özüyüz, ruhuyuz. Biz azınlık değiliz. Biz bu toplumun bir temel unsuruyuz, bir parçasıyız” dediler. Hayır, siz azınlıksınız diye hala dayatmalar yapılıyor.

Kürtler azınlıktır dayatması da Türkiye’ye yöneltildi. Kürtler çıktılar, “Biz azınlık falan değiliz. Biz bu coğrafyanın, bu toplumun bir parçasıyız, hiç kimse bizi azınlık diye tanımlayamaz, bunu reddediyoruz” dediler. Buda olayın bir tarafı. Bu tuzaklara düşmemek lazım.

Başka bir yönü de şu; başlangıçta da konuştuk. Dini kimlik var, etnik kimlik var. Ulusal duyarlık var. Ulusal duyarlık, milli duyarlık ve dini duyarlık. Değerli arkadaşlarım, pek çok ülkede bu iki duyarlık paralel gider. Mesela çevremizdeki Ortodoks toplumlara baktığınız zaman milli duyarlıkla dini duyarlık birbirini sahiplenir. Birbiriyle tam bir bütünleşme içindedir. Hatta dini duyarlık daha da ileri bir milli duyarlık sergiler.

Bunu Rum Ortodoks Kilisesinin durumuna baktığınız zaman görürsünüz. Şimdi Kıbrıs’ta en fanatik milliyetçi oradaki Kilisedir. Onun dışında baktığınız zamanda, 1820’lerde Yunan isyanı sırasında, kiliseler çok belirleyici bir rol oynamıştır ve iş oralardan şekillendirilmiştir. Kiliseyle milli duyarlık beraber gelişmiştir.

Aynı şekilde Ermeni Kilisesi bakımından da durum odur. Orada da gene kilise ve milli duyarlık beraber gider ve herkes de doğal olarak her yerde sanki öyleymiş gibi bir algılama oluşur. Ama bizim tarihi deneyimimizde durumun bu olup olmadığına daha dikkatli bakmak lazımdır. Bizde maalesef milli duyarlıkla dini duyarlığın kritik dönemlerde karşı karşıya getirildiğine tanık olmuşuzdur. Buna da dikkatinizi çekmek istiyorum.

1.Dünya Savaşının sonrasında milli mücadele dönemini anımsayınız. İstanbul işgal altında, işgalin en yakın işbirlikçileri hilafet, şeyhülislamık, dini kurum ve kadrolar, fetvalar, milli mücadeleye yönelik Mustafa Kemal’in katlini vacip sayan fetvalar, alınan kararlar hepsi ortada.

Anadolu’ya baktığınız zamanda, gene maalesef çok geniş ölçüde bu anlayışın yansıdığını görürüz. Anadolu’da istisnai olarak bazı din adamları bilinir onlar, en meşhurlarından birisi Ankara’da Rıfat Börekçi’dir. Mustafa Kemal’i karşılayan, milli mücadeleye sahip çıkan. Amasya’da da gene benzer bir din adamı vardır.

Tek tük din adamları milli mücadeleye sahip çıkmışlardır. Milli mücadele Türkiye’deki dini dayanışmanın mutlak desteğine sahip olmadan götürülmek zorunda kalınmış olan bir mücadeledir. Elbette insanımız işgalden dolayı inancına, imanına yönelik bir tehdidi algılamıştır. Ona karşı bir tepki göstermiştir ve o tepki milli mücadeleyi ateşleyen temel çıkış noktası olmuştur. Doğru. Halkımızın değerleri, inançları bakımından manzara bu. Ama halkımızın inançları, değerleri üzerinde işgalcilerin, emperyalist güçlerin çıkarları doğrultusunda dini hiyerarşi, dini otorite milli mücadeleye karşı tahrik edilmek istenmiştir. Öyle değil mi?

Aynı şekilde cumhuriyetin kuruluşundan sonra ortaya çıkan iç isyanlarda, gene yeni bir milli devlet kurulması çabası sürdürülürken, nasıl inançların bazı dini otoritelerin katkısı ve desteğiyle bu çabanın engellenmek istediğini de anımsıyoruz. Değil mi?

Türkiye'nin milli kimliğine yönelik projesi olanların; Türkiye'de dikkatini yönelttikleri merkezlerin başında dini otoriteler, dini dayanışma potansiyeli maalesef ön plana çıkmaktadır. Türkiye'ye nüfuz edebilmenin, Türkiye'deki ulusal duyarlılığı aşabilmenin yolunu arayanların gözden kaçırmadıkları bir temel dayanak noktası olarak dini dayanışma duygusu onların hep gündeminde yer almıştır.

Böyle bir tavır Ortodoks Kilisesinde yoktur. Onlar tam tersine, mücadeleyi el ele verip yürütmüşlerdir. Biz aksine karşı karşıya getirilmek istenmişizdir. Daha ayrıntıya girmiyorum. Ama bu gözlemin sadece tarihe ilişkin bir tabloyu ifade etmekten ibaret bir gözlem olmadığını sizlerin kavrayacağınızdan da kuşku duymuyorum.

DEMOKRASİ KARNI TOK, SIRTİ PEK, BAŞI DİK İNSANLARIN REJİMİDİR.

Demokrasi karnı aç, namerde muhtaç, boynu eğik insanların rejimi değildir. Bilmem anlatabiliyor muyum? Çok temel bir olaydır. Demokrasiyi tehdit eden temel unsurlardan birisi, inanç sisteminin demokrasinin tartışma alanını geniş ölçüde işgal etmesidir. Yani eğer yapılan siyasi tercihi bir inancın gereği olarak sunabiliyorlarsa orada demokratik bir tartışmadan söz etmek olanağı yoktur. Bir insan inancından dolayı bir toplumda bir yere gelmesi gereken insan olarak takdim ediliyorsa bunun demokratik sürecin bir parçası olduğunu düşünmek mümkün değildir. O alan çünkü demokratik tartışmanın dışındadır. Onu gündeme getiriyorsanız, onu piyasaya sürüyorsanız inancınızı, imanınızı tamamen siyasi olması gereken bir tartışmanın, bir seçimin unsuru haline dönüştürmüşseniz demokrasiyi yozlaştırmaya başlamışsınız demektir. Bir tehdit budur.

DEMOKRASİDE PARA İLE SİYASET OLMAZ.

Demokraside kullanılabilir para daima sınırlı olmuştur. Kontrollü olmuştur. Denetlenebilir olmuştur. Şeffaf olmuştur. Çok para, hesapsız para, karanlık para siyaseti bozar. Demokrasiyi bozar. Para demokrasiyi işgal eder. Demokraside düşünceler yarışacak. Düşüncelerin karşısına reddedilemez ekonomik teklifleri koyduğunuz anda demokrasi gene yozlaşmaya başlamış demektir. O nedenle diyorum ki, demokrasi karnı tok, sırtı pek, başı dik insanların rejimidir. Demokrasi, sen gelersen bana ne vereceksin diyen bir anlayışın değil ben bu ülkeye ne verebilirim diyen anlayışın rejimidir.

Bakın, demokrasinin gelişme sürecinde ilk aşamada sadece vergi verenler oy kullanırdı. Değil mi? Derslerinizde okuyorsunuzdur. Bir süre sonra demokrasi insan hakkı, eşitlik anlayışı çerçevesi içinde ve zaman içinde ekonomik kalkınma, gelişme, vatandaşların, insanların ekonomik özgürlüklerini de kazanmaya başlamasıyla paralel olarak demokrasi bugün çağdaş dünyada devlete avucunu açmayan, namerde muhtaç olmayan, siyasetini devletle bağımsız bir şekilde kurmaya muktedir vatandaşların ortaya çıkışı ile birlikte bir anlam kazanmıştır.

Şimdi bu söyleyeceğim gene demokrasimizde gözönünde bulundurulması gereken ana kavramlardan birisidir. Tartışma götürmez temel dini inançlar ve herkesin içinde bulunduğu duruma göre önem taşıyan çıkar önerileri, anlamlı bir demokratik tartışmayı ciddi şekilde sıkıntıya sokar ve buda bizi demokrasinin yozlaşmasına taşır, götürür.

Değerli arkadaşlarım, birbirinden bir ölçüde bağımsız, kopuk ama çok önem taşıdığına inandığım siyasetimizin temel sorunlarıyla ilgili olduğumu düşündüğüm bazı ana noktalarda gözlemlerimi, değerlendirmelerimi size yansıtmaya çalıştım. Şunu bilmenizi istiyorum; Türkiye'nin bugün karşı karşıya bulunduğu ve yarın karşı karşıya kalacağı sorunların hemen hemen tümü bizim tarihimiz içinde şekillenmiş olağan sorunlardır. Yani hepsinin bir tarihsel süreci vardır, bir gelişi vardır, hepsi yaşanmıştır. Bu tarihi perspektif içinde günümüze bakarsanız her şeyi daha kolay yerine oturtabilirsiniz diye düşünüyorum.

Bu anlayışı bu alışkanlığı sizlerin kazanmasına gerek vardır kanaatindeyim. O nedenle sizlere tarihimize sahip çıkmamanızı, tarihimizi bütün ayrıntılarıyla en iyi şekilde öğrenmenizi önermek istiyorum. Bunu sadece bir vatandaş bilinci içinde değil, ülkenin geleceğine karşı sorumlu insanlar olarak mutlaka yapmak zorundasınız. Yani bunu herhangi bir Avrupalı ülkenin genci için gerekenin ötesinde sizin yapmanız lazımdır. Yani oralarda da her ülkenin tarihini öğrenmek her gencin görevidir. Ama sizin için durum farklıdır. Siz daha da fazla kendi tarihinizi, yaşadığınız olayları kavramak durumundasınız.

BU ÇERÇEVEDE BEN BU KONUŞMAMI BİTİRİRKEN SİZE BİR ÖDEV VERMEK İSTİYORUM. ÖDEVİNİZ ATATÜRK'ÜN BÜYÜK NUTKUNU OKUMAKTIR.

Okuduk zaten diye cevaplama eğiliminde olabilirsiniz, bir daha okuyun. Yani Türkiye bugünkü sorunlarla karşı karşıya ise bu demektir ki, Türkiye'de Büyük Nutuk yeterince okunmamıştır. Yani okumamış olanların okutulması lazımdır. Okumuş olanlarında bir daha okuması lazımdır.

O nedenle lütfen hiç üşenmeyin, bilin ki, onu okuduğunuz zaman yetişmek istediğiniz alan ne olursa olsun, ister doktor olmayı düşünün, ister mühendis, ister biyolog, ister sanat tarihçisi, ister öğretmen ne olmak isterseniz isteyin daha iyi olacaksınız. Eğer onu yeterince özümsemiş olursanız olacağınız şeyin çok daha iyisini olursunuz. O nedenle gönül huzur içinde size bunu öneriyorum. Size yararlı olacağını da çok iyi biliyorum.

Bunu niye öneriyorum? Bu önerinin gerekçesini **ATATÜRK** veriyor. Kemal **ATATÜRK** diyor ki, bu Nutuk'ta milletim için ve gelecekteki evlatlarımız için dikkat ve uyanıklık sağlayabilecek bazı noktaları belirtebilmiş isem kendimi bahtiyar sayacağım. Bu Nutkumla milli varlığı sona ermiş sayılan büyük bir milletin istiklalinin nasıl kazandığını, ilim ve tekniğin en son esaslarına dayanan, milli ve çağdaş bir devleti nasıl kurduğunu anlatmaya çalıştım. Bugün ulaştığımız sonuç asırlardan beri çekilen milli felaketlerin yarattığı uyanıklığın eseri ve bu aziz vatanın her köşesini sulayan kanların bedelidir. Arzu ettiğimiz gibi devlet kurduk diyor. Demek ki, ortada bir sıkıntı varsa o uyanıklık kayboluyor demektir. O duyarlık kayboluyor demektir. O uyanıklığı, o duyarlığı kaybedersek eser sıkıntıya girer. Bugün nasıl yapabildik zannediyorsunuz bunu diyor. Asırlarca felaketler yaşadık diyor. O felaketler bütün milletimizde bir uyanıklık, bir duyarlık, bir bilinç yarattı. O sayede bunu yaptık diyor.

Şimdi eğer siz diyorsanız ki, yeni sıkıntılı bir döneme giriyoruz, o duyarlığı tazelemekte yarar vardır. O nedenle bu sonucu Türk gençliğine emanet ediyorum diyor Atatürk. Çünkü biliyor ki, ülkenin geleceği konusunda belirleyici olacak olan onlardır. Atatürk Nutkunda elde ettiği sonucu, büyük eserini Türkiye Cumhuriyeti'ni ve ben eklemeliyim iki büyük eserim var derken kastetmiş olduğu CHP'yi sizlere emanet ediyorum.

O emanete layık olmak ve gereğini yapmak yani onun kurduğu cumhuriyeti yükseltmek ve yaşatmak, onun verdiği görevle inkılaplarının ve rejimin sahibi ve bekçisi olma sorumluluğu sizlerin omuzlarınızdadır.

Atatürk sizlere güvendi, bizde sizlere güveniyoruz. O nedenle sizlere Atatürk'ün bütün bu süreci en iyi şekilde anlatan Büyük Nutkunu okumayı bu eğitim programımıza katılmış olan bütün gençlerimize bir ödev olarak veriyorum. Hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

6.2.8.- GENEL SEKRETER ÖNDER SAV'IN BAŞBAKAN ERDOĞAN'IN ÜSLUBU HAKKINDA BASIN AÇIKLAMASI (13 ŞUBAT 2008)

Cumhuriyet Halk Partisi Merkez Yönetim Kurulu, Sayın Başbakanın bugün özellikle son günlerde yaptığı yeni konuşmaları değerlendirmiş ve bu konuşmalar karşısında Cumhuriyet Halk Partisi'nin sesiz kalmaması gerektiğine karar vererek, son günlerde dozunu giderek arttırdığı, Cumhuriyet Halk Partisi'ne ağır ve çirkin isnatlarda bulunduğu konuşmalara gerektiği, laik olduğu cevabı vermeyi uygun bulmuştur.

Başbakanın hakaretlerine karşı sesiz kalacağımızı sanıyorsa Başbakan bizi başkalarıyla karıştırıyor demektir.

Son zamanlarda, Sayın Başbakanın tedavisi gayri kabil bir hastalığa tutulduğunu görüyoruz. Bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olmaya çalıştığını görüyoruz. En kötü hastalık bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olma hastalığıdır. Başbakanı kısa zamanda bu hastalıktan kurtulsun diye dua etmekten başka yapacak şeyi yok Türkiye'nin.

Biz Sayın Başbakanın kimliğini, kişiliğini, nereden gelip nereye gittiğini çok iyi biliyoruz. Sütlüce mezbahasından bugüne nasıl geldiğinin hesabını veremeyenler, sahte evrak düzenlemenin, zimmetin, ihaleye fesat karıştırmamanın, kamu taşıma biletlerinde kalpazanlığın ve cürüm işlemek için teşekkül oluşturmanın hesabını veremeyenler, **Cumhuriyet Halk Partisine dil uzatamazlar.**

Cumhuriyet Halk Partisi'nin Genel Başkanından en sade üyesine kadar tertemiz bir geçmişi vardır. **O tertemiz, beyaz sayfalara Recep Tayyip ERDOĞAN'ın çirkin yazılar yazmasına asla müsaade etmeyiz.**

Külhanbeyi edasıyla konuşmak bir marifet değildir siyasette. Kasımpaşa'da futbol sahasında, külhanbeyi edasıyla konuşabilirsiniz ama bir ülkenin Başbakanıysanız, o edanızı unutmuş olmanız gerekir.

Ne yazık ki, Sayın Başbakan külhanbeyi edasını bırakabilmiş, untabilmiş değildir. Sağa sola saldırarak, medyaya göz dağı vererek, kimi köşe yazarlarını karalamaya çalışarak Türkiye'de kendi düşüncesinde olmayanları, aydınları suçlayarak hiçbir yere varamaz Sayın Başbakan.

Sayın Başbakan, son zamanlarda, hemen hemen herşeyin kurtarıcısı ve koruyucusu kendisiymiş gibi bir eda takınıyor. Sayın Başbakanın bu kurtarıcılık rolünden de çok kısa zamanda sıyrılması gerekliliğini kendisine tavsiye etmek durumundayız.

Türkiye, demokratik, laik cumhuriyet geçmişi belli, siyasete hangi yoldan geldiği bilinen, şu son zamanlarda da nasıl bir siyaset yürüttüğü görülen siyaset adamlarına asla teslim edilemez.

Hele hele, bu kabadayılık, külhanbeylik, belki Türkiye'de herkese söker ama biz Cumhuriyet Halk Partililere sökmez. Biz tarihin derinliklerinden gelen aydınlanma meşalesini elinde tutanların nesilleriyiz.

O aydınlanma meşalesini elinde tutanları hiç kimse sindiremedi. Mandacılar sindiremedi, ikinci cumhuriyetçiler sindiremedi, ılımlı İslamcılar sindiremedi, globalleşmeciler sindiremedi, küreselleştirmeciler sindiremedi. Nerede kaldı ki, Tayyip **ERDOĞAN** sindirecek.

İSMET Paşa'nın ünlü sözüyle buna yeltenenlere 'hadi canım sende' demekten başka yapılacak hiçbir şey yoktur.

Bir önemli konunun altını da çizmek isteriz. Laikliği, korumak sanki Sayın Recep Tayyip **ERDOĞAN**'a kalmış gibi bir eda içinde. Hem partisi hem kendisi. Laikliği Recep Tayyip **ERDOĞAN**'ın ne şekilde korumaya çalıştığını son bir hafta 10 gün içindeki gelişmeler çok yakından ortaya koymuştur.

Laiklik, öyle R. Tayyip ERDOĞAN'ın küçücük beynine sığmayacak kadar geniş bir kavramdır.

Laiklik, aklın öncülüğünde, bilimin ışığında, uluslaşmanın, egemenliğin ulusta olduğu koşulunun insan hak ve özgürlüklerinin olmazsa olmaz koşuludur, demokratik hukuk devletinin de temelidir, harcıdır.

Bunları bilmeden, laikliği tarif etmeye kalkmak, kendisini laiklik havarisi gibi sunmaya kalkmak hele hele Recep Tayyip **ERDOĞAN**'ın ağızına hiç yakışmıyor. Belki başka siyaset adamları söylese acaba bir bildiği mi var diyebiliriz. Ama biz bu konuda sabıkası olan Başbakanın hiçbir şey bilmediğine çok yakından tanık olmuş bir partiyiz.

"Öfke bir hitabet sanatıdır." diyor. Sayın Başbakan herhalde sanatın ne anlama geldiğini bilmiyor. Öfkeyle kalkan zararlar oturur. Sayın Başbakan da bu öfkesinden sonra hiç kuşkunuz olmasın zararlar oturacaktır. O takiye ustalığı da zarardan kendisini kurtaramayacaktır. Siyasetin içinde pişe pişe bugünlere geldik diyor. Aman Sayın Başbakan çok fazla pişmeyin sonra yanarsınız. Sizi kimse kurtaramaz.

Bizim Sayın Başbakanla ilgili kısaca Merkez Yönetim Kurulu'nda yaptığımız değerlendirmelerden yola çıkarak değinmek istediğimiz hususlar bunlardır. Çok teşekkür ederim.

Soru- Efendim Sayın Başbakan bugünkü konuşmasında Sayın Baykal'ı kastederek laikliği yozlaştırdı dedi. Bu konuda düşünceleriniz?

Önder SAV- Laikliği bir yozlaştıran var ama o **Deniz BAYKAL** değil. Laikliği yozlaştıran, Sayın Recep Tayyip **ERDOĞAN** ve onun çalışma arkadaşları. Laikliğin ne anlama geldiğini, Cumhuriyet Halk Partisi'nin ne ifade ettiğini demin söyledim. Sayın **Deniz BAYKAL**'ın da benim söylediğim Cumhuriyet Halk Partisi'nin tarifi içinde olan laiklikten farklı hiçbir şey söylemediğini herkes biliyor. Önce aynaya baksın Recep Tayyip **ERDOĞAN** kendisini görsün.

Soru- Cumhuriyet Halk Partisi'nin yanısıra, medya kuruluşlarına yönelik de bazı ithamları oldu Sayın Başbakanın. Buna yönelik değerlendirmeniz nelerdir?

Önder SAV- Kısaca ben konuşmanın bir yerinde galiba değindim. Yani medyaya da Sayın

Başbakanın kullandığı dilin pek yakışmadığını söylemeye çalıştım. Maalesef Sayın Başbakan işine geldiği zaman medya ile beraber. İşine gelmeyen medya Sayın Başbakana en ufak bir yollama yaptığı, Sayın Başbakana eleştiri yönelttiği zaman medya Sayın Başbakanın gözünde tu kaka oluyor. Son zamanlarda da kimi köşe yazarları, kimi gazetecilerimiz kendilerinin dünya görüşlerinden yola çıkarak, birikimlerinden yola çıkarak, Sayın Başbakanın iş tutuş tarzı konusunda eleştiri yöneltmeye başladılar. Çok doğrudur. Yani hep bir insanın övülmesi gerekmesede siyasilere, medya tarafından yerilmesini de göze almaları lazımdır. Eleştiriye de göze almaları lazımdır. Eleştirilenlerden de ders çıkartılması lazımdır. Ama Recep Tayyip Erdoğan'ın, Sayın Başbakanın eleştirilerden ders çıkartmadığını görüyoruz.

Soru- Başbakanın tavrı, üslubuyla ilgili Meclis de herhangi bir yol var mı denenebilecek?

Önder SAV- Üslubu beyan aynıyle insan. Her zaman Sayın Başbakan bu üslubunu sergiliyor. Meclis kürsüsünde de gayet tabi ki bu üslup karşılığını bulur. Hiçbir üslup karşılıksız kalmaz. Hele hele Cumhuriyet Halk Partisi kendisine yönelen, Genel Başkanına yönelen, mensuplarına yönelen hiçbir saldırıyı karşılıksız bırakmaz. Saldırı sözle saldırıyı kastediyorum tabi.

Soru- Efendim Sayın Başbakan idam gömleği ve çarşaftan bahsediyor. Yani bu yola çıkarken ölümü göze aldık şeklinde konuşmalar yapıyor. Bu tavrını nasıl değerlendiriyorsunuz? Siz mesela, böyle bir yola çıkarken ölümü, beyaz çarşafı sizlerde göz önüne alıyor musunuz? Sizin siyaset amacınızda böyle bir şey var mı?

Önder SAV- Biz tebliğ ve cihat aşamasından geçmedik. Sayın Başbakan o öğretilerden geldiği için bu dilleri kullanmayı sevebilir. Cumhuriyet Halk Partililere bu diller yakışmaz. Teşekkür ederim, sağolun.

6.2.9.-“BÜLENT ECEVİT’İN” KAYBI NEDENİYLE GENEL SEKRETER ÖNDER SAV’IN TBMM’DE YAPTIĞI KONUŞMA (7 Kasım 2006)

Sayın Başkan, yüce Meclisin değerli üyeleri; gündem dışı söz alarak burada Sayın **Bülent ECEVİT**'in ölümü nedeniyle hem Hükümetin düşüncelerinin dile gelmesine hem Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki partilerin düşüncelerinin dile gelmesine katkı veren ve Sayın **Bülent ECEVİT**'in Devlet Mezarlığı'na gömülmesi konusunda yasa önerisini getiren Hükûmete teşekkür ediyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi'nde milletvekilliği, bakanlık, başbakanlık ve genel sekreterlik, genel başkanlık görevlerini üstlenmiş olan Sayın Bülent ECEVİT'i yitirmenin derin bir üzüntüsü ve acısı içindeyim.

Hükümet gibi biz de, ölüm haberini alır almaz, **Cumhuriyet Halk Partisi** olarak bir heyet kurup, önce Gülhane Tıp Akademisi'ne, sonra Sayın **ECEVİT**'in evine, daha sonra da onun son genel başkanlığı yaptı **Demokratik Sol Parti**'ye giderek onu son yolculuğuna uğurlarken yardıma hazır olduğumuzu, yapmamız gerekenler varsa bunları yapmaya hazır olduğumuzu bildirdik.

Sayın ECEVİT, elli iki yıllık siyasal yaşamında, Türk siyasetine yeni bir söylem, yeni bir yöntem, yeni bir soluk getirmiş bir devlet adamıydı.

Şair kişiliğini siyasete taşımış, dürüst, aydın, ATATÜRK ilke ve devrimlerine, demokratik, laik Cumhuriyet'e gönülden bağlı bir siyaset adamıydı.

Nazik, efendi, zarif, hoşgörülü, sevecen kişiliğinin altında, kararlı, cesur, haklı düşüncelerinden ödün vermeyen bir siyaset ve devlet adamlığı kimliği yatmaktaydı. Türk siyasetine efendiliği, karşılıklı saygıyı ve uzlaşmayı, uzlaşmacı yolları getirmiş, bunun yanında, güzel, akıcı öz Türkçe'yi de siyaset sahnesine taşımayı bilmiştir.

1963 yılında -Sayın Bakanın da ifade ettikleri gibi- **Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasası, Sendikalar Yasası** gibi, çalışma hayatını çok yakından ilgilendiren yasaların çıkması için gösterdiği sonuç alıcı çaba ve başarı Türk çalışma hayatını yönlendirici olmuştur. Aradan geçen kırk üç yıla karşın, başta Zonguldak'taki maden işçileri olmak üzere, tüm işçiler, tüm gerçek sendikacılar, Bülent **ECEVİT**'i, unutmamışlar, unutmamışlardır. 38 yaşındaki genç bir siyasetçinin bu başarısının altında inançlı ve kararlı tutumu yatmaktaydı.

Daha 1968'deki bütçe konuşmasında -sözleri onu hep kovalamış, o sözlerini hep izlemiştir- o bütçe konuşmasında aynen şöyle diyordu Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde: "**Demokratik rejim içerisinde en kötü yönetimi, sağcı ve solcu bir dikta rejimi içindeki en iyi yönetime tereddütsüz tercih ederiz.**" Bugün mensubu olmakla iftihar ettiğimiz **Cumhuriyet Halk Partisi**'nin genel sekreteri olarak, o zaman, bu sözleri söylüyordu.

12 Mart 1971 muhtırasında, kendi siyasal düşüncesine ve ilkesine aykırı bularak, **Cumhuriyet Halk Partisi** yönetimiyle ters düşüp genel sekreterliği bırakması, kendine olan saygısının ve kararlılığının bir işaretiydi.

Sayın **ECEVİT**'in bu davranışı uzun yıllar eleştirilmiş, tartışılmış, değişik yorumlara neden olmuştur. Hemen söylemeliyim ki, o dönemde, ben ve şimdi **Cumhuriyet Halk Partisi'nde** aktif siyaset yapan pek çok arkadaşımız, istifayı doğru bulmuş, benimsemiştik. Sayın **Bülent ECEVİT** o günün koşullarında kurulmak istenen hükümetin oluşturuluş biçimine ve yöntemine karşı çıkmış, o oluşturuluş biçimine yol açan gelişmeleri benimsememişti. Ama, bu, **Bülent ECEVİT**'in daha önce yazdıklarıyla, söyledikleriyle çelişir bir davranış da olmamıştır.

Sayın **ECEVİT**, 1970 yılında yazdığı bir kitapta "**şimdi, Atatürkçü geçinen sözde devrimciler de, halkın dışına, hatta, halkın üstüne çıkmak ve üniformalıların adına, süngülerin adına sığınmak istemektedirler. Devrim yapabilmek için, sivilken askerliğe özenmektedirler. Barışçı ve halkçı bir devrim ancak halkla birlikte yapılır**" demişti.

Sayın **Bülent ECEVİT**'in **ATATÜRK**'e ve onun ilkelerine bağlılığını ve yaşamında bunun somut ve sayısız örneklerini verdiğini hepimiz bilmekteyiz. Ne diyordu Sayın **ECEVİT**: "**Biz, Atatürk'ün dirilmesini de, bir başka Atatürk'ün çıkıp başımıza geçmesini de bekleyemeyiz. Atatürk'ün meşalesi, Atatürk'ün ülküsüne doğru, onu şerefli omuzlarında taşıyan, kafalarında, yüreklerinde taşıyan genç kuşaklar tarafından yürütülmektedir ve yürütülecektir**" diyor.

Bu inanç ve kararlılıkla, 2 Mayıs 1999 tarihinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki yemin töreninde, bu kürsüde, Genel Kurul salonuna türbanla girip oturan Merve Kavakçı'nın davranışına şiddetle karşı çıkmıştır ve aynen şu sözler bu kürsüden tutanaklara geçmiştir: "**Burası, hiç kimsenin özel yaşam mekânı değildir. Burası, devlete meydan okunacak yer değildir. Lütfen, bu hanıma haddini bildiriniz!**" demişti ve ondan sonraki gelişmeleri hep beraber izledik.

Halka inanan, onun içine giren, siyaseti, kendisinin ve partisinin doğrularını onlarla bölüşmek isteyen bir siyaset adamıydı. Onun şu sözleri fevkalade kalıcıdır: "**Belli çıkarıcı çevreler, her yerde ve her dönemde, durumlarını sarsabilecek her yeniliğe karşı dikilmişler veya dikilmek istemişlerdir. Halkın din duygularını sömürerek istemedikleri her yeniliği dinle çelişirmiş gibi göstererek, o yenilikleri önlemeye çalışmışlardır. Yanlışlıkla yenilikleri önlemeye çalışırken de, zaman zaman halkı yanıltarak, onun desteğini alma olanağını da bulmuşlardır.**"

İlk Başbakanlık döneminde Kıbrıs'ın ve Kıbrıs Türk halkının çıkarlarının korunması gerektiğinde, tereddütsüz **Kıbrıs Barış Harekati'na** karar vermesi, Hükümet üyeleri ve askeri kesimi de buna inandırması, ikna etmesi, onun siyasal yaşamındaki önemli başarılarının başında gelmektedir. Kıbrıs konusunda kararlı, azimli ve sonuç alıcı tutumu, dış politikadaki başarısının en somut örneği olmuştur.

Sayın **Bülent ECEVİT**'in yılmaz ve yorulmaz kişiliğinin, mücadelesinin örneklerinden birisi, 1980 sonrası siyasi yaşamıdır. Direnci, çalışması ve başarıyı yakalaması sayesinde 1999 yılında tekrar Başbakanlık görevini üstlenmiştir.

Sayın **ECEVİT**, başarıyı da, yenilgiyi de yaşadı. Yenilgi karşısında sinmedi, durmadı, başarı ile de şımarmadı. Her ikisini de tevazu ile olgunlukla karşılmasını bildi.

Sayın **ECEVİT** de, neticede bir insandı, kuşkusuz. Her insan gibi onun da hataları, yanlışları, yanlılıkları olmuştur. Hatasız politika olmaz. Ama bugün, biz, hataları yanlışlıkları değil, iyilikleri, güzellikleri konuşmalıyız, diye düşünüyorum.

Sayın **ECEVİT**'le ilgili olarak ne güzel ne övücü sözler yazıldı dış ve iç basında.

Bakınız, BBC ne diyor: "**Bülent ECEVİT hem siyasal, sosyal, demokrat görüşlere sahip hem de milliyetçi bir liderdi. Türkiye'nin batı ile yakınlaşmasında, AB adaylığında büyük rolü oldu.**"

New York Times: "**Yaklaşık yarım yüzyıllık siyasi kariyeriyle, solcu ve ulusalcı olarak tanınan ECEVİT, kökten dinciliğe muhalifliğiyle, Türkiye'nin en laik Müslüman ülke konumunu korumasına yardımcı olmuştur.**"

Arap Televizyonu Gulf News: "**Siyasi kariyeri yarım asra uzanan solcu, milliyetçi ECEVİT, yolsuzlukların salgın gibi olduğu bir siyasi kültürde, dürüstlüğüyle çok saygı gördü**" diyor.

En etkileyici, en çarpıcı başlık ise iç basında: "**Dolar milyoneri olmayan tek Başbakan**" diyor. **Bu onur, ECEVİT ve onu sevenlere en büyük ödüdür.**

ECEVİT, gerçekten de sevenlerine şaibesiz, pırıl pırıl, yolsuzlukla, hortumculukla hiçbir ilgisi olmayan, bunların kenarından geçmeyen lekesiz bir şöhret bırakarak aramızdan ayrıldı.

11 Kasım 2006 günü işte böyle bir dürüst, şaibesiz siyaset adamını, devlet adamını sonsuzluğa yolcu edeceğiz.

Sayın ECEVİT'in kederli eşi Sayın Rahşan ECEVİT'e ve yakınlarına, uzun yıllar milletvekili, bakan, Başbakanlık yaptığı Türkiye Büyük Millet Meclisi ailesine, milletvekillerine, içinde, başında pek çok görevlerde bulunduğu Cumhuriyet Halk Partililere, Demokratik Sol Partililere, Türk sosyal demokrat hareketine, siyaset dünyasına ve Türk ulusuna baş sağlığı diliyorum. Hepinize sevgiler, saygılar sunuyorum.

6.3.- YASAMAYLA İLGİLİ KONULAR ve KONUŞMALAR

6.3.1.- CHP ANAYASA KOMİSYONU ÜYELERİNİN “ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİNE” KARŞI OY YAZISI

2/141 esas sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yasa Teklifi'yle ilgili olarak hazırlanan Komisyon Raporu'na aşağıda yazılı gerekçelerle muhalefet ediyoruz;

- Teklifin 1. maddesiyle, Anayasa'nın 10. maddesinin 4. fıkrasına, **bütün işlemlerinde** ibaresinden sonra gelmek üzere “**ve her türlü kamu hizmetlerinden yararlanılmasında**” ibaresi,
- 2. maddesiyle ise, yine Anayasa'nın 42. maddesine 6. fıkradan sonra gelmek üzere “**Kanunda açıkça yazılı olmayan herhangi bir sebeple kimse yükseköğrenim hakkını kullanmaktan mahrum edilemez. Bu hakkın kullanımının sınırları kanunla belirlenir.**” ibaresi eklenmiştir.

Teklifin genel ve madde gerekçelerinde;

- Yüksek öğretim hizmetlerinden kişilerin kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak ve herhangi bir nedenle ayrımcılığa tâbi tutulmadan yararlanmasının önündeki engellerin kaldırılmasının amaçlandığı,
- Yüksek öğretim kurumlarında kılık ve kıyafetlerinden dolayı bazı öğrencilerin eğitim ve öğrenim hakkının engellendiği, kronik hale gelen bu sorunun aşılma istenildiği, ülkemizde uzun bir süreden bu yana üniversitelerde bazı kız öğrencilerin başlarını örtmede kullandıkları kıyafetler nedeniyle eğitim ve öğrenim hakkını kullanamadıkları,
- Bu sebeple, kişilerin yüksek öğrenim hakkında kanunu önünde eşitlik ilkesi gereği hiçbir nedenle ayrımcılığa tâbi tutulmadan yararlanmasını sağlamak amacıyla teklifin düzenlendiği ifade edilmektedir.

Anayasa'nın başlangıç bölümünün 4. fıkrasında, 6. ve 11. maddelerinde;

- Kuvvetler ayrımının, devlet organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmeyip, belli devlet yetki ve görevlerinin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırla **medeni bir iş bölümü ve iş birliği olduğu** ve üstünlüğün ancak Anayasa ve kanunlarda bulunduğu;
- Hiçbir kimse veya organın kaynağını Anayasa'dan almayan bir devlet yetkisini kullanamayacağı;
- Anayasa hükümlerinin, yasama, yürütme ve yargı organlarının, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kuralları olduğu, kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Bilindiği gibi; devletin şeklinin Cumhuriyet olduğunu düzenleyen 1. madde ile Cumhuriyet'in niteliklerini düzenleyen 2. maddesinin ve 3. madde hükümlerinin değiştirilemeyeceği ve değiştirilmesinin teklif dahi edilemeyeceği yine Anayasa'nın 4. maddesinde **açık ve âmîr** bir şekilde düzenlenmiştir.

Getirilen teklifin temel amacının; türban kıyafetinin üniversitelerde kullanılmasını sınırlayan anayasal ve yasal hükümleri ortadan kaldırmaya yönelik olduğu açıktır. Teklifin hem genel gerekçesinden ve hem de madde gerekçelerinden bu durum açıkça görülmektedir.

Kamuoyunun bilgileri dahilinde gelişen bir sürecin sonunda, AKP ve MHP gruplarının uzlaşmasıyla ortaya çıkan değişiklik metni; konuyla doğrudan ilgili olan anayasa hükümlerine aykırı olduğu gibi, yine konuyla ilgili ihtilafları doğrudan çözüme bağlayan Danıştay ve Anayasa Mahkemesi kararlarıyla, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) 06.01.1993 tarihinden bu yana ve en son 29.04.2004 tarihinde tesis edilen 7 kararının **hüküm ve sonuçlarını** ortadan kaldırmaya yöneliktir.

Daha da ötesi anayasamızın 2. maddesinde esasları belirtilen **Cumhuriyet, laiklik, sosyal hukuk devleti ve demokratik olma** ilkelerini ihlal eden, içeriğini boşaltan ve işlevsiz hale getiren niteliktedir.

Anayasa, Devlet yapısının temelidir. Devlet kuruluşlarının yapısı ve düzeni, bu kuruluşların yetkileri, görevleri ve birbirleriyle olan ilişkileriyle; devlet ve kişilerin hakları ve ödevleri, bu hukuksal yapının bütünü oluştururlar. İskeleti oluşturan bu hükümlerden bir veya birkaçının ihlal edilmesi, sistemin bütününe sakatlar. Bu anlamda, **Cumhuriyet olarak nitelendirilen devlet şekli**; temel ve anayasal kuruluşlarıyla, hak ve ödev kurallarından oluşan bir ilkeler topluluğudur. Anayasa'nın, Türkiye Cumhuriyeti'nin devlet şeklinin Cumhuriyet olduğunu düzenleyen 1. ve 2. maddeleriyle, bu maddelerin değiştirilemez, değiştirilmesinin teklif dahi edilemez olduğunu düzenleyen 4. maddesi **bu niteliktedir.**

Bu ilkeler manzumesinin en önemli ayağını ise lâiklik oluşturmaktadır.

- Bugün insaf, vicdan ve **sorumluluk sahibi olan** herkesin kabul ettiği temel gerçek şudur; Ortadoğu coğrafyasında ve Müslüman dünyada İslamiyet'in en güzel yaşandığı ülke Türkiye'dir. Bu tablo lâiklik sayesinde gerçekleşmiştir. **Lâiklik**; inançların ve mezheplerin birbirine tahakkümünü ve baskısını önleyen, her tür inancın yaşanmasını esas alan, hedefleyen ve teminat altına alan bir değerler sistemidir.
- Cumhuriyet tarihi boyunca hiçbir zaman din ve vicdan özgürlüğünü engelleyen bir yapılanma ve kurumsal süreç söz konusu olmamıştır.
- Kadınlarımızın günlük hayatta, özel ilişkilerinde, ortak toplumsal alanlarda; başı açık, baş örtüsü ya da türban ile tercihlerini yapmalarına hiç kimsenin bir diyeceği olamaz. Bu tercih, kendi kararlarıdır ve **saygıdeğerdır**. Bu konuda zaten bir ihtilaf da yoktur.

O halde sorun nedir?

Sorun, belli bir siyasi kadronun, **kutsal dini değerlerimizi** istismar ederek, **siyasi ve dini sembolleri** kamu yönetimine ve **işlevsel mekanlara – kamusal alana** taşımak istemesinden kaynaklanmaktadır. Böyle bir sürecin ise; lâiklik ilkesine temelde aykırı olmasının yanında, **toplumsal bölünmeyi, ayrımcılığı ve kutuplaşmayı** yaratması kaçınılmazdır.

Gerek Anayasa'nın yukarıda sözü edilen açık hükümleri, gerek başlangıç hükümleri ve nihayet Cumhuriyet'in kuruluş felsefesi hep birlikte değerlendirildiğinde; Anayasa'nın değişmez- değiştirilemez hükümlerinin ihlali yanında, TBMM İktüzüğü'nün 38. maddesinin de açık bir şekilde ihlal edildiği görülmektedir.

Yapılmak istenen değişikliklerin; ister **türban** adıyla, ister '**çene altı**' formülüyle ifade edilsin veya kılık kıyafet engelini kaldırma amaçlı olarak ifade edilsin; sonuçta, bu tür bir sembolün kullanılması, bunu takmamayı tercih edenler üzerinde **baskı ve dayatma unsuru** haline gelecektir. Gerek ulusal mahkeme kararları ve gerek AİHM kararlarıyla sabit olduğu üzere, Türkiye özelinde, "**türban veya benzeri dini simgeler**", Türk siyasal hayatında **siyasi sömürü** aracı haline gelmiştir. Bu tür kıyafetler, **kamusal- işlevsel alanlarda**, bunu giymeyen kişilere yönelik bir tehdit oluşturmaktadır. Üniversitelerde türban takılması artık başlı başına "**güçlü bir dini ve siyasi simge**" niteliğini kazanmıştır.

Türban, bütünüyle masum bir alışkanlık ve kıyafet tercihi olmaktan çıkarak, **kadın özgürlüğüne ve cumhuriyetimizin temel ilkelerine karşı bir dünya görüşünün simgesi** haline gelmiştir. Bu ifade ve tespiti, Leyla Şahin dosyasında Türkiye Cumhuriyeti Devleti adına beyanda bulunan **dönemin Dış İşleri Bakanlığı 19 Kasım 2002 tarihli dilekçede** ifade etmiştir. Böylesine önemli bir tespit ve kabulde bulunan bir siyasi **kadronun**, gelinen süreçte ise türban ve bağlı sembolleri siyasette ve kamu yönetiminde kullanmak istemesi; **çarpıcı olduğu kadar kaygı vericidir.**

Bu sosyal ve siyasi sürecin, yasal-anayasal himaye altına alınmak istenmesi ise, Devlet'in ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ihlâl edecektir.

Başta Başbakan, Hükümet, AKP mensubu milletvekilleri, belediye başkanları olmak üzere muhtelif düzeydeki siyasi iktidar mensuplarının değişik tarihlerdeki söz ve eylemleri göz önüne alındığında; Cumhuriyet'in temel niteliklerinin **"olmazsa olmaz"** koşulu olan laikliğin işlevsiz hale getirilmek istendiği açık bir şekilde görülecektir.

Başbakan ve iktidar mensuplarının bu yöndeki söylem ve eylemleri, MHP Genel Başkanı Bahçeli ve diğer yetkililer tarafından da **"inanç hortumculuğu"** olarak adlandırılmıştır. Bu gözlem ve tespiti yapan bir siyasi kadronun, gelinen süreçte bu hortumculuğu **yasal-anayasal** himaye altına alma girişimine destek vermesini ve **hasada dönüştürmek istemesini ise;** Türk siyaseti adına talihsiz bir süreç olarak görüyor ve **inanç hortumculuğuna iştirak** olarak nitelendiriyoruz.

Kamu-Devlet yönetiminde **"belli okul mezunları, belli meslek mensupları, belli tarikat ilişkilerini"** esas alarak kadrolaşmayı önemli bir aşamaya getiren AKP kadrolarının, 58. ve 59. Hükümetlerin Başbakanlık Müsteşarı ve 23. Yasama dönemi İstanbul Milletvekili olan **Ömer Dinçer'in** 1995 yılında yayınladığı **"21. Yüzyıla girerken Dünya ve Türkiye Gündeminde İslam"** başlıklı makalesi; bugünkü Türkiye fotoğrafının bir özeti. **Anılan makede;**

- Fethullah Hoca, Nurculuk Hareketi, Süleymanlık ile gönüllü vakıf ve tarikatların öneminden ve kamusal olarak **himaye edilmesi** gereğinden söz edilmiş,
- Türkiye Cumhuriyeti'nin temel ilkelerinin önemini kalmadığı,
- Cumhuriyet kavramının aslında fazla bir önem ifade etmediği,
- Globalleşmenin olduğu her yerde mahalli kültürlerin gelişmeye başladığı, ülkemiz için ise mahalli kültürün İslam olduğu, globalleşme ne kadar artarsa İslamlaşmanın da o kadar artacağı, ulusal devlet fikri yerine artık bölgesel devletlerin olduğu bir yapının söz konusu olduğu,
- **Laiklik ilkesinin yerini İslam ile bütünleşmeye terk etmesi gerektiği,**
- **Tebliğ Cemaatiyle, Cemaat-i İslami** hareketlerinin daha akıllı koordine edilmesi gerektiği,
- Hem **kültürel öncelikli** İslami hareketlerin ve hem de beraberinde **siyasal öncelikli** İslami hareketlerin uygulanması gerektiği;
- Ancak bu takdirde **iktidara yürünebileceği**, ifade edilmektedir.

Kabul etmek gerekir ki, bu görüşlerin özü ve esası, kaçınılmaz olarak ideolojik ve faşizan bir parti devleti yapılanmasıdır.

Hükümeti- Başbakan'ı yasal anlamda doğrudan temsil eden Başbakanlık eski Müsteşarı olan Ömer Dinçer, 22. Yasama Dönemi'nde, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin bir numaralı bürokrati olduğu dönemde de bu görüşlerinin arkasında olduğunu ifade etmiştir.

Yani salt akademik bir görüş çerçevesinde değerlendirme yapmadığını, bu görüşlerini ve ideolojisini Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin en üst düzeydeki bürokrati olarak da uygulama

noktasında **gayret, amaç ve bürokratik organizasyon** içinde olduğunu samimi bir şekilde ifade etmiştir. **Bu yolda ciddi bir mesafe alındığı gerçektir.**

Doğaldır ki, bu mesafe Hükümet'in himayesiyle alınmıştır.

- **Başbakan'ın ve üst düzey AKP yetkililerinin muhtelif açıklama ve eylemleri;**
- Başbakan, eşi ve kızının neden türban taktığını yurtdışında açıklarken **"eşim ve kızım inançlı Müslüman'dır"** diyerek, aslında kamu yönetimine-toplumsal olaylara nasıl **ayırıcı** bir bakış açısıyla baktığını, Türkiye Cumhuriyeti'nin tüm yurttaşlarının **Başbakan'ı olduğunun idrâkinde olmadığını,**
- **"Velev ki siyasi simge olsa ne fark eder!"** diyerek, hukuktan ve demokrasiden ne kadar uzak olduğunu, **"bihaber olduğunu", "dayatmacı-faşizan bir anlayışa"** sahip olduğunu göstermektedir.
- **"Özel alan, ortak-toplumsal alan ve kamusal-işlevsel alan"** kavramları konusunda da **kavram kargaşası** içinde olan Başbakan'ın; bu anlayış ve eylemleri, **gerek merkezi yönetim ve gerek yerel yönetimler anlamında,** tüm yönetim kadrolarını etkileyecek ve yönlendirecek boyutlardadır.
- **Meclis eski Başkanı Arınç'ın;** 2005 yılı 23 Nisan etkinliklerindeki laiklik değerlendirmesi, bu değerlendirmeden sonra Başbakan'ın **"Hele dur, acele etme, her şeyin bir zamanı var!"** yönündeki değerlendirmesi...
- Başbakan'ın, lise öğrencilerine **türban desteği telefonları ve bunun medyada yer alan özel sunuşları,**
- **Madrid konuşmasından sonra;** Anayasa Komisyonu üyesinin AKP Kadın Kolları Başkanı Milletvekilinin ve İl Belediye Başkanı'nın söz ve eylemleri...
- 2002–2008 döneminde 6 yıl boyunca, 2002 tarihine kadar Cuma günleri camilerde yapılan **organize eylemlerin** bir anda kontrol altına alınması...
- Hükümetin, özellikle Milli eğitim Bakanı'nın altyapısını oluşturduğu **Yücel Aşkın** dosyasında gelişen süreç ve yaşanan dram...

Bu süreç, benzeri yöndeki pek çok somut olayla daha da çoğaltılabilir.

Ortada olan gerçek şudur; merkezi hükümet gücü, yerel yönetim yapılanması, bağımlı hale getirilen bir bölüm basın-medya yapılanması ve kamu yönetimindeki yandaş-siyasi yapılanmalar ile bu yönde **ciddi bir inisiyatif sağlanmış** durumdadır.

Getirilen teklif ve Komisyon Raporu; Anayasanın değiştirilemez, değiştirilmesi teklif dahi edilemez nitelikteki **1. 2. ve 4.** maddelerine açıkça aykırıdır. Cumhuriyet'in özünü ortadan kaldıran, içeriğini boşaltan bir teklif ve rapor söz konusudur.

6. maddenin son fıkrasıyla bağdaşmayan, **yok hükmünde olan** bir yönü de vardır.

Keza, Anayasanın **bağlayıcılığı ve üstünlüğünü** düzenleyen 11. maddeyle; temel hak ve özgürlüklerin, kişilerin ödev ve sorumluluklarını ortadan kaldıramayacağını, bu özgürlüklerin hiçbirisinin demokratik ve laik cumhuriyeti ortadan kaldırmayı amaçlayan faaliyetler biçiminde kullanılamayacağını düzenleyen **12. maddenin 2. fıkrası, 13. madde ve 14. maddenin 1. fıkrasına da aykırıdır.**

Daha da ötesi, getirilen teklif; Devlet'in **sosyal ve siyasi temel düzenini** kısmen de olsa **din kurallarına dayandırma ve nüfuz sağlama** amacına yönelik olmakla, dini veya din duygularını **istismar etmeye** yönelik olmakla; belli bir kesim ve sınıfa **imtiyaz yaratmayı** amaçlamakla ve nihayet bunun devamında kaçınılmaz olarak **ayırıcılığa** yol açmakla; Anayasanın **24/son maddesine de aykırıdır.**

Nihayet, Anayasanın 174. maddesinde düzenlemesi yapılan **İnkılap Kanunlarının** delinmesini amaçlayan bir teklif söz konusudur.

Öte yandan; getirilen teklif, teklifin sistematığı bakımından da **tutarlı değildir.** Anayasanın 40. maddesinin 3 ve 4. fıkralarında; eğitim ve öğretimin, Atatürk İlkeleri ve İnkılapları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, devletin gözetimi ve denetimi altında yapılacağı, bu esaslara aykırı eğitim ve öğretim yerleri açılmayacağı, eğitim ve öğretim hürriyetinin Anayasaya sadakat borcunu ortadan kaldırmayacağı **açık ve âmir** bir şekilde düzenlenmiş olduğuna göre; bu düzenlemenin hemen devamında 7. fıkra adı altında , yukarıda sözü edilen **ilkeleri delmeye yönelik bir düzenleme yapılmasının;** kamu yönetimi sorumluluğuyla da bağdaşmayacağı açıktır.

Bu şekilde bir düzenleme yapılmak suretiyle, **teklif sahipleri ve Komisyon, kendilerince Anayasanın değiştirilemez, değiştirilmesi teklif dahi edilemez nitelikteki 1,2 ve 4. maddelerini bu yolla aşmayı amaçlamışlardır.** Bu yönüyle de, kamu yönetimi sorumluluğu ve ciddiyeti adına sorgulanması gereken bir durumun olduğunu ifade etmek istiyoruz. Bu süreç dahi, teklif sahiplerinin, yerel seçimler öncesi ve sonrasında bu konuyu **hasada** dönüştürmek amacıyla hazırladıklarını gösteren **ibret verici bir olgudur.**

Teklifin kabulü halinde bir diğer kaçınılmaz süreç ise şudur;

- Hukuk, tıp ve başka fakültelerde başı kapalı bir şekilde, türbanlı veya benzeri formlarla yapılacak bir eğitimin sonucunda; bu kişiler doğal olarak şu talepte bulunacaklardır; **“Ben yargıç, savcı, avukat, doktor, kaymakam, vali olmak amacıyla bu eğitimi yaptım. Bu meslekleri icra etmeyeceksem, bu eğitimi almamın ve hayatımı buna göre yönlendirmenin ne anlamı olabilir, bu sebeple Anayasanın 49 ve 70. maddeleri uyarınca, kamu hizmetine girme talebinde bulunuyorum.....”** diyeceklerdir.
- Bu takdirde ise, türban ve benzeri dini ve siyasi simgelerin kamu yönetimine taşınması ve **toplumsal bölünmenin, ayrımcılığın** kontrol edilemez süreçler kazanması söz konusu olacaktır.
- Anayasanın başlangıç bölümünün 4. fıkrası, 6,7,11. maddeleri hep birlikte değerlendirildiğinde ve esasen demokrasinin gereği olarak; **kural koyma-norm koyma** yetkisinin **münhasıran TBMM’ne ait olduğu** açık ve tartışmasızdır.
- Ancak, TBMM bu yetkisini yukarıda sözü edilen kurallar çerçevesinde kullanacaktır. TBMM’nin yetkisi **mutlak değildir.** TBMM’nin bu yetkisi yukarıda sözü edilen **kuralların yanında Anayasanın 90/5, 138/son ve 153 /son maddeleriyle sınırlıdır.** Yukarıda açıklaması yapılan Danıştay kararları, Anayasa Mahkemesi kararları ve nihayet 6.1.1993 tarihinden başlayıp 29.4.2004 tarihine kadar devam eden **7 adet Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları hep birlikte değerlendirildiğinde;** türban ve benzeri çağrışımlar yapan sembollerin, **dini ve siyasi** niteliği sebebiyle, kamu yönetiminde **ayrımcılığı, bölünmeyi ve devamında da baskıyı ve kutuplaşmayı** yaratması kaçınılmazdır. Kamu düzeni, telafisi mümkün olmayacak ölçülerde ihlâl edilmiş olacaktır.
- Danıştay, Anayasa Mahkemesi ve AİHM tarafından verilen tüm kararlara dayanak teşkil eden sosyal ve siyasi şartlar, mevcut iktidarın, 58 ve 59. dönemlerde **Başbakanlık Müsteşarından başlayarak gerçekleştirdiği ve organize ettiği yapılanma sebebiyle daha da ciddi ve ağır boyutlara ulaşmış durumdadır.**

Açıklanan sebeplerle;

yukarıda anlatımı yapılan diğer maddelerin yanında; Anayasanın değiştirilemez, değiştirilmesi teklif dahi edilemez nitelikteki 1,2 ve 4. maddelerine **açıkça aykırı olan,** başta **lâiklik olmak üzere Cumhuriyet’in temel niteliklerini ihlâl**e yönelik olan teklif ve komisyon raporuna muhalefet ediyoruz.

Atila EMEK   **Mehmet Ali ÖZPOLAT**   **Turgut DİBEK**   **Atilla KART**   **Şahin MENGÜ**
Antalya M.V.   İstanbul M.V.   Kırklareli M.V.   Konya M.V.   Manisa M.V.

6.3.2.- GN. SEKRETER ÖNDER SAV'IN, “ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ KANUNU'NUN İPTALİ KONUSUNDA” CHP'NİN BAŞVURUSU SONRASI BASIN AÇIKLAMASI (27 Şubat 2008)

“Yazılı basının, medyamızın değerli temsilcileri. Cumhuriyet Halk Partisi bugün tarihi ve önemli bir görevi yerine getirmek için Anayasa Mahkemesi'ne gelmiş bulunuyor. Biraz önce Grup Başkanvekillerimiz Sayın Kemal **ANADOL**, Sayın Hakkı Suha **OKAY**, Sayın Kemal **KILIÇDAROĞLU**'yla birlikte iptal istememizi ve yasama meclisinde yapılmış olan değişikliğin yok hükmünde sayılması talebimizi Anayasa Mahkemesi'ne vermiş bulunuyoruz.

Aslında 6 Şubat 2008 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisindeki birleşimde Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu yapılan değişikliğin Anayasanın 4. maddesinde tanımı yapılan, 2. maddesine yollaması yapılan Anayasanın değiştirilemez ve değişiklik teklifi yapılamaz maddelerine yönelik değişiklik konusunda siyasal iktidarın ve onunla birlikte hareket eden bir diğer siyasi partinin dikkatini çekmiştik.

Ancak 1984 yılından buyana Danıştay, Anayasa Mahkemesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarında, o kararların ışığında bir uygulama bütünlüğüne gelmiş, açıklığa kavuşturulmuş olan türban konusu maalesef Sayın Başbakanın 'velevki türban siyasi bir simge olsun ne fark eder' sözleriyle kritik ve ilginç bir aşamaya gelmiş. Kimi siyasi partileri de bağlar duruma gelmiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu konularda bu zamana kadar gerekli uyarı görevlerimizi yapmış bulunuyoruz. Artık konu yargı aşamasına gelmiş bulunuyor.

Şu anda önünde bulunduğumuz Yüksek Mahkeme, verdiği kararları kesin olan ve kararları yasama, yargı, yürütme organları, idare makamı, gerçek ve tüzel kişileri bağlayıcı olan bir yüksek yargı kuruluşudur.

Şimdiye kadar Anayasa Mahkemesi pek çok önemli ve tarihi karara imza atmıştır.

Bizim bugünkü başvurumuz niteliği itibariyle öncelikli görüşülmesi gereken başvurulardandır. Anayasa'nın 4. maddesinde değiştirilmesi teklif hadi edilemeyecek, değiştirilemeyecek olan maddelerin sayılmış olması her türlü yasama, yürütme ve yargı organlarını bağlayıcı niteliktedir. Yasak olan bir değişikliği önermek önerilse bile o değişiklik doğrultusunda bir yasama tasarrufu yapmak olanaksızdır. Yasama organının böyle bir yasağa karşı anayasa değişikliği yapması kendisine anayasanın tanıdığı yetkiyi aşması anlamına gelir.

Anayasanın bir başka maddesi, 6. maddesi. Hiç kimse ve hiçbir organın anayasanın kendisine tanımadığı yetkiyi kullanma olanağını vermemektedir. Böyle bir yetkinin, yasama yetkisinin kullanıldığından yola çıkarak başvurumuzu yapıyoruz. Yasama meclisinin verdiği karar hukuk dolanılarak anayasaya karşı hile yolu kullanılarak gerçekleştirilmiş bir tasarruftur. Bu aynı zamanda hukuken olanaksız bir değişikliktir.

Ayrıca, hukukun üstünlüğü ilkesine aykırı olmasının yanında bir başka anayasa kuralını da, bir başka anayasa maddesini de çiğneyici niteliktedir. Anayasamızda ayrıca mahkeme kararlarına yasamanın, yargının, idarenin uyması zorunluluğundan bahsedilmektedir. Oysa 1989 yılında yeni Anayasa Mahkememizin verdiği bir kararda, açıkça üniversitelerde dini amaçlı örtünmenin serbest bırakılmasına ilişkin tasarruf iptal edilmişti. Bu Anayasa

Mahkemesi kararına rağmen o Anayasa Mahkemesi kararını değiştirmek, etkisiz kılmak çabaları doğrusu hukukun üstünlüğü ilkesiyle hiç bağdaşmamıştır.

O Anayasa Mahkemesi kararında pek çok şey vurgulanmış. Üniversitelerde dini amaçlı örtünmenin serbest bırakılmasına ilişkin hüküm iptal edilirken 2. maddedeki değiştirilemez, değiştirilmesi teklif dahi edilemez laiklik ilkesine de çok önemli yollamalar ve vurgulamalar yapılmıştır. O kararda laikliğin orta çağ dogmatizmini yıkarak aklın öncülüğü, bilimin aydınlığında özgür ve demokratik gelişmenin, uluslaşmanın, egemenliğin, ulusal bağımsızlığın, insanlık temelinin ve olmazsa olmaz koşulu olduğu demokratik hukuk devletinin bir yaşam tarzı olduğu vurgulanmıştır laikliğin.

Böyle önemli bir Anayasa Mahkemesi kararı ortadayken 4. maddenin değiştirilemez, değiştirilmesi dahi teklif edilemez sözlerine karşın yapılan değişiklik 2. maddeyi dolanma değişikliğidir. 2. maddeyi tadil etme değişikliğidir. Dolaylı olarak 2. maddeyi işleme hale koyma değişikliğidir.

Getirilen değişikliğin gerekçesinde bu değişikliğin üniversitelerdeki öğrencilerin kıyafetiyle ilgili olduğu açıkça yazılmaktadır. Türbanın üniversitelerde serbest bırakılmasının yaratacağı sıkıntılar türban takanların türban takmayanlara karşı bir baskı unsuru oluşturacağı, hatta ona omuz verenlerin bu baskıyla yetinmeyip türban takmayanlara daha değişik yollardan baskılarını arttırmasını davet edici niteliktedir. Endişemiz odur ki, üniversitede bilimsel özgürlüğün yerini dinsel inanca dayalı tartışmalar alacak ve üniversitelerde kimi basın organlarımızın yazdığı gibi bir kaos yaşanmaya başlanacaktır. Bunların yaşanmamasını diliyoruz.

Denilebilir ki, deniliyor ki aynı zamanda. Bu değişiklik Anayasa Mahkemesi'ne sadece biçim açısından getirilebilir. Biçim açısından, usul açısından nelerin ne şekilde karara bağlanacağını bizim burada, bu yüksek yargının önünde tartışmamız hiç uygun olmaz. Kuşkusuz o konuda bizim başvurumuz üzerine gerekli kararı Yüce Anayasa Mahkemesi verecektir.

Ancak, geriye dönük olarak Anayasa Mahkemesi'nin kararlarına baktığımızda değişiklik tekliflerinin yanısıra, yasaklanan hükümlerinde bir biçim kuralını oluşturacağı, biçim kuralına gireceği yazılmıştır.

Şimdi yasaklanan bir hükmü delmeye çalışmak, anayasanın değiştirilemez, değiştirilmesi bile teklif edilemez maddelerini değiştirmek o maddeleri işlevsiz kılacaktır. O maddelerin üzerine anayasanın koyduğu güvenceyi, koyduğu örtüyü kaldıracak. Bundan sonra benzeri değişiklik teklifleri yapılmaya devam edilecektir.

Bizim henüz anayasa değişikliği yayımlandıktan sonra, 23 Şubat'ta Resmi Gazetede yayımlandıktan sonra bugün 4. günündeyiz. Daha 4 Mart'a kadar başvuru süresi olmasına karşın sorumlu bir siyasal parti olarak, toplumda yaşanan karmaşayı görerek, tartışmaları görerek üniversitedeki kamplaşmayı, ayrışmayı görerek başvurumuzu bugün, zamanımız dolmadan yapmayı uygun bulduk.

Çünkü görüyoruz ki, kimi üniversitelerimiz anayasa değişikliğinin Resmi Gazetede yayımlanmasını yeterli görmekte. Üniversitelerimizin pek çoğu da bunun yeterli olmadığını, 42. maddede yapılan değişikliğin aslında açıklığa kavuşturulması gerektiğini, ona dayanılarak yasağın delinmesinin bir suç oluşturacağını vurgulayarak üniversitelerinde türban yasağını uygulamaya devam etmektedirler.

YÖK Başkanı, bu tür uygulamaları üniversite rektörleri hakkında kılık kıyafet serbestisini gerçekleştirmedikleri gerekçesiyle Türk Ceza Kanunu'nun 106. maddesine göre tehdit ettikleri gerekçesiyle cezalandırılacaklarını söylemekte ve onlara talimatlar

yağdırmaktadır. Bu talimat yok hükmündedir. Ceza hukukunun temel kuralı yasalara aykırı talimat dinlenmez. Üniversite rektörlerimizde anayasa değişikliği doğrultusunda Anayasa Mahkemesi kararlarının halen varlığını koruduğunu düşünerek böyle bir yasağı dinlememişlerdir ve dinlemeyeceklerdir.

Bu ve benzeri tartışmalar biran önce konuyu anayasa yargısının önüne getirmemizi gerektirmiştir. Biz başvurumuzda sadece 4. maddenin getirdiği 2. maddenin değiştirilemez, değiştirilmesi dahi teklif edilemez maddesinin, o değişikliğin iptalini değil aynı zamanda yok hükmünde olmasını talep ettik. Çünkü anayasadaki yasağı yok sayarak getirilen bir değişiklik hukuken yok hükmündedir. Aynı zamanda da önümüzdeki süreçte biraz önce değindiğim karmaşanın, ayrışmanın, toplumsal huzuru bozmaya yönelik davranışların biran önce önünün alınabilmesi amacıyla ve ileride giderilmesi olanaksız zararların doğmaması için yürürlüğü durdurma isteğimizi de dilekçemize eklemiş bulunmaktayız. Bundan sonrası yüce yargının vereceği karara bağlıdır. Teşekkür ederim.

SORU: Yokluk talep ettiniz galiba. Yokluk talebinizle ilgili Anayasa Mahkemesi'nin daha önce verdiği bir içtihat var mı dilekçenizde?

Önder SAV- Hepsini ekledik. Anayasa Mahkemesi'nin değindiğim konulara yönelik olarak vermiş olduğu kararları, hem 80 öncesi kararlarını, hem 80 sonrası kararlarını dilekçemize eklemiş bulunuyoruz.

SORU: Sayın Sav, ne kadar bir süre bekliyorsunuz efendim bu mahkemede yürürlüğü durdurması en azından?

Önder SAV- Şimdi açıklamamın bir yerinde değindiğim gibi, bu başvuru yine anayasa hükmü içinde öncelikle ele alınıp incelenmesi gereken başvuru türlerindedir. Yürürlüğü durdurma talebinde de bulunmuş durumdayız. Her iki koşul birlikte düşünüldüğü zaman Anayasa Mahkememizin bizim bu başvurumuza öncelik tanıyacağını ümit ediyoruz. Öncelik tanıyacağını sanıyoruz.

Tabi bizim Anayasa Mahkemesi'ne yol göstermek, onlara akıl vermek haddimize değildir. Anayasa Mahkememiz yerleşmiş kararlarıyla ne yapacağını çok iyi bilen, işi ne şekilde ele alacağını, ne şekilde sonuçlandıracağını bilen bir yüksek mahkemedir.

SORU: Bir haftada çıkar galiba efendim.

Önder SAV- Onu bilemem. Ben bir zaman koymak istemem. Haddimde değil. Kimsenin de haddi değil. Bu yüce çatıya müdahale olur o.

SORU: YÖK Başkanının konuşmaları dosyada yer alıyor mu Sayın Sav?

Önder SAV- YÖK Başkanının konuşmalarını dosyaya almadık. Ama YÖK Başkanının bu tür davranışının, yaratılmakta olan huzursuzluk ortamının bir delili olarak sunduk. Bir delil olarak değiniyoruz ona. Kısaca değiniyoruz.

SORU: Sayın Sav, daha önce Sayın Genel Başkan 367 kararıyla ilgili olarak aksi bir karar çıkarsa kaos olur dedi. Sizde biraz önce kaostan bahsettiniz.

Önder SAV- Hayır. Şimdi bakın yanlış söylemeyin. Kararla bir yorum yapmamaya özen gösteriyorum. Ben hukukçuyum. Bu çatıya da saygısı olan bir hukukçuyum. Yıllardır bu camiada değerli arkadaşlarımızla beraber bulundum. Kaos, toplumda çıkan kaosu kastediyorum ben. Yoksa yargı kararının sonrasına yönelik hiçbir değerlendirme yapmadım. Yapmayı da istemem.

6.3.3.- TBMM'DE "TÜRBAN İÇİN ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ" GÖRÜŞMELERİ

"GENEL SEKRETER ÖNDER SAV'IN" KONUŞMASI

Sayın Başkan, yüce Meclisin değerli üyeleri; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 63'üncü maddesi uyarınca vermiş olduğum önerenin Sayın Başkanlıkça işleme alınmasını şükranla yâd ediyorum, kendilerine çok teşekkür ediyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, cumhuriyet tarihimizin önemli oturumlarından, önemli birleşimlerinden birini daha gerçekleştiriyor. Çok masum ve sıradan bir Anayasa değişikliği gibi sunulmaya çalışılsa da üç maddelik değişiklik, sıradan, basit, bir Anayasa'ya değişikliği değildir.

Değişiklik teklifi, metninde ismen yazılı olmasa da üniversitelerde türbanın serbest bırakılmasına yönelik bir tekliftir. 1984 yılından bu yana, Danıştay, Anayasa Mahkemesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları, bu kararlarda ele alınan konularla konu açıklığa kavuşturulmuş, türban konusu, "Velev ki türban siyasi simge olsa ne fark eder?" sözleri üzerine, yeni ve kritik bir aşamaya gelmiştir.

Türbanı "**dinî kökenli siyasi bir simgedir**" anlayışından yola çıkılarak üniversitelerde serbest bırakmaya çalışmak, tabii, Türkiye Büyük Millet Meclisi içinde ve dışında bu anlayışı bölüşen yol arkadaşlarını da bir araya getirmiştir.

Yüksek Mahkeme kararlarına aykırı olarak getirilmek istenen düzenleme, üniversiteleri, bilimsel özgürlüklerin değil inançların konuşulacağı, ayrımcılığın ve çatışmaların yaşanacağı alan hâline getirecektir kuşkusunu taşıyorum.

Üzülerek söylemek isterim ki, türban tartışmaları, sadece üniversitelerle sınırlı kalmayacak, tüm topluma yayılacak, cumhuriyetin kazanım ve birikimleri türban tartışmalarıyla kemirilmeye çalışılacaktır.

Türbanla ilgili değişikliğe karşı olmamız, inançları gereği örtünenlere saygımızı ötelemez. Anadolu kadınının yüzyıllardır taktığı baş örtüsüyle türbanı eş değer tutmak yanlıştır. Türban bir simge olarak benimsenir ve "Müslüman kadının kimliğidir." algılamasına oturtulursa, türban takmayan üniversite öğrencisi veya kadın Müslüman sayılmaz yanlıgısına varılabilir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kararlarında değinildiği gibi, Türkiye'de, İslami türbanın, bunu takmayanlar üzerinde baskı oluşturabileceği gerçeği unutulmamalıdır. Yine aynı kararda "Laik üniversiteler öğrencilerin kıyafetlerine ilişkin kurallar vazettiğinde, belli kökten dinci hareketlerin yükseköğretimde kamu düzenini bozmamasını yahut başkalarının inançlarına tecavüz etmemesini temin etmelidir" denilerek, düzenlemenin sakıncaları vurgulanmaktadır.

Görüşülecek olan Anayasa değişikliği metninde -teklifinde- her türlü kamu hizmetlerinden yararlanmakta eşitlikten söz edilmekle "**Kanunda açıkça yazılı olmayan herhangi bir sebeple kimse yükseköğrenim hakkını kullanmaktan mahrum edilemez.**" denilmekte

"**Bu hakkın kullanımının sınırları kanunla belirlenerek**" denilip, Anayasa'nın 2. ve 4. maddelerine aykırı bir düzenlemenin yolu açılmaktadır. Anayasa değişikliğini teklif etmeyi düzenleyen Anayasa hükümleri birer biçim kuralı olduklarına göre, bunu yasaklayan bir kuralın dahi bir biçim kuralı olduğuna kuşku yoktur. Çünkü bu yasak, belli sayıda Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesinin, esasında kendileri için bir hak teşkil eden ve niteliği bakımından da bir yasama işlemi olan Anayasa değişikliği teklif etmelerini önlemektedir.

Başka bir deyimle, değişiklik teklifi değişmezlik ilkesi ile çatışıyorsa, Anayasa'da gösterilen şekil şartlarına uygun olarak yöntemi içinde yürütülecek ve şayet çatışıyorsa hiç yapılamayacak, yapılmış ise yöntemi içinde yürütülemeyecek, yürütülmüşse kabul edilip kanunlaşamayacaktır. Bu aktardığım konu Anayasa Mahkemesi'nin kararıdır, 4. maddedeki değişmezlik yasağına da açıkça aykırıdır. Teklif, bize göre, yapılmamalıydı, buraya da gelmemeliydi, gelememeliydi. Anayasa'ya karşı hile niteliğini taşımaktadır. Çoğunluğa dayanarak Anayasa'nın tebdili, taşıyırı niteliğini de taşımaktadır.

Milletvekillerinin olmayan yetkiyi kullanmaları da mümkün değildir. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri elbette yasama faaliyetlerinde bulunacaklar, elbette Anayasa değişiklikleri verecekler. Ama kendilerine Anayasa'nın vermediği bir yetkiye dayanarak teklif hazırlayıp, çoğunlukla bunu Parlamentodan geçirmenin ileriye dönük sakıncalarına değinmekte yarar görüyorum.

Düzenlemeye karşı Yargıtay Başkanlar Kurulu da düşüncelerini belirtmiştir ve Yargıtay Başkanlar Kurulu bu düzenlemenin tamamen Anayasa'nın laiklik ilkesine karşı olduğunun altını çizmiştir.

Ayrıca, değişiklik teklifi Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulmadan, kimi siyasilerin verdiği güvenceler herhâlde Anayasa'lardan, yasalardan üstün değildir. Benim de beğendiğim, sevdiğim bir siyaset adamı "ilk, orta ve liselerde türbanın kullanılmayacağını, liselerin kapısından türbanın giremeyeceğini söylüyor, devlet dairelerinde başı kapalı kadınlar çalışmayacak, başı örtülü olarak da üniversiteye giden bir kız ileride devlet dairesinde çalışacağını düşünmesin." diyor. Tabii, bu güvenceler buza yazılan yazı gibidir, kısa zamanda unutulur, bu yasaklar da aşılır ve delinir. Bu sözlerle "Ne delinecek, -herhâlde- onlar anlamaz, biz daha iyi anlarız." mı demek istiyor siyasiler?

Cumhuriyetin vazgeçilmez temel dayanağını oluşturan laiklik ilkesinin ve yüksek mahkeme kararlarıyla çerçevesi çizilmiş olan laikliğin doğrudan ve dolaylı düzenlemelerle zayıflatılması kesinlikle kabul edilemez.

Yargıtay'ın, yargı kuruluşlarının kararlarını yok sayarak geçiştirmeye çalışmak çok haklı gerekçelere dayanmaz. Tabii, bu sözlerle karşı türbanla nasıl siyaset yapılacağını, altını çizerek, örneklerini vererek topluma duyurmanın da pek yararı yoktur. Bazılarına göre belki, din ulemasına sorarak bunu çözmek daha mümkün olabilir,

Ellerine geçirdiklerini sandıkları yetkiyi Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kullanmadan önce çok dikkatli davranmaları gerekir.

Tabii, türbanla nasıl siyaset yapılacağını çok kaba örnekleri de sergilenmektedir. Bir siyaset adamı "**Biz bunun sonuçlarına razıyız, biz ne yaptığımızı biliyoruz; maliyetini de, bedelini de ödemeye hazırız, hasadını da yapacağız.**" diyor. Korkarım, türban üzerinden siyaset yaparak hasada çıkanlar, amiyane tabirle, haşat olacaktırlar. Ellerine geçirdiklerini sandıkları elma şekerini Adalet ve Kalkınma Partisi yiyecek, sapı da hasada çıktığını sananların elinde kalacaktır.

Tabii, deneyimli siyaset adamları da endişelerini dile getiriyor, türban ortaklarını uyarıyor, **"Toplumunu kamplara bölmeyin, yol yakırken dönün, bindiğiniz alamet sizi kıyamete götürür."** diyor. Kimi siyaset adamları da Anayasa'nın ve hukukun üstüne çıkarak hukukun üstünlüğünden habersiz sözler söylemek cesaretini gösterebiliyorlar. **"Güvence biziz, laik sistemi bizler savunuyoruz."** diyebiliyorlar. Bu kürsüde İsmet Paşa olsaydı, herhalde **"haydi canım sen de"** der, geçer giderdi.

Laiklik klasik tanımıyla din ve devlet ayrılmasından daha geniş kapsamlıdır. **Laiklik hukuk devletinin olmazsa olmaz koşuludur. Aklın öncülüğünde, bilimin ışığında, uluslaşmanın, ulusal egemenliğin, çağdaşlaşmanın temel harcıdır, şemsiyesidir. O şemsiye delinirse herkes sağanak altında kalır.**

Bu anlamdan, bu tariftan yola çıkıldığında, **tarikât şeyhi Hikmetyar'ın önünde diz çöken siyasetçiler asla laikliğin güvencesi olamazlar.**

1912 yılında Ziya Gökalp'in yazdığı meşhur **"Askerin Duası"**nı değiştirerek, dejenere ederek **"Minareler süngümüz, kubbeler miğferimiz, camiler kışlamız."** diyen siyaset adamları laikliğin güvencesi olamazlar.

Kimileri toplumda aymazlık, dalgınlık, dikkatsizlikle laikliğe karşı geliyorlarsa, onlar yüce **ATATÜRK**'ün deyimiyle **"gaflet"** içindedirler.

Kimileri sapkınlık, doğru yoldan ayrılma gibi nedenlerle laikliğe karşı çıkıyorlarsa, onlar **"dalalet"** içindedirler.

Kimileri yaptıklarının nereye vardığını, demokratik hukuk devletinin olmazsa olmaz koşulu olan laiklik ilkesini delegeceklerini, yok edeceklerini bilerek davranıyorlarsa, onlar tam **"hıyanet"** içindedirler.

Gaflet, dalalet, hıyanet içinde olmayalım. Yol yakırken bu teklife ret oyu verelim...

“GRUP BAŞKAN VEKİLİ HAKKI SUHA OKAY’IN” KONUŞMASI

Bugün, bu çatı altında, cumhuriyet tarihimizin en önemli toplantılarından birini yapıyoruz ve özgürlükler için getirilen bir düzenleme bugün Ankara sokaklarında özgürlükleri kısıtladı. Şu an, Ankara sokaklarında güvenlik tedbirleriyle vatandaşlar rahat hareket edemez hâlde. Bu, nasıl bir özgürlük hâli? Bunu da takdirlerinize sunuyorum.

Bugün, temel tartışma konumuz, dün 71. yılını kutladığımız Anayasa'mızın laiklik ilkesini etkisiz hâle getirmek için getirilen iki siyasi partimizin ortak teklifidir.

Laiklik karşıtı akımlar cumhuriyet kurulduğundan beri vardır ve bundan sonra da olmaya devam edecektir. Türkiye, 80'li yıllardan itibaren dış kurgulu bir oyunun odağı hâline getirildi. Gelişen süreçte, tüm demokrat, ilerici, cumhuriyetçi kesimler tasfiye edilmeye çalışıldı. Karşı devrimciler, oluşan iklimde sistemden beslendi, palazlandıkça palazlandı, dış destekle daha da büyüdü. Bazı kesimlerin baş tacı yaptığı tarikat, cemaat önderlerinin, hatta okyanus ötesinden Türkiye'ye hükmetmeye çalıştığına tanık olduk.

Şimdi sorumluluk mevkisinde olan bir zamanların İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı bile "Tutturmuşlar, laiklik elden gidiyor. Yani bu millet istedikten sonra tabii elden gidecek yahu. Sen bunun önüne geçemezsin ki. Millete rağmen bu yürümez zaten." şeklindeki görüşlerini, rahatlıkla bir zamanlar toplumla paylaştı. Şimdi, bu sözlerin sahibi "Laikliğin güvencesi biziz." diyor ve toplumun kendisine inanmasını bekliyor.

Laikliğin güvencesi Anayasa'dır, Anayasa'nın değişmez hükümleridir, laiklik kimseye emanet edilemez.

2002 seçimlerinde başa gelen siyasi iktidar, önce devlet aygıtını dönüştürmeye çalıştı. Devlet aygıtını dönüştürüp kuvvetlendiğini düşündüğü noktada, laik, demokratik cumhuriyeti törpüleyecek adımlar attı. Direnç gördüğü noktada geri çekilerek yeni hamlelere hazırlandı. Bu siyasi iktidar, topluma halüsinasyonlar göstererek siyasi kimlik oyunlarına girişti. Kimi zaman muhafazakâr oldu, kimi zaman demokrat oldu, kimi zaman milliyetçi oldu, kimi zaman da liberal oldu. Bu kimlik farklılaşmasıyla, her siyasi ideolojiden besleme destekçileri de kotarmayı amaçladı. Kamu kuşatıldı ve "Türkiye Cumhuriyeti'nin başlangıçta ortaya koyduğu bütün temel ilkelerinin yerini daha katılımcı, daha ademi merkezî, daha Müslüman bir yapıya devretmesi zorunluluğu ve artık bunun zamanının geldiği düşüncesindeyim." diyenler, devletin en üst makamlarına getirildi. Şimdi de aramızda parlamenter olarak görev yapıyor.

Eşi türbansız kamu görevlisi istisna hâline getirildi. Millî Eğitim Bakanlığı hallaç pamuğu gibi atıldı. Belediyeler eliyle mahalle baskısı kuruldu. Anadolu'nun birçok bölgesinde Ramazan aylarında yemek yiyecek lokanta bulunmaz oldu. Bütün bunlar mevzuatla oynamadan, yürütme gücüyle yapıldı.

Cumhuriyetin değerleri yerine normalin bu tarz yaşam olduğu belleklere kazınmak istendi. Bunda başarılı olunduğunu da üzülerek ifade ediyorum. Tüm anayasal organlara savaş açıldı, zamanı geldikçe birer birer ele geçirilmeye çalışıldı. Şimdi geldiğimiz noktada, Türkiye tam bir kırılma noktasına taşındı. Toplum, Müslüman olan-olmayan, inanan-inanmayan, dinin gereklerini yerine getiren-getirmeyen şeklinde kamplara bölündü. Cumhuriyet kurulduktan sonra oluşan toplumsal barışın yerini gerilim siyasetiyle toplumun farklılıklarından siyasi rant sağlama girişimleri aldı. Bu açıdan, siyasi iktidar ve bir muhalefet partisinin attığı bu adım

Türkiye'deki karşı devrim odaklarını cesaretlendirecek çok önemli bir adım olduğunu düşünüyorum.

Bu teklif, ardından birçok şeyi tetikleyecek bir fünve mahiyetinde, kabul edilmesi durumunda diğer taleplerin nerede duracağını kimse garanti edemez. Adı takiyeciye çıkan, bir gün söylediğini öbür gün inkâr eden bir siyasi akımın sözüne kimse inanamaz. Kaldı ki, daha teklif Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde görüşülmeden gerçek niyetlerini ortaya koyan açıklamalara tanık olduk. Biraz evvel Grup Başkan Vekilimiz Sayın Anadol ifade etti, Isparta Belediye Başkanının söylediklerinden bahsetmeyeceğim. Anayasa Komisyonu Üyesi Konya Milletvekilinin, Kadın Kolları Başkanı Gaziantep Milletvekili AKP'li arkadaşlarımın söylediklerini bir kez daha tekrar etmeyeceğim. Bunlar belleklerde ve zabıtlarda yerini buldu. Ama sadece bu milletvekilleri değil, Anayasa'mızın değiştirilmez maddelerini değiştirmeye yönelik Anayasa değişikliğinin teklif edilemeyeceğini söyledik. Anayasa Komisyonu'nda bu tartışıldı gerek Sayın Anayasa Komisyonu Başkanı gerekse Sayın Başbakan Yardımcısı tutanaklara geçen ifadeleriyle kafalarının ardındakileri kelimelere döküverdi. Komisyon çalışmalarına yansıyan bu konuşmaları, Genel Kurul tutanaklarına da yansması için ve bir kez daha tarihe not düşülmesi için aynen Komisyon tutanakları ifadeleriyle okuyacağım. Komisyonunda Manisa Milletvekilimiz Sayın Şahin Mengü'nün, değişikliğin Anayasa'nın ilk üç maddesini açıkça arkadan dolanmaya yönelik olduğunu belirtmesi üzerine, Sayın Kuzu aynen "Konuşmaların yani geneli çok güzel de 'açıkça' lafı pek iyi gitmedi orada. Açıkça yapamayız çünkü. 'Açıkça' deyince, açıkça teklif nasıl getirilir, böyle bir şey olabilir mi yani? İlk dört maddede açıkça teklif burada nasıl görüşülür?" Sayın Kuzu 'açıkça' kelimesine takılarak, kendi ağzıyla, değiştirilmesi teklif edilemeyecek bir konuda teklif getirilemeyeceğini, ancak kendi getirdikleri teklif ile bu işi arkadan dolanarak yaptıklarını itiraf ediyor.

Benzer bir kabulü Sayın Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek de yaptı. Anayasa Komisyonu çalışmalarını sırasında Sayın Çiçek yaptığı konuşmada "Bu teklifi getirenlerin laiklikle bir problemi yok" dedikten sonra, teklifin laiklikle ilişkilendirilmesini "Bu, Anayasa Mahkemesi'ne 'Bunlar bu iş için getirildi.' demek noktasında delil hazırlamaktan ibarettir. Biz bu tuzağa düşmeyiz." Yani hazırlar, tedbirlerini almışlar "Aman tuzağa düşmeyelim." diye. Muhtemelen sizlere de bu ikaz edildi, sizlere de tembih edildi: "Aman laf atmayın, olmadık bir şey söylemeyin." diye. "Biz bu tuzağa düşmeyiz." diyor. Anayasa Komisyonu Başkanı, Başbakan Yardımcısı aslında niyetlerinin Anayasa'nın değiştirilmez hükümlerinin arkasından dolanmak olduğunu kabul ve tevil yoluyla ikrar ediyorlar. Bunlar Anayasa Komisyon tutanaklarında aynen yer alıyor.

Bu teklif, karşı devrim yanlılarını cesaretlendirecek, yeni bir konuma taşıyacak içerikte, cumhuriyetle bir hesaplaşma amacı gütmektedir. Anayasa'nın değiştirilemez hükümlerini arkadan dolarak değiştirmeye yönelik olduğundan, bu teklif "yok" hükmündedir. Bu açıdan, Sayın Teziç'in belirttiği gibi, Anayasa'nın değiştirilemez maddelerini, başka maddeleri değiştirerek dolanmak, etkisiz kılmak, usul saptırmasıdır ve Anayasa'ya karşı hiledir. Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'nün "Anayasaya uygunluğun incelenmesi" başlıklı 38. maddesinde de, tasarı ve tekliflerin ilk önce Anayasa'nın metin ve ruhuna uygun olup olmadığının incelenmesi ve aykırı olduğu takdirde maddelerin müzakerelerine geçilmeden reddedilmesi gerektiği hükmüne yer verilmiştir. Bu açıdan, bu teklif, Anayasa Komisyonu'nda da ve dolayısıyla da şu an görüşmekteyse de hatalıdır. Şu anda Anayasa'ya aykırı bir görüşmeyi gerçekleştiriyoruz.

Bu konuyla ilgili, Anayasa Mahkemesinin 1975 tarihli bir kararında da şu değerlendirmede bulunulmuştur: Anayasa'nın 91.maddesine göre kanun teklif etmeye Bakanlar Kurulu, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri yetkili oldukları hâlde, Anayasa'nın değiştirilmesi ancak Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının en az üçte 1'ince yazılı olarak teklif edilebilir. Demek ki, Anayasa'nın 9.maddesinde Anayasa değişiklikleri için öngörülen teklif yasağı doğrudan doğruya yasama Meclisi üyelerini ilgilendirmektedir. Tanım ve o nitelikte bulunan

Anayasa değişikliklerini teklif etmeyi düzenleyen Anayasa hükümleri birer biçim kuralı olduklarına göre bunu yasaklayan bir kuralın dahi biçim kuralı olduğundan hiç kuşku yoktur. Başka bir deyimle, değişiklik teklifi değişmezlik ilkesiyle çatışmıyorsa Anayasa'da gösterilen şekil şartlarına uygun olarak yöntemi içinde yürüyecek ve şayet çatışmıyorsa hiç yapılmayacaktır. Yapılmış ise yöntemi içinde yürütülemeyecek, yürütülmüş ise kabul edilip kanunlaşamayacaktır.

Özetlemek gerekirse, Anayasa, Anayasa'nın üstünlüğünü ve bağlayıcılığını sürdürmek ve Anayasa'ca saptanan şekil şartları ve yöntemi dışında değiştirilmesini önlemek amacıyla hükümler düzenlemiştir. Anayasa'nın değişik 148.maddesiyle Anayasa değişikliklerinin Anayasa'da gösterilen şekil şartlarına uygunluğunu denetleme yetkisinin Anayasa'yı yargısal denetim yoluyla korumakla görevli Anayasa Mahkemesi'ne tanımakla güdülen erek de budur.

Yukarıda açıklandığı üzere, 9.madde de yer alan yasak kural da bir şekil şartı olduğundan 1696 sayılı Kanun'un dava konusu maddeleri diğer şekil şartları açısından, bu yasak açısından da Anayasa'ya uygunluk denetiminden geçirilmelidir.

Değerli milletvekilleri, biraz evvel, değerli teklif sahibi grupların başkan vekilleri tarafından 1982 Anayasası sonrası kimi Anayasa maddeleri arasında rüchaniyyet olmadığına dair Anayasa Mahkemesi kararları ifade edildi. Ama, bilirsiniz ki, o Anayasa Mahkemesi'nin hiçbir kararı Anayasa'nın ilk dört maddesiyle ilgili değil. Eğer Anayasa'nın ilk dört maddesiyle ilgili rüchaniyyet olmadığına ilişkin bir Anayasa Mahkemesi kararı varsa, merakla bekliyorum, bu kürsüde, zannederim, onu da getirirler, ifade ederler. Yani bir bilgi kirlenmesini de önlemek istiyorum. Anayasa Mahkemesi kararı, Anayasa'nın değiştirilmez maddeleriyle çelişen Anayasa değişikliği tekliflerini biçim kuralı sayılması gerektiğine ve Anayasa Mahkemesi'nin görev alanına girdiğine de kuşku bırakmamaktadır. Tüm bu gerçekler ortadayken iki siyasi partimiz niye bu işe soyundu? Sayın Başbakanın bir lafı vardır, çok sık kullanıyordu: "Kazan kazan politikası." Biz, bu politikanın Türkiye'ye bugüne kadar bir şey kazandırdığını görmedik, ama bu konuda eğer bu değişiklikler yargıdan dönerse olabilecekleri şimdiden görüyoruz. Sayın Başbakan ortaya çıkacak ve diyecek ki: "Cumhuriyet Halk Partisi engelledi." meydan meydan dolaşacak, yerel seçim öncesi türban olayını yine oya dönüştürmeye çalışacak, yani din üzerinden siyasi rant çalışmaları devam edecek; olmadı, yerel seçimden sonra "Yine deneyeceğim." diyecek.

Sayın milletvekilleri, bunun halkı karşı karşıya getirmek olduğunu niye düşünmüyoruz? Türkiye'nin yaşamsal sorunları dururken kriz üzerinden siyaset yapmanın, bu ülkeyi kamplara bölmenin kime ne yararı var? Bu, sorumlulukla bağdaşır mı? Teklifin hukuk normları arasına girmesinden sonra din eksenli devlete doğru gidiş hızlandırılacak, yeni değişiklik talepleri gündeme gelecektir. Bu konuda bazı sivil toplum kuruluşları ile biraz önce belirttiğim bazı AKP'li yetkililerin açıklamaları, bu tehlikenin hiç de uzak olmadığını ortaya koymaktadır. Doktorların, yargıçların, kaymakamların "Okurken türban takıyordum, şimdi mesleğimi yaparken niye takmayayım? Bu, Anayasa'nın 49. ve 70.maddesi uyarınca benim hakkım." demesi durumunda ortaya çıkacak kaosun sorumlusu kim olacak? O zaman "Bu konuyu özgürlükler söylemiyle nasıl hallederiz?" diye mi düşünürsünüz? Zaman zaman liselerde, alt öğrenim kurumlarında rastlanan türban takma olayının, uygulamasının fiiliyatta genişlemesinin ardından "Üniversitede dinin gereği olan bir uygulama, niye öbür öğrenim kurumlarında dinin gereği olarak görülmesin?" denirse şimdi kullandığınız özgürlük söylemini o zaman da kullanmayacağınız garantisini kim verecek? AKP'ye sipariş Anayasa taslağı hazırlayan Sayın Özbudun'un da söylediği gibi, başkalarının özgürlüklerini ihlal etmeme açısından bir hüküm içermediği için, başı açık çocuklarımızın baskı görmesi noktasında kaçınılmaz bir zemin yaratacaktır. Kaldı ki başı açık kızlarımıza yönelik bir baskı yapılmayacağının garantisini kim verecek? Oruç tutmayanların bıçaklandığı, Alevi ilköğretim öğrencisine baskı yapıldığı sırada Türkiye'yi yönetenler bunun garantisini verebilirler mi? Bu açıdan teklif, özgürlük kamufлаjı altında eşitsizliği öngörmektedir. Avrupa Birliği sürecinde

Türkiye'nin kazanımlarını masaya sürmekten çekinmeyen siyasi iktidarın, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını da görmezden gelmesi tam bir çifte standarttır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kararından da bir alıntı yapmak istiyorum: "Mahkeme, Türk anayasal sisteminde kadın haklarının korunmasına ilişkin yapılan vurguya dikkat çekmektedir. İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi tarafından Sözleşme'nin temelini oluşturan en önemli ilkelerden biri, aynı zamanda Avrupa Konseyine üye devletler tarafından ulaştırılması gereken bir hedef olarak kabul edilen kadın-erkek eşitliği Türk Anayasa Mahkemesi'nce Anayasa'nın temelini oluşturan değerlere ilişkin bir ilke olarak görülmüştür." diyor ve "Anayasa Mahkemesi gibi Mahkeme de İslami baş örtüsü sorununu Türkiye bağlamında incelerken zorunlu bir dinî görev olarak sunulan veya algılanan böyle bir simgeyi giymenin onu giymemeyi tercih edenler üzerinde bir etkisi olabileceğinin göz önünde bulundurulması gerektiğini düşünmelidir." diyor. Yani, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi açıkça bunun, bu düzenlemenin Türkiye'de eşitsizlik yaratacağını söylüyor.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, başkasının hak ve özgürlüklerinin korunması, eşitlik ve çoğunluğun korunması ilkelerinden bahsediyor. Bunların sizin için bir anlamı olması gerek. Türkiye'de sizin gibi, kendini sizin gibi düşünmek zorunda hisseden bazı liberal geçinenlerin dışında bir kesim yok mu? Siz Türkiye'yi sadece sizin gibi düşünenlerden mi ibaret sanıyorsunuz? Karşı oy yazımızda da vurguladık: "**Kadınlarımızın günlük hayatta, özel ilişkilerinde, ortak toplumsal alanlarda başı açık, başörtüsü ya da türbanıyla tercihlerini yapmalarına hiç kimsenin bir diyeceği olamaz. Bu tercih, kendi karardır ve saygıdeğerdir. Bu konuda da zaten bir ihtilaf da yoktur.**" O açıdan bu teklif, başka amaçlara yönelik olarak hazırlanmıştır.

22 Temmuz seçimlerinden sonra siyasi yaşamımızda yeni bir sentez ortaya çıktı. Bazılarının ip sentezi, "hasat" sentezi olarak nitelediği işbirlikçi bir sentez. Türkiye'nin en önemli kararlarına damgasını vurdu bu sentez. İki siyasi partimiz sayesinde, söz konusu siyasi menfaatse gerisi teferruat ilkesi, siyasi yaşamımıza hâkim oldu.

Oysa hatırlayınız, ne diyordu Sayın Başbakan, Sayın Bahçeli için? "**Önce saygıyı öğren. Senin düştüğün seviyeye düşmeyeceğim. Aldığım eğitim buna müsaade etmez. Yanına mafya kopuklarını toplamışsın, konuşuyorsun.**" Peki Sayın Bahçeli, Sayın Başbakan için, hangi tanımlamayı kullanıyordu? "**İnanç hortumcusu.**"

Şimdi, bu iki siyasi partimiz siyasi rant paylaşımına girdi, hasat savaşları yaşanıyor. Ancak harmanın sahibi belli, hasat hesabını yapanlar tarihî sorumluluklarıyla baş başa kalacaklardır.

Anayasalar, bir devletin dayandığı hukuki yapının omurgasıdır, devlet yapısının temelidir. Cumhuriyetin niteliklerinden olmazsa olmaz şartı laikliği işleyemez duruma getirecek olan anayasa değişikliklerinin yapılamayacağı, Anayasa'mızın gerek açık hükümlerinden gerekse ruh ve felsefesinden çıkmaktadır. Çağdaş anayasalar, kendilerini koruyan, teminat altına alınan hükümler ve kurumları da birlikte getirmeyi sağlamışlardır.

Anayasanın tam bir uyum içinde birbirini tamamlayan genel hükümlerinin anayasa değişiklikleriyle sistem ve düzenin bozulması ve karışıklıklar içine düşürülmesi, bir bütün teşkil eden hukuki yapıyı sarsar ve yıkar. Buna onun için izin vermeyeceğiz. Cumhuriyeti rotasından çıkartmak istiyorsunuz, aydınlanma devriminden rövanş almak istiyorsunuz, bu rövanşı da alamayacaksınız ve hiçbir zaman unutmayın ki, din sömürüsüne dayanan iktidarların gün gelip nasıl yok olduğunu yakın tarihimiz de görmüştür ve siyasi tarih bunlarla doludur.

“İST. MV. FATMA NUR SERTER’İN” KONUŞMASI

Anayasamızın 10.maddesinde yapılmakta olan değişiklikle, mevcut maddeye "her türlü kamu hizmetinden yararlanılması" ibaresinin eklenmesiyle maddenin anlamına bir genişletme kazandırılmış ve madde gerekçesinde bu ilavenin sebepleri açıklanmıştır. Madde gerekçesinde yapılan açıklamalar incelendiğinde, bu değişikliğin temel sebebinin üniversitelerde giyim kuşam alanında yaratılmak istenen serbestiyet olduğuna da açıkça yer verilmektedir. Yani halkın daha iyi anlayacağı bir dille konuyu özetlememiz gerektiğinde, türbana üniversitelerde serbestiyet kazandırmak için yapılan bir Anayasa değişikliğidir bu değişiklik. Siyasal ve dinsel nitelikli bir üniforma olan türbanın üniversitelerde serbest bırakılmasıyla laik devlet açıkça hedef alınmakta ve kısa sürede önü alınamayacak olan uygulamalara kapı açılmaktadır.

Türban sadece bir giyinme biçimi değildir. Türban bir kimliğin ifade aracıdır ve bu kimlik siyasallaştırılmış dinsel inancı ifade eden bir kimliktir. Türbanın neyi ifade ettiğini Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay kararları açıkça ortaya koymakta ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin almış olduğu kararlar da bu kimliğin yeniden nitelendirilmesine katkı yapmaktadır.

Şimdi, görüyorum, bu sözlerimi gayet mütebessim bir şekilde dinliyorsunuz. Umarım, şu anda okuyacaklarımdan sonra da yüzlerinizdeki tebessüm eksik olmaz.

2003 yılında Leyla Şahin davasında, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne bir savunma gönderdi, yani birinci AKP dönemi, yani yine Sayın Erdoğan'ın Başbakan olduğu ve Sayın Abdullah Gül'ün Dışişleri Bakanı olduğu dönemde. Bu savunmada türban bakalım nasıl nitelendirilmiş? Deniliyor ki: "**Davacının -yani Leyla Şahin'in- türban takmakta ve türban eylemlerinde yer almaktaki ısrarı onun cumhuriyetin temel ilkeleriyle mücadeledeki kararlılığını göstermekte olup, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'yle bağdaşmayan din devletinin kurulması için kökten dinciliğin bayraktarlığını yaptığını düşündürmektedir.**"

Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri; bu ifadeler birinci AKP Hükümeti tarafından Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne gönderilen savunmadan alınmış cümlelerdir.

Görüyorum eskisi kadar tebessüm etmiyorsunuz bunları duyduktan sonra. Türbanı ikinci AKP döneminde farklı bir biçimde yorumladığınıza göre...

Sayın Başbakan ulemeden yeni bir fetva aldı. Yoksa bu kadar farklı bir uygulama söz konusu olamazdı.

Türbanla üniversitelere girmeyi temel hak ve özgürlükler kapsamında değerlendiremezsiniz, çünkü türban, kadını ikinci sınıf birey konumuna indirgeyen, kadın-erkek eşitliğini ortadan kaldıran, özgürlük olarak nitelendiremeyecek olan bir giyim tarzıdır.

Üniversitelerde bireysel özgürlük adına türbana serbestiyet tanımak hiçbir hukuki sistem için kabul göremez. Özgürlüklerde geriye gidiş yoktur değerli milletvekilleri, özgürlükler ileriye yürür, özgürlükler bin dört yüz sene öncesine gitmez. Özgürlükler 2000'li yılları aşan süreçlerle kucaklaşır. Onun için temelde bu savınız, bu iddianız yanlıştır. Türbanın bir ayrışma yaratacağına ilişkin çok sayıda konuşma oldu. Tabii siz bunların hiçbirine aldırmadınız. Çünkü sizler oy alarak gelmiş, Meclisin yarısından fazlasını doldurmuş,

dolayısıyla çok oy almanın rahatlığı içerisinde ve şımarıklığı içinde her türlü şeyi kendinize hak gören milletvekillerisiniz.

Dolayısıyla halkın taleplerini, dolayısıyla sokaklarda haykıran kitlelerin sesini elbette duymayacaksınız. O kadar duymuyorsunuz ki, geçenlerde eski Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı ne dedi biliyor musunuz? Türbanlı bir kısım insanla konuşuyor bir salonda "**Bu kadar kin, nefret size az bile**" dedi laikleri göstererek.

Yani bölmekse bölmek, ayrıştırmaksa ayrıştırmak.

Bu toplumu bölen de, ayrıştıran da AKP zihniyeti olmuştur ve açıkça bunu her koşulda dile indirmişsinizdir. Hiç de çekinmiyorsunuz bunları söylemekten. Hiç çekinmiyorsunuz.

Bakınız değerli milletvekilleri, üniversitelerde türban sorunundan bahsediyorsunuz ama türban eylemleri yok.

Neden yok acaba türban eylemleri? Neden yok biliyor musunuz? Bütün üniversite rektörleriyle tek tek görüştüm. Şunun için yok: Çünkü ÖSS sınavını kazanan başı örtülü bütün öğrenciler başlarını açarak üniversitelerde eğitim görmektedirler. Onun için yok. Siz üniversitelerde eğitim görenleri kışkırtarak tekrar toplumu ayrıştırmak, tekrar huzursuzluk yaratmak ve bu huzursuzluğun üzerinden siyasi rant sağlamak istediğiniz için bu uygulamayı yeniden başlattınız.

O kızların eğitim özgürlüklerini geçmişte engellediğiniz gibi gelecekte de engellemek için, türbanı siyasi rant amacı olarak kullanmak için yeniden bu kapıları açtınız ve bu huzursuzluğu başlattınız.

Hepiniz çok iyi biliyorsunuz, türban üniversiteye girdiğinde liseye de ortaokula da yayılacak. Şu anda var, liselerde türban takılıyor. Bunu görmezden gelebilir misiniz? Bireysel hak olarak, inanç özgürlüğü olarak üniversitelerde kabul ettiğiniz türbanı liselerde hangi gerekçeyle reddedeceğinizi izah edebilir misiniz? Ya da türbanlı eğitim gördükten sonra, hangi gerekçeyle, o eğitimden mezun olup diploma alan genç kızların hâkim olmayacaklarını ya da Sayın Egemen Bağış'ın temennisi gibi, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne girmeyeceklerini ya da üniversitede öğretim üyesi olmayacaklarını nasıl teminat altına alıyorsunuz? Alamıyorsunuz ve olayı tam merkezinden girerek, üniversiteden başlatarak toplumun her kesitine yaygınlaştırmak istiyorsunuz.

Ayrıca, hiç düşünmediğiniz başka şeyler de var: Bakınız, üniversitede öğrenci temsilcileri var. Bunlar üniversite senatolarına giriyorlar ve oy kullanıyorlar.

Üniversitede part time çalışan öğrenciler var hem öğrenci hem de maaş alıyor, para karşılığı çalışıyor. Üniversitede araştırma görevlileri var, bir taraftan yüksek lisans ve doktora öğrencisi, öbür tarafta öğretim elemanı. Intern asistanlar var tıp fakültelerinde iki işi birden gören. Staj yapan öğretmenler var, eğitim fakültesi öğrencileri var. Bunları ne yapacaksınız? Bunlarla ilgili ne gibi bir düzenleme düşünüyorsunuz? Hiçbir şey duymadık bugüne kadar.

Dinsel referanslı talepleriniz, çok açık ve net bir biçimde Türkiye'de laik devleti tartışmaya açmaya yöneliktir. Bunu biz biliyoruz. Siz Anayasa'ya karşı açıkça hile yapıyorsunuz ve bu hilenizi Türk toplumu görüyor ve biliyor. Bugün türbana serbestiyet tanıdığınızda, yarın yeni Anayasa'nın hazırlanması sürecinde, bunun yarattığı meşru zeminden yararlanarak değişik bir laiklik tanımıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne geleceğinizden hiç kuşku duymuyorum.

Bugün Türkiye'nin içinde bulunduğu duruma lütfen bir bakın: Bebekler başları türbanlı televizyon ekranlarında arzı endam ediyorlar ve insanlar nasıl bir İslami düzen isteklerini ekranlarda avaz avaz haykırıyorlar. Türkiye'nin nereye gittiği belli...

Biz, geçmişini geçmişte bırakmak istiyoruz değerli milletvekilleri ve değişime inanmak istiyoruz, ancak içi boş laiklik teminatları dışında, bugün yapılanlar ne yazık ki bize geçmişini hatırlatıyor.

- **"Hem Müslüman hem laik olunmaz, ters mıknaatıslanma yapar."**
- **"Şalvar ve cüppe giyenlere saygı duyuyorum, onlar bizim kardeşlerimizdir."**
- **"Türkiye'nin yarınlarında artık Kemalizm ve benzeri rejimlere yer yoktur. En üst belirleyici İslam'ın ilkeleridir."**

Diyenler, işte bugün laik sistemini delerek bizi ılımlı İslam devletine sürüklemenin gayreti içindedirler.

Bunu toplum görmektedir. Bunu sizler biliyorsunuz. Dolayısıyla, bu taammüden yapılmış bir suçtur, bunun altını bir kez daha çiziyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak ret oyu vereceğimizi bir kez daha tekrarlıyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

“İST. MV. NECLA ARAT’IN” KONUŞMASI

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AKP, MHP ve DTP'nin birlikte destekledikleri Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1.maddesinin teklif metninden çıkarılmasını istediğimiz önerge lehinde söz almış buluyorum.

Ama, daha önce AKP kadın milletvekillerinin yaptıkları konuşmalarda birkaç resim çizdiklerini ve bu resimlerden ders almamızı istediklerini görmüş olduğum için ben de izin verirseniz, bir küçük resim, yahut sizin hayal edeceğiniz bir resim, çizmeyi istiyorum. Aslında yapacağım bu katkı her ne kadar sol gösterip sağ vuruyorsa da Sayın DTP Milletvekiline de bir katkı olacak.

Şöyle bir metin okuyacağım size, bakın, kızacaksınız, ama kızmadan düşünmemiz lazım üzerinde. Bir soru soruluyor: "**Tesettürlü Müslüman kadını, tesettürsüz ve iffetsiz bir kadınla oturup konuşabilir mi?**"

Yanıtı şöyle: "**Tesettürlü bir kadının tesettüre riayet etmeyen bir kadınla oturup, gezmesi... İslam'ı anlatıp onu irşat etmek için ise elindeki bütün imkânları kullanıncaya kadar zaman zaman oturup kalkabilir ve oturup kalkması da lazımdır, yoksa caiz değildir. Bu hüküm yalnız tesettüre riayet etmeyen kadına mahsus değildir. Namaz kılmayan, oruç tutmayan, içki içen kadın da onun gibidir. Böyle bir kadınla tebliğ etmesizin keyfî oturup kalkmak günahtır.**" Şimdi, diyeceksiniz ki: "**Bunlar uydurulan, istisnai şeyler.**" Bu metin İzahlı Kadın İlmihali'nden alınmış bir metin ve varoşlardaki kadınlarımıza, Kur'an kurslarındaki kızlarımıza bu bilgiler, ne yazık ki, aşılanıyor.

CHP olarak biz, işte bu yüzden, **yükseköğretim kurumlarında dinsel, siyasal bir simge olan türbanın serbest bırakılmasının, bir ayrımcılığın ortadan kaldırılması olmayıp bir ayrımcılığa yer vermek olduğunu, hukuk devleti ve adalet ilkeleri doğrultusunda alınmış olan Anayasa Mahkemesi, Danıştay ve AİHM kararlarının ihlal edilmesi anlamını taşıdığını düşünüyoruz.** Hiçbir kişi, aile, zümre ve sınıfa imtiyaz tanınmayacağını söyleyen bu madde, şimdi bütün dünyada İslamcı hareketin ve din devletinin simgesine dönüştürüldüğü bilinen türbanın taşıyıcısı olan bir gruba veya gruplara, laiklik ilkesine aykırı olarak, bir imtiyaz vermekte kullanılmaktadır.

Sayın milletvekilleri, bu maddeye karşı olmamızın nedeni, türbanın, apaçık bir şekilde Anayasa'mıza aykırı bir akımın simgesi olmasıdır.

Bu durum mahkeme kararlarıyla saptanmış olduğu için üniversitelerimizde türban kullanımına getirilen sınırlama, laik, demokratik cumhuriyetin kendini koruma refleksi olup, hakça ve doğaldır. Kanımızca, dinsel inanç, devlet işlerinde etkili ve egemen olmamalıdır. Laikliğin özünü de zaten bu yaklaşım oluşturur. Türbana getirilen sınırlama da kamu düzeninin korunması ve dinin kötüye kullanılmaması içindir. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın laiklik anlayışı, yapılan düzenlemelerin devlete herhangi bir dinsel kimlik kazandırmamasını gerektirir. Ama türban özgürlüğünü sağlamak üzere Anayasa'ya konulması istenen maddeler, laiklik ilkesini uygulanmaz hâle getireceği için Anayasa'yı ihlal anlamına gelebilecektir. Ayrıca, AİHM'in kararına rağmen tanınmaya çalışılan bu özgürlük, bir Avrupa Birliği normuna karşı gelmek anlamını da taşımaktadır.

Sayın milletvekilleri, bu Anayasa değişikliğine karşıyız, çünkü türban sorunu artık toplumu ikiye bölen, kamu yararını zedeleyen bir hâle gelmiştir. Meclisin bugünkü manzarası, Türkiye'nin bir küçük aynası hâlinindedir zaten. Çağdaş yaşam biçiminin güvencesi olan laik sistemimiz ne yazık ki yara almıştır. Demokrasi, biliyorsunuz bir kurumlar ve kurallar rejimidir.

Ne var ki hukuk kuralları iktidar tarafından çiğnenmeye çalışıldığı için laik cumhuriyet kurumları ile iktidar arasında da önemli bir ayrışma oluşmuştur. Bu, tehlikeli bir ayrışmadır.

Sayın milletvekilleri, türban sorunu laiklik sorunu olduğu kadar önemli bir kadın sorunudur da. Türbana özgürlüğü savunan kadınların, din devletlerinde kadının içine düştüğü konumu hiç unutmamaları gerekir.

Yüzyıllar boyunca ve günümüzde İslam'ı yaşayan ülkelerde kadınların toplumsal, kamusal yaşam içindeki yerlerine bakmamız, Cezayir, Afganistan, İran, Sudan, Fas deneyimlerini değerlendirmemiz, Türkiye'de milyonlarca kadının niçin bu Anayasa değişikliğine karşı çıktığını göstermektedir. Neden türbana masum bir örtünme biçimi olarak değil de uluslararası İslamcı hareketin bir uzantısı olarak baktığımızı açıklamaktadır. Dinsel egemenliğin devlette kendini gösterdiği bütün ortamlarda kadınlar için artık kaskatı kurallar ve sınırlanan yaşamlar söz konusudur.

Dinci siyaset kadınları da karşı karşıya getirip birbirine düşürür. Nitekim, Türkiye'de de benzer bir tehlikeyle karşı karşıyayız. Meclisteki kadın milletvekilleri de kadınla ilgili önemli bir konuda bugün birbirlerine karşı oldular. Çözüm ne mi olmalıdır? Çözümün bir parçası olmak istiyorum dersem eğer, **her şeyden önce dinsel inanç göstergesi olan türbana üniversitelerde özgürlük tanınmanın eğitim-öğretim hakkı, eşitlik ve bireysel özgürlük açılımı olmayıp çok önemli bir rejim sorunu olduğu görülmelidir.**

Evet, CHP olarak biz bu Anayasa tasarısına olumlu oy vermeyeceğiz.

Saygılar sunuyorum.

CHP GRUP BAŞKAN VEKİLİ KEMAL ANADOL'UN YAPTIĞI KONUŞMADAN ....

.....

Anayasa'nın 2'nci maddesini, arkadan dolaşarak, laiklik ilkesini, her zaman yaptığınız gibi, takiyeci bir anlayışla delmek istiyorsunuz.

Dün akşam Sayın Başbakan, gözümüzün içine baka baka, televizyon ekranlarından, AKP Grubu'ndan, soruyor: "Niye telaşlısınız?" Laiklik elden gidecek mi kuşkusunu duyan milyonlara hitap ederek, gözlerinin içine baka baka "Niye telaşlısınız?" diyor. **"Bu Mecliste laiklik karşıtı parti mi var? Laiklik karşısında olduğunu söyleyen milletvekili mi var?"** Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN, Sayın Başbakan "Hafızayı beşer nisan ile maluldür." deyip, bizleri unutkan, bellekleri yok sayıyor. Laiklik karşısında olduğunu söyleyen milletvekili var Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN, siz varsınız, siz söylediniz.

Merak edenlere, meraklılarına, 1995 yılında Ümraniye'de yaptığı konuşmadan bir cümle, Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN söylüyor: **"Tutturmuşlar, laiklik elden gidiyor. Yani, bu millet istedikten sonra tabii elden gidecek yahu! Sen bunun önüne geçemezsin ki! Millete rağmen bu yürümez zaten. Sonra, nedir bu laiklik Allah aşkına? Bir tarif edin diyorsun, tarif etmiyor. Bu ne menem şey yahu!"** Bu sözler, Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın sözleri.

"Biz millî görüş gömleğini çıkarttık." diyorsunuz... Gömlek değiştirmek kolay, deri değiştirmek imkânsız, mümkün değil. Dövmeler duruyor yerinde. Çıkıyor işte ortaya.

Konya Milletvekili ve Anayasa Komisyonumuz üyesi Hüsnü TUNA **"Ne münasebet yükseköğretimde, kamunun her kesiminde bu türban yasağı kalkmalı."**, Isparta Milletvekili Hasan BALABAN ve Kadın Kolları Başkanı Gaziantep Milletvekili Fatma ŞAHİN ise **"Adım adım gitmek lazım."** diyor.

Sonra da Anayasa Komisyonu Başkanı Burhan KUZU, durumu kurtarmak için, NTV'deki açık oturumda **"Parti kapatmasını engellemek için bunların disipline verilmek zorunda olduklarını"** söylüyor.

Ankara'ya çelik halat çekenlere birkaç sözüm olacak. Ankara'ya çelik halat çekiyorsunuz, Anayasa'yı da pamuk ipliğine bağlıyorsunuz. Yani, kamudaki türban sorunu olmayacak, bu değişiklikler münhasıran yükseköğretimde geçerli olacak diyorsunuz. Tıp profesörleri "Böyle bir şey olmaz!, tıp hem hizmet alan hem hizmet veren bir meslektir." diyorlar. Dört sene okuttuğunuz hukuk fakültesinde kız çocuğumuz, Anayasa'yı değiştirdik, türbanı takacak. Ne için takacak? Dinî inancı gereği takacak, tamam. Sonra, hukuk fakültesi bitecek, avukat yahut savcı, hâkim stajyeri olacak "Ben, dinî inancım gereği bunu takacağım, çıkarmam." derse ne yapacaksınız? O zaman bir Anayasa değişikliği daha getireceksiniz değil mi?

İlköğretimde ve ortaöğretimdeki manzaraları da gördünüz. Bir şey yapacak mıyız, yapmayacak mıyız? Bu değişiklik yükseköğretime münhasır mı, değil mi? Değil. Şu anda Meclisin Halkla İlişkilerine gidelim, orada türbanlı danışmanlar, sekreterler yok mu? Sağlık Bakanlığ'ına gidelim, manzara ortada Zaten Anayasa değişikliği yapılmadan uygulama alanı açılmış kamuda. Şimdi nasıl önleyeceksiniz, onu da çok merak ediyoruz.

.....

“KONYA MV. ATILLA KART’IN” KONUŞMASINDAN...

..... Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Anayasanın başlangıç bölümünün dördüncü fıkrası, 6, 7 ve 11'inci maddeler hep birlikte değerlendirildiğinde ve esasen, demokrasinin gereği olarak kural koyma, norm koyma, norm yapma yetkisinin münhasıran Meclise ait olduğunda hiçbir kuşku yok. Ancak, yine kabul edilmelidir ki, yine bilinmelidir ki, demokrasilerde hiçbir kurumun yetkisi mutlak değildir. Meclis bu yetkisini biraz evvel söylediğim kurallar çerçevesinde kullanacaktır. Bu yetkisini kullanırken, ayrıca, bu kuralların yanında Anayasanın 90'inci maddesinin beşinci fıkrası, 138 ve 153'üncü maddelerin son fıkraları mutlaka göz önüne alınacaktır.

Muhalefet gerekçemizde ve Komisyon görüşmelerinde ayrıntılı olarak açıkladığımız gibi, 1984'ten bu yana tesis edilen onlarca Danıştay kararı, 1989 ve 91 tarihli Anayasa Mahkemesi kararları ve nihayet, 1993'ten 2004'e kadar tesis edilen 7 adet AİHM kararında, hepsi birlikte değerlendirildiğinde, türban ve benzeri çağrışımlar yapan sembollerin dinî ve siyasi simge olması sebebiyle aşama aşama kamu yönetiminde, işlevsel mekânlarda ayrımcılığı, bölünmeyi ve devamında da kampaşmayı yarattığı tespit ediliyor. Türbanın güçlü, dışsal bir sembol olduğu ifade ediliyor ve ne dramatiktir ki, ne üzücüdür ki, AİHM kararlarında türbanın Türk siyasi hayatında hep sömürü aracı olarak kullanıldığı birkaç kez ifade ediliyor, tespit ediliyor, hüküm altına alınıyor.

Değerli arkadaşlarım, kamusal alanlarda, daha doğru bir ifadeyle işlevsel mekânlarda devlet, inanç konusunda nötr olmak zorundadır. Sürekli kamu hizmeti üretilen alanlardan söz ediyorum, böyle bir alanda kamu hizmeti alan, kamu hizmeti veren ayrımını yapamazsınız. Böyle bir alanda inanç beyanı anlamına gelen semboller kullanılmaya başlandığı takdirde bunun üstünlük sürecine dönüşmesi kaçınılmazdır. Bu takdirde ise hiç kimsenin din ve vicdan özgürlüğünden söz edilemez. Devlet ancak nötr tavrını sürdürdüğü takdirde inanç çatışması ve iktidar kavgası söz konusu olamayacaktır. Devletin inançların birbirine baskısını önlemesi laik ve demokratik devletin en önemli görevidir. Bu süreçler tarihin her döneminde yaşanmıştır değerli arkadaşlarım. Kamu yönetimi laik tavrını korumadığı takdirde sözünü ettiğimiz çatışma ve iktidar kavgaları sosyolojik olarak yaşanacaktır. Bu süreç kaçınılmazdır.

Sorunu çözme ve katkı sağlama iddiasında olanların da bu aşamada, bu süreçte Anayasa'nın 49 ve 70'inci maddelerinin devreye gireceğini görmezden geldiklerini veya gözden kaçırmaya çalıştıklarını görüyoruz.

Bunu anlatmaya çalışıyoruz, bunu ifade etmeye çalışıyoruz. Bunun devamında nedir? Bakın, bunun devamında, kaçınılmaz olarak Anayasanın 49 ve 70'inci maddeleri gereğince, bu insanların doğal olarak kamu hizmetine girmelerinin yasal altyapısını hazırlıyorsunuz. Yine, burada ikiyüzlülüğünüzü, takiye amacınızı da gösteriyorsunuz.

Sayın Başbakan Yardımcısı, Komisyon görüşmelerinde, kendisinin de cumhuriyet çocuğu olduğunu ve laikliğe yürekten inandığını ifade ediyor. Bunu diyenler, Türkiye cumhuriyetinin temel ilkelerinin, başta laiklik olmak üzere, öneminin kalmadığını akademisyenken ifade eden, Türkiye cumhuriyetinin bir numaralı bürokrati olduğu zaman da bu görüşlerin arkasında olduğunu ifade eden, bunu uygulayan, bürokrasiyi buna göre yapılandıran ve Başbakanlık Müsteşarı olarak görev yapan, ayrıca 142 sanıklı, 400 trilyonluk İGDAŞ dosyasının sanıkları arasında bulunan Başbakanlık Müsteşarından, bir yerlerden başlaması gerekmez mi? Buradan bir yerlerden başlamak gerekmez mi? Onun için Sayın Bakana, Sayın Başbakan Yardımcısı'na hamaset ve demagoji yapmadan bu konuları samimi bir şekilde, dürüst bir şekilde anlatması gereğini bir kez daha ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. ....

6.3.4.- CHP'NİN SOSYAL GÜVENLİK YASA TASARISINA KARŞI GÖRÜŞÜ

(TBMM PLAN BÜTÇE KOMİSYONU'NDA KARŞI OY YAZISI)

Tasarı Madde 1

(5510 sayılı Kanun Madde 3)

TASARI: Tasarıyla emekli aylıklarının hesaplanmasında tüfe artışı yanında milli gelirdeki artışın yüzde 30'unun dikkate alınması öngörülmüyor.

CHP ÖNERİSİ: Emekli aylıklarının hesaplanmasında tüfe artışı yanında milli gelirdeki artış karşılayacak düzeyde pay verilmelidir.

TASARI: Sigortalının evli olmayan, sosyal güvenlik kurumlarına tabi olarak çalışmayan, bu kurumlardan gelir veya aylık almayan kız çocuklarının sağlık yardımlarının 18 yaşını, ortaöğretimde 20, yükseköğretimde ise 25 yaşını doldurduğunda kesilmesi öngörülmüyor.

CHP ÖNERİSİ: Sigortalının evli olmayan, sosyal güvenlik kurumlarına tabi olarak çalışmayan, bu kurumlardan gelir veya aylık almayan kız çocukları, hangi yaşta olurlarsa olsunlar sağlık yardımlarından yararlanabilmelidir.

TASARI: Sosyal güvenlik kuruluşlarının prim toplamakta zorlandığı kesimler sistem dışına çıkarılıyor.

CHP ÖNERİSİ: Sosyal güvenlik sisteminin kapsamı daraltılmamalı, aksine olabildiğince genişletilmelidir.

Tasarı Madde 2

(5510 sayılı Kanun Madde 4)

TASARI: Bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra göreve başlayan memur ve diğer kamu görevlisi statüsündeki sözleşmeliler de sigortalı sayılıyor ve memurlarla sözleşmeli personel, kendileri dışındaki sigortalılarla aynı sisteme bağlı tutuluyor.

CHP ÖNERİSİ: Memur ve diğer kamu görevlileri anayasa mahkemesi kararı doğrultusunda kendileri dışındaki sigortalılarla aynı sisteme bağlı tutulmamalıdır.

Tasarı Madde 2

(5510 sayılı Kanun Madde 4)

TASARI: Emzirme ödeneğinin bir defaya mahsus olarak ödenmesi öngörüldüğü gibi ödeme şartları ağırlaştırılıyor.

CHP ÖNERİSİ: Emzirme ödeneği, doğumdan sonraki altı ay süresince ödenmelidir.

Tasarı Madde 10

(5510 sayılı Kanun Madde 16)

TASARI: Geçici iş göremezlik ödeneğinin tutarı, yatarak tedavilerde günlük kazancın yarısı, ayakta tedavide günlük kazancın üçte ikisi olarak belirleniyor. Ayrıca, iş göremezliğin başladığı tarihten önceki bir yıl içinde en az 90 gün kısa vadeli sigorta primi yatırılması koşulu öngörülüyor.

CHP ÖNERİSİ: Geçici iş göremezlik ödeneği, hiç bir şart koşulmadan ödenmeli ve yatarak tedaviler dahil günlük kazancın üçte ikisinden az olmamalıdır.

Tasarı Madde 11

(5510 sayılı Kanun Madde 18)

TASARI: Malullük aylığı bağlanabilmesi için en az 10 yıllık sigortalılık süresini doldurmuş olma ve en az 1800 gün prim ödeme koşulları aranıyor. Sürekli iş göremezlik gelirin, prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz katının yüzde 70'inden az olamayacağı şeklindeki mevcut uygulama kaldırılıyor. İş göremezlik derecesine göre ödeme yapılması öngörülüyor.

CHP ÖNERİSİ: Malullük aylığı bağlanabilmesi için en az 5 yıllık sigortalılık süresini doldurmuş olmak ve en az 900 gün prim ödemek yeterli sayılmalı. İş kazası ve meslek hastalığı nedeniyle gelir bağlanmasında alt sınır kaldırılmamalı.

Tasarı Madde 14

(5510 sayılı Kanun Madde 26)

TASARI: İşçiler için prim ödeme gün sayısı, 7000 günden aşamalı olarak 9000 güne çıkarılıyor.

CHP ÖNERİSİ: İşçiler için prim ödeme gün sayısı 7.000 gün olarak kalmalıdır.

Tasarı Madde

(5510 sayılı Kanun Madde 28)

TASARI: AKP diyor ki: "2036 yılına kadar emeklilik yaşı değişmeyecek. Kadınlar 58, erkekler 60 yaşında emekli olacak."

CHP ÖNERİSİ: 5510 sayılı kanun'un 28 inci maddesiyle yapılan düzenlemeler karşısında "2036 yılına kadar emeklilik yaşı değişmeyecek" sözü doğru değildir: 1.1.2008 tarihinden sonra çalışmaya başlayanlardan bir bölümü isteseler de 65 yaşından önce emekli olamayacaklar.

Tasarı Madde

(5510 sayılı Kanun Madde 28)

TASARI: 5510 sayılı Kanun'un 28'nci maddesinde yapılan düzenlemeyle özürlü sigortalılara yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için prim ödeme gün sayısı ve sigortalı olma süresi artırılıyor.

CHP ÖNERİSİ: Özürlü sigortalılara yaşlılık aylığı bağlanmasının şartları ağırlaştırılmamalıdır.

Tasarı Madde

(5510 sayılı Kanun Madde 28)

TASARI: İşçi, esnaf ve memur için emekli aylığı bağlama oranı yüzde 2'ye düşürülüyor. yaşlılık aylığı oranının, prim ödeme gün sayısına bağlı olarak her şartta yüzde 90 oranını geçmemesi esası getiriliyor.

CHP ÖNERİSİ: Mevcut sistemde emekli aylığı bağlama oranı SSK'lular ve Bağ-Kur'lularda prim ödenen her 360 gün için yüzde 2,6 memurlarda yüzde 3 tür. en azından bu oranlar korunsun. 9000 günden fazla prim ödeyen sigortalılara bağlanan yaşlılık aylığının oranı, prim ödeme gün sayısına bağlı olarak bugün olduğu gibi yüzde 100 oranına ulaşabilmelidir. Aksi takdirde emekliler zaman içinde yoksullaşacaktır.

Tasarı Madde 17

(5510 sayılı Kanun Madde 29)

TASARI: Yaşlılık aylığı bağlanarlardan çalışmaya devam edenler veya sonradan çalışmaya başlayanlardan esnaf ve sanatkarların emekli aylıklarının yüzde 15'inin sosyal güvenlik destek primi olarak kesilmesi; işçilerin ise kısa ve uzun vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası primleri düzeyinde prim ödemesi öngörülüyor. Buna göre emekli olan işçilerin yeniden çalışmaları halinde ödeyecekleri prim, çalıştıkları işe göre yüzde 31 - yüzde 36,5'i oranında olacaktır. Bağımsız çalışanlar için tespit edilmiş olan yüzde 15'lik oran geçici 14 üncü maddeye göre kanunun yürürlüğe girdiği yılda yüzde 12 olarak uygulanacak ve her yıl 1 puan artırılarak yüzde 15'e ulaşacaktır.

CHP ÖNERİSİ: Yaşlılık aylığı bağlanarlardan çalışmaya devam edenler veya sonradan çalışmaya başlayanlar kısa olmayacak bir geçiş dönemi için yüzde 10 düzeylerinde, düşük oranlarda sosyal güvenlik destek primi ödemelidir. Geçiş döneminde sistemin gelirleri artırılarak emekli aylıkları emeklilikten sonra çalışmaya ihtiyaç kalmayacak ölçüde yükseltilmelidir.

Tasarı Madde 18

(5510 sayılı Kanun Madde 30)

TASARI: Kanunun yürürlüğe gireceği tarihten sonra ölen sigortalının prim ödeme günü 1800'den az ise, hak sahiplerine ölüm aylığının bağlanmaması öngörülüyor.

CHP ÖNERİSİ: Sigortalılık süresi beş yıl, prim ödeme gün sayısı 900 gün olan sigortalı ölürse hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanmalıdır.

Tasarı Madde 20

(5510 sayılı Kanun Madde 32)

TASARI: Çalışmayan ve gelir veya aylık bağlanmamış olan sigortalının ana ve babasına ölüm aylığı bağlanabilmesi için asgari ücretin net tutarından fazla gelirlerinin olmaması koşulu getiriliyor.

CHP ÖNERİSİ: Çalışmayan ve gelir veya aylık bağlanmamış olan sigortalının ana ve babasına ölüm aylığı bağlanmalıdır.

Tasarı Madde 21

(5510 sayılı Kanun Madde 34)

TASARI: Çocuğu bulunmayan sigortalının dul eşine yüzde 75 oranında aylık bağlanabilmesi için, çalışmaması ve kendi sigortasına dayalı olarak gelir veya aylık bağlanmamış olması esası getiriliyor. Eğer bunlar varsa, aylık bağlama oranı yüzde 50'ye düşürülüyor.

CHP ÖNERİSİ: Aylık bağlanacak çocuğu bulunmayan sigortalının dul eşine önceden olduğu gibi başka hiç bir şart aranmadan yüzde 75 oranında ölüm aylığı bağlanmalıdır.

Tasarı Madde 21

(5510 sayılı Kanun Madde 34)

TASARI: İş kazası veya meslek hastalığı dışında başka nedenlerle ölen sigortalıların hak sahiplerine cenaze masrafı ödenebilmesi için sigortalının en az 360 gün prim ödemiş olması koşulu getiriliyor. Ödenecek cenaze ödeneğinin tutarı asgari ücretin üç katından asgari ücret tutarına indiriliyor.

CHP ÖNERİSİ: Kurumdan gelir ve aylık almakta veya sigortalı olarak çalışmakta iken ya da işten ayrıldıktan sonra bir yıl içinde ölen sigortalıların hak sahiplerine hiçbir koşul aranmadan cenaze masrafları ödenmelidir. Cenaze ödeneğinin tutarı asgari ücretin üç katı olmalıdır.

Tasarı Madde 23

(5510 sayılı Kanun Madde 37)

TASARI: 5510 sayılı kanun kız çocuklarına iki yıllık yetim aylığı tutarında evlenme ödeneği ödenmesi yönündeki 506 sayılı kanun düzenlemesini muhafaza etmişti. 5510 sayılı kanunun tasarıyla düzenlenen 23 üncü maddesi ise evlenme ödeneğinin tutarını yirmidört aylıktan oniki aylığa düşürmektedir.

CHP ÖNERİSİ: Evlenme ödeneği eskiden olduğu gibi 24 ay olarak devam ettirilmelidir.

Tasarı Madde 23

(5510 sayılı Kanun Madde 37)

TASARI: Fiili hizmet zammından yararlanan bazı meslekler yeni yasa tasarıyla uygulama kapsamından çıkarılıyor.

CHP ÖNERİSİ: Fiili hizmet zammından yararlanan meslekler uygulama kapsamından çıkarılmamalıdır.

Tasarı Madde 25

(5510 sayılı Kanun Madde 40)

TASARI: 506 Sayılı Kanun'a göre, işsiz kalmış olanlar en az 1080 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi ödemiş olması şartıyla yüzde 25 oranında isteğe bağlı sigorta primi ödeyebiliyordu. İsteğe bağlı sigortalılık için yasal olarak Türkiye'de oturmak şart değildi. 5510 sayılı kanun ise, bu konuda Türkiye'de oturma şartını getirirken, prim oranını yüzde 32'ye yükseltiyor. Ayrıca 1080 gün prim ödeme şartını da kaldırıyor.

CHP ÖNERİSİ: İşsiz kalanların prim ödeme süresini isteğe bağlı sigorta yoluyla tamamlamalarına kolaylık sağlanmalıdır.

Tasarı Madde

(5510 sayılı Kanun Madde 50)

TASARI: Kanun tasarısı, yeşil kart verilen kişileri "aylık geliri, veya aile içindeki gelir payı net asgari ücretin 1/3'ünden az olan vatandaşlar" olarak tanımlamak yerine, "harcamaları, taşınır ve taşınmaz malları ile bunlardan doğan hakları da dikkate alınarak, kurumca belirlenecek test yöntemleri ve veriler kullanılarak tespit edilecek aile içindeki gelirin kişi başına düşen aylık tutarı net asgari ücretin üçte birinden az olan kişiler" olarak tanımlamaktadır.

CHP ÖNERİSİ: Yeşil kart verilen kişiler, 3816 sayılı kanunda tanımlandığı gibi "aylık geliri, veya aile içindeki gelir payı net asgari ücretin 1/3'ünden az olan vatandaşlar" olarak tanımlanmaya devam etmelidir.

Tasarı Madde 38

(5510 sayılı Kanun Madde 60)

TASARI: Tasarı ile Sosyal Güvenlik Kurumu'na sağlık hizmetlerinin türlerini, miktarlarını ve kullanım sürelerini kısıtlama yetkisi veriliyor.

CHP ÖNERİSİ: Sağlık harcamalarında idareye kısıtlama veya sınırlama getirebilmesi yönündeki yetkinin sosyal devlet ilkelerine aykırı olarak kullanılması mümkündür. Yetki objektif ölçülere dayanmamaktadır.

Tasarı Madde 40

(5510 sayılı Kanun Madde 63)

TASARI: Prim borcu olan esnafa ve bakmakla yükümlü olduğu ana ve babasına sağlık hizmeti verilmemesi öngörülüyor.

CHP ÖNERİSİ: Prim borcu olan esnaf ve sanatkarlar ile aileleri sağlık yardımından yararlanmalıdır.

Tasarı Madde 42

(5510 sayılı Kanun Madde 67)

TASARI: İşsizlik sigortasından yararlananların sağlık yardımı alma hakları da aynı tarih itibarıyla sona eriyor.

CHP ÖNERİSİ: Sigortalılar ve geçindirmekle yükümlü olduğu eş ve çocukları, işsizlik sigortasından yararlandığı süre içinde sağlık yardımından yararlanmalıdır. İşsizlik sigortasından yararlananların sağlık ve yaşlılık sigortası primleri devlet tarafından ödenmelidir.

Tasarı Madde 42

(5510 sayılı Kanun Madde 67)

TASARI: Sözleşmeli sağlık hizmeti sunucuları, sağlık hizmetleri bedelinin % 20'sine kadar genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü oldukları kişilerden ilâve ücret talep edebilir

Otelcilik hizmetleri için, genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerden belirlenen hizmet fiyatlarının 3 katını geçmemek üzere ilâve ücret alabilir. Sözleşmeli kamu idaresi ve vakıf üniversitesi sağlık hizmeti sunucuları ise otelcilik hizmeti ile öğretim üyeleri tarafından sunulan sağlık hizmetleri dışında, sağladıkları sağlık hizmetleri için genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerden ilâve ücret talep edemez.

CHP ÖNERİSİ: Sağlık sigortası primi ödeyen kişiler, otelcilik hizmeti ile öğretim üyeleri tarafından sunulan sağlık hizmetleri için ek ücret ödememelidir.

Tasarı Madde 45

(5510 sayılı Kanun Madde 73)

TASARI: Tasarı sağlık hizmetlerinin sunumu yönünden kamu idareleri ile vakıf üniversitelerini aynı konuma getirmektedir.

CHP ÖNERİSİ: Kamu idareleri ile vakıf üniversitelerinin aynı statüye getirilmesi hukuka uygun değildir.

Tasarı Madde 45

(5510 sayılı Kanun Madde 73)

TASARI: Yeni düzenleme ile emekli aylıklarının haczedilmesinin yolu açılıyor.

CHP ÖNERİSİ: Emekli aylıklarına haciz uygulanmamalıdır.

Tasarı Madde 56

(5510 sayılı Kanun Madde 93)

TASARI: Emekli aylığı almaktan vazgeçip, yeniden çalışmaya başlayan ve bir süre sonra yeniden aylık bağlanması talebinde bulunan sigortalıların, aylıklarının hesaplanmasında gelişme hızı, refah payı olarak dikkate alınmıyor.

CHP ÖNERİSİ: Emekli aylığı almaktan vazgeçip, yeniden çalışmaya başlayan ve bir süre sonra yeniden aylık bağlanması talebinde bulunanların aylıklarının hesaplanmasında gelişme hızı, refah payı olarak aylık hesaplanmalarında dikkate alınmalıdır.

Tasarı Madde 69

(5510 sayılı Kanun Geçici Madde 2)

TASARI: Tasarı'nın 84 üncü maddesiyle Gelir Vergisi Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanunu'nda düzenleme yapılması öngörülmektedir. Düzenlemelerin ortak amacı, gelir vergisi mükelleflerinin ticari ve meslek kazancı ile kurumlar vergisi mükelleflerinin kurum kazancının tespitinde; ücretleri banka aracılığıyla ödenmesi zorunluluğu getirilenlerin bu zorunluluğa uygun hareket etmemeleri halinde yaptıkları ücret ödemelerinin gider kabul edilmemesidir. Düzenlemeler hukuka uygun değildir.

CHP ÖNERİSİ: Kayıtdışılığı önlemek için vergi usul kanununda düzenleme yapılmalıdır. Söz konusu cezalar "caydırıcılık" unsuruna sahip, ancak ölçülülük ilkesine aykırı olmayacak bir düzeyde olacaktır.

Tasarı Madde 84 ve 87

TASARI: Aile yardımı sigortası tasarıda yer almamaktadır.

CHP ÖNERİSİ: Yoksullukla kurumsal savaşım için aile yardım sigortası mutlaka olmalıdır.

6.3.5.- CHP’NİN “BELEDİYELERİN KAPATILMASI YASASINA” KARŞI OY YAZISI

20.1.2008 tarihinde İçişleri Bakanı Beşir Atalay, 'Adrese dayalı nüfus kayıt sistemine' göre Türkiye nüfusunu, 2007 sonu itibariyle 70 milyon 586 bin 256 kişi olarak açıkladı. Sayım sonuçlarının açıklanmasının ardından birçok il, ilçe ve beldenin nüfusu 2000 yılı nüfusunun altında kaldı.

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2007 Nüfus Sayımı Sonuçlarına göre nüfusu 2000’den az olan beldelerin sayısı 863’tür. Kapatılacak olan 863 beldenin 493’ü AKP’den; 129’u CHP’den; 74’ü MHP’den; 95’i DYP’den; 12’si SP’den; 6’sı SHP’den; 21’i ANAP’dan; 8’i DSP’den; 25’i diğer partilerden seçilen belediye başkanlarınca yönetilmektedir.

2007 yılında İçişleri Bakanlığı tarafından yayınlanan “2006 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu”nda; 2000 yılı Nüfus sayım Sonuçlarına göre 354 belediyenin nüfusunun 2000’nin altında olduğu yazılı idi. Bir başka ifadeyle, nüfusu 2 binin altına inen belediyelerin sayısı 2000 yılında 2007 yılına kadar geçen yedi yıllık sürede 354’den 863’e yükselmiştir.

Türkiye’de halen 3225 belediye bulunmaktadır. 3225 belediyenin 16 sı büyükşehir belediyesi olup, büyükşehir belediyesi kapsamı içerisinde 101 ilçe, 283 ilk kademe belediyesi bulunmaktadır. Geriye kalan 2825 belediyenin, 65’i il, 749’u ilçe belediyesi, 2011’i ise belde belediyesidir.

Hükümet, hazırladığı Yasa Tasarısı ile 2011 belde belediyesinin 863’ünü, nüfusları 2000’nin altına düştüğü için kapatmak istemektedir. (Nüfusu 2000’nin altına düşen 26 ilk kademe belediyesi de vardır. Bunlar da hesaba katıldığında nüfusu 2000’nin altına düşen belediye sayısı 889 olmaktadır.) Bu sayıya kapatılacak 283 ilk kademe belediyesini ve Fatih belediyesine katılan Eminönü belediyesini de eklediğimiz de kapatılacak belediye sayısı 1147’ye ulaşır.

Toplam 3225 belediyenin 1147’si kapatılacaktır. Buna karşılık 43 yeni belediye kurulmaktadır. (43 belediyenin 34’ü ilk kademe belediyesi iken ilçe belediyesine dönüşüyor.) Rakamlar, Hükümetin belediyelerin üçte birinden fazlasını kapatacağını açıkça göstermektedir.

Kanun Tasarısı’nın 1. Maddesi ile yapılan düzenlemede, büyükşehir belediyeleri içindeki ilk kademe belediyelerinin tüzel kişiliklerinin kaldırılarak ilçe belediyelerine mahalle olarak katılmaları öngörülmektedir.

Hazırlanan Yasa Tasarısına göre;

Adana’da 17 ilk kademe belediyesinden 17’si mahalle oluyor.

Ankara’da 21 ilk kademe belediyesinden 1’i ilçe, 20’si mahalle oluyor.

Antalya’da 14 ilk kademe belediyesinden 5’i ilçe, 9’ u mahalle oluyor.

Bursa’da 18 ilk kademe belediyesinden 3’ü tüzel kişiliği korunarak büyükşehir dışına çıkarılıyor, 15’i mahalle oluyor.

Diyarbakır’da 6 ilk kademe belediyesinden 4’ü ilçe, 2’si mahalle oluyor.

Erzurum’da 5 ilk kademe belediyesinden 2’si ilçe, 3’ü mahalle oluyor.

Eskişehir’de 5 ilk kademe belediyesinden 1 belediye köye dönüşüyor, 2’si ilçe, 2’si mahalle oluyor.

Gaziantep'te 5 ilk kademe belediyesinden 5'i de mahalle oluyor.
İstanbul'da 44 ilk kademe belediyesinden 8'i ilçe, 36'sı mahalle oluyor.
İzmir'de 36 ilk kademe belediyesinden 1'i tüzel kişiliği korunarak büyükşehir dışına çıkarılıyor, 35'i mahalle oluyor.
Kayseri'de 19 ilk kademe belediyesinden 19'u mahalle oluyor.
Kocaeli'nde 38 ilk kademe belediyesinden 6'sı ilçe, 32'si mahalle oluyor.
Konya'da 4 ilk kademe belediyesinden 4'ü mahalle oluyor.
Mersin'de, 22 ilk kademe belediyesinden 3'ü tüzel kişiliği korunarak büyükşehir dışına çıkarılıyor, 4'ü ilçe, 15'i mahalle oluyor.
Sakarya'da 15 ilk kademe belediyesinden 4'ü ilçe, 11'i mahalle oluyor.
Samsun'da 14 ilk kademe belediyesinden 1'i tüzel kişiliği korunarak büyükşehir dışına çıkarılıyor, 3'ü ilçe, 10'nu mahalle oluyor.

Özetle toplam 283 ilk kademe belediyesinden 237'si mahalle, 37'si ilçe oluyor. 8'i tüzel kişiliği korunarak büyükşehir belediyesi dışına çıkarılıyor. 1'i de köye dönüştürülüyor.

Yasa Tasarısının 1. Maddesi ile büyükşehir belediyeleri sınırları içinde yeni ilçeler kurulması öngörülmektedir. Getirilen düzenlemeye göre:

Adana'da:2 (Sarıçam, Çukurova);
Ankara'da:1 (Pursaklar);
Antalya'da: 5 (Aksu, Döşemealtı, Kepez, Konyaaltı, Muratpaşa);
Diyarbakır'da: 4 (Bağlar, Kayapınar, Sur, Yenişehir);
Erzurum'da: 2 (Palandöken, Yakutiye);
Eskişehir'de: 2 (Odunpazarı, Tepebaşı);
İstanbul'da: 8 (Arnavutköy, Ataşehir, Başakşehir, Beylikdüzü, Çekmeköy, Esenyurt, Sancaktepe, Sultangazi);
İzmir'de: 2 (Bayraklı, Karabağlar);
Kocaeli'nde: 6 (Başiskele, Çayırova, Darıca, Dilovası, İzmit, Kartepe);
Mersin'de:4 (Akdeniz, Mezitli, Toroslar, Yenişehir);
Sakarya'da: 4 (Adapazarı, Arifiye, Erenler, Serdivan);
Samsun'da: 3 (Atakum, Canik, İlkadım) ilçe kurulacaktır.

Bunlardan: Sarıçam, Çukurova, Ataşehir, Başakşehir, Sancaktepe, Sultangazi, Bayraklı, Karabağlar ilçeleri, ilk adım belediyelerinin yerine değil, başka ilçelerin mahalle ve köylerinin bağlanması ile kurulan ilçelerdir. Diğer ilçe belediyeleri, kapatılan ilk adım belediyelerinin yerine kurulmakla beraber; bu ilçe belediyelerine kapatılan başka ilk adım belediyeleri, mahalleler ve köyler de bağlanmıştır.

Yeni kurulacak ilçelere mahalle olarak bağlanan ilk kademe belediyelerinin sayısı 125'dir. Geriye kalan (283-125) 158 ilk kademe belediyesi, başka ilçelere mahalle olarak bağlanmıştır.

Hazırlanan Yasa Tasarısının 2. Maddesinde: İstanbul'da Eminönü ilçesinin kaldırılarak Fatih ilçesine katılması öngörülmektedir. Aynı maddede ayrıca Büyükçekmece, Ümraniye, Bağcılar, Avcılar ilçe belediyelerine mahalleler katılmaktadır. Ankara'da Bala, Gölbaşı ve Çankaya ilçesine de mahalleler katılmıştır.

Kurulan ilçelere belde belediyeleri, mahalleler, köyler katılmaktadır. Bazen bu işlem başka ilçeleri bölerek yapılmaktadır. Örneğin, İstanbul'da Kadıköy ilçesinden, İzmir'de Karşıyaka ilçesinden mahalleler ayrılarak yeni kurulan ilçelere katılmıştır.

Bütün bu bölme, ekleme, çıkarma işlemlerinin 2009 Mart ayında yapılacak yerel seçimleri kazanmaya yönelik olduğu, bu amaçla ilçe sınırlarının 2007 seçim sonuçlarına göre yeniden tasarlandığı çok açıktır. Bölme, ekleme, çıkarma işlemlerinin hangi kritere göre yapıldığı belli

değildir. Daha doğrusu böyle bir kriter yoktur. İlçe sınırlarının yeniden belirlenmesinde kullanılan tek kriter sandıklardaki 2007 seçim sonuçlarıdır.

Bütün bunların yerel seçimlerde başarılı olmak için partizanca yapıldığına şüphe yok. Hiçbir ciddi hazırlık yapmadan, bölerek veya birleştirerek seçim kazanma isteği, başka gerekçeler ileri sürülerek gizleniyor.

Nüfusu 2000'nin altına düşen belde belediyeleri ile büyükşehir belediyesi kapsamı içerisinde olan ilk kademe belediyelerinin kapatılması için ileri sürülen gerekçeler haklı gerekçeler değildir.

Yasa Tasarısı Gerekçesi'nde; küçük yerleşim birimlerindeki belediyelerin kaynak oluşturma kapasitesi bulunmadığından küçük belediyelerin genel bütçe vergi gelirlerinden aktarılan paya bağımlı hale geldiği, nüfusu küçük belediyelerin kaynak sıkıntısı nedeniyle mali yapılarının bozulduğu ve borçlarının giderek arttığı, bunların hizmet yerine borç üreten bir yapıya dönüşmelerinin kaçınılmaz olduğu, sürekli borçlanmalarına rağmen bu belediyelerin temel alt yapı ihtiyaçlarının karşılanmadığı, BELDES projeleri ile alt yapı ihtiyaçlarının karşılanacağı ama alt yapı tesislerinin inşasının yeterli olmadığı, bunların sürekli bakımı ve işletilmesi de gerekeceği, bu belediyelerin ileri teknoloji gerektiren katı atık ve su arıtma gibi yatırımları gerçekleştiremeyecekleri, teknik kapasite yetersizliği nedeniyle imar ve ruhsat işlemlerinin yeterli kalitede olmadığı ileri sürülmektedir. Yasa Tasarısı Gerekçesi'nde; kırsal alandaki küçük belediyeler bakımından yapılan idari yapı değişikliğinin ilk adım belediyeleri açısından da gerekli olduğu, yeterli büyüklüğe sahip ilk kademe belediyelerinin ilçe belediyesine dönüştürüldüğü, diğerlerinin ise kendisine en yakın ilçe belediyesi ile birleştirildiği belirtilmektedir.

Ancak, yerel yönetimlerin, sorumluluklarında bulunan hizmetleri görmek için yeterli kaynağa sahip olmadığı herkesçe kabul edilen bir gerçektir. Anayasanın 127 nci maddesinde mahallî idarelere görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanması gerekir denilmektedir.

Yürürlüğe sokulan yasalar yerel yönetimlere çok sayıda yeni görevler yüklemiş buna karşılık yerel yönetimlere aktarılan hizmet alanı ölçüsünde kaynak sağlanmamıştır.

Belediyelerin gelirlerinin önemli bir kısmı merkezi bütçe vergi gelirlerinden bu idarelere yapılan transferlerden oluşmaktadır. Merkezi idareden mahalli idarelere transfer sistemi pay ayırma yöntemine dayanmaktadır. Transferler nüfus ölçütüne dayalı olarak gerçekleştirilmektedir.

2380 sayılı Kanuna göre: Genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtından (ÖTV matraha dahil edilmeden) belediyelere % 6 pay verilmektedir. Bu oran 1984 yılında %10.30 idi. 1986 yılında %8.55 oldu. Sonraki yıllarda, 2001 yılına kadar %10.30, 2001 yılında %6, 2003 yılında %5 oranı uygulandı. 2004 yılından bu yana oran, %6 dır.

Büyükşehir belediyeleri ise kendi sınırları içindeki genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtının yüzde 5'ini almaktadır. Ayrıca, ilçe ve ilk kademe belediyelerine gönderilen payın yüzde 35'i de büyükşehir belediyelerine aktarılmaktadır. Kalan %65'in, %10 da o ildeki su kanalizasyon idaresine verilmektedir.

Bütçeden ayrılan paylar bu oranlarda ve nüfus büyüklüğüne göre dağıtılınca küçük belediyeler ve ilk kademe belediyeleri zor durumda kalmıştır. Nüfusa göre dağıtımda yaz-kış, gece-gündüz nüfus farklılıkları bile dikkate alınmamaktadır. Belediyenin bulunduğu yörenin turistik merkez olması, o yörede tarihi ve kültürel dokunun bulunması ve benzeri faktörler de dikkate alınmamaktadır.

Yerel yönetimlerin tümü açısından en önemli gelir kaynağı, bütçe vergi paylarıdır. Öncelikle bu payların anlamlı bir orana yükseltilmesi ve nüfus dışı ölçütlerin de dikkate alınarak yerel yönetimlere dağıtılması gerekir.

Anayasa Mahkemesi Büyükşehir belediyelerine aktarılan genel bütçe vergi gelirlerinin dağıtım kriteri ile ilgili olarak verdiği 24.7.2003 tarihli kararda: "Herhangi bir büyük şehir belediyesinin nüfusu yanında yöredeki sanayi yoğunluğu, eğitim kurumlarının sayısı, gelişme hızı, üretim ve tüketim kapasitesi, kültür ve eğitim seviyesi ile ekonomik faktörler mahalli hizmetlerin niteliğini ve maliyetini doğrudan etkileyen unsurlardır. Bu etkenler gözletildiğinde belediyelerin hizmet maliyetlerinin her zaman nüfusla doğru orantılı olarak artmadığı bir gerçektir. Büyük şehir belediyelerinin il merkezlerinde toplanan genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan %60'lık payın, itiraz konusu kuralda olduğu gibi nüfus baz alınarak Anayasa'nın 127. maddesinde öngörülen biçimde belediyelere görevleriyle orantılı adil bir dağıtımının sağlanamayacağı açıktır" demesine karşın belediyelere gelirleri hala nüfus ölçütlerine göre dağıtılmaktadır.

Öte yandan Hükümet yerelleşmeden yana görünmekte ama uygulamada yetkileri merkezileştirmektedir. Yerel yönetimlerin yetkileri yasalarla merkezi yönetime devredilmektedir. AKP'nin iş başında olduğu süre içinde, belediyelerin bazı önemli yetkileri; Toplu Konut İdaresi Başkanlığı'na, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na, Turizm Bakanlığı'na, Sanayi Bakanlığı'na, Tarım Bakanlığı'na devredilmiştir. Büyükşehir Belediye Başkanlığı olan yerlerde ise ilçe ve ilk kademe belediyelerinin yetkileri büyükşehir belediyelerine devredilmiştir.

Yapılması gereken şey belediyelerin yetkilerini ve gelirlerini artırmaktır. Kapatmak çare değildir. Belediye yönetimi altında yaşayan insanlar kasabalarının köye dönüştürülmesini istemiyor. Köy olmak istemiyor.

Belediyeler kapatılınca yörede yaşayan insanların ihtiyacı sona mı erecek? Okul, su, yol, kanalizasyon, hastane, konut ihtiyaçları bitecek mi? Kapatılan belediye yönetimlerinin devredileceği il özel idareleri bu ihtiyaçları kaynak kullanmadan mı sağlayacak? Bahane olarak ileri sürülenler il özel idareleri için geçerli olamayacak mı?

Yerel yönetimler kendilerine verilen görevleri yerine getirmek için yeterli kaynağa kavuştuğunda, küçük belediyeler ölçek küçüklüğünü kolayca avantaja dönüştürebilirler. Buralarda yolsuzluk, verimsizlik olmaz. Kaynaklar yerel önderler aracılığı ile en yüksek faydayı sağlayacak şekilde kullanılır. Yeter ki bunlara yeterli kaynak tahsis edilsin. Kapatılacak olan belediyelerde yaşayan yöre halkı, hizmete en çok ihtiyaç duyan vatandaşdır. Bu vatandaşlarımız belediyelerine aktarılacak daha çok kaynakla hizmet almayı beklerken, onlara belediyeleriniz kapatılacak deniyor.

İçişleri Bakanı kapatılacak belediyelerin şu anda 200 milyon YTL borcu bulunduğunu açıkladı. Borç nedeni ile belediyeler kapatılacaksa Ankara ve Adana Büyükşehir Belediyeleri ne yapılacak? Öte yandan borçlanma konusunda söylenenler gerçeği tam olarak yansıtmıyor. Küçük belediyeler içinde çok sayıda borçsuz ya da az borcu olan belediye var.

Kaldı ki, küçük belediyeler borçlu da, büyük belediyeler borçsuz mu? Ülke borçsuz mu? AKP'nin iktidara geldiği 2002 yılında Merkezi Yönetimin iç borcu: 122.1 milyar YTL idi, 2007 Kasım'ında 256.9 milyar YTL oldu. Merkezi Yönetimin dış borcu: 2002'de 56,8 milyar \$ idi. 2007 Kasım'da 66,8 milyar \$ oldu. Özel sektörün dış borcu: 2002'de 44,1 milyar \$ idi. 2007 Haziran'ında 138.5 milyar \$ oldu.

Belediyelere nüfus ölçütleri dışında başka ölçütler de kullanarak yeterli kaynak sağlanmalıdır. Bütçeden yerel yönetimlere daha çok pay ayrılmalıdır. Belediyelerin yaz-kış, gece-gündüz

nüfusları, tarihsel ve kültürel dokuya sahip olmaları, turizm merkezi, sanayi bölgesi olma gibi özellikleri dikkate alınmalıdır. Bu özellikleri dikkate almadan yapılan her işlem yanlış olur.

Kapatılacak belediyelerin içinde çok uzun yıllardır belediye olarak hizmet veren belediyelerin olması ve 7000 turistik yatak belgesi, yat limanı olan ve yaz nüfusu 15 bini bulan Marmaris'in turistik beldesi Turunç gibi beldelerin de olması yapılan işin yanlışlığını göstermeye yeter.

Marmaris Turunç tek örnek değil: Turizmde öncelikli yöre ilan edilen Çorum Alacahöyük Belediyesi ile yılda 2 milyon turistin ziyaret ettiği, 1985'de Dünya Miras Listesine giren, milli park ve SİT alanı ilan edilen Göreme Belediyesi de köye dönüştürülecek.

1953 yılından beri belediye olan Sivas, Çepni Belediyesi, 1957 yılında kurulan Aydın, Karacasu Yenice Belediyesi, 1968 de kurulan Burdur, Bozluca Belediyesi, 1972 de kurulan Ardahan, Ortakent Belediyesi, 1968 de belediye olan Manisa, Saruhanlı Nuriye Belediyesi köye dönüştürülecek.

Uzun yıllardır belediye yönetimi altında demokratik bir yönetime sahip olan vatandaşlarımız küçük hesaplar yüzünden cezalandırılıyor. Köy statüsünden belediye statüsüne geçen bir yerleşim yerinde halk, yerel düzenlemelerle tanışmıştı. Halk, kendi özgür iradesi ile belediye meclisini ve belediye başkanını seçerek demokrasinin verdiği hakkı yaşıyordu.

Kapatılacak belediyelerin çoğunun imar planı vardır. Belediyeler 3194 sayılı imar kanununa tabi iken bir anda 3367 sayılı köy kanununa tabi olacaklarından mevcut uygulama imar planlarının uygulanmasında sıkıntılar ortaya çıkacaktır.

Söz konusu belde belediyelerinin kapatılması halinde, buralarda yaşayan halk, başta yerel hizmetler olmak üzere eğitim, sağlık, ulaştırma hizmetlerinden yoksun kalacaktır. Bu hizmetlerin karşılanmaması ve aksatılmasıyla, bu yerleşmelerdeki nüfus bu hizmetlere daha rahat ulaşacakları kent merkezlerine göçe başlayacaktır. Kırsal kesimdeki nüfus azalacaktır.

Mera ve hazine arazileri üzerindeki düzensiz yapılaşma hızla artacaktır.

Kapatma için ileri sürülen gerekçelerden biri de, Türkiye'deki belediye sayısının Avrupa ülkelerine göre fazla olduğudur.

OECD'nin 2002 yılında yayınladığı bir raporda:

Fransa'da 36.763,
İtalya'da 8.100,
İspanya'da 8.078,
Belçika'da 589,
Hollanda'da 548 belediye bulunmaktadır.

Bu rakamlar, Türkiye'deki belediye sayısının söylendiği gibi çok olmadığını, hatta bu ülkelerin nüfusları dikkate alındığında olması gerekenden de az olduğunu göstermektedir.

Kapatılmak istenen ilk kademe belediyelerinin bazılarının durumu ise gerçekten dramatik. AKP'nin 2005 yılında uygulamaya soktuğu ve kamuoyunda pergel yasası olarak bilinen yasal düzenleme ile 50 km çap içine giren belde belediyeleri ilk kademe belediyesine dönüştürüldü. Bu belediyelerin içinde nüfusu 10 binden, 20 binden fazla olan belde belediyeleri var. Örneğin, Ankara'da Hasanoğlan Belediyesi (2002 nüfusu 9 bin 900, 2007 nüfusu 10 bin 800), İzmir'de Yeni Foça Belediyesi (2002 nüfusu 11 bin 600, 2007 nüfusu 6 bin 600) bu yasal düzenleme nedeniyle ilk kademe belediyesine dönüştürüldü. Şimdi bu belediyeler ilk kademe belediyesi oldukları için mahalleye dönüştürülüyor. 2.5 yıl önceki pergel yasası olmasa bu belediyelerin tüzel kişiliği devam edecekti.

Hükümet, belediyelerin tüzel kişiliğini kaldırma ve köye dönüştürme işlemini Belediye Yasası'nda öngörülen idari işlem yerine yasa ile yapmak istemektedir. Bu yol tercih edilmiştir, çünkü böylece sadece nüfus ölçütüne dayalı olarak kapatılmak istenen belediyelerin bir kısmı hakkında Danıştay'ın olumsuz görüş verme olasılığı bertaraf edilmek istenmektedir.

Öte yandan, yerel seçimler öncesinde yeni ilçeler oluşturma, ilçelerin mahallelerini değiştirme gibi yöntemlerle Hükümete seçimleri kazanmaya yönelik girişimlerde bulunma olanağı yaratılmıştır.

Yerel yönetim seçimlerini kazanmaya yönelik fırsatlardan yararlanma isteği, Hükümetin acele etmesini gerektiriyor. Aceleye gerek var çünkü, Anayasa'ya göre, sonucu yönünden seçimlerle doğrudan ilgili olan bir yasal düzenlemenin seçimlerden en az bir yıl önce yapılması zorunlu. Bu yüzden hazırlanan Kanun Tasarısı'nın bu yılın 28 Mart'ına kadar yasalaşması gerekiyor.

Kanun Tasarısı'nın Geçici 1. Maddesi ile yapılan düzenlemede, nüfusu 2.000'in altına düşen belde belediyelerinin ilk mahalli idareler seçiminden sonra geçerli olmak üzere kaldırılarak köye dönüştürülmesi öngörülmektedir. Hükümet sözcüleri, belde belediyelerini köye dönüştürmeyi, gerekli olduğu için yapmak istediklerini, bu belediyelerin çoğunun AKP'lilerce yönetildiğini ileri sürmektedir. Gerçekten de kapatılacak olan 863 belediyenin 493'ü AKP'li belediye başkanlarınca yönetilmektedir. Ama şimdi gerçekleştirilen operasyonla kapatılan belediyelerin tümünün yönetimi 10 yıl süre ile il özel idarelerine verilecektir. Yani buraların yönetimi AKP kadrolarına teslim edilecektir. Hükümet, buraları il özel idarelerinin şubesi haline dönüştürerek yönetmeyi planlıyor.

Tasarı'nın hükümleri Anayasa'nın ilkelerine ve ruhuna aykırıdır.

Yerel yönetimlerin var oluşunun siyasal gerekçesinin özünde demokrasi inancı yatar. Bu sebeptendir ki, yerel yönetimler öteden beri demokrasinin temel kurumlarından biri olarak kabul edilmişlerdir.

Ayrıca yöre halkı, yerel ortak ihtiyaçlarının karşılanmasında seçimler ve diğer mekanizmalarla yönetimlere demokratik katılım hakkını kullanmakta ve bu hizmetlerin gerçekleştirilmesinde etkili olmaktadır. Böylece, yerel yönetimlerle demokrasi yaygınlaşmakta ve etkinleşmektedir.

Köy tüzel kişiliği kendi halkının ortak ve yerel gereksinimlerini karşılayan ve genel karar organları halk tarafından seçilen en küçük yerel yönetim birimi olmakla beraber belediyeler, ülkemizde diğer yerel yönetim birimlerine göre daha dinamik bir gelişme çizgisi izlemiştir. Özellikle kentleşme ve çok partili siyasal yaşamla birlikte daha da ön plana çıkmış ve yerinden yönetim kuruluşlarının tipik örneği olmuştur.

Kasabadan köye dönüştürülen nüfusu 2000 den az olan belediyelerin bulunduğu yörede artık demokrasinin yaygınlaşması ve etkinleşmesinden söz edilemeyecektir. Yöredeki insanlar kasabalarının köye dönüşmesini istemiyor. 40 yıldır, 50 yıldır belediye yönetimi altında yaşayan insanlar köy yönetimi altında yaşamak istemiyor.

Bu durum, Anayasa'nın 5. maddesinde belirtilen; devletin, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak gibi amaç ve görevlerine ters düşen bir durumdur.

Anayasa ile güdülen ana amaç, Başlangıç'ta, belirtildiği gibi, Türk Ulusu'nun sürekli varlığı ve çağdaş uygarlık seviyesine ulaşması biçimindedir. Bu ana amaca varılmasını engelleyebilecek ya da yozlaştırabilecek nitelikte hiçbir hak ve özgürlüğün Anayasa'da

tanınmadığı, daha açık bir anlatımla, bu amacın Anayasa'nın tüm yapısına ilke ve kurallarıyla ruhuna egemen olduğu tartışma götürmeyen bir gerçektir.

Anayasa'ya göre, mahallî idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir. Görüldüğü gibi Anayasa, yerel yönetimlerin nüfus esasına göre değil yerinden yönetim esasına göre kurulmasını (dolayısıyla kapatılmasını) öngörmüştür. Bu yüzden yerinden yönetim ilkesini gözetmeden Anayasa'da kuruluş için gözetilmesi öngörülmeleyen nüfus kriterine dayanarak belediyeleri kapatmak yerinden yönetim ilkesine uygun değildir.

Anayasa'nın 127. maddesinin birinci fıkrası, "yerinden yönetim" ilkesini açıklayan ikinci fıkrasıyla birlikte değerlendirildiğinde konu daha çok açıklık kazanmakta, yerel yönetimlerin, hukuksal yapıları ve işlevleriyle varlık amaçları gözetildiğinde, o yerde bulunanların, ortak gereksinimlerini karşılamak için kendi seçtiği organlarca yönetilen kamu tüzel kişileri olduğu ortaya çıkmaktadır.

Tüm yasaların genel amacının kamu yararı olduğu bilinen bir gerçektir. Oysa Tasarı'daki düzenleme daha çok siyasal nedenlere dayanmaktadır. Yerinden yönetim ilkesi yönünden kamu yararı, ancak halkın katılımının ve bu yolla etkinliğinin artırılması ile gerçekleştirilebilir. Belediyelerin kapatılması, demokratik katılımı en aza indirecektir. Bu nedenle Tasarı, amaç ögesi bakımından da Anayasa'ya uygun değildir.

Yerel yönetimler açısından özerklik, Anayasa ve yasaların belirlediği kamu hizmetlerinin önemli bir bölümünün yurttaşların yararına olarak, yerel yönetimlerin sorumluluğu altında yerine getirilmesi yetkisidir.

Anayasa'nın 127. maddesinin ikinci fıkrasında sözü edilen "yerinden yönetim ilkesi", aslında özerklik kurumunun anayasal bir temele oturtulması anlamındadır. Öğretide de işaret olduğu üzere, bu ilke; yerel yönetimlerin tüzel kişiliğe sahip olmaları, görevli organlarını seçme hakkının verilmesi ve bu organlara karar verme yetkisinin tanınması gibi üç ana öğeden oluşur.

Anayasa'nın 127. maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen yerinden yönetim ilkesi, daha önce de açıklandığı gibi yerel yönetimlerin özerkliğini pekiştirmektedir. Gerek bu fıkrada, gerek 123. maddenin birinci fıkrasında sözü edilen "görevler" sözcüğünün, yine Anayasa'nın 127. maddesinin birinci fıkrasında ifadesini bulan mahallî müşterek ihtiyaçları kapsadığı açıktır.

Bu kavram, herhangi bir yerel yönetim biriminin sınırları içinde yaşayan kişi, aile, zümre ya da sınıfın özel çıkarlarını değil, aynı yörede birlikte yaşamaktan doğan eylemli durumların yarattığı, yoğunlaştırdığı ve güncelleştirdiği, özünde yerel ve kamusal hizmet karakterinin ağır bastığı ortak beklentileri ifade etmektedir. Bu gereksinimleri yerel planda karşılama olanak ve önceliklerini takdir yetkisinin o yörede yaşayan halkın yasalara dayalı olarak oluşturdukları organlara bırakılması, hem yerinden yönetim ilkesine, hem özerklik ilkesine, hem de demokratik yaşam biçimine daha uygun bir yoldur.

Böyle davranmak yerine belediye tüzel kişiliğini köy tüzel kişiliğine dönüştürmek ve o yörede yaşayan halkın mahalli müşterek ihtiyaçlarının il özel idarelerinin şubeleri durumuna dönüştürülmüş idari birimler aracılığı ile gidermeye çalışmak demokratik bir yaklaşım değildir.

Köy tüzel kişiliği ve il özel idareleri, Anayasamıza göre yerel yönetim organları olmakla beraber uygulamada mahalli müşterek ihtiyacın karşılanması ve özerklik açısından bunların belediye ile karşılaştırılması mümkün değildir. İl özel idarelerinin seçilmiş organları olsa da, asıl olarak atanmış görevliler tarafından yönetildiği bilinen bir gerçektir.

Yasa koyucu mahalli idarelerin kuruluş esaslarını, maddi ve usule ilişkin çerçeveyi belirlemek koşuluyla, ölçek sorununu dikkate alarak, daha etkin ve verimli bir kamusal hizmet sağlamak amacıyla, bir belediyenin ya da köyün tüzel kişiliğini kaldırabilir, belediyeyi köye, köyü belediyeye dönüştürebilir.

Ancak amacın daha etkin ve verimli bir kamusal hizmet sağlamak olduğu unutulmamalıdır. Tüm ilk kademe belediyelerini ve nüfusu 2000 nin altına düşen belde belediyelerini toptancı bir yaklaşımla verimli ve etkin çalışıp çalışmadıklarını araştırmadan kapatmakta kamu yararı yoktur.

Kapatılmak istenen belediyelerin içinde, bilançoları-nüfusu 2000 den fazla olan belediyelerden daha sağlıklı olan çok sayıda belediye vardır. Tasarı küçük ölçekli olan verimsizdir anlayışı ile hazırlanmıştır ki, bu da doğru bir yaklaşım değildir. Büyük ölçekli olmasına karşın verimsiz çalışan belediyeler olduğu gibi küçük ölçekli olan ama verimli çalışan belediyeler de vardır. Toptancı yaklaşım yanlıştır. Her belediye farklıdır. Bu yüzden kararlar tek tek alınmalıdır. Doğru yaklaşımın bu olduğu açıktır.

5393 sayılı Belediye Yasası'nın da öngördüğü yöntem budur. Yasa, nüfusu 2000'nin altına düşen belediyelerin doğrudan kapatılmasını öngörmemektedir. Her belediye için Bakanlığın teklifi, Bakanlar Kurulu'nun ve Danıştay'ın kararı gereklidir. (1580 sayılı Yasadaki "Danıştay'ın kararı" ibaresi 5393 sayılı yasada "Danıştay'ın görüşü" ibaresine dönüştürülmüştür. Ama bu dönüştürme sonuca fazla etkili değildir. Danıştay'ın olumsuz görüşüne karşın kapatma gerçekleşirse itiraz halinde Danıştay'ın son kararı vereceği tabidir.)

Hukuk devletinde kazanılmış haklara saygı gösterilmesi bir zorunluluk, hatta yükümlülüktür. Hukuksal tasarrufu doğuran irade sahiplerinin aynı yöntemle bu tasarrufu geri almalarına veya değiştirmelerine olanak bulunmaktadır. Ancak, önceden oluşmuş hukuksal durumların sonradan yapılacak işlemlerle değiştirilmesi, hukuktan beklenen güvenlikle bağdaşmaz.

Anayasamızın 126. maddesinin birinci fıkrasında, "Türkiye, merkezi idare kuruluşu bakımından, coğrafya durumuna, ekonomik şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre, illere; iller de diğer kademeli bölümlere ayrılır" hükmüne yer vermiştir.

Anayasa'nın 126. maddesinde Türkiye'nin idari yapısının kuruluşunda dikkate alınacak hususlar arasında, "coğrafya durumu"; "ekonomik şartlar" ve "kamu hizmetlerinin gerekleri" sayılmıştır. İdari yapısının kuruluşunda dikkate alınacak hususlar arasında "nüfus sayısı" yoktur.

Anayasamızın 13. maddesi: Temel hak ve hürriyetlerle ilgili genel ve özel sınırlamalar demokratik toplum düzeninin gereklerine aykırı olamaz hükmünü taşımaktadır. Demokratik toplum düzeni her şeyden önce seçme ve seçilme hakkına azami ölçüde saygı gösterilmesini gerektirir. Anayasa'nın 67. maddesinde yer alan seçimlerin serbestliği ilkesi sadece maddi ve fiili baskıları, değil manevi baskı ve müdahaleleri de dışlayan bir kavramdır.

Anayasa'nın 67. maddesinin son fıkrasında, seçim yasalarında yapılan değişikliklerin, yürürlüğe girdiği günden başlayarak bir yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanmayacağı kurala bağlanmıştır. Sonucu yönünden seçimlerle doğrudan ilgili olan bu tasarıda yer alan hükümlerin, yaklaşık on üç ay sonra yapılacak yerel seçimlerde uygulanması olanaklı kılınmak istenmektedir.

Öte yandan getirilen düzenleme Avrupa Yerel Yönetim Özerklik Şartı'na aykırıdır. Türkiye Yerel Yönetim Özerklik Şartı'nı 1988 yılında çekince koyarak onaylamış, 1991 yılında da yasal olarak kabul etmiştir. Anayasamızın 90. maddesinde, "... usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalar kanun hükmündedir" dendiğinden sonra bunların Anayasa'ya aykırılığının iddia edilemeyeceği bildirilmiştir. Diğer yandan Anayasa'nın 90.

maddesinde yapılan son değişikle, temel hak ve özgürlüklere ilişkin antlaşmalarla kanunların aynı konuda yaptığı düzenlemelerde çatışma olması halinde antlaşma hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmıştır. Bu nedenle yapılacak yasal bir düzenleme ile uluslararası antlaşmanın yok sayılması ve bu antlaşmanın getirdiğı yükümlülüklerden kaçınılması söz konusu olamaz.

Yerel Yönetim Özerklik Şartı'nın 5. maddesinde: "yerel yönetimlerin sınırlarında mevzuatın elverdiği durumlarda ve mümkünse bir referandum yoluyla ilgili yerel topluluklara danışılmadan değişiklik yapılamaz" hükmü vardır.

5393 sayılı belediye Kanunu'nun birleşme ve katılmaları düzenleyen maddelerinde sadece katılan belediyede referandumun öngörülmesi, buna karşılık katılınacak belediyede referandumun öngörülmemesi nedeniyle iptal istemini görüşen Anayasa Mahkemesi başvuruyu reddetmiştir. Ancak ret gerekçesinde aynen şöyle denilmiştir:

"... Düzenlemeyle tüzel kişiliği kaldırılacak ya da tabi oldukları tüzel kişiyle ilişkisi kesilecek olan mahal sakinlerinin iradesinin doğrudan doğruya sorulması zorunlu kılınmakta; ancak statüsünde herhangi bir değişiklik yaşamayan ve özerkliğine dokunulmayan katılınacak tüzel kişi (belediye) sakinlerinin doğrudan iradelerine başvurulmamakla birlikte, yine de oylarıyla oluşturulan karar organlarının onayı şart koşulmaktadır. Dava konusu kuralla tüzel kişiliği kaldırılan beldede ya da bağlı buldukları ve organlarının oluşumuna katıldıkları yerel yönetim birimiyle ilişkileri koparılacak kısımlarında halkoyuna başvurulmasının öngörölmüş olması, yerinden yönetim ilkesinin bir gereğidir. Katılınacak belediyenin hukuksal statüsünde herhangi bir değişiklik olmayacağından, doğrudan doğruya halkoyuna başvurulması zorunluluğu bulunmamaktadır. Buna rağmen yasa koyucu katılınacak belediye meclisinin bu birleşme ve katılmaya onay vermesini zorunlu kılarak, katılınacak belediyenin özerkliğinin korunmasını gözetmiştir."

Göröldüğü gibi Anayasa Mahkemesi tüzel kişiliği kaldırılan beldede ya da bağlı buldukları ve organlarının oluşumuna katıldıkları yerel yönetim birimiyle ilişkileri koparılacak kısımlarında halkoyuna başvurulmasının öngörölmüş olmasını, yerinden yönetim ilkesinin bir gereği olarak görmektedir.

Tüzel kişiliği kaldırılan beldede referandum öngörölmemesi yerinden yönetim ilkesine ve Yerel Yönetim Özerklik Şartı'na aykırıdır.

6.3.6.- VAKIFLAR YASA TASARISI'NA CHP'NİN ADALET KOMİSYONU'NDA KARŞI OY YAZISI

ADALET KOMİSYONU BAŞKANLIĞI'NA

Vakıflar Kanunu Tasarısı'nın 22. Dönem Adalet Komisyonu'ndan geçmesi sonrası grubumuz adına verilmiş olan karşı oy yazısında açıklandığı üzere Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurucu belgesi Lozan Antlaşması'dır. Lozan Antlaşması Anayasal statüdedir. Lozan Antlaşması'nın 37/44 maddeleri azınlık haklarıyla alakalı olup, bu maddeler yönünden tek taraflı vazgeçmeyi içermesi, kuruluş temelimizi oluşturan bu antlaşmanın tartışmaya açılması ile sonuçlanır. Önceki dönem komisyon üyesi arkadaşlarımızın muhalefet şerhini aynen tekrar ile birçok maddesi açıkça Anayasaya aykırı olan, hukuki ve siyasi açıdan olduğu kadar ülkemizin menfaatleri açısından da çok önemli sakıncalar içeren bu Kanun Tasarısına ilişkin karşı oy yazımızı sunuyoruz.

Öncelikle ülkemizde vakıf müessesesinin tarihçesine dair genel bir bilginin sunulmasında yarar görülmektedir:

Türk Medeni Kanunu uyarınca Vakıf; gerçek ya da tüzel kişilerin yeterli mal ve hakları belli ve sürekli bir amaca özgülemeleriyle oluşan, tüzel kişiliğe sahip mal topluluğudur. Vakıflara ilişkin yasal düzenlemeler Medeni Kanunun 111'nci ve 117'nci maddeleri arasında yer almaktadır. Medeni Kanunun yürürlüğe girmesinden önce ise; şer'i hukuk düzeni içerisinde kurulmuş bir vakıflar müessesesi vardı. Cumhuriyetin ilanından sonra, Medeni Kanun'dan önce kurulmuş olan eski vakıflar 2762 sayılı "4 Teşrin evvel 1926 tarihinden evvel mevcut olan vakıflar hakkında tatbikat kanunu layihası" ile muhafaza edilmiş, ancak Vakıflar Genel Müdürlüğü aracılığıyla sıkı bir izin ve denetim sistemine bağlanmıştır. Bu vakıflardan cemaat vakıfları, Türkiye'de yaşayan ve Türk vatandaşı olan, Ermeni, Yahudi ve Rumlar tarafından Osmanlı hukuk düzeni içinde kurulan, Lozan Antlaşması gereğince, 2762 sayılı Vakıflar Kanunu ile tüzel kişilik kazandırılan hayır amaçlı ve dini kurumlardır. 2762 sayılı Kanun kapsamındaki cemaat vakıflarının sayısı 161 civarında olup, Medeni Kanun ile yeni cemaat vakfı kurulması da yasaklanmıştır. Diğer taraftan 1936 yılında, azınlık vakıflarının mülkleriyle ilgili karışıklığı gidermek, gayrimüslim cemaatlerde hangi malların hangi tesise tahsis edildiğini saptamak üzere, beyanname verilmesi istenmiştir. Kamuoyunda 1936 beyanname denilen ve bizzat söz konusu azınlıklarca belirtilen mülk listesi cemaat vakıflarının vakfiyesi, yani kurucu belgesi yerine geçmiştir.

Sayın cumhurbaşkanınca iade üzerine komisyonda tekrar görüşülen tasarı oy çokluğuyla aynen kabul olmuştur. Kanun tasarısı, yalnızca hayır için topluma hizmet amacı ile ortaya çıkmış olan vakıf müessesesinin amacı ve özünü, hukukun temel prensiplerini çiğnemek suretiyle aşarak, sosyal ve siyasal yaşam içerisinde, suiistimale son derece açık biçimde, yeni sosyo ekonomik aktörler ortaya çıkarmaktadır. Zira tasarı, kurucu iradeye bağlı kalmaksızın, vakfedenin belirlediği konu, amaç, örgütlenme ve yönetim biçiminin dışına çıkılmasına izin vermektedir. Bu tasarı kanunlaştığı takdirde;

- Vakıflar mal edinebilecek ve malları üzerinde her türlü işlemde bulunabilecekler, sadece Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne bildirimde bulunarak şube ve temsilcilik açabilecekler, yurt içi ve yurt dışındaki kişi, kurum ve kuruluşlardan aynı ve nakdi bağış ve yardım alabilecek, yurt içi ve yurt dışındaki benzer amaçlı vakıf ve derneklere aynı ve nakdi bağış ve yardımda bulunabileceklerdir.

- Mülhak vakfa ilişkin hayrat niteliğindeki taşınmazlar özgülenebilecek, cemaat vakıflarına ilişkin, kısmen ya da tümüyle hayrat olarak kullanılmayan taşınmazlar, vakıf yönetiminin istemi üzerine Vakıflar Meclisi kararıyla, aynı cemaate ilişkin başka bir vakfa özgülenebilecek ya da vakıf akarına dönüştürülebilecektir.

- Vakıflar, Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne bilgi vererek iktisadi işletme ve şirket kurabilecek, kurulmuş şirketlere ortak olabileceklerdir.

Tüm bu işlemlerin “vakıf” dışında, yine kapsam ve sınırları kanunlarla belirlenmiş başka hukuki yapılar ile gerçekleştirilmesi mümkün iken, niteliği, amacı belli bir örgütlenme biçiminin bu denli esnetilmesinin ardındaki nedenlerin ve yaratacağı tehlikelerin bilincinde olmak, hangi siyasi görüşe sahip olursa olsun, her yurttaş için önemli bir sorumluluk ve zorunluluktur.

Cemaat ve mülhak vakıflara bağış yapılması Yargıtay kararları ve doktrine göre mümkün değildir. Oysa Tasarıda, vakıfların amaçları dışında, kâr maksadıyla işletme ve şirket kurması, bağış kabul etmesi olanaklı hale getirilmiştir. Lozan Antlaşması'na göre cemaat vakıflarının amacının cemaat mensuplarının dini, hayri, sosyal eğitsel, sıhhi ve kültürel ihtiyaçların karşılanması ile sınırlıdır. Bu açıdan yapılan düzenleme, Lozan Antlaşması'na aykırı olduğu gibi, yargı kararlarını işlevsiz hale getirmektedir.

Türk Medeni Kanunu'na göre kurulan vakıflar Asliye Hukuk Mahkemesi'nce kurulmaktadır. Ayrıca, Türk Medeni Kanunu'na göre kurulan vakıfların amaçlarında ve işlevlerinde en ufak bir değişiklik halinde, bu değişikliğin mahkemenin onayına sunulması gerekmektedir. Halbuki yeni düzenleme ile cemaat vakıflarında amaç değişikliği, vakıf meclisine bırakılmaktadır. Vakfiyenin amaçlarının değiştirilmesi yargı alanında yapılması gereken bir düzenlemedir. Dolayısıyla cemaat vakıflarına, yeni vakıflardan farklı bir uygulama getirilmesi, Anayasanın eşitlik ilkesine aykırıdır.

Tasarıda, cemaat vakıflarıyla ilgili önemli değişiklikler yapılmıştır. Cemaat vakıflarının hukuku Lozan Antlaşması ile belirlenmiştir. Bu nedenle değişikliklerin öncelikle Lozan Antlaşması yönünden incelenmesi gerekmektedir. Cemaat vakıfları mülhak vakıf statüsünden uzaklaştırılarak, yeni vakıflara benzer düzenlemelere tabi kılınmıştır. Böylece bu vakıfların amaç ve etkinliklerinin kontrolsüz biçimde gelişmelerinin önü açılmıştır. Üstelik, daha önce, 03.08.2002 tarih ve 4771 sayılı Kanun ve 02.01.2003 tarih ve 4778 sayılı Kanun ile mal edinme önündeki engellerin kaldırılmasına dönük düzenlemeler yapılmasına rağmen, bu tasarı ile bu düzenlemeler de aşılıp, her iki değişiklik sonrası mülkiyetlerine geçiremedikleri, halen hazine, Genel Müdürlük ya da vasiyet edenler yahut bağışlayanlar adına tapuda kayıtlı taşınmazların tapuda ilgili cemaat vakıfları adına tescillerinin yapılması olanağı sağlanmıştır.

Bu hükümlerin ülkemizi azınlık mülklerine el koymuş gibi bir konuma taşıyacağı görülmektedir. Tasarı ile cemaat vakıfları için getirilen hukuki düzenlemeler, 27.12.2002 tarih, 2002/146E.,2002/201 sayılı Anayasa Mahkemesi Kararı ile de belirlenen “taşınmaz mal edinme” olanağı ve koşullarının çok dışında ve ötesindedir. Getirilen düzenlemeler, bu vakıfların amaç ve etkinliklerinin genişletilmesine, ekonomik ve siyasi güç elde edecek biçimde yeni haklar ve ayrıcalıklar tanınmasına imkan vermekte olup, Anayasamızın ayrıcalıkları yasaklayan 10 uncu maddesine aykırılık teşkil etmektedir.

Öte yandan Medeni Kanununun 101 inci maddesinin üçüncü fıkrasında, Cumhuriyetin Anayasa ile belirlenen niteliklerine, Anayasa'nın temel ilkelerine, hukuka, ahlaka, ulusal birliğe ve ulusal çıkarlara aykırı ya da belli bir ırk ya da cemaat mensuplarını desteklemek amacıyla vakıf kurulması yasaklanmıştır. Bilindiği gibi Medeni Yasa temel yasadır. Esasen bu kesin yasak karşısında, azınlık, çoğunluk ayrımı yapılmadan cemaat vakfı türünde bir vakfın Türkiye'de kurulması hiçbir surette mümkün değildir. Ayrıca cemaat vakıfları teknik olarak tam anlamıyla bir vakıf değildir. Çünkü bunların kurucusu olmadığı gibi vakfiyeleri de yoktur. Belli bir malın belli bir gayeye tahsisi söz konusudur. Cemaat vakıfları Türk hukuk sisteminin Lozan Antlaşması'yla kabul ettiği istisnai bir müessesedir.

Kaldı ki Anayasamızda ve yasalarımızda tüm bireysel hak ve özgürlüklerden yararlanma yönünden Türk vatandaşları arasında hiçbir fark ve ayırım bulunmamaktadır. Eskiden kurulmuş cemaat vakıflarının Lozan Antlaşması'na aykırı biçimde, belirli amaçlar dışına çıkarak, ulusal çıkarlara ve kamu yararına aykırı biçimde faaliyet göstermelerine olanak sağlanacağı, kolaylıkla öngörülebilir bir gerçektir.

Diğer taraftan Tasarı, Vakıfları Meclisi'nin yapısı, kamu yararı ve idarenin bütünlüğü ilkeleri ile bağdaşmayacak şekilde değiştirilmiş, en üst karar organı olan ve tasarı Vakıflar

Meclisi'nde cemaat vakıflarınca seçilecek bir üyenin de bulunması öngörülmüştür. Vakıf Meclisi'ne cemaat mensubunun temsilcilerinin seçilmesine ilişkin yeni düzenleme ile getirilen uygulama cemaat vakıflarının kurucusu olmaması ilkesi ile çelişmektedir. Dolayısıyla bu düzenleme de Lozan Antlaşması'na ve Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırıdır.

Yine Vakıflar Genel Müdürlüğü, keyfi birçok yeni statü oluşturularak, belirli statülere atanmada müşterek kararname ile atanma zorunluluğu yok sayılarak ve denetim hususu zayıflatılarak yeniden yapılandırılmıştır. Bilindiği üzere özel hukukta taraflar arasında bir eşitlik söz konusu iken, kamu hukukunda taraflar arasında kamu otoritesinden kaynaklanan bir hiyerarşi bulunmaktadır. Bu hiyerarşi, genel olarak Devletin üstlendiği kamu gereksinimlerini sağlamak, kamu düzeni ve güvenliğini temin etmek, kamu sağlığını ve ulusal servetleri korumak görevlerinin gereğidir. Tasarıda da, Başbakanlığa bağlı bir kamu tüzel kişisi olan Vakıflar Genel Müdürlüğü, denetlemekle görevli ve yetkili olduğu vakıfların yöneticilerine yine Tasarıda belirtilen eylemleri nedeniyle idari yaptırım uygulama yetkisi ile donatılmıştır. Öngörülen bu idari işlemin yargısal denetimi de elbette idari yargının görevidir. Oysa Tasarıda bu yargısal denetimin 5326 sayılı Kanuna gönderme yapılmak suretiyle adli yargıya bırakılması Anayasanın 125 inci ve 155 inci maddelerine aykırıdır.

Tasarının Adalet Komisyonu'nda görüşülmesi sırasında, kısıtlı süreler içerisinde de olsa, grubumuz üyelerince ısrarla açıklanmaya çalışılan sakıncalar çoğunluğa sahip iktidar partisi tarafından görmezden gelinmiş, genel mütekabiliyet ilkesinin bu sakıncaları önlemeye yeterli olduğu savunulmuştur. Oysa Tasarının 2 nci maddesindeki mütekabiliyet ilkesi, ne önemli miktarda ve stratejik yerlerin yabancıların eline geçmesini önlemeye, ne geniş olanaklar ve dokunulmazlıklarla donatılmış vakıfların kendi kuralları ile yönetecekleri topluluklar aracılığıyla yaratacakları sosyal ayrışma ve çatışmayı önlemeye muktedir değildir, zira önümüzdeki sorun uluslararası bir hukuki sorun değildir.

Sorun yalnızca eski vakıflardan cemaat vakıfları ile ilgili değildir. Medeni Kanuna göre kurulan ve yeni vakıf olarak nitelendirilip işbu 9 maddelik Cumhurbaşkanı vetosu sonrası görüşülen kısmı da aşarak, kanunun bütünü üzerinde genişleyip etki ve alanını genişleten yeni nesil vakıflardır. Ülkemizde de etkin olmaya başlayan vakıfların yanında ayrıca ülkemiz kaynaklı olup, yurt dışına taşın ve etkisini gösterip ülkemizi etkileyen kimi vakıfların tasarısı ile daha büyük bir ekonomik ve siyasal güce de kavuşacakları muhakkaktır. Vakıflar bilindiği gibi siyaset üretme aracı olarak da kullanılmaktadır. Özellikle son dönemlere bakıldığında dış kaynaklı fonlarla beslenen vakıfların ülke yönetimlerini belirlediği bir süreç yaşandığı görülmektedir. Bu tasarıda vakıflar hakkında da hiçbir önlem düşünülmediği gibi, medeni kanunda belirli kuralların da aşılarak çok geniş ve denetimsiz bir alan bırakıldığı tartışmasızdır.

Açıklanan nedenlerle ve Komisyon görüşmeleri sırasında daha detaylı olarak tutanağa geçirilen beyanlarımız, sunduğumuz 8 adet önergedeki gerekçelerimiz, 22. Dönem'de Tasarıya ilişkin olarak yazdığımız karşı oy yazımızda belirtilen gerekçelerde yer aldığı gibi Tasarının hukuken, ahlaken ve vicdanen yanlış ve haksız olması, Türkiye'nin ulusal çıkarları ile bağdaşmaması gerekçeleriyle Kanun Tasarısına karşıyız.

İsa Gök
Mersin

Halil Ünlütepe
Afyonkarahisar
Ali İhsan Köktürk
Zonguldak

Rahmi Güner
Ordu

6.3.7.- CHP'NİN, AKP YASALARINA KARŞI ANAYASA MAHKEMESİ'NE AÇMIŞ OLDUĞU İPTAL DAVALARI

YASA NO	YASA KONUSU	Müracaat	KARAR
5413 20.10.20 05	Sözleşmeli Sağlık Personeli Çalıştırılması, Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu ve Sağlık Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	18.11.2005	- Kısmen Kabul - Kısmen Red
5411 19.10.20 05	Bankacılık Kanunu	19.12.2005	- Y.Durdurma - İptal
5429 10.11.20 05	Türkiye İstatistik Kanunu	22.12.2005	- İptal - Y.D. Red
5437 27.12.20 05	2006 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu	09.02.2006	- Kısmen Kabul - Kısmen Red
5437 27.12.20 05	2006 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu	17.02.2006	- Red
5444 29.12.20 05	Tapu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	02.03.2006	- İptal
5457 09.02.20 06	Telgraf ve Telefon Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	17.03.2006	- Red
5449 25.01.20 06	Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun	30.03.2006	- Red - Yd. Red
5467 01.03.20 06	Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu, Yükseköğretim Kanunu, Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu, Telsiz Kanunu ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Hk. K.	13.04.2006	- İptal - Y.Durdurma.
5473 21.03.20 06	Değişik Adlar Altında İlave Ödemesi Bulunmayan Memurlara ve Sözleşmeli Personele Ek Ödeme Yapılması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	29.05.2006	
5479 30.03.20 06	Gelir Vergisi Kanunu, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, Özel Tüketim Vergisi Kanunu ve Vergi Usul Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	31.05.2006	
5491 26.04.20 06	Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	15.06.2006	
5485 06.04.20 06	Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	19.06.2006	
5491 26.04.20 06	Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	11.07.2006	
5510 31.05.20 06	Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu	14.07.2006	- Y.Durdurma - İptal

5527 27.06.20 06	Gelir Vergisi Kanununda Değişik Yapılmasına İlişkin Kanun	02.08.2006	
5538 01.07.20 06	Bütçe Kanunlarında Yer Alan Bazı Hükümlerin İlgili Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelere Eklenmesi ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	02.08.2006	- Y.D. Red
5538 01.07.20 06	Bütçe Kanunlarında Yer Alan Bazı Hükümlerin İlgili Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelere Eklenmesi ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	07.09.2006	- Red
5543 19.09.20 06	İskan Kanunu	19.10.2006	
5548 28.09.20 06	Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu	19.10.2006	- 1 Madde Y.D.
5543 19.09.20 06	İskan Kanunu	17.11.2006	- Y.D.urdurma
5553 31.10.20 06	Tohumculuk Kanunu	25.12.2006	
5553 31.10.20 06	Tohumculuk Kanunu	05.01.2007	
5573 11.01.20 07	Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu, Yükseköğretim Kanunu, Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, Telsiz Kanunu ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda Değişiklik Yap. Hk.K.	17.01.2007	- Y.Durdurma. - İptal
5559 29.11.20 06	Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği Teşkilat Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	31.01.2007	
5560 06.12.20 06	Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	05.02.2007	
5558 28.11.20 06	Avukatlık Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	08.02.2007	
5565 26.12.20 06	2007 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu	08.02.2007	- İptal - Y.Durdurma
5572 10.01.20 07	Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair K.	23.02.2007	- Red - YD. Red
5578 31.01.20 07	Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	02.03.2007	- Y.D.
5594 06.03.20 07	Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Belediye Kanunu, İl Özel İdaresi Kanunu ve Mahalli İdare Birlikleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	30.03.2007	- Red - Y.D. Red
5580 08.02.20 07	Özel Öğretim Kurumları Kanunu	30.03.2007	

5615 28.03.20 07	Gelir Vergisi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	19.04.2007	
27.04.20 07	Cumhurbaşkanı Seçimi İlk Oylaması	27.04.2007	- Y.Durdurma
5582 21.02.20 07	Konut Finansmanı Sistemine İlişkin Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	03.05.2007	
02.05.20 07	Danışma Kurulu	04.05.2007	- Konusu kalmayan istem hak. Karara yer olmadığı
5620 04.04.20 07	Kamuda Geçici İş Pozisyonlarında Çalışanların Sürekli İşçi Kadrolarına veya Sözleşmeli Personel Statüsüne Geçirilmeleri, Geçici İşçi Çalıştırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik	18.05.2007	
5614 28.03.20 07	Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	25.05.2007	
118.Birleşim 31.05.20 07	5660 Sayılı Kanunun İkinci Görüşmesinde Eylemli Bir İhtüzük Düzenlemesi	05.06.2007	- Red
5625 18.04.20 07	Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	06.06.2007	
5652 05.05.20 07	Yaş Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi ve Toptancı Halleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Değiştirilerek Kabulüne İlişkin Kanun	08.06.2007	
5661 15.05.20 07	Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri Tarafından Kullanılan Toplu Köy İkrazatı / Grup Kredilerinden Doğan Kefaletin Sona Erdirilmesi K.	08.06.2007	
5626 18.04.20 07	Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	19.06.2007	
5678 31.05.20 07	Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	19.06.2007	- Red
5634 25.04.20 07	Hemşirelik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	28.06.2007	- Y.D. Red
5667 24.05.20 07	Türkiye İmar Bankası Türk Anonim Şirketince Devlet İç Borçlanma Senedi Satışı Adı Altında Toplanan Tutarların Ödenmesi Hakkında Kanun	28.06.2007	
5669 25.05.20 07	Doğal Gaz Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	28.06.2007	- Red - Y.D. Red
5697 16.10.20 07	Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	25.10.2007	- YD - Red - İptal - Red
5710 09.11.20 07	Nükleer Güç Santrallerinin Kurulması ve İşletilmesi İle Enerji Satışına İlişkin Kanun	06.12.2007	
5720 01.12.20 07	Hâkimler ve Savcılar Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	17.01.2008	
5726 27.12.20 07	Tanık Koruma Kanunu	15.02.2008	

5735 09.02.20 08	Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (Türban)	27.02.2008	
5728 23.01.20 08	Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun	07.03.2008	
5737 20.02.20 08	Vakıflar Kanunu	24.03.2008	

6.4.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN KATILIM İLE GERÇEKLEŞEN ETKİNLİKLER

6.4.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN KATILIMI İLE GERÇEKLEŞEN ETKİNLİKLER

19-20 Kasım 2005 31. Olağan Kurultay

26.11.2005

Parti Meclisi Toplantısı
Genel Sekreter-Genel Sayman ve MYK Seçimi

26.01.2006

Parti Meclisi Toplantısı

22.11.2005

CHP TBMM Grup Toplantısı

23.11.2005

Öğretmenler Günü Mesajı

26.11.2005

Parti Meclisi Toplantısı

26.11.2005

PM üyeleri ile beraber Anıtkabir ziyareti

29.11.2005

CHP TBMM Grup Toplantısı

06.12.2005

CHP TBMM Grup Toplantısı

08.12.2005

Van, Hakkari, Şemdinli Yüksekova'da halka hitap

09.12.2005

Malatya'da incelemeler

11.12.2005

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'ya ekonomik destek konulu açıklama

13.12.2005

CHP TBMM Grup Toplantısı

14.12.2005

TBMM'de 160 sanatçının kabulü

14.12.2005

TBMM'de Bütçe konuşması

15.12.2005

İstanbul'da kız yurdu, belediye hizmet binası ve sergi açılışı

15.12.2005

Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu Öğrencileriyle Ayasofya Müzesi gezisi

18.12.2005

Konya'da gerçekleştirilen 732. Şeb-i Arus törenine katılım

19.12.2005

Genel Başkan Deniz Baykal'ın Cumhurbaşkanı Necdet Sezer'e iç ve dış siyasal gelişmelerle ilgili bilgi sunmak amacıyla yaptığı ziyaret

20.12.2005

Çankaya Belediye Başkanı ve Meclis Üyelerini kabul

22.12.2005

Genel Başkan Deniz Baykal'ın davetlisi olarak Ankara'ya gelen KKTC'nin 1. Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş'ın TBMM'de verdiği konferans, Rauf Denktaş ve siyasi parti liderleriyle yemek

23.12.2005

Menemen'de Kubilay'ın şehit edilmesi nedeniyle yapılan anma törenine katılım

24.12.2005

Organize İşler Filminin galasında sanatçılarla buluşma

25.12.2005

İstanbul İl binasının açılış törenine katılım

26.12.2005

Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu'nun 28.Olağan Genel Kurulu'na katılım

27.12.2005

TBMM'de Bütçe kapanış konuşması

29.12.2005

Çubuk'a hayvan pazarında besiciler, hayvan üreticileri ve halkla görüşmeler

31.12.2005

Yeni yıl mesajı

03.01.2006

Türkiye Otelciler Federasyonu Başkanı ve Yönetim Kurulunu Kabul

04.01.2006

İstanbul'daki Avcılar, Bakırköy, Beşiktaş ve Kadıköy Belediye Başkanlarıyla toplantı

04.01.2006

İstanbul İl Başkanlığında MYK Toplantısı

05.01.2006

TBMM Başkanı Bülent Arınç'ı Kabul

09.01.2006

Kurban Bayramı mesajı

10.01.2006

Antalya'da bayramlaşma ve ilçelerinde inceleme

16.01.2006

TOBB Yönetim Kurulu Toplantısına katılım

17.01.2006

CHP TBMM Grup Toplantısı

21.01.2006

Ankara Tenis Kulübü'nde Resim Sergisi açılışına katılım

24.01.2006	İstanbul'da Aydın Güven GÜRKAN'ın cenaze törenine katılım
24.01.2006	CHP TBMM Grup Toplantısı
24.01.2006	Uğur Mumcu'nun ölüm yıldönümü nedeniyle Güldal Mumcu ile evinde ziyaret ve anma törenlerine katılım
25.01.2006	Ankara Sanayi Odası Oda Meclisi Toplantısına katılım
25.01.2006	Nakliyeciler Platformu Üyelerini kabul

24.03.2006

Parti Meclisi Toplantısı

26.01.2006	Parti Meclisi Toplantısı
27.01.2006	Almanya eski Cumhurbaşkanı Johannes Rau'nun ölümü nedeniyle Alman halkı ve Almanya'daki Türklere başsağlığı diledi
27.01.2006	Muğla Belediye Kültür Merkezinin temel atma törenine katılım
28.01.2006	TESK'in 17.Olağan Genel Kuruluna katılım
29.01.2006	TESK Genel Başkanlığına yeniden seçilen Derviş Günday'a kutlama mesajı
30-31.01.2006	Yunanistan'daki Sosyalist Enternasyonal Toplantısına katılım
01.02.2006	CHP TBMM Grup toplantısı
01.02.2006	Gazeteci Serhan Asker'in "Krizden Çıkış" kitabının tanıtım kokteyline katılım
02.02.2006	İran ve İsrail ve ABD Büyükelçilerini kabul
02.02.2006	Malvarlığını açıklaması
03.02.2006	Prof.Dr. ücel Aşkın'ı kabul
04-05.02.2006	İl Başkanları ve İl Yöneticileriyle toplantı
06.02.2006	Vatikan Büyükelçisi'ne Katolik Rahip Andrea Santoro'nun Trabzon'da silahlı saldırı sonucu yaşamını yitirmesi nedeniyle mesaj
06.02.2006	Cemal Kutay'ın ölümü nedeniyle ailesine başsağlığı ve saldırıya uğrayan AKP Grup Başkanvekili Faruk Çelik'e geçmiş olsun mesajı
07.02.2006	CHP TBMM Grup toplantısı
10.02.2006	Aşure günü ve Hazreti Hüseyin'i anma törenleri nedeniyle mesaj
10.02.2006	Karikatür Krizi nedeniyle Sosyalist Enternasyonal tavrı almaya ve tutum belirlemeye çağrısı
12.06.2006	Başbakan'ın üslubunu hakkında değerlendirme
14.02.2006	CHP TBMM Grup Toplantısı
21.02.2006	CHP TBMM Grup Toplantısı
23.02.2006	Boğaziçi Üniversitesi-Robert Koleji mezunları Sanayici, İşadamı ve Yöneticiler Derneği'nin düzenlediği toplantıya katılım
28.02.2006	CHP TBMM Grup Toplantısı
01.03.2006	TOBB Üniversitesi'nde konuşma
03.03.2006	İzmir'e hareket
	- Aliğa-Menderes hattı Karşıyaka tüneli temel atma töreni
	-Dokuz Eylül Üniversitesi İİBF öğrencilerle buluşma
	- Ege Bölgesi Sanayi Odasında İzmirli Sanayicilerle buluşma
	- Büyükşehir Belediye Başkanı'nın yemek daveti
	(Rektörler, Sanayi, Ticaret ve Esnaf Odası Başkanları, Belediye Başkanları, İlçe Başkanları ve Milletvekilleri ile birlikte)

04.03.2006

İzmir'deki Basın kuruluşları mensuplarıyla kahvaltı
-CHP İl Başkanlığı binasında CHP'ye katılım töreni
-Kemeraltı'nda Belediye Başkanları, Kemeraltı Derneği yöneticileri ve Esnaf Odası Başkanı ile yürüyüş, esnafla görüşme
-İzmir Sağlık Meslek Odaları Platformu'nun (Tabip Odası, Eczacılar Odası, Diş Hekimleri Odası, Veterinerler Odası) sağlıkta yaşanan sorunlarla ilgili Tabip Odası toplantı salonunda sunumlar
-İzmir Esnaf Odaları Birliği toplantı salonunda Esnaf Odaları Başkanları, Yöneticileri ve Esnaf ile toplantı

06.03.2006

TBMM'de seçime hazırlık çalışmaları

07.03.2006

CHP TBMM Grup Toplantısı

08.03.2006

Dünya Kadınlar Günü nedeniyle mesaj

14.03.2006

CHP TBMM Grup toplantısı

19.03.2006

Nevruzu kutlama mesajı

21.03.2006

CHP TBMM Grup Toplantısı

23.03.2006

Genelkurmayda Düzenlenen Küresel Terörizm Toplantısı

24.05.2006

Parti Meclisi Toplantısı

24.03.2006

Parti Meclisi Toplantısı

25.03.2006

OSİAD Toplantısı

28.03.2006

CHP TBMM Grup Toplantısı

29.03.2006

Ankara Üniversitesi İlköğretim Okulu'nu Ziyaret

01.04.2006

İnönü Zaferinin Yıldönümü Nedeniyle Eskişehir Ve Bilecik Valilerine Mesaj

04.04.2006

CHP TBMM Grup Toplantısı

05.04.2006

Adalet Bakanı Cemil Çiçek'i Kabul

07.04.2006

İstanbul'da Yaşamını Yitiren 2 Genç Kızın Ailesini Ziyaret

07.04.2006

Çamşık Hüseyin Abdal Derneği'nin Düzenlediği Toplantı

08.04.2006

Mitinge Dönüşen Tokat İl Binası Açılışı ve Konuşma

10.04.2006

Şehit Alay Komutanı Yardımcısı Yarbay Alim Yılmaz'ın Cenaze Törenine katılım

11.04.2006

CHP TBMM Grup Toplantısı

13.04.2006

CHP'li Belediye Başkanlarına Hayvan Hakları Konusunda Mesaj

14.04.2006

Mimarlar Odası 40.Genel Kurul Toplantısında Konuşma

14.04.2006

İtalya'ya da seçimleri kazanan Sol Koalisyonun lideri Romano Prodi ile DS Lideri Piero Fassino'ya kutlama mesajı

18.04.2006

CHP TBMM Grup Toplantısı

20.04.2006

Van Savcısının Görevden Alınmasıyla İlgili Değerlendirme

21.04.2006

Çankaya Belediyesi Kreşindeki Çocukların Şölenine katılım

23.04.2006

TBMM Genel Kurulu 23 Nisan Oturumu

24.04.2006

Filistin Devlet Başkanı Abbas ile Görüşme

25.04.2006

CHP TBMM Grup Toplantısı

26.04.2006

Tülay Tuğcu'ya, A.Ekber Çiçek'in Ailesine ve Tansel Çölaşan'a Başsağlığı Mesajı

28.04.2006

8.Altın Madalyasını kazanan Hamza Yerlikaya'ya kutlama mesajı

29.04.2006

Filiz – Fikret Otyam Çiftinin Sergisini Ziyaret

29.04.2006

Bilkent Üniversitesi Öğrencilerine Konferans

30.04.2006

TZOB Türkiye – AB Entegrasyonu Toplantısı

02.05.2006

CHP TBMM Grup Toplantısı

03.05.2006

Türkiye-AB KPK Eşbaşkanı Lajendik'i Kabul

03.05.2006

Hacettepe Üniversitesi'nde 3. Ulusal Ekonomi, Siyaset ve Dış İlişkiler Sempozyuma Katılım

03.05.2006 Gazi Üniversitesi Konser Salonu Açılışı
06.05.2006 Tokat Niksar'da Hıdrellez Şenlikleri
06.10.2006 CHP Ordu İl Binasının açılış töreni
09.05.2006 CHP TBMM Grup Toplantısı
13.05.2006 CHP Kadın Kollarınca İstanbul'da düzenlenen Anneler Günü
Şenliğine katılım
13.05.2006 Şırnak'ta 4 Askerin Şehit Olması Nedeniyle Taziye Mesajı
13.05.2006 Antalya Elektrik Odası Toplantısı
14.05.2006 İzmir İl Örgütü Toplantısına katılım
İzmir-Güzelbahçe EGE-KOOP Evleri Temel Atma Töreni
İzmir-Narlidere Belediyesi Rekreasyon ve Piknik Alanı Açılış Töreni
İzmir-Konak Belediyesi Yeni Hizmet Binası Temel Atma Töreni
Balkan Göçmenleri Derneğini Ziyaret
İzmir Sağlık Meslek Örgütleriyle Toplantı
15.05.2006 Galatasaray, Antalyaspor ve Bursaspor'a kutlama mesajı
16.05.2006 CHP TBMM Grup Toplantısı
17.05.2006 Danıştay'a Başsağlığı ve Geçmiş Olsun Ziyareti
17.05.2006 Danıştay Üyelerini Hacettepe Hastanesinde Ziyaret
17.05.2006 Genel Merkez Açılışı, (Danıştay'a yapılan saldırı nedeniyle şenlik
İptal edildi)
18.05.2006 19 Mayıs Mesajı
20.05.2006 Çorlu Mitingi
21.05.2006 İstanbul'da Örgüt Toplantısı
23.05.2006 CHP TBMM Grup Toplantısı
23.05.2006 Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Yönetim Kurulunu Kabul
23.05.2006 TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu'nu Kabul

21.07.2006 Parti Meclisi Toplantısı

24.05.2006 Parti Meclisi Toplantısı
27.05.2006 TOBB Genel Kurulu
30.05.2006 CHP TBMM Grup Toplantısı
06.06.2006 CHP TBMM Grup Toplantısı
07.06.2006 644. Kırkpınar Ağası Adem Tüysüz'ü Kabul
08.06.2006 Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek'i Kabul
08.06.2006 ATO Kuruluş Kokteyli
10.06.2006 Kocaeli "Sandık Sorumluları Eğitim Toplantısı"
13.06.2006 CHP TBMM Grup Toplantısı
14.06.2006 Adalet Bakanı Cemil Çiçek'i Kabul
15.06.2006 ATO Başkanı Sinan Aygün'ü Kabul
19.06.2006 AB ile İlişkilerden Sorumlu İtalyan Bakan Emma Bonino'yu Kabul
20.06.2006 CHP TBMM Grup Toplantısı
23.06.2006 Antalya Ticaret Ve Sanayi Odası'nı Ziyaret ve Meclis
Toplantısı'nda Konuşma
23.06.2006 Antalya Ticaret Borsası'nın 86.Yıldönümü Töreni
23.06.2006 Süleyman Demirel Üniversitesi Mezuniyet Töreni
25.06.2006 Ayaş Dut Festivali
26.06.2006 Sanatçı Tuncer Necmioğlu'na Saygı Gecesi
29-30.06.2006 Malatya'da İnceleme Gezisi
30.06.2006 Dünyanın En Büyük Özel Yatının Denize Açılış Töreni
01.07.2006 Kars İl Başkanı etkinliğine katılım
02.07.2006 Edirne'de Kırkpınar Güreşleri etkinliğine katılım
05.07.2006 Türkiye İhracatçılar Meclisi Genel Kurulu'nda Konuşma
05.07.2006 İstanbul'da Business Chanel'in Kuruluş Kokteyli
09.07.2006 2. Eski Yörükler Kültür Şöleni-Isparta/Eğirdir

09.07.2006 9.Geleneksel Tirit Şöleni-Ankara/Elmadağ
10.07.2006 Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ı Kabul
12.07.2006 Ankara Sanayi Odası Başkanı Zafer Çağlayan'ı Kabul
13.07.2006 Bakırköy Belediye Sağlık Tesisleri Açılışı
13.07.2006 Gebze Dilovası'nda İnceleme
13.07.2006 Kandıra Yoğurt Festivali
13.07.2006 Kandıra'da Partiye Katılım Töreni
15-16.07.2006 Yunanistan'da Sosyalist Enternasyonal Toplantısı'na katılım

21.09.2006 Parti Meclisi Toplantısı

23.07.2006 Lozan'ın Yıldönümü Nedeniyle Mesaj
26.07.2006 SP Genel Başkanı Recai Kutan'ı Kabul
26.07.2006 CHP Genel Merkezine Emeği Geçenlere Verilen Kokteyl
27.07.2006 İzmir Gazeteciler Cemiyetine 60.Yılı Mesajı
28.07.2006 Giresun Gezisi
29.07.2006 T.Futbol Federasyonu Başkanı Haluk Ulusoy'a Süper Kupa Mesajı
29.07.2006 Galatasaray ve Beşiktaş'a Süper Kupa Mesajı
29.07.2006 Genelkurmay Başkanına Taziye
30.07.2006 Duygu Asena'nın Ölümü Nedeniyle Mesaj
01.08.2006 Genelkurmay Başkanlığına Atanan KKK Orgeneral Büyükanıt'a Kutlama Mesajı
03.08.2006 Melih Cevdet Anday Şiir Günleri Etkinliği İçin Mesaj
03.08.2006 TÜRSAB Etkinliğinde Konuşma-İstanbul
04.08.2006 İzmir Gezisi
04.08.2006 Seyit Veli Baba Etkinliği Nedeniyle Mesaj
12-13.08.2006 Kahramanmaraş Gezisi
13.08.2006 Disk Önderi Kemal Nebioğlu'nun ölümü nedeniyle mesaj
15.08.2006 Abdullah Gül'ü Kabul
23.08.2006 Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök'ü Kabul
29.08.2006 Genelkurmay Devir Teslim Töreni
29.08.2006 Zafer Bayramı ve TSK Günü Mesajı
30.08.2006 Genelkurmay Başkanına Kutlama ve Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na Kutlama mesajı
03.09.2006 Sivas Kongresinin Yıldönümü Nedeniyle Mesaj
05.09.2006 CHP TBMM Grup Toplantısı
06.09.2006 Adli Yıl Açılış Töreni
07.09.2006 Söğüt Şenlikleri Nedeniyle Mesaj
08.09.2006 İstanbul Energy Isı Market'de Açıklama
09.09.2006 CHP'nin 83. Yıldönümü nedeniyle Anıtkabir'i ziyaret ve Genel Merkezde Tören
11.09.2006 İngiltere'nin AB Bakanı Hoon'u Kabul

18.11.2006 Parti Meclisi Toplantısı

15.09. 2006 Danıştay Başsavcılığına Seçilen Tansel Çölaşan'a Kutlama
17.09. 2006 Eğitim Öğretim Yılı Nedeniyle Mesaj
18.09. 2006 İlkem Kolejine Ziyaret
19.09. 2006 CHP TBMM Grup Toplantısı
20.09. 2006 Bakan Ali Coşkun'u Kabul
20.09. 2006 Başbakan Yardımcısı M.Ali Şahin'i Kabul
22.09. 2006 Amasya Suluova Gezi
26.09. 2006 CHP TBMM Grup Toplantısı
28.09. 2006 Tarihinde İlk Kez Dünya Şampiyonu Olan Grekoromen Milli Takımımıza Kutlama

03.10. 2006	AB Genişlemeden Sorumlu Üyesi Olli Rehn'i Kabul
03.10. 2006	CHP TBMM Grup Toplantısı
06.10. 2006	AB Komisyonu Türkiye Temsilcisi Hansjörg Kretschmer'i Kabul
06.10. 2006	Güher-Süher Pekinel Konseri
07.10. 2006	TÜRMOB Genel Kurulu'nda katılım
09.10. 2006	(Pes) Heyeti Eşbaşkanları Lipponen ve Papandreu'yu Kabul
10.10. 2006	A.İlhan'ı Anma Gecesine Mesaj
10.10. 2006	CHP TBMM Grubu
11.10. 2006	Kemal Derviş'i Kabul
12.10. 2006	Orhan Pamuk'u Kutlama
16.10. 2006	TTB Başkanı Fusun Sayek için taziye mesajı
17.10. 2006	Pes'ten CHP İle İlgili İddialara Yalanlama
17.10. 2006	Başbakan'a Geçmiş Olsun Ziyareti
17.10. 2006	CHP TBMM Grup Toplantısı
18.10. 2006	TÜRK-İş'e Bağlı 15 Sendika Başkanını Kabul
18.10. 2006	Ankara'daki STÖ'lerin, ASTOM ve TUSİAV Başkanlarıyla Temsilcilerini Kabul
19.10. 2006	(KKTC) Dışişleri Bakanı Avcı'yı Kabul
22.10. 2006	Ramazan Bayram Mesajı
23-24.10. 2006	Sosyalist Enternasyonal Toplantısı - Rodos
28.10. 2006	Cumhuriyet Bayramı Mesajı
29.10. 2006	Cumhuriyet Bayramı Törenleri
30.10. 2006	Divriği Vakfı'na Mesaj
31.10. 2006	CHP TBMM Grup Toplantısı
01.11. 2006	Ş.Urfa, Diyarbakır ve Şırnak'ta Meydana Gelen Selde Can Kayıpları Nedeniyle Mesaj
02.11. 2006	"Eve Dönüş" Filminin Galası
02.11. 2006	TBMM'de Açıklama (Başbakan'a Yanıt)
03-9.11. 2006	Şili, Sosyalist Enternasyonal Başkanlık Konseyi
05.11. 2006	Bülent Ecevit'in Ölümü Nedeniyle Mesaj
09.11. 2006	10 Kasım Mesajı
10.11. 2006	10 Kasım Törenleri
10.11. 2006	Rahşan Ecevit'i Evinde Ziyaret
13.11. 2006	Muhasebe Kongresinin Açılış Töreni
14.11. 2006	CHP TBMM Grup Toplantısı
14.11. 2006	T.Eczacılar Birliği Yönetim Kurulunu Kabul
15.11. 2006	Adalet Bakanı Cemil Çiçek'i Kabul
16.11. 2006	Kırkpınar Başpehlivanı İle Pehlivanları Kabul
17.11. 2006	Antalya Gazeteciler Cemiyeti'nin 13.Kongresine Mesaj

14.01.2007   Parti Meclisi

Toplantısı

18.11. 2006	PM Toplantısı
19.11. 2006	KESK Yöneticilerini Kabul
21.11. 2006	ATO Başkanı Sinan Aygün ve STK Yöneticilerini Kabul
21.11. 2006	CHP TBMM Grup Toplantısı
23.11. 2006	"Dondurmam Gaymak" filminin yönetmeni Yüksel Aksu'ya Mesaj
24.11. 2006	Öğretmenler Günü Mesajı
24.11. 2006	İstanbul Taksiciler Kooperatifini ziyaret

26.11. 2006	CHP Esnaf Kurultayı
27.11. 2006	İstanbul Dünya Enerji Kongresi
27.11. 2006	Papa'nın Ziyaretini Değerlendirme
28.11. 2006	CHP TBMM Grup Toplantısı
05.12. 2006	CHP TBMM Grup Toplantısı
06.12 2006	ABD Büyükelçisini Kabul
07.12 2006	TESK'i Ziyaret
09.12 2006	Emekli Subaylar Derneği Yöneticilerini Kabul
09.12 2006	İstanbul - Orhanlı Beldesinde Katılım Töreni
10.12 2006	Sedat Simavi Ödül Töreni Nedeniyle TGC'ne Mesaj
12.12 2006	CHP TBMM Grup Toplantısı
15.12 2006	TBMM'de Bütçe Açılış Konuşması
16.12 2006	Ulusal Birlik Partisine Mesaj
16.12 2006	Lübnan - Sosyalist Enternasyonal Toplantısı
17.12. 2006	Lübnan Türk Birliği'ni Ziyaret
17.12. 2006	Konya Mevlana Şeb-İ Aruz Törenlerine katılım
18.12. 2006	M.Y.Yılmaz'a Burda Yayın Grubu Tempo İçin Mesaj
19.12. 2006	İşçi Emeklileri Derneği Yöneticilerini Kabul
20.12. 2006	HP Genel Başkanı Yaşar Okuyan'ı Kabul
23.12. 2006	İzmir'de Temel Atma Töreni ve ESİAD'da Konuşma
25.12. 2006	TBMM Bütçe Kapanış Konuşması
26.12. 2006	İnönü-Lozan Paneline katılım
27.12. 2006	Atatürk'ün Ankara'ya Gelişinin 87.Yılı Nedeniyle Mesaj
29.12. 2006	CHP Muhabirleriyle Yıl Sonu Sohbeti-Kahvaltı
30.12. 2006	Saddam 'ın Asılmasıyla İlgili Mesajı
30.12. 2006	Yılbaşı ve Kurban Bayramı Mesajları
01.01.2007	Genel Merkez'de Bayramlaşma
02.01.2007	Gata Rehabilitasyon Merkezinde Gazileri Ziyaret
04.01.2007	Konya'da Nezir Büyükcengiz ve Ali Alp'in Cenaze Törenine katılım
09.01.2007	30 İşçinin Uçak Kazasında Ölümü Nedeniyle Mesaj
09.01.2007	CHP TBMM Grup Toplantısı

14.03.2007 Parti Meclisi Toplantısı

14.01.2007	PM Toplantısı
16.01. 2007	CHP TBMM Grup Toplantısı
18.01.2007	Uludağ Üniversitesi Rektörünü Ziyaret
18.01.2007	Bursa Olay TV'yi Ziyaret
18.01.2007	TBMM Genel Kurul Genel Görüşme
19.01.2007	Hrant Dink'in Öldürülmesi Nedeniyle eşine, Ermeni Cemaati Patriğine ve Agos Gazetesine Mesaj
20.01.2007	Rakel Dink ve Ermeni Cemaati Patriği Muafyan'a başsağlığı ziyareti
22.01.2007	İtalya Başbakanı Prodi'yle Görüşme
24.01.2007	İsmail Cem'in ölümü nedeniyle ailesine ziyaret
25.01.2007	AB Üyesi Ülkelerin Büyükelçileriyle Yemek
26.01.2007	İsmail Cem'in Cenaze Törenine Katılım
30.01.2007	CHP TBMM Grup Toplantısı
01.02.2007	Şenes Erzik'e Kutlama Mesajı
02.02.2007	Anadolu Romanlarını, Muhtarlar Federasyonunu, Balık Ayhan ve Romanları Kabul
06.02.2007	CHP TBMM Grup Toplantısı

08.02.2007	43. Uluslararası Güvenlik Konferansı Nedeniyle Almanya'ya Hareket
08.02.2007	30 Sivil Toplum Örgütüyle Toplantı, CHP'ye Kitlesele Katılma ve Güvenlik Konferansı Yemeği (Münih-Almanya)
12.02.2007	Okan Bayülgen, M.Ali Erbil ve Beyaz'a Seçim Kütükleri Mektubu
13.02.2007	CHP TBMM Grup Toplantısı
15.02.2007	AB Üyesi Ülkelerin Büyükelçileriyle Yemekli Toplantı
15.02.2007	Trabzonlular Derneği Yöneticilerini Kabul
17.02.2007	Medeni Yasanın Kabulünün Yıldönümü nedeniyle mesaj
18.02.2007	Genel Merkez'de Aşure Dağıtımı
18.02.2007	RTGD Ödül Törenine Mesaj
19.02.2007	Mehmet Altınsoy'un Cenaze Törenine katılım
19.02.2007	Basın Konseyi Başkanı Ekşi'yi Kabul
20.02.2007	CHP TBMM Grup Toplantısı
24.02.2007	Trabzonlular Gecesinde Konuşma
27.02.2007	CHP TBMM Grup Toplantısı
28.02.2007	Antalya Deniz Ticaret Odası Toplantısına katılım
06.03.2007	CHP TBMM Grup Toplantısı
07.03.2007	TÜSİAD Başkanı ve yönetiminin CHP'yi ziyareti
08.03.2007	Dünya Kadınlar Günü nedeniyle mesaj
09.03.2007	İstanbul Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu Toplantısında Konuşma
10.03.2007	Kadıköy Belediyesine ait iki Açılış Törenine katılım
10.03.2007	Kadıköy Pir Sultan Abdal Kültür Derneğini Ziyaret
10.03.2007	Erzurumlular Gecesi (İstanbul)
11.03.2007	Genel Merkezde Kadın Kolları Etkinliğine katılım

09.05.2007 Parti Meclisi Toplantısı

15.03.2007	KKTC'den UBP Yöneticilerini Kabul
17.03.2007	İstanbul'da Sanatçılarla Buluşma
17.03.2007	Çanakkale Zaferinin Yıldönümü Nedeniyle Mesaj
18.03.2007	Doğanhisar Belediye Başkanı Avukat Öztoklu'nun Ölümü nedeniyle mesaj
20.03.2007	CHP TBMM Grup Toplantısı
21.03.2007	"İklim Değişikliği, Kuraklık Ve Su Yönetimi" Sempozyumuna katılım
21.03.2007	Devlet Bakanı Mehmet Aydın'ı Kabul
22.03.2007	"Türk Jeopolitiği ve Türkiye'nin Yeni Ufukları" Konulu Toplantıya katılım
22.03.2007	Kadir Has'ın Ölümü Nedeniyle Mesaj
24.03.2007	Aşık Veysel Kültür Derneği'nin Dostluk ve Dayanışma Yemeği
24.03.2007	Genelkurmay Başkanı Orgeneral Büyükanıt'a 5 askerin şehit, 2 askerin yaralanması nedeniyle başsağlığı
25.03.2007	Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'ne Mesaj
27.03.2007	CHP TBMM Grup Toplantısı
28.03.2007	İnönü Zaferlerinin Yıldönümü Nedeniyle Mesajlar
28.03.2007	İstanbul Sanayi Odası'nda Güncel Siyasi ve Ekonomik Gelişmeleri Değerlendirme
01.04.2007	Resim Heykel Müzesi (Türkocağı) İnönü Resimleri Sergisi
03.04.2007	CHP TBMM Grup Toplantısı
04.04.2007	31. İktisatçılar Haftası Çerçevesinde Düzenlenen Toplantıya katılım
06.04.2007	Serdar Bilgili 'Engellere Rağmen Fotoğraf Sergisi'nin Açılışı
07.04.2007	Genelkurmay Başkanı Org. Büyükanıt'a, Şehit Ailelerine ve Türk Silahlı

09.04.2007 Kuvvetlerine Başsağılığı Mesajı
10.04.2007 Çağsav Onur Ödülü ve Ankart-2007 Etkinlikleri Töreni
10.04.2007 Uzman Çavuş Bülent Yollu'nun Cenaze Töreni
10.04.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
11.04.2007 Türkiye Mütcaahhitler Birliğı Yönetim Kurulu'nun "Gündem 2007" Konulu Toplantısına katılım
14.04.2007 Tandoğan Mitingi
17.04.2007 Eralp Özgen'in Ölümü Nedeniyle Mesaj
17.04.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
18.04.2007 Ali Dinçer'in ölümü nedeniyle mesaj
24.04.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
02.05.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
05.05.2007 DSP Genel Başkanı Sezer'i Kabul

03.06.2007

Parti Meclisi Toplantısı

Milletvekili seçimlerinde Merkez Yoklaması yapılacak yerlerin belirlenmesi

02.08.2007

Parti Meclisi Toplantısı

09.05.2007 Parti Meclisi Toplantısı
14.05.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
17.05.2007 Genel Başkan Baykal ve DSP Lideri Sezer'in Ortak Basın Toplantısı
18.05.2007 19 Mayıs Nedeniyle Mesaj
19.05.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
22.05.2007 Şırnak'ta şehit olan askerler ve yaralanan güvenlik görevlileri nedeniyle Genelkurmay Başkanı Org.Büyükanıt'a Mesaj
22.05.2007 İlhan Kesici'nin CHP'ye Katılımı
26.05.2007 Mersin Mitingi
27.05.2007 TOBB Genel Kuruluna katılım
01.06.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
04.06.2007 Pülümür'de şehit olan ve yaralanan askerlerimiz nedeniyle Genelkurmay Başkanı ile Şehit Ailelerine Mesaj
08.06.2007 Hür Parti Genel Başkanı Yaşar Okuyan'ın Ziyareti
12.06.2007 İtalya Başbakan Yrd.Ve Dışişleri Bakanı D'alema Kabul
16.06.2007 Ankara Milletvekili Adaylarının Tanıtımı
22.06.2007 Amasya Tamiminin Yıldönümü nedeniyle mesaj
23.06.2007 Hatay Mitingi
24.06.2007 Tokat Mitingi
25.06.2007 Antalya Adaylarının Tanıtımı
26.06.2007 İzmir Adaylarının Tanıtımı
28.06.2007 Sosyalist Enternasyonal Toplantısı (Genevre)
01.07.2007 Keşan/Edirne Mitingi
01.07.2007 Kırkpınar Güreşleri ve Törenlerine katılım
02.07.2007 Nevşehir Mitingi
04.07.2007 Malatya Mitingi
04.07.2007 Sivas Mitingi
05.07.2007 Yalova Mitingi
09.07.2007 Kırşehir Mitingi
09.07.2007 Kırıkkale Mitingi
10.07.2007 Bartın Mitingi
10.07.2007 Kastamonu Mitingi
11.07.2007 Mersin Atıksu Arıtma Tesisleri Temel Atma Törenine katılım
11.07.2007 Merzifon-Amasya Mitingi

11.07.2007 Çorum Miting
12.07.2007 Artvin Mitingi
13.07.2007 Tunceli Mitingi
13.07.2007 Elazığ Mitingi
16.07.2007 Iğdır Mitingi
16.07.2007 Erzurum Mitingi
16.07.2007 Trabzon Mitingi
17.07.2007 Bursa Miting
17.07.2007 Bolu Miting
18.07.2007 Giresun Mitingi
18.07.2007 Antalya Mitingi
19.07.2007 Sakarya Mitingi
19.07.2007 Eskişehir Mitingi
20.07.2007 Zonguldak Mitingi
20.07.2007 Gebze Mitingi
20.07.2007 Seçim Pusulasını Açıklama
21.07.2007 Balıkesir Mitingi
21.07.2007 Çorlu Mitingi
23.07.2007 Türkiye Gazeteciler Cemiyetine Sansürün Kaldırılmasıyla ilgili mesaj
24.07.2007 Seçim Sonuçlarını Değerlendirme
27.07.2007 ATO Başkanı Sinan Aygün'ü Kabul
01.08.2007 Cumhurbaşkanı Sezer'in Daveti Üzerine Köşke Ziyaret

03.10.2007

Parti Meclisi Toplantısı

04.08.2007 CHP Milletvekilleriyle TBMM'de Tanışma Toplantısı
TBMM 23. Dönem Milletvekili Yemin Töreni
İzmir Gazeteciler Cemiyeti Eski Başkanı İsmail Sivri'ye Taziye Mesajı
10.08. 2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
Sinan Aygün'ün Babası Necip Aygün Akkoyunlu'nun Cenaze Töreni
23.08.2007 TBMM Başkanı Köksal Toptan'ı Kabul
24.08.2007 Eskişehir İl Başkanlığında Toplantı
Büyükşehir Belediye Başkanı Yılmaz Büyükerşen'i Ziyaret
25.08.2007 Bursa Gazeteciler Cemiyetini ziyaret
Bursa İl Örgütünü Ziyaret
26.08.2007 Mudanya Güzelyalı – Yenikapı Feribotla İstanbul'a Harekat
İstanbul İl Başkanlığında Toplantı
Orhan Kemal Müzesini Ziyaret
Erdal İnönü'ye Geçmiş Olsun Ziyareti
29.08.2007 İstanbul'da Gazeteci Yazar Şakir Süter'in Cenaze Töreni
30.08.2007 30 Ağustos Zafer Bayramı Kutlama Törenleri ve Kutlama Mesajı
Genelkurmay Başkanı Org. Yaşar Büyükanıt Resepsiyonu
31.08.2007 İzmir 76. Enternasyonel Fuarı Açılışı
01.09.2007 İzmir'den Balıkesir'e Hareket ve Balıkesir'de Etkinlikler
FB, BJK, GS ve Kayseri Erciyes'e Kutlama Mesajı
03 – 05.09.2007 TBMM Genel Kurulu (Bakanlar Kurulu Programının görüşülmesi)
06.09.2007 Yargıtay Adli Yılı Açılış Töreni
08.09.2007 Ankara'dan İzmir'e Hareket ve Etkinlikler
09.09.2007 Anıtkabir'de CHP'nin Kuruluş Yıldönümü
Genel Merkezde Partililerin Kutlamalarını Kabul
11.09.2007 Banka Üretim, Telekomünikasyon ve Finansal Hizmetler
Temsilcileriyle Toplantı
Bedri, Koraman ve Nejat Uygur'a Geçmiş Olsun Mesajları
12.09.2007 Kanal Türk'ün Yayınlarının Durdurulmasını Kınama
16.09.2007 Gaziler Günü Nedeniyle Mesaj

- 19.09.2007 Nejat Uygur'u Hastanede Ziyaret
Genelkurmay Başkanlığına Bitlis'teki Şehit Er İçin Taziye
ASO Yöneticilerini Kabul
- 20.09.2007 CHP Nevşehir İl Başkanı Hüseyin Çetin'in Cenaze Töreni
- 25.09.2007 Genelkurmay Başkanlığına Şırnak ve Tunceli'deki Şehitler İçin
Başsağlığı Mesajı
- 27.09.2007 Galatasaray Başkanı Özyayın'a Geçmiş Olsun Mesajı
Genelkurmay Başkanlığına Bitlis-Bölük yazı Mevkiinde Şehit Olan Erler
İçin Başsağlığı Mesajı

05.12.2007 Parti Meclisi Toplantısı

- 01.10.2007 Karşıyaka'da ve Batıkent'te Ali Dinçer anıtının açılış töreni
- 09.10. 2007 Fener Rum Patriği 1. Bartolomeos'u kabul
- 09.10.2007 GATA'da Gazileri ve Beştaş Gazisini ziyaret
- 09.10.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
- 10.10. 2007 Şehitlerin ailelerine özel mektup
- 12.10.2007 Şırnak'ta Şehitler Ocağı askeri birliğini ve Şehitler Köyü
Beştaş'ı ziyaret
- 16.10.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
- 16.10.2007 İzmir EXPO yöneticileriyle toplantı
- 19.10.2007 İl, İlçe, Belde ve Belediye Başkanları toplantısı
- 22.10.2007 Cumhurbaşkanı Gül'ün isteği üzerine Çankaya'da görüşme
- 23.10.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
- 28.10.2007 Cumhuriyet Bayramı mesajı
- 29.10.2007 Cumhuriyet Bayramı töreni
- 30.10.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
- 31.10.2007 Erdal İnönü'nün vefatı nedeniyle mesaj
- 01.11.2007 İnönü ailesine taziye
- 03.11.2007 TBMM'de Erdal İnönü'nün cenaze töreni ve Pembe Köşk'te tören
- 04.11.2007 İstanbul'da Erdal İnönü'nün cenaze töreni
- 05.11.2007 EXPO heyetini kabul
- 05.11.2007 Ecevit'i ölüm yıldönümü nedeniyle anma
- 06.11.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
- 13.11.2007 İsrail Cumhurbaşkanı Peres ile görüşme
- 13.11.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
- 14.11.2007 ATEK'te Atatürk Dersi ve tören
- 19.11.2007 Avrupa'dan gelen Holdingzedeleri kabul
- 20.11.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
- 22.11.2007 Milli Takıma kutlama mesajı
- 23.11.2007 Öğretmenler Günü Mesajı
- 24.11.2007 Adana'da Bölge Toplantısı
- 25.11.2007 Kocaeli'nde Bölge Toplantısı
- 27.11.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
- 30.11.2007 Isparta Valisine ve Süleyman Demirel Üniversite Rektörüne telefonla,
taziye, başsağlığı, geçmiş olsun
- 30.11.2007 Midyat Metropolit Samuel Aktaş'a ve rahip Edip Savcı'ya telefonla
geçmiş olsun dilekleri
- 30.11.2007 Öğrencilerine Atatürk'lü tişört giydirdiği için ceza alan Öğretmen Halil
İbrahim Özçimen'le telefonla görüşme
- 04.12.2007 TBMM'de Bütçe üzerine konuşma
- 04.12.2007 Bütçe konuşması - TBMM

06.02.2008 Parti Meclisi Toplantısı

- 05.12.2007 Parti, Meclisi Toplantısı

10.12.2007 Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Abdurrahman Yalçınkaya ve Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim Kılıç'ı makamında ziyaret, Gençlerbirliği Kulübü Yöneticilerini kabul

11.12.2007 Dövülen Alevi Öğrencinin babası Ziram Kul'a destek mektubu

12.12.2007 Çankaya Üniversitesi'nin Terör sorularına yanıt

15.12.2007 Antalya Sanayi ve Ticaret Odasının ödül töreninde konuşma

17.12.2007 Konya'da Mevlana'yı anma töreninde konuşma

19.12.2007 Kurban Bayramı mesajı

20.12.2007 Antalya'da bayramlaşma

25.12.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı

27.12.2007 Benazir Butto'nun ölümüyle nedeniyle mesaj

27.12.2007 Deprem nedeniyle Bala ve köylerinde inceleme

30.12.2007 Yeni yıl mesajı

03.01.2008 Nezir Büyükcengiz'i anma mesajı

03.01.2008 Diyarbakır'daki saldırıya kınama mesajı

04.01.2008 Gündüz Tekin Onay'ın ölümü nedeniyle mesaj

06.01.2008 Diyarbakır'daki bombalı saldırının olduğu yerde inceleme, yaralıları ve ölenlerin yakınlarını ziyaret

08.01.2008 CHP TBMM Grup Toplantısı

11.01.2008 Volitan'ın tasarımcısı ODTÜ Öğretim Görevlisi Dr.Gürsu'yu kutlama mektubu ve DP Genel Başkanı Süleyman Soylu'ya kutlama mesajı

12.01.2008 İstanbul'da CHP Parti Okulu'nda ilk derse katılım ve konuşma

13.01.2008 Başbakanın Merkez Bankası ile ilgili açıklamasını yazılı değerlendirme

14.01.2008 Alevi Örgütleri Yöneticilerine aşureye davet mektubu

15.01.2008 CHP TBMM Grup Toplantısı

20.01.2008 Cüneyt Koryürek'in ölümü nedeniyle mesaj

22.01.2008 CHP TBMM Grup Toplantısı

22.01.2008 Ödül alan ÇEKÜL Başkanı Prof. Dr. Metin Sözen'e kutlama mesajı

23.01.2008 CHP Genel Merkezi'nde aşure dağıtma

24.01.2008 Yunanistan Başbakanı Karamanlis ile görüşme, Uğur Mumcu'yu anma ve evine ziyaret, Dışişleri Bakanı Ali Babacan'ı kabul ve görüşme, İsmail Cem Salonu'nun açılış töreni, İsmail Cem'i anma töreni

26.01.2008 CHP İstanbul İl Kongresinde konuşma

27.01.2008 Karacaahmet Cemevi'nde aşure törenine katılım

29.01.2008 CHP TBMM Grup Toplantısı

31.01.2008 Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ, Genel Başkan BAYKAL'ı Makamında ziyaret etti.

05.02.2008 CHP TBMM Grup Toplantısı

06.02.2008 KKTC Başbakanı Ferdi Sabit Soyer ve KKTC heyetini kabul

06.02.2008 CHP PM Toplantısı

09.02.2008 Yargıtay Başkanlığına seçilen Hasan Gerçek'e kutlama mesajı

10.02.2008 Almanya'da yangında yaşamını yitiren Türklerin cenaze töreni, yangın alanında incelemeler, ailelerle ve sivil toplum örgütleriyle görüşme

12.02.2008 CHP TBMM Grup Toplantısı

15.02.2008 İsmail Cem Parkı'nın açılış töreni

16.02.2008 SBF'de Prof. Dr. Sadun Aren'i anma töreni

17.02.2008 İzmir Büyükşehir Belediyesi Giyim Fuarı ve İzmir İl Kongresine katılım

19.02.2008 CHP TBMM Grup Toplantısı

22.02.2008 Yargıtay Başkanı Hasan Gerçek'i ziyaret

23.02.2008 İstanbul'da CHP'ye katılım töreni, Tuzla Tersanelerinde incelemeler ve Kadıköy Belediyesi Çocuk Polikliniği açılışı

25.02.2008 Şehit ailelerine özel mektup

25.02.2008 Genelkurmay Başkanı ve kamuoyuna taziye mesajı
26.02.2008 CHP TBMM Grup Toplantısı
26.02.2008 Kocatepe Camiinde şehitlerin cenaze töreni
27.02.2008 Türkiye Futbol Federasyonu Başkanı ile Y.K.üyelerini kabul
28.02.2008 Kocatepe Camiinde şehit cenaze töreni
02.03.2008 Ankara Temelli'ye gidiş ve belediyelerle ilgili açıklamalar
04.03.2008 CHP TBMM Grup Toplantısı
05.03.2008 İzmir'de İhsan Alyanak'ın cenaze töreni
05.03.2008 İzmir-İnciraltı'nda Dünya Kadınlar Haftası etkinlikleri
08.03.2008 Dünya Kadınlar Günü nedeniyle mesaj
13.03.2008 CHP Mamak İlçe Başkanı Veli Gündüz Şahin'in Yaptırdığı Sağlık Ocağının Açılışı
14.03.2008 Tıp Bayramıyla ilgili mesaj
15.03.2008 EXPO İzmir 2015 İçin Dayanışma Toplantısına Katılım

**6.5.- CHP TBMM GRUBU
VE
CHP ÖRGÜTÜ**

6.5.1.- 23. DÖNEM CHP MİLLETVEKİLLERİ LİSTESİ

ADI	SO YA DI	SEÇİM BÖLGESİ	KONUMU	ÜYE OLDUĞU KOMİSYON
Nevin Gaye	ERBATUR	Adana		<ul style="list-style-type: none"> Avrupa Birliği Uyum Komisyonu AB Karma Parlamento Komisyonu
Hulusi	GÜVEL	Adana		<ul style="list-style-type: none"> İçişleri Komisyonu
Tacidar	SEYHAN	Adana		<ul style="list-style-type: none"> Sanayi–Ticaret–Enerji–Tabii Kaynaklar–Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu Akdeniz Parlamenter Asamblesi
Mustafa	VURAL	Adana	İstifa - DSP	
Şevket	KÖSE	Adıyaman		<ul style="list-style-type: none"> Sağlık–Aile–Çalışma Ve Sosyal İşler Kom
Halil	ÜNLÜTEPE	Afyon		<ul style="list-style-type: none"> Adalet Komisyonu
Hüseyin	ÜNSAL	Amasya		<ul style="list-style-type: none"> KİT Komisyonu
Zekeriya	AKINCI	Ankara		<ul style="list-style-type: none"> Milli Savunma Komisyonu
Yılmaz	ATEŞ	Ankara		
Nesrin	BAYTOK	Ankara		<ul style="list-style-type: none"> KİT Komisyonu (AKPM) ve (BAB) Geçici Avrupa Güvenlik ve Savunma Asamblesi (Yedek Üye)
Tekin	BİNGÖL	Ankara		<ul style="list-style-type: none"> Sağlık–Aile–Çalışma Ve Sosyal İşler Kom
Eşref	ERDEM	Ankara		<ul style="list-style-type: none"> Parlamentolararası Birlik
M. Emrehan	HALICI	Ankara	İstifa - DSP	
Hakkı Suha	OKAY	Ankara		
Mücahit	PEHLİVAN	Ankara	İstifa - DSP	
Önder	SAV	Ankara		
Deniz	BAYKAL	Antalya		
Hüsnü	ÇÖLLÜ	Antalya		<ul style="list-style-type: none"> Sanayi–Ticaret–Enerji–Tabii Kaynaklar–Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu
Atila	EMEK	Antalya		<ul style="list-style-type: none"> Anayasa Komisyonu
Osman	KAPTAN	Antalya		<ul style="list-style-type: none"> Milli Savunma Komisyonu
Tayfur	SÜNER	Antalya		<ul style="list-style-type: none"> Bayındırlık,İmar,Ulaştırma ve Turizm Kom
Ensar	ÖGÜT	Ardahan		<ul style="list-style-type: none"> Milli Savunma Komisyonu
Metin	ARİFAĞAOĞLU	Artvin		<ul style="list-style-type: none"> Bayındırlık,İmar,Ulaştırma ve Turizm Kom
M. Fatih	ATAY	Aydın		<ul style="list-style-type: none"> Dilekçe Komisyonu
Özlem	ÇERÇİOĞLU	Aydın		<ul style="list-style-type: none"> Sanayi–Ticaret–Enerji–Tabii Kaynaklar–Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu
Ergün	AYDOĞAN	Balıkesir		
Hüseyin	PAZARCI	Balıkesir	İstifa - DSP	

M. Rıza	YALÇINKAYA	Bartın		▪ İçişleri Komisyonu
Yaşar	TÜZÜN	Bilecik		
R. Kerim	ÖZKAN	Burdur		▪ Tarım–Orman Ve Köyişleri Komisyonu
Kemal	DEMİREL	Bursa		▪ Çevre Komisyonu
Onur B.	ÖYMEN	Bursa		▪ Dışişleri Komisyonu ▪ Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ▪ AB Karma Parlamento Komisyonu
Abdullah	ÖZER	Bursa		▪ KİT Komisyonu
Ahmet	KÜÇÜK	Çanakkale		
Derviş	GÜNDAY	Çorum		▪ Milli Savunma Komisyonu
Hasan	ERÇELEBİ	Denizli	İstifa - DSP	
Ali Rıza	ERTEMÜR	Denizli		▪ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu
Rasim	ÇAKIR	Edirne		
Bilgin	PAÇARIZ	Edirne		▪ Çevre Komisyonu
Erol	TINASTEPE	Erzincan		▪ Milli Savunma Komisyonu
H. Tayfun	İÇLİ	Eskişehir	İstifa - DSP	
F. Murat	SÖNMEZ	Eskişehir		▪ Çevre Komisyonu
Yaşar	AĞYÜZ	Gaziantep		▪ Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Kom
Akif	EKİCİ	Gaziantep		▪ KİT Komisyonu
Eşref	KARABRAHİM	Giresun		▪ Tarım–Orman Ve Köyişleri Komisyonu
Fuat	ÇAY	Hatay		
Gökhan	DURGUN	Hatay		▪ KİT Komisyonu
Abdulaziz	YAZAR	Hatay		▪ İçişleri Komisyonu ▪ İslam Konferansı Örgütü Parlamento Bir
Mevlüt	COŞKUNER	Isparta		▪ Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Kom
Ayşe Jale	AĞIRBAŞ	İstanbul	İstifa - DSP	
Necla	ARAT	İstanbul		▪ Milli Eğitim–Kültür–Gençlik Ve Spor Komisyonu ▪ Asya Parlamenter Asamblesi
Şükrü M.	ELEKDAĞ	İstanbul		▪ Dışişleri Komisyonu ▪ Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ▪ AB Karma Parlamento Komisyonu
Algan	HACALOĞLU	İstanbul		▪ Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ▪ AB Karma Parlamento Komisyonu
Birgen	KELEŞ	İstanbul		▪ (AKPM) ve (BAB) Geçici Avrupa Güvenlik ve Savunma Asamblesi
İlhan	KESİCİ	İstanbul		▪ Dışişleri Komisyonu ▪ NATO Parlamenter Asamblesi
Kemal	KILIÇDAROĞLU	İstanbul		
Esfender	KORKMAZ	İstanbul		▪ Plan Ve Bütçe Komisyonu
Hasan	MACİT	İstanbul	İstifa - DSP	
Bayramali	MERAL	İstanbul		▪ Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Kom
Hüseyin	MERT	İstanbul	İstifa - DSP	
Şinasi	ÖKTEM	İstanbul		▪ Tarım–Orman Ve Köyişleri Komisyonu
Mehmet Ali	ÖZPOLAT	İstanbul		▪ Anayasa Komisyonu
Mustafa	ÖZYÜREK	İstanbul		▪ Plan Ve Bütçe Komisyonu
Fatma Nur	SERTER	İstanbul		▪ Milli Eğitim–Kültür–Gençlik Ve Spor Kom ▪ NATO Parlamenter Asamblesi (Yedek)

				<ul style="list-style-type: none"> Parlamentolararası Birlik
Mehmet	SEVİGEN	İstanbul		<ul style="list-style-type: none"> Karadeniz Ek. İşbirliği Parl. Asamblesi
Çetin	SOYSAL	İstanbul		<ul style="list-style-type: none"> İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu
Bihlun	TAMAYLIGİL	İstanbul		<ul style="list-style-type: none"> NATO Parlamenter Asamblesi (Yedek) Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (Yedek Üye) Türkiye – İtalya İşbirliği Protokolü Çal. Gr.
Ahmet	TAN	İstanbul	İstifa - DSP	
Ali	TOPUZ	İstanbul		<ul style="list-style-type: none"> Karadeniz Ek. İşbirliği Parl. Asamblesi
Süleyman	YAĞIZ	İstanbul	İstifa - DSP	
Sacid	YILDIZ	İstanbul		<ul style="list-style-type: none"> Sağlık–Aile–Çalışma Ve Sosyal İşler Kom
K. Kemal	ANADOL	İzmir		
Canan	ARITMAN	İzmir		<ul style="list-style-type: none"> Dışişleri Komisyonu
Selçuk	AYHAN	İzmir		<ul style="list-style-type: none"> Tarım–Orman Ve Köy İşleri Komisyonu
Bülent	BARATALI	İzmir		<ul style="list-style-type: none"> Plan Ve Bütçe Komisyonu
Recai	BİRGÜN	İzmir	İstifa - DSP	
Ahmet	ERSİN	İzmir		<ul style="list-style-type: none"> İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu
Abdurrezzak	ERTEN	İzmir		<ul style="list-style-type: none"> Dışişleri Komisyonu
Ş. Güldal	MUMCU	İzmir		
Oğuz	OYAN	İzmir		<ul style="list-style-type: none"> Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı
Harun	ÖZTÜRK	İzmir	İstifa - DSP	
Mehmet Ali	SUSAM	İzmir		<ul style="list-style-type: none"> Sanayi–Ticaret–Enerji–Tabii Kaynaklar–Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu
Durdu	ÖZBOLAT	K.maraş		<ul style="list-style-type: none"> Milli Eğitim,Kültür,Gençlik ve Spor Kom
M. Şevki	KULKULOĞLU	Kayseri		<ul style="list-style-type: none"> Sanayi–Ticaret–Enerji–Tabii Kaynaklar–Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu
Tansel	BARIŞ	Kırklareli		<ul style="list-style-type: none"> Çevre Komisyonu
Turgut	DİBEK	Kırklareli		<ul style="list-style-type: none"> Anayasa Komisyonu
Hikmet	ERENKAYA	Kocaeli		<ul style="list-style-type: none"> Çevre Komisyonu
M. Cevdet	SELVİ	Kocaeli		
Atilla	KART	Konya		<ul style="list-style-type: none"> Anayasa Komisyonu
F. Mevlüt	ASLANOĞLU	Malatya		<ul style="list-style-type: none"> Plan Ve Bütçe Komisyonu
Şahin	MENGÜ	Manisa		<ul style="list-style-type: none"> Anayasa Komisyonu
Erdoğan	YETENÇ	Manisa	İstifa	
İsa	GÖK	Mersin		<ul style="list-style-type: none"> Adalet Komisyonu
Ali	OKSAL	Mersin		<ul style="list-style-type: none"> İçişleri Komisyonu
Ali Rıza	ÖZTÜRK	Mersin		<ul style="list-style-type: none"> Adalet Komisyonu
Vahap	SEÇER	Mersin		<ul style="list-style-type: none"> Tarım–Orman Ve Köy İşleri Komisyonu
Ali	ARSLAN	Muğla		<ul style="list-style-type: none"> Sağlık,Aile,Çalışma ve Sosyal İşler Kom
Gürol	ERGİN	Muğla		<ul style="list-style-type: none"> Plan Ve Bütçe Komisyonu
Fevzi	TOPUZ	Muğla		<ul style="list-style-type: none"> Bayındırlık,İmar,Ulaştırma ve Turizm Kom
Rahmi	GÜNER	Ordu		<ul style="list-style-type: none"> Adalet Komisyonu
Suat	BİNİCİ	Samsun		<ul style="list-style-type: none"> İçişleri Komisyonu
Haluk	KOÇ	Samsun		<ul style="list-style-type: none"> (AKPM) ve (BAB) Geçici Avrupa Güvenlik ve Savunma Asamblesi

Engin	ALTAY	Sinop		▪ Milli Eğitim–Kültür–Gençlik Ve Spor Komisyonu
Malik Ecdar	ÖZDEMİR	Sivas		▪ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu
Faik	ÖZTRAK	Tekirdağ		▪ Plan Ve Bütçe Komisyonu ▪ Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (Yedek Üye) ▪ Avrupa–Akdeniz Parlamenter Asamblesi
Enis	TÜTÜNCÜ	Tekirdağ		▪ Dilekçe Komisyonu ▪ NATO Parlamenter Asamblesi
Orhan Ziya	DİREN	Tokat		▪ (AKPM) ve (BAB) Geçici Avrupa Güvenlik ve Savunma Asamblesi (Yedek Üye) ▪ Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı
M. Akif	HAMZAÇEBİ	Trabzon		▪ Plan Ve Bütçe Komisyonu
Osman	COŞKUNOĞLU	Uşak		▪ Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ▪ AB Karma Parlamento Komisyonu
Muharrem	İNCE	Yalova		▪ Milli Eğitim,Kültür,Gençlik ve Spor Kom
Ali	KOÇAL	Zonguldak		▪ KİT Komisyonu
Ali İhsan	KÖKTÜRK	Zonguldak		▪ Adalet Komisyonu

6.5.2.- 22. DÖNEM CHP MİLLETVEKİLLERİ

ADI	SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	DURUM
UĞUR	AKSÖZ	ADANA	
ATILLA	BAŞOĞLU	ADANA	09.07.2004 - İSTİFA
N. GAYE	ERBATUR	ADANA	
KEMAL	SAĞ	ADANA	
TACİDAR	SEYHAN	ADANA	
M. ZİYA	YERGÖK	ADANA	
ŞEVKET	GÜRSOY	ADİYAMAN	28.09.2005 - İSTİFA
HALİL	ÜNLÜTEPE	AFYONKARAHİSAR	
NACİ	ASLAN	AĞRI	20.10.2005 - İSTİFA
CEMAL	KAYA	AĞRI	30.07.2003 - İSTİFA
MUSTAFA	SAYAR	AMASYA	28.03.2005 - İSTİFA
ZEKERİYA	AKINCI	ANKARA	
OYA	ARASLI	ANKARA	
YILMAZ	ATEŞ	ANKARA	
A. GÜLSÜN	BİLGEHAN	ANKARA	
A. İSMET	ÇANAKÇI	ANKARA	
İSMAİL	DEĞERLİ	ANKARA	
EŞREF	ERDEM	ANKARA	
YAKUP	KEPENEK	ANKARA	
MUZAFFER R.	KURTULMUŞOĞLU	ANKARA	12.10.2005 - İSTİFA
BAYRAM ALİ	MERAL	ANKARA	
ÖNDER	SAV	ANKARA	
MEHMET	TOMANBAY	ANKARA	
FERİDUN F.	BALOĞLU	ANTALYA	
DENİZ	BAYKAL	ANTALYA	
HÜSEYİN	EKMEKÇİOĞLU	ANTALYA	
ATILA	EMEK	ANTALYA	
TUNCAY	ERCENK	ANTALYA	
NAİL	KAMACI	ANTALYA	
OSMAN	KAPTAN	ANTALYA	
OSMAN	ÖZCAN	ANTALYA	
ENSAR	ÖĞÜT	ARDAHAN	
YÜKSEL	ÇORBACIOĞLU	ARTVİN	
MEHMET	BOZTAŞ	AYDIN	
ÖZLEM	ÇERÇİOĞLU	AYDIN	
M. MESUT	ÖZAKCAN	AYDIN	
MEHMET	SEMERÇİ	AYDIN	
ALİ KEMAL	DEVECİLER	BALIKESİR	

SEDAT	PEKEL	BALIKESİR	
ORHAN	SÜR	BALIKESİR	
M. NEZİR	NASIROĞLU	BATMAN	31.07.2003 - İSTİFA
YAŞAR	TÜZÜN	BİLECİK	
R. KERİM	ÖZKAN	BURDUR	
KEMAL	DEMİREL	BURSA	
ALİ	DİNÇER	BURSA	VEFAT
MEHMET	KÜÇÜKAŞIK	BURSA	
MUSTAFA	ÖZYURT	BURSA	
AHMET	KÜÇÜK	ÇANAKKALE	
İSMAİL	ÖZAY	ÇANAKKALE	
FERİDUN	AYVAZOĞLU	ÇORUM	
MUSTAFA	GAZALCI	DENİZLİ	
MEHMET	NEŞŞAR	DENİZLİ	
V.HAŞİM	ORAL	DENİZLİ	
MESUT	DEĞER	DİYARBAKIR	
MUHSİN	KOÇYİĞİT	DİYARBAKIR	31.03.2005 - İSTİFA
NECDET	BUDAK	EDİRNE	05.07.2004 - İSTİFA
RASİM	ÇAKIR	EDİRNE	
NEJAT	GENCAN	EDİRNE	
EROL	TINASTEPE	ERZİNCAN	
M. ALİ	ARIKAN	ESKİŞEHİR	
CEVDET	SELVİ	ESKİŞEHİR	
M. VEDAT	YÜCESAN	ESKİŞEHİR	
ABDÜLKADİR	ATEŞ	GAZİANTEP	
MUSTAFA	YILMAZ	GAZİANTEP	
AHMET	YILMAZKAYA	GAZİANTEP	
MEHMET	IŞIK	GİRESUN	
ESAT	CANAN	HAKKARİ	22.05.2007 - İSTİFA
ZÜHEYİR	AMBER	HATAY	28.03.2005 - İSTİFA
İNAL	BATU	HATAY	30.04.2007 - İSTİFA
FUAT	ÇAY	HATAY	
GÖKHAN	DURGUN	HATAY	
ABDÜLAZİZ	YAZAR	HATAY	
YÜCEL	ARTANTAŞ	İĞDIR	
MEVLİT	COŞKUNER	ISPARTA	
HALİL	AKYÜZ	İSTANBUL	
ERSİN	ARIOĞLU	İSTANBUL	
İSMET	ATALAY	İSTANBUL	
HASAN	AYDIN	İSTANBUL	
KEMAL	DERVİŞ	İSTANBUL	09.05.2005 - İSTİFA
ŞÜKRÜ M.	ELEKDAĞ	İSTANBUL	
ALİ RIZA	GÜLÇİÇEK	İSTANBUL	

HASAN F.	GÜNEŞ	İSTANBUL	
Z. DAMLA	GÜREL	İSTANBUL	
ALGAN	HACALOĞLU	İSTANBUL	
MEMDUH	HACIOĞLU	İSTANBUL	21.06.2005 - İSTİFA
BİRGEN	KELEŞ	İSTANBUL	
AHMET G.	KETENCİ	İSTANBUL	28.03.2005 - İSTİFA
KEMAL	KILIÇDAROĞLU	İSTANBUL	
ALİ KEMAL	KUMKUMOĞLU	İSTANBUL	
ZÜLFÜ	LİVANELİ	İSTANBUL	24.02.2005 - İSTİFA
GÜLDAL	OKUDUCU	İSTANBUL	
ONUR	ÖYMEN	İSTANBUL	
A. SIRRI	ÖZBEK	İSTANBUL	
M. ALİ	ÖZPOLAT	İSTANBUL	
YAŞAR NURİ	ÖZTÜRK	İSTANBUL	20.04.2004 - İSTİFA
SIDIKA	SARİBEKİR	İSTANBUL	
MEHMET	SEVİGEN	İSTANBUL	
BERHAN	ŞİMŞEK	İSTANBUL	
BİHLUN	TAMAYLIGİL	İSTANBUL	
BÜLENT H.	TANLA	İSTANBUL	
ALİ	TOPUZ	İSTANBUL	
HAKKI	AKALIN	İZMİR	28.03.2005 - İSTİFA
VEZİR	AKDEMİR	İZMİR	
K.KEMAL	ANADOL	İZMİR	
CANAN	ARITMAN	İZMİR	
BÜLENT	BARATALI	İZMİR	
ALİ RIZA	BODUR	İZMİR	
AHMET	ERSİN	İZMİR	
ABDURREZZAK	ERTEN	İZMİR	
ERDAL	KARADEMİR	İZMİR	
YILMAZ	KAYA	İZMİR	
TÜRKAN	MİÇOOĞULLARI	İZMİR	
OĞUZ	OYAN	İZMİR	
ENVER	ÖKTEM	İZMİR	
MUHARREM	TOPRAK	İZMİR	
SEDAT	UZUNBAY	İZMİR	
HAKKI	ÜLKÜ	İZMİR	
MEHMET	PARLAKYİĞİT	K.MARAŞ	
FİKRET	ÜNLÜ	KARAMAN	
SELAMİ	YİĞİT	KARS	26.05.2005 - İSTİFA
MEHMET	YILDIRIM	KASTAMONU	
MUHARREM	ESKİYAPAN	KAYSERİ	03.03.2005 - İSTİFA
HALİL	TİRYAKİ	KIRIKKALE	
YAVUZ	ALTINORAK	KIRKLARELİ	

MEHMET S.	KESİMOĞLU	KIRKLARELİ	
HÜSEYİN	BAYINDIR	KIRŞEHİR	
İZZET	ÇETİN	KOCAELİ	
SALİH	GÜN	KOCAELİ	
M. SEFA	SİRMEN	KOCAELİ	
NEZİR	BÜYÜKCENGİZ	KONYA	VEFAT
ATILLA	KART	KONYA	
F. MEVLÜT	ASLANOĞLU	MALATYA	
MUHARREM	KILIÇ	MALATYA	
NURİ	ÇİLİNGİR	MANİSA	
HASAN	ÖREN	MANİSA	
UFUK	ÖZKAN	MANİSA	
M. ERDOĞAN	YETENÇ	MANİSA	
MUHARREM	DOĞAN	MARDİN	27.05.2004 - İSTİFA
MAHMUT	DUYAN	MARDİN	
ERSOY	BULUT	MERSİN	28.03.2005 - İSTİFA
VAHİT	ÇEKMEZ	MERSİN	
HÜSEYİN	GÜLER	MERSİN	28.06.2005 - İSTİFA
ALİ	OKSAL	MERSİN	
HÜSEYİN	ÖZCAN	MERSİN	13.10.2005 - İSTİFA
MUSTAFA	ÖZYÜREK	MERSİN	
ŞEFİK	ZENGİN	MERSİN	
ALİ	ARSLAN	MUĞLA	
GÜROL	ERGİN	MUĞLA	
FAHRETTİN	ÜSTÜN	MUĞLA	
ALİ CUMHUR	YAKA	MUĞLA	
M. ŞERİF	ERTUĞRUL	MUŞ	
ORHAN	ERASLAN	NİĞDE	
İDRİS SAMİ	TANDOĞDU	ORDU	
KAZIM	TÜRKMEN	ORDU	
NECATİ	UZDİL	OSMANİYE	
HALUK	KOÇ	SAMSUN	
SEZALİ	ÖNDER	SAMSUN	VEFAT
ENGİN	ALTAY	SİNOP	
NURETTİN	SÖZEN	SİVAS	
M. VEDAT	MELİK	ŞANLIURFA	
TURAN	TÜYSÜZ	ŞANLIURFA	16.03.2005 - İSTİFA
MAHMUT	YILDIZ	ŞANLIURFA	
ERDOĞAN	KAPLAN	TEKİRDAĞ	
M. NURİ	SAYGUN	TEKİRDAĞ	
ENİS	TÜTÜNCÜ	TEKİRDAĞ	
O. ZİYA	DİREN	TOKAT	
FERAMUS	ŞAHİN	TOKAT	

ŞEVKET	ARZ	TRABZON	
M. AKİF	HAMZAÇEBİ	TRABZON	
HASAN	GÜYÜLDAR	TUNCELİ	
V.SİNAN	YERLİKAYA	TUNCELİ	
OSMAN	COŞKUNOĞLU	UŞAK	
MEHMET	KARTAL	VAN	02.06.2007 - İSTİFA
MUHARREM	İNCE	YALOVA	
EMİN	KOÇ	YOZGAT	
HARUN	AKIN	ZONGULDAK	
NADİR	SARAÇ	ZONGULDAK	

**6.5.3.- CHP İL/İLÇE BAZINDA ÜYE SAYI
DAĞILIMI TAMAMLANAN İLÇE KONGRELERİ
(15 MART 2008 TARİHİ İTİBARI İLE)**

CHP İL VE İLÇE BAZINDA ÜYE SAYI DAĞILIMI						TAMAMLANAN CHP İLÇE KONGRELERİ (15 MART 2008 TARİHİ İTİBARI İLE)	
S. NO	İL ADI	İLÇE ADI	TOPLAM ÜYE SAYISI	TOPLAM GENÇ ÜYE	TOPLAM KADIN ÜYE	SEÇİLEN İLÇE BAŞKANI ADI VE SOYADI	KONGRE TARİHİ
1	ADANA	ALADAĞ	177	12	18	NIYAZ ERKAN	28.12.2007
2	ADANA	CEYHAN	1.421	141	262	YUSUF FIDAN	11.12.2007
3	ADANA	FEKE	111	7	12	CAHİT ERSÖZ	08.12.2007
4	ADANA	İMAMOĞLU	254	27	28	YUSUF KARAGÖZ	15.12.2007
5	ADANA	KARAIŞALI	200	13	22	D.ALİ İNCE	28.12.2007
6	ADANA	KARATAŞ	151	15	49	BOĞAÇHAN ÜNAL	09.12.2007
7	ADANA	KOZAN	740	69	108	SELÇUK ŞAHİN	08.12.2007
8	ADANA	POZANTI	208	9	11	ADEM AYDIN	09.12.2007
9	ADANA	SAİMBEYLİ	135	3	25	İSMAİL DOĞANTIMUR	13.12.2007
10	ADANA	SEYHAN	9.928	1.361	3.260	REŞİT KARAKUŞ	29.12.2007
11	ADANA	TUFANBEYLİ	193	4	52	CEMAL GÜNCAN	14.12.2007
12	ADANA	YUMURTALIK	199	21	22	İSMET CENGİZOĞLU	08.12.2007
13	ADANA	YÜREĞİR	4.513	570	1.415	TURGUT ÜSTÜN	16.12.2007
14	ADİYAMAN	BESNİ	786	30	46	MEHMET UÇAR	08.12.2007
15	ADİYAMAN	ÇELİKİHAN	83	0	1	MAHMUT BÜYÜKŞAHİN	16.12.2007
16	ADİYAMAN	GERGER	126	14	1	SERVET ÖZDEMİR	24.12.2007
17	ADİYAMAN	GÖLBAŞI	660	26	125	RAMAZAN VURUŞKAN	15.12.2007
18	ADİYAMAN	KAHTA	553	56	89		
19	ADİYAMAN	MERKEZ	1.965	184	208	ALİ COŞKUN	06.01.2008
20	ADİYAMAN	SAMSAT	67	12	0	ABDULVAHAP KUŞTEPE	29.12.2007
21	ADİYAMAN	SİNCİK	148	20	3		
22	ADİYAMAN	TUT	120	3	7	H.HÜSEYİN BİLEN	18.12.2007
23	AFYON	B.ÇOBANLAR	67	13	0	HÜSEYİN ATASAGUN	06.01.2008
24	AFYON	BAŞMAKÇI	93	9	0	TUNCAY ÖZCAN	28.12.2007
25	AFYON	BAYAT	99	5	1	BEKİR ÇAKIR	14.12.2007
26	AFYON	BOLVADİN	179	20	4	ARIF BOZKAYA	12.12.2007
27	AFYON	ÇAY	89	1	2	FEYZULLAH GÜMÜŞ	09.01.2008
28	AFYON	DAZKIRI	52	3	0	MEHMET AKGÜL	28.12.2007
29	AFYON	DİNAR	428	29	29	MEHMET ALTINTAŞ	15.12.2007
30	AFYON	EMİRDAĞ	454	50	35	MEHMET PALA	05.01.2008
31	AFYON	EVCİLER	112	1	0	KENAN TOKER	09.12.2007
32	AFYON	HOCALAR	87	0	0	KAMİL TUNÇ	27.12.2007
33	AFYON	İHSANIYE	230	29	0	HALİL CEYLAN	26.12.2007
34	AFYON	İSCEHİSAR	60	6	0	A.RIZA ŞEN	04.01.2008
35	AFYON	KIZILÖREN	10	1	0		
36	AFYON	MERKEZ	1.422	287	313	NACİ KANYILMAZ	16.12.2007
37	AFYON	SANDIKLI	457	55	34	ABDULLAH SÜMER	30.12.2007
38	AFYON	SİNANPAŞA	313	77	2	KAZIM ŞENER	07.12.2007
39	AFYON	SULTANDAĞ	282	25	30	A.RIZA YILMAZ	08.12.2007
40	AFYON	ŞUHUT	414	28	19	OKTAY GÖÇEN	29.12.2007
41	AĞRI	DİYADİN	103	8	0		
42	AĞRI	DOĞUBEYAZIT	157	18	27	AHMET SÖKMENCİ	13.01.2008
43	AĞRI	ELEŞKİRT	105	10	1	TAHSİN TEKİN	03.01.2008

44	AĞRI	HAMUR	59	7	2	HALİS MAĞLAY	13.01.2008
45	AĞRI	MERKEZ	1.160	222	63	BEDİR SAYAN	13.01.2008
46	AĞRI	PATNOS	231	44	0	EŞREF KOPMIŞ	13.01.2008
47	AĞRI	TAŞLIÇAY	51	1	1	ÜRFET ARSLAN	13.01.2008
48	AĞRI	TUTAK	118	11	0	MEHMET SAYAN	06.01.2008
49	AKSARAY	AĞAÇÖREN	62	3	1		
50	AKSARAY	ESKİL	130	22	3	İRFAN MUTLU	27.12.2007
51	AKSARAY	GÜLAĞAÇ	185	20	1	AHMET KIMIK	03.01.2008
52	AKSARAY	GÜZELYURT	55	3	0		
53	AKSARAY	MERKEZ	1.341	224	193	ZİYA KOÇ	29.12.2007
54	AKSARAY	ORTAKÖY	109	1	10	İSMAİL KARAKAYA	05.01.2008
55	AKSARAY	SARIYAŞI	65	2	0	HÜSAMETTİN DEMİREL	06.01.2008
56	AMASYA	GÖYNÜCEK	189	4	14	EROL ALTUNAY	29.12.2007
57	AMASYA	GÜMÜŞHACIKÖY	531	13	91	HÜSEYİN ÇELİK	13.01.2008
58	AMASYA	HAMAMÖZÜ	55	1	2	HÜSEYİN ÇELİK	05.01.2008
59	AMASYA	MERKEZ	1.112	93	143	KEMAL AKSOY	30.12.2007
60	AMASYA	MERZİFON	916	103	151	HASAN KOPARAN	16.12.2007
61	AMASYA	SULUOVA	203	21	15	SERPİL ÖZTÜRK	06.01.2008
62	AMASYA	TAŞOVA	313	30	15	SELAHATTİN GÜR	12.01.2008
63	ANKARA	AKYURT	114	20	3	KANBER KUL	16.12.2007
64	ANKARA	ALTINDAĞ	3.948	408	1.448	ÜMİT BUĞDAYCI	09.12.2007
65	ANKARA	AYAŞ	141	12	12	BAHATTİN KESKİN	10.12.2007
66	ANKARA	BALA	239	14	15	NEVZAT ERCAN	16.12.2007
67	ANKARA	BEYPAZARI	211	8	13	SADİ ARAS	30.12.2007
68	ANKARA	ÇAMLIDERE	102	20	11	HİLMİ MANDAL	08.12.2007
69	ANKARA	ÇANKAYA	9.274	997	3.593	G.CUDİ ÇALIŞKAN	09.12.2007
70	ANKARA	ÇUBUK	310	67	46	A.NACİ YEŞİLTEPE	13.12.2007
71	ANKARA	ELMADAĞ	733	95	160	ÜNVER KARAKUZU	16.12.2007
72	ANKARA	ETİMESGUT	1.717	170	723	CANDAN ER	08.12.2007
73	ANKARA	EVREN	68	5	18	İSMAİL ALPASLAN	16.12.2007
74	ANKARA	GÖLBAŞI	618	68	191	YUSUF AKSAKAL	09.12.2007
75	ANKARA	GÜDÜL	60	8	0	UĞUR ÖNGAY	16.12.2007
76	ANKARA	HAYMANA	399	22	10	FİKRET YALÇINKAYA	15.12.2007
77	ANKARA	KALECİK	301	22	28	MEHMET KESİCİ	11.12.2007
78	ANKARA	KAZAN	160	17	43	MUSTAFA DÜLGER	08.12.2007
79	ANKARA	KEÇİÖREN	5.840	503	2.246	MEHMET YURTSEVER	09.12.2007
80	ANKARA	KIZILCAHAMAM	229	25	27	M.ALİ AYDOĞAN	08.12.2007
81	ANKARA	MAMAK	6.717	816	2.648	V.GÜNDÜZ ŞAHİN	16.12.2007
82	ANKARA	NALLIHAN	175	13	18	O.NURİ ÖZTÜRK	30.12.2007
83	ANKARA	POLATLI	538	30	68	ÜNAL ECER	16.12.2007
84	ANKARA	SİNCAN	1.428	118	457	KEMAL BAŞTİMUR	08.12.2007
85	ANKARA	Ş.KOÇHISAR	450	34	82	EYYÜP DOĞAN	15.12.2007
86	ANKARA	YENİMAHALLE	7.867	678	3.124	B.BAŞAR BAL	09.12.2007
87	ANTALYA	AKSEKİ	347	27	72	H.ÖNDER ÇALIK	05.01.2008
88	ANTALYA	ALANYA	1.293	118	380	BÜLENT KANDEMİR	14.12.2007
89	ANTALYA	ELMALI	540	87	42	ZÜHRA DOĞAN	30.12.2007
90	ANTALYA	FİNİKE	261	22	33	MUHAMMET GÜNDÜZBEY	08.12.2007
91	ANTALYA	GAZİPAŞA	1.403	225	310	MESUT KARAKOYUNLU	15.12.2007
92	ANTALYA	GÜNDOĞMUŞ	176	14	31	TEVİK UYSAL	09.12.2007
93	ANTALYA	İBRADI	115	13	17	ŞÜKRÜ YÜKSEL	05.01.2008
94	ANTALYA	KALE	371	85	94	NURETTİN BAYLI	12.12.2007
95	ANTALYA	KAŞ	636	121	73	HALİL ARIKAN	10.12.2007
96	ANTALYA	KEMER	361	48	62	R.SALIM UYSAL	15.12.2007
97	ANTALYA	KORKUTELİ	503	45	17	AHMET DALOĞLU	27.12.2007
98	ANTALYA	KUMLUCA	358	65	26	AHMET ERDOĞAN	30.12.2007

99	ANTALYA	MANAVGAT	3.166	625	603	MEHMET ÇINAR	29.12.2007
100	ANTALYA	MERKEZ	8.495	1.217	2.845	YILDIRAY SAPAN	16.12.2007
101	ANTALYA	SERİK	578	97	51	ABDULLAH AKBABA	05.01.2008
102	ARDAHAN	ÇILDIR	173	10	16	NEVZAT ŞİRİN	15.12.2007
103	ARDAHAN	DAMAL	142	23	4	YÜKSEL AKKOYUN	16.12.2007
104	ARDAHAN	GÖLE	327	50	29	ABDÜLBAKİ ÇETİN	24.12.2007
105	ARDAHAN	HANAK	120	3	2	KURTULUŞ BÜYÜKKAYA	14.12.2007
106	ARDAHAN	MERKEZ	535	88	56	YÜKSEL TIRPANCI	09.12.2007
107	ARDAHAN	POSOĞ	114	3	9	Y.ASLAN DEMİRCİ	17.12.2007
108	ARTVİN	ARDANUÇ	368	50	29	TURGUT YÜKSEL	13.12.2007
109	ARTVİN	ARHAVİ	253	26	47	H.BÜLENT ÖZBİRİNCİ	12.12.2007
110	ARTVİN	BORÇKA	404	70	53	TURAN ŞAHİN	14.12.2007
111	ARTVİN	HOPA	609	100	67	FEHMİ USTABAŞ	16.12.2007
112	ARTVİN	MERKEZ	846	141	149	AHMET ÖZDEMİR	09.12.2007
113	ARTVİN	MURGUL	193	25	28	ÖZER GİRGİN	15.12.2007
114	ARTVİN	ŞAVŞAT	391	42	25	İLYAS YAZICI	13.12.2007
115	ARTVİN	YUSUFELİ	106	5	8	ZAFER ATALAY	17.12.2007
116	AYDIN	BOZDOĞAN	422	73	44	HİKMET SAATÇİ	08.01.2008
117	AYDIN	BUHARKENT	108	20	7	KUDRET UYSAL	13.12.2007
118	AYDIN	ÇİNE	792	144	126	TAHİR YAMAN	16.12.2007
119	AYDIN	DİDİM	874	161	280	MUSTAFA BEKAR	14.12.2007
120	AYDIN	GERMENCİK	297	45	12	NURİ ADIYAVUZ	05.01.2008
121	AYDIN	İNCİRLİOVA	614	183	41	KEMAL UYSAL	29.12.2007
122	AYDIN	KARACASU	214	37	16	FEVZİ ORÇUN	30.12.2007
123	AYDIN	KARPUZLU	115	5	0	KERİM YÜKSEL	06.01.2008
124	AYDIN	KOÇARLI	159	20	13	UFUK CİVELEK	24.12.2007
125	AYDIN	KÖŞK	237	54	29	SAİM AĞIRDAĞ	12.12.2007
126	AYDIN	KUŞADASI	2.446	420	924	M.ESAT ALTUNGÜN	06.01.2008
127	AYDIN	KUYUCAK	230	30	35	M.SAVAŞ ORHAN	18.12.2007
128	AYDIN	MERKEZ	3.347	614	1.013	BARKAN KALINOMUZ	12.01.2008
129	AYDIN	NAZİLLİ	1.444	210	343	ATİLA TALAY	09.12.2007
130	AYDIN	SÖKE	1.387	294	279	ERKAN POLAT	15.12.2007
131	AYDIN	SULTANHİSAR	259	38	28	DAVUT YAVUZ	03.01.2008
132	AYDIN	YENİPAZAR	235	35	33	MEHMET ÖZKAN	17.12.2007
133	BALIKESİR	AYVALIK	630	52	176	HÜSNÜ EROL	05.01.2008
134	BALIKESİR	BALYA	94	6	8	OLCAY OĞUZ	26.12.2007
135	BALIKESİR	BANDIRMA	835	85	187	Ö.LÜTFİ KAYALAR	30.12.2007
136	BALIKESİR	BİGADIÇ	233	35	30	TÜRKER YILMAZ	03.01.2008
137	BALIKESİR	BURHANIYE	944	135	277	TARIK ERDİL	29.12.2007
138	BALIKESİR	DURSUNBEY	82	6	5	MEHMET ALTINTAŞ	28.12.2007
139	BALIKESİR	EDREMİT	2.516	414	806	HALİM GÜRDAL	28.01.2008
140	BALIKESİR	ERDEK	215	19	39	RAMAZAN EZİCİ	30.12.2007
141	BALIKESİR	GÖMEÇ	236	39	37	MELİH BAĞCI	16.12.2007
142	BALIKESİR	GÖNEN	550	64	71	BÜLENT BİRGÜL	06.01.2008
143	BALIKESİR	HAVRAN	98	9	10	M.SITKI YÜKSEL	18.01.2008
144	BALIKESİR	İVRİNDİ	391	34	19	İSMAİL AY	29.12.2007
145	BALIKESİR	KEPSUT	225	37	38	ŞAKİR YÖRÜK	03.01.2008
146	BALIKESİR	MANYAS	223	20	13	ESFENDİYAR ÜLKER	06.01.2008
147	BALIKESİR	MARMARA	74	14	11	YAKUP AKSU	13.01.2008
148	BALIKESİR	MERKEZ	1.933	217	445	EKREM DİNÇKİ	10.01.2008
149	BALIKESİR	SAVAŞTEPE	89	5	6	SAFFET KARACA	07.01.2008
150	BALIKESİR	SINDIRGI	412	37	33	ÖZGÜR ERTUĞRUL	05.01.2008
151	BALIKESİR	SUSURLUK	159	11	18	ERDAN ÖZDEN	26.12.2007
152	BARTIN	AMASRA	158	14	27	M.EMİN TİMUR	12.01.2008
153	BARTIN	KURUCAŞİLE	61	9	8	UĞURTAN GÜNEŞ	11.01.2008

154	BARTIN	MERKEZ	676	139	105	A.OKTAY ULU	05.01.2008
155	BARTIN	ULUS	218	7	12	HAYATİ BAĞRIAÇIK	13.01.2008
156	BATMAN	BEŞİRİ	151	54	1	MEHMET KIRMIZITAŞ	15.12.2007
157	BATMAN	GERCÜŞ	168	23	13	M.ŞERİF ÖNER	15.12.2007
158	BATMAN	HASANKEYF	144	24	23	ŞERİF TOY	16.12.2007
159	BATMAN	KOZLUK	216	45	4	AHMET DURMAZ	16.12.2007
160	BATMAN	MERKEZ	571	104	43	KEMAL GÜLTEKİN	15.12.2007
161	BATMAN	SASON	326	97	15	HANİFİ TAŞDEMİR	15.12.2007
162	BAYBURT	AYDINTEPE	61	12	0	PERTEV ERASLAN	23.12.2007
163	BAYBURT	DEMİRÖZÜ	67	13	0	SERDAR ESLEK	16.12.2007
164	BAYBURT	MERKEZ	131	16	1	NECİP KÖKLÜ	22.12.2007
165	BİLECİK	BOZÜYÜK	724	99	147	RECAİ AKSU	16.12.2007
166	BİLECİK	GÖLPAZARI	174	12	9	VEDAT KAZICI	11.12.2007
167	BİLECİK	İNİSAR	83	8	7	İBRAHİM TUĞRUL	14.12.2007
168	BİLECİK	MERKEZ	630	96	117	BURAK DEDEOĞLU	17.12.2007
169	BİLECİK	OSMANELİ	156	35	9	NEDİM ER	09.12.2007
170	BİLECİK	PAZARYERİ	127	47	5	HASAN İPAR	08.12.2007
171	BİLECİK	SÖĞÜT	255	38	31	MEHMET YAPRAKLI	15.12.2007
172	BİLECİK	YENİPAZAR	72	0	18	YAHYA BAŞARAN	12.12.2007
173	BİNGÖL	ADAKLI	103	9	17	M.ZEKİ CANDAKI	25.11.2007
174	BİNGÖL	GENÇ	61	11	3	ALİ ALTINBAŞ	20.01.2008
175	BİNGÖL	KARLIOVA	86	19	0	SUPHİ BİNGÖL	25.11.2007
176	BİNGÖL	KIĞI	74	5	2	FİKRET DURMAN	25.11.2007
177	BİNGÖL	MERKEZ	241	51	48	MEHMET EVRAN	24.11.2007
178	BİNGÖL	SOLHAN	44	2	1		
179	BİNGÖL	YAYLADERE	34	4	9	ŞERAFETTİN TAN	26.01.2008
180	BİNGÖL	YEDİSU	71	1	3	EKREM ACER	16.12.2007
181	BİTLİS	ADİLCEVAZ	199	12	2	ŞERİF SAYIN	08.12.2007
182	BİTLİS	AHLAT	37	2	1	SİNAN ŞARKBÜLBÜLÜ	08.12.2007
183	BİTLİS	GÜROYMAK	47	7	0	YILMAZ TADİK	16.12.2007
184	BİTLİS	HIZAN	98	21	1	ERDAL BULDUK	29.12.2007
185	BİTLİS	MERKEZ	169	32	0	LEZGİN AYAZ	30.12.2007
186	BİTLİS	MUTKI	56	14	1	CENGİZ BARLAK	16.12.2007
187	BİTLİS	TATVAN	153	25	2	MEHMET KAÇAR	16.12.2007
188	BOLU	DÖRTDİVAN	46	9	3		
189	BOLU	GEREDE	64	9	7	YUSUF RENKLİ	15.12.2007
190	BOLU	GÖYNÜK	148	26	7	BASRİ GÜLEN	10.12.2007
191	BOLU	KIBRISCIK	76	7	5	İBRAHİM AYTAZ	13.12.2007
192	BOLU	MENGEN	97	7	12	Ö.ÖZGÜR ÖZALP	15.12.2007
193	BOLU	MERKEZ	1.667	275	356	CEMAL ÖZSOY	09.12.2007
194	BOLU	MUDURNU	121	12	15	YÜKSEL SUIÇMEZ	14.12.2007
195	BOLU	SEBEN	84	4	7	A.MURAT ÇETİNKAYA	11.12.2007
196	BOLU	YENİÇAĞA	68	5	1	HAKAN KARAMANOĞLU	12.12.2007
197	BURDUR	AĞLASUN	65	5	2	İLHAN KASAP	28.12.2007
198	BURDUR	ALTINYAYLA	41	0	0		
199	BURDUR	BUCAK	317	31	41	RECEP MUTLUCAN	30.12.2007
200	BURDUR	ÇAVDIR	92	4	3	HASAN PEKER	05.01.2008
201	BURDUR	ÇELTIKÇI	74	3	6	TAHİR CANER	12.01.2008
202	BURDUR	GÖLHİSAR	98	10	5	ÖMER AKAY	04.01.2008
203	BURDUR	KARAMANLI	156	18	11	CELAL SAYGIN	15.12.2007
204	BURDUR	KEMER	38	2	0		
205	BURDUR	MERKEZ	1.199	126	278	VAHİT ÖZLEMİŞ	13.01.2008
206	BURDUR	TEFENNİ	78	6	2	NABİ YILDIZ	16.12.2007
207	BURDUR	YEŞİLOVA	419	27	63	NURİ ÖZBEK	03.01.2008
208	BURSA	BÜYÜKORHAN	83	15	0	TARKAN ALAR	29.12.2007

209	BURSA	GEMLİK	592	109	122	CEM GÜLER	06.01.2008
210	BURSA	GÜRSU	116	12	5	SEDAT ÖKTEN	15.12.2007
211	BURSA	HARMANCIK	91	14	11	AHMET AYAS	19.01.2008
212	BURSA	İNEGÖL	418	95	43	NECMİ DEMİR	02.01.2008
213	BURSA	İZNİK	420	73	39	İSMAİL GÜLEÇ	16.12.2007
214	BURSA	KARACABEY	220	19	34	ORHAN KARABAŞ	11.12.2007
215	BURSA	KELES	96	9	2	SELİM ORUÇ	28.12.2007
216	BURSA	KESTEL	222	19	31	ZEYNEL ÜNGÖR	30.12.2007
217	BURSA	M.KEMALPAŞA	649	65	79	GÜRKAN ESEN	10.01.2008
218	BURSA	MUDANYA	1.120	201	257	E.ALİ USTA	09.12.2007
219	BURSA	NİLÜFER	1.226	175	271	METİN ÇELİK	13.01.2008
220	BURSA	ORHANELİ	200	21	12	OĞUZ ALTINOK	08.01.2008
221	BURSA	ORHANGAZİ	221	17	25	ŞABAN YAPICI	10.12.2007
222	BURSA	OSMANGAZİ	1.705	239	369	SABİT ŞERBETÇİOĞLU	13.01.2008
223	BURSA	YENİŞEHİR	249	28	8	FAHRETTİN KASAP	06.01.2008
224	BURSA	YILDIRIM	1.418	174	328	NECMETTİN SU	13.01.2008
225	ÇANAKKALE	AYVACIK	336	38	83	NAZİF KONYA	04.01.2008
226	ÇANAKKALE	BAYRAMIÇ	803	87	187	SADIK GÖĞÜSGEREN	09.01.2008
227	ÇANAKKALE	BİGA	987	108	161	İSMAİL IŞIK	13.01.2008
228	ÇANAKKALE	BOZCAADA	66	2	25	HAMDİ ÜNAL	05.01.2008
229	ÇANAKKALE	ÇAN	1.002	145	183	RECAİ ELMAS	17.12.2007
230	ÇANAKKALE	ECEBAT	93	5	20	BAYRAM ÖZTÜRK	03.01.2008
231	ÇANAKKALE	EZİNE	318	39	30	HALİL KAYA	10.01.2008
232	ÇANAKKALE	GELİBOLU	392	31	91	NIHAT ÖNER	06.01.2008
233	ÇANAKKALE	GÖKÇEADA	272	63	87	MURAT GÜVERCİN	18.12.2007
234	ÇANAKKALE	LAPSEKİ	333	30	56	MUHAMMER ÇOBAN	15.12.2007
235	ÇANAKKALE	MERKEZ	3.100	694	989		
236	ÇANAKKALE	YENİCE	327	30	16	MUSTAFA EGE	12.01.2008
237	ÇANKIRI	ATKARACALAR	0	0	0		
238	ÇANKIRI	BAYRAMÖREN	11	6	1		
239	ÇANKIRI	ÇERKEŞ	94	2	5	SALİH ASAR	29.12.2007
240	ÇANKIRI	ELDİVAN	29	5	3		
241	ÇANKIRI	ILGAZ	67	21	2	UFUK GEYİKÇİ	12.01.2008
242	ÇANKIRI	KIZILIRMAK	66	19	8	ERDOĞAN ALANTOR	26.12.2007
243	ÇANKIRI	KORGUN	0	0	0		
244	ÇANKIRI	KURŞUNLU	70	9	3	ŞABAN BÜYÜKPOYRAZ	09.01.2008
245	ÇANKIRI	MERKEZ	220	38	32	HÜSEYİN ÖZDEMİR	30.12.2007
246	ÇANKIRI	ORTA	61	14	7	CEMİL USTA	29.12.2007
247	ÇANKIRI	ŞABANÖZÜ	89	7	13	MUSTAFA DİKBAŞ	06.01.2008
248	ÇANKIRI	YAPRAKLI	0	0	0		
249	ÇORUM	ALACA	346	34	29	MEHMET ARSLAN	15.12.2007
250	ÇORUM	BAYAT	127	17	1	SADIK KÜÇÜK	05.01.2008
251	ÇORUM	BOĞAZKALE	68	6	8	HAMZA YATARKALKMAZ	15.12.2007
252	ÇORUM	DODURGA	121	8	0	MUSTAFA BİÇER	24.12.2007
253	ÇORUM	İSKİLİP	210	19	0	YUSUF VAR	25.12.2007
254	ÇORUM	KARGI	158	10	1	RECEP AKYILDIZ	16.12.2007
255	ÇORUM	LAÇİN	139	33	1	NECATİ GARİP	17.12.2007
256	ÇORUM	MECİTÖZÜ	121	5	14	SADIK ÖZKOLUKISA	10.12.2007
257	ÇORUM	MERKEZ	3.141	337	846	İSMAİL UÇAR	30.12.2007
258	ÇORUM	OĞUZLAR	170	31	21	MEHMET GÜLER	24.12.2007
259	ÇORUM	ORTAKÖY	141	6	6	DİLAVER YILDIRIM	18.12.2007
260	ÇORUM	OSMANCIK	331	23	24	SELAMİ NAMALIR	17.12.2007
261	ÇORUM	SUNGURLU	510	39	31	NEDİM TUNÇKILIÇ	29.12.2007
262	ÇORUM	UĞURLUDAĞ	101	6	4	YUSUF İPEK	08.12.2007
263	DENİZLİ	ACIPAYAM	501	22	41	ÖMER ALEV	25.12.2007

264	DENİZLİ	AKKÖY	69	5	6	YUSUF DURMUŞ	15.12.2007
265	DENİZLİ	BABADAĞ	62	10	5	İSMAİL DANACI	06.01.2008
266	DENİZLİ	BAKLAN	123	8	2	ARIF LAZ	18.12.2007
267	DENİZLİ	BEKİLLİ	161	10	7	MEHMET DEMİR	16.12.2007
268	DENİZLİ	BEYAĞAÇ	90	7	13	MUHARREM ÖSKE	02.01.2008
269	DENİZLİ	BOZKURT	80	8	9	OSMAN AKTOP	04.01.2008
270	DENİZLİ	BULDAN	343	67	46	ÖZCAN BAŞÜN	16.12.2007
271	DENİZLİ	ÇAL	337	19	17	ORHAN KOPARAN	16.12.2007
272	DENİZLİ	ÇAMELİ	167	1	13	BAHTİYAR AKYOL	14.12.2007
273	DENİZLİ	ÇARDAK	73	0	2	BAYRAM BİLGİN	26.12.2007
274	DENİZLİ	ÇİVRİL	551	21	32	MEHMET AKGÜN	30.12.2007
275	DENİZLİ	GÜNEY	125	7	11	MUSTAFA GÖKOĞLAN	07.01.2008
276	DENİZLİ	HONAZ	96	5	6	BARIŞ ŞAHİN	29.12.2007
277	DENİZLİ	KALE	104	5	0	MEHMET ÇELİMLİ	02.01.2008
278	DENİZLİ	MERKEZ	3.304	421	836	OSMAN BARTAL	12.01.2008
279	DENİZLİ	SARAYKÖY	286	51	41	RIFAT KAPANCIOĞLU	06.01.2008
280	DENİZLİ	SERİNHİSAR	192	17	35	HAMZA BALIM	28.12.2007
281	DENİZLİ	TAVAS	175	13	1	ALİ ALTUN	05.01.2008
282	DİYARBAKIR	BİSMİL	426	81	37	HASAN VURAL	15.12.2007
283	DİYARBAKIR	ÇERMİK	117	28	0	MEHMET AKDAĞ	02.12.2007
284	DİYARBAKIR	ÇINAR	182	44	14	MUSTAFA DEMİRTAŞ	25.11.2007
285	DİYARBAKIR	ÇÜNGÜŞ	107	5	1	MEHMET DEMİROĞLU	02.12.2007
286	DİYARBAKIR	DİCLE	117	24	5	ŞÜKRÜ TUGAY	18.11.2007
287	DİYARBAKIR	EĞİL	69	8	2	KAZIM ADIYAMAN	18.11.2007
288	DİYARBAKIR	ERGANİ	491	61	32	TALAT FİDAN	02.12.2007
289	DİYARBAKIR	HANİ	82	19	1	İZZET ÖZŞAN	17.11.2007
290	DİYARBAKIR	HAZRO	199	33	29	AHMET OK	18.11.2007
291	DİYARBAKIR	KOCAKÖY	65	10	11	MEHMET DÜLGE	17.11.2007
292	DİYARBAKIR	KULP	78	5	4	ABDULSELAM TEĞİN	18.11.2007
293	DİYARBAKIR	LİCE	74	12	14	MELİK TANRIVERDİ	18.11.2007
294	DİYARBAKIR	MERKEZ	1.603	325	341	SADIK YAŞAR	24.11.2007
295	DİYARBAKIR	SİLVAN	262	61	62	ABDULLAH MANAZ	25.11.2007
296	DÜZCE	AKÇAKOCA	415	74	85	SELÇUK YANMAZ	06.01.2008
297	DÜZCE	CUMAYERİ	132	20	10	ALİ ŞAHİN	30.12.2007
298	DÜZCE	ÇİLİMLİ	85	17	5	CEMİL TINAZ	15.12.2007
299	DÜZCE	GÖLYAKA	147	16	9	ALİ GÖK	16.12.2007
300	DÜZCE	GÜMÜŞOVA	138	23	9	MUSTAFA BOSTANCI	29.12.2007
301	DÜZCE	KAYNAŞLI	183	43	24	HÜSEYİN ÇAPAR	06.01.2008
302	DÜZCE	MERKEZ	903	185	150	SAİM AKSÖZ	13.01.2008
303	DÜZCE	YIĞILCA	142	14	7	AHMET KARTAL	15.12.2007
304	EDİRNE	ENEZ	281	23	39		
305	EDİRNE	HAVSA	315	35	52	FEDAİ IŞIK	29.12.2007
306	EDİRNE	İPSALA	509	61	37	A.HİKMET SEVİN	26.12.2007
307	EDİRNE	KEŞAN	1.672	276	341	ABDÜLBAKİ TOPAL	15.12.2007
308	EDİRNE	LALAPAŞA	146	3	6	SEDAT ZOBAR	13.12.2007
309	EDİRNE	MERİÇ	240	16	7	ÖZCAN SOYUPAK	18.12.2007
310	EDİRNE	MERKEZ	1.612	307	413	ERDAL AKGÜN	16.12.2007
311	EDİRNE	SÜLOĞLU	161	11	8	MAHMUT BÜYÜKADA	04.01.2008
312	EDİRNE	UZUNKÖPRÜ	876	61	68	KORAL KOLOĞLU	30.12.2007
313	ELAZIĞ	AĞIN	59	0	1		
314	ELAZIĞ	ALACAKAYA	47	1	0		
315	ELAZIĞ	ARICAK	26	10	0		
316	ELAZIĞ	BASKİL	60	0	2		
317	ELAZIĞ	KARAKOÇAN	73	4	1	İSMET İLAH	19.01.2008
318	ELAZIĞ	KEBAN	62	0	3	SEYFETTİN BIBAR	12.01.2008

319	ELAZIĞ	KOVANCILAR	128	3	0	TEKİN KARAKOÇ	13.01.2008
320	ELAZIĞ	MADEN	108	9	4	FAZLI BEKTAŞ	13.01.2008
321	ELAZIĞ	MERKEZ	1.274	234	163	MUSTAFA GÜNAYDINOĞLU	06.01.2008
322	ELAZIĞ	PALU	60	0	0	SELAHATTİN HANCI	12.01.2008
323	ELAZIĞ	SİVRİCE	59	4	1		
324	ERZİNCAN	ÇAYIRLI	130	5	3	M.KEMAL AKSU	19.12.2007
325	ERZİNCAN	İLİÇ	69	3	3	D.KERİM AYAK	17.12.2007
326	ERZİNCAN	KEMAH	144	14	7	İSMAİL URTEKİN	18.12.2007
327	ERZİNCAN	KEMALİYE	68	5	6	A.MUHARREM DOĞAN	16.12.2007
328	ERZİNCAN	MERKEZ	1.812	240	473	DOĞAN SUNAN	15.12.2007
329	ERZİNCAN	OTLUKBELİ	63	19	16	İHSAN GÜLÜCÜ	19.12.2007
330	ERZİNCAN	REFAHİYE	103	12	4	ARSLAN ZURNACI	13.12.2007
331	ERZİNCAN	TERCAN	190	6	5	DURSUN İLGÜN	12.12.2007
332	ERZİNCAN	ÜZÜMLÜ	311	14	81	RIZA ERDOĞAN	14.12.2007
333	ERZURUM	AŞKALE	202	29	11	CELAL TOP	30.12.2007
334	ERZURUM	ÇAT	126	16	7	KAZIM SÖNMEZ	09.01.2008
335	ERZURUM	HINIS	162	14	5		
336	ERZURUM	HORASAN	87	12	4	CAHİT ATILA	02.02.2008
337	ERZURUM	İLİCA	148	47	23	İSMAİL ATEŞ	03.02.2008
338	ERZURUM	İSPIR	55	0	0		
339	ERZURUM	KARAÇOBAN	61	15	0	SEYFETTİN IŞIK	06.01.2008
340	ERZURUM	KARAYAZI	62	7	2	TEKİN KAMIŞ	06.01.2008
341	ERZURUM	KÖPRÜKÖY	51	9	5		
342	ERZURUM	MERKEZ	926	146	104	KEREM SAKLICA	12.01.2008
343	ERZURUM	NARMAN	63	4	4	NEBİ SOMUN	10.01.2008
344	ERZURUM	OLTU	101	7	8		
345	ERZURUM	OLUR	93	10	0	NİHAT ÖZKUL	12.01.2008
346	ERZURUM	PASINLER	103	15	1	KÖKSAL KARSLI	29.12.2007
347	ERZURUM	PAZARYOLU	68	3	6		
348	ERZURUM	ŞENKAYA	180	14	10		
349	ERZURUM	TEKMAN	114	13	1	BAYRAM ÇETİN	06.01.2008
350	ERZURUM	TORTUM	102	3	25	FAHRETTİN AKAR	05.01.2008
351	ERZURUM	UZUNDERE	63	3	1	ERHAN ER	12.01.2008
352	ESKİŞEHİR	ALPU	56	0	0	MUSTAFA ÇOLAK	05.01.2008
353	ESKİŞEHİR	BEYLİKOVA	103	10	7	İSMAİL AKKURT	28.12.2007
354	ESKİŞEHİR	ÇİFTELER	165	7	10	BEDİRHAN YÜRÜK	16.12.2007
355	ESKİŞEHİR	GÜNYÜZÜ	10	0	0		
356	ESKİŞEHİR	HAN	76	12	4	B.SİDDİK KILIÇ	13.12.2007
357	ESKİŞEHİR	İNÖNÜ	113	19	10	AHMET KARAVELİOĞLU	18.12.2007
358	ESKİŞEHİR	MAHMUDIYE	81	1	2	RAMAZAN KARATAŞ	30.12.2007
359	ESKİŞEHİR	MERKEZ	5.489	889	1.626	ERDAL CAFEROĞLU	09.02.2008
360	ESKİŞEHİR	MİHALGAZI	16	0	0		
361	ESKİŞEHİR	MİHALIÇCIK	80	5	3	RAMAZAN ÖZTÜRK	16.12.2007
362	ESKİŞEHİR	SARICAKAYA	19	1	1		
363	ESKİŞEHİR	SEYİTGAZI	219	16	21	ŞERAFETTİN EROL	17.12.2007
364	ESKİŞEHİR	SİVRİHİSAR	142	9	3	RAMAZAN TURAN	12.12.2007
365	GAZİANTEP	ARABAN	334	25	12	İ.HALİL METİN	06.01.2008
366	GAZİANTEP	İSLAHİYE	486	42	47	SERVET ŞENOCAK	30.12.2007
367	GAZİANTEP	KARKAMIŞ	182	18	13	MEHMET POLAT	16.12.2007
368	GAZİANTEP	NİZİP	589	75	21	ABDURRAHMAN ORHAN	06.01.2008
369	GAZİANTEP	NURDAĞ	148	3	4	CAHİT ÇİRKİN	16.12.2007
370	GAZİANTEP	OĞUZELİ	416	42	40	MEHMET ERGÜLEÇ	09.12.2007
371	GAZİANTEP	ŞAHİNBEY	6.676	1.242	1.838	AHMET YILMAZ	19.01.2008
372	GAZİANTEP	ŞEHİTKAMİL	5.119	737	1.256		
373	GAZİANTEP	YAVUZELİ	331	32	55	M.KEMAL SAKAROĞLU	14.12.2007

374	GİRESUN	ALUCRA	63	4	12		
375	GİRESUN	BULANCAK	486	45	58	GÜLTEKİN UZUNALIOĞLU	08.01.2008
376	GİRESUN	ÇAMOLUK	70	19	17		
377	GİRESUN	ÇANAĞCI	66	7	5	SEBAHATTİN KUDAL	13.12.2007
378	GİRESUN	DERELİ	112	14	10	HİKMET KARACA	24.12.2007
379	GİRESUN	DOĞANKENT	62	1	7	İSMET KAÇMAZ	05.01.2008
380	GİRESUN	ESPIYE	210	29	18	NECATİ GÜNGÖR	10.12.2007
381	GİRESUN	EYNESİL	159	8	6	HÜSEYİN CEBECİ	30.12.2007
382	GİRESUN	GÖRELE	656	77	83	SELAHATTİN KARAAHMETOĞLU	10.12.2007
383	GİRESUN	GÜCE	103	1	10	BİLAL YILMAZ	26.12.2007
384	GİRESUN	KEŞAP	161	32	16	HAMİ ÇAKIR	15.12.2007
385	GİRESUN	MERKEZ	1.183	182	304	YILMAZ KİRMANOĞLU	27.12.2007
386	GİRESUN	PİRAZİZ	144	3	13	NEZİR KELLEÇİ	03.01.2008
387	GİRESUN	Ş.KARAHİSAR	69	5	4	METİN AKAR	15.12.2007
388	GİRESUN	TİREBOLU	200	16	20	MURAT YILDIRIM	07.01.2008
389	GİRESUN	YAĞLIDERE	93	15	3	MEHMET KILINÇ	29.12.2007
390	GÜMÜŞHANE	KELKİT	132	18	10	A.ÇETİN ÖZDEMİR	15.12.2007
391	GÜMÜŞHANE	KÖSE	19	0	0		
392	GÜMÜŞHANE	KÜRTÜN	68	8	2	MUSA ÇAKMAK	12.12.2007
393	GÜMÜŞHANE	MERKEZ	348	54	49	HABİL PALANCI	08.01.2008
394	GÜMÜŞHANE	ŞİRAN	97	10	7	H.İBRAHİM NORŞON	10.12.2007
395	GÜMÜŞHANE	TORUL	140	29	3	ABDULLAH AKSOY	17.12.2007
396	HAKKARİ	ÇUKURCA	23	3	0		
397	HAKKARİ	MERKEZ	161	30	2	ŞABAN ALKAN	15.12.2007
398	HAKKARİ	ŞEMDİNLİ	58	13	0		
399	HAKKARİ	YÜKSEKOVA	180	4	0	FİKRET UZUNAY	11.12.2007
400	HATAY	ALTINÖZÜ	297	30	26	NASİF İSAOĞULLARI	12.01.2008
401	HATAY	BELEN	259	42	94	FEVZİ YÜKSEL	06.01.2008
402	HATAY	DÖRTYOL	666	37	124	KENAN MACİT	30.12.2007
403	HATAY	ERZİN	388	24	93	MAHMUT ELMASOĞLU	16.12.2007
404	HATAY	HASSA	139	3	10	TALAT ERGÜNEŞ	12.01.2008
405	HATAY	İSKENDERUN	3.456	270	1.210	NIHAT KARPUZ	16.12.2007
406	HATAY	KIRIKHAN	497	52	144	ORHAN KARATERZİ	25.12.2007
407	HATAY	KUMLU	64	0	13	ALİ BİÇER	05.01.2008
408	HATAY	MERKEZ	3.133	276	698	BEDİR YOLCU	16.12.2007
409	HATAY	REYHANLI	422	35	85	MEHMET YUMUŞAK	06.01.2008
410	HATAY	SAMANDAĞI	1.466	162	223	MEYSEM TUNCAY	23.12.2007
411	HATAY	YAYLADAĞI	137	11	5	NEVZAT GONCA	28.12.2007
412	İĞDIR	ARALIK	154	9	0	CEVDET KİRİ	08.12.2007
413	İĞDIR	KARAKOYUNLU	61	2	1	SEFER KAVAK	05.01.2008
414	İĞDIR	MERKEZ	437	16	52	TUGAY DİNCEL	16.12.2007
415	İĞDIR	TUZLUCA	92	11	0	YAKUP ULUTAŞ	29.12.2007
416	ISPARTA	AKSU	55	5	2		
417	ISPARTA	ATABEY	16	2	6		
418	ISPARTA	EĞİRDİR	209	25	48	M.ÖZKAN KARTAL	29.12.2007
419	ISPARTA	GELENDOST	131	12	2	MEHMET ÇAĞAN	28.12.2007
420	ISPARTA	GÖNEN	86	26	26	CAHİT ŞAHİN	14.12.2007
421	ISPARTA	KEÇİBORLU	164	4	28	TURGUT SOYKAN	24.12.2007
422	ISPARTA	MERKEZ	907	180	237	ALİ ZENGİN	09.12.2007
423	ISPARTA	SENİRKENT	61	12	1	FAİK ÇOBAN	09.12.2007
424	ISPARTA	SÜTCÜLER	90	1	3	M.HAYRİ DERVİŞOĞLU	04.01.2008
425	ISPARTA	Ş.İKARAAĞAÇ	117	17	12	İZZET BEYDOĞAN	15.12.2007
426	ISPARTA	ULUBORLU	65	0	5		
427	ISPARTA	Y.ŞARBADEMLİ	82	0	17		
428	ISPARTA	YALVAÇ	211	14	23	KADİR YERLİ	22.12.2007

429	İSTANBUL	ADALAR	636	143	231	A.ERCAN AKPOLAT	16.12.2007
430	İSTANBUL	AVCILAR	5.461	1.025	2.065	BAYRAM ACAR	16.12.2007
431	İSTANBUL	BAĞCILAR	2.658	467	687	EROL ŞAHİN	06.01.2008
432	İSTANBUL	BAHÇELİEVLER	4.203	612	1.563	ZEKİ ÇETİN	16.12.2007
433	İSTANBUL	BAKIRKÖY	4.100	791	1.555	HÜSEYİN ÖZKAHRAMAN	09.12.2007
434	İSTANBUL	BAYRAMPAŞA	1.941	311	498	CEMİL MEMİŞOĞLU	06.01.2008
435	İSTANBUL	BEŞİKTAŞ	7.060	1.486	2.388	YILMAZ DARILMAZ	09.12.2007
436	İSTANBUL	BEYKOZ	1.718	263	472	H.KEMAL ÇİLOĞLU	05.01.2008
437	İSTANBUL	BEYOĞLU	4.300	736	1.332	AYTEN KAYALIOĞLU	29.12.2007
438	İSTANBUL	BÜYÜKÇEKMECE	6.463	1.351	1.994	OĞUZ ÜNVER	30.12.2007
439	İSTANBUL	ÇATALCA	1.202	205	259	SÜLEYMAN KOLCUOĞLU	30.12.2007
440	İSTANBUL	EMİNÖNÜ	1.432	337	355	ZEYNEL YILMAZ	06.01.2008
441	İSTANBUL	ESENLER	2.141	383	496	CEMAL KAYA	06.01.2008
442	İSTANBUL	EYÜP	2.595	382	740	A.GALİP MAMAL	09.12.2007
443	İSTANBUL	FATİH	2.583	441	884	ŞERAFETTİN SEFER	16.12.2007
444	İSTANBUL	GOP	6.821	1.209	2.228	MEHMET POLAT	30.12.2007
445	İSTANBUL	GÜNGÖREN	1.668	241	594	SELAMİ ÖZDEMİR	29.12.2007
446	İSTANBUL	K.ÇEKMECE	5.481	970	1.725	M.ALİ ÖNAL	29.12.2007
447	İSTANBUL	KADIKÖY	11.742	1.824	4.404	TÜRER ERCAN	16.12.2007
448	İSTANBUL	KAĞITHANE	3.753	615	1.205	FEVZİ ŞİT	09.12.2007
449	İSTANBUL	KARTAL	9.416	1.704	3.639	YÜKSEL ÇİFTÇİ	06.01.2008
450	İSTANBUL	MALTEPE	6.609	1.151	2.421	ATAGÜN DUYGULU	06.01.2008
451	İSTANBUL	PENDİK	4.018	885	1.079	TUNCAY AKTAŞ	16.12.2007
452	İSTANBUL	SARIYER	3.543	566	1.151	H.SERDAR SARIOĞLU	29.12.2007
453	İSTANBUL	SİLİVRİ	1.200	192	334	ABDULLAH YILDIRIM	15.12.2007
454	İSTANBUL	SULTANBEYLİ	535	144	102	MUAMMER AYVALI	16.12.2007
455	İSTANBUL	ŞİLE	556	64	164	K.İHSAN TUNCAY	16.12.2007
456	İSTANBUL	ŞİŞLİ	3.972	698	1.448	DURSUN ÇALTI	06.01.2008
457	İSTANBUL	TUZLA	4.161	1.040	1.481	HASAN UZUNYAYLA	16.12.2007
458	İSTANBUL	ÜMRANİYE	6.874	1.267	2.200	ADİL AKTAN	16.12.2007
459	İSTANBUL	ÜSKÜDAR	4.641	785	1.611	DOĞAN TEKEL	03.02.2008
460	İSTANBUL	ZEYTİNBURNU	6.040	1274	1.919	METİN DOĞAN	17.02.2008
461	İZMİR	ALIAĞA	1.028	147	312	Ö.TURGUT OĞUZ	09.12.2007
462	İZMİR	BALÇOVA	3.186	564	1.358	SALİH KÜÇÜKBAYRAK	09.12.2007
463	İZMİR	BAYINDIR	478	65	44	ŞENAY ÇETİNBaş	14.12.2007
464	İZMİR	BERGAMA	1.454	174	254	İDRİS YAVUZYILMAZ	16.12.2007
465	İZMİR	BEYDAĞ	130	25	17	MEHMET SOĞUKKUYU	27.12.2007
466	İZMİR	BORNOVA	9.998	2.262	3.540		
467	İZMİR	BUCA	7.055	1.435	2.674	MEHMET SÜNE	30.12.2007
468	İZMİR	ÇEŞME	1.050	173	319	HALİL SAATLİ	06.01.2008
469	İZMİR	ÇİĞLİ	4.172	863	1.701	AYHAN GÜNEŞ	26.01.2008
470	İZMİR	DİKİLİ	992	114	290	VELİ KARAMAN	11.12.2007
471	İZMİR	FOÇA	885	100	308	Ş.ŞENER EROL	30.12.2007
472	İZMİR	GAZİEMİR	1.895	377	656	YÜKSEL DEMİRSOY	16.12.2007
473	İZMİR	GÜZELBAHÇE	1.029	163	399	İHSAN SEYHAN	09.12.2007
474	İZMİR	KARABURUN	256	12	78	MESUT KARAOĞLAN	17.12.2007
475	İZMİR	KARŞIYAKA	12.372	2.601	4.524	ERTAM ÖZEN	29.12.2007
476	İZMİR	KEMALPAŞA	1.212	197	165	MEHMET AYÇİL	16.12.2007
477	İZMİR	KINIK	525	48	20	AHMET ÖZKAN	14.12.2007
478	İZMİR	KİRAZ	247	37	16	PILOT ZEYBEK	28.12.2007
479	İZMİR	KONAK	14.800	3.245	5.559	K.SITKI KÜRÜM	25.12.2007
480	İZMİR	MENDERES	881	115	197	MUAMMER KARABACAK	24.12.2007
481	İZMİR	MENEMEN	1.809	249	520	İSMAİL AKINCI	13.12.2007
482	İZMİR	NARLIDERE	3.196	519	1.394	HALİL SERBEŞ	08.12.2007
483	İZMİR	ÖDEMİŞ	1.740	217	313	M.EMİN ÖZTÜRK	06.01.2008

484	İZMİR	SEFERİHİSAR	577	159	153	GÜLER BOLER	05.01.2008
485	İZMİR	SELÇUK	776	120	217	BEKİR GÜNDÜZ	05.01.2008
486	İZMİR	TİRE	1.379	268	241	A.MUTLU DİNÇ	23.12.2007
487	İZMİR	TORBALI	914	86	204	ERTAN ÇELİK	13.12.2007
488	İZMİR	URLA	887	150	262	YUSUF BARATALI	30.12.2007
489	K.MARAŞ	AFŞİN	664	87	91	ZEYNEL YÜCE	11.12.2007
490	K.MARAŞ	ANDIRIN	328	19	19	YUNUS BALCI	15.12.2007
491	K.MARAŞ	ÇAĞLAYANCERİT	74	9	8	YUSUF ONARAN	18.12.2007
492	K.MARAŞ	EKİNÖZÜ	111	11	13	HASAN KUL	09.12.2007
493	K.MARAŞ	ELBİSTAN	909	138	146	MEHMET UZUN	16.12.2007
494	K.MARAŞ	GÖKSUN	210	16	19	HAYRİ UÇKAÇ	11.12.2007
495	K.MARAŞ	MERKEZ	1.243	199	169	RAMAZAN BURHAN	29.12.2007
496	K.MARAŞ	NURHAK	469	72	90	MEHMET ATACAN	09.12.2007
497	K.MARAŞ	PAZARCIK	2.714	386	971	İSMET ŞEVİRAN	25.12.2007
498	K.MARAŞ	TÜRKOĞLU	247	12	4	AYDIN AĞAOĞLU	13.12.2007
499	KARABÜK	EFLANİ	62	19	3	N.NAZİM CEBECİGİL	31.12.2007
500	KARABÜK	ESKİPAZAR	86	8	0	HALİL ÖZDEMİR	05.01.2008
501	KARABÜK	MERKEZ	727	121	133	S.KAMİL KÜÇÜKOĞLU	06.01.2008
502	KARABÜK	OVACIK	78	6	5	RIZA MÜEZZİNOĞLU	03.01.2008
503	KARABÜK	SAFRANBOLU	302	58	59	MEHMET OĞUZ	30.12.2007
504	KARABÜK	YENİCE	333	33	25	ORHAN GÖKÇE	29.12.2007
505	KARAMAN	AYRANCI	134	12	9	MUHARREM CAN	14.12.2007
506	KARAMAN	BAŞYAYLA	23	5	0		
507	KARAMAN	ERMENEK	271	23	36	Ş.ŞAHİN YILMAZ	12.12.2007
508	KARAMAN	K.KARABEKİR	37	1	1		
509	KARAMAN	MERKEZ	1.200	139	189	BULUT YILDIZ	30.12.2007
510	KARAMAN	SARIVELİLER	107	4	1	H.HÜSEYİN KOÇ	12.12.2007
511	KARS	AKKAYA	80	1	0	İHSAN TAZEGÜL	29.12.2007
512	KARS	ARPAÇAY	113	9	1	HALİT CAN	30.12.2007
513	KARS	DİGOR	96	2	2	RIFAT ÇELİKKALELİ	05.01.2008
514	KARS	KAĞIZMAN	123	4	2	METİN YILDIZ	05.01.2008
515	KARS	MERKEZ	570	77	37	İSMAİL NAĞIŞ	05.01.2008
516	KARS	SARIKAMIŞ	373	47	33	HASAN CELLAT	29.12.2007
517	KARS	SELİM	64	3	4	CELAL TANRIKULU	05.01.2008
518	KARS	SUSUZ	78	5	0	İLHAN MERCAN	04.01.2008
519	KASTAMONU	ABANA	150	27	37	MÜCAHİT BOZKURT	09.12.2007
520	KASTAMONU	AĞLI	60	3	3	ENVER DEMİR	25.12.2007
521	KASTAMONU	ARAÇ	133	6	13	NAZİM ÖZBEK	28.12.2007
522	KASTAMONU	AZDAVAY	96	22	22	KADİR KILIÇ	27.12.2007
523	KASTAMONU	BOZKURT	63	5	7	M.MEHMET ÇELİK	03.01.2008
524	KASTAMONU	CİDE	111	1	22	ADEM YILMAZ	04.01.2008
525	KASTAMONU	ÇATALZEYTİN	70	6	17	MAZHAR ÖZCAN	03.01.2008
526	KASTAMONU	DADAY	64	3	2	ORHAN AK	29.12.2007
527	KASTAMONU	DEVREKANİ	188	1	2	NİYAZİ GÜR	06.01.2008
528	KASTAMONU	DOĞANYURT	54	5	0	A.FUAT KARA	28.12.2007
529	KASTAMONU	HANÖNÜ	55	0	0	ERDOĞAN ÇOBAN	26.12.2007
530	KASTAMONU	İHSANGAZİ	10	0	0	HASAN SAĞLIK	25.12.2007
531	KASTAMONU	İNEBOLU	69	9	12	M.ŞAKİR GÜRSES	24.12.2007
532	KASTAMONU	KÜRE	54	4	10	AHMET DEMİRTAŞ	30.12.2007
533	KASTAMONU	MERKEZ	360	61	91	GÜNAL GENÇ	05.01.2008
534	KASTAMONU	PINARBAŞI	52	3	4	SADIK BOSTANCI	27.12.2007
535	KASTAMONU	SEYDİLER	51	11	0	YAŞAR ÖNLÜ	29.12.2007
536	KASTAMONU	ŞENPAZAR	62	3	2	ÇOŞKUN YILDIZ	04.01.2008
537	KASTAMONU	TAŞKÖPRÜ	137	14	5	MEHMET ÜNAL	06.01.2008
538	KASTAMONU	TOSYA	58	1	0	RECAİ GÜL	24.12.2007

539	KAYSERİ	AKKIŞLA	57	4	0		
540	KAYSERİ	BÜNYAN	104	13	4	CEMALETTİN ÖZSOY	15.12.2007
541	KAYSERİ	DEVELİ	182	17	3	ÖZCAN SOYLU	30.12.2007
542	KAYSERİ	FELAHİYE	72	2	1	ŞEREF GÜLESER	11.12.2007
543	KAYSERİ	HACILAR	46	4	16		
544	KAYSERİ	İNCESU	106	7	10	MEVLÜT BENLİ	13.12.2007
545	KAYSERİ	KOCASINAN	900	67	182	SEYİT BEKTAŞ	08.12.2007
546	KAYSERİ	MELİKGAZİ	608	50	104	RIZA KARAKAYA	05.01.2008
547	KAYSERİ	ÖZVATAN	33	5	1		
548	KAYSERİ	PINARBAŞI	403	31	20	NIHAT GÜLTEKİN	28.12.2007
549	KAYSERİ	SARIOĞLAN	187	10	15	AHMET ALPARSLAN	25.12.2007
550	KAYSERİ	SARIZ	107	6	7	S.TURAN EROĞLU	17.12.2007
551	KAYSERİ	TALAS	160	9	31	MUSTAFA ÇALIKSOY	16.12.2007
552	KAYSERİ	TOMARZA	256	16	22	TURGAY CİNDİ	27.12.2007
553	KAYSERİ	YAHYALI	123	10	0		
554	KAYSERİ	YEŞİLHİSAR	78	3	2	MEHMET TUZAK	14.12.2007
555	KİLİS	ELBEYLİ	119	15	4	RESUL TÜRKMEN	09.12.2007
556	KİLİS	MERKEZ	409	50	44	TALAT KURT	30.12.2007
557	KİLİS	MUSABEYLİ	85	13	1		
558	KİLİS	POLATELİ	59	4	1	ZEYNAL ÇELİK	16.12.2007
559	KIRIKKALE	BAHŞİLİ	77	2	7	F.BÜLENT USLU	10.01.2008
560	KIRIKKALE	BALIŞEYH	103	8	1	ERGÜN GÜLEÇ	31.12.2007
561	KIRIKKALE	ÇELEBİ	102	7	26	AHMET ÜNVER	09.12.2007
562	KIRIKKALE	DELİCE	110	21	12	MUAMMER YALÇINTAŞ	30.12.2007
563	KIRIKKALE	KARAKEÇİLİ	63	4	9		
564	KIRIKKALE	KESKİN	98	8	6	İSMAİL CAYRAT	03.01.2008
565	KIRIKKALE	MERKEZ	1.163	119	250	KADİR ŞENGÜL	18.12.2007
566	KIRIKKALE	SULAKYURT	183	10	19	TARIK KAYA	28.12.2007
567	KIRIKKALE	YAHŞİHAN	62	7	0	İBRAHİM HÜYÜKTEPE	12.01.2008
568	KIRKLARELİ	BABAESKİ	1.092	85	159	HÜSEYİN ÖZŞENGÜL	15.12.2007
569	KIRKLARELİ	DEMİRKÖY	68	6	2	TARIK SAYILGAN	16.01.2008
570	KIRKLARELİ	KOÇAZ	87	2	0	RECEP KURT	12.12.2007
571	KIRKLARELİ	LÜLEBURGAZ	2.875	495	583	ZEKİ AKIN	16.12.2007
572	KIRKLARELİ	MERKEZ	1.714	251	470	VECDİ GÜNDOĞDU	09.12.2007
573	KIRKLARELİ	PEHLİVANKÖY	174	5	27	H.HÜSEYİN BALKAN	14.12.2007
574	KIRKLARELİ	PINARHİSAR	787	98	122	A.İHSAN DALCA	08.12.2007
575	KIRKLARELİ	VİZE	430	60	45	CENGİZ ARDA	10.12.2007
576	KIRŞEHİR	AKÇAKENT	78	3	7	CANTEKİN ÜNSAL	15.12.2007
577	KIRŞEHİR	AKPINAR	178	17	10	MUAMMER ÖZTÜRK	30.12.2007
578	KIRŞEHİR	BOZTEPE	205	14	39	HASAN ÇİÇEK	29.12.2007
579	KIRŞEHİR	ÇİÇEKDAĞI	138	5	2	MUSTAFA TOKGÖZ	30.12.2007
580	KIRŞEHİR	KAMAN	437	28	26	COŞKUN GÖKALP	16.12.2007
581	KIRŞEHİR	MERKEZ	1.676	148	318	İBRAHİM BAYRAM	06.01.2008
582	KIRŞEHİR	MUCUR	264	12	31	İSMAİL KAYA	15.12.2007
583	KOCAELİ	DERİNCE	2.018	347	734	ATASOY BİLGİN	08.12.2007
584	KOCAELİ	GEBZE	4.194	826	996	İSMET KARA	09.12.2007
585	KOCAELİ	GÖLCÜK	1.374	238	385	FAHRETTİN BÜYÜKOĞLU	15.12.2007
586	KOCAELİ	KANDIRA	662	135	80	MUZAFFER YAĞIZ	12.12.2007
587	KOCAELİ	KARAMÜRSEL	473	97	137	NECATİ TURNA	15.12.2007
588	KOCAELİ	KÖRFEZ	1.420	312	431	TURGAY AKSU	09.12.2007
589	KOCAELİ	MERKEZ	7.424	1.513	2.364	NECDET ÇETİNAK	08.12.2007
590	KONYA	AHIRLI	73	2	7	FİKRET UĞURCAN	19.01.2008
591	KONYA	AKÖREN	17	0	0		
592	KONYA	AKŞEHİR	874	49	144		
593	KONYA	ALTINEKİN	14	1	0		

594	KONYA	BEYŞEHİR	215	33	9	FIKRİ TOKGÖZOL	29.12.2007
595	KONYA	BOZKIR	150	6	10	ALİ GÜMÜŞ	19.01.2008
596	KONYA	CİHANBEYLİ	315	28	9	HASAN BAŞ	13.01.2008
597	KONYA	ÇELTİK	85	16	1	NURİ ÖZEN	12.01.2008
598	KONYA	ÇUMRA	100	7	1	MUSTAFA ÇALIK	15.12.2007
599	KONYA	DERBENT	133	25	13	SABRİ ÇANAKÇI	21.01.2008
600	KONYA	DEREBUCAK	18	2	0		
601	KONYA	DOĞANHISAR	95	8	2	AIHSAN DOYDUK	06.01.2008
602	KONYA	EMİRGAZİ	106	5	7	CUMALİ KOCAMAN	16.12.2007
603	KONYA	EREĞLİ	1.796	228	397	FERUDUN AKPINAR	15.12.2007
604	KONYA	GÜNEYSINIR	45	1	0		
605	KONYA	HADİM	73	9	1	İSMAİL İNCE	15.12.2007
606	KONYA	HALKAPINAR	38	2	6		
607	KONYA	HÜYÜK	186	23	22	MURAT TEKİN	30.12.2007
608	KONYA	ILGIN	303	20	5	M.ZÜFER ERTEN	06.01.2008
609	KONYA	KADINHANI	130	19	0	SÜLEYMAN BAŞAR	05.01.2008
610	KONYA	KARAPINAR	379	28	9	YAŞAR BOZLU	16.12.2007
611	KONYA	KARATAY	160	29	21	ABDÜLKADİR ATEŞ	10.12.2007
612	KONYA	KULU	165	14	4	C.TAYYAR BUDAK	13.01.2008
613	KONYA	MERAM	493	104	107	H.HÜSEYİN UTCU	09.12.2007
614	KONYA	SARAYÖNÜ	63	2	0	FERHAT ŞEN	05.01.2008
615	KONYA	SELÇUKLU	619	66	130	AHMET BEDEL	08.12.2007
616	KONYA	SEYDİŞEHİR	417	40	54	HASRET KORKMAZ	29.12.2007
617	KONYA	TAŞKENT	53	9	4		
618	KONYA	TUZLUKÇU	59	0	0	ÖZEN ŞAHİN	12.01.2008
619	KONYA	YALIHÖYÜK	11	0	0		
620	KONYA	YUNAK	96	9	1	HÜSEYİN PARLAKER	12.01.2008
621	KÜTAHYA	ALTINTAŞ	103	4	1	İSMAİL SARIOĞLU	14.12.2007
622	KÜTAHYA	ASLANAPA	64	10	0	HALİL EKŞAN	18.12.2007
623	KÜTAHYA	ÇAVDARHISAR	63	5	0		
624	KÜTAHYA	DOMANIÇ	97	5	3	RAHİM SAĞLAM	06.01.2008
625	KÜTAHYA	DUMLUPINAR	86	10	1	TAYFUN PARLAK	13.12.2007
626	KÜTAHYA	EMET	213	42	3	HÜSEYİN ERKUL	15.12.2007
627	KÜTAHYA	GEDİZ	181	6	2	ŞEREF HAN	09.01.2008
628	KÜTAHYA	HİSARCIK	80	9	2	MUSTAFA TÜRKARSLAN	29.12.2007
629	KÜTAHYA	MERKEZ	772	102	134	MURAT ŞENTÜRK	16.12.2007
630	KÜTAHYA	PAZARLAR	30	6	5		
631	KÜTAHYA	SİMAV	275	29	34	ALİ KAN	29.12.2007
632	KÜTAHYA	ŞAPHANE	29	4	4		
633	KÜTAHYA	TAVŞANLI	461	51	50	NİYAZİ DOĞANSOY	05.01.2008
634	MALATYA	AKÇADAĞ	462	37	33	MUSTAFA KOLCU	05.01.2008
635	MALATYA	ARAPKİR	295	24	23	CEMAL ÇATALTAŞ	05.01.2008
636	MALATYA	ARGUVAN	218	8	12	ABBAS TAŞTAN	05.01.2008
637	MALATYA	BATTALGAZİ	114	1	12	SADETTİN DOĞANDEMİR	06.01.2008
638	MALATYA	DARENDE	228	25	6	M.SİNAN SUNGUROĞLU	06.01.2008
639	MALATYA	DOĞANŞEHİR	582	23	32	AYDIN AYDIN	05.01.2008
640	MALATYA	DOĞANYOL	79	24	0	ŞAHİN ÖZ	06.01.2008
641	MALATYA	HEKİMHAN	547	15	40	M.NURİ ÇELEBİOĞLU	26.01.2008
642	MALATYA	KALE	66	5	16	ABDULLAH KARAMAN	06.01.2008
643	MALATYA	KULUNCAK	135	9	5	KEMAL YILDIRIM	06.01.2008
644	MALATYA	MERKEZ	2.231	235	423	SALİH ÖZDEMİR	13.01.2008
645	MALATYA	PÖTÜRGE	90	3	1	HASAN TÜRKERİ	06.01.2008
646	MALATYA	YAZIHAN	128	1	3	MUHARREM ÖZEN	06.01.2008
647	MALATYA	YEŞİLYURT	203	20	5	İSMET HAVLUCU	05.01.2008
648	MANİSA	AHMETLİ	117	21	2	A.ZEKİ GÖKKAYA	16.01.2008

649	MANİSA	AKHİSAR	1.182	136	201	GÜNGÖR LALANCI	09.12.2007
650	MANİSA	ALAŞEHİR	854	109	130	HABİL GÜNAY	12.01.2008
651	MANİSA	DEMİRCİ	213	22	21	MEHMET AKDERE	29.12.2007
652	MANİSA	GÖLMARMARA	299	23	29	METİN PİŞİRGEN	23.02.2008
653	MANİSA	GÖRDES	256	43	13	YALÇIN ALTINTAŞ	29.12.2007
654	MANİSA	KIRKAĞAÇ	258	33	18	SEZGİN KARACAOLUK	23.01.2008
655	MANİSA	KÖPRÜBAŞI	206	19	23	ALİ AKTAŞ	29.12.2007
656	MANİSA	KULA	296	29	4	HALİT ERYILMAZ	16.12.2007
657	MANİSA	MERKEZ	1.710	195	411	HAMZA KOPAL	13.01.2008
658	MANİSA	SALİHLİ	1.240	162	199	MAZLUM NURLU	09.12.2007
659	MANİSA	SARIGÖL	404	24	46	YUSUF ÖZKAN	15.12.2007
660	MANİSA	SARUHANLI	824	134	52	MUHARREM EKİCİ	08.12.2007
661	MANİSA	SELENDİ	113	11	2	RAMAZAN HARMANDALI	16.12.2007
662	MANİSA	SOMA	1.117	143	166	ABDULLAH SAKA	12.12.2007
663	MANİSA	TURGUTLU	1.068	166	201	GÖREVDEN ALINDI (30.01.2008 MYK)	13.01.2008
664	MARDİN	DARGEÇİT	94	13	17	ABDULLAH KILIÇ	08.12.2007
665	MARDİN	DERİK	228	45	53	TEVFİK ÖZEKİNCİ	12.01.2008
666	MARDİN	KIZILTEPE	359	54	41	ŞEYHMUS AYDOĞAN	30.12.2007
667	MARDİN	MAZIDAĞI	104	21	24	LOKMAN ANĞAY	05.01.2008
668	MARDİN	MERKEZ	375	85	47	HIDIR İNAL	10.01.2008
669	MARDİN	MİDYAT	359	105	24		
670	MARDİN	NUSAYBİN	169	17	3	SEKFAN KARTAL	13.01.2008
671	MARDİN	ÖMERLİ	68	9	1	ŞAKİN ALTUNDAĞ	15.12.2007
672	MARDİN	SAVUR	124	9	7	ŞEYHMUS AKGÜN	16.12.2007
673	MARDİN	YEŞİLLİ	114	21	4	EŞREF ÇOKAN	09.01.2008
674	MERSİN	ANAMUR	1.481	174	558	AYSUN SAĞINDA	16.12.2007
675	MERSİN	AYDINCIK	224	18	43	AHMET YILDIRIM	15.12.2007
676	MERSİN	BOZYAZI	156	14	27	YALÇIN ÖZCAN	16.12.2007
677	MERSİN	ÇAMLIYAYLA	145	18	13	ORHAN TENİR	16.12.2007
678	MERSİN	ERDEMLİ	725	86	135	NAMIK ALAN	08.12.2007
679	MERSİN	GÜLNAR	509	49	95	A.TUFAN TEKİN	15.12.2007
680	MERSİN	MERKEZ	17.761	2.652	7.372	HİDAYET GÜNEŞ	15.12.2007
681	MERSİN	MUT	1.103	99	180	CEMİL İŞ	15.12.2007
682	MERSİN	SİLİFKE	1.060	99	206	H.TANER ÇABUK	15.12.2007
683	MERSİN	TARSUS	2.563	266	630	MEHMET OKSAL	16.12.2007
684	MUĞLA	BODRUM	1.393	158	393	ERHAN TOPANOĞLU	12.01.2008
685	MUĞLA	DALAMAN	433	59	68	SEYFİ TOGO	29.12.2007
686	MUĞLA	DATÇA	473	65	135	GÖKHAN SAĞIR	16.12.2007
687	MUĞLA	FETHİYE	1.770	316	341	Y.ZİYA HIRA	08.12.2007
688	MUĞLA	KAVAKLIDERE	154	18	17	MEHMET GÜLHAN	14.12.2007
689	MUĞLA	KÖYCEĞİZ	298	43	58	M.ALİ ERCAN	05.01.2008
690	MUĞLA	MARMARIS	1.360	227	426	RAMAZAN KILIÇ	06.01.2008
691	MUĞLA	MERKEZ	1.675	262	324	EROL KUTLAY	27.12.2007
692	MUĞLA	MİLAS	2.052	201	336	MUHAMMET TOKAT	15.12.2007
693	MUĞLA	ORTACA	411	27	75	MEHMET SERTKAYA	29.12.2007
694	MUĞLA	ULA	330	58	60	SALİH UZUN	30.12.2007
695	MUĞLA	YATAĞAN	1.752	251	459	KAMİL GENEK	16.12.2007
696	MUŞ	BULANIK	206	19	1	ŞEMSETTİN ONULER	27.12.2007
697	MUŞ	HASKÖY	79	10	3	ZİVER BALKAYA	30.12.2007
698	MUŞ	KORKUT	63	9	2		
699	MUŞ	MALAZGİRT	77	6	3		
700	MUŞ	MERKEZ	104	9	10	SUPHİ SUNAR	30.12.2007
701	MUŞ	VARTO	196	40	19	CEMAL KOÇHAN	29.12.2007
702	NEVŞEHİR	ACIGÖL	101	22	5	RECAİ GÜL	24.12.2007
703	NEVŞEHİR	AVANOS	395	42	52	AYKUT KUŞ	14.12.2007

704	NEVŞEHİR	DERİNKUYU	293	60	11	MUSTAFA ERDEM	30.12.2007
705	NEVŞEHİR	GÜLŞEHİR	107	2	11	ATILGAN ÇELEBİ	27.12.2007
706	NEVŞEHİR	HACİBEKTAŞ	276	26	58	BAYRAM AYVAZOĞLU	16.12.2007
707	NEVŞEHİR	KOZAKLI	120	4	20	OSMAN ARAL	12.12.2007
708	NEVŞEHİR	MERKEZ	243	42	28	CEMAL AYDENİZ	05.01.2008
709	NEVŞEHİR	ÜRGÜP	103	9	10	AHMET UÇAR	29.12.2007
710	NİĞDE	ALTUNHİSAR	102	1	8	ABDÜLKADİR KIRAZCI	16.12.2007
711	NİĞDE	BOR	414	22	60	MAHMUT TEMELTAŞ	13.01.2008
712	NİĞDE	ÇAMARDI	645	59	83	DURMUŞ ALAKUŞ	14.12.2007
713	NİĞDE	ÇİFTLİK	246	31	8	SUAT TOSUN	15.12.2007
714	NİĞDE	MERKEZ	1.772	201	266	SADETTİN KOÇKESEN	29.12.2007
715	NİĞDE	ULUKIŞLA	663	45	154	Ö.HALUK AKYOL	17.12.2007
716	ORDU	AKKUŞ	112	17	0	NECDET GÜNGÖR	30.12.2007
717	ORDU	AYBASTI	229	22	18	A.AVNİ GÖNAY	03.01.2008
718	ORDU	ÇAMAŞ	126	14	11	HAKAN ŞİMŞEK	03.01.2008
719	ORDU	ÇATALPINAR	52	4	0		
720	ORDU	ÇAYBAŞI	109	14	7	İBRAHİM YEŞİLYURT	29.12.2007
721	ORDU	FATSA	501	46	48	YÜKSEL PEKBÜYÜK	24.12.2007
722	ORDU	GÖLKÖY	106	10	2	Y.ZİYA ŞAHİN	18.12.2007
723	ORDU	GÜLYALI	101	5	15	H.İHSAN VAYNIOĞLU	16.12.2007
724	ORDU	GÜRGENTEPE	331	47	20	AKIN AYDEMİR	03.01.2008
725	ORDU	İKİZCE	148	12	7	HAKAN KARAYEL	08.01.2008
726	ORDU	KABADÜZ	65	4	6	NIHAT ÇEKİÇ	07.01.2008
727	ORDU	KABATAŞ	135	19	6		
728	ORDU	KORGAN	284	107	3	İSMET IŞIKLI	02.01.2008
729	ORDU	KUMRU	78	6	4	HALİT KUMRU	09.01.2008
730	ORDU	MERKEZ	1.410	185	302	HARUN FURTUN	06.01.2008
731	ORDU	MESUDİYE	135	8	25	İ.KUBİLAY YÜCETÜRK	13.01.2008
732	ORDU	PERŞEMBE	136	3	10	SÜLEYMAN KALAFAT	04.01.2008
733	ORDU	ULUBEY	139	17	7	ERGIN KISA	08.01.2008
734	ORDU	ÜNYE	358	30	33	İRFAN YILDIZ	12.01.2008
735	OSMANİYE	BAHÇE	149	19	23	YAHYA AĞCA	28.12.2007
736	OSMANİYE	DÜZİÇİ	610	27	83	DURDU GÖL	16.12.2007
737	OSMANİYE	HASANBEYLİ	97	5	22	SÜLEYMAN AKÇABAY	15.12.2007
738	OSMANİYE	KADİRLİ	667	51	150	MEHMET AMANVERMEZ	09.12.2007
739	OSMANİYE	MERKEZ	1.791	286	468	ZAFER PALAVAN	08.12.2007
740	OSMANİYE	SUMBAS	177	20	23	GAZİ GÜVELOĞLU	16.12.2007
741	OSMANİYE	TOPRAKKALE	82	2	8	BİLAL ŞEKER	29.12.2007
742	RİZE	ARDEŞEN	278	43	36	İMDAT MERTOĞLU	08.01.2008
743	RİZE	ÇAMLIHEMŞİN	76	8	16	NIYAZİ SEFEROĞLU	03.01.2008
744	RİZE	ÇAYELİ	125	34	9	OSMAN ÇAKIR	30.12.2007
745	RİZE	DEREPAZARI	75	15	7	OSMAN GÜNDOĞDU	10.01.2008
746	RİZE	FINDIKLI	219	17	29	M.OKTAY BÜYÜLÜ	27.12.2007
747	RİZE	GÜNEYSU	69	12	6	MUSTAFA KANBUR	25.12.2007
748	RİZE	HEMŞİN	59	5	16	HAKAN DORUK	06.01.2008
749	RİZE	İKİZDERE	65	17	0	HALİL DEMİRCAN	04.01.2008
750	RİZE	İYİDERE	60	6	2	RASİM YILMAZ	28.12.2007
751	RİZE	KALKANDERE	95	11	6		
752	RİZE	MERKEZ	618	123	123	KADIR ÖZTÜRK	29.12.2007
753	RİZE	PAZAR	351	40	31	HAYRETTİN ŞATIROĞLU	05.01.2008
754	SAKARYA	AKYAZI	286	24	21	OKAN KARAAĞAÇ	12.01.2008
755	SAKARYA	FERİZLİ	92	14	8	FİKRET KAPLAN	09.12.2007
756	SAKARYA	GEYVE	142	9	1	OSMAN ERKÖSE	10.01.2008
757	SAKARYA	HENDEK	206	32	17	METİN ÖZTÜRK	29.12.2007
758	SAKARYA	KARAPÜRÇEK	86	11	5	MEHMET SERTOĞLU	12.01.2008

759	SAKARYA	KARASU	124	9	24	SÜLEYMAN FİLİZFİDAN	06.01.2008
760	SAKARYA	KAYNARCA	129	30	12	SERKAN YÜKSEL	05.01.2008
761	SAKARYA	KOCAALİ	122	17	11	MURAT ALTUNTAŞ	06.01.2008
762	SAKARYA	MERKEZ	1.570	330	313	CEMİL UYANIK	23.12.2007
763	SAKARYA	PAMUKOVA	150	38	4	ALİ TEKE	04.01.2008
764	SAKARYA	SAPANCA	270	66	69	GÜNDÜZ AKYÜREK	15.12.2007
765	SAKARYA	SÖĞÜTLÜ	76	10	0	ALAATTİN KISAKOL	09.12.2007
766	SAKARYA	TARAKLI	65	4	2	SABAHATTİN DÖNMEZ	28.12.2007
767	SAMSUN	ALAÇAM	386	18	28	M.DERYA AYKAÇ	26.12.2007
768	SAMSUN	ASARCIK	64	0	0	MUTLU ÖZYÜREK	15.12.2007
769	SAMSUN	AYVACIK	94	20	7	H.İBRAHİM BİLAL	08.12.2007
770	SAMSUN	BAFRA	752	103	156	ŞEVKİ YILMAZ	09.12.2007
771	SAMSUN	ÇARŞAMBA	927	108	54	TUFAN AKÇAGÖZ	09.12.2007
772	SAMSUN	HAVZA	374	49	15	KORKMAZ ÖNGEL	11.12.2007
773	SAMSUN	KAVAK	172	8	15	ABDULLAH FIRAT	16.12.2007
774	SAMSUN	LADİK	129	3	4	H.İBRAHİM TÜRKSOY	09.12.2007
775	SAMSUN	MERKEZ	3.488	460	919	HACİBEY AKÇAY	20.01.2008
776	SAMSUN	ONDOKUZMAYIS	91	0	3	EFRAİL KESKİN	29.12.2007
777	SAMSUN	SALIPAZARI	85	8	0		
778	SAMSUN	TEKKEKÖY	213	13	9	İSMAİL KAYA	09.12.2007
779	SAMSUN	TERME	507	30	40		
780	SAMSUN	VEZİRKÖPRÜ	300	21	22	MUSTAFA KESKİNER	29.12.2007
781	SAMSUN	YAKAKENT	80	4	14	SERDAR SONKAYA	14.12.2007
782	SİİRT	AYDINLAR	10	1	0		
783	SİİRT	BAYKAN	107	14	10	VEDAT KARASUNGUR	16.12.2007
784	SİİRT	ERUH	106	23	6	HÜSEYİN BALKİ	25.12.2007
785	SİİRT	KURTALAN	215	39	12	ORHAN KARATAŞ	16.12.2007
786	SİİRT	MERKEZ	412	103	76	M.MUHDİ KOYUNCU	16.01.2008
787	SİİRT	PERVARI	115	10	0	BEDRİ ÇAKAN	29.12.2007
788	SİİRT	ŞİRVAN	61	14	4	MUSTAFA YÜREK	05.01.2008
789	SİNOP	AYANCIK	319	28	63	MUSTAFA SARISOY	05.01.2008
790	SİNOP	BOYABAT	180	21	15	ABDULLAH ŞİŞEK	29.12.2007
791	SİNOP	DİKMEN	63	4	2	SEYİT TERZİ	04.01.2008
792	SİNOP	DURAĞAN	62	3	4		
793	SİNOP	ERFELEK	229	5	37	O.MEHMET ÖZCAN	28.12.2007
794	SİNOP	GERZE	412	52	80	OSMAN BELOVACIKLI	29.12.2007
795	SİNOP	MERKEZ	836	96	260	SALİM AKBAŞ	15.12.2007
796	SİNOP	SARAYDÜZÜ	64	8	8	HÜSEYİN PEKER	29.12.2007
797	SİNOP	TÜRKELİ	104	26	19	TUGAY DİNCEL	16.12.2007
798	SİVAS	AKINCILAR	142	18	2	ALİ ŞAHVERDİ	15.12.2007
799	SİVAS	ALTINYAYLA	104	10	18	HAYATİ AKBULUT	25.12.2007
800	SİVAS	DİVRİĞİ	1.367	139	358	HAKAN GÖK	13.01.2008
801	SİVAS	DOĞANŞAR	12	1	1		
802	SİVAS	GEMEREK	344	47	24	HAKAN YEŞİLÖZ	05.01.2008
803	SİVAS	GÖLOVA	62	17	5		
804	SİVAS	GÜRÜN	177	8	11	İLYAS EŞİYOK	11.01.2008
805	SİVAS	HAFİK	71	8	2	RUŞEN ŞENER	24.12.2007
806	SİVAS	İMRANLI	342	41	21	M.K.GÜRLER DEMİRTAŞ	30.12.2007
807	SİVAS	KANGAL	395	45	29	TAYFUN YILDIRIM	27.12.2007
808	SİVAS	KOYULHİSAR	222	44	16	SALİH ÇELİK	15.12.2007
809	SİVAS	MERKEZ	1.509	218	278	HÜSEYİN ÖĞREN	12.01.2008
810	SİVAS	SUŞEHRİ	169	27	15	ARSLAN YAYLAK	16.12.2007
811	SİVAS	ŞARKIŞLA	291	28	31	S.SELİM ÖZDEMİR	29.12.2007
812	SİVAS	ULAŞ	163	9	8	CAFER BERGİL	25.12.2007
813	SİVAS	YILDIZELİ	295	27	9	A.DURSUN IŞIK	28.12.2007

814	SİVAS	ZARA	376	27	70	ZEKAI KORKMAZ	07.01.2008
815	ŞANLIURFA	AKÇAKALE	200	55	0	M.ADNAN ÖNCEL	16.12.2007
816	ŞANLIURFA	BİRECİK	284	16	9	RIFAT AYALP	08.12.2007
817	ŞANLIURFA	BOZOVA	243	13	1	ABDULKADİR SATICI	09.12.2007
818	ŞANLIURFA	CEYLANPINAR	202	41	22	MEHMET YAMAÇ	15.12.2007
819	ŞANLIURFA	HALFETİ	272	13	16	İBRAHİM ÇOBAN	08.12.2007
820	ŞANLIURFA	HARRAN	88	23	1		
821	ŞANLIURFA	HİLVAN	235	48	10	EMİR ELDEN	09.12.2007
822	ŞANLIURFA	MERKEZ	1.085	207	113	OSMAN ULUÇ	16.12.2007
823	ŞANLIURFA	SİVEREK	182	62	10	M.EMİN AKIL	30.12.2007
824	ŞANLIURFA	SURUÇ	324	52	8	SALİH TEKİNALP	08.12.2007
825	ŞANLIURFA	VİRANŞEHİR	149	36	9		
826	ŞIRNAK	BEYTÜŞŞEBAP	101	27	8	MUZAFFER ATAMAN	12.01.2008
827	ŞIRNAK	CİZRE	98	30	1	CEMAL KIRMIZIGÜL	12.01.2008
828	ŞIRNAK	GÜÇLÜKONAK	96	25	17	AHMET ACAR	13.01.2008
829	ŞIRNAK	İDİL	63	23	5		
830	ŞIRNAK	MERKEZ	141	32	1	MEHMET ÇEVİK	13.01.2008
831	ŞIRNAK	SİLOPİ	479	178	1	(İSTİFA ETTİ)	10.01.2008
832	ŞIRNAK	ULUDERE	90	29	2	TEYFİK ALTÜRK	06.01.2008
833	TEKİRDAĞ	ÇERKEZKÖY	953	195	176	FEDAİ GÜVEN	06.01.2008
834	TEKİRDAĞ	ÇORLU	1.880	326	429	ÜNAL BAYSAN	06.01.2008
835	TEKİRDAĞ	HAYRABOLU	695	137	82	RIFAT GÜZELOCAK	13.01.2008
836	TEKİRDAĞ	M.EREĞLİSİ	287	35	78	ZEKİ MİNAZ	29.12.2007
837	TEKİRDAĞ	MALKARA	626	54	59	SERMET GÜLCİVAN	05.01.2008
838	TEKİRDAĞ	MERKEZ	1.777	236	407	RECEP ÖKTEN	13.01.2008
839	TEKİRDAĞ	MURATLI	228	30	28	ALİ ÇOBAN	06.01.2008
840	TEKİRDAĞ	SARAY	683	124	55	SALİH AYDINOĞLU	30.12.2007
841	TEKİRDAĞ	ŞARKÖY	586	58	93	İBRAHİM YILMAZ	29.12.2007
842	TOKAT	ALMUS	269	14	3	NEŞAT GÜLER	12.12.2007
843	TOKAT	ARTOVA	91	2	0	DURAN BAKIR	14.12.2007
844	TOKAT	BAŞÇİFTLİK	68	11	11	SALİH KOÇ	10.12.2007
845	TOKAT	ERBAA	417	15	38	SABAHATTİN ÖCAL	11.12.2007
846	TOKAT	MERKEZ	864	55	88	DURAN KUM	16.12.2007
847	TOKAT	NİKSAR	572	27	60	A.YAŞAR EZGİ	15.12.2007
848	TOKAT	PAZAR	63	6	3	BÜNYAMİN ALACA	08.12.2007
849	TOKAT	REŞADİYE	196	11	6	HASAN ÖZCAN	10.12.2007
850	TOKAT	SULUSARAY	101	1	0	YOKSİNİ TOLU	14.12.2007
851	TOKAT	TURHAL	898	69	124	GALİP DOĞAN	08.12.2007
852	TOKAT	YEŞİLYURT	121	24	2	BEKTAŞ CEYLAN	14.12.2007
853	TOKAT	ZİLE	688	41	16	SAMİ BELGE	09.12.2007
854	TRABZON	AKÇAABAT	430	69	24	MUSTAFA NATIR	04.01.2008
855	TRABZON	ARAKLI	288	61	28	MECİT SOLMAZ	26.12.2007
856	TRABZON	ARSİN	183	38	12	KEMAL AKÇAY	16.01.2008
857	TRABZON	BEŞİKDÜZÜ	182	2	25	CEMAL SEZGİN	09.02.2008
858	TRABZON	ÇARŞIBAŞI	79	4	9	FEVZİ USTA	29.12.2007
859	TRABZON	ÇAYKARA	192	22	19	İSMAİL KUVVETLİ	13.12.2007
860	TRABZON	DERNEKPAZARI	61	4	6	İBRAHİM AKBULUT	13.12.2007
861	TRABZON	DÜZKÖY	257	33	1	M.NURİ YILMAZ	29.12.2007
862	TRABZON	HAYRAT	71	7	7	AHMET AKAY	17.12.2007
863	TRABZON	KÖPRÜBAŞI	92	13	9	CEMİL SANCAK	30.12.2007
864	TRABZON	MAÇKA	255	20	32	İ.LÜTFİ ÖZTEN	26.12.2007
865	TRABZON	MERKEZ	1.904	241	312	MURAT ÖZÇİLİNGİR	12.12.2007
866	TRABZON	OF	259	20	30	AHMET SARAL	17.12.2007
867	TRABZON	SÜRMENE	255	34	31	G.HAKKI ÇEHRELİ	30.12.2007
868	TRABZON	ŞALPAZARI	126	13	1	GÜRSEL BEKTAŞ	14.12.2007

869	TRABZON	TONYA	300	14	18	FARUK ALPŞANLI	25.12.2007
870	TRABZON	VAKFIKEBİR	234	13	9	ŞENOL ZAMAN	25.12.2007
871	TRABZON	YOMRA	114	5	6	İSMAİL UÇKUN	16.12.2007
872	TUNCELİ	ÇEMİŞKEZEK	278	27	43	ZEYNEL KARAKOÇ	18.12.2007
873	TUNCELİ	HOZAT	301	20	34	GÜZEL DOĞAN	17.12.2007
874	TUNCELİ	MAZGİRT	163	4	31	CEMAL ÖZARSLAN	13.12.2007
875	TUNCELİ	MERKEZ	933	119	266	DAVUT YILDIRIM	19.12.2007
876	TUNCELİ	NAZIMIYE	255	31	44	CAFER KIRMIZIÇİÇEK	12.12.2007
877	TUNCELİ	OVACIK	171	7	26	HASAN ÇİFTÇİ	15.12.2007
878	TUNCELİ	PERTEK	297	20	36	HÜSEYİN SARIÇAKMAK	16.12.2007
879	TUNCELİ	PÜLÜMÜR	168	14	13	MUSA KARAGÖZ	11.12.2007
880	UŞAK	BANAZ	382	45	82	YUNUS DAMAR	12.01.2008
881	UŞAK	EŞME	486	114	39	EKMEL ŞAHİN	06.01.2008
882	UŞAK	KARAHALLI	169	7	15	NİHAT SÜZEK	29.12.2007
883	UŞAK	MERKEZ	2.104	331	525		
884	UŞAK	SİVASLI	384	53	45	ALİ POLAT	30.12.2007
885	UŞAK	ULUBEY	252	41	5	SELİM SAKA	05.01.2008
886	VAN	BAHÇESARAY	51	13	0		
887	VAN	BAŞKALE	65	7	0	BİŞAR PARLAK	06.01.2008
888	VAN	ÇALDIRAN	87	7	1	SÜLHETİN ALADAĞ	29.12.2007
889	VAN	ÇATAK	62	11	12	A.KEMAL ARAS	04.01.2008
890	VAN	EDREMİT	64	12	0	Z.ABİDİN GÜNAY	30.12.2007
891	VAN	ERCİŞ	357	60	36	CAFER USLUBAŞ	08.01.2008
892	VAN	GEVAŞ	79	6	1	ŞERAFETTİN ÖZTÜRK	05.01.2008
893	VAN	GÜRPINAR	187	43	2	NURETTİN TAŞAR	29.12.2007
894	VAN	MERKEZ	1.723	440	376	TARKAN ERYİĞİT	07.01.2008
895	VAN	MURADIYE	233	30	13	EKREM ŞENER	05.01.2008
896	VAN	ÖZALP	62	3	0	BURHAN SAĞLAM	02.01.2008
897	VAN	SARAY	65	7	0	YÜKSEL ÖZTÜRK	02.01.2008
898	YALOVA	ALTINOVA	183	22	25	KEMAL GÜLBAHAR	05.01.2008
899	YALOVA	ARMUTLU	65	10	8	ABDULLAH GENÇER	30.12.2007
900	YALOVA	ÇİFTLİKKÖY	202	39	50	CÜNEYT ÇALIŞKAN	06.01.2008
901	YALOVA	ÇINARCIK	161	13	39	ALİ KÖSE	30.12.2007
902	YALOVA	MERKEZ	1.035	170	306	ERTAN ŞENER	13.01.2008
903	YALOVA	TERMAL	60	9	7	ÜNAL KOVAN	06.01.2008
904	YOZGAT	AKDAĞMADENİ	253	37	14	SADİ ÖZLÜK	27.12.2007
905	YOZGAT	AYDINCIK	106	3	1	ARIF ASLANER	15.12.2007
906	YOZGAT	BOĞAZLIYAN	628	54	55	VELİ ŞAHİN	05.01.2008
907	YOZGAT	ÇANDIR	106	21	6	B.ORHAN BULUCU	29.12.2007
908	YOZGAT	ÇAYIRALAN	184	15	25	EMİN ÇODAR	29.12.2007
909	YOZGAT	ÇEKEREK	262	17	11	BURHAN DALARSLAN	15.12.2007
910	YOZGAT	KADIŞEHİRİ	81	4	0	MUSTAFA KILIÇ	30.12.2007
911	YOZGAT	MERKEZ	514	62	50	BAYRAM ASLANER	09.12.2007
912	YOZGAT	SARAYKENT	74	15	4	ADNAN GÖKGÜL	30.12.2007
913	YOZGAT	SARIKAYA	63	0	4	İZZET YALÇIN	26.12.2007
914	YOZGAT	SORGUN	71	6	3	İSMAİL HARMANCI	27.12.2007
915	YOZGAT	ŞEFAATLİ	167	57	2	ABDULLAH CEYHAN	13.12.2007
916	YOZGAT	YENİFAKILI	91	7	8	MEHMET KARABULUT	28.12.2007
917	YOZGAT	YERKÖY	321	47	55	SANCAK YILMAZ	12.12.2007
918	ZONGULDAK	ALAPLI	283	36	32	MEHMET ALTAY	06.01.2008
919	ZONGULDAK	ÇAYCUMA	738	124	69	ŞEREF KÖKTÜRK	05.01.2008
920	ZONGULDAK	DEVREK	406	41	49	MURAT ALTUNOK	05.01.2008
921	ZONGULDAK	EREĞLİ	1.424	192	266	YAŞAR BALCI	06.01.2008
922	ZONGULDAK	GÖKÇEBEY	188	7	23	ÖMER BAŞOĞLU	29.12.2007
923	ZONGULDAK	MERKEZ	2.926	555	741	İLKER ÖZÜBEK	09.12.2007

		GENEL TOPLAM	619.360	92.800	157.747
--	--	---------------------	----------------	---------------	----------------

6.5.4.- PARTİYE AİT GAYRİMENKULLER VE TAŞITLAR

31. OLAĞAN KURULTAYDAN BUGÜNE KADAR ALINAN TAŞINMAZLAR

AFYON	EMİRDAĞ	2005	RİZE	FINDIKLI	2006
ANKARA	MAMAK	2005	TOKAT	TURHAL	2006
ESKİŞEHİR	İL BŞK.	2005	TOKAT	İL	2006
İSTANBUL	AVCILAR	2005	TUNCELİ	İL	2006
İSTANBUL	KADIKÖY İLÇE	2005	UŞAK	İL	2006
NİĞDE	İL	2005	ZONGULDAK	EREĞLİ	2006
NİĞDE	BOR	2005	ZONGULDAK	İL	2006
SAKARYA	İL	2005	ZONGULDAK	MERKEZ İLÇE	2006
Ş.URFA	HİLVAN	2005	AFYON	ŞUHUT	2007
TOKAT	İL	2005	ANKARA	GENEL MERKEZ	2007
ANKARA	POLATLI İLÇE	2006	ANKARA	GÖLBAŞI	2007
ANKARA	YENİMAHALLE İLÇE	2006	BALIKESİR	EDREMİT	2007
ARDAHAN	İL	2006	BOLU	GEREDE	2007
BALIKESİR	ALTINOLUK	2006	BURDUR	BUCAK İLÇE	2007
BAYBURT	İL	2006	İSTANBUL	BÜYÜKÇEKMECE	2007
BOLU	İL	2006	İZMİR	KONAK	2007
ÇANAKKALE	GELİBOLU	2006	İZMİR	BUCA	2007
ÇORUM	İSKİLİP	2006	İZMİR	BALÇOVA	2007
DENİZLİ	İL	2006	İZMİR	GAZİEMİR	2007
DÜZCE	İL	2006	K.MARAŞ	ELBİSTAN	2007
EDİRNE	SÜLOĞLU	2006	KIRŞEHİR	BOZTEPE İLÇE	2007
ELAZIĞ	İL	2006	KOCAELİ	KARAMÜRSEL	2007
GÜMÜŞHANE	İL BŞK.	2006	KONYA	EREĞLİ	2007
GÜMÜŞHANE	TORUL	2006	MUŞ	İL	2007
HATAY	SAMANDAĞ	2006	NEVŞEHİR	HACİBEKTAŞ	2007
IĞDIR	ARALIK İLÇE	2006	ORDU	AKKUŞ	2007
ISPARTA	EĞİRDİR	2006	SAKARYA	SAPANCA	2007
ISPARTA	İL	2006	SAKARYA	SÖĞÜTLÜ	2007
İÇEL	UZUNCABURÇ BELDE	2006	SİNOP	AYANCIK	2007
İSTANBUL	BEŞİKTAŞ	2006	TOKAT	NİKSAR	2007
İSTANBUL	ŞİLE	2006	TOKAT	PAZAR	2007
İSTANBUL	GOP	2006	ZONGULDAK	DEVREK	2007
İZMİR	BORNOVA	2006	ADİYAMAN	GÖLBAŞI	2008
KARABÜK	İL	2006	ANKARA	ELMADAĞ	2008
KARAMAN	İL	2006	ANKARA	AKYURT	2008
KAYSERİ	İL BAŞKANLIĞI	2006	AYDIN	DİDİM	2008
KAYSERİ	YEŞİLHISAR İLÇE	2006	BALIKESİR	ERDEK	2008
KAYSERİ	KOCASINAN İLÇE	2006	BİLECİK	GÖLPAZARI	2008
KIRIKKALE	İL	2006	BİLECİK	OSMANELİ	2008
KIRŞEHİR	AKPINAR	2006	BİLECİK	SÖĞÜT	2008
KOCAELİ	KÖRFEZ	2006	BİLECİK	BOZÖYÜK	2008
KONYA	İL	2006	HATAY	İSKENDERUN	2008
NEVŞEHİR	HACİBEKTAŞ	2006	KOCAELİ	KANDIRA	2008
NİĞDE	ALTUNHISAR	2006	NİĞDE	ULUKIŞLA	2008
RİZE	ARDEŞEN	2006	TOKAT	ZİLE	2008

CUMHURİYET HALK PARTİSİ ARAÇ LİSTESİ

İLİ	İLCE Sİ	MARKA	CİNSİ	PLAKA
AFYON	İL	MİT S U B İ S H I	MİNİBÜS	03 EP 906
	EMİRDAĞ	FORD	MİNİBÜS	06 HKU 13
ANKARA	GN. MERKEZ	MERCEDES	OTOBÜS	06 CHP 41
	GN. MERKEZ	FORD	MİNİBÜS	06 HP 901
	GN. MERKEZ	MAN	OTOBÜS	06 CHP 22
	GN. MERKEZ	RENAULT	OTO	06 AU 3255
	GN. MERKEZ	MERCEDES	OTOBÜS	06 CHP 13
	GN. MERKEZ	ISUZU	MİDİBÜS	06 CHP 11
	GN. MERKEZ	ISUZU	MİDİBÜS	06 CHP 30
	GN. MERKEZ	AUDI	OTO	06 CHP 03
	GN. MERKEZ	VW	MİNİBÜS	06 BB 5868
	GN. MERKEZ	RENAULT	VAN	06 BD 9375
	GN. MERKEZ	WW	OTO	06 CHP 02
	GN. MERKEZ	OPEL	OTO	06 CHP 04
	GN. MERKEZ	OPEL	OTO	06 CHP 05
	GN. MERKEZ	OPEL	OTO	06 CHP 06
	GN. MERKEZ	OPEL	OTO	06 CHP 07
	GN. MERKEZ	OPEL	OTO	06 CHP 25
	GN. MERKEZ	MERCEDES	OTO	06 CHP 01
	YENİMAHALLE	ISUZU	MİDİBÜS	06 TM 241
	SİNCAN	FORD	MİNİBÜS	06 DM 287
	ÇANKAYA	VW	MİNİBÜS	06 CHP 82
ANTALYA	İL	IVECO	MİDİBÜS	06 HP 517
	İL	FORD	MİNİBÜS	06 CHP 12
	MERKEZ İLÇE	FORD	MİNİBÜS	06 CHP 82
	GAZİPAŞA	FORD	MİNİBÜS	06 ECA 12
AYDIN				
	NAZİLLİ	HYUNDAI	MİNİBÜS	06 BG 7564
BİLECİK	İL	FORD	MİNİBÜS	06 HP 496
BOLU	İL	FIAT	MİNİBÜS	14 BB 233
BURDUR	İL	FORD	MİNİBÜS	15 NF 315
BURSA	İL	IVECO	MİDİBÜS	16 L 7516
ÇORUM	İL	FORD	MİNİBÜS	19 AD 923
DENİZLİ	İL	ISUZU	MİDİBÜS	20 PC 003
EDİRNE	İL	FORD	MİNİBÜS	22 DP 002
ESKİŞEHİR	İL	HYUNDAI	MİNİBÜS	06 AB 6050
GAZİANTEP	İL	MAN	OTOBÜS	06 AFD 19
GİRESUN	İL	FORD	MİNİBÜS	28 EF 377
GÜMÜŞHANE	İL	FORD	MİNİBÜS	29 AU 051
ISPARTA	İL	FIAT	MİNİBÜS	32 HP 058
İSTANBUL	İL	FORD	MİNİBÜS	34 CHP 46
	İL	FORD	MİNİBÜS	34 CHP 63
	İL	FORD	MİNİBÜS	34 CHP 10
	İL	FORD	MİNİBÜS	34 CHP 81

	İL	FORD	MİNİBÜS	34 CHP 89
	İL	FORD	MİNİBÜS	34 CHP 42
	İL	MERCEDES	MİNİBÜS	34 VR 3418
	BAHÇELİEVLER	MITSUBUSHI	MİNİBÜS	34 TB 4564
	BEŞİKTAŞ	IVECO	MİDİBÜS	06 BD 7382
	GOP	FORD	MİNİBÜS	34 VE 5882
	KAĞITHANE	FORD	MİNİBÜS	34 TG 3902
	ÜSKÜDAR	FORD	MİNİBÜS	34 SHP 78
İZMİR				
	BUCA	PEUGEOT	MİNİBÜS	35 CHP 99
	GÜZELBAHÇE	RENAULT	MİNİBÜS	35 CHP 13
	MENEMEN	FORD	MİNİBÜS	35 SHP 684
	ÖDEMİŞ	PEUGEOT	MİNİBÜS	35 D 0002
	ÇİĞLİ	HYUNDAI	MİNİBÜS	35 AC 969
K. MARAŞ	İL	ISUZU	MİDİBÜS	46 FD 721
KASTAMONU	İL	FIAT	MİNİBÜS	37 EF 001
KAYSERİ	İL	IVECO	MİDİBÜS	34 BPE 55
KIRKLARELİ	İL	MAN	OTOBÜS	34 CHP 31
KİRŞEHİR	İL	FORD	MİNİBÜS	40 DZ 414
KOCAELİ	İL	IVECO	MİDİBÜS	41 KC 574
	İL	MAZDA	MİNİBÜS	41 KK 149
KONYA	İL	MERCEDES	OTOBÜS	42 AKR 74
MALATYA	İL	FORD	MİNİBÜS	44 DE 667
MARDİN	İL	FORD	MİNİBÜS	06 BE 6133
MERSİN	İL	MITSUBUSHI	MİDİBÜS	33 HP 305
MUĞLA	İL	FORD	MİNİBÜS	48 DT 400
	FETHİYE	VW	MİNİBÜS	48 HP 212
	MİLAS	FORD	MİNİBÜS	48 LL 404
NİĞDE	İL	FORD	MİNİBÜS	06 DM 288
ORDU	İL	IVECO	MİDİBÜS	52 AR 041
OSMANİYE	İL	FORD	MİNİBÜS	80 EF 001
SAKARYA	İL	FORD	MİNİBÜS	06 DG 458
SAMSUN	İL	IVECO	MİDİBÜS	06 HP 830
SİNOP	İL	IVECO	MİDİBÜS	67 SF 530
	BOYABAT	FORD	MİNİBÜS	57 DH 667
SİVAS	İL	FORD	MİNİBÜS	06 CHP 75
TEKİRDAĞ				
	ÇORLU	HYUNDAI	MİNİBÜS	59 FZ 203
TOKAT	İL	FORD	MİNİBÜS	60 AE 323
TRABZON	İL	FORD	MİNİBÜS	61 CHP 001

6.6.- YEREL YÖNETİMLER

6.6.1- CHP'Lİ YEREL YÖNETİMLER

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLARI				
İLİ	AD	KOD	PARTİ	FAKS
İZMİR	AZİZ KOCAOĞLU	232	4834461-4258660	4838073
MERSİN	MACİT ÖZCAN	324	2381620	2381643

İL BELEDİYE BAŞKANLARI				
İLİ	AD	KOD	PARTİ	FAKS
MUĞLA	OSMAN GÜRÜN	252	2141543	2120718
EDİRNE	HAMDİ SEDEFÇİ	284	2251024	2120994
ÇANAKKALE	ÜLGÜR GÖKHAN	286	2175402	2171228
KIRKLARELİ	CAVİT ÇAĞLAYAN	288	2123232	2143591
TRABZON	MEHMET VOLKAN CANALIOĞLU	462	3211023	3210801
ARTVİN	EMİN ÖZGÜN	466	2121034	2123712

İLÇE BELEDİYE BAŞKANLARI					
İLİ	ILCESİ	AD	KOD	PARTİ	FAKS
İSTANBUL	AVCILAR	MUSTAFA DEĞİRMENÇİ	212	5911124-5094447	5919571
İSTANBUL	BAKIRKÖY	ATEŞ ÜNAL ERZEN	212	5831023	5831316
İSTANBUL	BEŞİKTAŞ	İSMAİL ÜNAL	212	2804800-9 (9hat)	2804802
İSTANBUL	KADIKÖY	SELAMİ ÖZTÜRK	216	5425055	4143856
ESKİŞEHİR	BEYLİKOVA	HASAN TEZEL	222	5313030	5313829
ESKİŞEHİR	İNÖNÜ	İSMAİL KARAKÖSE	222	5912520	5912026
BURSA	HARMANCIK	AHMET TUFAN	224	8812699	8812020
BURSA	NİLÜFER	MUSTAFA BOZBEY	224	4441603	4512124
BİLECİK	PAZARYERİ	HİKMET ÖZTÜRK	228	3812005	3812616
BİLECİK	YENİPAZAR	MEHMET ÜNAL	228	4312027	4312221
İZMİR	BALÇOVA	MEHMET ALİ ÇALKAYA	232	2781818	2791112
İZMİR	BORNOVA	S. SIRRI AYDOĞAN	232	3881166-3745717 3887836	3887844
İZMİR	ÇEŞME	AHMET FAİK TÜTÜNCÜOĞLU	232	7127158	7126457
İZMİR	ÇİĞLİ	ENSARİ BULUT	232	3864204-05	3769813
İZMİR	FOÇA	GÖKHAN DEMİRAĞ	232	8121127	8122422
İZMİR	GÜZELBAHÇE	ERTAN AVKURAN	232	2342020	2342001
İZMİR	KARABURUN	HAZMA SERDAR YASA	232	7313020	7313133
İZMİR	KARŞIYAKA	CEVAT DURAK	232	3699551-3693349	3697652

İZMİR	KINIK	SÜLEYMAN KAYA	232	6871012	6871449
İZMİR	KIRAZ	İSMET KORKMAZ	232	5723274	5723274
İZMİR	KONAK	ALİ MUZAFFER TUNÇAĞ	232	4894918	4894920
İZMİR	MENDERES	ERGUN ÖZGÜN	232	7821006	7821307
İZMİR	NARLIDERE	ABDÜL BATUR	232	2388741	2388740
İZMİR	SELÇUK	HÜSEYİN VEFA ÜLGÜR	232	8926911	8926913
İZMİR	TORBALI	RAMAZAN İSMAİL UYGUR	232	8561030	8563772
MANİSA	AHMETLİ	CEMAL SÖZÜER	236	7681020-7681300	7681092
MANİSA	SALİHLİ	MUSTAFA UĞUR OKAY	236	7131640-7 HAT	7155081
MANİSA	SARIGÖL	ÖMER KARCI	236	8671007	8672493
ANTALYA	AKSEKİ	OSMAN SALİH ÇELİKEL	242	6781008	6781266
ANTALYA	GAZİPAŞA	CEM BURAK ÖZGENÇ	242	5725452	5721627
MUĞLA	BODRUM	MAZLUM AĞAN	252	3161214	3164913
MUĞLA	DATÇA	EROL KARAKULLUKÇU	252	7123920	7123497
MUĞLA	KÖYCEĞİZ	SALİH ERBAY	252	2624005	2624242
MUĞLA	MARMARIS	MUHAMMET ALİ ACAR	252	4121005	4122864
MUĞLA	MİLAS	HÜROL ÖNDER	252	5121025	5128029
MUĞLA	ULA	ÜMİT KARARSLAN	252	2421214	2422418
MUĞLA	YATAĞAN	HASAN HAŞMET IŞIK	252	5725500	5725013
AYDIN	BOZDOĞAN	SALİM TÜMER APAYDIN	256	4141008	4144293
AYDIN	ÇİNE	OSMAN AYDIN	256	7116924-5	7116285
AYDIN	DİDİM	MÜMİN KAMACI	256	8112560	8113305
AYDIN	KOÇARLI	CENGİZ ŞEN	256	7614024	7614032
AYDIN	KUYUCAK	ALİ ULVİ AKOĞLU	256	3714050	3714495
AYDIN	SÖKE	NECDET ÖZEKMEKÇİ	256	5181084	5182093
DENİZLİ	BOZKURT	SAİM SADIÇ	258	8315858	8314390
DENİZLİ	GÜNEY	HALİT GÜRBÜZ	258	4512010	4512652
DENİZLİ	SARAYKÖY	ORHAN KARAKÖSE	258	4151007-4151016	4153530
DENİZLİ	SERİNHISAR	HÜSEYİN GEMİ	258	5915180	5913364
KOCAELİ	KANDIRA	MUSTAFA ÖĞREN	262	5516271	5513061
BALIKESİR	AYVALIK	HASAN BÜLENT TÜRKÖZEN	266	3121021	3123219
BALIKESİR	BURHANIYE	FİKRET AKOVA	266	4126450	4221006
AFYONKARAHİSAR	ŞUHUT	EKREM ÖZSOY	272	7181222	7181059
KÜTAHYA	ÇAVDARHISAR	İSMAİL TANRIVERDİ	274	3512006	3512059
UŞAK	BANAZ	TAHSİN ERDEM	276	3151035	3152737
UŞAK	SİVASLI	DURSUN POYRAZ	276	6181004-1156	6182111
TEKİRDAĞ	ÇORLU	ALTAN ERSİN	282	6515013	6512939
TEKİRDAĞ	SARAY	MAHMUT HALİLCİKOĞLU	282	7681005	7680055
EDİRNE	ENEZ	MUSTAFA SÜNNETÇİ	284	8116518	8116151
EDİRNE	KEŞAN	MEHMET ÖZCAN	284	7141063	7140985
EDİRNE	MERİÇ	EROL DÜBEK	284	4151386	4151083
EDİRNE	SÜLOĞLU	İSMET BALIN	284	3113002	3113421
ÇANAKKALE	BAYRAMIÇ	İSMAİL SAKİN TUNÇER	286	7731293	7733113
ÇANAKKALE	ÇAN	ALİ SARIBAŞ	286	4161009-4166090	4162366
KIRKLARELİ	BABAESKİ	MUZAFFER HALUK TEZSEZER	288	5121119-5125480	5124120
KIRKLARELİ	KOFAZ	NİHAT ÖZTÜRK	288	7622100-7622005	7622099
ANKARA	AYAŞ	ALİ BAŞKARAAĞAÇ	312	7122600-01-02	7122120
ANKARA	ÇANKAYA	MUZAFFER ERYILMAZ	312	4588800	4314468
ANKARA	ELMADAĞ	ÖMER AĞA KURT	312	8630650	8633660
ADANA	TUFANBEYLİ	M. MUSTAFA BULUN	322	7818391-7818875	7818391
MERSİN	ANAMUR	M. SUPHİ ALP	324	8141115	8142021
MERSİN	AYDINCIK	AHMET BAHAR	324	8413050	8412587

HATAY	ERZİN	MEHMET GÜVEN	326	6815881	6814981
HATAY	SAMANDAĞ	ALİ TERZİ	326	5121007	5123200
OSMANİYE	SUMBAS	NECATİ GÜVEL	328	7848007	7848007
KONYA	DOĞANHİSAR	MEHMET ÖZTOKLU	332	5561322-1446	5561205
KONYA	HADİM	YILMAZ ÇETİN	332	4181120	4181827
GAZİANTEP	ARABAN	HASAN DOĞRU	342	6112210-6112211	6387304
KAHRAMANMARAŞ	NURHAK	AHMET AKKUŞ	344	4712110	4712002
KAHRAMANMARAŞ	PAZARCIK	MEMİŞ ÖZDAL	344	3114071	3114023
KİLİS	POLATELİ	MUSTAFA POLAT	348	7251255	
KAYSERİ	FELAHİYE	GÜRSEL KISIR	352	7912014	7912160
YOZGAT	BOĞAZLIYAN	MUSTAFA ÖZDAL	354	6454990	
YOZGAT	ÇANDIR	MUSTAFA ORHAN BULUCU	354	7161761-62	7161653
SAMSUN	ALAÇAM	FIRAT ANARAT	362	6220002	6220230
ÇORUM	MECİTÖZÜ	SELÇUK AKSOY	364	4612138-4612007	4612247
ÇORUM	ORTAKÖY	HACI ÖMER ATAK	364	4914013	
KASTAMONU	ABANA	ŞEVKET YAZKAN	366	5641165-5643364	5641018
KASTAMONU	ARAÇ	BAHTİYAR YAŞAR	366	3621012	3621219
KASTAMONU	DADAY	KADİR ER	366	6161006	6161006
KARABÜK	YENİCE	MUSTAFA AKAY	370	7661414	7661524
BOLU	MENGEN	YURDAKUL ERÖZ	374	3561400	3561201
BARTIN	KURUCAŞİLE	HÜSEYİN SEVİM	378	5181009	5181891
BARTIN	ULUS	HÜSEYİN ULUS	378	4161015	4161492
NEVŞEHİR	ÜRGÜP	KASIM UĞUR	384	3417076	3414226
KIRŞEHİR	AKPINAR	ŞÜKRÜ TURGUT	386	4122006	4122006
NİĞDE	ULUKIŞLA	HACI AVŞAR	388	5112134	5118007
DİYARBAKIR	ÇÜNGÜŞ	MEHMET GEÇİTLİ	412	5412455	
ŞANLIURFA	HALFETİ	MAHMUT ÖZDEMİR	414	7511100	
ADİYAMAN	TUT	MAHMUT KARAKUŞ	416	4412002	4412003
MALATYA	HEKİMHAN	VAHİT MUTLU	422	7133086	7133088
MALATYA	PÖTÜRGE	NECDET AYAYDIN	422	5612012	5612398
BİNGÖL	KIĞI	COŞKUN GÜVEN	426	3112363	3112502
TUNCELİ	NAZİMİYE	BERTAL ATEŞ	428	4112019	4112462
ERZURUM	KARAÇOBAN	ALİCAN KOCAKAYA	442	5912158	
ERZURUM	KÖPRÜKÖY	CAHİT KARASU	442	6912002	
ORDU	GÖLKÖY	RECEP KARAAHMETOĞLU	452	7412140-7412032	7412235
ORDU	MESUDİYE	AHMET BAKİ YILMAZ	452	7612003	7612144
GİRESUN	DERELİ	MUZAFFER KARAKAYALI	454	3813007	3813154
GİRESUN	TİREBOLU	BURHAN TAKIR	454	4114016	4112077
TRABZON	MAÇKA	ERTUĞRUL GENÇ	462	5121006	5122056
RİZE	HEMŞİN	BAŞAR CUMBUR	464	6412990(3 HAT)	6413030
RİZE	PAZAR	HİKMET HATIRNAZ	464	6121130	6121134
ARTVİN	ARDANUÇ	YILDIRIM DEMİR	466	6112011	6112011
ARTVİN	ARHAVİ	MUSA ULUTAŞ	466	3124006-3124529	3124006
ARTVİN	MURGUL	MEHMET YILDIRIM	466	7113011	7114001
ARTVİN	ŞAVŞAT	MEHMET NACİ KÖROĞLU	466	5171481	5171026
ARDAHAN	DAMAL	GÜLCEMAL FİDAN	478	6514778	
ARDAHAN	POSOĞ	ŞÜKRÜ BOZYİĞİT	478	5112015	5112247

BELDE BELEDİYE BAŞKANLARI

İLİ	İLCESİ	AD	KOD	PARTİ	FAKS
İSTANBUL	B.ÇEKMECE / KUMBURGAZ	HÜSEYİN ÇORBACIOĞLU	212	8852500	8856984
İSTANBUL	ÇATALCA / BINKILIÇ	GÖKAY SAVAŞAN	212	7793029	7793195
İSTANBUL	ÇATALCA / DURUSU	ENGİN AKMAN	212	7676001	7677870
ESKİŞEHİR	ALPU / OSMANİYE	AHMET NURİ ATASEVEN	222	5185211	5185211
ESKİŞEHİR	SEYİTGAZİ / DOĞANÇAYIR	KEMAL ULUKOCA	222	6782032	6782384
BURSA	İNEGÖL / KURŞUNLU	ERKAN DÖNMEZ	224	7212006	7212006
BURSA	İZNİK / ELBEYLİ	KENAN KARAKAŞ	224	7612080	7612709
BURSA	NİLÜFER / AKÇALAR	RECEP TANLAK	224	4885005-06-07	4885011
BURSA	NİLÜFER / GÖRÜKLE	MUSTAFA BILTEKİN	224	4832688 0224-4833860	
BURSA	ORHANELİ / GÖYNÜKBELEN	HÜSEYİN BOZKURT	224	8225325	8225325
YALOVA	ALTINOVA / SUBAŞI	ALİ EKBER FİDAN	226	4612048	
YALOVA	ÇINARCIK / KORU	RECEP BAŞKAN	226	2495936	
BİLECİK	BOZÖYÜK / CİHANGAZİ	ZEKİ ÜNAL	228	3222003	3222389
BİLECİK	BOZÖYÜK / DODURGA	DİLAVER YİĞİT	228	3212035	3212003
İZMİR	BAYINDIR / ZEYTİNOVA	ALİ DOĞU	232	5865051	5865051
İZMİR	ÇEŞME / ALAÇATI	MUHİTTİN DALGIÇ	232	7168006	7168049
İZMİR	ÇİĞLİ / SASALI	VELİ KASAP	232	3273048-3273001	3273747
İZMİR	FOÇA / GERENKÖY	ORHAN BORA	232	8218200-01	8218200
İZMİR	FOÇA / YENİFOÇA	OSMAN YURTSEVEN	232	8146416-8148483	8149186
İZMİR	GÜZELBAHÇE / YELKİ	MEHMET SOYOĞLU	232	2367003	2367723
İZMİR	KARABURUN / MORDOĞAN	AHMET ÇAKIR	232	7375050	7377108
İZMİR	KEMALPAŞA / BAĞYURDU (PARSA)	RİDVAN ÜRETEN	232	8842001	8842118
İZMİR	KEMALPAŞA / ÖREN	ALİ OĞUZ	232	8748016	8748022
İZMİR	KEMALPAŞA / YUKARIKIZILCA	VAHAP POYRAZ	232	8705001	8715139
İZMİR	MENDERES / GÜMÜŞSUYU (GÜMÜLDÜR)	BÜLENT RÜZGAR	232	7931060	7931419
İZMİR	MENDERES / ÖZDERE	HALDUN ERTOK	232	7975028	7975028
İZMİR	MENEMEN / KOYUNDERE	İRFAN ARAS	232	8461105	8461102
İZMİR	MENEMEN / SEYREKKÖY	NURGÜL UÇAR	232	8447460-8447096	8447356
İZMİR	ÖDEMİŞ / BİRGİ	MUHİTTİN CUMHUR ŞENER	232	5315004	5315177
İZMİR	ÖDEMİŞ / BOZDAĞ	MEHMET KESKİN	232	5477085	5477085
İZMİR	ÖDEMİŞ / OVAKENT (ADAGİDE)	ALİ DEMİREL	232	5672007	5670179
İZMİR	SEFERİHİSAR / ÜRKMEZ	OSMAN ÜRKMEZ	232	7421043	7422860
İZMİR	TİRE / GÖKÇEN / (FATA)	MUSTAFA ÖNEN	232	5121059	5112077
İZMİR	TORBALI / YAZIBAŞI (HORTUNA)	İBRAHİM ÇINKILIÇ	232	8538012	8538225
MANİSA	AKHİSAR / BEYOBA	TALAT ÜNLÜ	236	4235781	4235003
MANİSA	AKHİSAR / KAYALIOĞLU (ÇAKIROĞLU)	MEHMET GÖKFİLİZ	236	4272003	4272088
MANİSA	AKHİSAR / OVAKÖY (MEDAR)	SÜLEYMAN EGE	236	4511249	4511266
MANİSA	ALAŞEHİR / YEŞİLYURT	HALİL GÜNAY	236	6854005	6854015
MANİSA	MERKEZ / ÜÇPINAR	YASİN HALAT	236	2657687	2657688
MANİSA	MERKEZ / YENİKÖY	HALİM AKAN	236	2867019	2867312
MANİSA	SALİHLİ / GÖKEYÜP	MEHMET TAŞDEMİR	236	7364005	7364004
MANİSA	SALİHLİ / KARATAŞ(ADALA)	SÜLEYMAN UĞUZ	236	7322008	7323023
MANİSA	SARUHANLI / GÜMÜLCELİ	SÜLEYMAN ÇAKIR	236	3884323	3884322
MANİSA	SARUHANLI / KUMKUYUCAK	ERGÜN KARACAN	236	3656300	3656086
MANİSA	SARUHANLI / NURİYE (BURUNÖREN)	HASAN KARAPEHLİVAN	236	3775045	3775003
ANTALYA	AKSEKİ / GÜÇLÜKÖY	ALİ AKBAŞ	242	6858165	6858173
ANTALYA	AKSEKİ / SÜLEYMANİYE	MUSTAFA UYGUN	242	6747155	6747154
ANTALYA	ELMALI / AKÇAY (AYVASIL-KAŞÇIFTLIĞI)	MEHMET TUFAN	242	6292019	6292142
ANTALYA	FİNİKE / SAHİLKENT (İNCİRAĞACI)	ÖMER ÇIRPAR	242	8551600-3795	8553796
ANTALYA	KEMER / GÖYNÜK	NECATİ TOPALOĞLU	242	8151300	8151300

ANTALYA	KORKUTELİ / BÜYÜKKÖY	MUSTAFA DINCAY	242	6461010-6461220	6461221
ANTALYA	KORKUTELİ / ÇOMAKLI (FIĞILA)	MUSTAFA AKMAN	242	6625001	6625381
ANTALYA	KORKUTELİ / YELTEN	HASAN YAĞCIOĞLU	242	6513003	6513004
ANTALYA	MANAVGAT / / SARILAR	MUSTAFA ERKAN ERSOY	242	7463160	
ANTALYA	MANAVGAT / KIZILOT	MUSTAFA KEÇER	242	7482302	7482303
ANTALYA	MANAVGAT / TAŞAĞIL	ŞAKİR ERGİN	242	7622029	7622028
ANTALYA	MERKEZ / DAĞBELİ (HAFIZBEL)	ALİ GÖKAY	242	4382009	4382031
ANTALYA	MERKEZ / KARAVELİLER	OSMAN UĞUR	242	4134346	4134344
ANTALYA	MERKEZ / KONYAALTI	MUHİTTİN BÖCEK	242	2590921-22	2590033
ANTALYA	MERKEZ / MURATPAŞA	SÜLEYMAN EVCİLMEN	242	3245429-3244002	2480805
ANTALYA	SERİK / ABDURRAHMANLAR	YUSUF GİZLİ	242	7323050-7323019	
ISPARTA	GELENDOST / BAĞILLI	BAYRAM ALBAYRAK	246	3854888	3854541
ISPARTA	SENİRKENT / ULUĞBEY	SABRİ SARKAYA	246	5198017	5198175
ISPARTA	YALVAÇ / BAĞKONAK (ÖRKENEZ)	MEVLÜT GÜRSAL	246	4477005	4477023
BURDUR	ÇAVDIR / KOZAĞACI	HASAN ERDEN	248	4574232	4574232
BURDUR	MERKEZ / KOZLUCA	ŞEVKET AKSÖZ	248	2744008	2744515
MUĞLA	BODRUM / GÜMÜŞLÜK	MEHMET ÜLKÜM	252	3944480	3943758
MUĞLA	BODRUM / YALIKAVAK	MUSTAFA SARUHAN	252	3854102	3854463
MUĞLA	FETHİYE / ÇİFTLİK	M.HALİL DOĞAN	252	6239185	6230894
MUĞLA	FETHİYE / GÖCEK	RECEP ÇATIR	252	6451030	6451452
MUĞLA	FETHİYE / ÖLÜDENİZ	KERAMETTİN YILMAZ	252	6166086	6166387
MUĞLA	FETHİYE / YEŞİLÜZÜMLÜ	ÖNDER GENÇ	252	6655003-6655508	6655007
MUĞLA	MARMARIS / ARMUTALANI	MUHAMMET ÜNLÜ	252	4170475	4170389
MUĞLA	MARMARIS / İÇMELER	YAVUZ ÇOKBERKİT	252	4553009	4553972
MUĞLA	MARMARIS / TURUNÇ	ALİ FUAT FİDAN	252	4767168	
MUĞLA	MERKEZ / KAFACA	MURAT GÖKALP	252	2277038	2277235
MUĞLA	MERKEZ / YERKESİK	MUSTAFA KARADAĞ	252	2322002	2322500
MUĞLA	MİLAS / ÖREN	KAZIM TURAN	252	5322647-48	5322647
MUĞLA	MİLAS / SELİMİYE	MEHMET GÜL	252	5422009	5422047
MUĞLA	ULA / AKYAKA	AHMET ÇALCA	252	2435111-2435212	2435999
MUĞLA	ULA / GÖKOVA	DURMUŞ ALİ SAZAKLI	252	2466006	2466610
MUĞLA	YATAĞAN / BOZARMUT	NAZİF UYSAL	252	5767040	5767675
MUĞLA	YATAĞAN / TURGUT(LEYNE)	MUAMMER BAHÇELİ	252	5734003	5734075
AYDIN	KARACASU / GEYRE	HÜSEYİN KUNAK	256	4488042-4488181	4488180
AYDIN	KOÇARLI / BIYIKLI	ABİDİN ASLAN	256	7761344	7761343
AYDIN	KOÇARLI / YENİKÖY	ERDAL ERASLAN	256	7745023	7745050
AYDIN	KUYUCAK / / KURTULUŞ	İSMET SOLAK	256	3891233	3891232
AYDIN	SÖKE / GÜLLÜBAHÇE	YILMAZ SALBAŞ	256	5471004-5471315	5471021
AYDIN	SÖKE / SARIKEMER	İBRAHİM İLHAN	256	5574345	5574460
AYDIN	SÖKE / SAVUCA	HALİL KARAÇILAK	256	5210121	5211728
DENİZLİ	AKKÖY / GÖLEMEZLİ	ALİ ÇAKIR	258	4634112	4634112
DENİZLİ	BEKİLLİ / KUTLUBEY	YALÇIN TOSUN	258	7954002	7954002
DENİZLİ	BOZKURT / İNCELER	SÜLEYMAN TEL	258	8417003	8417313
DENİZLİ	ÇAL / ORTAKÖY	HASAN ŞAKİR DURANOĞLU	258	7546697-6001	7546428
DENİZLİ	ÇAL / SELCEN	HÜDAİ KÖLGESİZ	258	7512051	7512789
DENİZLİ	ÇARDAK / BEYLERLİ	ARIF YALÇINKAYA	258	8537003	8537003
DENİZLİ	ÇİVRİL / ÇITAK	ÖMER BALYIMEZ	258	7224055	7224027
DENİZLİ	ÇİVRİL / EMİRHİSAR	LEVENT KOÇHAN	258	7118004	7118256
DENİZLİ	GÜNEY / EZİLER	MUSA YILMAZ	258	4591004	4591235
DENİZLİ	HONAZ / KARAÇAY	SEZGİN KARATEKE	258	8177003	8177202
DENİZLİ	HONAZ / KOCABAŞ	İSA CİN	258	8145042	8145210
DENİZLİ	KALE / GÖLBAŞI	MUSTAFA MÜFTÜOĞLU	258	6745217	6745217
DENİZLİ	MERKEZ / AŞAĞIŞAMLI	YAKUP AKBABA	258	3817052-53	3817054
DENİZLİ	MERKEZ / CANKURTARAN	NAZMİ GÜNDÜZ	258	2765083	2765177

DENİZLİ	MERKEZ / GÖZLER	ALİ AKKAYA	258	2842001	2842169
DENİZLİ	MERKEZ / HALLAÇLAR	ÖZCAN YILAN	258	3612481-82	3612481
DENİZLİ	MERKEZ / KARAHAYIT	İBRAHİM VURAL	258	2714325	2714327
DENİZLİ	SARAYKÖY / SİĞMA	NAİL ÇÖZER	258	4221037	4221316
DENİZLİ	TAVAS / ULUKENT / (ULUKÖY)	BEKİR PARILTI	258	6411115	6411118
KOCAELİ	KÖRFEZ / KIRAZLIYALI	CEVDET ŞAHİN	262	5283846-5283209	5287917
KOCAELİ	MERKEZ / UZUNÇİFTLİK	YAŞAR SÖNMEZ	262	3712130-3712110	3714574
KOCAELİ	MERKEZ / UZUNTARLA	ÖMER HAZER	262	3752970	3752972
BALIKESİR	BALYA / / ŞİFA / (İLİCA)	MUSTAFA TEPELİ	266	4965121	4965125
BALIKESİR	BİGADIÇ / İSKELEKÖY	HÜSEYİN AŞIK	266	6337001-6337002	6337684
BALIKESİR	BURHANIYE / PELİTKÖY (ZEYTİNPINAR)	HÜSEYİN KAYACIK	266	4231277	4231279
BALIKESİR	EDREMIT / AKÇAY	CAHİT INCEOĞLU	266	3851300-3851400 3851500	3856070
BALIKESİR	EDREMIT / ALTINOLUK	İSMAIL AYNUR	266	3961167-3961424	3961554
BALIKESİR	EDREMIT / GÜRE	KAMİL SAKA	266	3873002	3873003
BALIKESİR	EDREMIT / ZEYTİNLİ	ŞADAN AYTAÇ	266	3771222	3771332
BALIKESİR	ERDEK / OCAKLAR	HÜSEYİN DURAK	266		
BALIKESİR	GÖMEÇ / KARAĞAÇ	ŞENOL HALKALI	266	3677012	3677256
AFYONKARAHİSAR	BOLVADİN / B.KARABAĞ	FARUK AKYOL	272	6218180	6218001
AFYONKARAHİSAR	BOLVADİN / KEMERKAYA	ERTUĞRUL YILMAZ	272	6232001	6232299
AFYONKARAHİSAR	DİNAR / KADILAR	KASIM ÖZKAN	272	3661012	
AFYONKARAHİSAR	DİNAR / KINIK	AHMET ERDAL	272	3761011-1014	3761013
AFYONKARAHİSAR	İHSANIYE / GAZLIGÖLAKÖREN	İDRİS KAYA	272	2747082	2747263
AFYONKARAHİSAR	İHSANIYE / KARACA AHMET	ORHAN KABAYEL	272	2754174	2754003
AFYONKARAHİSAR	İHSANIYE / YAYLABAĞI	AHMET KESGİN	272	2822777	2822772
AFYONKARAHİSAR	MERKEZ / IŞIKLAR	ALPER KİREZ	272	2483014	2484041
AFYONKARAHİSAR	SANDIKLI / BAŞAĞAÇ	NECATİ KAZANPINAR	272	5222270	5222270
AFYONKARAHİSAR	SANDIKLI / SORKUN	İHSAN VURKAN	272	5282201 (5 HAT)	5282205
AFYONKARAHİSAR	SULTANDAĞI / DEREÇİNE	İRFAN GÖKTÜRK	272	6964004-4395-4396	6964004
AFYONKARAHİSAR	SULTANDAĞI / KIRCA	YILMAZ ALBAYRAK	272	6561360	6562077
AFYONKARAHİSAR	SULTANDAĞI / YEŞİLÇİFTLİK	ZEKERİYA ÖLMEZ	272	6561603	6561363
AFYONKARAHİSAR	ŞUHUT / EFE	HASAN ÇETINKAYA	272	7684595	7684595
KÜTAHYA	EMET / EĞRİGÖZ	MEHMET ALKAN	274	4777185	4777186
UŞAK	SIVASLI / AĞAÇBEYLİ (KUREYŞ)	ŞADAN AKÇAY	276	6287004	6287302
UŞAK	SIVASLI / TATAR	AHMET KARATAŞ	276	6485003	6485498
UŞAK	ULUBEY / HASKÖY	AYNUR YURTSEVER	276	7565219	7565219
UŞAK	ULUBEY / KIŞLA	VELİ ACAR	276	7866399	7866398
TEKİRDAĞ	HAYRABOLU / ŞALGAMLI	ERGÜL OĞUZ	282	3376476	3376001
TEKİRDAĞ	MALKARA / BALABANCIK	HÜSEYİN AKGÜLLER	282	4478122	4478152
TEKİRDAĞ	MERKEZ / KUMBAĞ	SAMİ EREN	282	2834006	2836004
EDİRNE	İPSALA / İBRİKTEPE	GALİP GÖREN	284	6468004	6468004
EDİRNE	KEŞAN / ÇAMLICA	HALİL BÜYÜKYATIKÇI	284	7433050	7433002
EDİRNE	UZUNKÖPRÜ / YENİKÖY	YÜKSEL EMRE	284	5343001	5343219
ÇANAKKALE	AYVACIK / GÜLPINAR	ÜNAL KARAGÖZ	286	7428327	7428005
ÇANAKKALE	EZİNE / MAHMUDİYE	HÜSEYİN DEMİREL	286	6287775	6287624
ÇANAKKALE	LAPSEKİ / ÇARDAK	MUSTAFA DANIŞ TANRIÖVER	286	5325090	5325170
ÇANAKKALE	LAPSEKİ / UMURBEY (BERGAZ)	AHMET VEDAT ÖZKAN	286	5427009	5427044
ÇANAKKALE	MERKEZ / İNTEPE	ALAATTİN ÖZKURNAZ	286	2233557	2233488
ÇANAKKALE	MERKEZ / KUMKALE	SÜLEYMAN ERTE	286	2880046	2880171
ÇANAKKALE	YENİCE / HAMDİBEY (KOYUNELİ)	METİN SEVER	286	4890782	4890626
KIRKLARELİ	BABAESKİ / ALPULLU	AHMET DURGÜN	288	5231021	5232816
KIRKLARELİ	BABAESKİ / BÜYÜKMANDIRA	MEHMET ŞÜKRÜ ÇÖLGEÇEN	288	5334015-4515	5334046
KIRKLARELİ	BABAESKİ / KARAHALİL	REMZİ KARAYEL	288	5437001	5437483
KIRKLARELİ	BABAESKİ / SİNANLI	İLHAN ERİŞ	288	5222026-2101	
KIRKLARELİ	DEMİRKÖY / İĞNEADA	TAHİR IŞIK	288	6922180-81	6922183

KIRKLARELİ	LÜLEBURGAZ / AHMETBEY	RECEP AYAZ	288	4231001-4231141	4231187
KIRKLARELİ	MERKEZ / KAVAKLI	İNCİ TUNÇ	288	2461002	2461007
KIRKLARELİ	PINARHİSAR / KAYNARCA (YENİ)	SEYİT UÇAN	288	6457152	6457152
KIRKLARELİ	VİZE / KIYIKÖY	İSMAİL GÖK	288	3886003	3886007
ANKARA	BEYPAZARI / URUŞ	MUHAMMET REŞAT BÜYÜKGEDİK	312	7733102	77333197
ANKARA	ELMADAĞ / HASANOĞLAN	AHMET POYRAZ	312	8661006	8662011
ANKARA	GÜDÜL / YEŞİLÖZ(KEŞANÖZ-ÖRENKAŞI)	HASAN ÇOBAN	312	7244013-7244090	7244154
ANKARA	HAYMANA / BALÇIKHİSAR	HACI ÖZKAN	312	6632266-6632200 6632235	6632200
ANKARA	HAYMANA / BUMSUZ	NEVZAT DOĞAN	312	6643209	6643210
KIRIKKALE	BALIŞEYH / KOÇUBABA	İLHAMİ TUNCER	318	7838067	7838072
KIRIKKALE	DELİCE / BÜYÜKAVŞAR	MAHMUT AYAZGÜN	318	6583002	6583123
KIRIKKALE	KESKİN / KÖPRÜKÖY	OĞUZHAN KÖPRÜLÜ	318	5758186	5758187
ADANA	CEYHAN / DORUK	YAŞAR ŞENAL	322	6452010-2020	
ADANA	CEYHAN / KURTKULAĞI	TALAT DAYAN	322	6427040	6427040
ADANA	YÜREĞİR / SULUCA	LATİF ULUÇ	322	3943257	3943331
MERSİN	MERKEZ / ADANALIOĞLU	M.KASIM CANBOLAT	324	4522158/59	4522414
MERSİN	MERKEZ / AKDENİZ	KENAN YÜCESOY	324	3363759	3364016
MERSİN	MERKEZ / BAHÇELİ	HALİL ÜNAL	324	4563382	4563741
MERSİN	MERKEZ / DİKİLİTAŞ	ŞENOL TEMEL	324	4532317-18-19	4532317
MERSİN	MERKEZ / KAZANLI	KENAN YILDIRIM	324	4512053	4512239
MERSİN	MERKEZ / MEZİTLİ	ÖNDER HAKAN DEMİRSOY	324	3583638	3570042
MERSİN	MERKEZ / YENİŞEHİR	İBRAHİM GENÇ	324	3274663	3276377
MERSİN	SİLİFKE / TAŞUCU	ALİ ŞAHİN	324	7414169	7414255
MERSİN	TARSUS / ÇATALKUYU (YEŞİLTEPE)	ERDEN ZAMAN	324	6487271-72	6487362
MERSİN	TARSUS / YENİCE	VELİ SERİN	324	6513005	6512080
HATAY	İSKENDERUN / ARSUZ	FUAT SÜME	326	6433334	6432072
HATAY	İSKENDERUN / GÖZCÜLER	NECMETTİN GÜLER	326	6612081	6612173
HATAY	İSKENDERUN / KARAYILAN	ERDAL KAYIŞ	326	6542632	6542545
HATAY	İSKENDERUN / MADENLİ	ASAF GÜVEN	326	6582155	6582310
HATAY	İSKENDERUN / NARDÜZÜ	AHMET ŞANLI	326	6415267	6415269
HATAY	İSKENDERUN / ÜÇGÜLLÜK	BEDİ PALTA	326	6511003	6511003
HATAY	MERKEZ / DURSUNLU	SELAHATTİN ALTINÖZ	326	2381125	
HATAY	MERKEZ / EKİNCİ	NAİF TUNCER	326	2638650	2638650
HATAY	MERKEZ / HARBİYE	HİKMET KARAALİ	326	2314620	2314620
HATAY	MERKEZ / KUZEYTEPE	ZİHNİ ATEŞ	326	2414535	2157436
HATAY	MERKEZ / MAŞUKLU	TACETTİN ALPASLAN	326	2211921	
HATAY	MERKEZ / ODABAŞI	SÜLEYMAN OCAK	326	2210715	2210715
HATAY	MERKEZ / SERİNYOL	SABAHATTİN İNAL	326	2332115	2332411
HATAY	MERKEZ / SUBAŞI	SELAHATTİN ATAĞAN	326	2832287-2324	2032324
HATAY	MERKEZ / TOYGARLI	SELAHATTİN KARA	326	2727275-2727510	2727276
HATAY	MERKEZ / YEŞİLPINAR	MALİK KILIÇ	326	2763422	2764459
HATAY	SAMANDAĞ / AKNEHİR	M. ALİ GÜLÜM	326	5450003	
HATAY	SAMANDAĞ / KOYUNOĞLU	CELAL GÜZEL	326	5644035	5644493
HATAY	SAMANDAĞ / KUŞALANI	SÜLEYMAN RAY	326	5362394-95	
HATAY	SAMANDAĞ / MIZRAKLI	NAİM CAMUZ	326	5442888	
HATAY	SAMANDAĞ / SUTAŞI	AYHAN SAĞALTICI	326	5368684-1775	5361882
HATAY	SAMANDAĞ / TOMRUKSUYU	İBRAHİM DİNLER	326	5849010	
OSMANİYE	DÜZİÇİ / ELLEK	İBRAHİM COŞKUN	328	8827468	8827418
OSMANİYE	DÜZİÇİ / YARBAŞI	ÖKKEŞ YÜCEL	328	8862590-91-92	8862591
OSMANİYE	MERKEZ / KIRMITLI	ALİ MURTAZA DOĞAN	328	8325556	8141821
KONYA	AKŞEHİR / ENGİLİ	FAHRETTİN ÖKSÜZ	332	8183024	
KONYA	AKŞEHİR / REİS	MEVLÜT İBİŞ	332	8234016	8234601
KONYA	CİHANBEYLİ / KUŞCA	ETHEM OLGUN	332	6877010	6877009
KONYA	CİHANBEYLİ / KÜTÜKUŞAĞI	SAMİ ARABACI	332	6295257	6925258

KONYA	ÇİHANBEYLİ / YENİCEOBA	FIRAT KIZILKAYA	332	6761500	6761500
KONYA	DOĞANHISAR / KOÇAŞ	DUR SUN ARTVİN	332	5591331-1056	
KONYA	EREĞLİ / ZENGEN	HÜSEYİN KAYA	332	7251011-1237	7261239
KONYA	HÜYÜK / MUTLU	HALİL AKGÜN	332	5431998	5431814
KONYA	ILGIN / ARGITHAN	RECEP ALAŞAHİN	332	8892014	
KONYA	ILGIN / GÖKÇEYURT	EŞRAF KORKMAZ	332	8916135	8916135
KONYA	KULU / CELEP	NEBİ DELEN	332	6476754	6476917
KONYA	SEYDİŞEHİR / ORTAKARAÖREN	HASAN HÜSEYİN CANSEVER	332	5851127	5851106
KONYA	YUNAK / PİRİBEYLİ (Y.PİRİBEYLİ)	MEVLÜT ÇALINALTI	332	8567003	8567305
KARAMAN	ERMENEK / KAZANCI	OĞUZ TEKİN	338	7567160	7567016
KARAMAN	MERKEZ / KILBASAN	AHMET ERTUĞRUL	338	2324005	2324192
KARAMAN	MERKEZ / TAŞKALE (KIZILLAR)	HAYRETTİN ÖMER GÜNEŞ	338	2354003	2354003
KARAMAN	MERKEZ / YOLLARBAŞI	HASAN HÜSEYİN TÜRKER	338	2345111	2345050
GAZİANTEP	ARABAN / ELİF	CUMA ALTINBAŞ	342	6387303	6387304
GAZİANTEP	ŞAHİNBEY / CEVİZLİ	MUSTAFA ASLAN	342	4781020	4781068
KAHRAMANMARAŞ	AFŞİN / ARITAŞ	MUHTEMİT DAĞLI	344	5212002	5212124
KAHRAMANMARAŞ	Ç.CERİT / BOZLAR	ALİ TUTAY	344	3542223	3542223
KAHRAMANMARAŞ	ELBİSTAN / BAKIŞ	KAMBER YURDAKURBAN	344	4362354-55	4362356
KAHRAMANMARAŞ	ELBİSTAN / DEMİRCİLİK	ŞAHİN TEMUR	344	4371162	4371163
KAHRAMANMARAŞ	NURHAK / BARIŞ	ŞAH İSMAİL ELMA	344	4751027	4751027
SIVAS	GEMEREK / ÇEPNİ	HÜSEYİN ERDAL	346	6630002	
SIVAS	ZARA / ŞEREFİYE	RAGİP COŞKUN	346	8366161	8366162
KAYSERİ	AKKIŞLA / GÖMÜRGEN	SELAHATTİN BAYDAN	352	5955166-67	5955268
KAYSERİ	TOMARZA / EMİRÜŞAĞI	KADİR YILMAZ	352	6636059	6636059
YOZGAT	BOĞAZLIYAN / DEVECİPINAR	FARUK TÜRKMEN	354	6647002-6647031 6647072	
YOZGAT	BOĞAZLIYAN / UZUNLU	İLHAMİ ŞAŞMAZ	354	6748003	6748320
YOZGAT	ÇANDIR / BÜYÜKKIŞLA	HASAN CİDDİOĞLU	354	7162501-2	7162600
YOZGAT	ÇAYIRALAN / EVCİLER	AHMET DEMİREL	354	7533149	
YOZGAT	YENİFAKILI / BEKTAŞLI	TAHSİN ÖZKAN	354	6215003	6215145
TOKAT	ALMUS / CİHET	ALİ KURT	356	4791372	4214218
TOKAT	ALMUS / GÖLGELİ	SALİH AKYURT	356	4255200	
TOKAT	ALMUS / GÖRÜMLÜ	ERDOĞAN ÇOBAN	356	4311274	4311273
TOKAT	ALMUS / KINIK	MUSTAFA GÜR SOY	356	4331132-33	
TOKAT	NİKSAR / GÜRÇEŞME(YAPRAKLI)	NURETTİN ÜSTÜN	356	5325101-5325018	5325018
TOKAT	NİKSAR / ÖZALAN	DURMUŞ ÖZDEMİR	356	5411222	5411220
TOKAT	NİKSAR / YOLKONAK	NURETTİN DİNÇ	356	5337014	5337014
TOKAT	REŞADIYE / BÜŞÜRÜM	BEKİR SAMİ ŞEN	356	4831370	4831301
TOKAT	REŞADIYE / ÇEVRECİK	CENGİZ GÜL	356	4831203	4831369
TOKAT	REŞADIYE / SOĞUKPINAR	NAZMİ YÜCEL	356	4614868	
TOKAT	TURHAL / ULUTEPE	BEKİR ATILGAN	356	2881311	
TOKAT	ZİLE / YALINYAZI	HASAN KAPLAN	356	3355119	3355503
AMASYA	MERKEZ / DOĞANTEPE(ZARA)	BÜLENT ECEVİT KÜP	358	2735003	27351900
AMASYA	MERKEZ / YASSIÇAL(EBEMİ)	HÜSEYİN GAZELCİ	358	2416002	2416002
AMASYA	TAŞOVA / ALPASLAN (ZUDAY-YOLBAŞI)	SITKI KIYMET	358	3738866	3738866
AMASYA	TAŞOVA / GÖLBAYLI (BORABOY)	HAMZA DÖNER	358	3455001	3455039
SAMSUN	MERKEZ / ATAKENT	TEMEL ÇALIKOĞLU	362	4382033	4375360
ÇORUM	ALACA / ALACAHÖYÜK	HÜSEYİN SAYKAN	364	4227515-18	4227517
ÇORUM	SUNGURLU / KALEDERE	BAHRİ KARACA	364	3412011	3412013
ZONGULDAK	ÇAYCUMA / KARAPINAR	ERCAN KINAÇ	372	6283762	6223230
ZONGULDAK	ÇAYCUMA / NEBİOĞLU	ERTAN AYDOĞAN	372	6587122	6587039
ZONGULDAK	EREĞLİ / KANDİLLİ(ARMUTÇUK)	MEHMET K.İPEKÇİ	372	3272353	3271231
ZONGULDAK	GÖKÇEBEY / HACİMUSA	VEYSEL ÖZSARAÇ	372	5121371	5230291
ZONGULDAK	MERKEZ / BEYCUMA	HAYATI AÇIKGÖZ	372	2113585	2112526
ZONGULDAK	MERKEZ / SİVRİLER	SELİM GÖREN	372	2213010	2213066

ÇANKIRI	ILGAZ / YEŞİLDUMLUPINAR	.	376	4568001	4568002
BARTIN	MERKEZ / KOZCAĞIZ(AHMETLER)	MELİHA OKUTAY	378	2331007	2331296
AKSARAY	GÜLAĞAÇ / SARATLI	MUHARREM KAPLAN	382	4334291	4334292
AKSARAY	MERKEZ / AKÇAKENT	MEHMET HAN	382	2476062	4476066
NEVŞEHİR	GÜLŞEHİR / OVAÖREN	MUSTAFA KAPUCU	384	4245534	4245534
NEVŞEHİR	KOZAKLI / KANLICA	MEHMET KARACA	384	4845567	4845567
NEVŞEHİR	KOZAKLI / KARASENİR	HÜDAYİ ÖZDEMİR	384	4856067	4856262
NEVŞEHİR	MERKEZ / GÖREME	FEVZİ GÜNAL	384	2712001-2712020	2712124
NEVŞEHİR	ÜRGÜP / ORTAHISAR	YÜCEL YAZICI	384	3433004	3433004
KIRŞEHİR	BOZTEPE / KARACAÖREN (KARACAVIRAN)	MEHMET ÖZTÜRK	386	5142198	5142002
NİĞDE	ALTUNHISAR / ULUKIŞLA	HASAN ÖZDİN	388	6158003	6158004
NİĞDE	BOR / BAHÇELİ	FATİH KAYA	388	3322011	3322029
NİĞDE	MERKEZ / DİKİLİTAŞ(ENEHİL)	AHMET ŞENEL	388	2552202	2552202
NİĞDE	MERKEZ / YEŞİLGÖLCÜK(AKPINAR)	DEDE ER	388	2645011	2645489
NİĞDE	ULUKIŞLA / DARBOĞAZ	MUSTAFA KUZUM	388	5224062	5224348
DIYARBAKIR	BİSMİL / YUKARISALAT	FARUK İPEKYÜZ	412	4354009	
DIYARBAKIR	KULP / AĞAÇLI	YUSUF BAYRAM	412		
ŞANLIURFA	BİRECİK / AYRAN	SALİH KALENDER	414	6635002	
ADİYAMAN	BESNİ / / KÖSECELİ	AYDIN ÜNAL	416	3364133	
ADİYAMAN	BESNİ / ESKİKÖY	DURAN BAYHAN	416	3252004-3252003	3252003
ADİYAMAN	BESNİ / ŞAMBAYAT	ALAATTİN KILIÇ	416	3465002	3465181
ADİYAMAN	BESNİ / ÜÇGÖZ	AYDIN DOĞAN	416	3387155	
ADİYAMAN	GÖLBAŞI / BELÖREN(BELVEREN)	YUSUF ÇİÇEK	416	7912002	
MALATYA	DARENDE / AĞILBAŞI (ENGÜZEK)	SÜLEYMAN YILDIRIM	422	6255509	6255513
MALATYA	HEKİMİHAN / GÜZELYURT	ALİ SEYDİ MİLLİOĞULLARI	422	7234002-7234013	7234002
MALATYA	MERKEZ / DİLEK	MUZAFFER GÜVEN	422	3982002	3982106
ELAZIĞ	MADEN / GEZİN	FETHİ AYDIN	424	4514556	4514103
MUŞ	BULANIK / ERENTEPE	ALİ TOK	436	3226001	
MUŞ	MALAZGİRT / KONAKKURAN	TEVFIK BÜLBÜL	436	5236200	
ERZİNCAN	MERKEZ / GEÇİT	DÜZGÜN BİLGİN	446	2264672	2122994
ERZİNCAN	MERKEZ / MOLLAKÖY	YÜKSEL TURAN	446	2451166-67	2451167
ERZİNCAN	MERKEZ / ULALAR	ERCAN KOÇER	446	2280878	2280879-2280876
ERZİNCAN	MERKEZ / YOĞURTLU	RIZA KAZAN	446	2314400-2314595	
ERZİNCAN	ÜZÜMLÜ / ALTINBAŞAK	ERCAN BEKTAŞ	446	4134112	4134261
ORDU	AKKUŞ / AKPINAR (KUZKÖY)	FIKRI ÇAMOĞLU	452	6124001	6124042
ORDU	FATSA / ILICA / (ŞİFA)	AHMET ALTUNTAŞ	452	4435002	4435023
ORDU	GÜRGENTEPE / İŞİKTEPE (NARŞ)	İHSAN KILIÇ	452	8255004	8255192
ORDU	İKİZCE / ŞENBOLLUK	ŞENOL ARSLAN	452	3743002	3743004
ORDU	İKİZCE / YOĞUNOLUK	ENVER SEKMEN	452	3734026	3734002
GİRESUN	ESPIYE / / SOĞUKPINAR	İBRAHİM AKGÜN	454	6192365	
GÜMÜŞHANE	MERKEZ / TEKKE	RAHMİ ERTÜRK	456	2422217	2422217
TRABZON	AKÇAABAT / AKÇAKALE	ALİ TÜREN ÖZTÜRK	462	2422425-26-27	2422477
TRABZON	AKÇAABAT / DARICA	MEHMET KOCABAŞ	462	2682541--42	2682378
TRABZON	ÇAYKARA / KARAÇAM (YUKARIOĞENE)	DURSUN ALI SEVİNÇ	462	6384076	6384002
TRABZON	DÜZKÖY / ÇAYIRBAĞI (KADAHOŞ)	ABDİN ÇELİK	462	8143019	8143616
TRABZON	MERKEZ / AKOLUK	ATILLA ÇAVDAR	462	2725478	2725478
TRABZON	OF / CUMAPAZARI	AHMET SARAL	462	7914034	7914117
TRABZON	TONYA / İSKENDERLİ	FARUK AYDIN	462	8842002	8842102
ARTVİN	HOPA / KEMALPAŞA	YALÇIN EMİRALIOĞLU	466	3612297	3613521
ARDAHAN	HANAK / ORTAKENT (BÜYÜKNAKALE)	NECAT TURAN	478	6215004	6215004
MARDİN	NUSAYBİN / DURUCA	MEHMET ER	482	4261126	
ŞIRNAK	MERKEZ / KUMÇATI	NİMET DEMİR	486	2367010	
AYDIN	SÖKE-ATBURGAZI	AHMET MUSLU	256	5278189	5278440
AKSARAY	MERKEZ / ACIPINAR	BEKTAŞ ZENGİN	382	2274163	

KÜTAHYA	TAVŞANLI / ALİKÖY	MUSTAFA AYTEKİN	274	6216255	
MALATYA	AKÇADAĞ / ÖREN	AZİZ BAKIR	422	4375011	4375033
MALATYA	YAZIHAN / FETHİYE	HABİP YÜCEL	422	7532256	
NİĞDE	ÇİFTLİK / DUVARLI	MUHAMMER ÖZTÜRK	388	4226005	4226004
NEVŞEHİR	AVANOS / SARILAR	HABİP YILMAZ	384	5462002	5462080
İSTANBUL	TUZLA / ORHANLI	CEMİL EKŞİ	216	3944142	3944148
İZMİR	ÖDEMiŞ / KONA KL I	MUSTAFA KANTAR	232		

6.6.2.- KAPANAN YEREL YÖNETİMLER

KALDIRILAN İLK KADEME BELEDİYELER, KURULAN YENİ İLÇELER

İLLER	KALDIRILAN İLK KADEME BELEDİYELER	KURULAN İLÇELER
ADANA		
	1. Sofulu	
	2. Buruk	
	3. Kürkçüler	
	4. Baklalı	
	5. İncirlik	
	6. Suluca	SARIÇAM
	1. Salbaş	ÇUKUROVA
ANKARA		
	1. Altınova	
	2. Sarayköy	
	3. Sirkeli	
	4. Pursaklar	PURSAKLAR
ANTALYA		
	1. Aksu	
	2. Pınarlı	
	3. Yurtpınar	
	4. Çalkaya	AKSU (Çalkaya) (Ad değişikliği)
	1. Düzlerçamı	
	2. Yeşilbayır	
	3. Çıglık	
	4. Döşemealtı	DÖŞEMEALTI
	1. Varsak	
	2. Kepez	KEPEZ
	1. Beldibi	
	2. Doyran	
	3. Konyaaltı	KONYALTI
	1. Muratpaşa	MURATPAŞA
DİYARBAKIR		
	1. Bağlar	BAĞLAR
	1. Kayapınar	KAYAPINAR
	1. Bağışvar	
	2. Çarıklı	
	3. Sur	SUR

	1. Yenişehir	YENİŞEHİR
ERZURUM		
	1. Kazımkarabekir	
	2. Palandöken (İlk kd değil)	PALANDÖKEN
	1. Dadaşköy	
	2. Dumlu	
	3. Yakutiye	YAKUTIYE
ESKİŞEHİR		
	1. Odunpazarı	ODUNPAZARI
	1. Çukurhisar	
	2. Muttalip	
	3. Tepebaşı	TEPEBAŞI
İSTANBUL		
	1. Boğazköy	
	2. Bolluca	
	3. Durusu	
	4. Hadımköy	
	5. Haraççı	
	6. Taşoluk	
	7. Arnavutköy	ARNAVUTKÖY
	... Mahalleler bağlandı	ATAŞEHİR
	1. Bahçeşehir	BAŞAKŞEHİR
	1. Gürpınar	
	2. Yakuplu	
	3. Beylikdüzü	BEYLİKDÜZÜ
	1. Alemdağ	
	2. Ömerli	
	3. Taşdelen	
	4. Çekmeköy	ÇEKMEKÖY
	1. Kıraç	
	2. Esenyurt	ESENYURT
	1. Samandıra	
	2. Sarıgazi	
	3. Yenidoğan	SANCAKTEPE
	... Mahalleler bağlandı	SULTANGAZI
İZMİR		
	... Mahalleler bağlandı	BAYRAKLI
	... Mahalleler bağlandı	KARABAĞLAR
KOCAELİ		
	1. Yeniköy	
	2. Bahçecik	
	3. Yuvacık	
	4. Kullar	
	5. Karşıyaka	BAŞISKELE (Karşıyaka)
	1. Şekerpınar	

	2. Çayırova	ÇAYIROVA
	1. Darıca	DARICA
	1. Tavşanlı	
	2. Dilovası	DİLOVASI
	1. Kuruçeşme	
	2. Bekirpaşa	
	3. Alikahya	
	4. Akmeşe	
	5. Saraybahçe	İZMİT (Saraybahçe)
	1. Uzunçiftlik	
	2. Uzuntarla	
	3. Eşme	
	4. Acısu	
	5. Maşukiye	
	6. Büyükderbent	
	7. Arslanbey	
	8. Sarımeşe	
	9. Suadiye	
	10. Köseköy	KARTEPE (Köseköy)
MERSİN		
	1. Adanalıoğlu	
	2. Arpaçsakarlar	
	3. Bahçeli	
	4. Dikilitaş	
	5. Karacailyas	
	6. Kazanlı	
	7. Yalınayak	
	8. Yenitaşkent	
	9. Bağcılar	
	10. Huzurkent	
	11. Akdeniz	AKDENİZ
	1. Davultepe	
	2. Tece	
	3. Kuyuluk	
	4. Mezitli	MEZİTLİ
	1. Dorukkent	
	2. Toroslar	TOROSLAR
	1. Çiftlikköy	
	2. Yenişehir	YENİŞEHİR
SAKARYA		
	1. Güneşler	
	2. Adapazarı	ADAPAZARI
	1. Nehirkent	
	2. Hanlı	
	3. Arifiye	ARİFİYE
	1. Bekirpaşa	
	2. Çaybaşıyeniköy	
	3. Erenler	ERENLER
	1. Kazımpaşa	
	2. Yazlık	

	3. Serdivan	SERDİVAN
SAMSUN		
	1. Atakent	
	2. Kurupelit	
	3. Altinkum	
	4. Çatalçam	
	5. Taflan	
	6. Atakum	ATAKUM
	1. Canik	CANİK
	1. Gazi	
	2. Yeşilkent	
	3. İlkadım	İLKADIM
TOPLAM	İlçe olan ALT Belediye Sayısı: 34	Kurulan İLÇE sayısı: 43

**KAPANAN YEREL YÖNETİMLER
(NÜFUSU 2000'DEN AZ OLAN BELDELER)**

1	ADANA	ALADAĞ	AKÖREN
2	ADANA	CEYHAN	BİRKENT
3	ADANA	CEYHAN	HAMDİLLİ
4	ADANA	CEYHAN	KURTKULAĞI
5	ADANA	CEYHAN	SAĞKAYA
6	ADANA	KOZAN	GAZİ
7	ADANA	KOZAN	HACİBEYLİ
8	ADANA	TUFANBEYLİ	BOZGÜNEY
9	ADANA	YUMURTALIK	KALDIRIM
10	ADANA	YUMURTALIK	YEŞİLKÖY
11	ADANA	YUMURTALIK	ZEYTİNBELİ
12	ADANA	YÜREĞİR	ÇELEMLİ
13	ADİYAMAN	BESNİ	KÖSECELİ
14	ADİYAMAN	BESNİ	SUGÖZÜ
15	ADİYAMAN	MERKEZ	YAYLAKONAK
16	AFYON	BAŞMAKÇI	YAKA
17	AFYON	BOLVADİN	BÜYÜKKARABAĞ
18	AFYON	BOLVADİN	ÖZBURUN
19	AFYON	ÇAY	AKKONAK
20	AFYON	ÇAY	DERESİNEK
21	AFYON	ÇAY	EBER
22	AFYON	ÇAY	KARAMIK
23	AFYON	ÇAY	KOÇBEYLİ
24	AFYON	DAZKIRI	YÜREĞİL
25	AFYON	DİNAR	ÇİÇEKTEPE
26	AFYON	DİNAR	DOĞANLI
27	AFYON	DİNAR	KADILAR
28	AFYON	DİNAR	KINIK
29	AFYON	DİNAR	ULUKÖY
30	AFYON	DİNAR	YIPRAK
31	AFYON	EMİRDAĞ	A.PİRİBEYLİ
32	AFYON	EMİRDAĞ	ADAYAZI
33	AFYON	EMİRDAĞ	BADEMLİ
34	AFYON	İHSANİYE	AYAZINI
35	AFYON	İHSANİYE	GAZLIGÖLAKÖREN
36	AFYON	SANDIKLI	BALLIK
37	AFYON	SANDIKLI	BAŞAĞAÇ
38	AFYON	SANDIKLI	KARADİREK
39	AFYON	SANDIKLI	KIZIK
40	AFYON	SANDIKLI	KUSURA
41	AFYON	SANDIKLI	MENTEŞ
42	AFYON	SANDIKLI	ÖRENKAYA
43	AFYON	SANDIKLI	SORKUN
44	AFYON	SANDIKLI	YAVAŞLAR
45	AFYONKARAHİSAR	SİNANPAŞA	GÜNEY
46	AFYONKARAHİSAR	SİNANPAŞA	KÜÇÜKHÜYÜK

47	AFYONKARAHİSAR	SİNANPAŞA	NUH
48	AFYONKARAHİSAR	SİNANPAŞA	SAVRAN
49	AFYONKARAHİSAR	SİNANPAŞA	TOKUŞLAR
50	AFYONKARAHİSAR	SULTANDAĞI	KARAPINAR
51	AFYONKARAHİSAR	SULTANDAĞI	KIRCA
52	AFYONKARAHİSAR	SULTANDAĞI	ÜÇKUYU
53	AFYONKARAHİSAR	ŞUHUT	ATLIHİSAR
54	AFYONKARAHİSAR	ŞUHUT	EFE
55	AFYONKARAHİSAR	ŞUHUT	KARACAÖREN
56	AFYONKARAHİSAR	ŞUHUT	KAYABELEN
57	AĞRI	ELEŞKİRT	YAYLADÜZÜ
58	AKSARAY	AĞAÇÖREN	CAMİLİ
59	AKSARAY	GÜLAĞAÇ	BEKARLAR
60	AKSARAY	GÜLAĞAÇ	SARATLI
61	AKSARAY	GÜLAĞAÇ	SOFULAR
62	AKSARAY	GÜZELYURT	ILISU
63	AKSARAY	MERKEZ	ACIPINAR
64	AKSARAY	MERKEZ	AKÇAKENT
65	AKSARAY	MERKEZ	ARMUTLU
66	AKSARAY	MERKEZ	DOĞANTARLA
67	AKSARAY	MERKEZ	SARAYHAN
68	AKSARAY	MERKEZ	SEVİNÇLİ
69	AKSARAY	MERKEZ	ULUKIŞLA
70	AKSARAY	MERKEZ	YUVA
71	AKSARAY	ORTAKÖY	BOZKIR
72	AKSARAY	ORTAKÖY	ÇİFTEVİ
73	AKSARAY	ORTAKÖY	DEVEDAMI
74	AKSARAY	ORTAKÖY	OZANCIK
75	AKSARAY	SARIYAHŞI	BOĞAZKÖY
76	AMASYA	GÖYNÜCEK	DAMLAÇİMEN
77	AMASYA	GÖYNÜCEK	GEDIKSARAY
78	AMASYA	GÜMÜŞHACIKÖY	GÜMÜŞ
79	AMASYA	MERKEZ	AYDINCA
80	AMASYA	MERKEZ	DOĞANTEPE
81	AMASYA	MERKEZ	UYGUR
82	AMASYA	MERKEZ	YASSIÇAL
83	AMASYA	MERZİFON	KAYADÜZÜ
84	AMASYA	SULUOVA	ERASLAN
85	AMASYA	TAŞOVA	AKINOĞLU
86	AMASYA	TAŞOVA	ALPASLAN
87	AMASYA	TAŞOVA	BALLIDERE
88	AMASYA	TAŞOVA	BELEVİ
89	AMASYA	TAŞOVA	BORABOY
90	AMASYA	TAŞOVA	ÇAYDİBİ
91	AMASYA	TAŞOVA	DESTEK
92	AMASYA	TAŞOVA	ESENÇAY
93	AMASYA	TAŞOVA	ÖZBARAKLI
94	AMASYA	TAŞOVA	ULUKÖY
95	ANKARA	AYAŞ	OLTAN

96	ANKARA	BEYPAZARI	KIRBASI
97	ANKARA	BEYPAZARI	URUŞ
98	ANKARA	ÇAMLIDERE	PEÇENEK
99	ANKARA	GUDUL	ÇAĞA
100	ANKARA	GUDUL	SORGUN
101	ANKARA	GÜDÜL	YEŞİLÖZ
102	ANKARA	HAYMANA	BUMSUZ
103	ANKARA	HAYMANA	ÇALIŞ
104	ANKARA	HAYMANA	YURTBEYLİ
105	ANKARA	KIZILCAHAMAM	ÇELTİKÇİ
106	ANKARA	NALLIHAN	SARIYAR
107	ANKARA	ŞEREFİKOÇHİSAR	ÇALÖREN
108	ANKARA	ŞEREFİKOÇHİSAR	DEVEKOVAN
109	ANKARA	ŞEREFİKOÇHİSAR	GÜLHÜYÜK
110	ANKARA	ŞEREFİKOÇHİSAR	KACARLI
111	ANTALYA	AKSEKİ	BADEMLİ
112	ANTALYA	AKSEKİ	CEVİZLİ
113	ANTALYA	AKSEKİ	GÜÇLÜKÖY
114	ANTALYA	AKSEKİ	KUYUCAK
115	ANTALYA	AKSEKİ	SÜLEYMANIYE
116	ANTALYA	AKSEKİ	YARPUZ
117	ANTALYA	ALANYA	EMİŞBELENİ
118	ANTALYA	ALANYA	GÜZELBAĞ
119	ANTALYA	ELMALI	AKÇAY
120	ANTALYA	GÜNDOĞMUŞ	KÖPRÜLÜ
121	ANTALYA	GÜNDOĞMUŞ	ORTAKÖY
122	ANTALYA	GÜNDOĞMUŞ	SENİR
123	ANTALYA	İBRADI	ORMANA
124	ANTALYA	KAŞ	GÖMBE
125	ANTALYA	KORKUTELİ	BOZOVA
126	ANTALYA	KORKUTELİ	BÜYÜKKÖY
127	ANTALYA	KORKUTELİ	ÇOMAKLI
128	ANTALYA	KORKUTELİ	YEŞİLYAYLA
129	ANTALYA	MERKEZ	BADEMAĞACI
130	ANTALYA	MERKEZ	DAĞBELİ
131	ANTALYA	MERKEZ	EKŞİLİ
132	ANTALYA	MERKEZ	KARAVELİLER
133	ANTALYA	SERİK	ABDURRAHMANLAR
134	ANTALYA	SERİK	BELKIS
135	ARDAHAN	ÇILDIR	AŞIKŞENLİK
136	ARDAHAN	HANAK	ORTAKENT
137	ARTVİN	MURGUL	DAMAR
138	ARTVİN	ŞAVŞAT	MEYDANCIK
139	ARTVİN	YUSUFELİ	KILIÇKAYA
140	AYDIN	GERMENCİK	MURSALLI
141	AYDIN	KARACASU	ATAEYMİR
142	AYDIN	KARACASU	GEYRE
143	AYDIN	KARACASU	YENİCE
144	AYDIN	KOÇARLI	BIYIKLI

145	AYDIN	KOÇARLI	YENİKÖY
146	AYDIN	KUYUCAK	BAŞARAN
147	AYDIN	KUYUCAK	KURTULUŞ
148	AYDIN	NAZİLLİ	ARSLANLI
149	AYDIN	NAZİLLİ	PİRLİBEY
150	AYDIN	SULTANHİSAR	SALAVATLI
151	BALIKESİR	BALYA	İLİCA
152	BALIKESİR	GÖMEÇ	KARAĞAÇ
153	BALIKESİR	MANYAS	KIZIKSA
154	BALIKESİR	SINDIRGI	GÖLCÜK
155	BALIKESİR	SINDIRGI	YAYLABAYIR
156	BATMAN	GERCÜŞ	HİSAR
157	BATMAN	SASON	YÜCEBAĞ
158	BAYBURT	DEMİRÖZÜ	BEŞPINAR
159	BAYBURT	MERKEZ	AKSAR
160	BAYBURT	MERKEZ	ARPALI
161	BAYBURT	MERKEZ	ÇAYIRYOLU
162	BAYBURT	MERKEZ	KONURSU
163	BİLECİK	BOZÜYÜK	ÇİHANGAZİ
164	BİLECİK	İNİSAR	TARPAK
165	BİLECİK	SÖĞÜT	KÜRE
166	BİNGÖL	GENÇ	ÇAYTEPE
167	BİTLİS	HİZAN	KOLLUDERE
168	BOLU	MENGEN	PAZARKÖY
169	BOLU	MUDURNU	TAŞKESTİ
170	BURDUR	AĞLASUN	ÇANAKLI
171	BURDUR	AĞLASUN	YEŞİLBAŞKÖY
172	BURDUR	BUCAK	ÇAMLİK
173	BURDUR	BUCAK	GÜNDOĞDU
174	BURDUR	BUCAK	KIZILKAYA
175	BURDUR	BUCAK	ÜRKÜTLÜ
176	BURDUR	ÇAVDIR	BAYIR
177	BURDUR	ÇAVDIR	KOZAĞACI
178	BURDUR	GÖLHİSAR	İBECİK
179	BURDUR	GÖLHİSAR	İKİZÖREN
180	BURDUR	MERKEZ	BÜĞDÜZ
181	BURDUR	MERKEZ	KOZLUCA
182	BURDUR	TEFENNİ	BEYKÖY
183	BURDUR	TEFENNİ	HASANPAŞA
184	BURDUR	YEŞİLOVA	SALDA
185	BURSA	BUYUKORHAN	KINIK
186	BURSA	MUSTAFAKEMALPAŞA	OVAAZATLI
187	BURSA	ORHANGAZİ	NARLICA
188	BURSA	ORHANGAZİ	SÖLÖZ
189	BURSA	ORHANGAZİ	YENİSÖLÖZ
190	ÇANAKKALE	AYVACIK	GÜLPINAR
191	ÇANAKKALE	BİGA	BALIKLIÇEŞME
192	ÇANAKKALE	BİGA	KOZÇEŞME
193	ÇANAKKALE	BİGA	YENİÇİFTLİK

194	ÇANAKKALE	GELİBOLU	KAVAKKÖY
195	ÇANAKKALE	MERKEZ	KUMKALE
196	ÇANAKKALE	YENİCE	AKÇAKOYUN
197	ÇANAKKALE	YENİCE	PAZARKÖY
198	ÇANKIRI	ATKARACALAR	ÇARDAKLI
199	ÇANKIRI	ÇERKEŞ	SAÇAK
200	ÇANKIRI	ILGAZ	YEŞİLDUMLUPINAR
201	ÇANKIRI	KURŞUNLU	ÇAVUNDUR
202	ÇANKIRI	KURŞUNLU	DUMANLI
203	ÇANKIRI	KURŞUNLU	HACIMUSLU
204	ÇANKIRI	KURŞUNLU	SİVRİCEK
205	ÇANKIRI	KURŞUNLU	TAŞKARACALAR
206	ÇANKIRI	MERKEZ	UNUR
207	ÇANKIRI	ORTA	DODURGA
208	ÇANKIRI	ORTA	ELMALI
209	ÇANKIRI	ORTA	KALFAT
210	ÇANKIRI	ORTA	ÖZLÜ
211	ÇANKIRI	ORTA	YAYLAKENT
212	ÇANKIRI	ŞABANÖZÜ	GÜMERDİĞİN
213	ÇANKIRI	ŞABANÖZÜ	GÜRPINAR
214	ÇANKIRI	YAPRAKLI	İKİZÖREN
215	ÇANKIRI	YAPRAKLI	YUKARIOZ
216	ÇANKIRI	YAPRAKLI	YÜKLÜ
217	ÇORUM	ALACA	ALACAHÖYÜK
218	ÇORUM	ALACA	BÜYÜKHIRKA
219	ÇORUM	ALACA	ÇOPRAŞIK
220	ÇORUM	BAYAT	ESKİALİBEY
221	ÇORUM	BAYAT	KUNDUZLU
222	ÇORUM	BOĞAZKALE	EVCI
223	ÇORUM	BOĞAZKALE	EVREN
224	ÇORUM	DODURGA	ALPAGUT
225	ÇORUM	KARGI	HACIHAMZA
226	ÇORUM	LAÇİN	ÇAMLICA
227	ÇORUM	LAÇİN	NARLI
228	ÇORUM	MECİTÖZÜ	ELVANÇELEBİ
229	ÇORUM	MERKEZ	DÜVENÇİ
230	ÇORUM	MERKEZ	KONAKLI
231	ÇORUM	MERKEZ	ŞEYDİM
232	ÇORUM	OSMANCIK	BAŞPINAR
233	ÇORUM	SUNGURLU	DEMİRŞEYH
234	ÇORUM	SUNGURLU	KALEDERE
235	ÇORUM	SUNGURLU	KAVŞUT
236	ÇORUM	SUNGURLU	TUĞLU
237	ÇORUM	SUNGURLU	YÖRÜKLÜ
238	DENİZLİ	ACIPAYAM	DARIVEREN
239	DENİZLİ	ACIPAYAM	DODURGALAR
240	DENİZLİ	ACIPAYAM	GÖLCÜK
241	DENİZLİ	ACIPAYAM	KELEKÇİ
242	DENİZLİ	ACIPAYAM	KUMAFŞARI

243	DENİZLİ	ACIPAYAM	YASSIHUYUK
244	DENİZLİ	ACIPAYAM	YEŞİLDERE
245	DENİZLİ	ACIPAYAM	YUMRUTAŞ
246	DENİZLİ	AKKÖY	GÖLEMEZLİ
247	DENİZLİ	BAKLAN	BOĞAZIÇI
248	DENİZLİ	BAKLAN	DAĞAL
249	DENİZLİ	BEKİLLİ	KUTLUBEY
250	DENİZLİ	ÇAL	BELEVİ
251	DENİZLİ	ÇAL	DENİZLER
252	DENİZLİ	ÇAL	HANÇALAR
253	DENİZLİ	ÇAL	İSABEY
254	DENİZLİ	ÇAL	ORTAKÖY
255	DENİZLİ	ÇAL	SELCEN
256	DENİZLİ	ÇARDAK	BEYLERLİ
257	DENİZLİ	ÇARDAK	GEMİŞ
258	DENİZLİ	GÜNEY	EZİLER
259	DENİZLİ	HONAZ	KARAÇAY
260	DENİZLİ	HONAZ	KIZILYER
261	DENİZLİ	KALE	GÖLBAŞI
262	DENİZLİ	KALE	KARAKÖY
263	DENİZLİ	MERKEZ	AŞAĞIŞANLI
264	DENİZLİ	MERKEZ	CANKURTARAN
265	DENİZLİ	SARAYKÖY	AHMETLİ
266	DENİZLİ	SARAYKÖY	DUACILI
267	DENİZLİ	SARAYKÖY	SİĞMA
268	DENİZLİ	SARAYKÖY	TOSUNLAR
269	DENİZLİ	TAVAS	BAHARLAR
270	DENİZLİ	TAVAS	ÇAĞIRGAN
271	DENİZLİ	TAVAS	GARİPKÖY
272	DENİZLİ	TAVAS	KIZILCA
273	DENİZLİ	TAVAS	PINARLAR
274	DENİZLİ	TAVAS	SOLMAZ
275	DENİZLİ	TAVAS	ULUKENT
276	DİYARBAKIR	ÇERMİK	YUKARIŞEYHLER
277	DİYARBAKIR	KULP	AĞAÇLI
278	DİYARBAKIR	SİLVAN	BAYRAMBAŞI
279	EDİRNE	İPSALA	HACI
280	EDİRNE	İPSALA	İBRİKTEPE
281	EDİRNE	İPSALA	KOCAHIDIR
282	EDİRNE	İPSALA	SULTAN
283	EDİRNE	KEŞAN	ÇAMLICA
284	EDİRNE	KEŞAN	MECİDİYE
285	EDİRNE	KEŞAN	PAŞAYİĞİT
286	EDİRNE	KEŞAN	YENİMUHACİR
287	EDİRNE	UZUNKÖPRÜ	ÇÖPKÖY
288	EDİRNE	UZUNKÖPRÜ	KURTBEY
289	EDİRNE	UZUNKÖPRÜ	YENİKÖY
290	ELAZIĞ	KOVANCILAR	ÇAKIRKAŞ
291	ELAZIĞ	KOVANCILAR	YARIMCA

292	ELAZIĞ	MERKEZ	HANKENDİ
293	ELAZIĞ	MERKEZ	İÇME
294	ELAZIĞ	PALU	BALTASI
295	ERZİNCAN	MERKEZ	BAHÇELİKÖY
296	ERZİNCAN	MERKEZ	ÇAĞLAYAN
297	ERZİNCAN	MERKEZ	DÖRTLER
298	ERZİNCAN	MERKEZ	ULUKÖY
299	ERZİNCAN	MERKEZ	YAYLABAŞI
300	ERZİNCAN	TERCAN	ALTUNKENT
301	ERZİNCAN	TERCAN	MERCAN
302	ERZİNCAN	ÜZÜMLÜ	ALTINBAŞAK
303	ERZİNCAN	ÜZÜMLÜ	BAYIRBAĞ
304	ERZİNCAN	ÜZÜMLÜ	KARAKAYA
305	ERZURUM	AŞKALE	KANDİLLİ
306	ERZURUM	AŞKALE	YENİKÖY
307	ERZURUM	ÇAT	YAVI
308	ERZURUM	HINIS	HALİLÇAVUŞ
309	ERZURUM	İSPIR	ÇAMLIKAYA
310	ERZURUM	İSPIR	MADENKÖPRÜBAŞI
311	ERZURUM	NARMAN	ŞEKERLİ
312	ERZURUM	PASINLER	ALVAR
313	ERZURUM	TORTUM	PEHLİVANLI
314	ESKİŞEHİR	ALPU	OSMANIYE
315	ESKİŞEHİR	GÜNYÜZÜ	GÜMÜŞKONAK
316	ESKİŞEHİR	GÜNYÜZÜ	KAYAKENT
317	ESKİŞEHİR	MERKEZ	GÜNDÜZLER
318	ESKİŞEHİR	MİHALGAZİ	ALPAGUT
319	ESKİŞEHİR	MİHALIÇCIK	DİNEK
320	ESKİŞEHİR	MİHALIÇCIK	YUNUSEMRE
321	ESKİŞEHİR	SARICAKAYA	LAÇIN
322	ESKİŞEHİR	SEYİTGAZİ	DOĞANCAYIR
323	ESKİŞEHİR	SİVRİHİSAR	DÜMREK
324	ESKİŞEHİR	SİVRİHİSAR	KAYMAZ
325	ESKİŞEHİR	SİVRİHİSAR	NASRETTİN HOCA
326	GAZİANTEP	NİZİP	TATLILAK
327	GAZİANTEP	ŞAHİNBEY	CEVİZLİ
328	GİRESUN	BULANCAK	KOVANLIK
329	GİRESUN	ÇANAKÇI	KARABÖRK
330	GİRESUN	GÖRELE	AYDINLAR
331	GİRESUN	GÖRELE	KIRIKLI
332	GİRESUN	GÖRELE	KÖPRÜBAŞI
333	GİRESUN	KEŞAP	KARABULDUK
334	GİRESUN	MERKEZ	DUROĞLU
335	GÜMÜŞHANE	KÖSE	SALYAZI
336	GÜMÜŞHANE	MERKEZ	ARZULAR
337	GÜMÜŞHANE	MERKEZ	TEKKE
338	HATAY	HASSA	SÖĞÜT
339	HATAY	YAYLADAĞI	KIŞLAK
340	HATAY	YAYLADAĞI	YEDİTEPE

341	ISPARTA	AKSU	YAKAAFŞAR
342	ISPARTA	ATABEY	İSLAMKÖY
343	ISPARTA	ECİRDİR	BARLA
344	ISPARTA	EĞİRDİR	GÖKÇEHÖYÜK
345	ISPARTA	EĞİRDİR	PAZARKÖY
346	ISPARTA	GÖNEN	GÜNEYKENT
347	ISPARTA	KEÇİBORLU	AYDOĞMUŞ
348	ISPARTA	KEÇİBORLU	İNCESU
349	ISPARTA	MERKEZ	BÜYÜKGÖKÇELİ
350	ISPARTA	SENİRKENT	ULUĞBEY
351	ISPARTA	SENİRKENT	YASSIÖREN
352	ISPARTA	SÜTÇÜLER	AYVALIPINAR
353	ISPARTA	SÜTÇÜLER	KASIMLAR
354	ISPARTA	SÜTÇÜLER	KESME
355	ISPARTA	ŞARKİKARAAĞAÇ	GÖKSÖĞÜT
356	ISPARTA	YALVAÇ	KÖRKÜLER
357	ISPARTA	YALVAÇ	KUMDANLI
358	ISPARTA	YALVAÇ	KUYUCAK
359	ISPARTA	YALVAÇ	ÖZGÜNEY
360	ISPARTA	YALVAÇ	SÜCÜLLÜ
361	ISPARTA	YALVAÇ	YUKARIKAŞIKARA
362	İZMİR	BAYINDIR	ZEYTİNOVA
363	İZMİR	BERGAMA	AYASKENT
364	İZMİR	BERGAMA	YENİKENT
365	İZMİR	ÖDEMiŞ	BOZDAĞ
366	İZMİR	ÖDEMiŞ	ÇAYLI
367	İZMİR	ÖDEMiŞ	KAYAKOY
368	İZMİR	ÖDEMiŞ	KONAKLI
369	KAHRAMANMARAŞ	AFŞİN	ALEMDAR
370	KAHRAMANMARAŞ	AFŞİN	BAKRAÇ
371	KAHRAMANMARAŞ	AFŞİN	DAĞLICA
372	KAHRAMANMARAŞ	AFŞİN	ESENCE
373	KAHRAMANMARAŞ	ELBİSTAN	AKBAYIR
374	KAHRAMANMARAŞ	GÖKSÜN	BOZHÜYÜK
375	KAHRAMANMARAŞ	GÖKSÜN	ÇARDAK
376	KAHRAMANMARAŞ	GÖKSÜN	TAŞOLUK
377	KAHRAMANMARAŞ	MERKEZ	KARADERE
378	KARAMAN	MERKEZ	KILBASAN
379	KARAMAN	MERKEZ	KİSECİK
380	KARAMAN	MERKEZ	TAŞKALE
381	KARAMAN	MERKEZ	YEŞİLDERE
382	KARAMAN	MERKEZ	YOLLARBAŞI
383	KARS	ARPAÇAY	KOÇKÖYÜ
384	KASTAMONU	TOSYA	ORTALICA
385	KAYSERİ	AKKIŞLA	GÖMÜRGEN
386	KAYSERİ	AKKIŞLA	KULULU
387	KAYSERİ	BÜNYAN	BUYUKTUZHİSAR
388	KAYSERİ	BÜNYAN	ELBAŞI
389	KAYSERİ	BÜNYAN	KOYUNABDAL

390	KAYSERİ	BÜNYAN	YENİ SÜKSÜN
391	KAYSERİ	DEVELİ	GAZİ
392	KAYSERİ	DEVELİ	ŞİHLİ
393	KAYSERİ	DEVELİ	ZİLE
394	KAYSERİ	FELAHİYE	BÜYÜK TORAMAN
395	KAYSERİ	FELAHİYE	KAYAPINAR
396	KAYSERİ	KOCASINAN	AMARAT
397	KAYSERİ	KOCASINAN	DÜVER
398	KAYSERİ	KOCASINAN	HİMMETDEDE
399	KAYSERİ	ÖZVATAN	KÜPELİ
400	KAYSERİ	PINARBAŞI	KAYNAR
401	KAYSERİ	PINARBAŞI	PAZARÖREN
402	KAYSERİ	SARIOĞLAN	ALAMETTİN
403	KAYSERİ	SARIOĞLAN	GAZİLER
404	KAYSERİ	SARIOĞLAN	KARAÖZÜ
405	KAYSERİ	SARIZ	YEŞİLKENT
406	KAYSERİ	TOMARZA	EMİRÜŞAĞI
407	KIRIKKALE	BAHŞİLİ	KARAAHMETLİ
408	KIRIKKALE	BALIŞEYH	KOÇUBABA
409	KIRIKKALE	BALIŞEYH	KULAKSIZ
410	KIRIKKALE	DELİCE	BÜYÜKAFŞAR
411	KIRIKKALE	DELİCE	BÜYÜKYAĞLI
412	KIRIKKALE	KESKİN	CERİTMÜMİNLİ
413	KIRIKKALE	KESKİN	KONUR
414	KIRIKKALE	KESKİN	KÖPRÜKÖY
415	KIRIKKALE	MERKEZ	AHİLİ
416	KIRIKKALE	MERKEZ	ÇULLU
417	KIRIKKALE	MERKEZ	HASANDEDE
418	KIRIKKALE	SULAKYURT	GÜZELYURT
419	KIRIKKALE	SULAKYURT	HAMZALI
420	KIRIKKALE	YAHŞİHAN	IRMAK
421	KIRIKKALE	YAHŞİHAN	KILIÇLAR
422	KIRKLARELİ	BABAESKİ	KARAHALİL
423	KIRKLARELİ	BABAESKİ	SINANLI
424	KIRKLARELİ	LÜLEBURGAZ	SAKIZKÖY
425	KIRKLARELİ	PINARHISAR	YENİCE
426	KIRŞEHİR	AKÇAKENT	MAHSENLİ
427	KIRŞEHİR	AKPINAR	AŞAĞIHOMURLU
428	KIRŞEHİR	AKPINAR	BÜYÜKABDÜŞAĞI
429	KIRŞEHİR	AKPINAR	KÖŞKER
430	KIRŞEHİR	BOZTEPE	KARACAÖREN
431	KIRŞEHİR	ÇİÇEKDAĞI	BOĞAZEVCİ
432	KIRŞEHİR	KAMAN	BAŞKÖY
433	KIRŞEHİR	KAMAN	ÇAGTRKAN
434	KIRŞEHİR	KAMAN	HAMİT
435	KIRŞEHİR	KAMAN	İSAHOCALI
436	KIRŞEHİR	KAMAN	KARGINYENİCE
437	KIRŞEHİR	KAMAN	ÖMERHACILI
438	KIRŞEHİR	KAMAN	SAVCILIBÜYÜKOBA

439	KIRŞEHİR	KAMAN	YELEK
440	KIRŞEHİR	MERKEZ	ÇAYAĞZI
441	KIRŞEHİR	MERKEZ	DULKADIRLI
442	KIRŞEHİR	MERKEZ	KARAHIDIR
443	KIRŞEHİR	MERKEZ	TOKLÜMEN
444	KIRŞEHİR	MERKEZ	ULUPINAR
445	KİLİS	MERKEZ	YAVUZLU
446	KONYA	AKÖREN	AVDAN
447	KONYA	AKÖREN	KAYASU
448	KONYA	AKŞEHİR	ATAKENT
449	KONYA	AKŞEHİR	ENGİLİ
450	KONYA	AKŞEHİR	GÖLÇAYIR
451	KONYA	AKŞEHİR	REİS
452	KONYA	AKŞEHİR	YAZLA
453	KONYA	BEYŞEHİR	ADAKÖY
454	KONYA	BEYŞEHİR	AKÇABELEN
455	KONYA	BEYŞEHİR	BAYAFŐAR
456	KONYA	BEYŞEHİR	EMEN
457	KONYA	BEYŞEHİR	ESENCE
458	KONYA	BEYŞEHİR	GÖKÇİMEN
459	KONYA	BEYŞEHİR	GÖLYAKA
460	KONYA	BEYŞEHİR	KAYABAŐI
461	KONYA	BEYŞEHİR	KURUCAOVA
462	KONYA	BEYŞEHİR	SEVİNDİK
463	KONYA	BEYŞEHİR	ÜSTÜNLER
464	KONYA	BEYŞEHİR	YENİDOUAN
465	KONYA	BEYŞEHİR	YEŐİLDAĞ
466	KONYA	BOZKIR	ÇAĞLAYAN
467	KONYA	BOZKIR	DEREİÇİ
468	KONYA	BOZKIR	DEREKÖY
469	KONYA	BOZKIR	HAMZALAR
470	KONYA	BOZKIR	HARMANPINAR
471	KONYA	BOZKIR	HİSARLIK
472	KONYA	BOZKIR	SORKUN
473	KONYA	BOZKIR	SÖĞÜT
474	KONYA	BOZKIR	ÜÇPINAR
475	KONYA	CİHANBEYLİ	BÜYÜKBEŐKAVAK
476	KONYA	CİHANBEYLİ	İNSUYU
477	KONYA	CİHANBEYLİ	KELHASAN
478	KONYA	ÇELTİK	KÜÇÜKHASAN
479	KONYA	ÇUMRA	APA
480	KONYA	ÇUMRA	ARIKOREN
481	KONYA	ÇUMRA	DİNEK
482	KONYA	ÇUMRA	GÜVERCİNLİK
483	KONYA	ÇUMRA	TÜRKMENCAMİLİ
484	KONYA	ÇUMRA	YENİSU
485	KONYA	DERBENT	ÇİFTLİ KÖZÜ
486	KONYA	DEREBUCAK	GENCEK
487	KONYA	DEREBUCAK	PINARBAŞI

488	KONYA	DEREBUCAK	YUKARIKAYALAR
489	KONYA	DOGANHISAR	AYASLAR
490	KONYA	DOGANHISAR	ÇINARROBA
491	KONYA	DOGANHISAR	DEŞTİĞİN
492	KONYA	DOGANHISAR	KARAAÖA
493	KONYA	DOGANHISAR	KOÇAŞ
494	KONYA	DOGANHISAR	KONAKKALE
495	KONYA	DOGANHISAR	YENİCE
496	KONYA	EMİRGAZİ	IŞIKLAR
497	KONYA	EREĞLİ	KUTÖREN
498	KONYA	EREĞLİ	SAZGEÇİT
499	KONYA	GÜNEYSINIR	ALANÖZÜ
500	KONYA	GÜNEYSINIR	AYDOĞMUŞ
501	KONYA	HADİM	BADEMLİ
502	KONYA	HADİM	BAĞBAŞI
503	KONYA	HADİM	BOLAT
504	KONYA	HADİM	GÖYNÜKKIŞLA
505	KONYA	HADİM	YALINÇEVRE
506	KONYA	HÜYÜK	BURUNSUZ
507	KONYA	HÜYÜK	ÇAMLICA
508	KONYA	HÜYÜK	ÇAVUŞ
509	KONYA	HÜYÜK	GÖÇERİ
510	KONYA	HÜYÜK	İLMEN
511	KONYA	HÜYÜK	İMRENLER
512	KONYA	HÜYÜK	KIRELİ
513	KONYA	HÜYÜK	KÖŞK
514	KONYA	HÜYÜK	MUTLU
515	KONYA	ILGIN	BALKI
516	KONYA	ILGIN	BEYKONAK
517	KONYA	ILGIN	ÇAVUŞÇUGÖL
518	KONYA	ILGIN	GÖKÇEYURT
519	KONYA	KADINHANI	BAŞKUYU
520	KONYA	KARATAY	HAYIROĞLU
521	KONYA	KARATAY	YARMA
522	KONYA	KULU	CELEP
523	KONYA	KULU	KARACADAĞ
524	KONYA	KULU	KIRKPINAR
525	KONYA	KULU	TUZYAKA
526	KONYA	MERAM	HATUN SARAY
527	KONYA	MERAM	İNİCE
528	KONYA	MERAM	KAVAK
529	KONYA	MERAM	KIZILÖREN
530	KONYA	MERAM	SAÖLİK
531	KONYA	SARAYÖNÜ	BAŞHÜYÜK
532	KONYA	SARAYÖNÜ	ÇEŞMELİSEBİL
533	KONYA	SARAYÖNÜ	GÖZLÜ
534	KONYA	SARAYÖNÜ	KADIOĞLU
535	KONYA	SARAYÖNÜ	KURŞUNLU
536	KONYA	SELÇUKLU	BAŞARAKAVAK

537	KONYA	SELÇUKLU	SIZMA
538	KONYA	SEYDİŞEHİR	AKÇALAR
539	KONYA	SEYDİŞEHİR	BOSTANDERE
540	KONYA	SEYDİŞEHİR	ÇAVUŞ
541	KONYA	SEYDİŞEHİR	KESECİK
542	KONYA	SEYDİŞEHİR	KETENLİ
543	KONYA	TAŞKENT	AFŞAR
544	KONYA	TAŞKENT	BOLAY
545	KONYA	TAŞKENT	ÇETMİ
546	KONYA	TAŞKENT	ILICAPINAR
547	KONYA	YUNAK	KOÇYAZI
548	KONYA	YUNAK	PIRİBEYLİ
549	KONYA	YUNAK	SARAY
550	KONYA	YUNAK	SÜLÜKLÜ
551	KONYA	YUNAK	TURGUT
552	KÜTAHYA	ALTINTAŞ	ÇAYIRBAŞI
553	KÜTAHYA	ALTINTAŞ	ZAFERTEPEÇALKÖY
554	KÜTAHYA	ÇAVDARHİSAR	HACIKEBİR
555	KÜTAHYA	EMET	AYDINCIK
556	KÜTAHYA	EMET	ÇERTE
557	KÜTAHYA	EMET	EĞRİGÖZ
558	KÜTAHYA	EMET	GÜNLÜCE
559	KÜTAHYA	EMET	ÖRENCİK
560	KÜTAHYA	EMET	YENİCE
561	KÜTAHYA	GEDİZ	AKÇAALAN
562	KÜTAHYA	GEDİZ	ALTINKENT
563	KÜTAHYA	GEDİZ	CEBRAİL
564	KÜTAHYA	GEDİZ	ERDOĞMUŞ
565	KÜTAHYA	GEDİZ	FIRDAN
566	KÜTAHYA	GEDİZ	GÜMELE
567	KÜTAHYA	GEDİZ	GÜRLEK
568	KÜTAHYA	GEDİZ	KAYAKÖY
569	KÜTAHYA	GEDİZ	ÜZÜMLÜ
570	KÜTAHYA	GEDİZ	YENIKENT
571	KÜTAHYA	GEDİZ	YEŞİLÇAY
572	KÜTAHYA	GEDİZ	YUNUSLAR
573	KÜTAHYA	HİSARCIK	DEREKÖY
574	KÜTAHYA	HİSARCIK	HASANLAR
575	KÜTAHYA	HİSARCIK	KARBASAN
576	KÜTAHYA	HİSARCIK	ŞEYHLER
577	KÜTAHYA	MERKEZ	KIZILCAÖREN
578	KÜTAHYA	PAZARLAR	SOFULAR
579	KÜTAHYA	PAZARLAR	YAKUPLAR
580	KÜTAHYA	SİMAV	BAHTILLI
581	KÜTAHYA	SİMAV	ÇAYSIMAV
582	KÜTAHYA	SİMAV	DEMİRCİ
583	KÜTAHYA	SİMAV	GÜMÜŞSÜ
584	KÜTAHYA	SİMAV	HİSARBAY
585	KÜTAHYA	SİMAV	KALKAN

586	KÜTAHYA	SİMAV	KARACAHİSAR
587	KÜTAHYA	SİMAV	KESTEL
588	KÜTAHYA	SİMAV	ÖREYLER
589	KÜTAHYA	SİMAV	ŞENKÖY
590	KÜTAHYA	SİMAV	YAYKIN
591	KÜTAHYA	SİMAV	YEMİŞLİ
592	KÜTAHYA	SİMAV	YENİKÖY
593	KÜTAHYA	SİMAV	YEŞİLDERE
594	KÜTAHYA	SİMAV	YEŞİLKÖY
595	KÜTAHYA	ŞAPHANE	KARAMANCA
596	KÜTAHYA	ŞAPHANE	ÜÇBAŞ
597	KÜTAHYA	TAVŞANLI	ALİKÖY
598	KÜTAHYA	TAVŞANLI	BALIKÖY
599	KÜTAHYA	TAVŞANLI	GÜRAĞAÇ
600	MALATYA	AKÇADAĞ	KOZLUCA
601	MALATYA	BATTALGAZİ	HASIRCILAR
602	MALATYA	DARENDE	AĞILBAŞI
603	MALATYA	DARENDE	ILICA
604	MALATYA	DARENDE	YENİCE
605	MALATYA	DOĞANŞEHİR	SÖĞÜT
606	MALATYA	DOĞANYOL	GÖKÇE
607	MALATYA	HEKİMHAN	HASANÇELEBİ
608	MALATYA	HEKİMHAN	İPEKYOLU
609	MALATYA	HEKİMHAN	KOCAÖZÜ
610	MALATYA	KULUNCAK	SOFULAR
611	MALATYA	MERKEZ	BEYDAĞI
612	MALATYA	MERKEZ	ERENLİ
613	MALATYA	PÜTÜRGE	NOHUTLU
614	MALATYA	PÜTÜRGE	TEPEHAN
615	MANİSA	AHMETLİ	GÖKKAYA
616	MANİSA	ALAŞEHİR	KEMALİYE
617	MANİSA	ALAŞEHİR	PIYADELER
618	MANİSA	DEMİRCİ	DURHASAN
619	MANİSA	DEMİRCİ	İCİKLER
620	MANİSA	DEMİRCİ	MAHMUTLAR
621	MANİSA	GÖRDES	ÇİÇEKLİ
622	MANİSA	GÖRDES	KAYACIK
623	MANİSA	KULA	SANDAL
624	MANİSA	MERKEZ	HACİHALİLLER
625	MANİSA	MERKEZ	HAMZABEYLİ
626	MANİSA	MERKEZ	SANCAKLIİĞDECİK
627	MANİSA	MERKEZ	SELİMŞAHLAR
628	MANİSA	MERKEZ	ÜÇPINAR
629	MANİSA	MERKEZ	YAĞCILAR
630	MANİSA	MERKEZ	YENİKÖY
631	MANİSA	SALİHLİ	MERSİNLİ
632	MANİSA	SALİHLİ	POYRAZDAMLARI
633	MANİSA	SARUHANLI	ALİBEYLİ
634	MANİSA	SARUHANLI	GÖKÇE

635	MANİSA	SARUHANLI	GÜMÜLCELİ
636	MANİSA	SARUHANLI	İSHAKÇELEBİ
637	MANİSA	SARUHANLI	KUMKUYUCAK
638	MANİSA	SARUHANLI	NURİYE
639	MANİSA	SOMA	YAĞCILI
640	MERSİN	GÜLNAR	BÜYÜKECELİ
641	MERSİN	SİLİFKE	UZUNCABURÇ
642	MUĞLA	KAVAKLIDERE	ÇAMLİBEL
643	MUĞLA	KAVAKLIDERE	ÇAYBOYU
644	MUĞLA	MARMARIS	TURUNÇ
645	MUĞLA	MİLAS	BAFA
646	MUĞLA	YATAĞAN	BENCİK
647	MUĞLA	YATAĞAN	BOZÜYÜK
648	MUĞLA	YATAĞAN	YEŞİLBAĞCILAR
649	NEVŞEHİR	ACIGÖL	İNALLI
650	NEVŞEHİR	ACIGÖL	KURUGÖL
651	NEVŞEHİR	AVANOS	AKARCA
652	NEVŞEHİR	AVANOS	GÖYNÜK
653	NEVŞEHİR	AVANOS	MAHMAT
654	NEVŞEHİR	AVANOS	SARILAR
655	NEVŞEHİR	AVANOS	TOPAKLI
656	NEVŞEHİR	DERİNKUYU	SUVERMEZ
657	NEVŞEHİR	GÜLŞEHİR	ABUUŞAĞI
658	NEVŞEHİR	GÜLŞEHİR	GÜMÜŞKENT
659	NEVŞEHİR	GÜLŞEHİR	OVAÖREN
660	NEVŞEHİR	HACİBEKTAŞ	KARABURNA
661	NEVŞEHİR	HACİBEKTAŞ	KIZILAĞIL
662	NEVŞEHİR	KOZAKLI	KALECİK
663	NEVŞEHİR	KOZAKLI	KANLICA
664	NEVŞEHİR	KOZAKLI	KARAHASANLI
665	NEVŞEHİR	KOZAKLI	KARASENİR
666	NEVŞEHİR	MERKEZ	GÖREME
667	NEVŞEHİR	ÜRGÜP	AKSALUR
668	NEVŞEHİR	ÜRGÜP	MUSTAFAPAŞA
669	NIĞDE	ALTUNHİSAR	ÇÖMLEKÇİ
670	NIĞDE	ALTUNHİSAR	ULUKIŞLA
671	NIĞDE	ALTUNHİSAR	YEŞİLYURT
672	NIĞDE	BOR	KIZILCA
673	NIĞDE	ÇAMARDI	BADEMDERE
674	NIĞDE	ÇİFTLİK	KİTRELİ
675	NIĞDE	MERKEZ	AYDINYURT
676	NIĞDE	MERKEZ	ÇAVDARLI
677	NIĞDE	MERKEZ	DİKİLİTAŞ
678	NIĞDE	MERKEZ	ELMALI
679	NIĞDE	MERKEZ	HACİBEYLİ
680	NIĞDE	MERKEZ	İÇMELİ
681	NIĞDE	MERKEZ	KAYIRLI
682	NIĞDE	MERKEZ	KOYUNLU
683	NIĞDE	MERKEZ	OVACİK

684	NİĞDE	ULUKIŞLA	AKTOPRAK
685	NİĞDE	ULUKIŞLA	ÇIFTEHAN
686	NİĞDE	ULUKIŞLA	YENİYILDIZ
687	ORDU	AYBASTI	PELİTÖZÜ
688	ORDU	FATSA	GEYİKÇELİ
689	ORDU	FATSA	İSLAMDAĞ
690	ORDU	FATSA	KÖSEBUCAĞI
691	ORDU	FATSA	YALIKÖY
692	ORDU	GÖLKÖY	ALANYURT
693	ORDU	GÖLKÖY	KARAHASAN
694	ORDU	GÜRGENTEPE	DİREKLİ
695	ORDU	GÜRGENTEPE	ESKİKÖY
696	ORDU	İKİZCE	KAYNARTAŞ
697	ORDU	KABADÜZ	YOKUŞDİBİ
698	ORDU	MESUDİYE	TOPÇAM
699	ORDU	MESUDİYE	ÜÇYOL
700	ORDU	MESUDİYE	YEŞİLCE
701	ORDU	PERŞEMBE	KIRLI
702	ORDU	ÜNYE	HANYANI
703	ORDU	ÜNYE	YENİKENT
704	ORDU	ÜNYE	YEŞİLKENT
705	OSMANİYE	MERKEZ	KIRMITLI
706	OSMANİYE	SUMBAS	ALİBEYLİ
707	OSMANİYE	SUMBAS	MEHMETLİ
708	RİZE	İKİZDERE	GÜNEYCE
709	RİZE	KALKANDERE	YOLBAŞI
710	SAKARYA	FERİZLİ	GÖLKENT
711	SAKARYA	KARASU	DARIÇAYIRI
712	SAKARYA	KARASU	YUVALIDERE
713	SAKARYA	KOCAALİ	LAHNA
714	SAMSUN	BAFRA	İKİZPINAR
715	SAMSUN	BAFRA	KOLAY
716	SAMSUN	HAVZA	BEKDİĞİN
717	SAMSUN	HAVZA	ILICA
718	SAMSUN	TERME	AMBARTEPE
719	SAMSUN	TERME	GÖLYAZI
720	SAMSUN	TERME	KOCAMAN
721	SAMSUN	TERME	SÖĞÜTLÜ
722	SİNOP	GERZE	YENİKENT
723	SİNOP	TÜRKELİ	GÜZELKENT
724	SİVAS	ALTINYAYLA	DELİİLYAS
725	SİVAS	ALTINYAYLA	KALE
726	SİVAS	GEMEREK	ÇEPNİ
727	SİVAS	GEMEREK	EĞERCİ
728	SİVAS	GEMEREK	INKIŞLA
729	SİVAS	GÜRÜN	SUÇATI
730	SİVAS	KANGAL	HAVUZ
731	SİVAS	MERKEZ	GÜMÜŞDERE
732	SİVAS	SUŞEHİRİ	ÇATALOLUK

733	SİVAS	ŞARKIŞLA	AKÇAKIŞLA
734	SİVAS	ULAŞ	BAHARÖZÜ
735	SİVAS	ULAŞ	YENİKARAHİSAR
736	SİVAS	YILDIZELİ	KALIN
737	SİVAS	YILDIZELİ	KAVAK
738	SİVAS	YILDIZELİ	KÜMBET
739	SİVAS	YILDIZELİ	ŞEYHHALİL
740	SİVAS	ZARA	ŞEREFİYE
741	ŞANLIURFA	VİRANŞEHİR	EYÜPNEBİ
742	ŞIRNAK	GÜÇLUKONAK	FINDIK
743	TEKİRDAĞ	ÇORLU	YENİCE
744	TEKİRDAĞ	HAYRABOLU	ŞALGAMLI
745	TEKİRDAĞ	MALKARA	BALABANCIK
746	TEKİRDAĞ	MALKARA	KOZYÖRÜK
747	TEKİRDAĞ	MERKEZ	BAN ARLI
748	TEKİRDAĞ	MERKEZ	KUMBAĞ
749	TOKAT	ALMUS	AKARÇAY
750	TOKAT	ALMUS	ATAKÖY
751	TOKAT	ALMUS	BAĞTAŞI
752	TOKAT	ALMUS	CIHET
753	TOKAT	ALMUS	DİKİLİ
754	TOKAT	ALMUS	GÖLGELİ
755	TOKAT	ALMUS	GÖRÜMLÜ
756	TOKAT	ALMUS	KINIK
757	TOKAT	ARTOVA	ÇELİKLİ
758	TOKAT	BAŞÇİFTLİK	HATİPLİ
759	TOKAT	BAŞÇİFTLİK	KARACAÖREN
760	TOKAT	ERBAA	AKÇA
761	TOKAT	ERBAA	DEĞİRMENLİ
762	TOKAT	ERBAA	KOÇAK
763	TOKAT	ERBAA	TANOBA
764	TOKAT	ERBAA	UZÜMLÜ
765	TOKAT	MERKEZ	AKBELEN
766	TOKAT	MERKEZ	AVLUNLAR
767	TOKAT	MERKEZ	BÜYÜKYILDIZ
768	TOKAT	MERKEZ	KEMALPAŞA
769	TOKAT	MERKEZ	YAĞMURLU
770	TOKAT	NİKSAR	GÖKÇELİ
771	TOKAT	NİKSAR	GÜNEBAKAN
772	TOKAT	NİKSAR	GÜRÇEŞME
773	TOKAT	NİKSAR	KUYUCAK
774	TOKAT	NİKSAR	ÖZALAN
775	TOKAT	NİKSAR	SERENLİ
776	TOKAT	PAZAR	DEREKÖY
777	TOKAT	REŞADİYE	BÜŞÜRÜM
778	TOKAT	REŞADİYE	CİMİTEKKE
779	TOKAT	REŞADİYE	ÇEVRECİK
780	TOKAT	REŞADİYE	DEMİRCİLİ
781	TOKAT	REŞADİYE	KIZILCAÖREN

782	TOKAT	REŞADİYE	KUZBAĞI
783	TOKAT	REŞADİYE	NEBİŞEYH
784	TOKAT	REŞADİYE	SOĞUKPINAR
785	TOKAT	REŞADİYE	YOLÜSTÜ
786	TOKAT	TURHAL	ÇAYLI
787	TOKAT	TURHAL	KAT
788	TOKAT	TURHAL	ULUTEPE
789	TOKAT	TURHAL	YAZITEPE
790	TOKAT	YEŞİLYURT	ÇIKRIK
791	TOKAT	YEŞİLYURT	KUŞÇU
792	TOKAT	ZİLE	GÜZELBEYLİ
793	TOKAT	ZİLE	YALINYAZI
794	TOKAT	ZİLE	YILDIZTEPE
795	TRABZON	AKÇAABAT	ADACIK
796	TRABZON	AKÇAABAT	ŞİNİK
797	TRABZON	ARAKLI	ÇANKAYA
798	TRABZON	ARSIN	ATAYURT
799	TRABZON	ARSIN	FINDIKLI
800	TRABZON	BEŞİKDÜZÜ	TÜRKELLİ
801	TRABZON	BEŞİKDUZU	YEŞİLKÖY
802	TRABZON	ÇAYKARA	ATAKÖY
803	TRABZON	ÇAYKARA	TAŞKIRAN
804	TRABZON	ÇAYKARA	UZUNGÖL
805	TRABZON	DÜZKÖY	AYKUT
806	TRABZON	HAYRAT	BALABAN
807	TRABZON	HAYRAT	GÜLDEREN
808	TRABZON	MERKEZ	GÜRBULAK
809	TRABZON	MERKEZ	YEŞİLOVA
810	TRABZON	OF	BALLICA
811	TRABZON	OF	CUMAPAZARI
812	TRABZON	OF	ESKİPAZAR
813	TRABZON	OF	GÜRPINAR
814	TRABZON	SÜRMENE	ÇAMBURNU
815	TRABZON	TONYA	İSKENDERLİ
816	TUNCELİ	MAZGİRT	DARIKENT
817	UŞAK	BANAZ	BUYUKOTURAK
818	UŞAK	EŞME	AHMETLER
819	UŞAK	EŞME	GÜLLÜ
820	UŞAK	KARAHALLI	KARBASAN
821	UŞAK	MERKEZ	GÜRE
822	UŞAK	SİVASLI	AĞAÇBEYLİ
823	UŞAK	ULUBEY	AVGAN
824	UŞAK	ULUBEY	HASKÖY
825	UŞAK	ULUBEY	KIŞLA
826	UŞAK	ULUBEY	OMURCA
827	YALOVA	ÇINARCIK	KOCADERE
828	YOZGAT	AYDINCIK	BAŞTÜRK
829	YOZGAT	AYDINCIK	KÖSRELİK
830	YOZGAT	BOĞAZLIYAN	ÇAKMAK

831	YOZGAT	BOĞAZLIYAN	ÇALAPVERDİ
832	YOZGAT	BOĞAZLIYAN	DEVECİPINAR
833	YOZGAT	BOĞAZLIYAN	OVAKENT
834	YOZGAT	BOĞAZLIYAN	ÖZLER
835	YOZGAT	BOĞAZLIYAN	SIRÇALI
836	YOZGAT	BOĞAZLIYAN	UZUNLU
837	YOZGAT	BOĞAZLIYAN	YENİPAZAR
838	YOZGAT	ÇANDIR	BÜYÜKKIŞLA
839	YOZGAT	ÇAYIRALAN	EVCİLER
840	YOZGAT	ÇEKEREK	BAYINDIRHÜYÜK
841	YOZGAT	ÇEKEREK	BAZLAMBAÇ
842	YOZGAT	ÇEKEREK	BEYYURDU
843	YOZGAT	ÇEKEREK	ÖZÜKAVAK
844	YOZGAT	MERKEZ	ÇADIRARDIÇ
845	YOZGAT	MERKEZ	ESENLİ
846	YOZGAT	MERKEZ	OSMANPAŞA
847	YOZGAT	SARAYKENT	ÇİÇEKLİ
848	YOZGAT	SARAYKENT	DEDEFKILI
849	YOZGAT	SORGUN	AHMETFAKILI
850	YOZGAT	SORGUN	GEDİKHASANLI
851	YOZGAT	SORGUN	GÜLŞEHİRİ
852	YOZGAT	SORGUN	KARAKIZ
853	YOZGAT	ŞEFAATLİ	KUZAYCA
854	YOZGAT	ŞEFAATLİ	PAŞAKÖY
855	YOZGAT	ŞEFAATLİ	SARIKENT
856	YOZGAT	YENİFAKILI	BEKTAŞLI
857	YOZGAT	YERKÖY	SEKİLİ
858	ZONGULDAK	DEVREK	ÖZBAĞI
859	ZONGULDAK	EREĞLİ	ÇAYLIOĞLU
860	ZONGULDAK	EREĞLİ	ÖĞBERLER
861	ZONGULDAK	GÖKÇEBEY	HACİMUSA
862	ZONGULDAK	MERKEZ	SİVRİLER

VI.- EKLER

6.1.- KURULTAY DELEGELERİ LİSTESİ

CHP 32.OLAĞAN KURULTAY DELEGELERİ LİSTESİ

S - N O	GÖREVİ	ADI	SOYADI	DOĞ YILI	BABAADI	İLÇ ESİ
1	GENEL BAŞKAN	DENİZ	BAYKAL	1938	HÜSEYİN HİLMİ	MERKEZ
2	GENEL BŞK.YRD.	ONUR BAŞARAN	ÖYMEN	1940	MAHMUD MÜNİR	KADIKÖY
3	GENEL BŞK.YRD.	MUSTAFA	ÖZYÜREK	1939	HACI BEKİR	KADIKÖY
4	GENEL BŞK.YRD.	MEHMET CEVDET	SELVİ	1943	İBRAHİM	ÇANKAYA
5	GENEL SEKRETER	ÖNDER	SAV	1937	HAYRETTİN	ÇANKAYA
6	GENEL SAYMAN	MAHMUT	YILDIZ	1948	HASARİ	MERKEZ
7	GENEL SEK.YRD.	ALGAN	HACALOĞLU	1940	A.RAGIP	KADIKÖY
8	GENEL SEK.YRD.	MEHMET	SEVİGEN	1954	MEVLÜT	G.O.PAŞA
9	GENEL SEK.YRD.	BİHLUN	TAMAYLIGİL	1966	CEVAT	KADIKÖY
10	MYK ÜYESİ	ZEKERİYA	AKINCI	1957	CEBBAR	ALTINDAĞ
11	MYK ÜYESİ	FUAT	ÇAY	1949	YUSUF	ÇANKAYA
12	MYK ÜYESİ	MESUT	DEĞER	1959	HASAN	MERKEZ
13	MYK ÜYESİ	KEMAL	DEMİREL	1955	HÜSEYİN	NİLÜFER
14	MYK ÜYESİ	MEHMET ŞERİF	ERTUĞRUL	1947	ABDURAHMAN	MERKEZ
15	MYK ÜYESİ	GÜLDAL	OKUDUCU	1958	TAHİR	ÜMRANIYE
16	MYK ÜYESİ	MEHMET ALİ	ÖZPOLAT	1947	HASAN	BAKIRKÖY
17	MYK ÜYESİ	VAHDET SİNAN	YERLİKAYA	1951	CELAL	OVACIK
18	PM ÜYESİ	YAVUZ	ALTINORAK	1962	MUSTAFA	PEHLİVANKÖY
19	PM ÜYESİ	CANAN	ARİTMAN	1950	KEMALETTİN	KARŞIYAKA
20	PM ÜYESİ	ŞEVKET	ARZ	1952	HASAN	MERKEZ
21	PM ÜYESİ	İSMET	ATALAY	1937	SABRİ	ÇANKAYA
22	PM ÜYESİ	DENİZ PINAR	ATILGAN	1956	MEHMET ZEKİ	ÇANKAYA
23	PM ÜYESİ	AYŞE GÜLSÜN	BİLGEHAN	1957	HAKKI METİN	ÇANKAYA
24	PM ÜYESİ	TEKİN	BİNGÖL	1955	CAHİT	ÇANKAYA
25	PM ÜYESİ	MEVLÜT	ÇOŞKUNER	1945	MEHMET	MERKEZ
26	PM ÜYESİ	RASİM	ÇAKIR	1957	ARİF	UZUNKÖPRÜ
27	PM ÜYESİ	ŞAHNAZ	ÇAKIRALP	1975	M.TUNÇAY	ÜSKÜDAR
28	PM ÜYESİ	AHMET İSMET	ÇANAKCI	1938	HÜSNÜ	ÇANKAYA
29	PM ÜYESİ	ADALET	ÇEBİ	1948	AHMET SALİH	ÇANKAYA
30	PM ÜYESİ	ÖZLEM	ÇERÇİOĞLU	1968	HALİL	NAZİLLİ
31	PM ÜYESİ	İZZET	ÇETİN	1953	MUSA	ÇANKAYA
32	PM ÜYESİ	ORHAN ZİYA	DİREN	1947	MUSTAFA VASFİ	MERKEZ
33	PM ÜYESİ	MAHMUT	DUYAN	1955	ŞAKİR	KIZILTEPE
34	PM ÜYESİ	MUSTAFA ŞÜKRÜ	ELEKDAĞ	1924	MUSTAFA	B.ÇEKMECE
35	PM ÜYESİ	YILDIRIM	EMSİZ	1965	HALİT	KARTAL

36	PM ÜYESİ	NEVİNGAYE	ERBATUR	1950	M.İBRAHİM	YÜREĞİR
37	PM ÜYESİ	ABDURREZZAK	ERTEN	1953	ÖMER	ÇANKAYA
38	PM ÜYESİ	NERİMAN	GENÇ	1950	BİLAL	KEÇİÖREN
39	PM ÜYESİ	LEVENT	GÖK	1959	SALİH ZEKİ	HAYMANA
40	PM ÜYESİ	ALİ RIZA	GÜLÇİÇEK	1947	MAHMUT	MALTEPE
41	PM ÜYESİ	SALİH	GÜN	1946	AHMET SADİ	GEBZE
42	PM ÜYESİ	ABDULLAH EMRE	İLERİ	1935	OSMAN	ÇANKAYA
43	PM ÜYESİ	OSMAN	KAPTAN	1946	ALİ	ÇANKAYA
44	PM ÜYESİ	HÜSEYİN	KARABULUT	1957	ALİ	YÜREĞİR
45	PM ÜYESİ	HASAN HÜSEYİN	KARAKOÇ	1945	AGA	ÇANKAYA
46	PM ÜYESİ	MEHMET İLKER	KARAOĞULLARI	1947	HAKKI	MERKEZ
47	PM ÜYESİ	MAHMUT	KARATEKİN	1956	MUSTAFA	SİNCAN
48	PM ÜYESİ	BİRGEN	KELEŞ	1939	MEHMET SALİH	BAKIRKÖY
49	PM ÜYESİ	ALİ	KILIÇ	1964	HASAN	ÇANKAYA
50	PM ÜYESİ	EMİN	KOÇ	1950	MUSTAFA	YENİMAHALLE
51	PM ÜYESİ	ESFENDER	KORKMAZ	1940	MEHRALİ	ÜMRANIYE
52	PM ÜYESİ	SEVGİ	KÖKBUDAK	1965	MUSTAFA	EREĞLİ
53	PM ÜYESİ	ALİ KEMAL	KUMKUMOĞLU	1956	MEHMET	PENDİK
54	PM ÜYESİ	LÜTFİYE	MEMİOĞLU	1952	İZZET	YEDİSU
55	PM ÜYESİ	ŞAHİN	MENGÜ	1948	BEKİR	ÇANKAYA
56	PM ÜYESİ	BAYRAM ALİ	MERAL	1941	MUSTAFA	ÇANKAYA
57	PM ÜYESİ	ALİ	OKSAL	1951	GARİP	TARSUS
58	PM ÜYESİ	ÖRSAN KUNTER	ÖYMEN	1965	M.ÖRSAN	SARIYER
59	PM ÜYESİ	AHMET SIRRI	ÖZBEK	1950	MEHMET	KADIKÖY
60	PM ÜYESİ	DURMUŞ	ÖZCAN	1956	HÜSEYİN	MAMAK
61	PM ÜYESİ	MALİK ECDER	ÖZDEMİR	1954	ALİ	KANGAL
62	PM ÜYESİ	RAMAZAN KERİM	ÖZKAN	1958	AHMET NECATİ	KORKUTELİ
63	PM ÜYESİ	UFUK	ÖZKAN	1960	ORHAN	AKHİSAR
64	PM ÜYESİ	SÜLEYMAN ADİL	ÖZKOL	1943	M.MAZHAR	SARIYER
65	PM ÜYESİ	ERBAŞAR	ÖZSOY	1948	ÖMER	ŞENKAYA
66	PM ÜYESİ	TÜLAY	ÖZÜERMAN	1957	ARİF BARAN	KONAK
67	PM ÜYESİ	MUSTAFA	ÖZYURT	1941	MUSTAFA	OSMANGAZİ
68	PM ÜYESİ	SEVGİ	PEKŞEN	1962	YUSUF	MERKEZ
69	PM ÜYESİ	AYŞE BANU	SANCAK	1965	BÜLENT	YENİMAHALLE
70	PM ÜYESİ	ÖMER ATILA	SAV	1931	MAHMUT NEJAT	ÇANKAYA
71	PM ÜYESİ	TACİDAR	SEYHAN	1959	İSMAİL	SEYHAN
72	PM ÜYESİ	HAYRİ SİNAN	SUNAY	1957	ÖZCAN	ÇANKAYA
73	PM ÜYESİ	METİN	ŞAHİN	1942	Y.NİZAMETTİN	MERKEZ
74	PM ÜYESİ	CAHİDE	TUNÇ	1940	A.ALAETTİN	ÇANKAYA
75	PM ÜYESİ	CEMİLE OYA	TÜR	1948	AHMET	ÇANKAYA
76	PM ÜYESİ	ENİS	TÜTÜNCÜ	1943	EMİN	MALKARA
77	PM ÜYESİ	ŞENEL	UÇAR	1939	FADIL	ÇANKAYA
78	PM ÜYESİ	AYHAN ERDİNÇ	YALÇINKAYA	1974	İHSAN	ÇANKAYA
79	PM ÜYESİ	ABDULAZİZ	YAZAR	1951	ALİ	İSKENDERUN
80	PM ÜYESİ	EMİNE	YURDATAP	1947	TEVFİK FIKRET	MERKEZ
81	PM ÜYESİ	ALİ RIZA	YÜCEL	1951	MUSTAFA	ÇANKAYA
82	YDK BAŞKANI	ORHAN	ERASLAN	1954	HALİL	MERKEZ
83	YDK BŞK.YRD.	ORHAN	AKBULUT	1934	Ş.İSMAİL HAKKI	ŞARKIŞLA
84	YDK SEKRETERİ	SELAHATTİN	ÖCAL	1947	İSMAİL	MAMAK

85	YDK ÜYESİ	ERGÜN	AYDOĞAN	1964	İSMAİL	İVRİNDİ
86	YDK ÜYESİ	MEHMET	BOZTAŞ	1957	ŞAKİR	NAZİLLİ
87	YDK ÜYESİ	KEMAL	CENGİZOĞLU	1946	HASAN	BORNOVA
88	YDK ÜYESİ	AVNİ	ÇELEBİ	1943	OSMAN	EREĞLİ
89	YDK ÜYESİ	TUFAN	DOĞU	1941	RAMAZAN	MERKEZ
90	YDK ÜYESİ	TUNCAY	ERCENK	1950	M.TEVFİK	MERKEZ
91	YDK ÜYESİ	SEVİM	KALKANDELEN	1939	HASAN	ÇANKAYA
92	YDK ÜYESİ	SALİHA	ÖĞÜTCÜ	1946	ALİ	ÇANKAYA
93	YDK ÜYESİ	TÜRKAN GÜLDEREN	ÖZTEKİN	1945	ALİ HAYDAR	ÇANKAYA
94	YDK ÜYESİ	NAZMİYE NÜKET	TUĞCU	1950	Ö.NİMETİLLAH	ÇANKAYA
95	YDK ÜYESİ	ESAT KAYA	TURGAY	1934	ALİ HAYDAR	ŞAHİNBEY
96	YDK ÜYESİ	İBRAHİM	YILMAZ	1952	AHMET	KÇEKMECE
97	ADANA MİLLETVEKİLİ	HULUSİ	GÜVEL	1948	MAHMUT	SEYHAN
98	ADİYAMAN MİLLETVEKİLİ	ŞEVKET	KÖSE	1953	MAHMUT	MERKEZ
99	AFYON MİLLETVEKİLİ	HALİL	ÜNLÜTEPE	1949	HASAN	MERKEZ
100	AMASYA MİLLETVEKİLİ	HÜSEYİN	ÜNSAL	1957	ALİ	MERZİFON
101	ANKARA MİLLETVEKİLİ	NESRİN	BAYTOK	1960	MUSTAFA	ÇANKAYA
102	ANKARA MİLLETVEKİLİ	EŞREF	ERDEM	1941	SÜLEYMAN	HAYMANA
103	ANKARA MİLLETVEKİLİ	HAKKI SUHA	OKAY	1953	M. ORHAN	ÇANKAYA
104	ANKARA MİLLETVEKİLİ	YILMAZ	ATEŞ	1953	DOĞAN	ÇANKAYA
105	ANTALYA MİLLETVEKİLİ	HÜSNÜ	ÇÖLLÜ	1960	HÜSEYİN AVNİ	MERKEZ
106	ANTALYA MİLLETVEKİLİ	ATİLA	EMEK	1947	MESTAN	ALANYA
107	ANTALYA MİLLETVEKİLİ	TAYFUR	SÜNER	1943	MEHMET	BAKIRKÖY
108	ARDAHAN MİLLETVEKİLİ	ENSAR	ÖĞÜT	1946	ABDULLAH	GEBZE
109	ARTVİN MİLLETVEKİLİ	METİN	ARİFAĞAOĞLU	1946	YUNUS	BORÇKA
110	AYDIN MİLLETVEKİLİ	MEHMET FATİH	ATAY	1957	AHMET	MERKEZ
111	BARTIN MİLLETVEKİLİ	MUHAMMET RIZA	YALÇINKAYA	1955	MUZAFFER	MERKEZ
112	BİLECİK MİLLETVEKİLİ	YAŞAR	TÜZÜN	1966	MEHMET	MERKEZ
113	BURSA MİLLETVEKİLİ	ABDULLAH	ÖZER	1950	AVNİ	YILDIRIM
114	ÇANAĞKALE MİLLETVEKİLİ	AHMET	KÜÇÜK	1958	ÖMER	BİGA
115	ÇORUM MİLLETVEKİLİ	DERVİŞ	GÜNDAY	1941	CAFER	ÇANKAYA
116	DENİZLİ MİLLETVEKİLİ	ALİ RIZA	ERTEMÜR	1962	MEVLÜT	MERKEZ
117	EDİRNE MİLLETVEKİLİ	BİLGİN	PAÇARIZ	1955	MEHMET	MERKEZ
118	ERZİNCAN MİLLETVEKİLİ	EROL	TINASTEPE	1957	MEHMET	MERKEZ
119	ESKİŞEHİR MİLLETVEKİLİ	FEHMİ MURAT	SÖNMEZ	1963	EROL	MERKEZ
120	GAZİANTEP MİLLETVEKİLİ	YAŞAR	AĞYÜZ	1949	ZİKRİ	ŞAHİNBEY
121	GAZİANTEP MİLLETVEKİLİ	AKİF	EKİCİ	1955	MEHMET	ŞEHİTKAMİL
122	GİRESUN MİLLETVEKİLİ	EŞREF	KARABRAHİM	1956	AHMET NACİ	MERKEZ
123	HATAY MİLLETVEKİLİ	GÖKHAN	DURGUN	1957	ALİ	MERKEZ
124	İSTANBUL MİLLETVEKİLİ	NECLA	ARAT	1940	ÖMER	BAKIRKÖY
125	İSTANBUL MİLLETVEKİLİ	İLHAN	KESİCİ	1948	OSMAN NURİ	ÜSKÜDAR
126	İSTANBUL MİLLETVEKİLİ	KEMAL	KILIÇDAROĞLU	1948	KAMER	ÇANKAYA
127	İSTANBUL MİLLETVEKİLİ	ŞİNASI	ÖKTEM	1955	TAHİR	ÜMRANIYE
128	İSTANBUL MİLLETVEKİLİ	FATMA NUR	SERTER	1948	MEHMED EMİN	KADIKÖY
129	İSTANBUL MİLLETVEKİLİ	ÇETİN	SOYSAL	1963	NASRİ	BEŞİKTAŞ
130	İSTANBUL MİLLETVEKİLİ	ALİ	TOPUZ	1932	MUSTAFA	ÜSKÜDAR
131	İSTANBUL MİLLETVEKİLİ	SACİD	YILDIZ	1948	HAKKI	ŞİŞLİ
132	İZMİR MİLLETVEKİLİ	KIVILCIM KEMAL	ANADOL	1941	MUSTAFA ZİHNİ	KARŞIYAKA
133	İZMİR MİLLETVEKİLİ	SELÇUK	AYHAN	1953	MUSTAFA	BORNOVA

134	İZMİR MİLLETVEKİLİ	BÜLENT	BARATALI	1947	YUSUF	URLA
135	İZMİR MİLLETVEKİLİ	AHMET	ERSİN	1950	İSMAİL	BUCA
136	İZMİR MİLLETVEKİLİ	ŞÜKRAN GÜLDAL	MUMCU	1951	SÜREYYA	ÇANKAYA
137	İZMİR MİLLETVEKİLİ	OĞUZ	OYAN	1947	BEŞİR	ÇANKAYA
138	İZMİR MİLLETVEKİLİ	MEHMET ALİ	SUSAM	1956	İSMAİL	BUCA
139	K.MARAŞ MİLLETVEKİLİ	DURDU	ÖZBOLAT	1962	ALİ	AFŞİN
140	KAYSERİ MİLLETVEKİLİ	MEHMET ŞEVKİ	KULKULOĞLU	1965	ŞABAN	KOCASINAN
141	KIRKLARELİ MİLLETVEKİLİ	TANSEL	BARIŞ	1952	NİYAZİ	LÜLEBURGAZ
142	KIRKLARELİ MİLLETVEKİLİ	TURGUT	DİBEK	1966	EYÜP	MERKEZ
143	KOCAELİ MİLLETVEKİLİ	HİKMET	ERENKAYA	1953	MEHMET CEMAL	MERKEZ
144	KONYA MİLLETVEKİLİ	ATILLA	KART	1954	HACI BEKİR	MERAM
145	MALATYA MİLLETVEKİLİ	FERİT MEVLÜT	ASLANOĞLU	1952	İBRAHİM FEHMİ	AVCILAR
146	MERSİN MİLLETVEKİLİ	İSA	GÖK	1963	MEVCİ	MERKEZ
147	MERSİN MİLLETVEKİLİ	ALİ RIZA	ÖZTÜRK	1956	ALİ RIZA	SİLİFKE
148	MERSİN MİLLETVEKİLİ	VAHAP	SEÇER	1963	FAHRİTTİN	TARSUS
149	MUĞLA MİLLETVEKİLİ	ALİ	ARSLAN	1955	KADİR	ORTACA
150	MUĞLA MİLLETVEKİLİ	GÜROL	ERGİN	1944	İSMAİL	ÇANKAYA
151	MUĞLA MİLLETVEKİLİ	FEVZİ	TOPUZ	1954	ALİ	MİLAS
152	ORDU MİLLETVEKİLİ	RAHMİ	GÜNER	1945	CELAL	MERKEZ
153	SAMSUN MİLLETVEKİLİ	SUAT	BİNİCİ	1947	FUAT	VEZİRKÖPRÜ
154	SAMSUN MİLLETVEKİLİ	AHMET HALUK	KOÇ	1954	SALİH ZEKİ	ÇANKAYA
155	SİNOP MİLLETVEKİLİ	ENGİN	ALTAY	1963	KAZIM	ERFELEK
156	TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ	FAİK	ÖZTRAK	1954	A. ORHAN	ÇANKAYA
157	TRABZON MİLLETVEKİLİ	MEHMET AKİF	HAMZAÇEBİ	1953	HALİT	ARAKLI
158	UŞAK MİLLETVEKİLİ	OSMAN	ÇOŞKUNOĞLU	1947	KAMİL TUĞRUL	ÇANKAYA
159	YALOVA MİLLETVEKİLİ	MUHARREM	İNCE	1964	ŞERİF	MERKEZ
160	ZONGULDAK MİLLETVEKİLİ	ALİ	KOÇAL	1948	MEVLÜT	MERKEZ
161	ZONGULDAK MİLLETVEKİLİ	ALİ İHSAN	KÖKTÜRK	1963	ABDULLAH	ÇAYCUMA
162	ADANA DELEGESİ	SÜLEYMAN	AKYOL	1966	SAMİ	SEYHAN
163	ADANA DELEGESİ	NECMETTİN	ATAY	1960	MUSTAFA	YÜREĞİR
164	ADANA DELEGESİ	ARİF	AYDEMİR	1952	KASIM	SEYHAN
165	ADANA DELEGESİ	SÜLEYMAN	BAKIMLI	1954	YUSUF	SEYHAN
166	ADANA DELEGESİ	AYHAN	BARUT	1964	TAHSİN	KARATAŞ
167	ADANA DELEGESİ	MULLA MUSTAFA	BULUN	1957	MUSTAFA	TUFANBEYLİ
168	ADANA DELEGESİ	SABAH	BÜBERKÖKÜ	1953	RIFAT	YÜREĞİR
169	ADANA DELEGESİ	GÖKALP	ÇUBUKÇU	1962	NECDET	SEYHAN
170	ADANA DELEGESİ	ABDULKADİR	DAŞ	1964	MUSA	SEYHAN
171	ADANA DELEGESİ	ZÜLFİKAR	DENİZ	1956	ZEYNAL	SEYHAN
172	ADANA DELEGESİ	YUSUF	FİDAN	1966	ALİ	CEYHAN
173	ADANA DELEGESİ	YUSUF	GERGİN	1963	NURİ	SEYHAN
174	ADANA DELEGESİ	HASAN ŞADİ	İŞOĞLU	1946	İBRAHİM SADIK	SEYHAN
175	ADANA DELEGESİ	MUSTAFA CANAN	İZBAL	1963	YASİN	SEYHAN
176	ADANA DELEGESİ	MUSTAFA	KARABAŞ	1968	HASAN	SEYHAN
177	ADANA DELEGESİ	REŞİT	KARAKUŞ	1969	MÜSLÜM	SEYHAN
178	ADANA DELEGESİ	ZEYDAN	KARALAR	1958	KAMİL	YÜREĞİR
179	ADANA DELEGESİ	VEDAT	KARASAÇ	1963	ABDULKERİM	SEYHAN
180	ADANA DELEGESİ	HÜSEYİN	KESER	1951	CEVAT	SEYHAN
181	ADANA DELEGESİ	MEMET TURAN	ÖZER	1960	HACİ	SEYHAN
182	ADANA DELEGESİ	MEHMET FATİH	ÖZGÜR	1946	EMİN	SEYHAN

183	ADANA DELEGESİ	SERDAR	SEYHAN	1957	İSMAİL	SEYHAN
184	ADANA DELEGESİ	ORHAN	SÜMER	1963	HASAN	YÜREĞİR
185	ADANA DELEGESİ	KEMAL	ŞAHİN	1965	GAZİ	SEYHAN
186	ADANA DELEGESİ	MEKİN	ŞAHİN	1956	MUSA	KOZAN
187	ADANA DELEGESİ	YAŞAR	ŞENAL	1961	HAKKI	CEYHAN
188	ADANA DELEGESİ	FİKRET	TAŞLI	1959	MEHMET	YÜREĞİR
189	ADANA DELEGESİ	TURGUT	ÜSTÜN	1962	KEMAL	YÜREĞİR
190	ADİYAMAN DELEGESİ	ALİ	AĞCA	1961	İBRAHİM	GÖLBAŞI
191	ADİYAMAN DELEGESİ	KÜRŞAT	AYKANAT	1971	MEHMET TURAN	BESNİ
192	ADİYAMAN DELEGESİ	ALİ	ÇOŞKUN	1973	HÜSEYİN	MERKEZ
193	ADİYAMAN DELEGESİ	DERVİŞ	ÇALI	1950	ŞÜKRÜ	MERKEZ
194	ADİYAMAN DELEGESİ	HASAN SABRİ	DOĞAN	1946	YUSUF	MERKEZ
195	ADİYAMAN DELEGESİ	SALİH	FIRAT	1960	HASAN	MERKEZ
196	ADİYAMAN DELEGESİ	ABUZER	TANRIVERDİ	1954	KEMAL	MERKEZ
197	ADİYAMAN DELEGESİ	ABDURRAHMAN	TUTDERE	1976	ZEYNAL	MERKEZ
198	ADİYAMAN DELEGESİ	MEHMET	UÇAR	1968	HASAN	BESNİ
199	ADİYAMAN DELEGESİ	RAMAZAN	VURUŞKAN	1965	MEMET	GÖLBAŞI
200	AFYON DELEGESİ	MEHMET	ALTINTAŞ	1953	CEVDET	DINAR
201	AFYON DELEGESİ	MUSTAFA	BAŞOL	1956	GAZİ	SULTANDAĞ
202	AFYON DELEGESİ	ŞERİF	CEYLAN	1953	MEVLÜT	DINAR
203	AFYON DELEGESİ	ALİ	ÇENGELCİ	1957	AHMET	MERKEZ
204	AFYON DELEGESİ	GÜRSEL	ERDEM	1961	HULUSİ	EMİRDAĞ
205	AFYON DELEGESİ	OKTAY	GÖÇEN	1979	YILMAZ	ŞUHUT
206	AFYON DELEGESİ	FEYZULLAH	GÜMÜŞ	1966	MEHMET	ÇAY
207	AFYON DELEGESİ	NACİ	KANYILMAZ	1955	KAMİL	MERKEZ
208	AFYON DELEGESİ	EKREM	ÖZSOY	1956	ALİ	ŞUHUT
209	AFYON DELEGESİ	MEHMET	PALA	1968	MURTAZA	EMİRDAĞ
210	AFYON DELEGESİ	KAZİM	ŞENER	1960	ALİ İHSAN	SINANPAŞA
211	AFYON DELEGESİ	CEMALETTİN	UĞURLU	1951	ALİ	EVÇİLER
212	AFYON DELEGESİ	ALİ RIZA	YILMAZ	1959	HAMZAFAKI	SULTANDAĞ
213	AFYON DELEGESİ	ERTUĞRUL	YILMAZ	1970	ALİ	BOLVADİN
214	AĞRI DELEGESİ	CESİM	ALPTEKİN	1956	ABDULCEBBAR	MERKEZ
215	AĞRI DELEGESİ	ÜRFET	ARSLAN	1953	TACETTİN	TAŞLIÇAY
216	AĞRI DELEGESİ	EŞREF	KOPMIŞ	1961	YUSUF	PATNOS
217	AĞRI DELEGESİ	HALİS	MAĞLAY	1946	MEHMET	HAMUR
218	AĞRI DELEGESİ	BEDİR	SAYAN	1965	ENVER	MERKEZ
219	AĞRI DELEGESİ	İBRAHİM	SAYAN	1984	ABDULLAH	MERKEZ
220	AĞRI DELEGESİ	MEHMET	SAYAN	1958	DİLAVER	TUTAK
221	AĞRI DELEGESİ	SAVCI	SAYAN	1971	DİLAVER	TUTAK
222	AĞRI DELEGESİ	AHMET	SÖKMENCİ	1962	ŞEVKET	DOĞUBEYAZIT
223	AĞRI DELEGESİ	TAHSİN	TEKİN	1953	ZEKİ	ELEŞKİRT
224	AKSARAY DELEGESİ	FERDAĞ	BOZKURT	1958	ÖMER	MERKEZ
225	AKSARAY DELEGESİ	CAFER	CAYMAZ	1953	MEHMET	MERKEZ
226	AKSARAY DELEGESİ	MUAMMER	DİLEK	1957	KADİR	MERKEZ
227	AKSARAY DELEGESİ	HALİL	GEDEK	1950	ALİ	MERKEZ
228	AKSARAY DELEGESİ	AHMET MESUT	İLERİ	1962	MEHMET ADNAN	MERKEZ
229	AKSARAY DELEGESİ	İSMAİL	KARAKAYA	1955	EREN	ORTAKÖY
230	AKSARAY DELEGESİ	ZİYA	KOÇ	1958	SALİH	MERKEZ
231	AKSARAY DELEGESİ	İRFAN	MUTLU	1950	MEHMET	ESKİL

232	AMASYA DELEGESİ	EROL	ALTUNAY	1971	RIZA	G.HACIKÖY
233	AMASYA DELEGESİ	HÜSEYİN	ERDOĞAN	1959	İBRAHİM	MERZİFON
234	AMASYA DELEGESİ	HASAN	KOPARAN	1958	ALİ	MERZİFON
235	AMASYA DELEGESİ	MUSTAFA ERCAN	SÜER	1962	SATILMIŞ	SULUOVA
236	AMASYA DELEGESİ	LEVENT	TAŞKIN	1979	ALİ DURAN	MERZİFON
237	AMASYA DELEGESİ	İBRAHİM	YILDIZ	1964	SÜLEYMAN	G.HACIKÖY
238	ANKARA DELEGESİ	OSMAN	ABAY	1946	RIZA	ÇANKAYA
239	ANKARA DELEGESİ	NİLGÜL	AKÇAM	1958	ARİF HİKMET	ÇANKAYA
240	ANKARA DELEGESİ	DURMUŞ	AKKAYA	1956	FEHMİ	YENİMAHALLE
241	ANKARA DELEGESİ	YUSUF	AKSAKAL	1971	HASAN	GÖLBAŞI
242	ANKARA DELEGESİ	NEZİHE	ALTIOK	1924	A. NUSRET	ÇANKAYA
243	ANKARA DELEGESİ	OYA	ARASLI	1943	KEMAL	ÇANKAYA
244	ANKARA DELEGESİ	HÜSEYİN	ASLAN	1963	ALİ	MAMAK
245	ANKARA DELEGESİ	TURGUT	ASLANOĞLU	1947	İHSAN	ÇANKAYA
246	ANKARA DELEGESİ	UFUK	ATAÇ	1950	MAHMUT	YENİMAHALLE
247	ANKARA DELEGESİ	HAMİT CEVAT	BAGE	1956	MUSTAFA HAYRİ	ÇANKAYA
248	ANKARA DELEGESİ	BEHİÇ BAŞAR	BAL	1966	CAVİT	YENİMAHALLE
249	ANKARA DELEGESİ	EYYÜBE AYDAN	BARAN	1948	ÖMER NADİ	ÇANKAYA
250	ANKARA DELEGESİ	ALİ	BAŞKARAAĞAÇ	1962	MEHMET	AYAŞ
251	ANKARA DELEGESİ	KEMAL	BAŞTİMUR	1952	HÜSEYİN	SİNCAN
252	ANKARA DELEGESİ	HACI	BAYDAR	1948	ALİ	ÇANKAYA
253	ANKARA DELEGESİ	ÜMİT	BUĞDAYCI	1952	BEKİR	ALTINDAĞ
254	ANKARA DELEGESİ	İLHAMİ	CANBAZ	1960	İSMAİL	KEÇİÖREN
255	ANKARA DELEGESİ	İBRAHİM BEHÇET	ÇAĞLAR	1955	SALİH	ÇANKAYA
256	ANKARA DELEGESİ	GÖKALP CUDİ	ÇALIŞKAN	1961	MÜSLÜM	ÇANKAYA
257	ANKARA DELEGESİ	YAŞAR	ÇATAK	1945	ŞÜKRÜ	ÇANKAYA
258	ANKARA DELEGESİ	SAİT BEYHAN	ÇİNĞİ	1944	HULUSİ	YENİMAHALLE
259	ANKARA DELEGESİ	NURETTİN	DELİBALTA	1954	AZİZ	YENİMAHALLE
260	ANKARA DELEGESİ	GÖKSEL	DEMİRTAŞ	1966	İSMET	KALECİK
261	ANKARA DELEGESİ	TAHİR	DİNÇER	1947	EFRAHİM	ÇANKAYA
262	ANKARA DELEGESİ	MUSTAFA	DÜLGER	1953	MEHMET	KAZAN
263	ANKARA DELEGESİ	ÜNAL	ECER	1948	İSMAİL HAKKI	POLATLI
264	ANKARA DELEGESİ	EREN	EDEMEN	1951	MUHARREM	Ş.KOÇHISAR
265	ANKARA DELEGESİ	CANDAN	ER	1965	SADIK	ETİMESGUT
266	ANKARA DELEGESİ	NEVZAT	ERCAN	1951	AĞABEY	BALA
267	ANKARA DELEGESİ	ALİ	ERGİN	1963	CAFER	ALTINDAĞ
268	ANKARA DELEGESİ	TUNA	ERTEZ	1938	MAHMUT	ÇANKAYA
269	ANKARA DELEGESİ	CELAL	GEMALMAZ	1938	HALİT	ALTINDAĞ
270	ANKARA DELEGESİ	FAZIL	GÜLEKEN	1955	MEHMET REŞAT	ÇANKAYA
271	ANKARA DELEGESİ	CENNET	GÜNEY	1962	AHMET	KEÇİÖREN
272	ANKARA DELEGESİ	NİHAT	HATAM	1950	NURİ	ÇANKAYA
273	ANKARA DELEGESİ	ALEADDİN	HAVA	1947	NUREDDİN	ÇANKAYA
274	ANKARA DELEGESİ	İSA	HAYIRLI	1956	KADİR	ÇANKAYA
275	ANKARA DELEGESİ	YURDANUR	KALKAVAN	1935	ALİ	ÇANKAYA
276	ANKARA DELEGESİ	ÜNVER	KARAKUZU	1956	MUSTAFA CELAL	ELMADAĞ
277	ANKARA DELEGESİ	NEBİHE	MANİ	1946	TEVFİK	ÇANKAYA
278	ANKARA DELEGESİ	EKREM KEREM	OKTAY	1982	MEHMET NEBİL	ÇANKAYA
279	ANKARA DELEGESİ	AYHAN	ÖNDEMİR	1962	YILMAZ	KEÇİÖREN
280	ANKARA DELEGESİ	İSMET	ÖZBAY	1954	MUSTAFA	YENİMAHALLE

281	ANKARA DELEGESİ	CELALETTİN	ÖZDEMİR	1964	HÜSEYİN	KEÇİÖREN
282	ANKARA DELEGESİ	FATİH	PALA	1978	ZEKİ	ÇANKAYA
283	ANKARA DELEGESİ	İSMAİL	POLAT	1939	VELİ	ÇANKAYA
284	ANKARA DELEGESİ	İSMAİL	SEZER	1947	MEHMET	MAMAK
285	ANKARA DELEGESİ	VELİ GÜNDÜZ	ŞAHİN	1963	NACİ	MAMAK
286	ANKARA DELEGESİ	HASAN	ŞAKACI	1949	ALİ	MAMAK
287	ANKARA DELEGESİ	BİNALİ	TAŞDEMİR	1946	KURBANİ	MAMAK
288	ANKARA DELEGESİ	EROL	TATLI	1961	MUHARREM	ETİMESGUT
289	ANKARA DELEGESİ	ÜNSAL	TOKER	1946	HÜSNÜ	YENİMAHALLE
290	ANKARA DELEGESİ	DİLEK	TUNÇ	1958	M. VAHDETTİN	ÇANKAYA
291	ANKARA DELEGESİ	HAYRETTİN	UYŞAL	1928	AHMET	ÇANKAYA
292	ANKARA DELEGESİ	FETHİ	YAŞAR	1949	MEHMET	YENİMAHALLE
293	ANKARA DELEGESİ	ALİ NACİ	YEŞİLTEPE	1938	AHMET	ÇUBUK
294	ANKARA DELEGESİ	MUSTAFA	YILDIZ	1946	ALİ	MAMAK
295	ANKARA DELEGESİ	MEHMET	YURTSEVER	1951	ABDULLAH	KEÇİÖREN
296	ANTALYA DELEGESİ	ABDULLAH	AKBABA	1967	RAHMİ	SERİK
297	ANTALYA DELEGESİ	ENVER	AKSU	1955	HÜSEYİN	MERKEZ
298	ANTALYA DELEGESİ	ÖMER	APA	1961	RAMAZAN	MERKEZ
299	ANTALYA DELEGESİ	HALİL	ARIKAN	1964	HÜSEYİN	KAŞ
300	ANTALYA DELEGESİ	FERİDUN FİKRET	BALOĞLU	1945	HİKMET	MERKEZ
301	ANTALYA DELEGESİ	NURETTİN	BAYLI	1941	OSMAN	İBRADI
302	ANTALYA DELEGESİ	MUHİTTİN	BÖCEK	1962	MUSTAFA	MERKEZ
303	ANTALYA DELEGESİ	HASAN ÖNDER	ÇALIK	1939	ALIŞAN	AKSEKİ
304	ANTALYA DELEGESİ	MEHMET	ÇINAR	1963	HÜSEYİN ALİ	MANAVGAT
305	ANTALYA DELEGESİ	AHMET	DALOĞLU	1969	ZİYA	KORKUTELİ
306	ANTALYA DELEGESİ	ALİCAN	DEVECİ	1961	AHMET	MERKEZ
307	ANTALYA DELEGESİ	ZÜHRA	DOĞAN	1962	HASAN	KALE
308	ANTALYA DELEGESİ	GİRAY	ERCENK	1945	M.TEVFİK	MERKEZ
309	ANTALYA DELEGESİ	AHMET	ERDOĞAN	1959	AYHAN	KUMLUCA
310	ANTALYA DELEGESİ	SÜLEYMAN	EVÇİLMEN	1950	AHMET	MERKEZ
311	ANTALYA DELEGESİ	MUHAMMET	GÜNDÜZBEY	1960	AHMET TURHAN	ELMALI
312	ANTALYA DELEGESİ	MESUT	KARAKOYUNLU	1949	MEHMET	FİNİKE
313	ANTALYA DELEGESİ	ÖMER	MELLİ	1955	FİKRİ	MERKEZ
314	ANTALYA DELEGESİ	OSMAN	ÖZCAN	1937	MUSTAFA	ALANYA
315	ANTALYA DELEGESİ	FAHRİ	ÖZÇELİK	1926	MUSTAFA	MERKEZ
316	ANTALYA DELEGESİ	YILDIRAY	SAPAN	1967	ZİYA	MERKEZ
317	ANTALYA DELEGESİ	SERAP	SEVÜK	1953	ŞEMSETTİN	MERKEZ
318	ANTALYA DELEGESİ	RAMAZAN SALİM	UYŞAL	1972	MEHMET	KEMER
319	ANTALYA DELEGESİ	TEVİK	UYŞAL	1956	OSMAN FEYZİ	GAZİPAŞA
320	ANTALYA DELEGESİ	SÜLEYMAN	YÜKSEL	1951	İSMAİL	KORKUTELİ
321	ANTALYA DELEGESİ	ŞÜKRÜ	YÜKSEL	1945	RAMAZAN	GÜNDOĞMUŞ
322	ARDAHAN DELEGESİ	KURTULUŞ	BÜYÜKKAYA	1965	LÜTFİ	HANAK
323	ARDAHAN DELEGESİ	ABDULBAKİ	ÇETİN	1955	CEZO	GÖLE
324	ARDAHAN DELEGESİ	GÜLCEMAL	FİDAN	1964	MEHMET	DAMAL
325	ARDAHAN DELEGESİ	ERCAN	ŞİRİN	1953	HACIMURAT	ÇILDIR
326	ARTVİN DELEGESİ	UĞUR	BAYRAKTUTAN	1965	REMZİ	MERKEZ
327	ARTVİN DELEGESİ	YÜKSEL	ÇORBACIOĞLU	1962	ŞEFİK	ARHAVİ
328	ARTVİN DELEGESİ	ÖZER	GİRGİN	1958	OSMAN	MURGUL
329	ARTVİN DELEGESİ	TURGUT	YÜKSEL	1953	AHMET	ARDANUÇ

330	AYDIN DELEGESİ	ALİ ULVİ	AKOĞLU	1962	ALİ	KUYUCAK
331	AYDIN DELEGESİ	CAVİT	ANCIN	1949	A.MUHARREM	ÇİNE
332	AYDIN DELEGESİ	SALİM TÜMER	APAYDIN	1964	REFİK	BOZDOĞAN
333	AYDIN DELEGESİ	ERDAL	ARASAN	1962	HALİL	KOÇARLI
334	AYDIN DELEGESİ	OSMAN	AYDIN	1955	AHMET	ÇİNE
335	AYDIN DELEGESİ	TUNÇ	AYTUR	1943	HASAN	MERKEZ
336	AYDIN DELEGESİ	HASAN	ÇELİK	1948	SÜLEYMAN	KUŞADASI
337	AYDIN DELEGESİ	VAHİT	DEDE	1947	AHMET	İNCİRLİOVA
338	AYDIN DELEGESİ	MUSA	KAÇAN	1967	HASAN	KARPUZLU
339	AYDIN DELEGESİ	TAYFUR	KARA	1945	ALİ	GERMENCİK
340	AYDIN DELEGESİ	FEVZİ	ORÇUN	1952	SÜLEYMAN	KARACASU
341	AYDIN DELEGESİ	AYDIN	ÖREROĞLU	1951	MEHMET	NAZILLI
342	AYDIN DELEGESİ	NECDET	ÖZEKMEKÇİ	1958	HASAN	SÖKE
343	AYDIN DELEGESİ	ERKAN	POLAT	1968	ALİ	SÖKE
344	AYDIN DELEGESİ	KUDRET	UYSAL	1959	HÜSEYİN	BUHARKENT
345	AYDIN DELEGESİ	HÜSEYİN	YILDIZ	1967	SÜLEYMAN	DİDİM
346	BALIKESİR DELEGESİ	FİKRET	AKOVA	1953	KASIM	BURHANIYE
347	BALIKESİR DELEGESİ	İSMAIL	AY	1948	NEBİ	İVRİNDİ
348	BALIKESİR DELEGESİ	MELİH	BAĞCI	1980	BURHAN	GÖMEÇ
349	BALIKESİR DELEGESİ	İRFAN	BARIŞ	1956	RİFAT	MERKEZ
350	BALIKESİR DELEGESİ	BÜLENT	BİRGÜL	1961	MEHMET	GÖNEN
351	BALIKESİR DELEGESİ	ERTAN	ERENGİN	1943	KAMİL	BANDIRMA
352	BALIKESİR DELEGESİ	ÖZGÜR	ERTUĞRUL	1978	GÜRCAN	SINDIRGI
353	BALIKESİR DELEGESİ	HÜSEYİN HİKMET	ESEN	1952	EYÜP	AYVALIK
354	BALIKESİR DELEGESİ	RAMAZAN	EZİCİ	1954	MEHMET	ERDEK
355	BALIKESİR DELEGESİ	SAFET	KARACA	1951	HULUSİ	SAVAŞTEPE
356	BALIKESİR DELEGESİ	HAMİT	KOÇ	1961	SAADETTİN	BİGADIÇ
357	BALIKESİR DELEGESİ	OLCAY	OĞUZ	1942	OSMAN	BALYA
358	BALIKESİR DELEGESİ	ORHAN	ÖZDEN	1953	SACİT	SUSURLUK
359	BALIKESİR DELEGESİ	SEDAT	PEKEL	1948	ECVET	BANDIRMA
360	BALIKESİR DELEGESİ	DAVUT	TALAŞ	1966	YILMAZ	MERKEZ
361	BALIKESİR DELEGESİ	ŞAKİR	YÖRÜK	1951	RAHMİ	KEPSUT
362	BARTIN DELEGESİ	KAMİL	ALTAN	1965	AYHAN	MERKEZ
363	BARTIN DELEGESİ	HAKAN	CEYLAN	1965	HALİL	MERKEZ
364	BARTIN DELEGESİ	HÜSEYİN	SEVİM	1957	HAYRİ	KURUCAŞİLE
365	BARTIN DELEGESİ	MEHMET EMİN	TİMUR	1963	HÜSEYİN	AMASRA
366	BATMAN DELEGESİ	AHMET	DURMAZ	1960	FEHREMEZ	KOZLUK
367	BATMAN DELEGESİ	HİKMET	DURUŞ	1961	ALİ	MERKEZ
368	BATMAN DELEGESİ	KEMAL	GÜLTEKİN	1963	AHMET	MERKEZ
369	BATMAN DELEGESİ	MEHMET	KIRMIZITAŞ	1969	FERMAN	BEŞİRİ
370	BATMAN DELEGESİ	HANİFİ	TAŞDEMİR	1979	MENDUH	SASON
371	BATMAN DELEGESİ	ŞERİF	TOY	1964	HASAN	HASANKEYF
372	BATMAN DELEGESİ	ADNAN	YAŞAR	1974	NAİF	SASON
373	BATMAN DELEGESİ	HÜSEYİN	YAŞAR	1961	MAHMUT	SASON
374	BAYBURT DELEGESİ	KADİR	ARPALI	1936	HACI BAYRAM	MERKEZ
375	BAYBURT DELEGESİ	SALİH	DOĞAN	1955	MUSTAFA	MERKEZ
376	BAYBURT DELEGESİ	HASAN	TÜRKER	1934	MEMET YAŞAR	MERKEZ
377	BAYBURT DELEGESİ	ADİL	UZUNHAN	1951	DUR SUN	MERKEZ
378	BİLECİK DELEGESİ	RECAİ	AKSU	1957	MEHMET	BOZÜYÜK

379	BİLECİK DELEGESİ	NEDİM	ER	1961	HÜSEYİN	OSMANELİ
380	BİLECİK DELEGESİ	VEDAT	KAZICI	1970	MUHSİN	GÖLPAZARI
381	BİLECİK DELEGESİ	ERDOĞAN	TÜFENKÇİ	1947	FAİK AHMET	MERKEZ
382	BİNGÖL DELEGESİ	EKREM	ACER	1955	ELİF	YEDİSU
383	BİNGÖL DELEGESİ	HASAN	BEKTAŞ	1959	SÜLEYMAN	MERKEZ
384	BİNGÖL DELEGESİ	ÇOŞKUN	GÜVEN	1956	ENVER	KIĞI
385	BİNGÖL DELEGESİ	MESUT	KAYAOĞLU	1961	MUSTAFA	MERKEZ
386	BİNGÖL DELEGESİ	SEMA	KAYGALAK	1969	MUSTAFA	MERKEZ
387	BİNGÖL DELEGESİ	MUSTAFA	KURBAN	1961	MEMET	MERKEZ
388	BİTLİS DELEGESİ	LEZGİN	AYAZ	1960	HASAN	MERKEZ
389	BİTLİS DELEGESİ	CENGİZ	BARLAK	1969	SALİH	MUTKI
390	BİTLİS DELEGESİ	ERDAL	BULDUK	1965	ABDULAZİZ	HİZAN
391	BİTLİS DELEGESİ	MEHMET	KAÇAR	1975	AHMET	TATVAN
392	BİTLİS DELEGESİ	ŞERİF	SAYIN	1977	ŞEBAP	ADİLCEVAZ
393	BİTLİS DELEGESİ	SİNAN	ŞARKBÜLBÜLÜ	1962	KEMALETTİN	AHLAT
394	BİTLİS DELEGESİ	YILMAZ	TADİK	1979	ZEKİ YAVUZ	GÜROYMAK
395	BİTLİS DELEGESİ	AZMİ	YILDIZ	1954	CELAL	MERKEZ
396	BOLU DELEGESİ	YÜKSEL	CEYLAN	1958	RAŞİT	MERKEZ
397	BOLU DELEGESİ	ALİ MURAT	ÇETİNKAYA	1950	ALİ	SEBEN
398	BOLU DELEGESİ	HAKAN	KARAMANOĞLU	1962	S. SELÇUK	YENİÇAĞA
399	BOLU DELEGESİ	TANJU	ÖZCAN	1973	GALİP	MERKEZ
400	BOLU DELEGESİ	CEMAL	ÖZSOY	1956	CEVAT	MERKEZ
401	BURDUR DELEGESİ	ALİ TARKAN	BÜYÜKYÖRÜK	1971	HULUSİ	MERKEZ
402	BURDUR DELEGESİ	İSMAIL	ERKAYA	1952	MEHMET	MERKEZ
403	BURDUR DELEGESİ	RECEP	MUTLUCAN	1965	MEHMET	BUCAK
404	BURDUR DELEGESİ	MUSTAFA	ÖZ	1947	VELİ	ÇAVDIR
405	BURDUR DELEGESİ	NURİ	ÖZBEK	1959	YAŞAR	YEŞİLOVA
406	BURDUR DELEGESİ	VAHİT	ÖZLEMİŞ	1971	İSMAIL	MERKEZ
407	BURSA DELEGESİ	TAHİR GÜRHAN	AKDOĞAN	1958	ZİYA	YILDIRIM
408	BURSA DELEGESİ	ŞÜKRÜ	AKSU	1964	GÜZEL	KESTEL
409	BURSA DELEGESİ	TARKAN	ALAR	1974	MUSTAFA	BÜYÜKORHAN
410	BURSA DELEGESİ	OĞUZ	ALTINOK	1970	KAMİL	ORHANELİ
411	BURSA DELEGESİ	ERDAL	ALTUN	1953	SÜLEYMAN	YILDIRIM
412	BURSA DELEGESİ	MUSTAFA	BİL TEKİN	1955	İSMET	NİLÜFER
413	BURSA DELEGESİ	MUSTAFA	BOZBEY	1962	HASAN	NİLÜFER
414	BURSA DELEGESİ	HÜSEYİN	BOZKURT	1966	OSMAN	ORHANELİ
415	BURSA DELEGESİ	NECMİ	DEMİR	1944	TEVFİK	İNEGÖL
416	BURSA DELEGESİ	ERKAN	DÖNMEZ	1978	ALİ	İNEGÖL
417	BURSA DELEGESİ	GÜRKAN	ESEN	1975	SEBAHATTİN	M.KEMALPAŞA
418	BURSA DELEGESİ	İSMAIL	GÜLEÇ	1955	İBRAHİM	İZNİK
419	BURSA DELEGESİ	CEM	GÜLER	1970	HÜSEYİN AVNİ	GEMLİK
420	BURSA DELEGESİ	ALİ NİHAT	IRKÖRÜCÜ	1959	SÜLEYMAN	YILDIRIM
421	BURSA DELEGESİ	ORHAN	KARABAŞ	1958	HÜSEYİN	KARACABEY
422	BURSA DELEGESİ	KENAN	KARAKAŞ	1965	HASAN	İZNİK
423	BURSA DELEGESİ	FAHRETTİN	KASAP	1948	KAZIM	YENİŞEHİR
424	BURSA DELEGESİ	MEHMET ALİ	KAYA	1960	ALİ	GEMLİK
425	BURSA DELEGESİ	RAMİS	KAYAN	1955	RASİM	M.KEMALPAŞA
426	BURSA DELEGESİ	SELİM	LÜMALI	1960	SAİM	OSMANGAZI
427	BURSA DELEGESİ	SELİM	ORUÇ	1959	HAMDİ	KELES

428	BURSA DELEGESİ	SEDAT	ÖKTEN	1960	AHMET HAMDİ	GÜRSU
429	BURSA DELEGESİ	YÜKSEL	ÖZCAN	1968	MUZAFFER	YILDIRIM
430	BURSA DELEGESİ	MUSTAFA	PEKÜÇAR	1951	ŞÜKRÜ	OSMANGAZİ
431	BURSA DELEGESİ	NECMETTİN	SU	1967	ÖMER	YILDIRIM
432	BURSA DELEGESİ	RECEP	TANLAK	1952	MUSTAFA	OSMANGAZİ
433	BURSA DELEGESİ	AHMET	TUFAN	1962	ALİ	HARMANCIK
434	BURSA DELEGESİ	EMİR ALİ	USTA	1958	MEHMET ALİ	MUDANYA
435	BURSA DELEGESİ	ZEYNAL	ÜNGÖR	1960	RİZA	KESTEL
436	BURSA DELEGESİ	ŞABAN	YAPICI	1949	HAYRETTİN	ORHANGAZİ
437	BURSA DELEGESİ	MAHMUT NURULLAH	YILDIRIMLI	1962	M. MUHTAR	YILDIRIM
438	BURSA DELEGESİ	SIRRI	YILMAZ	1939	CELALETTİN	OSMANGAZİ
439	ÇANKIRI DELEGESİ	ERDOĞAN	ALANTOR	1956	HİDAYET	KIZILIRMAK
440	ÇANKIRI DELEGESİ	KENAN	BÖREKÇİ	1961	ZÜHTÜ	MERKEZ
441	ÇANKIRI DELEGESİ	MUSTAFA	DİKBAŞ	1952	HASAN	ŞABANÖZÜ
442	ÇANKIRI DELEGESİ	KAMİL	KAYNAR	1956	HASAN	KURŞUNLU
443	ÇANKIRI DELEGESİ	HÜSEYİN	ÖZDEMİR	1955	SITKI	MERKEZ
444	ÇANKIRI DELEGESİ	FİKRET	TATLICI	1960	HÜSEYİN	MERKEZ
445	ÇORUM DELEGESİ	RECEP	AKYILDIZ	1952	ABDULLAH AZMİ	KARGI
446	ÇORUM DELEGESİ	SELİM	KARAHAN	1958	ORHAN	OSMANCIK
447	ÇORUM DELEGESİ	TUFAN	KÖSE	1967	KÖKSAL	MERKEZ
448	ÇORUM DELEGESİ	CEMAL	KURT	1962	MEHMET	MERKEZ
449	ÇORUM DELEGESİ	SADIK	ÖZKOLUKISA	1956	BEKTAŞ	MECİTÖZÜ
450	ÇORUM DELEGESİ	MUSTAFA	SAYAR	1949	MEHMET	MERKEZ
451	ÇORUM DELEGESİ	MEHMET	ŞAHİN	1947	YUSUF	MERKEZ
452	ÇORUM DELEGESİ	ALİ	TAŞDEMİR	1965	SÜLEYMAN	ALACA
453	ÇORUM DELEGESİ	NEDİM	TUNÇKILIÇ	1946	MUSTAFA	SUNGURLU
454	ÇORUM DELEGESİ	İSMAIL	UÇAR	1952	AHMET	MERKEZ
455	DENİZLİ DELEGESİ	MEHMET	AKGÜN	1944	HALİL	ÇİVRİL
456	DENİZLİ DELEGESİ	ÖMER	ALEV	1951	OSMAN	ACIPAYAM
457	DENİZLİ DELEGESİ	ALİ	ALTUN	1957	AHMET	TAVAS
458	DENİZLİ DELEGESİ	KAZIM	ARSLAN	1954	MESUT	MERKEZ
459	DENİZLİ DELEGESİ	HAMZA	BALIM	1950	MEHMET	SERİNHİSAR
460	DENİZLİ DELEGESİ	OSMAN	BARTAL	1969	MEHMET	MERKEZ
461	DENİZLİ DELEGESİ	BİRSEN	ÇELİK	1958	MESUT	BOZKURT
462	DENİZLİ DELEGESİ	ADİL	DEMİR	1958	MUSTAFA	MERKEZ
463	DENİZLİ DELEGESİ	NEVZAT	DENİZ	1959	İBRAHİM	MERKEZ
464	DENİZLİ DELEGESİ	MUSTAFA	GAZALCI	1945	CEMAL	MERKEZ
465	DENİZLİ DELEGESİ	MUSTAFA	GÖKOĞLAN	1952	ÖMER	GÜNEY
466	DENİZLİ DELEGESİ	MUHARREM	GÜNEY	1961	ALİ	MERKEZ
467	DENİZLİ DELEGESİ	ADNAN	KESKİN	1942	SADETTİN	MERKEZ
468	DENİZLİ DELEGESİ	ALİ	MARIM	1947	YUSUF	MERKEZ
469	DİYARBAKIR DELEGESİ	TALİP	ABURŞU	1958	NASIR	MERKEZ
470	DİYARBAKIR DELEGESİ	MEHMET	BASKIN	1964	HÜSEYİN	MERKEZ
471	DİYARBAKIR DELEGESİ	NEDİM	BENEK	1961	AZİZ	MERKEZ
472	DİYARBAKIR DELEGESİ	SÜLEYMAN	BERBEROĞLU	1971	MEHMET ALİ	MERKEZ
473	DİYARBAKIR DELEGESİ	AYDIN	ÇEKEN	1963	HALİT	MERKEZ
474	DİYARBAKIR DELEGESİ	İBRAHİM HALİL	DEĞER	1979	MEHMET	MERKEZ
475	DİYARBAKIR DELEGESİ	MEHMET	DEĞER	1952	HASAN	MERKEZ
476	DİYARBAKIR DELEGESİ	MUZAFFER	DEĞER	1961	HASAN	MERKEZ

477	DİYARBAKIR DELEGESİ	NEZİR	DEĞER	1948	HASAN	MERKEZ
478	DİYARBAKIR DELEGESİ	RECEP	DURAN	1949	ŞÜKRÜ	MERKEZ
479	DİYARBAKIR DELEGESİ	MEHMET KADRI	GÖRAL	1948	MEHMET	MERKEZ
480	DİYARBAKIR DELEGESİ	MEHMET	ÖĞÜT	1956	HASAN	MERKEZ
481	DİYARBAKIR DELEGESİ	HAŞİM	ÖZKOYUNCU	1956	HÜSEYİN	MERKEZ
482	DİYARBAKIR DELEGESİ	MASUM	POLAT	1946	MUSTAFA	MERKEZ
483	DİYARBAKIR DELEGESİ	MAHMUT	ŞEVKETOĞLU	1966	MUSTAFA	MERKEZ
484	DİYARBAKIR DELEGESİ	NAZIM	TAŞ	1952	MEHMET	BİSMİL
485	DİYARBAKIR DELEGESİ	ALİ	TOĞAY	1959	HURŞİT	MERKEZ
486	DİYARBAKIR DELEGESİ	NEVZAT	TÜRKER	1960	MEHMEDİ	MERKEZ
487	DİYARBAKIR DELEGESİ	HASAN	VURAL	1946	SELAHATTİN	BİSMİL
488	DİYARBAKIR DELEGESİ	ABBAS	YAŞAR	1971	SADIK	MERKEZ
489	DÜZCE DELEGESİ	SAİM	AKSÖZ	1959	MEHMET	MERKEZ
490	DÜZCE DELEGESİ	MUSTAFA	BOSTANCI	1950	NECATİ	GÜMÜŞOVA
491	DÜZCE DELEGESİ	MÜRSEL	DURMUŞ	1955	BEYGÜZAR	GÖLYAKA
492	DÜZCE DELEGESİ	ALİ	KAYA	1969	İLHAMİ	YİĞİLCA
493	DÜZCE DELEGESİ	ZEKERİYA	TOZAN	1966	ABBAS	MERKEZ
494	DÜZCE DELEGESİ	SELÇUK	YANMAZ	1962	HASAN	AKÇAKOCA
495	EDİRNE DELEGESİ	NEJAT	GENCAN	1952	HÜSEYİN	MERKEZ
496	EDİRNE DELEGESİ	ERDOĞAN	HATİPOĞULLARI	1953	MUSTAFA	MERKEZ
497	EDİRNE DELEGESİ	FEDAYİ	IŞIK	1954	RECAİ	HAVSA
498	EDİRNE DELEGESİ	SAİT	KALAN	1954	SALİH	KEŞAN
499	EDİRNE DELEGESİ	ORHAN	KALYONCU	1955	EKREM	UZUNKÖPRÜ
500	EDİRNE DELEGESİ	ARİF HİKMET	SEVİN	1953	MEHMET FEVZİ	İPSALA
501	EDİRNE DELEGESİ	ÖZCAN	SOYUPAK	1961	RECEP	MERİÇ
502	EDİRNE DELEGESİ	ABDÜLBAKİ	TOPAL	1950	ŞÜKRÜ	KEŞAN
503	ELAZIĞ DELEGESİ	ABDULKADİR	BAKMAZ	1954	HABİP	MERKEZ
504	ELAZIĞ DELEGESİ	ZÜLFÜ	DOĞAN	1959	HASAN	MERKEZ
505	ELAZIĞ DELEGESİ	ATILLA	ERDEM	1969	AHMET	MERKEZ
506	ELAZIĞ DELEGESİ	MUSA	GERÇEK	1954	SÜLEYMAN	MERKEZ
507	ELAZIĞ DELEGESİ	İBRAHİM ETHEM	GÜLBAY	1948	MEHMET HANİFİ	MERKEZ
508	ELAZIĞ DELEGESİ	SABİT	GÜLTEKİN	1943	HAMZA TURGUT	MERKEZ
509	ELAZIĞ DELEGESİ	MUSTAFA	GÜNAYDINOĞLU	1956	İBRAHİM	MERKEZ
510	ELAZIĞ DELEGESİ	İSMAIL	KELEŞ	1958	HASAN	MERKEZ
511	ELAZIĞ DELEGESİ	AHMET	KIRAÇ	1944	İBRAHİM	MERKEZ
512	ELAZIĞ DELEGESİ	MEHMET NECATİ	ÖZKAYA	1929	İBRAHİM HULUSİ	MERKEZ
513	ERZİNCAN DELEGESİ	NEDİM	AYRAN	1955	ABDULKERİM	MERKEZ
514	ERZİNCAN DELEGESİ	ÇAĞDAŞ	BAYDAŞ	1979	HÜSEYİN	MERKEZ
515	ERZİNCAN DELEGESİ	DURSUN	İLGÜN	1956	YAŞAR	TERCAN
516	ERZİNCAN DELEGESİ	DOĞAN	SUNAN	1957	MAHMUT	MERKEZ
517	ERZİNCAN DELEGESİ	COŞKUN	YILMAZ	1963	HÜSNÜ	MERKEZ
518	ERZİNCAN DELEGESİ	ARSLAN	ZURNACI	1950	BEKTAŞ	REFAHİYE
519	ERZURUM DELEGESİ	İSMAIL	ATEŞ	1971	HAYDAR	İLİCA
520	ERZURUM DELEGESİ	CAHİT	ATILA	1960	MEMETALİ	HORASAN
521	ERZURUM DELEGESİ	ERSAL	BAKAN	1962	SADETTİN	MERKEZ
522	ERZURUM DELEGESİ	BAYRAM	ÇETİN	1956	MEHMET HANİFİ	TEKMAN
523	ERZURUM DELEGESİ	HASAN	DAYI	1953	HAYDAR	MERKEZ
524	ERZURUM DELEGESİ	SEYFETTİN	IŞIK	1943	YUSUF	KARAÇOBAN
525	ERZURUM DELEGESİ	TEKİN	KAMIŞ	1975	MEHMET	KARAYAZI

526	ERZURUM DELEGESİ	KÖKSAL	KARSLI	1963	RECEP	PASINLER
527	ERZURUM DELEGESİ	NEVZAT	ÖZPEKER	1954	T.GÜLTEKİN	MERKEZ
528	ERZURUM DELEGESİ	KEREM	SAKLICA	1981	HALİT	MERKEZ
529	ERZURUM DELEGESİ	KAZİM	SÖNMEZ	1965	ŞAHİSMAİL	ÇAT
530	ERZURUM DELEGESİ	CELAL	TOP	1969	CEMAL	AŞKALE
531	ERZURUM DELEGESİ	FATMA	UZUNOĞULLARI	1963	BABA	MERKEZ
532	ERZURUM DELEGESİ	ABDULLAH	YALÇIN	1955	OSMAN	PAZARYOLU
533	GİRESUN DELEGESİ	METİN	AKAR	1957	AHMET	Ş.KARAHİSAR
534	GİRESUN DELEGESİ	KERİM	AKSU	1969	AHMET	MERKEZ
535	GİRESUN DELEGESİ	HARUN	ÇETİN	1963	ALİ	EYNEŞİL
536	GİRESUN DELEGESİ	NECATİ	GÜNGÖR	1955	AHMET	ESPIYE
537	GİRESUN DELEGESİ	SELAHATTİN	KARAAHMETOĞLU	1952	S. FEHMİ	GÖRELE
538	GİRESUN DELEGESİ	HİKMET	KARACA	1951	DURŞUN	DERELİ
539	GİRESUN DELEGESİ	NEZİR	KELLEÇİ	1953	ALİ	PIRAZİZ
540	GİRESUN DELEGESİ	İSMAIL	ÖVEÇ	1972	YADİGAR	MERKEZ
541	GİRESUN DELEGESİ	GÜLTEKİN	UZUNALIOĞLU	1963	ENVER	BULANCAK
542	GİRESUN DELEGESİ	MURAT	YILDIRIM	1964	ASIM	TİREBOLU
543	GÜMÜŞHANE DELEGESİ	MUSA	ÇAKMAK	1957	HASBİ	KÜRTÜN
544	GÜMÜŞHANE DELEGESİ	ALİ ÇETİN	ÖZDEMİR	1954	ABDURAHMAN	KELKİT
545	GÜMÜŞHANE DELEGESİ	ERKAN	PELİT	1965	SÜLEYMAN	MERKEZ
546	GÜMÜŞHANE DELEGESİ	OSMAN KEMAL	ÜÇÜNCÜ	1951	TEVFİK	TORUL
547	HAKKARİ DELEGESİ	MEHMET SAİT	ÇETİN	1945	ŞEMSETTİN	MERKEZ
548	HAKKARİ DELEGESİ	SİDİK	ÇOBANOĞLU	1953	MEHMET	YÜKSEKOVA
549	HAKKARİ DELEGESİ	HİKMET	KAYA	1955	AHMETRAUF	YÜKSEKOVA
550	HAKKARİ DELEGESİ	MAZHAR	ÖZDİNÇ	1959	FUAT	MERKEZ
551	HAKKARİ DELEGESİ	REŞİT	ŞEN	1966	İBRAHİM	MERKEZ
552	HAKKARİ DELEGESİ	FİKRET	UZUNAY	1959	FETTAH	YÜKSEKOVA
553	HATAY DELEGESİ	MİTHAT	ABACI	1948	MALİK	SAMANDAĞI
554	HATAY DELEGESİ	ALİ	AÇIKYOL	1953	HALİL	MERKEZ
555	HATAY DELEGESİ	SELAHATTİN	ATAHAN	1959	M. MAHMUT	MERKEZ
556	HATAY DELEGESİ	MUHSİN	AY	1964	MEHMET	MERKEZ
557	HATAY DELEGESİ	MEHMET	DOKSÖZ	1974	İBRAHİM	MERKEZ
558	HATAY DELEGESİ	NECMETTİN	GÜLER	1961	AHMET	İSKENDERUN
559	HATAY DELEGESİ	MEHMET	GÜVEN	1948	HASAN	ERZİN
560	HATAY DELEGESİ	ŞEYHMUS	KANAT	1954	SARUHAN	İSKENDERUN
561	HATAY DELEGESİ	ORHAN	KARATERZİ	1963	HACI	KIRIKHAN
562	HATAY DELEGESİ	NİHAT	KARPUZ	1969	MAHMUT	İSKENDERUN
563	HATAY DELEGESİ	MEHMET	KESKİN	1944	KAMİL	İSKENDERUN
564	HATAY DELEGESİ	NAZİM	KIRIK	1959	NASİR	MERKEZ
565	HATAY DELEGESİ	HİKMET	NURLU	1960	MEHMET	MERKEZ
566	HATAY DELEGESİ	MEHMET PEYAMİ	ÖZDEMİR	1951	ABDULCABBAR	İSKENDERUN
567	HATAY DELEGESİ	MEHMET	ÖZTÜRK	1946	ALİ	MERKEZ
568	HATAY DELEGESİ	MİTAT	SARIKAYA	1964	MİKDAD	İSKENDERUN
569	HATAY DELEGESİ	HALEF	TİFTİKÇİ	1964	M.ABDULHALİK	MERKEZ
570	HATAY DELEGESİ	OSMAN	TUFAN	1960	MUSTAFA	DÖRTYOL
571	HATAY DELEGESİ	MEYSEM	TUNCAY	1967	MEHMET SAİT	SAMANDAĞI
572	HATAY DELEGESİ	BEDİR	YOLCU	1966	İSA	MERKEZ
573	İĞDIR DELEGESİ	YÜCEL	ARTANTAŞ	1951	ALİ	MERKEZ
574	İĞDIR DELEGESİ	NAZİM	KARADAĞ	1946	TEVFİK	MERKEZ

575	İĞDIR DELEGESİ	CEVDET	KİRİ	1969	ALİ	ARALIK
576	İĞDIR DELEGESİ	YAKUP	ULUTAŞ	1954	MUSA	TUZLUCA
577	İSPARTA DELEGESİ	HASAN	ALA	1950	OSMAN	MERKEZ
578	İSPARTA DELEGESİ	BAYRAM	ALBAYRAK	1960	RAMAZAN	GELENDOST
579	İSPARTA DELEGESİ	İZZET	BEYDOĞAN	1971	MEHMET	Ş.KARAAĞAÇ
580	İSPARTA DELEGESİ	YUSUF	ERDOĞAN	1963	DERVİŞ	MERKEZ
581	İSPARTA DELEGESİ	YUSUF İZZET	ÖZDAMAR	1953	AHMET HAMDİ	EĞİRDİR
582	İSPARTA DELEGESİ	SABRİ	SARKAYA	1965	HÜSEYİN	SENİRKENT
583	İSPARTA DELEGESİ	TURGUT	SOYKAN	1953	HASAN	KEÇİBORLU
584	İSPARTA DELEGESİ	RAMAZAN	TURAN	1944	ALİ	MERKEZ
585	İSPARTA DELEGESİ	KADİR	YERLİ	1950	SADETTİN	YALVAÇ
586	İSPARTA DELEGESİ	ALİ	ZENGİN	1954	HASAN ALİ	MERKEZ
587	İSTANBUL DELEGESİ	BAYRAM	ACAR	1963	ALİ RIZA	AVCILAR
588	İSTANBUL DELEGESİ	MEHMET ALİ	ACAR	1965	MUSA	BAHÇELİEVLER
589	İSTANBUL DELEGESİ	VAHAP	ADİYAMAN	1956	MİTHAT	GÜNGÖREN
590	İSTANBUL DELEGESİ	MEHMET UĞUR	AFACAN	1958	HÜSEYİN	KADIKÖY
591	İSTANBUL DELEGESİ	HÜNKAR	AKKUŞ	1971	DUR SUN	ŞİŞLİ
592	İSTANBUL DELEGESİ	ALİ	AKPOLAT	1953	RIZA	BAHÇELİEVLER
593	İSTANBUL DELEGESİ	ALİ ERCAN	AKPOLAT	1969	ALİ	ADALAR
594	İSTANBUL DELEGESİ	AVNİ	AKSU	1938	HÜSEYİN	MALTEPE
595	İSTANBUL DELEGESİ	ADİL	AKTAN	1948	KİBAR	ÜMRANIYE
596	İSTANBUL DELEGESİ	TUNCAY	AKTAŞ	1947	ŞAMİL	PENDİK
597	İSTANBUL DELEGESİ	AKİF	ALTIN	1959	NAİL	G.O.PAŞA
598	İSTANBUL DELEGESİ	NAZLI BİLGİN	ARITAN	1936	ALİ ESAT	KADIKÖY
599	İSTANBUL DELEGESİ	HÜSEYİN	ASLAN	1951	İSMAİL	BEYOĞLU
600	İSTANBUL DELEGESİ	GÜVEN	AYDOĞMUŞ	1942	B.FAHRETTİN	KADIKÖY
601	İSTANBUL DELEGESİ	TACİM	AYVADAŞ	1947	HACI	KADIKÖY
602	İSTANBUL DELEGESİ	MUAMMER	AYVALI	1952	HASAN	SULTANBEYLİ
603	İSTANBUL DELEGESİ	MEHMET EROL	BAYRU	1939	HALİL CEMİL	BEYOĞLU
604	İSTANBUL DELEGESİ	NAYIM	BEKİROĞLU	1968	İLYAS	KAĞITHANE
605	İSTANBUL DELEGESİ	UĞUR	BÜYÜKBALKAN	1958	ŞAKİR	BEŞİKTAŞ
606	İSTANBUL DELEGESİ	ZÜLKÜF	BÜYÜKTAŞ	1945	HALİL	BEŞİKTAŞ
607	İSTANBUL DELEGESİ	BESİM	CEBECİOĞLU	1947	HAKKI	AVCILAR
608	İSTANBUL DELEGESİ	ABDÜLAZİZ	ÇAKABEY	1948	MUHİTTİN	FATİH
609	İSTANBUL DELEGESİ	DUR SUN	ÇALTI	1951	MUSTAFA	ŞİŞLİ
610	İSTANBUL DELEGESİ	MUSTAFA	ÇATAK	1957	EMİR	ÜSKÜDAR
611	İSTANBUL DELEGESİ	İMAM	ÇELİK	1952	HASAN	BAHÇELİEVLER
612	İSTANBUL DELEGESİ	ZÜBEYİT	ÇELİK	1949	FAZLİ	MALTEPE
613	İSTANBUL DELEGESİ	ZEKİ	ÇETİN	1970	HASAN	BAĞCILAR
614	İSTANBUL DELEGESİ	LÜTFİ	ÇİÇİN	1965	TAŞO	BAĞCILAR
615	İSTANBUL DELEGESİ	GÜRBÜZ	ÇİFTÇİ	1974	MUNZUR	KARTAL
616	İSTANBUL DELEGESİ	YÜKSEL	ÇİFTÇİ	1975	NAİL	KARTAL
617	İSTANBUL DELEGESİ	HÜSEYİN KEMAL	ÇİLOĞLU	1952	NEVZAT	BEŞİKTAŞ
618	İSTANBUL DELEGESİ	YILMAZ	DARILMAZ	1968	İDRİS	BAYRAMPAŞA
619	İSTANBUL DELEGESİ	MUSTAFA	DEĞİRMENCİ	1957	RIZA	AVCILAR
620	İSTANBUL DELEGESİ	KENAN	DEMİR	1965	ALİ	KADIKÖY
621	İSTANBUL DELEGESİ	MUSTAFA	DEMİRCAN	1957	ASLAN	KADIKÖY
622	İSTANBUL DELEGESİ	MÜLAYİM	DEMİR TAŞ	1964	ŞEVKİ	B.ÇEKMECE
623	İSTANBUL DELEGESİ	MEHMET	DİK	1948	ALİ OSMAN	BAKIRKÖY

624	İSTANBUL DELEGESİ	METİN	DOĞAN	1962	YILMAZ	ZEYTİNBURNU
625	İSTANBUL DELEGESİ	EROL	DOLU	1962	İSMAİL	ÜMRANIYE
626	İSTANBUL DELEGESİ	ORUÇ	DONAT	1956	HÜSEYİN	B.ÇEKMECE
627	İSTANBUL DELEGESİ	ATILLA	DUMAN	1972	HAYDAR	KARTAL
628	İSTANBUL DELEGESİ	ATAGÜN	DUYGULU	1955	NECMETTİN	MALTEPE
629	İSTANBUL DELEGESİ	CEMİL	EKŞİ	1968	YAKUP	TUZLA
630	İSTANBUL DELEGESİ	KEMAL NACİ	EKŞİ	1948	MEHMET CEMAL	BAKIRKÖY
631	İSTANBUL DELEGESİ	ALİ HAYDAR	ELGAZ	1953	ŞÜKRÜ	KAĞITHANE
632	İSTANBUL DELEGESİ	MÜSLÜM	ELHAN	1961	KEMAL	K.ÇEKMECE
633	İSTANBUL DELEGESİ	İSMAİL	EPCİMOĞLU	1959	EMİN	ŞİŞLİ
634	İSTANBUL DELEGESİ	SEYFİ	ERBAŞ	1959	ABDURRAHMAN	BEŞİKTAŞ
635	İSTANBUL DELEGESİ	TÜRER	ERCAN	1950	HASAN	KADIKÖY
636	İSTANBUL DELEGESİ	ALPARSLAN	ERDİN	1971	ÖMER FARUK	BEYKOZ
637	İSTANBUL DELEGESİ	BAHATTİN	ERDOĞAN	1952	ALİ EKBER	B.ÇEKMECE
638	İSTANBUL DELEGESİ	HARÜTÜN ARIF	ERGÜNEŞ	1953	PIZANT	ŞİŞLİ
639	İSTANBUL DELEGESİ	ALİ CENGİZ	EROL	1959	KASIM	MALTEPE
640	İSTANBUL DELEGESİ	YALÇIN	ERSOYLU	1950	NAZİM	KADIKÖY
641	İSTANBUL DELEGESİ	MEHMET	ERUSTA	1946	HÜSEYİN	ŞİŞLİ
642	İSTANBUL DELEGESİ	MEMET	ERZİNCAN	1958	CEMAL	KADIKÖY
643	İSTANBUL DELEGESİ	HASAN	GÖKPINAR	1962	ALİ	KADIKÖY
644	İSTANBUL DELEGESİ	ŞABAN UĞUR	GÖKSOY	1966	YAŞAR	SARIYER
645	İSTANBUL DELEGESİ	YILDIRIM KEMAL	GÖKSU	1950	İBRAHİM	ŞİŞLİ
646	İSTANBUL DELEGESİ	BİLAL	GÜNDOĞDU	1954	İMDAT	PENDİK
647	İSTANBUL DELEGESİ	İMDAT	GÜNER	1958	MEHMET	SARIYER
648	İSTANBUL DELEGESİ	HÜRŞEHİT	GÜRSOY	1953	KADİR	KADIKÖY
649	İSTANBUL DELEGESİ	MUTSEL	HACALOĞLU	1945	MEHMET	KADIKÖY
650	İSTANBUL DELEGESİ	KEMAL	HASGÜL	1959	ALİBEY	MALTEPE
651	İSTANBUL DELEGESİ	MURAT	HASHAŞ	1969	KEMAL	G.O.PAŞA
652	İSTANBUL DELEGESİ	YASİN	İLGAR	1964	HÜSEYİN	ÜMRANIYE
653	İSTANBUL DELEGESİ	BATTAL	İLGEZDİ	1959	SEYFETTİN	ÜMRANIYE
654	İSTANBUL DELEGESİ	EMİN KORUR	KALENDER	1967	HASAN	MALTEPE
655	İSTANBUL DELEGESİ	YILMAZ	KANDEMİR	1955	İBRAHİM	SİLİVRİ
656	İSTANBUL DELEGESİ	MEMET	KARA	1949	VELİ	BAĞCILAR
657	İSTANBUL DELEGESİ	AZİZ	KARADAŞ	1947	ALİ BEGO	KADIKÖY
658	İSTANBUL DELEGESİ	ALİ	KAYA	1940	HOPAN	GÜNGÖREN
659	İSTANBUL DELEGESİ	CEMAL	KAYA	1960	DURŞUN	ESENLER
660	İSTANBUL DELEGESİ	DURMUŞ	KAYA	1953	RIZA	BAHÇELİEVLER
661	İSTANBUL DELEGESİ	HÜSNIYE	KAYA	1967	AZİZ	KADIKÖY
662	İSTANBUL DELEGESİ	METİN YAVUZ	KEÇELİ	1949	İSMAİL HAKKI	BEŞİKTAŞ
663	İSTANBUL DELEGESİ	KASIM	KESKİNTAŞ	1954	RIZA	KADIKÖY
664	İSTANBUL DELEGESİ	AHMET	KILIÇ	1946	ALİ	EYÜP
665	İSTANBUL DELEGESİ	NEŞE	KIYIK	1964	NAİL	GÜNGÖREN
666	İSTANBUL DELEGESİ	HÜSEYİN	KIZILDAŞ	1962	SELMAN	ÜMRANIYE
667	İSTANBUL DELEGESİ	SÜLEYMAN	KOLCUOĞLU	1950	NEŞAT	ÇATALCA
668	İSTANBUL DELEGESİ	MEHMET SEDAT	KORUKLU	1948	BEHÇET	KADIKÖY
669	İSTANBUL DELEGESİ	DOĞAN	KÜÇÜKEMRE	1963	VELİ	KARTAL
670	İSTANBUL DELEGESİ	ALİ GALİP	MAMAL	1963	OSMAN	EYÜP
671	İSTANBUL DELEGESİ	CEMİL	MEMİŞOĞLU	1950	NİYAZI	BAKIRKÖY
672	İSTANBUL DELEGESİ	SEBAHATTİN	MERİÇ	1957	ALİOSMAN	G.O.PAŞA

673	İSTANBUL DELEGESİ	SERDAL	MUMCU	1974	ALİ	B.ÇEKMECE
674	İSTANBUL DELEGESİ	VELİ	MURAT	1953	İMİRZE	PENDİK
675	İSTANBUL DELEGESİ	ÖZGEN	NAMA	1975	BAHRİ	KARTAL
676	İSTANBUL DELEGESİ	BOZKURT	NUHOĞLU	1939	AHMET	KADIKÖY
677	İSTANBUL DELEGESİ	ATALAY	OĞUL	1959	GAZİ	BAHÇELİEVLER
678	İSTANBUL DELEGESİ	ŞEFİK	OK	1962	ABDULHAKİM	K.ÇEKMECE
679	İSTANBUL DELEGESİ	ALİ	ORAL	1965	HALİL	AVCILAR
680	İSTANBUL DELEGESİ	İBRAHİM	OVACIK	1954	ALİ	ÜMRANIYE
681	İSTANBUL DELEGESİ	MEHMET ALİ	ÖNAL	1957	YAŞAR	K.ÇEKMECE
682	İSTANBUL DELEGESİ	ORHAN	ÖRKMEZ	1957	RESUL	BEŞİKTAŞ
683	İSTANBUL DELEGESİ	HİKMET	ÖZ	1957	MEHMET	FATİH
684	İSTANBUL DELEGESİ	ALİ	ÖZCAN	1945	RIZA	ÜSKÜDAR
685	İSTANBUL DELEGESİ	İBRAHİM	ÖZDEMİR	1952	ALİ	ESENLER
686	İSTANBUL DELEGESİ	TANER	ÖZDEMİR	1973	İHSAN	KARTAL
687	İSTANBUL DELEGESİ	HÜSEYİN	ÖZKAHRAMAN	1955	AHMET	BAHÇELİEVLER
688	İSTANBUL DELEGESİ	İLHAMİ	ÖZTÜRK	1955	SIRRI	KADIKÖY
689	İSTANBUL DELEGESİ	SELAMİ	ÖZTÜRK	1949	SIRRI	KADIKÖY
690	İSTANBUL DELEGESİ	CAN	ÖZYEDİERLER	1962	MEHMET SAİT	FATİH
691	İSTANBUL DELEGESİ	ALİ	PEKDEMİR	1947	İBRAHİM	BAKIRKÖY
692	İSTANBUL DELEGESİ	MEHMET	POLAT	1956	ALİ	G.O.PAŞA
693	İSTANBUL DELEGESİ	MEHMET	SALAR	1967	İSKENDER	KADIKÖY
694	İSTANBUL DELEGESİ	MUHARREM	SARIÇİÇEK	1954	MUSTAFA	BAKIRKÖY
695	İSTANBUL DELEGESİ	HALİM SERDAR	SARIOĞLU	1956	MEHMET	SARIYER
696	İSTANBUL DELEGESİ	ŞERAFETTİN	SEFER	1953	ALİ	FATİH
697	İSTANBUL DELEGESİ	BÜLENT	SEYHAN	1969	MUSA	KADIKÖY
698	İSTANBUL DELEGESİ	HAYRİ	SEZER	1953	MEHMET	ÜMRANIYE
699	İSTANBUL DELEGESİ	EROL	ŞAHİN	1968	KEMAL	B.ÇEKMECE
700	İSTANBUL DELEGESİ	NURETTİN	ŞEN	1947	AHMET	K.ÇEKMECE
701	İSTANBUL DELEGESİ	BERHAN	ŞİMŞEK	1957	NURİ	ÜMRANIYE
702	İSTANBUL DELEGESİ	FEVZİ	ŞİT	1963	ABDULLAH	KAĞITHANE
703	İSTANBUL DELEGESİ	MURAT	TAŞTAN	1956	BİNALİ	K.ÇEKMECE
704	İSTANBUL DELEGESİ	BÜLENT	TATAR	1951	İBRAHİM	BEŞİKTAŞ
705	İSTANBUL DELEGESİ	GÜRSEL	TEKİN	1964	NAZİM	KADIKÖY
706	İSTANBUL DELEGESİ	NECATİ	TİMUÇİN	1955	MAKSUT	KADIKÖY
707	İSTANBUL DELEGESİ	ERDOĞAN	TOPRAK	1959	HASAN	BAHÇELİEVLER
708	İSTANBUL DELEGESİ	TURHAN	TUHAN	1958	ALİ	BAYRAMPAŞA
709	İSTANBUL DELEGESİ	KAMİL İHSAN	TUNÇAY	1948	CAFER	ŞİLE
710	İSTANBUL DELEGESİ	VAHAP AVNİ	TURAN	1945	HÜSEYİN	MALTEPE
711	İSTANBUL DELEGESİ	MEHMET SALİH	USTA	1962	MUSTAFA	PENDİK
712	İSTANBUL DELEGESİ	HASAN	UZUNYAYLA	1965	MEHMET ŞERİF	TUZLA
713	İSTANBUL DELEGESİ	ALİ	ÜNAL	1948	VELİ	G.O.PAŞA
714	İSTANBUL DELEGESİ	İSMAİL	ÜNAL	1952	MEHMET	BEŞİKTAŞ
715	İSTANBUL DELEGESİ	HİLMİ ATEŞ	ÜNALERZEN	1944	ABDULLAH EDİP	BAKIRKÖY
716	İSTANBUL DELEGESİ	İMAM HÜSEYİN	YARDIÇ	1956	ABDULLAH	SARIYER
717	İSTANBUL DELEGESİ	MEHMET SİDDİK	YEL	1958	HÜSEYİN	BEŞİKTAŞ
718	İSTANBUL DELEGESİ	ABDULLAH	YILDIRIM	1960	CEBRAİL	SİLVİRİ
719	İSTANBUL DELEGESİ	HASAN	YILDIZ	1941	HASAN	KADIKÖY
720	İSTANBUL DELEGESİ	ŞÜKRÜ	YILDIZ	1956	HALİL	G.O.PAŞA
721	İSTANBUL DELEGESİ	ALİ RIZA	YILMAZ	1957	HASAN	SARIYER

722	İSTANBUL DELEGESİ	ZEYNEL	YILMAZ	1957	HACİ	EMİNÖNÜ
723	İSTANBUL DELEGESİ	ORHAN	YÜCEER	1956	MEHMET	EYÜP
724	İSTANBUL DELEGESİ	DUR SUN	ZENGİN	1960	AZİZ	K.ÇEKMECE
725	İSTANBUL DELEGESİ	TURGAY	ZİLEK	1970	İLHAN	B.ÇEKMECE
726	İZMİR DELEGESİ	RUKİYE	ACAR	1943	NAZMİ	KONAK
727	İZMİR DELEGESİ	HIDIR	AKGÜN	1942	FARHO	KARŞIYAKA
728	İZMİR DELEGESİ	HASAN	AKKAYA	1967	ERDOĞAN	KARŞIYAKA
729	İZMİR DELEGESİ	HÜSEYİN MUTLU	AKPINAR	1969	KENAN	KONAK
730	İZMİR DELEGESİ	ADNAN	ALABAY	1961	HIŞMAN	KARŞIYAKA
731	İZMİR DELEGESİ	ERTAN	AVKIRAN	1943	MEHMET ALİ	GÜZELBAHÇE
732	İZMİR DELEGESİ	MEHMET	AYÇİL	1953	HÜSEYİN	KEMALPAŞA
733	İZMİR DELEGESİ	MURAT	BAKAN	1972	KEMAL	KONAK
734	İZMİR DELEGESİ	YUSUF	BARATALI	1971	BÜLENT	URLA
735	İZMİR DELEGESİ	NURİ	BATİHAN	1964	ABDURAMAN	KONAK
736	İZMİR DELEGESİ	ABDÜL	BATUR	1957	RASİM	NARLIDERE
737	İZMİR DELEGESİ	EKREM	BULGUN	1932	ABDÜLKERİM	KARŞIYAKA
738	İZMİR DELEGESİ	ENSARİ	BULUT	1956	ALİ	ÇİĞLİ
739	İZMİR DELEGESİ	ŞENAY	ÇETİNBAŞ	1959	SABRİ	BAYINDIR
740	İZMİR DELEGESİ	YÜKSEL	DEMİR SOY	1966	SALİH	GAZİEMİR
741	İZMİR DELEGESİ	AHMET MUTLU	DİNÇ	1967	MİSTİN	TİRE
742	İZMİR DELEGESİ	CEVAT	DURAK	1955	ALİSEYDİ	KARŞIYAKA
743	İZMİR DELEGESİ	AYHAN	GÜNEŞ	1963	HASAN	ÇİĞLİ
744	İZMİR DELEGESİ	NECATİ	İMAM	1956	YAKUP	BUCA
745	İZMİR DELEGESİ	VELİ	KARAMAN	1962	MEHMET	DİKİLİ
746	İZMİR DELEGESİ	KEMAL	KARATAŞ	1945	MUSTAFA	KONAK
747	İZMİR DELEGESİ	SAİM	KATIRCIOĞLU	1940	RECEP TEVFİK	BALÇOVA
748	İZMİR DELEGESİ	ALİ RIZA	KAYA	1957	LÜTFİ	BUCA
749	İZMİR DELEGESİ	ÜMİT	KAYA	1957	MEHMET	KONAK
750	İZMİR DELEGESİ	AZİZ	KOCAOĞLU	1948	İHSAN	BORNOVA
751	İZMİR DELEGESİ	SALİH	KÜÇÜKBAYRAK	1955	MEHMET FİKRET	BALÇOVA
752	İZMİR DELEGESİ	KASIM SITKI	KÜRÜM	1953	CEMALETTİN	KONAK
753	İZMİR DELEGESİ	POLAT	MANDUZ	1964	ŞAHAN	KONAK
754	İZMİR DELEGESİ	ÖMER TURGUT	OĞUZ	1942	MAHMUT	ALİAĞA
755	İZMİR DELEGESİ	MURAT HALUK	ÖNCEL	1971	MEHMET SİDİK	KONAK
756	İZMİR DELEGESİ	ERTAM	ÖZEN	1943	MURAT	KARŞIYAKA
757	İZMİR DELEGESİ	RİFAT	ÖZER	1940	MUSTAFA HAKKI	KARŞIYAKA
758	İZMİR DELEGESİ	AHMET	ÖZKAN	1961	AHMET EMİN	KINIK
759	İZMİR DELEGESİ	MEHMET EMİN	ÖZTÜRK	1940	TAHİR	ÖDEMİŞ
760	İZMİR DELEGESİ	HALİL	SERBEŞ	1965	HÜSEYİN	NARLIDERE
761	İZMİR DELEGESİ	İHSAN	SEYHAN	1944	ŞABAN	GÜZELBAHÇE
762	İZMİR DELEGESİ	ABDULKADİR	SİNAN	1961	ŞEMSETTİN	KONAK
763	İZMİR DELEGESİ	MEHMET	SÜNE	1961	ABDULAZİZ	BUCA
764	İZMİR DELEGESİ	ERCAN	TATI	1962	OSMAN	BUCA
765	İZMİR DELEGESİ	SEMA	TUNÇ	1961	M. VAHDETTİN	KARŞIYAKA
766	İZMİR DELEGESİ	ALİ MUZAFFER	TUNÇAĞ	1946	B. MUZAFFER	KONAK
767	İZMİR DELEGESİ	AHMET FAİK	TÜTÜNCÜOĞLU	1937	ALİ RÜŞTÜ	ÇEŞME
768	İZMİR DELEGESİ	UMUT ORKUN	UĞRAŞ	1973	ZEKERİYA	BUCA
769	İZMİR DELEGESİ	AHMET	UĞURLU	1966	SABAHATTİN	KARŞIYAKA
770	İZMİR DELEGESİ	KAZIM MÜJDAT	ÜNSALAN	1955	İBRAHİM ŞİNASI	KARŞIYAKA

771	İZMİR DELEGESİ	İDRİS	YAVUZYILMAZ	1953	OSMAN	BERGAMA
772	İZMİR DELEGESİ	UĞUR	YELEKLİ	1962	OSMAN	KONAK
773	İZMİR DELEGESİ	HÜSEYİN	YÜZER	1954	CERRAH	BUCA
774	K.MARAŞ DELEGESİ	AYDIN	AĞAOĞLU	1952	AHMET	TÜRKOĞLU
775	K.MARAŞ DELEGESİ	MEMET	ATACAN	1963	AHMET	NURHAK
776	K.MARAŞ DELEGESİ	YUNÜS	BALCI	1959	ÖMER	ANDIRIN
777	K.MARAŞ DELEGESİ	RAMAZAN	BURHAN	1947	ALİ	MERKEZ
778	K.MARAŞ DELEGESİ	MEHMET	ENGİZEK	1945	HÜSEYİN	MERKEZ
779	K.MARAŞ DELEGESİ	CEBRAİL	ERĞİŞİ	1938	HÜSO	ELBİSTAN
780	K.MARAŞ DELEGESİ	HALUK	GÜL	1958	ŞEFİK	ELBİSTAN
781	K.MARAŞ DELEGESİ	AHMET	İLKHAN	1955	MAHMUT	PAZARCIK
782	K.MARAŞ DELEGESİ	YUSUF	ONARAN	1965	OSMAN	Ç.CERİT
783	K.MARAŞ DELEGESİ	ALİ	TORUN	1954	AHMET	PAZARCIK
784	K.MARAŞ DELEGESİ	DURAN	TÜMER	1947	MEHMET	PAZARCIK
785	K.MARAŞ DELEGESİ	HAYRİ	UÇKAÇ	1956	ALİ	GÖKSUN
786	K.MARAŞ DELEGESİ	MEHMET	UZUN	1958	M.KEMAL	ELBİSTAN
787	K.MARAŞ DELEGESİ	ALİ	ÜNLÜ	1971	KADİR	MERKEZ
788	K.MARAŞ DELEGESİ	GALİP	YILIŞIN	1968	NAFİ	MERKEZ
789	K.MARAŞ DELEGESİ	ZEYNEL	YÜCE	1952	MİSTİK	AFŞİN
790	KARABÜK DELEGESİ	HÜDAYET	AYGÜN	1959	YAŞAR	MERKEZ
791	KARABÜK DELEGESİ	MUSTAFA ERDOĞAN	CAYMAZ	1938	MEHMET CEMAL	SAFRANBOLU
792	KARABÜK DELEGESİ	BAYRAM	KARADAĞ	1972	BAYRAM	MERKEZ
793	KARABÜK DELEGESİ	SİNAN KAMİL	KÜÇÜKOĞLU	1976	ÖZER	MERKEZ
794	KARABÜK DELEGESİ	RIZA	MÜEZZİNOĞLU	1956	İSMAİL	OVACIK
795	KARABÜK DELEGESİ	HALİL	ÖZDEMİR	1964	KEMAL	ESKİPAZAR
796	KARAMAN DELEGESİ	YÜKSEL	ATİK	1958	MEHMET EMİN	MERKEZ
797	KARAMAN DELEGESİ	MUHARREM	CAN	1963	SÜLEYMAN	AYRANCI
798	KARAMAN DELEGESİ	OSMAN NURİ	KOÇAK	1952	MEHMET	MERKEZ
799	KARAMAN DELEGESİ	HALUK	ÖZATAY	1958	HACI İBRAHİM	MERKEZ
800	KARAMAN DELEGESİ	BULUT	YILDIZ	1974	ALİ	MERKEZ
801	KARAMAN DELEGESİ	ŞİFA ŞAHİN	YILMAZ	1955	MEHMET REMZİ	ERMENEK
802	KARS DELEGESİ	MUSTAFA	ARAS	1965	HASAN	MERKEZ
803	KARS DELEGESİ	ÇETİN	BİLGİR	1961	ŞAHMET	MERKEZ
804	KARS DELEGESİ	HALİT	CAN	1947	KULU	ARPAÇAY
805	KARS DELEGESİ	AKIN	ERGÜN	1965	MEHMET	MERKEZ
806	KARS DELEGESİ	ERTUĞRUL	ÖZTÜRK	1968	KEMAL	MERKEZ
807	KARS DELEGESİ	İHSAN	TAZEGÜL	1953	NEBİ	AKKAYA
808	KASTAMONU DELEGESİ	MUZAFFER	BIYIKLI	1953	ALİ	MERKEZ
809	KASTAMONU DELEGESİ	ŞEVKET ŞAHAP	İNCE	1949	YAKUP FETHİ	MERKEZ
810	KASTAMONU DELEGESİ	MEHMET SALİH	KARASALİHOĞLU	1951	ALİ REMZİ	MERKEZ
811	KASTAMONU DELEGESİ	MEHMET ALİ	TOSYALIOĞLU	1957	TAHSİN NECATİ	MERKEZ
812	KASTAMONU DELEGESİ	İBRAHİM	URGANCI	1956	İSMAİL	MERKEZ
813	KASTAMONU DELEGESİ	MEHMET	ÜNAL	1957	KEMAL	TAŞKÖPRÜ
814	KASTAMONU DELEGESİ	BAHTİYAR	YAŞAR	1947	MUHARREM	ARAÇ
815	KASTAMONU DELEGESİ	MEHMET	YILDIRIM	1949	SATI MEHMET	MERKEZ
816	KAYSERİ DELEGESİ	AHMET	ALPARSLAN	1947	MUSTAFA	SARIOĞLAN
817	KAYSERİ DELEGESİ	RASİM	BARAN	1945	İSMAİL	KOCASINAN
818	KAYSERİ DELEGESİ	SEYİT	BEKTAŞ	1955	MUSTAFA	KOCASINAN
819	KAYSERİ DELEGESİ	RECAMİ	BURSA	1959	NECMİ	KOCASINAN

820	KAYSERİ DELEGESİ	MUSTAFA	ÇALIKSOY	1967	ZEKAİ	TALAS
821	KAYSERİ DELEGESİ	FİLİZ	ERGÜN	1963	MAHMUT	KOCASINAN
822	KAYSERİ DELEGESİ	ŞEREF	GÜLESER	1967	MUSTAFA	FELAHİYE
823	KAYSERİ DELEGESİ	AYHAN	GÜLSOY	1956	MAHMUT	KOCASINAN
824	KAYSERİ DELEGESİ	NİHAT	GÜLTEKİN	1961	HALİL	PINARBAŞI
825	KAYSERİ DELEGESİ	SELAHATTİN	GÜLTEKİN	1951	OSMAN	KOCASINAN
826	KAYSERİ DELEGESİ	FEYZULLAH	KESKİN	1966	HÜSEYİN	KOCASINAN
827	KAYSERİ DELEGESİ	ENVER	ÖZDEMİR	1959	İBRAHİM	KOCASINAN
828	KAYSERİ DELEGESİ	MUSTAFA OLCAYTO	ÖZHAN	1962	NİHAT	KOCASINAN
829	KAYSERİ DELEGESİ	HAYDAR	ŞENGÜL	1943	ALİ	KOCASINAN
830	KAYSERİ DELEGESİ	SÜLEYMAN	ÜNLÜ	1948	İSMAİL	TOMARZA
831	KAYSERİ DELEGESİ	NURİ	YILDIRIM	1954	MAHMUT	KOCASINAN
832	KIRIKKALE DELEGESİ	MAHMUT	AYAZGÜN	1963	MEHMET ALİ	DELİCE
833	KIRIKKALE DELEGESİ	ORHAN	BATTALOĞLU	1953	MUSTAFA	MERKEZ
834	KIRIKKALE DELEGESİ	ERGÜN	GÜLEÇ	1955	BEDİRHAN	MERKEZ
835	KIRIKKALE DELEGESİ	ALİYE	GÜNDÜZ	1955	DAĞISTAN	MERKEZ
836	KIRIKKALE DELEGESİ	OĞUZHAN	KÖPRÜLÜ	1961	ALİ	KESKİN
837	KIRIKKALE DELEGESİ	KADİR	ŞENGÜL	1963	TAHSİN	MERKEZ
838	KIRIKKALE DELEGESİ	YILMAZ	TUFAN	1949	ADIGÜZEL	MERKEZ
839	KIRIKKALE DELEGESİ	İLHAMİ	TUNCER	1959	HALİL	BALIŞEYH
840	KIRKLARELİ DELEGESİ	VECDİ	GÜNDOĞDU	1969	SALİH	MERKEZ
841	KIRKLARELİ DELEGESİ	RECEP	KARAOĞLU	1955	KASIM	MERKEZ
842	KIRKLARELİ DELEGESİ	TÜRABİ	KAYAN	1955	ALİ	LÜLEBURGAZ
843	KIRKLARELİ DELEGESİ	NEDİM	ORCAN	1942	RÜŞTÜ	LÜLEBURGAZ
844	KIRKLARELİ DELEGESİ	HÜSEYİN	ÖZŞENGÜL	1950	MEHMED	BABAESKİ
845	KIRKLARELİ DELEGESİ	MUZAFFER HALUK	TEZSEZER	1962	HALİL RAHMİ	BABAESKİ
846	KIRŞEHİR DELEGESİ	İBRAHİM	BAYRAM	1963	ALİ	MERKEZ
847	KIRŞEHİR DELEGESİ	HATEM	KÖREMEZLİ	1950	MÜNÜP	AKPINAR
848	KIRŞEHİR DELEGESİ	ALPER	SEZEN	1970	OSMAN	MERKEZ
849	KIRŞEHİR DELEGESİ	HÜSEYİN	TAKAN	1969	FİKRİ	BOZTEPE
850	KIRŞEHİR DELEGESİ	CANTEKİN	ÜNSAL	1963	YAŞAR	AKÇAKENT
851	KIRŞEHİR DELEGESİ	YILMAZ	ZENGİN	1965	FEVZİ	MERKEZ
852	KİLİS DELEGESİ	TALAT	KURT	1960	YUSUF	MERKEZ
853	KİLİS DELEGESİ	AHMET	ÖZTÜRK	1957	İSMAİL HAKKI	MERKEZ
854	KİLİS DELEGESİ	MUSTAFA	POLAT	1962	ALİ	POLATELİ
855	KİLİS DELEGESİ	ABİDİN	USLU	1954	MEHMET	MERKEZ
856	KOCAELİ DELEGESİ	TURGAY	AKSU	1983	DUR SUN	KÖRFEZ
857	KOCAELİ DELEGESİ	ATASOY	BİLGİN	1974	FİKRİ	DERİNCE
858	KOCAELİ DELEGESİ	NADİL NADİR	BİROK	1947	DALYAN	DERİNCE
859	KOCAELİ DELEGESİ	FAHRETTİN	BÜYÜKOĞLU	1970	EMİN	GÖLCÜK
860	KOCAELİ DELEGESİ	NECDET	ÇETİNAK	1945	NAZİF	MERKEZ
861	KOCAELİ DELEGESİ	NECATİ	DURSUNOĞLU	1938	YAHYA	GEBZE
862	KOCAELİ DELEGESİ	DUR SUN	GENÇ	1954	ALİCAN	GÖLCÜK
863	KOCAELİ DELEGESİ	MEHMET HİLAL	KAPLAN	1959	HASAN	GEBZE
864	KOCAELİ DELEGESİ	İSMET	KARA	1960	MEHMET	GEBZE
865	KOCAELİ DELEGESİ	MUSTAFA	ÖĞREN	1954	MEHMET	KANDIRA
866	KOCAELİ DELEGESİ	MAHMUT CENGİZ	SARIBAY	1952	S. SIRRI	MERKEZ
867	KOCAELİ DELEGESİ	İHSAN	SARICA	1962	SALİH	MERKEZ
868	KOCAELİ DELEGESİ	MEHMET SEFA	SİRMEN	1949	H. SELAHATTİN	MERKEZ

869	KOCAELİ DELEGESİ	YAŞAR	SÖNMEZ	1965	RAUF	MERKEZ
870	KOCAELİ DELEGESİ	SALİH RECEP	ŞİRİN	1955	KEMAL SADI	KÖRFEZ
871	KOCAELİ DELEGESİ	MEHMET BAKI	TATOĞLU	1956	ENSAR	GEBZE
872	KOCAELİ DELEGESİ	NECATİ	TURNA	1949	SADIK	KARAMÜRSEL
873	KOCAELİ DELEGESİ	ABDULLAH	YILMAZEL	1943	ÖMER	GEBZE
874	KONYA DELEGESİ	AZMİ	AKGÜL	1956	YAKUP	SELÇUKLU
875	KONYA DELEGESİ	FERUDUN	AKPINAR	1961	HACI EMİN	EREĞLİ
876	KONYA DELEGESİ	KENAN	AKPINAR	1946	HÜSEYİN	EREĞLİ
877	KONYA DELEGESİ	İBRAHİM	ALTINER	1961	HASAN	EREĞLİ
878	KONYA DELEGESİ	RAHMİ	BAŞTOKLU	1947	AHMET REFIK	DOĞANHİSAR
879	KONYA DELEGESİ	AHMET	BEDEL	1953	MEVLÜT	SELÇUKLU
880	KONYA DELEGESİ	CAFER TAYYAR	BUDAK	1952	NAZIM	KULU
881	KONYA DELEGESİ	ORÇİN GÜNEY	ÇALIK	1969	DURMUŞ ALİ	ÇUMRA
882	KONYA DELEGESİ	PAŞA	ÇETİNKAYA	1937	HASAN	SELÇUKLU
883	KONYA DELEGESİ	İBRAHİM	ÇINAR	1962	MUSTAFA	MERAM
884	KONYA DELEGESİ	ÖNDER	ÇİFTÇİ	1961	MEVLÜT	ILGIN
885	KONYA DELEGESİ	ALİ İHSAN	DOYDUK	1969	RUŞEN UĞUR	DOĞANHİSAR
886	KONYA DELEGESİ	MEHMET ZÜFER	ERTEN	1958	OSMAN SAKİP	ILGIN
887	KONYA DELEGESİ	MUZAFFER	GÖKBUDAK	1957	OSMAN	EREĞLİ
888	KONYA DELEGESİ	MURAT	GÜLTEKİN	1970	SÜLEYMAN	EREĞLİ
889	KONYA DELEGESİ	ALİ	GÜMÜŞ	1948	MUSTAFA	BOZKIR
890	KONYA DELEGESİ	HÜSEYİN	KAYA	1945	HACI HASAN	SELÇUKLU
891	KONYA DELEGESİ	MEHMET YAŞAR	NARİN	1963	İBRAHİM	MERAM
892	KONYA DELEGESİ	NURİ	ÖZEN	1949	NURİ	ÇELTİK
893	KONYA DELEGESİ	BÜLENT	ÖZKARABIYIK	1975	NURİ	SELÇUKLU
894	KONYA DELEGESİ	ŞENOL	ÖZKÜTÜK	1961	NİHAT	EREĞLİ
895	KONYA DELEGESİ	HÜSEYİN	PARLAKER	1964	HACI	YUNAK
896	KONYA DELEGESİ	ALİ	PEKER	1973	MEMET	EREĞLİ
897	KONYA DELEGESİ	EROL	SAĞLAM	1964	HASAN	DOĞANHİSAR
898	KONYA DELEGESİ	ÖMER	SEZER	1974	HÜSEYİN	SELÇUKLU
899	KONYA DELEGESİ	İMDAT	ŞEN	1949	KAZİM	SELÇUKLU
900	KONYA DELEGESİ	FİKRİ	TOKGÖZOL	1959	MEHMET	BEYŞEHİR
901	KONYA DELEGESİ	FİKRET	UĞURCAN	1944	MEHMET	AHIRLI
902	KONYA DELEGESİ	HASAN HÜSEYİN	UTCU	1950	ALİ OSMAN	MERAM
903	KONYA DELEGESİ	MEHMET	YAKICI	1948	İBRAHİM	GÜNEYSINIR
904	KONYA DELEGESİ	CUMA	YAMAN	1953	MEHMET ALİ	KARAPINAR
905	KONYA DELEGESİ	CELAL	YILDIRIM	1950	RAMAZAN	EREĞLİ
906	KÜTAHYA DELEGESİ	NİZAMETTİN	ÇOBAN	1944	SÜLEYMAN	GEDİZ
907	KÜTAHYA DELEGESİ	NİYAZI	DOĞANSOY	1951	İSMAİL	TAVŞANLI
908	KÜTAHYA DELEGESİ	HÜSEYİN	ERKUL	1960	ALİ	EMET
909	KÜTAHYA DELEGESİ	ŞEREF	HAN	1967	TÜRKER	GEDİZ
910	KÜTAHYA DELEGESİ	ŞERİF	HASÇELİK	1957	MUSTAFA	TAVŞANLI
911	KÜTAHYA DELEGESİ	ALİ	KAAN	1958	ADEM	SİMAV
912	KÜTAHYA DELEGESİ	KASIM	ÖNER	1968	HALİL	SİMAV
913	KÜTAHYA DELEGESİ	RAHİM	SAĞLAM	1946	HÜSEYİN	DOMANIÇ
914	KÜTAHYA DELEGESİ	MAKBUL	SARI	1957	AHMET	MERKEZ
915	KÜTAHYA DELEGESİ	MURAT	ŞENTÜRK	1955	SEYDİ AHMET	MERKEZ
916	KÜTAHYA DELEGESİ	SABAHATTİN	UÇAR	1950	KAMİL	MERKEZ
917	KÜTAHYA DELEGESİ	SITKI	YÜZÜAK	1953	AHMET	ALTINTAŞ

918	MALATYA DELEGESİ	ZEKİ	AKDAĞ	1960	MEMET	MERKEZ
919	MALATYA DELEGESİ	AYDIN	AYDIN	1962	YAKUP	DOĞANŞEHİR
920	MALATYA DELEGESİ	CELAL	BERKTAŞ	1963	MEHMET	MERKEZ
921	MALATYA DELEGESİ	İLHAN	DENİZ	1948	HÜSEYİN	HEKİMHAN
922	MALATYA DELEGESİ	YUSUF KENAN	DOĞAN	1944	HÜSEYİN	YAZIHAN
923	MALATYA DELEGESİ	İBRAHİM	GÜNGÖR	1949	ABUZER	MERKEZ
924	MALATYA DELEGESİ	MUZAFFER	GÜVEN	1934	MEMET ALİ	MERKEZ
925	MALATYA DELEGESİ	MUSTAFA	KOLCU	1968	HÜSEYİN	AKÇADAĞ
926	MALATYA DELEGESİ	HURŞİT	KUŞCU	1955	HALİL	MERKEZ
927	MALATYA DELEGESİ	ESENGÜL	LÜLE DAŞKIN	1976	HIDIR	MERKEZ
928	MALATYA DELEGESİ	SALİH	ÖZDEMİR	1960	ABBAS	MERKEZ
929	MALATYA DELEGESİ	MEHMET SINAN	SUNGUROĞLU	1960	MEHMET HULUSİ	DARENDE
930	MALATYA DELEGESİ	ABBAS	TAŞTAN	1965	KASIM	ARGUVAN
931	MALATYA DELEGESİ	NİHAL ERTAN	TURFANDA	1945	HACI İBRAHİM	MERKEZ
932	MANİSA DELEGESİ	MEHMET	AKDERE	1960	KADİR	DEMİRCİ
933	MANİSA DELEGESİ	ALİ	AKTAŞ	1951	AHMET	KÖPRÜBAŞI
934	MANİSA DELEGESİ	ORHAN	ASLAN	1959	AHMET	SALİHLİ
935	MANİSA DELEGESİ	AHMET	CAN	1943	HASAN	SALİHLİ
936	MANİSA DELEGESİ	ALİ	ÇAKAL	1960	HASAN	SARUHANLI
937	MANİSA DELEGESİ	NURİ	ÇİLİNGİR	1952	CEMİL	SALİHLİ
938	MANİSA DELEGESİ	MUHARREM	EKİCİ	1970	MEHMET	SARUHANLI
939	MANİSA DELEGESİ	HALİT	ERYILMAZ	1964	ALİ	KULA
940	MANİSA DELEGESİ	AHMET ZEKİ	GÖKKAYA	1944	KEMAL	AHMETLİ
941	MANİSA DELEGESİ	YASİN	HALAT	1949	İBRAHİM	MERKEZ
942	MANİSA DELEGESİ	RAMAZAN	HARMANDALI	1950	NURULLAH	SELENDİ
943	MANİSA DELEGESİ	HASAN CAHİT	KAPLAN	1961	MUSTAFA	MERKEZ
944	MANİSA DELEGESİ	SEZGİN	KARACAOLUK	1949	MUSTAFA	KIRKAĞAÇ
945	MANİSA DELEGESİ	ÖMER	KARCI	1950	MUSTAFA	SARIGÖL
946	MANİSA DELEGESİ	ŞERİF AHMET	KOÇ	1957	MÜMİN	TURGUTLU
947	MANİSA DELEGESİ	MAZLUM	NURLU	1965	NEVZAT	SALİHLİ
948	MANİSA DELEGESİ	HASAN	ÖREN	1953	MUSTAFA	TURGUTLU
949	MANİSA DELEGESİ	RECEP	ÖZGÜMÜŞ	1961	ŞEVKET	AKHİSAR
950	MANİSA DELEGESİ	YUSUF	ÖZKAN	1958	SÜLEYMAN	SARIGÖL
951	MARDİN DELEGESİ	ŞEYHMUS	AKGÜL	1950	RAMAZAN	SAVUR
952	MARDİN DELEGESİ	ÇETİN	ALTINDAĞ	1969	ŞEVKİ	ÖMERLİ
953	MARDİN DELEGESİ	LOKMAN	ANĞAY	1976	ŞEMDİN	MAZIDAĞI
954	MARDİN DELEGESİ	ŞEYHMUS	AYDOĞAN	1952	ABDO	KIZILTEPE
955	MARDİN DELEGESİ	EŞREF	ÇOKAN	1971	MECİT	YEŞİLLİ
956	MARDİN DELEGESİ	ŞEYHMUS	DUYAN	1952	ŞAKİR	KIZILTEPE
957	MARDİN DELEGESİ	HIDIR	İNAL	1951	ABDULVAHAP	MERKEZ
958	MARDİN DELEGESİ	HÜSNÜ	KARTAL	1965	BEŞİR	NUSAYBİN
959	MARDİN DELEGESİ	FAHRİ	KİLİNÇ	1971	MAHMUT	KIZILTEPE
960	MARDİN DELEGESİ	MEHMET	KİLİNÇASLAN	1966	MAHMUT	KIZILTEPE
961	MARDİN DELEGESİ	ABDULLATİF AYDIN	SARAÇOĞLU	1941	MEHMET	MERKEZ
962	MARDİN DELEGESİ	ŞEYHDAVUT	YÜCEDAĞ	1954	ŞEYHİ	KIZILTEPE
963	MERSİN DELEGESİ	NAMIK	ALAN	1963	ALİ HAYDAR	ERDEMLİ
964	MERSİN DELEGESİ	MEHMET SUPHİ	ALP	1947	MEHMET EMİN	ANAMUR
965	MERSİN DELEGESİ	HÜSEYİN	ARSLAN	1964	MAHMUT	TARSUS
966	MERSİN DELEGESİ	HÜSEYİN	ÇAMAK	1948	MEHMET	MERKEZ

967	MERSİN DELEGESİ	VAHİT	ÇEKMEZ	1947	ABDO	MERKEZ
968	MERSİN DELEGESİ	MEHMET	ÇİÇEK	1947	ALİ	MERKEZ
969	MERSİN DELEGESİ	ABDULKERİM NEZİHİ	DAĞLI	1957	RAMAZAN	TARSUS
970	MERSİN DELEGESİ	ÖNDER HAKAN	DEMİRSOY	1966	FERİDUN FİKRİ	MERKEZ
971	MERSİN DELEGESİ	ALİ EROL	ERTAN	1945	İZZETTİN	MERKEZ
972	MERSİN DELEGESİ	İBRAHİM	GENÇ	1949	ALİBEY	MERKEZ
973	MERSİN DELEGESİ	MAHMUT	GÜCENMEZ	1961	HAKKI	TARSUS
974	MERSİN DELEGESİ	ALİ	KARAKUŞ	1959	HALİL	MERKEZ
975	MERSİN DELEGESİ	ALİ	KARATAŞ	1959	SÜLEYMAN	TARSUS
976	MERSİN DELEGESİ	HASAN	KILIÇ	1964	MEHMET	MERKEZ
977	MERSİN DELEGESİ	MEHMET	OKSAL	1950	GARİP	TARSUS
978	MERSİN DELEGESİ	SEYİT	ÖZANANAR	1962	SADIK	MERKEZ
979	MERSİN DELEGESİ	MACİT	ÖZCAN	1954	KEMAL	MERKEZ
980	MERSİN DELEGESİ	NURİ	ÖZDEMİR	1955	ÖZDEMİR	MERKEZ
981	MERSİN DELEGESİ	KEMAL	SİĞİRCİKOĞLU	1948	SALİH	MERKEZ
982	MERSİN DELEGESİ	ALİ	ŞAHİN	1961	ALİ	SİLİFKE
983	MERSİN DELEGESİ	ALİ MUSTAFA	UZUN	1944	ABDULLAH	MERKEZ
984	MERSİN DELEGESİ	TEOMAN	YANIK	1968	ESAT	ANAMUR
985	MERSİN DELEGESİ	KENAN	YÜCESOY	1954	ALİ	MERKEZ
986	MERSİN DELEGESİ	ERDEN	ZAMAN	1956	İBRAHİM	TARSUS
987	MUĞLA DELEGESİ	EMRAH	DOĞU	1968	TEOMAN	FETHİYE
988	MUĞLA DELEGESİ	ZİYA LEVENT	DOĞUÇ	1953	ALİ RIZA	BODRUM
989	MUĞLA DELEGESİ	SALİH	ERBAY	1955	FAİK	KÖYCEĞİZ
990	MUĞLA DELEGESİ	MEHMET	GÜL	1958	MUSTAFA	MİLAS
991	MUĞLA DELEGESİ	OSMAN	GÜRÜN	1948	MEHMET ŞAHİ	MERKEZ
992	MUĞLA DELEGESİ	HASAN HAŞMET	İŞİK	1952	HASAN HAŞMET	YATAĞAN
993	MUĞLA DELEGESİ	RAMAZAN	KILIÇ	1956	MUSTAFA	MARMARİS
994	MUĞLA DELEGESİ	EROL	KUTLAY	1942	CEMAL	MERKEZ
995	MUĞLA DELEGESİ	ERDAL	ORHAN	1949	OSMAN NURİ	FETHİYE
996	MUĞLA DELEGESİ	MUHAMMET	TOKAT	1967	MUZAFFER	MİLAS
997	MUĞLA DELEGESİ	ERHAN	TOPANOĞLU	1955	HÜSEYİN	BODRUM
998	MUĞLA DELEGESİ	SALİH	UZUN	1970	ŞÜKRÜ	ULA
999	MUŞ DELEGESİ	İSMAIL	ADANUR	1964	HÜSNÜ	MERKEZ
1000	MUŞ DELEGESİ	EDİP	AKMAN	1966	TALHA	MERKEZ
1001	MUŞ DELEGESİ	ZİVER	BALKAYA	1959	MEHMET	HASKÖY
1002	MUŞ DELEGESİ	SİNAN	ERTUĞRUL	1981	MEHMET ŞERİF	MERKEZ
1003	MUŞ DELEGESİ	CEMAL	KOÇHAN	1962	İBRAHİM	VARTO
1004	MUŞ DELEGESİ	NURETTİN	ÖĞÜT	1963	USO	MERKEZ
1005	MUŞ DELEGESİ	BİNGÖL	ÖZTÜRK	1933	SÜLEYMAN	VARTO
1006	MUŞ DELEGESİ	SUPHİ	SUNAR	1958	ZİYA	MERKEZ
1007	NEVŞEHİR DELEGESİ	BAYRAM	AYVAZOĞLU	1961	ALİ	HACİBEKTAŞ
1008	NEVŞEHİR DELEGESİ	MUSTAFA	ERDEM	1950	FEYZULLAH	DERİNKUYU
1009	NEVŞEHİR DELEGESİ	AYKUT	KUŞ	1967	FUAT	AVANOS
1010	NEVŞEHİR DELEGESİ	BEKİR	ÖDEMİŞ	1959	AHMET	ÜRGÜP
1011	NEVŞEHİR DELEGESİ	FARUK	SARIASLAN	1953	AVNİ	KOZAKLI
1012	NEVŞEHİR DELEGESİ	BÜLENT	YUMUŞ	1974	ALİ	MERKEZ
1013	NİĞDE DELEGESİ	KEMAL	AÇIKGÖZ	1947	RAMİZ	MERKEZ
1014	NİĞDE DELEGESİ	HACI	AVŞAR	1960	İSMAIL	ULUKIŞLA
1015	NİĞDE DELEGESİ	SADETTİN	KOÇKESEN	1951	SÜLEYMAN	MERKEZ

1016	NİĞDE DELEGESİ	DURALI	ÖZÇELİK	1961	MEHMET	MERKEZ
1017	NİĞDE DELEGESİ	EŞREF	TEKİN	1964	KADİR	ÇİFTLİK
1018	NİĞDE DELEGESİ	MAHMUT	TEMELTAŞ	1955	İSMAİL	BOR
1019	ORDU DELEGESİ	NAMIK	AYDIN	1963	SÜLEYMAN	GÜRGENTEPE
1020	ORDU DELEGESİ	HÜSEYİN	BEŞLİOĞLU	1941	HALİL İBRAHİM	ÜNYE
1021	ORDU DELEGESİ	KENAN	ÇEBİ	1947	DUR SUN	MERKEZ
1022	ORDU DELEGESİ	SÜLEYMAN	ÇELENK	1948	MEHMET	GÖLKÖY
1023	ORDU DELEGESİ	AZİZ	EKŞİ	1947	KEMAL	MESUDIYE
1024	ORDU DELEGESİ	HARUN	FURTUN	1952	ENVER	MERKEZ
1025	ORDU DELEGESİ	SÜLEYMAN	KALAFAT	1945	MUSTAFA	PERŞEMBE
1026	ORDU DELEGESİ	ADİL	KARAOĞLANOĞLU	1948	AHMET	KUMRU
1027	ORDU DELEGESİ	HASAN	KARAYEL	1952	HÜSEYİN	İKİZCE
1028	ORDU DELEGESİ	AYDIN	KAYNAROĞLU	1951	BAKİ	FATSA
1029	ORDU DELEGESİ	YÜKSEL	PEKBÜYÜK	1957	HÜSEYİN	FATSA
1030	ORDU DELEGESİ	AYDIN	ŞİMŞEK	1952	CEMAL	FATSA
1031	ORDU DELEGESİ	KAZIM	TÜRKMEN	1942	MUSTAFA	MERKEZ
1032	ORDU DELEGESİ	İRFAN	YILDIZ	1970	TEMEL	ÜNYE
1033	OSMANİYE DELEGESİ	MEHMET	AMANVERMEZ	1959	MEHMET	KADIRLI
1034	OSMANİYE DELEGESİ	MULLA AHMET	AMANVERMEZ	1951	AHMET	MERKEZ
1035	OSMANİYE DELEGESİ	İRFAN	ERDEM	1960	ÖKKAŞ	MERKEZ
1036	OSMANİYE DELEGESİ	BAYRAM	GÜNDEŞLİOĞLU	1953	HASAN	KADIRLI
1037	OSMANİYE DELEGESİ	MUSTAFA	KEFSİZ	1956	HASAN	MERKEZ
1038	OSMANİYE DELEGESİ	ZAFER	PALAVAN	1954	ALİ	MERKEZ
1039	OSMANİYE DELEGESİ	İSMAİL HİLMİ	SAYGILI	1957	OSMAN NURİ	KADIRLI
1040	OSMANİYE DELEGESİ	NECATİ	UZDİL	1946	OSMAN	MERKEZ
1041	RİZE DELEGESİ	MEHMET HİKMET	ASLANKAYA	1952	VEYSEL	MERKEZ
1042	RİZE DELEGESİ	ALİ ERKAN	BUCAN	1974	MUSTAFA	ARDEŞEN
1043	RİZE DELEGESİ	MEHMET OKTAY	BÜYÜKLÜ	1962	NECİP	FINDIKLI
1044	RİZE DELEGESİ	SALTUK	DENİZ	1963	ENGİN	ARDEŞEN
1045	RİZE DELEGESİ	HİKMET	HATIRNAZ	1957	NURİ	PAZAR
1046	RİZE DELEGESİ	NİYAZİ	SEFEROĞLU	1945	MUSTAFA	ÇAMLIHEMŞİN
1047	SAKARYA DELEGESİ	MURAT	ALTUNTAŞ	1961	SABRİ	KOCAALİ
1048	SAKARYA DELEGESİ	SABAHATTİN	DÖNMEZ	1941	MUSTAFA	TARAKLI
1049	SAKARYA DELEGESİ	OSMAN NURİ	ERDOĞAN	1946	REŞAT	SAPANCA
1050	SAKARYA DELEGESİ	YAVUZ SELÇUK	GEDİKLİ	1946	OSMAN	MERKEZ
1051	SAKARYA DELEGESİ	MÜJDAT	İSKENDEROĞLU	1963	ZİYA	KARASU
1052	SAKARYA DELEGESİ	OKAN	KARAAĞAÇ	1978	ORHAN	AKYAZI
1053	SAKARYA DELEGESİ	ALİ RIZA	KAYA	1948	NURİDDİN	GEYVE
1054	SAKARYA DELEGESİ	ALAATTİN	KISAKOL	1950	ŞÜKRÜ	SÖĞÜTLÜ
1055	SAKARYA DELEGESİ	ŞABAN	KOLUDRA	1960	SALİH	MERKEZ
1056	SAKARYA DELEGESİ	VAHİT	SERBES	1952	OSMAN	MERKEZ
1057	SAKARYA DELEGESİ	REYHAN	ŞAHİN	1955	ALİ	MERKEZ
1058	SAKARYA DELEGESİ	FERUDUN	TATLI	1956	MEHMET	KARASU
1059	SAMSUN DELEGESİ	ENGİN	ABDİK	1966	ZİYA	MERKEZ
1060	SAMSUN DELEGESİ	TUFAN	AKGAGÖZ	1977	TURAN	ÇARŞAMBA
1061	SAMSUN DELEGESİ	FIRAT	ANARAT	1949	MUSTAFA	ALAÇAM
1062	SAMSUN DELEGESİ	MUSTAFA DERYA	AYKAÇ	1955	ŞERAFETTİN	ALAÇAM
1063	SAMSUN DELEGESİ	CEMİL	DEVECİ	1951	RECEP	MERKEZ
1064	SAMSUN DELEGESİ	ABDULLAH	FIRAT	1956	HAMDİ	KAVAK

1065	SAMSUN DELEGESİ	ALAETTİN	GÖK	1955	YUSUF	MERKEZ
1066	SAMSUN DELEGESİ	AHMET İHSAN	KALKAVAN	1953	NURİ	MERKEZ
1067	SAMSUN DELEGESİ	İSMAIL	KAYA	1947	İSMAIL	TEKKEKÖY
1068	SAMSUN DELEGESİ	REFAETTİN	KÖSE	1948	AHMET	ÇARŞAMBA
1069	SAMSUN DELEGESİ	ADEM	ORMAN	1951	İBRAHİM	MERKEZ
1070	SAMSUN DELEGESİ	KORKMAZ	ÖNGEL	1944	MEHMET	HAVZA
1071	SAMSUN DELEGESİ	RECEP	ÖZCAN	1962	MUZAFFER	BAFRA
1072	SAMSUN DELEGESİ	MUTLU	ÖZYÜREK	1968	NECMETTİN	ASARCIK
1073	SAMSUN DELEGESİ	SERDAR	SONKAYA	1956	AHMET	YAKAKENT
1074	SAMSUN DELEGESİ	HALİL İBRAHİM	TÜRKSOY	1947	HÜSEYİN	LADİK
1075	SAMSUN DELEGESİ	RECEP	YILMAZ	1975	İSMET	BAFRA
1076	SAMSUN DELEGESİ	ŞEVKİ	YILMAZ	1968	SAMİ	BAFRA
1077	SİİRT DELEGESİ	HÜSEYİN	BALKİ	1940	REŞİT	ERUH
1078	SİİRT DELEGESİ	BEDRİ	ÇAKAN	1956	LAZGİN	PERVARI
1079	SİİRT DELEGESİ	CİNDİ	EREN	1954	AHMET	MERKEZ
1080	SİİRT DELEGESİ	ORHAN	KARATAŞ	1966	ABDULBAKİ	KURTALAN
1081	SİİRT DELEGESİ	MEHMET MUHDİ	KOYUNCU	1962	ENVER	MERKEZ
1082	SİİRT DELEGESİ	ŞAKİR	SULA	1951	ALİ	MERKEZ
1083	SİNOP DELEGESİ	SİNAN	AYDIN	1961	ASIM	AYANCIK
1084	SİNOP DELEGESİ	OSMAN	BELOVACIKLI	1959	CEVAT	GERZE
1085	SİNOP DELEGESİ	ALİ	KARAGÜLLE	1949	ARİF	MERKEZ
1086	SİNOP DELEGESİ	HÜSEYİN	KESKİN	1959	CEMAL	MERKEZ
1087	SİNOP DELEGESİ	RECAİ	SARAÇ	1943	RECEP KEMAL	MERKEZ
1088	SİNOP DELEGESİ	ABDULLAH	ŞİŞEK	1960	HÜSEYİN	BOYABAT
1089	SİVAS DELEGESİ	KAZIM	ÇELEBİOĞLU	1945	ŞÜKRÜ	GEMEREK
1090	SİVAS DELEGESİ	BÜLENT RENDA	DENİZ	1961	RIZA	MERKEZ
1091	SİVAS DELEGESİ	İSMAIL	GENÇAY	1956	MÜRTEZA	DİVRİĞİ
1092	SİVAS DELEGESİ	HAYDAR	GÖLBAŞI	1971	NURİ	MERKEZ
1093	SİVAS DELEGESİ	ALİ DURSUN	IŞIK	1962	YUSUF	YILDIZELİ
1094	SİVAS DELEGESİ	DİLEK KEMAL	IŞIN	1973	HALİL	MERKEZ
1095	SİVAS DELEGESİ	ALİ RIZA	KARPINAR	1950	HAMZA	GÜRÜN
1096	SİVAS DELEGESİ	VEYİS	KOÇKAYA	1950	MUSTAFA	DİVRİĞİ
1097	SİVAS DELEGESİ	HÜSEYİN	ÖGREN	1970	BAHRİ	MERKEZ
1098	SİVAS DELEGESİ	AHMET	ÖZ	1958	ZEKERİYA	ZARA
1099	SİVAS DELEGESİ	AYFER	TEMEL	1960	ÖMER	ŞARKIŞLA
1100	SİVAS DELEGESİ	ARSLAN	YAYLAK	1953	HAŞİM	SUŞEHİRİ
1101	ŞANLIURFA DELEGESİ	İBRAHİM	ACIOĞLU	1950	ALİ	MERKEZ
1102	ŞANLIURFA DELEGESİ	MEHMET EMİN	AKIL	1967	HÜSEYİN	MERKEZ
1103	ŞANLIURFA DELEGESİ	RIFAT	AYALP	1954	M. ŞEVKET	BİRECİK
1104	ŞANLIURFA DELEGESİ	TEMİR	BUDAK	1946	AZİZ	MERKEZ
1105	ŞANLIURFA DELEGESİ	İBRAHİM	ÇOBAN	1950	MÜSLÜM	HALFETİ
1106	ŞANLIURFA DELEGESİ	BÜLENT	GÜLEÇ	1970	CUMA	MERKEZ
1107	ŞANLIURFA DELEGESİ	SALİH	KALENDER	1941	HÜSEYİN	BİRECİK
1108	ŞANLIURFA DELEGESİ	FUAT	KARADAĞ	1956	AHMET	HALFETİ
1109	ŞANLIURFA DELEGESİ	M CELAL	KAYA	1968	MUSTAFA	MERKEZ
1110	ŞANLIURFA DELEGESİ	AHMET	KILIÇ	1952	MUSTAFA	MERKEZ
1111	ŞANLIURFA DELEGESİ	AHMET	ÖNCEL	1954	HALİL	MERKEZ
1112	ŞANLIURFA DELEGESİ	MEHMET ADNAN	ÖNCEL	1958	MAHMUT	MERKEZ
1113	ŞANLIURFA DELEGESİ	MEHMET	ÖZÇELİK	1962	ÖMER	MERKEZ

1114	ŞANLIURFA DELEGESİ	MAHMUT	ÖZDEMİR	1964	MEHMET	HALFETİ
1115	ŞANLIURFA DELEGESİ	ABDULKADİR	SATICI	1953	ÖMER	BOZOVA
1116	ŞANLIURFA DELEGESİ	MÜSLÜM	ŞIKAK	1961	İSMAİL	HILVAN
1117	ŞANLIURFA DELEGESİ	MUSTAFA	TAPLAMACI	1950	TAHİR	MERKEZ
1118	ŞANLIURFA DELEGESİ	BEHİYE	TAVAŞ	1956	MAHMUT	MERKEZ
1119	ŞANLIURFA DELEGESİ	SALİH	TEKİNALP	1955	OSMAN	SURUÇ
1120	ŞANLIURFA DELEGESİ	OSMAN	ULUÇ	1957	OSMAN	MERKEZ
1121	ŞANLIURFA DELEGESİ	MEHMET	URAL	1956	BAKIR	BOZOVA
1122	ŞANLIURFA DELEGESİ	GALİP	YAZAR	1948	HASAN	MERKEZ
1123	ŞIRNAK DELEGESİ	MEHMET	BESEN	1947	EDİP	MERKEZ
1124	ŞIRNAK DELEGESİ	MEHMET	ÇEVİK	1955	ABDULKERİM	MERKEZ
1125	ŞIRNAK DELEGESİ	KAMİL	İLHAN	1964	SABRİ	MERKEZ
1126	ŞIRNAK DELEGESİ	ÇINAR	ÖKTEN	1971	NEŞET	SİLOPİ
1127	ŞIRNAK DELEGESİ	HACI	ÖKTEN	1949	TAHİR	SİLOPİ
1128	ŞIRNAK DELEGESİ	NEŞET	ÖKTEN	1948	ABDURRAHMAN	SİLOPİ
1129	TEKİRDAĞ DELEGESİ	ERTAN	AŞUT	1963	NECMİ	ÇERKEZKÖY
1130	TEKİRDAĞ DELEGESİ	ÜNAL	BAYSAN	1954	KADİR	ÇORLU
1131	TEKİRDAĞ DELEGESİ	ALİ	ÇOBAN	1963	HASAN	MURATLI
1132	TEKİRDAĞ DELEGESİ	SAMİ	EREN	1951	İSMAİL	MERKEZ
1133	TEKİRDAĞ DELEGESİ	SERMET	GÜLCİVAN	1960	YUSUF	MALKARA
1134	TEKİRDAĞ DELEGESİ	RIFAT	GÜZELOCAK	1954	SÜLEYMAN	HAYRABOLU
1135	TEKİRDAĞ DELEGESİ	EMRE	KÖPRÜLÜ	1981	CENGİZ	ÇORLU
1136	TEKİRDAĞ DELEGESİ	FAHRETTİN	MEKER	1947	SÜLEYMAN	MERKEZ
1137	TEKİRDAĞ DELEGESİ	ZEKİ	MİNAZ	1959	MUSTAFA	M.EREĞLİSİ
1138	TEKİRDAĞ DELEGESİ	İBRAHİM	YILMAZ	1953	AHMET	ŞARKÖY
1139	TOKAT DELEGESİ	BÜNYAMİN	ALACA	1967	SADIK	PAZAR
1140	TOKAT DELEGESİ	MUSTAFA	ARSLAN	1952	SADIK	NIKSAR
1141	TOKAT DELEGESİ	DURAN	BAKIR	1959	MEMET NURİ	ARTOVA
1142	TOKAT DELEGESİ	SAMİ	BELGE	1966	MAHMUT	ZİLE
1143	TOKAT DELEGESİ	BEKTAŞ	CEYLAN	1958	MUSTAFA	YEŞİLYURT
1144	TOKAT DELEGESİ	GALİP	DOĞAN	1956	YUSUF	TURHAL
1145	TOKAT DELEGESİ	NEŞAT	GÜLER	1971	ABİDİN	ALMUS
1146	TOKAT DELEGESİ	TEKİN	KAYGUSUZ	1979	HİDAYET	ZİLE
1147	TOKAT DELEGESİ	DURAN	KUM	1966	SADIK	MERKEZ
1148	TOKAT DELEGESİ	MEHMET	OCAK	1946	YUSUF	ZİLE
1149	TOKAT DELEGESİ	SABAHATTİN	ÖCAL	1955	NURETTİN	ERBAA
1150	TOKAT DELEGESİ	HASAN	ÖZCAN	1944	VELİ	REŞADİYE
1151	TOKAT DELEGESİ	FERAMÜZ	ŞAHİN	1964	ALİ	MERKEZ
1152	TOKAT DELEGESİ	KEMAL	ŞEN	1951	İBRAHİM	TURHAL
1153	TRABZON DELEGESİ	İBRAHİM	AKBULUT	1947	KENAN	ÇAYKARA
1154	TRABZON DELEGESİ	AHMET	AKTAŞ	1946	MUHAMMET	TONYA
1155	TRABZON DELEGESİ	MUSTAFA	BÜYÜKHELLAÇ	1957	MEHMET	MERKEZ
1156	TRABZON DELEGESİ	MEHMET VOLKAN	CANALIOĞLU	1950	AHMET SALİH	MERKEZ
1157	TRABZON DELEGESİ	MEHMET	ÇOBAN	1950	HÜSEYİN	MERKEZ
1158	TRABZON DELEGESİ	SENİHA	EYÜBOĞLU	1952	LÜTFETTİN	MERKEZ
1159	TRABZON DELEGESİ	KENAN	EYÜPOĞLU	1946	İSMAİL	MAÇKA
1160	TRABZON DELEGESİ	CAFER	HAZAROĞLU	1949	OSMAN NURİ	MERKEZ
1161	TRABZON DELEGESİ	MURAT	ÖZÇİLİNGİR	1970	ARSLAN	MERKEZ
1162	TRABZON DELEGESİ	EŞREF	PEHLİVAN	1948	MEHMET	MERKEZ

1163	TRABZON DELEGESİ	MECİT	SOLMAZ	1966	AZİZ	ARAKLI
1164	TRABZON DELEGESİ	FEVZİ	USTA	1949	SAMİ	ÇARŞIBAŞI
1165	TRABZON DELEGESİ	OKTAY	YAVUZ	1965	CEBBAR	MERKEZ
1166	TRABZON DELEGESİ	NECİP	YILDIZ	1954	MUSTAFA	MERKEZ
1167	TRABZON DELEGESİ	ALİ SAİT	YILMAZ	1951	ALİ OSMAN	MERKEZ
1168	TRABZON DELEGESİ	ŞENOL	ZAMAN	1952	MUSTAFA	VAKFIKEBİR
1169	TUNCELİ DELEGESİ	GÜZEL	DOĞAN	1944	HÜSEYİN	HOZAT
1170	TUNCELİ DELEGESİ	HASAN	GÜNEŞ	1952	BAKO	MERKEZ
1171	TUNCELİ DELEGESİ	HASAN	GÜYÜLDAR	1946	BEKİR	MERKEZ
1172	TUNCELİ DELEGESİ	HASAN	KORKMAZ	1939	MEMET	MERKEZ
1173	VAN DELEGESİ	SÜLHETİN	ALADAĞ	1962	HÜSEYİN	ÇALDIRAN
1174	VAN DELEGESİ	NACİ	DEMİR	1946	HASAN	EDREMIT
1175	VAN DELEGESİ	ZEYNAL ABİDİN	GÜNAY	1955	İSA	EDREMIT
1176	VAN DELEGESİ	FERHAT	GÜNDAL	1946	SULTAN	MERKEZ
1177	VAN DELEGESİ	İBRAHİM HALİL	KARTAL	1950	ABDULBAHRİ	MERKEZ
1178	VAN DELEGESİ	HASAN	KIZILTAŞ	1954	KELLO	MERKEZ
1179	VAN DELEGESİ	CEMİL	ÖZTÜRK	1955	ENVER	SARAY
1180	VAN DELEGESİ	BURHAN	SAĞLAM	1954	SERHENK	ÖZALP
1181	VAN DELEGESİ	MUSA	SIRMA	1944	MEHMET	MERKEZ
1182	VAN DELEGESİ	EKREM	ŞENER	1960	REŞİT	MURADIYE
1183	VAN DELEGESİ	NURETTİN	TAŞAR	1968	NEBİ	GÜRPINAR
1184	VAN DELEGESİ	BAYRAM	UÇAR	1954	YAKUP	MERKEZ
1185	VAN DELEGESİ	CAFER	USLUBAŞ	1962	NİHAT	ERCİŞ
1186	VAN DELEGESİ	ŞEMSETTİN	YİĞİT	1942	ABDULBARİ	MERKEZ
1187	YALOVA DELEGESİ	CÜNEYT	ÇALIŞKAN	1950	VELİ	ÇİFTLİKKÖY
1188	YALOVA DELEGESİ	ALAATTİN	FİTOZ	1947	NECMETTİN HİLMİ	MERKEZ
1189	YALOVA DELEGESİ	ÖZCAN	ÖZEL	1959	MEHMET	MERKEZ
1190	YALOVA DELEGESİ	ERTAN	ŞENER	1971	ŞÜKRÜ	MERKEZ
1191	YOZGAT DELEGESİ	HAYDAR	BAŞER	1950	BEKTAŞ	SORGUN
1192	YOZGAT DELEGESİ	MUSTAFA ORHAN	BULUCU	1950	BURHAN	ÇANDIR
1193	YOZGAT DELEGESİ	BURHAN	DALARSLAN	1938	İBRAHİM	ÇEKEREK
1194	YOZGAT DELEGESİ	ALİ	KEVEN	1951	HACI OSMAN	MERKEZ
1195	YOZGAT DELEGESİ	SAVAŞ	KILIÇASLAN	1980	DURMUŞ	ŞEFAATLİ
1196	YOZGAT DELEGESİ	ÇETİN	MART	1953	AHMET	SARIKAYA
1197	YOZGAT DELEGESİ	MUSTAFA	ÖZDAL	1959	SEYİT	BOĞAZLIYAN
1198	YOZGAT DELEGESİ	SADİ	ÖZLÜK	1946	MUHİTTİN	AKDAĞMADENİ
1199	YOZGAT DELEGESİ	VELİ	ŞAHİN	1948	MEVLÜT	BOĞAZLIYAN
1200	YOZGAT DELEGESİ	SANCAK	YILMAZ	1966	İRFAN	YERKÖY
1201	YOZGAT DELEGESİ	ZAYİM	YILMAZ	1954	SALİH	ÇAYIRLAN
1202	YOZGAT DELEGESİ	CEM	YÜCEL	1975	YUSUF	YENİFAKILI
1203	ZONGULDAK DELEGESİ	MUZAFFER	AKALIN	1945	AHMET	EREĞLİ
1204	ZONGULDAK DELEGESİ	ERTAN	AYDOĞAN	1959	ÖMER	ÇAYCUMA
1205	ZONGULDAK DELEGESİ	YAŞAR	BALCI	1960	REFİK	EREĞLİ
1206	ZONGULDAK DELEGESİ	ÖMER	BAŞOĞLU	1961	BİLAL	GÖKÇEBEY
1207	ZONGULDAK DELEGESİ	MUSTAFA NİHAT	İZMİRLİOĞLU	1946	AHMET CEVAT	MERKEZ
1208	ZONGULDAK DELEGESİ	MUSTAFA KEMAL	KÜLAH	1952	MEHMET KEMAL	MERKEZ
1209	ZONGULDAK DELEGESİ	İLKER İBRAHİM	ÖZÜBEK	1971	HAYRETTİN	MERKEZ
1210	ZONGULDAK DELEGESİ	AYDIN	VARDAN	1955	MEHMET YAŞAR	ÇAYCUMA
1211	ZONGULDAK DELEGESİ	DURŞUN HAKKI	YAYALAR	1956	MAKSUT	MERKEZ

1212	ZONGULDAK DELEGESİ	OSMAN	YAYLA	1954	AHMET	MERKEZ
------	--------------------	-------	-------	------	-------	--------

6.2.- GENEL KONUŞMALAR

6.2.1.- GENEL BAŞKAN BAYKAL'IN GRUP GENEL KURULU KONUŞMASI (25 Mart 2008)

Şu anda karşı karşıya bulunduğumuz tablonun, bugüne kadar karşı karşıya bulunduğumuz sorunların ortaya koyduğu ciddiyetin, ağırlığın, vahametinin çok ötesinde bir ciddiyetle, ağırlıkla, vahametle Türkiye'yi karşı karşıya buldurduğunu ifade etmek istiyorum. Son dönemlerde ilk kez bu kadar önemli, bu kadar sakıncalı, bu kadar kaygı verici bir tabloyla karşı karşıya bulunduğumuzu söylemek istiyorum.

Elbette çıkış yolu vardır, elbette Türkiye o çıkış yolunu bulacaktır, ama Türkiye'nin böyle bir tabloya getirilmiş olması çok büyük bir sorumluluktur. Maalesef Türkiye, çok ağır, çok vahim bir manzarayla karşı karşıya kalmıştır.

21 Mart günü sabah saat 04.30'da bir büyük operasyon gerçekleştirildi ve bu operasyonla, kamuoyumuzu şaşırtan, etkileyen çok değerli, saygın, şerefli birtakım önemli isimlerin, çok değerli başyazarın, Türkiye'nin en köklü gazetesinin en deneyimli, en eski yazarının, Sayın **İlhan SELÇUK**'un ve İstanbul Üniversitesi'nin rektörlüğünü yapmış çok değerli saygın bir bilim adamının, **Kemal ALEMDAROĞLU**'nun ve bir siyasi partinin genel başkanının, **Doğu PERİNÇEK**'in ve onlarla birlikte daha geniş bir kadronun, büyük bir operasyonla sabaha karşı evlerinden alındığını birdenbire gördük.

Bu, Türkiye'de tartıştığımız konuların artık çok önemli bazı noktalara sürüklenmekte olduğunu ortaya koyan bir manzara idi. Elbette ortada bir soruşturulacak konu var ise, yetkili merciler, makamlar bu soruşturmayı en özgür bir biçimde, hukuka, yasalara uygun olarak gerçekleştireceklerdir. Ama toplumda bir azılı, canı takip eder gibi bilim adamlarının, yazarların, siyasi parti liderlerinin apar topar sabaha karşı, gösterişli bir biçimde evleri basılarak, saatlerce aranarak gözaltına alınması ister istemez Türkiye'yi "ne oluyoruz, nereye gidiyoruz?" düşünce ve kaygılarına taşıdı.

48 saat bu insanlar gözaltında tutuldu. Bu 48 saatin 4 saatinde Sayın İlhan Selçuk'un sorgulandığı anlaşılıyor. Sorgulanmadan sonra, yargıç değil, mahkeme değil, doğrudan bu işlemi gerçekleştirmiş olan makamın, savcılığın "affedersiniz, yapacak bir şey yok, sizi tutuklama talebiyle mahkemeye sevk etmeye gerek görmüyorum" diyerek onu serbest bıraktığını gördük. Böylece bir tutuklamanın, böyle bir gözaltına alınmanın arkasında yeterince olgunlaşmış bir dosyanın, çok sağlam kanıtların, delillerin, irtibatların bulunmadığını, bir görüverelim, bakalım bir şey çıkar mı anlayışı içinde böyle bir gözaltına alma işleminin, arama işleminin gerçekleştiği izlenimi kamuoyunda oturdu.

HUKUK DEVLETİ VE DEMOKRASİ GÜVEN ANLAYIŞINA DAYANIR. O GÜVEN ANLAYIŞI BİR KEZ SARSILDI MI O SARSINTININ NERELERE KADAR UZANACAĞINI KİMSELER BİLEMEZ.

Bu olay çok kaygı verici bir tabloyu ortaya koymuştur. Bu, bir sıkıntıyı, bir arayışı, bir ihtiyacı göstermiştir. Bunun doğru anlaşılmasını istiyorum.

Bu konuda değerlendirme yapmadan önce İlhan Selçuk'a ve Kemal Alemdaroğlu'na iyi dileklerimi, geçmiş olsun dileklerimi ifade ediyorum. Sayın Kemal Alemdaroğlu'nun hastaneye kaldırıldığı öğrendim. Muhtemelen bu olayın yarattığı bir büyük stres, onu sağlık sorunlarıyla karşı karşıya bıraktı ve hastaneye yatmak durumunda oldu. En kısa zamanda sağlığını kazanmasını diliyorum, iyi dileklerimi sunuyorum. Doğu Perinçek'e de, bir an önce ortaya

atılan iddia ve ithamlarla hiçbir ilgisinin olmadığını ortaya çıkacağı günlerin gelmesini dileyerek geçmiş olsun dileklerimi kendisine sunuyorum.

Geçmişte böyle olaylar Türkiye’de darbeden sonra olurdu. Önce darbe olurdu, darbeden sonra gözdağı vermek için, yıldırım için, korku ve teslimiyet duygusu yaratmak için saygın, önemli, değer verilen insanların hedef haline getirildiğini, en ağır muamelelere tabi tutulduğunu, en acı olaylarla karşı karşıya getirildiğini hepimiz Türkiye’nin yakın siyasi tarihindeki deneyimlerimizden biliyoruz. Ama demokrasi içinde, demokrasi işlerken böyle bir uygulamaya ilk kez Türkiye’de tanık oluyoruz. Darbeden sonra başvurulan yöntemlere şimdi başvuruluyor. Bir darbe kültürünün, bir darbe anlayışının, bir darbe zihniyetinin parçası olabilecek uygulamaların hukuk devleti ve demokrasi anlayışı içinde uygulanmaya konulduğuna tanık oluyoruz.

TÜRBAN OLAYLARINDAN, ANAYASA MAHKEMESİ’NE YÖNELİK İDDİANAMEDEN TAMAMEN BAĞIMSIZ OLARAK, “ERGENEKON KONUSUNU” KENDİ MANTIĞI İÇİNDE DEĞERLENDİRMEK İSTİYORUM.

Önce Ümraniye’de bir tablo ortaya çıktı. Ümraniye’de bazı kişilerin silah ve cephaneyle de ilişkili olarak bir örgütlenme sergiledikleri ile ilgili tespitler yapıldı. Emniyet, bu doğrultuda Ümraniye’de bazı çalışmalar yaptı, bazı bulgular ortaya koydu. Bu olaydan sonra uzunca bir dönem konu siyasi çevrelerin yakın ilgisi içinde, onların gündeminde ağırlıklı bir konu haline gelerek değerlendirilmeye başlandı.

Türkiye’de daima çeteleşme olayları olmuştur. Çeteleşme olaylarının ekonomik hedefleri olmuştur, bazen siyasi hedefleri olmuştur, bazen siyasi hedeflerle ekonomik çıkarlar iç içe geçmiştir, bunların çok örnekleri vardır, hepimiz bunlara tanık olmuşuzdur.

Ortaya çıkan bu olayın birden bire çok özel bir konu olarak ele alınmakta olduğunu ve buna yönelik siyasi sahiplenme duygusunun birden bire çok yukarı düzeyde ortaya çıktığını gördük. Türkiye’de 19 Mayıs 2006’daki Danıştay saldırısından bu yana siyasetçilerin ağzının altında bulunan bir iddia, daha somut olarak ortaya çıkmaya başladı. Hatırlarsınız, Danıştay saldırısından sonra hepimiz Türkiye’de bu olayların fanatik dinci gruplar tarafından yapılıyor olmasından duyduğumuz üzüntüyü ve bu tabloyu değiştirme konusundaki iktidar sorumluluğunu dile getiren değerlendirmeler yapmıştık.

Başbakan, 2006 yılının Mayıs ayında bizim bu değerlendirmelerimiz üzerine, Danıştay saldırısıyla ilgili olarak şu açıklamayı yapmıştı; **“SALDIRI DERİN KOMPLO, İÇİNDE BAYKAL DA VAR.”**

Bunun üzerine ben, **“Başbakan suçluların telaşı içindedir, saçmalıyor. Türkiye’de rejimin bir kırılma noktasına doğru sürüklenmekte olduğunu geçen Salı günü söylemişim. Buna benim de içinde bulunduğum komplonun bir delili olarak söylüyor. Şaşırmış, ben bir teşhisi dile getirdim, ne yazık ki bu teşhis hızla doğrulanıyor, Türkiye’yi böyle bir kırılmaya doğru sürükleyenler de Başbakan ve arkadaşlarıdır. Başbakan, ettikleri zehirli tohumlar, kanlı zakkumlarını açınca muhalefeti suçluyor. Sorumluluktan kaçamaz, Başbakan hezeyan içinde, bir an önce Türkiye’yi nereye sürüklemekte olduğunu görsün, aklını başına alsın”** diye cevap verdim.

Bu açıklamasından sonra Başbakan, bu mantığı, 24 Mayıs 2006 tarihli grup toplantısında, yine aynı anlayış içinde dile getirmeye devam etti. **“KANLI KOMPLONUN ARKASINDA BİR İHANET ÇETESİ ÇIKTI”** dedi.

Yani, **“yaşanan olay bir saldırı değil, bir komplo, arkasında da bir ihanet çetesi var. Danıştay’daki alçak silahlı saldırı, açık bir provokasyondur, yani yaptığı gözüklenlerin yapmadığı, arkasında başkalarının onu yaptırdığı bir provokasyondur. Vatandaşlarımız nelerin**

niçin yapıldığını da gayet iyi biliyor. Bu Hükümeti güç duruma sokmak için, ya da ihtilale zemin hazırlamak için birileri Danıştay'da cinayet işletti” demek istedi.

Olay yargıya intikal etti. Mahkeme konuyu inceledi ve hükme bağladı. Olay sırasında yakalanan kişinin bu konunun temel faili olduğu ortaya çıktı. Onun fanatik dinci zihniyeti dolayısıyla bunu işlediği çok açık bir gerçek olarak kendisini gösterdi. Bu olayın arkasında herhangi bir komplo, bağlantı da tespit edilmedi. Konu Yargıtay'a intikal etti. Adalet Bakanı, konu buraya geldikten sonra, “*siz komplo var diyordunuz, bakın, işte bu adammış, ortaya çıktı*” denildiğinde, “***Daha durun bakalım, adalet süreci bitmedi, işin Yargıtay aşaması da var***” dedi. Bir Adalet Bakanı, mahkemedен çıkmış kararın doğru karar olmadığını, Yargıtay'dan başka bir karar beklediğini açıkça ifade ederek, komplo iddiasını sürdürdü.

Giderek bu iddialar o kadar yaygınlaştı ki, AKP'yi destekleyen dinci medya, “Cinayeti işleyen kişinin aslında Ergenekon çetesinin bir mensubu olduğunu, onlarla irtibatlı olarak bu cinayeti işlediği” iddialarını sürdürdüler. Bunun üzerine failin babası çıktı, bu ithamları yapan gazetelere “Rica ederim, kendinize gelin, çocuğun bari şerefiyle oynamayın. O ne yaptığını biliyor. O bir ıstırapı yaşıyor. Niçin yaptığı konusunda bu ithamları ortaya koymayın. Onun şerefiyle oynuyorsunuz” diye isyan etti. **Birinci komplo senaryosu bu.**

Şimdi, yeni bir tabloyla karşı karşıyayız. Ümraniye'de ortaya çıkan olay üzerine, birdenbire iktidar yetkililerinin yine benzer bir söylemin içine girdiğine tanık olduk ve pek çok siyasetçi ve medya, Ümraniye olaylarıyla derin başka bir çetenin irtibatlandırılmasını sağlamaya yönelik sistematik yayın yapmaya başladılar.

Haziran 2007'de, o zamanki Dışişleri Bakanı Sayın Gül, Ümraniye'de ele geçirilen el bombalarının ardından yakalanan emekli askerlerin siyasi motivasyonla hareket ettiğini belirterek “**böyle dört beş oluşum var ve aralarında güçlü bir irtibat var**” dedi. Yürümekte olan bir dava var ve 9 Temmuz 2007'de, yine Dışişleri Bakanı, gazetecilere, yazılmamak kaydıyla “**Ümraniye soruşturmasına dikkat edin, o iş çok büyüyecek**” dedi,

Hemen ertesi gün de, Ümraniye'deki olayı ortaya çıkaran savcı **Zekeriya ÖZ** İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına atandı ve Ergenekon soruşturması başladı. Sayın Zekeriya Öz özel yetkili Cumhuriyet Başsavcılığına atandı ve yanındaki savıyla birlikte herkesi hiçbir yerden izin almadan sorgulama yetkisine sahip kılınarak Ergenekon'la ilgili çalışma başlattı.

2008 Ocak ayından itibaren de soruşturmayı yürüten savcılık ve polis, Ergenekon yapılanmasıyla ilgili yapılan yazışmalarda ve fezlekedede Ergenekon terör örgütü, zanlıları hakkında ise “**Ergenekon terör örgütü üyesi**” ifadelerini kullanmaya başladı.

O günden sonra bütün çete olaylarıyla, yani Atabeyler, Savuna, Girdap operasyonları, Hrant Dink cinayeti, Üzeyir Garih cinayeti, Hablemitoğlu cinayeti hepsi sanki Ümraniye'deki bu çeteye irtibatlı imiş gibi bir inceleme ve araştırma süreci başlatıldı. Bu çerçevede Danıştay saldırısını gerçekleştiren kişi de bu kapsamda ifade verdi, bu kapsamda ifadesi alındı.

Yani böyle bir işi genişletme gayreti, çabası o zamandan beri yürütülüyor. 23 Ocak 2008'de Başbakan Erdoğan, “**Çeteler ve örgütlü suçlara karşı kararlı bir süreci başlattıklarını,**” İstanbul'da yapılan operasyonu ise “**yürütme ve yargının güzel bir şekilde yürüttüğünü**” söyledi. Erdoğan operasyonda görev alan güvenlik güçlerini başarılarından dolayı tebrik etti.

29 Ocak 2008'de, Başbakan, Partisinin grup toplantısında Ergenekon operasyonunu yorumlarken “*gizli ajandaları olanlar birer birer ortaya çıkarılıyor. Ülkemize asla yakışmayacak provokasyonlar birer birer çözülüyor. Hukuk devletinde karanlık odalar, komitalar yoktur*” dedi ve 17 Şubat 2008'de Başbakan, daha önce de söylenmiş olduğu gibi, “**Başı var, Ümraniye olayı, bize yardımcı olursanız ortaya çıkaracağız, ama hâlâ bürokrasinin içinde ayak direyenler var. Bunları da cimbizla ayıklayacağız ve bu işi sonucuna götüreceğiz. Biz**

kararlıyız. Bunlar iktidara gelmeden önce bizim yaptığımız tespitlerdi. Bunları ortaya çıkarma gayreti içindeyiz.” dedi. “Yargıya intikal etti, yargıda hepsi meydana çıkacak, açıklandıkça daha net göreceğiz” dedi.

Daha sonra önemli olaylar ortaya çıktıkça, mesela Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Anayasa Mahkemesine başvurunca hemen AKP’li bakanlar çıktılar ve dediler ki **“Bu, Ergenekon davasının bir anlamda intikamıdır. Onun önünü kesmek için, ona karşı, onu dengelemek için başlatılan bir iştir.”**

”Bunu kim söyledi? Bu bağlantıyı kim kurdu? AKP’li bakanlar kurdu. Başbakanın grup toplantısında bunu söylediği basına yansıdı, yalanladılar “hayır, ben söylemedim” dedi. Ama öyle anlaşılıyor ki, AKP yönetimi, böyle bir anlayış içinde bu konuyu bir yalın hukuk süreci içinde değil, siyasal ve medyatik bir destekle ve ilgiyle götürme anlayışı içine girmiştir.

Son zamanlarda özellikle siyasi tartışmalar hızlanınca Ergenekon’la ilgili medyadaki yayınların birden bire önem kazandığına tanık olduk. Çok ciddi bir sürü açıklamalar yapıldı. Bu çerçevede;

✓ 26 Ocakta Yeni Şafak Gazetesinde **“İlhan Bey evde mi?”** diye bir yazı yayınlandı ve **“Cumhuriyet Gazetesi AKP’ye karşı mücadelenin karargâhıdır”** denildi.

✓ 3 Martta Akşam Gazetesinde bir gazeteci, **“Herkesin ağızında tutuklanan bazı isimleri, gazetecileri başka bazı gazetecilerin bildiğine dair haber dolaşüyor. Mesela Vedat Yenerer’in tutuklanacağını falan kişi daha önce söylemişti, şimdi o İlhan Selçuk’u ima ederek onun tutuklanacağını söylüyor”** dedi.

Bunlar söylendiği zaman daha tutuklama yoktu.

Ergenekon dosyasının bir hukuk dosyası, yalın bir hukuk dosyası, bir soruşturma konusu, emniyet güçlerinin ve adliyenin, savcılarının ele aldıkları bir soruşturma dosyası olarak değerlendirmenin ötesinde imtiyazlı medya çevrelerinin, AKP’ye yakın gazetelerin, onu destekleyen gazetelerin, Başbakana yakın yazarların, bu konuyla ilgili kamuoyuna açıklamalar yaptıkları, bilgiler verdikleri, değerlendirmeler yaptıkları görüldü.

En son olarak da bir gazetemiz, sekiz aydır süren bu soruşturmanın nihayet on beş gün içinde iddianamesinin çıkacağını ilan etti, AKP’ye yakın bir gazete, **“on beş gün içinde, merak etmeyin, iddianame geliyor”** dedi. İddianamede hangi cezaların kimler için isteneceğini söyledi. İlhan Selçuk için örgüt üyeliği değil de, bilerek onlara öncülük yapmak biçiminde bir suçlamanın hedefi olacağı ifade edildi.

Böyle bir hukuk süreci olur mu? Arkadaşlarımız çıktılar, medyanın bu konudaki bu bilgilerinin kaynaklarını sordular, bunları anlamak istediler. Bir tesadüf müdür bu? Niçin bu davada bu böyle? Başbakan konuşuyor, Dışişleri Bakanı konuşuyor, olay genişletilmek isteniyor ve Türkiye’de müthiş çarpıcı gözaltına almalar bu dava sürecinin bir parçası olarak ortaya çıkıyor, İlhan Selçuk tutuklanıyor, rektör tutuklanıyor, bir parti genel başkanı tutuklanıyor. AKP gazetecilerinin ağızında bu. AKP siyasetçilerinin, hükümet üyelerinin ağızında.

Bunun güven veren, saygın bir hukuk süreci içinde ele alındığını düşünmek mümkün mü? Medyanın bir kısmı TMSF’ye devredilmişti, bir kısmı da savcılığa devredilecek galiba.

Bu tablo tabii çok kaygı verici bir tablodur. Hukuk, toplumun en temel kurumudur. **HUKUKUN, ADALETİN SAYGINLIĞI, TARAFSIZLIĞI, BAĞIMSIZLIĞI, GÜVENİLİRLİĞİ ÜLKENİN TEMEL KONUSUDUR.** Bu manzara karşısında ben ciddi bir tepki gösterdim ve dedim ki, öyle anlaşılıyor ki AKP, **ARTIK KADROLAŞMA DÖNEMİNİ BITİRDİ, ŞİMDİ KENDİ DERİN DEVLETİNİ İNŞA ETME AŞAMASINA GELMİŞTİR.**

Bu benim samimi tespitimdir. AKP’NİN KENDİ DERİN DEVLETİNİ, devletin en hassas kurumları nezdinde kadrolaşma çalışmalarını belli bir noktaya getirdikten sonra artık inşa etmeye ve yönlendirmeye başladığı kanaatindeyim; kaygım, tespitim, düşüncem budur.

Ben, hatırlarsınız, 2005 yılında da devlet kuşatma altına girmiştir diye bir tespit yapmıştım. O tespitten kısa bir süre sonra Türkiye Susurluk olayıyla karşı karşıya kaldı. Bu, 1995 yılındaki tespittir. 1995 yılında bu tespiti yapmıştım, devlet kuşatma altındadır diye Susurluk tablosu Türkiye’nin önüne bir trafik kazasıyla dökülmüştü. Şimdi, aynı haklılık içinde ifade ediyorum, AKP derin devletini kuruyor, bu çaba içindedir.

Güvenlik güçleri, emniyet birimleri, yargı seçilmiş hedeflerdir. Buralarda yer yer çok önemli mesafeler alınmıştır. Adliyeye yargı personelinin alımıyla ilgili tartışmaların altında bu çaba vardır, bu arayış vardır. Bu, bir süreçtir, bu süreç işliyor, bunu görüyoruz. Ben, bu tespiti yaptım.

Başbakan, anlaşılan, AKP derin devletini kuruyor sözümüzden çok rahatsız olmuş “Derin devletin mimarı sizsiniz. Derin devleti siz kurdunuz” diyor. BİZ DERİN DEVLETİ DEĞİL, TÜRKİYE CUMHURİYETİ’Nİ KURDUK.

Türkiye Cumhuriyeti çağdaş, modern bir devlet olarak kuruldu. O devlet için kadrolaşma yapıldı, doğrudur, Anayasamızın özüne inanan, çağdaş düşüncüyü içine sindirmiş insanlar, kadrolar yetiştirildi, üniversite kuruldu, çağdaş hukuk, çağdaş bilim Türkiye’de yaygınlaştırıldı ve o anlayış içinde şekillenen kadrolar devletin içinde giderek etkili hale getirilsin istendi, Anayasamıza göre kadrolaşmayı o devletin kuruluşundan itibaren elbette bu devleti kuranlar yaptılar. Çağdaş kadrolaşma anlayışı gerçekleştirildi.

Ondan sonra tabii çok partili siyasi yaşam dönemine girince yer yer başka anlamda kadrolaşmalar olmuştur, yani siyasi partiler, siyasetçiler kendilerine yakın insanları iktidar noktalarına taşıma çabası içine girmişlerdir, ama bu devletin Anayasal çizgisiyle ilgili bir tartışmadan bağımsız siyasi partilerin kendi yakınlarını yerleştirme çabalarıdır. Ben şahsen bu konuda çok tutarlı davranmış bir insan olarak, bu çabalara hiçbir zaman destek vermedim. Bu ayrı bir olay, ama siyasi hayatta bu olmuştur. Bugün karşı karşıya bulunduğumuz tablo böyle bir tablo değildir. Yani AKP’liler kendilerini korudukları için oraya birilerini getiriyor falan değil.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ’NİN TEMEL FELSEFESİNE, RUHUNA, ANAYASASINA, ANAYASASININ İLKELERİNE, ÖZÜNE İNANAN KADROLAR YERİNE, ONU FİİLEN DEĞİŞTİRME NİYETİNDEKİ İNSANLARI BİLİNÇLİ OLARAK ORAYA TAŞIMA ÇABASI İÇİNDEKİLER.

Şimdi yaşanmakta olan olay budur, bu yapılıyor ve bu her zaman hukuka uygun olarak değil, yer yer hukuk bir kenara bırakılarak, özel ilişkiler kullanılarak götürülüyor, sürdürülüyor. Yapılan atamaların altında yatan budur. Bakın, Cumhurbaşkanı geldi ne oldu? Bu sürecin önü açıldı. YÖK Başkanı atandı. YÖK Başkanı atandıktan sonra hemen atayanlar dediler ki, “*sakın ha, her düşünceni söyleme, yoksa bizi ipe çekerler.*” Niye ipe çekiyorlar sizi, niye? Sizin gerçek düşüncenizle niyetiniz farklı mı? Evet, “farklı” diyorlar. Ben demiyorum, YÖK Başkanına “düşünceni söyleme” diyenler diyor.

Bu doğru bir iş değil, çok tehlikeli bir olay. Şimdi bu götürülüyor Türkiye’de devlet, AKP zihniyeti doğrultusunda yeniden yapılandırılıyor, şekillendiriliyor. Önümüzdeki dönemde bu çok daha hızlı gelişecektir. Eğer normal bir siyasi parti hesabıyla bu yapılıyor olsa o kadar

önemsememek mümkündür. Ama bu, **Anayasamızın temellerini değiştirmeye yönelik sistematik bir çabadır. Bu bilinç ve anlayışla yürütülmektedir.** Bunu hepimiz gördük artık.

Bu süreç bir an önce netleştirilmelidir. Herkes sorumluluğunu üstlenerek ne biliyorsa deliliyle, kanıtıyla açıkça ortaya koymalıdır. Bu, onu bunu suçlama dönemi içinden Türkiye'yi geçirmeye kimsenin hakkı yok. Türkiye'de kim ne yapmışsa, bu ortaya konulmalıdır, yapanların hakkından da yargı organı gelmelidir, buna biz de destek olmaya hazırız, bu konuda hiçbir tereddüt yoktur. Olayı yaygınlaştırma, orayı burayı suçlama, orayı burayı tehdit etme şeklinde ele almayı hiçbir şekilde kabul edemeyiz. Bunu doğru bulmuyoruz, böyle bir tehlikenin ortaya çıktığı açıktır. Bir an önce bu konu netleşmelidir.

Bu bir temel konu, bunu dikkatle izleyeceğiz. Bu, bir bombadır, nerede patlar, kime yönelik bunu önümüzdeki dönemde hep beraber göreceğiz. Yapılan açıklamalar kaygıları artırıyor. İlhan Selçuk'un bugün Cumhuriyet Gazetesinde yer alan izlenimleri fevkalade önemlidir. Olayın tehlikeli biçimde yaygınlaştırılma ve yeni yeni hedefler seçilerek tehlikeli bir noktaya getirilme ihtimali Sayın Selçuk'un soruşturmadan çıkardığı bir sonuç olarak bugün milletimizle paylaşılmıştır. Bunu birlikte izleyeceğiz, ama artık deşifre edilmiştir olay. Olayın bağlantıları, ilişkileri, arayışları, özlemleri görülmüştür, bu çok önemlidir. Bundan sonra herkes bu bilgilerin ışığında bakacaktır. Siyasetçilerin ve medyanın bu konuyu nereye yönlendirmek istediği bilgisini unutmadan söylenen her sözü irdelleyeceğiz. Bu çok önemli bir noktaya bizi getirmiştir ve İlhan Selçuk'un bırakılmış olması bu tespitin önemini ortaya koymuştur. Bir daha böyle yanlışlıkların yapılmamasını ve herkesin kendi yetkisi ve sınırları içinde bir hukuk devletine yakışan şekilde görev yapmasını diliyorum.

Şimdi önümüzde çok önemli bir başka tehlikeli konu daha var. O da, AKP'nin kapatılmasıyla ilgili Başsavcılık müracaatından sonra Anayasayı değiştirerek bu girişimi etkisiz kılma çabasıyla gerçekleştirilen hazırlıktır. Bu, fevkalade önemli bir konudur, buna dikkatinizi çekmek istiyorum.

ŞİMDİ ANAYASADA YAPILMASI YAPILMASI DÜŞÜNÜLEN DEĞİŞİKLİĞİN AMACI, AKP'NİN KENDİSİNİ KURTARMASIDIR.

Bu, tabii hukuk devleti anlayışıyla hiçbir şekilde bağdaşmaz. Bir hukuk devletinde başlamış olan bir yargı sürecini boşlukta bırakmak için Anayasa değiştirmek aklın, mantığın, sağduyunun kesinlikle kabul edemeyeceği bir şeydir. Ama şimdi Türkiye'de bunun denenmekte olduğunu görüyoruz.

Anayasamızın 138'inci maddesi, yürütülmekte olan bir davayla ilgili olarak Mecliste söz söylenilmesini, değerlendirme yapılmasını engellemiştir. Davayı etkilemesi söz konusu olacağı için, bu konuda konuşmak yasaktır denmiştir. Şimdi, biz, Anayasamızın yasakladığı söz söylemenin yerine, bir davayı etkilemek için, o davayı etkilemek için, o davaya yönelik olarak Anayasa değişikliği yapıyoruz. Anayasanın bunu içine sindirebileceğini, bunu doğal karşılayabileceğini tasavvur etmek mümkün değildir.

Başbakan, "sık sık laiklik, laiklik diyorsunuz, başka nitelikleri de var. Cumhuriyetin."sosyal, demokratik, laik bir hukuk devletidir" der. Yani hukuk devleti kimliğini, laiklik kimliğini, sosyal kimliğini, demokratik kimliğini hatırlatma gereğini duyar. **İşte, o hukuk devleti var ya, Anayasadaki hukuk devleti, işte bu saçmalıklar yapılmasın anlamında bir hukuk devleti anlayışıdır.** Hem bunları yapacaksınız hem de Anayasadaki hukuk devleti kimliğinizi koruduğunuzu düşüneceksiniz, böyle bir şey olmaz. Anayasanın kabul edeceği bir olay değildir bu.

KENDİNİZİ KURTARMAK İÇİN ANAYASAYI DEĞİŞTİRMEYE KALKIYORSUNUZ.

Kendinizi kurtarmak için yönetmelik değiştirdiniz, kendinizi kurtarmak için yasa değiştirdiniz, defalarca değiştirdiniz, bakanlar kendileri için dört defa af çıkardılar, Başbakan kendisiyle ilgili yargı sürecini askıya almak için kanun çıkardı.

Aydın'da, Kuşadası'nda özelleştirme sonucunda bir şirketin, belediyenin imar yönetmeliklerine aykırı uygulama yapması karşısında, Danıştay, "yönetmeliğe aykırı" dedi. O kişiler çıktılar dediler ki "yönetmeliğe aykırı ise kanun çıkarırız" ve arkadaşlarım, o kanunu çıkardılar. Meclisin arkasında "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" diye bize gösterenlerin kulağına küpe olsun, bir iş adamının talebiyle, bir yabancı şirketin talebiyle kanun çıkardılar. **Bunlar tamam, ama Anayasa çıkmamıştı. Şimdi, kendi çıkarlarını koruyabilmek için Anayasa çıkarma noktasına gelmişlerdir.**

Bunun sonucu sadece o Anayasa değişikliğiyle AKP'nin kapatılmasına yönelik başlatılmış olan yargı sürecinin askıya alınması olmayacaktır. Ne olacaktır? Anayasamızın temellerinden birisini oluşturan laiklik ilkesinin ihlal edilmesi halinde bir yaptırım uygulanmasını Anayasamızdan çıkarıp atacaktırlar, Anayasamızın dışını çekeceklerdir. Laiklik konusundaki Anayasamızın kararlılığının uygulanabilirliğini ortadan kaldıracaktırlar. laiklik ilkesinin içini boşaltacaklardır.

BU DEĞİŞİKLİK YAPILDIKTAN SONRA ARTIK LAİKLİĞİ İHLAL EDEN BİR SİYASİ PARTİ HAKKINDA BİR YAPTIRIM TALEP EDİLMESİ, LAİKLİĞİ İHLAL EDENLERİN İZİNİNE BAĞLANACAKTIR, ONLARIN ONAYINA BIRAKILACAKTIR.

Değiştirilmesi teklif dahi edilemez nitelikte olan laiklik ilkesi, böylelikle boşluğa çıkarılacak, bu sonuçta onu getirecek. Bu, Anayasamızın laiklik konusundaki özel anlayışını, özel duyarlılığını ortadan kaldıracak.

Bizim Anayasamızda laikliğin çok özel bir yeri var. Bizim Anayasamız siyasette din istismarını engellemeyi önemsemiş olan bir anayasadır. Bu yönüyle Türkiye zaten çağdaş, demokratik bir toplum olmayı gerçekleştirebilmiştir. Bu, çok temel bir olaydır. Bunun ortadan kalkması halinde Türkiye'de ne demokrasinin ne hukuk devletinin ne çağdaşlığın anlam taşımaz bir hale gelmesi çok kolayca sağlanacaktır.

Bu çok temel bir olaydır. Yani artık Anayasayı, laiklik ilkesini ihlal eden bir siyasi kuruma karşı Türkiye seyirci kalmak durumunda olacak ise, Anayasanın değiştirilmesi teklif edilmez denilen o maddesinin hiçbir değeri, anlamı kalmayacaktır. Bu, düşünülen mini paketi sıradan bir Anayasa değişikliği olmanın ötesine geçirmiştir.

Bu düşünülen mini paket sıradan bir anayasa değişikliği değildir, bu, **ANAYASAYI TEBDİL VE TAĞYİR ETME GİRİŞİMİDİR.** Yani o yapılırsa, artık Anayasa, o bildiğimiz anayasa olmayacaktır. Anayasa tağyir edilmiş, gayrileştirilmiş, başkalaştırılmış, tebdil edilmiş, dönüştürülmüş olacaktır. Herkes aklını başına alsın. O, sıradan bir anayasa değişikliği girişimi değildir, Anayasayı tebdil ve tağyir etme girişimidir.

Ben bunları söylüyorum, Başbakan bunlardan çok rahatsız oluyor. Geçenlerde ben dedim ki, türban çok önemli gelişmelere yol açar. Arkasından gerçekten açtı. Şimdi, Başbakan diyor ki, "Deniz Baykal bunu kimlerle paslaşarak söyledi" diyor. Kimlerle paslaşarak söylemişim. Bu, çok önemli gelişmelere yol açar demişim, kimlerle paslaşarak bunu söylemişim. **Anayasayı bilen, Türkiye'nin siyasi tarihini bilen herkes, o girişimin önemli sonuçlar doğuracağını görür, görmemek için belki sadece Başbakan olmak gerekir.**

O zaman gördüm ve söyledim, önemli gelişmelere yol açar. Şimdi diyorum ki, aynı güvenle, daha da yüksek bir güvenle diyorum ki, **bu düşündüğünüz mini paket, Anayasayı taşıyıcı ve tebdil etme girişimidir, o da çok önemli gelişmelere yol açar Sayın Başbakan. Söylüyorum, kimseyle paslaşmadan söylüyorum.**

Başbakan, benim sözlerimden çok rahatsız, geçenlerde çıktı diyor ki “Deniz Baykal ayet okuyor, hiçbir şey olmuyor, ben ayet okuyorum kıyamet kopuyor, olur mu böyle şey?” Şimdi, Başbakana şunu anlatalım: Ayet okumak suç değil, İslamiyet’i sevmek, İslamiyet’i övmek, İslamiyet’in özünün ne olduğunu anlatmak suç değil, hele İslamiyet’i birileri istismar edip yanlış alet ediyorlarsa, bu yanlıştır demek hiç suç değil. Biz onu yapıyoruz. Biz, İslamiyet’in özünde, o siyasi istismarın olmadığını, onun yanlış olduğunu anlatıyoruz. **AMA SEN TESCİLLİSİN, SENİN BU KONUDA SİCİLİN ORTADA. SEN DİN İSTİSMARINI SİYASETİNİN TEMELİ YAPMIŞ BİR İNSANSIN. Sen, kendini nasıl olur da Anayasaya, laikliğe, cumhuriyete inanan siyaset adamlarıyla mukayese edersin?**

Eğer bu mini paket oylanırsa, hiç kuşku yok ki, bu laikliğin oylaması olacaktır, bir başka yönü de bu. **Anayasa hem tebdil edilmiş olacaktır hem de laiklik oylanmış olacaktır.** Laikliği biz Anayasaya halk oylamasıyla koymadık. O, devletimizi, cumhuriyetimizi kurarken atılan pek çok önemli reforma gibi, devrim gibi bizim hukuk sistemimizin bir parçası olarak getirildi. Şimdi, halk oylamasıyla bunu ortadan kaldırmak doğru bir yaklaşım değildir. Yani bunun bir işlevi var, bir önemi var. Bizim Anayasamızın kimliğinin bir parçası. **Siz, onu halk oylamasıyla kaldırıyoruz dersiniz çok tehlikeli bir çatışmayı devletin temelinde getirir yerleştirirsiniz, bu yanlış olur.**

Böyle bir ortamda Başbakan bazen çıkıyor meydan meydan bize veriyor veriştiriyor, ondan sonra işler sıkıntıya girince “biz gerilim istemiyoruz” diyor “gerilim yanlıştır” diyor.

TÜRKİYE’DE YAŞANAN OLAYLAR İKTİDARLA MUHALEFET, ANA MUHALEFET ARASINDA BİR SİYASİ TARTIŞMADAN KAYNAKLANAN BİR OLAY DEĞİLDİR.

Yani Türkiye’de biz, şimdi Başbakanla polemik yapıyoruz, Başbakana kızıyoruz, Başbakanla siyasi sürtüşme peşindeyiz, onun için Başbakanla kavga ediyoruz da Türkiye’de gerginlik var, yok böyle bir şey.

Herkes gerçeği görsün, olay bu değil. Bizim, hiç Başbakanla, Başbakanın siyasetiyle, kimliğiyle, kişiliğiyle hiçbir ilgimiz yok, onunla bir sürtüşme, tartışma, gerginlik arayışı içinde hiç değiliz, olayın tarafı biz değiliz, gerginlik muhalefetle, ana muhalefetle iktidar arasındaki tartışmadan değil, **İKTİDARIN TÜRKİYE’NİN ANAYASASIYLA, DEVLET DÜZENİYLE, LAİKLİK ANLAYIŞIYLA, EĞİTİM ANLAYIŞIYLA KAVGASINDAN KAYNAKLANIYOR.**

MUHALEFET SUSTUĞU ZAMAN TÜRKİYE’DE GERİLİM OLMAYACAK MI? Yani meydana boş bırakacağız, o alacak götürecektir, öyle mi? **KAVGA BİZİMLE DEĞİL, KAVGA ANAYASA İLE, ANAYASA KURUMLARI İLE YARGI İLE, ÜNİVERSİTE İLE, DEVLET DÜZENİ İLE, ANAYASAMIZIN TEMEL İLKELERİ İLE...**

Olay bu. Herkes bunu görsün. Şimdi, herkes bu tablo karşısında bir yumuşama istiyor ya, çıkan diyor ki, efendim, iktidar da muhalefet de gerilimi düşürsün. Ne yapalım biz, sustuğumuz zaman gerilim düşecek mi, sen garanti ediyor musun? **Ben sustuğum zaman bu yoldan çıkacağını garanti ediyor musun sen?** Böyle köşende oturup herkese iyi niyetle temenniler yaparak, tavsiyeler yaparak bu olay toparlanmıyor.

GERÇEĞE SAHİP ÇIKACAKSIN, ANAYASAYA SAHİP ÇIKACAKSIN, ANAYASANIN ÖZÜNE SAHİP ÇIKACAKSIN, ÇIKMAYANLARA KARŞI AÇIK, NET, DÜRÜST TAVIR TAKINACAKSIN... BİZ ONU YAPIYORUZ.

BİR: Bakınız, Şu TŒrkiye'nin manzarasına bakınız, bırakıyorum bunları bir an için, son bir haftadır televizyonlarda grdŒklerinize bakınız? Ne grŒyorsunuz? **TŒrkiye çok tehlikeli bir Şekilde bir blŒnme sŒrecinin içine girmiş değil midir?** TŒrkiye'nin bir coğrafyasında barikatlar kurulmuş kentlerin içinde, on binlerce insan gŒvenlik gŒleriyle karŐ karŐya gelmiş, taŐlar, sopalar, silahlar kullanılmıyor mu?

Bu iyi bir manzara mı? Bu manzara bizi nereye gtŒrŒr? 2002'de bu iktidar işbaşına geldiği zaman böyle bir TŒrkiye mi vardı? Beş yıl içinde bakın nereye getirdiler TŒrkiye'yi? Bir beş yıl daha bunlar işbaşında kalırlarsa TŒrkiye ne hale gelecek, grmŒyor musunuz?

TŒrkiye'ye geldikleri zaman bunlar projeler ortaya attılar, demokratikleşme modelleri söylediler, bölgeye gittiler, ilişkiler kurdular, biz bu işi toparlayacağız dediler, ne oldu, geldiğimiz nokta bu değil mi? Hepinizin yŒreęi yaralanmıyor mu arkadaşlar? TŒrk Bayrağı ayaklar altında, gŒvenlik gŒleri hedef haline getirilmiş durumda, on binlerce insan meydanlarda, PKK'ya vgŒler, Apo'ya vgŒler ve iktidar bunları seyrediyor.

Canım, biz oraya askeri göndeririz. Onunla bitmiyor oraya gelinceye kadar sen onların ortaya çıkması için ne gerekirse yaptın. Seyrettin, destek verdin, yolunu atın, teşvik ettin, Şimdi buraya geldi.

Bu, iyi bir nokta değil, bunun sonu ktŒ. **BU İKTİDAR BİR BEŞ YIL DAHA KALSIN TŒRKİYE ÇOK AğIR OLAYLARLA KARŞI KARŞIYA KALACAK.** İŞin bir boyutu bu. Bunu anlatmaya çalışıyoruz... **TŒRKİYE GZ GÖRE GÖRE SŒRŒKLENİYOR, HERKES DE BU MANZARAYI SEYREDİYOR.**

İKİ: TŒrkiye'de Anayasa, Anayasamızın çok temel zŒ, ilkeleri ortadan kaldırılıyor, TŒrkiye çok tehlikeli bir dnŒŐmŒn içine sokuluyor, onu da seyrediyoruz, o da yaşanıyor. Ondan sonra, **“SAKİN OLUN, GERİLİMİ DŒŐŒRŒN.”**

GERİLİMİ DŒŐŒRMEK İSTEYENLER, İKTİDARI MUHATAP ALMA CESARETİNİ GÖSTERMELİDİRLER.

GERİLİM YANLIŞA KARŞI ÇIKARAK DŒŐŒRŒLŒR. YANLIŞI TAKİP ETME İMKÂNI TANIMAYARAK DŒŐŒRŒLŒR. YANLIŞA TESLİM OLURSANIZ O BAŞKA BİR OLAYDIR. GERİLİM OLMADAN SŒKŒNET İÇİNDE HEP BERABER BİR YERE GİDERİZ.

GİDECEKLER VAR, GİTMEYECEKLER VAR, BİZ GİTMEYECEğİZ ELBETTE.

ÇOK TARİHİ BİR DNŒM NOKTASINDA OLDUğUMUZU BİR KEZ DAHA İFADE ETMEK İŐTİYORUM, HERKES AKLINI BAŞINA ALSIN. BU ÇATIŞMA, YER YER YARGIYI SİYASETİN BİR PARÇASI HALİNE DNŒŐTŒREBİLİR, BUNDAN HERKES UZAK DURMALIDIR.

PARTİLER GELİR GEÇER, SİYASETÇİLER GELİR GEÇER AMA TŒRKİYE DEVAM EDER, DEVAM EDECEKTİR. HERKES BU BİLİNÇ İÇİNDE ŒZERİNE DŒŐENİ YAPMALIDIR.

6.2.2.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN PM

ÖNCESİ YAPTIĞI BASIN AÇIKLAMASI

(Parti

Meclisi-Şubat 2008)

Başbakan nasıl oluyor da laikliğin güvencesi oluyor. Başbakan laikliği Hikmet Yar'ın dizinin dibinde mi öğrendi?

Nerede öğrendi, nasıl öğrendi? Bir süre önce "millet istemiyorsa laiklik mi olurmuş. Elbette ortadan kalkar" diyen insan nasıl olur da Türkiye'de laikliğin güvencesi olduğunu söyleyebilir? Şimdi laiklik için atılan nutukların gerçekleri örtbas etmesi mümkün mü? Böyle bir şey kabul edilebilir mi?

Laiklik ilkesi çok özel, Türkiye için özel. Bunu çoğu yabancı ülke, yabancı siyasetçi de yeterince anlayamıyor.

Laiklik bizi ilgilendiren bir mesele. Bizim meselemiz. **Büyük Ortadoğu Projesi'ni temel alan bir anlayış ya da ılımlı İslam devletini temel alan bir anlayış. Radikal, kökten dinci İslam'a karşı ılımlı İslam devletlerinin alternatif olacağını zanneden anlayış. Türkiye'de devlete türban giydirilmesine itiraz etmeyebilir.** Türkiye'de türbanın anayasallaştırılması, resmileştirilmesi Büyük Ortadoğu Projesi'ne ters olmayabilir. Ama bizim anayasamıza terstir.

Bir süre önce meydanlara yağlı ipler atıldı. Arkasından Cumhurbaşkanı seçimi gerçekleşti. Şimdi Ankara'ya çelik halatlar çekiliyor. Öte yandan anayasa laiklik ilkesini tahrip edecek şekilde değiştiriliyor. Umarım bunu söyleyenler bir süre sonra duvar dikme aşamasına gelme durumunda olmazlar. İpten çelik halata, çelik halattan bakalım nereye. İpin ne getirdiğini gördük, çelik halatında anayasamızın temel ilkesini tahrip etmekte olduğunu görüyoruz.

Benim dikkati çekmeye çalıştığım bir temel nokta şu; bakın türban başörtüsü tartışması yaşanıyor Türkiye'de. Nedir türbanla başörtüsü arasındaki ayrım? Aradaki fark bağlama şeklinden ibaret bir ayrım değildir

Türbanla başörtüsü tartışması bağlama şekline bağlı olarak ortaya çıkan bir tartışma değildir. Ya neye bağlı olarak ortaya çıkan bir tartışmadır? Türban bir tek saç telinin dahi gözükmemesini reddeden, kabul etmeyen, buna şiddetle karşı çıkan, bunu günah sayan bir anlayışla örtünme tarzıdır. Buna karşılık başörtüsü bu kadar dışlayıcı, bu kadar itici, karşısındakileri bu kadar mahkum edici olmayan, ama kendisine ve içinde bulunduğu topluma saygının gereği, inancının gereği, dininin gereği, geleneğin gereği, örfün gereği, vakur bir anlayış içinde kendisini örtme yaklaşımıdır.

İkisi arasındaki fark bir tek saç telinin dahi gösterilmesi büyük günah mıdır, değil midir tartışmasıdır. Şimdi bu tespiti yapıyoruz ve ben İslam hukukunun içinde yer alan önemli insanların bu konudaki değerlendirmelerine dikkati çekiyorum.

Hanefi mezhebinin kurucusu Ebu Hanife başta olmak üzere namaz kılarken dahi saçının dörtte birinin gözükmemesi namazı bozmaz diyor. Yarısının gözükmemesi bozmaz diyen öğrencileri de var. Bu bir mezhebin, Hanefi mezhebinin kurucusu. Çok temel bir anlayış. Hatta gene onlar diyorlar ki, kulağın altından örtünün dışında saçların gözükmemesinin de bir mahsuru yoktur.

Ne oldu şimdi? Türban anlayışının en azından bu söylediğimiz büyük düşünürler tarafından benimsenmediği ortaya çıktı. Ben bunu hatırlatıyorum ve buradan çıkan tablo şu değerli arkadaşlarım. Öyle anlaşılıyor ki, Kuran-ı Kerim'deki bu konuda yer alan değerlendirmeler, sözler daha sonra çeşitli biçimlerde tartışmaya konu olmuş. Çeşitli biçimlerde tartışmaya tabi tutulmuş. Bazıları bunu türban diye tarif ettiğimiz şekilde örtünme biçimine bağlamışlar. Bazıları daha anlayışlı, daha yumuşak bir anlayışa bağlamışlar. O da var, bu da var. Bütün bunlar konuşuluyor, tartışılıyor. Ben buna dikkati çektim ve bu tablo karşısında bir vatandaşın, bir hanımefendinin çıkıp da ben en ileri, en katı biçimiyle bunu uygulayım, başka türlüünü uygulamayı reddediyorum demesini anlayışla karşılayacağımı, herkesin kendi yaşamıyla ilgili böyle bir karar ve tercih içine girebileceğini ifade ettim. **Ama dedim ki, "bunu bir vatandaşın kabul etmesi mümkündür de devletin anayasasına bu tartışmalı yorumun bir anayasal gerçek gibi yerleştirilmesi hiçbir şekilde kabul edilemez"**

Şimdi yapmakta olduğumuz içine girdiğimiz istikamet bu ve yanlış olan bu. Yoksa isteyen türbanı örter. Ben dinimi böyle yorumluyorum, böyle anlıyorum. Benim anlayışıma göre bir kadının giyinmesi gereken biçim budur der ve onun gereğini yapar. Hepimiz de bunu saygıyla karşılarız. Ama milyonlarca insan, milyonlarca Müslüman kadın böyle bakmayıp başka türlü bakıyorlarsa onları bir hukuki, dini ayrışmanın hedefi haline dönüştürmek doğru değildir. Yani anayasaya siz bir yorumu yerleştirdiğiniz zaman ortaya çok büyük bir haksızlık, adaletsizlik çıkacak demektir ve bu ayrışma çok tehlikeli bir noktaya sürüklenebilecektir.

Bu tartışmalara resmiyet kazandırmamak lazım. Bu tartışmalara anayasal meşruiyet kazandırmamak lazım.

Bu Anayasanın işi değil. O dinin işi. Dinde o da var, bu da var. Öyle diyen öyle yaşıyor, böyle diyen böyle yaşıyor. 1,5 milyar Müslüman var yeryüzünde. Her şekliyle Müslüman var. Niye bunlardan bir yorumu biz anayasamızın temeli haline getirelim? Bu yanlış, çok sakıncalı ve çok ciddi bölücülükleri beraberinde getirecek. Ona yönelik uyarı yapma ihtiyacını hissediyorum. Olayın esası budur.

Ben aldatmacalara prim vermeyen bir söylemle gerçeği ortaya koyuyorum.

Onu getirenler eğer bunun doğru olmadığını düşünüyorsa hayır biz türbana karşıyız, biz türbana yönelik düzenleme yapmıyoruz, türban yasaktır, türbanı kabul etmiyoruz. Bu türbana hiçbir şekilde hayat tanımaz diye açıklama yapsınlar görelim. Yani aşağıdan bağlama, yukarıdan bağlama tartışmalarıyla bu işi geçiştirmek mümkün değil.

Söz konusu olan türbandır. Yani saçın bir tek telinin dahi gösterilmesi kabul edilemez iddiasının anayasallaştırılmasıdır. Ve vahim olan budur.

O uygulamaya anayasada temel açmaktır, fırsat vermektir. Anayasayı o anlayışın içine yerleştirmektir. O anlayışı insan yaşamında kullanabilir. Ama anayasaya onu yerleştirmek bu doğru değil. Hayır biz onu yerleştirmiyoruz anayasaya, biz başka bir şey yerleştiriyoruz. Biz başörtüsü yerleştiriyoruz mu diyorlar? Öyle bir şey olur mu? Nerede işte çıksınlar söylesinler türban olmayacak desinler görelim bakalım. Efendim buradan bağlanacak.

Bağlama meselesi önemli değil. Bir tek saç telinin gösterilmesi dahi kabul edilemez zihniyeti anayasamızın zihniyeti olacak mı, olmayacak mı? Olay budur.

6.2.3.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN GRUP GENEL KURULU'NDA KONUŞMASI (5 Şubat 2008)

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, değerli misafirlerimiz; hepinizi içten sevgilerle, saygılarla selamlıyorum, tümünüze hoş geldiniz diyorum.

Ülkemizin içinden geçmekte olduğu bu kritik dönemde Türkiye'nin değişik yerlerinden koşup gelen Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna, bize sahip çıkan, destek veren tüm vatandaşlarıma, sizlere yürekten teşekkür ediyorum.

Böyle bir sahiplenmeye, böyle bir desteğe hepimizin ihtiyacı var, bizim ihtiyacımız var, fakat daha önemlisi Türkiye'nin ihtiyacı var. Türkiye'nin sahip çıkmaya ihtiyacı var. Hiç kuşku duymuyorum, siz Türkiye'mizin temel siyasi ilkelerine, değerlerine, Anayasamızın özüne, bağımsız, laik, demokratik Türkiye Cumhuriyetine sahip çıkmak için buraya geliyorsunuz.

Karşımızdaki konu türban konusu değildir, karşımızdaki konu laiklik konusudur.

Değerli arkadaşlarım, 5 Şubat, laikliğin Türkiye'de Anayasa'ya yerleşmesinin 71. yıldönümü. Şu acı rastlantıya, tarihin istihzasına bakınız. Tarih, tebessümle bu olayı izliyor. 71 yıl sonra şimdi bugün, 5 Şubat günü laikliğin tam yıldönümü, hepimizin iftiharla sahipleneceğimiz bir gün. 71 yıldır dünyada Müslüman ve laik bir devlet olmayı başarıyoruz, başardık, gelecekte de bunu sürdüreceğiz diye iftihar edeceğimiz bir noktada laikliğe yönelik en ağır darbelerin hazırlıkları yapıyor, planları uygulamaya konuluyor, işbirlikleri gerçekleştiriliyor ve o süreç Türkiye'de halka, topluma, Anayasamıza dayatılıyor. Böyle bir tabloyla karşı karşıyayız.

Türkiye'de laiklik en başından beri, ne yazık ki, toplumumuzun önemli kesimleri tarafından hazmedilmemiştir.

Bazen açıktan, bazen gizli gizli buna karşı çalışmalar sürdürülmüştür, hazırlıklar yapılmıştır, altyapı oluşturulmuştur. Bazen açıktan meydan okunmuştur, bazen sinsisi sinsisi, söylemeden, sureti Hak'tan gözükererek, "biz sizden daha laîğiz" denilerek, ama laikliği çökartecek eğitim politikaları, kültür politikaları, kadrolaşma anlayışları, ilişkiler yaygınlaştırılmış, geliştirilmiş, güçlendirilmiştir. Bu tarihi süreç, şimdi öyle anlaşılıyor ki artık açıktan meydan okumayı mümkün kılacak bir noktaya gelmiştir. Türkiye'de demokrasinin işleyişi, halkoyunun, demokratik bir sürecin siyaseti belirlemeye yönelmiş olması öyle anlaşılıyor ki, bazı iktidar sahiplerini bu konuda açıktan harekete geçmenin mümkün olduğu noktasına getirmişlerdir ve bunun için birbiriyle çelişkiler içinde, iler tutar yeri olmayan iddialar, suçlamalar yan yana kullanılmaktadır.

Değerli arkadaşlarım, şimdi bu konuyu bütün boyutlarıyla hep konuşuyoruz, ama ısrarla bizim üzerinde durduğumuz bir noktaya ilişkin biraz daha aydınlık getirme ihtiyacını hissediyorum. Yani önümüzdeki türban konusunun altında ne yatıyor? Türban konusu dinimiz anlayışı içinde nerede duruyor? İslamiyet'in hangi anlamda bir icabıdır? Hangi önemde bir icabıdır? Hangi biçimde bir örtünme İslamiyet'in icabıdır? Bunların konuşulmasına, aydınlatılmasına ihtiyaç duyuluyor. Şimdi, öyle bir tablo ortaya çıktı ki, artık İslamiyet'in gereği temel koşulu, neredeyse, Kelime-i Şahadet yerinde zorunluluğu türban takmakmış gibi, bakın örtünme de demiyorum, türban takmakmış gibi bir anlayış ortaya çıktı. Şimdi, değerli arkadaşlarım, türban, örtünme dinimizin bu konudaki anlayışı, bu konuların netleştirilmesi gerekiyor. Elbette biz siyaseti bu netleşmeye göre yürütüyor durumda olmamalıyız, hiç kuşku yok, bunda bir

tereddüt yok, ama bunun dinimiz içindeki yerinin aydınlatılmasına ihtiyaç olduğu kanısındayım.

Örtünme elbette bizim dinimizde vardır, ama bilinmelidir ki örtünme bizim dinimizle ortaya çıkmış bir uygulama değildir. Örtünme, insani durumun, çağdaş toplumsal yaşamın bir icabıdır.

Örtünme, İslamiyet'in bir icadı değildir. Örtünme, İslamiyet öncesinde de var olan, toplumsal yaşamın, insanların birbirlerine saygı göstererek, medeni bir toplum içinde yaşayabilmelerinin bir icabı olarak, bir gereği olarak İslamiyet'ten önce de kabul görmüş olan bir uygulamadır. Örtünme, insani durumun, toplumsal yaşamın bir icabıdır. İnsanlar elbette kendisine saygı gösterip örtünerek, karşısındakine saygı gösterip örtünerek öyle bir toplumsal düzen içinde yaşama arayışı içinde olmuşlardır. Toplumsal yaşamın icabıdır örtünme. O nedenledir ki, İslamiyet'ten önce örtünme vardır. İnsanlar ilk dönemler hariç, çıplak ortada dolaşır vaziyette hiçbir zaman olmamışlardır. Medeniyetle birlikte, toplumsal cemiyetin çıkışıyla birlikte örtünmüşlerdir ve bütün dinlerde örtünme vardır, değerli arkadaşlarım. **Sanmayın ki örtünme sadece İslamiyet'te var, Hıristiyanlıkta da örtünme var, Musevilikte de örtünme var, bütün dinlerde örtünme var. Örtünme evrensel bir medeniyet kuralı. Toplumsal yaşamın bir icabı, bu konuda bir tereddüt yok. Kimse de, örtünmeyin, çıplak dolaşın diye bir çağrı içinde değil, elbette örtülünecek, elbette medeni yaşamın icaba neyse öyle olacak.**

Değerli arkadaşlarım, İslamiyet'in zuhuruyla birlikte daha önce var olan örtünme biçimlerine yönelik Kuran-ı Kerim bazı anlayışları ortaya atmış. **Yani o zamana kadar örtünme arkaya doğru yapılırken, İslamiyet, örtünün öne doğru kullanılması gereğini söylemiş.**

Kuran-ı Kerim, iki ayrı suresinde, çeşitli ayetlerde bunu ifade etmiş. Buradaki örtünmenin kabul edilmiş olması, var olan örtünmenin kabul edilmiş ve düzenlenmiş olması. Mesela, daha önce cahiliye döneminde cariyeler çıplak dolaşıyorlar. Onlardan mümin kadınların ayrılması için Kuran-ı Kerim telkinler, tavsiyeler yapmış. Bütün bunlar doğru, bunlarda mesele yok, bunlar yeni keşfedilen olaylar değil, yüzlerce yıldır bunu hepimiz biliyoruz, Anadolu biliyor, Türkiye biliyor ve bildiği içindir ki Türkiye'de herkes o anlayışını kendi takdiri çerçevesi içinde ortaya koyuyor ve bunun İslamiyet bakımından bir kriz konusu hâline gelmesi otuz-kırk yıl öncesine kadar söz konusu bile olmamış. Konunun bir kriz hâline gelmesini gerektiren bir durum yok. Herkes birbirine saygı gösteriyor, herkes cemiyet şartları içinde uygun gördüğü biçimde örtünüyor ve bunu da herkes doğal karşılıyor ve kimse kimsenin dinini, inancını, İslamiyet'ini sorgulama gereğini duymuyor, böyle imiş. Şimdi, birden bire bir baktık, bu örtünmeyle ilgili önemli yeni bir radikalleşme, yeni bir maksimum yorum dayatması ortaya konmaya başlandı. Bu, otuz-kırk yıllık bir süreç. Bu, dışarıdan Türkiye'ye ithaldir, değerli arkadaşlar. Örtünme fikri değil, bu örtünme biçiminin **Türkiye'ye dayatılması bir ithal dayatmadır, Anadolu'da böyle bir olay yoktur.**

Anadolu İslamiyet'i en güzel yaşayan toplum, tarih boyunca öyle olmuş ve hiç böyle bir sorun, bir sıkıntı ortaya çıkmamış. Şimdi, çeşitli yorumlar, çeşitli anlayışlarla olay çığırından çıkarılmak isteniyor.

Değerli arkadaşlarım, bakınız Kuran'ı Kerim'de geçen örtünmeye yönelik ifadelerle ilgili fıkıhçılar, fakihler uzun tartışmalar, yorumlar yapmışlardır. Bu tartışmalar, yorumlar hâlâ yaygın bir şekilde sürdürülür. Yani buralarda tartışılan konulardan birisi mesela şudur:

İslamiyet'te bir "Himar" diye bir örtü kavramı geçer, himar, çoğulu humur, bu örtü müdür, başörtüsü müdür tartışması vardır. Genellikle fıkıhçılar, bunun başörtüsü olarak anlaşılması gerektiğinde ittifak etmişlerdir, ama bunun bir örtü olarak anlaşılması gerektiğini söyleyen din bilim adamları da elbette vardır. Efendim, örtülmesi söz konusu olan ziynetlerden kasıt nedir;

süs eşyaları mıdır, yoksa vücut mudur? Bu tartışma da yapılmıştır. Bunun çoğunlukla vücut olduğu da tespit edilmiştir.

Bu konuda ortak bir anlayış ortaya çıkmıştır ve yine başın örtülmesi ile ilgili bir önemli tartışma, eğer kastedilen himar, örtü değil, başörtüsü ise kastedilen başın örtülmesi ise, peki, saçın bir tek telinin gözükmemesi de günah mıdır? Bir tek telin, bir tek saç tutamının gözükmemesi de engellenmeli midir? Bu konu yine bilim adamlarının kendi aralarında tarih boyunca konuşulmuştur. Hiç görünmesin diyenler de vardır, buna karşılık bazı fıkıhçılar, Hanefi fıkıhçılar, “Kulakların altındaki saçların gözükebileceğini” söylemişlerdir. Yani hayatın içinde kadınların yüzün altındaki saçları gösterebileceğini ifade etmişlerdir.

Yine namazda örtünme tartışması vardır. Namazda örtünmeyle ilgili olarak ibadetin geçerli olabilmesi için örtünmenin şart olduğu elbette bir temel anlayıştır, ama mesela namazda örtünme konusunda da çok önemli din bilginlerinin, mesela Ebu Hanife'nin, Hanefi mezhebinin büyük ismi Ebu Hanife'nin, namazda dahi kadının saçının dörtte birinin görünmesinin namazı bozmayacağına dair değerlendirmeleri vardır.

Kuran'ı Kerim'i öyle yorumlamıştır, böyle anlamıştır.

Yine aynı şekilde, Ebu Yusuf'un, Hanefi fıkıhçılardan “yarısına kadarının gözükmemesinin namazı bozmayacağına” ilişkin değerlendirmeleri vardır.

Bütün bunları niye söylüyorum? Bütün bunları şunun için söylüyorum: Yani İslam teolojisi içinde, İslam fıkıhı içinde bir tek saç telinin dahi gözükmemesi kabul edilemez anlayışını söyleyenler olduğu gibi, olayı böyle görmeyen çok saygıdeğer, çok önemli, çok değerli İslam bilginleri de vardır.

Kuran'ı Kerim'in bu konudaki anlayışıyla ilgili hem fıkıhçılar kendi aralarında kendi anlayışlarına göre farklı yorumlar yapmışlardır, hem de çeşitli toplumların birbirinden farklı uygulamaları vardır. Şimdi, bu tablo karşısında bir vatandaşın bu İslami yorumlardan en radikal olanını, yani saçının bir tek telinin dahi gösterilmesi kabul edilemez anlayışını benimsemiş olmasını hepimizin saygıyla karşılaması gerekir. Bu, herkesin kendi takdiri içindedir, birisi ben bütün bunları biliyorum, ama benim anlayışım budur, ben saçımın bir tek telini dahi göstermeyi uygun görmüyorum diyebilir. Böyle denilmesine de ben saygı duyarım, ama değerli arkadaşlarım, bu, ifrat yorumun bir Anayasa kuralı haline getirilmesi işte bu kabul edilemez.

Bu yanlış olur. Yani dinin kendi içinde tartıştığı, dünyada İslam toplumlarının, 1,5 milyar civarındaki Müslümanların birbirinden farklı anlayışlar, uygulamalar içinde oldukları bir pratiği, bir yaşam biçimini, bir yaşam kuralını siz anayasa kuralı haline getirirseniz çok tehlikeli, çok yanlış bir şey yapmış olursunuz. O pratiği yürüten insanlara tam bir saygı anlayışı içinde bunu söylemek istiyorum. Ona, şu gerekçeyi, bu gerekçeyi bularak bu temel olayı değiştiremezsiniz, değerli arkadaşlarım.

Kuran'ı Kerim'e baktığınız zaman imanın şartları arasında tesettür sayılmış mı? İbadetin şartları arasında sayılmış mı?

İbadetin şartlarından birisi namaz kılmak. Namaz kılarken saçını yarısına kadar göstermek mümkündür diyor. Kim? Hanefi mezhebinin büyük din adamları. Ebu Hanife kendisi, dörtte

birine kadar göstermek mümkündür diyor, yani namazı bozmuyorsa, toplumsal yaşamda saçın bir kısmının gözükmemesi niye bozuyor kabul edilsin? Bu anlayış niçin Anayasa'ya bir Anayasa kuralı olarak yerleştirilsin?

Değerli arkadaşlarım, büyük günahlar ne İslamiyet'te? Büyük günahlar, Allah'a şirk koşmak, ortak olmak, büyü yapmak, adam öldürmek, faiz yemek, büyük günah bu.

İslamiyet diyorsak, Kuran-ı Kerim diyorsak, Allah'ın emri diyorsak, bu konular, üstelik tartışmalı da değil, kenarından köşesinden çevrilebilir, efendim şu kadarı mubah, dörtte biri mubah, yarısı mubah diye yorumlara açık değil, net, kesin. O duyarlılık o noktada, nerede?

Faiz yemek. Başka büyük günah ne? Yetim hakkı yemek. Yani yetim hakkı nasıl yenir?

Eğer siz, yetimin hakkı olan bu memleketin varlıklarını zenginliklerini Ofer'e, gece yarısı

gizli kapalı 750 milyon dolar ucuza satıyorsanız yetim hakkını yiyorsunuz demektir.

Değerli arkadaşlarım, daha bitmedi, yetim hakkı yemek. Savaştan kaçmak. Namuslu kadınlara iftirada bulunmak.

Bunlar Kuran'ı Kerim'de büyük günah, büyük günah. Yani tesettür yok bu listede, ama bunların hepsi var. Ne oluyor var olanlar?

Zina etmek, yalan yere şahitlik etmek, rüşvet, hırsızlık, gıybet, çekiştirmek, kovuculuk, yani dedikodu yapmak, anne babaya asi olmak, yalan yere yemin etmek, yalan söylemek, alay etmek, sözünde durmamak. Emanete hıyanette bulunmak, tamam mı?

Şimdi, bunlar İslamiyet'te büyük günah diye geçmiş.

Kuran'ı Kerim'de saçın görünmesini engelleyen bir şey yok. Ona yönelik bir günah tarifi yok, ne küçük günah olarak saymış, ne büyük günah olarak saymış; tavsiye, telkin, gerek, icap söylemiş. Tamam, herkes bunu kendisine göre yorumlasın, herkes hesabını yarın ruzi mahşerde, Allah'ın huzurunda versin.

Sana ne kardeşim? Bunu niye Anayasa kuralı yapıyorsun, niye Anayasa kuralı yapıyorsun? Şimdi bunu Anayasa kuralı yapınca ne oluyor? Ne gibi bir tehlike var? Anayasa kuralı yapınca bölünme başlıyor. Yani bölünme, devletin içinden başlıyor. Üniversite bir bütün, öğrencisiyle öğretim üyesiyle, yönetimiyle üniversite bir bütün. Tapu dairesinde iş takip etmekten farklı bir şey üniversitede bulunmak. Üniversite sürekli bir iş, bir anlık gelip geçici bir şey değil, giriyorsun, dört yıl, beş yıl bir parçası oluyorsun. Şimdi, üniversitede bu anlayış böyle değiştirilirse ne olacak?

Sınıfta kızların bir kısmı türban takacak, bir kısmı takmayacak. Bu manzaraya baktığınız zaman neyi göreceksiniz? Karşınızda sınıfa baktığınız zaman çalışanları, çalışan olmayanları falan değil, dini inanca göre ayrılmış bir sınıfı göreceksiniz, dini inanca göre ayrılmış, farklılaşmış, hemen aklınıza mezhep farklılaşması gelecek. Acaba, diyeceksiniz, başı açık olanlar farklı bir mezhepten mi? İster istemez aklınıza gelecek. Peki bu böyleyse bunlar niye böyle anlayışı ortaya çıkmaya başlayacak, dindarlık seviyesiyle ilgili baktığın anda bir tasnif, bir ayrışma ortaya çıkacak, şimdi bu iyi bir şey mi?

Akla birdenbire dindarlığı getiren bir üniversite tablosu, din kriterini gözünün önüne sokan bir eğitim manzarası doğru bir pedagoji mi? Doğru bir siyaset mi? Doğru bir demokrasi mi? Doğru

bir hukuk mu? İnsanlar artık ya öyle ya böyle, al kararını baskısı altına girecekler. Arada durmak yok, orada mısın burada mısın olmaya başlayacak. Olanlar olacak, olmayanlar olacak, bu sağlıksız bir manzara. İnsanlar aynı sınıfta yaşayıp birbirinin mezhebini bilmezken, dini inanç konusunda anlayışını sorgulama gereğini duymazken, birdenbire ona göre birbirlerini tarif etmeye başlayacaklar, sosyal ilişkiler ona göre kurulacak.

Değerli arkadaşlarım, bu doğru bir ayrışma değil. Bu ayrışma hiç kimseye yarar getirecek bir ayrışma değil. İşin özü oralarda kırılmaya başlıyor. Efendim biz bunu yapacağız, sadece burada yapacağız, üniversiteye girecek çocuk, üniversiteye gelinceye kadar başı açık olacak.

Sen eğer dini inancın gereği üniversiteye gelen öğrencinin başını kapatma hakkını kabul ediyorsan, 17 yaşına gelmiş genç kızın dini inancı gereği başını lisede kapatma hakkını nasıl onun elinden alabilirsin? Bunu nasıl savunabilirsin? Nasıl bu savunmayı sürdürebilirsin? Bunun kabul edilebilir bir tarafı var mı?

Yani üniversitede dini anlayışa saygı var lisede yok, böyle bir şey olabilir mi? Eğer sen, üniversitede başörtüsü demiyorum bakın, türban takmayı dinin gereği diye bir Anayasal düzenlemenin parçası haline getirirsen, onu diğer vatandaşlardan mahrum etme hakkını da ortadan kaldırırsın. Herkesin dini inancına saygı göstermem lazım. Sadece üniversite öğrencisinininkine gösteririm, onun dışındaki vatandaşlara göstermem, böyle bir şey olabilir mi?

O kızları okutacaksın üniversitede, sonra onlar diyecekler ki ben hukuk fakültesinden mezun oldum ya hâkim olacağım ya avukat olacağım. Mezun oldum, ne yapacağım? Sen hâkimlik de yapamazsın, avukatlık da yapamazsın. Bu sürdürülebilir mi, değerli arkadaşlarım.

Efendim, “Biz birikmiş bir sorunu çözmek istiyoruz” diyorlar. Anlamaya çalışıyorum, niye bunu yapıyorlar. “Böyle bir sorun birikti, çözeceğiz.” Bir defa, niye birikti? Kim biriktirdi? Nasıl birikti?

Bunları bir sorgulamamız lazım. Bu sorun niçin bu noktaya geldi? Bu noktaya geldikten sonra şimdi çözmemiz lazım. Peki sen bunu çözerken yeni bir sorun biriktirmeye başlamıyor musun? Üniversiteyi bitirmiş olan çocukların devlet, kamu görevlerinde yer tutma talebinin artmasına, birikmesine, yükselmesine, bir başka haksızlığın, adaletsizliğin orada yoğunlaşmasına yol açmıyor musun? Yeni bir sorun biriktirmeye başlamıyor musun? Sorun mu çözüyorsun, sorun mu üretiyorsun?

Şimdi, değerli arkadaşlarım, bunun hepsini bilerek yapanlar var, yani bütün bunların farkında olarak planlayıp uygulayanlar var, bunları fark etmeden bunların peşine takılanlar, alet olanlar, kullanılanlar ve iyi niyeti suiistimal edilenler var. Bir kısmı ne yaptığını bilerek bunu götürüyor. İşin içindekiler, onlar zaten gününde konuya ilişkin fikirlerini çıkmış söylemişler.

Laikliği bize emanet edin diyorlar. Ciğeri kediye emanet ederim, laikliği sana emanet etmem.

Değerli arkadaşlarım, laikliği bize emanet edin diyorlar. Bu kişiler, bir süre önce “*Millet istemiyorsa laiklik mi olurmuş, elbette kalkacak*” diyen insanlar değil mi? Bunu demediler mi? Peki, o zaman öyle söyledi, değişti. Peki, şimdi böyle söylüyor, değişmeyeceğinin garantisi mi var? O zaman işine öyle geliyordu öyle söylüyor, şimdi işine

böyle geliyor böyle söylüyor. Yani bir ülke, bir tarih, bir cumhuriyet kendisini nasıl olur da böyle bir anlayışa teslim edebilir, emanet edebilir, bunu anlamak mümkün mü?

Humeyni öncesinde Şah döneminden şikâyetçi olan ve demokrasi özleyen, liberallik özleyen, özgürlükleri arayan, özleyen ve herkesin hakkına, hukukuna saygı gösterelim, güzel, demokratik bir toplum yaratalım diyen ve bunu Humeyni'nin sağlayacağına inanarak onun peşine takılan çok değişik, liberal, sosyal demokrat, sosyalist, komünist bir büyük yelpaze vardı. Hep beraber yüründü, hep beraber mücadeleyi yaptılar, Şah'ı birlikte uzaklaştırdılar, Humeyni'yi birlikte getirdiler. Humeyni gelir gelmez ilk kurban olarak bu saf duygular, düşünceler içindeki liberal, demokrat, sol, sosyalist, komünist kesimleri hedef olarak aldı, önce onları tasfiye etti, Tudeh Partisi dahil olmak üzere hepsi ortadan kalktı.

Bu, tarihin yaşattığı bir şey. Oradaki insanlar akli başında insanlar, ciddi liberaller, ciddi demokratlar, yazarlar, profesörler, gençler samimiyetle inandılar. Humeyni gibi değiliz biz, ama bak ne kadar güzel söylüyor, o da demokrasi diyor. Madem demokrasi olacak, demokrasi hepimiz için güvencedir diye düşündüler ve koşular.

Ne oldu? Şimdi bir kısmı böyle, bizde de var bunlar, samimiyetle koşuyorlar onlarla.

Bunların dışında bir “ne solcu, ne sağcı, ama yağcı” bir grup var. Bunlar solcu da değildir, sağcı değildir, bunlar yağcıdır.

Duruma bakarlar, şartlara bakarlar, kimin borusu ötüyor, kimin gücü var onun peşine takılırlar, ona yalakalık yaparlar, ona yağcılık yaparlar, onunla kendilerini güvence altına alacaklarını zannederler. Gerçekten her döneminde yağcıya ihtiyacı vardır. O gelecek olan dönemde de yağcılara ihtiyaç vardır, ama yağcılığın kimse için garantisi yoktur.

Mezbahaya götürülen dananın kasabın bıçağını yalayarak kendini kurtarması mümkün değildir.

Bir de bütün bunların ötesinde hasılatçılar var, hasılatçılar.

Bazıları da, ya bu iş kârlı iş, bu işte iyi kazanç var, siyasi yarar var. Niye bu siyasi yararı biz sadece onlara bırakalım, bizim de bu siyasi harmandan payımız olsun. Biz de çuvalımızı dolduralım, biz de hasılatımızı alalım anlayışı içinde ve bu sebeple onlara ayak uyduruyorlar, destek oluyorlar.

Bunlar kendilerini bir de şöyle aldatırlar: Kardeşim, istismar konularını bırakmayacağız. Neyi istismar ederlerse, istismar edilen konuyu biz haydi gel çözelim diye ondan daha hızla koşarak çözdüreceğiz, istismara fırsat vermeyeceğiz derler.

Mesela, Şimdi diyorlar ki, “*kardeşim, dindar cumhurbaşkanı seçtirmediler demesinler diye biz koştuk, o dindar dedikleri insanı cumhurbaşkanı seçtirdik*” diyorlar. Aferin, iyi yaptın.

Şimdi, “*efendim türban yasağını kaldırmamıza fırsat vermiyorlar demesinler diye koşacağız, o yasağı da kaldıracağız*”, aferin.

Şimdi hazır olsunlar, yakında diyecekler ki, “*kardeşim bu çocuklar çıktı, üniversiteyi bitirdiler, Şimdi memur olacaklar, yazık değil mi bunlara*” dedikleri zamanki istismarda mı frene basacaksınız”?

“*Efendim, üniversitede tamam ama 17 yaşındaki, lisedeki kıza taktırmayacağım.*”

Bunun anlamı var mı? Bunun tutarlılığı var mı? Bunun uygulanabilirliği var mı? Sen öyle bir açılım yapıyorsun ki, o açılımın doğal sonucu bu oluyor. Sen yeni sorunlara davetiye çıkarıyorsun.

“*Onlar sorun değil yapıverelim*”. Yapıverelim dediğin zaman yol açık. O zaman işte beraber el ele verirsin yürürsün.

İşte, laiklik burada devreye giriyor. Laiklik ilkesi tehdit edildiği noktada dur diyeceksin, dur diyeceksin, başından itibaren dur diyeceksin.

Orada dur deme Şansını kaybettiğin takdirde bil ki ondan sonraki noktalarda durduramazsın. Bir de bize, siz türbanlılarla fotoğraf çektiyorsunuz, onları kollarınızın kanatlarınızın altına almakta sakınca görmüyorsunuz. Sizin toplantlarınıza da türbanlılar katılıyor. Onlarla da yakın ve sıcak dostça ilişkiler kuruyorsunuz, sonra da böyle söylüyorsunuz, bu ne biçim iş diyorlar?

Değerli arkadaşlarım, herkesin Şunu anlaması lazım: Türban takan kızlar ve kadınlar bilinmelidir ki, bu yanlışlığın kaynağı değil, kurbanıdırlar.

Türban takan çocuklarımız, içinde buldukları ortam, Şartlar, gelişmeler onları böyle bir davranışa yönlendirdiği için icabını yapmak durumunda olmuşlardır. Onlara saygı göstermek lazımdır ve onların niçin türban taktığını sorgulamaya bizim hakkımız da yoktur. Ben, olayı öyle görmüyorum. Onlarla tartışarak, onları sorgulayarak bu konuyu çözmeye kalkmak söz konusu değildir.

Bütün mesele, kızlarımızı, kadınlarımızı türban takmak zorunda bırakan gelişmeleri, uygulamaları, kuralları, Şartları bilerek bilmeyerek yaratıp onları böyle bir tercihle karşı karşıya bırakanlardır, asıl mesele odur. Siz, ülkeyi on yıllar boyunca yönetmişsiniz ki, otuz yıl önce olmayan bir sorun bugün çok ciddi bir sorun olarak önünüze gelmiş, siz öyle yönettiğiniz için gelmiş. Şimdi aldığınız kararlarla bilin, bir süre sonra Türkiye'nin önüne bu

sorun daha da ağır bir sorun olarak gelecek. O zaman ne yapacaksınız? O zaman da onun icabını yapmaya kalkacaksınız. Bu, Türkiye'yi yanlış bir istikamete sokuyor.

Siyaset adamı, değerli arkadaşlarım, sadece şu anda belli bir sorunla karşı karşıya olan insanların haklı, meşru taleplerini; sorunlarını çözmekle elbette yükümlüdürler, elbette bu onların sorumluluğudur, hiç kuşku yok, ama ülkeyi yönetenlerin asıl sorumluluğu gelecekte ülkenin çok daha kaygı verici sorunlarla karşı karşıya gelmemesi için gereken önlemleri almak, uygulamaları yapmak, ülkeyi doğru yönetmektir. Bugün öyle yönetirsiniz ki bugün sorun dediğiniz şey otuz yıl sonra çok daha büyük olur. Öyle yönetirsiniz ki bugün sorun dediğiniz bir süre sonra sorun olmaktan çıkar. Ülkeyi doğru yönetmek bu demektir. Bunu yönetmek için ne olmak lazım? Önce, doğru modele inanmak lazım. Nedir o doğru model? O doğru model, Türkiye'de herkesin inancını istediği gibi yorumladığı, özgürce, birbirine baskı yapmadan, haksızlık yapmadan devleti belli bir anlayışın bir parçası haline dönüştürmeden, laik bir devlet yapısı içinde kadınlarımızın, kızlarımızın bir özgürlük ortamında yaşamalarına imkân verecek bir ortamı yaratmaktır. Bunu yaratmayı siz başaramaz, tam tersine giderseniz ki, bugün almaya yöneldiğiniz kararların bir kısmı oraya götürüyor Türkiye'yi, bu iş çıkmaza girer.

Türkiye din temelinde, dinselleştirilen, dini anlayışın giderek toplumun her kesimine yön vermeye başladığı, temel referansın artık din olmaya başladığı bir toplumsal düzene doğru bilinçli olarak götürülüyor. Gidişat bu. Bu gidişat kendiliğinden değil, bilinçli olarak götürülüyor.

Değerli arkadaşlarım, bütün bunlar artık açıkça görülmüştür. Bugün karşı karşıya bulunduğumuz tablo, Türkiye'yi muhafazakârlaştırma tablosudur diyor bazı değerli bilim adamları, yazarlar, gözlemciler. Türkiye'yi muhafazakârlaştırıyor diyorlar. Kendiliğinden Türkiye muhafazakârlaşmıyor, Türkiye'yi iktidarların uygulamaları muhafazakârlaştırıyor.

Muhafazakârlaştırmakta bir sakınca var mı? Yok. Muhafazakârlıkta bir problem yok, ama Türkiye'nin nereye gittiğini siz muhafazakârlaşma diye nitelerseniz doğru nitelemiş olmazsınız.

Bazıları bu aşamada diyor ki, "ya bir din devleti kurmaya çalıştıklarına inanmıyorum bunların." Neye inanıyorsun? "Bunlar muhafazakârlaştırmaya çalışıyor." Nasıl bir muhafazakârlaştırma? Laik bir muhafazakârlaştırma mı? Laiklikle de muhafazakârlık beraber gider. Laiklikle muhafazakârlık çatışan iki kavram değil, dinselleştiriyorsunuz. Kötü mü? Hayır, kötü değil. Dinselleştirme, dinin elbette en doğru anlamda toplumda giderek daha etkin olması çok güzel bir şey, ama bizim yaşadığımız o anlamda dinin önem kazanması değil.

Daha geçenlerde **Diyanet İşleri Başkanı** diyordu ki: "**Türkiye'de din güçleniyor diyemem. Biçimselleşiyor, şekilperestlik ön plana çıkıyor.**" Niye diyor? İşte bunun için diyor; siz, yanlış bir dinsel yorumu Türkiye'ye giderek dayatıyorsunuz ve bunun sonucu Türkiye, artık çağdaş, laik bir toplum olmaktan çıkıyor. Şimdi başladı işte, bakın eğitime girmeye başladı, yarın hukuka da girecektir, devlet yönetimine girecektir. Ağırlık kazandığı bir topluma doğru çekilmek isteniyor ve bunun da mekanizması olarak demokrasi kullanılıyor. Oy var, çokluk var, demokrasi var, bunu yaparız, biz kararlaştırırız...

Bakın, Türkiye ayağa kalktı, Yargıtay'dan hâkimler, üniversitedeki hocalar, bunların tümü bu kadar derin bir duyarlılıkla ortaya çıkıyorsa bunun bir anlamı yok mu Allah aşkına? Yani bunun bir değeri yok mu? Bunun ortaya koyduğu bir gerçek yok mu? Bunları ihmal etmek, yok saymak mümkün mü? Bunları yok saymak Türkiye'nin koca yargı kurumlarını, hukuk

kurumlarını, üniversitelerini, onlarda kendisini gösteren anlayışı bir kenara itmek uygun ve doğru mu? Türkiye böyle daha sağlıklı bir yönetime kavuşur demek mümkün mü? Yani üniversiteleri yok sayacaksınız, yargıyı yok sayacaksınız, yetki bizde, biz istediğimizi yaparız diyeceksiniz.

Buraya biz milletvekili olarak gelirken bir yemin ettik arkadaşlar, bir yemin ettik. Bu yemin neyin üzerine? O yemini açıp okusunlar. O yemin Anayasaya sahip çıkma anlayışına dayalı, Türkiye'ye ve Anayasaya sahip çıkma anlayışına dayalı bir yetki. Yani o yeminin size yüklediği bir hükümlülük var.

Nedir o?Anayasayı elbette değiştirirsin, ama Anayasanın özünü, temelini ki, laiklik o özülle ilgili maddedir, bunu daha dün Yargıtay söylüyor. Yargıtay niye öyle söyledi, bunu anlayacaksın.

Onun için Anayasa Mahkemesi Başkanı kısa bir süre önce, "Anayasanın tümünü değiştirmek doğru değildir, madde madde getirsinler değiştirsinler, bu daha uygundur" diyor. Niye diyor? Anayasanın tümünü atmak senin yeminini reddetmen anlamına gelir, onu inkâr etmen anlamına gelir de ondan diyor.

Değerli arkadaşlarım, Anayasayı atacağız, Anayasanın özünü kenarından, köşesinden dolaşarak değiştireceğiz. Niye? Biz yönetiyoruz, biz istediğimizi yaparız.

Değerli arkadaşlarım, bu bir denge işi, bir uyum işi. Türkiye hepimizin, herkesin. Türkiye, Anayasasını çok büyük mücadelelerin sonucunda yaptı. Kolay mı o Anayasayı yapma noktasına gelmek? Kolay mı egemenliği hilafetten ve saltanattan alıp millete aktarmak? Türkiye onu gerçekleştirdi. Onun dengelerini kurdu. Bak, 71. yılı yaşıyoruz, 71 yıldır laiklik Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın özü. Bu 71 yıllık Anayasa'nın özünü ben istersem kaldırırım diyemezsin. Onu oraya getirenler, Türkiye'nin bağımsızlığını sağladıktan sonra, yedi cihana karşı bağımsız Türkiye Cumhuriyeti'ni kurma mücadelesini zaferle sonuçlandırdıktan sonra onu yaptılar.

Türkiye'de bu büyük mücadele devam edecek. Teslim olmak yok.

Bu mücadeleyi hep birlikte inançla sonuna kadar götüreceğiz.

Türkiye Cumhuriyeti'ne hep beraber sahip çıkacağız.

6.2.4.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN GRUP TOPLANTISINDA YAPTIĞI KONUŞMA (TBMM- 29 Ocak 2008)

İLK KEZ CUMHURİYET TARİHİMİZDE TÜRKİYE'NİN İÇİNE GİRDİĞİ DOĞRULTUYU TEHDİT EDEN, O DOĞRULTUYA ÖZÜNDE TERS DÜŞEN BİR ANLAYIŞ, BİR ZİHNİYET, BİR DEĞERLER SİSTEMİ ÇEŞİTLİ GEREKÇELERLE, ÇEŞİTLİ BAHANELERLE, ÇEŞİTLİ FIRSATLAR KULLANILARAK YAŞAMA GEÇİRİLMEK İSTENİYOR.

Değerli arkadaşlarım, tarihi bir dönemden geçiyoruz. 24 Ocak mutabakatı öyle anlaşılıyor ki meyvesini verecek. Ocak ayında Türkiye olarak pek çok üzüntü verici durumlarla karşı karşıya kaldık. Memleketimizin çok değerli aydınlarını, insanlarını Ocak ayında kaybettik. Ekonomi politikamızla ilgili çok temel kırılmalar yine bir Ocak ayında yaşandı. Şimdi öyle anlaşılıyor ki, yine Ocak ayındaki bir mutabakatla Türkiye'nin anayasal çizgisi, doğrultusu bizi yeni bir döneme sürükleyecek. Önce, bu konunun, tarihi önemine, niteliğine dikkatinizi çekmek istiyorum. Yani ilk kez cumhuriyet tarihimizde Türkiye'nin içine girdiği doğrultuyu tehdit eden, o doğrultuya özünde ters düşen bir anlayış, bir zihniyet, bir değerler sistemi çeşitli gerekçelerle, çeşitli bahanelerle, çeşitli fırsatlar kullanılarak yaşama geçirilmek isteniyor.

KONU, SANMAYIN Kİ, SIRADAN, SOMUT BİR KILIK KIYAFET KONUSUNDAN İBARETTİR.

Sanmayın ki konu, sadece insanlarımızın kendi bireysel, kişisel özgürlükleriyle, kişisel değerler sistemiyle, onların kendilerini huzurlu, rahat hissettikleri bir yaşam ortamı özlemiyle, arayışıyla ilgilidir. Bunu çok aşan, bunun ötesinde sonuçlar doğuracak bir yeni süreç işletilmeye başlanmıştır. Elbette bu süreç işletilirken çok masum talepler, iyi niyetli istekler, çok doğal, haklı, kimsenin itiraz edemeyeceği durumlar gerekçe olarak kullanılmaktadır. Bu yeni, büyük, tarihi sürecin çıkış noktası olarak masum insanların, bireylerin, kişilerin, toplumun değerler sisteminin bir fırsat, bir bahane, bir dayanak olarak kullanılmakta olduğuna tanık oluyoruz.

Zaten bütün süreçler hep böyle işler. Hiçbir zaman başlatılan bir sürecin işi nereye getireceği açıkça ilan edilerek düğmeye basılmaz. Çoğu kere onlar maskelenir, gizlenir, başka gerekçeler kullanılır, masum talepler dile getirilir, haklı şikâyetler çıkış noktası olur, insani özelemler dayanak noktası yapılır ve oradan yola çıkarak bir süreç işletilir ki, o süreç işlemeye başladıktan sonra nereye doğru bizi alır götürür, ne gibi sonuçlarla karşı karşıya bırakır bunun hesabını yapmak mümkün olmaz.

Şimdi, böyle bir tabloyla karşı karşıyayız. Şimdi, bu tabloyu irdelememiz lazım, değerli arkadaşlarım. Ne oluyor, ne yapılıyor, yapılanın siyaseti nedir? Yapılanın hukuku nedir? Yapılanın gerçek anlamı nedir? Bunu kullanılan gerekçelerin, günlük tartışmaların, suçlamaların, savunmaların ötesinde yukarıdan, tepeden bir bakışla anlayışla değerlendirmemiz lazım. Önce bazı gerçekleri birlikte saptayalım.

BİZİM TOPLUMUMUZUN EZİCİ ÇOĞUNLUĞU “MÜSLÜMAN BİR TOPLUMDUR”.

İnsanlarımız, İslamiyet'in en güç dönemlerinde, 10.yüzyıldan, İslamiyet'in çıkışından bir süre sonra İslamiyet'in dünyada kabul görmesini, yaygınlaşmasını, oluşmasını sağlayan çok büyük açılımların gerçekleştirildiği dönemde İslamiyet'e katılmıştır. Milletimizin, atalarımızın bugün Türkiye'yi oluşturan genel siyaset ve kültür çizgisinin kökünde yer alan insanların 10., 11., 12. yüzyıldan itibaren İslamiyet'in içine girdiğine tanık oluyoruz.

Türkler İslamiyet'e girdikten sonra İslamiyet bütün dünyada yaygın bir kabul görüyor. İslamiyet bütün dünyaya kendisini benimsetiyor. Sadece Anadolu'da değil, Anadolu'dan çok ötede Balkanlarda, Avrupa'da İslamiyet bir inanç ve değerler sistemi olarak çok büyük ölçüde Türklerin, Müslüman Türklerin katkılarıyla, çabalarıyla kök salıyor. Avrupa'ya, dünyaya İslamiyet'i taşıyan Türklerdir. İslamiyetin gerçek manevi anlamını zenginleştiren, İslamiyet'e yorumlar katan bizim atalarımızdır. Ahmet Yesevi ve onun etrafındaki Horasan erenleri, Alperenler Anadolu'ya gelerek Anadolu'ya yerleşerek, daha İstanbul fethedilmeden İstanbul'a gelerek, Bizans'ın egemenliği altındaki Anadolu'da bir inanç sistemi olarak, bir değerler sistemi olarak, bir yaşam biçimi olarak İslamiyet'in bayrağını şerefle dalgalandırıyorlar. Anadolu'ya gelenler silahla, süngüyle, işgalle, dayatmayla değil, güzel fikirle, doğru değerlerle, doğru anlayışla, iyi düşüncelerle, örnek davranışlarla çekim merkezleri oluşturuyorlar. Bu tabloyu Anadolu'nun içinde görüyoruz, bu tabloyu Anadolu'nun ötesinde Bizans içinde görüyoruz ve giderek Avrupa'nın içinde görüyoruz.

Bunu yapan insanların temsil ettiği bir İslamiyet var. Bu İslamiyet, 72 milleti bir sayan bir İslamiyet. Bu İslamiyet, Allah'la kul arasındaki bağı temel alan, Allah anlayışının insana yansıdığına inanan, Allah'la insanı kaynaştıran ve adalet duygusunu, özgürlük duygusunu temel alan bir İslamiyet. Korkuya dayalı, şiddete dayalı, suçlamaya dayalı bir İslamiyet değil. İşte bu İslamiyet Anadolu'da büyük kabul görüyor, Balkanlar'da kabul görüyor ve İslamiyet'in en parlak çağını bu anlayış sayesinde Müslüman olan Türkler yaşıyorlar. Şimdi, bu, bizim tarihimizin bir temel tespiti, bunun içinden geçmiştiz.

ANADOLU'NUN İSLAMİYETİNDE KADIN, ORTA DOĞU ÜLKELERİNİN İSLAMİYETİNDE GÖRÜLENDEN “ÇOK DAHA SAYGIN, ÇOK DAHA AĞIRLIKLILIKLI, ÇOK DAHA EŞİTLİKÇİ” BİR KONUM ELDE ETMİŞTİR.

Bu İslamiyet, dikkatle incelendiği zaman Vahabi, Abbasi, Emevi İslamiyet'inden farklı bir İslamiyet, ama İslamiyet'in burada yansıdığına yönelik hiç kimsenin kuşku duymaya hakkı yok. Bu, İslamiyet'e muhteşem değerini, yüce değerini kazandıran ve dünyada onu etkili kılan bir büyük tarihi süreci ortaya koyan bir anlayışı temsil ediyor. Biz böyle bir İslamiyet'in içinden geliyoruz. Anadolu'da yaşayan insanlar, bin yılı aşkın bir süreden beri Müslüman, 1071'in öncesinden gelmiş olanlar var. Böyle bir İslamiyet çizgisinin içinden geçmiştiz.

İslamiyet'in Anadolu'da nasıl bir yaşam biçimi ortaya koyduğuna hepimiz tanık olduk. Anadolu'da insanlarımızın, kadınların, erkeğin birbirine yönelik bakış açısı, geride bıraktığımız dönemlere göre birbirinden çeşitli farklılıklar göstermiş, ama daima bizim İslamiyet'imizde kadın, Orta Doğu ülkelerinin İslamiyet'inde görülenden çok daha saygın, çok daha ağırlıklı, çok daha eşitlikçi bir konum elde etmiş. Bu, bizim ta Orta Asya'dan gelen anlayışımızın bir yansıması olarak buraya gelmiş ve bizim İslamiyet'imizde kadın – erkek ilişkisi daha çağdaş bir ilişki olarak gelişmiş.

HUMEYİNİ HAREKETİ İSLAMİYET'İN BU BÖLGEDEKİ KONUMUNU, ANLAYIŞINI CİDDİ ŞEKİLDE ETKİLEMİŞ, “DİNİN SİYASALLAŞMASI” OLAĞANÜSTÜ HIZLA ARTMAYA BAŞLAMIŞTIR.

Yüzlerce yıl sürmüş olan bu İslamiyet anlayışının içinden geçmekte olduğumuz son dönemde evrensel, Türkiye'yi aşan gelişmelerin etkisiyle bir yeni anlayışa doğru çekilmek istendiğine tanık oluyoruz. 1979'da İran'da yaşanan Humeyni hareketi, İslamiyet'in bu bölgedeki konumunu, anlayışını ciddi şekilde etkilemiştir. Dinin siyasallaşması olağanüstü hızla bu bölgede geliştirilmiştir ve din – siyaset ilişkisi bir yeni anlayışla ele alınmak istenmiştir. Türkiye'de çok daha uzun süreden beri yer alan bazı gelişmeler, bu uluslararası gelişmelerle de desteklenerek karşımıza yeni bir tablo çikarmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ; “BİZİM DEVLET DÜZENİMİZ, BİZİM HUKUK DÜZENİMİZ, BİZİM EĞİTİM DÜZENİMİZ HİÇBİR ŞEKİLDE DİNİ TEMELLERE DAYANMAYACAKTIR. DİN, İNSANLARIN DİNİDİR; DEVLETİN DİNİ OLMAYACAKTIR” ANLAYIŞI ÜZERİNDE KURULDU...

Türkiye'de biz, cumhuriyetle birlikte bu tarihi kökümüzü, özümüzü temel alarak, ama dünyanın girmekte olduğu yeni istikameti de doğru değerlendirerek, Türkiye'ye özgü temel bir anlayışın içine girdik. Cumhuriyetle birlikte, biz Müslüman bir toplumuz dedik. Bununla da iftihar ediyoruz, ama bizim devlet düzenimiz, bizim hukuk düzenimiz, bizim eğitim düzenimiz hiçbir şekilde dini temellere dayanmayacaktır. Bu, çok güç, çok önemli, çok büyük bir tercihtir. Bu tercihi cumhuriyet yaptı, değerli arkadaşlarım. Bu tercih kendiliğinden olmadı. Bu tercih referandumla kabul edilmedi. Bu tercih oylamayla ortaya çıkmadı. Bu tercih, demokratik sürecin işleyişiyle ortaya çıkan bir tercih değildir.

Doğru, bütün bunlar tarihi birer gerçek ama biz, Anadolu'da yeni devletimizin şekillendirirken, Türkiye Cumhuriyeti'ni şekillendirirken, etrafımızdaki bütün İslami ülkelerden farklı olarak, tümünden farklı -hâlâ da bir benzeri yok- bir önemli tercih yaptık. Din, insanların dinidir; devletin dini olmayacaktır dedik. İyidir kötüdür, uygundur yanlıştır, haklıdır haksızdır, tartışmaya açık, o zaman da tartışıldı, bugün de tartışılıyor, ama bu çok önemli bir değişim getirdi, bir yenilik getirdi. İslamiyet'in özünü tehdit etmedi, İslamiyet'in yaşanmasına karşı çıkmadı, insanları inançlarına, değerlerine, ibadetlerine, imanlarına karşı çıkmadı, ama dedi ki, “ne olur, bu inançlarımızı, değerlerimizi devlet denilen hükmi şahsiyetin, siyasi yapılanmanın, hukuki yapılanmanın bir kimliği, bir niteliği haline dönüştürmeyelim, bunu ayrı turalım... İstesek kendi inancımızı dayatırız devlete, ama dayatmayalım.”

Niye dayatmayalım? Dini inançlarını devlete dayatan örneklerin neye yol açtığını biliyoruz, yaşamışız, Avrupa'da yaşamışız biliyoruz, kendi dünyamızda yaşamışız biliyoruz, görüyoruz. Bu hataya ülkemizi sürüklemeyelim. En doğal refleks, elbette bizim devletimizin de bizim dini inançlarımızda olmasıdır. En doğal refleks budur, ama ne olur, kendimizi bu refleksin kurbanı yapmayalım, ayıralım bunu. Bunu ayırmış olmamız İslamiyet'e, dinimizin değerlerine, inançlarımıza ters değil, sakın bu özdeşleşmeyi, dinle devlet arasındaki özdeşleşmeyi kafamızda temel bir kavram yapmayalım, yaparsak sıkıntı olur. Bakın dünya ne oldu, Avrupa neyi yaşadı? Bu ayrımı gözetmeliyiz. Bu kolay bir karar değil, arkadaşlarım. Bu kararı almak kolay değil, bu kararı uygulamak yürütmek kolay değil, ama bu karar önemli bir karar, bu karar tarihi bir karar.

BU KARAR ALINDIĞI ZAMAN TÜRKİYE CUMHURİYETİ “BİR DİN DEVLETİ OLARAK DEĞİL, BİR LAİK CUMHURİYET” OLARAK TANIMLANDI, AMA BU LAİK CUMHURİYETİN İÇİNDE YAŞAYAN HERKESİN “İNANÇ VE İBADET ÖZGÜRLÜĞÜ” BİR TEMEL HAK OLARAK, ÖZGÜRLÜK OLARAK GÜVENCE ALTINA ALINDI...

Şimdi bu model, bizim temel çıkış noktamızdır. Bundan herkesin emin olmasını istiyorum. Türkiye Cumhuriyeti diye bir kendine özgü bir siyasi yapı varsa, buna karakterini veren işte bu temel anlayıştır. Bu anlayış sayesinde bugün biz bu salonda hep beraber bir aradayız. Bu anlayışı kararlılıkla gelmiş geçmiş bütün yönetimler, içtenlikle benimsedikleri, uyguladıkları için Türkiye’de eğitim, hukuk, siyaset, devlet yönetimi çağdaş bir anlayışla belli bir ölçüde işletilebilmiştir. O sayede buraya geldik. Eğer bu böyle olmasaydı, bugün, Suudi Arabistan’da, İran’da, Irak’ta, Lübnan’da gördüğümüz manzaralar burada da yaşanan manzaralar olacaktı.

Değerli arkadaşlarım, bu ilke, çok temel bir ilkedir. Ülkeyi kuranlar bunun önemini çok iyi biliyorlardı. Bakınız 1950’lerde çok partili yaşama geçerken İsmet İnönü tarihi bir karar almak durumunda kalmıştır. O zaman İsmet İNÖNÜ’ye demişlerdir ki, “Paşam, demokrasiye erken geçiyoruz. Bu kadar erken demokrasiye geçsek henüz daha bu devlet anlayışı kökleşmedi. Buna yönelik tepkiler çıkar. Bakın, daha önce de çıkmıştı. Serbest Fırka denemesi o idi, Terakkiperver Fırka denemesi o idi. Yine çıkar ve bizim içine girdiğimiz bu çağdaş anlayış tehdit altına girer. Buna fırsat vermeyiniz” dediler. İsmet Paşa dedi ki, “**Bunu yaşayacağız ve aşacağız, başka çaresi yok. Ben yaşarken Türkiye bunu aşsın istiyorum. O nedenle ben buraya gireceğim**” dedi.

Dedi, ama iktidara gelmesi söz konusu olan partinin, Demokrat Parti’nin Genel Başkanı rahmetli Celal Bayar’a “**Celal Bey, senden bir tek şey istiyorum. Benim gelecekteki hayatıma yönelik güvence vermeni değil, kişisel teminat talep etmek değil, senden bir tek şey istiyorum, aman, Anayasamızın laiklik ilkesine sakın dokunmayın.**” dedi, “**Sakın dokunmayın. İktidara gelebilirsiniz, biz iktidardan uzaklaşırız, siz ülkeyi yönetirsiniz, başımızla beraber, zaten ben bunu özlüyorum, demokrasi bu. Bunu gerçekleştirmek beni mutlu eder. Gelin, siz yönetin ülkeyi, siz iktidar olun, siz milletvekili olun, biz bakan olun, siz cumhurbaşkanı olun, ama bu temel ilkeye dokunmayın**” dedi.

Rahmetli Celal Bayar da, ona “*Elbette, hiç tereddüde gerek yok, hepimiz Mustafa Kemal’le birlikte bu anlayış içindeyiz. Biz onun yanında yetiştik, elbette öyle olacaktır*” dedi ve bu mutabakat üzerine Türkiye’de demokratik rejim süreci işlemeye başladı. Yıl 1950.

50’DEN BU YANA GELEN GEÇEN İKTİDARLARIN HİÇBİRİSİ BUGÜNE KADAR AÇIKTAN, DEVLETİN TEMELİNDEKİ BU LAİKLİK İLKESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNİ, YENİDEN YORUMLANMASINI, BİR TALEP OLARAK ORTAYA KOYMADI.

Ne Menderes’in böyle bir talebi oldu, ne Demirel’in böyle bir talebi oldu, ne Turgut Özal’ın böyle bir talebi oldu. Herkes, inanan insanlarla ilişkisini kendi ölçülerine göre belli bir ölçüde geliştirdi, kurdu, dayanışma içine girdi, çeşitli politikalar izledi, ama hiçbir zaman gelmiş geçmiş yönetimlerin hiçbirisi açıktan, resmen ne gelmeden önceki beyanatlarında ne geldikten sonraki açıklamalarında laikliğin prensip olarak, bir ilke olarak rahatsızlık yarattığı, değiştirilmesi gerektiği konusunda bir talebi ortaya koymadılar.

İlk kez, değerli arkadaşlarım, bu iktidar, bu iktidarın en üst noktalarında yer alan insanlar, iktidara gelmeden önce bu anlayışlarını en ileri ölçülerde ifade ettiler.

- “**Laiklik de neymiş, millet istemezse elbette kaldırılırdan**” başlayınız, bu doğrultuda yığınla açıklamaları vardır.
- Her birisi siyasi kimliğini, kişiliğini geliştirip oluşturduktan sonra sorumlu bir insan olarak, Türkiye’ye yönelik değerlendirmelerini yaparken bu ilkenin yanlış olduğunu açıkça ifade etmişlerdir.
- İl başkanı olarak ifade etmişlerdir, belediye başkanı olarak ifade etmişlerdir, daha sonra iktidara geldikten sonra da yine aynı doğrultuda bu defa belki biraz daha dikkatli, ama aynı amaca yönelik açıklamalar, arayışlar içinde olduklarını göstermişlerdir.

Bunu görmezlikten gelmek mümkün değildir. O nedenle Türkiye’de sürekli bir takiye söylemi dile getirilmiştir. Başlangıçta bu bazı çevreler tarafından bir haksızlık olarak söyleniyordu, “İktidara takiye yapıyor demek yanlıştır, haksızlıktır” diyorlardı. Bilmiyorum, şimdi takiye sözünün bu iktidara haksızlık yapmak anlamına geldiğini söyleyebilecek bir kimse hâlâ kalmış mıdır Türkiye’de?

BAŞÖRTÜSÜ ANADOLU KADINININ GELENEKSEL OLARAK KULLANDIĞI BİR ÖRTÜNME ŞEKLİDİR. KİMSENİN KADINLARIMIZIN BAŞÖRTÜSÜ İLE SORUNLARI OLAMAZ, OLMAMALIDIR.

Durum çok açık, çok net, niyet belli, anlayış belli, adımlar belli. Bunlar için belli fırsatlar, belli olaylar kullanılmak isteniyor. Bazen bir olay olabilir, bazen başka bir olay. Şimdi, önümüze türban konusu çıktı. Türban konusu, önce başörtüsü diye takdim edildi. Başörtüsü, tabii bizim kültürümüzün, yaşam biçimimizin doğal bir parçası. Bu konuda kimsenin en küçük bir itiraz ifade etmeye imkânı yok. Hayatın içinde, kırında, kentinde her yerde her kesimden insanın en doğal bir şekilde, en haklı olarak kullandığı, değerlendirdiği bir gelenek. Bunda bir tereddüt yok. Onun arkasına saklanarak “türban” diye tarif edilen bir kıyafet biçimini Türkiye’de kökleştirmek, yaygınlaştırmak, meşrulaştırmak, hukuksallaştırmak, Anayasallaştırmak istediler. Nedir bu türban? Türban nereden çıktı? 50 yıl önce türban var mıydı? 50 yıl önce insanlar Müslüman değil miydi? Yani İslamiyet’in ayrılmaz bir parçası olarak sanki şimdi takdim edilmek istenen türban, gerçekten İslamiyet’in ayrılmaz bir parçasıysa, kırk yıl, elli yıl önce Müslüman olanlar bunun farkında değil miydi? Yeni mi ortaya çıktı? İslamiyet yeniden mi yorumlandı? Yeni bir peygamber mi geldi?

Değerli arkadaşlarım, türban, İslamiyet’in neredeyse bir ön şartı haline getirildi. Diyanet İşleri Başkanımız, dün bu çerçevede çok önemli bir tespit yaptı. Diyor ki, “**Dindarlığı hayatın belli saatine ve belli davranışlarına sıkıştıran, diğer alanlarda kendini fevkalade rahat hisseden bir din anlayışı geliyor.**” Bunu şikâyet olarak söylüyor. “**Rahat hisseden**” dediği, umursamaz demek istiyor. İslamiyet’in temel ilkelerine, kurallarına karşı pek çok alanda bir umursamazlık, ama iş şekle gelince, hayatın belli saatine ve belli davranışlarına sıkıştıran, diğer alanlarda kendini fevkalade rahat hisseden bir din anlayışı geliyor. Türkiye dindarlaşıyor mu? Hayır. Bunu söyleyemem. Türkiye’de türban yaygınlaşıyor. Diyanet İşleri Başkanı bunu dindarlaşmanın yaygınlaşması olarak görmediğini söylüyor. “**Dindarlığı belli alanlara hapseden, diğer alanlarda dinin genel mesajını boşaltan bir anlayış geliyor. Şekilci, belli davranışlarda dindarlığı arayan yaklaşımlar, dinin geniş rahmetinin anlaşılmasını engelliyor,**” diyor.

TÜRBAN, SON DÖNEMDE TÜRKİYE'YE DIŞARIDAN DAYATILMIŞ OLAN SİYASAL İÇERİKLİ BİR YAŞAM BİÇİMİ ZORLAMASIDIR... İSLAMİYET'İN ÖZÜNÜN BİR PARÇASI OLARAK TÜRBAN KAVRAMININ TAKDİM EDİLMESİ BİR BÜYÜK ALDATMACADIR.

Ama olayların gelip orada düğümlendiğine tanık oluyoruz. Onun yaygınlaştırılmak istendiğine tanık oluyoruz. Onun doğru kıyafet biçimi haline dönüştürülmek istendiğine tanık oluyoruz. Bu, Türkiye'nin içinden değil, dışından kaynaklanan bir olaydır. Dışından teşvik edilen, geliştirilen bir olaydır. Elbette içinden de destekler gelmiştir. Şimdi, önümüze böyle bir olay, böyle bir tablo getirilip dayatılmıştır. Bu tablo, dinin Türkiye'de yeniden canlanması, yükselmesi anlamına mı geliyor, dinin başka amaçlarla kullanılması anlamına mı geliyor? Bu sorular ortadadır. Değerli arkadaşlarım, dokunulmazlık için Anayasayı değiştiremiyoruz, Türkiye'nin bunca temel sorunu var, o temel sorunların çözümüne yardımcı olmak üzere Anayasayı değiştirmeye yönelmiyoruz, ama **Türkiye'ye dayatılmış olan, dışarıdan dayatılmış olan siyasi içerikli bir yaşam biçimi zorlamasına Türkiye'nin Anayasasının kapısını açarak hoş geldin diyoruz.**

Değerli arkadaşlarım, bu, hiç kuşku yok, çok önemli siyasi gelişmelere yol açacak bir adımdır. Bu öyle bir süreçtir ki, bunu kimin nasıl kontrol edebileceği de söylenemez. Şimdi, bu işi başlatanlar, buna destek verenler, kendi aralarında sorumluluk düzeylerini asgariye indirebilmek için bir çaba içinde gözüküyorlar. Olay başlatılmıştır, ama herkes, ben onu istedim, bunu istemedim diyerek kendi sorumluluğunu ayırabilmeye çalışıyor.

SADECE “ÜNİVERSİTELERDE TÜRBANIN SERBESTLİĞİNİ SAĞLAYAN BİR DÜZENLEME OLACAKTIR” DEMEK, KİMSEYİ İNANDIRMAYA YETMEZ. BUNU İDDİA ETMEK HALKI KANDIRMAKTIR.

Ne bunu yapanlar bu söylediklerine inanıyor olabilirler, ne de onların bu sözlerine kimsenin inanması mümkün değildir. Başlatılan iş biliniz ki, artık küçük küçük bentlerle, duvarlarla, engellerle sınırlanabilececek bir iş değildir. Bunun çok ötesinde bir sürecin önü açılmıştır. Din anlayışına dayalı bir yarış, devlet düzeni içinde yer almaya yönelik olarak harekete geçirilmiştir.

“Efendim, biz sadece yüksekokulda türbana izin vereceğiz, lisede izin vermeyeceğiz”. Niye izin veriyorsun yüksekokulda?

“Canım, dini inancının gereği, bırak örtsün”. Peki, dini inancının gereği yüksekokulda örtüyor da, 16 yaşındaki, 17 yaşındaki genç kız lisede dini inancının gereği niye örtmüyor? Bunun önüne geçmen mümkün mü? Dini inancının gereği devletin, kamunun bir resmî kılık kıyafetin genel, herkesi kapsayan bir kılık kıyafetin ötesinde dini simgeleri, dini kılık kıyafeti bir parçası haline getirmeyi kabul ettiği anda buna bir set çekmek, sınır çekmek mümkün değildir. Lisede bunun önüne geçmeniz mümkün değildir. Yani hiçbir hukuki atraksiyon, AKP'yi bu istikamette destekleyen hiçbir büyük hukukçu arkadaşımız, zekasıyla, yaratıcılığıyla, teknik becerisiyle başlatılan işin çok daha geniş bir kapsama ulaşmasını engelleyecek formülü bulmaya muktedir değildir. Şimdi ağlaşmanın da hiçbir anlamı yoktur.

“O formül bu işi engellerdi, bu formül bu işi engellerdi” derler, seni kullanırlar; o formül derler, bu formül derler, sonra istedikleri formülü getirirler koyarlar ve sen de buna alet olmuş olursun.

BU GETİRİLEN DÜZENLEME; SADECE ÜNİVERSİTELERDE DEĞİL, YÜKSEKOKULLARDA DEĞİL, TÜM RESMÎ EĞİTİM SİSTEMİ İÇİNDE TÜRBAN DENİLEN, “BİZİM MİLLETİMİZİN, TARİHİMİZİN, GELENEKLERİMİZİN, KÜLTÜRÜMÜZÜN BİR PARÇASI OLMAYAN, DIŞARIDAN TÜRKİYE’YE BELLİ SİYASİ AMAÇLARLA DAYATILMIŞ OLAN” İTHAL KIYAFETİN TÜRKİYE’DE DEVLET SİSTEMİNİN İÇİNE DOĞRU GELİŞMESİNİN ÖNÜNÜ AÇMIŞTIR. HEDEF, MUSTAFA KEMAL ATATÜRK’ÜN KURDUĞU TÜRKİYE CUMHURİYETİDİR.

Bunu açık bir şekilde bilelim. Gelen Anadolu’dan insanlarımızın, kadınlarımızın yaşmağı, başörtüsü değildir; gelen Arap, Vahabi, Abbasi, Emevi İslam yorumunun Türkiye’ye yönelik projelerinin bir simgesi olarak Türkiye’deki işbirlikçileriyle birlikte Anadolu halkına dayatmaya başladığı bir yabancı üniformadır, onun önünü açmışlardır.

Bunun gelişiyile Türkiye’de yükselen İslamiyet değildir, bunun gelişiyile yücelen İslamiyet değildir, bunun gelişiyile Türkiye’de yaygınlaşan İslamiyet’in özü, değerleri, ahlakı, kuralları değildir, Kuran’ın İslamiyet’i değildir, gelen başka bir şeydir, değerli arkadaşlarım.

Din için gelmiyor, siyaset için geliyor.

Bu siyasetin kullandığı elbette inançlı Müslüman kardeşlerimiz, vatandaşlarımızdır. Elbette onların samimi duygularını, düşüncelerini kullanarak bunu yapıyor, onların sırtından yapıyor, onların üstünden yapıyor, onları kullanıyor, ama hedef, Mustafa Kemal Atatürk’ün kurduğu Türkiye Cumhuriyeti’dir.

AKP’NİN OYUNCAĞINI ELİNDEN ALDIĞINI İDDİA EDEREK, TESLİM OLARAK, BOYUN EĞEREK, İŞBİRLİĞİ YAPARAK BU SARMALI ETKİSİZ KILMAK MÜMKÜN DEĞİLDİR.

Türkiye Cumhuriyeti’nin laik kimliği cumhuriyetin özüdür, hedef de budur. Bunu bilerek gerçekleştirenler var, ne yaptığını bilerek bunu yapanlar var; ne yaptığını bilmeden buna alet olanlar var, kullanılanlar var. Elbette buna alet olanlar, kendilerine göre gerekçeler ortaya koyarlar, bahaneler söylerler, yok meydanı boş bırakmayacaklarmış da, o meydanda yarışacaklarmış. O meydanda yarışsan ne, yarışmasan ne, mesele, senin onunla bununla yarışıp yarışmaman değil, mesele Türkiye Cumhuriyeti’nin ebediyen devam edip etmeyeceği.

Bu girişimleri teslim olarak, boyun eğerek, işbirliği yaparak etkisiz kılmak mümkün değildir. Şimdi, birileri herkesi aldatmıyor da, kendisini aldatıyor. Türban, yüksekokullarda sınırlı kalacakmış! Mümkün değil, hiçbir haklı gerekçen yok.

Anayasaya koymuşsun, Anayasa’da bir Anayasal hak olarak, bir vatandaşlık hakkı olarak koymuşsun. Herkes vatandaş, lisedeki de vatandaş. “Sınırlanabilir” demişsin ve YÖK Yasası’nı da sınırlamışsın.

Liselerle ilgili bir sınırlama getirdin mi? Sınırlamayı şimdi sen getiriyorsun, ya yarın başka birisi, 184’lük bir iktidar ya da parlamenter çoğunluğu o sınırı istediği gibi tarif eder mi?

Artık Anayasa Türkiye Cumhuriyeti’nin güvencesi olmaktan çıkıyor, herhangi bir iktidarın siyasi ihtiyaçlarına göre oluşacak olan parlamentonun basit çoğunluğu oluyor, Türkiye’nin gelecekteki kaderi artık buna teslim oluyor.

Anayasanın özüydü, Anayasadan çıktı artık. Bunu sadece kamu hizmeti alanlar kullanacaklarmış, peki kamu hizmeti verenler ne olacak? Nerede yazıyor bu kamu hizmet alan veren ayrımı? Anayasada temel vatandaşlık hak ve özgürlükleri kamu hizmetinden

yararlananlara bir türlü, kamu hizmeti verenlere bir türlü diye bir ayrım mı var? Böyle bir ayrım gözetilebilir mi? Vatandaşa verdiği her hakkı herkes sonuna kadar kullanır.

Yani bir sınıf düşünün, sınıftaki bütün kızlar türbanlı, ama öğretmenin başı açık olacak ve böylece de laiklik kurtulacak, olur mu böyle bir şey, mümkün mü?

Değerli arkadaşlarım, Anayasa değişmeden daha şimdiden gerçeğe bir bakınız, Türkiye'deki gerçeğe bir bakınız, bu Anayasaya girdikten sonra olacakları kim önleyecek, bunlar mı önleyecek? Bunlar önlemezse bunların yakasından, bunların işbirlikçileri mi tutup hesap soracak?

HEDEF, LAİKLİK İLKESİDİR, BU AÇIKÇA LAİKLİK İLKESİNE KARŞIDIR.

Ortada kararlar var, Anayasa Mahkemesi'nin kararları var, İnsan Hakları Mahkemesi'nin kararları var. Açıkça bu, bizim Anayasamıza aykırı bir düzenleme. Zaten bu aykırı düzenlemeyi onlarla işbirliği yapan AKP'nin hukukçuları da biliyorlar. "Anayasaya aykırı bu, Anayasa Mahkemesi bunu iptal eder" denildiği zaman, "Yok, iptal edemez" diyorlar. "Çünkü Anayasa Mahkemesi olayın özüne bakamaz" diyorlar.

Yani "olayın özüne bakabilse iptal eder de, Anayasaya da aykırı, ama Anayasa Mahkemesi aykırılığı tescil edemez, çünkü sadece o usulü denetleme yapar. Usulü denetleme yapacağı için usulde de herhalde hata yapmazlar. Böylece, esasa aykırı olduğu halde Anayasaya, Anayasanın 2'nci maddesine denetleme yapılamaz diyorlar.

Kim diyor? Akıl hocaları diyor bunlara. Yaptığımız iş Anayasaya aykırı, ama merak etmeyin siz, Anayasa Mahkemesi bunun hükmünü veremez diyorlar.

Şimdi, verir mi veremez mi, o da ayrı bir iş, o da ciddi bir hukuki değerlendirme konusu. Niçin? Çünkü sonunda bu getirilen Anayasa değişikliği, Anayasanın 2'nci maddesindeki laiklik ilkesine aykırı ve Anayasanın değiştirilmese teklif dahi edilemez maddelerinden birisi bu. Anayasanın değiştirilmesi teklif dahi edilemez maddelerine yönelik bir Anayasa değişikliğinin teklif edilip kabul edilmesi halinde Anayasa Mahkemesi'nin, ben esasa bakamam, usule bakarım, o nedenle buyursun demesi beklenebilir mi? Elbette onlar teklif edilemezliğin usulü bir zafiyet olduğunu, işin daha başında teklif edilmesi yasaklanmış olan bir maddenin teklif edilmesi suretiyle bir usul ihlali yapılmış olduğunu herhalde görebileceklerdir. Bakalım göreceğiz, görebilecekler mi, göremeyecekler mi?

Ama olay bu. Olayın siyaseti açık. Olayın siyaseti, arkadaşlar laiklik ilkesinden sıkıldı. Yıllarca laiklik ilkesine karşı siyaset yapıldı, yapıldı, siyaset bu temelde yapıla yapıla birikti, gelişti, kök saldı ve artık onun gereğini yavaş yavaş yerine getirmek zorunluluğu ortaya çıktı. Şimdi o noktadayız. Şimdi, o siyasi süreç, on yıllardır Türkiye'de geliştirilen bu süreç, ekilen tohumlar, verilen destekler, himayeler, gerçekleştirilen kadrolaşmalar, bütün bunlar birikti, hadi artık, icabını yपालım noktasına geldi.

Hatırlarsınız, geçen 2005 yılının 23 Nisan'ında o zamanki Meclis Başkanı çıktı "Bu işi yeniden yorumlamak lazım" diye açıkça talep etti. Başbakan kısa bir süre sonra dedi ki "Acele etme, zaman içinde bu işi halledeceğiz. Ortalığı karıştırma, çıkarma sesini" dedi.

Bir süre önce YÖK Başkanı, açık unuttuğu bir mikrofon dolayısıyla haberdar oluyoruz, Meclis Başkanına "Bana Cumhurbaşkanı ve Başbakan dediler ki, sakın ha her şeyi anlatmaya kalkma, sonra bizi ipe çekerler." Başbakan ve Cumhurbaşkanı, YÖK Başkanına açıkça, "Sakın ha, her yerde konuşma, bizi ipe çekerler" diyorlar.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, bazı saf diller hâlâ bu Hükümetin kafasının arkasında bir takiye yok demeye devam ediyorlar mı? Yani bu hükümetin gizli bir projesi var mı, yok mu sorusunu hâlâ zihninde cevaplandırmamış birtakım insanlar var olmaya devam ediyor mu?

Getirilen düzenleme sadece üniversite ile sınırlı kalacak deyince, Anayasa Komisyonu üyesi bir AKP'li çıkıyor diyor ki, "Böyle bir şey olur mu, sadece üniversite öğrencileri yararlanacak, kamu görevlileri olmayacak."

Türkiye'de milyonlarca kamu görevlisi var. Eğer vatandaşlık hukuku Anayasadaki getirilen yeni düzenlemeyle, vatandaşlara istediği kılık kıyafetle yaşamak hakkını getiriyorsa, siz milyonlarca kamu görevlisine, inançlarının gereği olarak, dini inançlarının gereği olarak yaşama hakkını onların elinden nasıl alabilirsiniz? Nasıl alabilirsiniz?

Yani, "Ben Müslüman'ım ve İslamiyet'in gereği türban takmaktır" diyen bir öğretmen şu tercihle mi karşı karşıya kalacak: Ya dinin gereğini yaşama, bizim Anayasamız onu gerektiriyor veyahut da dininin gereğini yaşayacaksan kamuda görev yapma hakkından yoksun ol, yani Müslümanlar kamuda görev yapamayacak mı önümüzdeki dönemde? Müslümanların memur olma hakkını mı kaldırılıyorsunuz? Müslüman kadınların memur olma hakkını mı kaldırılıyorsunuz? Müslüman kadınlar kamuda görev yapamayacaklar mı? Öğretmen olamayacaklar mı? Doktor olamayacaklar mı? Avukat olamayacaklar mı? Hâkim olamayacaklar mı? Hemşire olamayacaklar mı, bunu mu söylemek istiyorsunuz, söyleyebilir misiniz bunu?

Türban üniversitelerde serbest kalınca yukarıdakine benzer değerlendirmeleri bastırmak, türbanın her alanda yaygınlaşmasına yönelik talepleri göğüslemek mümkün olabilir mi?

Eğer onu inancın gereği diye tarif etmişseniz, Anayasamıza onu yerleştirmişseniz, siz milyonlarca Müslüman kadına, sen dini inancının gereği olarak kamuda yaşayamazsın diyebilir misiniz Allah aşkına?

Öyle bir noktayı kurcalıyorlar ki artık kontrol etmek mümkün değildir. Bunun önünde durulur mu? Yani insanım, ben vatandaşım, Anayasa hakları vermiş, ben Müslüman'ım, Müslüman olmanın türban takma hakkını içerdiğini söylüyorsunuz, ama bana kamuda görev yapamaz diyorsunuz. Ne olacak? Müslümanlar görev yapamayacak mı, olur mu öyle bir şey? Sürdürülebilir mi bu?

BİZ AKP'NİN VE ONA TESLİM OLAN PARTİ OYUNUNU GÖRÜYORUZ VE BUNA KARŞI DA ÜZERİMİZE DÜŞEN GÖREVİ HİÇ KUŞKU YOK, SONUNA KADAR YAPACAĞIZ.

Değerli arkadaşlarım, bakınız kamuda çalışanlara da bu hakkın verilmesi lazım elbette diyen, inancının gereğini ifade eden AKP'li Anayasa Komisyonu üyesi hakkında soruşturma açarak cezalandırmak istemişler, disipline vermişler.

Hatırlıyorsunuz, daha önce de Atatürk'e saldırmış bir AKP milletvekilini vermişlerdi disipline, değil mi? Ne oldu sonra? Şimdi İdare Amiri, terfi etti, liste başı oldu.

Bütün bunların ne olduğunu biliyoruz. Bütün bunlar, hakkımızda, partimizin aleyhinde delil oluşturmayalım, onun gereğini yapalım tertibi. Böyle bir samimiyetsizlikle demokrasi, dürüst bir siyaset olur mu? Aldatmacaya dayalı, yanıltmacaya dayalı, oraya o türlü, buraya bu türlü davranarak siyaset yapılabilir mi?

Bir süre önce, hatırlarsınız, ben, Merkez Bankası'nın İstanbul'a taşınmasını Atatürk'e karşı anlayışıyla izah etmiştim. Başbakan demişti ki "Mahkemeye vereceğim." Aradan bu kadar zaman geçti bekliyoruz, daha celp gelmedi. Daha Başbakan mahkemeye vermedi bizi, versin de bunu mahkemede konuşalım. Daha önce bir konuyu konuşmuştuk, Başbakanın yalan söyleyip söylemediğini mahkemeye tescil ettirmiştik, şimdi de mahkemeye versin Atatürkçülük konusundaki hissiyatını mahkemeye tescil ettirelim.

Tartıştığımız konuyla ilgili tablo ortada. Bu aldatmacalarla, bu yanıltmalarla karşısındakileri avutmaya çalışarak neyin yapılmak istendiği çok açıkça görülüyor ve Türkiye bir yere doğru sürükleniyor. Bu üzüntü verici bir tespittir. Ama gerçek budur. Biz bunun böyle olduğunu görüyoruz ve buna karşı da üzerimize düşen görevi hiç kuşku yok, sonuna kadar yapacağız.

SN. BAŞBAKAN, "BİZ BATININ İLMİNİ, İRFANINI, TEKNIĞINI DEĞİL, AHLAKSIZLIĞINI ALDIK..." DİYOR. ANCAK SN. BAŞBAKANIN VE ARKADAŞLARININ SİYASİ AHLAK VE ETİK KURALLARINI HİÇ UMURSAMADIKLARINI HERKES BİLİYOR.

Başbakan son zamanlarda daha cesur açıklamalar yapmaya başladı. İşte, bunlardan birisi de "Biz Batının ilmini, irfanını, tekniğini değil, ahlaksızlığını aldık" ifadesi tabi bu, Başbakanın Batı problemini, medeniyetler, kültürler problemini nasıl anladığı, Türkiye'deki sorunları, Batı dünyasındaki problemleri nasıl tahlil ettiği bakımından enteresan bir değerlendirme. Söylenebilecek çok şey var, hiçbirisine girmiyorum, ama şunu söylemek istiyorum:

Keşke biz Batının ahlaksızlığını, olumsuz yönlerini aldık iddiası doğru olsa idi. O zaman sorun çok daha kolay olurdu. Tedbirini çok daha kolay bulurduk. Bugün Türkiye'de çok ciddi ahlaki problemler var, çok ciddi yolsuzluk problemleri var, çok ciddi manevi krizler var. Bu krizlerin dışarıdan ithal krizler olduğunu söylemek imkânı yok. Yani şimdi insanın aklına şu geliyor tabii:

- Başbakan böyle söylüyor, peki bir Maliye Bakanının kendisiyle ilgili dört defa af çıkarttırmak istemesi Batı kültürünün, Batı ahlakının bir parçası mı?
- Yani Batıda bugün, bizim iktidarın, Başbakanın, bakanların kendi yakınlarına, çocuklarına sağladıkları imkânı, bir Batılı Başbakanın, bakanın sağladığının ortaya çıkması halinde başına nelerin geleceğini Başbakan bilmiyor mu?
- Yani ahlak, ilke diyorsanız, orada biraz durunuz Sayın Başbakan, orada biraz durunuz. Siz, hâlâ kendi hesabınızı tam verememişsiniz. AKBİL yolsuzluğundan hesabını verememiş bir Başbakanın çıkıp da Batıdaki ahlak krizinden söz etmeye hakkı var mı?
- Sizin bu uygulamalarınızın ne Batı da yeri var, ne Doğu'da yeri var. Ne Hıristiyanlıkta yeri var, ne İslamiyet'te yeri var. Yani sizin sadece Batıda değil, Hz. Ömer'in nezdinde de yeriniz yok.

GELDİĞİMİZ BU NOKTADA OLMASI GEREKEN; TÜRKİYE'NİN BU OLAYLAR KARŞISINDA GERÇEKLERİ GÖREREK KENDİ YOLUNU DOĞRU SEÇEBİLMESİDİR. BİZ, BU KONUDA GÖREVİMİZİ KARARLILIKLA BUGÜNE KADAR YAPTIK, BUNDAN SONRA DA YAPMAYA DEVAM EDECEĞİZ.

6.2.5.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN KARACAAHMET CEMEİNDE YAPTIĞI KONUŞMA (27 Ocak 2008)

Bugün Muharrem ayının bu unutulmaz yıldönümünde **KARACAAHMET SULTAN DERGAHI'**nda sizlerle beraber olmaktan, sizlerle dayanışma içinde olduğumuzu ortaya koymakla bir sorumluluğumuzun gereğini, görevimizin gereğini yerine getirdiğimizi düşünüyorum.

Bugün sizler böyle olağanüstü katılımlı bir toplantıda biraraya geldiniz. Bütün etrafımızda, aşağıda, sokaklarda binlerce insan birarada. Bizleri böyle bir dayanışmaya sevkeden, biraraya getiren duygu, düşünce, ihtiyaç nedir acaba? Niçin insanlarımız evlerinden, ocaklarından kopup, **KARACAAHMET SULTAN DERGAHI'**nda böyle bir günde biraraya gelme ihtiyacını hissediyorlar?

Sadece böyle bir günde değil bütün bir yıl boyunca milyonlarca insan niçin acaba buraya yüreğindeki umuduyla, acısıyla, heyecanıyla, bekleyişiyle koşup gelmek ihtiyacını hissediyor? Bunu sağlayan nedir? Bu bir mecburiyet değil. Ortada kanun yok. Ortada dağıtılan bir ödül de yok. Tam tersine insanlar buraya vermeye ve gönüllerini zenginleştirmeye, umutlarını arttırmaya, güvenlerini pekiştirmeye geliyorlar.

Değerli arkadaşlarım, bunun arkasında büyük bir tarih var. Bu bir günün işi değil. Bu sadece bu yılın işi değil. Yüzlerce yıldan beri sizlerin atalarınız, dedeleriniz, onların ataları, onların dedeleri bu anlayış içinde buralara koşup geliyorlar. Niçin acaba? Burada nasıl bir güzellik var? Burada nasıl bir değer var? Burada herkesi, okumuşunu, okumamışını, zenginini, fakirini, kadını, erkeğini, köylüsünü, kentlisini çeken nasıl bir cazibe var?

Bunu anlamamız lazım. Burada yüce bir anlayış var, yüce bir ruh var, yüce bir inanç var? Burada bizi biraraya getiren **KARACAAHMET SULTAN**. Şunu tekrar birbirimize hatırlatmalıyız.

Karacaaahmet SULTAN bu toprakları, bu coğrafyayı, Anadolu'yu, İstanbul'u bizim toprağımız haline dönüştürmek için bizim inançlarımızın, değerlerimizin, ahlakımızın, düşüncemizin coğrafyası, toprağı haline dönüştürmek için Orta Asyalardan kopup gelen Horasan erenlerinin, Alp erenlerinin en mümtaz, en önde gelen şahsiyeti.

Herşey silahla, süngüyle olmaz. Herşey savaşıyla, askerle olmaz. Bazen güzel bir söz, güzel bir düşünce, doğru ahlak, iyi davranış, sevgi, dayanışma silahtan da, savaştan da daha güçlü olabilir. İşte bu insanlar bu Alp erenler, Horasan erenleri buralarda bizim bugün bir parçası olmaktan mutluluk duyduğumuz, onur duyduğumuz, maneviyat ikliminin, inanç dünyasının, ahlakın, değerlerin, sevginin, güzelliklerin kabulünü sağlayan inandırma çalışmasını, ikna çalışmasını başarıyla gerçekleştiren insanlar. Bunu yaptığı için de bu topraklarda daima bir aziz gibi yüce bir şahsiyet olarak asırlar boyunca kuşaktan kuşağa insanların gönlünde ve kalbinde varlığını sürdürmeyi başarmış olan insanların başında gelen biri.

Huzurunda toplandığımız insanın bu özelliğini bilelim. Nedir o maneviyat iklimi? Hangi maneviyat iklimini, hangi inanç sistemini buraya getiriyorlar? İslamiyet'i bu topraklara taşıyan öncü insan. Ama onun taşıdığı İslamiyet ülkemize daha sonra zorla dayatılan, ithal edilen bir İslamiyet'in ötesinde. **İnsanı temel alan, insan eksenli, insan odaklı, insanın Allah'la ilişkisini çok özel bir ilişki olarak**

kabul eden, insanın Allah'la ilişkisinin arasına kimseyi koymayan, yüksek, yüce, gerçek İslamiyet'i buralara taşıyorlar.

Tasavvuf İslamiyet'in muhteşem yüzü, onların elinde Anadolu' muza getiriliyor. Bugün Anadolu'da sizlerin bir parçası olduğunuz, hiçbir mezhep ayrımı yapmadan, hangi mezhebe mensup olursa olsun bütün insanlarımızın ortak inanç temellerini ortaya koyan bu yüce şahsiyetlerdir.

Bunların kıymetini bilmeliyiz. Bunların kıymetini sadece sizlerin değil, onların yolundan yürüyen, onların tarikinden çıkmayan insanlar olarak sadece sizlerin değil hangi yoldan yürürse yürüsün Allah'a ve Muhammet'e inanan herkesin sahiplenmesi gerektiğine inanıyorum.

Böylesine geniş, böylesine kucaklayıcı çok büyük bir manevi zenginliğin üzerinde olduğumuzu kimsenin unutmamasını istiyorum. Bunun kıymetini bilmeliyiz. Bunu dışlamak değil. İnkâr etmek değil. Yok saymak değil. Bastırmak değil. Tam tersine önünü açmak, sahiplenmek, geliştirmek, yaymak ve bütün insanlarımızın Anadolu'da bu değerlerle kucaklaşmasını sağlamak zorunda olduğumuzu düşünüyorum.

Yapılması gereken budur. Ne mutlu ki, sizler en güç dönemlerde bile bu inançtan şaşmadınız, onların değerini hiçbir zaman unutmadınız, onlara karşı uygulanan yıldırma politikalarına boyun eğmediniz, teslim olmadınız.

Gelecekte herkes sizin mücadelesini verdiğiniz anlayışın nasıl tüm Türkiye için, Alevi'si için de, Sünni'si için de, Müslümanları için de Müslüman olmayanları için de ne kadar önem vermesi gerekli olduğunu çok daha iyi anlayacaktır.

Güç günler yaşandı, acılar çekildi biliyorum. Hala çekilmeye devam ediyor. Bunların siz farkındasınız. Onları böyle bir günde, özellikle en büyük acının yaşandığı bir günde Kerbela acısının yaşandığı bir günde, bunları konuşmak uygun değil, doğru değil. Siz acıyı yüreğinizde taşımayı en iyi bilen insanlarsınız. Siz acıyı imbikten geçirip, bal eylemesini bilen insanlarsınız. Bunları biliyoruz ve bunlara hepimiz minnettarız, müteşekkirimiz. Siz bizim Anadolu'daki kültürümüzün özünüz, temelisiniz, dayanağsınız. Her şey oradan yola çıkıyor. Sizi dışlamak değil sahiplenmek lazım. Azaltmak değil çoğaltmak lazım. Sizlerle kaynaşmak lazım, kucaklaşmak lazım.

Çünkü siz kimseye karşı değilsiniz. Kimse için kötü düşünceniz yok. Muharrem Dede'nin biraz önce söylediği gibi;

- ✓ Siz "72 millet birdir" diyen insanlarsınız.
- ✓ Siz "Hacı Bektaş Veli yolundan yürüyen" insanlarsınız.
- ✓ 12.yüzyılda Anadolu'nun büyük aydınlanmasının, Rönesans'ının, dünyada Ortaçağın engizisyonu, zulmü, karanlığı yaşanırken, Haçlı Seferleri yapılırken, Moğol istilası yaşanırken Anadolu'nun özünde Hacı Bektaş Veli ile Mevlana ile Yunus ile ve bugün dergahında biraraya geldiğimiz bu yüce şahsiyetleriyle Karacaahmet Sultanı ile Ahmet Yesevi'nin yetiştirdiği bu değerli kişilerle beraber yürüyen" insanlarsınız.
- ✓ "Anadolu'da ileri bir düşünceyi, ileri bir ahlakı, ileri bir kültürü, insana değer veren, insanı inancıyla, mezhebiyle, ırkıyla yargılamayan, dışlamayan, insanı insan olduğu için eşit sayan, kadını da erkeği de eşit sayan ve herkesi bir ve değerli sayan" düşünceye gönül vermiş, o yola baş koymuş insanlarsınız.

Herkesin içinde Allah'ın yansımasını gören ve herkesi o nedenle birbirine eşit kabul eden bir ileri medeniyet anlayışının, günümüzde dahi henüz tam ulaşılammış bir medeniyet anlayışının devamı olarak sizler bugün burada bulunuyorsunuz.

Ben bu duygularla aranızdayım. Şunu bilmenizi istiyorum bugün buraya ben CHP Genel Başkanı olarak değil, ben Deniz Baykal adındaki Türkiye Cumhuriyetinin bir vatandaşı olarak bulunuyorum ve bu düşüncelerimi bir vatandaş olarak içimden, yüreğimden, zihnimden, gönlümden geçen düşünceler olarak sizlerle paylaşıyorum.

Hepimiz kardeşiz. Hepimiz biriz ve beraberiz. Bizi kimsenin ayırması, bölmesi mümkün değildir.

Bu anlayışımızı korumak, güçlendirmek için ne gerekirse yaparız, yapacağız. Herkesin inancı saygıdeğer, herkesin düşüncesi saygıdeğer, herkesin kimliği saygıdeğer, hepsinin başımızın üzerinde yeri var.

Devlet de herkesin devletidir. Hepimizin devletidir. Devlet o mezhebin de devletidir, bu mezhebin de devletidir.

O inançta olanın da devletidir, bu inançta olanın da devletidir. Herkesin devletidir. Kadınların da devletidir. Erkeklerin de devletidir. Neye inanırsa inansın herkesin devletidir. O nedenle devlete üniforma giydirmek, devleti din inancın simgesi haline dönüştürmek, o inancın dışındaki insanları dışlamak anlamına gelir. Bu dışlayıcılıktır. Bu yanlıştır.

Herkesin inancına, yaşayışına saygımız var.

Herkesin özgürce, istediği gibi yaşaması gerektiğine inanıyoruz. Kimsenin kılığına, kıyafetine karşı çıkma hakkı hiçbirimizde yoktur. Herkesin kılığına, kıyafetine saygı gösteriyoruz **ama devleti belli bir kılık, kıyafet için sokmanın yanlış olduğunu söylüyoruz.**

Devlet herkesin devleti, hepimizin devleti. Ama onu koruyalım. **Eğer devleti bir kimliğin parçası haline getirirsek işte o zaman en büyük ayrımcılığı, en tehlikeli dışlayıcılığı, en sakıncalı bölücülüğü resmi olarak devlet eliyle yapmış oluruz.** Öyle değil mi?

Yani bugüne kadar devletin üniforması yok diye bir sıkıntı mı ortaya çıkmıştı? Devletin üniforması yok diye hak ve özgürlüklerde bir kısıtlama mı vardı? Hak ve özgürlüklerdeki kısıtlamaları Türkiye'de gelmiş geçmiş devlet adamlarının hiçbirisi fark etmedi de şimdi birileri mi fark ediyor?

Yani Atatürk'ü, İnönü'sü, Celal Bayar'ı, Adnan Menderes'i, Süleyman Demirel'i hak ve özgürlüklerden habersizdi, bu meselelerin farkında değildi, Turgut Özal bunlardan habersizdi, o nedenle kimsenin Türkiye'nin Anayasasıyla bir derdi yoktu, hukukuyla bir derdi yoktu. Birden bire bir demokrasi, insan hak ve özgürlükleri sorunu ortaya çıktı ve bunun sonucu olarak da devlet belli bir

kimliğin parçası haline dönüştürülerek bu sorunu çözeceğiz diye teklifler ortaya atıldı, şimdi onlarla mı uğraşyoruz?

Bunlar yanlış. Elimizdeki kıymetini bilelim. **Devlet inançlar üstüdür. Devlet herkesin devletidir. Hepimizin devletidir ve öyle kalmalıdır.** Eğer öyle olmaktan çıkarırsanız nereye kadar gider yolu, dünyaya, çevremize baktığımız zaman görüyoruz. Oralara gitmesin, gitmeyelim. Ağzımızın tadını bozmayın. Huzurumuzu bozmayın. Biz sadece bugünü değil bir adım atılırsa bir süre sonra milletin başına neler gelecek onu görüp, onu önlemeye çalışıyoruz.

Bizim istediğimiz Türkiye’de bir daha Kербela’lar yaşanmasın. Bizim istediğimiz Türkiye’de bir daha K.Maraşlar yaşanmasın, Sivas’lar yaşanmasın, Gaziosmanpaşa’lar yaşanmasın.

Bunun güvencesini almaya çalışıyoruz. Bunun uyarısını yapmaya çalışıyoruz. Bunun tedbirini almaya çalışıyoruz. Bu duygular içinde aranızdayım. Sevgili dostlarım, sevgili canlar, Başkanımızı dinledik. Sizlerin sorunlarımızı, dertlerinizi hepimiz çok iyi biliyoruz. Bu konuda üzerimize ne düşerse anlattığım anlayış çerçevesi içinde elimizden geleni yaparız. Yani biz sadece bizim dışımızdaki birileri devlete kendi üniformalarını giydirmesin demiyoruz. Aynı zamanda eminim siz bizim üniformamızı da o devlete giydirmeyin diyorsunuz öyle değil mi?

Sizin bu anlayışta olduğunuzu biliyorum. Bu anlayış çerçevesi içinde üzerimize ne düşerse memnuniyetle sizlerle, el ele birlikte yaparız. Sizleri bu güzel duyguları, düşünceleri günümüze kadar sabırla, acıyla taşımayı başardığınız için yürekten kutluyorum. Anadolu’nun güzelliğiniz siz. Anadolu’nun hiçbir zaman solmayacak bir gülüsünüz siz. Ne mutlu ki, siz varsınız, ne mutlu ki, Türkiye sizin varlığınızla daha güzeli, daha demokratik, daha kardeşçe bir yaşamı sağlamak imkanına sahip.

Bu duygular içindeyim. Bu duygular içinde sizlerle beraberiz, bu günü acılarımızı gene yüreğimize bastırarak birlikte paylaşacağız. Birazdan aşuremizi hep beraber yiyeceğiz. Aşure bildiğiniz gibi azı çok etmenin sanatı. Yokluktan bereket çıkarmanın sırrı. Aşure bir güzellik. Aşure paylaşma, aşurede sadece belki miktarı çok olmayan birbirinden çok farklı yiyecekler, bir uyum ve barışıklık içinde, bir ortak lezzet içinde bir arada oluyorlar ama dikkatinizi çekerim hiçbir zaman aşure tek başına yapıp yenilen bir şey değil. O zaman aşure olmaz. Aşure birlikte yapıp, birlikte yenilen şeydir ve beraberliğin vurgulandığı, karşılıklı birbirimize muhtaç oluşumuzun, birbirimize ihtiyaç duyduğumuzun, birbiriyle dayanışma içinde olma zorunluluğumuzun bir simgesi.

Simge diyorsan al sana işte en güzel simge. Aşure simgesi. Dostluk ve kardeşlik simgesi, barış simgesi, yaşadığımız acıyı tada dönüştürme simgesi değil mi?

Kербela’dan aşure tadı çıkarmaya çalışıyorsunuz. Ne yüce bir ruh, ne yüce bir anlayış. Sizlerle beraber olmaktan mutluluk duyuyorum, hepimize Antalyalı Deniz Baykal olarak sevgiler, saygılar sunuyorum.

6.2.6.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN MEVLANA 734.VUSLAT GECESİ ETKİNLİĞİNDE YAPTIĞI KONUŞMA

Sevgili Mevlana dostları ve değerli vatandaşlarım, bugün 2007 Dünya Mevlana yılında 734. Vuslat gecesinde Konya'da Mevlana'nın manevi ikliminde sizinle bir kez daha birlikte olmaktan büyük bir mutluluk duyuyorum. Hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Toplumumuzun kültür kimliğini, ruh ve duygu dünyasını şekillendiren maneviyat önderlerimizin başında hiç şüphe yok ki, 13. yüzyıl Anadolu Aydınlanmamızın büyük isimleri vardır. Başta Mevlana olmak üzere Hacıbektaş-i Veli ve Yunus Emre Anadolu insanının fikri ve ahlaki temel değerlerini insana ve dünyaya bakışını derinden yönlendirmiştir. Bu yönlendirmenin İslamiyet temeli üzerinde şekillenmiş olduğuna hiç kuşku yoktur. Mevlana ben Kuran'ın kölesiyim. Muhammed'in yolunun toprağıym diyen bir kişidir. Fakat bu durum onun İslamiyet'in tasavvufi ve hümanist derinliğini ortaya çıkarmasına ve İslamiyet dışında yer alan pek çok kimse içinde bir çekim merkezi oluşturmasına engel olmamıştır.

Onun içindir ki Papa, *"Katolik dünyası adına Mevlana'nın anısı önünde saygıyla eğiliyorum"* demiştir. Büyük Filozof Hegel *"Mevlana gelmiş geçmiş en büyük şair ve filozoflardan birisidir"* demiştir.

Türk şairi **Nazım**;
**"Aşkı içten duydum arşa yükseldim
Kalpten temizlendim huzura geldim
Ben de müridinim işte Mevlana"** demiştir.

Bugünde yurtdışında yüzlerce Mevlana kulübü en çok satan şiir kitaplarının başında yer alan Mesnevisi, hakkında çıkan yüzlerce kitap ve makale ile Mevlana dini sınırları aşan bir ilgi odağı haline gelmiştir. İslamiyet'e en haksız suçlamaların yapıldığı, İslamiyet'in şiddet ve terörle birleştirilmek istendiği bir dönemde bu ilgi ve yönelişin çok büyük bir değeri vardır.

Bu ilgi ve yönelişin altında Mevlana'nın iki temel özelliği yatıyor. Birinci olarak tasavvuf anlayışı söz konusudur. Hz. Mevlana İslamiyet içinde tasavvuf fikrini zirveye çıkaran insandır. Tasavvufu en derin anlamıyla işleyen, şekillendiren, çelişkiler arasındaki birliği, çatışmaların arkasındaki uzlaşmayı, evrenin ve insanın bütünselliğini kavrayan, ortaya koyan bir büyük filozoftur. Allah ile kul arasında ilim, bilgi ve kitap ile aşk ve cezbe arasında, kainat ve insan arasında, hakiki ile zahiri arasında, varlık ile hiçlik arasındaki bütünselliği kavrayan, açıklayan, anlatan insandır. Diyor ki;

*"Sarığım, cübbem, başım üçü de on para etmez.
Benim ismimi cihanda işitmedin mi sen?
Ben kimse değilim, ben yokluğum. "*

Mevlana görünenin ötesindeki yokluktur. Yokluğa "fenafillah" ile "annihilizasyon" ile ulaşılır. Yokluğa bilmekle değil, bitmekle ulaşılır. Yokluğa parlamakla değil, yanmakla ulaşılır." Mevlana'nın ölmeden, benim kokumu sen alamazsın deyişi bundandır.

"Ölmeden nasıl ölünür?" Mevlana bize bunu öğretiyor. İşte bu yönüyle hiç kuşku yok ki inancın, imanın, aşkın kapısını, ilmin kapısıyla bütünleştirmeyi başarmıştır. Bu alanda çok büyük bir örnek oluşturmuştur.

İkinci olarak Mevlana'nın hümanizm, insancılık anlayışı gelir. 13. yüzyıl her yerde çatışmanın, zulmün, nefretin, bağnazlığın, savaşın egemen olduğu bir çağdır. Anadolu'da Haçlı saldırıları, Moğol istilası, Avrupa'da ortaçağın karanlığı, din ve mezhep savaşları, engizisyon, kilise baskısı egemendir. İşte bu ortamda;

- Hz. Mevlana ve Hacı Bektaş-i Veli "**72 millet birdir**" demişlerdir.
- Mevlana "**Gel, gel, ne olursan ol yine gel. İster kafir, ister Mecusi, ister puta tapan ol yine gel. Bizim dergahımız ümitsizlik dergahı değildir. Yüz kere tövbeni bozmuş olsan da yine gel**" demiştir.

Mevlana; kadını - erkeği, zengini – fakiri, 72 milleti, inancı ile mezhebi ile eşit bilmiştir. Haremi, selamlığı, kaçı, göçü reddetmiştir. Sanatı, müziği, raksı ibadetin temeli yapmıştır. Çünkü ibadetin özünde korku, çıkar ve pazarlık değil, sevgi ve aşk vardır. Vahdet-i vücud vardır. Çünkü ibadetin özünde yaradan ile yaratılanın bütünleşmesi vardır.

Bu yönüyle ilmin kapısını, inancın, imanın, aşkın kapısıyla bütünleştirmeyi başarmıştır. Ve bu alanda çok büyük bir örnek oluşturmuştur. Bunun içindir ki, Hz. Mevlana hakkında birbirinden farklı inançlarda, farklı düşüncelerde olan insanların hemen hemen tümü aynı değerlendirmeleri yapmaktadır. Bunun içindir ki, Hz. Mevlana'nın önemi her geçen gün daha iyi anlaşılmaktadır. Mevlana'nın kapısına gelenlerin, düğün gecesinde onunla birlikte olmak isteyenlerin sayısı hızla artmaktadır.

Mevlana, ölümünden 800 yıla yakın bir süre geçtikten sonra tekrar evrenselleşmeye, günün yaygın sözcüğü ile globalleşmeye yönelmiş bir büyük insandır. 13. yüzyılda yaşamıştır ama o yüzyıla sığamamıştır. Bugün her zamankinden daha güçlüdür. Konya'da yaşamıştır, ama Konya'ya sığamamıştır. Bugün bütün dünyaya Mevlana düşüncesi yayılmıştır. Mevlana zamanda ve mekanda evrenselleşmiştir. Mevlana törenlerinin; Türkiye'mizi, Türkiye'mizi de aşarak İslamiyeti, İslamiyeti de aşarak bütün dünyayı en yukarı düzeyden en güzel biçimde kavrayan, bütünleştiren bir anlayışı temsil ettiğini çok iyi biliyorum. Kendisi cemaatlerin tutsağı olmayı reddetmiş, dar kalıpların içine girmeyi, yaftalanmayı reddetmiş, kötünün içindeki iyiyi, iyinin içindeki kötülük eğilimini büyük bir hoşgörülle, anlayışla, sevgiyle kucaklamayı başarmış bir insan.

Mevlana; yaşadığı toplumun bağnaz düşüncesine karşı sesini yükseltmeyi bir aydın insan olarak görebilmiş ve bunu en etkili şekilde yapmış olan bir insan. Diyor ki;

"Arifler meçhulleri her sırrı bilir,
Onlar ki yobazlardan gizlenmiştir.
Hayret ne tuhaf gerçeğe ermiş kişiler mümin, amma bak onlara kafir denir.
Kafir olmadınsa imandan nasıl söz edebilirsin?
Candan geçmedinse canandan nasıl söz vurabilirsin.
Sen henüz nefis kavgalarında bocalayan birisin.
Sultanın sırlarından boş yere nasıl söz edebilirsin?"

Çağını, döneminin önde gelen insanlarını, her şeyi bilirim zannedenleri böyle bir yaklaşımla eleştirmiş, dile getirmiş bir büyük insan Mevlana.

Mevlana'nın ve diğer 13. yüzyıl tasavvuf erbabının etkisiyle Anadolu İslamiyet'i, insan, akıl ve hoşgörü çizgisinde gelişmiştir.

Onun içindir ki bugün Türkiye İslamiyet'in en özgür, en akılcı, en ileri, en güzel yaşadığı yerdir. Onun içindir ki, bugün Türkiye'mizde İslamiyet ile demokrasi, İslamiyet'le laiklik, İslamiyet ile özgür kadın anlayışı en ileri ölçüde bağdaştırılmıştır.

Onun içindir ki, bizim yaşadığımız İslamiyet Talibanı yetiştiren değil, Hz. Mevlana'yı, Hacı Bektaş-i Veli'yi yetiştiren İslamiyet olmuştur. Bunun kıymetini bilmeliyiz.

Ne mutlu ki, kültürümüzün zirvesinde böyle bir isim var. Bu ismi dünyaya öncelikle tanıtmaq hepimizin görevi olmalıdır. İnanıyorum ki, kültürümüzün bu aydınlık isimlerini, bu aydınlık çağlarını bütün dünyaya anlatmaq konusundaki eksikliğimizi hızla, biran önce tamamlamalıyız. Kendi gençlerimize, çocuklarımıza Mevlana'yı, Mevlana'nın öğretilerini, kültürümüzün temel dayanakları olarak anlatmayı başarmalıyız. Bütün dünyaya kendimizi ve İslamiyet'i Mevlana'nın objektifinden, penceresinden takdim etmenin yolunu mutlaka bulmalıyız.

Bu toplantıların bu doğrultuda çok önemli katkıları sağlayacağına inanıyorum. Bu toplantılara katılımın hızla artmakta oluşundan büyük mutluluk duyuyorum. Bu vuslat gecesine bir kez daha katılabilmiş olmak benim için en büyük sevinç olmuştur.

Mevlana "ben ölmeden sen kokumu alamazsın" demişti. 800 yıl sonra bugün, bu akşam, bu salonda hepimiz bir has bahçe gülünç kokları gibi Mevlana'yı kokluyoruz. Hepinizi yürekten selamlıyorum.

6.2.7.- GENEL BAŞKAN BAYKAL'IN, İSTANBUL İL GENÇLİK KOLLARI EĞİTİM PROGRAMI AÇILIŞ KONUŞMASI (12 Ocak 2008- CHP İst. İl Merkezi)

Değerli arkadaşlarım, önce burada bir araya gelmiş olan sizler İstanbul'da eğitimini yürütmekte olan gençlersiniz. Değişik üniversitelerde, değişik alanlarda eğitim görmekte olan gençler olarak bir aradasınız. Sizler, "ülkenin temel sorunlarını dikkatle izleyen, geleceğine karşı kendisini duyarlı kabul eden, ülkenin daha iyi bir geleceğe yönelmesi için ne yapılması gerektiğini arayan ve bu çerçevede CHP'ye dikkatlerini yönelten, CHP'nin Türkiye'nin geleceğiyle ilgili düşüncelerine katkı koymak, destek vermek ve onların oluşumunu sağlamak isteyen, onların gerçeğe yansıtılmasını öngören bir çaba içinde bulunan" gençlersiniz.

Şimdi size bazı temel noktaları hatırlatmak istiyorum. CHP konusunu ele almadan önce, siyaset nedir? Siyasetin özelliği nedir? Niteliği nedir? Nasıl bir uğraştır siyaset konularını ele alalım ki, bunun içine CHP siyasetini oturtalım.

SIYASET BENCE İNSANOĞLUNUN ÇOK SAYGIDEĞER BİR UĞRAŞIDIR.

Değerli arkadaşlarım, siyaset bence insanoğlunun çok saygıdeğer bir uğraşdır. Çok temel, çok saygıdeğer, çok önemli bir uğraşdır. Siyaset önce biz diyerek yapılan bir iştir. Toplumsal boyutu ön planda olan bir iştir. Siyaset, bireysel bir uğraş değildir. Kişisel bir uğraş değildir. Özel bir uğraş değildir. Siyaset toplumsal, kamusal, biz diyerek yapılan bir iştir ve bu yönüyle siyaset insanların bireyselliğini aşma, kendi kısıtlamalarını aşma, beni aşma, benliği aşma, daha bir yukarı bir düzeye yükselme çabasıdır.

Siyaset yapan insan kendi bireysel tatminiyle yetinmeyi içine sindirmeyen insandır. Bireysel tatminini kendi kişisel ortamında bulamayacağını gören, başkalarıyla da kendini yakından, derinden ilgili, başkalarının durumundan kendini sorumlu sayan insandır. Eğer siz başkalarına bakarak bana ne diyorsanız siyasette yeriniz yoktur. Eğer başkalarının derdi sizin de derdiniz oluyorsa, kendinizi başkalarının sorunlarıyla da sorumlu, yükümlü sayabiliyorsanız, başkalarının durumu sizi kendi durumunuz kadar ilgilendiriyorsa o zaman siyaset dünyasına hoşgeldiniz demek lazımdır.

SIYASET "BANA NE" DEMEYİ REDDEDENLERİN İŞİDİR.

Siyaset ben her şeyden sorumluyum, herkesin durumundan sorumluyum, benim de yapmam gereken bir şeyler var, başkalarının sorunu hepimizin ortak sorunudur diyebilme işidir. Bu yönüyle de siyaset fevkalade saygıdeğer bir iştir. Siyaset kimliği, benliği, egoizmayı, bireyselliği, çıkar dünyasının ortamını, kişisel tatminle yetinme duygusunu aşmayı, daha yukarı düzeye başkalarının sorunlarına, dertlerine sahip çıkma ahlakını, davranışını, sorumluluğunu, bilincini üstlenme demektir. Gerçek siyaset budur, bu yönüyle siyaset transandantal bir iştir. Aşkın bir uğraştır. Sıradan günlük bir iş değildir. Yüce bir iştir. Yüksek bir uğraştır.

SIYASET "BEN DEĞİL BİZ DEME" İŞİDİR.

Değerli arkadaşlarım, tabi siyaset ben değil biz deme işidir. Bunu saptadık. Ama siyaset dışında da bizler var değil mi? Yani siyaset dışında da pek çok biz dayanışması var. Biz tarifi

var. Bazı insanlar etnik kimliğine bakarak bir biz tarifi ortaya koyarlar, kendilerini o bizim parçası sayarlar. Biz derken neyi kastederler? Kendi ırkını, kendi etnik kimliğini, kendi sülalesini, ailesini, aşiretini, kabilesini sayarlar. O da bir bizdir. Bazıları biz diyerek inancını, mezhebini, dinini temel alırlar. Biz dedikleri zaman onların murat ettikleri, kast ettikleri, amaçladıkları, aynı mezhebi, aynı inancı, aynı dini paylaşanlardır. O da o bizim içinde erir. Bazıları kendi etnik kimlik dizini içindedir. Bazıları kendi dinsel, mezhepsel kimliklerinin içinde erir ve onun bir parçası olurlar.

Bazıları biz dedikleri zaman daha başka şeyleri kastederler. Bunların bir kısmı tevarüs edilmiştir. Yani ne demek tevarüs edilmiştir? Doğduğu zaman içine girilmiştir. Yani bilinçli bir şekilde sen seçmiş değilsindir. Senin etnik kimliğini sen belirlemiyorsun. Senin dışındaki bir takım süreçler, oluşumlar seni belli bir etnik kimliğin içine doğmaya yönlendiriyor ve sen onun içine doğuyorsun. Tevarüs etmişsin. Onu tedarik etmiş, onu kazanmış değilsin, onu kendin uğraşp, çabalayıp benimsemiş değilsin. Reddedebileceğin halde reddetmemiş olup bir başkasını tercih etmiş olarak kazanmış değilsin. İçine doğmuşsun. Mecbursun, elin mahkum.

Çoğu kere inançta böyle, inanç için öyle mutlak olarak belki söylenmez ama fiilen, sosyolojik olarak baktığımızda herkes belli bir dinin, belli bir mezhebin bir etnik kimliğin içine doğar. Bu sizin elinizde değil, siz seçmediniz, siz tercih etmediniz onu. Onun bir parçasısınız.

Peki, bu “biz”lerle “siyasetin bizi” arasında nasıl bir ilişki var? Siyasette bir “biz”. Bunlarda “biz”. Onlarda bir dayanışma, onlarda bir beraberlik. Ama siyasetteki biz değerli arkadaşlarımız, bilinçle ortaya çıkan bir bizdir. Siyasetin ana kadrosu, ana çerçevesi sizin içinize sindirdiğiniz kendi kararınızla sahiplenme iradesini ortaya koyduğunuz bir bizdir. En geniş kadrosunda da öyledir, o kadro içinde siyaset yaparken ortaya çıkan alt dayanışmalarda da öyledir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ, “BİR SİYASİ BİLİNÇ CUMHURİYETİDİR...”

Şimdi bakınız bizim zaman zaman söylediğimiz bir değerlendirme var. Bunu da bir kez daha ifade etmek istiyorum. Türkiye Cumhuriyeti bizim anlayışımıza göre bir ırk cumhuriyeti değildir. Bir kan cumhuriyeti değildir. Bir kafatası cumhuriyeti değildir. Bunu ısrarla söylüyoruz ve ne diyoruz? Türkiye Cumhuriyeti bir siyasi bilinç cumhuriyetidir diyoruz.

Ne demek siyasi bilinç cumhuriyeti? Bunu içine sindiriyorsan, sen bilinçli olarak bunu tercih etmişsen, bunun bir parçasıysan; sen Türkiye Cumhuriyeti'nin bir parçasısın. Kimse sana Türkiye Cumhuriyeti'ni dayatma durumunda değildir. Kimse de Türkiye Cumhuriyeti'ni ırk, din, mezhep kriterlerine indirgemek hakkına sahip değildir. Burada beraber yaşamayı, ortaklaşa kararlaştırmış olduğumuz bütün insanlar, hangi inançtan, hangi mezhepten, hangi etnik kökenden, hangi ırktan geliyorsak gelelim hepimiz eşit hukuki statüde, eşit haklara sahip olarak, eşit kuruculuk gücüne sahip olarak Türkiye Cumhuriyeti'nin bir parçasıyız diyoruz.

İşte bu siyasi bilinç cumhuriyeti olmak demektir. O nedenle Türkiye Cumhuriyeti bir siyasi bilinç cumhuriyetidir, bir kan cumhuriyeti değildir, kafatası cumhuriyeti değildir, ırk cumhuriyeti değildir. Çünkü burada her etnik kökenden, her ırktan, her inançtan, her mezhepten insan özgürce, kimliğini saklamak gereğini duymadan, bir mahcubiyet duygusu içine sürüklenmeden, bir ezikliğe mahkum edilmeden, herkes kadar haklı, herkes kadar eşit, herkes kadar gururlu, herkes kadar başı dik bir biçimde ben Türkiye Cumhuriyeti'nin bir parçasıyım diyebilmektedir.

Değerli arkadaşlarım, bu devleti kuranlar bu dikkat ve duyarlık içinde davrandılar. Türkiye Cumhuriyeti'nin ortaya çıkış sebebi gerçekten her açıdan çok ders alınacak, olağanüstü bir serüvendir. Bunu herkesin çok özenle, dikkatle incelemesi ve irdelemesi lazımdır.

19. yüzyılın sonunda bir imparatorluğun çöküşünden itibaren 20. yüzyılın başlarında yepyeni bir anlayışla, zihniyetle bir devlet şekillenmesi sağlamıştır. Bunu gerçekleştirenler çok büyük bir çağdaş projeyi ortaya koymuşlardır ve bu proje 80 yılı aşkın bir süredir Türkiye'yi bugünlere getirmiştir.

Bugünlerde sıkıntılar ortaya çıkmıştır. Bunu görüyoruz, bunu dikkatle de izliyoruz. Buna karşı herkesin büyük bir görev duygusu ve bilinci içinde olması gerektiğini düşünüyorum. Onları konuşacağız ama öncelikle işin temelinde yatanın ne olduğunu hepimiz bilelim.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ MUHTEŞEM BİR PROJEDİR.

Türkiye küllerinden, efsanedeki Anka Kuşu gibi küllerinden yeniden doğmuştur. Daha sağlıklı bir şekilde doğmuştur ve gerçekten bir büyük mucize ortaya çıkmıştır. Muhteşem bir olaydır. Kolay olmamıştır. Çok acılar çekilmiştir bu yapılırken. Çok sıkıntılar yaşanmıştır. Tepkiler ortaya çıkmıştır. Şimdi o acılar, o sıkıntılar, o tepkiler tarihsel bir süreklilik içinde bugün önümüze bambaşka kimliklerle, bambaşka niteliklerle çıkmakta ve şu anda karşı karşıya bulunduğumuz sorunların temelinde, bu büyük muhteşem yeniden inşa hareketinin o süreç içinde yarattığı sorunlar, sıkıntılar çok önemli bir yer tutmaktadır. Bunları biliyoruz. Bunları bilmeliyiz.

ATATÜRK, Türk milletinin tarifini o zaman etnik ve ırki kimliklere indirgemeyi reddetmiştir. ***“Burada bir bağımsız devlet kurmak üzere mücadele eden halka Türk milleti denir...”*** demiştir.

Değerli arkadaşlarım, bu yapılanma ortaya çıkarken önce demin söylediğim temel anlayış esas alınmıştır. Yani biz bir ırk, kan ve kafatası devleti değiliz. Mustafa Kemal ***“Burada bir bağımsız devlet kurmak üzere mücadele eden halka Türk milleti denir”*** diyerek yola çıkmıştır. Ne demektir bu? Burada mücadele eden insanın içinde Arap'ı var, Arnavut'u var, Çerkez'i var, Kürdü var, Laz'ı var, Gürcüsü var.

Elbette var, elbette olacak. Peki kim bunlar? ***“Bunlar Türk milleti”***, demiştir. Yani Türk milletinin tarifini o zaman etnik ve ırki kimliklere indirgemeyi reddetmiştir. Onların üzerinde bir millet tanımı ve millet kimliği ortaya koymuştur ve ***‘bu tanımın içinde herkese yer var’*** demiştir.

Bunun sonucu olarak da bugün geldiğimiz noktada hepimizi memnuniyetle görüyoruz, gerçekten bu Türk milleti tarifinin içinde yer alan toplumun farklı etnik kimliklerine mensup pek çok insan gururla, iftiharla bu kimliği sahiplenmektedir. Kimdir bunu sahiplenenler? Kurcaladığınız zaman bakarsınız aslında Arnavut kökenlidir. Arnavut bir soydan gelmektedir. Ama kendisini hiçbir suçluluk ve eziklik duygusuna kaptırmadan kendisini Türk milletinin bir parçası saymaktadır. Ne kadar doğal bir şey. Halbuki Türkiye'de ve dünyada Arnavut milleti diye ayrı, bağımsız bir millette vardır, bir devlette vardır. Ama Türk milletinin de Arnavut kökenli insanları vardır, onlarda Türk milletinin bir parçasıdır. Onların bilincinde de bir tereddüt yoktur.

Bu Arnavutlarla böyle olduğu gibi Araplarla da böyledir. Arapların pek çok devleti vardır. Muhteşem büyük bir medeniyeti insanlığa kazandırmış bir Arap medeniyeti vardır. Hiç kuşku yok muhteşem bir Arap milleti vardır. Ama bizim topraklarımızda yaşayan Arap soyundan gelen yüzbinlerce insan vardır ki, onlar kendilerini Türk milletinin parçası saymakta, en küçük bir tereddüt taşımazlar. Çok doğal olarak kendilerini Türk milletinin bir parçası sayarlar. Hiç

tereddüt yoktur. Ne onların bilincinde vardır, ne kafasında vardır ne de çevreden onlara yönelik yaklaşımda bir tereddüt vardır. Onlarda Türk milletinin bir parçasıdır ama Arap'tır. İncelediğiniz zaman kökü Arap'tır.

Aynı şekilde Gürcü, Çerkez, Laz, bunların hepsi var. Kürt de var, değerli arkadaşlarım. Kürt soyundan gelip kendisini Türk milletinin parçası sayan milyonlarca insan var, Türkiye'de. Onlarda Türk milletinin bir parçasıdır. Onların da bir tereddüdü yok. Onlarla da aynı hukuku paylaşıyoruz. Aynı devleti paylaşıyoruz. Aynı fırsatları ve aynı güçlükleri paylaşıyoruz. Aynı acıları çekiyoruz. Aynı mutsuzlukları yaşıyoruz. Ama hepimiz bir kader birliği içindeyiz. Siyasi bilinç devleti olarak Türk milletinin tıpkı Arnavut kökenli, tıpkı Arap kökenli, Çerkez kökenli vatandaşları olduğu gibi Kürt kökenli vatandaşları da var.

Değerli arkadaşlarım, bunu oturtmak durumundayız. Cumhuriyetin projesi budur. Bugün her kökenden insan Türkiye'nin her yerinde yaşıyor. Araplara baktığınız zaman Hatay'da, Mersin'de, Adana'da diyorsunuz ama Türkiye'nin her yerinde varlar. Sadece güneydoğuda, güneyde değil. Arnavutlar, kopmuşlar gelmişler. Türkiye'nin her yerinde Arnavut olan çok başarılı işadamları, sanatkar, esnaf, kendi alanında temayüz etmiş siyasetçiler, herkes var. Toplumun her yerinde var. Çerkez aynı şekilde. Gürcü aynı şekilde. Kürt gene aynı şekilde. Toplumun her yerinde batısında, doğusunda, İstanbul'unda, İzmir'inde, Ankara'sında yerleşmiş, kök salmış, aile kurmuş, iş kurmuş, yer yurt edinmiş pek çok Kürt kökenli Türk milletinin parçası olan vatandaşlarımız var.

KİMLİKLERE SAYGI ANLAYIŞI İÇİNDE BİR MİLLET İNŞA ETMEK PROJESİ “CUMHURİYETİN PROJESİDİR...”

Değerli arkadaşlarım, bu anlayış cumhuriyetin anlayışıdır. Cumhuriyetin özü budur. Kimsenin kimliğini ortadan kaldırmaya yönelmek değil. Kimlikleri inkar etmek değil. Bakın, altını çiziyorum. Tam tersine kimliklere saygı anlayışı içinde bir millet inşa etmek projesi cumhuriyetin projesidir ve bu proje çok büyük ölçüde oturmuştur. Bunu en son aşamasına taşımak hepimizin görevi ve sorumluluğudur. Bunu başaracağız.

Bunu başarırken kimsenin kimliğine itiraz etmeyeceğiz. Kimsenin kimliğini yok saymayacağız. Kimsenin kimliğini ortadan kaldırmaya, ezmeye, gözden düşürmeye çalışmayacağız. Herkes ne kadar önem veriyorsa kimliğine o kadar sahip çıkabilir. O, onun bileceği iştir.

Ama devlet, kurulmuş olan devlet, cumhuriyetimiz etnisiteyi görmeyecektir. Mezhebi görmeyecektir. Dini görmeyecektir. Dine saygı duyacaktır. Herkesin dinine saygı duyacaktır. Ama devlet bir dinin devleti, bir etnik kimliğin devleti, bir ırkın devleti kesinlikle olmayacaktır. Kimsenin etnik kimliğini de sorgulamayacaktır. Hiç kimsenin etnik kimliği devlete yönelik bir tehdit değildir. Devlet böyle bir algılama içinde olmayacaktır. Devlet herkese tebessümle bakacaktır ve karşısındaki insanın hangi etnik kökenden geldiğini, hangi mezhepten olduğunu görmeyecektir. O karşısında yurttaşı görecektir. Vatandaş görecektir. İnsanı görecektir, insanı.

CUMHURİYETİMİZİN TEK BİR İRKİ VARDIR, O DA, “İNSAN İRKİDİR.”

Bizim cumhuriyetimizde ırkçılık yoktur. İrkçilik olan cumhuriyetler vardır. Güney Afrika Cumhuriyeti öyledir. Başka bazı cumhuriyetlerde hala öyledir. Ama bizim cumhuriyetimiz bir ırk cumhuriyeti değildir. Bizim cumhuriyetimizde, devletin kabul edeceği bir tek ırk vardır. O anlamda bizim cumhuriyetimizde ırkçılıktır. Ne ırkıdır o? **İnsan ırkı**. Bizim cumhuriyetimiz insan ırkını esas alır. Onun ötesiyle hiç meşgul değildir. O teferruattır bizim cumhuriyetimiz için. Görmez. Göremez. Dalgaları müsait değil. O görünebilir kılacak dalgalar onun görme yeteneğinin dışındadır. O ayrı bir iş. O benim meselem değil der.

Karşısındaki vatandaşı görür,. Onun eğitime olan, sağlığa olan, sosyal güvenliğe olan ihtiyacını görür. Onun yeteneklerini geliştirme hakkını, kendi kimliğini özgürce geliştirme arayışını görür. Onlara destek olmakla kendi görevli sayar. Ülkeyi kalkındırma görevini görür. O insanın ihtiyaçlarına, taleplerine duyarlıdır. Ama o insanlarda çıkıp dese ki, ya biz çoğunluğuz. Bak burada hepimiz aynı ırktan geliyoruz. O nedenle gel seni de bu ırkın devleti yapalım. Hayır, olmaz. Ya da aynı inancı, aynı dini paylaşıyoruz. Bu sebeple seni bu inancın, bu dinin devleti yapalım. Bu da olmaz.

O ayırdır. Bu çok önemli bir olaydır ve bu devleti kuranlar bu önemin farkında olmuşlardır. Bunu da hem etnik kimlik alanında, hem inanç kimliği alanında ayırmışlardır.

SIYASETİN “BİZİ”, “ETNİK BİZ” SINIRLARIYLA DONDURULAMAZ.

Siyasetin bizi inanç, din ve mezhepimizin sınırlarıyla dondurulamaz. Siyasetin bizi; bizim ortak taleplerimizi, bizim ortak anlayışımızı, ortak özlemlerimizi gerçekleştirmeyi öngören bir durumdadır. Bunu bu şekliyle korumak hepimizin görevidir. Yoksa siyasetin bizi onlardan birine indirgenirse, indirgenmesine göz yumulursa o konuda gerekli duyarlılık, dikkat zamanında gösterilmezde sürüklenir ise çok yanlış ve çok tehlikeli olur.

Siyasetin bizi soyut bir bizdir. Siyasi bilinç devleti diyoruz. Ortak siyasi bilinci paylaşmak. Ortak siyasi bilinç sizin üreteceğiniz bir bilinçtir. Halbuki, ırkınız size verilmiştir. İçine doğmuşsunuzdur. Mezhebiniz, inancınız verilmiştir. O bizde kendinizi tarif etmek çok kolaydır.

Ama demokrasiyi işletecekseniz demokrasi mutlaka o bizim, yani tevarüs ettiğiniz bizlerin ötesinde bir siyasi bilinçimizin inşa edilmesini zorunlu kılar. O nedenle demokrasinin, diğer kimliklerin ön plana geçtiği toplumlarda çok ciddi sıkıntılarla karşı karşıya kalması maalesef kaçınılmaz olmaktadır.

DEMOKRATİK SIYASET, ÖZGÜR VİCDAN, ÖZGÜR BİLİNÇ GEREKTİRİR.

O nedenle siyasette din konusu olağanüstü önemlidir. Demokratik siyaset, özgür vicdan, özgür bilinç gerektirir. Çünkü demokrasi tercih yapma olağanının bulunması demektir. Doğruyla yanlış arasında, iyi ve kötü arasında, kabul edilebilirle kabul edilemez arasında bir tercih yapılması demokrasinin özüdür. Ama inanç, din kabulleri gerektirir. Teslimiyeti gerektirir. Tercihini değil imanını, tenkidi değil imanını gerektirir. Eğer din kavramlarının egemen olduğu bir toplumsal yapı içinde demokratik siyaset yapıyoruz dersek ve ona rağmen inanç sisteminin kavramları, kuralları kendisini dağıtıyor ise sistemin gerçekten demokratik bir işleyişe kavuşturulması olağanüstü sıkıntıya girer.

Bu ayrımın yapılması çok önemlidir. Bu sadece bizde ortaya çıkan bir sorun değil. Bu bütün dünyanın yaşadığı bir sorun. İşte Ortaçağ Batınının bu sorundan kurtulma mücadelesi olmuştur. Ortaçağ Engizisyon adaletinden, Papa'nın insanların halini ve geleceğini tayin etme kudretinden toplumların kendisini sıyrıp kurtarması mücadelesinin adıdır. Mezhep kavgalarının, din kavgalarının, 30-100 yıl süren Yüzyıl Savaşlarının altında yatan bu mücadeleler olmuştur.

Şimdi bu kavgaları biz yaşamadan Mustafa Kemal'in bilinciyle, sorumluluğuyla en başından bu ayrımı yapmayı denedik. O ayrımı kolladık, koruduk. O ayrıma meydan okumadık. Çeşitli dönemlerde o ayrımı ayakta tutmaya çalıştık. İktidarlar değişti vs. ama bunu kıymetini bilmeye çalıştık. Şimdi yavaş yavaş bunun ciddi biçimde sorgulanmaya başladığını, bu ayrımın anlamını kaybetmesine yol açacak bir yaklaşımın giderek ön plana çıkmaya başladığını görüyoruz. Bu Türkiye'de yaşanan sorunun, sıkıntının, krizin altında yatan ana olaylardan birisidir.

LAİKLİK BİR ZİHNİYET, BİR ANLAYIŞ, BİR BİLİNÇ İŞİDİR.

Değerli arkadaşlarım, laiklik sadece Anayasa ve hukuk düzenlemesiyle güvence altına alınacak bir iş değildir. Laiklik bir zihniyet, bir anlayış, bir bilinç işidir. Yasalar, kurallar nasıl düzenlenmiş olursa olsun eğer o bilinç toplumsal olarak ayakta tutulamıyor ise sorun var demektir. Hele laikliği ayakta tutmak için gerçekleştirilmiş olan Anayasal, hukuksal, kurumsal düzenlemeler ortadan kaldırılmaya başlanmış ise onlar da sorgulanıyor ise onları da bir kenara itme arayışı ortaya çıkmaya başlamış ise siyasi bilinç kaybına bağlı olarak ki o siyasi bilinç kaybının çok tehlikeli bir şekilde hızlanması kaçınılmaz olur ve bu bizi hiç hak etmediğimiz, hiç uygun olmayan bir duruma sürükler.

O nedenle bu konuyu çok özenle, dikkatle değerlendirmek durumundayız. Bu önümüzdeki ana konulardan birisidir. Türkiye herkesin inancını özgürce yaşadığı, herkesin dinini, imanını yerine getirdiği, ibadetini yaptığı, inancı dolayısıyla başı dik dolaştığı, özgür bir inanç ülkesi olacaktır. Ama Türkiye siyasetini dinin kavramlarıyla, dinin ilkeleriyle yönlendirme süreci içine sürüklenmemeyi başaracaktır, başarmalıdır. Hukukumuzu, eğitimimizi, adaletimizi, devlet yönetimimizi bu işin dışında tutmayı başarmalıyız. Bunu Batının çektiği acıları yaşamadan yapmalıyız. O Ortaçağın ızdıraqlarını Türkiye'mize yaşatmadan bunu gerçekleştirmeliyiz. Çok önemli bir çıkış noktamız var. Çok ileri bir aşamaya gelmiş durumdayız. Bunu hepimiz değerlendirmek zorundayız.

Değerli arkadaşlarım, bakın günümüz siyasetinin iki kutsal kavramı var. Bunlardan birisi din. Tartışma götürmez bir biçimde din insanoğlunun en temel özgürlük alanlarından birisi. İnsanın fikriyatı var, düşüncesi var. İnsanın inancı var, imanı var. İnsanın kimliği var, kendisi var. Bunların hepsi dokunulmaz, hepsi kutsal. İnsanı en üstün değer sayıyorum demek insan düşüncesine en yüksek değeri veriyorum demektir. İnsanı düşüncesinden dolayı ezmeyi, mahkum etmemeyi, yok saymamayı kabul ediyorum demektir. Çünkü insan sadece bir fizikten ibaret değil, elbette bir fizik var ama içinde bir düşüncede var. O da saygı değer.

Aynı şekilde insanın bir inancı var, imanı var. Devletin kimseye inanç dayatmaya hakkı yoktur. Devletin kimseye düşünce dayatmaya da hakkı yoktur. İnanç ve düşünce insanın kimliğidir, parçasıdır, devlet onun üzerinde devlettir. Devlet insanı tarif etme hakkına ve yetkisine sahip değildir. Devlet insanı yeniden tanımlama hakkına sahip değildir. İnsan kutsaldır, devlet işini yapacaktır. Yaparken de insanın müdahale edilmez alanları vardır. Devlet insanın inancına, imanına müdahale etmeyecek bu arada düşüncesine de müdahale etmeyecek, fiziğini de yok saymayacak, işkence yasak, eziyet yasak. İnsanın fiziki dokunulmazlığı da saygı değer. Gücü yeten gücü yeteni ezmeyecek. Devlet insanı ezmeyecek. Herkesin hukukuna saygı gösterecek. Devletin cezalandırma hakkı var. O ayrı bir olay. Ama cezalandırmak insanın fiziğini imha etme hakkını ortaya getirmez. Bakın, dünya hukuku, çağdaş hukuk ölüm cezasını da kaldırma noktasına geldi. Bu onu ortaya koyar.

Değerli arkadaşlarım, demokrasi kutsal kavram. Her şey demokrasi kriteriyle ölçülüyor, değerlendiriliyor. Demokrasiye uygun mu değil mi? Demokrasi en temel kavram haline geldi. Bu da çok doğal, çok güzel. Tabi demokrasi insanoğlunun yaşamının bir aşamasında ortaya çıkmış olan bir süreç. Yani demokrasiden önce de devlet var. Demokrasiden önce de hukuk var. Demokrasiden önce de insan var. Demokrasi kavramı daha ortaya çıkmadan da insan, düzen, siyaset, hukuk, devlet hepsi var. Hepsinin bir anlamı, önemi var. Demokrasi devletin yönetim biçimlerinden birisi. İnsanlar arası, insanla devlet arası ilişkinin çerçevesini ortaya koyan bir konu. Kutsal bir kavram.

Değerli arkadaşlarım, din ve demokrasi günümüzün iki kutsal kavramı. Ama bilinmelidir ki, aynı zamanda iki tuzağı da. Bunun da üstünde düşünün. Yani kutsal kavramlar çoğu kere herkesin yararlanmak istediği, kullanmak istediği kavramlardır. Çünkü çok etkindirler. Çok güçlüdürler. O kavramlar kendisini kabul ettirir, her kapıyı açar. Bunun getirdiği olanak daima en dikkatli, en sorumlu, en uygun biçimde kullanılmıyor olabilir ve çoğu kerede işte suiistimal

dedikleri, kötüye kullanma dedikleri, istismar dedikleri olay budur. Din istismarı diye şikayet ediyoruz. Din istismarı ayrı bir iş, dinin kutsallığı ayrı bir iş değil mi? Niye din istismar ediliyor. Çok kutsal olduğu için istismar ediliyor. Çok vaatkar. Potansiyeli büyük.

Aynı şekilde demokraside çok çekici bir kavram. Çok güçlü bir kavram. Günün en çekici temel siyaset kavramı değil mi? Demokrasinin istismarı yok mu? Suiistimali yok mu? Kötüye kullanımı yok mu? Madem demokrasi bu kadar güçlü, demokrasi diye diye bir takım yanlış amaçları, yanlış oluşumları itelemek, gerçekleştirmek yönlendirmek çabası yok mu? Buna karşıda dikkatli olmak gerekmiyor mu? Kavramlara teslim olmak yerine o kavramları sorgulamak gerekmiyor mu? Din dediği zaman durup, "sen ne diyorsun" demokrasi dediği zaman "ne demek istiyorsun" diye sormak gerekmiyor mu? Bu iki kutsal kavramın aynı zamanda iki önemli tuzak olabileceğine de dikkatinizi çekmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, bakın demokrasi nasıl tuzak olur? Eskiden demokrasi ve sosyal demokrasi deyince akla ne gelirdi? Yoksullukla mücadele, işsizlik, ekonomik ve sosyal sorunların çözülmesi, insanların daha çağdaş bir hayat olanağına kavuşabilmesi, onların şartlarının yaratılması, herkesin eğitim hakkına sahip olması, herkesin sağlık hakkına sahip olması, herkesin sosyal güvencesinin gerçekleştirilmesi değil mi?

SOSYAL DEMOKRASİNİN ÖZÜNDE, HERKESİN KİMLİĞİNE SAYGI VE HERKESİN EKONOMİK-SOSYAL GÜÇLÜKLERİN ALTINDA EZİLMEMESİNİ GÜVENCE ALTINA ALACAK BİR DÜZENLEMENİN BAŞARILMASI YER ALIR.

Ama son zamanlarda bilmem dikkatinizi çekiyor mu? Sol adına ortaya çıkan söylemlerin çok azı ekonomik ve sosyal içerikli bir söylem olarak kendisini gösteriyor. Yani artık sendikalaşma unutuldu, işçi hakları unutuldu, emeğin üstünlüğü yaklaşımı, söylemi unutuldu, yoksulluk artık kaçınılmaz bir gerçekmiş gibi kendisini herkese kabul ettirmeye başladı, işsizlik başedilmez, her yerde kendisini gösteren bir sorunmuş gibi ortaya çıktı. Daima bir takım insanların ekonomik ve sosyal statülerinin daha geriye gitmesinin kaçınılmaz olduğu hazmettirilmek istendi. Bir globalleşme, küreselleşme konuşuluyor. Dünya bilim ve teknolojiye olağanüstü sıçramalar yapıyor, olağanüstü büyük ufuklar fethediliyor. Üretim korkunç patlıyor. Tarımda üretim patlıyor. Sanayide üretim patlıyor. Sağlık alanında olağanüstü çözümler ortaya çıkıyor.

Ama bir bakıyorsun, o televizyonlarda gördüğümüz açlık manzaraları içinde kemikleri çıkmış, boynu bükük Afrikalı çocuklar. Yoksulluk, açlık günlük yaşamın bir parçası. Hastalıklar ortadan kaldırılmış değil. Diğer taraftan bilim teknoloji ve ekonomik potansiyel dünyada müthiş bir artış sergilemiş ama yoksulluk var, olmaya ve artmaya devam ediyor. İşsizlik var, olmaya ve artmaya devam ediyor. Hem ülkelerin içinde hem de dünya ölçeğinde yoksulluk kesinlikle ortadan kaldırılmıyor ve bu artık bir tartışma götürmez bir gerçek haline dönüşmüş bulunuyor.

Bir yandan bu sorunlar karşısında kaybolan duyarlılığa, duyarlılık zafiyetine, duyarlılığın kaybolmasına dikkatinizi çekiyorum. Sol ve sosyal bilinç açısından, dünyada sosyal demokrasi açısından bir başka noktaya dikkatinizi çekiyorum. Ne oluyor bu ortamda solun ve sosyal demokrasinin temel uğraşı? Ekonomik sorunlar mı, işsizlik mi, yoksulluk mu? Bırakın dünyayı, Avrupa'nın göbeğinde Arnavutluk da en büyük acılar yaşanıyor. En büyük yoksulluklar yaşanıyor. Küçücük bir yer. Sorunlarını çok rahatlıkla çözebilecek durumda ama acılar devam ediyor.

Ekonomik sorunlar, sosyal sorunlar devam ediyor. Gündeme ne geliyor? Etnik sorunlar. Solun yeni gündemi artık ekonomik kalkınma, refahın paylaşılması, insanlığın ekonomik sorunlarının çözülmesi olmaktan çıktı maalesef, yeni gündem ne oldu? Etnik kimlikler tartışması, etnik kimlikler kavgası. Azınlık yaratma çabası. Bu sanki çağdaş, ileri bir dünya yaratma anlayışımızın temel çıkış noktası gibi bir algılama ortaya çıkmaya başladı.

En son Brandt Almanya'da bu yoksulluk, işsizlik, ekonomik gelir dağılımı çarpıklığı konusunu ana gündem maddesi olarak kabul etmişti ve kuzey-güney diyalogu söylemini o zaman ortaya atmıştı. Kuzey kalkınmış güney yoksul. "Bu olmaz" diyordu Brandt. "Bizim misyonumuz, bizim görevimiz bu çarpıklığı ortadan kaldırmak" diyordu. "Sosyal demokrasinin, solun ana konusu budur" diyordu ve ona göre bir sosyal demokrasi tanımı ortaya koyuyordu.

Şimdi bunlar unutuldu. Kuzey-güney diyalogu unutuldu. Şimdi globalleşme. Globalleşmenin kaçınılmaz sonucu olarak ortaya çıkan yoksullaşan ülkeler, yoksullaşan toplumsal kesimler, işsizler vs. ve bunun karşısında etnik kimlik kavgası yapmayı ilerencilik zanneden bir anlayış, bir zihniyet. Bu tuzağa düşmeyelim. Yani Türkiye gibi henüz daha kalkınma, ekonomik bağımsızlığını gerçekleştirme mücadelesini tamamlamamış bir ülkenin gelecekteki yöneticileri, aydınları ve sahibi olarak sizler bu tuzağa sakın düşmeyin.

Bakın günümüzde demokrasi özgürlük hiç kuşku yok ki en temel kavramlar. O konuda hepimiz en ileri ölçüleri ülkemizde de uygulamak istiyoruz. Demokrasi insan hak ve özgürlükleri konusunda, çağdaş bir hukuk devleti oluşturma konusunda hiçbir eksiği içimize sindirmemiz mümkün değildir. Ama demokrasiyi ülkede yapay azınlıklar yaratma, ülkede yapay kimlik ayrıştırması yaratma süreci gibi anlamanın, varolmayan, ortaya çıkmış olmayan böyle bir ayrışmayı teşvik edecek, tahrik edecek, destekleyecek mekanizmaları, finansmanı, ilişkileri ülkeye dayatmayı ilerencilik, solculuk, sosyal demokratlık olarak sakın kabul etmeyin arkadaşlar.

Biz birbirimizi bütünlemeye çalışıyoruz. En yukarı düzeyde beraberliğimizi oluşturmaya çalışıyoruz. Bizi birbirimizden koparacak, geride kalmış olması gereken bir takım ayrışmaları gündeme tekrar getirecek, onun etrafında yeni kimlik tanımları ortaya koyacak bir çabayı ilerici, solcu ve sosyal demokrat bir çaba olarak görmüyoruz.

Bu çok temel bir olaydır. Dikkat edin çoğu çevrenin solculuk anlayışı, bu etnik ayrıştırmaya destek verme anlamında bir solculuktur. Hiçbir zaman işsizliği konuşmazlar. Yoksulluğu konuşmazlar. Eğitimsizliği konuşmazlar. Ona yönelik bir arayış içinde değillerdir. Bu tabii kalkınmış ülkelerinde işine gelen bir olay. Çünkü bedava bir dayanışma bu. Yardım yapacağına, destek vereceğine, ekonomisini düzeltmek için üzerine düşen sorumluluğu yerine getireceğine, önce sen kimliğine bir sahip çık, inanç ayrışmalarını yaşayın, etnik ırk ayrışmalarını ortaya çıksın demektir. Bedeli yok. Kimsenin bir yük üstlenmesi söz konusu değil bedeli ödeyecek olan sizsiniz. Bu tuzağa düşmemek lazım.

Değerli arkadaşlarım, bakın bu çerçevede Türkiye olarak biz çok sistematik taleplere ve dayatmalara maruz kalıyoruz. Yani bunları görüyorsunuzdur. Dış dünyayla ilişkilerimizde önümüze daima bu biçimde faturalar konulmaktadır. Tabii Türkiye'de bu faturaları ödemeye hevesli çevreler vardır. Onlarda problemin bir başka tarafını oluşturuyor. Bir yandan da işte biz görevimizi bunlara karşı en etkili biçimde yapmaya çalışıyoruz.

SOSYAL DEMOKRASİNİN GÜNDEMİ YOKSULLUĞUN YENİLMESİDİR. SOSYAL DEMOKRASİNİN GÜNDEMİ İŞSİZLİĞİN YENİLMESİDİR.

Sosyal demokrasinin gündemi, ülkede her çocuğun gidebileceği en ileri noktaya kadar, en iyi şekilde eğitilmesinin güvence altına alınmasıdır. Sosyal demokrasinin gündemi, tedaviye ihtiyacı olan herkesin hakkı olan sağlık tedavisine kavuşmasıdır. Sosyal demokrasinin gündemi, herkesin belli bir yaşa geldikten sonra çağdaş ölçüler içinde bir sosyal güvenlik hakkına, hukuka sahip olmasıdır.

Bunun yolları farklı olabilir. İlle devlet bunu yapacak diye ısrar etmek belki yerinde olmayabilir ama bu sonuç olmalıdır. Her çocuk okutulmalıdır. Her hasta tedavi edilmelidir. Her ihtiyar

sokağa bırakılmadığını arkasında toplumun dayanışmasının bulunduğunu görebilmelidir. Böyle bir dünya, böyle bir ülke, böyle bir gelecek sosyal demokrasinin geleceğidir.

Değerli arkadaşlarım, bir başka hassas noktaya da dikkatinizi çekmek istiyorum. Bu kimlik sorunlarının tartışıldığı, yaratılmak istendiği toplumlarda sistemli olarak o çabaların götürüldüğü toplumlarda ilginç bir manzara vardır. Önce bir defa hatırlayacaksınız Türkiye’de durduk yere Aleviler azınlıktır diye bir söylem dayatılmak istendi. Türkiye’de Aleviler ayağa kalktı, “Ne konuşuyorsunuz, ne demek Aleviler azınlık. Biz bu ülkenin, bu devletin, bu cumhuriyetin özüyüz, ruhuyuz. Biz azınlık değiliz. Biz bu toplumun bir temel unsuruyuz, bir parçasıyız” dediler. Hayır, siz azınlıksınız diye hala dayatmalar yapılıyor.

Kürtler azınlıktır dayatması da Türkiye’ye yöneltildi. Kürtler çıktılar, “Biz azınlık falan değiliz. Biz bu coğrafyanın, bu toplumun bir parçasıyız, hiç kimse bizi azınlık diye tanımlayamaz, bunu reddediyoruz” dediler. Buda olayın bir tarafı. Bu tuzaklara düşmemek lazım.

Başka bir yönü de şu; başlangıçta da konuştuk. Dini kimlik var, etnik kimlik var. Ulusal duyarlık var. Ulusal duyarlık, milli duyarlık ve dini duyarlık. Değerli arkadaşlarım, pek çok ülkede bu iki duyarlık paralel gider. Mesela çevremizdeki Ortodoks toplumlara baktığınız zaman milli duyarlıkla dini duyarlık birbirini sahiplenir. Birbiriyle tam bir bütünleşme içindedir. Hatta dini duyarlık daha da ileri bir milli duyarlık sergiler.

Bunu Rum Ortodoks Kilisesinin durumuna baktığınız zaman görürsünüz. Şimdi Kıbrıs’ta en fanatik milliyetçi oradaki Kilisedir. Onun dışında baktığınız zamanda, 1820’lerde Yunan isyanı sırasında, kiliseler çok belirleyici bir rol oynamıştır ve iş oralardan şekillendirilmiştir. Kiliseyle milli duyarlık beraber gelişmiştir.

Aynı şekilde Ermeni Kilisesi bakımından da durum odur. Orada da gene kilise ve milli duyarlık beraber gider ve herkes de doğal olarak her yerde sanki öyleymiş gibi bir algılama oluşur. Ama bizim tarihi deneyimimizde durumun bu olup olmadığına daha dikkatli bakmak lazımdır. Bizde maalesef milli duyarlıkla dini duyarlığın kritik dönemlerde karşı karşıya getirildiğine tanık olmuşuzdur. Buna da dikkatinizi çekmek istiyorum.

1.Dünya Savaşının sonrasında milli mücadele dönemini anımsayınız. İstanbul işgal altında, işgalin en yakın işbirlikçileri hilafet, şeyhülislamık, dini kurum ve kadrolar, fetvalar, milli mücadeleye yönelik Mustafa Kemal’in katlini vacip sayan fetvalar, alınan kararlar hepsi ortada.

Anadolu’ya baktığınız zamanda, gene maalesef çok geniş ölçüde bu anlayışın yansıdığını görürüz. Anadolu’da istisnai olarak bazı din adamları bilinir onlar, en meşhurlarından birisi Ankara’da Rıfat Börekçi’dir. Mustafa Kemal’i karşılayan, milli mücadeleye sahip çıkan. Amasya’da da gene benzer bir din adamı vardır.

Tek tük din adamları milli mücadeleye sahip çıkmışlardır. Milli mücadele Türkiye’deki dini dayanışmanın mutlak desteğine sahip olmadan götürülmek zorunda kalınmış olan bir mücadeledir. Elbette insanımız işgalden dolayı inancına, imanına yönelik bir tehdidi algılamıştır. Ona karşı bir tepki göstermiştir ve o tepki milli mücadeleyi ateşleyen temel çıkış noktası olmuştur. Doğru. Halkımızın değerleri, inançları bakımından manzara bu. Ama halkımızın inançları, değerleri üzerinde işgalcilerin, emperyalist güçlerin çıkarları doğrultusunda dini hiyerarşi, dini otorite milli mücadeleye karşı tahrik edilmek istenmiştir. Öyle değil mi?

Aynı şekilde cumhuriyetin kuruluşundan sonra ortaya çıkan iç isyanlarda, gene yeni bir milli devlet kurulması çabası sürdürülürken, nasıl inançların bazı dini otoritelerin katkısı ve desteğiyle bu çabanın engellenmek istediğini de anımsıyoruz. Değil mi?

Türkiye'nin milli kimliğine yönelik projesi olanların; Türkiye'de dikkatini yönelttikleri merkezlerin başında dini otoriteler, dini dayanışma potansiyeli maalesef ön plana çıkmaktadır. Türkiye'ye nüfuz edebilmenin, Türkiye'deki ulusal duyarlılığı aşabilmenin yolunu arayanların gözden kaçırmadıkları bir temel dayanak noktası olarak dini dayanışma duygusu onların hep gündeminde yer almıştır.

Böyle bir tavır Ortodoks Kilisesinde yoktur. Onlar tam tersine, mücadeleyi el ele verip yürütmüşlerdir. Biz aksine karşı karşıya getirilmek istenmişizdir. Daha ayrıntıya girmiyorum. Ama bu gözlemin sadece tarihe ilişkin bir tabloyu ifade etmekten ibaret bir gözlem olmadığını sizlerin kavrayacağınızdan da kuşku duymuyorum.

DEMOKRASİ KARNI TOK, SIRTİ PEK, BAŞI DİK İNSANLARIN REJİMİDİR.

Demokrasi karnı aç, namerde muhtaç, boynu eğik insanların rejimi değildir. Bilmem anlatabiliyor muyum? Çok temel bir olaydır. Demokrasiyi tehdit eden temel unsurlardan birisi, inanç sisteminin demokrasinin tartışma alanını geniş ölçüde işgal etmesidir. Yani eğer yapılan siyasi tercihi bir inancın gereği olarak sunabiliyorlarsa orada demokratik bir tartışmadan söz etmek olanağı yoktur. Bir insan inancından dolayı bir toplumda bir yere gelmesi gereken insan olarak takdim ediliyorsa bunun demokratik sürecin bir parçası olduğunu düşünmek mümkün değildir. O alan çünkü demokratik tartışmanın dışındadır. Onu gündeme getiriyorsanız, onu piyasaya sürüyorsanız inancınızı, imanınızı tamamen siyasi olması gereken bir tartışmanın, bir seçimin unsuru haline dönüştürmüşseniz demokrasiyi yozlaştırmaya başlamışsınız demektir. Bir tehdit budur.

DEMOKRASİDE PARA İLE SİYASET OLMAZ.

Demokraside kullanılabilir para daima sınırlı olmuştur. Kontrollü olmuştur. Denetlenebilir olmuştur. Şeffaf olmuştur. Çok para, hesapsız para, karanlık para siyaseti bozar. Demokrasiyi bozar. Para demokrasiyi işgal eder. Demokraside düşünceler yarışacak. Düşüncelerin karşısına reddedilemez ekonomik teklifleri koyduğunuz anda demokrasi gene yozlaşmaya başlamış demektir. O nedenle diyorum ki, demokrasi karnı tok, sırtı pek, başı dik insanların rejimidir. Demokrasi, sen gelersen bana ne vereceksin diyen bir anlayışın değil ben bu ülkeye ne verebilirim diyen anlayışın rejimidir.

Bakın, demokrasinin gelişme sürecinde ilk aşamada sadece vergi verenler oy kullanırdı. Değil mi? Derslerinizde okuyorsunuzdur. Bir süre sonra demokrasi insan hakkı, eşitlik anlayışı çerçevesi içinde ve zaman içinde ekonomik kalkınma, gelişme, vatandaşların, insanların ekonomik özgürlüklerini de kazanmaya başlamasıyla paralel olarak demokrasi bugün çağdaş dünyada devlete avucunu açmayan, namerde muhtaç olmayan, siyasetini devletle bağımsız bir şekilde kurmaya muktedir vatandaşların ortaya çıkışı ile birlikte bir anlam kazanmıştır.

Şimdi bu söyleyeceğim gene demokrasimizde gözönünde bulundurulması gereken ana kavramlardan birisidir. Tartışma götürmez temel dini inançlar ve herkesin içinde bulunduğu duruma göre önem taşıyan çıkar önerileri, anlamlı bir demokratik tartışmayı ciddi şekilde sıkıntıya sokar ve buda bizi demokrasinin yozlaşmasına taşır, götürür.

Değerli arkadaşlarım, birbirinden bir ölçüde bağımsız, kopuk ama çok önem taşıdığına inandığım siyasetimizin temel sorunlarıyla ilgili olduğumu düşündüğüm bazı ana noktalarda gözlemlerimi, değerlendirmelerimi size yansıtmaya çalıştım. Şunu bilmenizi istiyorum; Türkiye'nin bugün karşı karşıya bulunduğu ve yarın karşı karşıya kalacağı sorunların hemen hemen tümü bizim tarihimiz içinde şekillenmiş olağan sorunlardır. Yani hepsinin bir tarihsel süreci vardır, bir gelişi vardır, hepsi yaşanmıştır. Bu tarihi perspektif içinde günümüze bakarsanız her şeyi daha kolay yerine oturtabilirsiniz diye düşünüyorum.

Bu anlayışı bu alışkanlığı sizlerin kazanmasına gerek vardır kanaatindeyim. O nedenle sizlere tarihimize sahip çıkmamanızı, tarihimizi bütün ayrıntılarıyla en iyi şekilde öğrenmenizi önermek istiyorum. Bunu sadece bir vatandaş bilinci içinde değil, ülkenin geleceğine karşı sorumlu insanlar olarak mutlaka yapmak zorundasınız. Yani bunu herhangi bir Avrupalı ülkenin genci için gerekenin ötesinde sizin yapmanız lazımdır. Yani oralarda da her ülkenin tarihini öğrenmek her gencin görevidir. Ama sizin için durum farklıdır. Siz daha da fazla kendi tarihinizi, yaşadığınız olayları kavramak durumundasınız.

BU ÇERÇEVEDE BEN BU KONUŞMAMI BİTİRİRKEN SİZE BİR ÖDEV VERMEK İSTİYORUM. ÖDEVİNİZ ATATÜRK'ÜN BÜYÜK NUTKUNU OKUMAKTIR.

Okuduk zaten diye cevaplama eğiliminde olabilirsiniz, bir daha okuyun. Yani Türkiye bugünkü sorunlarla karşı karşıya ise bu demektir ki, Türkiye'de Büyük Nutuk yeterince okunmamıştır. Yani okumamış olanların okutulması lazımdır. Okumuş olanlarında bir daha okuması lazımdır.

O nedenle lütfen hiç üşenmeyin, bilin ki, onu okuduğunuz zaman yetişmek istediğiniz alan ne olursa olsun, ister doktor olmayı düşünün, ister mühendis, ister biyolog, ister sanat tarihçisi, ister öğretmen ne olmak isterseniz isteyin daha iyi olacaksınız. Eğer onu yeterince özümsemiş olursanız olacağınız şeyin çok daha iyisini olursunuz. O nedenle gönül huzur içinde size bunu öneriyorum. Size yararlı olacağını da çok iyi biliyorum.

Bunu niye öneriyorum? Bu önerinin gerekçesini **ATATÜRK** veriyor. Kemal **ATATÜRK** diyor ki, bu Nutuk'ta milletim için ve gelecekteki evlatlarımız için dikkat ve uyanıklık sağlayabilecek bazı noktaları belirtebilmiş isem kendimi bahtiyar sayacağım. Bu Nutkumla milli varlığı sona ermiş sayılan büyük bir milletin istiklalinin nasıl kazandığını, ilim ve tekniğin en son esaslarına dayanan, milli ve çağdaş bir devleti nasıl kurduğunu anlatmaya çalıştım. Bugün ulaştığımız sonuç asırlardan beri çekilen milli felaketlerin yarattığı uyanıklığın eseri ve bu aziz vatanın her köşesini sulayan kanların bedelidir. Arzu ettiğimiz gibi devlet kurduk diyor. Demek ki, ortada bir sıkıntı varsa o uyanıklık kayboluyor demektir. O duyarlık kayboluyor demektir. O uyanıklığı, o duyarlığı kaybedersek eser sıkıntıya girer. Bugün nasıl yapabildik zannediyorsunuz bunu diyor. Asırlarca felaketler yaşadık diyor. O felaketler bütün milletimizde bir uyanıklık, bir duyarlık, bir bilinç yarattı. O sayede bunu yaptık diyor.

Şimdi eğer siz diyorsanız ki, yeni sıkıntılı bir döneme giriyoruz, o duyarlığı tazelemekte yarar vardır. O nedenle bu sonucu Türk gençliğine emanet ediyorum diyor Atatürk. Çünkü biliyor ki, ülkenin geleceği konusunda belirleyici olacak olan onlardır. Atatürk Nutkunda elde ettiği sonucu, büyük eserini Türkiye Cumhuriyeti'ni ve ben eklemeliyim iki büyük eserim var derken kastetmiş olduğu CHP'yi sizlere emanet ediyorum.

O emanete layık olmak ve gereğini yapmak yani onun kurduğu cumhuriyeti yükseltmek ve yaşatmak, onun verdiği görevle inkılaplarının ve rejimin sahibi ve bekçisi olma sorumluluğu sizlerin omuzlarınızdadır.

Atatürk sizlere güvendi, bizde sizlere güveniyoruz. O nedenle sizlere Atatürk'ün bütün bu süreci en iyi şekilde anlatan Büyük Nutkunu okumayı bu eğitim programımıza katılmış olan bütün gençlerimize bir ödev olarak veriyorum. Hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

6.2.8.- GENEL SEKRETER ÖNDER SAV'IN BAŞBAKAN ERDOĞAN'IN ÜSLUBU HAKKINDA BASIN AÇIKLAMASI (13 ŞUBAT 2008)

Cumhuriyet Halk Partisi Merkez Yönetim Kurulu, Sayın Başbakanın bugün özellikle son günlerde yaptığı yeni konuşmaları değerlendirmiş ve bu konuşmalar karşısında Cumhuriyet Halk Partisi'nin sesiz kalmaması gerektiğine karar vererek, son günlerde dozunu giderek arttırdığı, Cumhuriyet Halk Partisi'ne ağır ve çirkin isnatlarda bulunduğu konuşmalara gerektiği, laik olduğu cevabı vermeyi uygun bulmuştur.

Başbakanın hakaretlerine karşı sesiz kalacağımızı sanıyorsa Başbakan bizi başkalarıyla karıştırıyor demektir.

Son zamanlarda, Sayın Başbakanın tedavisi gayri kabil bir hastalığa tutulduğunu görüyoruz. Bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olmaya çalıştığını görüyoruz. En kötü hastalık bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olma hastalığıdır. Başbakanı kısa zamanda bu hastalıktan kurtulsun diye dua etmekten başka yapacak şeyi yok Türkiye'nin.

Biz Sayın Başbakanın kimliğini, kişiliğini, nereden gelip nereye gittiğini çok iyi biliyoruz. Sütlüce mezbahasından bugüne nasıl geldiğinin hesabını veremeyenler, sahte evrak düzenlemenin, zimmetin, ihaleye fesat karıştırmının, kamu taşıma biletlerinde kalpazanlığın ve cürüm işlemek için teşekkül oluşturmanın hesabını veremeyenler, **Cumhuriyet Halk Partisine dil uzatamazlar.**

Cumhuriyet Halk Partisi'nin Genel Başkanından en sade üyesine kadar tertemiz bir geçmişi vardır. **O tertemiz, beyaz sayfalara Recep Tayyip ERDOĞAN'ın çirkin yazılar yazmasına asla müsaade etmeyiz.**

Külhanbeyi edasıyla konuşmak bir marifet değildir siyasette. Kasımpaşa'da futbol sahasında, külhanbeyi edasıyla konuşabilirsiniz ama bir ülkenin Başbakanıysanız, o edanızı unutmuş olmanız gerekir.

Ne yazık ki, Sayın Başbakan külhanbeyi edasını bırakabilmiş, untabilmiş değildir. Sağa sola saldırarak, medyaya göz dağı vererek, kimi köşe yazarlarını karalamaya çalışarak Türkiye'de kendi düşüncesinde olmayanları, aydınları suçlayarak hiçbir yere varamaz Sayın Başbakan.

Sayın Başbakan, son zamanlarda, hemen hemen herşeyin kurtarıcısı ve koruyucusu kendisiymiş gibi bir eda takınıyor. Sayın Başbakanın bu kurtarıcılık rolünden de çok kısa zamanda sıyrılması gerekliliğini kendisine tavsiye etmek durumundayız.

Türkiye, demokratik, laik cumhuriyet geçmişi belli, siyasete hangi yoldan geldiği bilinen, şu son zamanlarda da nasıl bir siyaset yürüttüğü görülen siyaset adamlarına asla teslim edilemez.

Hele hele, bu kabadayılık, külhanbeylik, belki Türkiye'de herkese söker ama biz Cumhuriyet Halk Partililere sökmez. Biz tarihin derinliklerinden gelen aydınlanma meşalesini elinde tutanların nesilleriyiz.

O aydınlanma meşalesini elinde tutanları hiç kimse sindiremedi. Mandacılar sindiremedi, ikinci cumhuriyetçiler sindiremedi, ılımlı İslamcılar sindiremedi, globalleşmeciler sindiremedi, küreselleştirmeciler sindiremedi. Nerede kaldı ki, Tayyip **ERDOĞAN** sindirecek.

İSMET Paşa'nın ünlü sözüyle buna yeltenenlere 'hadi canım sende' demekten başka yapılacak hiçbir şey yoktur.

Bir önemli konunun altını da çizmek isteriz. Laikliği, korumak sanki Sayın Recep Tayyip **ERDOĞAN**'a kalmış gibi bir eda içinde. Hem partisi hem kendisi. Laikliği Recep Tayyip **ERDOĞAN**'ın ne şekilde korumaya çalıştığını son bir hafta 10 gün içindeki gelişmeler çok yakından ortaya koymuştur.

Laiklik, öyle R. Tayyip ERDOĞAN'ın küçücük beynine sığmayacak kadar geniş bir kavramdır.

Laiklik, aklın öncülüğünde, bilimin ışığında, uluslaşmanın, egemenliğin ulusta olduğu koşulunun insan hak ve özgürlüklerinin olmazsa olmaz koşuludur, demokratik hukuk devletinin de temelidir, harcıdır.

Bunları bilmeden, laikliği tarif etmeye kalkmak, kendisini laiklik havarisi gibi sunmaya kalkmak hele hele Recep Tayyip **ERDOĞAN**'ın ağızına hiç yakışmıyor. Belki başka siyaset adamları söylese acaba bir bildiği mi var diyebiliriz. Ama biz bu konuda sabıkası olan Başbakanın hiçbir şey bilmediğine çok yakından tanık olmuş bir partiyiz.

"Öfke bir hitabet sanatıdır." diyor. Sayın Başbakan herhalde sanatın ne anlama geldiğini bilmiyor. Öfkeyle kalkan zararlar oturur. Sayın Başbakan da bu öfkesinden sonra hiç kuşkunuz olmasın zararlar oturacaktır. O takiye ustalığı da zarardan kendisini kurtaramayacaktır. Siyasetin içinde pişe pişe bugünlere geldik diyor. Aman Sayın Başbakan çok fazla pişmeyin sonra yanarsınız. Sizi kimse kurtaramaz.

Bizim Sayın Başbakanla ilgili kısaca Merkez Yönetim Kurulu'nda yaptığımız değerlendirmelerden yola çıkarak değinmek istediğimiz hususlar bunlardır. Çok teşekkür ederim.

Soru- Efendim Sayın Başbakan bugünkü konuşmasında Sayın Baykal'ı kastederek laikliği yozlaştırdı dedi. Bu konuda düşünceleriniz?

Önder SAV- Laikliği bir yozlaştıran var ama o **Deniz BAYKAL** değil. Laikliği yozlaştıran, Sayın Recep Tayyip **ERDOĞAN** ve onun çalışma arkadaşları. Laikliğin ne anlama geldiğini, Cumhuriyet Halk Partisi'nin ne ifade ettiğini demin söyledim. Sayın **Deniz BAYKAL**'ın da benim söylediğim Cumhuriyet Halk Partisi'nin tarifi içinde olan laiklikten farklı hiçbir şey söylemediğini herkes biliyor. Önce aynaya baksın Recep Tayyip **ERDOĞAN** kendisini görsün.

Soru- Cumhuriyet Halk Partisi'nin yanısıra, medya kuruluşlarına yönelik de bazı ithamları oldu Sayın Başbakanın. Buna yönelik değerlendirmeniz nelerdir?

Önder SAV- Kısaca ben konuşmanın bir yerinde galiba değindim. Yani medyaya da Sayın

Başbakanın kullandığı dilin pek yakışmadığını söylemeye çalıştım. Maalesef Sayın Başbakan işine geldiği zaman medya ile beraber. İşine gelmeyen medya Sayın Başbakana en ufak bir yollama yaptığı, Sayın Başbakana eleştiri yönelttiği zaman medya Sayın Başbakanın gözünde tu kaka oluyor. Son zamanlarda da kimi köşe yazarları, kimi gazetecilerimiz kendilerinin dünya görüşlerinden yola çıkarak, birikimlerinden yola çıkarak, Sayın Başbakanın iş tutuş tarzı konusunda eleştiri yöneltmeye başladılar. Çok doğrudur. Yani hep bir insanın övülmesi gerekmesede siyasilere, medya tarafından yerilmesini de göze almaları lazımdır. Eleştiriye de göze almaları lazımdır. Eleştirilenlerden de ders çıkartılması lazımdır. Ama Recep Tayyip Erdoğan'ın, Sayın Başbakanın eleştirilerden ders çıkartmadığını görüyoruz.

Soru- Başbakanın tavrı, üslubuyla ilgili Meclis de herhangi bir yol var mı denenebilecek?

Önder SAV- Üslubu beyan aynıyle insan. Her zaman Sayın Başbakan bu üslubunu sergiliyor. Meclis kürsüsünde de gayet tabi ki bu üslup karşılığını bulur. Hiçbir üslup karşılıksız kalmaz. Hele hele Cumhuriyet Halk Partisi kendisine yönelen, Genel Başkanına yönelen, mensuplarına yönelen hiçbir saldırıyı karşılıksız bırakmaz. Saldırı sözle saldırıyı kastediyorum tabi.

Soru- Efendim Sayın Başbakan idam gömleği ve çarşaftan bahsediyor. Yani bu yola çıkarken ölümü göze aldık şeklinde konuşmalar yapıyor. Bu tavrını nasıl değerlendiriyorsunuz? Siz mesela, böyle bir yola çıkarken ölümü, beyaz çarşafı sizlerde göz önüne alıyor musunuz? Sizin siyaset amacınızda böyle bir şey var mı?

Önder SAV- Biz tebliğ ve cihat aşamasından geçmedik. Sayın Başbakan o öğretime geldiği için bu dilleri kullanmayı sevebilir. Cumhuriyet Halk Partilerine bu diller yakışmaz. Teşekkür ederim, sağolun.

6.2.9.-“BÜLENT ECEVİT’İN” KAYBI NEDENİYLE GENEL SEKRETER ÖNDER SAV’IN TBMM’DE YAPTIĞI KONUŞMA (7 Kasım 2006)

Sayın Başkan, yüce Meclisin değerli üyeleri; gündem dışı söz alarak burada Sayın **Bülent ECEVİT**'in ölümü nedeniyle hem Hükümetin düşüncelerinin dile gelmesine hem Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki partilerin düşüncelerinin dile gelmesine katkı veren ve Sayın **Bülent ECEVİT**'in Devlet Mezarlığı'na gömülmesi konusunda yasa önerisini getiren Hükümete teşekkür ediyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi'nde milletvekilliği, bakanlık, başbakanlık ve genel sekreterlik, genel başkanlık görevlerini üstlenmiş olan Sayın Bülent ECEVİT'i yitirmenin derin bir üzüntüsü ve acısı içindeyim.

Hükümet gibi biz de, ölüm haberini alır almaz, **Cumhuriyet Halk Partisi** olarak bir heyet kurup, önce Gülhane Tıp Akademisi'ne, sonra Sayın **ECEVİT**'in evine, daha sonra da onun son genel başkanlığı yaptı **Demokratik Sol Parti**'ye giderek onu son yolculuğuna uğurlarken yardıma hazır olduğumuzu, yapmamız gerekenler varsa bunları yapmaya hazır olduğumuzu bildirdik.

Sayın ECEVİT, elli iki yıllık siyasal yaşamında, Türk siyasetine yeni bir söylem, yeni bir yöntem, yeni bir soluk getirmiş bir devlet adamıydı.

Şair kişiliğini siyasete taşımış, dürüst, aydın, ATATÜRK ilke ve devrimlerine, demokratik, laik Cumhuriyet'e gönülden bağlı bir siyaset adamıydı.

Nazik, efendi, zarif, hoşgörülü, sevecen kişiliğinin altında, kararlı, cesur, haklı düşüncelerinden ödün vermeyen bir siyaset ve devlet adamlığı kimliği yatmaktaydı. Türk siyasetine efendiliği, karşılıklı saygıyı ve uzlaşmayı, uzlaşmacı yolları getirmiş, bunun yanında, güzel, akıcı öz Türkçe'yi de siyaset sahnesine taşımayı bilmiştir.

1963 yılında -Sayın Bakanın da ifade ettikleri gibi- **Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasası, Sendikalar Yasası** gibi, çalışma hayatını çok yakından ilgilendiren yasaların çıkması için gösterdiği sonuç alıcı çaba ve başarı Türk çalışma hayatını yönlendirici olmuştur. Aradan geçen kırk üç yıla karşın, başta Zonguldak'taki maden işçileri olmak üzere, tüm işçiler, tüm gerçek sendikacılar, Bülent **ECEVİT**'i, unutmamışlar, unutmamışlardır. 38 yaşındaki genç bir siyasetçinin bu başarısının altında inançlı ve kararlı tutumu yatmaktaydı.

Daha 1968'deki bütçe konuşmasında -sözleri onu hep kovalamış, o sözlerini hep izlemiştir- o bütçe konuşmasında aynen şöyle diyordu Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde: "**Demokratik rejim içerisinde en kötü yönetimi, sağcı ve solcu bir dikta rejimi içindeki en iyi yönetime tereddütsüz tercih ederiz.**" Bugün mensubu olmakla iftihar ettiğimiz **Cumhuriyet Halk Partisi**'nin genel sekreteri olarak, o zaman, bu sözleri söylüyordu.

12 Mart 1971 muhtırasında, kendi siyasal düşüncesine ve ilkesine aykırı bularak, **Cumhuriyet Halk Partisi** yönetimiyle ters düşüp genel sekreterliği bırakması, kendine olan saygısının ve kararlılığının bir işaretiydi.

Sayın **ECEVİT**'in bu davranışı uzun yıllar eleştirilmiş, tartışılmış, değişik yorumlara neden olmuştur. Hemen söylemeliyim ki, o dönemde, ben ve şimdi **Cumhuriyet Halk Partisi'nde** aktif siyaset yapan pek çok arkadaşımız, istifayı doğru bulmuş, benimsemiştik. Sayın **Bülent ECEVİT** o günün koşullarında kurulmak istenen hükümetin oluşturuluş biçimine ve yöntemine karşı çıkmış, o oluşturuluş biçimine yol açan gelişmeleri benimsememişti. Ama, bu, **Bülent ECEVİT**'in daha önce yazdıklarıyla, söyledikleriyle çelişir bir davranış da olmamıştır.

Sayın **ECEVİT**, 1970 yılında yazdığı bir kitapta "**şimdi, Atatürkçü geçinen sözde devrimciler de, halkın dışına, hatta, halkın üstüne çıkmak ve üniformalıların adına, süngülerin adına sığınmak istemektedirler. Devrim yapabilmek için, sivilken askerliğe özenmektedirler. Barışçı ve halkçı bir devrim ancak halkla birlikte yapılır**" demişti.

Sayın **Bülent ECEVİT**'in **ATATÜRK**'e ve onun ilkelerine bağlılığını ve yaşamında bunun somut ve sayısız örneklerini verdiğini hepimiz bilmekteyiz. Ne diyordu Sayın **ECEVİT**: "**Biz, Atatürk'ün dirilmesini de, bir başka Atatürk'ün çıkıp başımıza geçmesini de bekleyemeyiz. Atatürk'ün meşalesi, Atatürk'ün ülküsüne doğru, onu şerefli omuzlarında taşıyan, kafalarında, yüreklerinde taşıyan genç kuşaklar tarafından yürütülmektedir ve yürütülecektir**" diyor.

Bu inanç ve kararlılıkla, 2 Mayıs 1999 tarihinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki yemin töreninde, bu kürsüde, Genel Kurul salonuna türbanla girip oturan Merve Kavakçı'nın davranışına şiddetle karşı çıkmıştır ve aynen şu sözler bu kürsüden tutanaklara geçmiştir: "**Burası, hiç kimsenin özel yaşam mekânı değildir. Burası, devlete meydan okunacak yer değildir. Lütfen, bu hanıma haddini bildiriniz!**" demişti ve ondan sonraki gelişmeleri hep beraber izledik.

Halka inanan, onun içine giren, siyaseti, kendisinin ve partisinin doğrularını onlarla bölüşmek isteyen bir siyaset adamıydı. Onun şu sözleri fevkalade kalıcıdır: "**Belli çıkarıcı çevreler, her yerde ve her dönemde, durumlarını sarsabilecek her yeniliğe karşı dikilmişler veya dikilmek istemişlerdir. Halkın din duygularını sömürerek istemedikleri her yeniliği dinle çelişirmiş gibi göstererek, o yenilikleri önlemeye çalışmışlardır. Yanlışlıkla yenilikleri önlemeye çalışırken de, zaman zaman halkı yanıltarak, onun desteğini alma olanağını da bulmuşlardır.**"

İlk Başbakanlık döneminde Kıbrıs'ın ve Kıbrıs Türk halkının çıkarlarının korunması gerektiğinde, tereddütsüz **Kıbrıs Barış Harekati'na** karar vermesi, Hükümet üyeleri ve askeri kesimi de buna inandırması, ikna etmesi, onun siyasal yaşamındaki önemli başarılarının başında gelmektedir. Kıbrıs konusunda kararlı, azimli ve sonuç alıcı tutumu, dış politikadaki başarısının en somut örneği olmuştur.

Sayın **Bülent ECEVİT**'in yılmaz ve yorulmaz kişiliğinin, mücadelesinin örneklerinden birisi, 1980 sonrası siyasi yaşamıdır. Direnci, çalışması ve başarıyı yakalaması sayesinde 1999 yılında tekrar Başbakanlık görevini üstlenmiştir.

Sayın **ECEVİT**, başarıyı da, yenilgiyi de yaşadı. Yenilgi karşısında sinmedi, durmadı, başarı ile de şımarmadı. Her ikisini de tevazu ile olgunlukla karşılamasını bildi.

Sayın **ECEVİT** de, neticede bir insandı, kuşkusuz. Her insan gibi onun da hataları, yanlışları, yanlılıkları olmuştur. Hatasız politika olmaz. Ama bugün, biz, hataları yanlışlıkları değil, iyilikleri, güzellikleri konuşmalıyız, diye düşünüyorum.

Sayın **ECEVİT**'le ilgili olarak ne güzel ne övücü sözler yazıldı dış ve iç basında.

Bakınız, BBC ne diyor: "**Bülent ECEVİT hem siyasal, sosyal, demokrat görüşlere sahip hem de milliyetçi bir liderdi. Türkiye'nin batı ile yakınlaşmasında, AB adaylığında büyük rolü oldu.**"

New York Times: "**Yaklaşık yarım yüzyıllık siyasi kariyeriyle, solcu ve ulusalcı olarak tanınan ECEVİT, kökten dinciliğe muhalifliğiyle, Türkiye'nin en laik Müslüman ülke konumunu korumasına yardımcı olmuştur.**"

Arap Televizyonu Gulf News: "**Siyasi kariyeri yarım asra uzanan solcu, milliyetçi ECEVİT, yolsuzlukların salgın gibi olduğu bir siyasi kültürde, dürüstlüğüyle çok saygı gördü**" diyor.

En etkileyici, en çarpıcı başlık ise iç basında: "**Dolar milyoneri olmayan tek Başbakan**" diyor. **Bu onur, ECEVİT ve onu sevenlere en büyük ödüdür.**

ECEVİT, gerçekten de sevenlerine şaibesiz, pırıl pırıl, yolsuzlukla, hortumculukla hiçbir ilgisi olmayan, bunların kenarından geçmeyen lekesiz bir şöhret bırakarak aramızdan ayrıldı.

11 Kasım 2006 günü işte böyle bir dürüst, şaibesiz siyaset adamını, devlet adamını sonsuzluğa yolcu edeceğiz.

Sayın ECEVİT'in kederli eşi Sayın Rahşan ECEVİT'e ve yakınlarına, uzun yıllar milletvekili, bakan, Başbakanlık yaptığı Türkiye Büyük Millet Meclisi ailesine, milletvekillerine, içinde, başında pek çok görevlerde bulunduğu Cumhuriyet Halk Partililere, Demokratik Sol Partililere, Türk sosyal demokrat hareketine, siyaset dünyasına ve Türk ulusuna baş sağlığı diliyorum. Hepinize sevgiler, saygılar sunuyorum.

6.3.- YASAMAYLA İLGİLİ KONULAR ve KONUŞMALAR

6.3.1.- CHP ANAYASA KOMİSYONU ÜYELERİNİN “ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİNE” KARŞI OY YAZISI

2/141 esas sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yasa Teklifi'yle ilgili olarak hazırlanan Komisyon Raporu'na aşağıda yazılı gerekçelerle muhalefet ediyoruz;

- Teklifin 1. maddesiyle, Anayasa'nın 10. maddesinin 4. fıkrasına, **bütün işlemlerinde** ibaresinden sonra gelmek üzere “**ve her türlü kamu hizmetlerinden yararlanılmasında**” ibaresi,
- 2. maddesiyle ise, yine Anayasa'nın 42. maddesine 6. fıkradan sonra gelmek üzere “**Kanunda açıkça yazılı olmayan herhangi bir sebeple kimse yükseköğrenim hakkını kullanmaktan mahrum edilemez. Bu hakkın kullanımının sınırları kanunla belirlenir.**” ibaresi eklenmiştir.

Teklifin genel ve madde gerekçelerinde;

- Yüksek öğretim hizmetlerinden kişilerin kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak ve herhangi bir nedenle ayrımcılığa tâbi tutulmadan yararlanmasının önündeki engellerin kaldırılmasının amaçlandığı,
- Yüksek öğretim kurumlarında kılık ve kıyafetlerinden dolayı bazı öğrencilerin eğitim ve öğrenim hakkının engellendiği, kronik hale gelen bu sorunun aşılma istenildiği, ülkemizde uzun bir süreden bu yana üniversitelerde bazı kız öğrencilerin başlarını örtmede kullandıkları kıyafetler nedeniyle eğitim ve öğrenim hakkını kullanamadıkları,
- Bu sebeple, kişilerin yüksek öğrenim hakkında kanunu önünde eşitlik ilkesi gereği hiçbir nedenle ayrımcılığa tâbi tutulmadan yararlanmasını sağlamak amacıyla teklifin düzenlendiği ifade edilmektedir.

Anayasa'nın başlangıç bölümünün 4. fıkrasında, 6. ve 11. maddelerinde;

- Kuvvetler ayrımının, devlet organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmeyip, belli devlet yetki ve görevlerinin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırla **medeni bir iş bölümü ve iş birliği olduğu** ve üstünlüğün ancak Anayasa ve kanunlarda bulunduğu;
- Hiçbir kimse veya organın kaynağını Anayasa'dan almayan bir devlet yetkisini kullanamayacağı;
- Anayasa hükümlerinin, yasama, yürütme ve yargı organlarının, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kuralları olduğu, kanunların Anayasa'ya aykırı olamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Bilindiği gibi; devletin şeklinin Cumhuriyet olduğunu düzenleyen 1. madde ile Cumhuriyet'in niteliklerini düzenleyen 2. maddesinin ve 3. madde hükümlerinin değiştirilemeyeceği ve değiştirilmesinin teklif dahi edilemeyeceği yine Anayasa'nın 4. maddesinde **açık ve âmîr** bir şekilde düzenlenmiştir.

Getirilen teklifin temel amacının; türban kıyafetinin üniversitelerde kullanılmasını sınırlayan anayasal ve yasal hükümleri ortadan kaldırmaya yönelik olduğu açıktır. Teklifin hem genel gerekçesinden ve hem de madde gerekçelerinden bu durum açıkça görülmektedir.

Kamuoyunun bilgileri dahilinde gelişen bir sürecin sonunda, AKP ve MHP gruplarının uzlaşmasıyla ortaya çıkan değişiklik metni; konuyla doğrudan ilgili olan anayasa hükümlerine aykırı olduğu gibi, yine konuyla ilgili ihtilafları doğrudan çözüme bağlayan Danıştay ve Anayasa Mahkemesi kararlarıyla, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) 06.01.1993 tarihinden bu yana ve en son 29.04.2004 tarihinde tesis edilen 7 kararının **hüküm ve sonuçlarını** ortadan kaldırmaya yöneliktir.

Daha da ötesi anayasamızın 2. maddesinde esasları belirtilen **Cumhuriyet, laiklik, sosyal hukuk devleti ve demokratik olma** ilkelerini ihlal eden, içeriğini boşaltan ve işlevsiz hale getiren niteliktedir.

Anayasa, Devlet yapısının temelidir. Devlet kuruluşlarının yapısı ve düzeni, bu kuruluşların yetkileri, görevleri ve birbirleriyle olan ilişkileriyle; devlet ve kişilerin hakları ve ödevleri, bu hukuksal yapının bütünü oluştururlar. İskeleti oluşturan bu hükümlerden bir veya birkaçının ihlal edilmesi, sistemin bütününe sakatlar. Bu anlamda, **Cumhuriyet olarak nitelendirilen devlet şekli**; temel ve anayasal kuruluşlarıyla, hak ve ödev kurallarından oluşan bir ilkeler topluluğudur. Anayasa'nın, Türkiye Cumhuriyeti'nin devlet şeklinin Cumhuriyet olduğunu düzenleyen 1. ve 2. maddeleriyle, bu maddelerin değiştirilemez, değiştirilmesinin teklif dahi edilemez olduğunu düzenleyen 4. maddesi **bu niteliktedir.**

Bu ilkeler manzumesinin en önemli ayağını ise lâiklik oluşturmaktadır.

- Bugün insaf, vicdan ve **sorumluluk sahibi olan** herkesin kabul ettiği temel gerçek şudur; Ortadoğu coğrafyasında ve Müslüman dünyada İslamiyet'in en güzel yaşandığı ülke Türkiye'dir. Bu tablo lâiklik sayesinde gerçekleşmiştir. **Lâiklik**; inançların ve mezheplerin birbirine tahakkümünü ve baskısını önleyen, her tür inancın yaşanmasını esas alan, hedefleyen ve teminat altına alan bir değerler sistemidir.
- Cumhuriyet tarihi boyunca hiçbir zaman din ve vicdan özgürlüğünü engelleyen bir yapılanma ve kurumsal süreç söz konusu olmamıştır.
- Kadınlarımızın günlük hayatta, özel ilişkilerinde, ortak toplumsal alanlarda; başı açık, baş örtüsü ya da türban ile tercihlerini yapmalarına hiç kimsenin bir diyeceği olamaz. Bu tercih, kendi kararlarıdır ve **saygıdeğerdır**. Bu konuda zaten bir ihtilaf da yoktur.

O halde sorun nedir?

Sorun, belli bir siyasi kadronun, **kutsal dini değerlerimizi** istismar ederek, **siyasi ve dini sembolleri** kamu yönetimine ve **işlevsel mekanlara – kamusal alana** taşımak istemesinden kaynaklanmaktadır. Böyle bir sürecin ise; lâiklik ilkesine temelde aykırı olmasının yanında, **toplumsal bölünmeyi, ayrımcılığı ve kutuplaşmayı** yaratması kaçınılmazdır.

Gerek Anayasa'nın yukarıda sözü edilen açık hükümleri, gerek başlangıç hükümleri ve nihayet Cumhuriyet'in kuruluş felsefesi hep birlikte değerlendirildiğinde; Anayasa'nın değişmez- değiştirilemez hükümlerinin ihlali yanında, TBMM İktüzüğü'nün 38. maddesinin de açık bir şekilde ihlal edildiği görülmektedir.

Yapılmak istenen değişikliklerin; ister **türban** adıyla, ister '**çene altı**' formülüyle ifade edilsin veya kılık kıyafet engelini kaldırma amaçlı olarak ifade edilsin; sonuçta, bu tür bir sembolün kullanılması, bunu takmamayı tercih edenler üzerinde **baskı ve dayatma unsuru** haline gelecektir. Gerek ulusal mahkeme kararları ve gerek AİHM kararlarıyla sabit olduğu üzere, Türkiye özelinde, "**türban veya benzeri dini simgeler**", Türk siyasal hayatında **siyasi sömürü** aracı haline gelmiştir. Bu tür kıyafetler, **kamusal- işlevsel alanlarda**, bunu giymeyen kişilere yönelik bir tehdit oluşturmaktadır. Üniversitelerde türban takılması artık başlı başına "**güçlü bir dini ve siyasi simge**" niteliğini kazanmıştır.

Türban, bütünüyle masum bir alışkanlık ve kıyafet tercihi olmaktan çıkarak, **kadın özgürlüğüne ve cumhuriyetimizin temel ilkelerine karşı bir dünya görüşünün simgesi** haline gelmiştir. Bu ifade ve tespiti, Leyla Şahin dosyasında Türkiye Cumhuriyeti Devleti adına beyanda bulunan **dönemin Dış İşleri Bakanlığı 19 Kasım 2002 tarihli dilekçede** ifade etmiştir. Böylesine önemli bir tespit ve kabulde bulunan bir siyasi **kadronun**, gelinen süreçte ise türban ve bağlı sembolleri siyasette ve kamu yönetiminde kullanmak istemesi; **çarpıcı olduğu kadar kaygı vericidir.**

Bu sosyal ve siyasi sürecin, yasal-anayasal himaye altına alınmak istenmesi ise, Devlet'in ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ihlâl edecektir.

Başta Başbakan, Hükümet, AKP mensubu milletvekilleri, belediye başkanları olmak üzere muhtelif düzeydeki siyasi iktidar mensuplarının değişik tarihlerdeki söz ve eylemleri göz önüne alındığında; Cumhuriyet'in temel niteliklerinin **"olmazsa olmaz"** koşulu olan laikliğin işlevsiz hale getirilmek istendiği açık bir şekilde görülecektir.

Başbakan ve iktidar mensuplarının bu yöndeki söylem ve eylemleri, MHP Genel Başkanı Bahçeli ve diğer yetkililer tarafından da **"inanç hortumculuğu"** olarak adlandırılmıştır. Bu gözlem ve tespiti yapan bir siyasi kadronun, gelinen süreçte bu hortumculuğu **yasal-anayasal** himaye altına alma girişimine destek vermesini ve **hasada dönüştürmek istemesini ise;** Türk siyaseti adına talihsiz bir süreç olarak görüyor ve **inanç hortumculuğuna iştirak** olarak nitelendiriyoruz.

Kamu-Devlet yönetiminde **"belli okul mezunları, belli meslek mensupları, belli tarikat ilişkilerini"** esas alarak kadrolaşmayı önemli bir aşamaya getiren AKP kadrolarının, 58. ve 59. Hükümetlerin Başbakanlık Müsteşarı ve 23. Yasama dönemi İstanbul Milletvekili olan **Ömer Dinçer'in** 1995 yılında yayınladığı **"21. Yüzyıla girerken Dünya ve Türkiye Gündeminde İslam"** başlıklı makalesi; bugünkü Türkiye fotoğrafının bir özeti. **Anılan makalede;**

- Fethullah Hoca, Nurculuk Hareketi, Süleymanlık ile gönüllü vakıf ve tarikatların öneminden ve kamusal olarak **himaye edilmesi** gereğinden söz edilmiş,
- Türkiye Cumhuriyeti'nin temel ilkelerinin önemini kalmadığı,
- Cumhuriyet kavramının aslında fazla bir önem ifade etmediği,
- Globalleşmenin olduğu her yerde mahalli kültürlerin gelişmeye başladığı, ülkemiz için ise mahalli kültürün İslam olduğu, globalleşme ne kadar artarsa İslamlaşmanın da o kadar artacağı, ulusal devlet fikri yerine artık bölgesel devletlerin olduğu bir yapının söz konusu olduğu,
- **Laiklik ilkesinin yerini İslam ile bütünleşmeye terk etmesi gerektiği,**
- **Tebliğ Cemaatiyle, Cemaat-i İslami** hareketlerinin daha akıllı koordine edilmesi gerektiği,
- Hem **kültürel öncelikli** İslami hareketlerin ve hem de beraberinde **siyasal öncelikli** İslami hareketlerin uygulanması gerektiği;
- Ancak bu takdirde **iktidara yürünebileceği**, ifade edilmektedir.

Kabul etmek gerekir ki, bu görüşlerin özü ve esası, kaçınılmaz olarak ideolojik ve faşizan bir parti devleti yapılanmasıdır.

Hükümeti- Başbakan'ı yasal anlamda doğrudan temsil eden Başbakanlık eski Müsteşarı olan Ömer Dinçer, 22. Yasama Dönemi'nde, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin bir numaralı bürokrati olduğu dönemde de bu görüşlerinin arkasında olduğunu ifade etmiştir.

Yani salt akademik bir görüş çerçevesinde değerlendirme yapmadığını, bu görüşlerini ve ideolojisini Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin en üst düzeydeki bürokrati olarak da uygulama

noktasında **gayret, amaç ve bürokratik organizasyon** içinde olduğunu samimi bir şekilde ifade etmiştir. **Bu yolda ciddi bir mesafe alındığı gerçektir.**

Doğaldır ki, bu mesafe Hükümet'in himayesiyle alınmıştır.

- **Başbakan'ın ve üst düzey AKP yetkililerinin muhtelif açıklama ve eylemleri;**
- Başbakan, eşi ve kızının neden türban taktığını yurtdışında açıklarken **"eşim ve kızım inançlı Müslüman'dır"** diyerek, aslında kamu yönetimine-toplumsal olaylara nasıl **ayırıcı** bir bakış açısıyla baktığını, Türkiye Cumhuriyeti'nin tüm yurttaşlarının **Başbakan'ı olduğunun idrâkinde olmadığını,**
- **"Velev ki siyasi simge olsa ne fark eder!"** diyerek, hukuktan ve demokrasiden ne kadar uzak olduğunu, **"bihaber olduğunu", "dayatmacı-faşizan bir anlayışa"** sahip olduğunu göstermektedir.
- **"Özel alan, ortak-toplumsal alan ve kamusal-işlevsel alan"** kavramları konusunda da **kavram kargaşası** içinde olan Başbakan'ın; bu anlayış ve eylemleri, **gerek merkezi yönetim ve gerek yerel yönetimler anlamında,** tüm yönetim kadrolarını etkileyecek ve yönlendirecek boyutlardadır.
- **Meclis eski Başkanı Arınç'ın;** 2005 yılı 23 Nisan etkinliklerindeki laiklik değerlendirmesi, bu değerlendirmeden sonra Başbakan'ın **"Hele dur, acele etme, her şeyin bir zamanı var!"** yönündeki değerlendirmesi...
- Başbakan'ın, lise öğrencilerine **türban desteği telefonları ve bunun medyada yer alan özel sunuşları,**
- **Madrid konuşmasından sonra;** Anayasa Komisyonu üyesinin AKP Kadın Kolları Başkanı Milletvekilinin ve İl Belediye Başkanı'nın söz ve eylemleri...
- 2002–2008 döneminde 6 yıl boyunca, 2002 tarihine kadar Cuma günleri camilerde yapılan **organize eylemlerin** bir anda kontrol altına alınması...
- Hükümetin, özellikle Milli eğitim Bakanı'nın altyapısını oluşturduğu **Yücel Aşkın** dosyasında gelişen süreç ve yaşanan dram...

Bu süreç, benzeri yöndeki pek çok somut olayla daha da çoğaltılabilir.

Ortada olan gerçek şudur; merkezi hükümet gücü, yerel yönetim yapılanması, bağımlı hale getirilen bir bölüm basın-medya yapılanması ve kamu yönetimindeki yandaş-siyasi yapılanmalar ile bu yönde **ciddi bir inisiyatif sağlanmış** durumdadır.

Getirilen teklif ve Komisyon Raporu; Anayasanın değiştirilemez, değiştirilmesi teklif dahi edilemez nitelikteki **1. 2. ve 4.** maddelerine açıkça aykırıdır. Cumhuriyet'in özünü ortadan kaldıran, içeriğini boşaltan bir teklif ve rapor söz konusudur.

6. maddenin son fıkrasıyla bağdaşmayan, **yok hükmünde olan** bir yönü de vardır.

Keza, Anayasanın **bağlayıcılığı ve üstünlüğünü** düzenleyen 11. maddeyle; temel hak ve özgürlüklerin, kişilerin ödev ve sorumluluklarını ortadan kaldıramayacağını, bu özgürlüklerin hiçbirisinin demokratik ve laik cumhuriyeti ortadan kaldırmayı amaçlayan faaliyetler biçiminde kullanılamayacağını düzenleyen **12. maddenin 2. fıkrası, 13. madde ve 14. maddenin 1. fıkrasına da aykırıdır.**

Daha da ötesi, getirilen teklif; Devlet'in **sosyal ve siyasi temel düzenini** kısmen de olsa **din kurallarına dayandırma ve nüfuz sağlama** amacına yönelik olmakla, dini veya din duygularını **istismar etmeye** yönelik olmakla; belli bir kesim ve sınıfa **imtiyaz yaratmayı** amaçlamakla ve nihayet bunun devamında kaçınılmaz olarak **ayırıcılığa** yol açmakla; Anayasanın **24/son maddesine de aykırıdır.**

Nihayet, Anayasanın 174. maddesinde düzenlemesi yapılan **İnkılap Kanunlarının** delinmesini amaçlayan bir teklif söz konusudur.

Öte yandan; getirilen teklif, teklifin sistematığı bakımından da **tutarlı değildir.** Anayasanın 40. maddesinin 3 ve 4. fıkralarında; eğitim ve öğretimin, Atatürk İlkeleri ve İnkılapları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, devletin gözetimi ve denetimi altında yapılacağı, bu esaslara aykırı eğitim ve öğretim yerleri açılmayacağı, eğitim ve öğretim hürriyetinin Anayasaya sadakat borcunu ortadan kaldırmayacağı **açık ve âmir** bir şekilde düzenlenmiş olduğuna göre; bu düzenlemenin hemen devamında 7. fıkra adı altında , yukarıda sözü edilen **ilkeleri delmeye yönelik bir düzenleme yapılmasının;** kamu yönetimi sorumluluğuyla da bağdaşmayacağı açıktır.

Bu şekilde bir düzenleme yapılmak suretiyle, **teklif sahipleri ve Komisyon, kendilerince Anayasanın değiştirilemez, değiştirilmesi teklif dahi edilemez nitelikteki 1,2 ve 4. maddelerini bu yolla aşmayı amaçlamışlardır.** Bu yönüyle de, kamu yönetimi sorumluluğu ve ciddiyeti adına sorgulanması gereken bir durumun olduğunu ifade etmek istiyoruz. Bu süreç dahi, teklif sahiplerinin, yerel seçimler öncesi ve sonrasında bu konuyu **hasada** dönüştürmek amacıyla hazırladıklarını gösteren **ibret verici bir olgudur.**

Teklifin kabulü halinde bir diğer kaçınılmaz süreç ise şudur;

- Hukuk, tıp ve başka fakültelerde başı kapalı bir şekilde, türbanlı veya benzeri formlarla yapılacak bir eğitimin sonucunda; bu kişiler doğal olarak şu talepte bulunacaklardır; **“Ben yargıç, savcı, avukat, doktor, kaymakam, vali olmak amacıyla bu eğitimi yaptım. Bu meslekleri icra etmeyeceksem, bu eğitimi almamın ve hayatımı buna göre yönlendirmenin ne anlamı olabilir, bu sebeple Anayasanın 49 ve 70. maddeleri uyarınca, kamu hizmetine girme talebinde bulunuyorum.....”** diyeceklerdir.
- Bu takdirde ise, türban ve benzeri dini ve siyasi simgelerin kamu yönetimine taşınması ve **toplumsal bölünmenin, ayrımcılığın** kontrol edilemez süreçler kazanması söz konusu olacaktır.
- Anayasanın başlangıç bölümünün 4. fıkrası, 6,7,11. maddeleri hep birlikte değerlendirildiğinde ve esasen demokrasinin gereği olarak; **kural koyma-norm koyma** yetkisinin **münhasıran TBMM’ne ait olduğu** açık ve tartışmasızdır.
- Ancak, TBMM bu yetkisini yukarıda sözü edilen kurallar çerçevesinde kullanacaktır. TBMM’nin yetkisi **mutlak değildir.** TBMM’nin bu yetkisi yukarıda sözü edilen **kuralların yanında Anayasanın 90/5, 138/son ve 153 /son maddeleriyle sınırlıdır.** Yukarıda açıklaması yapılan Danıştay kararları, Anayasa Mahkemesi kararları ve nihayet 6.1.1993 tarihinden başlayıp 29.4.2004 tarihine kadar devam eden **7 adet Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları hep birlikte değerlendirildiğinde;** türban ve benzeri çağrışımlar yapan sembollerin, **dini ve siyasi** niteliği sebebiyle, kamu yönetiminde **ayrımcılığı, bölünmeyi ve devamında da baskıyı ve kutuplaşmayı** yaratması kaçınılmazdır. Kamu düzeni, telafisi mümkün olmayacak ölçülerde ihlâl edilmiş olacaktır.
- Danıştay, Anayasa Mahkemesi ve AİHM tarafından verilen tüm kararlara dayanak teşkil eden sosyal ve siyasi şartlar, mevcut iktidarın, 58 ve 59. dönemlerde **Başbakanlık Müsteşarından başlayarak gerçekleştirdiği ve organize ettiği yapılanma sebebiyle daha da ciddi ve ağır boyutlara ulaşmış durumdadır.**

Açıklanan sebeplerle;

yukarıda anlatımı yapılan diğer maddelerin yanında; Anayasanın değiştirilemez, değiştirilmesi teklif dahi edilemez nitelikteki 1,2 ve 4. maddelerine **açıkça aykırı olan,** başta **lâiklik olmak üzere Cumhuriyet’in temel niteliklerini ihlâl**e yönelik olan teklif ve komisyon raporuna muhalefet ediyoruz.

Atila EMEK   **Mehmet Ali ÖZPOLAT**   **Turgut DİBEK**   **Atilla KART**   **Şahin MENGÜ**
Antalya M.V.   İstanbul M.V.   Kırklareli M.V.   Konya M.V.   Manisa M.V.

6.3.2.- GN. SEKRETER ÖNDER SAV'IN, “ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ KANUNU'NUN İPTALİ KONUSUNDA” CHP'NİN BAŞVURUSU SONRASI BASIN AÇIKLAMASI (27 Şubat 2008)

“Yazılı basın, medyamızın değerli temsilcileri. Cumhuriyet Halk Partisi bugün tarihi ve önemli bir görevi yerine getirmek için Anayasa Mahkemesi'ne gelmiş bulunuyor. Biraz önce Grup Başkanvekillerimiz Sayın Kemal **ANADOL**, Sayın Hakkı Suha **OKAY**, Sayın Kemal **KILIÇDAROĞLU**'yla birlikte iptal istemimizi ve yasama meclisinde yapılmış olan değişikliğin yok hükmünde sayılması talebimizi Anayasa Mahkemesi'ne vermiş bulunuyoruz.

Aslında 6 Şubat 2008 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisindeki birleşimde Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu yapılan değişikliğin Anayasanın 4. maddesinde tanımı yapılan, 2. maddesine yollaması yapılan Anayasanın değiştirilemez ve değişiklik teklifi yapılamaz maddelerine yönelik değişiklik konusunda siyasal iktidarın ve onunla birlikte hareket eden bir diğer siyasi partinin dikkatini çekmiştik.

Ancak 1984 yılından buyana Danıştay, Anayasa Mahkemesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarında, o kararların ışığında bir uygulama bütünlüğüne gelmiş, açıklığa kavuşturulmuş olan türban konusu maalesef Sayın Başbakanın 'velevki türban siyasi bir simge olsun ne fark eder' sözleriyle kritik ve ilginç bir aşamaya gelmiş. Kimi siyasi partileri de bağlar duruma gelmiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu konularda bu zamana kadar gerekli uyarı görevlerimizi yapmış bulunuyoruz. Artık konu yargı aşamasına gelmiş bulunuyor.

Şu anda önünde bulunduğumuz Yüksek Mahkeme, verdiği kararları kesin olan ve kararları yasama, yargı, yürütme organları, idare makamı, gerçek ve tüzel kişileri bağlayıcı olan bir yüksek yargı kuruluşudur.

Şimdiye kadar Anayasa Mahkemesi pek çok önemli ve tarihi karara imza atmıştır.

Bizim bugünkü başvurumuz niteliği itibariyle öncelikli görüşülmesi gereken başvurulardandır. Anayasa'nın 4. maddesinde değiştirilmesi teklif hadi edilemeyecek, değiştirilemeyecek olan maddelerin sayılmış olması her türlü yasama, yürütme ve yargı organlarını bağlayıcı niteliktedir. Yasak olan bir değişikliği önermek önerilse bile o değişiklik doğrultusunda bir yasama tasarrufu yapmak olanaksızdır. Yasama organının böyle bir yasağa karşı anayasa değişikliği yapması kendisine anayasanın tanıdığı yetkiyi aşması anlamına gelir.

Anayasanın bir başka maddesi, 6. maddesi. Hiç kimse ve hiçbir organın anayasanın kendisine tanımadığı yetkiyi kullanma olanağını vermemektedir. Böyle bir yetkinin, yasama yetkisinin kullanıldığından yola çıkarak başvurumuzu yapıyoruz. Yasama meclisinin verdiği karar hukuk dolanılarak anayasaya karşı hile yolu kullanılarak gerçekleştirilmiş bir tasarruftur. Bu aynı zamanda hukuken olanaksız bir değişikliktir.

Ayrıca, hukukun üstünlüğü ilkesine aykırı olmasının yanında bir başka anayasa kuralını da, bir başka anayasa maddesini de çiğneyici niteliktedir. Anayasamızda ayrıca mahkeme kararlarına yasamanın, yargının, idarenin uyması zorunluluğundan bahsedilmektedir. Oysa 1989 yılında yeni Anayasa Mahkememizin verdiği bir kararda, açıkça üniversitelerde dini amaçlı örtünmenin serbest bırakılmasına ilişkin tasarruf iptal edilmişti. Bu Anayasa

Mahkemesi kararına rağmen o Anayasa Mahkemesi kararını değiştirmek, etkisiz kılmak çabaları doğrusu hukukun üstünlüğü ilkesiyle hiç bağdaşmamıştır.

O Anayasa Mahkemesi kararında pek çok şey vurgulanmış. Üniversitelerde dini amaçlı örtünmenin serbest bırakılmasına ilişkin hüküm iptal edilirken 2. maddedeki değiştirilemez, değiştirilmesi teklif dahi edilemez laiklik ilkesine de çok önemli yollamalar ve vurgulamalar yapılmıştır. O kararda laikliğin orta çağ dogmatizmini yıkarak aklın öncülüğü, bilimin aydınlığında özgür ve demokratik gelişmenin, uluslaşmanın, egemenliğin, ulusal bağımsızlığın, insanlık temelinin ve olmazsa olmaz koşulu olduğu demokratik hukuk devletinin bir yaşam tarzı olduğu vurgulanmıştır laikliğin.

Böyle önemli bir Anayasa Mahkemesi kararı ortadayken 4. maddenin değiştirilemez, değiştirilmesi dahi teklif edilemez sözlerine karşın yapılan değişiklik 2. maddeyi dolanma değişikliğidir. 2. maddeyi tadil etme değişikliğidir. Dolaylı olarak 2. maddeyi işleme hale koyma değişikliğidir.

Getirilen değişikliğin gerekçesinde bu değişikliğin üniversitelerdeki öğrencilerin kıyafetiyle ilgili olduğu açıkça yazılmaktadır. Türbanın üniversitelerde serbest bırakılmasının yaratacağı sıkıntılar türban takanların türban takmayanlara karşı bir baskı unsuru oluşturacağı, hatta ona omuz verenlerin bu baskıyla yetinmeyip türban takmayanlara daha değişik yollardan baskılarını arttırmasını davet edici niteliktedir. Endişemiz odur ki, üniversitede bilimsel özgürlüğün yerini dinsel inanca dayalı tartışmalar alacak ve üniversitelerde kimi basın organlarımızın yazdığı gibi bir kaos yaşanmaya başlanacaktır. Bunların yaşanmamasını diliyoruz.

Denilebilir ki, deniliyor ki aynı zamanda. Bu değişiklik Anayasa Mahkemesi'ne sadece biçim açısından getirilebilir. Biçim açısından, usul açısından nelerin ne şekilde karara bağlanacağını bizim burada, bu yüksek yargının önünde tartışmamız hiç uygun olmaz. Kuşkusuz o konuda bizim başvurumuz üzerine gerekli kararı Yüce Anayasa Mahkemesi verecektir.

Ancak, geriye dönük olarak Anayasa Mahkemesi'nin kararlarına baktığımızda değişiklik tekliflerinin yanısıra, yasaklanan hükümlerinde bir biçim kuralını oluşturacağı, biçim kuralına gireceği yazılmıştır.

Şimdi yasaklanan bir hükmü delmeye çalışmak, anayasanın değiştirilemez, değiştirilmesi bile teklif edilemez maddelerini değiştirmek o maddeleri işlevsiz kılacaktır. O maddelerin üzerine anayasanın koyduğu güvenceyi, koyduğu örtüyü kaldıracak. Bundan sonra benzeri değişiklik teklifleri yapılmaya devam edilecektir.

Bizim henüz anayasa değişikliği yayımlandıktan sonra, 23 Şubat'ta Resmi Gazetede yayımlandıktan sonra bugün 4. günündeyiz. Daha 4 Mart'a kadar başvuru süresi olmasına karşın sorumlu bir siyasal parti olarak, toplumda yaşanan karmaşayı görerek, tartışmaları görerek üniversitedeki kamplaşmayı, ayrışmayı görerek başvurumuzu bugün, zamanımız dolmadan yapmayı uygun bulduk.

Çünkü görüyoruz ki, kimi üniversitelerimiz anayasa değişikliğinin Resmi Gazetede yayımlanmasını yeterli görmekte. Üniversitelerimizin pek çoğu da bunun yeterli olmadığını, 42. maddede yapılan değişikliğin aslında açıklığa kavuşturulması gerektiğini, ona dayanılarak yasağın delinmesinin bir suç oluşturacağını vurgulayarak üniversitelerinde türban yasağını uygulamaya devam etmektedirler.

YÖK Başkanı, bu tür uygulamaları üniversite rektörleri hakkında kılık kıyafet serbestisini gerçekleştirmedikleri gerekçesiyle Türk Ceza Kanunu'nun 106. maddesine göre tehdit ettikleri gerekçesiyle cezalandırılacaklarını söylemekte ve onlara talimatlar

yağdırmaktadır. Bu talimat yok hükmündedir. Ceza hukukunun temel kuralı yasalara aykırı talimat dinlenmez. Üniversite rektörlerimizde anayasa değişikliği doğrultusunda Anayasa Mahkemesi kararlarının halen varlığını koruduğunu düşünerek böyle bir yasağı dinlememişlerdir ve dinlemeyeceklerdir.

Bu ve benzeri tartışmalar biran önce konuyu anayasa yargısının önüne getirmemizi gerektirmiştir. Biz başvurumuzda sadece 4. maddenin getirdiği 2. maddenin değiştirilemez, değiştirilmesi dahi teklif edilemez maddesinin, o değişikliğin iptalini değil aynı zamanda yok hükmünde olmasını talep ettik. Çünkü anayasadaki yasağı yok sayarak getirilen bir değişiklik hukuken yok hükmündedir. Aynı zamanda da önümüzdeki süreçte biraz önce değindiğim karmaşanın, ayrışmanın, toplumsal huzuru bozmaya yönelik davranışların biran önce önünün alınabilmesi amacıyla ve ileride giderilmesi olanaksız zararların doğmaması için yürürlüğü durdurma isteğimizi de dilekçemize eklemiş bulunmaktayız. Bundan sonrası yüce yargının vereceği karara bağlıdır. Teşekkür ederim.

SORU: Yokluk talep ettiniz galiba. Yokluk talebinizle ilgili Anayasa Mahkemesi'nin daha önce verdiği bir içtihat var mı dilekçenizde?

Önder SAV- Hepsini ekledik. Anayasa Mahkemesi'nin değindiğim konulara yönelik olarak vermiş olduğu kararları, hem 80 öncesi kararlarını, hem 80 sonrası kararlarını dilekçemize eklemiş bulunuyoruz.

SORU: Sayın Sav, ne kadar bir süre bekliyorsunuz efendim bu mahkemede yürürlüğü durdurması en azından?

Önder SAV- Şimdi açıklamamın bir yerinde değindiğim gibi, bu başvuru yine anayasa hükmü içinde öncelikle ele alınıp incelenmesi gereken başvuru türlerindedir. Yürürlüğü durdurma talebinde de bulunmuş durumdayız. Her iki koşul birlikte düşünüldüğü zaman Anayasa Mahkememizin bizim bu başvurumuza öncelik tanıyacağını ümit ediyoruz. Öncelik tanıyacağını sanıyoruz.

Tabi bizim Anayasa Mahkemesi'ne yol göstermek, onlara akıl vermek haddimize değildir. Anayasa Mahkememiz yerleşmiş kararlarıyla ne yapacağını çok iyi bilen, işi ne şekilde ele alacağını, ne şekilde sonuçlandıracağını bilen bir yüksek mahkemedir.

SORU: Bir haftada çıkar galiba efendim.

Önder SAV- Onu bilemem. Ben bir zaman koymak istemem. Haddimde değil. Kimsenin de haddi değil. Bu yüce çatıya müdahale olur o.

SORU: YÖK Başkanının konuşmaları dosyada yer alıyor mu Sayın Sav?

Önder SAV- YÖK Başkanının konuşmalarını dosyaya almadık. Ama YÖK Başkanının bu tür davranışının, yaratılmakta olan huzursuzluk ortamının bir delili olarak sunduk. Bir delil olarak değiniyoruz ona. Kısaca değiniyoruz.

SORU: Sayın Sav, daha önce Sayın Genel Başkan 367 kararıyla ilgili olarak aksi bir karar çıkarsa kaos olur dedi. Sizde biraz önce kaostan bahsettiniz.

Önder SAV- Hayır. Şimdi bakın yanlış söylemeyin. Kararla bir yorum yapmamaya özen gösteriyorum. Ben hukukçuyum. Bu çatıya da saygısı olan bir hukukçuyum. Yıllardır bu camiada değerli arkadaşlarımızla beraber bulundum. Kaos, toplumda çıkan kaosu kastediyorum ben. Yoksa yargı kararının sonrasına yönelik hiçbir değerlendirme yapmadım. Yapmayı da istemem.

6.3.3.- TBMM'DE "TÜRBAN İÇİN ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ" GÖRÜŞMELERİ

"GENEL SEKRETER ÖNDER SAV'IN" KONUŞMASI

Sayın Başkan, yüce Meclisin değerli üyeleri; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 63'üncü maddesi uyarınca vermiş olduğum önerenin Sayın Başkanlıkça işleme alınmasını şükranla yâd ediyorum, kendilerine çok teşekkür ediyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, cumhuriyet tarihimizin önemli oturumlarından, önemli birleşimlerinden birini daha gerçekleştiriyor. Çok masum ve sıradan bir Anayasa değişikliği gibi sunulmaya çalışılsa da üç maddelik değişiklik, sıradan, basit, bir Anayasa'ya değişikliği değildir.

Değişiklik teklifi, metninde ismen yazılı olmasa da üniversitelerde türbanın serbest bırakılmasına yönelik bir tekliftir. 1984 yılından bu yana, Danıştay, Anayasa Mahkemesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları, bu kararlarda ele alınan konularla konu açıklığa kavuşturulmuş, türban konusu, "Velev ki türban siyasi simge olsa ne fark eder?" sözleri üzerine, yeni ve kritik bir aşamaya gelmiştir.

Türbanı "**dinî kökenli siyasi bir simgedir**" anlayışından yola çıkılarak üniversitelerde serbest bırakmaya çalışmak, tabii, Türkiye Büyük Millet Meclisi içinde ve dışında bu anlayışı bölüşen yol arkadaşlarını da bir araya getirmiştir.

Yüksek Mahkeme kararlarına aykırı olarak getirilmek istenen düzenleme, üniversiteleri, bilimsel özgürlüklerin değil inançların konuşulacağı, ayrımcılığın ve çatışmaların yaşanacağı alan hâline getirecektir kuşkusunu taşıyorum.

Üzülerek söylemek isterim ki, türban tartışmaları, sadece üniversitelerle sınırlı kalmayacak, tüm topluma yayılacak, cumhuriyetin kazanım ve birikimleri türban tartışmalarıyla kemirilmeye çalışılacaktır.

Türbanla ilgili değişikliğe karşı olmamız, inançları gereği örtünenlere saygımızı ötelemesiz. Anadolu kadınının yüzyıllardır taktığı baş örtüsüyle türbanı eş değer tutmak yanlıştır. Türban bir simge olarak benimsenir ve "Müslüman kadının kimliğidir." algılamasına oturtulursa, türban takmayan üniversite öğrencisi veya kadın Müslüman sayılmaz yanılığısına varılabilir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kararlarında değinildiği gibi, Türkiye'de, İslami türbanın, bunu takmayanlar üzerinde baskı oluşturabileceği gerçeği unutulmamalıdır. Yine aynı kararda "Laik üniversiteler öğrencilerin kıyafetlerine ilişkin kurallar vazettiğinde, belli kökten dinci hareketlerin yükseköğretimde kamu düzenini bozmamasını yahut başkalarının inançlarına tecavüz etmemesini temin etmelidir" denilerek, düzenlemenin sakıncaları vurgulanmaktadır.

Görüşülecek olan Anayasa değişikliği metninde -teklifinde- her türlü kamu hizmetlerinden yararlanmakta eşitlikten söz edilmekle "**Kanunda açıkça yazılı olmayan herhangi bir sebeple kimse yükseköğrenim hakkını kullanmaktan mahrum edilemez.**" denilmekte

"**Bu hakkın kullanımının sınırları kanunla belirlenerek**" denilip, Anayasa'nın 2. ve 4. maddelerine aykırı bir düzenlemenin yolu açılmaktadır. Anayasa değişikliğini teklif etmeyi düzenleyen Anayasa hükümleri birer biçim kuralı olduklarına göre, bunu yasaklayan bir kuralın dahi bir biçim kuralı olduğuna kuşku yoktur. Çünkü bu yasak, belli sayıda Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesinin, esasında kendileri için bir hak teşkil eden ve niteliği bakımından da bir yasama işlemi olan Anayasa değişikliği teklif etmelerini önlemektedir.

Başka bir deyimle, değişiklik teklifi değişmezlik ilkesi ile çatışıyorsa, Anayasa'da gösterilen şekil şartlarına uygun olarak yöntemi içinde yürütülecek ve şayet çatışıyorsa hiç yapılamayacak, yapılmış ise yöntemi içinde yürütülemeyecek, yürütülmüşse kabul edilip kanunlaşamayacaktır. Bu aktardığım konu Anayasa Mahkemesi'nin kararıdır, 4. maddedeki değişmezlik yasağına da açıkça aykırıdır. Teklif, bize göre, yapılmamalıydı, buraya da gelmemeliydi, gelememeliydi. Anayasa'ya karşı hile niteliğini taşımaktadır. Çoğunluğa dayanarak Anayasa'nın tebdili, taşıyıcı niteliğini de taşımaktadır.

Milletvekillerinin olmayan yetkiyi kullanmaları da mümkün değildir. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri elbette yasama faaliyetlerinde bulunacaklar, elbette Anayasa değişiklikleri verecekler. Ama kendilerine Anayasa'nın vermediği bir yetkiye dayanarak teklif hazırlayıp, çoğunlukla bunu Parlamentodan geçirmenin ileriye dönük sakıncalarına değinmekte yarar görüyorum.

Düzenlemeye karşı Yargıtay Başkanlar Kurulu da düşüncelerini belirtmiştir ve Yargıtay Başkanlar Kurulu bu düzenlemenin tamamen Anayasa'nın laiklik ilkesine karşı olduğunun altını çizmiştir.

Ayrıca, değişiklik teklifi Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulmadan, kimi siyasilerin verdiği güvenceler herhâlde Anayasa'lardan, yasalardan üstün değildir. Benim de beğendiğim, sevdiğim bir siyaset adamı "ilk, orta ve liselerde türbanın kullanılmayacağını, liselerin kapısından türbanın giremeyeceğini söylüyor, devlet dairelerinde başı kapalı kadınlar çalışmayacak, başı örtülü olarak da üniversiteye giden bir kız ileride devlet dairesinde çalışacağını düşünmesin." diyor. Tabii, bu güvenceler buza yazılan yazı gibidir, kısa zamanda unutulur, bu yasaklar da aşılır ve delinir. Bu sözlerle "Ne delinecek, -herhâlde- onlar anlamaz, biz daha iyi anlarız." mı demek istiyor siyasiler?

Cumhuriyetin vazgeçilmez temel dayanağını oluşturan laiklik ilkesinin ve yüksek mahkeme kararlarıyla çerçevesi çizilmiş olan laikliğin doğrudan ve dolaylı düzenlemelerle zayıflatılması kesinlikle kabul edilemez.

Yargıtay'ın, yargı kuruluşlarının kararlarını yok sayarak geçiştirmeye çalışmak çok haklı gerekçelere dayanmaz. Tabii, bu sözlerle karşı türbanla nasıl siyaset yapılacağını, altını çizerek, örneklerini vererek topluma duyurmanın da pek yararı yoktur. Bazılarına göre belki, din ulemasına sorarak bunu çözmek daha mümkün olabilir,

Ellerine geçirdiklerini sandıkları yetkiyi Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kullanmadan önce çok dikkatli davranmaları gerekir.

Tabii, türbanla nasıl siyaset yapılacağını çok kaba örnekleri de sergilenmektedir. Bir siyaset adamı "**Biz bunun sonuçlarına razıyız, biz ne yaptığımızı biliyoruz; maliyetini de, bedelini de ödemeye hazırız, hasadını da yapacağız.**" diyor. Korkarım, türban üzerinden siyaset yaparak hasada çıkanlar, amiyane tabirle, haşat olacaktırlar. Ellerine geçirdiklerini sandıkları elma şekerini Adalet ve Kalkınma Partisi yiyecek, sapı da hasada çıktığını sananların elinde kalacaktır.

Tabii, deneyimli siyaset adamları da endişelerini dile getiriyor, türban ortaklarını uyarıyor, **"Toplumunu kamplara bölmeyin, yol yakırken dönün, bindiğiniz alamet sizi kıyamete götürür."** diyor. Kimi siyaset adamları da Anayasa'nın ve hukukun üstüne çıkarak hukukun üstünlüğünden habersiz sözler söylemek cesaretini gösterebiliyorlar. **"Güvence biziz, laik sistemi bizler savunuyoruz."** diyebiliyorlar. Bu kürsüde İsmet Paşa olsaydı, herhalde **"haydi canım sen de"** der, geçer giderdi.

Laiklik klasik tanımıyla din ve devlet ayrılmasından daha geniş kapsamlıdır. **Laiklik hukuk devletinin olmazsa olmaz koşuludur. Aklın öncülüğünde, bilimin ışığında, uluslaşmanın, ulusal egemenliğin, çağdaşlaşmanın temel harcıdır, şemsiyesidir. O şemsiye delinirse herkes sağanak altında kalır.**

Bu anlamdan, bu tariftan yola çıkıldığında, **tarikât şeyhi Hikmetyar'ın önünde diz çöken siyasetçiler asla laikliğin güvencesi olamazlar.**

1912 yılında Ziya Gökalp'in yazdığı meşhur **"Askerin Duası"**nı değiştirerek, dejenere ederek **"Minareler süngümüz, kubbeler miğferimiz, camiler kışlamız."** diyen siyaset adamları laikliğin güvencesi olamazlar.

Kimileri toplumda aymazlık, dalgınlık, dikkatsizlikle laikliğe karşı geliyorlarsa, onlar yüce **ATATÜRK**'ün deyimiyle **"gaflet"** içindedirler.

Kimileri sapkınlık, doğru yoldan ayrılma gibi nedenlerle laikliğe karşı çıkıyorlarsa, onlar **"dalalet"** içindedirler.

Kimileri yaptıklarının nereye vardığını, demokratik hukuk devletinin olmazsa olmaz koşulu olan laiklik ilkesini delegeceklerini, yok edeceklerini bilerek davranıyorlarsa, onlar tam **"hıyanet"** içindedirler.

Gaflet, dalalet, hıyanet içinde olmayalım. Yol yakırken bu teklife ret oyu verelim...

“GRUP BAŞKAN VEKİLİ HAKKI SUHA OKAY’IN” KONUŞMASI

Bugün, bu çatı altında, cumhuriyet tarihimizin en önemli toplantılarından birini yapıyoruz ve özgürlükler için getirilen bir düzenleme bugün Ankara sokaklarında özgürlükleri kısıtladı. Şu an, Ankara sokaklarında güvenlik tedbirleriyle vatandaşlar rahat hareket edemez hâlde. Bu, nasıl bir özgürlük hâli? Bunu da takdirlerinize sunuyorum.

Bugün, temel tartışma konumuz, dün 71. yılını kutladığımız Anayasa'mızın laiklik ilkesini etkisiz hâle getirmek için getirilen iki siyasi partimizin ortak teklifidir.

Laiklik karşıtı akımlar cumhuriyet kurulduğundan beri vardır ve bundan sonra da olmaya devam edecektir. Türkiye, 80'li yıllardan itibaren dış kurgulu bir oyunun odağı hâline getirildi. Gelişen süreçte, tüm demokrat, ilerici, cumhuriyetçi kesimler tasfiye edilmeye çalışıldı. Karşı devrimciler, oluşan iklimde sistemden beslendi, palazlandıkça palazlandı, dış destekle daha da büyüdü. Bazı kesimlerin baş tacı yaptığı tarikat, cemaat önderlerinin, hatta okyanus ötesinden Türkiye'ye hükmetmeye çalıştığına tanık olduk.

Şimdi sorumluluk mevkisinde olan bir zamanların İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı bile "Tutturmuşlar, laiklik elden gidiyor. Yani bu millet istedikten sonra tabii elden gidecek yahu. Sen bunun önüne geçemezsin ki. Millete rağmen bu yürümez zaten." şeklindeki görüşlerini, rahatlıkla bir zamanlar toplumla paylaştı. Şimdi, bu sözlerin sahibi "Laikliğin güvencesi biziz." diyor ve toplumun kendisine inanmasını bekliyor.

Laikliğin güvencesi Anayasa'dır, Anayasa'nın değişmez hükümleridir, laiklik kimseye emanet edilemez.

2002 seçimlerinde başa gelen siyasi iktidar, önce devlet aygıtını dönüştürmeye çalıştı. Devlet aygıtını dönüştürüp kuvvetlendiğini düşündüğü noktada, laik, demokratik cumhuriyeti törpüleyecek adımlar attı. Direnç gördüğü noktada geri çekilerek yeni hamlelere hazırlandı. Bu siyasi iktidar, topluma halüsinasyonlar göstererek siyasi kimlik oyunlarına girişti. Kimi zaman muhafazakâr oldu, kimi zaman demokrat oldu, kimi zaman milliyetçi oldu, kimi zaman da liberal oldu. Bu kimlik farklılaşmasıyla, her siyasi ideolojiden besleme destekçileri de kotarmayı amaçladı. Kamu kuşatıldı ve "Türkiye Cumhuriyeti'nin başlangıçta ortaya koyduğu bütün temel ilkelerinin yerini daha katılımcı, daha ademi merkezî, daha Müslüman bir yapıya devretmesi zorunluluğu ve artık bunun zamanının geldiği düşüncesindeyim." diyenler, devletin en üst makamlarına getirildi. Şimdi de aramızda parlamenter olarak görev yapıyor.

Eşi türbansız kamu görevlisi istisna hâline getirildi. Millî Eğitim Bakanlığı hallaç pamuğu gibi atıldı. Belediyeler eliyle mahalle baskısı kuruldu. Anadolu'nun birçok bölgesinde Ramazan aylarında yemek yiyecek lokanta bulunmaz oldu. Bütün bunlar mevzuatla oynamadan, yürütme gücüyle yapıldı.

Cumhuriyetin değerleri yerine normalin bu tarz yaşam olduğu belleklere kazınmak istendi. Bunda başarılı olunduğunu da üzülerek ifade ediyorum. Tüm anayasal organlara savaş açıldı, zamanı geldikçe birer birer ele geçirilmeye çalışıldı. Şimdi geldiğimiz noktada, Türkiye tam bir kırılma noktasına taşındı. Toplum, Müslüman olan-olmayan, inanan-inanmayan, dinin gereklerini yerine getiren-getirmeyen şeklinde kamplara bölündü. Cumhuriyet kurulduktan sonra oluşan toplumsal barışın yerini gerilim siyasetiyle toplumun farklılıklarından siyasi rant sağlama girişimleri aldı. Bu açıdan, siyasi iktidar ve bir muhalefet partisinin attığı bu adım

Türkiye'deki karşı devrim odaklarını cesaretlendirecek çok önemli bir adım olduğunu düşünüyorum.

Bu teklif, ardından birçok şeyi tetikleyecek bir fünne mahiyetinde, kabul edilmesi durumunda diğer taleplerin nerede duracağını kimse garanti edemez. Adı takiyeciye çıkan, bir gün söylediğini öbür gün inkâr eden bir siyasi akımın sözüne kimse inanamaz. Kaldı ki, daha teklif Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde görüşülmeden gerçek niyetlerini ortaya koyan açıklamalara tanık olduk. Biraz evvel Grup Başkan Vekilimiz Sayın Anadol ifade etti, Isparta Belediye Başkanının söylediklerinden bahsetmeyeceğim. Anayasa Komisyonu Üyesi Konya Milletvekilinin, Kadın Kolları Başkanı Gaziantep Milletvekili AKP'li arkadaşlarımın söylediklerini bir kez daha tekrar etmeyeceğim. Bunlar belleklerde ve zabıtlarda yerini buldu. Ama sadece bu milletvekilleri değil, Anayasa'mızın değiştirilmez maddelerini değiştirmeye yönelik Anayasa değişikliğinin teklif edilemeyeceğini söyledik. Anayasa Komisyonu'nda bu tartışıldı gerek Sayın Anayasa Komisyonu Başkanı gerekse Sayın Başbakan Yardımcısı tutanaklara geçen ifadeleriyle kafalarının ardındakileri kelimelere döküverdi. Komisyon çalışmalarına yansıyan bu konuşmaları, Genel Kurul tutanaklarına da yansımaları için ve bir kez daha tarihe not düşülmesi için aynen Komisyon tutanakları ifadeleriyle okuyacağım. Komisyonda Manisa Milletvekilimiz Sayın Şahin Mengü'nün, değişikliğin Anayasa'nın ilk üç maddesini açıkça arkadan dolanmaya yönelik olduğunu belirtmesi üzerine, Sayın Kuzu aynen "Konuşmaların yani geneli çok güzel de 'açıkça' lafı pek iyi gitmedi orada. Açıkça yapamayız çünkü. 'Açıkça' deyince, açıkça teklif nasıl getirilir, böyle bir şey olabilir mi yani? İlk dört maddede açıkça teklif burada nasıl görüşülür?" Sayın Kuzu 'açıkça' kelimesine takılarak, kendi ağzıyla, değiştirilmesi teklif edilemeyecek bir konuda teklif getirilemeyeceğini, ancak kendi getirdikleri teklif ile bu işi arkadan dolanarak yaptıklarını itiraf ediyor.

Benzer bir kabulü Sayın Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek de yaptı. Anayasa Komisyonu çalışmaları sırasında Sayın Çiçek yaptığı konuşmada "Bu teklifi getirenlerin laiklikle bir problemi yok" dedikten sonra, teklifin laiklikle ilişkilendirilmesini "Bu, Anayasa Mahkemesi'ne 'Bunlar bu iş için getirildi.' demek noktasında delil hazırlamaktan ibarettir. Biz bu tuzağa düşmeyiz." Yani hazırlar, tedbirlerini almışlar "Aman tuzağa düşmeyelim." diye. Muhtemelen sizlere de bu ikaz edildi, sizlere de tembih edildi: "Aman laf atmayın, olmadık bir şey söylemeyin." diye. "Biz bu tuzağa düşmeyiz." diyor. Anayasa Komisyonu Başkanı, Başbakan Yardımcısı aslında niyetlerinin Anayasa'nın değiştirilmez hükümlerinin arkasından dolanmak olduğunu kabul ve tevil yoluyla ikrar ediyorlar. Bunlar Anayasa Komisyon tutanaklarında aynen yer alıyor.

Bu teklif, karşı devrim yanlılarını cesaretlendirecek, yeni bir konuma taşıyacak içerikte, cumhuriyetle bir hesaplaşma amacı gütmektedir. Anayasa'nın değiştirilemez hükümlerini arkadan dolarak değiştirmeye yönelik olduğundan, bu teklif "yok" hükmündedir. Bu açıdan, Sayın Teziç'in belirttiği gibi, Anayasa'nın değiştirilemez maddelerini, başka maddeleri değiştirerek dolanmak, etkisiz kılmak, usul saptırmasıdır ve Anayasa'ya karşı hiledir. Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'nün "Anayasaya uygunluğun incelenmesi" başlıklı 38. maddesinde de, tasarı ve tekliflerin ilk önce Anayasa'nın metin ve ruhuna uygun olup olmadığının incelenmesi ve aykırı olduğu takdirde maddelerin müzakerelerine geçilmeden reddedilmesi gerektiği hükmüne yer verilmiştir. Bu açıdan, bu teklif, Anayasa Komisyonu'nda da ve dolayısıyla da şu an görüşmekteyse de hatalıdır. Şu anda Anayasa'ya aykırı bir görüşmeyi gerçekleştiriyoruz.

Bu konuyla ilgili, Anayasa Mahkemesinin 1975 tarihli bir kararında da şu değerlendirmede bulunulmuştur: Anayasa'nın 91.maddesine göre kanun teklif etmeye Bakanlar Kurulu, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri yetkili oldukları hâlde, Anayasa'nın değiştirilmesi ancak Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının en az üçte 1'ince yazılı olarak teklif edilebilir. Demek ki, Anayasa'nın 9.maddesinde Anayasa değişiklikleri için öngörülen teklif yasağı doğrudan doğruya yasama Meclisi üyelerini ilgilendirmektedir. Tanım ve o nitelikte bulunan

Anayasa değişikliklerini teklif etmeyi düzenleyen Anayasa hükümleri birer biçim kuralı olduklarına göre bunu yasaklayan bir kuralın dahi biçim kuralı olduğundan hiç kuşku yoktur. Başka bir deyimle, değişiklik teklifi değişmezlik ilkesiyle çatışmıyorsa Anayasa'da gösterilen şekil şartlarına uygun olarak yöntemi içinde yürüyecek ve şayet çatışmıyorsa hiç yapılmayacaktır. Yapılmış ise yöntemi içinde yürütülemeyecek, yürütülmüş ise kabul edilip kanunlaşamayacaktır.

Özetlemek gerekirse, Anayasa, Anayasa'nın üstünlüğünü ve bağlayıcılığını sürdürmek ve Anayasa'ca saptanan şekil şartları ve yöntemi dışında değiştirilmesini önlemek amacıyla hükümler düzenlemiştir. Anayasa'nın değişik 148.maddesiyle Anayasa değişikliklerinin Anayasa'da gösterilen şekil şartlarına uygunluğunu denetleme yetkisinin Anayasa'yı yargısal denetim yoluyla korumakla görevli Anayasa Mahkemesi'ne tanımakla güdülen erek de budur.

Yukarıda açıklandığı üzere, 9.madde de yer alan yasak kural da bir şekil şartı olduğundan 1696 sayılı Kanun'un dava konusu maddeleri diğer şekil şartları açısından, bu yasak açısından da Anayasa'ya uygunluk denetiminden geçirilmelidir.

Değerli milletvekilleri, biraz evvel, değerli teklif sahibi grupların başkan vekilleri tarafından 1982 Anayasası sonrası kimi Anayasa maddeleri arasında rüchaniyyet olmadığına dair Anayasa Mahkemesi kararları ifade edildi. Ama, bilirsiniz ki, o Anayasa Mahkemesi'nin hiçbir kararı Anayasa'nın ilk dört maddesiyle ilgili değil. Eğer Anayasa'nın ilk dört maddesiyle ilgili rüchaniyyet olmadığına ilişkin bir Anayasa Mahkemesi kararı varsa, merakla bekliyorum, bu kürsüde, zannederim, onu da getirirler, ifade ederler. Yani bir bilgi kirlenmesini de önlemek istiyorum. Anayasa Mahkemesi kararı, Anayasa'nın değiştirilmez maddeleriyle çelişen Anayasa değişikliği tekliflerini biçim kuralı sayılması gerektiğine ve Anayasa Mahkemesi'nin görev alanına girdiğine de kuşku bırakmamaktadır. Tüm bu gerçekler ortadayken iki siyasi partimiz niye bu işe soyundu? Sayın Başbakanın bir lafı vardır, çok sık kullanıyordu: "Kazan kazan politikası." Biz, bu politikanın Türkiye'ye bugüne kadar bir şey kazandırdığını görmedik, ama bu konuda eğer bu değişiklikler yargıdan dönerse olabilecekleri şimdiden görüyoruz. Sayın Başbakan ortaya çıkacak ve diyecek ki: "Cumhuriyet Halk Partisi engelledi." meydan meydan dolaşacak, yerel seçim öncesi türban olayını yine oya dönüştürmeye çalışacak, yani din üzerinden siyasi rant çalışmaları devam edecek; olmadı, yerel seçimden sonra "Yine deneyeceğim." diyecek.

Sayın milletvekilleri, bunun halkı karşı karşıya getirmek olduğunu niye düşünmüyoruz? Türkiye'nin yaşamsal sorunları dururken kriz üzerinden siyaset yapmanın, bu ülkeyi kamplara bölmenin kime ne yararı var? Bu, sorumlulukla bağdaşır mı? Teklifin hukuk normları arasına girmesinden sonra din eksenli devlete doğru gidiş hızlandırılacak, yeni değişiklik talepleri gündeme gelecektir. Bu konuda bazı sivil toplum kuruluşları ile biraz önce belirttiğim bazı AKP'li yetkililerin açıklamaları, bu tehlikenin hiç de uzak olmadığını ortaya koymaktadır. Doktorların, yargıçların, kaymakamların "Okurken türban takıyordum, şimdi mesleğimi yaparken niye takmayayım? Bu, Anayasa'nın 49. ve 70.maddesi uyarınca benim hakkım." demesi durumunda ortaya çıkacak kaosun sorumlusu kim olacak? O zaman "Bu konuyu özgürlükler söylemiyle nasıl hallederiz?" diye mi düşünürsünüz? Zaman zaman liselerde, alt öğrenim kurumlarında rastlanan türban takma olayının, uygulamasının fiiliyatta genişlemesinin ardından "Üniversitede dinin gereği olan bir uygulama, niye öbür öğrenim kurumlarında dinin gereği olarak görülmesin?" denirse şimdi kullandığınız özgürlük söylemini o zaman da kullanmayacağınız garantisini kim verecek? AKP'ye sipariş Anayasa taslağı hazırlayan Sayın Özbudun'un da söylediği gibi, başkalarının özgürlüklerini ihlal etmeme açısından bir hüküm içermediği için, başı açık çocuklarımızın baskı görmesi noktasında kaçınılmaz bir zemin yaratacaktır. Kaldı ki başı açık kızlarımıza yönelik bir baskı yapılmayacağının garantisini kim verecek? Oruç tutmayanların bıçaklandığı, Alevi ilköğretim öğrencisine baskı yapıldığı sırada Türkiye'yi yönetenler bunun garantisini verebilirler mi? Bu açıdan teklif, özgürlük kamufлаjı altında eşitsizliği öngörmektedir. Avrupa Birliği sürecinde

Türkiye'nin kazanımlarını masaya sürmekten çekinmeyen siyasi iktidarın, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını da görmezden gelmesi tam bir çifte standarttır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kararından da bir alıntı yapmak istiyorum: "Mahkeme, Türk anayasal sisteminde kadın haklarının korunmasına ilişkin yapılan vurguya dikkat çekmektedir. İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi tarafından Sözleşme'nin temelini oluşturan en önemli ilkelerden biri, aynı zamanda Avrupa Konseyine üye devletler tarafından ulaştırılması gereken bir hedef olarak kabul edilen kadın-erkek eşitliği Türk Anayasa Mahkemesi'nce Anayasa'nın temelini oluşturan değerlere ilişkin bir ilke olarak görülmüştür." diyor ve "Anayasa Mahkemesi gibi Mahkeme de İslami baş örtüsü sorununu Türkiye bağlamında incelerken zorunlu bir dinî görev olarak sunulan veya algılanan böyle bir simgeyi giymenin onu giymemeyi tercih edenler üzerinde bir etkisi olabileceğinin göz önünde bulundurulması gerektiğini düşünmelidir." diyor. Yani, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi açıkça bunun, bu düzenlemenin Türkiye'de eşitsizlik yaratacağını söylüyor.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, başkasının hak ve özgürlüklerinin korunması, eşitlik ve çoğunluğun korunması ilkelerinden bahsediyor. Bunların sizin için bir anlamı olması gerek. Türkiye'de sizin gibi, kendini sizin gibi düşünmek zorunda hisseden bazı liberal geçinenlerin dışında bir kesim yok mu? Siz Türkiye'yi sadece sizin gibi düşünenlerden mi ibaret sanıyorsunuz? Karşı oy yazımızda da vurguladık: "**Kadınlarımızın günlük hayatta, özel ilişkilerinde, ortak toplumsal alanlarda başı açık, başörtüsü ya da türbanıyla tercihlerini yapmalarına hiç kimsenin bir diyeceği olamaz. Bu tercih, kendi karardır ve saygıdeğerdir. Bu konuda da zaten bir ihtilaf da yoktur.**" O açıdan bu teklif, başka amaçlara yönelik olarak hazırlanmıştır.

22 Temmuz seçimlerinden sonra siyasi yaşamımızda yeni bir sentez ortaya çıktı. Bazılarının ip sentezi, "hasat" sentezi olarak nitelediği işbirlikçi bir sentez. Türkiye'nin en önemli kararlarına damgasını vurdu bu sentez. İki siyasi partimiz sayesinde, söz konusu siyasi menfaatse gerisi teferruat ilkesi, siyasi yaşamımıza hâkim oldu.

Oysa hatırlayınız, ne diyordu Sayın Başbakan, Sayın Bahçeli için? "**Önce saygıyı öğren. Senin düştüğün seviyeye düşmeyeceğim. Aldığım eğitim buna müsaade etmez. Yanına mafya kopuklarını toplamışsın, konuşuyorsun.**" Peki Sayın Bahçeli, Sayın Başbakan için, hangi tanımlamayı kullanıyordu? "**İnanç hortumcusu.**"

Şimdi, bu iki siyasi partimiz siyasi rant paylaşımına girdi, hasat savaşları yaşanıyor. Ancak harmanın sahibi belli, hasat hesabını yapanlar tarihî sorumluluklarıyla baş başa kalacaklardır.

Anayasalar, bir devletin dayandığı hukuki yapının omurgasıdır, devlet yapısının temelidir. Cumhuriyetin niteliklerinden olmazsa olmaz şartı laikliği işleyemez duruma getirecek olan anayasa değişikliklerinin yapılamayacağı, Anayasa'mızın gerek açık hükümlerinden gerekse ruh ve felsefesinden çıkmaktadır. Çağdaş anayasalar, kendilerini koruyan, teminat altına alınan hükümler ve kurumları da birlikte getirmeyi sağlamışlardır.

Anayasanın tam bir uyum içinde birbirini tamamlayan genel hükümlerinin anayasa değişiklikleriyle sistem ve düzenin bozulması ve karışıklıklar içine düşürülmesi, bir bütün teşkil eden hukuki yapıyı sarsar ve yıkar. Buna onun için izin vermeyeceğiz. Cumhuriyeti rotasından çıkartmak istiyorsunuz, aydınlanma devriminden rövanş almak istiyorsunuz, bu rövanşı da alamayacaksınız ve hiçbir zaman unutmayın ki, din sömürüsüne dayanan iktidarların gün gelip nasıl yok olduğunu yakın tarihimiz de görmüştür ve siyasi tarih bunlarla doludur.

“İST. MV. FATMA NUR SERTER’İN” KONUŞMASI

Anayasamızın 10.maddesinde yapılmakta olan değişiklikle, mevcut maddeye "her türlü kamu hizmetinden yararlanılması" ibaresinin eklenmesiyle maddenin anlamına bir genişletme kazandırılmış ve madde gerekçesinde bu ilavenin sebepleri açıklanmıştır. Madde gerekçesinde yapılan açıklamalar incelendiğinde, bu değişikliğin temel sebebinin üniversitelerde giyim kuşam alanında yaratılmak istenen serbestiyet olduğuna da açıkça yer verilmektedir. Yani halkın daha iyi anlayacağı bir dille konuyu özetlememiz gerektiğinde, türbana üniversitelerde serbestiyet kazandırmak için yapılan bir Anayasa değişikliğidir bu değişiklik. Siyasal ve dinsel nitelikli bir üniforma olan türbanın üniversitelerde serbest bırakılmasıyla laik devlet açıkça hedef alınmakta ve kısa sürede önü alınamayacak olan uygulamalara kapı açılmaktadır.

Türban sadece bir giyinme biçimi değildir. Türban bir kimliğin ifade aracıdır ve bu kimlik siyasallaştırılmış dinsel inancı ifade eden bir kimliktir. Türbanın neyi ifade ettiğini Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay kararları açıkça ortaya koymakta ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin almış olduğu kararlar da bu kimliğin yeniden nitelendirilmesine katkı yapmaktadır.

Şimdi, görüyorum, bu sözlerimi gayet mütebessim bir şekilde dinliyorsunuz. Umarım, şu anda okuyacaklarımdan sonra da yüzlerinizdeki tebessüm eksik olmaz.

2003 yılında Leyla Şahin davasında, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne bir savunma gönderdi, yani birinci AKP dönemi, yani yine Sayın Erdoğan'ın Başbakan olduğu ve Sayın Abdullah Gül'ün Dışişleri Bakanı olduğu dönemde. Bu savunmada türban bakalım nasıl nitelendirilmiş? Deniliyor ki: "**Davacının -yani Leyla Şahin'in- türban takmakta ve türban eylemlerinde yer almaktaki ısrarı onun cumhuriyetin temel ilkeleriyle mücadeledeki kararlılığını göstermekte olup, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'yle bağdaşmayan din devletinin kurulması için kökten dinciliğin bayraktarlığını yaptığını düşündürmektedir.**"

Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri; bu ifadeler birinci AKP Hükümeti tarafından Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne gönderilen savunmadan alınmış cümlelerdir.

Görüyorum eskisi kadar tebessüm etmiyorsunuz bunları duyduktan sonra. Türbanı ikinci AKP döneminde farklı bir biçimde yorumladığınıza göre...

Sayın Başbakan ulemeden yeni bir fetva aldı. Yoksa bu kadar farklı bir uygulama söz konusu olamazdı.

Türbanla üniversitelere girmeyi temel hak ve özgürlükler kapsamında değerlendiremezsiniz, çünkü türban, kadını ikinci sınıf birey konumuna indirgeyen, kadın-erkek eşitliğini ortadan kaldıran, özgürlük olarak nitelendiremeyecek olan bir giyim tarzıdır.

Üniversitelerde bireysel özgürlük adına türbana serbestiyet tanımak hiçbir hukuki sistem için kabul göremez. Özgürlüklerde geriye gidiş yoktur değerli milletvekilleri, özgürlükler ileriye yürür, özgürlükler bin dört yüz sene öncesine gitmez. Özgürlükler 2000'li yılları aşan süreçlerle kucaklaşır. Onun için temelde bu savınız, bu iddianız yanlıştır. Türbanın bir ayrışma yaratacağına ilişkin çok sayıda konuşma oldu. Tabii siz bunların hiçbirine aldırmadınız. Çünkü sizler oy alarak gelmiş, Meclisin yarısından fazlasını doldurmuş,

dolayısıyla çok oy almanın rahatlığı içerisinde ve şımarıklığı içinde her türlü şeyi kendinize hak gören milletvekillerisiniz.

Dolayısıyla halkın taleplerini, dolayısıyla sokaklarda haykıran kitlelerin sesini elbette duymayacaksınız. O kadar duymuyorsunuz ki, geçenlerde eski Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı ne dedi biliyor musunuz? Türbanlı bir kısım insanla konuşuyor bir salonda "**Bu kadar kin, nefret size az bile**" dedi laikleri göstererek.

Yani bölmekse bölmek, ayırtırmaksa ayırtırmak.

Bu toplumu bölen de, ayırtıran da AKP zihniyeti olmuştur ve açıkça bunu her koşulda dile indirmişsinizdir. Hiç de çekinmiyorsunuz bunları söylemekten. Hiç çekinmiyorsunuz.

Bakınız değerli milletvekilleri, üniversitelerde türban sorunundan bahsediyorsunuz ama türban eylemleri yok.

Neden yok acaba türban eylemleri? Neden yok biliyor musunuz? Bütün üniversite rektörleriyle tek tek görüştüm. Şunun için yok: Çünkü ÖSS sınavını kazanan başı örtülü bütün öğrenciler başlarını açarak üniversitelerde eğitim görmektedirler. Onun için yok. Siz üniversitelerde eğitim görenleri kışkırtarak tekrar toplumu ayırtırmak, tekrar huzursuzluk yaratmak ve bu huzursuzluğun üzerinden siyasi rant sağlamak istediğiniz için bu uygulamayı yeniden başlattınız.

O kızların eğitim özgürlüklerini geçmişte engellediğiniz gibi gelecekte de engellemek için, türbanı siyasi rant amacı olarak kullanmak için yeniden bu kapıları açtınız ve bu huzursuzluğu başlattınız.

Hepiniz çok iyi biliyorsunuz, türban üniversiteye girdiğinde liseye de ortaokula da yayılacak. Şu anda var, liselerde türban takılıyor. Bunu görmezden gelebilir misiniz? Bireysel hak olarak, inanç özgürlüğü olarak üniversitelerde kabul ettiğiniz türbanı liselerde hangi gerekçeyle reddedeceğinizi izah edebilir misiniz? Ya da türbanlı eğitim gördükten sonra, hangi gerekçeyle, o eğitimden mezun olup diploma alan genç kızların hâkim olmayacaklarını ya da Sayın Egemen Bağış'ın temennisi gibi, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne girmeyeceklerini ya da üniversitede öğretim üyesi olmayacaklarını nasıl teminat altına alıyorsunuz? Alamıyorsunuz ve olayı tam merkezinden girerek, üniversiteden başlatarak toplumun her kesitine yaygınlaştırmak istiyorsunuz.

Ayrıca, hiç düşünmediğiniz başka şeyler de var: Bakınız, üniversitede öğrenci temsilcileri var. Bunlar üniversite senatolarına giriyorlar ve oy kullanıyorlar.

Üniversitede part time çalışan öğrenciler var hem öğrenci hem de maaş alıyor, para karşılığı çalışıyor. Üniversitede araştırma görevlileri var, bir taraftan yüksek lisans ve doktora öğrencisi, öbür tarafta öğretim elemanı. Intern asistanlar var tıp fakültelerinde iki işi birden gören. Staj yapan öğretmenler var, eğitim fakültesi öğrencileri var. Bunları ne yapacaksınız? Bunlarla ilgili ne gibi bir düzenleme düşünüyorsunuz? Hiçbir şey duymadık bugüne kadar.

Dinsel referanslı talepleriniz, çok açık ve net bir biçimde Türkiye'de laik devleti tartışmaya açmaya yöneliktir. Bunu biz biliyoruz. Siz Anayasa'ya karşı açıkça hile yapıyorsunuz ve bu hilenizi Türk toplumu görüyor ve biliyor. Bugün türbana serbestiyet tanıdığınızda, yarın yeni Anayasa'nın hazırlanması sürecinde, bunun yarattığı meşru zeminden yararlanarak değişik bir laiklik tanımıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne geleceğinizden hiç kuşku duymuyorum.

Bugün Türkiye'nin içinde bulunduğu duruma lütfen bir bakın: Bebekler başları türbanlı televizyon ekranlarında arzı endam ediyorlar ve insanlar nasıl bir İslami düzen isteklerini ekranlarda avaz avaz haykırıyorlar. Türkiye'nin nereye gittiği belli...

Biz, geçmişini geçmişte bırakmak istiyoruz değerli milletvekilleri ve değişime inanmak istiyoruz, ancak içi boş laiklik teminatları dışında, bugün yapılanlar ne yazık ki bize geçmişini hatırlatıyor.

- **"Hem Müslüman hem laik olunmaz, ters mıknaatıslanma yapar."**
- **"Şalvar ve cüppe giyenlere saygı duyuyorum, onlar bizim kardeşlerimizdir."**
- **"Türkiye'nin yarınlarında artık Kemalizm ve benzeri rejimlere yer yoktur. En üst belirleyici İslam'ın ilkeleridir."**

Diyenler, işte bugün laik sistemini delerek bizi ılımlı İslam devletine sürüklemenin gayreti içindedirler.

Bunu toplum görmektedir. Bunu sizler biliyorsunuz. Dolayısıyla, bu taammüden yapılmış bir suçtur, bunun altını bir kez daha çiziyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak ret oyu vereceğimizi bir kez daha tekrarlıyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

“İST. MV. NECLA ARAT'IN” KONUŞMASI

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AKP, MHP ve DTP'nin birlikte destekledikleri Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1.maddesinin teklif metninden çıkarılmasını istediğimiz önerge lehinde söz almış buluyorum.

Ama, daha önce AKP kadın milletvekillerinin yaptıkları konuşmalarda birkaç resim çizdiklerini ve bu resimlerden ders almamızı istediklerini görmüş olduğum için ben de izin verirseniz, bir küçük resim, yahut sizin hayal edeceğiniz bir resim, çizmeyi istiyorum. Aslında yapacağım bu katkı her ne kadar sol gösterip sağ vuruyorsa da Sayın DTP Milletvekiline de bir katkı olacak.

Şöyle bir metin okuyacağım size, bakın, kızacaksınız, ama kızmadan düşünmemiz lazım üzerinde. Bir soru soruluyor: "**Tesettürlü Müslüman kadını, tesettürsüz ve iffetsiz bir kadınla oturup konuşabilir mi?**"

Yanıtı şöyle: "**Tesettürlü bir kadının tesettüre riayet etmeyen bir kadınla oturup, gezmesi... İslam'ı anlatıp onu irşat etmek için ise elindeki bütün imkânları kullanıncaya kadar zaman zaman oturup kalkabilir ve oturup kalkması da lazımdır, yoksa caiz değildir. Bu hüküm yalnız tesettüre riayet etmeyen kadına mahsus değildir. Namaz kılmayan, oruç tutmayan, içki içen kadın da onun gibidir. Böyle bir kadınla tebliğ etmesizin keyfî oturup kalkmak günahtır.**" Şimdi, diyeceksiniz ki: "**Bunlar uydurulan, istisnai şeyler.**" Bu metin İzahlı Kadın İlmihali'nden alınmış bir metin ve varoşlardaki kadınlarımıza, Kur'an kurslarındaki kızlarımıza bu bilgiler, ne yazık ki, aşılanıyor.

CHP olarak biz, işte bu yüzden, **yükseköğretim kurumlarında dinsel, siyasal bir simge olan türbanın serbest bırakılmasının, bir ayrımcılığın ortadan kaldırılması olmayıp bir ayrımcılığa yer vermek olduğunu, hukuk devleti ve adalet ilkeleri doğrultusunda alınmış olan Anayasa Mahkemesi, Danıştay ve AİHM kararlarının ihlal edilmesi anlamını taşıdığını düşünüyoruz.** Hiçbir kişi, aile, zümre ve sınıfa imtiyaz tanınmayacağını söyleyen bu madde, şimdi bütün dünyada İslamcı hareketin ve din devletinin simgesine dönüştürüldüğü bilinen türbanın taşıyıcısı olan bir gruba veya gruplara, laiklik ilkesine aykırı olarak, bir imtiyaz vermekte kullanılmaktadır.

Sayın milletvekilleri, bu maddeye karşı olmamızın nedeni, türbanın, apaçık bir şekilde Anayasa'mıza aykırı bir akımın simgesi olmasıdır.

Bu durum mahkeme kararlarıyla saptanmış olduğu için üniversitelerimizde türban kullanımına getirilen sınırlama, laik, demokratik cumhuriyetin kendini koruma refleksi olup, hakça ve doğaldır. Kanımızca, dinsel inanç, devlet işlerinde etkili ve egemen olmamalıdır. Laikliğin özünü de zaten bu yaklaşım oluşturur. Türbana getirilen sınırlama da kamu düzeninin korunması ve dinin kötüye kullanılmaması içindir. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın laiklik anlayışı, yapılan düzenlemelerin devlete herhangi bir dinsel kimlik kazandırmamasını gerektirir. Ama türban özgürlüğünü sağlamak üzere Anayasa'ya konulması istenen maddeler, laiklik ilkesini uygulanmaz hâle getireceği için Anayasa'yı ihlal anlamına gelebilecektir. Ayrıca, AİHM'in kararına rağmen tanınmaya çalışılan bu özgürlük, bir Avrupa Birliği normuna karşı gelmek anlamını da taşımaktadır.

Sayın milletvekilleri, bu Anayasa değişikliğine karşıyız, çünkü türban sorunu artık toplumu ikiye bölen, kamu yararını zedeleyen bir hâle gelmiştir. Meclisin bugünkü manzarası, Türkiye'nin bir küçük aynası hâlinde zaten. Çağdaş yaşam biçiminin güvencesi olan laik sistemimiz ne yazık ki yara almıştır. Demokrasi, biliyorsunuz bir kurumlar ve kurallar rejimidir.

Ne var ki hukuk kuralları iktidar tarafından çiğnenmeye çalışıldığı için laik cumhuriyet kurumları ile iktidar arasında da önemli bir ayrışma oluşmuştur. Bu, tehlikeli bir ayrışmadır.

Sayın milletvekilleri, türban sorunu laiklik sorunu olduğu kadar önemli bir kadın sorunudur da. Türbana özgürlüğü savunan kadınların, din devletlerinde kadının içine düştüğü konumu hiç unutmamaları gerekir.

Yüzyıllar boyunca ve günümüzde İslam'ı yaşayan ülkelerde kadınların toplumsal, kamusal yaşam içindeki yerlerine bakmamız, Cezayir, Afganistan, İran, Sudan, Fas deneyimlerini değerlendirmemiz, Türkiye'de milyonlarca kadının niçin bu Anayasa değişikliğine karşı çıktığını göstermektedir. Neden türbana masum bir örtünme biçimi olarak değil de uluslararası İslamcı hareketin bir uzantısı olarak baktığımızı açıklamaktadır. Dinsel egemenliğin devlette kendini gösterdiği bütün ortamlarda kadınlar için artık kaskatı kurallar ve sınırlanan yaşamlar söz konusudur.

Dinci siyaset kadınları da karşı karşıya getirip birbirine düşürür. Nitekim, Türkiye'de de benzer bir tehlikeyle karşı karşıyayız. Meclisteki kadın milletvekilleri de kadınla ilgili önemli bir konuda bugün birbirlerine karşı oldular. Çözüm ne mi olmalıdır? Çözümün bir parçası olmak istiyorum dersem eğer, **her şeyden önce dinsel inanç göstergesi olan türbana üniversitelerde özgürlük tanınmanın eğitim-öğretim hakkı, eşitlik ve bireysel özgürlük açılımı olmayıp çok önemli bir rejim sorunu olduğu görülmelidir.**

Evet, CHP olarak biz bu Anayasa tasarısına olumlu oy vermeyeceğiz.

Saygılar sunuyorum.

CHP GRUP BAŞKAN VEKİLİ KEMAL ANADOL'UN YAPTIĞI KONUŞMADAN ....

.....

Anayasa'nın 2'nci maddesini, arkadan dolaşarak, laiklik ilkesini, her zaman yaptığınız gibi, takiyeci bir anlayışla delmek istiyorsunuz.

Dün akşam Sayın Başbakan, gözümüzün içine baka baka, televizyon ekranlarından, AKP Grubu'ndan, soruyor: "Niye telaşlısınız?" Laiklik elden gidecek mi kuşkusunu duyan milyonlara hitap ederek, gözlerinin içine baka baka "Niye telaşlısınız?" diyor. **"Bu Mecliste laiklik karşıtı parti mi var? Laiklik karşısında olduğunu söyleyen milletvekili mi var?"** Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN, Sayın Başbakan "Hafızayı beşer nisan ile maluldür." deyip, bizleri unutkan, bellekleri yok sayıyor. Laiklik karşısında olduğunu söyleyen milletvekili var Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN, siz varsınız, siz söylediniz.

Merak edenlere, meraklılarına, 1995 yılında Ümraniye'de yaptığı konuşmadan bir cümle, Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN söylüyor: **"Tutturmuşlar, laiklik elden gidiyor. Yani, bu millet istedikten sonra tabii elden gidecek yahu! Sen bunun önüne geçemezsin ki! Millete rağmen bu yürümez zaten. Sonra, nedir bu laiklik Allah aşkına? Bir tarif edin diyorsun, tarif etmiyor. Bu ne menem şey yahu!"** Bu sözler, Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın sözleri.

"Biz millî görüş gömleğini çıkarttık." diyorsunuz... Gömlek değiştirmek kolay, deri değiştirmek imkânsız, mümkün değil. Dövmeler duruyor yerinde. Çıkıyor işte ortaya.

Konya Milletvekili ve Anayasa Komisyonumuz üyesi Hüsnü TUNA **"Ne münasebet yükseköğretimde, kamunun her kesiminde bu türban yasağı kalkmalı."**, Isparta Milletvekili Hasan BALABAN ve Kadın Kolları Başkanı Gaziantep Milletvekili Fatma ŞAHİN ise **"Adım adım gitmek lazım."** diyor.

Sonra da Anayasa Komisyonu Başkanı Burhan KUZU, durumu kurtarmak için, NTV'deki açık oturumda **"Parti kapatmasını engellemek için bunların disipline verilmek zorunda olduklarını"** söylüyor.

Ankara'ya çelik halat çekenlere birkaç sözüm olacak. Ankara'ya çelik halat çekiyorsunuz, Anayasa'yı da pamuk ipliğine bağlıyorsunuz. Yani, kamudaki türban sorunu olmayacak, bu değişiklikler münhasıran yükseköğretimde geçerli olacak diyorsunuz. Tıp profesörleri "Böyle bir şey olmaz!, tıp hem hizmet alan hem hizmet veren bir meslektir." diyorlar. Dört sene okuttuğunuz hukuk fakültesinde kız çocuğumuz, Anayasa'yı değiştirdik, türbanı takacak. Ne için takacak? Dinî inancı gereği takacak, tamam. Sonra, hukuk fakültesi bitecek, avukat yahut savcı, hâkim stajyeri olacak "Ben, dinî inancım gereği bunu takacağım, çıkarmam." derse ne yapacaksınız? O zaman bir Anayasa değişikliği daha getireceksiniz değil mi?

İlköğretimde ve ortaöğretimdeki manzaraları da gördünüz. Bir şey yapacak mıyız, yapmayacak mıyız? Bu değişiklik yükseköğretime münhasır mı, değil mi? Değil. Şu anda Meclisin Halkla İlişkilerine gidelim, orada türbanlı danışmanlar, sekreterler yok mu? Sağlık Bakanlığ'ına gidelim, manzara ortada Zaten Anayasa değişikliği yapılmadan uygulama alanı açılmış kamuda. Şimdi nasıl önleyeceksiniz, onu da çok merak ediyoruz.

.....

“KONYA MV. ATILLA KART’IN” KONUŞMASINDAN...

..... Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Anayasanın başlangıç bölümünün dördüncü fıkrası, 6, 7 ve 11'inci maddeler hep birlikte değerlendirildiğinde ve esasen, demokrasinin gereği olarak kural koyma, norm koyma, norm yapma yetkisinin münhasıran Meclise ait olduğunda hiçbir kuşku yok. Ancak, yine kabul edilmelidir ki, yine bilinmelidir ki, demokrasilerde hiçbir kurumun yetkisi mutlak değildir. Meclis bu yetkisini biraz evvel söylediğim kurallar çerçevesinde kullanacaktır. Bu yetkisini kullanırken, ayrıca, bu kuralların yanında Anayasanın 90'inci maddesinin beşinci fıkrası, 138 ve 153'üncü maddelerin son fıkraları mutlaka göz önüne alınacaktır.

Muhalefet gerekçemizde ve Komisyon görüşmelerinde ayrıntılı olarak açıkladığımız gibi, 1984'ten bu yana tesis edilen onlarca Danıştay kararı, 1989 ve 91 tarihli Anayasa Mahkemesi kararları ve nihayet, 1993'ten 2004'e kadar tesis edilen 7 adet AİHM kararında, hepsi birlikte değerlendirildiğinde, türban ve benzeri çağrışımlar yapan sembollerin dinî ve siyasi simge olması sebebiyle aşama aşama kamu yönetiminde, işlevsel mekânlarda ayrımcılığı, bölünmeyi ve devamında da kampaşmayı yarattığı tespit ediliyor. Türbanın güçlü, dışsal bir sembol olduğu ifade ediliyor ve ne dramatiktir ki, ne üzücüdür ki, AİHM kararlarında türbanın Türk siyasi hayatında hep sömürü aracı olarak kullanıldığı birkaç kez ifade ediliyor, tespit ediliyor, hüküm altına alınıyor.

Değerli arkadaşlarım, kamusal alanlarda, daha doğru bir ifadeyle işlevsel mekânlarda devlet, inanç konusunda nötr olmak zorundadır. Sürekli kamu hizmeti üretilen alanlardan söz ediyorum, böyle bir alanda kamu hizmeti alan, kamu hizmeti veren ayrımını yapamazsınız. Böyle bir alanda inanç beyanı anlamına gelen semboller kullanılmaya başlandığı takdirde bunun üstünlük sürecine dönüşmesi kaçınılmazdır. Bu takdirde ise hiç kimsenin din ve vicdan özgürlüğünden söz edilemez. Devlet ancak nötr tavrını sürdürdüğü takdirde inanç çatışması ve iktidar kavgası söz konusu olamayacaktır. Devletin inançların birbirine baskısını önlemesi laik ve demokratik devletin en önemli görevidir. Bu süreçler tarihin her döneminde yaşanmıştır değerli arkadaşlarım. Kamu yönetimi laik tavrını korumadığı takdirde sözünü ettiğimiz çatışma ve iktidar kavgaları sosyolojik olarak yaşanacaktır. Bu süreç kaçınılmazdır.

Sorunu çözme ve katkı sağlama iddiasında olanların da bu aşamada, bu süreçte Anayasa'nın 49 ve 70'inci maddelerinin devreye gireceğini görmezden geldiklerini veya gözden kaçırmaya çalıştıklarını görüyoruz.

Bunu anlatmaya çalışıyoruz, bunu ifade etmeye çalışıyoruz. Bunun devamında nedir? Bakın, bunun devamında, kaçınılmaz olarak Anayasanın 49 ve 70'inci maddeleri gereğince, bu insanların doğal olarak kamu hizmetine girmelerinin yasal altyapısını hazırlıyorsunuz. Yine, burada ikiyüzlülüğünüzü, takiye amacınızı da gösteriyorsunuz.

Sayın Başbakan Yardımcısı, Komisyon görüşmelerinde, kendisinin de cumhuriyet çocuğu olduğunu ve laikliğe yürekten inandığını ifade ediyor. Bunu diyenler, Türkiye cumhuriyetinin temel ilkelerinin, başta laiklik olmak üzere, öneminin kalmadığını akademisyenken ifade eden, Türkiye cumhuriyetinin bir numaralı bürokrati olduğu zaman da bu görüşlerin arkasında olduğunu ifade eden, bunu uygulayan, bürokrasiyi buna göre yapılandıran ve Başbakanlık Müsteşarı olarak görev yapan, ayrıca 142 sanıklı, 400 trilyonluk İGDAŞ dosyasının sanıkları arasında bulunan Başbakanlık Müsteşarından, bir yerlerden başlaması gerekmez mi? Buradan bir yerlerden başlamak gerekmez mi? Onun için Sayın Bakana, Sayın Başbakan Yardımcısı'na hamaset ve demagoji yapmadan bu konuları samimi bir şekilde, dürüst bir şekilde anlatması gereğini bir kez daha ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. ....

6.3.4.- CHP'NİN SOSYAL GÜVENLİK YASA TASARISINA KARŞI GÖRÜŞÜ

(TBMM PLAN BÜTÇE KOMİSYONU'NDA KARŞI OY YAZISI)

Tasarı Madde 1

(5510 sayılı Kanun Madde 3)

TASARI: Tasarıyla emekli aylıklarının hesaplanmasında tüfe artışı yanında milli gelirdeki artışın yüzde 30'unun dikkate alınması öngörülmüyor.

CHP ÖNERİSİ: Emekli aylıklarının hesaplanmasında tüfe artışı yanında milli gelirdeki artış karşılayacak düzeyde pay verilmelidir.

TASARI: Sigortalının evli olmayan, sosyal güvenlik kurumlarına tabi olarak çalışmayan, bu kurumlardan gelir veya aylık almayan kız çocuklarının sağlık yardımlarının 18 yaşını, ortaöğretimde 20, yükseköğretimde ise 25 yaşını doldurduğunda kesilmesi öngörülmüyor.

CHP ÖNERİSİ: Sigortalının evli olmayan, sosyal güvenlik kurumlarına tabi olarak çalışmayan, bu kurumlardan gelir veya aylık almayan kız çocukları, hangi yaşta olurlarsa olsunlar sağlık yardımlarından yararlanabilmelidir.

TASARI: Sosyal güvenlik kuruluşlarının prim toplamakta zorlandığı kesimler sistem dışına çıkarılıyor.

CHP ÖNERİSİ: Sosyal güvenlik sisteminin kapsamı daraltılmamalı, aksine olabildiğince genişletilmelidir.

Tasarı Madde 2

(5510 sayılı Kanun Madde 4)

TASARI: Bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra göreve başlayan memur ve diğer kamu görevlisi statüsündeki sözleşmeliler de sigortalı sayılıyor ve memurlarla sözleşmeli personel, kendileri dışındaki sigortalılarla aynı sisteme bağlı tutuluyor.

CHP ÖNERİSİ: Memur ve diğer kamu görevlileri anayasa mahkemesi kararı doğrultusunda kendileri dışındaki sigortalılarla aynı sisteme bağlı tutulmamalıdır.

Tasarı Madde 2

(5510 sayılı Kanun Madde 4)

TASARI: Emzirme ödeneğinin bir defaya mahsus olarak ödenmesi öngörüldüğü gibi ödeme şartları ağırlaştırılıyor.

CHP ÖNERİSİ: Emzirme ödeneği, doğumdan sonraki altı ay süresince ödenmelidir.

Tasarı Madde 10

(5510 sayılı Kanun Madde 16)

TASARI: Geçici iş göremezlik ödeneğinin tutarı, yatarak tedavilerde günlük kazancın yarısı, ayakta tedavide günlük kazancın üçte ikisi olarak belirleniyor. Ayrıca, iş göremezliğin başladığı tarihten önceki bir yıl içinde en az 90 gün kısa vadeli sigorta primi yatırılması koşulu öngörülüyor.

CHP ÖNERİSİ: Geçici iş göremezlik ödeneği, hiç bir şart koşulmadan ödenmeli ve yatarak tedaviler dahil günlük kazancın üçte ikisinden az olmamalıdır.

Tasarı Madde 11

(5510 sayılı Kanun Madde 18)

TASARI: Malullük aylığı bağlanabilmesi için en az 10 yıllık sigortalılık süresini doldurmuş olma ve en az 1800 gün prim ödeme koşulları aranıyor. Sürekli iş göremezlik gelirin, prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz katının yüzde 70'inden az olamayacağı şeklindeki mevcut uygulama kaldırılıyor. İş göremezlik derecesine göre ödeme yapılması öngörülüyor.

CHP ÖNERİSİ: Malullük aylığı bağlanabilmesi için en az 5 yıllık sigortalılık süresini doldurmuş olmak ve en az 900 gün prim ödemek yeterli sayılmalı. İş kazası ve meslek hastalığı nedeniyle gelir bağlanmasında alt sınır kaldırılmamalı.

Tasarı Madde 14

(5510 sayılı Kanun Madde 26)

TASARI: İşçiler için prim ödeme gün sayısı, 7000 günden aşamalı olarak 9000 güne çıkarılıyor.

CHP ÖNERİSİ: İşçiler için prim ödeme gün sayısı 7.000 gün olarak kalmalıdır.

Tasarı Madde

(5510 sayılı Kanun Madde 28)

TASARI: AKP diyor ki: "2036 yılına kadar emeklilik yaşı değişmeyecek. Kadınlar 58, erkekler 60 yaşında emekli olacak."

CHP ÖNERİSİ: 5510 sayılı kanun'un 28 inci maddesiyle yapılan düzenlemeler karşısında "2036 yılına kadar emeklilik yaşı değişmeyecek" sözü doğru değildir: 1.1.2008 tarihinden sonra çalışmaya başlayanlardan bir bölümü isteseler de 65 yaşından önce emekli olamayacaklar.

Tasarı Madde

(5510 sayılı Kanun Madde 28)

TASARI: 5510 sayılı Kanun'un 28'nci maddesinde yapılan düzenlemeyle özürlü sigortalılara yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için prim ödeme gün sayısı ve sigortalı olma süresi artırılıyor.

CHP ÖNERİSİ: Özürlü sigortalılara yaşlılık aylığı bağlanmasının şartları ağırlaştırılmamalıdır.

Tasarı Madde

(5510 sayılı Kanun Madde 28)

TASARI: İşçi, esnaf ve memur için emekli aylığı bağlama oranı yüzde 2'ye düşürülüyor. yaşlılık aylığı oranının, prim ödeme gün sayısına bağlı olarak her şartta yüzde 90 oranını geçmemesi esası getiriliyor.

CHP ÖNERİSİ: Mevcut sistemde emekli aylığı bağlama oranı SSK'lular ve Bağ-Kur'lularda prim ödenen her 360 gün için yüzde 2,6 memurlarda yüzde 3 tür. en azından bu oranlar korunsun. 9000 günden fazla prim ödeyen sigortalılara bağlanan yaşlılık aylığının oranı, prim ödeme gün sayısına bağlı olarak bugün olduğu gibi yüzde 100 oranına ulaşabilmelidir. Aksi takdirde emekliler zaman içinde yoksullaşacaktır.

Tasarı Madde 17

(5510 sayılı Kanun Madde 29)

TASARI: Yaşlılık aylığı bağlanarlardan çalışmaya devam edenler veya sonradan çalışmaya başlayanlardan esnaf ve sanatkarların emekli aylıklarının yüzde 15'inin sosyal güvenlik destek primi olarak kesilmesi; işçilerin ise kısa ve uzun vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası primleri düzeyinde prim ödemesi öngörülüyor. Buna göre emekli olan işçilerin yeniden çalışmaları halinde ödeyecekleri prim, çalıştıkları işe göre yüzde 31 - yüzde 36,5'i oranında olacaktır. Bağımsız çalışanlar için tespit edilmiş olan yüzde 15'lik oran geçici 14 üncü maddeye göre kanunun yürürlüğe girdiği yılda yüzde 12 olarak uygulanacak ve her yıl 1 puan artırılarak yüzde 15'e ulaşacaktır.

CHP ÖNERİSİ: Yaşlılık aylığı bağlanarlardan çalışmaya devam edenler veya sonradan çalışmaya başlayanlar kısa olmayacak bir geçiş dönemi için yüzde 10 düzeylerinde, düşük oranlarda sosyal güvenlik destek primi ödemelidir. Geçiş döneminde sistemin gelirleri artırılarak emekli aylıkları emeklilikten sonra çalışmaya ihtiyaç kalmayacak ölçüde yükseltilmelidir.

Tasarı Madde 18

(5510 sayılı Kanun Madde 30)

TASARI: Kanunun yürürlüğe gireceği tarihten sonra ölen sigortalının prim ödeme günü 1800'den az ise, hak sahiplerine ölüm aylığının bağlanmaması öngörülüyor.

CHP ÖNERİSİ: Sigortalılık süresi beş yıl, prim ödeme gün sayısı 900 gün olan sigortalı ölürse hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanmalıdır.

Tasarı Madde 20

(5510 sayılı Kanun Madde 32)

TASARI: Çalışmayan ve gelir veya aylık bağlanmamış olan sigortalının ana ve babasına ölüm aylığı bağlanabilmesi için asgari ücretin net tutarından fazla gelirlerinin olmaması koşulu getiriliyor.

CHP ÖNERİSİ: Çalışmayan ve gelir veya aylık bağlanmamış olan sigortalının ana ve babasına ölüm aylığı bağlanmalıdır.

Tasarı Madde 21

(5510 sayılı Kanun Madde 34)

TASARI: Çocuğu bulunmayan sigortalının dul eşine yüzde 75 oranında aylık bağlanabilmesi için, çalışmaması ve kendi sigortasına dayalı olarak gelir veya aylık bağlanmamış olması esası getiriliyor. Eğer bunlar varsa, aylık bağlama oranı yüzde 50'ye düşürülüyor.

CHP ÖNERİSİ: Aylık bağlanacak çocuğu bulunmayan sigortalının dul eşine önceden olduğu gibi başka hiç bir şart aranmadan yüzde 75 oranında ölüm aylığı bağlanmalıdır.

Tasarı Madde 21

(5510 sayılı Kanun Madde 34)

TASARI: İş kazası veya meslek hastalığı dışında başka nedenlerle ölen sigortalıların hak sahiplerine cenaze masrafı ödenebilmesi için sigortalının en az 360 gün prim ödemiş olması koşulu getiriliyor. Ödenecek cenaze ödeneğinin tutarı asgari ücretin üç katından asgari ücret tutarına indiriliyor.

CHP ÖNERİSİ: Kurumdan gelir ve aylık almakta veya sigortalı olarak çalışmakta iken ya da işten ayrıldıktan sonra bir yıl içinde ölen sigortalıların hak sahiplerine hiçbir koşul aranmadan cenaze masrafları ödenmelidir. Cenaze ödeneğinin tutarı asgari ücretin üç katı olmalıdır.

Tasarı Madde 23

(5510 sayılı Kanun Madde 37)

TASARI: 5510 sayılı kanun kız çocuklarına iki yıllık yetim aylığı tutarında evlenme ödeneği ödenmesi yönündeki 506 sayılı kanun düzenlemesini muhafaza etmişti. 5510 sayılı kanunun tasarıyla düzenlenen 23 üncü maddesi ise evlenme ödeneğinin tutarını yirmidört aylıktan oniki aylığa düşürmektedir.

CHP ÖNERİSİ: Evlenme ödeneği eskiden olduğu gibi 24 ay olarak devam ettirilmelidir.

Tasarı Madde 23

(5510 sayılı Kanun Madde 37)

TASARI: Fiili hizmet zammından yararlanan bazı meslekler yeni yasa tasarıyla uygulama kapsamından çıkarılıyor.

CHP ÖNERİSİ: Fiili hizmet zammından yararlanan meslekler uygulama kapsamından çıkarılmamalıdır.

Tasarı Madde 25

(5510 sayılı Kanun Madde 40)

TASARI: 506 Sayılı Kanun'a göre, işsiz kalmış olanlar en az 1080 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi ödemiş olması şartıyla yüzde 25 oranında isteğe bağlı sigorta primi ödeyebiliyordu. İsteğe bağlı sigortalılık için yasal olarak Türkiye'de oturmak şart değildi. 5510 sayılı kanun ise, bu konuda Türkiye'de oturma şartını getirirken, prim oranını yüzde 32'ye yükseltiyor. Ayrıca 1080 gün prim ödeme şartını da kaldırıyor.

CHP ÖNERİSİ: İşsiz kalanların prim ödeme süresini isteğe bağlı sigorta yoluyla tamamlamalarına kolaylık sağlanmalıdır.

Tasarı Madde

(5510 sayılı Kanun Madde 50)

TASARI: Kanun tasarısı, yeşil kart verilen kişileri "aylık geliri, veya aile içindeki gelir payı net asgari ücretin 1/3'ünden az olan vatandaşlar" olarak tanımlamak yerine, "harcamaları, taşınır ve taşınmaz malları ile bunlardan doğan hakları da dikkate alınarak, kurumca belirlenecek test yöntemleri ve veriler kullanılarak tespit edilecek aile içindeki gelirin kişi başına düşen aylık tutarı net asgari ücretin üçte birinden az olan kişiler" olarak tanımlamaktadır.

CHP ÖNERİSİ: Yeşil kart verilen kişiler, 3816 sayılı kanunda tanımlandığı gibi "aylık geliri, veya aile içindeki gelir payı net asgari ücretin 1/3'ünden az olan vatandaşlar" olarak tanımlanmaya devam etmelidir.

Tasarı Madde 38

(5510 sayılı Kanun Madde 60)

TASARI: Tasarı ile Sosyal Güvenlik Kurumu'na sağlık hizmetlerinin türlerini, miktarlarını ve kullanım sürelerini kısıtlama yetkisi veriliyor.

CHP ÖNERİSİ: Sağlık harcamalarında idareye kısıtlama veya sınırlama getirebilmesi yönündeki yetkinin sosyal devlet ilkelerine aykırı olarak kullanılması mümkündür. Yetki objektif ölçülere dayanmamaktadır.

Tasarı Madde 40

(5510 sayılı Kanun Madde 63)

TASARI: Prim borcu olan esnafa ve bakmakla yükümlü olduğu ana ve babasına sağlık hizmeti verilmemesi öngörülüyor.

CHP ÖNERİSİ: Prim borcu olan esnaf ve sanatkarlar ile aileleri sağlık yardımından yararlanmalıdır.

Tasarı Madde 42

(5510 sayılı Kanun Madde 67)

TASARI: İşsizlik sigortasından yararlananların sağlık yardımı alma hakları da aynı tarih itibarıyla sona eriyor.

CHP ÖNERİSİ: Sigortalılar ve geçindirmekle yükümlü olduğu eş ve çocukları, işsizlik sigortasından yararlandığı süre içinde sağlık yardımından yararlanmalıdır. İşsizlik sigortasından yararlananların sağlık ve yaşlılık sigortası primleri devlet tarafından ödenmelidir.

Tasarı Madde 42

(5510 sayılı Kanun Madde 67)

TASARI: Sözleşmeli sağlık hizmeti sunucuları, sağlık hizmetleri bedelinin % 20'sine kadar genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü oldukları kişilerden ilâve ücret talep edebilir

Otelcilik hizmetleri için, genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerden belirlenen hizmet fiyatlarının 3 katını geçmemek üzere ilâve ücret alabilir. Sözleşmeli kamu idaresi ve vakıf üniversitesi sağlık hizmeti sunucuları ise otelcilik hizmeti ile öğretim üyeleri tarafından sunulan sağlık hizmetleri dışında, sağladıkları sağlık hizmetleri için genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerden ilâve ücret talep edemez.

CHP ÖNERİSİ: Sağlık sigortası primi ödeyen kişiler, otelcilik hizmeti ile öğretim üyeleri tarafından sunulan sağlık hizmetleri için ek ücret ödememelidir.

Tasarı Madde 45

(5510 sayılı Kanun Madde 73)

TASARI: Tasarı sağlık hizmetlerinin sunumu yönünden kamu idareleri ile vakıf üniversitelerini aynı konuma getirmektedir.

CHP ÖNERİSİ: Kamu idareleri ile vakıf üniversitelerinin aynı statüye getirilmesi hukuka uygun değildir.

Tasarı Madde 45

(5510 sayılı Kanun Madde 73)

TASARI: Yeni düzenleme ile emekli aylıklarının haczedilmesinin yolu açılıyor.

CHP ÖNERİSİ: Emekli aylıklarına haciz uygulanmamalıdır.

Tasarı Madde 56

(5510 sayılı Kanun Madde 93)

TASARI: Emekli aylığı almaktan vazgeçip, yeniden çalışmaya başlayan ve bir süre sonra yeniden aylık bağlanması talebinde bulunan sigortalıların, aylıklarının hesaplanmasında gelişme hızı, refah payı olarak dikkate alınmıyor.

CHP ÖNERİSİ: Emekli aylığı almaktan vazgeçip, yeniden çalışmaya başlayan ve bir süre sonra yeniden aylık bağlanması talebinde bulunanların aylıklarının hesaplanmasında gelişme hızı, refah payı olarak aylık hesaplanmalarında dikkate alınmalıdır.

Tasarı Madde 69

(5510 sayılı Kanun Geçici Madde 2)

TASARI: Tasarı'nın 84 üncü maddesiyle Gelir Vergisi Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanunu'nda düzenleme yapılması öngörülmektedir. Düzenlemelerin ortak amacı, gelir vergisi mükelleflerinin ticari ve meslek kazancı ile kurumlar vergisi mükelleflerinin kurum kazancının tespitinde; ücretleri banka aracılığıyla ödenmesi zorunluluğu getirilenlerin bu zorunluluğa uygun hareket etmemeleri halinde yaptıkları ücret ödemelerinin gider kabul edilmemesidir. Düzenlemeler hukuka uygun değildir.

CHP ÖNERİSİ: Kayıtdışılığı önlemek için vergi usul kanununda düzenleme yapılmalıdır. Söz konusu cezalar "caydırıcılık" unsuruna sahip, ancak ölçülülük ilkesine aykırı olmayacak bir düzeyde olacaktır.

Tasarı Madde 84 ve 87

TASARI: Aile yardımı sigortası tasarıda yer almamaktadır.

CHP ÖNERİSİ: Yoksullukla kurumsal savaşım için aile yardım sigortası mutlaka olmalıdır.

6.3.5.- CHP’NİN “BELEDİYELERİN KAPATILMASI YASASINA” KARŞI OY YAZISI

20.1.2008 tarihinde İçişleri Bakanı Beşir Atalay, 'Adrese dayalı nüfus kayıt sistemine' göre Türkiye nüfusunu, 2007 sonu itibariyle 70 milyon 586 bin 256 kişi olarak açıkladı. Sayım sonuçlarının açıklanmasının ardından birçok il, ilçe ve beldenin nüfusu 2000 yılı nüfusunun altında kaldı.

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2007 Nüfus Sayımı Sonuçlarına göre nüfusu 2000’den az olan beldelerin sayısı 863’tür. Kapatılacak olan 863 beldenin 493’ü AKP’den; 129’u CHP’den; 74’ü MHP’den; 95’i DYP’den; 12’si SP’den; 6’sı SHP’den; 21’i ANAP’dan; 8’i DSP’den; 25’i diğer partilerden seçilen belediye başkanlarınca yönetilmektedir.

2007 yılında İçişleri Bakanlığı tarafından yayınlanan “2006 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu”nda; 2000 yılı Nüfus sayım Sonuçlarına göre 354 belediyenin nüfusunun 2000’nin altında olduğu yazılı idi. Bir başka ifadeyle, nüfusu 2 binin altına inen belediyelerin sayısı 2000 yılında 2007 yılına kadar geçen yedi yıllık sürede 354’den 863’e yükselmiştir.

Türkiye’de halen 3225 belediye bulunmaktadır. 3225 belediyenin 16 sı büyükşehir belediyesi olup, büyükşehir belediyesi kapsamı içerisinde 101 ilçe, 283 ilk kademe belediyesi bulunmaktadır. Geriye kalan 2825 belediyenin, 65’i il, 749’u ilçe belediyesi, 2011’i ise belde belediyesidir.

Hükümet, hazırladığı Yasa Tasarısı ile 2011 belde belediyesinin 863’ünü, nüfusları 2000’nin altına düştüğü için kapatmak istemektedir. (Nüfusu 2000’nin altına düşen 26 ilk kademe belediyesi de vardır. Bunlar da hesaba katıldığında nüfusu 2000’nin altına düşen belediye sayısı 889 olmaktadır.) Bu sayıya kapatılacak 283 ilk kademe belediyesini ve Fatih belediyesine katılan Eminönü belediyesini de eklediğimiz de kapatılacak belediye sayısı 1147’ye ulaşır.

Toplam 3225 belediyenin 1147’si kapatılacaktır. Buna karşılık 43 yeni belediye kurulmaktadır. (43 belediyenin 34’ü ilk kademe belediyesi iken ilçe belediyesine dönüşüyor.) Rakamlar, Hükümetin belediyelerin üçte birinden fazlasını kapatacağını açıkça göstermektedir.

Kanun Tasarısı’nın 1. Maddesi ile yapılan düzenlemede, büyükşehir belediyeleri içindeki ilk kademe belediyelerinin tüzel kişiliklerinin kaldırılarak ilçe belediyelerine mahalle olarak katılmaları öngörülmektedir.

Hazırlanan Yasa Tasarısına göre;

Adana’da 17 ilk kademe belediyesinden 17’si mahalle oluyor.

Ankara’da 21 ilk kademe belediyesinden 1’i ilçe, 20’si mahalle oluyor.

Antalya’da 14 ilk kademe belediyesinden 5’i ilçe, 9’ u mahalle oluyor.

Bursa’da 18 ilk kademe belediyesinden 3’ü tüzel kişiliği korunarak büyükşehir dışına çıkarılıyor, 15’i mahalle oluyor.

Diyarbakır’da 6 ilk kademe belediyesinden 4’ü ilçe, 2’si mahalle oluyor.

Erzurum’da 5 ilk kademe belediyesinden 2’si ilçe, 3’ü mahalle oluyor.

Eskişehir’de 5 ilk kademe belediyesinden 1 belediye köye dönüşüyor, 2’si ilçe, 2’si mahalle oluyor.

Gaziantep'te 5 ilk kademe belediyesinden 5'i de mahalle oluyor.
İstanbul'da 44 ilk kademe belediyesinden 8'i ilçe, 36'sı mahalle oluyor.
İzmir'de 36 ilk kademe belediyesinden 1'i tüzel kişiliği korunarak büyükşehir dışına çıkarılıyor, 35'i mahalle oluyor.
Kayseri'de 19 ilk kademe belediyesinden 19'u mahalle oluyor.
Kocaeli'nde 38 ilk kademe belediyesinden 6'sı ilçe, 32'si mahalle oluyor.
Konya'da 4 ilk kademe belediyesinden 4'ü mahalle oluyor.
Mersin'de, 22 ilk kademe belediyesinden 3'ü tüzel kişiliği korunarak büyükşehir dışına çıkarılıyor, 4'ü ilçe, 15'i mahalle oluyor.
Sakarya'da 15 ilk kademe belediyesinden 4'ü ilçe, 11'i mahalle oluyor.
Samsun'da 14 ilk kademe belediyesinden 1'i tüzel kişiliği korunarak büyükşehir dışına çıkarılıyor, 3'ü ilçe, 10'nu mahalle oluyor.

Özetle toplam 283 ilk kademe belediyesinden 237'si mahalle, 37'si ilçe oluyor. 8'i tüzel kişiliği korunarak büyükşehir belediyesi dışına çıkarılıyor. 1'i de köye dönüştürülüyor.

Yasa Tasarısının 1. Maddesi ile büyükşehir belediyeleri sınırları içinde yeni ilçeler kurulması öngörülmektedir. Getirilen düzenlemeye göre:

Adana'da:2 (Sarıçam, Çukurova);
Ankara'da:1 (Pursaklar);
Antalya'da: 5 (Aksu, Döşemealtı, Kepez, Konyaaltı, Muratpaşa);
Diyarbakır'da: 4 (Bağlar, Kayapınar, Sur, Yenişehir);
Erzurum'da: 2 (Palandöken, Yakutiye);
Eskişehir'de: 2 (Odunpazarı, Tepebaşı);
İstanbul'da: 8 (Arnavutköy, Ataşehir, Başakşehir, Beylikdüzü, Çekmeköy, Esenyurt, Sancaktepe, Sultangazi);
İzmir'de: 2 (Bayraklı, Karabağlar);
Kocaeli'nde: 6 (Başiskele, Çayırova, Darıca, Dilovası, İzmit, Kartepe);
Mersin'de:4 (Akdeniz, Mezitli, Toroslar, Yenişehir);
Sakarya'da: 4 (Adapazarı, Arifiye, Erenler, Serdivan);
Samsun'da: 3 (Atakum, Canik, İlkadım) ilçe kurulacaktır.

Bunlardan: Sarıçam, Çukurova, Ataşehir, Başakşehir, Sancaktepe, Sultangazi, Bayraklı, Karabağlar ilçeleri, ilk adım belediyelerinin yerine değil, başka ilçelerin mahalle ve köylerinin bağlanması ile kurulan ilçelerdir. Diğer ilçe belediyeleri, kapatılan ilk adım belediyelerinin yerine kurulmakla beraber; bu ilçe belediyelerine kapatılan başka ilk adım belediyeleri, mahalleler ve köyler de bağlanmıştır.

Yeni kurulacak ilçelere mahalle olarak bağlanan ilk kademe belediyelerinin sayısı 125'dir. Geriye kalan (283-125) 158 ilk kademe belediyesi, başka ilçelere mahalle olarak bağlanmıştır.

Hazırlanan Yasa Tasarısının 2. Maddesinde: İstanbul'da Eminönü ilçesinin kaldırılarak Fatih ilçesine katılması öngörülmektedir. Aynı maddede ayrıca Büyükçekmece, Ümraniye, Bağcılar, Avcılar ilçe belediyelerine mahalleler katılmaktadır. Ankara'da Bala, Gölbaşı ve Çankaya ilçesine de mahalleler katılmıştır.

Kurulan ilçelere belde belediyeleri, mahalleler, köyler katılmaktadır. Bazen bu işlem başka ilçeleri bölerek yapılmaktadır. Örneğin, İstanbul'da Kadıköy ilçesinden, İzmir'de Karşıyaka ilçesinden mahalleler ayrılarak yeni kurulan ilçelere katılmıştır.

Bütün bu bölme, ekleme, çıkarma işlemlerinin 2009 Mart ayında yapılacak yerel seçimleri kazanmaya yönelik olduğu, bu amaçla ilçe sınırlarının 2007 seçim sonuçlarına göre yeniden tasarlandığı çok açıktır. Bölme, ekleme, çıkarma işlemlerinin hangi kritere göre yapıldığı belli

değildir. Daha doğrusu böyle bir kriter yoktur. İlçe sınırlarının yeniden belirlenmesinde kullanılan tek kriter sandıklardaki 2007 seçim sonuçlarıdır.

Bütün bunların yerel seçimlerde başarılı olmak için partizanca yapıldığına şüphe yok. Hiçbir ciddi hazırlık yapmadan, bölerek veya birleştirerek seçim kazanma isteği, başka gerekçeler ileri sürülerek gizleniyor.

Nüfusu 2000'nin altına düşen belde belediyeleri ile büyükşehir belediyesi kapsamı içerisinde olan ilk kademe belediyelerinin kapatılması için ileri sürülen gerekçeler haklı gerekçeler değildir.

Yasa Tasarısı Gerekçesi'nde; küçük yerleşim birimlerindeki belediyelerin kaynak oluşturma kapasitesi bulunmadığından küçük belediyelerin genel bütçe vergi gelirlerinden aktarılan paya bağımlı hale geldiği, nüfusu küçük belediyelerin kaynak sıkıntısı nedeniyle mali yapılarının bozulduğu ve borçlarının giderek arttığı, bunların hizmet yerine borç üreten bir yapıya dönüşmelerinin kaçınılmaz olduğu, sürekli borçlanmalarına rağmen bu belediyelerin temel alt yapı ihtiyaçlarının karşılanmadığı, BELDES projeleri ile alt yapı ihtiyaçlarının karşılanacağı ama alt yapı tesislerinin inşasının yeterli olmadığı, bunların sürekli bakımı ve işletilmesi de gerekeceği, bu belediyelerin ileri teknoloji gerektiren katı atık ve su arıtma gibi yatırımları gerçekleştiremeyecekleri, teknik kapasite yetersizliği nedeniyle imar ve ruhsat işlemlerinin yeterli kalitede olmadığı ileri sürülmektedir. Yasa Tasarısı Gerekçesi'nde; kırsal alandaki küçük belediyeler bakımından yapılan idari yapı değişikliğinin ilk adım belediyeleri açısından da gerekli olduğu, yeterli büyüklüğe sahip ilk kademe belediyelerinin ilçe belediyesine dönüştürüldüğü, diğerlerinin ise kendisine en yakın ilçe belediyesi ile birleştirildiği belirtilmektedir.

Ancak, yerel yönetimlerin, sorumluluklarında bulunan hizmetleri görmek için yeterli kaynağa sahip olmadığı herkesçe kabul edilen bir gerçektir. Anayasanın 127 nci maddesinde mahallî idarelere görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanması gerekir denilmektedir.

Yürürlüğe sokulan yasalar yerel yönetimlere çok sayıda yeni görevler yüklemiş buna karşılık yerel yönetimlere aktarılan hizmet alanı ölçüsünde kaynak sağlanmamıştır.

Belediyelerin gelirlerinin önemli bir kısmı merkezi bütçe vergi gelirlerinden bu idarelere yapılan transferlerden oluşmaktadır. Merkezi idareden mahalli idarelere transfer sistemi pay ayırma yöntemine dayanmaktadır. Transferler nüfus ölçütüne dayalı olarak gerçekleştirilmektedir.

2380 sayılı Kanuna göre: Genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtından (ÖTV matraha dahil edilmeden) belediyelere % 6 pay verilmektedir. Bu oran 1984 yılında %10.30 idi. 1986 yılında %8.55 oldu. Sonraki yıllarda, 2001 yılına kadar %10.30, 2001 yılında %6, 2003 yılında %5 oranı uygulandı. 2004 yılından bu yana oran, %6 dır.

Büyükşehir belediyeleri ise kendi sınırları içindeki genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtının yüzde 5'ini almaktadır. Ayrıca, ilçe ve ilk kademe belediyelerine gönderilen payın yüzde 35'i de büyükşehir belediyelerine aktarılmaktadır. Kalan %65'in, %10 da o ildeki su kanalizasyon idaresine verilmektedir.

Bütçeden ayrılan paylar bu oranlarda ve nüfus büyüklüğüne göre dağıtılınca küçük belediyeler ve ilk kademe belediyeleri zor durumda kalmıştır. Nüfusa göre dağıtımda yaz-kış, gece-gündüz nüfus farklılıkları bile dikkate alınmamaktadır. Belediyenin bulunduğu yörenin turistik merkez olması, o yörede tarihi ve kültürel dokunun bulunması ve benzeri faktörler de dikkate alınmamaktadır.

Yerel yönetimlerin tümü açısından en önemli gelir kaynağı, bütçe vergi paylarıdır. Öncelikle bu payların anlamlı bir orana yükseltilmesi ve nüfus dışı ölçütlerin de dikkate alınarak yerel yönetimlere dağıtılması gerekir.

Anayasa Mahkemesi Büyükşehir belediyelerine aktarılan genel bütçe vergi gelirlerinin dağıtım kriteri ile ilgili olarak verdiği 24.7.2003 tarihli kararda: "Herhangi bir büyük şehir belediyesinin nüfusu yanında yöredeki sanayi yoğunluğu, eğitim kurumlarının sayısı, gelişme hızı, üretim ve tüketim kapasitesi, kültür ve eğitim seviyesi ile ekonomik faktörler mahalli hizmetlerin niteliğini ve maliyetini doğrudan etkileyen unsurlardır. Bu etkenler gözletildiğinde belediyelerin hizmet maliyetlerinin her zaman nüfusla doğru orantılı olarak artmadığı bir gerçektir. Büyük şehir belediyelerinin il merkezlerinde toplanan genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan %60'lık payın, itiraz konusu kuralda olduğu gibi nüfus baz alınarak Anayasa'nın 127. maddesinde öngörülen biçimde belediyelere görevleriyle orantılı adil bir dağıtımının sağlanamayacağı açıktır" demesine karşın belediyelere gelirleri hala nüfus ölçütlerine göre dağıtılmaktadır.

Öte yandan Hükümet yerelleşmeden yana görünmekte ama uygulamada yetkileri merkezileştirmektedir. Yerel yönetimlerin yetkileri yasalarla merkezi yönetime devredilmektedir. AKP'nin iş başında olduğu süre içinde, belediyelerin bazı önemli yetkileri; Toplu Konut İdaresi Başkanlığı'na, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na, Turizm Bakanlığı'na, Sanayi Bakanlığı'na, Tarım Bakanlığı'na devredilmiştir. Büyükşehir Belediye Başkanlığı olan yerlerde ise ilçe ve ilk kademe belediyelerinin yetkileri büyükşehir belediyelerine devredilmiştir.

Yapılması gereken şey belediyelerin yetkilerini ve gelirlerini artırmaktır. Kapatmak çare değildir. Belediye yönetimi altında yaşayan insanlar kasabalarının köye dönüştürülmesini istemiyor. Köy olmak istemiyor.

Belediyeler kapatılınca yörede yaşayan insanların ihtiyacı sona mı erecek? Okul, su, yol, kanalizasyon, hastane, konut ihtiyaçları bitecek mi? Kapatılan belediye yönetimlerinin devredileceği il özel idareleri bu ihtiyaçları kaynak kullanmadan mı sağlayacak? Bahane olarak ileri sürülenler il özel idareleri için geçerli olamayacak mı?

Yerel yönetimler kendilerine verilen görevleri yerine getirmek için yeterli kaynağa kavuştuğunda, küçük belediyeler ölçek küçüklüğünü kolayca avantaja dönüştürebilirler. Buralarda yolsuzluk, verimsizlik olmaz. Kaynaklar yerel önderler aracılığı ile en yüksek faydayı sağlayacak şekilde kullanılır. Yeter ki bunlara yeterli kaynak tahsis edilsin. Kapatılacak olan belediyelerde yaşayan yöre halkı, hizmete en çok ihtiyaç duyan vatandaşdır. Bu vatandaşlarımız belediyelerine aktarılacak daha çok kaynakla hizmet almayı beklerken, onlara belediyeleriniz kapatılacak deniyor.

İçişleri Bakanı kapatılacak belediyelerin şu anda 200 milyon YTL borcu bulunduğunu açıkladı. Borç nedeni ile belediyeler kapatılacaksa Ankara ve Adana Büyükşehir Belediyeleri ne yapılacak? Öte yandan borçlanma konusunda söylenenler gerçeği tam olarak yansıtmıyor. Küçük belediyeler içinde çok sayıda borçsuz ya da az borcu olan belediye var.

Kaldı ki, küçük belediyeler borçlu da, büyük belediyeler borçsuz mu? Ülke borçsuz mu? AKP'nin iktidara geldiği 2002 yılında Merkezi Yönetimin iç borcu: 122.1 milyar YTL idi, 2007 Kasım'ında 256.9 milyar YTL oldu. Merkezi Yönetimin dış borcu: 2002'de 56,8 milyar \$ idi. 2007 Kasım'da 66,8 milyar \$ oldu. Özel sektörün dış borcu: 2002'de 44,1 milyar \$ idi. 2007 Haziran'ında 138.5 milyar \$ oldu.

Belediyelere nüfus ölçütleri dışında başka ölçütler de kullanarak yeterli kaynak sağlanmalıdır. Bütçeden yerel yönetimlere daha çok pay ayrılmalıdır. Belediyelerin yaz-kış, gece-gündüz

nüfusları, tarihsel ve kültürel dokuya sahip olmaları, turizm merkezi, sanayi bölgesi olma gibi özellikleri dikkate alınmalıdır. Bu özellikleri dikkate almadan yapılan her işlem yanlış olur.

Kapatılacak belediyelerin içinde çok uzun yıllardır belediye olarak hizmet veren belediyelerin olması ve 7000 turistik yatak belgesi, yat limanı olan ve yaz nüfusu 15 bini bulan Marmaris'in turistik beldesi Turunç gibi beldelerin de olması yapılan işin yanlışlığını göstermeye yeter.

Marmaris Turunç tek örnek değil: Turizmde öncelikli yöre ilan edilen Çorum Alacahöyük Belediyesi ile yılda 2 milyon turist ziyaret ettiği, 1985'de Dünya Miras Listesine giren, milli park ve SİT alanı ilan edilen Göreme Belediyesi de köye dönüştürülecek.

1953 yılından beri belediye olan Sivas, Çepni Belediyesi, 1957 yılında kurulan Aydın, Karacasu Yenice Belediyesi, 1968 de kurulan Burdur, Bozluca Belediyesi, 1972 de kurulan Ardahan, Ortakent Belediyesi, 1968 de belediye olan Manisa, Saruhanlı Nuriye Belediyesi köye dönüştürülecek.

Uzun yıllardır belediye yönetimi altında demokratik bir yönetime sahip olan vatandaşlarımız küçük hesaplar yüzünden cezalandırılıyor. Köy statüsünden belediye statüsüne geçen bir yerleşim yerinde halk, yerel düzenlemelerle tanışmıştı. Halk, kendi özgür iradesi ile belediye meclisini ve belediye başkanını seçerek demokrasinin verdiği hakkı yaşıyordu.

Kapatılacak belediyelerin çoğunun imar planı vardır. Belediyeler 3194 sayılı imar kanununa tabi iken bir anda 3367 sayılı köy kanununa tabi olacaklarından mevcut uygulama imar planlarının uygulanmasında sıkıntılar ortaya çıkacaktır.

Söz konusu belde belediyelerinin kapatılması halinde, buralarda yaşayan halk, başta yerel hizmetler olmak üzere eğitim, sağlık, ulaştırma hizmetlerinden yoksun kalacaktır. Bu hizmetlerin karşılanmaması ve aksatılmasıyla, bu yerleşmelerdeki nüfus bu hizmetlere daha rahat ulaşacakları kent merkezlerine göçe başlayacaktır. Kırsal kesimdeki nüfus azalacaktır.

Mera ve hazine arazileri üzerindeki düzensiz yapılaşma hızla artacaktır.

Kapatma için ileri sürülen gerekçelerden biri de, Türkiye'deki belediye sayısının Avrupa ülkelerine göre fazla olduğudur.

OECD'nin 2002 yılında yayınladığı bir raporda:

Fransa'da 36.763,
İtalya'da 8.100,
İspanya'da 8.078,
Belçika'da 589,
Hollanda'da 548 belediye bulunmaktadır.

Bu rakamlar, Türkiye'deki belediye sayısının söylendiği gibi çok olmadığını, hatta bu ülkelerin nüfusları dikkate alındığında olması gerekenden de az olduğunu göstermektedir.

Kapatılmak istenen ilk kademe belediyelerinin bazılarının durumu ise gerçekten dramatik. AKP'nin 2005 yılında uygulamaya soktuğu ve kamuoyunda pergel yasası olarak bilinen yasal düzenleme ile 50 km çap içine giren belde belediyeleri ilk kademe belediyesine dönüştürüldü. Bu belediyelerin içinde nüfusu 10 binden, 20 binden fazla olan belde belediyeleri var. Örneğin, Ankara'da Hasanoğlan Belediyesi (2002 nüfusu 9 bin 900, 2007 nüfusu 10 bin 800), İzmir'de Yeni Foça Belediyesi (2002 nüfusu 11 bin 600, 2007 nüfusu 6 bin 600) bu yasal düzenleme nedeniyle ilk kademe belediyesine dönüştürüldü. Şimdi bu belediyeler ilk kademe belediyesi oldukları için mahalleye dönüştürülüyor. 2.5 yıl önceki pergel yasası olmasa bu belediyelerin tüzel kişiliği devam edecekti.

Hükümet, belediyelerin tüzel kişiliğini kaldırma ve köye dönüştürme işlemini Belediye Yasası'nda öngörülen idari işlem yerine yasa ile yapmak istemektedir. Bu yol tercih edilmiştir, çünkü böylece sadece nüfus ölçütüne dayalı olarak kapatılmak istenen belediyelerin bir kısmı hakkında Danıştay'ın olumsuz görüş verme olasılığı bertaraf edilmek istenmektedir.

Öte yandan, yerel seçimler öncesinde yeni ilçeler oluşturma, ilçelerin mahallelerini değiştirme gibi yöntemlerle Hükümete seçimleri kazanmaya yönelik girişimlerde bulunma olanağı yaratılmıştır.

Yerel yönetim seçimlerini kazanmaya yönelik fırsatlardan yararlanma isteği, Hükümetin acele etmesini gerektiriyor. Aceleye gerek var çünkü, Anayasa'ya göre, sonucu yönünden seçimlerle doğrudan ilgili olan bir yasal düzenlemenin seçimlerden en az bir yıl önce yapılması zorunlu. Bu yüzden hazırlanan Kanun Tasarısı'nın bu yılın 28 Mart'ına kadar yasalaşması gerekiyor.

Kanun Tasarısı'nın Geçici 1. Maddesi ile yapılan düzenlemede, nüfusu 2.000'in altına düşen belde belediyelerinin ilk mahalli idareler seçiminden sonra geçerli olmak üzere kaldırılarak köye dönüştürülmesi öngörülmektedir. Hükümet sözcüleri, belde belediyelerini köye dönüştürmeyi, gerekli olduğu için yapmak istediklerini, bu belediyelerin çoğunun AKP'lilerce yönetildiğini ileri sürmektedir. Gerçekten de kapatılacak olan 863 belediyenin 493'ü AKP'li belediye başkanlarınca yönetilmektedir. Ama şimdi gerçekleştirilen operasyonla kapatılan belediyelerin tümünün yönetimi 10 yıl süre ile il özel idarelerine verilecektir. Yani buraların yönetimi AKP kadrolarına teslim edilecektir. Hükümet, buraları il özel idarelerinin şubesi haline dönüştürerek yönetmeyi planlıyor.

Tasarı'nın hükümleri Anayasa'nın ilkelerine ve ruhuna aykırıdır.

Yerel yönetimlerin var oluşunun siyasal gerekçesinin özünde demokrasi inancı yatar. Bu sebeptendir ki, yerel yönetimler öteden beri demokrasinin temel kurumlarından biri olarak kabul edilmişlerdir.

Ayrıca yöre halkı, yerel ortak ihtiyaçlarının karşılanmasında seçimler ve diğer mekanizmalarla yönetimlere demokratik katılım hakkını kullanmakta ve bu hizmetlerin gerçekleştirilmesinde etkili olmaktadır. Böylece, yerel yönetimlerle demokrasi yaygınlaşmakta ve etkinleşmektedir.

Köy tüzel kişiliği kendi halkının ortak ve yerel gereksinimlerini karşılayan ve genel karar organları halk tarafından seçilen en küçük yerel yönetim birimi olmakla beraber belediyeler, ülkemizde diğer yerel yönetim birimlerine göre daha dinamik bir gelişme çizgisi izlemiştir. Özellikle kentleşme ve çok partili siyasal yaşamla birlikte daha da ön plana çıkmış ve yerinden yönetim kuruluşlarının tipik örneği olmuştur.

Kasabadan köye dönüştürülen nüfusu 2000 den az olan belediyelerin bulunduğu yörede artık demokrasinin yaygınlaşması ve etkinleşmesinden söz edilemeyecektir. Yöredeki insanlar kasabalarının köye dönüşmesini istemiyor. 40 yıldır, 50 yıldır belediye yönetimi altında yaşayan insanlar köy yönetimi altında yaşamak istemiyor.

Bu durum, Anayasa'nın 5. maddesinde belirtilen; devletin, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak gibi amaç ve görevlerine ters düşen bir durumdur.

Anayasa ile güdülen ana amaç, Başlangıç'ta, belirtildiği gibi, Türk Ulusu'nun sürekli varlığı ve çağdaş uygarlık seviyesine ulaşması biçimindedir. Bu ana amaca varılmasını engelleyebilecek ya da yozlaştırabilecek nitelikte hiçbir hak ve özgürlüğün Anayasa'da

tanınmadığı, daha açık bir anlatımla, bu amacın Anayasa'nın tüm yapısına ilke ve kurallarıyla ruhuna egemen olduğu tartışma götürmeyen bir gerçektir.

Anayasa'ya göre, mahallî idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir. Görüldüğü gibi Anayasa, yerel yönetimlerin nüfus esasına göre değil yerinden yönetim esasına göre kurulmasını (dolayısıyla kapatılmasını) öngörmüştür. Bu yüzden yerinden yönetim ilkesini gözetmeden Anayasa'da kuruluş için gözetilmesi öngörülmeleyen nüfus kriterine dayanarak belediyeleri kapatmak yerinden yönetim ilkesine uygun değildir.

Anayasa'nın 127. maddesinin birinci fıkrası, "yerinden yönetim" ilkesini açıklayan ikinci fıkrasıyla birlikte değerlendirildiğinde konu daha çok açıklık kazanmakta, yerel yönetimlerin, hukuksal yapıları ve işlevleriyle varlık amaçları gözetildiğinde, o yerde bulunanların, ortak gereksinimlerini karşılamak için kendi seçtiği organlarca yönetilen kamu tüzel kişileri olduğu ortaya çıkmaktadır.

Tüm yasaların genel amacının kamu yararı olduğu bilinen bir gerçektir. Oysa Tasarı'daki düzenleme daha çok siyasal nedenlere dayanmaktadır. Yerinden yönetim ilkesi yönünden kamu yararı, ancak halkın katılımının ve bu yolla etkinliğinin artırılması ile gerçekleştirilebilir. Belediyelerin kapatılması, demokratik katılımı en aza indirecektir. Bu nedenle Tasarı, amaç ögesi bakımından da Anayasa'ya uygun değildir.

Yerel yönetimler açısından özerklik, Anayasa ve yasaların belirlediği kamu hizmetlerinin önemli bir bölümünün yurttaşların yararına olarak, yerel yönetimlerin sorumluluğu altında yerine getirilmesi yetkisidir.

Anayasa'nın 127. maddesinin ikinci fıkrasında sözü edilen "yerinden yönetim ilkesi", aslında özerklik kurumunun anayasal bir temele oturtulması anlamındadır. Öğretide de işaret olduğu üzere, bu ilke; yerel yönetimlerin tüzel kişiliğe sahip olmaları, görevli organlarını seçme hakkının verilmesi ve bu organlara karar verme yetkisinin tanınması gibi üç ana öğeden oluşur.

Anayasa'nın 127. maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen yerinden yönetim ilkesi, daha önce de açıklandığı gibi yerel yönetimlerin özerkliğini pekiştirmektedir. Gerek bu fıkrada, gerek 123. maddenin birinci fıkrasında sözü edilen "görevler" sözcüğünün, yine Anayasa'nın 127. maddesinin birinci fıkrasında ifadesini bulan mahallî müşterek ihtiyaçları kapsadığı açıktır.

Bu kavram, herhangi bir yerel yönetim biriminin sınırları içinde yaşayan kişi, aile, zümre ya da sınıfın özel çıkarlarını değil, aynı yörede birlikte yaşamaktan doğan eylemli durumların yarattığı, yoğunlaştırdığı ve güncelleştirdiği, özünde yerel ve kamusal hizmet karakterinin ağır bastığı ortak beklentileri ifade etmektedir. Bu gereksinimleri yerel planda karşılama olanak ve önceliklerini takdir yetkisinin o yörede yaşayan halkın yasalara dayalı olarak oluşturdukları organlara bırakılması, hem yerinden yönetim ilkesine, hem özerklik ilkesine, hem de demokratik yaşam biçimine daha uygun bir yoldur.

Böyle davranmak yerine belediye tüzel kişiliğini köy tüzel kişiliğine dönüştürmek ve o yörede yaşayan halkın mahalli müşterek ihtiyaçlarının il özel idarelerinin şubeleri durumuna dönüştürülmüş idari birimler aracılığı ile gidermeye çalışmak demokratik bir yaklaşım değildir.

Köy tüzel kişiliği ve il özel idareleri, Anayasamıza göre yerel yönetim organları olmakla beraber uygulamada mahalli müşterek ihtiyacın karşılanması ve özerklik açısından bunların belediye ile karşılaştırılması mümkün değildir. İl özel idarelerinin seçilmiş organları olsa da, asıl olarak atanmış görevliler tarafından yönetildiği bilinen bir gerçektir.

Yasa koyucu mahalli idarelerin kuruluş esaslarını, maddi ve usule ilişkin çerçeveyi belirlemek koşuluyla, ölçek sorununu dikkate alarak, daha etkin ve verimli bir kamusal hizmet sağlamak amacıyla, bir belediyenin ya da köyün tüzel kişiliğini kaldırabilir, belediyeyi köye, köyü belediyeye dönüştürebilir.

Ancak amacın daha etkin ve verimli bir kamusal hizmet sağlamak olduğu unutulmamalıdır. Tüm ilk kademe belediyelerini ve nüfusu 2000 nin altına düşen belde belediyelerini toptancı bir yaklaşımla verimli ve etkin çalışıp çalışmadıklarını araştırmadan kapatmakta kamu yararı yoktur.

Kapatılmak istenen belediyelerin içinde, bilançoları-nüfusu 2000 den fazla olan belediyelerden daha sağlıklı olan çok sayıda belediye vardır. Tasarı küçük ölçekli olan verimsizdir anlayışı ile hazırlanmıştır ki, bu da doğru bir yaklaşım değildir. Büyük ölçekli olmasına karşın verimsiz çalışan belediyeler olduğu gibi küçük ölçekli olan ama verimli çalışan belediyeler de vardır. Toptancı yaklaşım yanlıştır. Her belediye farklıdır. Bu yüzden kararlar tek tek alınmalıdır. Doğru yaklaşımın bu olduğu açıktır.

5393 sayılı Belediye Yasası'nın da öngördüğü yöntem budur. Yasa, nüfusu 2000'nin altına düşen belediyelerin doğrudan kapatılmasını öngörmemektedir. Her belediye için Bakanlığın teklifi, Bakanlar Kurulu'nun ve Danıştay'ın kararı gereklidir. (1580 sayılı Yasadaki "Danıştay'ın kararı" ibaresi 5393 sayılı yasada "Danıştay'ın görüşü" ibaresine dönüştürülmüştür. Ama bu dönüştürme sonuca fazla etkili değildir. Danıştay'ın olumsuz görüşüne karşın kapatma gerçekleşirse itiraz halinde Danıştay'ın son kararı vereceği tabidir.)

Hukuk devletinde kazanılmış haklara saygı gösterilmesi bir zorunluluk, hatta yükümlülüktür. Hukuksal tasarrufu doğuran irade sahiplerinin aynı yöntemle bu tasarrufu geri almalarına veya değiştirmelerine olanak bulunmaktadır. Ancak, önceden oluşmuş hukuksal durumların sonradan yapılacak işlemlerle değiştirilmesi, hukuktan beklenen güvenlikle bağdaşmaz.

Anayasamızın 126. maddesinin birinci fıkrasında, "Türkiye, merkezi idare kuruluşu bakımından, coğrafya durumuna, ekonomik şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre, illere; iller de diğer kademeli bölümlere ayrılır" hükmüne yer vermiştir.

Anayasa'nın 126. maddesinde Türkiye'nin idari yapısının kuruluşunda dikkate alınacak hususlar arasında, "coğrafya durumu"; "ekonomik şartlar" ve "kamu hizmetlerinin gerekleri" sayılmıştır. İdari yapısının kuruluşunda dikkate alınacak hususlar arasında "nüfus sayısı" yoktur.

Anayasamızın 13. maddesi: Temel hak ve hürriyetlerle ilgili genel ve özel sınırlamalar demokratik toplum düzeninin gereklerine aykırı olamaz hükmünü taşımaktadır. Demokratik toplum düzeni her şeyden önce seçme ve seçilme hakkına azami ölçüde saygı gösterilmesini gerektirir. Anayasa'nın 67. maddesinde yer alan seçimlerin serbestliği ilkesi sadece maddi ve fiili baskıları, değil manevi baskı ve müdahaleleri de dışlayan bir kavramdır.

Anayasa'nın 67. maddesinin son fıkrasında, seçim yasalarında yapılan değişikliklerin, yürürlüğe girdiği günden başlayarak bir yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanmayacağı kurala bağlanmıştır. Sonucu yönünden seçimlerle doğrudan ilgili olan bu tasarıda yer alan hükümlerin, yaklaşık on üç ay sonra yapılacak yerel seçimlerde uygulanması olanaklı kılınmak istenmektedir.

Öte yandan getirilen düzenleme Avrupa Yerel Yönetim Özerklik Şartı'na aykırıdır. Türkiye Yerel Yönetim Özerklik Şartı'nı 1988 yılında çekince koyarak onaylamış, 1991 yılında da yasal olarak kabul etmiştir. Anayasamızın 90. maddesinde, "... usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalar kanun hükmündedir" dendiğinden sonra bunların Anayasa'ya aykırılığının iddia edilemeyeceği bildirilmiştir. Diğer yandan Anayasa'nın 90.

maddesinde yapılan son değişikle, temel hak ve özgürlüklere ilişkin antlaşmalarla kanunların aynı konuda yaptığı düzenlemelerde çatışma olması halinde antlaşma hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmıştır. Bu nedenle yapılacak yasal bir düzenleme ile uluslararası antlaşmanın yok sayılması ve bu antlaşmanın getirdiğı yükümlülüklerden kaçınılması söz konusu olamaz.

Yerel Yönetim Özerklik Şartı'nın 5. maddesinde: "yerel yönetimlerin sınırlarında mevzuatın elverdiği durumlarda ve mümkünse bir referandum yoluyla ilgili yerel topluluklara danışılmadan değişiklik yapılamaz" hükmü vardır.

5393 sayılı belediye Kanunu'nun birleşme ve katılmaları düzenleyen maddelerinde sadece katılan belediyede referandumun öngörülmesi, buna karşılık katılınacak belediyede referandumun öngörülmemesi nedeniyle iptal istemini görüşen Anayasa Mahkemesi başvuru reddetmiştir. Ancak ret gerekçesinde aynen şöyle denilmiştir:

"... Düzenlemeyle tüzel kişiliği kaldırılacak ya da tabi oldukları tüzel kişiyle ilişkisi kesilecek olan mahal sakinlerinin iradesinin doğrudan doğruya sorulması zorunlu kılınmakta; ancak statüsünde herhangi bir değişiklik yaşamayan ve özerkliğine dokunulmayan katılınacak tüzel kişi (belediye) sakinlerinin doğrudan iradelerine başvurulmamakla birlikte, yine de oylarıyla oluşturulan karar organlarının onayı şart koşulmaktadır. Dava konusu kuralla tüzel kişiliği kaldırılan beldede ya da bağlı buldukları ve organlarının oluşumuna katıldıkları yerel yönetim birimiyle ilişkileri koparılacak kısımlarında halkoyuna başvurulmasının öngörölmüş olması, yerinden yönetim ilkesinin bir gereğidir. Katılınacak belediyenin hukuksal statüsünde herhangi bir değişiklik olmayacağından, doğrudan doğruya halkoyuna başvurulması zorunluluğu bulunmamaktadır. Buna rağmen yasa koyucu katılınacak belediye meclisinin bu birleşme ve katılmaya onay vermesini zorunlu kılarak, katılınacak belediyenin özerkliğinin korunmasını gözetmiştir."

Göröldüğü gibi Anayasa Mahkemesi tüzel kişiliği kaldırılan beldede ya da bağlı buldukları ve organlarının oluşumuna katıldıkları yerel yönetim birimiyle ilişkileri koparılacak kısımlarında halkoyuna başvurulmasının öngörölmüş olmasını, yerinden yönetim ilkesinin bir gereği olarak görmektedir.

Tüzel kişiliği kaldırılan beldede referandum öngörölmemesi yerinden yönetim ilkesine ve Yerel Yönetim Özerklik Şartı'na aykırıdır.

6.3.6.- VAKIFLAR YASA TASARISI'NA CHP'NİN ADALET KOMİSYONU'NDA KARŞI OY YAZISI

ADALET KOMİSYONU BAŞKANLIĞI'NA

Vakıflar Kanunu Tasarısı'nın 22. Dönem Adalet Komisyonu'ndan geçmesi sonrası grubumuz adına verilmiş olan karşı oy yazısında açıklandığı üzere Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurucu belgesi Lozan Antlaşması'dır. Lozan Antlaşması Anayasal statüdedir. Lozan Antlaşması'nın 37/44 maddeleri azınlık haklarıyla alakalı olup, bu maddeler yönünden tek taraflı vazgeçmeyi içermesi, kuruluş temelimizi oluşturan bu antlaşmanın tartışmaya açılması ile sonuçlanır. Önceki dönem komisyon üyesi arkadaşlarımızın muhalefet şerhini aynen tekrar ile birçok maddesi açıkça Anayasaya aykırı olan, hukuki ve siyasi açıdan olduğu kadar ülkemizin menfaatleri açısından da çok önemli sakıncalar içeren bu Kanun Tasarısına ilişkin karşı oy yazımızı sunuyoruz.

Öncelikle ülkemizde vakıf müessesesinin tarihçesine dair genel bir bilginin sunulmasında yarar görülmektedir:

Türk Medeni Kanunu uyarınca Vakıf; gerçek ya da tüzel kişilerin yeterli mal ve hakları belli ve sürekli bir amaca özgülemeleriyle oluşan, tüzel kişiliğe sahip mal topluluğudur. Vakıflara ilişkin yasal düzenlemeler Medeni Kanunun 111'nci ve 117'nci maddeleri arasında yer almaktadır. Medeni Kanunun yürürlüğe girmesinden önce ise; şer'i hukuk düzeni içerisinde kurulmuş bir vakıflar müessesesi vardı. Cumhuriyetin ilanından sonra, Medeni Kanun'dan önce kurulmuş olan eski vakıflar 2762 sayılı "4 Teşrin evvel 1926 tarihinden evvel mevcut olan vakıflar hakkında tatbikat kanunu layihası" ile muhafaza edilmiş, ancak Vakıflar Genel Müdürlüğü aracılığıyla sıkı bir izin ve denetim sistemine bağlanmıştır. Bu vakıflardan cemaat vakıfları, Türkiye'de yaşayan ve Türk vatandaşı olan, Ermeni, Yahudi ve Rumlar tarafından Osmanlı hukuk düzeni içinde kurulan, Lozan Antlaşması gereğince, 2762 sayılı Vakıflar Kanunu ile tüzel kişilik kazandırılan hayır amaçlı ve dini kurumlardır. 2762 sayılı Kanun kapsamındaki cemaat vakıflarının sayısı 161 civarında olup, Medeni Kanun ile yeni cemaat vakfı kurulması da yasaklanmıştır. Diğer taraftan 1936 yılında, azınlık vakıflarının mülkleriyle ilgili karışıklığı gidermek, gayrimüslim cemaatlerde hangi malların hangi tesise tahsis edildiğini saptamak üzere, beyanname verilmesi istenmiştir. Kamuoyunda 1936 beyanname denilen ve bizzat söz konusu azınlıklarca belirtilen mülk listesi cemaat vakıflarının vakfiyesi, yani kurucu belgesi yerine geçmiştir.

Sayın cumhurbaşkanınca iade üzerine komisyonda tekrar görüşülen tasarı oy çokluğuyla aynen kabul olmuştur. Kanun tasarısı, yalnızca hayır için topluma hizmet amacı ile ortaya çıkmış olan vakıf müessesesinin amacı ve özünü, hukukun temel prensiplerini çiğnemek suretiyle aşarak, sosyal ve siyasal yaşam içerisinde, suiistimale son derece açık biçimde, yeni sosyo ekonomik aktörler ortaya çıkarmaktadır. Zira tasarı, kurucu iradeye bağlı kalmaksızın, vakfedenin belirlediği konu, amaç, örgütlenme ve yönetim biçiminin dışına çıkılmasına izin vermektedir. Bu tasarı kanunlaştığı takdirde;

- Vakıflar mal edinebilecek ve malları üzerinde her türlü işlemde bulunabilecekler, sadece Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne bildirimde bulunarak şube ve temsilcilik açabilecekler, yurt içi ve yurt dışındaki kişi, kurum ve kuruluşlardan aynı ve nakdi bağış ve yardım alabilecek, yurt içi ve yurt dışındaki benzer amaçlı vakıf ve derneklere aynı ve nakdi bağış ve yardımda bulunabileceklerdir.

- Mülhak vakfa ilişkin hayrat niteliğindeki taşınmazlar özgülenebilecek, cemaat vakıflarına ilişkin, kısmen ya da tümüyle hayrat olarak kullanılmayan taşınmazlar, vakıf yönetiminin istemi üzerine Vakıflar Meclisi kararıyla, aynı cemaate ilişkin başka bir vakfa özgülenebilecek ya da vakıf akarına dönüştürülebilecektir.

- Vakıflar, Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne bilgi vererek iktisadi işletme ve şirket kurabilecek, kurulmuş şirketlere ortak olabileceklerdir.

Tüm bu işlemlerin “vakıf” dışında, yine kapsam ve sınırları kanunlarla belirlenmiş başka hukuki yapılar ile gerçekleştirilmesi mümkün iken, niteliği, amacı belli bir örgütlenme biçiminin bu denli esnetilmesinin ardındaki nedenlerin ve yaratacağı tehlikelerin bilincinde olmak, hangi siyasi görüşe sahip olursa olsun, her yurttaş için önemli bir sorumluluk ve zorunluluktur.

Cemaat ve mülhak vakıflara bağış yapılması Yargıtay kararları ve doktrine göre mümkün değildir. Oysa Tasarıda, vakıfların amaçları dışında, kâr maksadıyla işletme ve şirket kurması, bağış kabul etmesi olanaklı hale getirilmiştir. Lozan Antlaşması'na göre cemaat vakıflarının amacının cemaat mensuplarının dini, hayri, sosyal eğitsel, sıhhi ve kültürel ihtiyaçların karşılanması ile sınırlıdır. Bu açıdan yapılan düzenleme, Lozan Antlaşması'na aykırı olduğu gibi, yargı kararlarını işlevsiz hale getirmektedir.

Türk Medeni Kanunu'na göre kurulan vakıflar Asliye Hukuk Mahkemesi'nce kurulmaktadır. Ayrıca, Türk Medeni Kanunu'na göre kurulan vakıfların amaçlarında ve işlevlerinde en ufak bir değişiklik halinde, bu değişikliğin mahkemenin onayına sunulması gerekmektedir. Halbuki yeni düzenleme ile cemaat vakıflarında amaç değişikliği, vakıf meclisine bırakılmaktadır. Vakfiyenin amaçlarının değiştirilmesi yargı alanında yapılması gereken bir düzenlemedir. Dolayısıyla cemaat vakıflarına, yeni vakıflardan farklı bir uygulama getirilmesi, Anayasanın eşitlik ilkesine aykırıdır.

Tasarıda, cemaat vakıflarıyla ilgili önemli değişiklikler yapılmıştır. Cemaat vakıflarının hukuku Lozan Antlaşması ile belirlenmiştir. Bu nedenle değişikliklerin öncelikle Lozan Antlaşması yönünden incelenmesi gerekmektedir. Cemaat vakıfları mülhak vakıf statüsünden uzaklaştırılarak, yeni vakıflara benzer düzenlemelere tabi kılınmıştır. Böylece bu vakıfların amaç ve etkinliklerinin kontrolsüz biçimde gelişmelerinin önü açılmıştır. Üstelik, daha önce, 03.08.2002 tarih ve 4771 sayılı Kanun ve 02.01.2003 tarih ve 4778 sayılı Kanun ile mal edinme önündeki engellerin kaldırılmasına dönük düzenlemeler yapılmasına rağmen, bu tasarı ile bu düzenlemeler de aşılıp, her iki değişiklik sonrası mülkiyetlerine geçiremedikleri, halen hazine, Genel Müdürlük ya da vasiyet edenler yahut bağışlayanlar adına tapuda kayıtlı taşınmazların tapuda ilgili cemaat vakıfları adına tescillerinin yapılması olanağı sağlanmıştır.

Bu hükümlerin ülkemizi azınlık mülklerine el koymuş gibi bir konuma taşıyacağı görülmektedir. Tasarı ile cemaat vakıfları için getirilen hukuki düzenlemeler, 27.12.2002 tarih, 2002/146E.,2002/201 sayılı Anayasa Mahkemesi Kararı ile de belirlenen “taşınmaz mal edinme” olanağı ve koşullarının çok dışında ve ötesindedir. Getirilen düzenlemeler, bu vakıfların amaç ve etkinliklerinin genişletilmesine, ekonomik ve siyasi güç elde edecek biçimde yeni haklar ve ayrıcalıklar tanınmasına imkan vermekte olup, Anayasamızın ayrıcalıkları yasaklayan 10 uncu maddesine aykırılık teşkil etmektedir.

Öte yandan Medeni Kanununun 101 inci maddesinin üçüncü fıkrasında, Cumhuriyetin Anayasa ile belirlenen niteliklerine, Anayasa'nın temel ilkelerine, hukuka, ahlaka, ulusal birliğe ve ulusal çıkarlara aykırı ya da belli bir ırk ya da cemaat mensuplarını desteklemek amacıyla vakıf kurulması yasaklanmıştır. Bilindiği gibi Medeni Yasa temel yasadır. Esasen bu kesin yasak karşısında, azınlık, çoğunluk ayrımı yapılmadan cemaat vakfı türünde bir vakfın Türkiye'de kurulması hiçbir surette mümkün değildir. Ayrıca cemaat vakıfları teknik olarak tam anlamıyla bir vakıf değildir. Çünkü bunların kurucusu olmadığı gibi vakfiyeleri de yoktur. Belli bir malın belli bir gayeye tahsisi söz konusudur. Cemaat vakıfları Türk hukuk sisteminin Lozan Antlaşması'yla kabul ettiği istisnai bir müessesedir.

Kaldı ki Anayasamızda ve yasalarımızda tüm bireysel hak ve özgürlüklerden yararlanma yönünden Türk vatandaşları arasında hiçbir fark ve ayırım bulunmamaktadır. Eskiden kurulmuş cemaat vakıflarının Lozan Antlaşması'na aykırı biçimde, belirli amaçlar dışına çıkarak, ulusal çıkarlara ve kamu yararına aykırı biçimde faaliyet göstermelerine olanak sağlanacağı, kolaylıkla öngörülebilir bir gerçektir.

Diğer taraftan Tasarı, Vakıfları Meclisi'nin yapısı, kamu yararı ve idarenin bütünlüğü ilkeleri ile bağdaşmayacak şekilde değiştirilmiş, en üst karar organı olan ve tasarı Vakıflar

Meclisi'nde cemaat vakıflarınca seçilecek bir üyenin de bulunması öngörülmüştür. Vakıf Meclisi'ne cemaat mensubunun temsilcilerinin seçilmesine ilişkin yeni düzenleme ile getirilen uygulama cemaat vakıflarının kurucusu olmaması ilkesi ile çelişmektedir. Dolayısıyla bu düzenleme de Lozan Antlaşması'na ve Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırıdır.

Yine Vakıflar Genel Müdürlüğü, keyfi birçok yeni statü oluşturularak, belirli statülere atanmada müşterek kararname ile atanma zorunluluğu yok sayılarak ve denetim hususu zayıflatılarak yeniden yapılandırılmıştır. Bilindiği üzere özel hukukta taraflar arasında bir eşitlik söz konusu iken, kamu hukukunda taraflar arasında kamu otoritesinden kaynaklanan bir hiyerarşi bulunmaktadır. Bu hiyerarşi, genel olarak Devletin üstlendiği kamu gereksinimlerini sağlamak, kamu düzeni ve güvenliğini temin etmek, kamu sağlığını ve ulusal servetleri korumak görevlerinin gereğidir. Tasarıda da, Başbakanlığa bağlı bir kamu tüzel kişisi olan Vakıflar Genel Müdürlüğü, denetlemekle görevli ve yetkili olduğu vakıfların yöneticilerine yine Tasarıda belirtilen eylemleri nedeniyle idari yaptırım uygulama yetkisi ile donatılmıştır. Öngörülen bu idari işlemin yargısal denetimi de elbette idari yargının görevidir. Oysa Tasarıda bu yargısal denetimin 5326 sayılı Kanuna gönderme yapılmak suretiyle adli yargıya bırakılması Anayasanın 125 inci ve 155 inci maddelerine aykırıdır.

Tasarının Adalet Komisyonu'nda görüşülmesi sırasında, kısıtlı süreler içerisinde de olsa, grubumuz üyelerince ısrarla açıklanmaya çalışılan sakıncalar çoğunluğa sahip iktidar partisi tarafından görmezden gelinmiş, genel mütekabiliyet ilkesinin bu sakıncaları önlemeye yeterli olduğu savunulmuştur. Oysa Tasarının 2 nci maddesindeki mütekabiliyet ilkesi, ne önemli miktarda ve stratejik yerlerin yabancıların eline geçmesini önlemeye, ne geniş olanaklar ve dokunulmazlıklarla donatılmış vakıfların kendi kuralları ile yönetecekleri topluluklar aracılığıyla yaratacakları sosyal ayrışma ve çatışmayı önlemeye muktedir değildir, zira önümüzdeki sorun uluslararası bir hukuki sorun değildir.

Sorun yalnızca eski vakıflardan cemaat vakıfları ile ilgili değildir. Medeni Kanuna göre kurulan ve yeni vakıf olarak nitelendirilip işbu 9 maddelik Cumhurbaşkanı vetosu sonrası görüşülen kısmı da aşarak, kanunun bütünü üzerinde genişleyip etki ve alanını genişleten yeni nesil vakıflardır. Ülkemizde de etkin olmaya başlayan vakıfların yanında ayrıca ülkemiz kaynaklı olup, yurt dışına taşın ve etkisini gösterip ülkemizi etkileyen kimi vakıfların tasarısı ile daha büyük bir ekonomik ve siyasal güce de kavuşacakları muhakkaktır. Vakıflar bilindiği gibi siyaset üretme aracı olarak da kullanılmaktadır. Özellikle son dönemlere bakıldığında dış kaynaklı fonlarla beslenen vakıfların ülke yönetimlerini belirlediği bir süreç yaşandığı görülmektedir. Bu tasarıda vakıflar hakkında da hiçbir önlem düşünülmediği gibi, medeni kanunda belirli kuralların da aşılarak çok geniş ve denetimsiz bir alan bırakıldığı tartışmasızdır.

Açıklanan nedenlerle ve Komisyon görüşmeleri sırasında daha detaylı olarak tutanağa geçirilen beyanlarımız, sunduğumuz 8 adet önergedeki gerekçelerimiz, 22. Dönem'de Tasarıya ilişkin olarak yazdığımız karşı oy yazımızda belirtilen gerekçelerde yer aldığı gibi Tasarının hukuken, ahlaken ve vicdanen yanlış ve haksız olması, Türkiye'nin ulusal çıkarları ile bağdaşmaması gerekçeleriyle Kanun Tasarısına karşıyız.

İsa Gök
Mersin

Halil Ünlütepe
Afyonkarahisar
Ali İhsan Köktürk
Zonguldak

Rahmi Güner
Ordu

6.3.7.- CHP'NİN, AKP YASALARINA KARŞI ANAYASA MAHKEMESİ'NE AÇMIŞ OLDUĞU İPTAL DAVALARI

YASA NO	YASA KONUSU	Müracaat	KARAR
5413 20.10.20 05	Sözleşmeli Sağlık Personeli Çalıştırılması, Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu ve Sağlık Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	18.11.2005	- Kısmen Kabul - Kısmen Red
5411 19.10.20 05	Bankacılık Kanunu	19.12.2005	- Y.Durdurma - İptal
5429 10.11.20 05	Türkiye İstatistik Kanunu	22.12.2005	- İptal - Y.D. Red
5437 27.12.20 05	2006 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu	09.02.2006	- Kısmen Kabul - Kısmen Red
5437 27.12.20 05	2006 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu	17.02.2006	- Red
5444 29.12.20 05	Tapu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	02.03.2006	- İptal
5457 09.02.20 06	Telgraf ve Telefon Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	17.03.2006	- Red
5449 25.01.20 06	Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun	30.03.2006	- Red - Yd. Red
5467 01.03.20 06	Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu, Yükseköğretim Kanunu, Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu, Telsiz Kanunu ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Hk. K.	13.04.2006	- İptal - Y.Durdurma.
5473 21.03.20 06	Değişik Adlar Altında İlave Ödemesi Bulunmayan Memurlara ve Sözleşmeli Personele Ek Ödeme Yapılması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	29.05.2006	
5479 30.03.20 06	Gelir Vergisi Kanunu, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, Özel Tüketim Vergisi Kanunu ve Vergi Usul Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	31.05.2006	
5491 26.04.20 06	Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	15.06.2006	
5485 06.04.20 06	Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	19.06.2006	
5491 26.04.20 06	Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	11.07.2006	
5510 31.05.20 06	Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu	14.07.2006	- Y.Durdurma - İptal

5527 27.06.20 06	Gelir Vergisi Kanununda Değişik Yapılmasına İlişkin Kanun	02.08.2006	
5538 01.07.20 06	Bütçe Kanunlarında Yer Alan Bazı Hükümlerin İlgili Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelere Eklenmesi ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	02.08.2006	- Y.D. Red
5538 01.07.20 06	Bütçe Kanunlarında Yer Alan Bazı Hükümlerin İlgili Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelere Eklenmesi ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	07.09.2006	- Red
5543 19.09.20 06	İskan Kanunu	19.10.2006	
5548 28.09.20 06	Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu	19.10.2006	- 1 Madde Y.D.
5543 19.09.20 06	İskan Kanunu	17.11.2006	- Y.D.urdurma
5553 31.10.20 06	Tohumculuk Kanunu	25.12.2006	
5553 31.10.20 06	Tohumculuk Kanunu	05.01.2007	
5573 11.01.20 07	Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu, Yükseköğretim Kanunu, Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, Telsiz Kanunu ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda Değişiklik Yap. Hk.K.	17.01.2007	- Y.Durdurma. - İptal
5559 29.11.20 06	Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği Teşkilat Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	31.01.2007	
5560 06.12.20 06	Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	05.02.2007	
5558 28.11.20 06	Avukatlık Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	08.02.2007	
5565 26.12.20 06	2007 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu	08.02.2007	- İptal - Y.Durdurma
5572 10.01.20 07	Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair K.	23.02.2007	- Red - YD. Red
5578 31.01.20 07	Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	02.03.2007	- Y.D.
5594 06.03.20 07	Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Belediye Kanunu, İl Özel İdaresi Kanunu ve Mahalli İdare Birlikleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	30.03.2007	- Red - Y.D. Red
5580 08.02.20 07	Özel Öğretim Kurumları Kanunu	30.03.2007	

5615 28.03.20 07	Gelir Vergisi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	19.04.2007	
27.04.20 07	Cumhurbaşkanı Seçimi İlk Oylaması	27.04.2007	- Y.Durdurma
5582 21.02.20 07	Konut Finansmanı Sistemine İlişkin Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	03.05.2007	
02.05.20 07	Danışma Kurulu	04.05.2007	- Konusu kalmayan istem hak. Karara yer olmadığı
5620 04.04.20 07	Kamuda Geçici İş Pozisyonlarında Çalışanların Sürekli İşçi Kadrolarına veya Sözleşmeli Personel Statüsüne Geçirilmeleri, Geçici İşçi Çalıştırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik	18.05.2007	
5614 28.03.20 07	Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	25.05.2007	
118.Birleşim 31.05.20 07	5660 Sayılı Kanunun İkinci Görüşmesinde Eylemli Bir İhtüzük Düzenlemesi	05.06.2007	- Red
5625 18.04.20 07	Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	06.06.2007	
5652 05.05.20 07	Yaş Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi ve Toptancı Halleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Değiştirilerek Kabulüne İlişkin Kanun	08.06.2007	
5661 15.05.20 07	Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri Tarafından Kullanılan Toplu Köy İkrazatı / Grup Kredilerinden Doğan Kefaletin Sona Erdirilmesi K.	08.06.2007	
5626 18.04.20 07	Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	19.06.2007	
5678 31.05.20 07	Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	19.06.2007	- Red
5634 25.04.20 07	Hemşirelik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	28.06.2007	- Y.D. Red
5667 24.05.20 07	Türkiye İmar Bankası Türk Anonim Şirketince Devlet İç Borçlanma Senedi Satışı Adı Altında Toplanan Tutarların Ödenmesi Hakkında Kanun	28.06.2007	
5669 25.05.20 07	Doğal Gaz Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	28.06.2007	- Red - Y.D. Red
5697 16.10.20 07	Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	25.10.2007	- YD - Red - İptal - Red
5710 09.11.20 07	Nükleer Güç Santrallerinin Kurulması ve İşletilmesi İle Enerji Satışına İlişkin Kanun	06.12.2007	
5720 01.12.20 07	Hâkimler ve Savcılar Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	17.01.2008	
5726 27.12.20 07	Tanık Koruma Kanunu	15.02.2008	

5735 09.02.20 08	Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (Türban)	27.02.2008	
5728 23.01.20 08	Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun	07.03.2008	
5737 20.02.20 08	Vakıflar Kanunu	24.03.2008	

6.4.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN KATILIM İLE GERÇEKLEŞEN ETKİNLİKLER

6.4.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN KATILIMI İLE GERÇEKLEŞEN ETKİNLİKLER

19-20 Kasım 2005 31. Olağan Kurultay

26.11.2005

Parti Meclisi Toplantısı
Genel Sekreter-Genel Sayman ve MYK Seçimi

26.01.2006

Parti Meclisi Toplantısı

22.11.2005

CHP TBMM Grup Toplantısı

23.11.2005

Öğretmenler Günü Mesajı

26.11.2005

Parti Meclisi Toplantısı

26.11.2005

PM üyeleri ile beraber Anıtkabir ziyareti

29.11.2005

CHP TBMM Grup Toplantısı

06.12.2005

CHP TBMM Grup Toplantısı

08.12.2005

Van, Hakkari, Şemdinli Yüksekova'da halka hitap

09.12.2005

Malatya'da incelemeler

11.12.2005

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'ya ekonomik destek konulu açıklama

13.12.2005

CHP TBMM Grup Toplantısı

14.12.2005

TBMM'de 160 sanatçının kabulü

14.12.2005

TBMM'de Bütçe konuşması

15.12.2005

İstanbul'da kız yurdu, belediye hizmet binası ve sergi açılışı

15.12.2005

Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu Öğrencileriyle Ayasofya Müzesi gezisi

18.12.2005

Konya'da gerçekleştirilen 732. Şeb-i Arus törenine katılım

19.12.2005

Genel Başkan Deniz Baykal'ın Cumhurbaşkanı Necdet Sezer'e iç ve dış siyasal gelişmelerle ilgili bilgi sunmak amacıyla yaptığı ziyaret

20.12.2005

Çankaya Belediye Başkanı ve Meclis Üyelerini kabul

22.12.2005

Genel Başkan Deniz Baykal'ın davetlisi olarak Ankara'ya gelen KKTC'nin 1. Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş'ın TBMM'de verdiği konferans, Rauf Denktaş ve siyasi parti liderleriyle yemek

23.12.2005

Menemen'de Kubilay'ın şehit edilmesi nedeniyle yapılan anma törenine katılım

24.12.2005

Organize İşler Filminin galasında sanatçılarla buluşma

25.12.2005

İstanbul İl binasının açılış törenine katılım

26.12.2005

Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu'nun 28.Olağan Genel Kurulu'na katılım

27.12.2005

TBMM'de Bütçe kapanış konuşması

29.12.2005

Çubuk'a hayvan pazarında besiciler, hayvan üreticileri ve halkla görüşmeler

31.12.2005

Yeni yıl mesajı

03.01.2006

Türkiye Otelciler Federasyonu Başkanı ve Yönetim Kurulunu Kabul

04.01.2006

İstanbul'daki Avcılar, Bakırköy, Beşiktaş ve Kadıköy Belediye Başkanlarıyla toplantı

04.01.2006

İstanbul İl Başkanlığında MYK Toplantısı

05.01.2006

TBMM Başkanı Bülent Arınç'ı Kabul

09.01.2006

Kurban Bayramı mesajı

10.01.2006

Antalya'da bayramlaşma ve ilçelerinde inceleme

16.01.2006

TOBB Yönetim Kurulu Toplantısına katılım

17.01.2006

CHP TBMM Grup Toplantısı

21.01.2006

Ankara Tenis Kulübü'nde Resim Sergisi açılışına katılım

24.01.2006	İstanbul'da Aydın Güven GÜRKAN'ın cenaze törenine katılım
24.01.2006	CHP TBMM Grup Toplantısı
24.01.2006	Uğur Mumcu'nun ölüm yıldönümü nedeniyle Güldal Mumcu ile evinde ziyaret ve anma törenlerine katılım
25.01.2006	Ankara Sanayi Odası Oda Meclisi Toplantısına katılım
25.01.2006	Nakliyeciler Platformu Üyelerini kabul

24.03.2006

Parti Meclisi Toplantısı

26.01.2006	Parti Meclisi Toplantısı
27.01.2006	Almanya eski Cumhurbaşkanı Johannes Rau'nun ölümü nedeniyle Alman halkı ve Almanya'daki Türklere başsağlığı diledi
27.01.2006	Muğla Belediye Kültür Merkezinin temel atma törenine katılım
28.01.2006	TESK'in 17.Olağan Genel Kuruluna katılım
29.01.2006	TESK Genel Başkanlığına yeniden seçilen Derviş Günday'a kutlama mesajı
30-31.01.2006	Yunanistan'daki Sosyalist Enternasyonal Toplantısına katılım
01.02.2006	CHP TBMM Grup toplantısı
01.02.2006	Gazeteci Serhan Asker'in "Krizden Çıkış" kitabının tanıtım kokteyline katılım
02.02.2006	İran ve İsrail ve ABD Büyükelçilerini kabul
02.02.2006	Malvarlığını açıklaması
03.02.2006	Prof.Dr. ücel Aşkın'ı kabul
04-05.02.2006	İl Başkanları ve İl Yöneticileriyle toplantı
06.02.2006	Vatikan Büyükelçisi'ne Katolik Rahip Andrea Santoro'nun Trabzon'da silahlı saldırı sonucu yaşamını yitirmesi nedeniyle mesaj
06.02.2006	Cemal Kutay'ın ölümü nedeniyle ailesine başsağlığı ve saldırıya uğrayan AKP Grup Başkanvekili Faruk Çelik'e geçmiş olsun mesajı
07.02.2006	CHP TBMM Grup toplantısı
10.02.2006	Aşure günü ve Hazreti Hüseyin'i anma törenleri nedeniyle mesaj
10.02.2006	Karikatür Krizi nedeniyle Sosyalist Enternasyonal tavrı almaya ve tutum belirlemeye çağrısı
12.06.2006	Başbakan'ın üslubunu hakkında değerlendirme
14.02.2006	CHP TBMM Grup Toplantısı
21.02.2006	CHP TBMM Grup Toplantısı
23.02.2006	Boğaziçi Üniversitesi-Robert Koleji mezunları Sanayici, İşadamı ve Yöneticiler Derneği'nin düzenlediği toplantıya katılım
28.02.2006	CHP TBMM Grup Toplantısı
01.03.2006	TOBB Üniversitesi'nde konuşma
03.03.2006	İzmir'e hareket
	- Aliğa-Menderes hattı Karşıyaka tüneli temel atma töreni
	-Dokuz Eylül Üniversitesi İİBF öğrencilerle buluşma
	- Ege Bölgesi Sanayi Odasında İzmirli Sanayicilerle buluşma
	- Büyükşehir Belediye Başkanı'nın yemek daveti
	(Rektörler, Sanayi, Ticaret ve Esnaf Odası Başkanları, Belediye Başkanları, İlçe Başkanları ve Milletvekilleri ile birlikte)

04.03.2006

İzmir'deki Basın kuruluşları mensuplarıyla kahvaltı
-CHP İl Başkanlığı binasında CHP'ye katılım töreni
-Kemeraltı'nda Belediye Başkanları, Kemeraltı Derneği yöneticileri ve Esnaf Odası Başkanı ile yürüyüş, esnafla görüşme
-İzmir Sağlık Meslek Odaları Platformu'nun (Tabip Odası, Eczacılar Odası, Diş Hekimleri Odası, Veterinerler Odası) sağlıkta yaşanan sorunlarla ilgili Tabip Odası toplantı salonunda sunumlar
-İzmir Esnaf Odaları Birliği toplantı salonunda Esnaf Odaları Başkanları, Yöneticileri ve Esnaf ile toplantı

06.03.2006

TBMM'de seçime hazırlık çalışmaları

07.03.2006

CHP TBMM Grup Toplantısı

08.03.2006

Dünya Kadınlar Günü nedeniyle mesaj

14.03.2006

CHP TBMM Grup toplantısı

19.03.2006

Nevruz kutlama mesajı

21.03.2006

CHP TBMM Grup Toplantısı

23.03.2006

Genelkurmayda Düzenlenen Küresel Terörizm Toplantısı

24.05.2006

Parti Meclisi Toplantısı

24.03.2006

Parti Meclisi Toplantısı

25.03.2006

OSİAD Toplantısı

28.03.2006

CHP TBMM Grup Toplantısı

29.03.2006

Ankara Üniversitesi İlköğretim Okulu'nu Ziyaret

01.04.2007

İnönü Zaferinin Yıldönümü Nedeniyle Eskişehir Ve Bilecik Valilerine Mesaj

04.04.2006

CHP TBMM Grup Toplantısı

05.04.2006

Adalet Bakanı Cemil Çiçek'i Kabul

07.04.2006

İstanbul'da Yaşamını Yitiren 2 Genç Kızın Ailesini Ziyaret

07.04.2006

Çamşık Hüseyin Abdal Derneği'nin Düzenlediği Toplantı

08.04.2006

Mitinge Dönüşen Tokat İl Binası Açılışı ve Konuşma

10.04.2006

Şehit Alay Komutanı Yardımcısı Yarbay Alim Yılmaz'ın Cenaze Törenine katılım

11.04.2006

CHP TBMM Grup Toplantısı

13.04.2006

CHP'li Belediye Başkanlarına Hayvan Hakları Konusunda Mesaj

14.04.2006

Mimarlar Odası 40.Genel Kurul Toplantısında Konuşma

14.04.2006

İtalya'ya da seçimleri kazanan Sol Koalisyonun lideri Romano Prodi ile DS Lideri Piero Fassino'ya kutlama mesajı

18.04.2006

CHP TBMM Grup Toplantısı

20.04.2006

Van Savcısının Görevden Alınmasıyla İlgili Değerlendirme

21.04.2006

Çankaya Belediyesi Kreşindeki Çocukların Şölenine katılım

23.04.2006

TBMM Genel Kurulu 23 Nisan Oturumu

24.04.2006

Filistin Devlet Başkanı Abbas ile Görüşme

25.04.2006

CHP TBMM Grup Toplantısı

26.04.2006

Tülay Tuğcu'ya, A.Ekber Çiçek'in Ailesine ve Tansel Çölaşan'a Başsağlığı Mesajı

28.04.2006

8.Altın Madalyasını kazanan Hamza Yerlikaya'ya kutlama mesajı

29.04.2006

Filiz – Fikret Otyam Çiftinin Sergisini Ziyaret

29.04.2006

Bilkent Üniversitesi Öğrencilerine Konferans

30.04.2006

TZOB Türkiye – AB Entegrasyonu Toplantısı

02.05.2006

CHP TBMM Grup Toplantısı

03.05.2006

Türkiye-AB KPK Eşbaşkanı Lajendik'i Kabul

03.05.2006

Hacettepe Üniversitesi'nde 3. Ulusal Ekonomi, Siyaset ve Dış İlişkiler Sempozyuma Katılım

03.05.2006 Gazi Üniversitesi Konser Salonu Açılışı
06.05.2006 Tokat Niksar'da Hıdrellez Şenlikleri
06.10.2006 CHP Ordu İl Binasının açılış töreni
09.05.2006 CHP TBMM Grup Toplantısı
13.05.2006 CHP Kadın Kollarınca İstanbul'da düzenlenen Anneler Günü
Şenliğine katılım
13.05.2006 Şırnak'ta 4 Askerin Şehit Olması Nedeniyle Taziye Mesajı
13.05.2006 Antalya Elektrik Odası Toplantısı
14.05.2006 İzmir İl Örgütü Toplantısına katılım
İzmir-Güzelbahçe EGE-KOOP Evleri Temel Atma Töreni
İzmir-Narlidere Belediyesi Rekreasyon ve Piknik Alanı Açılış Töreni
İzmir-Konak Belediyesi Yeni Hizmet Binası Temel Atma Töreni
Balkan Göçmenleri Derneğini Ziyaret
İzmir Sağlık Meslek Örgütleriyle Toplantı
15.05.2006 Galatasaray, Antalyaspor ve Bursaspor'a kutlama mesajı
16.05.2006 CHP TBMM Grup Toplantısı
17.05.2006 Danıştay'a Başsağlığı ve Geçmiş Olsun Ziyareti
17.05.2006 Danıştay Üyelerini Hacettepe Hastanesinde Ziyaret
17.05.2006 Genel Merkez Açılışı, (Danıştay'a yapılan saldırı nedeniyle şenlik
İptal edildi)
18.05.2006 19 Mayıs Mesajı
20.05.2006 Çorlu Mitingi
21.05.2006 İstanbul'da Örgüt Toplantısı
23.05.2006 CHP TBMM Grup Toplantısı
23.05.2006 Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Yönetim Kurulunu Kabul
23.05.2006 TOBB Başkanı Hisarcıkıoğlu'nu Kabul

21.07.2006 Parti Meclisi Toplantısı

24.05.2006 Parti Meclisi Toplantısı
27.05.2006 TOBB Genel Kurulu
30.05.2006 CHP TBMM Grup Toplantısı
06.06.2006 CHP TBMM Grup Toplantısı
07.06.2006 644. Kırkpınar Ağası Adem Tüysüz'ü Kabul
08.06.2006 Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek'i Kabul
08.06.2006 ATO Kuruluş Kokteyli
10.06.2006 Kocaeli "Sandık Sorumluları Eğitim Toplantısı"
13.06.2006 CHP TBMM Grup Toplantısı
14.06.2006 Adalet Bakanı Cemil Çiçek'i Kabul
15.06.2006 ATO Başkanı Sinan Aygün'ü Kabul
19.06.2006 AB ile İlişkilerden Sorumlu İtalyan Bakan Emma Bonino'yu Kabul
20.06.2006 CHP TBMM Grup Toplantısı
23.06.2006 Antalya Ticaret Ve Sanayi Odası'nı Ziyaret ve Meclis
Toplantısı'nda Konuşma
23.06.2006 Antalya Ticaret Borsası'nın 86.Yıldönümü Töreni
23.06.2006 Süleyman Demirel Üniversitesi Mezuniyet Töreni
25.06.2006 Ayaş Dut Festivali
26.06.2006 Sanatçı Tuncer Necmioğlu'na Saygı Gecesi
29-30.06.2006 Malatya'da İnceleme Gezisi
30.06.2006 Dünyanın En Büyük Özel Yatının Denize Açılış Töreni
01.07.2006 Kars İl Başkanı etkinliğine katılım
02.07.2006 Edirne'de Kırkpınar Güreşleri etkinliğine katılım
05.07.2006 Türkiye İhracatçılar Meclisi Genel Kurulu'nda Konuşma
05.07.2006 İstanbul'da Business Chanel'in Kuruluş Kokteyli
09.07.2006 2. Eski Yörükler Kültür Şöleni-Isparta/Eğirdir

09.07.2006 9.Geleneksel Tirit Şöleni-Ankara/Elmadağ
10.07.2006 Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ı Kabul
12.07.2006 Ankara Sanayi Odası Başkanı Zafer Çağlayan'ı Kabul
13.07.2006 Bakırköy Belediye Sağlık Tesisleri Açılışı
13.07.2006 Gebze Dilovası'nda İnceleme
13.07.2006 Kandıra Yoğurt Festivali
13.07.2006 Kandıra'da Partiye Katılım Töreni
15-16.07.2006 Yunanistan'da Sosyalist Enternasyonal Toplantısı'na katılım

21.09.2006 Parti Meclisi Toplantısı

23.07.2006 Lozan'ın Yıldönümü Nedeniyle Mesaj
26.07.2006 SP Genel Başkanı Recai Kutan'ı Kabul
26.07.2006 CHP Genel Merkezine Emeği Geçenlere Verilen Kokteyl
27.07.2006 İzmir Gazeteciler Cemiyetine 60.Yılı Mesajı
28.07.2006 Giresun Gezisi
29.07.2006 T.Futbol Federasyonu Başkanı Haluk Ulusoy'a Süper Kupa Mesajı
29.07.2006 Galatasaray ve Beşiktaş'a Süper Kupa Mesajı
29.07.2006 Genelkurmay Başkanına Taziye
30.07.2007 Duygu Asena'nın Ölümü Nedeniyle Mesaj
01.08.2007 Genelkurmay Başkanlığına Atanan KKK Orgeneral Büyükanıt'a Kutlama Mesajı
03.08.2006 Melih Cevdet Anday Şiir Günleri Etkinliği İçin Mesaj
03.08.2006 TÜRSAB Etkinliğinde Konuşma-İstanbul
04.08.2006 İzmir Gezisi
04.08.2006 Seyit Veli Baba Etkinliği Nedeniyle Mesaj
12-13.08.2006 Kahramanmaraş Gezisi
13.08.2006 Disk Önderi Kemal Nebioğlu'nun ölümü nedeniyle mesaj
15.08.2006 Abdullah Gül'ü Kabul
23.08.2006 Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök'ü Kabul
29.08.2006 Genelkurmay Devir Teslim Töreni
29.08.2006 Zafer Bayramı ve TSK Günü Mesajı
30.08.2006 Genelkurmay Başkanına Kutlama ve Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na Kutlama mesajı
03.09.2006 Sivas Kongresinin Yıldönümü Nedeniyle Mesaj
05.09.2006 CHP TBMM Grup Toplantısı
06.09.2006 Adli Yıl Açılış Töreni
07.09.2006 Söğüt Şenlikleri Nedeniyle Mesaj
08.09.2006 İstanbul Energy Isı Market'de Açıklama
09.09.2006 CHP'nin 83. Yıldönümü nedeniyle Anıtkabir'i ziyaret ve Genel Merkezde Tören
11.09.2006 İngiltere'nin AB Bakanı Hoon'u Kabul

18.11.2006 Parti Meclisi Toplantısı

15.09. 2006 Danıştay Başsavcılığına Seçilen Tansel Çölaşan'a Kutlama
17.09. 2006 Eğitim Öğretim Yılı Nedeniyle Mesaj
18.09. 2006 İlkem Kolejine Ziyaret
19.09. 2006 CHP TBMM Grup Toplantısı
20.09. 2006 Bakan Ali Coşkun'u Kabul
20.09. 2006 Başbakan Yardımcısı M.Ali Şahin'i Kabul
22.09. 2006 Amasya Suluova Gezi
26.09. 2006 CHP TBMM Grup Toplantısı
28.09. 2006 Tarihinde İlk Kez Dünya Şampiyonu Olan Grekoromen Milli Takımımıza Kutlama

03.10. 2006	AB Genişlemeden Sorumlu Üyesi Olli Rehn'i Kabul
03.10. 2006	CHP TBMM Grup Toplantısı
06.10. 2006	AB Komisyonu Türkiye Temsilcisi Hansjörg Kretschmer'i Kabul
06.10. 2006	Güher-Süher Pekinel Konseri
07.10. 2006	TÜRMOB Genel Kurulu'nda katılım
09.10. 2006	(Pes) Heyeti Eşbaşkanları Lipponen ve Papandreu'yu Kabul
10.10. 2006	A.İlhan'ı Anma Gecesine Mesaj
10.10. 2006	CHP TBMM Grubu
11.10. 2006	Kemal Derviş'i Kabul
12.10. 2006	Orhan Pamuk'u Kutlama
16.10. 2006	TTB Başkanı Fusun Sayek için taziye mesajı
17.10. 2006	Pes'ten CHP İle İlgili İddialara Yalanlama
17.10. 2006	Başbakan'a Geçmiş Olsun Ziyareti
17.10. 2006	CHP TBMM Grup Toplantısı
18.10. 2006	TÜRK-İş'e Bağlı 15 Sendika Başkanını Kabul
18.10. 2006	Ankara'daki STÖ'lerin, ASTOM ve TUSİAV Başkanlarıyla Temsilcilerini Kabul
19.10. 2006	(KKTC) Dışişleri Bakanı Avcı'yı Kabul
22.10. 2006	Ramazan Bayram Mesajı
23-24.10. 2006	Sosyalist Enternasyonal Toplantısı - Rodos
28.10. 2006	Cumhuriyet Bayramı Mesajı
29.10. 2006	Cumhuriyet Bayramı Törenleri
30.10. 2006	Divriği Vakfı'na Mesaj
31.10. 2006	CHP TBMM Grup Toplantısı
01.11. 2006	Ş.Urfa, Diyarbakır ve Şırnak'ta Meydana Gelen Selde Can Kayıpları Nedeniyle Mesaj
02.11. 2006	"Eve Dönüş" Filminin Galası
02.11. 2006	TBMM'de Açıklama (Başbakan'a Yanıt)
03-9.11. 2006	Şili, Sosyalist Enternasyonal Başkanlık Konseyi
05.11. 2006	Bülent Ecevit'in Ölümü Nedeniyle Mesaj
09.11. 2006	10 Kasım Mesajı
10.11. 2006	10 Kasım Törenleri
10.11. 2006	Rahşan Ecevit'i Evinde Ziyaret
13.11. 2006	Muhasebe Kongresinin Açılış Töreni
14.11. 2006	CHP TBMM Grup Toplantısı
14.11. 2006	T.Eczacılar Birliği Yönetim Kurulunu Kabul
15.11. 2006	Adalet Bakanı Cemil Çiçek'i Kabul
16.11. 2006	Kırkpınar Başpehlivanı İle Pehlivanları Kabul
17.11. 2006	Antalya Gazeteciler Cemiyeti'nin 13.Kongresine Mesaj

14.01.2007   Parti Meclisi Toplantısı

18.11. 2006	PM Toplantısı
19.11. 2006	KESK Yöneticilerini Kabul
21.11. 2006	ATO Başkanı Sinan Aygün ve STK Yöneticilerini Kabul
21.11. 2006	CHP TBMM Grup Toplantısı
23.11. 2006	"Dondurmam Gaymak" filminin yönetmeni Yüksel Aksu'ya Mesaj
24.11. 2006	Öğretmenler Günü Mesajı
24.11. 2006	İstanbul Taksiciler Kooperatifini ziyaret

26.11. 2006	CHP Esnaf Kurultayı
27.11. 2006	İstanbul Dünya Enerji Kongresi
27.11. 2006	Papa'nın Ziyaretini Değerlendirme
28.11. 2006	CHP TBMM Grup Toplantısı
05.12. 2006	CHP TBMM Grup Toplantısı
06.12 2006	ABD Büyükelçisini Kabul
07.12 2006	TESK'i Ziyaret
09.12 2006	Emekli Subaylar Derneği Yöneticilerini Kabul
09.12 2006	İstanbul - Orhanlı Beldesinde Katılım Töreni
10.12 2006	Sedat Simavi Ödül Töreni Nedeniyle TGC'ne Mesaj
12.12 2006	CHP TBMM Grup Toplantısı
15.12 2006	TBMM'de Bütçe Açılış Konuşması
16.12 2006	Ulusal Birlik Partisine Mesaj
16.12 2006	Lübnan - Sosyalist Enternasyonal Toplantısı
17.12. 2006	Lübnan Türk Birliği'ni Ziyaret
17.12. 2006	Konya Mevlana Şeb-İ Aruz Törenlerine katılım
18.12. 2006	M.Y.Yılmaz'a Burda Yayın Grubu Tempo İçin Mesaj
19.12. 2006	İşçi Emeklileri Derneği Yöneticilerini Kabul
20.12. 2006	HP Genel Başkanı Yaşar Okuyan'ı Kabul
23.12. 2006	İzmir'de Temel Atma Töreni ve ESİAD'da Konuşma
25.12. 2006	TBMM Bütçe Kapanış Konuşması
26.12. 2006	İnönü-Lozan Paneline katılım
27.12. 2006	Atatürk'ün Ankara'ya Gelişinin 87.Yılı Nedeniyle Mesaj
29.12. 2006	CHP Muhabirleriyle Yıl Sonu Sohbeti-Kahvaltı
30.12. 2006	Saddam 'ın Asılmasıyla İlgili Mesajı
30.12. 2006	Yılbaşı ve Kurban Bayramı Mesajları
01.01.2007	Genel Merkez'de Bayramlaşma
02.01.2007	Gata Rehabilitasyon Merkezinde Gazileri Ziyaret
04.01.2007	Konya'da Nezir Büyükcengiz ve Ali Alp'in Cenaze Törenine katılım
09.01.2007	30 İşçinin Uçak Kazasında Ölümü Nedeniyle Mesaj
09.01.2007	CHP TBMM Grup Toplantısı

14.03.2007 Parti Meclisi Toplantısı

14.01.2007	PM Toplantısı
16.01. 2007	CHP TBMM Grup Toplantısı
18.01.2007	Uludağ Üniversitesi Rektörünü Ziyaret
18.01.2007	Bursa Olay TV'yi Ziyaret
18.01.2007	TBMM Genel Kurul Genel Görüşme
19.01.2007	Hrant Dink'in Öldürülmesi Nedeniyle eşine, Ermeni Cemaati Patriğine ve Agos Gazetesine Mesaj
20.01.2007	Rakel Dink ve Ermeni Cemaati Patriği Muafyan'a başsağlığı ziyareti
22.01.2007	İtalya Başbakanı Prodi'yle Görüşme
24.01.2007	İsmail Cem'in ölümü nedeniyle ailesine ziyaret
25.01.2007	AB Üyesi Ülkelerin Büyükelçileriyle Yemek
26.01.2007	İsmail Cem'in Cenaze Törenine Katılım
30.01.2007	CHP TBMM Grup Toplantısı
01.02.2007	Şenes Erzik'e Kutlama Mesajı
02.02.2007	Anadolu Romanlarını, Muhtarlar Federasyonunu, Balık Ayhan ve Romanları Kabul
06.02.2007	CHP TBMM Grup Toplantısı

08.02.2007	43. Uluslararası Güvenlik Konferansı Nedeniyle Almanya'ya Hareket
08.02.2007	30 Sivil Toplum Örgütüyle Toplantı, CHP'ye Kitlesele Katılma ve Güvenlik Konferansı Yemeği (Münih-Almanya)
12.02.2007	Okan Bayülgen, M.Ali Erbil ve Beyaz'a Seçim Kütükleri Mektubu
13.02.2007	CHP TBMM Grup Toplantısı
15.02.2007	AB Üyesi Ülkelerin Büyükelçileriyle Yemekli Toplantı
15.02.2007	Trabzonlular Derneği Yöneticilerini Kabul
17.02.2007	Medeni Yasanın Kabulünün Yıldönümü nedeniyle mesaj
18.02.2007	Genel Merkez'de Aşure Dağıtımı
18.02.2007	RTGD Ödül Törenine Mesaj
19.02.2007	Mehmet Altınsoy'un Cenaze Törenine katılım
19.02.2007	Basın Konseyi Başkanı Ekşi'yi Kabul
20.02.2007	CHP TBMM Grup Toplantısı
24.02.2007	Trabzonlular Gecesinde Konuşma
27.02.2007	CHP TBMM Grup Toplantısı
28.02.2007	Antalya Deniz Ticaret Odası Toplantısına katılım
06.03.2007	CHP TBMM Grup Toplantısı
07.03.2007	TÜSİAD Başkanı ve yönetiminin CHP'yi ziyareti
08.03.2007	Dünya Kadınlar Günü nedeniyle mesaj
09.03.2007	İstanbul Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu Toplantısında Konuşma
10.03.2007	Kadıköy Belediyesine ait iki Açılış Törenine katılım
10.03.2007	Kadıköy Pir Sultan Abdal Kültür Derneğini Ziyaret
10.03.2007	Erzurumlular Gecesi (İstanbul)
11.03.2007	Genel Merkezde Kadın Kolları Etkinliğine katılım

09.05.2007 Parti Meclisi Toplantısı

15.03. 2007	KKTC'den UBP Yöneticilerini Kabul
17.03.2007	İstanbul'da Sanatçılarla Buluşma
17.03.2007	Çanakkale Zaferinin Yıldönümü Nedeniyle Mesaj
18.03.2007	Doğanhisar Belediye Başkanı Avukat Öztoklu'nun Ölümü nedeniyle mesaj
20.03.2007	CHP TBMM Grup Toplantısı
21.03.2007	"İklim Değişikliği, Kuraklık Ve Su Yönetimi" Sempozyumuna katılım
21.03.2007	Devlet Bakanı Mehmet Aydın'ı Kabul
22.03.2007	"Türk Jeopolitiği ve Türkiye'nin Yeni Ufukları" Konulu Toplantıya katılım
22.03.2007	Kadir Has'ın Ölümü Nedeniyle Mesaj
24.03.2007	Aşık Veysel Kültür Derneği'nin Dostluk ve Dayanışma Yemeği
24.03.2007	Genelkurmay Başkanı Orgeneral Büyükanıt'a 5 askerin şehit, 2 askerin yaralanması nedeniyle başsağlığı
25.03.2007	Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'ne Mesaj
27.03.2007	CHP TBMM Grup Toplantısı
28.03.2007	İnönü Zaferlerinin Yıldönümü Nedeniyle Mesajlar
28.03.2007	İstanbul Sanayi Odası'nda Güncel Siyasi ve Ekonomik Gelişmeleri Değerlendirme
01.04.2007	Resim Heykel Müzesi (Türkocağı) İnönü Resimleri Sergisi
03.04.2007	CHP TBMM Grup Toplantısı
04.04.2007	31. İktisatçılar Haftası Çerçevesinde Düzenlenen Toplantıya katılım
06.04.2007	Serdar Bilgili 'Engellere Rağmen Fotoğraf Sergisi'nin Açılışı
07.04.2007	Genelkurmay Başkanı Org. Büyükanıt'a, Şehit Ailelerine ve Türk Silahlı

09.04.2007 Kuvvetlerine Başsağılığı Mesajı
10.04.2007 Çağsav Onur Ödülü ve Ankart-2007 Etkinlikleri Töreni
10.04.2007 Uzman Çavuş Bülent Yollu'nun Cenaze Töreni
10.04.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
11.04.2007 Türkiye Mütcaahhitler Birliğı Yönetim Kurulu'nun "Gündem 2007" Konulu Toplantısına katılım
14.04.2007 Tandoğan Mitingi
17.04.2007 Eralp Özgen'in Ölümü Nedeniyle Mesaj
17.04.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
18.04.2007 Ali Dinçer'in ölümü nedeniyle mesaj
24.04.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
02.05.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
05.05.2007 DSP Genel Başkanı Sezer'i Kabul

03.06.2008

Parti Meclisi Toplantısı

Milletvekili seçimlerinde Merkez Yoklaması yapılacak yerlerin belirlenmesi

02.08.2008

Parti Meclisi Toplantısı

09.05.2007 Parti Meclisi Toplantısı
14.05.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
17.05.2007 Genel Başkan Baykal ve DSP Lideri Sezer'in Ortak Basın Toplantısı
18.05.2007 19 Mayıs Nedeniyle Mesaj
19.05.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
22.05.2007 Şırnak'ta şehit olan askerler ve yaralanan güvenlik görevlileri nedeniyle Genelkurmay Başkanı Org.Büyükanıt'a Mesaj
22.05.2007 İlhan Kesici'nin CHP'ye Katılımı
26.05.2007 Mersin Mitingi
27.05.2007 TOBB Genel Kuruluna katılım
01.06.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
04.06.2007 Pülümür'de şehit olan ve yaralanan askerlerimiz nedeniyle Genelkurmay Başkanı ile Şehit Ailelerine Mesaj
08.06.2007 Hür Parti Genel Başkanı Yaşar Okuyan'ın Ziyareti
12.06.2007 İtalya Başbakan Yrd.Ve Dışışleri Bakanı D'alema Kabul
16.06.2007 Ankara Milletvekili Adaylarının Tanıtımı
22.06.2007 Amasya Tamiminin Yıldönümü nedeniyle mesaj
23.06.2007 Hatay Mitingi
24.06.2007 Tokat Mitingi
25.06.2007 Antalya Adaylarının Tanıtımı
26.06.2007 İzmir Adaylarının Tanıtımı
28.06.2007 Sosyalist Enternasyonal Toplantısı (Genevre)
01.07.2007 Keşan/Edirne Mitingi
01.07.2007 Kırkpınar Güreşleri ve Törenlerine katılım
02.07.2007 Nevşehir Mitingi
04.07.2007 Malatya Mitingi
04.07.2007 Sivas Mitingi
05.07.2007 Yalova Mitingi
09.07.2007 Kırşehir Mitingi
09.07.2007 Kırıkkale Mitingi
10.07.2007 Bartın Mitingi
10.07.2007 Kastamonu Mitingi
11.07.2007 Mersin Atıksu Arıtma Tesisleri Temel Atma Törenine katılım
11.07.2007 Merzifon-Amasya Mitingi

11.07.2007 Çorum Miting
12.07.2007 Artvin Mitingi
13.07.2007 Tunceli Mitingi
13.07.2007 Elazığ Mitingi
16.07.2007 Iğdır Mitingi
16.07.2007 Erzurum Mitingi
16.07.2007 Trabzon Mitingi
17.07.2007 Bursa Miting
17.07.2007 Bolu Miting
18.07.2007 Giresun Mitingi
18.07.2007 Antalya Mitingi
19.07.2007 Sakarya Mitingi
19.07.2007 Eskişehir Mitingi
20.07.2007 Zonguldak Mitingi
20.07.2007 Gebze Mitingi
20.07.2007 Seçim Pusulasını Açıklama
21.07.2007 Balıkesir Mitingi
21.07.2007 Çorlu Mitingi
23.07.2007 Türkiye Gazeteciler Cemiyetine Sansürün Kaldırılmasıyla ilgili mesaj
24.07.2007 Seçim Sonuçlarını Değerlendirme
27.07.2007 ATO Başkanı Sinan Aygün'ü Kabul
01.08.2007 Cumhurbaşkanı Sezer'in Daveti Üzerine Köşke Ziyaret

03.10.2007

Parti Meclisi Toplantısı

04.08.2007 CHP Milletvekilleriyle TBMM'de Tanışma Toplantısı
TBMM 23. Dönem Milletvekili Yemin Töreni
İzmir Gazeteciler Cemiyeti Eski Başkanı İsmail Sivri'ye Taziye Mesajı
10.08. 2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
Sinan Aygün'ün Babası Necip Aygün Akkoyunlu'nun Cenaze Töreni
23.08.2007 TBMM Başkanı Köksal Toptan'ı Kabul
24.08.2007 Eskişehir İl Başkanlığında Toplantı
Büyükşehir Belediye Başkanı Yılmaz Büyükerşen'i Ziyaret
25.08.2007 Bursa Gazeteciler Cemiyetini ziyaret
Bursa İl Örgütünü Ziyaret
26.08.2007 Mudanya Güzelyalı – Yenikapı Feribotla İstanbul'a Harekat
İstanbul İl Başkanlığında Toplantı
Orhan Kemal Müzesini Ziyaret
Erdal İnönü'ye Geçmiş Olsun Ziyareti
29.08.2007 İstanbul'da Gazeteci Yazar Şakir Süter'in Cenaze Töreni
30.08.2007 30 Ağustos Zafer Bayramı Kutlama Törenleri ve Kutlama Mesajı
Genelkurmay Başkanı Org. Yaşar Büyükanıt Resepsiyonu
31.08.2007 İzmir 76. Enternasyonel Fuarı Açılışı
01.09.2007 İzmir'den Balıkesir'e Hareket ve Balıkesir'de Etkinlikler
FB, BJK, GS ve Kayseri Erciyes'e Kutlama Mesajı
03 – 05.09.2007 TBMM Genel Kurulu (Bakanlar Kurulu Programının görüşülmesi)
06.09.2007 Yargıtay Adli Yılı Açılış Töreni
08.09.2007 Ankara'dan İzmir'e Hareket ve Etkinlikler
09.09.2007 Anıtkabir'de CHP'nin Kuruluş Yıldönümü
Genel Merkezde Partililerin Kutlamalarını Kabul
11.09.2007 Banka Üretim, Telekomünikasyon ve Finansal Hizmetler
Temsilcileriyle Toplantı
Bedri, Koraman ve Nejat Uygur'a Geçmiş Olsun Mesajları
12.09.2007 Kanal Türk'ün Yayınının Durdurulmasını Kınama
16.09.2007 Gaziler Günü Nedeniyle Mesaj

- 19.09.2007 Nejat Uygur'u Hastanede Ziyaret
Genelkurmay Başkanlığına Bitlis'teki Şehit Er İçin Taziye
ASO Yöneticilerini Kabul
- 20.09.2007 CHP Nevşehir İl Başkanı Hüseyin Çetin'in Cenaze Töreni
- 25.09.2007 Genelkurmay Başkanlığına Şırnak ve Tunceli'deki Şehitler İçin
Başsağlığı Mesajı
- 27.09.2007 Galatasaray Başkanı Özyayın'a Geçmiş Olsun Mesajı
Genelkurmay Başkanlığına Bitlis-Bölük yazı Mevkiinde Şehit Olan Erler
İçin Başsağlığı Mesajı

05.12.2008 Parti Meclisi Toplantısı

- 01.10.2007 Karşıyaka'da ve Batıkent'te Ali Dinçer anıtının açılış töreni
- 09.10. 2007 Fener Rum Patriği 1. Bartolomeos'u kabul
- 09.10.2007 GATA'da Gazileri ve Beştaş Gazisini ziyaret
- 09.10.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
- 10.10. 2007 Şehitlerin ailelerine özel mektup
- 12.10.2007 Şırnak'ta Şehitler Ocağı askeri birliğini ve Şehitler Köyü
Beştaş'ı ziyaret
- 16.10.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
- 16.10.2007 İzmir EXPO yöneticileriyle toplantı
- 19.10.2007 İl, İlçe, Belde ve Belediye Başkanları toplantısı
- 22.10.2007 Cumhurbaşkanı Gül'ün isteği üzerine Çankaya'da görüşme
- 23.10.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
- 28.10.2007 Cumhuriyet Bayramı mesajı
- 29.10.2007 Cumhuriyet Bayramı töreni
- 30.10.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
- 31.10.2007 Erdal İnönü'nün vefatı nedeniyle mesaj
- 01.11.2007 İnönü ailesine taziye
- 03.11.2007 TBMM'de Erdal İnönü'nün cenaze töreni ve Pembe Köşk'te tören
- 04.11.2007 İstanbul'da Erdal İnönü'nün cenaze töreni
- 05.11.2007 EXPO heyetini kabul
- 05.11.2007 Ecevit'i ölüm yıldönümü nedeniyle anma
- 06.11.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
- 13.11.2007 İsrail Cumhurbaşkanı Peres ile görüşme
- 13.11.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
- 14.11.2007 ATEK'te Atatürk Dersi ve tören
- 19.11.2007 Avrupa'dan gelen Holdingzedeleri kabul
- 20.11.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
- 22.11.2007 Milli Takıma kutlama mesajı
- 23.11.2007 Öğretmenler Günü Mesajı
- 24.11.2007 Adana'da Bölge Toplantısı
- 25.11.2007 Kocaeli'nde Bölge Toplantısı
- 27.11.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı
- 30.11.2007 Isparta Valisine ve Süleyman Demirel Üniversite Rektörüne telefonla,
taziye, başsağlığı, geçmiş olsun
- 30.11.2007 Midyat Metropolit Samuel Aktaş'a ve rahip Edip Savcı'ya telefonla
geçmiş olsun dilekleri
- 30.11.2007 Öğrencilerine Atatürk'lü tişört giydirdiği için ceza alan Öğretmen Halil
İbrahim Özçimen'le telefonla görüşme
- 04.12.2008 TBMM'de Bütçe üzerine konuşma
- 04.12.2007 Bütçe konuşması - TBMM

06.02.2009 Parti Meclisi Toplantısı

- 05.12.2007 Parti, Meclisi Toplantısı

10.12.2007 Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Abdurrahman Yalçınkaya ve Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim Kılıç'ı makamında ziyaret, Gençlerbirliği Kulübü Yöneticilerini kabul

11.12.2007 Dövülen Alevi Öğrencinin babası Ziram Kul'a destek mektubu

12.12.2007 Çankaya Üniversitesi'nin Terör sorularına yanıt

15.12.2007 Antalya Sanayi ve Ticaret Odasının ödül töreninde konuşma

17.12.2007 Konya'da Mevlana'yı anma töreninde konuşma

19.12.2007 Kurban Bayramı mesajı

20.12.2007 Antalya'da bayramlaşma

25.12.2007 CHP TBMM Grup Toplantısı

27.12.2007 Benazir Butto'nun ölümüyle nedeniyle mesaj

27.12.2007 Deprem nedeniyle Bala ve köylerinde inceleme

30.12.2007 Yeni yıl mesajı

03.01.2008 Nezir Büyükcengiz'i anma mesajı

03.01.2008 Diyarbakır'daki saldırıya kınama mesajı

04.01.2008 Gündüz Tekin Onay'ın ölümü nedeniyle mesaj

06.01.2008 Diyarbakır'daki bombalı saldırının olduğu yerde inceleme, yaralıları ve ölenlerin yakınlarını ziyaret

08.01.2008 CHP TBMM Grup Toplantısı

11.01.2008 Volitan'ın tasarımcısı ODTÜ Öğretim Görevlisi Dr.Gürsu'yu kutlama mektubu ve DP Genel Başkanı Süleyman Soylu'ya kutlama mesajı

12.01.2008 İstanbul'da CHP Parti Okulu'nda ilk derse katılım ve konuşma

13.01.2008 Başbakanın Merkez Bankası ile ilgili açıklamasını yazılı değerlendirme

14.01.2008 Alevi Örgütleri Yöneticilerine aşureye davet mektubu

15.01.2008 CHP TBMM Grup Toplantısı

20.01.2008 Cüneyt Koryürek'in ölümü nedeniyle mesaj

22.01.2008 CHP TBMM Grup Toplantısı

22.01.2008 Ödül alan ÇEKÜL Başkanı Prof. Dr. Metin Sözen'e kutlama mesajı

23.01.2008 CHP Genel Merkezi'nde aşure dağıtma

24.01.2008 Yunanistan Başbakanı Karamanlis ile görüşme, Uğur Mumcu'yu anma ve evine ziyaret, Dışişleri Bakanı Ali Babacan'ı kabul ve görüşme, İsmail Cem Salonu'nun açılış töreni, İsmail Cem'i anma töreni

26.01.2008 CHP İstanbul İl Kongresinde konuşma

27.01.2008 Karacaahmet Cemevi'nde aşure törenine katılım

29.01.2008 CHP TBMM Grup Toplantısı

31.01.2008 Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim KILIÇ, Genel Başkan BAYKAL'ı Makamında ziyaret etti.

05.02.2009 CHP TBMM Grup Toplantısı

06.02.2009 KKTC Başbakanı Ferdi Sabit Soyer ve KKTC heyetini kabul

06.02.2009 CHP PM Toplantısı

09.02.2009 Yargıtay Başkanlığına seçilen Hasan Gerçeker'e kutlama mesajı

10.02.2009 Almanya'da yangında yaşamını yitiren Türklerin cenaze töreni, yangın alanında incelemeler, ailelerle ve sivil toplum örgütleriyle görüşme

12.02.2009 CHP TBMM Grup Toplantısı

15.02.2009 İsmail Cem Parkı'nın açılış töreni

16.02.2009 SBF'de Prof. Dr. Sadun Aren'i anma töreni

17.02.2009 İzmir Büyükşehir Belediyesi Giyim Fuarı ve İzmir İl Kongresine katılım

19.02.2009 CHP TBMM Grup Toplantısı

22.02.2009 Yargıtay Başkanı Hasan Gerçeker'i ziyaret

23.02.2009 İstanbul'da CHP'ye katılım töreni, Tuzla Tersanelerinde incelemeler ve Kadıköy Belediyesi Çocuk Polikliniği açılışı

25.02.2009 Şehit ailelerine özel mektup

25.02.2009 Genelkurmay Başkanı ve kamuoyuna taziyeye mesajı
26.02.2008 CHP TBMM Grup Toplantısı
26.02.2008 Kocatepe Camii'nde şehitlerin cenaze töreni
27.02.2009 Türkiye Futbol Federasyonu Başkanı ile Y.K.üyelerini kabul
28.02.2009 Kocatepe Camii'nde şehit cenaze töreni
02.03.2009 Ankara Temelli'ye gidiş ve belediyelerle ilgili açıklamalar
04.03.2009 CHP TBMM Grup Toplantısı
05.03.2008 İzmir'de İhsan Alyanak'ın cenaze töreni
05.03.2009 İzmir-İnciraltı'nda Dünya Kadınlar Haftası etkinlikleri
08.03.2009 Dünya Kadınlar Günü nedeniyle mesaj
13.03.2008 CHP Mamak İlçe Başkanı Veli Gündüz Şahin'in Yaptırdığı Sağlık Ocağı'nın Açılışı
14.03.2009 Tıp Bayramıyla ilgili mesaj
15.03.2008 EXPO İzmir 2015 İçin Dayanışma Toplantısına Katılım

**6.5.- CHP TBMM GRUBU
VE
CHP ÖRGÜTÜ**

6.5.1.- 23. DÖNEM CHP MİLLETVEKİLLERİ LİSTESİ

ADI	SO YA DI	SEÇİM BÖLGESİ	KONUMU	ÜYE OLDUĞU KOMİSYON
Nevin Gaye	ERBATUR	Adana		<ul style="list-style-type: none"> Avrupa Birliği Uyum Komisyonu AB Karma Parlamento Komisyonu
Hulusi	GÜVEL	Adana		<ul style="list-style-type: none"> İçişleri Komisyonu
Tacidar	SEYHAN	Adana		<ul style="list-style-type: none"> Sanayi-Ticaret-Enerji-Tabii Kaynaklar-Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu Akdeniz Parlamenter Asamblesi
Mustafa	VURAL	Adana	İstifa - DSP	
Şevket	KÖSE	Adıyaman		<ul style="list-style-type: none"> Sağlık-Aile-Çalışma Ve Sosyal İşler Kom
Halil	ÜNLÜTEPE	Afyon		<ul style="list-style-type: none"> Adalet Komisyonu
Hüseyin	ÜNSAL	Amasya		<ul style="list-style-type: none"> KİT Komisyonu
Zekeriya	AKINCI	Ankara		<ul style="list-style-type: none"> Milli Savunma Komisyonu
Yılmaz	ATEŞ	Ankara		
Nesrin	BAYTOK	Ankara		<ul style="list-style-type: none"> KİT Komisyonu (AKPM) ve (BAB) Geçici Avrupa Güvenlik ve Savunma Asamblesi (Yedek Üye)
Tekin	BİNGÖL	Ankara		<ul style="list-style-type: none"> Sağlık-Aile-Çalışma Ve Sosyal İşler Kom
Eşref	ERDEM	Ankara		<ul style="list-style-type: none"> Parlamentolararası Birlik
M. Emrehan	HALICI	Ankara	İstifa - DSP	
Hakkı Suha	OKAY	Ankara		
Mücahit	PEHLİVAN	Ankara	İstifa - DSP	
Önder	SAV	Ankara		
Deniz	BAYKAL	Antalya		
Hüsnü	ÇÖLLÜ	Antalya		<ul style="list-style-type: none"> Sanayi-Ticaret-Enerji-Tabii Kaynaklar-Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu
Atila	EMEK	Antalya		<ul style="list-style-type: none"> Anayasa Komisyonu
Osman	KAPTAN	Antalya		<ul style="list-style-type: none"> Milli Savunma Komisyonu
Tayfur	SÜNER	Antalya		<ul style="list-style-type: none"> Bayındırlık,İmar,Ulaştırma ve Turizm Kom
Ensar	ÖGÜT	Ardahan		<ul style="list-style-type: none"> Milli Savunma Komisyonu
Metin	ARİFAĞAOĞLU	Artvin		<ul style="list-style-type: none"> Bayındırlık,İmar,Ulaştırma ve Turizm Kom
M. Fatih	ATAY	Aydın		<ul style="list-style-type: none"> Dilekçe Komisyonu
Özlem	ÇERÇİOĞLU	Aydın		<ul style="list-style-type: none"> Sanayi-Ticaret-Enerji-Tabii Kaynaklar-Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu
Ergün	AYDOĞAN	Balıkesir		
Hüseyin	PAZARCI	Balıkesir	İstifa - DSP	

M. Rıza	YALÇINKAYA	Bartın		▪ İçişleri Komisyonu
Yaşar	TÜZÜN	Bilecik		
R. Kerim	ÖZKAN	Burdur		▪ Tarım–Orman Ve Köyişleri Komisyonu
Kemal	DEMİREL	Bursa		▪ Çevre Komisyonu
Onur B.	ÖYMEN	Bursa		▪ Dışişleri Komisyonu ▪ Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ▪ AB Karma Parlamento Komisyonu
Abdullah	ÖZER	Bursa		▪ KİT Komisyonu
Ahmet	KÜÇÜK	Çanakkale		
Derviş	GÜNDAY	Çorum		▪ Milli Savunma Komisyonu
Hasan	ERÇELEBİ	Denizli	İstifa - DSP	
Ali Rıza	ERTEMÜR	Denizli		▪ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu
Rasim	ÇAKIR	Edirne		
Bilgin	PAÇARIZ	Edirne		▪ Çevre Komisyonu
Erol	TINASTEPE	Erzincan		▪ Milli Savunma Komisyonu
H. Tayfun	İÇLİ	Eskişehir	İstifa - DSP	
F. Murat	SÖNMEZ	Eskişehir		▪ Çevre Komisyonu
Yaşar	AĞYÜZ	Gaziantep		▪ Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Kom
Akif	EKİCİ	Gaziantep		▪ KİT Komisyonu
Eşref	KARABRAHİM	Giresun		▪ Tarım–Orman Ve Köyişleri Komisyonu
Fuat	ÇAY	Hatay		
Gökhan	DURGUN	Hatay		▪ KİT Komisyonu
Abdulaziz	YAZAR	Hatay		▪ İçişleri Komisyonu ▪ İslam Konferansı Örgütü Parlamento Bir
Mevlüt	COŞKUNER	Isparta		▪ Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Kom
Ayşe Jale	AĞIRBAŞ	İstanbul	İstifa - DSP	
Necla	ARAT	İstanbul		▪ Milli Eğitim–Kültür–Gençlik Ve Spor Komisyonu ▪ Asya Parlamenter Asamblesi
Şükrü M.	ELEKDAĞ	İstanbul		▪ Dışişleri Komisyonu ▪ Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ▪ AB Karma Parlamento Komisyonu
Algan	HACALOĞLU	İstanbul		▪ Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ▪ AB Karma Parlamento Komisyonu
Birgen	KELEŞ	İstanbul		▪ (AKPM) ve (BAB) Geçici Avrupa Güvenlik ve Savunma Asamblesi
İlhan	KESİCİ	İstanbul		▪ Dışişleri Komisyonu ▪ NATO Parlamenter Asamblesi
Kemal	KILIÇDAROĞLU	İstanbul		
Esfender	KORKMAZ	İstanbul		▪ Plan Ve Bütçe Komisyonu
Hasan	MACİT	İstanbul	İstifa - DSP	
Bayramali	MERAL	İstanbul		▪ Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Kom
Hüseyin	MERT	İstanbul	İstifa - DSP	
Şinasi	ÖKTEM	İstanbul		▪ Tarım–Orman Ve Köyişleri Komisyonu
Mehmet Ali	ÖZPOLAT	İstanbul		▪ Anayasa Komisyonu
Mustafa	ÖZYÜREK	İstanbul		▪ Plan Ve Bütçe Komisyonu
Fatma Nur	SERTER	İstanbul		▪ Milli Eğitim–Kültür–Gençlik Ve Spor Kom ▪ NATO Parlamenter Asamblesi (Yedek)

				<ul style="list-style-type: none"> Parlamentolararası Birlik
Mehmet	SEVİGEN	İstanbul		<ul style="list-style-type: none"> Karadeniz Ek. İşbirliği Parl. Asamblesi
Çetin	SOYSAL	İstanbul		<ul style="list-style-type: none"> İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu
Bihlun	TAMAYLIGİL	İstanbul		<ul style="list-style-type: none"> NATO Parlamenter Asamblesi (Yedek) Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (Yedek Üye) Türkiye – İtalya İşbirliği Protokolü Çal. Gr.
Ahmet	TAN	İstanbul	İstifa - DSP	
Ali	TOPUZ	İstanbul		<ul style="list-style-type: none"> Karadeniz Ek. İşbirliği Parl. Asamblesi
Süleyman	YAĞIZ	İstanbul	İstifa - DSP	
Sacid	YILDIZ	İstanbul		<ul style="list-style-type: none"> Sağlık–Aile–Çalışma Ve Sosyal İşler Kom
K. Kemal	ANADOL	İzmir		
Canan	ARITMAN	İzmir		<ul style="list-style-type: none"> Dışişleri Komisyonu
Selçuk	AYHAN	İzmir		<ul style="list-style-type: none"> Tarım–Orman Ve Köy İşleri Komisyonu
Bülent	BARATALI	İzmir		<ul style="list-style-type: none"> Plan Ve Bütçe Komisyonu
Recai	BİRGÜN	İzmir	İstifa - DSP	
Ahmet	ERSİN	İzmir		<ul style="list-style-type: none"> İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu
Abdurrezzak	ERTEN	İzmir		<ul style="list-style-type: none"> Dışişleri Komisyonu
Ş. Güldal	MUMCU	İzmir		
Oğuz	OYAN	İzmir		<ul style="list-style-type: none"> Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı
Harun	ÖZTÜRK	İzmir	İstifa - DSP	
Mehmet Ali	SUSAM	İzmir		<ul style="list-style-type: none"> Sanayi–Ticaret–Enerji–Tabii Kaynaklar–Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu
Durdu	ÖZBOLAT	K.maraş		<ul style="list-style-type: none"> Milli Eğitim,Kültür,Gençlik ve Spor Kom
M. Şevki	KULKULOĞLU	Kayseri		<ul style="list-style-type: none"> Sanayi–Ticaret–Enerji–Tabii Kaynaklar–Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu
Tansel	BARIŞ	Kırklareli		<ul style="list-style-type: none"> Çevre Komisyonu
Turgut	DİBEK	Kırklareli		<ul style="list-style-type: none"> Anayasa Komisyonu
Hikmet	ERENKAYA	Kocaeli		<ul style="list-style-type: none"> Çevre Komisyonu
M. Cevdet	SELVİ	Kocaeli		
Atilla	KART	Konya		<ul style="list-style-type: none"> Anayasa Komisyonu
F. Mevlüt	ASLANOĞLU	Malatya		<ul style="list-style-type: none"> Plan Ve Bütçe Komisyonu
Şahin	MENGÜ	Manisa		<ul style="list-style-type: none"> Anayasa Komisyonu
Erdoğan	YETENÇ	Manisa	İstifa	
İsa	GÖK	Mersin		<ul style="list-style-type: none"> Adalet Komisyonu
Ali	OKSAL	Mersin		<ul style="list-style-type: none"> İçişleri Komisyonu
Ali Rıza	ÖZTÜRK	Mersin		<ul style="list-style-type: none"> Adalet Komisyonu
Vahap	SEÇER	Mersin		<ul style="list-style-type: none"> Tarım–Orman Ve Köy İşleri Komisyonu
Ali	ARSLAN	Muğla		<ul style="list-style-type: none"> Sağlık,Aile,Çalışma ve Sosyal İşler Kom
Gürol	ERGİN	Muğla		<ul style="list-style-type: none"> Plan Ve Bütçe Komisyonu
Fevzi	TOPUZ	Muğla		<ul style="list-style-type: none"> Bayındırlık,İmar,Ulaştırma ve Turizm Kom
Rahmi	GÜNER	Ordu		<ul style="list-style-type: none"> Adalet Komisyonu
Suat	BİNİCİ	Samsun		<ul style="list-style-type: none"> İçişleri Komisyonu
Haluk	KOÇ	Samsun		<ul style="list-style-type: none"> (AKPM) ve (BAB) Geçici Avrupa Güvenlik ve Savunma Asamblesi

Engin	ALTAY	Sinop		▪ Milli Eğitim–Kültür–Gençlik Ve Spor Komisyonu
Malik Ecdar	ÖZDEMİR	Sivas		▪ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu
Faik	ÖZTRAK	Tekirdağ		▪ Plan Ve Bütçe Komisyonu ▪ Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (Yedek Üye) ▪ Avrupa–Akdeniz Parlamenter Asamblesi
Enis	TÜTÜNCÜ	Tekirdağ		▪ Dilekçe Komisyonu ▪ NATO Parlamenter Asamblesi
Orhan Ziya	DİREN	Tokat		▪ (AKPM) ve (BAB) Geçici Avrupa Güvenlik ve Savunma Asamblesi (Yedek Üye) ▪ Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı
M. Akif	HAMZAÇEBİ	Trabzon		▪ Plan Ve Bütçe Komisyonu
Osman	COŞKUNOĞLU	Uşak		▪ Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ▪ AB Karma Parlamento Komisyonu
Muharrem	İNCE	Yalova		▪ Milli Eğitim,Kültür,Gençlik ve Spor Kom
Ali	KOÇAL	Zonguldak		▪ KİT Komisyonu
Ali İhsan	KÖKTÜRK	Zonguldak		▪ Adalet Komisyonu

6.5.2.- 22. DÖNEM CHP MİLLETVEKİLLERİ

ADI	SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	DURUM
UĞUR	AKSÖZ	ADANA	
ATILLA	BAŞOĞLU	ADANA	09.07.2004 - İSTİFA
N. GAYE	ERBATUR	ADANA	
KEMAL	SAĞ	ADANA	
TACİDAR	SEYHAN	ADANA	
M. ZİYA	YERGÖK	ADANA	
ŞEVKET	GÜRSOY	ADİYAMAN	28.09.2005 - İSTİFA
HALİL	ÜNLÜTEPE	AFYONKARAHİSAR	
NACİ	ASLAN	AĞRI	20.10.2005 - İSTİFA
CEMAL	KAYA	AĞRI	30.07.2003 - İSTİFA
MUSTAFA	SAYAR	AMASYA	28.03.2005 - İSTİFA
ZEKERİYA	AKINCI	ANKARA	
OYA	ARASLI	ANKARA	
YILMAZ	ATEŞ	ANKARA	
A. GÜLSÜN	BİLGEHAN	ANKARA	
A. İSMET	ÇANAKÇI	ANKARA	
İSMAİL	DEĞERLİ	ANKARA	
EŞREF	ERDEM	ANKARA	
YAKUP	KEPENEK	ANKARA	
MUZAFFER R.	KURTULMUŞOĞLU	ANKARA	12.10.2005 - İSTİFA
BAYRAM ALİ	MERAL	ANKARA	
ÖNDER	SAV	ANKARA	
MEHMET	TOMANBAY	ANKARA	
FERİDUN F.	BALOĞLU	ANTALYA	
DENİZ	BAYKAL	ANTALYA	
HÜSEYİN	EKMEKÇİOĞLU	ANTALYA	
ATILA	EMEK	ANTALYA	
TUNCAY	ERCENK	ANTALYA	
NAİL	KAMACI	ANTALYA	
OSMAN	KAPTAN	ANTALYA	
OSMAN	ÖZCAN	ANTALYA	
ENSAR	ÖĞÜT	ARDAHAN	
YÜKSEL	ÇORBACIOĞLU	ARTVİN	
MEHMET	BOZTAŞ	AYDIN	
ÖZLEM	ÇERÇİOĞLU	AYDIN	
M. MESUT	ÖZAKCAN	AYDIN	
MEHMET	SEMERÇİ	AYDIN	
ALİ KEMAL	DEVECİLER	BALIKESİR	

SEDAT	PEKEL	BALIKESİR	
ORHAN	SÜR	BALIKESİR	
M. NEZİR	NASIROĞLU	BATMAN	31.07.2003 - İSTİFA
YAŞAR	TÜZÜN	BİLECİK	
R. KERİM	ÖZKAN	BURDUR	
KEMAL	DEMİREL	BURSA	
ALİ	DİNÇER	BURSA	VEFAT
MEHMET	KÜÇÜKAŞIK	BURSA	
MUSTAFA	ÖZYURT	BURSA	
AHMET	KÜÇÜK	ÇANAKKALE	
İSMAİL	ÖZAY	ÇANAKKALE	
FERİDUN	AYVAZOĞLU	ÇORUM	
MUSTAFA	GAZALCI	DENİZLİ	
MEHMET	NEŞŞAR	DENİZLİ	
V.HAŞİM	ORAL	DENİZLİ	
MESUT	DEĞER	DİYARBAKIR	
MUHSİN	KOÇYİĞİT	DİYARBAKIR	31.03.2005 - İSTİFA
NECDET	BUDAK	EDİRNE	05.07.2004 - İSTİFA
RASİM	ÇAKIR	EDİRNE	
NEJAT	GENCAN	EDİRNE	
EROL	TINASTEPE	ERZİNCAN	
M. ALİ	ARIKAN	ESKİŞEHİR	
CEVDET	SELVİ	ESKİŞEHİR	
M. VEDAT	YÜCESAN	ESKİŞEHİR	
ABDÜLKADİR	ATEŞ	GAZİANTEP	
MUSTAFA	YILMAZ	GAZİANTEP	
AHMET	YILMAZKAYA	GAZİANTEP	
MEHMET	IŞIK	GİRESUN	
ESAT	CANAN	HAKKARİ	22.05.2007 - İSTİFA
ZÜHEYİR	AMBER	HATAY	28.03.2005 - İSTİFA
İNAL	BATU	HATAY	30.04.2007 - İSTİFA
FUAT	ÇAY	HATAY	
GÖKHAN	DURGUN	HATAY	
ABDÜLAZİZ	YAZAR	HATAY	
YÜCEL	ARTANTAŞ	IĞDIR	
MEVLİT	COŞKUNER	ISPARTA	
HALİL	AKYÜZ	İSTANBUL	
ERSİN	ARIOĞLU	İSTANBUL	
İSMET	ATALAY	İSTANBUL	
HASAN	AYDIN	İSTANBUL	
KEMAL	DERVİŞ	İSTANBUL	09.05.2005 - İSTİFA
ŞÜKRÜ M.	ELEKDAĞ	İSTANBUL	
ALİ RIZA	GÜLÇİÇEK	İSTANBUL	

HASAN F.	GÜNEŞ	İSTANBUL	
Z. DAMLA	GÜREL	İSTANBUL	
ALGAN	HACALOĞLU	İSTANBUL	
MEMDUH	HACIOĞLU	İSTANBUL	21.06.2005 - İSTİFA
BİRGEN	KELEŞ	İSTANBUL	
AHMET G.	KETENCİ	İSTANBUL	28.03.2005 - İSTİFA
KEMAL	KILIÇDAROĞLU	İSTANBUL	
ALİ KEMAL	KUMKUMOĞLU	İSTANBUL	
ZÜLFÜ	LİVANELİ	İSTANBUL	24.02.2005 - İSTİFA
GÜLDAL	OKUDUCU	İSTANBUL	
ONUR	ÖYMEN	İSTANBUL	
A. SIRRI	ÖZBEK	İSTANBUL	
M. ALİ	ÖZPOLAT	İSTANBUL	
YAŞAR NURİ	ÖZTÜRK	İSTANBUL	20.04.2004 - İSTİFA
SIDIKA	SARİBEKİR	İSTANBUL	
MEHMET	SEVİGEN	İSTANBUL	
BERHAN	ŞİMŞEK	İSTANBUL	
BİHLUN	TAMAYLIGİL	İSTANBUL	
BÜLENT H.	TANLA	İSTANBUL	
ALİ	TOPUZ	İSTANBUL	
HAKKI	AKALIN	İZMİR	28.03.2005 - İSTİFA
VEZİR	AKDEMİR	İZMİR	
K.KEMAL	ANADOL	İZMİR	
CANAN	ARITMAN	İZMİR	
BÜLENT	BARATALI	İZMİR	
ALİ RIZA	BODUR	İZMİR	
AHMET	ERSİN	İZMİR	
ABDURREZZAK	ERTEN	İZMİR	
ERDAL	KARADEMİR	İZMİR	
YILMAZ	KAYA	İZMİR	
TÜRKAN	MİÇOOĞULLARI	İZMİR	
OĞUZ	OYAN	İZMİR	
ENVER	ÖKTEM	İZMİR	
MUHARREM	TOPRAK	İZMİR	
SEDAT	UZUNBAY	İZMİR	
HAKKI	ÜLKÜ	İZMİR	
MEHMET	PARLAKYİĞİT	K.MARAŞ	
FİKRET	ÜNLÜ	KARAMAN	
SELAMİ	YİĞİT	KARS	26.05.2005 - İSTİFA
MEHMET	YILDIRIM	KASTAMONU	
MUHARREM	ESKİYAPAN	KAYSERİ	03.03.2005 - İSTİFA
HALİL	TİRYAKİ	KIRIKKALE	
YAVUZ	ALTINORAK	KIRKLARELİ	

MEHMET S.	KESİMOĞLU	KIRKLARELİ	
HÜSEYİN	BAYINDIR	KIRŞEHİR	
İZZET	ÇETİN	KOCAELİ	
SALİH	GÜN	KOCAELİ	
M. SEFA	SİRMEN	KOCAELİ	
NEZİR	BÜYÜKCENGİZ	KONYA	VEFAT
ATILLA	KART	KONYA	
F. MEVLÜT	ASLANOĞLU	MALATYA	
MUHARREM	KILIÇ	MALATYA	
NURİ	ÇİLİNGİR	MANİSA	
HASAN	ÖREN	MANİSA	
UFUK	ÖZKAN	MANİSA	
M. ERDOĞAN	YETENÇ	MANİSA	
MUHARREM	DOĞAN	MARDİN	27.05.2004 - İSTİFA
MAHMUT	DUYAN	MARDİN	
ERSOY	BULUT	MERSİN	28.03.2005 - İSTİFA
VAHİT	ÇEKMEZ	MERSİN	
HÜSEYİN	GÜLER	MERSİN	28.06.2005 - İSTİFA
ALİ	OKSAL	MERSİN	
HÜSEYİN	ÖZCAN	MERSİN	13.10.2005 - İSTİFA
MUSTAFA	ÖZYÜREK	MERSİN	
ŞEFİK	ZENGİN	MERSİN	
ALİ	ARSLAN	MUĞLA	
GÜROL	ERGİN	MUĞLA	
FAHRETTİN	ÜSTÜN	MUĞLA	
ALİ CUMHUR	YAKA	MUĞLA	
M. ŞERİF	ERTUĞRUL	MUŞ	
ORHAN	ERASLAN	NİĞDE	
İDRİS SAMİ	TANDOĞDU	ORDU	
KAZIM	TÜRKMEN	ORDU	
NECATİ	UZDİL	OSMANİYE	
HALUK	KOÇ	SAMSUN	
SEZAL	ÖNDER	SAMSUN	VEFAT
ENGİN	ALTAY	SİNOP	
NURETTİN	SÖZEN	SİVAS	
M. VEDAT	MELİK	ŞANLIURFA	
TURAN	TÜYSÜZ	ŞANLIURFA	16.03.2005 - İSTİFA
MAHMUT	YILDIZ	ŞANLIURFA	
ERDOĞAN	KAPLAN	TEKİRDAĞ	
M. NURİ	SAYGUN	TEKİRDAĞ	
ENİS	TÜTÜNCÜ	TEKİRDAĞ	
O. ZİYA	DİREN	TOKAT	
FERAMUS	ŞAHİN	TOKAT	

ŞEVKET	ARZ	TRABZON	
M. AKİF	HAMZAÇEBİ	TRABZON	
HASAN	GÜYÜLDAR	TUNCELİ	
V.SİNAN	YERLİKAYA	TUNCELİ	
OSMAN	COŞKUNOĞLU	UŞAK	
MEHMET	KARTAL	VAN	02.06.2007 - İSTİFA
MUHARREM	İNCE	YALOVA	
EMİN	KOÇ	YOZGAT	
HARUN	AKIN	ZONGULDAK	
NADİR	SARAÇ	ZONGULDAK	

**6.5.3.- CHP İL/İLÇE BAZINDA ÜYE SAYI
DAĞILIMI TAMAMLANAN İLÇE KONGRELERİ
(15 MART 2008 TARİHİ İTİBARI İLE)**

CHP İL VE İLÇE BAZINDA ÜYE SAYI DAĞILIMI						TAMAMLANAN CHP İLÇE KONGRELERİ (15 MART 2008 TARİHİ İTİBARI İLE)	
S. NO	İL ADI	İLÇE ADI	TOPLAM ÜYE SAYISI	TOPLAM GENÇ ÜYE	TOPLAM KADIN ÜYE	SEÇİLEN İLÇE BAŞKANI ADI VE SOYADI	KONGRE TARİHİ
1	ADANA	ALADAĞ	177	12	18	NIYAZ ERKAN	28.12.2007
2	ADANA	CEYHAN	1.421	141	262	YUSUF FIDAN	11.12.2007
3	ADANA	FEKE	111	7	12	CAHİT ERSÖZ	08.12.2007
4	ADANA	İMAMOĞLU	254	27	28	YUSUF KARAGÖZ	15.12.2007
5	ADANA	KARAIŞALI	200	13	22	D.ALİ İNCE	28.12.2007
6	ADANA	KARATAŞ	151	15	49	BOĞAÇHAN ÜNAL	09.12.2007
7	ADANA	KOZAN	740	69	108	SELÇUK ŞAHİN	08.12.2007
8	ADANA	POZANTI	208	9	11	ADEM AYDIN	09.12.2007
9	ADANA	SAİMBEYLİ	135	3	25	İSMAİL DOĞANTIMUR	13.12.2007
10	ADANA	SEYHAN	9.928	1.361	3.260	REŞİT KARAKUŞ	29.12.2007
11	ADANA	TUFANBEYLİ	193	4	52	CEMAL GÜNCAN	14.12.2007
12	ADANA	YUMURTALIK	199	21	22	İSMET CENGİZOĞLU	08.12.2007
13	ADANA	YÜREĞİR	4.513	570	1.415	TURGUT ÜSTÜN	16.12.2007
14	ADİYAMAN	BESNİ	786	30	46	MEHMET UÇAR	08.12.2007
15	ADİYAMAN	ÇELİKİHAN	83	0	1	MAHMUT BÜYÜKŞAHİN	16.12.2007
16	ADİYAMAN	GERGER	126	14	1	SERVET ÖZDEMİR	24.12.2007
17	ADİYAMAN	GÖLBAŞI	660	26	125	RAMAZAN VURUŞKAN	15.12.2007
18	ADİYAMAN	KAHTA	553	56	89		
19	ADİYAMAN	MERKEZ	1.965	184	208	ALİ COŞKUN	06.01.2008
20	ADİYAMAN	SAMSAT	67	12	0	ABDULVAHAP KUŞTEPE	29.12.2007
21	ADİYAMAN	SİNCİK	148	20	3		
22	ADİYAMAN	TUT	120	3	7	H.HÜSEYİN BİLEN	18.12.2007
23	AFYON	B.ÇOBANLAR	67	13	0	HÜSEYİN ATASAGUN	06.01.2008
24	AFYON	BAŞMAKÇI	93	9	0	TUNCAY ÖZCAN	28.12.2007
25	AFYON	BAYAT	99	5	1	BEKİR ÇAKIR	14.12.2007
26	AFYON	BOLVADİN	179	20	4	ARIF BOZKAYA	12.12.2007
27	AFYON	ÇAY	89	1	2	FEYZULLAH GÜMÜŞ	09.01.2008
28	AFYON	DAZKIRI	52	3	0	MEHMET AKGÜL	28.12.2007
29	AFYON	DİNAR	428	29	29	MEHMET ALTINTAŞ	15.12.2007
30	AFYON	EMİRDAĞ	454	50	35	MEHMET PALA	05.01.2008
31	AFYON	EVCİLER	112	1	0	KENAN TOKER	09.12.2007
32	AFYON	HOCALAR	87	0	0	KAMİL TUNÇ	27.12.2007
33	AFYON	İHSANIYE	230	29	0	HALİL CEYLAN	26.12.2007
34	AFYON	İSCEHİSAR	60	6	0	A.RIZA ŞEN	04.01.2008
35	AFYON	KIZILÖREN	10	1	0		
36	AFYON	MERKEZ	1.422	287	313	NACİ KANYILMAZ	16.12.2007
37	AFYON	SANDIKLI	457	55	34	ABDULLAH SÜMER	30.12.2007
38	AFYON	SİNANPAŞA	313	77	2	KAZIM ŞENER	07.12.2007
39	AFYON	SULTANDAĞ	282	25	30	A.RIZA YILMAZ	08.12.2007
40	AFYON	ŞUHUT	414	28	19	OKTAY GÖÇEN	29.12.2007
41	AĞRI	DİYADİN	103	8	0		
42	AĞRI	DOĞUBEYAZIT	157	18	27	AHMET SÖKMENCİ	13.01.2008
43	AĞRI	ELEŞKİRT	105	10	1	TAHSİN TEKİN	03.01.2008

44	AĞRI	HAMUR	59	7	2	HALİS MAĞLAY	13.01.2008
45	AĞRI	MERKEZ	1.160	222	63	BEDİR SAYAN	13.01.2008
46	AĞRI	PATNOS	231	44	0	EŞREF KOPMIŞ	13.01.2008
47	AĞRI	TAŞLIÇAY	51	1	1	ÜRFET ARSLAN	13.01.2008
48	AĞRI	TUTAK	118	11	0	MEHMET SAYAN	06.01.2008
49	AKSARAY	AĞAÇÖREN	62	3	1		
50	AKSARAY	ESKİL	130	22	3	İRFAN MUTLU	27.12.2007
51	AKSARAY	GÜLAĞAÇ	185	20	1	AHMET KIMIK	03.01.2008
52	AKSARAY	GÜZELYURT	55	3	0		
53	AKSARAY	MERKEZ	1.341	224	193	ZİYA KOÇ	29.12.2007
54	AKSARAY	ORTAKÖY	109	1	10	İSMAİL KARAKAYA	05.01.2008
55	AKSARAY	SARIYAŞI	65	2	0	HÜSAMETTİN DEMİREL	06.01.2008
56	AMASYA	GÖYNÜCEK	189	4	14	EROL ALTUNAY	29.12.2007
57	AMASYA	GÜMÜŞHACIKÖY	531	13	91	HÜSEYİN ÇELİK	13.01.2008
58	AMASYA	HAMAMÖZÜ	55	1	2	HÜSEYİN ÇELİK	05.01.2008
59	AMASYA	MERKEZ	1.112	93	143	KEMAL AKSOY	30.12.2007
60	AMASYA	MERZİFON	916	103	151	HASAN KOPARAN	16.12.2007
61	AMASYA	SULUOVA	203	21	15	SERPİL ÖZTÜRK	06.01.2008
62	AMASYA	TAŞOVA	313	30	15	SELAHATTİN GÜR	12.01.2008
63	ANKARA	AKYURT	114	20	3	KANBER KUL	16.12.2007
64	ANKARA	ALTINDAĞ	3.948	408	1.448	ÜMİT BUĞDAYCI	09.12.2007
65	ANKARA	AYAŞ	141	12	12	BAHATTİN KESKİN	10.12.2007
66	ANKARA	BALA	239	14	15	NEVZAT ERCAN	16.12.2007
67	ANKARA	BEYPAZARI	211	8	13	SADİ ARAS	30.12.2007
68	ANKARA	ÇAMLIDERE	102	20	11	HİLMİ MANDAL	08.12.2007
69	ANKARA	ÇANKAYA	9.274	997	3.593	G.CUDİ ÇALIŞKAN	09.12.2007
70	ANKARA	ÇUBUK	310	67	46	A.NACİ YEŞİLTEPE	13.12.2007
71	ANKARA	ELMADAĞ	733	95	160	ÜNVER KARAKUZU	16.12.2007
72	ANKARA	ETİMESGUT	1.717	170	723	CANDAN ER	08.12.2007
73	ANKARA	EVREN	68	5	18	İSMAİL ALPASLAN	16.12.2007
74	ANKARA	GÖLBAŞI	618	68	191	YUSUF AKSAKAL	09.12.2007
75	ANKARA	GÜDÜL	60	8	0	UĞUR ÖNGAY	16.12.2007
76	ANKARA	HAYMANA	399	22	10	FİKRET YALÇINKAYA	15.12.2007
77	ANKARA	KALECİK	301	22	28	MEHMET KESİCİ	11.12.2007
78	ANKARA	KAZAN	160	17	43	MUSTAFA DÜLGER	08.12.2007
79	ANKARA	KEÇİÖREN	5.840	503	2.246	MEHMET YURTSEVER	09.12.2007
80	ANKARA	KIZILCAHAMAM	229	25	27	M.ALİ AYDOĞAN	08.12.2007
81	ANKARA	MAMAK	6.717	816	2.648	V.GÜNDÜZ ŞAHİN	16.12.2007
82	ANKARA	NALLIHAN	175	13	18	O.NURİ ÖZTÜRK	30.12.2007
83	ANKARA	POLATLI	538	30	68	ÜNAL ECER	16.12.2007
84	ANKARA	SİNCAN	1.428	118	457	KEMAL BAŞTİMUR	08.12.2007
85	ANKARA	Ş.KOÇHISAR	450	34	82	EYYÜP DOĞAN	15.12.2007
86	ANKARA	YENİMAHALLE	7.867	678	3.124	B.BAŞAR BAL	09.12.2007
87	ANTALYA	AKSEKİ	347	27	72	H.ÖNDER ÇALIK	05.01.2008
88	ANTALYA	ALANYA	1.293	118	380	BÜLENT KANDEMİR	14.12.2007
89	ANTALYA	ELMALI	540	87	42	ZÜHRA DOĞAN	30.12.2007
90	ANTALYA	FİNİKE	261	22	33	MUHAMMET GÜNDÜZBEY	08.12.2007
91	ANTALYA	GAZİPAŞA	1.403	225	310	MESUT KARAKOYUNLU	15.12.2007
92	ANTALYA	GÜNDOĞMUŞ	176	14	31	TEVİK UYSAL	09.12.2007
93	ANTALYA	İBRADI	115	13	17	ŞÜKRÜ YÜKSEL	05.01.2008
94	ANTALYA	KALE	371	85	94	NURETTİN BAYLI	12.12.2007
95	ANTALYA	KAŞ	636	121	73	HALİL ARIKAN	10.12.2007
96	ANTALYA	KEMER	361	48	62	R.SALIM UYSAL	15.12.2007
97	ANTALYA	KORKUTELİ	503	45	17	AHMET DALOĞLU	27.12.2007
98	ANTALYA	KUMLUCA	358	65	26	AHMET ERDOĞAN	30.12.2007

99	ANTALYA	MANAVGAT	3.166	625	603	MEHMET ÇINAR	29.12.2007
100	ANTALYA	MERKEZ	8.495	1.217	2.845	YILDIRAY SAPAN	16.12.2007
101	ANTALYA	SERİK	578	97	51	ABDULLAH AKBABA	05.01.2008
102	ARDAHAN	ÇILDIR	173	10	16	NEVZAT ŞİRİN	15.12.2007
103	ARDAHAN	DAMAL	142	23	4	YÜKSEL AKKOYUN	16.12.2007
104	ARDAHAN	GÖLE	327	50	29	ABDÜLBAKİ ÇETİN	24.12.2007
105	ARDAHAN	HANAK	120	3	2	KURTULUŞ BÜYÜKKAYA	14.12.2007
106	ARDAHAN	MERKEZ	535	88	56	YÜKSEL TIRPANCI	09.12.2007
107	ARDAHAN	POSOĞ	114	3	9	Y.ASLAN DEMİRCİ	17.12.2007
108	ARTVİN	ARDANUÇ	368	50	29	TURGUT YÜKSEL	13.12.2007
109	ARTVİN	ARHAVİ	253	26	47	H.BÜLENT ÖZBİRİNCİ	12.12.2007
110	ARTVİN	BORÇKA	404	70	53	TURAN ŞAHİN	14.12.2007
111	ARTVİN	HOPA	609	100	67	FEHMİ USTABAŞ	16.12.2007
112	ARTVİN	MERKEZ	846	141	149	AHMET ÖZDEMİR	09.12.2007
113	ARTVİN	MURGUL	193	25	28	ÖZER GİRGİN	15.12.2007
114	ARTVİN	ŞAVŞAT	391	42	25	İLYAS YAZICI	13.12.2007
115	ARTVİN	YUSUFELİ	106	5	8	ZAFER ATALAY	17.12.2007
116	AYDIN	BOZDOĞAN	422	73	44	HİKMET SAATÇİ	08.01.2008
117	AYDIN	BUHARKENT	108	20	7	KUDRET UYSAL	13.12.2007
118	AYDIN	ÇİNE	792	144	126	TAHİR YAMAN	16.12.2007
119	AYDIN	DİDİM	874	161	280	MUSTAFA BEKAR	14.12.2007
120	AYDIN	GERMENCİK	297	45	12	NURİ ADIYAVUZ	05.01.2008
121	AYDIN	İNCİRLİOVA	614	183	41	KEMAL UYSAL	29.12.2007
122	AYDIN	KARACASU	214	37	16	FEVZİ ORÇUN	30.12.2007
123	AYDIN	KARPUZLU	115	5	0	KERİM YÜKSEL	06.01.2008
124	AYDIN	KOÇARLI	159	20	13	UFUK ÇİVELEK	24.12.2007
125	AYDIN	KÖŞK	237	54	29	SAİM AĞIRDAĞ	12.12.2007
126	AYDIN	KUŞADASI	2.446	420	924	M.ESAT ALTUNGÜN	06.01.2008
127	AYDIN	KUYUCAK	230	30	35	M.SAVAŞ ORHAN	18.12.2007
128	AYDIN	MERKEZ	3.347	614	1.013	BARKAN KALINOMUZ	12.01.2008
129	AYDIN	NAZİLLİ	1.444	210	343	ATİLA TALAY	09.12.2007
130	AYDIN	SÖKE	1.387	294	279	ERKAN POLAT	15.12.2007
131	AYDIN	SULTANHİSAR	259	38	28	DAVUT YAVUZ	03.01.2008
132	AYDIN	YENİPAZAR	235	35	33	MEHMET ÖZKAN	17.12.2007
133	BALIKESİR	AYVALIK	630	52	176	HÜSNÜ EROL	05.01.2008
134	BALIKESİR	BALYA	94	6	8	OLCAY OĞUZ	26.12.2007
135	BALIKESİR	BANDIRMA	835	85	187	Ö.LÜTFİ KAYALAR	30.12.2007
136	BALIKESİR	BİGADIÇ	233	35	30	TÜRKER YILMAZ	03.01.2008
137	BALIKESİR	BURHANIYE	944	135	277	TARIK ERDİL	29.12.2007
138	BALIKESİR	DURSUNBEY	82	6	5	MEHMET ALTINTAŞ	28.12.2007
139	BALIKESİR	EDREMİT	2.516	414	806	HALİM GÜRDAL	28.01.2008
140	BALIKESİR	ERDEK	215	19	39	RAMAZAN EZİCİ	30.12.2007
141	BALIKESİR	GÖMEÇ	236	39	37	MELİH BAĞCI	16.12.2007
142	BALIKESİR	GÖNEN	550	64	71	BÜLENT BİRGÜL	06.01.2008
143	BALIKESİR	HAVRAN	98	9	10	M.SITKI YÜKSEL	18.01.2008
144	BALIKESİR	İVRİNDİ	391	34	19	İSMAİL AY	29.12.2007
145	BALIKESİR	KEPSUT	225	37	38	ŞAKİR YÖRÜK	03.01.2008
146	BALIKESİR	MANYAS	223	20	13	ESFENDİYAR ÜLKER	06.01.2008
147	BALIKESİR	MARMARA	74	14	11	YAKUP AKSU	13.01.2008
148	BALIKESİR	MERKEZ	1.933	217	445	EKREM DİNÇKİ	10.01.2008
149	BALIKESİR	SAVAŞTEPE	89	5	6	SAFFET KARACA	07.01.2008
150	BALIKESİR	SINDIRGI	412	37	33	ÖZGÜR ERTUĞRUL	05.01.2008
151	BALIKESİR	SUSURLUK	159	11	18	ERDAN ÖZDEN	26.12.2007
152	BARTIN	AMASRA	158	14	27	M.EMİN TİMUR	12.01.2008
153	BARTIN	KURUCAŞİLE	61	9	8	UĞURTAN GÜNEŞ	11.01.2008

154	BARTIN	MERKEZ	676	139	105	A.OKTAY ULU	05.01.2008
155	BARTIN	ULUS	218	7	12	HAYATİ BAĞRIAÇIK	13.01.2008
156	BATMAN	BEŞİRİ	151	54	1	MEHMET KIRMIZITAŞ	15.12.2007
157	BATMAN	GERCÜŞ	168	23	13	M.ŞERİF ÖNER	15.12.2007
158	BATMAN	HASANKEYF	144	24	23	ŞERİF TOY	16.12.2007
159	BATMAN	KOZLUK	216	45	4	AHMET DURMAZ	16.12.2007
160	BATMAN	MERKEZ	571	104	43	KEMAL GÜLTEKİN	15.12.2007
161	BATMAN	SASON	326	97	15	HANİFİ TAŞDEMİR	15.12.2007
162	BAYBURT	AYDINTEPE	61	12	0	PERTEV ERASLAN	23.12.2007
163	BAYBURT	DEMİRÖZÜ	67	13	0	SERDAR ESLEK	16.12.2007
164	BAYBURT	MERKEZ	131	16	1	NECİP KÖKLÜ	22.12.2007
165	BİLECİK	BOZÜYÜK	724	99	147	RECAİ AKSU	16.12.2007
166	BİLECİK	GÖLPAZARI	174	12	9	VEDAT KAZICI	11.12.2007
167	BİLECİK	İNHİSAR	83	8	7	İBRAHİM TUĞRUL	14.12.2007
168	BİLECİK	MERKEZ	630	96	117	BURAK DEDEOĞLU	17.12.2007
169	BİLECİK	OSMANELİ	156	35	9	NEDİM ER	09.12.2007
170	BİLECİK	PAZARYERİ	127	47	5	HASAN İPAR	08.12.2007
171	BİLECİK	SÖĞÜT	255	38	31	MEHMET YAPRAKLI	15.12.2007
172	BİLECİK	YENİPAZAR	72	0	18	YAHYA BAŞARAN	12.12.2007
173	BİNGÖL	ADAKLI	103	9	17	M.ZEKİ CANDAKI	25.11.2007
174	BİNGÖL	GENÇ	61	11	3	ALİ ALTINBAŞ	20.01.2008
175	BİNGÖL	KARLIOVA	86	19	0	SUPHİ BİNGÖL	25.11.2007
176	BİNGÖL	KIĞI	74	5	2	FİKRET DURMAN	25.11.2007
177	BİNGÖL	MERKEZ	241	51	48	MEHMET EVRAN	24.11.2007
178	BİNGÖL	SOLHAN	44	2	1		
179	BİNGÖL	YAYLADERE	34	4	9	ŞERAFETTİN TAN	26.01.2008
180	BİNGÖL	YEDİSU	71	1	3	EKREM ACER	16.12.2007
181	BİTLİS	ADİLCEVAZ	199	12	2	ŞERİF SAYIN	08.12.2007
182	BİTLİS	AHLAT	37	2	1	SİNAN ŞARKBÜLBÜLÜ	08.12.2007
183	BİTLİS	GÜROYMAK	47	7	0	YILMAZ TADİK	16.12.2007
184	BİTLİS	HIZAN	98	21	1	ERDAL BULDUK	29.12.2007
185	BİTLİS	MERKEZ	169	32	0	LEZGİN AYAZ	30.12.2007
186	BİTLİS	MUTKI	56	14	1	CENGİZ BARLAK	16.12.2007
187	BİTLİS	TATVAN	153	25	2	MEHMET KAÇAR	16.12.2007
188	BOLU	DÖRTDİVAN	46	9	3		
189	BOLU	GEREDE	64	9	7	YUSUF RENKLİ	15.12.2007
190	BOLU	GÖYNÜK	148	26	7	BASRİ GÜLEN	10.12.2007
191	BOLU	KIBRISCIK	76	7	5	İBRAHİM AYTAR	13.12.2007
192	BOLU	MENGEN	97	7	12	Ö.ÖZGÜR ÖZALP	15.12.2007
193	BOLU	MERKEZ	1.667	275	356	CEMAL ÖZSOY	09.12.2007
194	BOLU	MUDURNU	121	12	15	YÜKSEL SUIÇMEZ	14.12.2007
195	BOLU	SEBEN	84	4	7	A.MURAT ÇETİNKAYA	11.12.2007
196	BOLU	YENİÇAĞA	68	5	1	HAKAN KARAMANOĞLU	12.12.2007
197	BURDUR	AĞLASUN	65	5	2	İLHAN KASAP	28.12.2007
198	BURDUR	ALTINYAYLA	41	0	0		
199	BURDUR	BUCAK	317	31	41	RECEP MUTLUCAN	30.12.2007
200	BURDUR	ÇAVDIR	92	4	3	HASAN PEKER	05.01.2008
201	BURDUR	ÇELTIKÇI	74	3	6	TAHİR CANER	12.01.2008
202	BURDUR	GÖLHİSAR	98	10	5	ÖMER AKAY	04.01.2008
203	BURDUR	KARAMANLI	156	18	11	CELAL SAYGIN	15.12.2007
204	BURDUR	KEMER	38	2	0		
205	BURDUR	MERKEZ	1.199	126	278	VAHİT ÖZLEMİŞ	13.01.2008
206	BURDUR	TEFENNİ	78	6	2	NABİ YILDIZ	16.12.2007
207	BURDUR	YEŞİLOVA	419	27	63	NURİ ÖZBEK	03.01.2008
208	BURSA	BÜYÜKORHAN	83	15	0	TARKAN ALAR	29.12.2007

209	BURSA	GEMLİK	592	109	122	CEM GÜLER	06.01.2008
210	BURSA	GÜRSU	116	12	5	SEDAT ÖKTEN	15.12.2007
211	BURSA	HARMANCIK	91	14	11	AHMET AYAS	19.01.2008
212	BURSA	İNEGÖL	418	95	43	NECMİ DEMİR	02.01.2008
213	BURSA	İZNİK	420	73	39	İSMAİL GÜLEÇ	16.12.2007
214	BURSA	KARACABEY	220	19	34	ORHAN KARABAŞ	11.12.2007
215	BURSA	KELES	96	9	2	SELİM ORUÇ	28.12.2007
216	BURSA	KESTEL	222	19	31	ZEYNEL ÜNGÖR	30.12.2007
217	BURSA	M.KEMALPAŞA	649	65	79	GÜRKAN ESEN	10.01.2008
218	BURSA	MUDANYA	1.120	201	257	E.ALİ USTA	09.12.2007
219	BURSA	NİLÜFER	1.226	175	271	METİN ÇELİK	13.01.2008
220	BURSA	ORHANELİ	200	21	12	OĞUZ ALTINOK	08.01.2008
221	BURSA	ORHANGAZI	221	17	25	ŞABAN YAPICI	10.12.2007
222	BURSA	OSMANGAZI	1.705	239	369	SABİT ŞERBETÇİOĞLU	13.01.2008
223	BURSA	YENİŞEHİR	249	28	8	FAHRETTİN KASAP	06.01.2008
224	BURSA	YILDIRIM	1.418	174	328	NECMETTİN SU	13.01.2008
225	ÇANAKKALE	AYVACIK	336	38	83	NAZİF KONYA	04.01.2008
226	ÇANAKKALE	BAYRAMIÇ	803	87	187	SADIK GÖĞÜSGEREN	09.01.2008
227	ÇANAKKALE	BİGA	987	108	161	İSMAİL IŞIK	13.01.2008
228	ÇANAKKALE	BOZCAADA	66	2	25	HAMDİ ÜNAL	05.01.2008
229	ÇANAKKALE	ÇAN	1.002	145	183	RECAİ ELMAS	17.12.2007
230	ÇANAKKALE	ECEBAT	93	5	20	BAYRAM ÖZTÜRK	03.01.2008
231	ÇANAKKALE	EZİNE	318	39	30	HALİL KAYA	10.01.2008
232	ÇANAKKALE	GELİBOLU	392	31	91	NIHAT ÖNER	06.01.2008
233	ÇANAKKALE	GÖKÇEADA	272	63	87	MURAT GÜVERCİN	18.12.2007
234	ÇANAKKALE	LAPSEKİ	333	30	56	MUHAMMER ÇOBAN	15.12.2007
235	ÇANAKKALE	MERKEZ	3.100	694	989		
236	ÇANAKKALE	YENİCE	327	30	16	MUSTAFA EGE	12.01.2008
237	ÇANKIRI	ATKARACALAR	0	0	0		
238	ÇANKIRI	BAYRAMÖREN	11	6	1		
239	ÇANKIRI	ÇERKEŞ	94	2	5	SALİH ASAR	29.12.2007
240	ÇANKIRI	ELDİVAN	29	5	3		
241	ÇANKIRI	ILGAZ	67	21	2	UFUK GEYİKÇİ	12.01.2008
242	ÇANKIRI	KIZILIRMAK	66	19	8	ERDOĞAN ALANTOR	26.12.2007
243	ÇANKIRI	KORGUN	0	0	0		
244	ÇANKIRI	KURŞUNLU	70	9	3	ŞABAN BÜYÜKPOYRAZ	09.01.2008
245	ÇANKIRI	MERKEZ	220	38	32	HÜSEYİN ÖZDEMİR	30.12.2007
246	ÇANKIRI	ORTA	61	14	7	CEMİL USTA	29.12.2007
247	ÇANKIRI	ŞABANÖZÜ	89	7	13	MUSTAFA DİKBAŞ	06.01.2008
248	ÇANKIRI	YAPRAKLI	0	0	0		
249	ÇORUM	ALACA	346	34	29	MEHMET ARSLAN	15.12.2007
250	ÇORUM	BAYAT	127	17	1	SADIK KÜÇÜK	05.01.2008
251	ÇORUM	BOĞAZKALE	68	6	8	HAMZA YATARKALKMAZ	15.12.2007
252	ÇORUM	DODURGA	121	8	0	MUSTAFA BİÇER	24.12.2007
253	ÇORUM	İSKİLİP	210	19	0	YUSUF VAR	25.12.2007
254	ÇORUM	KARGI	158	10	1	RECEP AKYILDIZ	16.12.2007
255	ÇORUM	LAÇİN	139	33	1	NECATİ GARİP	17.12.2007
256	ÇORUM	MECİTÖZÜ	121	5	14	SADIK ÖZKOLUKISA	10.12.2007
257	ÇORUM	MERKEZ	3.141	337	846	İSMAİL UÇAR	30.12.2007
258	ÇORUM	OĞUZLAR	170	31	21	MEHMET GÜLER	24.12.2007
259	ÇORUM	ORTAKÖY	141	6	6	DİLAVER YILDIRIM	18.12.2007
260	ÇORUM	OSMANCIK	331	23	24	SELAMİ NAMALIR	17.12.2007
261	ÇORUM	SUNGURLU	510	39	31	NEDİM TUNÇKILIÇ	29.12.2007
262	ÇORUM	UĞURLUDAĞ	101	6	4	YUSUF İPEK	08.12.2007
263	DENİZLİ	ACIPAYAM	501	22	41	ÖMER ALEV	25.12.2007

264	DENİZLİ	AKKÖY	69	5	6	YUSUF DURMUŞ	15.12.2007
265	DENİZLİ	BABADAĞ	62	10	5	İSMAİL DANACI	06.01.2008
266	DENİZLİ	BAKLAN	123	8	2	ARIF LAZ	18.12.2007
267	DENİZLİ	BEKİLLİ	161	10	7	MEHMET DEMİR	16.12.2007
268	DENİZLİ	BEYAĞAÇ	90	7	13	MUHARREM ÖSKE	02.01.2008
269	DENİZLİ	BOZKURT	80	8	9	OSMAN AKTOP	04.01.2008
270	DENİZLİ	BULDAN	343	67	46	ÖZCAN BAŞÜN	16.12.2007
271	DENİZLİ	ÇAL	337	19	17	ORHAN KOPARAN	16.12.2007
272	DENİZLİ	ÇAMELİ	167	1	13	BAHTİYAR AKYOL	14.12.2007
273	DENİZLİ	ÇARDAK	73	0	2	BAYRAM BİLGİN	26.12.2007
274	DENİZLİ	ÇİVRİL	551	21	32	MEHMET AKGÜN	30.12.2007
275	DENİZLİ	GÜNEY	125	7	11	MUSTAFA GÖKOĞLAN	07.01.2008
276	DENİZLİ	HONAZ	96	5	6	BARIŞ ŞAHİN	29.12.2007
277	DENİZLİ	KALE	104	5	0	MEHMET ÇELİMLİ	02.01.2008
278	DENİZLİ	MERKEZ	3.304	421	836	OSMAN BARTAL	12.01.2008
279	DENİZLİ	SARAYKÖY	286	51	41	RIFAT KAPANCIOĞLU	06.01.2008
280	DENİZLİ	SERİNHİSAR	192	17	35	HAMZA BALIM	28.12.2007
281	DENİZLİ	TAVAS	175	13	1	ALİ ALTUN	05.01.2008
282	DİYARBAKIR	BİSMİL	426	81	37	HASAN VURAL	15.12.2007
283	DİYARBAKIR	ÇERMİK	117	28	0	MEHMET AKDAĞ	02.12.2007
284	DİYARBAKIR	ÇINAR	182	44	14	MUSTAFA DEMİRTAŞ	25.11.2007
285	DİYARBAKIR	ÇÜNGÜŞ	107	5	1	MEHMET DEMİROĞLU	02.12.2007
286	DİYARBAKIR	DİCLE	117	24	5	ŞÜKRÜ TUGAY	18.11.2007
287	DİYARBAKIR	EĞİL	69	8	2	KAZIM ADIYAMAN	18.11.2007
288	DİYARBAKIR	ERGANİ	491	61	32	TALAT FİDAN	02.12.2007
289	DİYARBAKIR	HANİ	82	19	1	İZZET ÖZŞAN	17.11.2007
290	DİYARBAKIR	HAZRO	199	33	29	AHMET OK	18.11.2007
291	DİYARBAKIR	KOCAKÖY	65	10	11	MEHMET DÜLGE	17.11.2007
292	DİYARBAKIR	KULP	78	5	4	ABDULSELAM TEĞİN	18.11.2007
293	DİYARBAKIR	LİCE	74	12	14	MELİK TANRIVERDİ	18.11.2007
294	DİYARBAKIR	MERKEZ	1.603	325	341	SADIK YAŞAR	24.11.2007
295	DİYARBAKIR	SİLVAN	262	61	62	ABDULLAH MANAZ	25.11.2007
296	DÜZCE	AKÇAKOCA	415	74	85	SELÇUK YANMAZ	06.01.2008
297	DÜZCE	CUMAYERİ	132	20	10	ALİ ŞAHİN	30.12.2007
298	DÜZCE	ÇİLİMLİ	85	17	5	CEMİL TINAZ	15.12.2007
299	DÜZCE	GÖLYAKA	147	16	9	ALİ GÖK	16.12.2007
300	DÜZCE	GÜMÜŞOVA	138	23	9	MUSTAFA BOSTANCI	29.12.2007
301	DÜZCE	KAYNAŞLI	183	43	24	HÜSEYİN ÇAPAR	06.01.2008
302	DÜZCE	MERKEZ	903	185	150	SAİM AKSÖZ	13.01.2008
303	DÜZCE	YIĞILCA	142	14	7	AHMET KARTAL	15.12.2007
304	EDİRNE	ENEZ	281	23	39		
305	EDİRNE	HAVSA	315	35	52	FEDAİ IŞIK	29.12.2007
306	EDİRNE	İPSALA	509	61	37	A.HİKMET SEVİN	26.12.2007
307	EDİRNE	KEŞAN	1.672	276	341	ABDÜLBAKİ TOPAL	15.12.2007
308	EDİRNE	LALAPAŞA	146	3	6	SEDAT ZOBAR	13.12.2007
309	EDİRNE	MERİÇ	240	16	7	ÖZCAN SOYUPAK	18.12.2007
310	EDİRNE	MERKEZ	1.612	307	413	ERDAL AKGÜN	16.12.2007
311	EDİRNE	SÜLOĞLU	161	11	8	MAHMUT BÜYÜKADA	04.01.2008
312	EDİRNE	UZUNKÖPRÜ	876	61	68	KORAL KOLOĞLU	30.12.2007
313	ELAZIĞ	AĞIN	59	0	1		
314	ELAZIĞ	ALACAKAYA	47	1	0		
315	ELAZIĞ	ARICAK	26	10	0		
316	ELAZIĞ	BASKİL	60	0	2		
317	ELAZIĞ	KARAKOÇAN	73	4	1	İSMET İLAH	19.01.2008
318	ELAZIĞ	KEBAN	62	0	3	SEYFETTİN BIBAR	12.01.2008

319	ELAZIĞ	KOVANCILAR	128	3	0	TEKİN KARAKOÇ	13.01.2008
320	ELAZIĞ	MADEN	108	9	4	FAZLI BEKTAŞ	13.01.2008
321	ELAZIĞ	MERKEZ	1.274	234	163	MUSTAFA GÜNAYDINOĞLU	06.01.2008
322	ELAZIĞ	PALU	60	0	0	SELAHATTİN HANCI	12.01.2008
323	ELAZIĞ	SIVRICE	59	4	1		
324	ERZİNCAN	ÇAYIRLI	130	5	3	M.KEMAL AKSU	19.12.2007
325	ERZİNCAN	İLİÇ	69	3	3	D.KERİM AYAK	17.12.2007
326	ERZİNCAN	KEMAH	144	14	7	İSMAİL URTEKİN	18.12.2007
327	ERZİNCAN	KEMALİYE	68	5	6	A.MUHARREM DOĞAN	16.12.2007
328	ERZİNCAN	MERKEZ	1.812	240	473	DOĞAN SUNAN	15.12.2007
329	ERZİNCAN	OTLUKBELİ	63	19	16	İHSAN GÜLÜCÜ	19.12.2007
330	ERZİNCAN	REFAHİYE	103	12	4	ARSLAN ZURNACI	13.12.2007
331	ERZİNCAN	TERCAN	190	6	5	DURSUN İLGÜN	12.12.2007
332	ERZİNCAN	ÜZÜMLÜ	311	14	81	RIZA ERDOĞAN	14.12.2007
333	ERZURUM	AŞKALE	202	29	11	CELAL TOP	30.12.2007
334	ERZURUM	ÇAT	126	16	7	KAZIM SÖNMEZ	09.01.2008
335	ERZURUM	HINIS	162	14	5		
336	ERZURUM	HORASAN	87	12	4	CAHİT ATILA	02.02.2008
337	ERZURUM	İLİCA	148	47	23	İSMAİL ATEŞ	03.02.2008
338	ERZURUM	İSPIR	55	0	0		
339	ERZURUM	KARAÇOBAN	61	15	0	SEYFETTİN IŞIK	06.01.2008
340	ERZURUM	KARAYAZI	62	7	2	TEKİN KAMIŞ	06.01.2008
341	ERZURUM	KÖPRÜKÖY	51	9	5		
342	ERZURUM	MERKEZ	926	146	104	KEREM SAKLICA	12.01.2008
343	ERZURUM	NARMAN	63	4	4	NEBİ SOMUN	10.01.2008
344	ERZURUM	OLTU	101	7	8		
345	ERZURUM	OLUR	93	10	0	NİHAT ÖZKUL	12.01.2008
346	ERZURUM	PASINLER	103	15	1	KÖKSAL KARSLI	29.12.2007
347	ERZURUM	PAZARYOLU	68	3	6		
348	ERZURUM	ŞENKAYA	180	14	10		
349	ERZURUM	TEKMAN	114	13	1	BAYRAM ÇETİN	06.01.2008
350	ERZURUM	TORTUM	102	3	25	FAHRETTİN AKAR	05.01.2008
351	ERZURUM	UZUNDERE	63	3	1	ERHAN ER	12.01.2008
352	ESKİŞEHİR	ALPU	56	0	0	MUSTAFA ÇOLAK	05.01.2008
353	ESKİŞEHİR	BEYLİKOVA	103	10	7	İSMAİL AKKURT	28.12.2007
354	ESKİŞEHİR	ÇİFTELER	165	7	10	BEDİRHAN YÜRÜK	16.12.2007
355	ESKİŞEHİR	GÜNYÜZÜ	10	0	0		
356	ESKİŞEHİR	HAN	76	12	4	B.SİDDİK KILIÇ	13.12.2007
357	ESKİŞEHİR	İNÖNÜ	113	19	10	AHMET KARAVELİOĞLU	18.12.2007
358	ESKİŞEHİR	MAHMUDIYE	81	1	2	RAMAZAN KARATAŞ	30.12.2007
359	ESKİŞEHİR	MERKEZ	5.489	889	1.626	ERDAL CAFEROĞLU	09.02.2008
360	ESKİŞEHİR	MİHALGAZI	16	0	0		
361	ESKİŞEHİR	MİHALIÇCIK	80	5	3	RAMAZAN ÖZTÜRK	16.12.2007
362	ESKİŞEHİR	SARICAKAYA	19	1	1		
363	ESKİŞEHİR	SEYİTGAZI	219	16	21	ŞERAFETTİN EROL	17.12.2007
364	ESKİŞEHİR	SIVRIHISAR	142	9	3	RAMAZAN TURAN	12.12.2007
365	GAZİANTEP	ARABAN	334	25	12	İ.HALİL METİN	06.01.2008
366	GAZİANTEP	İSLAHİYE	486	42	47	SERVET ŞENOCAK	30.12.2007
367	GAZİANTEP	KARKAMIŞ	182	18	13	MEHMET POLAT	16.12.2007
368	GAZİANTEP	NİZİP	589	75	21	ABDURRAHMAN ORHAN	06.01.2008
369	GAZİANTEP	NURDAĞ	148	3	4	CAHİT ÇİRKİN	16.12.2007
370	GAZİANTEP	OĞUZELİ	416	42	40	MEHMET ERGÜLEÇ	09.12.2007
371	GAZİANTEP	ŞAHİNBEY	6.676	1.242	1.838	AHMET YILMAZ	19.01.2008
372	GAZİANTEP	ŞEHİTKAMİL	5.119	737	1.256		
373	GAZİANTEP	YAVUZELİ	331	32	55	M.KEMAL SAKAROĞLU	14.12.2007

374	GİRESUN	ALUCRA	63	4	12		
375	GİRESUN	BULANCAK	486	45	58	GÜLTEKİN UZUNALIOĞLU	08.01.2008
376	GİRESUN	ÇAMOLUK	70	19	17		
377	GİRESUN	ÇANAĞCI	66	7	5	SEBAHATTİN KUDAL	13.12.2007
378	GİRESUN	DERELİ	112	14	10	HİKMET KARACA	24.12.2007
379	GİRESUN	DOĞANKENT	62	1	7	İSMET KAÇMAZ	05.01.2008
380	GİRESUN	ESPIYE	210	29	18	NECATİ GÜNGÖR	10.12.2007
381	GİRESUN	EYNESİL	159	8	6	HÜSEYİN CEBECİ	30.12.2007
382	GİRESUN	GÖRELE	656	77	83	SELAHATTİN KARAAHMETOĞLU	10.12.2007
383	GİRESUN	GÜCE	103	1	10	BİLAL YILMAZ	26.12.2007
384	GİRESUN	KEŞAP	161	32	16	HAMİ ÇAKIR	15.12.2007
385	GİRESUN	MERKEZ	1.183	182	304	YILMAZ KİRMANOĞLU	27.12.2007
386	GİRESUN	PİRAZİZ	144	3	13	NEZİR KELLEÇİ	03.01.2008
387	GİRESUN	Ş.KARAHİSAR	69	5	4	METİN AKAR	15.12.2007
388	GİRESUN	TİREBOLU	200	16	20	MURAT YILDIRIM	07.01.2008
389	GİRESUN	YAĞLIDERE	93	15	3	MEHMET KILINÇ	29.12.2007
390	GÜMÜŞHANE	KELKİT	132	18	10	A.ÇETİN ÖZDEMİR	15.12.2007
391	GÜMÜŞHANE	KÖSE	19	0	0		
392	GÜMÜŞHANE	KÜRTÜN	68	8	2	MUSA ÇAKMAK	12.12.2007
393	GÜMÜŞHANE	MERKEZ	348	54	49	HABİL PALANCI	08.01.2008
394	GÜMÜŞHANE	ŞİRAN	97	10	7	H.İBRAHİM NORŞON	10.12.2007
395	GÜMÜŞHANE	TORUL	140	29	3	ABDULLAH AKSOY	17.12.2007
396	HAKKARİ	ÇUKURCA	23	3	0		
397	HAKKARİ	MERKEZ	161	30	2	ŞABAN ALKAN	15.12.2007
398	HAKKARİ	ŞEMDİNLİ	58	13	0		
399	HAKKARİ	YÜKSEKOVA	180	4	0	FİKRET UZUNAY	11.12.2007
400	HATAY	ALTINÖZÜ	297	30	26	NASİF İSAOĞULLARI	12.01.2008
401	HATAY	BELEN	259	42	94	FEVZİ YÜKSEL	06.01.2008
402	HATAY	DÖRTYOL	666	37	124	KENAN MACİT	30.12.2007
403	HATAY	ERZİN	388	24	93	MAHMUT ELMASOĞLU	16.12.2007
404	HATAY	HASSA	139	3	10	TALAT ERGÜNEŞ	12.01.2008
405	HATAY	İSKENDERUN	3.456	270	1.210	NIHAT KARPUZ	16.12.2007
406	HATAY	KIRIKHAN	497	52	144	ORHAN KARATERZİ	25.12.2007
407	HATAY	KUMLU	64	0	13	ALİ BİÇER	05.01.2008
408	HATAY	MERKEZ	3.133	276	698	BEDİR YOLCU	16.12.2007
409	HATAY	REYHANLI	422	35	85	MEHMET YUMUŞAK	06.01.2008
410	HATAY	SAMANDAĞI	1.466	162	223	MEYSEM TUNCAY	23.12.2007
411	HATAY	YAYLADAĞI	137	11	5	NEVZAT GONCA	28.12.2007
412	İĞDIR	ARALIK	154	9	0	CEVDET KİRİ	08.12.2007
413	İĞDIR	KARAKOYUNLU	61	2	1	SEFER KAVAK	05.01.2008
414	İĞDIR	MERKEZ	437	16	52	TUGAY DİNCEL	16.12.2007
415	İĞDIR	TUZLUCA	92	11	0	YAKUP ULUTAŞ	29.12.2007
416	ISPARTA	AKSU	55	5	2		
417	ISPARTA	ATABEY	16	2	6		
418	ISPARTA	EĞİRDİR	209	25	48	M.ÖZKAN KARTAL	29.12.2007
419	ISPARTA	GELENDOST	131	12	2	MEHMET ÇAĞAN	28.12.2007
420	ISPARTA	GÖNEN	86	26	26	CAHİT ŞAHİN	14.12.2007
421	ISPARTA	KEÇİBORLU	164	4	28	TURGUT SOYKAN	24.12.2007
422	ISPARTA	MERKEZ	907	180	237	ALİ ZENGİN	09.12.2007
423	ISPARTA	SENİRKENT	61	12	1	FAİK ÇOBAN	09.12.2007
424	ISPARTA	SÜTCÜLER	90	1	3	M.HAYRİ DERVİŞOĞLU	04.01.2008
425	ISPARTA	Ş.İKARAAĞAÇ	117	17	12	İZZET BEYDOĞAN	15.12.2007
426	ISPARTA	ULUBORLU	65	0	5		
427	ISPARTA	Y.ŞARBADEMLİ	82	0	17		
428	ISPARTA	YALVAÇ	211	14	23	KADİR YERLİ	22.12.2007

429	İSTANBUL	ADALAR	636	143	231	A.ERCAN AKPOLAT	16.12.2007
430	İSTANBUL	AVCILAR	5.461	1.025	2.065	BAYRAM ACAR	16.12.2007
431	İSTANBUL	BAĞCILAR	2.658	467	687	EROL ŞAHİN	06.01.2008
432	İSTANBUL	BAHÇELİEVLER	4.203	612	1.563	ZEKİ ÇETİN	16.12.2007
433	İSTANBUL	BAKIRKÖY	4.100	791	1.555	HÜSEYİN ÖZKAHRAMAN	09.12.2007
434	İSTANBUL	BAYRAMPAŞA	1.941	311	498	CEMİL MEMİŞOĞLU	06.01.2008
435	İSTANBUL	BEŞİKTAŞ	7.060	1.486	2.388	YILMAZ DARILMAZ	09.12.2007
436	İSTANBUL	BEYKOZ	1.718	263	472	H.KEMAL ÇİLOĞLU	05.01.2008
437	İSTANBUL	BEYOĞLU	4.300	736	1.332	AYTEN KAYALIOĞLU	29.12.2007
438	İSTANBUL	BÜYÜKÇEKMECE	6.463	1.351	1.994	OĞUZ ÜNVER	30.12.2007
439	İSTANBUL	ÇATALCA	1.202	205	259	SÜLEYMAN KOLCUOĞLU	30.12.2007
440	İSTANBUL	EMİNÖNÜ	1.432	337	355	ZEYNEL YILMAZ	06.01.2008
441	İSTANBUL	ESENLER	2.141	383	496	CEMAL KAYA	06.01.2008
442	İSTANBUL	EYÜP	2.595	382	740	A.GALİP MAMAL	09.12.2007
443	İSTANBUL	FATİH	2.583	441	884	ŞERAFETTİN SEFER	16.12.2007
444	İSTANBUL	GOP	6.821	1.209	2.228	MEHMET POLAT	30.12.2007
445	İSTANBUL	GÜNGÖREN	1.668	241	594	SELAMİ ÖZDEMİR	29.12.2007
446	İSTANBUL	K.ÇEKMECE	5.481	970	1.725	M.ALİ ÖNAL	29.12.2007
447	İSTANBUL	KADIKÖY	11.742	1.824	4.404	TÜRER ERCAN	16.12.2007
448	İSTANBUL	KAĞITHANE	3.753	615	1.205	FEVZİ ŞİT	09.12.2007
449	İSTANBUL	KARTAL	9.416	1.704	3.639	YÜKSEL ÇİFTÇİ	06.01.2008
450	İSTANBUL	MALTEPE	6.609	1.151	2.421	ATAGÜN DUYGULU	06.01.2008
451	İSTANBUL	PENDİK	4.018	885	1.079	TUNCAY AKTAŞ	16.12.2007
452	İSTANBUL	SARIYER	3.543	566	1.151	H.SERDAR SARIOĞLU	29.12.2007
453	İSTANBUL	SİLİVRİ	1.200	192	334	ABDULLAH YILDIRIM	15.12.2007
454	İSTANBUL	SULTANBEYLİ	535	144	102	MUAMMER AYVALI	16.12.2007
455	İSTANBUL	ŞİLE	556	64	164	K.İHSAN TUNCAY	16.12.2007
456	İSTANBUL	ŞİŞLİ	3.972	698	1.448	DURSUN ÇALTI	06.01.2008
457	İSTANBUL	TUZLA	4.161	1.040	1.481	HASAN UZUNYAYLA	16.12.2007
458	İSTANBUL	ÜMRANİYE	6.874	1.267	2.200	ADİL AKTAN	16.12.2007
459	İSTANBUL	ÜSKÜDAR	4.641	785	1.611	DOĞAN TEKEL	03.02.2008
460	İSTANBUL	ZEYTİNBURNU	6.040	1274	1.919	METİN DOĞAN	17.02.2008
461	İZMİR	ALIAĞA	1.028	147	312	Ö.TURGUT OĞUZ	09.12.2007
462	İZMİR	BALÇOVA	3.186	564	1.358	SALİH KÜÇÜKBAYRAK	09.12.2007
463	İZMİR	BAYINDIR	478	65	44	ŞENAY ÇETİNBaş	14.12.2007
464	İZMİR	BERGAMA	1.454	174	254	İDRİS YAVUZYILMAZ	16.12.2007
465	İZMİR	BEYDAĞ	130	25	17	MEHMET SOĞUKKUYU	27.12.2007
466	İZMİR	BORNOVA	9.998	2.262	3.540		
467	İZMİR	BUCA	7.055	1.435	2.674	MEHMET SÜNE	30.12.2007
468	İZMİR	ÇEŞME	1.050	173	319	HALİL SAATLİ	06.01.2008
469	İZMİR	ÇİĞLİ	4.172	863	1.701	AYHAN GÜNEŞ	26.01.2008
470	İZMİR	DİKİLİ	992	114	290	VELİ KARAMAN	11.12.2007
471	İZMİR	FOÇA	885	100	308	Ş.ŞENER EROL	30.12.2007
472	İZMİR	GAZİEMİR	1.895	377	656	YÜKSEL DEMİRSOY	16.12.2007
473	İZMİR	GÜZELBAHÇE	1.029	163	399	İHSAN SEYHAN	09.12.2007
474	İZMİR	KARABURUN	256	12	78	MESUT KARAOĞLAN	17.12.2007
475	İZMİR	KARŞIYAKA	12.372	2.601	4.524	ERTAM ÖZEN	29.12.2007
476	İZMİR	KEMALPAŞA	1.212	197	165	MEHMET AYÇİL	16.12.2007
477	İZMİR	KINIK	525	48	20	AHMET ÖZKAN	14.12.2007
478	İZMİR	KIRAZ	247	37	16	PILOT ZEYBEK	28.12.2007
479	İZMİR	KONAK	14.800	3.245	5.559	K.SITKI KÜRÜM	25.12.2007
480	İZMİR	MENDERES	881	115	197	MUAMMER KARABACAK	24.12.2007
481	İZMİR	MENEMEN	1.809	249	520	İSMAİL AKINCI	13.12.2007
482	İZMİR	NARLIDERE	3.196	519	1.394	HALİL SERBEŞ	08.12.2007
483	İZMİR	ÖDEMİŞ	1.740	217	313	M.EMİN ÖZTÜRK	06.01.2008

484	İZMİR	SEFERİHİSAR	577	159	153	GÜLER BOLER	05.01.2008
485	İZMİR	SELÇUK	776	120	217	BEKİR GÜNDÜZ	05.01.2008
486	İZMİR	TİRE	1.379	268	241	A.MUTLU DİNÇ	23.12.2007
487	İZMİR	TORBALI	914	86	204	ERTAN ÇELİK	13.12.2007
488	İZMİR	URLA	887	150	262	YUSUF BARATALI	30.12.2007
489	K.MARAŞ	AFŞİN	664	87	91	ZEYNEL YÜCE	11.12.2007
490	K.MARAŞ	ANDIRIN	328	19	19	YUNUS BALCI	15.12.2007
491	K.MARAŞ	ÇAĞLAYANCERİT	74	9	8	YUSUF ONARAN	18.12.2007
492	K.MARAŞ	EKİNÖZÜ	111	11	13	HASAN KUL	09.12.2007
493	K.MARAŞ	ELBİSTAN	909	138	146	MEHMET UZUN	16.12.2007
494	K.MARAŞ	GÖKSUN	210	16	19	HAYRİ UÇKAÇ	11.12.2007
495	K.MARAŞ	MERKEZ	1.243	199	169	RAMAZAN BURHAN	29.12.2007
496	K.MARAŞ	NURHAK	469	72	90	MEHMET ATACAN	09.12.2007
497	K.MARAŞ	PAZARCIK	2.714	386	971	İSMET ŞEVİRAN	25.12.2007
498	K.MARAŞ	TÜRKOĞLU	247	12	4	AYDIN AĞAOĞLU	13.12.2007
499	KARABÜK	EFLANİ	62	19	3	N.NAZİM CEBECİGİL	31.12.2007
500	KARABÜK	ESKİPAZAR	86	8	0	HALİL ÖZDEMİR	05.01.2008
501	KARABÜK	MERKEZ	727	121	133	S.KAMİL KÜÇÜKOĞLU	06.01.2008
502	KARABÜK	OVACIK	78	6	5	RIZA MÜEZZİNOĞLU	03.01.2008
503	KARABÜK	SAFRANBOLU	302	58	59	MEHMET OĞUZ	30.12.2007
504	KARABÜK	YENİCE	333	33	25	ORHAN GÖKÇE	29.12.2007
505	KARAMAN	AYRANCI	134	12	9	MUHARREM CAN	14.12.2007
506	KARAMAN	BAŞYAYLA	23	5	0		
507	KARAMAN	ERMENEK	271	23	36	Ş.ŞAHİN YILMAZ	12.12.2007
508	KARAMAN	K.KARABEKİR	37	1	1		
509	KARAMAN	MERKEZ	1.200	139	189	BULUT YILDIZ	30.12.2007
510	KARAMAN	SARIVELİLER	107	4	1	H.HÜSEYİN KOÇ	12.12.2007
511	KARS	AKKAYA	80	1	0	İHSAN TAZEGÜL	29.12.2007
512	KARS	ARPAÇAY	113	9	1	HALİT CAN	30.12.2007
513	KARS	DİGOR	96	2	2	RIFAT ÇELİKKALELİ	05.01.2008
514	KARS	KAĞIZMAN	123	4	2	METİN YILDIZ	05.01.2008
515	KARS	MERKEZ	570	77	37	İSMAİL NAĞIŞ	05.01.2008
516	KARS	SARIKAMIŞ	373	47	33	HASAN CELLAT	29.12.2007
517	KARS	SELİM	64	3	4	CELAL TANRIKULU	05.01.2008
518	KARS	SUSUZ	78	5	0	İLHAN MERCAN	04.01.2008
519	KASTAMONU	ABANA	150	27	37	MÜCAHİT BOZKURT	09.12.2007
520	KASTAMONU	AĞLI	60	3	3	ENVER DEMİR	25.12.2007
521	KASTAMONU	ARAÇ	133	6	13	NAZİM ÖZBEK	28.12.2007
522	KASTAMONU	AZDAVAY	96	22	22	KADİR KILIÇ	27.12.2007
523	KASTAMONU	BOZKURT	63	5	7	M.MEHMET ÇELİK	03.01.2008
524	KASTAMONU	CİDE	111	1	22	ADEM YILMAZ	04.01.2008
525	KASTAMONU	ÇATALZEYTİN	70	6	17	MAZHAR ÖZCAN	03.01.2008
526	KASTAMONU	DADAY	64	3	2	ORHAN AK	29.12.2007
527	KASTAMONU	DEVREKANİ	188	1	2	NİYAZİ GÜR	06.01.2008
528	KASTAMONU	DOĞANYURT	54	5	0	A.FUAT KARA	28.12.2007
529	KASTAMONU	HANÖNÜ	55	0	0	ERDOĞAN ÇOBAN	26.12.2007
530	KASTAMONU	İHSANGAZİ	10	0	0	HASAN SAĞLIK	25.12.2007
531	KASTAMONU	İNEBOLU	69	9	12	M.ŞAKİR GÜRSES	24.12.2007
532	KASTAMONU	KÜRE	54	4	10	AHMET DEMİRTAŞ	30.12.2007
533	KASTAMONU	MERKEZ	360	61	91	GÜNAL GENÇ	05.01.2008
534	KASTAMONU	PINARBAŞI	52	3	4	SADIK BOSTANCI	27.12.2007
535	KASTAMONU	SEYDİLER	51	11	0	YAŞAR ÖNLÜ	29.12.2007
536	KASTAMONU	ŞENPAZAR	62	3	2	COŞKUN YILDIZ	04.01.2008
537	KASTAMONU	TAŞKÖPRÜ	137	14	5	MEHMET ÜNAL	06.01.2008
538	KASTAMONU	TOSYA	58	1	0	RECAİ GÜL	24.12.2007

539	KAYSERİ	AKKIŞLA	57	4	0		
540	KAYSERİ	BÜNYAN	104	13	4	CEMALETTİN ÖZSOY	15.12.2007
541	KAYSERİ	DEVELİ	182	17	3	ÖZCAN SOYLU	30.12.2007
542	KAYSERİ	FELAHİYE	72	2	1	ŞEREF GÜLESER	11.12.2007
543	KAYSERİ	HACILAR	46	4	16		
544	KAYSERİ	İNCESU	106	7	10	MEVLÜT BENLİ	13.12.2007
545	KAYSERİ	KOCASINAN	900	67	182	SEYİT BEKTAŞ	08.12.2007
546	KAYSERİ	MELİKGAZİ	608	50	104	RIZA KARAKAYA	05.01.2008
547	KAYSERİ	ÖZVATAN	33	5	1		
548	KAYSERİ	PINARBAŞI	403	31	20	NIHAT GÜLTEKİN	28.12.2007
549	KAYSERİ	SARIOĞLAN	187	10	15	AHMET ALPARSLAN	25.12.2007
550	KAYSERİ	SARIZ	107	6	7	S.TURAN EROĞLU	17.12.2007
551	KAYSERİ	TALAS	160	9	31	MUSTAFA ÇALIKSOY	16.12.2007
552	KAYSERİ	TOMARZA	256	16	22	TURGAY CİNDİ	27.12.2007
553	KAYSERİ	YAHYALI	123	10	0		
554	KAYSERİ	YEŞİLHISAR	78	3	2	MEHMET TUZAK	14.12.2007
555	KİLİS	ELBEYLİ	119	15	4	RESUL TÜRKMEN	09.12.2007
556	KİLİS	MERKEZ	409	50	44	TALAT KURT	30.12.2007
557	KİLİS	MUSABEYLİ	85	13	1		
558	KİLİS	POLATELİ	59	4	1	ZEYNAL ÇELİK	16.12.2007
559	KIRIKKALE	BAHŞİLİ	77	2	7	F.BÜLENT USLU	10.01.2008
560	KIRIKKALE	BALIŞEYH	103	8	1	ERGÜN GÜLEÇ	31.12.2007
561	KIRIKKALE	ÇELEBİ	102	7	26	AHMET ÜNVER	09.12.2007
562	KIRIKKALE	DELİCE	110	21	12	MUAMMER YALÇINTAŞ	30.12.2007
563	KIRIKKALE	KARAKEÇİLİ	63	4	9		
564	KIRIKKALE	KESKİN	98	8	6	İSMAİL CAYRAT	03.01.2008
565	KIRIKKALE	MERKEZ	1.163	119	250	KADİR ŞENGÜL	18.12.2007
566	KIRIKKALE	SULAKYURT	183	10	19	TARIK KAYA	28.12.2007
567	KIRIKKALE	YAHŞİHAN	62	7	0	İBRAHİM HÜYÜKTEPE	12.01.2008
568	KIRKLARELİ	BABAESKİ	1.092	85	159	HÜSEYİN ÖZŞENGÜL	15.12.2007
569	KIRKLARELİ	DEMİRKÖY	68	6	2	TARIK SAYILGAN	16.01.2008
570	KIRKLARELİ	KOÇAZ	87	2	0	RECEP KURT	12.12.2007
571	KIRKLARELİ	LÜLEBURGAZ	2.875	495	583	ZEKİ AKIN	16.12.2007
572	KIRKLARELİ	MERKEZ	1.714	251	470	VECDİ GÜNDOĞDU	09.12.2007
573	KIRKLARELİ	PEHLİVANKÖY	174	5	27	H.HÜSEYİN BALKAN	14.12.2007
574	KIRKLARELİ	PINARHISAR	787	98	122	A.İHSAN DALCA	08.12.2007
575	KIRKLARELİ	VİZE	430	60	45	CENGİZ ARDA	10.12.2007
576	KIRŞEHİR	AKÇAKENT	78	3	7	CANTEKİN ÜNSAL	15.12.2007
577	KIRŞEHİR	AKPINAR	178	17	10	MUAMMER ÖZTÜRK	30.12.2007
578	KIRŞEHİR	BOZTEPE	205	14	39	HASAN ÇİÇEK	29.12.2007
579	KIRŞEHİR	ÇİÇEKDAĞI	138	5	2	MUSTAFA TOKGÖZ	30.12.2007
580	KIRŞEHİR	KAMAN	437	28	26	COŞKUN GÖKALP	16.12.2007
581	KIRŞEHİR	MERKEZ	1.676	148	318	İBRAHİM BAYRAM	06.01.2008
582	KIRŞEHİR	MUCUR	264	12	31	İSMAİL KAYA	15.12.2007
583	KOCAELİ	DERİNCE	2.018	347	734	ATASOY BİLGİN	08.12.2007
584	KOCAELİ	GEBZE	4.194	826	996	İSMET KARA	09.12.2007
585	KOCAELİ	GÖLCÜK	1.374	238	385	FAHRETTİN BÜYÜKOĞLU	15.12.2007
586	KOCAELİ	KANDIRA	662	135	80	MUZAFFER YAĞIZ	12.12.2007
587	KOCAELİ	KARAMÜRSEL	473	97	137	NECATİ TURNA	15.12.2007
588	KOCAELİ	KÖRFEZ	1.420	312	431	TURGAY AKSU	09.12.2007
589	KOCAELİ	MERKEZ	7.424	1.513	2.364	NECDET ÇETİNAK	08.12.2007
590	KONYA	AHIRLI	73	2	7	FİKRET UĞURCAN	19.01.2008
591	KONYA	AKÖREN	17	0	0		
592	KONYA	AKŞEHİR	874	49	144		
593	KONYA	ALTINEKİN	14	1	0		

594	KONYA	BEYŞEHİR	215	33	9	FIKRİ TOKGÖZOL	29.12.2007
595	KONYA	BOZKIR	150	6	10	ALİ GÜMÜŞ	19.01.2008
596	KONYA	CİHANBEYLİ	315	28	9	HASAN BAŞ	13.01.2008
597	KONYA	ÇELTİK	85	16	1	NURİ ÖZEN	12.01.2008
598	KONYA	ÇUMRA	100	7	1	MUSTAFA ÇALIK	15.12.2007
599	KONYA	DERBENT	133	25	13	SABRİ ÇANAKÇI	21.01.2008
600	KONYA	DEREBUCAK	18	2	0		
601	KONYA	DOĞANHISAR	95	8	2	AİHSAN DOYDUK	06.01.2008
602	KONYA	EMİRGAZİ	106	5	7	CUMALİ KOCAMAN	16.12.2007
603	KONYA	EREĞLİ	1.796	228	397	FERUDUN AKPINAR	15.12.2007
604	KONYA	GÜNEYSINIR	45	1	0		
605	KONYA	HADİM	73	9	1	İSMAİL İNCE	15.12.2007
606	KONYA	HALKAPINAR	38	2	6		
607	KONYA	HÜYÜK	186	23	22	MURAT TEKİN	30.12.2007
608	KONYA	ILGIN	303	20	5	M.ZÜFER ERTEN	06.01.2008
609	KONYA	KADINHANI	130	19	0	SÜLEYMAN BAŞAR	05.01.2008
610	KONYA	KARAPINAR	379	28	9	YAŞAR BOZLU	16.12.2007
611	KONYA	KARATAY	160	29	21	ABDÜLKADİR ATEŞ	10.12.2007
612	KONYA	KULU	165	14	4	C.TAYYAR BUDAK	13.01.2008
613	KONYA	MERAM	493	104	107	H.HÜSEYİN UTCU	09.12.2007
614	KONYA	SARAYÖNÜ	63	2	0	FERHAT ŞEN	05.01.2008
615	KONYA	SELÇUKLU	619	66	130	AHMET BEDEL	08.12.2007
616	KONYA	SEYDİŞEHİR	417	40	54	HASRET KORKMAZ	29.12.2007
617	KONYA	TAŞKENT	53	9	4		
618	KONYA	TUZLUKÇU	59	0	0	ÖZEN ŞAHİN	12.01.2008
619	KONYA	YALIHÖYÜK	11	0	0		
620	KONYA	YUNAK	96	9	1	HÜSEYİN PARLAKER	12.01.2008
621	KÜTAHYA	ALTINTAŞ	103	4	1	İSMAİL SARIOĞLU	14.12.2007
622	KÜTAHYA	ASLANAPA	64	10	0	HALİL EKŞAN	18.12.2007
623	KÜTAHYA	ÇAVDARHISAR	63	5	0		
624	KÜTAHYA	DOMANIÇ	97	5	3	RAHİM SAĞLAM	06.01.2008
625	KÜTAHYA	DUMLUPINAR	86	10	1	TAYFUN PARLAK	13.12.2007
626	KÜTAHYA	EMET	213	42	3	HÜSEYİN ERKUL	15.12.2007
627	KÜTAHYA	GEDİZ	181	6	2	ŞEREF HAN	09.01.2008
628	KÜTAHYA	HİSARCIK	80	9	2	MUSTAFA TÜRKARSLAN	29.12.2007
629	KÜTAHYA	MERKEZ	772	102	134	MURAT ŞENTÜRK	16.12.2007
630	KÜTAHYA	PAZARLAR	30	6	5		
631	KÜTAHYA	SİMAV	275	29	34	ALİ KAAN	29.12.2007
632	KÜTAHYA	ŞAPHANE	29	4	4		
633	KÜTAHYA	TAVŞANLI	461	51	50	NİYAZİ DOĞANSOY	05.01.2008
634	MALATYA	AKÇADAĞ	462	37	33	MUSTAFA KOLCU	05.01.2008
635	MALATYA	ARAPKİR	295	24	23	CEMAL ÇATALTAŞ	05.01.2008
636	MALATYA	ARGUVAN	218	8	12	ABBAS TAŞTAN	05.01.2008
637	MALATYA	BATTALGAZİ	114	1	12	SADETTİN DOĞANDEMİR	06.01.2008
638	MALATYA	DARENDE	228	25	6	M.SİNAN SUNGUROĞLU	06.01.2008
639	MALATYA	DOĞANŞEHİR	582	23	32	AYDIN AYDIN	05.01.2008
640	MALATYA	DOĞANYOL	79	24	0	ŞAHİN ÖZ	06.01.2008
641	MALATYA	HEKİMHAN	547	15	40	M.NURİ ÇELEBİOĞLU	26.01.2008
642	MALATYA	KALE	66	5	16	ABDULLAH KARAMAN	06.01.2008
643	MALATYA	KULUNCAK	135	9	5	KEMAL YILDIRIM	06.01.2008
644	MALATYA	MERKEZ	2.231	235	423	SALİH ÖZDEMİR	13.01.2008
645	MALATYA	PÖTÜRGE	90	3	1	HASAN TÜRKERİ	06.01.2008
646	MALATYA	YAZIHAN	128	1	3	MUHARREM ÖZEN	06.01.2008
647	MALATYA	YEŞİLYURT	203	20	5	İSMET HAVLUCU	05.01.2008
648	MANİSA	AHMETLİ	117	21	2	A.ZEKİ GÖKKAYA	16.01.2008

649	MANİSA	AKHİSAR	1.182	136	201	GÜNGÖR LALANCI	09.12.2007
650	MANİSA	ALAŞEHİR	854	109	130	HABİL GÜNAY	12.01.2008
651	MANİSA	DEMİRCİ	213	22	21	MEHMET AKDERE	29.12.2007
652	MANİSA	GÖLMARMARA	299	23	29	METİN PİŞİRGEN	23.02.2008
653	MANİSA	GÖRDES	256	43	13	YALÇIN ALTINTAŞ	29.12.2007
654	MANİSA	KIRKAĞAÇ	258	33	18	SEZGİN KARACAOLUK	23.01.2008
655	MANİSA	KÖPRÜBAŞI	206	19	23	ALİ AKTAŞ	29.12.2007
656	MANİSA	KULA	296	29	4	HALİT ERYILMAZ	16.12.2007
657	MANİSA	MERKEZ	1.710	195	411	HAMZA KOPAL	13.01.2008
658	MANİSA	SALİHLİ	1.240	162	199	MAZLUM NURLU	09.12.2007
659	MANİSA	SARIGÖL	404	24	46	YUSUF ÖZKAN	15.12.2007
660	MANİSA	SARUHANLI	824	134	52	MUHARREM EKİCİ	08.12.2007
661	MANİSA	SELENDİ	113	11	2	RAMAZAN HARMANDALI	16.12.2007
662	MANİSA	SOMA	1.117	143	166	ABDULLAH SAKA	12.12.2007
663	MANİSA	TURGUTLU	1.068	166	201	GÖREVDEN ALINDI (30.01.2008 MYK)	13.01.2008
664	MARDİN	DARGEÇİT	94	13	17	ABDULLAH KILIÇ	08.12.2007
665	MARDİN	DERİK	228	45	53	TEVFİK ÖZEKİNCİ	12.01.2008
666	MARDİN	KIZILTEPE	359	54	41	ŞEYHMUS AYDOĞAN	30.12.2007
667	MARDİN	MAZIDAĞI	104	21	24	LOKMAN ANĞAY	05.01.2008
668	MARDİN	MERKEZ	375	85	47	HIDIR İNAL	10.01.2008
669	MARDİN	MİDYAT	359	105	24		
670	MARDİN	NUSAYBİN	169	17	3	SEKFAN KARTAL	13.01.2008
671	MARDİN	ÖMERLİ	68	9	1	ŞAKİN ALTUNDAĞ	15.12.2007
672	MARDİN	SAVUR	124	9	7	ŞEYHMUS AKGÜN	16.12.2007
673	MARDİN	YEŞİLLİ	114	21	4	EŞREF ÇOKAN	09.01.2008
674	MERSİN	ANAMUR	1.481	174	558	AYSUN SAĞINDA	16.12.2007
675	MERSİN	AYDINCIK	224	18	43	AHMET YILDIRIM	15.12.2007
676	MERSİN	BOZYAZI	156	14	27	YALÇIN ÖZCAN	16.12.2007
677	MERSİN	ÇAMLIYAYLA	145	18	13	ORHAN TENİR	16.12.2007
678	MERSİN	ERDEMLİ	725	86	135	NAMIK ALAN	08.12.2007
679	MERSİN	GÜLNAR	509	49	95	A.TUFAN TEKİN	15.12.2007
680	MERSİN	MERKEZ	17.761	2.652	7.372	HİDAYET GÜNEŞ	15.12.2007
681	MERSİN	MUT	1.103	99	180	CEMİL İŞ	15.12.2007
682	MERSİN	SİLİFKE	1.060	99	206	H.TANER ÇABUK	15.12.2007
683	MERSİN	TARSUS	2.563	266	630	MEHMET OKSAL	16.12.2007
684	MUĞLA	BODRUM	1.393	158	393	ERHAN TOPANOĞLU	12.01.2008
685	MUĞLA	DALAMAN	433	59	68	SEYFİ TOGO	29.12.2007
686	MUĞLA	DATÇA	473	65	135	GÖKHAN SAĞIR	16.12.2007
687	MUĞLA	FETHİYE	1.770	316	341	Y.ZİYA HIRA	08.12.2007
688	MUĞLA	KAVAKLIDERE	154	18	17	MEHMET GÜLHAN	14.12.2007
689	MUĞLA	KÖYCEĞİZ	298	43	58	M.ALİ ERCAN	05.01.2008
690	MUĞLA	MARMARIS	1.360	227	426	RAMAZAN KILIÇ	06.01.2008
691	MUĞLA	MERKEZ	1.675	262	324	EROL KUTLAY	27.12.2007
692	MUĞLA	MİLAS	2.052	201	336	MUHAMMET TOKAT	15.12.2007
693	MUĞLA	ORTACA	411	27	75	MEHMET SERTKAYA	29.12.2007
694	MUĞLA	ULA	330	58	60	SALİH UZUN	30.12.2007
695	MUĞLA	YATAĞAN	1.752	251	459	KAMİL GENEK	16.12.2007
696	MUŞ	BULANIK	206	19	1	ŞEMSETTİN ONULER	27.12.2007
697	MUŞ	HASKÖY	79	10	3	ZİVER BALKAYA	30.12.2007
698	MUŞ	KORKUT	63	9	2		
699	MUŞ	MALAZGİRT	77	6	3		
700	MUŞ	MERKEZ	104	9	10	SUPHİ SUNAR	30.12.2007
701	MUŞ	VARTO	196	40	19	CEMAL KOÇHAN	29.12.2007
702	NEVŞEHİR	ACIGÖL	101	22	5	RECAİ GÜL	24.12.2007
703	NEVŞEHİR	AVANOS	395	42	52	AYKUT KUŞ	14.12.2007

704	NEVŞEHİR	DERİNKUYU	293	60	11	MUSTAFA ERDEM	30.12.2007
705	NEVŞEHİR	GÜLŞEHİR	107	2	11	ATILGAN ÇELEBİ	27.12.2007
706	NEVŞEHİR	HACİBEKTAŞ	276	26	58	BAYRAM AYVAZOĞLU	16.12.2007
707	NEVŞEHİR	KOZAKLI	120	4	20	OSMAN ARAL	12.12.2007
708	NEVŞEHİR	MERKEZ	243	42	28	CEMAL AYDENİZ	05.01.2008
709	NEVŞEHİR	ÜRGÜP	103	9	10	AHMET UÇAR	29.12.2007
710	NİĞDE	ALTUNHİSAR	102	1	8	ABDÜLKADİR KIRAZCI	16.12.2007
711	NİĞDE	BOR	414	22	60	MAHMUT TEMELTAŞ	13.01.2008
712	NİĞDE	ÇAMARDI	645	59	83	DURMUŞ ALAKUŞ	14.12.2007
713	NİĞDE	ÇİFTLİK	246	31	8	SUAT TOSUN	15.12.2007
714	NİĞDE	MERKEZ	1.772	201	266	SADETTİN KOÇKESEN	29.12.2007
715	NİĞDE	ULUKIŞLA	663	45	154	Ö.HALUK AKYOL	17.12.2007
716	ORDU	AKKUŞ	112	17	0	NECDET GÜNGÖR	30.12.2007
717	ORDU	AYBASTI	229	22	18	A.AVNİ GÖNAY	03.01.2008
718	ORDU	ÇAMAŞ	126	14	11	HAKAN ŞİMŞEK	03.01.2008
719	ORDU	ÇATALPINAR	52	4	0		
720	ORDU	ÇAYBAŞI	109	14	7	İBRAHİM YEŞİLYURT	29.12.2007
721	ORDU	FATSA	501	46	48	YÜKSEL PEKBÜYÜK	24.12.2007
722	ORDU	GÖLKÖY	106	10	2	Y.ZİYA ŞAHİN	18.12.2007
723	ORDU	GÜLYALI	101	5	15	H.İHSAN VAYNIOĞLU	16.12.2007
724	ORDU	GÜRGENTEPE	331	47	20	AKIN AYDEMİR	03.01.2008
725	ORDU	İKİZCE	148	12	7	HAKAN KARAYEL	08.01.2008
726	ORDU	KABADÜZ	65	4	6	NIHAT ÇEKİÇ	07.01.2008
727	ORDU	KABATAŞ	135	19	6		
728	ORDU	KORGAN	284	107	3	İSMET IŞIKLI	02.01.2008
729	ORDU	KUMRU	78	6	4	HALİT KUMRU	09.01.2008
730	ORDU	MERKEZ	1.410	185	302	HARUN FURTUN	06.01.2008
731	ORDU	MESUDİYE	135	8	25	İ.KUBİLAY YÜCETÜRK	13.01.2008
732	ORDU	PERŞEMBE	136	3	10	SÜLEYMAN KALAFAT	04.01.2008
733	ORDU	ULUBEY	139	17	7	ERGIN KISA	08.01.2008
734	ORDU	ÜNYE	358	30	33	İRFAN YILDIZ	12.01.2008
735	OSMANİYE	BAHÇE	149	19	23	YAHYA AĞCA	28.12.2007
736	OSMANİYE	DÜZİÇİ	610	27	83	DURDU GÖL	16.12.2007
737	OSMANİYE	HASANBEYLİ	97	5	22	SÜLEYMAN AKÇABAY	15.12.2007
738	OSMANİYE	KADİRLİ	667	51	150	MEHMET AMANVERMEZ	09.12.2007
739	OSMANİYE	MERKEZ	1.791	286	468	ZAFER PALAVAN	08.12.2007
740	OSMANİYE	SUMBAS	177	20	23	GAZİ GÜVELOĞLU	16.12.2007
741	OSMANİYE	TOPRAKKALE	82	2	8	BİLAL ŞEKER	29.12.2007
742	RİZE	ARDEŞEN	278	43	36	İMDAT MERTOĞLU	08.01.2008
743	RİZE	ÇAMLIHEMŞİN	76	8	16	NIYAZİ SEFEROĞLU	03.01.2008
744	RİZE	ÇAYELİ	125	34	9	OSMAN ÇAKIR	30.12.2007
745	RİZE	DEREPAZARI	75	15	7	OSMAN GÜNDOĞDU	10.01.2008
746	RİZE	FINDIKLI	219	17	29	M.OKTAY BÜYÜLÜ	27.12.2007
747	RİZE	GÜNEYSU	69	12	6	MUSTAFA KANBUR	25.12.2007
748	RİZE	HEMŞİN	59	5	16	HAKAN DORUK	06.01.2008
749	RİZE	İKİZDERE	65	17	0	HALİL DEMİRCAN	04.01.2008
750	RİZE	İYİDERE	60	6	2	RASİM YILMAZ	28.12.2007
751	RİZE	KALKANDERE	95	11	6		
752	RİZE	MERKEZ	618	123	123	KADIR ÖZTÜRK	29.12.2007
753	RİZE	PAZAR	351	40	31	HAYRETTİN ŞATIROĞLU	05.01.2008
754	SAKARYA	AKYAZI	286	24	21	OKAN KARAAĞAÇ	12.01.2008
755	SAKARYA	FERİZLİ	92	14	8	FİKRET KAPLAN	09.12.2007
756	SAKARYA	GEYVE	142	9	1	OSMAN ERKÖSE	10.01.2008
757	SAKARYA	HENDEK	206	32	17	METİN ÖZTÜRK	29.12.2007
758	SAKARYA	KARAPÜRÇEK	86	11	5	MEHMET SERTOĞLU	12.01.2008

759	SAKARYA	KARASU	124	9	24	SÜLEYMAN FİLİZFİDAN	06.01.2008
760	SAKARYA	KAYNARCA	129	30	12	SERKAN YÜKSEL	05.01.2008
761	SAKARYA	KOCAALİ	122	17	11	MURAT ALTUNTAŞ	06.01.2008
762	SAKARYA	MERKEZ	1.570	330	313	CEMİL UYANIK	23.12.2007
763	SAKARYA	PAMUKOVA	150	38	4	ALİ TEKE	04.01.2008
764	SAKARYA	SAPANCA	270	66	69	GÜNDÜZ AKYÜREK	15.12.2007
765	SAKARYA	SÖĞÜTLÜ	76	10	0	ALAATTİN KISAKOL	09.12.2007
766	SAKARYA	TARAKLI	65	4	2	SABAHATTİN DÖNMEZ	28.12.2007
767	SAMSUN	ALAÇAM	386	18	28	M.DERYA AYKAÇ	26.12.2007
768	SAMSUN	ASARCIK	64	0	0	MUTLU ÖZYÜREK	15.12.2007
769	SAMSUN	AYVACIK	94	20	7	H.İBRAHİM BİLAL	08.12.2007
770	SAMSUN	BAFRA	752	103	156	ŞEVKİ YILMAZ	09.12.2007
771	SAMSUN	ÇARŞAMBA	927	108	54	TUFAN AKÇAGÖZ	09.12.2007
772	SAMSUN	HAVZA	374	49	15	KORKMAZ ÖNGEL	11.12.2007
773	SAMSUN	KAVAK	172	8	15	ABDULLAH FIRAT	16.12.2007
774	SAMSUN	LADİK	129	3	4	H.İBRAHİM TÜRKSOY	09.12.2007
775	SAMSUN	MERKEZ	3.488	460	919	HACİBEY AKÇAY	20.01.2008
776	SAMSUN	ONDOKUZMAYIS	91	0	3	EFRAİL KESKİN	29.12.2007
777	SAMSUN	SALIPAZARI	85	8	0		
778	SAMSUN	TEKKEKÖY	213	13	9	İSMAİL KAYA	09.12.2007
779	SAMSUN	TERME	507	30	40		
780	SAMSUN	VEZİRKÖPRÜ	300	21	22	MUSTAFA KESKİNER	29.12.2007
781	SAMSUN	YAKAKENT	80	4	14	SERDAR SONKAYA	14.12.2007
782	SİİRT	AYDINLAR	10	1	0		
783	SİİRT	BAYKAN	107	14	10	VEDAT KARASUNGUR	16.12.2007
784	SİİRT	ERUH	106	23	6	HÜSEYİN BALKİ	25.12.2007
785	SİİRT	KURTALAN	215	39	12	ORHAN KARATAŞ	16.12.2007
786	SİİRT	MERKEZ	412	103	76	M.MUHDİ KOYUNCU	16.01.2008
787	SİİRT	PERVARI	115	10	0	BEDRİ ÇAKAN	29.12.2007
788	SİİRT	ŞİRVAN	61	14	4	MUSTAFA YÜREK	05.01.2008
789	SİNOP	AYANCIK	319	28	63	MUSTAFA SARISOY	05.01.2008
790	SİNOP	BOYABAT	180	21	15	ABDULLAH ŞİŞEK	29.12.2007
791	SİNOP	DİKMEN	63	4	2	SEYİT TERZİ	04.01.2008
792	SİNOP	DURAĞAN	62	3	4		
793	SİNOP	ERFELEK	229	5	37	O.MEHMET ÖZCAN	28.12.2007
794	SİNOP	GERZE	412	52	80	OSMAN BELOVACIKLI	29.12.2007
795	SİNOP	MERKEZ	836	96	260	SALİM AKBAŞ	15.12.2007
796	SİNOP	SARAYDÜZÜ	64	8	8	HÜSEYİN PEKER	29.12.2007
797	SİNOP	TÜRKELİ	104	26	19	TUGAY DİNCEL	16.12.2007
798	SİVAS	AKINCILAR	142	18	2	ALİ ŞAHVERDİ	15.12.2007
799	SİVAS	ALTINYAYLA	104	10	18	HAYATİ AKBULUT	25.12.2007
800	SİVAS	DİVRİĞİ	1.367	139	358	HAKAN GÖK	13.01.2008
801	SİVAS	DOĞANŞAR	12	1	1		
802	SİVAS	GEMEREK	344	47	24	HAKAN YEŞİLÖZ	05.01.2008
803	SİVAS	GÖLOVA	62	17	5		
804	SİVAS	GÜRÜN	177	8	11	İLYAS EŞİYOK	11.01.2008
805	SİVAS	HAFİK	71	8	2	RUŞEN ŞENER	24.12.2007
806	SİVAS	İMRANLI	342	41	21	M.K.GÜRLER DEMİRTAŞ	30.12.2007
807	SİVAS	KANGAL	395	45	29	TAYFUN YILDIRIM	27.12.2007
808	SİVAS	KOYULHİSAR	222	44	16	SALİH ÇELİK	15.12.2007
809	SİVAS	MERKEZ	1.509	218	278	HÜSEYİN ÖĞREN	12.01.2008
810	SİVAS	SUŞEHRİ	169	27	15	ARSLAN YAYLAK	16.12.2007
811	SİVAS	ŞARKIŞLA	291	28	31	S.SELİM ÖZDEMİR	29.12.2007
812	SİVAS	ULAŞ	163	9	8	CAFER BERGİL	25.12.2007
813	SİVAS	YILDIZELİ	295	27	9	A.DURDUN IŞIK	28.12.2007

814	SİVAS	ZARA	376	27	70	ZEKAI KORKMAZ	07.01.2008
815	ŞANLIURFA	AKÇAKALE	200	55	0	M.ADNAN ÖNCEL	16.12.2007
816	ŞANLIURFA	BİRECİK	284	16	9	RIFAT AYALP	08.12.2007
817	ŞANLIURFA	BOZOVA	243	13	1	ABDULKADİR SATICI	09.12.2007
818	ŞANLIURFA	CEYLANPINAR	202	41	22	MEHMET YAMAÇ	15.12.2007
819	ŞANLIURFA	HALFETİ	272	13	16	İBRAHİM ÇOBAN	08.12.2007
820	ŞANLIURFA	HARRAN	88	23	1		
821	ŞANLIURFA	HİLVAN	235	48	10	EMİR ELDEN	09.12.2007
822	ŞANLIURFA	MERKEZ	1.085	207	113	OSMAN ULUÇ	16.12.2007
823	ŞANLIURFA	SİVEREK	182	62	10	M.EMİN AKIL	30.12.2007
824	ŞANLIURFA	SURUÇ	324	52	8	SALİH TEKİNALP	08.12.2007
825	ŞANLIURFA	VİRANŞEHİR	149	36	9		
826	ŞIRNAK	BEYTÜŞŞEBAP	101	27	8	MUZAFFER ATAMAN	12.01.2008
827	ŞIRNAK	CİZRE	98	30	1	CEMAL KIRMIZIGÜL	12.01.2008
828	ŞIRNAK	GÜÇLÜKONAK	96	25	17	AHMET ACAR	13.01.2008
829	ŞIRNAK	İDİL	63	23	5		
830	ŞIRNAK	MERKEZ	141	32	1	MEHMET ÇEVİK	13.01.2008
831	ŞIRNAK	SİLOPİ	479	178	1	(İSTİFA ETTİ)	10.01.2008
832	ŞIRNAK	ULUDERE	90	29	2	TEYFİK ALTÜRK	06.01.2008
833	TEKİRDAĞ	ÇERKEZKÖY	953	195	176	FEDAİ GÜVEN	06.01.2008
834	TEKİRDAĞ	ÇORLU	1.880	326	429	ÜNAL BAYSAN	06.01.2008
835	TEKİRDAĞ	HAYRABOLU	695	137	82	RIFAT GÜZELOCAK	13.01.2008
836	TEKİRDAĞ	M.EREĞLİSİ	287	35	78	ZEKİ MİNAZ	29.12.2007
837	TEKİRDAĞ	MALKARA	626	54	59	SERMET GÜLCİVAN	05.01.2008
838	TEKİRDAĞ	MERKEZ	1.777	236	407	RECEP ÖKTEN	13.01.2008
839	TEKİRDAĞ	MURATLI	228	30	28	ALİ ÇOBAN	06.01.2008
840	TEKİRDAĞ	SARAY	683	124	55	SALİH AYDINOĞLU	30.12.2007
841	TEKİRDAĞ	ŞARKÖY	586	58	93	İBRAHİM YILMAZ	29.12.2007
842	TOKAT	ALMUS	269	14	3	NEŞAT GÜLER	12.12.2007
843	TOKAT	ARTOVA	91	2	0	DURAN BAKIR	14.12.2007
844	TOKAT	BAŞÇİFTLİK	68	11	11	SALİH KOÇ	10.12.2007
845	TOKAT	ERBAA	417	15	38	SABAHATTİN ÖCAL	11.12.2007
846	TOKAT	MERKEZ	864	55	88	DURAN KUM	16.12.2007
847	TOKAT	NİKSAR	572	27	60	A.YAŞAR EZGİ	15.12.2007
848	TOKAT	PAZAR	63	6	3	BÜNYAMİN ALACA	08.12.2007
849	TOKAT	REŞADİYE	196	11	6	HASAN ÖZCAN	10.12.2007
850	TOKAT	SULUSARAY	101	1	0	YOKSİNİ TOLU	14.12.2007
851	TOKAT	TURHAL	898	69	124	GALİP DOĞAN	08.12.2007
852	TOKAT	YEŞİLYURT	121	24	2	BEKTAŞ CEYLAN	14.12.2007
853	TOKAT	ZİLE	688	41	16	SAMİ BELGE	09.12.2007
854	TRABZON	AKÇAABAT	430	69	24	MUSTAFA NATIR	04.01.2008
855	TRABZON	ARAKLI	288	61	28	MECİT SOLMAZ	26.12.2007
856	TRABZON	ARSİN	183	38	12	KEMAL AKÇAY	16.01.2008
857	TRABZON	BEŞİKDÜZÜ	182	2	25	CEMAL SEZGİN	09.02.2008
858	TRABZON	ÇARŞIBAŞI	79	4	9	FEVZİ USTA	29.12.2007
859	TRABZON	ÇAYKARA	192	22	19	İSMAİL KUVVETLİ	13.12.2007
860	TRABZON	DERNEKPAZARI	61	4	6	İBRAHİM AKBULUT	13.12.2007
861	TRABZON	DÜZKÖY	257	33	1	M.NURİ YILMAZ	29.12.2007
862	TRABZON	HAYRAT	71	7	7	AHMET AKAY	17.12.2007
863	TRABZON	KÖPRÜBAŞI	92	13	9	CEMİL SANCAK	30.12.2007
864	TRABZON	MAÇKA	255	20	32	İ.LÜTFİ ÖZTEN	26.12.2007
865	TRABZON	MERKEZ	1.904	241	312	MURAT ÖZÇİLİNGİR	12.12.2007
866	TRABZON	OF	259	20	30	AHMET SARAL	17.12.2007
867	TRABZON	SÜRMENE	255	34	31	G.HAKKI ÇEHRELİ	30.12.2007
868	TRABZON	ŞALPAZARI	126	13	1	GÜRSEL BEKTAŞ	14.12.2007

869	TRABZON	TONYA	300	14	18	FARUK ALPŞANLI	25.12.2007
870	TRABZON	VAKFIKEBİR	234	13	9	ŞENOL ZAMAN	25.12.2007
871	TRABZON	YOMRA	114	5	6	İSMAİL UÇKUN	16.12.2007
872	TUNCELİ	ÇEMİŞKEZEK	278	27	43	ZEYNEL KARAKOÇ	18.12.2007
873	TUNCELİ	HOZAT	301	20	34	GÜZEL DOĞAN	17.12.2007
874	TUNCELİ	MAZGİRT	163	4	31	CEMAL ÖZARSLAN	13.12.2007
875	TUNCELİ	MERKEZ	933	119	266	DAVUT YILDIRIM	19.12.2007
876	TUNCELİ	NAZIMIYE	255	31	44	CAFER KIRMIZIÇİÇEK	12.12.2007
877	TUNCELİ	OVACIK	171	7	26	HASAN ÇİFTÇİ	15.12.2007
878	TUNCELİ	PERTEK	297	20	36	HÜSEYİN SARIÇAKMAK	16.12.2007
879	TUNCELİ	PÜLÜMÜR	168	14	13	MUSA KARAGÖZ	11.12.2007
880	UŞAK	BANAZ	382	45	82	YUNUS DAMAR	12.01.2008
881	UŞAK	EŞME	486	114	39	EKMEL ŞAHİN	06.01.2008
882	UŞAK	KARAHALLI	169	7	15	NİHAT SÜZEK	29.12.2007
883	UŞAK	MERKEZ	2.104	331	525		
884	UŞAK	SİVASLI	384	53	45	ALİ POLAT	30.12.2007
885	UŞAK	ULUBEY	252	41	5	SELİM SAKA	05.01.2008
886	VAN	BAHÇESARAY	51	13	0		
887	VAN	BAŞKALE	65	7	0	BİŞAR PARLAK	06.01.2008
888	VAN	ÇALDIRAN	87	7	1	SÜLHETİN ALADAĞ	29.12.2007
889	VAN	ÇATAK	62	11	12	A.KEMAL ARAS	04.01.2008
890	VAN	EDREMİT	64	12	0	Z.ABİDİN GÜNAY	30.12.2007
891	VAN	ERCİŞ	357	60	36	CAFER USLUBAŞ	08.01.2008
892	VAN	GEVAŞ	79	6	1	ŞERAFETTİN ÖZTÜRK	05.01.2008
893	VAN	GÜRPINAR	187	43	2	NURETTİN TAŞAR	29.12.2007
894	VAN	MERKEZ	1.723	440	376	TARKAN ERYİĞİT	07.01.2008
895	VAN	MURADIYE	233	30	13	EKREM ŞENER	05.01.2008
896	VAN	ÖZALP	62	3	0	BURHAN SAĞLAM	02.01.2008
897	VAN	SARAY	65	7	0	YÜKSEL ÖZTÜRK	02.01.2008
898	YALOVA	ALTINOVA	183	22	25	KEMAL GÜLBAHAR	05.01.2008
899	YALOVA	ARMUTLU	65	10	8	ABDULLAH GENÇER	30.12.2007
900	YALOVA	ÇİFTLİKKÖY	202	39	50	CÜNEYT ÇALIŞKAN	06.01.2008
901	YALOVA	ÇINARCIK	161	13	39	ALİ KÖSE	30.12.2007
902	YALOVA	MERKEZ	1.035	170	306	ERTAN ŞENER	13.01.2008
903	YALOVA	TERMAL	60	9	7	ÜNAL KOVAN	06.01.2008
904	YOZGAT	AKDAĞMADENİ	253	37	14	SADİ ÖZLÜK	27.12.2007
905	YOZGAT	AYDINCIK	106	3	1	ARIF ASLANER	15.12.2007
906	YOZGAT	BOĞAZLIYAN	628	54	55	VELİ ŞAHİN	05.01.2008
907	YOZGAT	ÇANDIR	106	21	6	B.ORHAN BULUCU	29.12.2007
908	YOZGAT	ÇAYIRALAN	184	15	25	EMİN ÇODAR	29.12.2007
909	YOZGAT	ÇEKEREK	262	17	11	BURHAN DALARSLAN	15.12.2007
910	YOZGAT	KADIŞEHİRİ	81	4	0	MUSTAFA KILIÇ	30.12.2007
911	YOZGAT	MERKEZ	514	62	50	BAYRAM ASLANER	09.12.2007
912	YOZGAT	SARAYKENT	74	15	4	ADNAN GÖKGÜL	30.12.2007
913	YOZGAT	SARIKAYA	63	0	4	İZZET YALÇIN	26.12.2007
914	YOZGAT	SORGUN	71	6	3	İSMAİL HARMANCI	27.12.2007
915	YOZGAT	ŞEFAATLİ	167	57	2	ABDULLAH CEYHAN	13.12.2007
916	YOZGAT	YENİFAKILI	91	7	8	MEHMET KARABULUT	28.12.2007
917	YOZGAT	YERKÖY	321	47	55	SANCAK YILMAZ	12.12.2007
918	ZONGULDAK	ALAPLI	283	36	32	MEHMET ALTAY	06.01.2008
919	ZONGULDAK	ÇAYCUMA	738	124	69	ŞEREF KÖKTÜRK	05.01.2008
920	ZONGULDAK	DEVREK	406	41	49	MURAT ALTUNOK	05.01.2008
921	ZONGULDAK	EREĞLİ	1.424	192	266	YAŞAR BALCI	06.01.2008
922	ZONGULDAK	GÖKÇEBEY	188	7	23	ÖMER BAŞOĞLU	29.12.2007
923	ZONGULDAK	MERKEZ	2.926	555	741	İLKER ÖZÜBEK	09.12.2007

		GENEL TOPLAM	619.360	92.800	157.747
--	--	---------------------	----------------	---------------	----------------

6.5.4.- PARTİYE AİT GAYRİMENKULLER VE TAŞITLAR

31. OLAĞAN KURULTAYDAN BUGÜNE KADAR ALINAN TAŞINMAZLAR

AFYON	EMİRDAĞ	2005	RİZE	FINDIKLI	2006
ANKARA	MAMAK	2005	TOKAT	TURHAL	2006
ESKİŞEHİR	İL BŞK.	2005	TOKAT	İL	2006
İSTANBUL	AVCILAR	2005	TUNCELİ	İL	2006
İSTANBUL	KADIKÖY İLÇE	2005	UŞAK	İL	2006
NİĞDE	İL	2005	ZONGULDAK	EREĞLİ	2006
NİĞDE	BOR	2005	ZONGULDAK	İL	2006
SAKARYA	İL	2005	ZONGULDAK	MERKEZ İLÇE	2006
Ş.URFA	HİLVAN	2005	AFYON	ŞUHUT	2007
TOKAT	İL	2005	ANKARA	GENEL MERKEZ	2007
ANKARA	POLATLI İLÇE	2006	ANKARA	GÖLBAŞI	2007
ANKARA	YENİMAHALLE İLÇE	2006	BALIKESİR	EDREMİT	2007
ARDAHAN	İL	2006	BOLU	GEREDE	2007
BALIKESİR	ALTINOLUK	2006	BURDUR	BUCAK İLÇE	2007
BAYBURT	İL	2006	İSTANBUL	BÜYÜKÇEKMECE	2007
BOLU	İL	2006	İZMİR	KONAK	2007
ÇANAKKALE	GELİBOLU	2006	İZMİR	BUCA	2007
ÇORUM	İSKİLİP	2006	İZMİR	BALÇOVA	2007
DENİZLİ	İL	2006	İZMİR	GAZİEMİR	2007
DÜZCE	İL	2006	K.MARAŞ	ELBİSTAN	2007
EDİRNE	SÜLOĞLU	2006	KIRŞEHİR	BOZTEPE İLÇE	2007
ELAZIĞ	İL	2006	KOCAELİ	KARAMÜRSEL	2007
GÜMÜŞHANE	İL BŞK.	2006	KONYA	EREĞLİ	2007
GÜMÜŞHANE	TORUL	2006	MUŞ	İL	2007
HATAY	SAMANDAĞ	2006	NEVŞEHİR	HACİBEKTAŞ	2007
IĞDIR	ARALIK İLÇE	2006	ORDU	AKKUŞ	2007
ISPARTA	EĞİRDİR	2006	SAKARYA	SAPANCA	2007
ISPARTA	İL	2006	SAKARYA	SÖĞÜTLÜ	2007
İÇEL	UZUNCABURÇ BELDE	2006	SİNOP	AYANCIK	2007
İSTANBUL	BEŞİKTAŞ	2006	TOKAT	NİKSAR	2007
İSTANBUL	ŞİLE	2006	TOKAT	PAZAR	2007
İSTANBUL	GOP	2006	ZONGULDAK	DEVREK	2007
İZMİR	BORNOVA	2006	ADİYAMAN	GÖLBAŞI	2008
KARABÜK	İL	2006	ANKARA	ELMADAĞ	2008
KARAMAN	İL	2006	ANKARA	AKYURT	2008
KAYSERİ	İL BAŞKANLIĞI	2006	AYDIN	DİDİM	2008
KAYSERİ	YEŞİLHISAR İLÇE	2006	BALIKESİR	ERDEK	2008
KAYSERİ	KOCASINAN İLÇE	2006	BİLECİK	GÖLPAZARI	2008
KIRIKKALE	İL	2006	BİLECİK	OSMANELİ	2008
KIRŞEHİR	AKPINAR	2006	BİLECİK	SÖĞÜT	2008
KOCAELİ	KÖRFEZ	2006	BİLECİK	BOZÖYÜK	2008
KONYA	İL	2006	HATAY	İSKENDERUN	2008
NEVŞEHİR	HACİBEKTAŞ	2006	KOCAELİ	KANDIRA	2008
NİĞDE	ALTUNHISAR	2006	NİĞDE	ULUKIŞLA	2008
RİZE	ARDEŞEN	2006	TOKAT	ZİLE	2008

CUMHURİYET HALK PARTİSİ ARAÇ LİSTESİ

İLİ	İLCE Sİ	MARKA	CİNSİ	PLAKA
AFYON	İL	MİT S U B İ S H I	MİNİBÜS	03 EP 906
	EMİRDAĞ	FORD	MİNİBÜS	06 HKU 13
ANKARA				
	GN. MERKEZ	MERCEDES	OTOBÜS	06 CHP 41
	GN. MERKEZ	FORD	MİNİBÜS	06 HP 901
	GN. MERKEZ	MAN	OTOBÜS	06 CHP 22
	GN. MERKEZ	RENAULT	OTO	06 AU 3255
	GN. MERKEZ	MERCEDES	OTOBÜS	06 CHP 13
	GN. MERKEZ	ISUZU	MİDİBÜS	06 CHP 11
	GN. MERKEZ	ISUZU	MİDİBÜS	06 CHP 30
	GN. MERKEZ	AUDI	OTO	06 CHP 03
	GN. MERKEZ	VW	MİNİBÜS	06 BB 5868
	GN. MERKEZ	RENAULT	VAN	06 BD 9375
	GN. MERKEZ	WW	OTO	06 CHP 02
	GN. MERKEZ	OPEL	OTO	06 CHP 04
	GN. MERKEZ	OPEL	OTO	06 CHP 05
	GN. MERKEZ	OPEL	OTO	06 CHP 06
	GN. MERKEZ	OPEL	OTO	06 CHP 07
	GN. MERKEZ	OPEL	OTO	06 CHP 25
	GN. MERKEZ	MERCEDES	OTO	06 CHP 01
	YENİMAHALLE	ISUZU	MİDİBÜS	06 TM 241
	SİNCAN	FORD	MİNİBÜS	06 DM 287
	ÇANKAYA	VW	MİNİBÜS	06 CHP 82
ANTALYA	İL	IVECO	MİDİBÜS	06 HP 517
	İL	FORD	MİNİBÜS	06 CHP 12
	MERKEZ İLÇE	FORD	MİNİBÜS	06 CHP 82
	GAZİPAŞA	FORD	MİNİBÜS	06 ECA 12
AYDIN				
	NAZİLLİ	HYUNDAI	MİNİBÜS	06 BG 7564
BİLECİK	İL	FORD	MİNİBÜS	06 HP 496
BOLU	İL	FIAT	MİNİBÜS	14 BB 233
BURDUR	İL	FORD	MİNİBÜS	15 NF 315
BURSA	İL	IVECO	MİDİBÜS	16 L 7516
ÇORUM	İL	FORD	MİNİBÜS	19 AD 923
DENİZLİ	İL	ISUZU	MİDİBÜS	20 PC 003
EDİRNE	İL	FORD	MİNİBÜS	22 DP 002
ESKİŞEHİR	İL	HYUNDAI	MİNİBÜS	06 AB 6050
GAZİANTEP	İL	MAN	OTOBÜS	06 AFD 19
GİRESUN	İL	FORD	MİNİBÜS	28 EF 377
GÜMÜŞHANE	İL	FORD	MİNİBÜS	29 AU 051
ISPARTA	İL	FIAT	MİNİBÜS	32 HP 058
İSTANBUL	İL	FORD	MİNİBÜS	34 CHP 46
	İL	FORD	MİNİBÜS	34 CHP 63
	İL	FORD	MİNİBÜS	34 CHP 10
	İL	FORD	MİNİBÜS	34 CHP 81

	İL	FORD	MİNİBÜS	34 CHP 89
	İL	FORD	MİNİBÜS	34 CHP 42
	İL	MERCEDES	MİNİBÜS	34 VR 3418
	BAHÇELİEVLER	MITSUBUSHI	MİNİBÜS	34 TB 4564
	BEŞİKTAŞ	IVECO	MİDİBÜS	06 BD 7382
	GOP	FORD	MİNİBÜS	34 VE 5882
	KAĞITHANE	FORD	MİNİBÜS	34 TG 3902
	ÜSKÜDAR	FORD	MİNİBÜS	34 SHP 78
İZMİR				
	BUCA	PEUGEOT	MİNİBÜS	35 CHP 99
	GÜZELBAHÇE	RENAULT	MİNİBÜS	35 CHP 13
	MENEMEN	FORD	MİNİBÜS	35 SHP 684
	ÖDEMİŞ	PEUGEOT	MİNİBÜS	35 D 0002
	ÇİĞLİ	HYUNDAI	MİNİBÜS	35 AC 969
K. MARAŞ	İL	ISUZU	MİDİBÜS	46 FD 721
KASTAMONU	İL	FIAT	MİNİBÜS	37 EF 001
KAYSERİ	İL	IVECO	MİDİBÜS	34 BPE 55
KIRKLARELİ	İL	MAN	OTOBÜS	34 CHP 31
KİRŞEHİR	İL	FORD	MİNİBÜS	40 DZ 414
KOCAELİ	İL	IVECO	MİDİBÜS	41 KC 574
	İL	MAZDA	MİNİBÜS	41 KK 149
KONYA	İL	MERCEDES	OTOBÜS	42 AKR 74
MALATYA	İL	FORD	MİNİBÜS	44 DE 667
MARDİN	İL	FORD	MİNİBÜS	06 BE 6133
MERSİN	İL	MITSUBUSHI	MİDİBÜS	33 HP 305
MUĞLA	İL	FORD	MİNİBÜS	48 DT 400
	FETHİYE	VW	MİNİBÜS	48 HP 212
	MİLAS	FORD	MİNİBÜS	48 LL 404
NİĞDE	İL	FORD	MİNİBÜS	06 DM 288
ORDU	İL	IVECO	MİDİBÜS	52 AR 041
OSMANİYE	İL	FORD	MİNİBÜS	80 EF 001
SAKARYA	İL	FORD	MİNİBÜS	06 DG 458
SAMSUN	İL	IVECO	MİDİBÜS	06 HP 830
SİNOP	İL	IVECO	MİDİBÜS	67 SF 530
	BOYABAT	FORD	MİNİBÜS	57 DH 667
SİVAS	İL	FORD	MİNİBÜS	06 CHP 75
TEKİRDAĞ				
	ÇORLU	HYUNDAI	MİNİBÜS	59 FZ 203
TOKAT	İL	FORD	MİNİBÜS	60 AE 323
TRABZON	İL	FORD	MİNİBÜS	61 CHP 001

6.6.- YEREL YÖNETİMLER

6.6.1- CHP'Lİ YEREL YÖNETİMLER

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLARI				
İLİ	AD	KOD	PARTİ	FAKS
İZMİR	AZİZ KOCAOĞLU	232	4834461-4258660	4838073
MERSİN	MACİT ÖZCAN	324	2381620	2381643

İL BELEDİYE BAŞKANLARI				
İLİ	AD	KOD	PARTİ	FAKS
MUĞLA	OSMAN GÜRÜN	252	2141543	2120718
EDİRNE	HAMDİ SEDEFÇİ	284	2251024	2120994
ÇANAKKALE	ÜLGÜR GÖKHAN	286	2175402	2171228
KIRKLARELİ	CAVİT ÇAĞLAYAN	288	2123232	2143591
TRABZON	MEHMET VOLKAN CANALIOĞLU	462	3211023	3210801
ARTVİN	EMİN ÖZGÜN	466	2121034	2123712

İLÇE BELEDİYE BAŞKANLARI					
İLİ	İLÇESİ	AD	KOD	PARTİ	FAKS
İSTANBUL	AVCILAR	MUSTAFA DEĞİRMENÇİ	212	5911124-5094447	5919571
İSTANBUL	BAKIRKÖY	ATEŞ ÜNAL ERZEN	212	5831023	5831316
İSTANBUL	BEŞİKTAŞ	İSMAİL ÜNAL	212	2804800-9 (9hat)	2804802
İSTANBUL	KADIKÖY	SELAMİ ÖZTÜRK	216	5425055	4143856
ESKİŞEHİR	BEYLİKOVA	HASAN TEZEL	222	5313030	5313829
ESKİŞEHİR	İNÖNÜ	İSMAİL KARAKÖSE	222	5912520	5912026
BURSA	HARMANCIK	AHMET TUFAN	224	8812699	8812020
BURSA	NİLÜFER	MUSTAFA BOZBEY	224	4441603	4512124
BİLECİK	PAZARYERİ	HİKMET ÖZTÜRK	228	3812005	3812616
BİLECİK	YENİPAZAR	MEHMET ÜNAL	228	4312027	4312221
İZMİR	BALÇOVA	MEHMET ALİ ÇALKAYA	232	2781818	2791112
İZMİR	BORNOVA	S. SIRRI AYDOĞAN	232	3881166-3745717 3887836	3887844
İZMİR	ÇEŞME	AHMET FAİK TÜTÜNCÜOĞLU	232	7127158	7126457
İZMİR	ÇİĞLİ	ENSARİ BULUT	232	3864204-05	3769813
İZMİR	FOÇA	GÖKHAN DEMİRAĞ	232	8121127	8122422
İZMİR	GÜZELBAHÇE	ERTAN AVKURAN	232	2342020	2342001
İZMİR	KARABURUN	HAZMA SERDAR YASA	232	7313020	7313133
İZMİR	KARŞIYAKA	CEVAT DURAK	232	3699551-3693349	3697652

İZMİR	KINIK	SÜLEYMAN KAYA	232	6871012	6871449
İZMİR	KIRAZ	İSMET KORKMAZ	232	5723274	5723274
İZMİR	KONAK	ALİ MUZAFFER TUNÇAĞ	232	4894918	4894920
İZMİR	MENDERES	ERGUN ÖZGÜN	232	7821006	7821307
İZMİR	NARLIDERE	ABDÜL BATUR	232	2388741	2388740
İZMİR	SELÇUK	HÜSEYİN VEFA ÜLGÜR	232	8926911	8926913
İZMİR	TORBALI	RAMAZAN İSMAİL UYGUR	232	8561030	8563772
MANİSA	AHMETLİ	CEMAL SÖZÜER	236	7681020-7681300	7681092
MANİSA	SALİHLİ	MUSTAFA UĞUR OKAY	236	7131640-7 HAT	7155081
MANİSA	SARIGÖL	ÖMER KARCI	236	8671007	8672493
ANTALYA	AKSEKİ	OSMAN SALİH ÇELİKEL	242	6781008	6781266
ANTALYA	GAZİPAŞA	CEM BURAK ÖZGENÇ	242	5725452	5721627
MUĞLA	BODRUM	MAZLUM AĞAN	252	3161214	3164913
MUĞLA	DATÇA	EROL KARAKULLUKÇU	252	7123920	7123497
MUĞLA	KÖYCEĞİZ	SALİH ERBAY	252	2624005	2624242
MUĞLA	MARMARIS	MUHAMMET ALİ ACAR	252	4121005	4122864
MUĞLA	MİLAS	HÜROL ÖNDER	252	5121025	5128029
MUĞLA	ULA	ÜMİT KARARSLAN	252	2421214	2422418
MUĞLA	YATAĞAN	HASAN HAŞMET IŞIK	252	5725500	5725013
AYDIN	BOZDOĞAN	SALİM TÜMER APAYDIN	256	4141008	4144293
AYDIN	ÇİNE	OSMAN AYDIN	256	7116924-5	7116285
AYDIN	DİDİM	MÜMİN KAMACI	256	8112560	8113305
AYDIN	KOÇARLI	CENGİZ ŞEN	256	7614024	7614032
AYDIN	KUYUCAK	ALİ ULVİ AKOĞLU	256	3714050	3714495
AYDIN	SÖKE	NECDET ÖZEKMEKÇİ	256	5181084	5182093
DENİZLİ	BOZKURT	SAİM SADIÇ	258	8315858	8314390
DENİZLİ	GÜNEY	HALİT GÜRBÜZ	258	4512010	4512652
DENİZLİ	SARAYKÖY	ORHAN KARAKÖSE	258	4151007-4151016	4153530
DENİZLİ	SERİNHISAR	HÜSEYİN GEMİ	258	5915180	5913364
KOCAELİ	KANDIRA	MUSTAFA ÖĞREN	262	5516271	5513061
BALIKESİR	AYVALIK	HASAN BÜLENT TÜRKÖZEN	266	3121021	3123219
BALIKESİR	BURHANIYE	FİKRET AKOVA	266	4126450	4221006
AFYONKARAHİSAR	ŞUHUT	EKREM ÖZSOY	272	7181222	7181059
KÜTAHYA	ÇAVDARHISAR	İSMAİL TANRIVERDİ	274	3512006	3512059
UŞAK	BANAZ	TAHSİN ERDEM	276	3151035	3152737
UŞAK	SİVASLI	DURŞUN POYRAZ	276	6181004-1156	6182111
TEKİRDAĞ	ÇORLU	ALTAN ERSİN	282	6515013	6512939
TEKİRDAĞ	SARAY	MAHMUT HALİLCİKOĞLU	282	7681005	7680055
EDİRNE	ENEZ	MUSTAFA SÜNNETÇİ	284	8116518	8116151
EDİRNE	KEŞAN	MEHMET ÖZCAN	284	7141063	7140985
EDİRNE	MERİÇ	EROL DÜBEK	284	4151386	4151083
EDİRNE	SÜLOĞLU	İSMET BALIN	284	3113002	3113421
ÇANAKKALE	BAYRAMIÇ	İSMAİL SAKİN TUNÇER	286	7731293	7733113
ÇANAKKALE	ÇAN	ALİ SARIBAŞ	286	4161009-4166090	4162366
KIRKLARELİ	BABAESKİ	MUZAFFER HALUK TEZSEZER	288	5121119-5125480	5124120
KIRKLARELİ	KOFAZ	NİHAT ÖZTÜRK	288	7622100-7622005	7622099
ANKARA	AYAŞ	ALİ BAŞKARAAĞAÇ	312	7122600-01-02	7122120
ANKARA	ÇANKAYA	MUZAFFER ERYILMAZ	312	4588800	4314468
ANKARA	ELMADAĞ	ÖMER AĞA KURT	312	8630650	8633660
ADANA	TUFANBEYLİ	M. MUSTAFA BULUN	322	7818391-7818875	7818391
MERSİN	ANAMUR	M. SUPHİ ALP	324	8141115	8142021
MERSİN	AYDINCIK	AHMET BAHAR	324	8413050	8412587

HATAY	ERZİN	MEHMET GÜVEN	326	6815881	6814981
HATAY	SAMANDAĞ	ALİ TERZİ	326	5121007	5123200
OSMANİYE	SUMBAS	NECATİ GÜVEL	328	7848007	7848007
KONYA	DOĞANHİSAR	MEHMET ÖZTOKLU	332	5561322-1446	5561205
KONYA	HADİM	YILMAZ ÇETİN	332	4181120	4181827
GAZİANTEP	ARABAN	HASAN DOĞRU	342	6112210-6112211	6387304
KAHRAMANMARAŞ	NURHAK	AHMET AKKUŞ	344	4712110	4712002
KAHRAMANMARAŞ	PAZARCIK	MEMİŞ ÖZDAL	344	3114071	3114023
KİLİS	POLATELİ	MUSTAFA POLAT	348	7251255	
KAYSERİ	FELAHİYE	GÜRSEL KISIR	352	7912014	7912160
YOZGAT	BOĞAZLIYAN	MUSTAFA ÖZDAL	354	6454990	
YOZGAT	ÇANDIR	MUSTAFA ORHAN BULUCU	354	7161761-62	7161653
SAMSUN	ALAÇAM	FIRAT ANARAT	362	6220002	6220230
ÇORUM	MECİTÖZÜ	SELÇUK AKSOY	364	4612138-4612007	4612247
ÇORUM	ORTAKÖY	HACI ÖMER ATAK	364	4914013	
KASTAMONU	ABANA	ŞEVKET YAZKAN	366	5641165-5643364	5641018
KASTAMONU	ARAÇ	BAHTİYAR YAŞAR	366	3621012	3621219
KASTAMONU	DADAY	KADİR ER	366	6161006	6161006
KARABÜK	YENİCE	MUSTAFA AKAY	370	7661414	7661524
BOLU	MENGEN	YURDAKUL ERÖZ	374	3561400	3561201
BARTIN	KURUCAŞİLE	HÜSEYİN SEVİM	378	5181009	5181891
BARTIN	ULUS	HÜSEYİN ULUS	378	4161015	4161492
NEVŞEHİR	ÜRGÜP	KASIM UĞUR	384	3417076	3414226
KIRŞEHİR	AKPINAR	ŞÜKRÜ TURGUT	386	4122006	4122006
NİĞDE	ULUKIŞLA	HACI AVŞAR	388	5112134	5118007
DİYARBAKIR	ÇÜNGÜŞ	MEHMET GEÇİTLİ	412	5412455	
ŞANLIURFA	HALFETİ	MAHMUT ÖZDEMİR	414	7511100	
ADİYAMAN	TUT	MAHMUT KARAKUŞ	416	4412002	4412003
MALATYA	HEKİMHAN	VAHİT MUTLU	422	7133086	7133088
MALATYA	PÖTÜRGE	NECDET AYAYDIN	422	5612012	5612398
BİNGÖL	KIĞI	COŞKUN GÜVEN	426	3112363	3112502
TUNCELİ	NAZİMİYE	BERTAL ATEŞ	428	4112019	4112462
ERZURUM	KARAÇOBAN	ALİCAN KOCAKAYA	442	5912158	
ERZURUM	KÖPRÜKÖY	CAHİT KARASU	442	6912002	
ORDU	GÖLKÖY	RECEP KARAAHMETOĞLU	452	7412140-7412032	7412235
ORDU	MESUDİYE	AHMET BAKİ YILMAZ	452	7612003	7612144
GİRESUN	DERELİ	MUZAFFER KARAKAYALI	454	3813007	3813154
GİRESUN	TİREBOLU	BURHAN TAKIR	454	4114016	4112077
TRABZON	MAÇKA	ERTUĞRUL GENÇ	462	5121006	5122056
RİZE	HEMŞİN	BAŞAR CUMBUR	464	6412990(3 HAT)	6413030
RİZE	PAZAR	HİKMET HATIRNAZ	464	6121130	6121134
ARTVİN	ARDANUÇ	YILDIRIM DEMİR	466	6112011	6112011
ARTVİN	ARHAVİ	MUSA ULUTAŞ	466	3124006-3124529	3124006
ARTVİN	MURGUL	MEHMET YILDIRIM	466	7113011	7114001
ARTVİN	ŞAVŞAT	MEHMET NACİ KÖROĞLU	466	5171481	5171026
ARDAHAN	DAMAL	GÜLCEMAL FİDAN	478	6514778	
ARDAHAN	POSOĞ	ŞÜKRÜ BOZYİĞİT	478	5112015	5112247

BELDE BELEDİYE BAŞKANLARI

İLİ	İLCESİ	AD	KOD	PARTİ	FAKS
İSTANBUL	B.ÇEKMECE / KUMBURGAZ	HÜSEYİN ÇORBACIOĞLU	212	8852500	8856984
İSTANBUL	ÇATALCA / BINKILIÇ	GÖKAY SAVAŞAN	212	7793029	7793195
İSTANBUL	ÇATALCA / DURUSU	ENGİN AKMAN	212	7676001	7677870
ESKİŞEHİR	ALPU / OSMANİYE	AHMET NURİ ATASEVEN	222	5185211	5185211
ESKİŞEHİR	SEYİTGAZİ / DOĞANÇAYIR	KEMAL ULUKOCA	222	6782032	6782384
BURSA	İNEGÖL / KURŞUNLU	ERKAN DÖNMEZ	224	7212006	7212006
BURSA	İZNİK / ELBEYLİ	KENAN KARAKAŞ	224	7612080	7612709
BURSA	NİLÜFER / AKÇALAR	RECEP TANLAK	224	4885005-06-07	4885011
BURSA	NİLÜFER / GÖRÜKLE	MUSTAFA BİLTEKİN	224	4832688 0224-4833860	
BURSA	ORHANELİ / GÖYNÜKBELEN	HÜSEYİN BOZKURT	224	8225325	8225325
YALOVA	ALTINOVA / SUBAŞI	ALİ EKBER FİDAN	226	4612048	
YALOVA	ÇINARCIK / KORU	RECEP BAŞKAN	226	2495936	
BİLECİK	BOZÖYÜK / CİHANGAZİ	ZEKİ ÜNAL	228	3222003	3222389
BİLECİK	BOZÖYÜK / DODURGA	DİLAVER YİĞİT	228	3212035	3212003
İZMİR	BAYINDIR / ZEYTİNOVA	ALİ DOĞU	232	5865051	5865051
İZMİR	ÇEŞME / ALAÇATI	MUHİTTİN DALGIÇ	232	7168006	7168049
İZMİR	ÇİĞLİ / SASALI	VELİ KASAP	232	3273048-3273001	3273747
İZMİR	FOÇA / GERENKÖY	ORHAN BORA	232	8218200-01	8218200
İZMİR	FOÇA / YENİFOÇA	OSMAN YURTSEVEN	232	8146416-8148483	8149186
İZMİR	GÜZELBAHÇE / YELKİ	MEHMET SOYOĞLU	232	2367003	2367723
İZMİR	KARABURUN / MORDOĞAN	AHMET ÇAKIR	232	7375050	7377108
İZMİR	KEMALPAŞA / BAĞYURDU (PARSA)	RİDVAN ÜRETEN	232	8842001	8842118
İZMİR	KEMALPAŞA / ÖREN	ALİ OĞUZ	232	8748016	8748022
İZMİR	KEMALPAŞA / YUKARIKIZILCA	VAHAP POYRAZ	232	8705001	8715139
İZMİR	MENDERES / GÜMÜŞSUYU (GÜMÜLDÜR)	BÜLENT RÜZGAR	232	7931060	7931419
İZMİR	MENDERES / ÖZDERE	HALDUN ERTOK	232	7975028	7975028
İZMİR	MENEMEN / KOYUNDERE	İRFAN ARAS	232	8461105	8461102
İZMİR	MENEMEN / SEYREKKÖY	NURGÜL UÇAR	232	8447460-8447096	8447356
İZMİR	ÖDEMİŞ / BİRGİ	MUHİTTİN CUMHUR ŞENER	232	5315004	5315177
İZMİR	ÖDEMİŞ / BOZDAĞ	MEHMET KESKİN	232	5477085	5477085
İZMİR	ÖDEMİŞ / OVAKENT (ADAGİDE)	ALİ DEMİREL	232	5672007	5670179
İZMİR	SEFERİHİSAR / ÜRKMEZ	OSMAN ÜRKMEZ	232	7421043	7422860
İZMİR	TİRE / GÖKÇEN / (FATA)	MUSTAFA ÖNEN	232	5121059	5112077
İZMİR	TORBALI / YAZIBAŞI (HORTUNA)	İBRAHİM ÇINKILIÇ	232	8538012	8538225
MANİSA	AKHİSAR / BEYOBA	TALAT ÜNLÜ	236	4235781	4235003
MANİSA	AKHİSAR / KAYALIOĞLU (ÇAKIROĞLU)	MEHMET GÖKFİLİZ	236	4272003	4272088
MANİSA	AKHİSAR / OVAKÖY (MEDAR)	SÜLEYMAN EGE	236	4511249	4511266
MANİSA	ALAŞEHİR / YEŞİLYURT	HALİL GÜNAY	236	6854005	6854015
MANİSA	MERKEZ / ÜÇPINAR	YASİN HALAT	236	2657687	2657688
MANİSA	MERKEZ / YENİKÖY	HALİM AKAN	236	2867019	2867312
MANİSA	SALİHLİ / GÖKEYÜP	MEHMET TAŞDEMİR	236	7364005	7364004
MANİSA	SALİHLİ / KARATAŞ(ADALA)	SÜLEYMAN UĞUZ	236	7322008	7323023
MANİSA	SARUHANLI / GÜMÜLCELİ	SÜLEYMAN ÇAKIR	236	3884323	3884322
MANİSA	SARUHANLI / KUMKUYUCAK	ERGÜN KARACAN	236	3656300	3656086
MANİSA	SARUHANLI / NURİYE (BURUNÖREN)	HASAN KARAPEHLİVAN	236	3775045	3775003
ANTALYA	AKSEKİ / GÜÇLÜKÖY	ALİ AKBAŞ	242	6858165	6858173
ANTALYA	AKSEKİ / SÜLEYMANİYE	MUSTAFA UYGUN	242	6747155	6747154
ANTALYA	ELMALI / AKÇAY (AYVASIL-KAŞÇIFTLIĞI)	MEHMET TUFAN	242	6292019	6292142
ANTALYA	FİNİKE / SAHİLKENT (İNCİRAĞACI)	ÖMER ÇIRPAR	242	8551600-3795	8553796
ANTALYA	KEMER / GÖYNÜK	NECATİ TOPALOĞLU	242	8151300	8151300

ANTALYA	KORKUTELİ / BÜYÜKKÖY	MUSTAFA DINCAY	242	6461010-6461220	6461221
ANTALYA	KORKUTELİ / ÇOMAKLI (FIĞILA)	MUSTAFA AKMAN	242	6625001	6625381
ANTALYA	KORKUTELİ / YELTEN	HASAN YAĞCIOĞLU	242	6513003	6513004
ANTALYA	MANAVGAT / / SARILAR	MUSTAFA ERKAN ERSOY	242	7463160	
ANTALYA	MANAVGAT / KIZILOT	MUSTAFA KEÇER	242	7482302	7482303
ANTALYA	MANAVGAT / TAŞAĞIL	ŞAKİR ERGİN	242	7622029	7622028
ANTALYA	MERKEZ / DAĞBELİ (HAFIZBEL)	ALİ GÖKAY	242	4382009	4382031
ANTALYA	MERKEZ / KARAVELİLER	OSMAN UĞUR	242	4134346	4134344
ANTALYA	MERKEZ / KONYAALTI	MUHİTTİN BÖCEK	242	2590921-22	2590033
ANTALYA	MERKEZ / MURATPAŞA	SÜLEYMAN EVCİLMEN	242	3245429-3244002	2480805
ANTALYA	SERİK / ABDURRAHMANLAR	YUSUF GİZLİ	242	7323050-7323019	
ISPARTA	GELENDOST / BAĞILLI	BAYRAM ALBAYRAK	246	3854888	3854541
ISPARTA	SENİRKENT / ULUĞBEY	SABRİ SARKAYA	246	5198017	5198175
ISPARTA	YALVAÇ / BAĞKONAK (ÖRKENEZ)	MEVLÜT GÜRSAL	246	4477005	4477023
BURDUR	ÇAVDIR / KOZAĞACI	HASAN ERDEN	248	4574232	4574232
BURDUR	MERKEZ / KOZLUCA	ŞEVKET AKSÖZ	248	2744008	2744515
MUĞLA	BODRUM / GÜMÜŞLÜK	MEHMET ÜLKÜM	252	3944480	3943758
MUĞLA	BODRUM / YALIKAVAK	MUSTAFA SARUHAN	252	3854102	3854463
MUĞLA	FETHİYE / ÇİFTLİK	M.HALİL DOĞAN	252	6239185	6230894
MUĞLA	FETHİYE / GÖCEK	RECEP ÇATIR	252	6451030	6451452
MUĞLA	FETHİYE / ÖLÜDENİZ	KERAMETTİN YILMAZ	252	6166086	6166387
MUĞLA	FETHİYE / YEŞİLÜZÜMLÜ	ÖNDER GENÇ	252	6655003-6655508	6655007
MUĞLA	MARMARIS / ARMUTALANI	MUHAMMET ÜNLÜ	252	4170475	4170389
MUĞLA	MARMARIS / İÇMELER	YAVUZ ÇOKBERKİT	252	4553009	4553972
MUĞLA	MARMARIS / TURUNÇ	ALİ FUAT FİDAN	252	4767168	
MUĞLA	MERKEZ / KAFACA	MURAT GÖKALP	252	2277038	2277235
MUĞLA	MERKEZ / YERKESİK	MUSTAFA KARADAĞ	252	2322002	2322500
MUĞLA	MİLAS / ÖREN	KAZIM TURAN	252	5322647-48	5322647
MUĞLA	MİLAS / SELİMİYE	MEHMET GÜL	252	5422009	5422047
MUĞLA	ULA / AKYAKA	AHMET ÇALCA	252	2435111-2435212	2435999
MUĞLA	ULA / GÖKOVA	DURMUŞ ALİ SAZAKLI	252	2466006	2466610
MUĞLA	YATAĞAN / BOZARMUT	NAZİF UYSAL	252	5767040	5767675
MUĞLA	YATAĞAN / TURGUT(LEYNE)	MUAMMER BAHÇELİ	252	5734003	5734075
AYDIN	KARACASU / GEYRE	HÜSEYİN KUNAK	256	4488042-4488181	4488180
AYDIN	KOÇARLI / BIYIKLI	ABİDİN ASLAN	256	7761344	7761343
AYDIN	KOÇARLI / YENİKÖY	ERDAL ERASLAN	256	7745023	7745050
AYDIN	KUYUCAK / / KURTULUŞ	İSMET SOLAK	256	3891233	3891232
AYDIN	SÖKE / GÜLLÜBAHÇE	YILMAZ SALBAŞ	256	5471004-5471315	5471021
AYDIN	SÖKE / SARIKEMER	İBRAHİM İLHAN	256	5574345	5574460
AYDIN	SÖKE / SAVUCA	HALİL KARAÇILAK	256	5210121	5211728
DENİZLİ	AKKÖY / GÖLEMEZLİ	ALİ ÇAKIR	258	4634112	4634112
DENİZLİ	BEKİLLİ / KUTLUBEY	YALÇIN TOSUN	258	7954002	7954002
DENİZLİ	BOZKURT / İNCELER	SÜLEYMAN TEL	258	8417003	8417313
DENİZLİ	ÇAL / ORTAKÖY	HASAN ŞAKİR DURANOĞLU	258	7546697-6001	7546428
DENİZLİ	ÇAL / SELCEN	HÜDAİ KÖLGESİZ	258	7512051	7512789
DENİZLİ	ÇARDAK / BEYLERLİ	ARIF YALÇINKAYA	258	8537003	8537003
DENİZLİ	ÇİVRİL / ÇITAK	ÖMER BALYIMEZ	258	7224055	7224027
DENİZLİ	ÇİVRİL / EMİRHİSAR	LEVENT KOÇHAN	258	7118004	7118256
DENİZLİ	GÜNEY / EZİLER	MUSA YILMAZ	258	4591004	4591235
DENİZLİ	HONAZ / KARAÇAY	SEZGİN KARATEKE	258	8177003	8177202
DENİZLİ	HONAZ / KOCABAŞ	İSA CİN	258	8145042	8145210
DENİZLİ	KALE / GÖLBAŞI	MUSTAFA MÜFTÜOĞLU	258	6745217	6745217
DENİZLİ	MERKEZ / AŞAĞIŞAMLI	YAKUP AKBABA	258	3817052-53	3817054
DENİZLİ	MERKEZ / CANKURTARAN	NAZMİ GÜNDÜZ	258	2765083	2765177

DENİZLİ	MERKEZ / GÖZLER	ALİ AKKAYA	258	2842001	2842169
DENİZLİ	MERKEZ / HALLAÇLAR	ÖZCAN YILAN	258	3612481-82	3612481
DENİZLİ	MERKEZ / KARAHAYIT	İBRAHİM VURAL	258	2714325	2714327
DENİZLİ	SARAYKÖY / SİĞMA	NAİL ÇÖZER	258	4221037	4221316
DENİZLİ	TAVAS / ULUKENT / (ULUKÖY)	BEKİR PARILTI	258	6411115	6411118
KOCAELİ	KÖRFEZ / KIRAZLIYALI	CEVDET ŞAHİN	262	5283846-5283209	5287917
KOCAELİ	MERKEZ / UZUNÇİFTLİK	YAŞAR SÖNMEZ	262	3712130-3712110	3714574
KOCAELİ	MERKEZ / UZUNTARLA	ÖMER HAZER	262	3752970	3752972
BALIKESİR	BALYA / / ŞİFA / (İLİCA)	MUSTAFA TEPELİ	266	4965121	4965125
BALIKESİR	BİGADIÇ / İSKELEKÖY	HÜSEYİN AŞIK	266	6337001-6337002	6337684
BALIKESİR	BURHANIYE / PELİTKÖY (ZEYTİNPINAR)	HÜSEYİN KAYACIK	266	4231277	4231279
BALIKESİR	EDREMIT / AKÇAY	CAHİT INCEOĞLU	266	3851300-3851400 3851500	3856070
BALIKESİR	EDREMIT / ALTINOLUK	İSMAIL AYNUR	266	3961167-3961424	3961554
BALIKESİR	EDREMIT / GÜRE	KAMİL SAKA	266	3873002	3873003
BALIKESİR	EDREMIT / ZEYTİNLİ	ŞADAN AYTAÇ	266	3771222	3771332
BALIKESİR	ERDEK / OCAKLAR	HÜSEYİN DURAK	266		
BALIKESİR	GÖMEÇ / KARAĞAÇ	ŞENOL HALKALI	266	3677012	3677256
AFYONKARAHİSAR	BOLVADİN / B.KARABAĞ	FARUK AKYOL	272	6218180	6218001
AFYONKARAHİSAR	BOLVADİN / KEMERKAYA	ERTUĞRUL YILMAZ	272	6232001	6232299
AFYONKARAHİSAR	DİNAR / KADILAR	KASIM ÖZKAN	272	3661012	
AFYONKARAHİSAR	DİNAR / KINIK	AHMET ERDAL	272	3761011-1014	3761013
AFYONKARAHİSAR	İHSANIYE / GAZLIGÖLAKÖREN	İDRİS KAYA	272	2747082	2747263
AFYONKARAHİSAR	İHSANIYE / KARACA AHMET	ORHAN KABAYEL	272	2754174	2754003
AFYONKARAHİSAR	İHSANIYE / YAYLABAĞI	AHMET KESGİN	272	2822777	2822772
AFYONKARAHİSAR	MERKEZ / IŞIKLAR	ALPER KİREZ	272	2483014	2484041
AFYONKARAHİSAR	SANDIKLI / BAŞAĞAÇ	NECATİ KAZANPINAR	272	5222270	5222270
AFYONKARAHİSAR	SANDIKLI / SORKUN	İHSAN VURKAN	272	5282201 (5 HAT)	5282205
AFYONKARAHİSAR	SULTANDAĞI / DEREÇİNE	İRFAN GÖKTÜRK	272	6964004-4395-4396	6964004
AFYONKARAHİSAR	SULTANDAĞI / KIRCA	YILMAZ ALBAYRAK	272	6561360	6562077
AFYONKARAHİSAR	SULTANDAĞI / YEŞİLÇİFTLİK	ZEKERİYA ÖLMEZ	272	6561603	6561363
AFYONKARAHİSAR	ŞUHUT / EFE	HASAN ÇETINKAYA	272	7684595	7684595
KÜTAHYA	EMET / EĞRİGÖZ	MEHMET ALKAN	274	4777185	4777186
UŞAK	SIVASLI / AĞAÇBEYLİ (KUREYŞ)	ŞADAN AKÇAY	276	6287004	6287302
UŞAK	SIVASLI / TATAR	AHMET KARATAŞ	276	6485003	6485498
UŞAK	ULUBEY / HASKÖY	AYNUR YURTSEVER	276	7565219	7565219
UŞAK	ULUBEY / KIŞLA	VELİ ACAR	276	7866399	7866398
TEKİRDAĞ	HAYRABOLU / ŞALGAMLI	ERGÜL OĞUZ	282	3376476	3376001
TEKİRDAĞ	MALKARA / BALABANCIK	HÜSEYİN AKGÜLLER	282	4478122	4478152
TEKİRDAĞ	MERKEZ / KUMBAĞ	SAMİ EREN	282	2834006	2836004
EDİRNE	İPSALA / İBRIKTEPE	GALİP GÖREN	284	6468004	6468004
EDİRNE	KEŞAN / ÇAMLICA	HALİL BÜYÜKYATIKÇI	284	7433050	7433002
EDİRNE	UZUNKÖPRÜ / YENİKÖY	YÜKSEL EMRE	284	5343001	5343219
ÇANAKKALE	AYVACIK / GÜLPINAR	ÜNAL KARAGÖZ	286	7428327	7428005
ÇANAKKALE	EZİNE / MAHMUDİYE	HÜSEYİN DEMİREL	286	6287775	6287624
ÇANAKKALE	LAPSEKİ / ÇARDAK	MUSTAFA DANIŞ TANRIÖVER	286	5325090	5325170
ÇANAKKALE	LAPSEKİ / UMURBEY (BERGAZ)	AHMET VEDAT ÖZKAN	286	5427009	5427044
ÇANAKKALE	MERKEZ / İNTEPE	ALAATTİN ÖZKURNAZ	286	2233557	2233488
ÇANAKKALE	MERKEZ / KUMKALE	SÜLEYMAN ERTE	286	2880046	2880171
ÇANAKKALE	YENİCE / HAMDİBEY (KOYUNELİ)	METİN SEVER	286	4890782	4890626
KIRKLARELİ	BABAESKİ / ALPULLU	AHMET DURGÜN	288	5231021	5232816
KIRKLARELİ	BABAESKİ / BÜYÜKMANDIRA	MEHMET ŞÜKRÜ ÇÖLGEÇEN	288	5334015-4515	5334046
KIRKLARELİ	BABAESKİ / KARAHALİL	REMZİ KARAYEL	288	5437001	5437483
KIRKLARELİ	BABAESKİ / SİNANLI	İLHAN ERİŞ	288	5222026-2101	
KIRKLARELİ	DEMİRKÖY / İĞNEADA	TAHİR IŞIK	288	6922180-81	6922183

KIRKLARELİ	LÜLEBURGAZ / AHMETBEY	RECEP AYAZ	288	4231001-4231141	4231187
KIRKLARELİ	MERKEZ / KAVAKLI	İNCİ TUNÇ	288	2461002	2461007
KIRKLARELİ	PINARHİSAR / KAYNARCA (YENİ)	SEYİT UÇAN	288	6457152	6457152
KIRKLARELİ	VİZE / KIYIKÖY	İSMAİL GÖK	288	3886003	3886007
ANKARA	BEYPAZARI / URUŞ	MUHAMMET REŞAT BÜYÜKGEDİK	312	7733102	77333197
ANKARA	ELMADAĞ / HASANOĞLAN	AHMET POYRAZ	312	8661006	8662011
ANKARA	GÜDÜL / YEŞİLÖZ(KEŞANÖZ-ÖRENKAŞI)	HASAN ÇOBAN	312	7244013-7244090	7244154
ANKARA	HAYMANA / BALÇIKHİSAR	HACI ÖZKAN	312	6632266-6632200 6632235	6632200
ANKARA	HAYMANA / BUMSUZ	NEVZAT DOĞAN	312	6643209	6643210
KIRIKKALE	BALIŞEYH / KOÇUBABA	İLHAMİ TUNCER	318	7838067	7838072
KIRIKKALE	DELİCE / BÜYÜKAVŞAR	MAHMUT AYAZGÜN	318	6583002	6583123
KIRIKKALE	KESKİN / KÖPRÜKÖY	OĞUZHAN KÖPRÜLÜ	318	5758186	5758187
ADANA	CEYHAN / DORUK	YAŞAR ŞENAL	322	6452010-2020	
ADANA	CEYHAN / KURTKULAĞI	TALAT DAYAN	322	6427040	6427040
ADANA	YÜREĞİR / SULUCA	LATİF ULUÇ	322	3943257	3943331
MERSİN	MERKEZ / ADANALIOĞLU	M.KASIM CANBOLAT	324	4522158/59	4522414
MERSİN	MERKEZ / AKDENİZ	KENAN YÜCESOY	324	3363759	3364016
MERSİN	MERKEZ / BAHÇELİ	HALİL ÜNAL	324	4563382	4563741
MERSİN	MERKEZ / DİKİLİTAŞ	ŞENOL TEMEL	324	4532317-18-19	4532317
MERSİN	MERKEZ / KAZANLI	KENAN YILDIRIM	324	4512053	4512239
MERSİN	MERKEZ / MEZİTLİ	ÖNDER HAKAN DEMİRSOY	324	3583638	3570042
MERSİN	MERKEZ / YENİŞEHİR	İBRAHİM GENÇ	324	3274663	3276377
MERSİN	SİLİFKE / TAŞUCU	ALİ ŞAHİN	324	7414169	7414255
MERSİN	TARSUS / ÇATALKUYU (YEŞİLTEPE)	ERDEN ZAMAN	324	6487271-72	6487362
MERSİN	TARSUS / YENİCE	VELİ SERİN	324	6513005	6512080
HATAY	İSKENDERUN / ARSUZ	FUAT SÜME	326	6433334	6432072
HATAY	İSKENDERUN / GÖZCÜLER	NECMETTİN GÜLER	326	6612081	6612173
HATAY	İSKENDERUN / KARAYILAN	ERDAL KAYIŞ	326	6542632	6542545
HATAY	İSKENDERUN / MADENLİ	ASAF GÜVEN	326	6582155	6582310
HATAY	İSKENDERUN / NARDÜZÜ	AHMET ŞANLI	326	6415267	6415269
HATAY	İSKENDERUN / ÜÇGÜLLÜK	BEDİ PALTA	326	6511003	6511003
HATAY	MERKEZ / DURSUNLU	SELAHATTİN ALTINÖZ	326	2381125	
HATAY	MERKEZ / EKİNCİ	NAİF TUNCER	326	2638650	2638650
HATAY	MERKEZ / HARBİYE	HİKMET KARAALİ	326	2314620	2314620
HATAY	MERKEZ / KUZEYTEPE	ZİHNİ ATEŞ	326	2414535	2157436
HATAY	MERKEZ / MAŞUKLU	TACETTİN ALPASLAN	326	2211921	
HATAY	MERKEZ / ODABAŞI	SÜLEYMAN OCAK	326	2210715	2210715
HATAY	MERKEZ / SERİNYOL	SABAHATTİN İNAL	326	2332115	2332411
HATAY	MERKEZ / SUBAŞI	SELAHATTİN ATAĞAN	326	2832287-2324	2032324
HATAY	MERKEZ / TOYGARLI	SELAHATTİN KARA	326	2727275-2727510	2727276
HATAY	MERKEZ / YEŞİLPINAR	MALİK KILIÇ	326	2763422	2764459
HATAY	SAMANDAĞ / AKNEHİR	M. ALİ GÜLÜM	326	5450003	
HATAY	SAMANDAĞ / KOYUNOĞLU	CELAL GÜZEL	326	5644035	5644493
HATAY	SAMANDAĞ / KUŞALANI	SÜLEYMAN RAY	326	5362394-95	
HATAY	SAMANDAĞ / MIZRAKLI	NAİM CAMUZ	326	5442888	
HATAY	SAMANDAĞ / SUTAŞI	AYHAN SAĞALTICI	326	5368684-1775	5361882
HATAY	SAMANDAĞ / TOMRUKSUYU	İBRAHİM DİNLER	326	5849010	
OSMANİYE	DÜZİÇİ / ELLEK	İBRAHİM COŞKUN	328	8827468	8827418
OSMANİYE	DÜZİÇİ / YARBAŞI	ÖKKEŞ YÜCEL	328	8862590-91-92	8862591
OSMANİYE	MERKEZ / KIRMITLI	ALİ MURTAZA DOĞAN	328	8325556	8141821
KONYA	AKŞEHİR / ENGİLİ	FAHRETTİN ÖKSÜZ	332	8183024	
KONYA	AKŞEHİR / REİS	MEVLÜT İBİŞ	332	8234016	8234601
KONYA	CİHANBEYLİ / KUŞCA	ETHEM OLGUN	332	6877010	6877009
KONYA	CİHANBEYLİ / KÜTÜKUŞAĞI	SAMİ ARABACI	332	6295257	6925258

KONYA	ÇİHANBEYLİ / YENİCEOBA	FIRAT KIZILKAYA	332	6761500	6761500
KONYA	DOĞANHISAR / KOÇAŞ	DUR SUN ARTVİN	332	5591331-1056	
KONYA	EREĞLİ / ZENGEN	HÜSEYİN KAYA	332	7251011-1237	7261239
KONYA	HÜYÜK / MUTLU	HALİL AKGÜN	332	5431998	5431814
KONYA	ILGIN / ARGİTHAN	RECEP ALAŞAHİN	332	8892014	
KONYA	ILGIN / GÖKÇEYURT	EŞRAF KORKMAZ	332	8916135	8916135
KONYA	KULU / CELEP	NEBİ DELEN	332	6476754	6476917
KONYA	SEYDİŞEHİR / ORTAKARAÖREN	HASAN HÜSEYİN CANSEVER	332	5851127	5851106
KONYA	YUNAK / PİRİBEYLİ (Y.PİRİBEYLİ)	MEVLÜT ÇALINALTI	332	8567003	8567305
KARAMAN	ERMENEK / KAZANCI	OĞUZ TEKİN	338	7567160	7567016
KARAMAN	MERKEZ / KILBASAN	AHMET ERTUĞRUL	338	2324005	2324192
KARAMAN	MERKEZ / TAŞKALE (KIZILLAR)	HAYRETTİN ÖMER GÜNEŞ	338	2354003	2354003
KARAMAN	MERKEZ / YOLLARBAŞI	HASAN HÜSEYİN TÜRKER	338	2345111	2345050
GAZİANTEP	ARABAN / ELİF	CUMA ALTINBAŞ	342	6387303	6387304
GAZİANTEP	ŞAHİNBEY / CEVİZLİ	MUSTAFA ASLAN	342	4781020	4781068
KAHRAMANMARAŞ	AFŞİN / ARITAŞ	MUHTEMİT DAĞLI	344	5212002	5212124
KAHRAMANMARAŞ	Ç.CERİT / BOZLAR	ALİ TUTAY	344	3542223	3542223
KAHRAMANMARAŞ	ELBİSTAN / BAKIŞ	KAMBER YURDAKURBAN	344	4362354-55	4362356
KAHRAMANMARAŞ	ELBİSTAN / DEMİRCİLİK	ŞAHİN TEMUR	344	4371162	4371163
KAHRAMANMARAŞ	NURHAK / BARIŞ	ŞAH İSMAİL ELMA	344	4751027	4751027
SIVAS	GEMEREK / ÇEPNİ	HÜSEYİN ERDAL	346	6630002	
SIVAS	ZARA / ŞEREFİYE	RAGİP COŞKUN	346	8366161	8366162
KAYSERİ	AKKIŞLA / GÖMÜRGEN	SELAHATTİN BAYDAN	352	5955166-67	5955268
KAYSERİ	TOMARZA / EMİRÜŞAĞI	KADİR YILMAZ	352	6636059	6636059
YOZGAT	BOĞAZLIYAN / DEVECİPINAR	FARUK TÜRKMEN	354	6647002-6647031 6647072	
YOZGAT	BOĞAZLIYAN / UZUNLU	İLHAMİ ŞAŞMAZ	354	6748003	6748320
YOZGAT	ÇANDIR / BÜYÜKKIŞLA	HASAN CİDDİOĞLU	354	7162501-2	7162600
YOZGAT	ÇAYIRALAN / EVCİLER	AHMET DEMİREL	354	7533149	
YOZGAT	YENİFAKILI / BEKTAŞLI	TAHSİN ÖZKAN	354	6215003	6215145
TOKAT	ALMUS / CİHET	ALİ KURT	356	4791372	4214218
TOKAT	ALMUS / GÖLGELİ	SALİH AKYURT	356	4255200	
TOKAT	ALMUS / GÖRÜMLÜ	ERDOĞAN ÇOBAN	356	4311274	4311273
TOKAT	ALMUS / KINIK	MUSTAFA GÜR SOY	356	4331132-33	
TOKAT	NİKSAR / GÜRÇEŞME(YAPRAKLI)	NURETTİN ÜSTÜN	356	5325101-5325018	5325018
TOKAT	NİKSAR / ÖZALAN	DURMUŞ ÖZDEMİR	356	5411222	5411220
TOKAT	NİKSAR / YOLKONAK	NURETTİN DİNÇ	356	5337014	5337014
TOKAT	REŞADIYE / BÜŞÜRÜM	BEKİR SAMİ ŞEN	356	4831370	4831301
TOKAT	REŞADIYE / ÇEVRECİK	CENGİZ GÜL	356	4831203	4831369
TOKAT	REŞADIYE / SOĞUKPINAR	NAZMİ YÜCEL	356	4614868	
TOKAT	TURHAL / ULUTEPE	BEKİR ATILGAN	356	2881311	
TOKAT	ZİLE / YALINYAZI	HASAN KAPLAN	356	3355119	3355503
AMASYA	MERKEZ / DOĞANTEPE(ZARA)	BÜLENT ECEVİT KÜP	358	2735003	27351900
AMASYA	MERKEZ / YASSIÇAL(EBEMİ)	HÜSEYİN GAZELCİ	358	2416002	2416002
AMASYA	TAŞOVA / ALPASLAN (ZUDAY-YOLBAŞI)	SITKI KIYMET	358	3738866	3738866
AMASYA	TAŞOVA / GÖLBAYLI (BORABOY)	HAMZA DÖNER	358	3455001	3455039
SAMSUN	MERKEZ / ATAKENT	TEMEL ÇALIKOĞLU	362	4382033	4375360
ÇORUM	ALACA / ALACAHÖYÜK	HÜSEYİN SAYKAN	364	4227515-18	4227517
ÇORUM	SUNGURLU / KALEDERE	BAHRİ KARACA	364	3412011	3412013
ZONGULDAK	ÇAYCUMA / KARAPINAR	ERCAN KINAÇ	372	6283762	6223230
ZONGULDAK	ÇAYCUMA / NEBİOĞLU	ERTAN AYDOĞAN	372	6587122	6587039
ZONGULDAK	EREĞLİ / KANDİLLİ(ARMUTÇUK)	MEHMET K.İPEKÇİ	372	3272353	3271231
ZONGULDAK	GÖKÇEBEY / HACİMUSA	VEYSEL ÖZSARAÇ	372	5121371	5230291
ZONGULDAK	MERKEZ / BEYCUMA	HAYATI AÇIKGÖZ	372	2113585	2112526
ZONGULDAK	MERKEZ / SİVRİLER	SELİM GÖREN	372	2213010	2213066

ÇANKIRI	ILGAZ / YEŞİLDUMLUPINAR	.	376	4568001	4568002
BARTIN	MERKEZ / KOZCAĞIZ(AHMETLER)	MELİHA OKUTAY	378	2331007	2331296
AKSARAY	GÜLAĞAÇ / SARATLI	MUHARREM KAPLAN	382	4334291	4334292
AKSARAY	MERKEZ / AKÇAKENT	MEHMET HAN	382	2476062	4476066
NEVŞEHİR	GÜLŞEHİR / OVAÖREN	MUSTAFA KAPUCU	384	4245534	4245534
NEVŞEHİR	KOZAKLI / KANLICA	MEHMET KARACA	384	4845567	4845567
NEVŞEHİR	KOZAKLI / KARASENİR	HÜDAYİ ÖZDEMİR	384	4856067	4856262
NEVŞEHİR	MERKEZ / GÖREME	FEVZİ GÜNAL	384	2712001-2712020	2712124
NEVŞEHİR	ÜRGÜP / ORTAHISAR	YÜCEL YAZICI	384	3433004	3433004
KIRŞEHİR	BOZTEPE / KARACAÖREN (KARACAVIRAN)	MEHMET ÖZTÜRK	386	5142198	5142002
NİĞDE	ALTUNHISAR / ULUKIŞLA	HASAN ÖZDİN	388	6158003	6158004
NİĞDE	BOR / BAHÇELİ	FATİH KAYA	388	3322011	3322029
NİĞDE	MERKEZ / DİKİLİTAŞ(ENEHİL)	AHMET ŞENEL	388	2552202	2552202
NİĞDE	MERKEZ / YEŞİLGÖLCÜK(AKPINAR)	DEDE ER	388	2645011	2645489
NİĞDE	ULUKIŞLA / DARBOĞAZ	MUSTAFA KUZUM	388	5224062	5224348
DIYARBAKIR	BİSMİL / YUKARISALAT	FARUK İPEKYÜZ	412	4354009	
DIYARBAKIR	KULP / AĞAÇLI	YUSUF BAYRAM	412		
ŞANLIURFA	BİRECİK / AYRAN	SALİH KALENDER	414	6635002	
ADİYAMAN	BESNİ / / KÖSECELİ	AYDIN ÜNAL	416	3364133	
ADİYAMAN	BESNİ / ESKİKÖY	DURAN BAYHAN	416	3252004-3252003	3252003
ADİYAMAN	BESNİ / ŞAMBAYAT	ALAATTİN KILIÇ	416	3465002	3465181
ADİYAMAN	BESNİ / ÜÇGÖZ	AYDIN DOĞAN	416	3387155	
ADİYAMAN	GÖLBAŞI / BELÖREN(BELVEREN)	YUSUF ÇİÇEK	416	7912002	
MALATYA	DARENDE / AĞILBAŞI (ENGÜZEK)	SÜLEYMAN YILDIRIM	422	6255509	6255513
MALATYA	HEKİMİHAN / GÜZELYURT	ALİ SEYDİ MİLLİOĞULLARI	422	7234002-7234013	7234002
MALATYA	MERKEZ / DİLEK	MUZAFFER GÜVEN	422	3982002	3982106
ELAZIĞ	MADEN / GEZİN	FETHİ AYDIN	424	4514556	4514103
MUŞ	BULANIK / ERENTEPE	ALİ TOK	436	3226001	
MUŞ	MALAZGİRT / KONAKKURAN	TEVFIK BÜLBÜL	436	5236200	
ERZİNCAN	MERKEZ / GEÇİT	DÜZGÜN BİLGİN	446	2264672	2122994
ERZİNCAN	MERKEZ / MOLLAKÖY	YÜKSEL TURAN	446	2451166-67	2451167
ERZİNCAN	MERKEZ / ULALAR	ERCAN KOÇER	446	2280878	2280879-2280876
ERZİNCAN	MERKEZ / YOĞURTLU	RIZA KAZAN	446	2314400-2314595	
ERZİNCAN	ÜZÜMLÜ / ALTINBAŞAK	ERCAN BEKTAŞ	446	4134112	4134261
ORDU	AKKUŞ / AKPINAR (KUZKÖY)	FIKRI ÇAMOĞLU	452	6124001	6124042
ORDU	FATSA / ILICA / (ŞİFA)	AHMET ALTUNTAŞ	452	4435002	4435023
ORDU	GÜRGENTEPE / İŞİKTEPE (NARŞ)	İHSAN KILIÇ	452	8255004	8255192
ORDU	İKİZCE / ŞENBOLLUK	ŞENOL ARSLAN	452	3743002	3743004
ORDU	İKİZCE / YOĞUNOLUK	ENVER SEKMEN	452	3734026	3734002
GİRESUN	ESPIYE / / SOĞUKPINAR	İBRAHİM AKGÜN	454	6192365	
GÜMÜŞHANE	MERKEZ / TEKKE	RAHMİ ERTÜRK	456	2422217	2422217
TRABZON	AKÇAABAT / AKÇAKALE	ALİ TÜREN ÖZTÜRK	462	2422425-26-27	2422477
TRABZON	AKÇAABAT / DARICA	MEHMET KOCABAŞ	462	2682541--42	2682378
TRABZON	ÇAYKARA / KARAÇAM (YUKARIOĞENE)	DURSUN ALİ SEVİNÇ	462	6384076	6384002
TRABZON	DÜZKÖY / ÇAYIRBAĞI (KADAHOŞ)	ABDİN ÇELİK	462	8143019	8143616
TRABZON	MERKEZ / AKOLUK	ATILLA ÇAVDAR	462	2725478	2725478
TRABZON	OF / CUMAPAZARI	AHMET SARAL	462	7914034	7914117
TRABZON	TONYA / İSKENDERLİ	FARUK AYDIN	462	8842002	8842102
ARTVİN	HOPA / KEMALPAŞA	YALÇIN EMİRALIOĞLU	466	3612297	3613521
ARDAHAN	HANAK / ORTAKENT (BÜYÜKNAKALE)	NECAT TURAN	478	6215004	6215004
MARDİN	NUSAYBİN / DURUCA	MEHMET ER	482	4261126	
ŞIRNAK	MERKEZ / KUMÇATI	NİMET DEMİR	486	2367010	
AYDIN	SÖKE-ATBURGAZI	AHMET MUSLU	256	5278189	5278440
AKSARAY	MERKEZ / ACIPINAR	BEKTAŞ ZENGİN	382	2274163	

KÜTAHYA	TAVŞANLI / ALİKÖY	MUSTAFA AYTEKİN	274	6216255	
MALATYA	AKÇADAĞ / ÖREN	AZİZ BAKIR	422	4375011	4375033
MALATYA	YAZIHAN / FETHİYE	HABİP YÜCEL	422	7532256	
NİĞDE	ÇİFTLİK / DUVARLI	MUHAMMER ÖZTÜRK	388	4226005	4226004
NEVŞEHİR	AVANOS / SARILAR	HABİP YILMAZ	384	5462002	5462080
İSTANBUL	TUZLA / ORHANLI	CEMİL EKŞİ	216	3944142	3944148
İZMİR	ÖDEMiŞ / KONA KLİ	MUSTAFA KANTAR	232		

6.6.2.- KAPANAN YEREL YÖNETİMLER

KALDIRILAN İLK KADEME BELEDİYELER, KURULAN YENİ İLÇELER

İLLER	KALDIRILAN İLK KADEME BELEDİYELER	KURULAN İLÇELER
ADANA		
	7. Sofulu	
	8. Buruk	
	9. Kürkçüler	
	10. Baklalı	
	11. İncirlik	
	12. Suluca	SARIÇAM
	2. Salbaş	ÇUKUROVA
ANKARA		
	5. Altınova	
	6. Sarayköy	
	7. Sirkeli	
	8. Pursaklar	PURSAKLAR
ANTALYA		
	5. Aksu	
	6. Pınarlı	
	7. Yurtpınar	
	8. Çalkaya	AKSU (Çalkaya) (Ad değişikliği)
	5. Düzlerçamı	
	6. Yeşilbayır	
	7. Çıglık	
	8. Döşemealtı	DÖŞEMEALTI
	3. Varsak	
	4. Kepez	KEPEZ
	4. Beldibi	
	5. Doyran	
	6. Konyaaltı	KONYALTI
	2. Muratpaşa	MURATPAŞA
DİYARBAKIR		
	2. Bağlar	BAĞLAR
	2. Kayapınar	KAYAPINAR
	4. Bağıvar	
	5. Çarıklı	
	6. Sur	SUR

	4. Yenişehir	YENİŞEHİR
ERZURUM		
	2. Kazımkarabekir	
	5. Palandöken (İlk kd değil)	PALANDÖKEN
	3. Dadaşköy	
	4. Duumlu	
	6. Yakutiye	YAKUTIYE
ESKİŞEHİR		
	2. Odunpazarı	ODUNPAZARI
	4. Çukurhisar	
	5. Muttalip	
	6. Tepebaşı	TEPEBAŞI
İSTANBUL		
	8. Boğazköy	
	9. Bolluca	
	10. Durusu	
	11. Hadımköy	
	12. Haraççı	
	13. Taşoluk	
	14. Arnavutköy	ARNAVUTKÖY
	... Mahalleler bağlandı	ATAŞEHİR
	2. Bahçeşehir	BAŞAKŞEHİR
	4. Gürpınar	
	5. Yakuplu	
	6. Beylikdüzü	BEYLİKDÜZÜ
	5. Alemdağ	
	6. Ömerli	
	7. Taşdelen	
	8. Çekmeköy	ÇEKMEKÖY
	3. Kıraç	
	4. Esenyurt	ESENYURT
	4. Samandıra	
	5. Sarıgazi	
	6. Yenidoğan	SANCAKTEPE
	... Mahalleler bağlandı	SULTANGAZI
İZMİR		
	... Mahalleler bağlandı	BAYRAKLI
	... Mahalleler bağlandı	KARABAĞLAR
KOCAELİ		
	6. Yeniköy	
	7. Bahçecik	
	8. Yuvacık	
	9. Kullar	
	10. Karşıyaka	BAŞISKELE (Karşıyaka)
	3. Şekerpınar	

	4. Çayırova	ÇAYIROVA
	2. Darıca	DARICA
	3. Tavşanlı	
	4. Dilovası	DİLOVASI
	6. Kuruçeşme	
	7. Bekirpaşa	
	8. Alikahya	
	9. Akmeşe	
	10. Saraybahçe	İZMİT (Saraybahçe)
	11. Uzunçiftlik	
	12. Uzuntarla	
	13. Eşme	
	14. Acısu	
	15. Maşukiye	
	16. Büyükderbent	
	17. Arslanbey	
	18. Sarımeşe	
	19. Suadiye	
	20. Köseköy	KARTEPE (Köseköy)
MERSİN		
	12. Adanalıoğlu	
	13. Arpaçsakarlar	
	14. Bahçeli	
	15. Dikilitaş	
	16. Karacailyas	
	17. Kazanlı	
	18. Yalınayak	
	19. Yenitaşkent	
	20. Bağcılar	
	21. Huzurkent	
	22. Akdeniz	AKDENİZ
	5. Davultepe	
	6. Tece	
	7. Kuyuluk	
	8. Mezitli	MEZİTLİ
	3. Dorukkent	
	4. Toroslar	TOROSLAR
	3. Çiftlikköy	
	4. Yenişehir	YENİŞEHİR
SAKARYA		
	3. Güneşler	
	4. Adapazarı	ADAPAZARI
	4. Nehirkent	
	5. Hanlı	
	6. Arifiye	ARİFİYE
	4. Bekirpaşa	
	5. Çaybaşıyeniköy	
	6. Erenler	ERENLER
	4. Kazımpaşa	
	5. Yazlık	

	6. Serdivan	SERDİVAN
SAMSUN		
	7. Atakent	
	8. Kurupelit	
	9. Altinkum	
	10. Çatalçam	
	11. Taflan	
	12. Atakum	ATAKUM
	2. Canik	CANİK
	4. Gazi	
	5. Yeşilkent	
	6. İlkadım	İLKADIM
TOPLAM	İlçe olan ALT Belediye Sayısı: 34	Kurulan İLÇE sayısı: 43

**KAPANAN YEREL YÖNETİMLER
(NÜFUSU 2000'DEN AZ OLAN BELDELER)**

1	ADANA	ALADAĞ	AKÖREN
2	ADANA	CEYHAN	BİRKENT
3	ADANA	CEYHAN	HAMDİLLİ
4	ADANA	CEYHAN	KURTKULAĞI
5	ADANA	CEYHAN	SAĞKAYA
6	ADANA	KOZAN	GAZİ
7	ADANA	KOZAN	HACİBEYLİ
8	ADANA	TUFANBEYLİ	BOZGÜNEY
9	ADANA	YUMURTALIK	KALDIRIM
10	ADANA	YUMURTALIK	YEŞİLKÖY
11	ADANA	YUMURTALIK	ZEYTİNBELİ
12	ADANA	YÜREĞİR	ÇELEMLİ
13	ADİYAMAN	BESNİ	KÖSECELİ
14	ADİYAMAN	BESNİ	SUGÖZÜ
15	ADİYAMAN	MERKEZ	YAYLAKONAK
16	AFYON	BAŞMAKÇI	YAKA
17	AFYON	BOLVADİN	BÜYÜKKARABAĞ
18	AFYON	BOLVADİN	ÖZBURUN
19	AFYON	ÇAY	AKKONAK
20	AFYON	ÇAY	DERESİNEK
21	AFYON	ÇAY	EBER
22	AFYON	ÇAY	KARAMIK
23	AFYON	ÇAY	KOÇBEYLİ
24	AFYON	DAZKIRI	YÜREĞİL
25	AFYON	DİNAR	ÇİÇEKTEPE
26	AFYON	DİNAR	DOĞANLI
27	AFYON	DİNAR	KADILAR
28	AFYON	DİNAR	KINIK
29	AFYON	DİNAR	ULUKÖY
30	AFYON	DİNAR	YIPRAK
31	AFYON	EMİRDAĞ	A.PİRİBEYLİ
32	AFYON	EMİRDAĞ	ADAYAZI
33	AFYON	EMİRDAĞ	BADEMLİ
34	AFYON	İHSANİYE	AYAZINI
35	AFYON	İHSANİYE	GAZLIGÖLAKÖREN
36	AFYON	SANDIKLI	BALLIK
37	AFYON	SANDIKLI	BAŞAĞAÇ
38	AFYON	SANDIKLI	KARADİREK
39	AFYON	SANDIKLI	KIZIK
40	AFYON	SANDIKLI	KUSURA
41	AFYON	SANDIKLI	MENTEŞ
42	AFYON	SANDIKLI	ÖRENKAYA
43	AFYON	SANDIKLI	SORKUN
44	AFYON	SANDIKLI	YAVAŞLAR
45	AFYONKARAHİSAR	SİNANPAŞA	GÜNEY
46	AFYONKARAHİSAR	SİNANPAŞA	KÜÇÜKHÜYÜK

47	AFYONKARAHİSAR	SİNANPAŞA	NUH
48	AFYONKARAHİSAR	SİNANPAŞA	SAVRAN
49	AFYONKARAHİSAR	SİNANPAŞA	TOKUŞLAR
50	AFYONKARAHİSAR	SULTANDAĞI	KARAPINAR
51	AFYONKARAHİSAR	SULTANDAĞI	KIRCA
52	AFYONKARAHİSAR	SULTANDAĞI	ÜÇKUYU
53	AFYONKARAHİSAR	ŞUHUT	ATLIHİSAR
54	AFYONKARAHİSAR	ŞUHUT	EFE
55	AFYONKARAHİSAR	ŞUHUT	KARACAÖREN
56	AFYONKARAHİSAR	ŞUHUT	KAYABELEN
57	AĞRI	ELEŞKİRT	YAYLADÜZÜ
58	AKSARAY	AĞAÇÖREN	CAMİLİ
59	AKSARAY	GÜLAĞAÇ	BEKARLAR
60	AKSARAY	GÜLAĞAÇ	SARATLI
61	AKSARAY	GÜLAĞAÇ	SOFULAR
62	AKSARAY	GÜZELYURT	ILISU
63	AKSARAY	MERKEZ	ACIPINAR
64	AKSARAY	MERKEZ	AKÇAKENT
65	AKSARAY	MERKEZ	ARMUTLU
66	AKSARAY	MERKEZ	DOĞANTARLA
67	AKSARAY	MERKEZ	SARAYHAN
68	AKSARAY	MERKEZ	SEVİNÇLİ
69	AKSARAY	MERKEZ	ULUKIŞLA
70	AKSARAY	MERKEZ	YUVA
71	AKSARAY	ORTAKÖY	BOZKIR
72	AKSARAY	ORTAKÖY	ÇİFTEVİ
73	AKSARAY	ORTAKÖY	DEVEDAMI
74	AKSARAY	ORTAKÖY	OZANCIK
75	AKSARAY	SARIYAHŞI	BOĞAZKÖY
76	AMASYA	GÖYNÜCEK	DAMLAÇİMEN
77	AMASYA	GÖYNÜCEK	GEDIKSARAY
78	AMASYA	GÜMÜŞHACIKÖY	GÜMÜŞ
79	AMASYA	MERKEZ	AYDINCA
80	AMASYA	MERKEZ	DOĞANTEPE
81	AMASYA	MERKEZ	UYGUR
82	AMASYA	MERKEZ	YASSIÇAL
83	AMASYA	MERZİFON	KAYADÜZÜ
84	AMASYA	SULUOVA	ERASLAN
85	AMASYA	TAŞOVA	AKINOĞLU
86	AMASYA	TAŞOVA	ALPASLAN
87	AMASYA	TAŞOVA	BALLIDERE
88	AMASYA	TAŞOVA	BELEVİ
89	AMASYA	TAŞOVA	BORABOY
90	AMASYA	TAŞOVA	ÇAYDİBİ
91	AMASYA	TAŞOVA	DESTEK
92	AMASYA	TAŞOVA	ESENÇAY
93	AMASYA	TAŞOVA	ÖZBARAKLI
94	AMASYA	TAŞOVA	ULUKÖY
95	ANKARA	AYAŞ	OLTAN

96	ANKARA	BEYPAZARI	KIRBASI
97	ANKARA	BEYPAZARI	URUŞ
98	ANKARA	ÇAMLIDERE	PEÇENEK
99	ANKARA	GUDUL	ÇAĞA
100	ANKARA	GUDUL	SORGUN
101	ANKARA	GÜDÜL	YEŞİLÖZ
102	ANKARA	HAYMANA	BUMSUZ
103	ANKARA	HAYMANA	ÇALIŞ
104	ANKARA	HAYMANA	YURTBEYLİ
105	ANKARA	KIZILCAHAMAM	ÇELTİKÇİ
106	ANKARA	NALLIHAN	SARIYAR
107	ANKARA	ŞEREFİKOÇHİSAR	ÇALÖREN
108	ANKARA	ŞEREFİKOÇHİSAR	DEVEKOVAN
109	ANKARA	ŞEREFİKOÇHİSAR	GÜLHÜYÜK
110	ANKARA	ŞEREFİKOÇHİSAR	KACARLI
111	ANTALYA	AKSEKİ	BADEMLİ
112	ANTALYA	AKSEKİ	CEVİZLİ
113	ANTALYA	AKSEKİ	GÜÇLÜKÖY
114	ANTALYA	AKSEKİ	KUYUCAK
115	ANTALYA	AKSEKİ	SÜLEYMANIYE
116	ANTALYA	AKSEKİ	YARPUZ
117	ANTALYA	ALANYA	EMİŞBELENİ
118	ANTALYA	ALANYA	GÜZELBAĞ
119	ANTALYA	ELMALI	AKÇAY
120	ANTALYA	GÜNDOĞMUŞ	KÖPRÜLÜ
121	ANTALYA	GÜNDOĞMUŞ	ORTAKÖY
122	ANTALYA	GÜNDOĞMUŞ	SENİR
123	ANTALYA	İBRADI	ORMANA
124	ANTALYA	KAŞ	GÖMBE
125	ANTALYA	KORKUTELİ	BOZOVA
126	ANTALYA	KORKUTELİ	BÜYÜKKÖY
127	ANTALYA	KORKUTELİ	ÇOMAKLI
128	ANTALYA	KORKUTELİ	YEŞİLYAYLA
129	ANTALYA	MERKEZ	BADEMAĞACI
130	ANTALYA	MERKEZ	DAĞBELİ
131	ANTALYA	MERKEZ	EKŞİLİ
132	ANTALYA	MERKEZ	KARAVELİLER
133	ANTALYA	SERİK	ABDURRAHMANLAR
134	ANTALYA	SERİK	BELKIS
135	ARDAHAN	ÇILDIR	AŞIKŞENLİK
136	ARDAHAN	HANAK	ORTAKENT
137	ARTVİN	MURGUL	DAMAR
138	ARTVİN	ŞAVŞAT	MEYDANCIK
139	ARTVİN	YUSUFELİ	KILIÇKAYA
140	AYDIN	GERMENCİK	MURSALLI
141	AYDIN	KARACASU	ATAEYMİR
142	AYDIN	KARACASU	GEYRE
143	AYDIN	KARACASU	YENİCE
144	AYDIN	KOÇARLI	BIYIKLI

145	AYDIN	KOÇARLI	YENİKÖY
146	AYDIN	KUYUCAK	BAŞARAN
147	AYDIN	KUYUCAK	KURTULUŞ
148	AYDIN	NAZİLLİ	ARSLANLI
149	AYDIN	NAZİLLİ	PİRLİBEY
150	AYDIN	SULTANHİSAR	SALAVATLI
151	BALIKESİR	BALYA	İLİCA
152	BALIKESİR	GÖMEÇ	KARAĞAÇ
153	BALIKESİR	MANYAS	KIZIKSA
154	BALIKESİR	SINDIRGI	GÖLCÜK
155	BALIKESİR	SINDIRGI	YAYLABAYIR
156	BATMAN	GERCÜŞ	HİSAR
157	BATMAN	SASON	YÜCEBAĞ
158	BAYBURT	DEMİRÖZÜ	BEŞPINAR
159	BAYBURT	MERKEZ	AKSAR
160	BAYBURT	MERKEZ	ARPALI
161	BAYBURT	MERKEZ	ÇAYIRYOLU
162	BAYBURT	MERKEZ	KONURSU
163	BİLECİK	BOZÜYÜK	ÇİHANGAZİ
164	BİLECİK	İNİSAR	TARPAK
165	BİLECİK	SÖĞÜT	KÜRE
166	BİNGÖL	GENÇ	ÇAYTEPE
167	BİTLİS	HİZAN	KOLLUDERE
168	BOLU	MENGEN	PAZARKÖY
169	BOLU	MUDURNU	TAŞKESTİ
170	BURDUR	AĞLASUN	ÇANAKLI
171	BURDUR	AĞLASUN	YEŞİLBAŞKÖY
172	BURDUR	BUCAK	ÇAMLİK
173	BURDUR	BUCAK	GÜNDOĞDU
174	BURDUR	BUCAK	KIZILKAYA
175	BURDUR	BUCAK	ÜRKÜTLÜ
176	BURDUR	ÇAVDIR	BAYIR
177	BURDUR	ÇAVDIR	KOZAĞACI
178	BURDUR	GÖLHİSAR	İBECİK
179	BURDUR	GÖLHİSAR	İKİZÖREN
180	BURDUR	MERKEZ	BÜĞDÜZ
181	BURDUR	MERKEZ	KOZLUCA
182	BURDUR	TEFENNİ	BEYKÖY
183	BURDUR	TEFENNİ	HASANPAŞA
184	BURDUR	YEŞİLOVA	SALDA
185	BURSA	BUYUKORHAN	KINIK
186	BURSA	MUSTAFAKEMALPAŞA	OVAAZATLI
187	BURSA	ORHANGAZİ	NARLICA
188	BURSA	ORHANGAZİ	SÖLÖZ
189	BURSA	ORHANGAZİ	YENİSÖLÖZ
190	ÇANAKKALE	AYVACIK	GÜLPINAR
191	ÇANAKKALE	BİGA	BALIKLIÇEŞME
192	ÇANAKKALE	BİGA	KOZÇEŞME
193	ÇANAKKALE	BİGA	YENİÇİFTLİK

194	ÇANAKKALE	GELİBOLU	KAVAKKÖY
195	ÇANAKKALE	MERKEZ	KUMKALE
196	ÇANAKKALE	YENİCE	AKÇAKOYUN
197	ÇANAKKALE	YENİCE	PAZARKÖY
198	ÇANKIRI	ATKARACALAR	ÇARDAKLI
199	ÇANKIRI	ÇERKEŞ	SAÇAK
200	ÇANKIRI	ILGAZ	YEŞİLDUMLUPINAR
201	ÇANKIRI	KURŞUNLU	ÇAVUNDUR
202	ÇANKIRI	KURŞUNLU	DUMANLI
203	ÇANKIRI	KURŞUNLU	HACIMUSLU
204	ÇANKIRI	KURŞUNLU	SİVRİCEK
205	ÇANKIRI	KURŞUNLU	TAŞKARACALAR
206	ÇANKIRI	MERKEZ	UNUR
207	ÇANKIRI	ORTA	DODURGA
208	ÇANKIRI	ORTA	ELMALI
209	ÇANKIRI	ORTA	KALFAT
210	ÇANKIRI	ORTA	ÖZLÜ
211	ÇANKIRI	ORTA	YAYLAKENT
212	ÇANKIRI	ŞABANÖZÜ	GÜMERDİĞİN
213	ÇANKIRI	ŞABANÖZÜ	GÜRPINAR
214	ÇANKIRI	YAPRAKLI	İKİZÖREN
215	ÇANKIRI	YAPRAKLI	YUKARIOZ
216	ÇANKIRI	YAPRAKLI	YÜKLÜ
217	ÇORUM	ALACA	ALACAHÖYÜK
218	ÇORUM	ALACA	BÜYÜKHIRKA
219	ÇORUM	ALACA	ÇOPRAŞIK
220	ÇORUM	BAYAT	ESKİALİBEY
221	ÇORUM	BAYAT	KUNDUZLU
222	ÇORUM	BOĞAZKALE	EVCI
223	ÇORUM	BOĞAZKALE	EVREN
224	ÇORUM	DODURGA	ALPAGUT
225	ÇORUM	KARGI	HACIHAMZA
226	ÇORUM	LAÇİN	ÇAMLICA
227	ÇORUM	LAÇİN	NARLI
228	ÇORUM	MECİTÖZÜ	ELVANÇELEBİ
229	ÇORUM	MERKEZ	DÜVENÇİ
230	ÇORUM	MERKEZ	KONAKLI
231	ÇORUM	MERKEZ	ŞEYDİM
232	ÇORUM	OSMANCIK	BAŞPINAR
233	ÇORUM	SUNGURLU	DEMİRŞEYH
234	ÇORUM	SUNGURLU	KALEDERE
235	ÇORUM	SUNGURLU	KAVŞUT
236	ÇORUM	SUNGURLU	TUĞLU
237	ÇORUM	SUNGURLU	YÖRÜKLÜ
238	DENİZLİ	ACIPAYAM	DARIVEREN
239	DENİZLİ	ACIPAYAM	DODURGALAR
240	DENİZLİ	ACIPAYAM	GÖLCÜK
241	DENİZLİ	ACIPAYAM	KELEKÇİ
242	DENİZLİ	ACIPAYAM	KUMAFŞARI

243	DENİZLİ	ACIPAYAM	YASSIHUYUK
244	DENİZLİ	ACIPAYAM	YEŞİLDERE
245	DENİZLİ	ACIPAYAM	YUMRUTAŞ
246	DENİZLİ	AKKÖY	GÖLEMEZLİ
247	DENİZLİ	BAKLAN	BOĞAZIÇI
248	DENİZLİ	BAKLAN	DAĞAL
249	DENİZLİ	BEKİLLİ	KUTLUBEY
250	DENİZLİ	ÇAL	BELEVİ
251	DENİZLİ	ÇAL	DENİZLER
252	DENİZLİ	ÇAL	HANÇALAR
253	DENİZLİ	ÇAL	İSABEY
254	DENİZLİ	ÇAL	ORTAKÖY
255	DENİZLİ	ÇAL	SELCEN
256	DENİZLİ	ÇARDAK	BEYLERLİ
257	DENİZLİ	ÇARDAK	GEMİŞ
258	DENİZLİ	GÜNEY	EZİLER
259	DENİZLİ	HONAZ	KARAÇAY
260	DENİZLİ	HONAZ	KIZILYER
261	DENİZLİ	KALE	GÖLBAŞI
262	DENİZLİ	KALE	KARAKÖY
263	DENİZLİ	MERKEZ	AŞAĞIŞAMLI
264	DENİZLİ	MERKEZ	CANKURTARAN
265	DENİZLİ	SARAYKÖY	AHMETLİ
266	DENİZLİ	SARAYKÖY	DUACILI
267	DENİZLİ	SARAYKÖY	SİĞMA
268	DENİZLİ	SARAYKÖY	TOSUNLAR
269	DENİZLİ	TAVAS	BAHARLAR
270	DENİZLİ	TAVAS	ÇAĞIRGAN
271	DENİZLİ	TAVAS	GARİPKÖY
272	DENİZLİ	TAVAS	KIZILCA
273	DENİZLİ	TAVAS	PINARLAR
274	DENİZLİ	TAVAS	SOLMAZ
275	DENİZLİ	TAVAS	ULUKENT
276	DIYARBAKIR	ÇERMİK	YUKARIŞEYHLER
277	DIYARBAKIR	KULP	AĞAÇLI
278	DIYARBAKIR	SİLVAN	BAYRAMBAŞI
279	EDİRNE	İPSALA	HACI
280	EDİRNE	İPSALA	İBRİKTEPE
281	EDİRNE	İPSALA	KOCAHIDIR
282	EDİRNE	İPSALA	SULTAN
283	EDİRNE	KEŞAN	ÇAMLICA
284	EDİRNE	KEŞAN	MECİDİYE
285	EDİRNE	KEŞAN	PAŞAYİĞİT
286	EDİRNE	KEŞAN	YENİMUHACİR
287	EDİRNE	UZUNKÖPRÜ	ÇÖPKÖY
288	EDİRNE	UZUNKÖPRÜ	KURTBEY
289	EDİRNE	UZUNKÖPRÜ	YENİKÖY
290	ELAZIĞ	KOVANCILAR	ÇAKIRKAŞ
291	ELAZIĞ	KOVANCILAR	YARIMCA

292	ELAZIĞ	MERKEZ	HANKENDİ
293	ELAZIĞ	MERKEZ	İÇME
294	ELAZIĞ	PALU	BALTASI
295	ERZİNCAN	MERKEZ	BAHÇELİKÖY
296	ERZİNCAN	MERKEZ	ÇAĞLAYAN
297	ERZİNCAN	MERKEZ	DÖRTLER
298	ERZİNCAN	MERKEZ	ULUKÖY
299	ERZİNCAN	MERKEZ	YAYLABAŞI
300	ERZİNCAN	TERCAN	ALTUNKENT
301	ERZİNCAN	TERCAN	MERCAN
302	ERZİNCAN	ÜZÜMLÜ	ALTINBAŞAK
303	ERZİNCAN	ÜZÜMLÜ	BAYIRBAĞ
304	ERZİNCAN	ÜZÜMLÜ	KARAKAYA
305	ERZURUM	AŞKALE	KANDİLLİ
306	ERZURUM	AŞKALE	YENİKÖY
307	ERZURUM	ÇAT	YAVI
308	ERZURUM	HINIS	HALİLÇAVUŞ
309	ERZURUM	İSPIR	ÇAMLIKAYA
310	ERZURUM	İSPIR	MADENKÖPRÜBAŞI
311	ERZURUM	NARMAN	ŞEKERLİ
312	ERZURUM	PASINLER	ALVAR
313	ERZURUM	TORTUM	PEHLİVANLI
314	ESKİŞEHİR	ALPU	OSMANIYE
315	ESKİŞEHİR	GÜNYÜZÜ	GÜMÜŞKONAK
316	ESKİŞEHİR	GÜNYÜZÜ	KAYAKENT
317	ESKİŞEHİR	MERKEZ	GÜNDÜZLER
318	ESKİŞEHİR	MİHALGAZİ	ALPAGUT
319	ESKİŞEHİR	MİHALIÇCIK	DİNEK
320	ESKİŞEHİR	MİHALIÇCIK	YUNUSEMRE
321	ESKİŞEHİR	SARICAKAYA	LAÇIN
322	ESKİŞEHİR	SEYİTGAZİ	DOĞANCAYIR
323	ESKİŞEHİR	SİVRİHİSAR	DÜMREK
324	ESKİŞEHİR	SİVRİHİSAR	KAYMAZ
325	ESKİŞEHİR	SİVRİHİSAR	NASRETTİN HOCA
326	GAZİANTEP	NİZİP	TATLILAK
327	GAZİANTEP	ŞAHİNBEY	CEVİZLİ
328	GİRESUN	BULANCAK	KOVANLIK
329	GİRESUN	ÇANAKÇI	KARABÖRK
330	GİRESUN	GÖRELE	AYDINLAR
331	GİRESUN	GÖRELE	KIRIKLI
332	GİRESUN	GÖRELE	KÖPRÜBAŞI
333	GİRESUN	KEŞAP	KARABULDUK
334	GİRESUN	MERKEZ	DUROĞLU
335	GÜMÜŞHANE	KÖSE	SALYAZI
336	GÜMÜŞHANE	MERKEZ	ARZULAR
337	GÜMÜŞHANE	MERKEZ	TEKKE
338	HATAY	HASSA	SÖĞÜT
339	HATAY	YAYLADAĞI	KIŞLAK
340	HATAY	YAYLADAĞI	YEDİTEPE

341	ISPARTA	AKSU	YAKAAFŞAR
342	ISPARTA	ATABEY	İSLAMKÖY
343	ISPARTA	ECİRDİR	BARLA
344	ISPARTA	EĞİRDİR	GÖKÇEHÖYÜK
345	ISPARTA	EĞİRDİR	PAZARKÖY
346	ISPARTA	GÖNEN	GÜNEYKENT
347	ISPARTA	KEÇİBORLU	AYDOĞMUŞ
348	ISPARTA	KEÇİBORLU	İNCESU
349	ISPARTA	MERKEZ	BÜYÜKGÖKÇELİ
350	ISPARTA	SENİRKENT	ULUĞBEY
351	ISPARTA	SENİRKENT	YASSIÖREN
352	ISPARTA	SÜTÇÜLER	AYVALIPINAR
353	ISPARTA	SÜTÇÜLER	KASIMLAR
354	ISPARTA	SÜTÇÜLER	KESME
355	ISPARTA	ŞARKIKARAAĞAÇ	GÖKSÖĞÜT
356	ISPARTA	YALVAÇ	KÖRKÜLER
357	ISPARTA	YALVAÇ	KUMDANLI
358	ISPARTA	YALVAÇ	KUYUCAK
359	ISPARTA	YALVAÇ	ÖZGÜNEY
360	ISPARTA	YALVAÇ	SÜCÜLLÜ
361	ISPARTA	YALVAÇ	YUKARIKAŞIKARA
362	İZMİR	BAYINDIR	ZEYTİNOVA
363	İZMİR	BERGAMA	AYASKENT
364	İZMİR	BERGAMA	YENİKENT
365	İZMİR	ÖDEMİŞ	BOZDAĞ
366	İZMİR	ÖDEMİŞ	ÇAYLI
367	İZMİR	ÖDEMİŞ	KAYAKOY
368	İZMİR	ÖDEMİŞ	KONAKLI
369	KAHRAMANMARAŞ	AFŞİN	ALEMDAR
370	KAHRAMANMARAŞ	AFŞİN	BAKRAÇ
371	KAHRAMANMARAŞ	AFŞİN	DAĞLICA
372	KAHRAMANMARAŞ	AFŞİN	ESENCE
373	KAHRAMANMARAŞ	ELBİSTAN	AKBAYIR
374	KAHRAMANMARAŞ	GÖKSÜN	BOZHÜYÜK
375	KAHRAMANMARAŞ	GÖKSÜN	ÇARDAK
376	KAHRAMANMARAŞ	GÖKSÜN	TAŞOLUK
377	KAHRAMANMARAŞ	MERKEZ	KARADERE
378	KARAMAN	MERKEZ	KILBASAN
379	KARAMAN	MERKEZ	KİSECİK
380	KARAMAN	MERKEZ	TAŞKALE
381	KARAMAN	MERKEZ	YEŞİLDERE
382	KARAMAN	MERKEZ	YOLLARBAŞI
383	KARS	ARPAÇAY	KOÇKÖYÜ
384	KASTAMONU	TOSYA	ORTALICA
385	KAYSERİ	AKKIŞLA	GÖMÜRGEN
386	KAYSERİ	AKKIŞLA	KULULU
387	KAYSERİ	BÜNYAN	BUYUKTUZHISAR
388	KAYSERİ	BÜNYAN	ELBAŞI
389	KAYSERİ	BÜNYAN	KOYUNABDAL

390	KAYSERİ	BÜNYAN	YENİ SÜKSÜN
391	KAYSERİ	DEVELİ	GAZİ
392	KAYSERİ	DEVELİ	ŞİHLİ
393	KAYSERİ	DEVELİ	ZİLE
394	KAYSERİ	FELAHİYE	BÜYÜK TORAMAN
395	KAYSERİ	FELAHİYE	KAYAPINAR
396	KAYSERİ	KOCASINAN	AMARAT
397	KAYSERİ	KOCASINAN	DÜVER
398	KAYSERİ	KOCASINAN	HİMMETDEDE
399	KAYSERİ	ÖZVATAN	KÜPELİ
400	KAYSERİ	PINARBAŞI	KAYNAR
401	KAYSERİ	PINARBAŞI	PAZARÖREN
402	KAYSERİ	SARIOĞLAN	ALAMETTİN
403	KAYSERİ	SARIOĞLAN	GAZİLER
404	KAYSERİ	SARIOĞLAN	KARAÖZÜ
405	KAYSERİ	SARIZ	YEŞİLKENT
406	KAYSERİ	TOMARZA	EMİRÜŞAĞI
407	KIRIKKALE	BAHŞİLİ	KARAAHMETLİ
408	KIRIKKALE	BALIŞEYH	KOÇUBABA
409	KIRIKKALE	BALIŞEYH	KULAKSIZ
410	KIRIKKALE	DELİCE	BÜYÜKAFŞAR
411	KIRIKKALE	DELİCE	BÜYÜKYAĞLI
412	KIRIKKALE	KESKİN	CERİTMÜMİNLİ
413	KIRIKKALE	KESKİN	KONUR
414	KIRIKKALE	KESKİN	KÖPRÜKÖY
415	KIRIKKALE	MERKEZ	AHİLİ
416	KIRIKKALE	MERKEZ	ÇULLU
417	KIRIKKALE	MERKEZ	HASANDEDE
418	KIRIKKALE	SULAKYURT	GÜZELYURT
419	KIRIKKALE	SULAKYURT	HAMZALI
420	KIRIKKALE	YAHŞİHAN	IRMAK
421	KIRIKKALE	YAHŞİHAN	KILIÇLAR
422	KIRKLARELİ	BABAESKİ	KARAHALİL
423	KIRKLARELİ	BABAESKİ	SINANLI
424	KIRKLARELİ	LÜLEBURGAZ	SAKIZKÖY
425	KIRKLARELİ	PINARHISAR	YENİCE
426	KIRŞEHİR	AKÇAKENT	MAHSENLİ
427	KIRŞEHİR	AKPINAR	AŞAĞIHOMURLU
428	KIRŞEHİR	AKPINAR	BÜYÜKABDÜŞAĞI
429	KIRŞEHİR	AKPINAR	KÖŞKER
430	KIRŞEHİR	BOZTEPE	KARACAÖREN
431	KIRŞEHİR	ÇİÇEKDAĞI	BOĞAZEVCİ
432	KIRŞEHİR	KAMAN	BAŞKÖY
433	KIRŞEHİR	KAMAN	ÇAGTRKAN
434	KIRŞEHİR	KAMAN	HAMİT
435	KIRŞEHİR	KAMAN	İSAHOCALI
436	KIRŞEHİR	KAMAN	KARGINYENİCE
437	KIRŞEHİR	KAMAN	ÖMERHACILI
438	KIRŞEHİR	KAMAN	SAVCILIBÜYÜKOBA

439	KIRŞEHİR	KAMAN	YELEK
440	KIRŞEHİR	MERKEZ	ÇAYAĞZI
441	KIRŞEHİR	MERKEZ	DULKADIRLI
442	KIRŞEHİR	MERKEZ	KARAHIDIR
443	KIRŞEHİR	MERKEZ	TOKLÜMEN
444	KIRŞEHİR	MERKEZ	ULUPINAR
445	KİLİS	MERKEZ	YAVUZLU
446	KONYA	AKÖREN	AVDAN
447	KONYA	AKÖREN	KAYASU
448	KONYA	AKŞEHİR	ATAKENT
449	KONYA	AKŞEHİR	ENGİLİ
450	KONYA	AKŞEHİR	GÖLÇAYIR
451	KONYA	AKŞEHİR	REİS
452	KONYA	AKŞEHİR	YAZLA
453	KONYA	BEYŞEHİR	ADAKÖY
454	KONYA	BEYŞEHİR	AKÇABELEN
455	KONYA	BEYŞEHİR	BAYAFŐAR
456	KONYA	BEYŞEHİR	EMEN
457	KONYA	BEYŞEHİR	ESENCE
458	KONYA	BEYŞEHİR	GÖKÇİMEN
459	KONYA	BEYŞEHİR	GÖLYAKA
460	KONYA	BEYŞEHİR	KAYABAŐI
461	KONYA	BEYŞEHİR	KURUCAOVA
462	KONYA	BEYŞEHİR	SEVİNDİK
463	KONYA	BEYŞEHİR	ÜSTÜNLER
464	KONYA	BEYŞEHİR	YENİDOUAN
465	KONYA	BEYŞEHİR	YEŐİLDAĞ
466	KONYA	BOZKIR	ÇAĞLAYAN
467	KONYA	BOZKIR	DEREİÇİ
468	KONYA	BOZKIR	DEREKÖY
469	KONYA	BOZKIR	HAMZALAR
470	KONYA	BOZKIR	HARMANPINAR
471	KONYA	BOZKIR	HİSARLIK
472	KONYA	BOZKIR	SORKUN
473	KONYA	BOZKIR	SÖĞÜT
474	KONYA	BOZKIR	ÜÇPINAR
475	KONYA	CİHANBEYLİ	BÜYÜKBEŐKAVAK
476	KONYA	CİHANBEYLİ	İNSUYU
477	KONYA	CİHANBEYLİ	KELHASAN
478	KONYA	ÇELTİK	KÜÇÜKHASAN
479	KONYA	ÇUMRA	APA
480	KONYA	ÇUMRA	ARIKOREN
481	KONYA	ÇUMRA	DİNEK
482	KONYA	ÇUMRA	GÜVERCİNLİK
483	KONYA	ÇUMRA	TÜRKMENCAMİLİ
484	KONYA	ÇUMRA	YENİSU
485	KONYA	DERBENT	ÇİFTLİ KÖZÜ
486	KONYA	DEREBUCAK	GENCEK
487	KONYA	DEREBUCAK	PINARBAŞI

488	KONYA	DEREBUCAK	YUKARIKAYALAR
489	KONYA	DOGANHISAR	AYASLAR
490	KONYA	DOGANHISAR	ÇINARROBA
491	KONYA	DOGANHISAR	DEŞTİĞİN
492	KONYA	DOGANHISAR	KARAAÖA
493	KONYA	DOGANHISAR	KOÇAŞ
494	KONYA	DOGANHISAR	KONAKKALE
495	KONYA	DOGANHISAR	YENİCE
496	KONYA	EMİRGAZİ	IŞIKLAR
497	KONYA	EREĞLİ	KUTÖREN
498	KONYA	EREĞLİ	SAZGEÇİT
499	KONYA	GÜNEYSINIR	ALANÖZÜ
500	KONYA	GÜNEYSINIR	AYDOĞMUŞ
501	KONYA	HADİM	BADEMLİ
502	KONYA	HADİM	BAĞBAŞI
503	KONYA	HADİM	BOLAT
504	KONYA	HADİM	GÖYNÜKKIŞLA
505	KONYA	HADİM	YALINÇEVRE
506	KONYA	HÜYÜK	BURUNSUZ
507	KONYA	HÜYÜK	ÇAMLICA
508	KONYA	HÜYÜK	ÇAVUŞ
509	KONYA	HÜYÜK	GÖÇERİ
510	KONYA	HÜYÜK	İLMEN
511	KONYA	HÜYÜK	İMRENLER
512	KONYA	HÜYÜK	KIRELİ
513	KONYA	HÜYÜK	KÖŞK
514	KONYA	HÜYÜK	MUTLU
515	KONYA	ILGIN	BALKI
516	KONYA	ILGIN	BEYKONAK
517	KONYA	ILGIN	ÇAVUŞÇUGÖL
518	KONYA	ILGIN	GÖKÇEYURT
519	KONYA	KADINHANI	BAŞKUYU
520	KONYA	KARATAY	HAYIROĞLU
521	KONYA	KARATAY	YARMA
522	KONYA	KULU	CELEP
523	KONYA	KULU	KARACADAĞ
524	KONYA	KULU	KIRKPINAR
525	KONYA	KULU	TUZYAKA
526	KONYA	MERAM	HATUN SARAY
527	KONYA	MERAM	İNİCE
528	KONYA	MERAM	KAVAK
529	KONYA	MERAM	KIZILÖREN
530	KONYA	MERAM	SAÖLİK
531	KONYA	SARAYÖNÜ	BAŞHÜYÜK
532	KONYA	SARAYÖNÜ	ÇEŞMELİSEBİL
533	KONYA	SARAYÖNÜ	GÖZLÜ
534	KONYA	SARAYÖNÜ	KADIOĞLU
535	KONYA	SARAYÖNÜ	KURŞUNLU
536	KONYA	SELÇUKLU	BAŞARAKAVAK

537	KONYA	SELÇUKLU	SIZMA
538	KONYA	SEYDİŞEHİR	AKÇALAR
539	KONYA	SEYDİŞEHİR	BOSTANDERE
540	KONYA	SEYDİŞEHİR	ÇAVUŞ
541	KONYA	SEYDİŞEHİR	KESECİK
542	KONYA	SEYDİŞEHİR	KETENLİ
543	KONYA	TAŞKENT	AFŞAR
544	KONYA	TAŞKENT	BOLAY
545	KONYA	TAŞKENT	ÇETMİ
546	KONYA	TAŞKENT	ILICAPINAR
547	KONYA	YUNAK	KOÇYAZI
548	KONYA	YUNAK	PIRİBEYLİ
549	KONYA	YUNAK	SARAY
550	KONYA	YUNAK	SÜLÜKLÜ
551	KONYA	YUNAK	TURGUT
552	KÜTAHYA	ALTINTAŞ	ÇAYIRBAŞI
553	KÜTAHYA	ALTINTAŞ	ZAFERTEPEÇALKÖY
554	KÜTAHYA	ÇAVDARHİSAR	HACIKEBİR
555	KÜTAHYA	EMET	AYDINCIK
556	KÜTAHYA	EMET	ÇERTE
557	KÜTAHYA	EMET	EĞRİGÖZ
558	KÜTAHYA	EMET	GÜNLÜCE
559	KÜTAHYA	EMET	ÖRENCİK
560	KÜTAHYA	EMET	YENİCE
561	KÜTAHYA	GEDİZ	AKÇAALAN
562	KÜTAHYA	GEDİZ	ALTINKENT
563	KÜTAHYA	GEDİZ	CEBRAİL
564	KÜTAHYA	GEDİZ	ERDOĞMUŞ
565	KÜTAHYA	GEDİZ	FIRDAN
566	KÜTAHYA	GEDİZ	GÜMELE
567	KÜTAHYA	GEDİZ	GÜRLEK
568	KÜTAHYA	GEDİZ	KAYAKÖY
569	KÜTAHYA	GEDİZ	ÜZÜMLÜ
570	KÜTAHYA	GEDİZ	YENIKENT
571	KÜTAHYA	GEDİZ	YEŞİLÇAY
572	KÜTAHYA	GEDİZ	YUNUSLAR
573	KÜTAHYA	HİSARCIK	DEREKÖY
574	KÜTAHYA	HİSARCIK	HASANLAR
575	KÜTAHYA	HİSARCIK	KARBASAN
576	KÜTAHYA	HİSARCIK	ŞEYHLER
577	KÜTAHYA	MERKEZ	KIZILCAÖREN
578	KÜTAHYA	PAZARLAR	SOFULAR
579	KÜTAHYA	PAZARLAR	YAKUPLAR
580	KÜTAHYA	SİMAV	BAHTILLI
581	KÜTAHYA	SİMAV	ÇAYSIMAV
582	KÜTAHYA	SİMAV	DEMİRCİ
583	KÜTAHYA	SİMAV	GÜMÜŞSÜ
584	KÜTAHYA	SİMAV	HİSARBAY
585	KÜTAHYA	SİMAV	KALKAN

586	KÜTAHYA	SİMAV	KARACAHİSAR
587	KÜTAHYA	SİMAV	KESTEL
588	KÜTAHYA	SİMAV	ÖREYLER
589	KÜTAHYA	SİMAV	ŞENKÖY
590	KÜTAHYA	SİMAV	YAYKIN
591	KÜTAHYA	SİMAV	YEMİŞLİ
592	KÜTAHYA	SİMAV	YENİKÖY
593	KÜTAHYA	SİMAV	YEŞİLDERE
594	KÜTAHYA	SİMAV	YEŞİLKÖY
595	KÜTAHYA	ŞAPHANE	KARAMANCA
596	KÜTAHYA	ŞAPHANE	ÜÇBAŞ
597	KÜTAHYA	TAVŞANLI	ALİKÖY
598	KÜTAHYA	TAVŞANLI	BALIKÖY
599	KÜTAHYA	TAVŞANLI	GÜRAĞAÇ
600	MALATYA	AKÇADAĞ	KOZLUCA
601	MALATYA	BATTALGAZİ	HASIRCILAR
602	MALATYA	DARENDE	AĞILBAŞI
603	MALATYA	DARENDE	ILICA
604	MALATYA	DARENDE	YENİCE
605	MALATYA	DOĞANŞEHİR	SÖĞÜT
606	MALATYA	DOĞANYOL	GÖKÇE
607	MALATYA	HEKİMHAN	HASANÇELEBİ
608	MALATYA	HEKİMHAN	İPEKYOLU
609	MALATYA	HEKİMHAN	KOCAÖZÜ
610	MALATYA	KULUNCAK	SOFULAR
611	MALATYA	MERKEZ	BEYDAĞI
612	MALATYA	MERKEZ	ERENLİ
613	MALATYA	PÜTÜRGE	NOHUTLU
614	MALATYA	PÜTÜRGE	TEPEHAN
615	MANİSA	AHMETLİ	GÖKKAYA
616	MANİSA	ALAŞEHİR	KEMALİYE
617	MANİSA	ALAŞEHİR	PIYADELER
618	MANİSA	DEMİRCİ	DURHASAN
619	MANİSA	DEMİRCİ	İCİKLER
620	MANİSA	DEMİRCİ	MAHMUTLAR
621	MANİSA	GÖRDES	ÇİÇEKLİ
622	MANİSA	GÖRDES	KAYACIK
623	MANİSA	KULA	SANDAL
624	MANİSA	MERKEZ	HACİHALİLLER
625	MANİSA	MERKEZ	HAMZABEYLİ
626	MANİSA	MERKEZ	SANCAKLIİĞDECİK
627	MANİSA	MERKEZ	SELİMŞAHLAR
628	MANİSA	MERKEZ	ÜÇPINAR
629	MANİSA	MERKEZ	YAĞCILAR
630	MANİSA	MERKEZ	YENİKÖY
631	MANİSA	SALİHLİ	MERSİNLİ
632	MANİSA	SALİHLİ	POYRAZDAMLARI
633	MANİSA	SARUHANLI	ALİBEYLİ
634	MANİSA	SARUHANLI	GÖKÇE

635	MANİSA	SARUHANLI	GÜMÜLCELİ
636	MANİSA	SARUHANLI	İSHAKÇELEBİ
637	MANİSA	SARUHANLI	KUMKUYUCAK
638	MANİSA	SARUHANLI	NURİYE
639	MANİSA	SOMA	YAĞCILI
640	MERSİN	GÜLNAR	BÜYÜKECELİ
641	MERSİN	SİLİFKE	UZUNCABURÇ
642	MUĞLA	KAVAKLIDERE	ÇAMLİBEL
643	MUĞLA	KAVAKLIDERE	ÇAYBOYU
644	MUĞLA	MARMARIS	TURUNÇ
645	MUĞLA	MİLAS	BAFA
646	MUĞLA	YATAĞAN	BENCİK
647	MUĞLA	YATAĞAN	BOZÜYÜK
648	MUĞLA	YATAĞAN	YEŞİLBAĞCILAR
649	NEVŞEHİR	ACIGÖL	İNALLI
650	NEVŞEHİR	ACIGÖL	KURUGÖL
651	NEVŞEHİR	AVANOS	AKARCA
652	NEVŞEHİR	AVANOS	GÖYNÜK
653	NEVŞEHİR	AVANOS	MAHMAT
654	NEVŞEHİR	AVANOS	SARILAR
655	NEVŞEHİR	AVANOS	TOPAKLI
656	NEVŞEHİR	DERİNKUYU	SUVERMEZ
657	NEVŞEHİR	GÜLŞEHİR	ABUUŞAĞI
658	NEVŞEHİR	GÜLŞEHİR	GÜMÜŞKENT
659	NEVŞEHİR	GÜLŞEHİR	OVAÖREN
660	NEVŞEHİR	HACİBEKTAŞ	KARABURNA
661	NEVŞEHİR	HACİBEKTAŞ	KIZILAĞIL
662	NEVŞEHİR	KOZAKLI	KALECİK
663	NEVŞEHİR	KOZAKLI	KANLICA
664	NEVŞEHİR	KOZAKLI	KARAHASANLI
665	NEVŞEHİR	KOZAKLI	KARASENİR
666	NEVŞEHİR	MERKEZ	GÖREME
667	NEVŞEHİR	ÜRGÜP	AKSALUR
668	NEVŞEHİR	ÜRGÜP	MUSTAFAPAŞA
669	NIĞDE	ALTUNHİSAR	ÇÖMLEKÇİ
670	NIĞDE	ALTUNHİSAR	ULUKIŞLA
671	NIĞDE	ALTUNHİSAR	YEŞİLYURT
672	NIĞDE	BOR	KIZILCA
673	NIĞDE	ÇAMARDI	BADEMDERE
674	NIĞDE	ÇİFTLİK	KİTRELİ
675	NIĞDE	MERKEZ	AYDINYURT
676	NIĞDE	MERKEZ	ÇAVDARLI
677	NIĞDE	MERKEZ	DİKİLİTAŞ
678	NIĞDE	MERKEZ	ELMALI
679	NIĞDE	MERKEZ	HACİBEYLİ
680	NIĞDE	MERKEZ	İÇMELİ
681	NIĞDE	MERKEZ	KAYIRLI
682	NIĞDE	MERKEZ	KOYUNLU
683	NIĞDE	MERKEZ	OVACİK

684	NİĞDE	ULUKIŞLA	AKTOPRAK
685	NİĞDE	ULUKIŞLA	ÇİFTEHAN
686	NİĞDE	ULUKIŞLA	YENİYILDIZ
687	ORDU	AYBASTI	PELİTÖZÜ
688	ORDU	FATSA	GEYİKÇELİ
689	ORDU	FATSA	İSLAMDAĞ
690	ORDU	FATSA	KÖSEBUCAĞI
691	ORDU	FATSA	YALIKÖY
692	ORDU	GÖLKÖY	ALANYURT
693	ORDU	GÖLKÖY	KARAHASAN
694	ORDU	GÜRGENTEPE	DİREKLİ
695	ORDU	GÜRGENTEPE	ESKİKÖY
696	ORDU	İKİZCE	KAYNARTAŞ
697	ORDU	KABADÜZ	YOKUŞDİBİ
698	ORDU	MESUDİYE	TOPÇAM
699	ORDU	MESUDİYE	ÜÇYOL
700	ORDU	MESUDİYE	YEŞİLCE
701	ORDU	PERŞEMBE	KIRLI
702	ORDU	ÜNYE	HANYANI
703	ORDU	ÜNYE	YENİKENT
704	ORDU	ÜNYE	YEŞİLKENT
705	OSMANİYE	MERKEZ	KIRMITLI
706	OSMANİYE	SUMBAS	ALİBEYLİ
707	OSMANİYE	SUMBAS	MEHMETLİ
708	RİZE	İKİZDERE	GÜNEYCE
709	RİZE	KALKANDERE	YOLBAŞI
710	SAKARYA	FERİZLİ	GÖLKENT
711	SAKARYA	KARASU	DARIÇAYIRI
712	SAKARYA	KARASU	YUVALIDERE
713	SAKARYA	KOCAALİ	LAHNA
714	SAMSUN	BAFRA	İKİZPINAR
715	SAMSUN	BAFRA	KOLAY
716	SAMSUN	HAVZA	BEKDİĞİN
717	SAMSUN	HAVZA	ILICA
718	SAMSUN	TERME	AMBARTEPE
719	SAMSUN	TERME	GÖLYAZI
720	SAMSUN	TERME	KOCAMAN
721	SAMSUN	TERME	SÖĞÜTLÜ
722	SİNOP	GERZE	YENİKENT
723	SİNOP	TÜRKELİ	GÜZELKENT
724	SİVAS	ALTINYAYLA	DELİİLYAS
725	SİVAS	ALTINYAYLA	KALE
726	SİVAS	GEMEREK	ÇEPNİ
727	SİVAS	GEMEREK	EĞERCİ
728	SİVAS	GEMEREK	INKIŞLA
729	SİVAS	GÜRÜN	SUÇATI
730	SİVAS	KANGAL	HAVUZ
731	SİVAS	MERKEZ	GÜMÜŞDERE
732	SİVAS	SUŞEHİRİ	ÇATALOLUK

733	SİVAS	ŞARKIŞLA	AKÇAKIŞLA
734	SİVAS	ULAŞ	BAHARÖZÜ
735	SİVAS	ULAŞ	YENİKARAHİSAR
736	SİVAS	YILDIZELİ	KALIN
737	SİVAS	YILDIZELİ	KAVAK
738	SİVAS	YILDIZELİ	KÜMBET
739	SİVAS	YILDIZELİ	ŞEYHHALİL
740	SİVAS	ZARA	ŞEREFİYE
741	ŞANLIURFA	VİRANŞEHİR	EYÜPNEBİ
742	ŞIRNAK	GÜÇLUKONAK	FINDIK
743	TEKİRDAĞ	ÇORLU	YENİCE
744	TEKİRDAĞ	HAYRABOLU	ŞALGAMLI
745	TEKİRDAĞ	MALKARA	BALABANCIK
746	TEKİRDAĞ	MALKARA	KOZYÖRÜK
747	TEKİRDAĞ	MERKEZ	BAN ARLI
748	TEKİRDAĞ	MERKEZ	KUMBAĞ
749	TOKAT	ALMUS	AKARÇAY
750	TOKAT	ALMUS	ATAKÖY
751	TOKAT	ALMUS	BAĞTAŞI
752	TOKAT	ALMUS	CIHET
753	TOKAT	ALMUS	DİKİLİ
754	TOKAT	ALMUS	GÖLGELİ
755	TOKAT	ALMUS	GÖRÜMLÜ
756	TOKAT	ALMUS	KINIK
757	TOKAT	ARTOVA	ÇELİKLİ
758	TOKAT	BAŞÇİFTLİK	HATİPLİ
759	TOKAT	BAŞÇİFTLİK	KARACAÖREN
760	TOKAT	ERBAA	AKÇA
761	TOKAT	ERBAA	DEĞİRMENLİ
762	TOKAT	ERBAA	KOÇAK
763	TOKAT	ERBAA	TANOBA
764	TOKAT	ERBAA	UZÜMLÜ
765	TOKAT	MERKEZ	AKBELEN
766	TOKAT	MERKEZ	AVLUNLAR
767	TOKAT	MERKEZ	BÜYÜKYILDIZ
768	TOKAT	MERKEZ	KEMALPAŞA
769	TOKAT	MERKEZ	YAĞMURLU
770	TOKAT	NİKSAR	GÖKÇELİ
771	TOKAT	NİKSAR	GÜNEBAKAN
772	TOKAT	NİKSAR	GÜRÇEŞME
773	TOKAT	NİKSAR	KUYUCAK
774	TOKAT	NİKSAR	ÖZALAN
775	TOKAT	NİKSAR	SERENLİ
776	TOKAT	PAZAR	DEREKÖY
777	TOKAT	REŞADİYE	BÜŞÜRÜM
778	TOKAT	REŞADİYE	CİMİTEKKE
779	TOKAT	REŞADİYE	ÇEVRECİK
780	TOKAT	REŞADİYE	DEMİRCİLİ
781	TOKAT	REŞADİYE	KIZILCAÖREN

782	TOKAT	REŞADİYE	KUZBAĞI
783	TOKAT	REŞADİYE	NEBİŞEYH
784	TOKAT	REŞADİYE	SOĞUKPINAR
785	TOKAT	REŞADİYE	YOLÜSTÜ
786	TOKAT	TURHAL	ÇAYLI
787	TOKAT	TURHAL	KAT
788	TOKAT	TURHAL	ULUTEPE
789	TOKAT	TURHAL	YAZITEPE
790	TOKAT	YEŞİLYURT	ÇIKRIK
791	TOKAT	YEŞİLYURT	KUŞÇU
792	TOKAT	ZİLE	GÜZELBEYLİ
793	TOKAT	ZİLE	YALINYAZI
794	TOKAT	ZİLE	YILDIZTEPE
795	TRABZON	AKÇAABAT	ADACIK
796	TRABZON	AKÇAABAT	ŞİNİK
797	TRABZON	ARAKLI	ÇANKAYA
798	TRABZON	ARSIN	ATAYURT
799	TRABZON	ARSIN	FINDIKLI
800	TRABZON	BEŞİKDÜZÜ	TÜRKELLİ
801	TRABZON	BEŞİKDUZU	YEŞİLKÖY
802	TRABZON	ÇAYKARA	ATAKÖY
803	TRABZON	ÇAYKARA	TAŞKIRAN
804	TRABZON	ÇAYKARA	UZUNGÖL
805	TRABZON	DÜZKÖY	AYKUT
806	TRABZON	HAYRAT	BALABAN
807	TRABZON	HAYRAT	GÜLDEREN
808	TRABZON	MERKEZ	GÜRBULAK
809	TRABZON	MERKEZ	YEŞİLOVA
810	TRABZON	OF	BALLICA
811	TRABZON	OF	CUMAPAZARI
812	TRABZON	OF	ESKİPAZAR
813	TRABZON	OF	GÜRPINAR
814	TRABZON	SÜRMENE	ÇAMBURNU
815	TRABZON	TONYA	İSKENDERLİ
816	TUNCELİ	MAZGİRT	DARIKENT
817	UŞAK	BANAZ	BUYUKOTURAK
818	UŞAK	EŞME	AHMETLER
819	UŞAK	EŞME	GÜLLÜ
820	UŞAK	KARAHALLI	KARBASAN
821	UŞAK	MERKEZ	GÜRE
822	UŞAK	SİVASLI	AĞAÇBEYLİ
823	UŞAK	ULUBEY	AVGAN
824	UŞAK	ULUBEY	HASKÖY
825	UŞAK	ULUBEY	KIŞLA
826	UŞAK	ULUBEY	OMURCA
827	YALOVA	ÇINARCIK	KOCADERE
828	YOZGAT	AYDINCIK	BAŞTÜRK
829	YOZGAT	AYDINCIK	KÖSRELİK
830	YOZGAT	BOĞAZLIYAN	ÇAKMAK

831	YOZGAT	BOĞAZLIYAN	ÇALAPVERDİ
832	YOZGAT	BOĞAZLIYAN	DEVECİPINAR
833	YOZGAT	BOĞAZLIYAN	OVAKENT
834	YOZGAT	BOĞAZLIYAN	ÖZLER
835	YOZGAT	BOĞAZLIYAN	SIRÇALI
836	YOZGAT	BOĞAZLIYAN	UZUNLU
837	YOZGAT	BOĞAZLIYAN	YENİPAZAR
838	YOZGAT	ÇANDIR	BÜYÜKKIŞLA
839	YOZGAT	ÇAYIRALAN	EVCİLER
840	YOZGAT	ÇEKEREK	BAYINDIRHÜYÜK
841	YOZGAT	ÇEKEREK	BAZLAMBAÇ
842	YOZGAT	ÇEKEREK	BEYYURDU
843	YOZGAT	ÇEKEREK	ÖZÜKAVAK
844	YOZGAT	MERKEZ	ÇADIRARDIÇ
845	YOZGAT	MERKEZ	ESENLİ
846	YOZGAT	MERKEZ	OSMANPAŞA
847	YOZGAT	SARAYKENT	ÇİÇEKLİ
848	YOZGAT	SARAYKENT	DEDEFKILI
849	YOZGAT	SORGUN	AHMETFAKILI
850	YOZGAT	SORGUN	GEDİKHASANLI
851	YOZGAT	SORGUN	GÜLŞEHİRİ
852	YOZGAT	SORGUN	KARAKIZ
853	YOZGAT	ŞEFAATLİ	KUZAYCA
854	YOZGAT	ŞEFAATLİ	PAŞAKÖY
855	YOZGAT	ŞEFAATLİ	SARIKENT
856	YOZGAT	YENİFAKILI	BEKTAŞLI
857	YOZGAT	YERKÖY	SEKİLİ
858	ZONGULDAK	DEVREK	ÖZBAĞI
859	ZONGULDAK	EREĞLİ	ÇAYLIOĞLU
860	ZONGULDAK	EREĞLİ	ÖĞBERLER
861	ZONGULDAK	GÖKÇEBEY	HACIMUSA
862	ZONGULDAK	MERKEZ	SİVRİLER

6.7.- KESİN HESAP

AKTİF

PASİF

GİDERLER

GELİRLER

PERSONEL GİDERLERİ	526.482,03
YÖNETİM GİDERLERİ	132.568,20
KURULTAY KONG. GİD.	234.379,56
SEÇ. TAN. PROP. GİD	47.588,08
ÖRGÜTLERE YAPILAN YARD.	1.742.018,15

ÜYELERDEN ALINAN AİD.	469,00
BANKA MEVD. GEL	359.425,49

GİDERLER TOPLAMI

2.683.036,32

GELİRLER TOPLAMI

359.894,49

KASA VE BANKA	6.001.496,30
ALACAKLAR	3.536.965,48
BİNA VE ARSA	8.691.543,47
TAŞITLAR	957.608,21
DEMİRBAŞLAR	606.950,26

31. KURULTAYDAN DEV. GEL. FAZ.	44.703.737,40
KASA VE BANKA	12.234.455,84
ALACAKLAR	3.532.787,91
BİNA VE ARSA	8.691.543,47
TAŞITLAR	744.224,21

BİNA İNŞ. GİDERİ	23.387.344,09
------------------	---------------

DEMİRBAŞLAR	511.000,77
BİNA İNŞ. GİDERLERİ	20.489.109,93
46.203.122,13	

BORÇLARIMIZ	-1.499.384,73
-------------	---------------

BORÇLAR HESABI	801.312,24
----------------	------------

GENEL TOPLAM

45.864.944,13

GENEL TOPLAM

45.864.944,13

01/01/2006-31/12/2006 KESİN HESABI

AKTİF

PASİF

GİDERLER

GELİRLER

PERSONEL GİDERLERİ	2.613.039,65
YÖNETİM GİDERLERİ	2.824.836,44
SEÇ. TAN. PROP. GİD	2.652.817,37
ÖRGÜTLERE YAPILAN YARD.	6.002.124,00

ÜYELERDEN ALINAN AİD.	2.408,60
MAL VARL. GEL.	249,40
BANKA MEVD. GEL	1.641.682,36
HAZİNE YARDIMI	22.666.423,00
ÇEŞİTLİ GELİRLER	29.763,96

GİDERLER TOPLAMI

14.092.817,46

GELİRLER TOPLAMI

24.340.527,32

01/01/2007 - 31/12/2007 KESİN HESABI

AKTİF		PASİF	
GİDERLER		GELİRLER	
PERSONEL GİDERLERİ	3.195.639,76	ÜYELERDEN ALINAN AİD.	1.208,20
YÖNETİM GİDERLERİ	5.588.650,31	BANKA MEVD. GEL	4.520.763,51
SEÇ. TAN. PROP. GİD	39.018.835,25	HAZİNE YARDIMI	79.859.379,00
ÖRGÜTLERE YAPILAN YARD.	33.315.885,00	ÇEŞİTLİ GELİRLER	65.373,03
		MV ADAY ADAYI AİDATI	5.834.054,98
GİDERLER TOPLAMI	81.118.960,32	GELİRLER TOPLAMI	90.280.778,72

KASA VE BANKA	13.592.377,68	2006 DAN DEV. GEL. FAZ.	52.628.305,43
ALACAKLAR	785.711,78	KASA VE BANKA	2.398.629,72
BİNA VE ARSA	41.975.908,46	ALACAKLAR	4.600.624,01
TAŞITLAR	1.657.968,68	BİNA VE ARSA	8.691.543,47
DEMİRBAŞLAR	4.324.957,40	TAŞITLAR	1.382.212,85
		DEMİRBAŞLAR	4.176.217,76
		BİNA İNŞ. GİDERLERİ	31.479.078,17
		52.728.305,98	
		BORÇLARIMIZ	-100.000,55
		BORÇLAR HESABI	546.800,17
GENEL TOPLAM	143.455.884,32	GENEL TOPLAM	143.455.884,32

01/01/2008 - 29/02/2008 KESİN HESABI

AKTİF		PASİF	
GİDERLER		GELİRLER	
PERSONEL GİDERLERİ	575.008,69	ÜYELERDEN ALINAN AİD.	45,00
YÖNETİM GİDERLERİ	594.573,98	BANKA MEVD. GEL	321.793,67
SEÇ. TAN. PROP. GİD	100.775,31	HAZİNE YARDIMI	20.471.032,00
ÖRGÜTLERE YAPILAN YARD.	1.653.550,00		

GİDERLER TOPLAMI**2.923.907,98****GELİRLER TOPLAMI****20.792.870,67**

KASA VE BANKA 30.626.241,38
ALACAKLAR 1.335.827,95
BİNA VE ARSA 41.975.908,46
TAŞITLAR 1.657.968,68

DEMİRBAŞLAR 4.331.227,46

2007 DAN DEV. GEL. FAZ. 61.790.123,83
KASA VE BANKA 13.592.377,68
ALACAKLAR 785.711,78
BİNA VE ARSA 41.975.908,46

TAŞITLAR 1.657.968,68
DEMİRBAŞLAR 4.324.957,40

62.336.924,00

BORÇLARIMIZ -546.800,17

BORÇLAR HESABI 268.087,41

GENEL TOPLAM**82.851.081,91****GENEL TOPLAM****82.851.081,91**

610

01/11/2005 - 29/02/2008 KESİN HESABI

AKTİF		PASİF	
GİDERLER		GELİRLER	
PERSONEL GİDERLERİ	6.910.170,13	ÜYELERDEN ALINAN AİD.	4.130,80
YÖNETİM GİDERLERİ	9.140.628,93	BANKA MEVD. GEL	6.843.665,03
KURULTAY GİDERLERİ	234.379,56	HAZİNE YARDIMI	122.996.834,00
SEÇ. TAN. PROP. GİD	41.820.016,31	MV. ADAY ADAYLIĞI GELİRLERİ	5.834.054,98
ORGUTLERE YAPILAN YARD.	42.713.537,15	MAL VAR. GELİRLERİ	249,40
		ÇEŞİTLİ GELİRLER	95.136,99
GİDERLER TOPLAMI	100.818.722,08	GELİRLER TOPLAMI	135.774.071,20
KASA VE BANKA	30.626.241,38	31. KURULTAYDAN DEV. GEL. FAZ.	44.703.737,40
ALACAKLAR	1.335.827,95	KASA VE BANKA	12.234.455,84
BİNA VE ARSA	41.975.908,46	ALACAKLAR	3.532.787,91
TAŞITLAR	1.657.968,68	BİNA VE ARSA	8.691.543,47
DEMİRBAŞLAR	4.331.227,46	TAŞITLAR	744.224,21
		DEMİRBAŞLAR	511.000,77
		BİNA İNŞ. GİDERLERİ	20.489.109,93
		46.203.122,13	
		BORÇLARIMIZ	-1.499.384,73
		BORÇLAR HESABI	268.087,41
GENEL TOPLAM	180.745.896,01	GENEL TOPLAM	180.745.896,01

